Vintilă Corbul

Păsări de pradă

Capitolul 1

Lumea Nouă... în 1819. Pământul Făgăduinței.... Păduri cu copaci gigantici... munți cu zăpezi eterne... deșerturi toride... coaste zimțate scăldate de mări și oceane... canioane... șiraguri de lacuri albastre... ierburi înalte tălăzuiesc pe prerii... cascade încununate de arcurile feerice ale curcubeielor...

Charleston... biserici vechi... dantele de piatră... glicine... balcoane... trandafiri... serenade... magnolii... dueluri...

Lumea Nouă... imens cazan în care fuzionează tot felul de seminții...

Philadelphia... orașul *quakerilor*... străzi drepte... monoton de drepte... moravuri austere...

Turme de bizoni, întinse cât apele mării, gonesc pe câmpiile fără sfârșit, ridicând nori de pulbere...

New York... zgomot... trăsuri... Cafeneaua celor „O Mie de Coloane"... Cointait, cu specialitățile lui de înghețate... Niblos, concerte, baluri, dineuri... lux... magazine... parvenitism... bancheri... bănci... concurență...

Piei roșii... piei negre... piei albe... piei galbene...

Baltimore... case de cărămidă roșie... susurul fântânilor... curățenie exemplară, pedantă... intelectuali... snobi...

Vapoare cu zbaturi gâfâie pe canale...

Cincinnati... oraș nou... murdărie... porcii curăță străzile de gunoaie... Porkopolis...

Pelerini... *cowboys*... trişori... *quakeri*... fermieri... şerifi... bandiţi... puritani... negustori... militari... pionieri... sclavi...

Washington D.C.... Capitoliul tronează solitar... locuri virane... multe locuri virane... Casa Albă este izolată în plin câmp... clădiri puţine... bulevarde pustii...

Frontiera se mută necontenit spre Vest... forturi... cabane de lemn... metereze de lemn... ogoarele sfârtecă pădurile.

James Monroe este preşedintele Statelor Unite...

Cumpăraţi pământuri la Vest de Ohio!... Climat plăcut şi sănătos; peşti şi vânat din abundenţă; pământuri roditoare; ierni dulci; materiale de construcţii la îndemână... Cumpăraţi pământuri la Vest de Ohio!...

„Savannah" e primul vapor care traversează Atlanticul. De la Liverpool şi Londra, Hamburg şi Bremen, Le Hâvre şi Lisabona, Genova şi Palermo, corăbiile pleacă spre Lumea Nouă... Emigranţii îşi părăsesc ţara de baştină, gospodăriile, spre a-şi căuta norocul dincolo de Ocean... În Lumea Nouă... pe Pământul Făgăduinţei...

1819... În Lumea Nouă...

* *
*

Henry Sunderland privea amuzat carafa de cristal cu gât lung ca de lebădă şi flori extravagant bizotate, în care flăcăruile se reflectau iritându-se în infime jocuri de artificii. Efectele de lumină, iluzia optică, sau poate vinul îi creau o stare de euforie, de extaz inexprimabil, dând viaţă şi carafei cu gât de lebădă, care se legăna graţios în ritmul muzicii celeste, perceptibilă numai iniţiaţilor. Henry fu ispitit să îşi fluture mâna albă şi fină de aristrocat în ritmul divinului cântec, asemenea unui dirijor inspirat. Dar se abţinu. O fărâmă de luciditate îl povăţuia să nu se dea în spectacol în faţa celorlalţi convivi, care poate i-ar fi interpretat răuvoitor gestul.

Încerca un sentiment bizar, dar încântător, de eliberare, de fericire inabordabilă muritorilor de rând. Intrase într-un paradis care îl poftea să calce pe covoare de nori şi să culeagă din văzduh stele cu care să îşi împodobească butoniera. Steluţe scăpărătoare ca nişte paiete ornau şi carafa cu gât de lebădă.

Erau picături incandescente, sau perle de apă, pe care lebăda şi le scutura de pe penele-i albe?

Minunat era efectul acestui elixir dumnezeiesc, pe care profanii îl numesc banal alcool. Henry Sunderland se simţea atotputernic, generos, îndrăzneţ, capabil de fapte mari, gata să lase în umbră isprăvile eroilor legendari.

Cei care nu-l înţelegeau îl socoteau slab, şovăielnic, lipsit de inteligenţă şi iniţiativă, fals, prezumţios. Întunecându-se brusc, întinse mâna spre cupa de şampanie. Deodată, cu inconsecvenţa oamenilor ameţiţi de băutură, începu să râdă. Cupa refuza să se lase prinsă între degetele sale uşor tremurânde. Se muta când la dreapta, când la stânga, într-un dans graţios de balerină. Rotindu-se într-un picior, îşi desfăşura aerian fusta de cristal, incrustată cu diamantele bulelor aurii ale şampaniei, ce părea să fiarbă în pahar.

Cu un efort, Henry izbuti să apuce de mijloc dansatoarea cu fustă de cristal. O duse la buze şi o sărută. Şampania acidulată îi parfumă cerul gurii, îi răcori delicios limba. Deodată, sughiţă zgomotos, spre surprinderea convivilor neobişnuiţi cu asemenea demonstraţii vulgare. El era însă prea pierdut în beatitudine, în visările feerice, ce-l familiarizau cu paradisul, spre a remarca dezaprobarea întipărită pe chipurile pigmeilor.

Pe vremuri, la Oxford, citise un poem, *Al. Khamriya (Elogiul vinului)*. O capodoperă mistică a bardului arab Omar Ibn al Faridh. Numele acesta îi rămăsese gravat în minte cu litere strălucitoare. „În cinstea dumnezeirii am sorbit un vin, care m-a îmbătat mai înainte ca viţa-de-vie să fi fost zămislită... Paharul meu e luna plină. În vin se topeşte soarele... Numai la vederea amforelor sale, adoratorii se cufundă în beţie... E de ajuns să torni câteva picături pe un mormânt şi suflul va reda viaţă leşului... Muribundul întins la umbra zidului de împrejmuire al viei îşi va regăsi puterile... Paraliticul se va ridica în picioare şi se va îndrepta spre lăcaşul în care vinul e servit în cupe... Muţii îşi vor recâştiga graiul, spre a-i lăuda savoarea. Şipotul său se va face auzit de surzi... Orbul care îl va sorbi cu nesaţ îşi va redobândi vederea... Vinul are limpezimea apei fără a fi apă, are fluiditatea aerului fără a

fi aer, are lumina focului fără a fi flacără şi suflul vieţii fără a avea trup...".

Henry îşi plângea oaspeţii, muritori sărmani, lipsiţi de lumina vorbelor inspirate ale lui Omar Ibn al Faridh. Cât erau de seci, de banali. Stăteau în jurul mesei, ţepeni ca nişte fantoşe, cărora mâna păpuşarului uitase a le mai împrumuta mişcările sale. Încremeniseră, privindu-l scandalizaţi.

Îl socoteau insignifiant pentru că tatăl său avusese o personalitate prea covârşitoare, care lăsa în umbră pe bietul său urmaş.

Regele a murit!

Trăiască regele!

După moartea lui Richard, creatorul dinastiei Sunderland-Beauclair, el, Henry, luase în mână însemnele puterii. În primele zile, responsabilitatea aceasta copleşitoare îl înspăimântase, îl năucise. După ce prezidase o şedinţă a Consiliului de administraţie, la care participaseră toate eminenţele uriaşei organizaţii economice pe care o reprezenta Casa Sunderland-Beauclair, prinsese întâmplător, ca din zbor, cuvintele lui Leslie Clinton, un fost colaborator al tatălui său, care şoptise la urechea lui Wilbur Morrison, directorul Băncii Manhattan:

— E greu să fii feciorul unui titan şi să-i calci pe urme mai ales când soarta te-a zămislit nevolnic.

Cuvintele acestea aspre care, firește, nu erau destinate urechilor lui, îi biciuiseră mândria, îi răniseră demnitatea. Leslie Clinton nu făcuse decât să exprime o părere unanimă.

Henry nu-şi făcea iluzii. Colaboratorii îl priveau cu neîncredere şi adeseori cu compătimire. Simţăminte pe care zadarnic se străduiau să nu le exteriorizeze în prezenţa sa. Sensibilitatea lui deosebită percepea cele mai ascunse reacţii ale interlocutorilor. Disprețul acesta general, dar nemărturisit, îl făcea să arboreze o mască impasibilă glacială, să se închidă într-o carapace, într-o izolare pe care nimeni nu încerca să o străpungă. Nu încercau fiindcă nu-l înţelegeau.

Nici membrii familiei nu îşi făceau o idee potrivită despre mentalitatea, sentimentele, caracterul şi intenţiile sale. Susan era mai distantă, mai rece decât un sloi de gheaţă. Fiica senatorului Forbes, descendenta directă a unuia dintre

onorabilii imigranți de la „Mayflower", nu uita că bunicii și străbunicii soțului ei aveau o reputație echivocă. Puritană, cu principii de o impecabilă severitate, dezaproba eleganța europeană a soțului ei, socotind-o efeminare.

Copiii lui Henry erau prea nevârstnici spre a-l înțelege. Cel mai mare, Warren, abia împlinise șapte ani. Iris nu ieșea din lumea păpușilor. Ashley, prâslea, era mai afectuos, mai calin. Dar la ce sprijin moral se putea aștepta de la un copil de cinci ani?

Frații lui Henry erau prezumțioși, trufași, ambițioși. Fiecare se considera superior șefului familiei.

Pe Henry îl muncea adeseori o întrebare fără răspuns. Cum de i se crease această reputație tristă? Studiase la Oxford. Obținuse calificative strălucite. Încă de pe vremea când trăia tatăl său dirijase uzina de armament de la Cardiff, iar mai târziu, fabrica de pulberi de la New Schenectady. Își îndeplinise conștiincios misiunile. Sub conducerea sa, „The First American Gunpowder and Gun Factory" cunoscuse o înflorire remarcabilă.

Familia nu-i iertase prima căsătorie. Se cutremurase din temelii dinastia Sunderland-Beauclair când Henry Sunderland, moștenitorul coroanei, se însurase cu Margaret Terrill, fiica minerului din Cardiff. Ce rușinoasă mezalianță! Ce condamnabilă derogare! Nu se lăsaseră până nu-l despărțiseră de Margaret, singura femeie care-l iubise cu adevărat. Tată lui, voluntarul Richard Sunderland, îl obligase să-și dezmoștenească feciorul rezultat din prima căsătorie, sub cuvânt că legitimitatea acestuia era dubioasă. Henry nu găsise tăria a se răzvrăti. Suferințele lui morale fuseseră însă cumplite...

Un servitor negru îi umplu iarăși paharul cu șampanie.

Cupa de cristal, sfeșnicele de argint de pe masă, chipurile convivilor, ale servitorilor se vedeau prin pânza mișcătoare a unei ape care deforma jucăuș imaginile, lungindu-le sau lățindu-le capricios.

O fărâmă de luciditate trase clopoțelul de alarmă. Henry își dădu brusc seama că, dacă va mai sorbi și această cupă de șampanie, nu va mai fi în stare să se scoale de pe scaun. Deși elixirul cu bule de aur îl ispitea tantalic, se abținu să

întindă mâna. Cu un efort de voinţă îşi încordă puterile şi dădu să se ridice în picioare. Încheieturile îi erau însă moi, amorţite. Se propti cu palmele în masă şi făcu o nouă sforţare. Clătinându-se, izbuti să se desprindă de pe scaun. Când se văzu în picioare, zâmbi satisfăcut. Fusese mai tare decât vinul.

Odată cu el se ridicaseră şi ceilalţi oaspeţi. Ca la comandă. Acest semn exterior de respect era datorat simbolului pe care îl reprezenta şeful familiei, şi nicidecum persoanei acestuia.

Henry zâmbi răutăcios. Va şti el să îngenunche pe aceşti indivizi prezumţioşi, care-şi permiteau să joace în ham, ca nişte cai nărăvaşi. Îi va struni şi îi va conduce cu mână de fier.

Fără să le adreseze un cuvânt sau cel puţin o înclinare din cap, se îndreptă spre uşa deschisă cu grabă de un servitor. Traversă împleticindu-se vasta sală de mâncare. Era încântat că nu avusese nevoie de sprijinul nimănui, spre a săvârşi această ispravă demnă de toată lauda...

Sam, primul valet, intră tiptil în imensul dormitor. Pielea îi era tot atât de neagră ca şi întunericul din încăpere. Printre buzele-i cărnoase, contractate de sforţarea continuă de a păşi fără zgomot, dinţii albi şi puternici se întrezăreau fosforescenţi parcă împrumutând un fragment din strălucirea razei de soare strecurate printre draperiile grele de brocart, lăsate ca o cortină de teatru peste fereastra înaltă.

Sam dădu la o parte faldurile somptuoase, slobozind puhoiul de lumină. Totodată, descoperi priveliştea vastă a oceanului străbătut de vine violete. Două corăbii cu pânze şi un remorcher cu zbaturi se târau alene pe învelişul apelor, lăsând în urmă dâre de spumă.

Sam trecu la scrinul Chippendale din dreapta căminului de marmură. Acţionă mecanismul unui ceas Louis XV împodobit cu lei de bronz, care începu să cânte un marş vesel militar.

În patul larg, cu baldachin de catifea roşie brodată cu aur, o mogâldeaţă acoperită cu o cuvertură subţire de mătase vişinie se răsuci, făcând să scârţâie somiera. Un căscat prelung, şi de sub cuvertură ieşi capul zbârlit, cu ochii cârpiţi de somn, al şefului dinastiei Sunderland-Beauclair, care clipi orbit de revărsarea aurie a razelor de soare.

Marşul săltăreţ şi antrenant se încheie cu un sunet de clopoţel.

Henry Sunderland se frecă îndelung cu pumnii la ochi. Deşteptarea matinală îi era îndeobşte penibilă. Indispoziţia lui căpăta însă proporţii de negru pesimism după nopţile pierdute în compania sticlelor de şampanie. În dimineaţa aceasta limba îi era coclită, capul greu ca o baniţă şi mădularele amorţite ca după un drum lung şi anevoios.

În vreme ce Sam prepara baia, intră un servitor negru, împingând atent un cărucior pe care trona o uriaşă tavă de argint cu micul dejun. Henry îşi plimbă privirile scârbite asupra feliilor subţiri de şuncă, asupra muşchiului fraged, în sânge, cu garnitură de caise zaharate, asupra cârnaţilor de porc, arămii şi parfumaţi, asupra brânzeturilor asortate, reprezentate după moda europeană, asupra biscuiţilor cu unt şi miere, asupra ouălor albe ca bilele de biliard.

— Ia-le de aici!, porunci el, străduindu-se să îşi astâmpere greaţa. Ia-le mai repede! Să nu le mai văd!

Servitorul negru retrase brusc tava, rostogolind îngrijorat ochii.

— Un scotch dublu, fără apă şi o cafea neagră! Amară! Foarte amară! Să-mi taie greaţa, adăugă Henry, luându-şi privirile de la tava care-i întorcea pe dos măruntaiele.

Servitorul negru execută porunca.

Henry se dădu jos din pat. Cămaşa lungă de olandă cu falduri bogate amintea o rasă de călugăr dominican. Îmbrăcă un halat. În vreme ce îşi înnoda cordonul cu ciucuri de fir, trecu în faţa oglinzii. Îşi examină ochii cercănaţi, cu evantaiul de riduri ce se pierdeau pe podişul obrajilor înăspriţi de peria mărută a bărbii crescute peste noapte. Faţa-i suptă, disproporţionat de lungă, cu pometii proeminenţi, nasul cârn, cu nări largi, bărbia osoasă, pielea gălbuie ca pergamentul, lipită de fălcile puternic reliefate, îi subliniau asemănarea cu un cap de mort, asemănare care se accentua odată cu trecerea anilor. Henry era dezgustat de urâţenia sa. Bău whisky-ul pe nerăsuflate, apoi sorbi cafeaua fierbinte, care-i limpezi gândurile şi-i izgoni greaţa.

Majordomul apăru, ţinând pe braţ un prosop lung şi pufos.

– Baia e gata, *Sir*.

Henry îşi cercetă încă o dată barba reflectată în oglindă. Târându-şi papucii, se îndreptă spre camera de baie.

O încăpere cu o astfel de destinaţie era o raritate în Lumea Nouă. Folosirea băii era permisă doar după recomandarea medicului. Numai în casele foarte luxoase se mai găseau căzi de metal sau de marmură, mai mult pentru decor. Henry fusese educat în Europa. Acolo căpătase deprinderea să facă baie de două ori pe săptămână. Apa caldă îi destindea corpul şi nervii, ajutându-l să uite pentru câteva momente grijile cotidiene.

Camera de baie, creată de un arhitect format în Europa, era o copie stilizată a unei terme. Pereţii de marmură verde, pilaştrii şi colonetele de marmură albă, pardoseala de mozaic cu motive greceşti se armonizau cu bazinul de marmură trandafirie, flancat de trepieduri destinate mirodeniilor.

Henry nu folosea bazinul, iar în trepieduri nu ardeau niciodată mirodenii. Se spăla într-o cadă largă, cu doage de stejar lustruit, în care se cufunda cu voluptate până la gât. De data aceasta îşi muie precaut degetele în apa caldă. Clătină din cap satisfăcut. Îşi concedie servitorii – căci nu concepea să rămână gol în faţa lor – apoi îşi lepădă halatul, cămaşa de noapte şi intră în cadă. Aproape o jumătate de oră se bălăci în baia moleşitoare. Într-un rând aţipi. Se trezi numai în clipa în care, cufundându-se pe nesimţite, ajunse cu gura la nivelul apei. Se săpuni, se spălă cu sârg şi, înviorat, ieşi din cadă. Se şterse cu prosopul până când i se înroşi pielea. Îşi trase halatul pe mâneci şi se înapoie în dormitor.

Sam îl bărbieri după toate regulile artei, stropindu-i apoi obrazul cu paciuli, apă de colonie la modă. Restul toaletei continuă potrivit ritualului. Henry îşi puse direct pe piele o flanelă roşie – pe care orice bărbat elegant se simţea obligat să o poarte – iar pe deasupra o cămaşă de olandă fină, cu jabou şi manşete de dantelă. Peste indispensabilii de aceeaşi culoare cu flanela îşi trase o pereche de pantaloni culoarea oului de raţă, bine strânşi pe picior şi cu *sous-pieduri* negre. Pantofii de lac aveau catarame de argint. Înnodarea cravatei – o fâşie lată şi lungă de mătase neagră, care se înfăşura de

câteva ori în jurul grumazului, înecându-l în falduri măiestrite – dură aproape un sfert de oră. Era cea mai complicată şi laborioasă operaţie. O jiletcă *chamois* şi o redingotă *ciel serein* îi desăvârşiră înfăţişarea de *dandy*. Henry nu uitase lecţiile de eleganţă vestimentară pe care i le predase cu preţiozitate Beau Brummell, fostul său coleg de la Eton şi Oxford. În clipa în care se privi pentru ultima oară în oglindă, ceasul Louis XV sună de nouă ori din clopoţel.

Vioi, cu capul sus, Henry ieşi din dormitor. Străbătu coridorul larg, împodobit cu statui şi tablouri, şi se îndreptă spre salonul coloanelor de malahit în care familia sa lua în fiecare dimineaţă micul dejun. Henry prefera să i se servească la pat micul dejun.

Soţia sa, Susan, o fire autoritară, care îşi făcuse din protocol a doua religie, reuşise să-şi convingă bărbatul că micul dejun era unul din momentele solemne ale zilei, la care întreaga familie avea obligaţia să facă act de prezenţă.

Pe măsură ce se apropia de salonul coloanelor de malahit, buna lui dispoziţie se topea ca zăpada la soare. Fruntea i se înnoura, ochii căpătau scăpărări aspre, spinarea i se arcuia, ca la motanii puşi pe harţă.

Henry intră în salon. Soţia şi copiii îl aşteptau fără să se fi atins de mâncare. Dacă-l vedea adâncit în gânduri, Susan se abţinea să-l cicălească. Experienţa îl învăţase pe Henry să adopte pentru circumstanţă un aer preocupat, posomorât, care să-l ferească de cicălelile soţiei.

Căpşoarele celor trei copii se proiectau pe fundalul ferestrei englezeşti ce dădea spre grădină. În capul mesei, Susan stătea ţeapănă, cu mâinile în poală şi cu privirile mohorâte aţintite spre uşă. Rochia ei neagră era închisă până la gât. Mânecile lungi nu lăsau să se vadă decât degetele subţiri şi jumătate din dosul palmei. Părul lins, despărţit la mijloc de o cărare, cădea de o parte şi de alta a feţei într-o coafură ce amintea urechile unui setter. Nasul drept, obrajii palizi, nefardaţi, buzele subţiri accentuau expresia aspră a ochilor. Eleganţa lui Henry contrasta cu austeritatea voluntară a soţiei.

Susan Sunderland avea în dreapta pe Mary-Iris, o fetiţă de şase ani, blondă, drăguţă. Băieţii – Warren, în vârstă de

şapte ani, şi Ashley, care abia împlinise cinci – stăteau vizavi de Iris.

— Bună dimineaţa!, rosti Henry, aşezându-se pe scaunul său de la celălalt capăt al mesei.

Susan răspunse abia mişcând din buze. Copiii rostiră în cor un bună dimineaţa cristalin, ca un terţet de clopoţel, apoi începură să guste fără entuziasm din feliile de şuncă servite în farfurii de Saxa. Susan nu se atinse de mâncare.

Potrivit ritualului, Henry sorbi câteva înghiţituri de ceai, apoi dădu să se ridice de la masă.

— Aş vrea să-ţi vorbesc, rosti Susan, oprindu-l cu un gest.

— Regret. Astăzi îmi este imposibil. Am un program foarte încărcat.

Susan îşi strânse buzele, apoi replică înciudată:

— Niciodată nu ai timp să stai de vorbă cu mine.

— Despre ce să vorbim? În domeniul tău nu mă amestec. Activitatea mea profesională nu cred că te interesează.

Susan aruncă o privire jenată asupra servitorilor care se aferau în jurul mesei, apoi începu să vorbească franţuzeşte.

— Am avea de discutat şi despre alte subiecte, Henry. Despre noi, de pildă, spuse ea.

— Mai toţi servitorii noştri ştiu franţuzeşte, replică el ironic. Precauţiunile dumitale sunt inutile. Probabil că ai să-mi spui iarăşi ceva dezagreabil.

— Mă sileşti.

— Sunt deprins cu această manieră, nu mă amuză.

— Nici pe mine nu m-a amuzat comportarea ta de aseară. Te-ai îmbătat. Te-ai făcut de râs. Când te-ai ridicat de la masă, te clătinai ca un plop bătut de furtună.

— Ce comparaţie poetică! Trebuia să te faci scriitoare, Susan.

— Ironiile nu mă dezarmează. Mă îndârjesc. Glasul ei reţinut până atunci la un diapazon moderat se înăspri. Îţi atrag atenţia pentru ultima oară, Henri Sunderland. Îndreaptă-te înainte de a fi prea târziu. Prin felul tău de a te purta, dezonorezi numele şi familia.

Henry se învineţi de furie. Vru să riposteze, dar se abţinu. Se ridică brusc de pe scaun, trânti şervetul pe masă şi ieşi vijelios pe uşa larg deschisă de majordom.

Cu mâinile la spate, Henry stătea în faţa ferestrei deschise şi urmărea cu priviri absente circulaţia de pe Wall Street. Lumea pestriţă, gălăgioasă, care umbla grăbită în susul şi în josul străzii, huruitul trăsurilor, strigătele răguşite ale vânzătorilor de ziare se învârteau într-un vacarm care nu reuşea să-l distragă din gândurile sale.

În încăperea imensă ce-i servea drept cabinet de lucru, domnea o răcoare plăcută. În dreptul biroului Empire, împodobit cu alămuri strălucitoare, Bert Lawson, secretarul de serviciu, stătea în picioare şi citea dintr-un carnet cotele Bursei din ziua precedentă. Glasul lui egal, monoton, ajungea la urechea lui Henry sub forma unui murmur indistinct. Deşi îşi dădea seama că nu e ascultat, secretarul continua să psalmodieze:

– New York Bank 125. Manhattan 117 ¾. Merchants Bank 107 ½. Union Bank 103. Bank of America 105. Louisiana 91. Bonuri de tezaur 4 ¼. Mutual 100...

Gândurile lui Henry fugeau la Susan, care-l umilise în faţa servitorilor şi, prin asociaţie de idei, la banchetul din ajun. Băuse mai mult decât s-ar fi cuvenit. Avea însă o scuză. Susan făcea ca recepţiile oferite la Sunderland House să fie de o monotonie exasperantă. Se serveau cele mai somptuoase meniuri şi cele mai scumpe vinuri. Atmosfera se menţinea însă atât de îngheţată, încât un ziarist cu imaginaţie le asemuise cu nişte „agape mortuare".

Deodată, Henry înregistră automat tăcerea din birou. Lawson încetase să mai citească. Se întoarse brusc spre secretar.

— Ai terminat, Lawson?

— Da, *Sir*.

— Mulţumesc.

Se îndreptă spre masa de lucru. Se simţea vinovat că nu urmărise cotele Bursei. Tatăl său n-ar fi săvârşit o asemenea greşeală.

— Lawson, ce cotă spui că au acţiunile noastre?, întrebă el, încercând să-şi repare neglijenţa.

Secretarul reciti:

— Manhattan Bank 117 ¾.

Henry se aşeză în fotoliu.

— Hm! Tendinţa?

— În scădere, *Sir*.

— Rău. Foarte rău! Explodă fără veste. Sunt înconjurat de incapabili. Nimeni nu-şi face datoria. Nimeni! Nimeni!

Izbi cu pumnul în masă, spre stupefacţia secretarului.

Deodată, privirile îi căzură asupra portretului în ulei al tatălui său, care-l privea de sus, încruntat, a mustrare. Inima i se strânse ca şi când Richard Sunderland s-ar fi materializat în preajma sa. Se încordă, de parcă ar fi vrut să sfarme lanţurile închipuite, ce-i încătuşau fiinţa. Omul acesta, care-l terorizase o viaţă întreagă, îl urmărea şi de dincolo de mormânt.

— Lawson, tabloul acesta să fie mutat în sala de consiliu.

Secretarul îşi ascunse mirarea.

— Prea bine, *Sir*.

Henry se îndreptă spre dulapul în care-şi ţinea băuturile. Fără să ţină seama de prezenţa scribului, scoase o sticlă de whisky. Îşi umplu un pahar şi îl dădu peste cap.

— Lawson, ce acţiuni au înregistrat creşteri?

— Merchants, Louisiana şi Goldberger and Sunderland.

— Goldberger and Sunderland? Ce firmă mai e şi aceasta?, întrebă Henry încreţind din sprâncene.

— Bătrânul Isaac Goldberger şi-a asociat ginerele la conducerea băncii.

Henry se abţinu a face comentarii. Îl indispunea ascensiunea acestui văr, a acestei rude sărace care-şi permitea să asocieze numele Sunderlandzilor cu numele unui bancher originar din ghetourile poloneze.

— Trimite-l pe Morrison la mine, porunci el.

— Îndată, *Sir*.

Secretarul ieşi.

Rămas singur, Henry îşi mai umplu un pahar. Tensiunea sa nervoasă creştea ori de câte ori trebuia să stea de vorbă cu directorul Băncii Manhattan. În faţa acestui vechi colaborator al tatălui său se simţea mărunt, neînsemnat. O singură soluţie ar fi lichidat complexul acesta de inferioritate – concedierea lui Morrison. Dar o asemenea hotărâre

nu se ia peste noapte. Morrison era singurul om capabil să dirijeze complicatele resorturi ale băncii. Noul stăpân al Casei Sunderland trebuia să se familiarizeze cu sforăriile financiare înainte de a se elibera de tutelă. De multă vreme plănuia o epurare a cadrelor conducerii. Voia să promoveze elemente noi, devotate lui, pe care să se sprijine în eventualitatea unui conflict deschis cu fraţii săi. Conflict care se profila la orizont.

Calm, sigur de sine, Wilbur Morrison intră în birou. Salută cu o înclinare a capului.

— Bună dimineaţa, Mr. Sunderland.

Părul lui alb, expresia gravă, aproape tristă, a ochilor, gesturile molcome îi dădeau o înfăţişare care inspira încredere. Directorul Băncii Manhattan personifica eficienţa.

Henry remarcă şi de data aceasta că Morrison nu i se adresa cu formula „*Sir*".

— Ia loc, Mr. Morrison.

— Mulţumesc.

Directorul se aşeză greoi pe un scaun.

Henry rămase în picioare.

— Ştiţi ceva în legătură cu constituirea asociaţiei Goldberger and Sunderland?

— Am fost informat acum câteva zile. Samuel Sunderland face carieră frumoasă.

— Nu acest lucru mă interesează, replică el sec. Mă supără prezenţa numelui Sunderland pe o firmă străină de Casa noastră.

— Mă tem că în privinţa aceasta nu este nimic de făcut. Mr. Samuel Sunderland nu poate fi împiedicat să-şi înscrie numele pe o firmă comercială.

— Luaţi legătura cu Sanders. Va găsi, sper, o soluţie.

— Mă îndoiesc...

Fruntea lui Henry se întuneca treptat. În drumul său întâlnea numai piedici. Dacă Sanders nu va fi în stare să rezolve această problemă, va apela la serviciile altor avocaţi. Şi Sanders îmbătrânise. Trebuia să cedeze locul său tinerilor.

Morrison se ridică de pe scaun.

— Mai aveţi nevoie de mine?

— Da. N-am terminat. Referitor la creditele solicitate de şantierele noastre navale de la Long Island... Am studiat memoriul. Răspunsul meu este negativ.

Surprindere pe chipul lui Morrison.

— Refuzaţi creditele? Tatăl dumneavoastră le fixase pentru acest an.

Henry se înroşi de mânie.

— Invocaţi necontenit numele acestui om. Renunţaţi. Este o formulă perimată. Oricine poate să greşească. Şi părintele meu a greşit când a acceptat să investească opt sute de mii de dolari în construcţia unor nave cu aburi.

— Viitorul este al navelor cu aburi. Pe Hudson, pe Mississippi, pe Marile Lacuri, vasele cu zbaturi au început să circule regulat.

— Navigaţia fluvială nu mă interesează, replică Henry cu dispreţ. *C'est du menu frétin.*

Morrison nu se dădu înfrânt.

— Nava cu zbaturi şi roţi „Savannah" a străbătut Oceanul Atlantic.

— Sunt bine informat asupra acestei călătorii, Mr. Morrison. „Savannah" a mers cu aburi numai nouăzeci şi nouă de ore. Restul de cinci sute zece ore le-a parcurs cu vele. Hm! Circ!

— Unii oameni se luptă să-şi asigure monopolul acestor numere de circ. Livingstone, Fulton, Howard, Roosevelt...

Henry făcu un gest de nepăsare.

— Utopiştii!... Nimeni nu-i poate împiedica să meargă la ruină... Rămâne hotărât. Retrageţi creditele.

Descurajat, Morrison lăsă braţele să-i cadă.

— În definitiv, dumneavoastră decideţi. Dacă flota noastră comercială va rămâne în urmă....

— Îmi asum responsabilitatea. Nu vă mai reţin, Mr. Morrison.

Directorul Băncii Manhattan ieşi scârbit.

După această discuţie, hotărârea lui Henry de a-l concedia deveni şi mai fermă. Îşi sună secretarul.

— Mulţi solicitanţi pe ziua de azi, Lawson?

— Treizeci şi opt de persoane, *Sir*.

Scoase din mapa de sub braţ o listă pe care o prezentă patronului. Henry o parcurse distrat. Se opri la un nume cu rezonanţe spaniole.

— Garcia Albornoz, marchiz de Mondéjar, citi el intrigat. Cine mai e şi acesta?

— A sosit ieri din Europa. Pretinde a fi purtătorul unui important mesaj pentru dumneavoastră, *Sir*.

Lui Henry nu-i plăcea să primească personalităţi de primplan. Îl intimidau. S-ar fi eliberat de această corvoadă, însă nu se încumeta s-o încredinţeze altcuiva. Spre deosebire de tatăl său, care se pricepea să-şi aleagă şi să-şi fasoneze oamenii, creând instrumente docile şi de încredere, Henry nu avea curajul să se bizuie pe niciunul din colaboratori.

— Pofteşte pe marchizul de Mondéjar.

— Înaintea vicepreşedintelui Băncii Statelor Unite? De o jumătate de oră aşteaptă să fie primit, exclamă Lawson, uluit de această răsturnare a ordinii audienţelor.

În concepţia sa, reprezentanţii primei instituţii bancare din ţară trebuiau să se bucure de anumite privilegii.

Şi Henry se temu să nu facă o gafă. Poate că Lawson avea dreptate. Ardea însă de curiozitate să intre în posesia mesajului adus de Mondéjar. Presimţea că acest emisar era întradevăr purtătorul unor veşti de mare însemnătate.

— Introdu-l pe marchiz prin sala de consiliu. Să nu fie observat de nimeni.

Trecu lângă fereastră. Voia să fie găsit stând în picioare. Va evita să se ridice de pe scaun în întâmpinarea noului-venit. De ce nu era şi el înzestrat cu acea calmă şi condescendentă eleganţă cu care părintele său îşi primea vizitatorii de seamă?

Don Garcia de Albornoz, marchiz de Mondéjar, intră cu pas elastic, de curtean priceput să străbată tăcut şi cu aplomb saloanele palatelor regale. Cu gesturi rotunde, marchizul salută. Deşi părea trecut de cincizeci de ani, era subţire ca un efeb şi cochet ca un prim amorez.

Henry îl pofti să ia loc pe un scaun, apoi trecu la biroul său.

După ce Lawson se retrase, impresionat de prestanţa străinului, acesta scoase din buzunarul dinăuntru al hainei un sul de hârtie pe care-l încredinţă gazdei.

— Scrisorile mele de acreditare, semnate de Maiestatea Sa Fernando al II-lea, regele Spaniei, rosti el cu gravitate.

Henry desfăcu sulul. În câteva rânduri autografe, regele îi aducea la cunoştinţă că purtătorul acestui mesaj, emisarul său personal, îi va transmite prin viu grai doleanţele sale.

Henry avea mare respect pentru instituţia monarhică. Respect insuflat în şcolile din Anglia. Ridică privirile asupra spaniolului.

— Vă ascult.

Sprijinindu-şi coatele de braţele fotoliului, marchizul îşi împreună mâinile subţiri, striate de vine aparente. Un imens smarald, gravat cu blazonul casei de Mondéjar, strălucea pe inelarul stâng.

Intră de-a dreptul în subiect.

— Maiestatea Sa este nemulţumită de chipul în care Casa Sunderland se achită de obligaţiile ce-i revin, potrivit convenţiei încheiate între Coroana Spaniei şi regretatul dumneavoastră părinte.

Neliniştit, Henry îşi muşcă buzele, regele Fernando intenţiona să denunţe tratatul comercial semnat de regele Carlos al IV-lea şi de Richard Sunderland-Beauclair?

Tratatul acesta contribuise în largă măsură la ascensiunea Casei Sunderland.

— Potrivit prevederilor convenţiei, continuă marchizul, Casa dumneavoastră a obţinut concesionarea exploatării minelor de metale preţioase din coloniile noastre, situate în cele două Americi, în schimbul unor obligaţii precise. Or, aceste obligaţii nu sunt executate de Casa dumneavoastră. În ultimul an n-au sosit la Madrid decât două transporturi de câte două milioane de piaştri mexicani şi un singur transport de aur din viceregatul Perului.

Lui Henry i se umeziră palmele. Încerca aceeaşi senzaţie de nelinişte şi ruşine ca la un examen la care n-ar fi ştiut să răspundă.

— Un moment, vă rog.

Îşi sună secretarul.

— Lawson, cheamă pe Mr. Leslie Clinton.

După plecarea secretarului, se adresă emisarului spaniol.

— Vom lămuri imediat această chestiune, *Señor Marqués*.

Mondéjar înclină din cap în semn de asentiment. Rămase apoi nemişcat pe scaunul său, asemenea unei zeităţi severe.

Leslie Clinton apăru după câteva minute, care îi păruseră lui Henry penibil de lungi.

— *Señor Marqués*, îmi permiteţi să vă prezint pe Mr. Leslie Clinton, consilierul meu pentru afacerile americane.

Mondéjar înclină iarăşi din cap.

— Clinton, reluă Henry Sunderland, te rog să-mi explici cauzele întârzierii livrărilor de monedă şi lingouri către Spania. Casa noastră şi-a asumat obligaţii care trebuie onorate....

Leslie Clinton ridică din umeri.

— În limita posibilităţilor, *Sir Señor Marqués* nu cunoaşte probabil situaţia coloniilor spaniole din cele două Americi.

Se întoarse către Mondéjar.

— Reprezentanţii dumneavoastră din Lima, Bogota, Caracas şi Mexico nu v-au raportat cât este de precară autoritatea Coroanei spaniole în această emisferă?

Marchizul făcu un gest de nerăbdare.

— Am venit aici să pun întrebări, nu să fiu întrebat.

Lui Henry nu-i plăcu tonul emisarului spaniol. Dar nu reacţionă.

Leslie Clinton aruncă o privire întrebătoare patronului său. Faţă de tăcerea acestuia se resemnă să înfrunte singur privirile inchizitoriale ale marchizului.

— Potrivit convenţiei încheiate între Coroana spaniolă şi Casa noastră, ne revenea obligaţia să asigurăm exploatarea minelor de aur şi argint din coloniile dumneavoastră americane, precum şi transportul în Spania al metalelor nobile rezultate din această exploatare.

— Şi?, întrebă monosilabic marchizul.

— Prin aceeaşi convenţie, Coroana Spaniei îşi lua obligaţia să creeze Casei noastre condiţii optime pentru îndeplinirea sarcinilor ce ne revin. Cu alte cuvinte, să garanteze pe continent securitatea minelor, a depozitelor, a drumurilor de acces, a transporturilor... În realitate, autoritatea Metropolei asupra coloniilor suferă o eclipsă care ne pune în imposibilitatea

de a ne continua misiunea. Ştiţi, cred că Venezuela şi Noua Grenadă sunt în plin război civil. Generalul Simon Bolivar s-a proclamat preşedinte al Marii Columbii. Colonelul José de San Martin şi aventurierul Bernardo O'Higgins au izgonit trupele spaniole din Chile. Armatele braziliene au năvălit în Banda Oriental. Se pare că militarii au pus mâna pe putere la Buenos Aires. În Mexico, viceregele Juan O'Donaju este asediat în Vera Cruz de forţele revoluţionare dirijate de Augustin Iturbide, de Gulrrero şi de Carlos Bustamante. În aceste condiţii nu e de mirare că ne-a încetat activitatea. Nu aşteptaţi, cred, să vă facem ordine în colonii. Casa Sunderland nu poate săvârşi minuni. Generalii dumneavoastră să restaureze mai întâi autoritatea Coroanei în teritoriile de peste mări.

Pe chipul marchizului de Mondéjar se aşternu o expresie de mândrie rănită.

— Coroana Spaniei ştie ce are de făcut, replică el. Teritoriile căzute în mâinile revoluţionarilor vor reveni în curând sub autoritatea Metropolei. Nu mai este un secret pentru nimeni faptul că Sfânta Alianţă studiază planul unei intervenţii militare în cele două Americi. Spiritul revoluţionar din această emisferă trebuie înăbuşit în sânge. Sunt însă şi colonii rămase sub autoritatea Spaniei.

— Întinderea acestor teritorii este neglijabilă, *Señor Marqués*, replică Leslie Clinton. Ar trebui să faceţi o inspecţie la faţa locului. Poate că în felul acesta, Maiestatea Sa regele Spaniei va fi informat mai exact asupra întinderii dezastrului.

— Folosiţi un cuvânt tare, *Señor* Clinton.

— Oglindeşte, din nefericire, realitatea, *Señor Marqués*. Generalii dumneavoastră n-au mai salvat nimic. Aurul şi argintul au căzut în puterea revoluţionarilor. Faţă de această situaţie suntem cu mâinile legate. Rolul nostru s-a încheiat.

Marchizul se sculă brusc de pe scaun.

— Mă lăsaţi să mă înapoiez cu mâinile goale în Spania?

— *Ex nihilo nihil, Señor Marqués*, replică liniştit Clinton.

Mondéjar îşi ridică mâinile, apoi le lăsă să cadă de-a lungul corpului în semn de neputinţă. Se apropie de biroul lui Henry.

— Trebuie să faceţi ceva pentru Spania, *Señor* Sunderland. Eventual un împrumut.

Marchizul se dezumflase ca un balon spart. Trufia lui de la începutul vizitei lăsase locul unei agitaţii caracteristice latinilor.

— La ora actuală, posibilităţile noastre sunt oarecum reduse, declară Henry cu glasul plin de regret.

— Părintele dumneavoastră a acordat împrumuturi importante Franţei, Austriei, Angliei, Prusiei, Danemarcei, susţinu Mondéjar.

— A împrumutat şi Spaniei, completă Leslie Clinton. Împrumutul n-a fost restituit nici până azi.

Cu un efort, marchizul îşi recâştigă calmul. Adoptă o poză demnă.

— Constat cu tot regretul că zvonurile, care circulă la Paris şi la Viena în legătură cu simpatiile prorevoluţionare ale Casei dumneavoastră, nu sunt lipsite de temei. Atitudinea dumneavoastră faţă de Spania ilustrează această tendinţă.

Iritat, Henry se ridică la rândul său în picioare.

— Contest o astfel de atitudine, rosti el cu emfază. Casa noastră şi-a dovedit prietenia faţă de Sfânta Alianţă. Chiar şi dumneavoastră, *Señor Marqués*, aţi menţionat o serie de împrumuturi acordate Imperiului Austriac, Angliei şi Prusiei.

— Aţi acordat împrumuturi şi Franţei napoleoniene, replică Mondéjar.

— În acea epocă, *Señor Marqués*, Spania era aliata Franţei, ripostă suav Leslie Clinton.

Marchizul nu catadicsi să arunce o privire spre consilierul afacerilor americane. Se adresă tot lui Henry.

— Regretatul dumneavoastră părinte a fost un bun prieten al Spaniei. Îmi pare rău că nu pot spune acelaşi lucru despre fiul său.

Henry simţi că i se urcă sângele în cap. I se aducea iarăşi aminte de fondatorul dinastiei Sunderland? Era exasperat. Replică aspru.

— Nu am arătat niciodată duşmănie Coroanei Spaniole. Dimpotrivă. Este suficient să menţionez că fratele meu,

Robert, a primit titlul de *grande* de Spania, pentru serviciile aduse regelui Carlos al IV-lea şi dinastiei de Bourbon.

— Aceasta nu l-a împiedicat pe celălalt frate al dumneavoastră, Charles, să unelteaască împotriva Spaniei şi să sprijine efectiv forţele revoluţionare din Mexico.

— Faceţi o afirmaţie riscantă *Señor Marqués*, rosti sec Henry.

Mondéjar zâmbi cu ironie.

— Dispunem de dovezi potrivit cărora *Señor Charles* Sunderland a stipendiat pe duşmanii Spaniei, vă ţin la dispoziţie documentele respective.

Se înclină protocolar.

— V-am reţinut îndeajuns, *Señor*. Înainte de a mă retrage. Vă rog să reflectaţi serios asupra consecinţelor neplăcute care ar decurge pentru Casa Sunderland în cazul continuării politicii dumneavoastră inamicale faţă de Spania.

— Este un ultimatum, *Señor Marqués?*

— Avertismente cu această denumire se dau numai între state suverane, *Señor*. Casa Sunderland este o întreprindere comercială. „Punere în întârziere" ar fi un termen mai potrivit.

Don Garcia Albornoz, marchiz de Mondéjar, salută pentru ultima oară, apoi se îndreptă spre uşă, fără a aştepta să fie condus.

Henry îşi încleştă pumnii. Îl sugruma mânia. Niciun emisar al unei mari puteri n-ar fi îndrăznit să-i vorbească pe acest ton lui Richard Sunderland. Şi pe el îl umilea un marchiz oarecare, trimisul celui mai prăpădit rege din Europa Occidentală. Şi încă în prezenţa lui Leslie Clinton, acest subaltern care-l subestima.

— Poţi să pleci, Clinton, spuse el. Vom mai discuta despre problema spaniolă. Să-mi pregăteşti un dosar complet în legătură cu posibilităţile noastre de ajutorare a Spaniei.

— Prea bine, *Sir*.

Clinton ieşi, încrucişându-se în prag cu Lawson, care răspundea la sunetul de clopoţel al patronului.

— *Sir?*, întrebă deferent secretarul.

— Să intre vicepreşedintele Băncii Statelor Unite, zise Henry, străduindu-se să-şi stăpânească nervii surescitaţi.

Un moment. Ia notă! Fratele meu Charles să se prezinte de urgență la New York. După câte știu, s-a înapoiat din Mexico.

— Acum zece zile se afla la Baton Rouge, *Sir*.

— Perfect. Trimite după el un curier. Încă ceva, Lawson. Când trebuie să sosească Mr. Lafont de la Baltimore?

— Mâine, *Sir*.

— Îndată ce sosește să ia legătura cu mine.

— Am înțeles, *Sir*.

* *
*

Charles Sunderland execută dispoziția fratelui său, dar fără mare grabă. Se afla la Natchez când îl ajunse din urmă comunicarea lui Lawson. Sosise tocmai de la Baton Rouge, unde achiziționase o întreagă stradă din cartierul de afaceri al orașului. La Natchez zăbovi două săptămâni. Abia atunci plecă spre New York.

Într-o dimineață, aproape de ora prânzului, își făcu apariția la Banca Manhattan. Nu-și anunțase în prealabil sosirea. Intră degajat în biroul lui Henry, salută cu un *How are you*, morfolit în colțul gurii, apoi se răsturnă picior peste picior într-un fotoliu. La treizeci și șapte de ani, ultimul fiu al Opheliei Sunderland arăta ca o gorilă îmbrăcată în haine croite după ultimul jurnal. Torsul masiv, brațele musculoase, neobișnuit de lungi, picioarele puternice, scurte și curbate, capul rotund, acoperit de o chică roșie foc și înfipt în grumazul scurt și gros, ochii șireți, foarte vioi, cu gene dese, nasul turtit și strâmb, deformat de pe urma unei încăierări homerice într-o cârciumă din Vera Cruz, îi dădeau înfățișarea unui grotesc bufon de curte.

Ultrarafinatul Henry se uită cu o repulsie abia deghizată la acest ciudat exemplar uman, care nu semăna cu niciunul din frații săi.

— Deși aveam enorm de lucru, am răspuns la chemarea ta, zise Charles, frecându-și bărbia.

Ochii lui oglindeau o batjocură care nu plăcu lui Henry.

— Regret că trebuie să te dojenesc, Charles.

— Să mă dojenești? Poftim, nu te jena. Ești șeful familiei. Săpunește-mă.

Henry simți că-l zgândăre mânia. Desconsiderarea aceasta era de-a dreptul insultătoare.

— Charles, subminezi una din cele mai frumoase realizări ale tatălui meu, începu el grav.

— Oho, subminez!... Ce cuvinte mari. Şi, mă rog, ce operă subminez?

— Convenția încheiată între tata şi Coroana Spaniolă.

— Respectul tău pentru tata mă înduioşează, replică teatral Charles. Dă-mi voie să-mi scot batista. M-ai emoționat până la lacrimi.

Henry îi ignoră ironia.

— Îți vorbesc cu toată seriozitatea, Charles.

— Mă rog, mă rog. Acuzațiile sunt totuşi vagi. Fii mai precis.

— Acum două săptămâni am primit vizita marchizului de Mondéjar, emisarul regelui Spaniei.

— Simandicoasă vizită! Ei, şi?

— Regele Fernando m-a prevenit că va anula convenția dacă mai continuăm politica noastră de duplicitate. La început am rămas foarte surprins, fiindcă nu mă ştiam vinovat cu nimic. Mai târziu însă m-am dumirit. Acuzația nu mi se putea aduce în niciun caz mie. Sufeream însă indirect consecințele politicii de duplicitate duse de tine.

— Duplicitate față de cine?

— Încurajezi pe duşmanii Spaniei. Subvenționezi pe rebelii din Mexic şi din America de Sud.

Gura lui Charles se strâmbă într-un zâmbet vesel.

— Şi ce ți-a mai spus emisarul Maiestății Sale?

— Că pe anul în curs n-ai trimis decât două transporturi de piaştri şi un transport de lingouri de aur.

— Adevărat. Regret că le-am trimis. Sunt, de altfel, şi ultimele.

Henry se încruntă.

— Ți-ai pierdut mințile!

Charles izbucni în râs.

— Nu te mai uita atât de urât la mine, că mă sperii. Ai o mutră de cotoi înfuriat.

— Charles, nu-ți îngădui..., rosti Henry gâtuit de mânie.

— Da, da. Sunt ultimele transporturi, repetă fratele său după ce-şi stăpâni, în sfârşit, hohotele de râs. Coloniile spaniole, cu excepţia Cubei, nu mai există decât pe hârtie. Sunt surprins că nu eşti încă informat de acest lucru. Consilierii tăi ce fac? Dorm?

Henry se feri să declare că Leslie Clinton îl prevenise, prezentându-i un foarte amplu raport asupra situaţiei complicate din coloniile Spaniei.

— Regele Spaniei ne-a ameninţat...

— Dragul meu Henry, mă sinchisesc tot atât de mult de ameninţările regelui Spaniei ca şi de blestemele unui moşneag senil.

— Sfânta Alianţă pregăteşte o expediţie de pedepsire împotriva răsculaţilor...

— Şi cu ce îşi va transporta soldaţii? Cu flota spaniolă, care nu mai e decât o caricatură a Invincibilei Armada de odinioară? Cu flota militară franceză, care de la Trafalgar încoace a trecut în rândul fantomelor? Sau poate cu flota Imperiului Austriac, care ar începea cu vas-amiral cu tot în bazinul parcului meu de la New Orleans. Să fim serioşi, Henry. Anglia, unica mare putere navală la ora actuală, nu va participa niciodată la o astfel de expediţie. O ştii, de altfel, şi tu.

Henry îl privea cu milă. Cât de limitat era şi omul acesta, reflectă el. Pentru că făcuse puţină treabă în Mexico, în epoca răscoalei lui Iriarte, îşi dădea acum aere de mare cunoscător al problemelor Americii Latine... *Sancta simplicitas*...

— Charles, uiţi un singur lucru, interveni el. Interesele Casei Sunderland nu se rezumă la cele două Americi. Aş spune chiar că centrul de greutate al afacerilor noastre s-a deplasat în Europa. Nu putem deci ignora Sfânta Alianţă, care la ora aceasta dirijează destinele Lumii Vechi.

Charles făcu un gest de nepăsare.

— La Viena, Robert, „diplomatul familiei", va şti să se descurce şi singur. Cât priveşte Gerald, puţin îmi pasă dacă Sfânta Alianţă îi va pune bețe în roate la Paris.

— Judecata ta e simplistă, Charles. Capitalurile noastre angajate în Europa...

— Lasă predicile, Henry. Mă obosesc, exclamă fratele său, ridicându-se vioi de pe scaun.

Se întinse de îi pârâiră oasele, se lăsă uşor pe vine, asemenea unui cavalerist ce-şi verifică elasticitatea tendoanelor şi a încheieturilor, apoi se îndreptă spre uşă.

— Am plecat. Mai am şi alte treburi. N-am mai fost la New York de la moartea tatei.

Se opri cu mâna pe clanţă.

— Ai putea să mă inviţi diseară la cină. Se spune că dineurile de la Sunderland House n-au seamăn. Sau ţi-e frică de Susan, rosti el cu făţişă ironie. Ştiu că nu mă poate suferi. De altfel, mâine scapi de mine. Mă înapoiez la New Orleans.

Henry îşi încleştă fălcile. Nu-l putea lăsa să plece înainte de a-l convinge să-şi schimbe politica faţă de Spania. Dacă ar fi trăit tatăl său, ar fi fost de ajuns să se încrunte ca Charles să intre în pământ. Pe când azi...

— Charles, diseară la opt te-aştept la cină.

— Eşti sigur că Susan n-o să mă dea afară?

— Susan este o „doamnă".

— Aş fi preferat-o pe Margery Terrill. Era mai sinceră, replică Charles brutal.

Salută, ducând degetul la frunte, apoi ieşi.

* *
*

După o discuţie furtunoasă cu soţul ei, Susan acceptă să-l primească pe Charles. Spre a nu fi obligată să întreţină conversaţie cu acest personaj, dezgustător pentru ea, invită în ultimul moment pe senatorul Underhill cu soţia, pe consulul Marii Britanii la New York, Willett, şi pe fratele ei, David Forbes, fost ofiţer în marina militară a Statelor Unite.

Henry blestemase capriciul lui Charles. Se pare că acesta solicitase a fi invitat numai spre a-i crea dificultăţi familiale. Henry era într-o dispoziţie sufletească masacrantă şi din cauza unui insucces suferit pe alt tărâm. La Bursă se întâlnise întâmplător cu vărul său, Samuel Sunderland. Deşi îi repugna să stea de vorbă cu acest personaj, care-i amintea originea plebeiană a bunicului său patern, îl oprise spre a-i sugera să schimbe firma Băncii Goldberger and Sunderland, susceptibilă să creeze o confuzie cu titulatura Casei Sunderland-Beauclair.

Samuel îl privise de sus, apoi rostise înțepat:

— Confuzie nu cred să se creeze. Banca Goldberger and Sunderland e prea măruntă față de mastodontul Manhattan Bank al Casei Sunderland-Beauclair. Afară de aceasta, marchizul de Beauclair v-a plasat în rândul nobilimii. Eu nu sunt decât fiul unui oarecare Patrick Sunderland, făurar de cuțite. Nu e vina mea dacă Patrick Sunderland a fost frate cu Richard Sunderland-Beauclair, ilustrul dumitale părinte.

Henry voise să plaseze o replică, dar vărul său nu-i dăduse timp.

— Da, da. Nici eu nu mă supăr că pe toate străzile sunt lipite afișe cu numele unei călărețe de circ, Babs Sunderland. Gândește-te, nu m-aș face ridicol dacă i-aș pretinde acestei fete să-și aleagă un pseudonim? Evident, niciun om cu mintea întreagă nu-și poate închipui că Babs Sunderland e rudă cu bancherul Samuel Sunderland și cu atât mai puțin cu Henry Sunderland, marchiz de Beauclair, adăugă el, accentuând cu ironie titlul nobiliar al interlocutorului. Așadar, scumpe vere, dacă-mi permiți să-ți spun astfel, nu văd pentru ce aș schimba firma băncii mele!

Salutase adânc și plecase mai departe, lăsându-l pe Henry sufocat de mânie. Samuel n-ar fi îndrăznit să fie insolent față de Richard Sunderland.

Henry era stupefiat. De ce îl luau toți peste picior? De ce îl înfruntau, fără să se teamă de represalii? De ce? De ce? În vreme ce își îmbrăca fracul verde smarald, comandat la Londra, judecata lui se străduia zadarnic să găsească o explicație.

La orele opt și un minut coborî în holul luminat cu trei candelabre imense. Ușile care răspundeau în camerele alăturate erau deschise de perete. Argintăria masivă din sufragerie strălucea opulent. Un servitor negru, în livrea galonată, stătea nemișcat în stânga intrării. Susan, întruchiparea punctualității, se și plasase în capul de jos al scării, spre a-și primi oaspeții. Era îmbrăcată în negru. La apariția lui Henry, aruncă o privire semnificativă asupra pendulei de bronz aurit plasate pe un postament de marmură.

— Ca de obicei, ești în întârziere, îl mustră ea.

— Charles va fi încântat că te-ai deranjat să-l primeşti, zise el încercând să dea discuţiei o întorsătură amicală.

Susan îl privi cu răceală.

— Nu sunt aici pentru fratele tău, ci pentru senatorul Underhill şi soţia lui.

Vorbirea ei era tot atât de severă ca şi întreaga-i înfăţişare.

În preajma lui Susan, Henry, în fracul lui verde, părea un papagal alături de o cioară.

Glasul puternic al servitorului, care anunţă numele nouveniţilor, îl scuti pe Henry să mai răspundă.

— Mr. Clifford Willett şi Mr. David Forbes.

Doi tineri în frac îşi făcură intrarea în hol.

Susan îi primi solemn.

— Bine-ai venit, Mr. Willett! Mă bucur că te văd, David!

Consulul era un clasic specimen al lumii anglo-saxone. Blond, suplu, măsurat în gesturi, cu acea înfăţişare mândră, uşor dispreţuitoare, tipic britanică, ştiuse a se face indispensabil în saloanele New Yorkului.

David Forbes era antiteza lui Willett. Expresiv, zgomotos, jovial, atletic, respira prin toţi porii veselia, setea de viaţă. Nu apucase să-şi facă un stagiu îndelungat pe puntea navelor militare. Răposatul Richard Sunderland îl angajase cu un impresionant salariu, disproporţionat cu posibilităţile lui intelectuale, în birourile din New York ale reprezentanţei şantierelor navale americane „Sunderland Shipping Co", spre a face plăcere senatorului Forbes, care nu suporta să-şi ştie fiul expus primejdiilor inerente carierei de navigator.

Extremele se ating. Willett şi Forbes erau prieteni nedespărţiţi.

— Senatorul Irving Underhill, Mrs. Florence Underhill şi *Miss* Caroline Underhill, anunţă iarăşi servitorul.

Capul rotund al senatorului părea o minge mai mică aşezată în echilibru nestabil pe mingea mai voluminoasă a corpului, priponit pe două picioare subţiri ca nişte beţe. Iluzia era întărită de felul în care îşi lăsa capul când pe un umăr, când pe celălalt, asemenea chinezilor de porţelan din vitrinele rococo.

Mrs. Underhill era cea mai bună prietenă a Susanei Sunderland. Amândouă reeditau puritanismul bigot, inflexibil, al secolului al XVII-lea. Țeapănă, seacă, autoritară, voinică, lată în spate, *Mrs.* Underhill avea alura unui dragon deghizat în femeie. *Miss* Caroline Underhill era fragilă, timidă și clorotică. Tinerii spuneau că ar fi urâțică. Matroanele o socoteau însă o podoabă printre fetele de vârsta ei, fiindcă știa să coasă îngerește, să picteze garoafe și să execute la spinet două sau trei cântece romanțioase și mai ales să prepare o infinită gamă de prăjituri, torturi și alte dulciuri apetisante.

În așteptarea lui Charles Sunderland, ultimul invitat, Susan mai zăbovi în hol, contrar obiceiului, întreținându-și oaspeții. În sinea ei fierbea. O revolta lipsa de considerație a cumnatului, care își permitea să întârzie, deși fusese anunțat că cina se va servi la orele opt și zece precis.

Spre a câștiga timp, făcu semn majordomului să servească un aperitiv în salonul lui Jupiter, denumit astfel după o frescă ce înfățișa apoteoza regelui zeilor. Din înaltul tronului său regesc, Jupiter privea impasibil tăvile cu pateuri calde care circulau printre invitați, fără să se lase tentat de aburii apetisanți ce se înălțau spre augustele sale nări.

Deși îi era foame, *Miss* Underhill abia se atingea de pateuri. Știa că o tânără fată cu educație trebuie să pară cât mai serioasă, cât mai desprinsă de vulgarele plăceri gastronomice. Willett și Forbes se serveau cu modestie. Numai senatorul înfuleca pateu după pateu, plescăind cu deliciu și prefăcându-se că nu observă privirile aspre ale soției care-i reproșa mult intemperanța.

Din când în când, Susan se uita la ceas, înregistrând cu ciudă crescândă minutele care treceau în zbor, fără ca ultimul invitat să-și facă apariția.

Henry se frământa pe scaunul său, gândindu-se cu groază la violentele imputări care i se vor face mai târziu.

— Ieri, pe Broadway, circulația a fost oprită aproape un sfert de oră din cauza defilării animalelor circului Thyssen, spuse Underhill, după ce înghiți un ultim pateu, stropit cu un păhărel de gin englezesc. Clovni, cai dresați, elefanți, scamatori, urși îmblânziți. O mare de gură-cască mi-au blocat trăsura, tocmai când eram așteptat la o întrunire politică...

Henry îşi ascuţi auzul. Era a doua oară în ziua aceea că i se vorbea despre acest circ. Prin asociaţie de idei îi reveni în minte penibila discuţie purtată cu Samuel Sunderland.

Din hol se auziră zgomot de uşi deschise şi glasul puternic, de bariton al lui Charles.

— Anunţă-mă, flăcăule! Mai repede! Se pare c-am întârziat!

Servitorul negru apăru în pragul salonului.

— Mr. and Mrs. Charles Sunderland.

Susan şi Henry se priviră cu egală surprindere. „Când s-a însurat Charles? N-a anunţat pe nimeni!".

Charles intră în salon, trăgând de braţ o tânără femeie cu păr auriu, drăguţă, intimidată de privirile care o fixau. Rochia ei de mătase roz, cu decolteu îndrăzneţ, bijuteriile scăpărătoare, fardurile violente îi dădeau un aer vulgar, *canaille*, care indispuse şi pe amfitrioană, şi pe Florence Underhill.

Miss Caroline Underhill făcu ochii mari. Nici la ternele sindrofii din casa părinţilor ei şi nici la cele patru sau cinci recepţii la care asistase de când fusese prezentată în lume nu întâlnise o apariţie mai strălucitoare.

La intrarea originalei perechi, tânărul Forbes se înecă deodată cu o înghiţitură de pateu. Numai Willett rămase tot atât de rece ca şi Jupiter Olimpianul.

Charles se opri în dreptul amfitrionului.

— Bună seara, Susan! Bună seara, Henry! Susan, îţi prezint pe Mrs. Sunderland. Scumpa mea Kathy, iată pe Henry, fratele meu, şeful marelui şi puternicului clan Sunderland.

Asistenţii nu desluşeau dacă nou-venitul vorbea serios sau în batjocură.

După prezentări, Charles se întoarse iarăşi spre amfitrioană.

— Susan, iartă-ne întârzierea. Am fost la circ. Un spectacol superb. Numere excepţionale. M-a cucerit o fată tânără. O călăreaţă. Să nu te formalizezi, Susan. Mă refer numai la arta fetei. Ah, ce minuni de echitaţie! Ce volte, ce sărituri la obstacole, ce şcoală înaltă! Sunt entuziasmat. Şi culmea, o mai cheamă şi Babs Sunderland. Da, da, Babs Sunderland! Mă întreb dacă n-o fi coborând din progenitura unchiului

nostru Aristotle. Aristotle dezmoştenitul! *La brébis noire* a onorabilei noastre familii. Aristotle aventurierul, care a renunţat la confortul casei părinteşti spre a propovădui cuvântul Domnului în sălbăticiile Vestului Îndepărtat.

Charles îşi trecu mâna prin chica-i roşie.

— Era tot atât de bigot ca şi dumneata, Susan. Numai că el a ales adevăratul drum. Drumul sacrificiului, al apostolatului.

Susan simţea că o îneacă indignarea. Nu găsea forţa să-i întrerupă elucubraţiile.

— Susan, dacă ai fi fost catolică, Papa te-ar fi canonizat. Am spus-o întotdeauna şi o menţin.

Henry amuţise.

– Charles, am impresia că depăşeşti....

Susan îşi regăsi cea dintâi graiul.

— Scumpă cumnată, ştiu că modestia dumitale suferă. Ai acceptat să trăieşti în ambianţa aceasta dezgustător de materialistă numai din spirit de sacrificiu pentru soţ şi copii. Ei da, locul dumitale ar fi fost alături de unchiul Aristotle. Te şi văd predicând în mijlocul pionierilor pierduţi în deşerturile de dincolo de apele cenuşii ale Mississippiului.

— Masa este servită!, anunţă solemn majordomul.

Charles zâmbi:

— Să dăm Cezarului ce este al Cezarului şi stomacului ce este al stomacului. Să trecem la masă! Mrs. Underhill, vă ofer braţul meu, zise el luând iniţiativa constituirii cortegiului. Henry, ţi-o încredinţez pe Kathy. Senatorule, Susan abia aşteaptă să o conduci în sufragerie. Şi voi, flăcăilor, se adresă el consulului şi tânărului Forbes, daţi cu banul. Norocosul va păşi pragul sălii de mâncare la braţul simpaticei *Miss* Underhill.

Senatorul se uita uluit când la amfitrioni, când la nevastă-sa, când la ceilalţi însoţitori. I se vorbise mult despre originalitatea lui Charles Sunderland. Realitatea depăşea cele mai fantastice închipuiri.

Fără a le da timp să se reculeagă, Charles arcui braţul său către Florence Underhill, care şovăi câteva clipe, apoi cedă, terorizată de privirile lui ciudate. Era atât de încredinţată

că are de-a face cu un alienat mintal, încât nu îndrăzni să-l contrazică.

Pentru Susan şi Florence Underhill cina decurse într-o tensiune nervoasă indescriptibilă. Senatorul era perplex, Henry – consternat, *Miss* Caroline – stupefiată. Numai Willett şi David Forbes păreau a se distra de minune.

Charles îi domina cu personalitatea lui explozivă. Pofticios se înfrupta din toate felurile, golea pahar după pahar, făcea glume decoltate de care râdea singur.

Kathy, contaminată de veselia lui, îşi ieşi din rezervă. Şampania îi crea o stare de euforie care o predispunea la râs şi cântec.

După cină – cumplit calvar pentru Susan – doamnele trecură în salonul lui Jupiter, unde le aşteptau diferite dulciuri, iar domnii rămaseră în sufragerie să-şi savureze lichiorurile şi cafeaua.

Încântată că scăpase de prezenţa lui Charles, amfitrioana încercă să o descoasă pe Kathy. Când se măritase? Cu ce familii se înrudea? Avea copii?

Kathy, lipsită de sprijinul moral al lui Charles, se cufundase într-o muţenie întreruptă doar de vagi monosilabe, de pe urma cărora nu se putea trage nicio concluzie. „E proastă ca o gâscă şi vulgară ca o cântăreaţă de tavernă", judecă Susan.

După cafele, Charles, Henry şi senatorul Underhill intrară în salon. Charles era congestionat de băutură. În mod cu totul excepţional, amfitrionul era de o sobrietate desăvârşită. Prezenţa fratelui său îi tăiase pofta de vin.

— David şi Mr. Willett au rămas să mai bea câte o cafea, zise Henry, aşezându-se într-un fotoliu.

Susan se încruntă. Aparteul lui David şi al consulului britanic era de neiertat. Plecă să-i cheme. Când deschise uşa sufrageriei, auzi pe David şi pe Willett râzând cu poftă.

— Extraordinară figură şi acest Charles Sunderland!, rostea Forbes printre hohote. Când l-am văzut că intră la braţ cu Kathy Roşcovana, şi că o prezintă drept soţia lui, era să mă înec cu pateul. Închipuieşte-ţi, Kathy Roşcovana, cea mai scumpă curtezană publică din New York, în casa surorii mele.

Deodată, vorbele i se opriră în gât. Observase pe Susan stând ca o furie în prag. Şi Willett amuţi.

Privirile amfitrioanei aruncau scântei.

— David Forbes, ai ştiut că Charles Sunderland e însoţit de o... creatură... şi n-ai făcut nimic ca să împiedici necinstirea casei mele?

Roşu ca un mărgean, fostul marinar se ridică de la masă.

— Iartă-mă, Susan. Provocam un scandal. Ar fi fost o lipsă de tact....

— Dacă ai fi avut tact, mi-ai fi atras discret atenţia. Aş fi găsit o cale să-l expediez fără să creez complicaţii. Pe când aşa, tot oraşul va râde pe seama noastră. Mr. Willett, m-aş fi aşteptat şi din partea dumitale la mai multă consideraţie.

Ieşi fără a mai aştepta un răspuns. Se înapoie în salon. Privirea ei aspră, încărcată de furtună, îl aţinti pe Charles, care înţelese instinctiv că fusese descoperit. Susan citi în ochii acestuia o expresie de bucurie drăcească. „Mult trebuie să mă urască", reflectă ea nedumerită. „Ce i-am făcut, ca să-mi dezonoreze casa?".

Charles se ridică din fotoliu.

— Kathy, e târziu. Să ne luăm rămas-bun. Am încheiat o zi încărcată printr-o seară extrem de agreabilă. N-o vom uita multă vreme.

Se întoarse spre Susan.

— Scumpă cumnată, îngăduie-ne să ne retragem. Îţi mulţumim pentru primire. A fost la înălţimea reputaţiei dumitale.

Salută pe Henry şi pe ceilalţi convivi. Oferi braţul său Kathyei şi se îndreptă măreţ spre uşă.

În vreme ce se îmbrăcau în vestibul, apăru şi Susan verde de mânie.

— Cum ţi-ai permis, Charles Sunderland, să intri în casa mea însoţit de o.... femeie întreţinută?

Încântat de farsa pe care i-o jucase, Charles o privi ironic.

— Scumpă cumnată, actele de stare civilă n-au avut niciodată preţ în ochii mei. Crezi că e vreo deosebire între femeile întreţinute şi multe din cele măritate? Se vând şi unele, şi altele. Cele din urmă, cu înscrisuri şi garanţii legale.

— E prea de tot!, gâfâi Susan sufocată. Mă insulți în propria mea casă!

— Pardon! Te contrazic! Casa aceasta este un fel de „Casa albă" a familiei Sunderland. O vei locui numai atâta vreme cât soțul dumitale va rămâne șeful familiei.

— Ce vrei să zici?

— Că îl vom detrona dacă nu va merita încrederea noastră. Și cum capacitatea lui lasă de dorit....

— Ce insolență!, rosti ea cu dispreț. Te pomenești că ai de gând să-i iei locul?

— Dacă voi fi rugat, evident n-am să refuz. Te previn însă că în ziua aceea Kathy îți va prelua sceptrul.

Susan se înverzi.

— Charles Sunderland, te invit să părăsești imediat această casă. Și să nu-i mai calci pragul.

— Nicio grijă, îți urmez recomandația. O seară petrecută în mijlocul vostru e mai mult decât poate îndura un om cu temperamentul meu optimist. N-am putut suferi niciodată înmormântările.

— Ah!

— Mai ales când cadavrul e într-o stare avansată de putreziciune.

— *Oh! Ça, par exemple!*

Charles se întoarse spre însoțitoarea lui, care urmărea uluită duelul verbal.

— Ia aminte, Kathy! Dacă vei fi vreodată ispitită să înjuri, să rostești elegant *Oh! Ça, par exemple!* E bună la ceva și educația primită prin școlile străine. Bună seara, Susan! Transmite complimentele mele soțului tău, Henry! Kathy, să mergem!

Oferi brațul său însoțitoarei și râzând, părăsi Casa Sunderland.

În aceeași noapte, după plecarea invitaților, Susan făcu o scenă monstruoasă soțului, căruia îi reproduse cuvânt cu cuvânt discuția purtată cu Charles. Stărui în special asupra frazei: „Îl vom detrona dacă nu va merita încrederea noastră. Și cum capacitatea lui lasă de dorit...".

Cuvintele acestea se înfipseră ca niște piroane în creierul lui Henry. Voiau deci să-l înlăture de la conducerea Casei

Sunderland? Să se descotorosească de el? Să-l arunce la coş ca pe o hârtie fără valoare?

În noaptea aceea nu izbuti să închidă ochii. Se frământa pe un aşternut de jar. Momentele de adâncă depresiune sufletească alternau cu explozii de revoltă. Nu va ceda fără luptă. Avea datoria să păstreze frânele conducerii. Nu-i era îngăduit să dezerteze. Pronia îl desemnase şef al Casei Sunderland.

„Îl vom detrona dacă nu va merita încrederea noastră....".

„Îl vom detrona dacă...".

În mintea lui fraza se repeta obsedant, ca un metronom.

* *
*

În dimineaţa următoare, Henry sosi la birou mai devreme ca de obicei. Reflecţiile din timpul nopţii avuseseră un efect puternic. Îl dinamizaseră.

„Îl vom detrona...".

Fraza rostită de Charles fusese picătura care făcuse să se reverse paharul răbdării nehotărâtului şef al Casei Sunderland. După o îndelungată perioadă de bâjbâieli, de temporizări, de ocolişuri şi călcare în loc, timidul Henry intrase iarăşi într-una din acele crize care se manifestau sub forma unor acte de voinţă dârză, vecină cu încăpăţânarea.

Printr-un capriciu al hazardului, primul colaborator care avu nenorocul să suporte efectele schimbării felului de a fi al patronului fu şeful serviciului de informaţii, Jules Lafont. În fruntea listei celor care solicitau a fi primiţi în audienţă figura acest personaj care adusese inestimabile servicii Casei Sunderland. Creatorul dinastiei îl consulta ori de câte ori avea de luat hotărâri importante. De la înscăunarea lui Henry la conducere, steaua lui Lafont pălise. Noul şef al dinastiei nu uita rolul jucat de şeful serviciului de informaţii după fuga Margaretei Sunderland de la Paris. Lafont nu numai că nu îi executase ordinele trimiţându-şi agenţii pe urmele fugarei, aşa cum ceruse Henry, ci făcuse imposibilul spre a favoriza trecerea ei în Anglia. E adevărat. Nu lucrase din proprie iniţiativă. Executase ordinele răposatului şef al familiei, care voise să desăvârşească astfel ruptura dintre fiul său mai mare şi prima soţie a acestuia.

Treptat Henry ajunsese să se dispenseze de serviciile lui Lafont. Folosind diverse pretexte, care nu mai înşelau pe nimeni, evita să-l mai primească. Abia dacă îi frunzărea uneori rapoartele. Lafont lâncezea la New York, aşteptând zadarnic noi misiuni.

Când îi citise numele pe listă, Henry se întunecă şi mai mult.

— Ce mai vrea şi acest Lafont?, exclamă el iritat.

Lawson, secretarul de serviciu, replică descumpănit:

— Dumneavoastră l-aţi chemat! Să decomandez audienţa?

Henry începu să-şi roadă enervat unghiile.

— Nu. Să intre, rosti el după o pauză. Da, da. Să intre.

— Prea bine, *Sir*.

Lawson îşi cunoştea stăpânul. Avea semnele lui care nu-l înşelau. Când îşi rodea unghiile, Henry era în toane rele. Ticul i se accentuase în ultimii ani.

— Un moment, Lawson!

Henry trecu la dulapul cu băuturi. Bău pe rând trei pahărele de gin, apoi se înapoie la birou. Fruntea îi era mai posomorâtă decât un nor vânăt, aducător de furtună.

— Acum, să poftească!

Vorbele aveau un îndoit înţeles. Invitaţie şi totodată sfidare.

Lawson se ferea de Lafont ca de ciumă. Extraordinara forţă ocultă pe care o reprezenta şeful serviciului de informaţii nu mai era o taină pentru nimeni.

Când Lafont intră în cabinetul marelui patron, Lawson o şterse umil din calea lui.

Lafont salută cu răceală. Pentru prima oară, Henry nu-l invită să ia loc.

Secretarul voi să se strecoare afară din birou, dar Henry îl strigă din urmă.

— Lawson, rămâi. Mai am treabă cu dumneata.

Lafont se încruntă. Ce rost are prezenţa acestui scrib? Fostul şef al Casei Sunderland se întreţinea numai între patru ochi cu şeful serviciului său de informaţii.

Lui Lawson îi venea să intre sub masă. Frica îi covârşea curiozitatea. Lafont era ca de obicei îmbrăcat în negru. Sub braţul stâng purta o mapă de piele încărcată cu documente.

Henry îl măsură cu privirile. Era încă impresionant omul acesta înalt, zvelt – în ciuda vârstei – drept ca o lumânare, viguros, cu tâmple argintii, chip prelung, mefistofelic, şi ochii pătrunzători, cu scăpărări de o extraordinară duritate.

Pe Henry însă îl blindase ura. Pentru el, Lafont nu mai era decât un duşman, un subaltern necredincios.

— Mr. Lafont, zise Henry, sunteţi informat de discuţia pe care am avut-o cu marchizul de Mondéjar, trimisul regelui Spaniei?

— În parte, Mr. Sunderland.

Henry surâse cu imperceptibilă ironie. Ca şi Wilbur Morrison, Lafont avea prostul obicei de a nu folosi titulatura de „Sir", care implică un respect sporit faţă de şeful Casei Sunderland.

— Cunoaşteţi deci imputările marchizului. Suntem învinuiţi că facem un joc dublu, pactizând cu rebelii din coloniile spaniole.

— Casa noastră a dus o politică de duplicitate ori de câte ori interesele ei au cerut-o.

— Regret, Mr. Lafont. Eu sunt un om cinstit. Resping duplicitatea.

— În politică şi în afaceri duplicitatea este indispensabilă, Mr. Sunderland. E neînţelept să mergi la dezastru alături de un aliat care se prăbuşeşte, când o răsturnare de alianţe îţi poate nu numai salva situaţia, dar şi asigura avantaje substanţiale.

— Avantajelor substanţiale obţinute cu preţul trădării le prefer pierderile suferite în luptă cinstită.

— Lăudabil. Părintele dumneavoastră n-ar fi fost de acord cu acest punct de vedere. Statornicia e recomandabilă cel mult în relaţiile personale.

— Mr. Lafont, păstraţi aceste poveţe pentru dumneavoastră. Încă o întrebare. Cunoaşteţi legăturile fratelui meu Charles cu şefii rebelilor din coloniile spaniole?

Lafont ridică sprâncenele a mirare.

— Bineînţeles.

— Atunci de ce aţi păstrat aceste informaţii pentru dumneavoastră? Nu era firesc să mi le aduceţi la cunoştinţă?

— Nu intră în atribuţiunile mele supravegherea activităţii membrilor familiei Sunderland. Instrucţiunile părintelui dumneavoastră....

— Mr. Lafont, îl întrerupse Henry. Vă ascundeţi incapacitatea sau reaua-credinţă în dosul acestui paravan?

Ochii lui Lafont scăpărară.

— Cred că ar trebui să fiţi ultimul care să-mi pună asemenea întrebare. Serviciile aduse de mine Casei Sunderland....

Henry îl întrerupse iarăşi.

— Le-aţi adus tatălui meu, nu Casei noastre. Aţi avut asupra lui o influenţă nefastă. În ceea ce mă priveşte sunt nemulţumit de activitatea dumneavoastră. Şi vă atrag atenţia că această nemulţumire poate avea repercusiuni. Nu uitaţi, Mr. Lafont, că astăzi eu sunt şeful Casei Sunderland.

— Credeţi că ignor schimbarea intervenită în conducerea Casei Sunderland? Este suficient să-i analizez roadele.

Henry se crispă.

— Ce vreţi să spuneţi?

Lafont replică liniştit.

— Ce vreau să spun? Nimic în afară de o simplă urare. Vă doresc sincer să reuşiţi a vă egala părintele.

Henry se ridică brusc de pe scaun.

— Nu pierdeţi ocazia să nu mă coborâţi în faţa colaboratorilor şi prietenilor dumneavoastră, făcând între mine şi tatăl meu comparaţii care mă defavorizează. Am informaţiile mele, Mr. Lafont. Complotaţi cu un întreg grup împotriva mea.

Lafont zâmbi cu compătimire.

— Complotăm?

— Da, complotaţi. Vreţi să mă doborâţi!...

Henry se transfigurase. Îl cuprinsese o furie oarbă, iraţională, care îl făcea să strângă pumnii şi să scrâşnească, şuierând cuvintele.

— Dar n-o să vă meargă. Am să vă curăţ pe toţi. Auzi, Mr. Lafont? Pe toţi! În cap cu dumneata! Lawson, ia notă!

Secretarul se făcuse mic şi tremura. Trecu la măsuţa de lângă fereastră, rezervată secretarilor, care scriau sub dictarea marelui patron. Se aşeză pe scaun şi apucă între degetele-i îngheţate o pană de gâscă pe care o muie în călimară.

—Scrie!, strigă Henry spumegând. Pe data de 29 iulie 1819, Mr. Jules Lafont, şeful serviciului de informaţii, Mr. Wilbur Morrison, directorul Băncii Manhattan, Mr. Leslie Clinton, consilier pentru afacerile americane, Mr. John Sanders, prim-consilier juridic pentru Statele Unite, sunt destituiţi.

Henry aruncă o privire încărcată de ură şi triumf asupra lui Lafont, care nici nu-i clipi. Gâfâia ca după o goană lungă şi grea. Broboane de transpiraţie i se rostogoleau pe frunte.

Lafont puse calm mapa sa cu acte în faţa lui Henry, îl salută cu o înclinare a capului, apoi îi întoarse spatele, îndreptându-se cu paşi măsuraţi spre uşă. O deschise fără zgomot. Se opri o clipă în prag, scutură cu un bobârnac un fir de praf aninat pe rever, după care închise uşa în urma lui.

Henry exulta. În sfârşit. Făcuse pasul cel mare. Se eliberase de un prim grup de colaboratori retrograzi ai tatălui său. Alţii vor urma. Pe toţi îi va trece prin ciur. Pe toţi, fără excepţie. Nu va da socoteală nimănui. Nici lui Dumnezeu. Va constitui o comisie, care va controla activitatea tuturor funcţionarilor superiori ai Casei Sunderland pe ultimii zece ani.

Lawson terminase de scris. Încremenise, încovoiat peste coala albă de hârtie, în capul căreia figura numele a patru din cei mai importanţi colaboratori ai răposatului Richard Sunderland, maziliţi prin voinţa noului şef al dinastiei.

În trăsura care-l ducea spre casă, Henry îşi savura victoria. Îşi zdrobise detractorii. Îi izgonise, aşa cum Iisus izgonise din templu pe zarafi. Era numai începutul. Îşi va îngenunchea şi fraţii; care avuseseră temeritatea să cârtească împotriva lui. Şi pe Charles, care cutezase să-i nesocotească directivele, şi pe Robert, care-l privise întotdeauna cu îngăduitoare milă, şi pe Gerald, bastardul Andreei de Valois. Şi în propria familie va face ordine. Va începe cu Susan. Îi va frânge cerbicia. O va face să-i simtă autoritatea. Prea se deprinsese să-l tiranizeze. Iar pe Benjamin, fiul său şi al lui Margery, îl va readuce în mijlocul familiei. Îi va reda drepturile de care fusese deposedat abuziv de Richard Sunderland. Se gândea cu voluptate la vâlva pe care o va stârni la bancă ultima lui hotărâre. În sfârşit, le arătase tuturor ce era în stare.

În primele zile ale lunii următoare va institui comisia de investigații. Va tăia în carne vie. Nimeni nu era indispensabil! Va înscăuna elementele noi în posturile de mare răspundere. Un val de fund va curăța toate reziduurile vechiului regim. După împrospătarea cadrelor, va dezlănțui ofensiva pe plan industrial și financiar. Va face să se cutremure din temelii bursele de mărfuri și de valori. Va arăta lumii întregi cine e Henry Sunderland.

Ah, dulci mai erau aceste visuri! Dar mâine vor deveni realități!... Realități tangibile ca și trăsura care-l purta pe arcurile ei moi, ca și casele aliniate de-a lungul străzilor, ca și pietonii care se strecurau grăbiți printre vehiculele trase de cai.

Henry era în plin extraz. Întreaga fire părea învăluită într-o lumină trandafirie, încântătoare. Soarele aurea praful stârnit de circulația intensă, făcându-l să strălucească asemenea unei ninsori de paiete. Pulberea aceasta scânteietoare estompa contururile oamenilor și ale obiectelor, care pluteau parcă pe un paradiziac înveliș de nori.

Strigătele vânzătorilor ambulanți, huruitul trăsurilor, pocnetele de bici, țipetele stridente ale copiilor care se fugăreau se împleteau paradoxal într-o muzică trepidantă și plăcută. Simțul olfactiv al lui Henry aprecia până și mirosurile îndeobște dezagreabile ale străzii. Miros de praf și de sudoare, miros de cârnați fripți și de lături, miros de pământ încins și de gunoaie, peste care răbufnea când și când un miros pătrunzător de pește și de alge adus de briză dinspre ocean.

Firma multicoloră a cafenelei „Ernie's" de la Prince Street îi făcu ademenitor semn. Atinse cu bastonul umărul vizitiului negru, care întoarse capul.

– Oprește în colț, la „Ernie's"!

Atelajul strunit de mâinile experte ale negrului trase în dreptul cafenelei.

Henry își scoase ceasul din buzunărelul jiletcii înflorate. Mai erau douăzeci de minute până la ora prânzului.

În alte împrejurări n-ar fi cutezat să întârzie la masă. După cele întâmplate de dimineață la birou, devenise alt om. Era hotărât să facă tabula rasa din tot ceea ce îi amintea vechea servitudine față de tatăl său și de Susan.

La „Ernie's" era lume multă. Fumul izvorât din sute de ţigări de foi şi ţigarete se contopise într-un nor compact, cenuşiu, prin care se deslușea ca prin ceaţă luciul halbelor de bere, al paharelor cu băuturi tari, al tacâmurilor. Zgomotul vocilor se îmbina într-un zumzet puternic, ca şi când un roi de viespi uriaşe s-ar fi adunat la sfat.

Henry găsi o masă liberă. Spre deosebire de tatăl său, care evita să intre în localurile frecventate de vulg, îi plăcea să se amestece printre oameni şi, la adăpostul anonimatului, să guste un pahar cu whisky, fără a se teme de cenzura oglindită în ochii membrilor de familie sau ai cunoscuţilor. Nu-şi arăta preferinţa pentru un local anume. Intra şi în restaurantele de lux, şi în tavernele sordide. Avea chiar o înclinare tainică spre cele din urmă.

„Ernie's" era un local cu o clientelă amestecată. Comercianţi de mâna a doua, funcţionari mărunţi, indivizi cu profesiuni nedefinite, marinari între două călătorii, meseriaşi şi, ici-colo, câte o femeie violent fardată, ce se împrietenea cu predilecţie cu oamenii graşi la pungă.

Henry comandă un gin dublu. Chelnerul îi aduse o sticlă plină şi un pahar.

— Ce să vă mai încurcaţi cu porţia! Beţi cât poftiţi şi îmi lăsaţi restul.

Şterse tăblia mesei cu un şervet de o curăţenie îndoielnică. Pe paharul borcănos din faţa lui Henry scria cu litere gotice „Furat de la Ernie's". Inscripţia ilustra obiceiurile localului.

În vreme ce-şi savura băutura, privirile lui Henry căzură asupra unui afiş prins în perete.

„COLOSAL – FANTASTIC – ULUITOR – NEMAIVĂZUT
Circul THYSSEN
Prezintă pentru prima oară la NEW YORK
pe marele
CHANDRA BOSSE
DERVIŞUL, care mănâncă foc, doarme pe cuie
şi îmblânzeşte şerpi,
adus cu imense sacrificii din INDIA.
În program:

LUCIUS – omul fără oase.
BEAUTY – femeia cu barbă.
TRIO MÜLLER – regii trapezului.
MEPHISTO
Prinţul tenebrelor.
RALPH O'DONNEL cu elefanţii săi
şi
Călăreaţa minune
BABS SUNDERLAND.
În fiecare zi matineu ora 13 – seara ora 19.
Rezervaţi locuri din timp.
Numai treizeci de spectacole la NEW YORK".

Henry zâmbi amuzat. După succesul din dimineaţa aceea era dispus să privească totul cu îngăduinţă. Nu-l mai supăra nici apariţia numelui său de familie pe un afiş de circ. Cine-o mai fi şi această Babs Sunderland? Hm! Vreo biată saltimbancă...

Îşi aminti de discuţia purtată deunăzi la Bursă cu vărul său Samuel. Făcuse din ţânţar armăsar. Ce neajunsuri putea aduce puternicei Case Sunderland faptul că o mică bancă de pe Wall Street purta firma Goldberger and Sunderland? Spre a nu se crea confuzii, va insista ca titularii acelei firme să-şi treacă numele în întregime: Issac Goldberger şi Samuel Sunderland. Da, da! Aşa va face. Dacă vărul său nu va accepta această formulă rezonabilă, îl va chema în judecată. Sau va folosi procedee mai puţin ortodoxe. Când o bancă de talia mastodontului Manhattan Bank îşi pune mintea cu pigmei de talia lui Goldberger şi Sunderland, rezultatele se cunosc anticipat. Henry zâmbi iarăşi cu necuprinsă satisfacţie. Era atât de puternic, încât îşi îngăduia orice fantezie.

Un pântece imens, împodobit cu un lanţ gros de aur, se opri în dreptul mesei lui.

Henry ridică iritat privirile asupra intrusului.

Senatorul Randolph Mortimer Forbes, socrul său, îi zâmbea jovial.

— *Hello*, Henry! Te-am văzut, de afară, pe geam. Mi-am zis că nu pot trece fără să te salut. Se aşează pe un scaun. Chelner, un grog!

Şi privirile lui Forbes căzură asupra afişului cu circul.

— Babs Sunderland!, rosti el ca pentru sine. Hm!

Scoase din buzunar ziarul *New York Gazette*. Îl desfăcu la rubrica „Ştiri mondene", înainte de a-l pune în faţa ginerelui său.

— Ia citeşte! Să-mi spui părerea dumitale.

Henry îşi aruncă ochii asupra gazetei.

Cronicarul îşi începea coloana cu o notă scrisă cu litere groase: „Lovitură de teatru sau mai precis... de circ, în lumea bună. Babs Sunderland, călăreaţa minune a Circului Thyssen, este nepoata lui Henry Sunderland-Beauclair, şeful Casei Sunderland, supranumit în cercurile din Wall Street «Marele Mogul». Miss Babs Sunderland, care s-a impus fulgerător printre celebrităţile zilei, se trage din Aristotle Sunderland, un vajnic predicator metodist, care, spre deosebire de fratele său, răposatul Richard Sunderland, a preferat pieritoarelor bunuri terestre recompensele eterne ale Împărăţiei Cerurilor".

După ce termină lectura, Henry împături ziarul.

— Ei, ce zici?, întrebă senatorul.

Henry ridică din umeri.

— Să fie într-adevăr descendenta directă a lui Aristotle?

— Ce importanţă are? Şi într-un caz, şi într-altul nu se urmăreşte decât discreditarea familiei voastre. Această Babs Sunderland trebuie să dispară. E cea mai înţeleaptă soluţie.

Chelnerul îi aduse grogul. Senatorul sorbi încet băutura.

— Da, da, Henry. Să privim lucrurile cu luciditate.

Henry izbucni în râs.

— Ce găseşti cu haz?, întrebă senatorul buimac.

— Mai supăraţi decât mine trebuie să fie urmaşii lui Patrick Sunderland.

— De ce?

— Să-ţi explic. Josiah Sunderland, bunicul meu, a avut cinci copii viabili. Trei băieţi, Aristotle, Patrick şi Richard, precum şi două fete, Hannah şi Bridget. Pe Aristotle, care i-a încălcat voinţa, plecând misionar în Vestul Îndepărtat, l-a dezmoştenit, lăsând toată averea – o casă şi un atelier de cuţite – celorlalţi copii. N-ar fi exclus acum ca urmaşii lui Aristotle să-şi revendice partea din moştenire.

Alarmat, Forbes ridică întrebător din sprâncene.

— Pe dumneata te-ar păgubi eventuala doborâre a testamentului?

Henry ridică din umeri.

— Deloc. Îndată după deschiderea succesiunii, tatăl meu a vândut partea sa lui Patrick. Cota aceasta nu valora pe atunci mai mult de cinci sute de dolari. Şi Hannah a cedat partea ei lui Patrick. Între timp, atelierul administrat de feciorii lui Patrick a prosperat. Astăzi e o întreprindere înfloritoare cu zeci de lucrători. Urmaşii lui Aristotle vor avea ce revendica.

Forbes respiră uşurat.

— Bine că e aşa! Mă gândesc numai la reacţia Susanei, când va auzi că are în neam o călăreaţă de circ... Ţi-aş sugera o soluţie, Henry. Dă fetei o mie sau două de dolari – e un fleac pentru tine – cu obligaţia să nu-i mai calce piciorul prin New York. Sau, cel puţin, să se lase de circ.

Henry îşi turnă încă un pahar cu gin.

– Ideea nu e rea. Voi încerca s-o pun în practică.

Râse iarăşi:

– *Miss* Babs Sunderland! Numai grija ei n-o mai aveam...

* *
*

Atât de fericit era *Herr* Gustav Thyssen, încât ochii îi străluceau puternic ca şi chelia-i albă, lustruită ca o bilă de fildeş. Sute de oameni făceau coadă la casa de bilete. O asemenea afluenţă nu mai cunoscuse nicicând Circul Thyssen. Nota din *New York Gazette* trezise curiozitatea oraşului. Toţi cei care depindeau direct sau indirect de Henry Sunderland, toţi cei care aveau legături de afaceri cu multiplele întreprinderi dirijate de Casa Sunderland, toţi cei care cunoşteau din citite sau din auzite legendele ţesute în jurul fantasticei bogăţii a dinastiei Sunderland erau curioşi să vadă pe saltimbanca Babs Sunderland, care îndrăznea a se înrudi cu puternicul neam al Sunderlandzilor.

Ce panică trebuie să se fi stârnit în Olympul acestei măreţe familii când le va fi căzut sub ochi notiţa din *New York Gazette!*

Oamenii simpli râdeau cu gura până la urechi. Se bucurau şi membrii aristocraţiei New Yorkului. De la o vreme începură să-i jeneze pretenţiile crescânde afişate de Sunderlandzi, care ajunseseră a se crede unşii lui Dumnezeu.

În seara aceea se vândură toate lojile şi stalurile. Publicul îşi smulse până şi locurile în picioare, tarifate scump de preafericitul Gustav Thyssen. Atât de mare era înghesuiala, încât tribunele porniră să scârţâie sub greutatea spectatorilor. Poate că zgomotele acestea suspecte ar fi stârnit panica, dacă fanfara circului nu le-ar fi acoperit cu acordurile săltăreţe ale marşului *Yankee Doodle*, care deschidea programul.

Apariţia lui Henry Sunderland într-o lojă stârni mai multă senzaţie în sală decât un număr de înaltă acrobaţie.

Spre surprinderea lui Gustav Thyssen, nici Chandra Bosse, „dervişul adus cu imense sacrificii din India", nici Lucius, „omul fără oase", nici Mephisto „prinţul tenebrelor" şi nici Ralph O'Donnel, cu elefanţii lui, nu recoltară puhoiul de aplauze, ovaţii şi fluierături entuziaste, pe care simpla apariţie a călăreţei-minune le declanşă ca la comandă.

Babs Sunderland era foarte tânără – aproape un copil – blondă, subţire, bine făcută. Avea mult nerv şi numărul ei de echitaţie, deşi nu se remarca prin isprăvi excepţionale, oferea totuşi momente de „suspense" şi de emoţie artistică. Thyssen îşi zise că faţă de acest succes nu-i rămânea decât să-şi asigure şi pe viitor colaborarea ei, oferindu-i un contract, care bineînţeles să nu-i îngăduie a-şi ridica nasul prea sus.

Când Babs Sunderland îşi termină numărul şi se înclină cu graţie în faţa publicului, aplauzele delirante, urletele şi fluierăturile ascuţite, tropăiturile în podea izbucniră iarăşi cu atâta forţă, încât Thyssen avu senzaţia că circul întreg sare în aer. Babs fu rechemată de zece ori în arenă. Un triumf pe care-l resimţiră cu arzătoare invidie toţi ceilalţi artişti, în frunte cu Beauty, femeia cu barbă.

Când se înapoie în vagonul ei, spre a-şi schimba costumul, Babs rămase uimită în prag. La lumina opaiţului stătea impasibil pe unicul scaun zdravăn un bărbat foarte elegant, între două vârste, cu chip bizar, ca de mort. Flăcăruia galbenă a opaiţului dădea obrazului său înfăţişarea pergamentului vechi.

— Pe cine căutaţi?, întrebă Babs ofensivă.

I se mai întâmplase să primească vizitele unor admiratori nepoftiţi, care nu ştiuseră cum să o ia la picior sub ploaia de ocări ale irascibilei călăreţe. Necunoscutul acesta avea însă un aer ciudat, care impunea.

— Pe dumneata te caut, replică insul cu cap de mort.

Babs simţim un fior. Aşa o fi arătând moartea?

— Pe mine?, întrebă ea bănuitoare.

Stătea încordată, gata de fugă.

— Nu eşti dumneata Babs Sunderland?, rosti necunoscutul, fără să se clintească de pe scaun.

— Aşa mi se spune.

— Ai auzit vreodată de un oarecare Aristotle Sunderland?

Babs se încruntă.

— Aristotle Sunderland a fost bunicul meu.

— A fost?

— „A fost"... fiindcă nu mai trăieşte.

— Când a murit?

— Acum paisprezece ani. L-au scalpat indienii. Şi pe el, şi pe tatăl meu.

— Biata copilă!

Exclamaţia aceasta era rostită cu un ton atât de inexpresiv, încât Babs nu înţelese dacă suna a compătimire sau a bătaie de joc.

— Dar dumneata cine eşti?, întrebă ea deodată, gata de harţă.

— Eu?, grăi individul, eu sunt Henry Sunderland. Unchiul dumitale.

Babs schiţă un zâmbet.

— Nu mai spune! Vasăzică a avut dreptate ziaristul...

— Care ziarist?, întrebă Henry, ridicând din sprâncene.

— Alaltăieri a fost pe la mine un tip. Zicea că îl cheamă Thompson, Compson, sau cam aşa ceva, şi că e ziarist. M-a întrebat despre părinţii mei, despre bunici.

— I-ai vorbit despre... Aristotle?

— De ce aş fi ascuns?

— Hm!... Şi ce ţi-a spus?

— Dacă am să fiu deşteaptă, are să ne meargă bine la amândoi.

— Are să vă meargă bine la amândoi? Cum aşa?

— Cică la New York aş avea nişte rude bogate, care ne-ar umple de bani dacă eu i-aş semna lui nişte scrisori.

— Şi... şi ai acceptat?

— I-am cerut să citesc mai întâi scrisorile.

Henry râse. Sinceritatea evidentă a fetei îl dezarmase.

— Ţi le-a dat să le citeşti?

— Da.

— Şi ce scria în ele?

— Ceream rudelor mele de la New York trei mii de dolari, în schimbul unei declaraţii prin care mă angajam să renunţ la drepturile pe care le-aş avea asupra averii rămase de pe urma străbunicului meu Josiah Sunderland.

— Le-ai semnat?

— Nu. I-am răspuns că nu ştiu să am rude la New York şi că în orice caz propunerea lui nu mă ispiteşte. Atunci s-a supărat pe mine. M-a făcut proastă şi mi-a spus că are să-mi pară rău.

Babs izbucni într-un hohot de râs mai cristalin decât o dantelă muzicală pe un şirag de clopoţei.

— De ce râzi?, întrebă Henry.

— Văd că a avut dreptate, zise ea, încercând să-şi zăgăzuiască veselia.

— De ce?

— A făcut rămăşag că în cel mult două zile un emisar al dumitale va veni cu propuneri.

— Când colo am venit chiar eu, zise Henry, privind-o cu simpatie.

Babs se destinsese. Rezemată de glaful uşii, oferea un tablou de o prospeţime captivantă. Sânii tari se conturau obraznic sub mătasea roşie a bluzei. Mijlocul subţire, cu mlădieri de şopârlă, pântecele neted de efeb se armoniza cu şoldurile zvelte şi cu supleţea coapselor pe care pantalonii negri de călărie, lipiţi de corp, le conturau tantalic. Linia ireproşabilă a piciorului lung era subliniată de lampasul subţire de fir, care cobora până la cizma albă, joasă, cu pinteni de argint.

Stânjenită de privirile stăruitoare ale vizitatorului, Babs trecu înapoia unei mese strâmte, la care se aşeză parcă înapoia unui meterez. Citise brusc în expresia ochilor acestui unchi din New York aceleaşi dorinţe oglindite pe chipurile tuturor bărbaţilor care asistau la numărul ei de circ.

Henry sesiză instinctiv răceala din atmosferă. Încercă să-şi repare greşeala, adoptând tonul unui unchi condescendent şi amabil.

— Aş vrea să-mi răspunzi la o întrebare, Babs – sper că îmi îngădui să-ţi spun pe nume. Cum de ai ajuns... călăreaţă de circ?

— Poveste simplă. După atacul indienilor asupra fermei noastre, am rămas în viaţă numai eu şi fratele meu, Tom. Ne-au cruţat, cred, fiindcă eram prea mici. Pe Tom l-a luat să-l crească naşul său, Thomas Drinkwater, care după un an a plecat spre Vest. De atunci nu mai ştiu nimic despre el.

— Şi cu dumneata ce s-a întâmplat?

— Pe mine m-a luat un vecin. Vânător şi negustor de blănuri. Nathaniel McPharlin. Nu era bogat. Îi plăceau însă caii. El m-a învăţat să călăresc. Avea o nevastă foarte bună la suflet, Kathy. Eu îi spuneam *aunt* Cat. Şi nu se supăra. *Uncle* Nathaniel şi *aunt* Cat m-au îngrijit ca pe copilul lor. Poate fiindcă nu aveau copii. Într-o zi, *uncle* Nathaniel a plecat ca de obicei la drum, după blănuri. Dar nu s-a mai întors. *Aunt* Cat l-a aşteptat un an. Lipsită de mijloace, îngrozită de sălbăticiile în mijlocul cărora trăiam, a hotărât să se înapoieze la Pittsburg, unde locuiau nişte rude ale ei. Rudele acestea erau şi mai sărace decât *aunt* Cat. Abia puteau să mă întreţină. Locuiam pe atunci la marginea oraşului, lângă un mare loc viran. Pe locul acela s-a instalat într-o vară Circul Thyssen. Îmi plăcea să intru la circ şi să umblu pe la cai. Îi mângâiam şi când aveam bani le cumpăram zahăr. Printre ei se afla un cârlan neînvăţat, Thunderbird. Nimeni nu se încumeta să-l încalece. Eram îndrăgostită de Thunderbird. Îmi amintesc calul favorit al lui *uncle* Nathaniel. Într-o zi mi-am luat inima în dinţi şi m-am prezentat directorului circului, oferindu-mă să-i îmblânzesc cârlanul. M-a privit cu milă. Credea că nu sunt în toate minţile. Refuzul lui nu m-a

descurajat. A doua zi, în zori, m-am strecurat neobservată în grajd. L-am scos pe Thunderbird afară. L-am încălecat pe deşelate. Cabra, necheza, zvârlea din copite, dar nu m-am lăsat. Deodată, am auzit ţipete. O femeie se văita că am să mor ucisă de Thunderbird. Au ieşit grăjdarii, acrobaţii, clovnii, muzicanţii, şi la urmă directorul. Frica îl făcuse pe *Herr* Gustav mai alb la faţă decât un clovn muiat în făină. Îmi venea să râd de spaima lor, deşi cârlanul îmi dădea de furcă. Până la urmă, Thunderbird s-a îmblânzit. *Herr* Gustav m-a angajat imediat. Aşa am ajuns călăreaţă la Circul Thyssen, râse ea într-o scânteiere de perle.

Henry era fermecat de verva ei naivă. O îndoială stăruia încă în străfundul cugetului său. Babs era într-adevăr nepoata lui Aristotle Sunderland?

Ea îi citi în ochi neîncrederea. Se ridică de la masă şi cu mişcări de felină, ce făceau să i se legene uşor şoldurile, se apropie de masa de toaletă. Scoase dintr-un sertar o Biblie şi un document îngălbenit, împăturit în patru. Deschise cu veneraţie Biblia şi o întinse lui Henry.

— Poftim. E Biblia bunicului. Cu însemnările lui pe margini.

„Cine ar putea să confrunte însemnările acestea cu scrisul lui Aristotle?", se întrebă Henry.

— Iată şi actul meu de naştere. E redactat tot de bunicul.

Semnătura lui Aristotle Sunderland era etalată larg în josul documentului, atestat de doi martori, printre care Nathaniel McPharlin. Soţia lui McPharlin trăia încă şi deci putea confirma valabilitatea actului de naştere. Evident, Babs nu era o impostoare.

— Babs Sunderland, rosti Henry cu gravitate, nu ţi-ar plăcea să reintri în sânul familiei dumitale? Tatăl meu, Richard, a fost frate cu bunicul dumitale, Aristotle. Eşti nepoata mea. Îţi datorez protecţie şi îngrijire.

Tonul pe care-l folosise îi păru lui însuşi fals. Ce anume îl determinase să facă această propunere? Dorinţa sinceră de „a readuce în sânul familiei pe o biată nepoată pierdută printre străini"? Ruşinea de a-şi vedea numele de familie mâzgălit pe

afişele circului Thyssen? Plăcerea de a-şi apropia pentru anumite scopuri, încă nemărturisite, o fată tânără şi frumoasă, indiferent de numele pe care-l purta? O făcea din generozitate sau din egoism? Era de conceput această ultimă alternativă? O revoltă bruscă împotriva propriei lui nimicnicii îl făcu să se închidă în sine, ca un arici ce-şi desfăşoară ţepii. El nu era omul aventurilor ieftine. Voia să o salveze pe Babs din cloaca vieţii de circ.

Expresia de virtuoasă severitate care i se aşternu pe chip o intimidă pe Babs.

— Nu-mi datoraţi nimic, replică ea cu teamă. Sunt mulţumită de viaţa pe care o duc. Îmi place circul. Nu aş putea să mă despart de Thunderbird. Şi nici de *Herr* Gustav. Pentru mine e un al doilea tată.

— De azi înainte eu voi fi... eu voi ţine locul tatălui dumitale.

Modificase prima formulare a frazei, care îi păruse nelalocul ei.

— Nu trebuie să vă simţiţi obligat cu nimic, repetă ea alarmată.

Nu-i plăcea stăruinţa cu care acest om încerca să se amestece în viaţa ei. Pentru prima oară îl văzu urât, bătrân, prea sigur de sine.

Henry se ridică încet de pe scaun.

— Legea e de partea mea, scumpă fetiţă. În vinele dumitale curge sângele familiei Sunderland. Despre aceasta vom mai sta de vorbă.

Opoziţia ei îl îndârjise. Dacă la începutul acestei întrevederi nu avusese trasată o linie de conduită, acum era hotărât să o îmblânzească pe Babs, aşa cum ea îl îmblânzise pe Thunderbird.

— Bună seara, Babs.

Salută ceremonios, apoi ieşi grav din vagonul în care se lăsase o atmosferă îngheţată, funebră.

* *
*

În aceeaşi seară, şeful dinastiei Sunderland avu o lungă întrevedere cu *Herr* Gustav Thyssen. Argumentele lui, sprijinite de o artilerie formidabilă – cinci mii de dolari plătibili a

doua zi la oricare din ghişeele Băncii Manhattan – câştigară acordul deplin al directorului circului.

După plecarea lui Henry din vagonul directorial, *Herr* Gustav îi făcu o vizită lui Babs. Fata crezuse că va găsi un aliat în persoana directorului. Încercă o mare dezamăgire când acesta o sfătui să accepte oferta lui Henry Sunderland. Nici rugăminţile, nici hohotele ei de plâns nu reuşiră să-l clintească. Legea acorda lui Henry Sunderland dreptul de a se îngriji de soarta nepoatei sale minore. El, Gustav Thyssen, nu înţelegea să se împotrivească legii. Pentru Babs, circul trebuia să intre în domeniul trecutului. Directorul încheie într-un târziu discuţia, făcându-i totuşi o favoare. Îi dăruia pe Thunderbird, în amintirea trecerii ei prin Circul Thyssen....

Hotărârea lui Henry Sunderland avu rezultate multiple.

Circul rămase să se bucure şi mai departe de gloria de a fi adăpostit sub cupola sa de pânză pe nepoata şefului dinastiei Sunderland. Spectatorii continuară să se îmbulzească la casă şi să comenteze povestea din *O mie şi una de nopţi* a tinerei orfane care-şi regăsise familia. *New York Gazette*, care răspândise această veste, îşi triplă brusc tirajul. Cititoarele romantice îşi tamponau cu batista ochii umeziţi de înduioşare, apoi rămâneau să viseze, cu privirile aţintite undeva în nemărginire.

În general, opinia publică lăudă gestul filantropic al lui Henry Sunderland. Se găsiră însă şi oameni care dădură o interpretare răuvoitoare gestului său. Un agent de Bursă declară în public: „Aşchia nu sare departe de pom. Şi lui Richard Sunderland îi plăceau fructele crude". Puritanele condamnau intrarea saltimbancei în căminul respectabil al lui Susan Sunderland. O croitoreasă pariziană, inspirată de această poveste, creă o rochie de seară, intitulată „Circul". Pe un fond de azur stropit cu stele, evoluau acobaţi, clovni şi animale savante. Concepţia nu era lipsită de fantezie. Un fabricant de parfumuri lansă un produs nou, „Une étoile s'appelle Babs", care se epuiză în câteva zile. Apărură coafuri à la Babs, mănuşi à la Babs, farduri à la Babs.

În această atmosferă, urmaşii lui Patrick Sunderland, în cap cu Samuel, asociatul firmei Goldberger and Sunderland,

se priveau cu justificată îngrijorare. Nu cumva această Babs Sunderland avea de gând să-şi revendice drepturile succesorale, de care fuseseră lipsiţi Aristotle şi urmaşii săi direcţi?

Dar cea mai cumplită lovitură o resimţea Susan. Unele zvonuri îi ajunseseră la ureche mai înainte ca Henry să-i fi vorbit despre hotărârea sa. Refuzase însă a le da crezare. Socotea că autoritatea ei asupra lui era atât de puternică, încât nu concepea că acesta ar fi îndrăznit să ia o asemenea iniţiativă fără a-i obţine în prealabil încuviinţarea. Consternarea ei atinse proporţii necuprinse când Henry îi declară categoric:

— Începând de azi, nepoata mea Babs va locui la Sunderland House. Am dat dispoziţie majordomului să-i pregătească apartamentul chinezesc.

Susan făcuse ochii mari, pupilele i se dilataseră, bărbia începuse să-i tremure, pieptul să-i salte în ritmul respiraţiei accelerate.

— Ţi-ai pierdut minţile, Henry Sunderland.

El o privi cu superioritate. O atitudine măreaţă, arogantă, autoritară, care distona cu felul lui de a fi.

— Susan? Nu te înţeleg! Îmi place să cred că glumeşti.

Susan explodă:

— Fără să-mi ceri consimţământul, aduci în casă o necunoscută, o aventurieră, o călăreaţă de circ... Îi oferi un apartament.... Vei pretinde poate să stea şi la masă cu propriii tăi copii.... Ei bine, Henry Sunderland, refuz să îngădui asemenea ticăloşie. Călăreaţa de circ nu va trece pragul acestei case.

Susan adoptase exact atitudinea pe care n-ar fi trebuit s-o adopte. Dacă ar fi cunoscut mai bine temperamentul soţului, nu ar fi încercat să-şi impună voinţa tocmai în acest moment de criză. Nici tiranul Richard Sunderland, care se deprinsese să nu întâlnească opoziţie în sânul familiei, nu reuşise să învingă cerbicia fiului său când acesta îşi pusese în gând să se însoare cu Margery Terrill. Prin intransigenţa ei, Susan nu făcuse decât să sporească încăpăţânarea de catâr a lui Henry.

— Susan, rosti el cu răceală, tonul pe care-l foloseşti faţă de mine este lipsit nu numai de curtenie, dar şi de cel mai elementar respect datorat de o femeie măritată soţului şi

stăpânului ei. Cât privește refuzul dumitale de a găzdui la Sunderland House pe nepoata mea, îngăduie-mi să-ți declar că îl socotesc cel puțin ridicol. Îți atrag atenția, Susan, că hotărârea mea este irevocabilă.

Susan se înverzise ca o omidă. Nu înțelegea transformarea acestui om, care până mai ieri tremura în fața ei. Refuză să accepte înfrângerea. Se încordă, își umflă pieptul și, cu glas profund de contraltă, declară patetic, vibrant, ca eroina unei tragedii antice:

— Dacă aventuriera intră pe ușa din față, eu părăsesc casa pe ușa din dos.

Henry o privi critic.

— Hotărârea dumitale este definitivă?

Susan rosti apăsat:

— Definitivă!

Henry trecu la comanda Hepplewhite, de pe care luă un clopoțel de argint. Prinse să-l agite.

— În cazul acesta nu-mi rămâne decât să poruncesc majordomului să-ți pregătească trăsura. *Miss* Sunderland va sosi peste o jumătate de oră.

Susan deschise gura și o închise fără a mai rosti un cuvânt. Se răsuci pe călcâie și ieși din cameră trântind ușa.

Henry respiră adânc. Câștigase încă o victorie. Recapitulând scena care abia se încheiase cu deruta completă a Susanei, se minuna de curajul, fermitatea și calmul de care dăduse dovadă...

Contrar amenințărilor, Susan nu părăsi casa. Acceptă faptul împlinit, în speranța că mai târziu va reuși s-o înlăture pe intrusă folosind metode de luptă mai puțin directe. Aplică în schimb represalii de altă natură. Spre a exclude posibilitatea vreunei întâlniri cu Babs, se claustră în apartamentul ei. Acolo primea vizite, acolo i se servea prânzul și cina, de acolo supraveghea educația copiilor. În mod practic rupse orice relații cu Henry. Singura trăsătură de unire o constituia acoperișul care-i adăpostea pe amândoi. Susan nu forțase o ruptură definitivă. Scandalul i-ar fi împroșcat cu noroi familia. Și de aceasta se ferea mai mult ca de orice. Își convocă însă tatăl și fratele. Cătrănită, le ceru să pregătească în mod

comun un plan de luptă împotriva „aventurierei". După prima consfătuire în trei, avu prilejul să deplângă ingratitudinea umană. Tânărul David Forbes, care datorită insistenţelor ei căpătase o importantă sinecură, refuză să participe la o acţiune susceptibilă a-i atrage eventuale neplăceri din partea cumnatului. Propria sa linişte şi comoditate preţuiau mai mult decât armonia conjugală a surorii.

Filozof, bătrânul senator îşi sfătui fiica să privească lucrurile cu îngăduinţă. În definitiv, ce importanţă avea faptul că o fetişcană oarecare era crescută în casa lor?

— Nu e o fetişcană oarecare. E amanta lui. Şi dacă nu-i e încă amantă, o creşte pentru acest rol, declară Susan cu patos.

Senatorul izbucni în râs.

— Te sperii de umbre, draga mea. Henry nu e omul amantelor. Iar Babs e nepoata lui.

— Nepoată? Ridicol. De ce nu dă dovadă de aceeaşi solicitudine faţă de copiii lui Francis-Andrew? Şi aceştia sunt orfani.

— De copiii lui Francis-Andrew are cine să se ocupe. Babs e singură pe lume.

— Te-a înduioşat şi pe dumneata soarta acestei... creaturi?

Randolph Forbes clipi şiret.

— Dacă aş fi fost mai tânăr... m-ar fi înduioşat sub alt aspect... Mă întreb însă...

— Termină-ţi gândul!

— De ce nu l-ar înduioşa pe Dave?

— Pe Dave?

— Desigur. Fratele tău e tânăr, frumuşel, are trecere la femei... Babs Sunderland...

David Forbes făcu un gest de nepăsare.

— Nu mă interesează această persoană.

— Aşteaptă! Mai întâi să o vezi, fiule... Apoi... ai face-o numai pentru a reda liniştea surorii tale.

Randolph zâmbi ca un faun bătrân.

— Bineînţeles, nimeni nu te obligă să o iei de nevastă.

— Dar dacă intervin complicaţii?, rosti David cu jumătate de glas.

— Lasă-le pe seama mea.

Susan interveni cu virtuoasă abnegație.

— Nu vreau să se sacrifice pentru mine. Un vlăstar al familiei Forbes, încurcat cu o asemenea...

— Nu uita, Susan, că această „creatură" – cum o numești tu – coboară dintr-un marchiz autentic.

— Cunosc eu reputația de care se bucură „marchizul" dumitale.

— Zvonuri, scumpa mea. Zvonuri...

— Se poate, conveni Susan. Știu însă sigur că toți descendenții lui sunt niște degenerați. Charles Sunderland se înfățișează în casa mea cu o femeie de moravuri ușoare, pe care o prezintă drept soția lui. Henry s-a aprins după o pretinsă nepoată. Ah, mi-e scârbă! Toți sunt niște degenerați. Toți!

— Henry degenerat? Nu uita! E tatăl copiilor tăi.

— Din fericire, în venele copiilor mei curge și sânge curat, viguros, al familiei Forbes.

Senatorul ridică mâna spre cer.

— Să nu cădem în păcatul trufiei, Susan. Se spune că primul Forbes, debarcat în America, acum o sută și cincizeci de ani, suferea de o boală care în cronicile timpului se numea *le mal français*.

— Și dumneata crezi în asemenea baliverne?

— În sacrosanctele arhive ale familiei se găsește o scrisoare a unui doctor care se ocupa de starea sănătății ilustrului nostru strămoș. Acolo se face mențiunea despre această boală.

Susan declară cu hotărâre:

— Am convingerea că diagnosticul era greșit.

Senatorul se ridică de pe scaun.

— Se cunoaște că ești fiica mea. Găsești răspuns la toate. Mă ierți. Trebuie să plec. Sunt așteptat la Senat. Am pregătit un discurs fulminant împotriva politicienilor care primesc subsidii din Wall Street.

David încrețI din sprâncene.

— Nu crezi că e imprudent să deschizi asemenea discuții, tată? Și dumneata primești de la Henry subsidii...

Senatorul ridică sentențios degetul.

— Tantieme, dragul meu, tantieme. Subsidiile au un caracter ascuns, ilicit, conspirativ. Tantiemele se încasează

la lumina zilei şi reprezintă preţul contribuţiei constructive aduse de experienţa şi capacitatea mea în consiliile de administraţie la care particip. După cum vezi, e o deosebire. O foarte importantă deosebire.

* *
*

Apartamentul chinezesc, destinat de Henry nepoatei sale, era alcătuit din cinci încăperi de vaste proporţii, în care pasionatul colecţionar care fusese Richard Sunderland adunase oarecum la întâmplare tot felul de opere de artă ale Extremului Orient. Se aflau acolo mobile de abanos şi bambus acoperit cu lac negru, neted şi limpede ca oglinda. Unele piese de lac roşu cu vine aurii aveau incrustaţii de sidef, mărgean şi lapis-lazuli, ce înfăţişau păsări exotice, flori şi frunze delicat conturate, figuri omeneşti pline de viaţă şi mişcare, dragoni cu solzi de aur.

Mese, fotolii, scaune, taburete, de diferite înălţimi şi dimensiuni, ofereau o infinită varietate de sculpturi, ce reprezentau dragoni şi himere înaripate. Una din caracteristicile care le deosebeau de mobilele europene erau suporturile arcuite fără excepţie înlăuntru.

De-a lungul pereţilor împodobiţi cu stucaturi de inspiraţie chinezească atârnau draperii somptuoase de brocart, cu broderii bogate, complicate, ce evocau luxul ostentativ al împăraţilor din dinastia manciuriană. Covoare de mătase cu tonuri palide înfăţişau crizanteme învoalte, delicate flori de ceai, frunze şi petale stilizate. Paravanele de lac policrom, de Coromandel, dozau savant lumina, creând mase catifelate de umbră şi zone strălucitoare, scăldate în razele soarelui, ce puneau în valoare şi ceramica, şi bronzurile, şi porţelanurile expuse cu artă. O suită de panouri de lac zugrăveau cu o vigoare impresionantă, ce contrasta cu minuţioasa delicateţe a execuţiei, victoriile războinice ale împăratului K'ien-lang.

Imagini idilice, de o incomparabilă eleganţă, erau realizate cu cerneală de China pe hârtie, de pictori din epocile Song, Yuan şi Ming. Mândria colecţiei era însă un peisaj de iarnă, opera lui Wang Houei, care reda cu tragic realism ramurile dezgolite de frunze ale unei sălcii plângătoare, proiectată pe fundalul pustiu, dezolant, al unui lac îngheţat.

Printre bronzurile şi porţelanurile achiziţionate adeseori cu preţuri astronomice figurau piese de o autentică valoare artistică. O cutie rotundă de lac decorată cu flori mari, în stilul vaselor pictate de Ts'en-Tchen, o farfurie în email *cloisonné* cu pecetea lui Siuan-To, o statuie de porţelan acoperită cu „alb de China", opera lui Kuan-Yin, înfăţişând o împărătească pe tron, un vas cu formă alungită în cinci culori, cu decor Wu-Ts'ai, o statuie de bronz magnific cizelată, din epoca Ts'i, o stelă în bronz aurit din epoca Wei, ce imortaliza conversaţia mistică dintre două zeităţi, Cakyamuni şi Prabhutaratna, o oglindă cu mâner de bronz din epoca T'ang şi alte multe obiecte de o frumuseţe rară. După ce fuseseră cumpărate, admirate, studiate şi clasate rămâneau încuiate cu anii, fără ca nimeni să se mai preocupe de ele.

Richard Sunderland îşi transformase reşedinţele din Europa şi Statele Unite în tezaure de artă închise publicului. Urmaşii săi, cu excepţia lui Robert, nu-i moşteniseră patima de colecţionar. Lui Henry îi plăcea frumosul, redus însă la rolul de decor.

Când intrase în acel sanctuar al artei Extremului Orient, care avea să-i servească drept locuinţă, Babs Sunderland privise împrejur cu sfială şi minunare. Poate că nu i-ar fi părut atât de brutală tranziţia de la lumea de circ la noua ei existenţă dacă ar fi pătruns într-o casă ca toate casele, cu mobile frumoase, adecvate scopului lor. Scaune pe care să stea confortabil, mese zdravene de sufragerie, dulapuri spaţioase pentru rufărie şi îmbrăcăminte, farfurii albe din care să mănânce cu plăcere, tablouri care să înfăţişeze peisaje cu cer albastru, munţi, păsări, pâraie cristaline şi vaci elveţiene cu tălăngi la gât.

La Sunderland House o înspăimântau dragonii care scoteau flăcări pe nări, războinicii cu ochii bridaţi şi chipuri crunte, care se duelau cu săbii curbate scoţând scântei, fiarele bizare coborâte parcă din Apocalips, care după miezul nopţii se trezeau la viaţă, coborau din cadrele lor aurite şi porneau forfota prin încăperi. Spre a nu asista la dansul lor drăcesc, Babs se ghemuia sub cuvertura de mătase şi, acoperită peste cap, stătea încremenită, nădăjduind că nu va fi observată de vietăţile apocaliptice.

Dimineața se trezea mai obosită decât la culcare. Nu se plângea nimănui. Servitorii, cu măștile lor impasibile și cu mișcări automate, păreau niște păpuși uriașe trase de sfori invizibile. Unchiul Henry, pe care-l întâlnea numai la prânz și seara, o intimida cu atitudinea lui protocolară.

La masa lungă, de douăzeci și patru de persoane, stăteau numai ei doi. Mrs. Sunderland continua să saboteze reuniunile familiale, făcând menaj aparte, laolaltă cu copiii.

Babs se descurca mulțumitor printre farfuriile de toate formele și dimensiunile, printre paharele de diverse mărimi, aliniate în ordine descrescândă, ca tuburile de orgă, printre tacâmurile de aur și argint, plasate în dreapta și în stânga farfuriei. *Herr* Gustav Thyssen o deprinsese cu mânuirea lor. German din Franconia, cutreierase cu circul lui întreaga Europă vestică, eșuând – nu se știe cum – în Statele Unite. *Herr* Thyssen, care nu pierdea ocazia să afirme că Babs va ajunge departe, se ocupase părinteşte de educația ei. *Herr* Gustav nu fusese întotdeauna pântecos, chel și grotesc. În tinerețe – se spunea în culisele circului – cutremurase cu glasul său de bariton cupola Operei din Dresda. Femei din elită îi căzuseră la picioare. Filantrop, *Herr* Gustav le ridicase de jos și le oferise galant un loc mai confortabil pe sofaua din micul său apartament de burlac. Din nefericire, cele mai frumoase poveşti au un sfârșit. Într-o zi, *Herr* Gustav își pierduse vocea. În locul trilurilor măiestre cu care-și fermecase auditoriul nu mai scotea decât un hârâit de clapon. Îndurerat, părăsit de prieteni și de admiratori, se făcuse clovn într-un circ ambulant. După moartea directorului, sfâșiat de un tigru dispeptic, directoarea, bătrână, știrbă și slută, oferise inima, punga și patul ei fostului bariton, care o cucerise cu prestanța lui juvenilă. *Herr* Gustav acceptase soluția, având grijă să-și ascundă stâmbătura din nas. După un an de trai în comun, directoarea se stinsese fericită în brațele lui.

Babs se gândise adeseori la povestea lui *Herr* Gustav. Cum de acceptase el, pe atunci tânăr și frumos, patul și îmbrățișările unei babe?

Acum, când stătea la masă cu unchiul ei, îl privea pe furiș. Se întreba dacă vor fi existând femei dispuse să-i primească

dragostea. Sau dacă el era în stare să iubească. În concepţia ei, dragostea adevărată rămânea apanajul Feţilor-Frumoşi care vin să trezească din somn pe Frumoasele din Pădurea Adormită. Oamenii urâţi n-aveau dreptul să iubească. Iubind, insultau iubirea.

Babs avea şi alte păreri. Socotea că oamenii se împart în două categorii. În tineri şi bătrâni. Bătrânii sunt urâţi, bolnavi, groteşti. Moartea îi pândeşte la fiecare pas. Tinerii rămân însă veşnic tineri. Babs nu concepea să îmbătrânească. Chiar dacă exista o asemenea posibilitate, fenomenul avea să se petreacă peste secole. Evident, va muri într-o zi. Dar va muri tânără. Adică pe la douăzeci şi cinci, douăzeci şi şase de ani. În niciun caz nu va apuca vârsta matusalemică de treizeci de ani.

Gândurile acestea şi încă multe altele se depănau prin mintea ei, în vreme ce slugile o serveau tăcut. Uneori se trezea din meditaţii. Simţea instinctiv, aproape tangibil, privirile unchiului aţintite asupră-i. Când ridica ochii spre el, acesta fixa gânditor un punct în gol, pe deasupra capului ei.

Conversaţiile lor erau scurte şi se rezumau la felurile servite.

— Fraged curcanul, Babs?

— Ţi-a plăcut înghеţata, Babs?

— Cum îţi pare tortul acesta de ananas?

Ea răspundea politicos, aşa cum o învăţase *Herr* Gustav.

— Foarte bun, unchiule Henry.

Uneori Henry deschidea discuţia despre vreme.

— Îngrozitoare arşiţă. Nici noaptea nu se răcoreşte atmosfera.

— Într-adevăr, foarte cald, unchiule Henry.

— Zăpuşeala aceasta îmi provoacă insomnii. Dumneata dormi bine, Babs?

Babs era ispitită să-i vorbească despre dragonii înaripaţi care-i tulburau somnul, dar se abţinea.

— Mulţumesc. Dorm foarte bine...

Conversaţiile purtate în acest ritm ar fi fost teribil de monotone, dacă întreruperile semnificative, reţinerile jenate, privirile furişe strecurate printre cristale şi porţelanuri nu

ar fi însufleţit tăcerile, dându-le un conţinut emoţional de o bogăţie deosebită.

Într-o seară, Randolph Forbes apăru la cină. Jovial, povesti câteva glume bune, auzite pe culoarele Senatului. Cu tact, diplomatic, nici el şi nici Henry nu vorbiră despre Susan. Randolph se arătă foarte curtenitor cu Babs. Complimentele lui răsuflate o amuzau. Pentru prima oară, Babs râse în voie.

Buna ei dispoziţie descreţi fruntea lui Henry, care prinse a zâmbi cu intimă satisfacţie. Era bucuros. Babs începuse să se adapteze noului mediu. Henry îşi pusese adeseori o întrebare, căreia nu reuşise a-i găsi răspuns. Ce îl determinase să îmbrăţişeze cu atâta înflăcărare cauza tinerei fete? Spiritul lui de contradicţie? Îi luase apărarea fiindcă o ura Susan şi întreaga ei coterie? Ar fi fost şi aceasta o explicaţie. Deşi nu-l cunoscuse, pe Aristotle îl simpatiza tocmai fiindcă întreaga familie îl hulise. Mai era ceva. Babs îl stimula. Îi crea o stare sufletească nouă, îl făcea să privească viaţa prin ochelari trandafirii. Se simţea întinerit. Gata să întreprindă acţiuni mari. Numai alcoolul îi mai prilejuise această stare de constantă bună dispoziţie.

În seara următoare, Randolph Forbes apăru iarăşi la cină. Întovărăşit de fiul său. Pentru David, Babs fu o revelaţie. Realitatea depăşea portretul zugrăvit de tatăl său.

Pe Henry nu-l încânta entuziasmul tânărului cumnat. Complimentele acestuia la adresa fetei îl indispuneau. Zâmbetele seducătoare, pe care Dave le arunca lui Babs pe deasupra jerbei de flori care le despărţea tacâmurile, îi păreau de o neobrăzare mitocănească. Hm! Cât era Dave de ridicol! Se înfoia ca un păun! Nici creierul nu era mai voluminos decât al unui păun. Rostea platitudini care pe el, Henry, îl îngreţoşau.

Babs îi asculta tiradele, zâmbind politicos. Avansurile lui rămâneau fără efect. Babs nu vedea în el decât un tânăr frumuşel, înfumurat şi nerod. Deprinsă cu bărbaţii din Vest, zdraveni, dârji, oţeliţi de nevoi, nu aprecia manierele efeminate ale acestui flăcăiaş crescut în puf.

Indiferenţa ei era balsam pentru sufletul lui Henry.

Vulpoi bătrân, Randolph Forbes urmărea reacţiile fiecărui personaj în parte, prefăcându-se preocupat numai de savurarea vinurilor şi a bunătăţilor care defilau prin faţa lui. Examinându-şi îndelung ginerele, reuşi să dea un diagnostic sigur. Henry era îndrăgostit de Babs. Nu-şi dădea încă seama. Dar revelaţia acestui sentiment nu va întârzia, cu întregul lui cortegiu de urmări dezagreabile, în special pentru Susan.

Senatorul nu se îngrijora peste măsură. Avea încredere în talentele de Don Juan ale fiului său. În privinţa acestuia, luciditatea lui era întunecată de mândria paternă, care găsea în propria-i progenitură un summum de calităţi.

Susan trebuia să-şi schimbe tactica. Firea fantască a lui Henry nu se împăca deloc cu temperamentul ei de un realism crud, de o pedanterie obositoare, peste care severitatea puritană a convingerilor ei morale arunca o tentă cenuşie. Nu era de mirare că Henry îşi căutase refugiul în alcool şi acum şi-l găsise în această fiinţă tânără, lipsită de prejudecăţi şi năravuri.

Primejdia era mare. Dar putea fi evitată.

* *
*

Potrivnică poveţelor tatălui ei, Susan continuă politica de secesiune familială inaugurată odată cu intrarea aventurierei în Casa Sunderland. Respinse categoric o încercare de conciliere iniţiată de Henry, care după acest insucces renunţase la noi tentative.

Prelungirea stării de război latent dintre cei doi soţi porni să alimenteze comentariile servitorilor din casă şi, prin ricoşeu, cancanurile din afară. La Bursă, Babs Sunderland devenise un subiect de discuţie tot atât de pasionant ca şi creşterile şi scăderile de valori. În saloane, femeile elegante îşi şopteau în dosul evantaielor zvonuri *shocking* în legătură cu relaţiile dintre unchi şi nepoată. Ziarele de scandal se pregăteau să prindă mingea din zbor şi să dezlănţuie o insidioasă campanie împotriva şefului dinastiei Sunderland şi a moravurilor lumii din care făcea parte. La Trinty Church se rostise din amvon o virulentă predică împotriva păgânilor adoratori ai idolilor de aur, care şi în viaţa particulară se bălăcesc în

desfrâu, ruşine şi necredinţă. Nu se pronunţaseră încă nume. Henry Sunderland era însă personajul vizat. Se zvonea că biserica îl va anatemiza. Către sfârşitul secolului trecut, puritanii dezlănţuiseră o campanie asemănătoare împotriva lui Richard Sunderland şi a concubinei sale, Andreea. Creatorul dinastiei Sunderland reeditase isprava legendarului Samson, dărâmând zidurile templului, cu corectivul că nu pierise sub ruine.

Henry nu era însă pe măsura părintelui său. Va sucomba sub ploaia loviturilor? Iniţiaţii începuseră a face rămăşaguri asupra termenului prăbuşirii.

Poate că previziunile lor şi-ar fi găsit împlinirea dacă o calamitate năprasnică nu s-ar fi abătut asupra oraşului, punând capăt oricăror alte preocupări. Într-o dimineaţă, la Bellevue Hospital, un medic tânăr năvăli congestionat în cabinetul şefului clinicii. Un pacient internat în ajun murise în zori. Simptomele erau limpezi. Friguri galbene. Mediculuişef îi scăpară ochelarii de pe nas. O conferinţă convocată în grabă, la care asistară şi reprezentanţii autorităţilor portului, lămuri cazul. Bolnavul fusese debarcat de pe un vas sosit din China. Panică. În grabă se organizară cordoane sanitare. Carantină. Pericolul părea evitat. Într-o tavernă, noaptea, un marinar se prăbuşi cu capul pe masă, răsturnând o sticlă de gin. Dus la spital, sucombă după două ore de îngrijiri inutile. Diagnosticul: friguri galbene. În aceeaşi noapte muri şi o prostituată lovită de molimă. În săptămâna următoare fură semnalate patruzeci de cazuri de friguri galbene. În a doua săptămână, molima luă proporţii alarmante. Numai la Bellevue Hospital pieriră optzeci şi şase de bolnavi, printre care şi şeful clinicii. Asemenea unei gigantice caracatiţe, flagelul îşi întindea braţele cu mii de tentacule asupra întregului oraş. Căruţele cu ciocli adunau morţi şi din cocioabele şi hotelurile infecte, înghesuite pe străzile viermuitoare de oameni din preajma portului, ori a cheiurilor Hudsonului, şi din casele elegante din Saint John's Park, Bowling Green sau Chambers Street, şi din mahalalele şi ghetourile sordide din Five Points. Albi şi negri, săraci şi avuţi, nevârstnici şi bătrâni erau seceraţi de boală cu acelaşi zel.

Lumea cuprinsă de spaimă fugea din oraşul peste care moartea îşi întinsese aripile. În mod practic, orice activitate încetase. Magazinele, birourile, cârciumile, bisericile, atelierele erau pustii. Pe stradă, rarii trecători se strecurau mai mult în fugă, ştergându-se cu spaimă de pereţi când întâlneau câte un convoi mortuar.

Sunderland House rămăsese o oază liniştită în mijlocul oraşului lovit de moarte şi demenţă. Când văzu că epidemia ia proporţii, Henry dădu poruncă să se pregătească trăsurile de călătorie. Avea de gând să se refugieze cu familia la Williamsburg, care se afla în afara zonei infectate. Trimise vorbă şi soţiei sale, invitând-o să-l însoţească, împreună cu copiii. Susan îi respinse mesajul. Nici tatăl ei, senatorul, nu reuşi să-i schimbe hotărârea de a nu se urni din oraş. Aceasta era pedeapsa pe care o aplica lui Henry.

Dar acolo unde încercările de persuasiune dădură greş, molima avu ultimul cuvânt. Majordomul Casei Sunderland manifestă semne de indispoziţie în seara zilei de sâmbătă. Luni de dimineaţă intră în agonie. Moartea lui fu urmată de îmbolnăvirea simultană a unei cameriste şi a unui vizitiu.

De data aceasta, Susan renunţă la ambiţie. Începu să-şi arunce boarfele claie peste grămadă în cufere şi trimise vorbă lui Henry că e gata de drum. În aceeaşi seară, cinci trăsuri şi trei furgoane cu bagaje şi alimente părăsiră oraşul. În trapul întins al cailor, convoiul se îndreptă spre Sud.

În virtutea unui armistiţiu tacit, Henry, Susan şi copiii lor luaseră loc în prima trăsură. Într-a doua călătoreau Babs, împreună cu senatorul Forbes şi cu David Forbes. Doi dintre secretarii lui Henry, şi anume Bert Lawson şi Levis Farnley, se aflau într-a treia trăsură, laolaltă cu tânărul avocat Mortimer McGuire, urmaşul consilierului Sanders, şi cu Frank Delano Harrison, noul şef al serviciului de informaţii. În ultimele două cupeuri se înghesuiau, într-o foarte plăcută intimitate, valeţii personali ai lui Henry Sunderland şi cameristele lui Susan.

Avocatul McGuire şi Frank Harrison erau necăsătoriţi. Burlăcia constituia una din condiţiile nescrise indispensabile funcţiilor lor. Deopotrivă cu secretarii, aceştia aveau misiunea

să însoţească pe marele patron în toate deplasările sale. Care soţie ar fi acceptat cu inima uşoară să-şi ştie bărbatul călător peste munţi şi peste ape, cel puţin şase luni din an?

Convoiul făcu un foarte scurt popas la Philadelphia. La Baltimore se schimbară numai caii. Zăboviră o zi la Washington, unde senatorul Forbes se opri, lăsând pe ceilalţi călători să-şi continue drumul. La 18 august, convoiul intră în Williamsburg.

Henry, Susan şi numeroasa lor suită traseră la Effingham House, reşedinţa lor din capitala Virginiei. Când se văzu departe de New York şi de frigurile galbene, Mrs. Sunderland respiră uşurată. Primejdia fiind înlăturată, denunţă armistiţiul încheiat cu Henry. Se retrase în apartamentul ei reluând războiul nervilor.

Babs nu avea de unde să ştie că propria ei persoană era mărul discordiei. Henry n-o informase despre acest lucru, iar servitorii aveau gura pecetluită. Unii o simpatizau. Îi înduioşa tinereţea ei şi îi revolta izolarea în care o ţinea Henry. Motivele pentru care marele patron o adusese la Sunderland House erau o enigmă nu numai pentru ei, dar şi pentru Babs însăşi. Poziţia ei era echivocă. Apartamentul somptuos pus la dispoziţie, poruncile lui Henry Sunderland de a fi tratată cu deosebită cinstire, garderoba-i magnifică erau elemente incompatibile cu statutul de rudă săracă.

Arşi de curiozitate, servitorii îi pândiseră cu rândul, noapte de noapte, intrarea apartamentului. Spre dezamăgirea lor, marele patron nu-şi făcuse niciodată apariţia. Şi Susan îşi recrutase printre slugi spioni, care aveau misiunea să urmărească fiecare mişcare a fetei. În ciuda zelului lor, nu descoperiseră nimic suspect.

La Williamsburg viaţa se depăna într-o atmosferă patriarhală. În această linişte reconfortantă explodă o ştire adusă într-o dimineaţă de Harrison. La New Orleans, Charles Sunderland primise pe emisarii generalului rebel Bolivar, cărora le aduse un împrumut de două sute de mii de dolari sub formă de armament uşor şi muniţie. În următoarele douăzeci şi patru de ore sosiră încă trei mesaje, toate de o gravitate excepţională.

Primul dezvăluia un nou caz de indisciplină al lui Charles Sunderland, care angajase în serviciul său pe Leslie Clinton, fostul consilier pentru afacerile americane, concediat recent de Henry.

Al doilea mesaj semnala un fapt şi mai alarmant. Acelaşi Charles izgonise din cabinetul său de lucru pe marchizul de Mondéjar, care venise să-i reproşeze încălcarea tratatului comercial încheiat de Richard Sunderland cu regele Carlos al Spaniei.

În sfârşit, al treilea mesaj reproducea ordinul lui Don Pedro de Apodaca, viceregele Mexicului, care ordonase confiscarea tuturor bunurilor Casei Sunderland de pe teritoriile de sub jurisdicţia lui, drept represalii pentru ajutorul dat de această Casă rebelilor din colonii.

Încovoiat asupra mesei de lucru, Henry citea şi recitea uluit mesajele. Înnebunise Charles? Numai aşa s-ar fi explicat inconştienţa cu care dărâma tot ceea ce tatăl lor clădise în coloniile spaniole din cele două Americi. Alesese cel mai neprielnic moment pentru a sprijini făţiş cauza rebelilor. Nu se scursese un an de când la Aix-la-Chapelle, reprezentanţii celor cinci mari puteri, reunite în congres, îşi manifestaseră voinţa fermă de a sfărâma orice tendinţă spre libertate şi independenţă a popoarelor subjugate. Nu propusese oare Metternich încheierea unui pact prin care puterile semnatare îşi luau obligaţia să-şi garanteze reciproc posesiunile lor de peste mări? Numai Wellington şi Castlereagh, reprezentanţii Marii Britanii, se împotriviseră acestui proiect.

Henry cunoştea tenacitatea lui Metternich. Acesta nu va dezarma până nu va reuşi să neutralizeze opoziţia Angliei. În ziua în care flotele militare reunite ale aliaţilor vor porni spre continentul american, revoluţiile naţionale şi anticoloniale vor fi definitiv zdrobite. Iar Casa Sunderland va suferi consecinţele. Bunurile ei din Europa şi America Spaniolă vor fi confiscate. Iar prăbuşirea finală nu va întârzia...

Henry îşi îngropă capul în palme. Previziunile lui erau înspăimântătoare. Îşi imagina terorizat dezastrul Casei Sunderland. Se vedea luptând cu disperare pentru a împiedica prăbuşirea. Nu-l secondau nici fraţii şi nici colaboratorii săi.

Se zbătea neputincios încercând să reziste uraganului. Dar vânturile lui năprasnice îl măturau odată cu ruinele Casei Sunderland. Henry ridică instinctiv mâinile într-un gest de apărare. Mişcarea aceasta bruscă îl trezi din coşmar. Căută din ochi dulapul cu băuturi. Abia atunci îşi aminti că nu se afla în cabinetul său de lucru, la New York, ci în biblioteca reşedinţei din Williamsburg.

Porunci să i se aducă o sticlă cu whisky. Bău trei pahare unul după altul. Alcoolul îi linişti miraculos nervii. Fără tranziţie văzu viitorul într-o lumină mai trandafirie.

Va lupta. Va înfrânge adversitatea. În primul rând trebuia să-şi domesticească fraţii. Începând cu Charles. Va pleca imediat la New Orleans. Va avea cu Charles o explicaţie hotărâtoare. Îşi va impune voinţa. Cu orice risc. La nevoie îi va ridica mandatul de împuternicit al Casei Sunderland pentru Mexico şi America de Sud. Amputarea unui mădular cangrenat e dureroasă, dar salutară.

Henry îşi aruncă din nou privirile asupra mesajelor. Erau laconice, limpezi, cuprinzătoare. Fără voie, făcu o constatare amară. Serviciul de informaţii organizat de Jules Lafont funcţiona încă excepţional.

Poate că se grăbise izgonindu-l. Lafont ştia prea multe. Harrison va fi la înălţimea predecesorului său? Henry resimţi şi afrontul pe care i-l făcuse Charles angajând pe Leslie Clinton. Precedentul nu trebuia să se mai repete. Cine-i garanta lui că Charles nu va folosi acelaşi procedeu şi cu ceilalţi funcţionari superiori, recent concediaţi, spre a contracara măsurile şefului dinastiei?

Henry îşi chemă secretarul:

— Lawson, ia notă. Mâine în zori plecăm la New Orleans. Mă însoţesc Mr. McGuire, Mr. Harrison, Mr. Forbes şi Mr. Farnley. Reduci personalul de serviciu la strictul necesar. Vreau să călătoresc repede. Trimite un mesaj la New York. Mr. Gotthold şi Mr. Schuyler să mă ajungă din urmă la New Orleans. Cu mapele respective. Să se grăbească. La sfârşitul săptămânii viitoare mă îmbarc pe „Empress of China".

Salomon Gotthold şi Alexander Schuyler făceau parte din „falanga" acelor tinere elemente cu care Henry se grăbise a

reînnoi cadrele Casei Sunderland. Amândoi obținuseră diplomele universitare la Harvard. Gotthold lucrase trei ani în cadrul Departamentului afacerilor americane, sub ordinele directe ale lui Leslie Clinton. Abil, inteligent, suplu, insinuant, știuse să câștige încrederea lui Henry, care după concedierea lui Clinton îl numise șef al departamentului. Alexander Schuyler obținuse consilieratul afacerilor europene datorită în parte experienței dobândite în rândurile corpului diplomatic din care făcuse parte câțiva ani. Nu deținuse roluri de prim rang, căci era prea tânăr. Numele său cu rezonanțe aristocratice, însuflețirea cu care fusese susținut de un grup de influenți membri ai consiliului de administrație al Băncii Manhattan, dar mai ales siguranța cu care vorbea despre relațiile sale cu oameni politici europeni îl determinaseră pe Henry să-i acorde acel important post.

Henry goli încă un pahar de whisky. Zâmbi satisfăcut propriei lui imagini, reflectată de o oglindă ovală cu ramă aurită, împletită într-o ghirlandă fantezistă. Se simțea iarăși în formă. Ca un duelist încercat, în preajma unei lupte cu un adversar lipsit de experiență.

Deodată chipul i se lungi.

Babs!

Cum de nu se gândise la Babs? Preocupat de încurcăturile lui, uitase de Babs. N-o putea lăsa la Williamsburg, sub același acoperiș cu Susan. Susan i-ar fi făcut mizerii fără număr, silind-o în cele din urmă să plece. Iar perspectiva de a o pierde pe Babs îi era de neconceput. Nu se mai putea lipsi de prezența ei. Singura soluție viabilă ar fi fost s-o ia cu el la New Orleans. Dar și această formulă implica dificultăți serioase. Sub ce formă ar putea Babs să-l însoțească? Îi reveni în minte pilda tatălui său, care se deplasa rareori fără Andreea. Dar Andreea avea un statut aparte.

Va găsi totuși un modus vivendi. Îl va lua și pe Warren la New Orleans. I se va reproșa poate că încerca să-și facă din fiul său un paravan. Prezența lui David Forbes va constitui o garanție. Prin fratele ei, Susan va avea posibilitatea să-și supravegheze permanent soțul.

Susan nu ridică obiecțiuni în legătură cu plecarea lui Warren la New Orleans. Când auzi însă că și Babs va fi

cuprinsă în suita lui Henry, făcu o criză de nervi. Dăscălit de cumnatul său şi ademenit de perspectiva unei importante gratificaţii, David acceptă să joace un anumit rol. Declară astfel surorii sale că relaţiile dintre el şi Babs căpătaseră în ultima vreme un caracter pe care decenţa îl împiedica să-i dea o denumire mai precisă. Că numai în urma stăruinţelor sale, Henry o inclusese pe Babs în rândul persoanelor care aveau să-l însoţească în Sud.

Explicaţiile acestea, destul de plauzibile, o liniştiră în parte pe Susan. Avu chiar grijă să dea unele poveţe fratelui ei.

— Nu cumva să te însori cu ea. Această Babs Sunderland e o fiinţă primejdioasă. Te-a sedus cu prefăcuta ei candoare virginală.

David o asigură că o alianţă matrimonială era cu totul în afara intenţiilor lui.

— Prin Babs, voi căpăta un ascendent asupra lui Henry, care ţine foarte mult la ea. Dar nu în sensul în care te-ai gândit tu. Henry răspunde vocii sângelui. Babs este totuşi nepoata lui.

David Forbes reuşi astfel să se achite onorabil de misiunea încredinţată, spre satisfacţia deplină a cumnatului.

În după-amiaza aceleiaşi zile, Henry avu o convorbire confidenţială cu noul şef al serviciului de informaţii.

— Am nevoie de un individ capabil, care să supravegheze fiecare mişcare a lui Charles. Un om abil, insinuant, şiret, care să-i câştige încrederea şi care să ştie a se face indispensabil.

Prin mintea lui Harrison defilară figurile celor mai iscusiţi agenţi recrutaţi de fostul său şef. Un ins cu trăsături vag spaniole, în ciuda originii sale britanice, îi stăruia în faţa ochilor.

— Cred că am ceea ce vă trebuie. Un ins cu alură de toreador, suplu la minte şi la înfăţişare. Mr. Lafont l-a folosit în câteva misiuni primejdioase, care cereau iscusinţă, vicleşug, ipocrizie şi o mare doză de îndrăzneală. Owen Pemberton e numele lui.

Henry zâmbi.

— Unde lucrează?

— La Washington. Îmi procură informaţii politice. Prin intermediul lui am obţinut copiile câtorva documente de mare

folos în tranzacţiile noastre comerciale cu guvernul Statelor Unite.

— Când pot să stau de vorbă cu el?

— Îl chem prin curier special, zise Harrison. Apoi adăugă, zâmbind fin: Va sosi la New Orleans înaintea noastră.

Harrison se retrase. Henry rămase singur în bibliotecă. Convorbirile purtate cu David şi cu şeful serviciului de informaţii îi mai descreţiseră fruntea. Cerul avea să se însenineze. O avea pe Babs, îl avea pe Harrison. Inima şi mâna dreaptă. Ciudat. Se bucura ca un copil la gândul că va călători împreună cu Babs. Mulţumi providenţei, care-i hărăzise averile lui Plutus, îngăduindu-i astfel să facă imposibilul spre a o păstra pe Babs. O iubea? Nu îndrăznea să-şi mărturisească acest sentiment. Înainte de sosirea ei la Sunderland House, n-ar fi cutezat să o înfrunte pe Susan. Astăzi, pentru Babs era gata să se încaiere cu Universul.

Într-un elan nestăpânit rosti:

— Babs!... Babs!

Glasul lui răsună ciudat în liniştea bibliotecii. Îi venea să plângă. Tresări ruşinat, ca şi când l-ar fi auzit cineva.

Înserarea aşternea umbre adânci în grădină. Verdele peluzelor proaspăt stropite se întuneca treptat, căpătând tonuri violete. Corolele plăpânde, sidefii, ale reginei-nopţii se deschideau, pulverizând în atmosferă efluvii de parfum.

Adâncit într-un fotoliu, Henry visa cu ochii deschişi în faţa ferestrelor larg deschise.

În bibliotecă, aurul aşternut pe cotoarele cărţilor lucea discret, amintind crestele fosforescente ale talazurilor mării.

Se auzi un uşor ciocănit în uşă. Apăru un servitor negru, purtând cu profesională solemnitate o tavă de argint pe care se desluşea pata albă a unei cărţi de vizită.

Henry luă cartonaşul cu chenar aurit şi ornamentaţii înflorate – după moda timpului – şi citi cu surprindere:

— Georgina Phipps.

Se ridică brusc din fotoliu şi porunci servitorului:

— Aprinde lumânările!

Vizita aceasta era absurdă, neverosimilă. De nouă ani nu îşi mai văzuse sora. Căsătoria ei cu Frank Phipps, curând

după moartea tragică a primului ei soţ, Adrien de Beaulieu, scandalizase până la revoltă pe membrii clanului Sunderland. Întemeietorul dinastiei o anatemizase, dezmoştenind-o. Până la moartea tatălui ei, Georgina nu încercase să mai calce pragul casei în care se născuse. De ce ieşise tocmai acum din stricta-i izolare?

În primele clipe, Henry fusese ispitit să-i trimită vorbă că nu o poate primi. Dar se răzgândise. Adoptând această linie de conduită, ar fi continuat politica familială a tatălui său. Şi Henry era hotărât să şteargă urmele trecutului. Bineînţeles, cu anumite corective. În această privinţă, lacunele caracterului său şovăielnic ieşeau iarăşi la lumină. Se va comporta cu Georgina corect, dar rece. Ce scopuri o aduceau? Pretenţii băneşti? Intenţiona să atace testamentul fondatorului dinastiei?

În aşteptarea Georginei, rămase în picioare în stânga biroului de care se rezemă cu o mână, într-o poziţie teatrală plină de gravitate. Nu-i mai rămânea decât să-şi petreacă degetele în jiletca desfăcută la trei nasturi, ca să arate ca ex-împăratul Napoleon când primea în audienţă pe ambasadorii unor puteri ostile Franţei.

Georgina intră într-un foşnet de mătase. Henry o privi surprins. Mult se mai ofilise! O îmbătrânea acel *embonpoint* care-i rotunjea şi-i îngreuna formele corpului, atât de suplu odinioară, ori o dezavantaja simplitatea rochiei *gris perle*, zgârcit decoltată şi împodobită cu o discretă garnitură de dantelă? Când Georgina se apropie de Henry spre a-i da mâna, acesta îi observă ridurile fine de la ochi şi din colţurile căzute ale gurii. La treizeci şi şase de ani, Georgina arăta mult mai vârstnică.

Henry îi sărută protocolar mâna.

— Bine te-am găsit, Henry, rosti ea cu seriozitate, aşezându-se pe scaunul oferit de acesta. Henry rămase în picioare. Cu braţele încrucişate, rezemat de birou, aruncă o privire uşor ironică asupra surorii sale.

— Iată-te iarăşi în casa părintească!, exclamă îngăduitor şi condescendent.

Georgina îi resimţi tonul superior.

— Pentru foarte scurt timp, Henry, rosti cu glasul ei adânc, catifelat.

— Nu pari să te fi înapoiat umilă, ca fiul rătăcitor din parabolă.

— Umilă? De ce? Îmi port cu mândrie fruntea....

— Şi sărăcia..., adăugă el înţepător.

Georgina zâmbi cu îngăduinţă:

– Bogăţia excesivă ţi-a deformat concepţia despre lume, despre viaţă... Evident, în comparaţie cu opulenţa ta, sunt săracă. În raport cu ceilalţi oameni, am o situaţie de care nu mă pot plânge.

Henry zâmbi ironic.

– Ei da. Ţi-au plăcut întotdeauna mediocritatea şi oamenii mediocri. Mă refer şi la soţul tău.

– Sunt mândră de el, Henry.

– Prea faci paradă de mândrie, Georgina. Paravanul acesta după care te ascunzi nu mă poate înşela.

– Nu încerc să te conving de contrariu. Tot ce pot să-ţi spun e că sunt mulţumită de viaţa pe care singură mi-am ales-o. Am un cămin confortabil, un soţ afectuos şi patru copii care sunt pentru mine mai scumpi decât toate bogăţiile Casei Sunderland.

– Bogăţii pe care sunt încredinţat că le-ai regretat de multe ori.

– Te asigur, Henry, că nu le-am dus niciodată lipsa. Am ştiut să-mi restrâng dorinţele la posibilităţile mele materiale. Datorită acestei concepţii m-am socotit întotdeauna bogată.

— Am înţeles. Bogată în precepte morale, în iluzii, în satisfacţii mărunte...

— Într-o oarecare măsură ai dreptate, Henry. Frank e fericit între cărţile lui, între studenţii lui... Pentru el o bibliotecă are mai mult farmec decât o femeie frumoasă şi infinit mai multă utilitate decât tezaurul unui maharadjah.

Henry zâmbi.

— În cazul acesta, vă felicit, Georgina. Deşi nu vă fericesc.

— Fericirea e relativă, dragul meu. Numai oamenii lipsiţi de resurse intelectuale şi sufleteşti îşi făuresc idoli din aur.

— Uiți un singur lucru. Cu aur cumperi și cărți, și opere de artă, și satisfacții, și respectul oamenilor...

—...și griji, și nopți pierdute, și compromisuri, și ura semenilor... Nu uita, Henry, citatul biblic: „Mai ușor trece cămila prin urechile acului"...

Fratele ei o întrerupse, ridicând plictisit mâna.

— La vârsta adolescenței am citit-o amândoi pe Sapho. Amintește-ți: „Aurul este copilul lui Jupiter; nici rugina și nici viermii nu izbutesc să roadă acest metal miraculos, care a stimulat întotdeauna cele mai luminate minți omenești"... În sfârșit, Georgina, nu ne-am întâlnit pentru plăcerea de a discuta în contradictoriu despre însușirile pozitive și negative ale aurului. Vizita, cu care m-ai onorat, bănuiesc că are alt scop.

— Exact. Voiam să-ți vorbesc despre copiii mei...

Făcu o pauză, apoi adăugă:

—...despre copiii mei din prima căsătorie.

Fruntea lui Henry se umbri. Cu mâinile la spate, începu să se plimbe prin cameră.

— Te referi numai la copiii lui Adrien sau la bastardul lui Phipps?

Chipul Georginei se înăspri.

— Nu înțeleg rostul acestei insulte gratuite. După moartea lui Adrien, actualul meu soț l-a legitimat pe Horace.

— Datorai această reparație postumă memoriei lui Adrien.

Georgina își încleștă mâinile pe brațele fotoliului.

— E de necrezut. Reiei limbajul tatălui tău. M-aș fi așteptat să ai altă concepție. Și tu ai iubit. Și tu ai suferit pentru dragostea ta. Știu cât te-a durut pierderea lui Margery. Eu am ales altă cale. Am plecat după omul pe care-l iubeam, sfidând opreliștile și sancțiunile tatei.

Henry se opri în dreptul ferestrei. Încruntat, contempla întunericul care coborâse asupra grădinii, încercând parcă să deslușească dincolo de giulgiul nopții chipul lui Margery. Se întoarse spre Georgina.

— Ce vrei să-mi demonstrezi cu asta?, rosti el cu ură. Că ai fost mai dârză? Că eu mi-am trădat iubirea?

Georgina îl privi cu compătimire.

— Bietul meu Henry!

Primi o ripostă furioasă.

— N-am nevoie de mila ta. Păstrează-ţi-o. Simţămintele mele mă privesc numai pe mine. Eşti fericită fiindcă ai învins. Bucură-te de roadele victoriei tale! Îi ai pe Frank, pe copiii tăi şi ai lui. Ce-ţi mai trebuie? Pe noi uită-ne. Aşa cum l-ai uitat pe tata, pe Adrien, pe noi, fraţii tăi, uită-i şi pe copiii lui Adrien.

— Copiii lui Adrien sunt şi ai mei, Henry.

— Ei, şi? Viitorul lor este asigurat. Sunt putred de bogaţi.

Georgina se ridică de pe scaun.

— Tocmai de asta mă tem. Bogăţia îi va perverti. Aşa cum l-a pervertit pe tata. Şi pe tine. Şi pe Robert. Şi pe Charles. Aurul ne-a risipit în cele patru colţuri ale lumii. Am încetat de a mai fi o familie unită.

— Te înşeli!, o înfruntă Henry. Graţie aurului, familia Sunderland e mai unită ca oricând. Robert, Charles şi cu mine, fiii Opheliei, suntem azi legaţi de bastarzii Andreei de Lusignan. Numai tu te-ai rupt de familia noastră. L-ai preferat pe Frank Phipps, vlăstarul unui criminal...

— Henry!, exclamă Georgina.

— Îndrăzneşti să spui că nu-i aşa? Frank al tău a reuşit să te cucerească. Dar numai pe tine, nu şi banii tăi. Te-a acceptat fără zestre, fiindcă spera să intre mai târziu în posesia averii care ţi s-ar fi cuvenit, dacă nu ai fi fost dezmoştenită. Speranţe deşarte, Georgina! Niciodată urmaşii lui Phipps nu vor obţine vreun ban din partea noastră.

Georgina îl privi revoltată.

— N-am venit să-ţi cer ceva pentru copiii mei şi ai lui Frank. Ei nu fac parte din lumea voastră. Şi nici nu vor face parte vreodată. Îţi atrag însă atenţia, Henry, că nu voi renunţa la copiii mei din prima căsătorie.

— Ciudat! Nouă ani nu ai încercat să-i revezi.

— N-am încercat să-i revăd fiindcă aveam un adversar de talia tatei, replică Georgina.

Lui Henry i se învăpăiară obrajii.

— Cu mine însă îndrăzneşti să te lupţi.

— Evident. Tata, în ciuda lipsurilor lui, era un om puternic. Tu eşti slab. Confunzi încăpăţânarea cu voinţa. Dacă refuzi să-mi înapoiezi copiii, voi lupta. La nevoie, voi ataca şi testamentul. În ţara aceasta se mai găsesc tribunale.

Henry o măsură cu privirile.

— Tu? Tu, Georgina Phipps, cutezi să te războieşti cu dinastia Sunderland? Încearcă numai!

Georgina îl privi lung.

— Abia acum îţi înţeleg duşmănia, Henry. Mă urăşti fiindcă mă invidiezi. Mă urăşti fiindcă sunt fericită, în ciuda sărăciei. Tu eşti nenorocit, deşi dormi pe saci cu aur. Ai atât de mult aur, încât a început să te sufoce. Te plâng, Henry Sunderland.

Georgina îşi strânse şalul în jurul grumazului, pregătindu-se de plecare.

— Te las, Henry. Dar nu uita! Vreau să-mi înapoiezi copiii.

— Copiii lui Adrien nici nu te mai cunosc.

— Aţi făcut probabil tot ce aţi putut spre a-i înstrăina de mine. Nu-i nimic. Voi şti să le recâştig afecţiunea. Bună seara, Henry.

Henry nu se osteni să-i răspundă.

Cu trufie, o privea din înălţimea poziţiei de şef al dinastiei.

Georgina salută cu o scurtă înclinare a capului, apoi ieşi.

În dimineaţa următoare, convoiul trăsurilor se încolonă în faţa casei Effingham. Vizitiii struneau caii, care scurmau nerăbdători pământul. Servitorii încărcau în furgoane ultimele bagaje.

La ora nouă, Henry apăru în capul scării. Deşi căldura era caniculară, purta pardesiu cenuşiu, cu pelerină scurtă, pălărie înaltă, cizme răsfrânte şi mănuşi albe de piele. Însoţitorii săi, cu excepţia lui Babs, purtau aceleaşi articole vestimentare, cu singura deosebire că stofele pardesiurilor erau de culori şi desene atât de extravagante, încât ar fi lăsat în umbră cele mai fanteziste pleduri scoţiene.

Babs jubila. Primise autorizaţia să preceadă convoiul, călărind pe Thunderbird. Spre deosebire de ceilalţi călători,

sclavi ai rafinamentelor modei, ea purta o bluză albă, subțire, potrivită anotimpului, pantaloni de călărie și un fular roșu, prins la gât cu un inel de metal galben. Spre scandalizarea lui Susan, care urmărea de după perdeaua unei ferestre de la etaj plecarea convoiului, Babs lăsase părul să-i zburde „indecent" în bătaia vântului, în loc să-l strângă corect într-o bonetă cu danteluțe, așa cum se cuvine unei fete tinere. „La ce te poți aștepta de la o saltimbancă de circ, care merge până acolo cu nerușinarea încât poartă pantalonii de călărie ce-i mulează formele spre a înnebuni pe bărbați", reflectă Susan. Deunăzi respinsese argumentele soției consulului Franței la New York, care susținea că moda pantalonilor de călărie la femei fusese de mult adoptată în Europa. La vânătorile călare și la parade, regina Marie Antoinette și țarina Ecaterina a II-a nu se sfiau să folosească acest veșmânt rezervat timp de milenii bărbaților. Până și Jeanne d'Arc, sfânta eroină a Franței, purtase pantaloni. Susan replicase scurt că Babs Sunderland nu era nici regină, nici țarină și nici sfântă. Era o nouă Jesabel, blestemata personificare a răului, dată pildă în Biblie, pentru edificarea generațiilor viitoare.

În vreme ce Susan își rumega gândurile și ciuda, trăsurile străbăteau în trap întins străzile Williamsburgului, îndreptându-se spre Nord.

Înainte de a-l înfrunta pe Charles la New Orleans, Henry hotărâse să aibă o întrevedere cu socrul său la Washington. Șovăielnic, simțea nevoia să se destăinuie, să ceară o povață, înainte de a se angaja pe făgașul unei acțiuni hotărâtoare. Randolph Forbes știuse să-i câștige încrederea și să se facă indispensabil.

Henry era mohorât. Scena pe care i-o făcuse Georgina îl indispusese la culme. Avea impresia că toată familia se coalizase împotriva lui. Până și Warren, care stătea în fața sa pe banchetă și-l privea cu ochi sperioși, ostili. Desigur că Susan se străduise să-l înstrăineze de tatăl său. Henry nu izbutise niciodată să-și apropie vlăstarul. În prezența acestui copil de șapte ani, surprinzător de serios pentru vârsta lui și care-l privea cu o fixitate supărătoare, se simțea stingherit, aproape intimidat.

Numai Babs făcea excepție. În viața lui cenușie, posomorâtă, apariția ei fusese o rază de soare, strecurată printr-o spărtură de nori. În câteva rânduri scoase capul pe fereastra trăsurii, ca să o vadă galopând în fruntea convoiului. Când poposiră la prânz, în marginea unei păduri de stejar, Henry îi spuse sentențios:

— Azi, destul cu călăria. Excesele dăunează sănătății.

Babs nu îndrăznise să se împotrivească. Drumul o obosise. Și lipsa de antrenament se făcea resimțită.

Odată cu seara, ajunseră la Washington. Orașul cu străzi și bulevarde largi, trasate pentru o metropolă de giganți, părea pustiu. Case rare, fără stil, erau împrăștiate printre imense locuri virane, acoperite cu bălării. În depărtare, silueta Capitoliului se profila pe cerul spuzit de stele.

Opriră la „Fuller", hotelul la care trăgea de obicei senatorul Forbes. Aici, Henry avu o surpriză neplăcută. În ajun, socrul său plecase la Baltimore. Lăsase vorbă să i se trimită corespondența la „City Hotel". La „Fuller" toate camerele erau ocupate. Senatul și Camera Reprezentanților, care abia își deschiseseră sesiunile, atrăseseră mare afluență de politicieni, oameni de afaceri și solicitanți de tot felul.

Henry și suita sa își încercară norocul la „Italian Queen", alt mare hotel. După îndelungate pertractări, căpătară două camere rezervate unui înalt personaj politic, care nu sosise încă până la acea oră. Babs și Warren ocupară prima cameră. Henry, David, Harrison și McGuire se înghesuiră într-a doua. Secretarii și personalul de serviciu rămaseră să doarmă în trăsuri. Nu erau însă cei mai urgisiți. Cei din hotel își dădeau tributul de sânge ploșnițelor nesățioase, oploșite prin încheieturile saltelelor și prin cutele tapiseriilor de pluș roșu. Pe lângă ploșnițe îi supără și zgomotul. Clienții care aveau nevoie de serviciile personalului domestic izbeau în niște triunghiuri de metal, instalate la capetele coridoarelor. Numărul de lovituri varia în raport cu atribuțiile fiecărui servitor în parte. Bătăile acestea repetate și multiplicate cu numărul etajelor se îmbinau într-un vacarm continuu care făcea să vibreze geamurile și timpanele.

După un somn chinuit, Babs și Warren fură treziți în zori de Bert Lawson, care le anunță plecarea. După un mic dejun

luat în fugă, echipajele se puseră iarăşi în mişcare. Babs era atât de obosită, încât renunţase să mai preceadă convoiul călărind pe Thunderbird. În ciuda zguduirilor, adormi laolaltă cu Warren, sub privirile înduioşate ale lui Henry.

Aproape de ora prânzului sosiră la Baltimore. La „City Hotel", Henry avu a doua surpriză neplăcută. Senatorul Forbes plecase la Boston, în urma unui apel urgent al fratelui său, Walter, a cărui soţie era pe moarte.

Până în acel moment, Henry socotise că o consfătuire cu socrul său ar fi dezlegat multe probleme aparent insolubile. Printr-unul din acele *sauts d'humeur*, atât de fireşti caracterului său, renunţă brusc să mai alerge după poveţele senatorului. În definitiv, de ce n-ar găsi şi singur o ieşire din impasul în care îl vârâse Charles?

Hotărî să plece imediat la New Orleans. Era atât de nerăbdător să pornească la drum, încât se îmbarcă pe primul cabotor pe care-l găsi în port. Nu avu nici răbdarea să aştepte sosirea de la New York a corabiei „Empress of China", folosită exclusiv pentru deplasările sale peste mări. Lăsă totuşi vorbă ca „Empress of China" să-l urmeze la New Orleans.

La 3 septembrie, nava „Wendover" părăsi portul Baltimore, având douăzeci şi şase pasageri la bord. Henry îşi rezervase opt din cele douăsprezece cabine existente. Condiţiile de cazare nu erau tocmai strălucite. Mobilierul fiecărei cabine cuprindea patru paturi strâmte şi incomode, suprapuse două câte două, o masă care ţinea loc şi de spălător, o găleată pentru lături, un cuier, o poliţă şi, în sfârşit, suprem lux, o mică oglindă ovală. În acest decor avea să-şi petreacă Babs o săptămână din viaţă. Dacă pentru rafinatul Henry condiţiile primitive de pe „Wendover" constituiau prilej de crâncenă indispoziţie, nu se putea spune acelaşi lucru despre Babs, care se familiarizase cu simplitatea spartană, atât în Vestul Îndepărtat, cât şi mai târziu, la circ.

Călătoria pe mare era o aventură plină de farmec, prin însăşi noutatea ei. Babs stătea pe punte optsprezece ore din douăzeci şi patru. Cu ochii rotunjiţi de curiozitate, urmărea exhibiţiile marinarilor care se căţărau pe *greement* cu mai multă sprinteneală şi dibăcie decât Trio Müller, regii

trapezului. O încântau jocul de culori al valurilor, peştii neobişnuit de mari, care însoţeau ore întregi corabia, sfâşiind cu aripioarele lor dorsale învelişul albastru al apelor, pescăruşii tot atât de albi ca pâlcurile de nori pufoşi ce împodobeau când şi când zarea, corăbiile cu pânze larg desfăşurate, care brăzdau oceanul încrucişându-se cu „Wendover", zumzetul vântului în cordajele întinse, cântecele marinarilor cocoţaţi pe catarge, ţipetele stridente ale păsărilor ce se roteau deasupra navei, foşnetul valurilor despicate de provă; toate se contopeau într-o orchestră uriaşă, fermecătoare.

Pe „Wendover" s-ar fi simţit minunat, dacă nu ar fi avut şi alte preocupări. O intriga tot mai mult comportarea unchiului ei. Felul lui de a-i vorbi era prietenos, blajin, uşor glumeţ. Ochii săi exprimau însă alte sentimente, foloseau alt limbaj. Când rămânea cu Babs, sau i se părea că nu e observat de nimeni, o privea cu atâta intensitate încât fata întorcea capul înroşindu-se.

Fără să-l vadă sau să-l audă, ajunsese să-i simtă instinctiv prezenţa. Într-o zi stătea rezemată de parapet şi contempla marea. Deodată, simţi o nelinişte ciudată, inima îi palpita ca în preajma unei primejdii iminente. Întoarse brusc capul. Henry se afla la câţiva metri de ea. Se apropiase în tăcere, ca o umbră. Privirile lui o ardeau. Când ochii lor se întâlniră, expresia feţei lui se schimbă într-o clipă. Un surâs binevoitor, părintesc, i se aşternu pe buze.

Deşi era foarte tânără, Babs îi înţelesese privirea. Feminitatea ei încă latentă se trezise la apelul ochilor lui aprinşi.

Din ziua aceea, Babs ajunse să se teamă de el. O teamă bizară, nelămurită, care o îndemna să se ascundă de privirile lui. Regreta amar circul. Pe atunci era liberă. Nu avea decât o singură grijă. Thunderbird şi numărul ei de echitaţie. Azi, deşi nu-i lipsea nimic, era nefericită. Într-o noapte, stătea în patul ei strâmt şi visa cu ochii deschişi. Era atât de cald, încât nu reuşise să adoarmă. În cursul zilei, „Wendover" trecuse de Capul Canaveral şi se angajase în Strâmtoarea Floridei. Vântul căzuse şi pânzele atârnau moi pe parâme. Atmosfera era încărcată de electricitate. Comandantul vasului vorbise

la prânz despre posibilitatea izbucnirii unei furtuni. Hubloul era deschis. Nicio adiere nu pătrundea în cabină.

La un moment dat, uşa se deschise încet, scârţâind. Babs tresări. La lumina lunii, care proiecta pe podea, prin fereastra circulară, o elipsă de lumină, desluşi silueta unui bărbat. Spaima o paralizase. Nu găsea puterea să strige.

În fasciculul de lumină albăstruie apăru chipul livid, ca de mort, al lui Henry. Se apropie de patul în care Babs zăcea împietrită. Se aplecă asupra ei. Babs îi simţi respiraţia grea, îmbâcsită de alcool.

— Pentru asta m-ai luat cu dumneata?

Henry o privi îndelung. O mângâie uşor pe frunte.

— Am vrut să-ţi urez noapte bună, Babs.

Chiar dacă mintea, tonul său era de o sinceritate desăvârşită.

— Mă temeam să nu-ţi fi făcut rău păpuşeala, continuă el.

Îi zâmbi.

— Noapte bună, Babs. Noapte bună.

Se îndreptă spre uşă. Din prag rosti întorcându-şi faţa spre ea:

— Voi da dispoziţie să ţi se pună un zăvor la uşă. Pe corabia aceasta, toate uşile sunt vraişte. Noapte bună, Babs.

Paşii lui se auziră îndepărtându-se pe coridor.

Babs simţea cum îi zvâcnesc inima şi tâmplele. Trecuse printr-o mare spaimă. Poate fără motiv. Henry îi vorbise atât de binevoitor, ca şi odinioară *Mr.* McLaughlin. Într-un târziu adormi...

Contrar aşteptărilor căpitanului, norii de furtună nu făcură decât să sublinieze cu negru zarea, apoi pieriră.

„Wendover" îşi continuă nestingherit drumul.

Capitolul 2

Henry nu era un mare călător, aşa cum fusese tatăl său. Trebuiau să se afle în joc prea mari interese spre a se aşterne la drum. Suferea de rău de mare, iar mersul îndelungat cu trăsura îl indispunea. Richard Sunderland crease un serviciu special pentru organizarea deplasărilor sale. Pornit pe economii, Henry concediase jumătate din personalul acestui serviciu.

Călătoria sa pe „Wendover" fusese un exemplu tipic de grabă nejustificată şi lipsă de prevedere. În loc să fi beneficiat de confortul şi rapiditatea navei „Empress of China", călătorise în condiţii detestabile pe un cabotor străvechi, murdar şi lent ca o broască ţestoasă.

La 1 octombrie, „Wendover" sosi la New Orleans. Autorităţile sanitare opriră însă debarcarea pasagerilor, deoarece cabotorul făcuse escală şi la Nantuckett, unde se declaraseră câteva cazuri de friguri galbene.

Henry se înfurie, vociferă, ameninţă, fără niciun rezultat. Dispoziţiile erau formale şi se aplicau tuturor deopotrivă. Zece zile rămase să pătimească pe bordul lui „Wendover", condamnat la nemişcare. Zece zile de chinuri infernale. Razele soarelui cădeau la verticală incendiind parcă apele. Cerul alb, orbitor, dogorea. Nu sufla strop de vânt. Pasagerii de pe „Wendover" erau învăluiţi într-o masă compactă, tangibilă, de căldură înăbuşitoare, insuportabilă. Roşii ca nişte raci fierţi, zăceau

pe punte, la adăpostul unor imense prelate întinse deasupra capului. Fumigaţiile destinate să ucidă influenţele nefaste din atmosferă le sporeau chinurile. Henry schimba câte trei cămăşi pe zi. Din porii lui Harrison, care depăşise suta de kilograme, transpiraţia ţâşnea ca din stropitoare. Secretarii, moleşiţi de căldură, picoteau în şezlonguri, uitând să se mai ocupe de corespondenţă. Pe David, zăpuşeala îl surescita, aţâţându-i apetitul sexual. Tot timpul dădea târcoale lui Babs, care nu ştia cum să scape de asiduităţile lui. Henry îi urmărea întunecat manevrele amoroase, dar nu îndrăznea să intervină, spre a nu da el însuşi de bănuit. Warren pescuia. Căpitanul navei îi confecţionase o undiţă rudimentară. Ore întregi stătea nemişcat cu ochii ţintă la nadă. Când prindea câte un peşte, ochii îi străluceau de satisfacţie. Nu-şi manifesta în alt chip bucuria. Henry se minuna de stăpânirea de sine a acestui copil cu o fire atât de diferită de a lui.

Charles fusese informat de sosirea fratelui său. Zilnic îi trimitea cu barca fructe proaspete şi tot felul de provizii scumpe. Dar cui îi mai ardea de mâncare pe asemenea zăpuşeală?

Într-o seară, după ce se ridicară cu toţii de la cină, fără să fi consumat nimic în afară de o salată cu ananas, cu vin de Malaga, Henry se apropie de Babs, care stătea rezemată de parapet şi contempla reflexele săltăreţe ale argintului lunar pe întinsul mării.

— Babs, se împlinesc o sută de ani de când străbunul nostru comun, marchizul de Beauclair, a imigrat în Louisiana. Şi el a fost reţinut în carantină. Cunosc amănuntele acestea de la tatăl meu. Mi le-a povestit într-o seară de iarnă. Pe atunci, bunăvoinţa lui m-a copleşit. De obicei, era puţin comunicativ cu noi, copiii.

Babs făcuse ochii mari.

— Străbunicul meu... a fost marchiz?

— Da. N-ai ştiut? Aristotle nu ţi-a vorbit niciodată despre el?

— Niciodată.

Pe punte se auzi zgomot de paşi. David apăru după un tambuchiu. Tuşi discret spre a-şi face simţită prezenţa.

— Minunată noapte, *Sir!*, exclamă el cu prefăcută admiraţie.

Henry îl privi înciudat. Alături de Babs, savurase câteva clipe de fericire. Apariția inoportună a cumnatului stricase totul. Chipul lui Henry era cufundat în întuneric, astfel că David nu-i putu citi reacția.

— Noaptea aceasta ne despăgubește de toate neplăcerile carantinei, adăugă David patetic.

Babs simți tensiunea din atmosferă.

Henry mormăi ceva neînțeles, apoi se îndepărtă fără comentarii...

A doua zi, „Empress of China" acostă alături de „Wendover". Sosise de la New York și intră în carantină.

De pe dunetele respective, Henry și căpitanul McPherson purtară o scurtă convorbire.

— Mr. Schuyler și Mr. Gotthold n-au venit cu dumneata?, întrebă Henry intrigat.

— Au venit, cum să nu, răspunse căpitanul.

După ce aruncă o privire circulară, spre a se asigura că nu e auzit de urechi indiscrete, adăugă:

— În clipa de față amândoi se află la New Orleans. Noaptea trecută i-am debarcat în taină într-un punct de pe coastă, relativ apropiat de oraș. I-am scutit de carantină.

— Hm!, exclamă Henry.

În loc să fi profitat și el de ingeniozitatea lui McPherson, se afumase ca o șuncă pe „Wendover" în condiții de un primitivism revoltător. O dată mai mult constată că impulsivitatea nu este un bun sfătuitor.

La 10 octombrie, „Wendover" căpătă autorizația să acosteze la New Orleans. Charles Sunderland, care fusese anunțat din timp, aștepta pe chei, împreună cu un grup de colaboratori apropiați. Schuyler și Gotthold erau de asemenea prezenți.

Țeapăn, întunecat, Henry coborî pasarela, urmat de numeroasa lui suită. Babs Sunderland făcu senzație. Fata aceasta blondă, șerpuitoare, îmbrăcată în costum de călărie, distona cu grupul de bărbați gravi, ceremonioși.

Charles Sunderland își întâmpină fratele strivindu-i cordial mâna delicată între degetele-i mari, puternice și păroase. Își scoase pălăria. Chica sa roșie și creață strălucea ca o flacără în lumina orbitoare a soarelui. Ochii lui

mici, ironici, ascunşi sub stuful sprâncenelor, scrutau chipul ascetic al lui Henry.

— Sper că mi s-au reţinut camere la hotel, rosti Henry cu un ton rece, lipsit de prietenie.

— La hotel? Nici nu poate fi vorba de hotel!, protestă jovial Charles. Te găzduiesc la mine acasă.

— Regret. Nu sunt singur, zise fratele său fără să-şi descreţească fruntea.

— Am loc pentru un batalion de invitaţi.

— Totuşi...

— Nu admit să fiu refuzat. Cine e prichindelul?

— Fiul meu, Warren. Warren, salută pe unchiul Charles.

Copilul înclină morocănos din cap.

— Bună ziua, *Sir*.

Charles îi întinse mâna.

— Bună ziua, Junior.

Henry zâmbi. Îi plăcu gravitatea cu care fiul său strânse mâna unchiului.

Charles încercă o foarte plăcută surpriză când o văzu pe Babs. Citise în jurnale despre minunata ei poveste. Însă nu-şi închipuise că Babs era atât de frumoasă. Regretă că nu fusese mai expansiv cu Warren. Dacă l-ar fi îmbrăţişat pe nepot, precedentul l-ar fi îndrituit să-şi sărute şi nepoata. Se mărgini să-i strângă mâna. Bineînţeles, cu căldură sporită. Henry sesiză nuanţa.

Cei doi fraţi îşi prezentară reciproc colaboratorii. Se urcară apoi în trăsură, plecând spre Vieux Carré, cartierul francez al oraşului, în care Charles îşi stabilise reşedinţa.

Deşi era toamnă, soarele pripea ca în plină caniculă. Pavajul, încins de arşiţă, dogorea împrăştiind valuri de fierbinţeală. Dogoreau şi pereţii orbitor de albi ai caselor împodobite cu balcoane, porticuri şi grile de fier forjat. Toropiţi de zăpuşeală, pietonii circulau „cu încetinitorul" pe părţile umbrite ale străzii. Mai toţi purtau haine albe, de vară. Femeile arborau toalete de mătase în tonuri vii, garnituri de flori la corsaj şi minuscule umbreluţe de soare. Oamenii de culoare erau atât de numeroşi, încât păreau să fi invadat oraşul; vizitii, hamali, servitori mânau atelaje, împingeau

cărucioare, cărau coşuri încărcate cu cumpărături, mişcându-se cu o vioiciune care contrasta cu mersul şi gesturile domoale ale albilor.

Din fântânile împodobite cu tot felul de zeităţi acvatice ţâşneau jeturi sclipitoare de apă, încoronate de curcubeie miniaturale. Luxuriante plante agăţătoare se înfăşurau în jurul coloanelor, se căţărau pe ziduri, se aninau de balcoane, se încolăceau pe soclurile statuilor. Magnoliile îşi profilau siluetele printre grilajele grădinilor. În aer pluteau efluvii de iasomie şi levănţică, miros de pământ şi piatră încinsă, parfum de fructe. Întreaga atmosferă era de un exotism tulburător, plin de farmec.

Babs, care se afla în prima trăsură, împreună cu Henry, Charles şi Warren, scotea exclamaţii de încântare la fiecare colţ de stradă. Charles se grăbea să-i dea explicaţii ample, presărate cu glume piperate.

Henry era iritat. Nu făcuse atâta drum spre a-l asculta pe Charles dizertând în chip de Cicerone. Abia aştepta să-i reproşeze nesăbuinţele, să-i facă morală, să-i demonstreze că prin comportarea lui riscă să pericliteze existenţa Casei Sunderland. Acum se simţea iarăşi în formă. Dar energia aceasta nu dură mult. Şi Henry, care-şi cunoştea slăbiciunea, nu voia să piardă momentul favorabil.

Charles, ghicindu-i parcă frământarea, evita să angajeze o convorbire serioasă.

Într-un rând, Henry atacă frontal.

— Charles, am venit aici să discutăm foarte serios. Ai săvârşit o serie de greşeli grave.

Fratele său ridică împăciuitor mâna.

— Avem tot timpul. Diseară, mâine... Acum nu e nici locul, nici momentul potrivit.

Henry acceptase în silă să fie găzduit de fratele său; i se îngrădea libertatea, iar calitatea de musafir nu-i permitea să adopte o atitudine prea dură.

Trăsura opri în faţa unei case albe cu linii elegante şi suple. Pe toată întinderea faţadei se înălţa o colonadă care servea de suport balconului de la etajul întâi. Uşile-ferestre, cu canaturi de cristal, erau încadrate de colonete fine, care vădeau o

vagă influenţă bizantină. Stilul compozit şi totuşi echilibrat imprima clădirii o notă de originalitate şi farmec.

În vreme ce oaspeţii urcau treptele de piatră ale peronului, ţâşni din casă o fetiţă de vreo şapte ani, zglobie, cu cosiţe negre, urmată de o liotă de ogari zbenguitori şi foarte gălăgioşi. Câinii dădură buzna peste oameni, gata să-i răstoarne.

Râzând în hohote, Charles prinse cu o mână zgarda unui ogar, iar cu cealaltă pe fetiţa care cobora în fugă, sărind câte trei trepte deodată.

— Henry, zise el, întorcându-se spre fratele său, îţi prezint pe fiica mea, Jackie. Jackie, se adresă el fetiţei, ţinând-o strâns de mână, ca să nu-i scape, fă o reverenţă unchiului Henry.

Jackie schiţă o caricatură de reverenţă, se strâmbă drăgălaş, apoi, smulgându-se din mâna tatălui, se îndepărtă în fugă pierzându-se printre arbuştii din grădină.

— Jackie a moştenit pasiunea mamei pentru câini, zise Charles cu indulgenţă paternă.

Henry îşi arcui sprâncenele în semn de mirare.

— Drăguţă fetiţa! Nu ştiam că ai copii. Chestiunea cu... Kathy nu a fost deci o glumă! Eşti realmente însurat!...

— Însurat? Cine ţi-a vorbit de însurătoare?

Şi Charles izbucni în râs.

— Să intrăm, Henry, spuse el după ce îşi zăgăzui hohotele. Umila mea locuinţă îţi stă la dispoziţie.

* *
*

Grand Diner la Maison Sunderland.

În sufragerie, masa era întinsă pentru cincizeci de persoane. Tavan împodobit cu stucaturi rococo, candelabre de bronz, tapiserii cu subiecte cinegetice, pahare şi carafe de cristal cu mii de faţete. Farfuriile de porţelan cu cifrul familiei conţilor de Briancourt fuseseră achiziţionate de Charles, odată cu palatul Briancourt şi cu domeniul Briancourt din Natchez, de la ultimul vlăstar al acestei familii, un degenerat care-şi vânturase la cărţi întreaga avere.

În capul mesei se afla Henry Sunderland, oaspetele de onoare. Un Henry posomorât, pe care nu reuşeau să-l

însenineze nici savoarea mâncărurilor exotice, nici buchetul vinurilor franţuzeşti, nici glumele convivilor, nici frumuseţea provocatoare a invitatelor, care-şi etalau decolteurile îndrăzneţe. Decoltate erau şi negresele foarte tinere, foarte ispititoare şi foarte graţioase, care serveau la masă.

Toate se mişcau cu mlădieri de balerine. Această iluzie era întărită şi de uniformitatea veşmintelor, alcătuite dintr-o bluză albă de voal de mătase, care lăsa să li se întrevadă indiscret sânii rotunzi şi obraznici, şi din câte o fustă învoalată, bogat înflorată, din muselină importată din Orient.

În primul moment, Henry rămăsese uimit de acest original personal de serviciu.

Odată cu vârsta, Charles devenise un sibarit şi un epicurian.

— Trebuie să recunoşti că acest mănunchi de fete este preferabil unui roi de valeţi inestetici, în livrele banale şi incomode, explică el lui Henry, care se arătă oarecum şocat de această „indecentă" expoziţie. În afară de aspectul decorativ, prezintă şi alt avantaj. Poţi să te culci cu oricare din ele. Alege. Toate îţi stau la dispoziţie.

Henry, care nu pierdea ocazia să nu anatemizeze dezmăţul din Sud, făcu o mină scandalizată.

— Dacă te răzgândeşti şi te ispiteşte vreuna, continuă Charles, ţi-o afectez în serviciul tău personal.

Curând după instalarea sa la Maison Sunderland, Henry avusese ocazia să cunoască şi concepţia sui-generis a fratelui său despre familie.

În vreme ce-l plimba prin grajdurile cu zeci de cai pursânge, importaţi din Europa şi din Asia Mică, Charles se oprise în dreptul unui padoc în care galopau disciplinat doi armăsari arabi, călăriţi pe deşelate de doi băieţandri, bronzaţi de soare, care se asemănau de parcă fiecare ar fi fost reproducerea celuilalt. Cu mâinile înfipte în dârlogi, înşurubaţi parcă de caii cu care făceau corp comun, aminteau centaurii din mitologie.

— Henry, îţi prezint pe fiii mei, Frank şi Reed, declarase Charles cu mândrie.

Babs, care se afla alături de Henry, exclamase entuziasmată:

— Straşnici călăreţi! Ar fi buni de circ!

Charles izbucnise în râs. Nu era lipsit de umor. Şi Babs râsese. Îi plăcea unchiul acesta original, cu maniere bruşte, lipsit de prejudecăţi şi de fasoane.

Charles îşi chemase copiii, care descălecaseră şi dăduseră mâna cu Henry şi cu Babs. Nici de data aceea, Charles nu adusese vorba despre mama copiilor.

În aceeaşi după-amiază, Henry încercase să intre în miezul chestiunii care-l determinase să se deplaseze la New Orleans. Charles se derobase cu abilitate. Fără să fie inteligent, avea o şiretenie înnăscută, proprie oamenilor primitivi. Henry era furios. Făcuse călătoria degeaba? Charles îi scăpa printre degete ca un ţipar.

Dineul acesta era o nouă dovadă a concepţiei morale şi a locului pe care-l ocupa Charles în societatea din New Orleans.

Invitaţii, creoli sau americani bogaţi, mari amatori de petrecere, erau însoţiţi de curtezane scumpe, acoperite cu bijuterii. Vorbeau tare, istoriseau anecdote scabroase şi făceau mare haz de replicile dezinvolte şi adeseori obscene ale femeilor.

Henry se uita cu teamă la Babs, gândindu-se că puritatea ei avea să sufere în contact cu această lume frivolă. Pe Babs însă nu o supărau glumele deocheate. Viaţa de circ o familiarizase cu trivialul. Henry îşi propuse ca pe viitor să se ocupe mai serios de educaţia ei.

Înfierbântat de atmosfera libertină, de spiritele obscene, de gesturile impudice ale convivilor, de provocarea voluptuoasă din ochii femeilor, David Forbes făcea o curte asiduă lui Babs, care – spre satisfacţia lui Henry – îl trata cu indulgenţa unei persoane mature faţă de răzgâielile unui copil.

După desert, invitaţii trecură în salon, unde li se serviră cafele, lichioruri şi şampanie. Câteva perechi se topiră în semiobscuritatea complice a unor încăperi alăturate.

Henry nu preţuia nici compania curtezanelor şi nici anecdotele fără perdea ale creolilor. Se retrase într-o logie pardosită cu cărămizi smălţuite şi se instală într-unul din jeţurile de răchită aşezate în jurul unei mese rotunde. Îngândurat,

asculta corul greierilor care ţârâiau monoton în grădină. O negresă tânără, cu şolduri voluptuoase, apăru, purtând o tavă încărcată cu pahare şi sticle cu felurite băuturi alcoolice. Henry alese o carafă de *Oporto*. La cină băuse puţin. Se stăpânise spre a nu se da în spectacol. Aici, la adăpostul nopţii şi al singurătăţii, îşi îngădui mai multă libertate. Primele trei pahare îl destinseră. Al patrulea îi însenină sufletul şi îi lumină cugetul. Se simţea uşor ca un fulg. O lumină albăstruie, ireală, cobora din înaltul văzduhului. Razele lunii vibrau melodios ca nişte coarde de harpă.

Sosirea lui Charles rupse vraja. Amfitrionul se aşeză într-un jeţ. Porunci unei negrese să-i aducă un pahar şi o nouă sticlă cu *Oporto*. Henry îl privea mahmur pe sub sprâncene. Toată ziua se căznise zadarnic să obţină o întrevedere între patru ochi cu fratele său. Iar acum, când îl avea în faţă, dorea să scape de prezenţa lui. N-avea chef să discute chestiuni serioase.

— Nu mi-ai vorbit niciodată despre copiii tăi, spuse el într-o doară.

— Ce rost ar fi avut?, rosti Charles, în vreme ce-şi umplea paharul cu Oporto. Dacă ar fi aflat tata de existenţa lor, s-ar fi prăbuşit cerul.

O undă de duioşie încălzi sufletul lui Henry. Simţi o bruscă simpatie pentru acest om, care fusese nevoit să-şi ascundă progeniturile spre a le feri de trăsnetele fondatorului dinastiei Sunderland.

— Şi tu ai făcut o mezalianţă?, întrebă el cu înţelegătoare compătimire.

Charles îşi goli paharul.

— N-am fost căsătorit niciodată.

— Atunci copiii tăi sunt...

— Bastarzi, întregi Charles fraza pe care Henry nu cutezase să o termine. Da, da, bastarzi. Ce găseşti ruşinos într-asta? Parcă tata n-a avut doi copii din flori? Francis-Andrew şi Gerald ce sunt?

Henry sorbi încă un pahar cu *Oporto*. Încerca să-şi ordoneze ideile. Raţionamentul lui Charles îl depăşea.

— Nu mai înţeleg nimic, mărturisi el, ridicând neputincios din umeri.

— Căsătoria nu s-a putut face din motive... delicate, explică Charles.

— Dragul meu, nu sunt indiscret, declară ritos Henry.

— Nu e vorba de indiscreţie. Faţă de tine n-am secrete. Povestea e scurtă. După înapoierea mea din Mexico, am zărit pe o stradă din Vieux Carré o femeie superbă şi extrem de tânără. N-aş putea să ţi-o descriu, fiindcă nu am talent literar. Era însoţită de un bătrân cu mutră severă şi barbă albă de patriarh. Am urmărit-o. Am aflat că era fiica unui neguţător de antichităţi şi că locuia într-o casă destul de mare situată în dosul catedralei Saint Louis. Taică-său o păzea ca pe o comoară. O ţinea încuiată şi nu o lăsa să iasă în oraş decât însoţită de vreun membru al familiei. Bătrânul cu care o văzusem era bunicul ei. Neguţătorul de antichităţi o logodise, fără a-i cere consimţământul, cu fiul unui zaraf. Ar fi fost inutil să încerc a mă apropia de fată, cerând autorizaţia anticarului. Aveam o reputaţie detestabilă. Niciun părinte înţelept nu mi-ar fi permis să-i cunosc fiica. Trebuia totuşi să ajung la ea. O visam noaptea şi o visam ziua cu ochii deschişi. Îmi munceam mintea cum să o cuceresc. Într-o zi, o carte mi-a oferit ideea salvatoare. Pe atunci nu mă prea întreceam cu cititul. Dacă îmi cădeau însă în mână romane sau memorii licenţioase, nu mă dădeam înapoi de la o lectură. În memoriile unui baron oarecare, contemporan cu tata, am descoperit un pasaj care relata, cu lux de amănunte, chipul în care ducele de Fronsac, fiul ducelui de Richelieu, a pus mâna pe o fată tot atât de inaccesibilă ca şi fiinţa râvnită de mine. A angajat o ceată de aventurieri şi într-o noapte a dat foc clădirii în care locuia fata. Profitând de panica iscată, a răpit-o fără a fi observat de nimeni.

— Să nu-mi spui că ai procedat la fel, grăi Henry neîncrezător.

— Ba chiar aşa am făcut, declară Charles. Pe fată am dus-o în taină pe domeniul nostru de la Natchez.

— Cu consimţământul ei?

— N-aş putea afirma că m-a urmat de bunăvoie, recunoscu Charles. Am lăsat-o însărcinată. Prima oară cu cei doi gemeni. A doua oară cu Jackie.

— De ce nu te-ai însurat cu ea?, exclamă Henry revoltat.

— Ai uitat probabil de tata. Afară de asta, părinţii şi rudele fetei răscoleau oraşul în căutarea mea. Dacă ar fi aflat că o ţineam sechestrată... şi că... în sfârşit... i-am mai făcut şi copii, m-ar fi ucis. Am preferat să tac. Am lansat zvonul că fata ar fi fost răpită de piraţii lui Lafitte. Cu timpul afacerea a fost înmormântată. Ştii cum se întâmplă. Peste toate, vremea aşterne uitarea.

— Şi cu fata ce s-a întâmplat?

— A murit la un an după naşterea lui Jackie.

— Şi ai ţinut-o tot timpul întemniţată?

— Întemniţată e un cuvânt tare. Mişcările ei erau oarecum îngrădite.

– Charles, eşti un monstru! Vreau să cred că totul este o poveste, o născocire a imaginaţiei tale bolnave. Dacă ar fi reală, ar însemna că, dezvăluindu-mi-o, m-ai făcut complicele tău. Mă forţezi să ascund o fărădelege...

— Dacă ai da-o astăzi în vileag, n-ar fi mare lucru. Părinţii ei au murit. Restul familiei s-a risipit. Apoi nu te-ar crede nimeni.

Pe buze îi juca un zâmbet ironic.

Henry era dezorientat. Fratele său mintea? Spunea adevărul? Tonul cu care-şi debitase mărturisirea părea să aibă pecetea sincerităţii. Dar dacă îşi înnegrea reputaţia din pură fanfaronadă? Spre a-şi preveni fratele că nu face caz de scrupule şi că e capabil de orice?

Negresa cu şolduri voluptuoase destupă altă sticlă cu vin de *Oporto.* Henry şi Charles îşi petrecură restul serii în *tête-à-tête,* bând pe îndelete pahar după pahar, într-o tăcere adâncă...

* *
*

Leslie Clinton trase o priză de tutun şi strănută. Îşi scutură cu o mişcare uşoară a mâinii un fir căzut pe jaboul de dantelă revărsat peste jiletca de mătase înflorată, apoi îşi ridică ochii albaştri şi limpezi asupra lui Charles Sunderland, care-l asculta fără să clipească.

— Folosiţi orice pretext pentru a întârzia discuţiile de afaceri. Fratele dumneavoastră nu e tenace. Aşteptarea îl uzează. Tergiversările îi zdrobesc moralul.

Îşi mută scaunul pentru a ieşi din bătaia unei raze de soare care se strecura printre stinghiile jaluzelelor şi-i cădea pe obraz.

— Când veţi deschide în sfârşit această discuţie, propuneţi înfiinţarea unei bănci la New Orleans. O bancă proprie vă va asigura independenţa. Faţă de Mr. Henry Sunderland să trataţi această chestiune ca pe un fapt divers. Altfel riscaţi să-i treziţi bănuiala.

Charles clătină afirmativ din cap, scuturându-şi chica roşie, ca o calotă în flăcări.

— Sper să-i adorm vigilenţa. Nu crezi totuşi, Mr. Clinton, că actualii lui consilieri ar putea să-i deschidă ochii?

Leslie Clinton ridică dispreţuitor mâna.

— Gotthold mi-a fost subaltern. E inteligent. Sesizează chestiunile. Dar se lasă cumpărat. Schuyler e inofensiv. Se spune că bărbaţii frumoşi sunt proşti. Schuyler ilustrează teoria. Pe deasupra e şi îngâmfat.

— Crezi că l-ai putea atrage pe Gotthold de partea noastră?

— Da. Cu o condiţie. Talanţii să atârne mai greu în cântar decât propria-i conştiinţă. Şi vă previn. Îşi preţuieşte foarte scump conştiinţa.

— Ai mână liberă, Mr. Clinton.

Charles îşi frământa mâinile.

— Să nu prindă Harrison de veste...

Clinton scoase din buzunar o batistă de linon, cu care începu să-şi facă alene vânt.

— De Harrison *je m'en moque*. De Lafont, ce să zic, m-aş fi temut! Harrison a fost un bun executant. Dar nu are cap de conducător. Sub ordinele lui, serviciul de informaţii se va duce de râpă.

Clinton stătea picior peste picior şi îşi examina vârful pantofului de lac.

Charles îl privi pe sub sprâncene. Avea încredere în judecata noului său consilier.

— Socoteşti că fratele meu a făcut o greşeală concediindu-l pe Lafont?

— Mai mult decât o greşeală. O crimă. O crimă faţă de Casa Sunderland.

— Exagerezi!

— Deloc. Lafont cunoaşte multe taine. Dacă ar fi dispus să le vândă, ştiu un amator care n-ar ezita să le plătească regeşte.

— La cine te referi?

— La Nathan Rotschild.

Charles şovăi o clipă, apoi rosti în surdină.

— Încearcă să-l angajezi pe Lafont în serviciul meu.

Clinton aspiră o priză de tutun. Strănută.

— Am şi luat legătura cu el. Eram sigur că nu mă veţi dezaproba.

Faţa lui Charles se lumină.

— Foarte bine, Mr. Clinton. Şi ce-ai făcut?

— M-a refuzat, replică el cu regret. Mi-a spus că America de Sud e prea mică pentru el.

Charles îşi roase îngrijorat unghiile. Refuzul fostului şef al serviciului de informaţii luă deodată în mintea lui proporţii de catastrofă. Perspectiva pe care i-o deschisese Clinton, vorbindu-i despre Nathan Rotschild, îi păru foarte întunecată.

— Încearcă să reiei legătura cu Lafont.

— Greu. A plecat în Europa.

Charles izbi cu pumnul în birou.

— Mr. Clinton, trebuie să-l ajungi din urmă. Îţi pun la dispoziţie cea mai rapidă navă. Şi fonduri... nelimitate.

Leslie Clinton se ridică de pe scaun.

— Când trebuie să plec?

— Mâine... azi...

Charles îşi roase iarăşi unghiile.

— Ba nu... rămâi cu mine încă o zi sau două. Vreau să fii de faţă la convorbirea mea cu Henry.

Clinton surâse.

— Mă îndoiesc că va accepta să discute în prezenţa mea.

Charles îşi încreţi gânditor fruntea.

— Poate că ai dreptate. Totuşi vreau să te am la îndemână. Pentru orice eventualitate.

Clinton se înclină.

— Aştept ordinele dumneavoastră.

Dădu să se îndrepte spre uşă.

— Încă un moment, Mr. Clinton. Mai am ceva să-ţi spun.

Clinton se înapoie în faţa biroului.

— Vă rog.

Charles îşi frecă bărbia. Ceea ce avea să-i spună era de cea mai mare importanţă. Era atât de important, încât ezita să vorbească.

— Mr. Clinton, am să-ţi fac o confidenţă. Dar ceea ce discutăm acum să rămână între noi.

— Ştiu să tac, Mr. Sunderland.

Charles făcu o pauză. Clinton aştepta impasibil continuarea.

— Vreau să mă rup de fraţii mei. Să lucrez pe cont propriu.

Aruncă o privire întrebătoare asupra interlocutorului.

— Ce părere ai?

Clinton nu răspunse imediat. Fixă un timp călimara de pe biroul patronului, apoi rosti încet, dar răspicat, ca un oracol:

— Cred că aţi face o mare greşeală.

Figura lui Charles se lungi. Încercă să-l ironizeze.

— Bine că nu spui „o crimă".

— Termenul n-ar fi prea dur. Ar fi o crimă faţă de propriile dumneavoastră interese.

Charles se îmbufnă.

— În unire constă puterea Casei Sunderland, zise Clinton. În ziua în care veţi încălca testamentul părintelui dumneavoastră, vă veţi prăbuşi cu toţii.

Încrederea lui Charles în înţelepciunea propriei lui hotărâri prinse a se surpa.

— Crezi, Mr. Clinton?

— Sunt convins. Vă dau un exemplu. Fraţii Rotschild. Nathan la Londra, Salomon la Viena, James la Paris, Amschel la Frankfurt, Kalmann se pregăteşte să se instaleze la Neapole. Risipiţi în cinci capitale. Dar mai uniţi decât cinci fraţi siamezi. Cred că bătrânul Meyer Rotschild s-a inspirat după organizarea Casei Sunderland, când a pus bazele Casei Rotschild. Universalei Case Rotschild.

Charles se ridică de la birou şi începu să se plimbe agitat prin cameră.

— Încearcă să mă înțelegi, Mr. Clinton. Îl urăsc pe Henry...

— Vă înțeleg. Urâți-l. Urâți-l din toată inima. Dar în afaceri lucrați mână în mână. Dacă mi-ați spune că vreți să-i luați locul, că vreți să ajungeți șeful Casei Sunderland, n-aș avea nimic împotrivă. V-aș ura succes și v-aș ajuta poate să vă atingeți scopul.

Charles se opri în fața lui Clinton și-l privi drept în ochi.

— Chiar dumneata mi-ai sugerat să înființez o bancă la New Orleans.

Clinton îi susținu calm privirea.

— V-am sfătuit să deschideți o bancă spre a vă asigura o oarecare autonomie față de New York.

Charles se străduia să pătrundă raționamentul lui Clinton.

— O bancă reprezintă o putere financiară de prim ordin, dar cu posibilități limitate, continuă Clinton. Orice criză îi poate periclita situația. Mai multe bănci reunite reprezintă însă o forță invincibilă. O criză care ar lovi, de pildă, Banca din New York n-ar avea niciun efect față de băncile din Londra sau Paris. Acestea din urmă ar avea oricând posibilitatea să sprijine cu capitalurile lor banca aflată în primejdie. Așa a lucrat Richard Sunderland. Așa lucrează azi frații Rotschild. Ceva mai mult, diversitatea obiectivelor urmărite de Casa Sunderland: armament, metalurgie, exploatări miniere, linii de navigație, bănci, export și import de grâne joacă rolul unor compartimente etanșe. O criză în afacerile de import-export e precumpănită de beneficiile realizate în industria de război sau în domeniul bancar. Vă dau un exemplu plastic. Un bărbat îndrăgostit de o singură femeie suferă groaznic dacă e părăsit. Un bărbat cu multiple relații feminine, chiar dacă pierde pe una din ele, rămâne cu alte zece. Cred că m-ați înțeles!

Charles se reașeză la biroul său.

— Te-am înțeles.

Rămase un timp gânditor, apoi rosti:

— Cred că am să țin seama de sfatul dumitale. Nu voi provoca o ruptură. Cel puțin în primii ani...

Manevrele de apropiere ale lui Charles față de fratele său se desfășurau pe căi ocolite. Pentru a-și crea o atmosferă

favorabilă în familia şi în anturajul acestuia, oferi o superbă corabie în miniatură lui Warren, o pereche de maimuţe lui Babs, câte un ceas de aur incrustat cu diamante lui David Forbes şi celorlalţi membri ai suitei.

Pentru un copil oarecare, o corabie primită în dar constituie un prilej de mare bucurie. Lui Warren, care avea la New York o întreagă flotă în miniatură, cadoul lui Charles nu-i făcu nicio impresie. Privi cu ochi inexpresivi corabia cu catarge, sarturi şi pânze, mulţumi politicos, apoi o puse deoparte. În schimb, Babs fu entuziasmată. Atât de entuziasmată, încât trezi gelozia lui Henry. Acesta nu reuşise s-o încânte nici pe jumătate cu rochiile şi podoabele scumpe cu care-i umpluse dulapurile.

Ceasul lui David Forbes, mare cât un pumn, indica orele cântând *La Marseillaise*. Ceasurile destinate celorlalte persoane erau mai mici şi îngânau un timid *Yankee Doodle*. Salomon Gotthold primi în taină un supliment. Cinci mii de dolari în monede de argint şi hârtie. Gotthold făcu de formă nazuri, dar în cele din urmă acceptă cadoul.

Clinton aduse la cunoştinţa lui Charles rezultatul negocierilor.

— Înfiinţarea Băncii Sunderland la New Orleans este asigurată. Puteţi deschide oricând discuţii cu fratele dumneavoastră.

* *
*

Tactica preconizată de Leslie Clinton ar fi fost încununată poate de un succes deplin, dacă n-ar fi intervenit un fapt care-i răsturnă în parte previziunile. Aşteptarea măcinase răbdarea şi puterea de rezistenţă ale lui Henry. Banchetele repetate, vinurile excepţionale pe care Charles i le oferea cu prodigalitate, plimbările cu trăsura prin New Orleans şi împrejurimi împreună cu Babs îi tociseră intransigenţa cu care venise înarmat.

O corespondenţă sosită din Europa făcu să sară iarăşi acul barometrului la furtună. Robert Sunderland, şeful Casei Sunderland din capitala Imperiului Austriac, scria alarmat şi nedumerit fratelui mai mare:

„Viena, 15 august 1819

Dragul meu Henry,

Socot de datoria mea să-ţi aduc la cunoştinţă o convorbire de mare importanţă pe care am avut-o deunăzi cu cancelarul Metternich la Hoffburg. Mă aflam în anticameră, aşteptând să fiu primit în audienţă de Împărat.

Cancelarul, care se îndrepta spre cabinetul imperial, s-a oprit în dreptul meu şi mi-a declarat că regretă încetarea relaţiilor de colaborare sinceră, stabilite odinioară cu noi. Legăturile Casei Sunderland din Statele Unite cu căpeteniile revoluţionare din coloniile spaniole, mi-a spus el, contravin principiilor Sfintei Alianţe şi sunt cu atât mai ciudate, cu cât tata a fost unul dintre susţinătorii şi – a subliniat el – promotorii acestei Alianţe. Casa Rotschild, a adăugat cancelarul, susţine mult mai consecvent politica economică şi financiară a Imperiului Austriac şi a aliaţilor ei.

Concluziile pe care trebuia să le trag erau limpezi. Casa noastră avea să fie lipsită de privilegiile obţinute la Viena şi eventual în alte capitale europene, dacă va mai persevera să acorde ajutorul ei revoluţionarilor din coloniile spaniole.

Am îndrăznit să amintesc cancelarului serviciile aduse de Casa noastră aliaţilor în epoca războaielor napoleoniene. Mi-a replicat glacial că nu contestă meritele din trecut, dar că în ultimul timp Casa Sunderland a adoptat o politică economică ostilă Sfintei Alianţe.

Iritat oarecum de insistenţa cu care încerca să minimalizeze sprijinul acordat de noi statului austriac, sub formă de împrumuturi şi furnituri militare, i-am citat câteva cifre.

Mi-a răspuns că şi beneficiile obţinute de noi de pe urma acestor împrumuturi au fost apreciabile. Apoi a adăugat textual: «Dacă socotiţi că pe viitor nu ne mai puteţi sprijini, suntem gata să ne adresăm altor bancheri».

M-a salutat scurt şi a trecut mai departe, fără să mai aştepte răspunsul meu.

— Ce se întâmplă în America de Sud?

De două luni n-am mai primit rapoarte din partea lui Lafont. Serviciul nostru de informaţii, atât de eficient altădată, a intrat într-o eclipsă de neînţeles. Buletinele pe care le

primesc sunt obscure şi adeseori contradictorii. Am început să mă ghidez după ştirile apărute în ziare, ca orice particular. Nici în timpul războiului nu primeam din Statele Unite veşti cu mai mare întârziere.

Aştept răspunsul tău, spre a lua măsuri în consecinţă.

Te îmbrăţişez frăţeşte, al tău devotat,

Robert Sunderland-Montorgueil.

N.B. Influenţa Casei Rotschild la Viena, în plină creştere. Salomon Rotschild şi fraţii săi au fost înnobilaţi. Fiii negustorului de antichităţi din ghetoul Frankfurtului fac astăzi parte din aristocraţia austriacă.

Orbit de orgoliu, Salomon Rotschild îşi alcătuise un blazon care făcea concurenţă unei grădini zoologice. Leopardul britanic figura alături de vulturul austriac şi de leii electorului de Hessa-Cassel. Un câine, o barză şi cinci săgeţi simbolizau pe cei cinci fraţi, iar o coroană închisă, de toată frumuseţea, desăvârşea emblema. Funcţionarii biroului heraldic imperial, călări pe tradiţie şi principii, au masacrat colecţia de animale, au suprimat coroana şi au redus săgeţile de la cinci la patru. Aceste mărunte mizerii n-au întunecat triumful lui Salomon Rotschild, care şi-a adăugat în sfârşit particula nobiliară.

R.S.-M."

Henry încheie consternat lectura. Ostilitatea lui Metternich îl îngrozea. Metternich nu era numai cancelarul Austriei, ci şi sufletul Sfintei Alianţe. Casa Sunderland nu-şi putea îngădui luxul de a se război cu marile puteri coalizate, care dirijau destinele Europei de la 1815 încoace.

Constatarea lui Robert era întemeiată. Cu un corectiv. Nu numai serviciul de informaţii, ci întreaga Casă Sunderland trecea printr-o eclipsă. Era un fenomen trecător, sau începutul declinului?

Îngândurat, Henry puse scrisoarea deoparte şi se cufundă în studierea rapoartelor sosite de la Londra şi Paris. Şi aici, motivele de îngrijorare nu lipseau.

Raportul semnat de Anthony Temple semnala complicaţii viitoare, imposibil de ocolit.

„Până în anul trecut, cabinetul britanic consulta Casele Sunderland sau Baring ori de câte ori avea de încheiat

operațiuni financiare delicate. Spectaculoasa intrare în arenă a fraților Rotschild a rupt echilibrul. Manevrele de culise ale congresului de la Aix-la-Chapelle și prăbușirea valorilor de stat franceze au pus în grea postură pe Baring, care deține obligațiuni franceze în valoare de peste un sfert de miliard. Noi am rămas singurul obstacol în calea preponderenței casei Rotschild. Nathan Rotschild dispune de capitaluri imense, pe care le va folosi cu siguranță împotriva noastră. Până acum a reușit să ne smulgă operațiunile de transfer cu Austria și să-și atribuie lansarea unor împrumuturi de stat, care ar fi trebuit să ne revină nouă. Declanșarea pe față a ostilităților nu va întârzia. Am neapărată nevoie de serviciile lui Lafont. Pe șeful serviciului nostru de informații din Anglia nu mă pot bizui. Nu are nici viziunea și nici experiența lui Jules Lafont..."

Furios, Henry trânti raportul pe masă. Iarăși Lafont. S-ar fi zis că omul acesta era unic în lume.

Și raportul din Paris al lui Amaury de Beaumont-Challais vădea un ton pesimist. Pe Challais îl alarma ascensiunea fulgerătoare a lui James Rotschild, care reușise să ocupe o poziție proeminentă în lumea bancară. Ouvrard se ridicase iarăși după dezastrul afacerii cu piaștrii spanioli. În cercurile Bursei se zvonea că James Rotschild nu va întârzia să deschidă atacul împotriva Băncii Sunderland.

Henry era înfricoșat. Luase conducerea Casei Sunderland într-un moment neprielnic. Lupta aceasta pentru supremație între coloși îl găsea nepregătit. Acum câțiva ani, nici n-ar fi conceput perspectivele sumbre care se deschideau azi Casei Sunderland. Pe atunci, supremația ei părea axiomatică. Azi, toate convingerile lui se răsturnau.

Năucit, desfăcu mapa cu rapoartele agenților secreți din Europa. Informațiile lor erau atât de contradictorii, încât îi sporiră confuzia. Buletinul redactat de Harrison suferea de aceeași lacună. Era prolix și nu prezenta concluzii clare. Harrison, spre deosebire de Lafont, nu se pricepea să discearnă informațiile serioase de cele fanteziste. Un raport al serviciului de informații din Spania îl alarmă la culme. Semnala concentrări de trupe la Cadix în vederea îmbarcării

lor pe o flotă ce urma să plece spre o destinaţie necunoscută. Potrivit datelor culese din surse demne de încredere, ar fi fost vorba de o expediţie de pedepsire a coloniilor spaniole. Sfânta Alianţă sprijinea această acţiune, menită să stingă focurile unei rebeliuni prea mult timp tolerate.

Frica insuflă lui Henry curajul să provoace în fine explicaţia cu fratele său. Înainte de cină, năvăli în apartamentul lui Charles, care îşi făcea tocmai toaleta după o lungă şi voluptuoasă siestă.

— Trebuie să-ţi vorbesc, Charles, despre o serie de chestiuni care nu mai suportă întârziere, rosti fratele său cu dârzenie.

Charles înţelese că nu mai putea amâna discuţia. Henry intrase iarăşi într-una din crizele lui de încăpăţânare.

— Ce chestiuni?, întrebă el cu răceală.

— Chestiuni legate de existenţa Casei noastre, zise Henry, ignorând gestul fratelui său, care-l pofti să ia loc.

Charles îşi prinse o camelie la butonieră.

— Te previn, Henry, că nu înţeleg să discut asemenea subiecte fără să fiu asistat de consilierii mei.

— Care consilieri? Leslie Clinton şi alţi incapabili concediaţi de mine?

Îl cuprinse iarăşi furia.

— Iartă-mă, Henry, dar aceşti incapabili au fost colaboratorii apropiaţi ai tatălui tău. Şi află că el se pricepea să-i aleagă...

— Ce vrei să spui?

— Exact ceea ce am spus. Am curajul opiniilor proprii. Adevărurile, oricât ar fi de crude, nu mă sperie. Ai fost întotdeauna mai inteligent decât mine. Eu am avut bunul-simţ să-mi recunosc deficienţele. M-am înconjurat, în consecinţă, de oameni deştepţi şi foarte pricepuţi, care să-mi suplinească lipsurile.

— I-ai căutat cu lumânarea, rosti Henry ironic.

— De ce i-aş fi căutat când îi aveam la îndemână? Tata nu şi-a luat colaboratorii cu el în mormânt. Şi în aprecierea lui am avut toată încrederea, accentuă el.

— De ce subliniezi acest lucru?

— Fiindcă tu nu te pricepi la oameni. L-ai concediat pe Lafont şi l-ai promovat pe Harrison. Crezi că ai făcut o bună alegere?

— Îmi ceri socoteală?

— De ce nu? Şi eu reprezint Casa Sunderland. Chiar dacă tu eşti şeful familiei, nu mă poţi obliga să-ţi respect toate... fanteziile.

— Fanteziile!?, şuieră Henry, proptindu-se în faţa fratelui său.

— Am folosit un termen moderat, rosti Charles sec. Preferai să spun naivităţi?... sau... prostii?

— Răbdarea mea are margini, Charles.

— Foarte rău. Dacă m-ai asculta, ai avea poate ceva de învăţat. Nimeni nu se naşte savant.

Henry zâmbi cu răutate.

— De la tine să învăţ? Crezi că pentru asta am venit la New Orleans? Să învăţ de la tine! Ce glumă bună!

— Atunci să lăsăm glumele şi să discutăm serios. Ce vrei?

— Să te împiedic să mai faci nerozii. Să-ţi interzic să mai zvârli banii înarmând cetele unor derbedei, ale unor haimanale care s-au răsculat împotriva regatului spaniol.

— Anglia e favorabilă proclamării independenţei coloniilor spaniole.

— Susţii o enormitate. Castlereagh sprijină Sfânta Alianţă.

— Se poate. Dar opinia publică britanică e împotriva acestui organism politic. Şi Canning...

— Canning e în opoziţie. Şi va rămâne în opoziţie. George al IV-lea îl urăşte.

– Legiunea britanică a amiralului Cochrane constituie elementul de bază al trupelor rebele, comandate de Bolivar.

– Legiunea britanică? O adunătură de aventurieri...

– Şi Statele Unite sunt ostile unei intervenţii armate europene în emisfera noastră.

– Ştii că flota spaniolă se concentrează la Cadix?

– Şi francezii au organizat o expediţie de pedepsire în Saint Dominique. Cunoşti rezultatele. Casa Sunderland a suportat direct urmările.

— Este inutil să mai discutăm. Argumentele tale nu sunt convingătoare.

— Nici ale tale, Henry.

— Te menţii pe poziţia ajutorării rebelilor?

— Categoric.

— Te voi constrânge să-ţi revizuieşti atitudinea.

— Nu cred că ai să reuşeşti, Henry.

— Ia seama! Provoci o ruptură ale cărei consecinţe le vei suporta personal.

— Le vom suporta împreună, dragul meu.

— Bine, Charles. Din acest moment trec la acţiune. Cu tot regretul, voi lua măsuri împotriva ta.

Henry ieşi trântind uşa.

* *
*

Ruptura fu însă evitată. Leslie Clinton şi Salomon Gotthold, după o lungă şi laborioasă convorbire, îşi asumară rolul de mediatori în conflictul dintre cei doi fraţi. Charles Sunderland, care avea încredere nelimitată în spiritul politic al lui Clinton, îi acceptă imediat sugestiile. Salomon Gotthold avu mai mult de lucru cu Henry, pe care „rebeliunea" fratelui său îl exasperase. Gotthold îi demonstră că toate forţele Casei Sunderland erau necesare pentru a face faţă presiunii crescânde exercitate de Nathan Rotschild. O ruptură între fraţi, cu tot cortegiul ei de frământări intensive, le-ar surpa prestigiul, creând o atmosferă de neîncredere şi teamă. La Bursă, acţiunile Casei Sunderland ar înregistra fatalmente scăderi masive.

Pertractările continuară trei zile. În cele din urmă se ajunse la un acord, care salva aparenţele, fără a rezolva fondul chestiunii. Charles Sunderland va fi autorizat să sprijine şi mai departe acţiunile rebelilor, dar îşi va desfăşura operaţiile în cel mai strict secret. Henry Sunderland îşi va dezavua oficial fratele şi, spre a desăvârşi reconcilierea cu Sfânta Alianţă, va oferi Spaniei un împrumut sub formă de arme şi muniţii. Armamentul va fi destinat flotei în curs de concentrare la Cadix. Salomon Gotthold îl sfătui chiar pe patronul său să facă un turneu prin Europa. La Viena îl va vizita pe Metternich

şi-l va asigura de bunele sale intenţii. Lui Henry îi repugna un asemenea demers, care îmbrăca aspectul unui drum la Canossa. Gotthold susţinu că numai în acest mod va reuşi să neutralizeze ostilitatea manifestată de unele cercuri din capitala Austriei faţă de Casa Sunderland. Era necesară şi o deplasare la Paris, acum, în preajma sărbătorii majoratului lui Gerald, care avea să preia cu acest prilej conducerea Casei Sunderland din Franţa şi din Spania. Prezenţa marelui patron era indispensabilă şi la Londra. Potrivit dispoziţiilor testamentare ale lui Richard Sunderland, mandatul lui Anthony Temple, căruia îi încredinţase conducerea Casei Sunderland din Anglia, avea un caracter provizoriu. Funcţiunile acestuia urmau a fi preluate de un descendent al creatorului dinastiei, până în ziua în care fiul cel mare al decedatului Francis-Andrew îşi va putea exercita drepturile ce aveau să-i revină odată cu atingerea majoratului.

În Europa, continuă să argumenteze Gotthold, marele patron ar avea prilejul să convoace o conferinţă a tuturor organelor de conducere ale Casei Sunderland, conferinţă pe care defunctul fondator al dinastiei nu avusese posibilitatea să o organizeze, din cauza condiţiunilor politice tulburi.

Gotthold discutase cu Clinton şi chestiunea înfiinţării unei Bănci Sunderland la New Orleans. Dacă reuşea să smulgă aprobarea marelui patron, Salomon urma să primească pe lângă suma de 10.000 dolari şi un pachet de acţiuni emise de această bancă. Spre a nu da de bănuit lui Henry, consilierul său pentru America se puse de acord cu Alexander Schuyler, consilierul pentru afacerile europene, să propună înfiinţarea unor bănci la Berlin şi la Neapole, spre a contracara expansiunea Casei Rotschild în Prusia şi în Regatul Neapolului. Henry căzu în cursă şi acceptă sugestiile colaboratorilor săi, inclusiv călătoria în Europa.

Negocierile se încheiară cu împăcarea celor doi fraţi, care îşi dădură braţul în cursul unui banchet oferit de Leslie Clinton.

Satisfăcut de înţelepciunea lui Gotthold, care reuşise să găsească o soluţie diplomatică a conflictului, Henry îi oferi postul de director al Băncii Manhattan de la New York. Evreul

refuză, declarând cu modestie că este prea tânăr şi lipsit de experienţă pentru această grea sarcină. În realitate, prefera postul de consilier care-i îngăduia să tragă sforile tuturor marilor afaceri ale Casei Sunderland din America. Reed Sinclair, fostul adjunct al lui Wilbur Morrison, rămase să gireze mai departe direcţia Băncii Manhattan.

Vizita lui Henry la New Orleans se apropia de sfârşit. Înalţii funcţionari ai Casei Sunderland care participaseră la tratative respirau uşuraţi. Criza se încheiase cu bine, spre mulţumirea tuturor. Dintre cei care-l însoţiseră pe Henry la New Orleans, numai Babs şi Warren habar n-aveau de aceste frământări.

Pentru Babs, zilele se scurgeau într-o adevărată încântare. Însoţită de tânărul Forbes, de Henry şi în câteva rânduri de Charles Sunderland însuşi, vizita oraşul şi împrejurimile. Se rugase cu evlavie în Catedrala Saint Louis; ascultase cu încântare ciripitul păsărilor care se gâlceveau în frunzişul copacilor din grădina Saint Anthony; cumpărase flacoane cu parfum şi borcane cu creme din prăvălioarele discrete, dar scumpe, de pe Royal Street; intrase cu teamă în magazinele cu antichităţi de pe Iberville Street, bântuit de fantome coborâte din străvechile portrete de familie puse în vânzare de urmaşi ruinaţi; pe Conti Street, admirase vilele elegante cu porticuri, balcoane şi grile de fier forjat; trecuse indiferentă prin faţa sediului Băncii Louisianei cu seifuri doldora de aur depus de plantatorii bogaţi şi oamenii de afaceri; gustase specialităţile savuroase preparate de bucătarii francezi care făceau faima restaurantelor de pe Saint Louis Street; plutise cu barca pe apele albastre-cenuşii ale lacului Pontchartrain; văzuse casa din Chartes Street clădită de un grup de tineri creoli pentru „Micul Corsican", pe care plănuiau să-l elibereze din temniţa sa fără gratii din insula Sfânta Elena; se plimbase pe sub copacii imenşi, învăluiţi în perdele cenuşii de muşchi, din parcul Chalmette, locul de întâlnire al spadasinilor impenitenţi; asistase la cursele de cai de la Fair Grounds, prilej de pariuri fabuloase pentru pasionaţii turfului; urmărise visătoare vârtejurile răscolite în port de apele line ale fluviului Mississippi; se extaziase în faţa cailor pursânge înhămaţi la

trăsuri uşoare, elegante, mânate de creoli îmbrăcaţi în haine albe de şantung; în sala de recepţie a hotelului Louisiana, dansase în ritmul valsului, care după ce cucerise Europa, lua cu asalt America.

La New Orleans i se deschisese gustul pentru limba franceză, a cărei muzicalitate o încântase. Warren nu-i împărtăşea entuziasmul. Pentru el, limba lui Molière nu mai prezenta nicio taină. I-o turnaseră cu tenacitate în pâlnia urechilor guvernante şi meditatori scump plătiţi. Warren ajunsese să urască această limbă.

Dar cea mai mare plăcere a lui Babs era să colinde prin piaţă – pestriţa French Market – şi să cumpere fructe tropicale. Le alegea, le mângâia, le aspira parfumul, apoi, dând frâu liber lăcomiei, le muşca pofticios, savurându-le miezul cărnos şi sorbindu-le zeama acidulată. Banane galbene ca chihlimbarul, papaya dulci şi înmiresmate, pepeni galbeni, adevărate mingi de aur, ananas aromat, dulcele, dar fadul pitaya, cu miezul roşu ca o roză deschisă, portocale uşor amărui, nuci de cocos apetisante, sapatilla parfumate şi exagerat de dulci. Babs le consuma cu imensă plăcere şi în cantităţi atât de mari, încât risca în orice moment o indigestie. Se spune că natura are grijă de beţivi şi de copii. În ciuda lăcomiei sale, Babs nu păţea nimic.

În ajunul plecării lui Henry la New York, Charles oferi un banchet de adio. Oaspeţii erau în exclusivitate bărbaţi. Numai Babs făcea excepţie. „Femeile, declarase Charles, nu sunt în stare să aprecieze un vin bun şi nici să savureze o mâncare rafinată." Meniul cuprindea cele mai renumite specialităţi locale. Trei feluri de supe: supă creolă, bogat asezonată, supă de broască ţestoasă verde din Golful Mexic şi supă de crabi. Teche Gumbo, *bisque à l'écrevisse*, caracatiţă cu sos de Madeira, stridii coapte în scoicile lor, preparate cu absint şi piper de Guatemala, pampana papillotte, langustă cu sherry, *fricassé of crayfish*, bufniţă à la Louisiana, *beefsteak* cu garnitură de dulceaţă, friptură de zimbru bine fezandată, *fazan à la française*, căprioară la cuptor cu sos Malaga, *crêpes Suzette*, cafea şi fructe. O întreagă colecţie de vinuri scumpe, importate din Franţa, Spania şi Italia, promitea delicii.

Henry consultă cu plăcută surprindere lista de băuturi.

– Charles, ai devenit un rafinat....

Primele pahare de *Château Yquem* făcură să-i circule mai activ sângele şi să-i limpezească gândurile. Era ca şi cum o feerică lumină interioară i-ar fi izgonit tenebrele deschizându-i un drum larg, cu perspective încântătoare. *Chablisul* desăvârşi opera lui *Château Yquem*, dematerializându-l, desprinzându-l de nimicurile terestre şi înălţându-l spre slăvi albastre, în sunetul unei muzici de o măreţie exaltantă. *Claretul* avu paradoxalul efect de a-l face să prindă iarăşi contact cu realitatea înconjurătoare, travestind-o însă în culori de o surprinzătoare frumuseţe.

Văzut prin această prismă, Charles îi păru un frate iubitor, respectuos, care merita toată dragostea şi încrederea. Henry regreta că îl bănuise de trădare.

Apoi privirile-i căzură asupra lui Babs. Babs ilustra miracolul transformării copilului în femeie. Era copil şi totuşi corpul ei căpătase linii şi contururi de o feminitate tulburătoare. Henry îşi dădu seama că era îndrăgostit la nebunie. Că Babs reprezenta pentru el tinereţea, viaţa, bucuria de a trăi. S-ar fi căsătorit cu ea dacă n-ar fi fost însurat. Diferenţa de vârstă nu era exagerată. Dacă Susan ar muri.... Da! Dacă Susan ar muri, ar rămâne liber şi s-ar însura cu Babs. Babs legată de el prin taina căsătoriei ar rămâne veşnic a lui. Ar mai fi fost o soluţie. Să şi-o facă amantă. Dar cum să ajungă acolo? Cu toate fumurile beţiei, nu vedea lucrurile într-un trandafiriu atât de accentuat, încât să creadă că ar putea obţine cu uşurinţă acest rezultat. O tentativă eşuată ar avea urmări fatale. Înspăimântată, Babs ar fugi, lăsându-l nenorocit, disperat.

Observă că şi ceilalţi convivi îşi întârziau privirile tulburi asupra fetei. Încercă un sentiment ciudat, în care gelozia şi o satisfacţie perversă se împleteau în egală măsură. Poftele oglindite în ochii bărbaţilor îl stimulau, sporindu-i îndrăzneala. Şi Charles o despuia cu privirile. Şi David Forbes. Şi Harrison. Atmosfera se înfierbântase. Sticlele de vin şi de şampanie erau destupate fără întrerupere. Servitori negri nu mai pridideau să umple paharele.

După desert, Babs se retrase. Henry îi regretă plecarea, aşa cum i-o regretară de altfel toţi ceilalţi convivi. Un cor de negri începu să cânte o melodie nostalgică, plină de farmec şi melancolie.

Înduioşat, Henry sorbea pahar după pahar. Îi era milă de Babs şi de el însuşi. Vinul îi încălzea tristeţea, cufundându-l în apele unui lac albăstrui, limpede, toropit de un soare tropical. Babs! Ce-o fi făcând acum Babs? Se dezbrăca poate în faţa oglinzii. Corpul ei suplu, excitant, răsărea gol din mătăsurile rochiei căzute la picioare. Henry simţi un val de fierbinţeală coborând din creştet prin şira spinării şi revărsându-se apoi în întreaga-i fiinţă.

Câteva pahare de şampanie băute pe îndelete desăvârşiră minunea. Henry avu brusc senzaţia că devenise alt om. Henry din trecut pierise în negura nefiinţei, laolaltă cu timiditatea, cu nehotărârea, cu teama, cu lipsa de voinţă, care constituiseră apanajul caracterului său. Henry „redivivus" era ferm, stăpân pe sine, nimeni şi nimic nu i se putea împotrivi. Era destul să vrea, ca totul şi toate să i se supună. Se învârtoşă, ridicând fruntea, încordându-şi muşchii, bombându-şi pieptul. Şi Babs i se va supune. În noaptea aceea, pe „Wendover", avusese o comportare prostească. Dacă nu s-ar fi pierdut în faţa ochilor ei mari şi întrebători, situaţia ar fi fost până acum limpezită.

Babs!...

El o descoperise. Era oarecum proprietatea lui. Şi Charles i-o râvnea. Dar, el, Henry, nu se va lăsa deposedat de către Charles. Aruncă o privire duşmănoasă spre fratele său. Dar scaunul acestuia era gol.

Un servitor negru îi umplu iarăşi paharul cu şampanie. Băutura aurie strălucea în cupa de cristal. Îmbiat de bulele de aur care se înălţau în jerbe, Henry duse paharul la gură. Îl sorbi până la fund.

Babs!...

Împleticindu-se, se ridică de pe scaun. Fără să privească în dreapta sau în stânga, se îndreptă iluminat spre hol. Ajuns la picioarele scării de marmură, privi în sus.

Babs îl aştepta, poate, gata să i se dăruiască!... „Poate" că îl iubea!

Sprijinindu-se de balustradă, începu să urce scările. Scara părea să se legene. Henry râse. Scara îi punea piedici. Şi scara îl duşmănea? Îşi încordă voinţa şi învinse ultimele trepte, ajungând pe palier.

Se angajă pe coridorul cu statui albe ca nişte stafii, mărginit de camerele oaspeţilor. În capătul din fund se afla apartamentul lui Babs. De obicei coridorul era bine luminat de aplicele cu ciucuri de cristal. Acum însă era cufundat în beznă. Numai fereastra înaltă din fund răspândea o lumină difuză, albăstruie, reflectată de cerul stropit cu miriade de stele.

Bâjbâind, Henry străbătu coridorul, depăşind uşă de uşă.

Clanţa ultimei uşi lucea discret. Uşa camerei ei. Henry se opri. Îşi trecu mâna prin păr. Babs îl aştepta, desigur!

Din camera ei se auzi deodată un geamăt înăbuşit. Apoi zgomotul unei lupte. Un obiect căzu pe podea, spărgându-se.

Henry tresări. Apăsă clanţa. Uşa era încuiată. Auzi dinăuntru un strigăt. Recunoscu glasul lui Babs. Beţia i se risipi ca prin farmec. Babs era în primejdie. Zgâlţâi clanţa. Uşa rămase zăvorâtă.

Henry simţi un val de sânge fierbinte inundându-i creierul. Se încordă ca un arc. Căută din ochi un obiect cu care să spargă uşa.

Privirile îi căzură asupra uneia din statuile de marmură. Un grup care înfăţişa răpirea unei nimfe de către un satir.

Cu puteri înzecite de furie şi disperare, smulse statuia grea de pe soclul ei şi, luându-şi avânt, o repezi în uşa care se sfărâmă, prăbuşindu-se cu zgomot.

Henry se năpusti în cameră.

Babs era goală. Dar nu-l aştepta pe el. Se zbătea, încercând să scape din braţele lui Charles, care o ţintuise pe pat.

Henry văzu roşu. Se aruncă asupra lui Charles şi îl înşfăcă de gât, trăgându-i capul pe spate. Horcăind, Charles dădu drumul fetei. Degetele de fier care i se încleştaseră de beregată îl înăbuşeau. Cu ochii injectaţi de sânge se întoarse asupra fratelui său, pe care-l pocni cu pumnul între ochi. Lupta devenea inegală. Lovitura grea, ca de măciucă, îl repezi pe Henry de-a-ndărătelea, izbindu-l de o masă mică pe care o răsturnă, căzând odată cu ea. Se ridică de jos. În faţa sa, Charles se

legăna pe picioarele-i scurte, ținând mâinile depărtate de corp, pregătindu-se de atac. O gorilă furioasă, gata să ucidă.

Babs țipă strident.

Surprins, Charles privi spre ea.

Profitând de clipa aceasta de neatenție, Henry apucă un sfeșnic de argint, pe care-l repezi ca o măciucă asupra fratelui său. Charles întoarse instinctiv capul. Ridică fulgerător mâna spre a para lovitura. Târziu. Sfeșnicul îl trăsni în creștet. Charles se prăvăli ca un bivol la abator.

Când servitorii atrași de zgomot apărură în prag, îl găsiră pe Henry privind îndobitocit corpul năruit al stăpânului lor.

Goală, superbă ca o statuie antică, Babs împietrise lângă căpătâiul patului.

Capitolul 3

Viena... în 1820...

„Oraş cu flori albastre... acoperişuri purpurii... pereţi de marmură... o pădure verde îl înconjoară... în inima ei, privighetorile cântă dragostea“... Aşa glăsuieşte un cântec străvechi...

„Viena este regina lumii... tronul întregului pământ... reşedinţa împăraţilor... strălucirea sa întunecă până şi splendoarea Romei“... Aşa glăsuia un poet...

„Fără Viena, viaţa nu-şi are rost“... Aşa glăsuiesc vienezii..

Palate măreţe, catedrale impunătoare, teatre, monumente, fântâni... toate faimoase... Belvedere, Hoffburg, Schönbrunn, Palais Schwarzenberg, Stadtpalais, Liechtenstein, Klosterneuburg, Karlskirche, Piaristen Kirche, St. Stephan, Donnerbrunnen, Pestsäule, Josefsbrunnen...

Sunt şi case modeste, tot atât de celebre, Grillparzershaus din Bauernmarkt, Beethovenhaus din Heiligenstadt, Weinhauerhäuser...

Ferestre cu ghivece de flori... plante agăţătoare... trandafiri... colivii cu canari... mansarde sărace domină splendoarea oraşului... coloane de marmură... pădure de coloane... păduri verzi, răcoroase, pe înălţimile de la Kahlenberg, Hermannkogel, Leopoldberg...

Sărbătoarea primăverii: Sankta Brigitte... sărbătoarea verii: Sankta Anne... oamenii ies la aer liber, la câmp, la

pădure... cu sutele, cu miile, cu zecile de mii... magia soarelui de primăvară şi chemarea naturii... Brigittenau... bacanale burgheze... muzică... flaşnete... dansuri tiroleze.. câini savanţi... pitici.. menajeri... clovni... mâncători de foc... acrobaţi... gură-cască... hoţi de buzunare...

Cafea... cafenele... biliard... o ordonanţă din 1745 interzice instalarea meselor de biliard la etaj, fiindcă afluenţa jucătorilor şi chibiţilor riscă să dărâme planşeele...

Vin... bere... râuri de bere... birturi, berării, cârciumi, cârciumioare, în centru şi prin împrejurimile verzi... în Hietzing, Grinzing, Lerchenfeld, Wurstelprater...

Gastronomie eclectică, bucătăria austriacă, italienească, cehă, românească, germană, slavă se combină spre desfătarea comesenilor...

Promenade... parcuri.. păduri... Wiener Wald... Prater... Augarten... Volksgarten... Alei şi grădini pe malurile Dunării Albastre... Dunărea e mai degrabă verde, ca jadul... uneori bate în galben, ca chihlimbarul... e albastră spre seară, când cerul senin se oglindeşte în apele molcome... bărci cu pânze... bărci cu rame... cântec ritmic de lopeţi...

Muzică... muzică... muzică... orchestrele lui Strauss şi Lanner execută uverturi, fantezii, valsuri... mai ales valsuri... Vienezii dansează... În saloanele strălucitoare ale palatelor de marmură... în sălile populare... în restaurantele grădinii din preajma Dunării... dansează... dansează.

Muzică... muzică... muzică... de la câte o fereastră deschisă coboară până în stradă arpegii perlate executate la clavecin... triluri de soprană... glasuri de copii, melodioase şi limpezi ca un concert de clopoţei...

Impecabila Hofmusikkapelle, mândra şi divina creaţie a Habsburgilor, e tot atât de iubită ca şi flaşnetele din Grinzig... Muzica savantă şi muzica populară merg mână în mână... Împăraţii şi burghezii, înalta nobilime şi cerşetorii, prelaţii şi militarii, oamenii din popor şi arhiducii adoră în egală măsură muzica... Arhiducele Leopold Wilhelm elogia pe împăratul Ferdinand al III-lea, fiindcă „Îşi sprijină sceptrul pe liră şi pe spadă"... Konvikt, conservatorul instalat de Joseph al II-lea într-un fost colegiu de iezuiţi, este denumit „Colivia cu

privighetori"... Mozart... Beethoven... Haydn... sori ai unei lumi pentru care muzica nu mai este un divertisment, ci o religie...

Viena... în 1820...

Din înaltul soclului său de marmură, un Bachus corpolent, palpitând de viaţă şi etalându-şi indecent goliciunea, privea cu invidie langustele rubinii, pateul de căprioară, friptura de curcan în aspic şi fazanii fragezi, serviţi spre îndestularea oaspeţilor lui Robert Sunderland-Montorgueil, conte de Valdejoso de la Reyna. Cât de modeste păreau pretenţiile gastronomice ale zeilor din Olimp faţă de rafinamentul acestor muritori blazaţi. Nectarul, cu toate însuşirile lui fermecate, putea rivaliza oare cu savoarea şi parfumul vinurilor de Tokay şi Alicante? Fulgerele stăpânite odinioară numai de Jupiter izvorau acum minuscule din pietrele preţioase incrustate în tiarele, colierele şi decoraţiile pigmeilor care-şi atribuiseră prin abuz dreptul de viaţă şi de moarte asupra semenilor lor. Pigmeii aceştia merseseră atât de departe cu îndrăzneala, încât depăşindu-l pe Prometeu furaseră trăsnetele, însemnele puterii dumnezeieşti, comprimându-le în puşti şi tunuri. Prometeu făcuse un bine omenirii, dăruindu-i focul, sursă de viaţă. Ciracii lui utilizaseră trăsnetele spre a supune pe cei lipsiţi de apărare şi spre a împărţi moartea printre răzvrătiţii care cutezau a le contesta privilegiile. Desfrâul Bachanalelor şi al Dinisiacelor, ale căror amintiri trezeau ecouri nostalgice în sufletul nemuritor al lui Bachus, erau petreceri nevinovate în comparaţie cu orgiile care se desfăşurau sub ochii lui în această măreaţă încăpere de marmură. Zeul îşi spunea adeseori că are ce învăţa de la pigmeii care ajunseseră a se crede deopotrivă cu zeii.

În capul mesei, Robert Sunderland trona conştient de omnipotenţa sa. Arma lui era banul. Banul multiplicat în proporţii fabuloase şi tezaurizat în cufere ghintuite, adăpostite sub bolţile unor pivniţe cu ziduri groase ca de cetăţuie. Cu acest aur, Richard, părintele său, stipendiase miniştri, înrobise economiceşte ţări, ridicase armate, doborâse guverne. Ciudat e că nici el şi nici alţi potentaţi ai banului nu se gândiseră la fericirea oamenilor. Lăsaseră acest deziderat pe seama bisericii,

mai darnică în iluzorii fericiri cereşti decât în bunuri lumeşti, rezervate îndeobşte prelaţilor şi călugărilor de toate gradele şi ordinele.

Richard Sunderland uzase şi abuzase de puterea pe care i-o conferise banul. Către sfârşitul vieţii înregistrase câteva eşecuri, poate din cauza gravelor complicaţii familiale care-l îndepărtaseră de la orice alte preocupări. Această eclipsă, care coincisese cu ascensiunea Casei Rotschild, îi impunea lui Robert o prudenţă şi o abilitate deosebită. La Londra, Nathan Rotschild cumpărase complicitatea marelui comisar pentru furniturile militare, Sir John Herries, şi a câtorva membri ai cabinetului britanic. Numai în perioada cuprinsă între 1 octombrie 1811 şi 15 octombrie 1816 trecuseră prin mâinile lui 42.500.000 lire sterline, subsidii de război trimise de englezi aliaţilor ei. Nathan Rotschild reţinuse comisioane uriaşe.

La Berlin, Amschel Rotschild câştigase cu bani grei înalta protecţie a cancelarului principe Karl von Hardenberg şi a directorului Trezoreriei prusiene, Christian von Rother. Prin intermediul lor şi al lui Wilhelm von Humboldt, ambasadorul Prusiei la Londra, Amschel şi Nathan Rotschild reuşiseră să obţină în 1818 emisiunea unui împrumut de 30 milioane taleri pentru statul prusian.

La Viena, recent înnobilatul Salomon „von" Rotschild, stipendia pe un personaj cu mare vază, Frederich von Gentz, secretarul şi colaboratorul cel mai apropiat al cancelarului Metternich. Gentz personifica inteligenţa şi venalitatea. Pentru a-şi acoperi pierderile la masa verde şi cheltuielile necesitate de multiplele sale amante, accepta cu seninătate orice subsidii. Gentz mijlocise primele contacte între cancelar şi fraţii Salomon şi Karl Rotschild. Tratativele între aceştia şi guvernul austriac în vederea încheierii unui mare împrumut de 20 milioane fiorini fuseseră deschise la Frankfurt. Consecvent acestei politici de favorizare a Rotschildzilor în dauna Casei Sunderland, manevrase cu tenacitate de cârtiţă spre a-l îndepărta pe Metternich de Robert Sunderland.

La Paris, James Rotschild se remarca prin splendoarea recepţiilor oferite în palatul său din Rue Lafitte. În 1817 întâmpinase un eşec. Bancherul Ouvrard, cu sprijinul Casei

Maring şi Hope, lansase pentru statul francez un împrumut de 350 milioane de lire, respingând oferta de colaborare a lui James Rotschild. Acesta nu avea să întârzie a-şi lua revanşa. Prinzând de veste că guvernul francez negocia un nou împrumut cu aceleaşi Case, James Rotschild, secondat de fratele său Nathan, inundase piaţa cu valori de stat franceze, stârnind panica şi zădărnicind încheierea împrumutului proiectat. Rivalii fraţilor Rotschild nu aveau să uite curând lecţia. În acest chip, James Rotschild se impusese ca o forţă de temut în lumea financiară pariziană.

Nici Casa Sunderland nu participase la împrumutul francez. La aceasta contribuise şi ostilitatea declarată a bancherului Ouvrard faţă de Richard Sunderland, care reuşise – nu de mult – să-i smulgă contractul de asociaţie cu Coroana Spaniolă. Factorul determinant al obţinerii fusese însă lipsa de interes a şefului Casei pentru această operaţie financiară. Pe atunci preocupările lui avuseseră o orientare strict familială.

Robert Sunderland nu reuşise nici acum să înţeleagă inerţia tatălui său, care tocmai în acele momente cruciale se lăsase absorbit în aşa măsură de conflictul cu Francis-Andrew, fiul său preferat, încât neglijase interesele Casei pe care o crease. Din cauza aceleiaşi inerţii, pierduse şi o serie de poziţii-cheie în lumea financiară, poziţii pe care fraţii Rotschild se grăbiseră a le ocupa aproape fără luptă. Lărgirea sferei de activitate şi implicit a zonelor de influenţă ale Casei Rotschild era firesc să provoace mai devreme sau mai târziu o ciocnire violentă de interese. Ca şi fratele său Henry, Robert aştepta cu emoţie acest moment; deşi îşi dădea seama de primejdie, nu făcea nimic spre a o conjura. În timpul vieţii tatălui său, fusese un foarte bun executant. Nu degeaba i se spunea „diplomatul familiei". Pe atunci avusese veleităţi de conducător. Dar aceste visuri nu-şi găsiseră împlinirea. Era un adevăr trist pe care Robert îl recunoştea cu regret, dar şi cu ciudă. Un singur om ar fi fost în stare să continue opera fondatorului dinastiei: Adrien de Beaulieu. Scânteietor de inteligent, voluntar, inventiv, înzestrat cu o prodigioasă prezenţă de spirit, îndrăzneţ, combativ, primul soţ al Georginei ar

fi ştiut să facă faţă situaţiei. Moartea lui în Mexic constituise o cumplită lovitură pentru Casa Sunderland...

Un lacheu umplu cu vin paharul lui Robert. Acesta tresări. Cufundat în gânduri, uitase de cană, de oaspeţi. Mâncase şi băuse în neştire. Îşi muie buzele în paharul cu Tokay. Aspiră parfumul vinului, îi încercă savoarea, tăria, apoi îl bău până la fund. Tokayul îi lăsă un gust de cocleală. Minunile gastronomice, etalate pe tăvi de argint, îi făcură deodată greaţă. Întoarse scârbit privirea. Ochii lui trişti, deziluzionaţi, se întâlniră cu ochii ironici ai zeului de marmură. Robert invidie nemurirea lui Bachus. I-ar fi plăcut să fie în stare a privi cu aceeaşi detaşare olimpiană zvârcolirile oamenilor care îşi consumau existenţa alergând după averi, putere, faimă şi uitând că viaţa este o infimă scânteie, între două hăuri de întuneric şi nefiinţă. Ar fi găsit eventual o scuză celor care se dedicau plăcerilor. Dar în ce consta plăcerea? Pentru unii, satisfacţia cărnii reprezintă summumul fericirii terestre. Pentru alţii, acumularea aurului este prilej de necuprinsă voluptate. Atotputernicia constituie ţelul vieţii oamenilor de acţiune. Ar fi fost fastidios şi inutil să enumere întreaga gamă a plăcerilor omeneşti. Toate, absolut toate, lăsau acelaşi gust de cocleală, de putreziciune. Era un cerc vicios. Robert zâmbi ironic. „*Vanitas vanitatum*"... Omul e sclavul propriilor lui pasiuni. Fie ele avuabile sau inavuabile. Privirile lui Robert se întâlniră iarăşi cu ale lui Bachus. O licărire de veselie se aprinse fugitiv în ochii lui. Şi zeii erau sclavii propriilor lor pasiuni. Începând cu Jupiter, care avea o carieră amoroasă atât de bogată, încât l-ar fi lăsat în umbră şi pe Don Juan.

Robert se întrebă la un moment dat dacă obţinerea privilegiului nemuririi i-ar procura vreo satisfacţie. Studiind această ipoteză în raport cu propria lui existenţă, nu fu în stare să formuleze vreun răspuns. Împlinise treizeci şi cinci de ani. O vârstă la care omul nu e îndeajuns de bătrân spre a fi urmărit de sceptrul morţii, şi nici îndeajuns de tânăr spre a crede că viaţa este eternă. Pronia îl hărăzise bogat. Într-adevăr, mare privilegiu. În prima tinereţe fusese un bărbat frumos. Nu-i lipsise nici inteligenţa. Şi din toate acestea cu ce se alesese? Avantajele oferite de bogăţie nu-l mai impresionau. Se

blazase. Vinul de *Tokay* băut zi de zi îşi pierdea din savoare. Frumuseţea lui virilă îi oferise numeroase succese de alcov. Graţie acestei însuşiri o cucerise şi pe Sandra. O victorie sentimentală cu urmări catastrofale. Sandra îl făcuse nefericit. Aventurile ei extraconjugale încântau pe amatorii de cronici scandaloase. Ursita îl vitregise mai târziu, transformând pe tânărul falnic într-o masă de cărnuri şi grăsime. Se simţea ridicol. Îi era ruşine să mai iasă pe stradă. Trecătorii întorceau capul după el, abia stăpânindu-şi râsul, iar copiii, sălbatici în miniatură, îl urmăreau râzând şi împroşcându-l cu porecle. Succesele feminine trecuseră, din aceeaşi cauză, în domeniul trecutului. Cu bani putea cumpăra îmbrăţişări care nu-i mai ofereau satisfacţii, căci plăcerea era neîmpărtăşită. Inteligenţă? Hm! Începuse să se îndoiască şi de aceasta. În ciuda eforturilor de gândire, nu izbutea să găsească o soluţie crizei prin care trecea Casa Sunderland...

Un lacheu îi schimbă *Tokayul* cu *Chablis*.

Lui Robert i se făcu scârbă şi de mâncare, şi de vinuri, şi de lachei, şi de invitaţi. Mai ales de invitaţi. Printre aceştia se aflau arhiduci, mareşali, mari demnitari ai Curţii, membri ai înaltei nobilimi. Figuri decorative, indispensabile unei recepţii care să ilustreze splendoarea Casei Sunderland. Relaţii adeseori utile, dar foarte costisitoare. În registrele de debitori ai Casei Sunderland din Viena figurau tot felul de nume din Almanahul Gotha al aristocraţiei austriece. Robert era iritat de manevrele unora din aceşti nobili care solicitaseră recent împrumuturi şi lui Salomon Rotschild, oferindu-i în schimb influenţa lor politică. Cât erau de profitori, de făţarnici! Robert făcu o schimă. Îl asigurau de prietenia lor, dar îşi ofereau sprijinul altora. Câţi dintre ei nu se vor fi bucurat şi de favorurile Sandrei? De arhiducele Johann Baptist era aproape sigur. Se spunea că idila lor se născuse la o vânătoare pe domeniile prinţului Johann von Liechtenstein. Gurile rele şopteau că Sandra s-ar fi oferit şi ducelui von Arenberg, şi prinţului Albert von Wittgenstein. Şi arhiducele, şi Arenberg, şi Wittgenstein se aflau în seara aceasta la masă. Îl priveau cu seninătate în ochi, îi beau vinul şi îi făceau complimente Sandrei. Sandra le primea omagiile cu acea elegantă dezinvoltură a femeii de lume pricepută să-şi

ascundă sentimentele, tratând în public pe amanți și pe cei ce-i erau indiferenți cu aceeași seducătoare amabilitate.

Dacă Robert ar fi fost în stare să-i citească gândurile, ar fi rămas stupefiat. Infidelitățile Sandrei se ridicau la o cifră impresionantă. Pe lângă cei trei inși bănuiți de el se mai adăugau – numai dintre invitații prezenți – încă cinci fericiți, printre care prințul Ferdinand von Trautsmandorff, mare maestru al Curții Imperiale, care împlinise de curând șaptezeci de ani, și prințul Johann von Liechtenstein, care nu ieșise încă din vârsta adolescenței.

Robert admitea într-o oarecare măsură mentalitatea secolului al XVIII-lea, care acorda largi libertăți soților pe tărâm sentimental. Socotea însă că toate au o margine. Poate că infidelitățile Sandrei l-ar fi durut mai puțin dacă nu i-ar fi sădit în suflet neîncrederea în legitimitatea copiilor săi. Care erau copiii lui și care proveneau din legăturile ei extraconjugale? Cine ar fi putut răspunde? Poate nici Sandra însăși.

Majordomul îi întrerupse șirul gândurilor, anunțându-i sosirea unui curier special de la New York.

— Cheamă-l încoace, porunci Robert cu glasul său trenant, obosit și mai ales plictisit.

Se deprinsese a-și primi curierii speciali la orice oră și în orice împrejurare. Dintr-un îndoit motiv. În primul rând, din curiozitate. O curiozitate maladivă, de fată bătrână, care-l făcea să nu-și găsească astâmpăr până nu afla despre ce este vorba. În al doilea rând, din calcul. Apariția curierilor speciali trezea instinctiv interesul oaspeților. Extraordinara eficiență a serviciului de informații al Casei Sunderland era arhicunoscută. Curierii ei aduceau adeseori vești de o importanță politică deosebită, care pe cale oficială ajungeau la cancelariile de stat cu mari întârzieri.

Sosirea curierului, extenuat, acoperit cu un strat gros de colb sau de noroi – după vreme și anotimp – stârnea senzație. Robert îl primea calm. Lua din mâna tremurândă de oboseală mesajul împăturit, pe care-l desfăcea cu studiată încetineală. Cerea de formă convivilor autorizația de a-l citit, apoi îl parcurgea fără să se grăbească. Oaspeții încercau să-i citească pe față reacțiile. Dacă vestea era importantă, iar difuzarea

ei timpurie nu compromitea interesele Casei Sunderland, Robert o comunica la sfârşitul mesei câtorva aleşi, savurând expresia de surpriză oglindită în ochii lor. În caz că mesajul implica păstrarea tainei, îl strecura în buzunar şi relua conversaţia exact din punctul în care o lăsase, spre dezamăgirea nemărturisită a oaspeţilor.

Şi de data aceasta, intrarea curierului se făcu potrivit aceluiaşi ritual. Spre deosebire de Robert, care se cufundase în lectura mesajului, şi de invitaţii care aşteptau cu nerăbdare o eventuală comunicare a ştirilor, Sandra fusese captivată de persoana curierului. Istovit, cu mantaua şi cizmele acoperite cu o crustă groasă de noroi, păstra totuşi un aspect atrăgător datorită celor nouăsprezece sau douăzeci de ani ai săi, înfrumuseţaţi de expresia candidă a ochilor albaştri, de părul ondulat căzut într-o plăcută dezordine pe fruntea albă.

Pentru Sandra, apariţia acestui tânăr avu efectul apariţiei soarelui după biblicul potop al lui Noe. Toată seara se plictisise copios. Amanţii ei trecuţi n-o mai interesau, iar cei actuali îşi pierduseră de mult farmecul noutăţii. O cuceriseră mai ales ochii curierului. Albaştri, de o limpezime neînchipuită, îi aminteau ochii unui alt bărbat, care jucase un rol de căpetenie în viaţa ei sentimentală. Cerniceff, colonelul rus cu ochi albaştri nevinovaţi, ca de fecioară, care ascundeau însă experienţe amoroase de un rafinament nemaiîntâlnit.

În vreme ce Robert citea liniştit mesajul, curierul îşi duse mâna la frunte. Ochii i se împăienjeniră. Se clătină.

Sandra tresări înfricoşată. Tânărul părea să fie la capătul puterilor. Numai printr-un efort de voinţă se mai ţinea pe picioare. Dacă nu s-ar fi temut de comentariile invitaţilor, Sandra s-ar fi ridicat de la masă şi ar fi alergat în ajutorul băiatului. L-ar fi sprijinit şi l-ar fi îndrumat într-o cameră ospitalieră, cu un pat moale şi cu o sobă bine încălzită.

Lectura tăcută continua chinuitoare pentru oaspeţii roşi de curiozitate, pentru lacheii nevoiţi să stea nemişcaţi ca statuile, pentru curierul istovit care simţea că totul se năruie în jurul său, pentru Sandra care-i împărtăşea suferinţa.

Zece minute dură citirea mesajului. Când Robert îl împături şi îl strecură în buzunarul dinăuntru al fracului, Sandra

suspină uşurată. Abia atunci privirile lui căzură asupra tânărului.

— Eşti liber, rosti el cu aceeaşi încetineală.

Curierul se înclină.

— Mulţumesc, *Sir.*

Se întoarse şi dădu să plece. Deodată se făcu palid, de parcă tot sângele i s-ar fi scurs din obraji. Făcu un pas şi încă unul, împleticindu-se.

Cu prezenţă de spirit, majordomul îl prinse de braţ, restabilindu-i echilibrul. Curierul îi mulţumi din ochi. Încordându-se, reuşi să părăsească încăperea.

Sandra îl urmări cu privirea până când îl văzu ieşind pe uşă. În clipa în care tânărul dispăru din sufragerie, Sandra avu senzaţia că se întunecă iarăşi cerul. Lumea în mijlocul căreia rămăsese îi păru acum mai insipidă, mai artificială ca niciodată. Începând cu soţul ei, aflat la celălalt capăt al mesei. Era încântată că stă departe de el. Faţă de omul acesta simţea de la o vreme o repulsie fizică pe care nici nu mai încerca să o deghizeze. Într-una din încăperile palatului Sunderland din Roma se afla o galerie de statui ale împăraţilor romani. Pe Sandra o izbise asemuirea soţului ei cu bustul lui Vespasian. Aceeaşi grăsime bolnăvicioasă, aceiaşi obraji moi şi rotunzi ca fesele unui prunc. Cu toate acestea, figurile lor nu erau lipsite de măreţie, de noblеţe. Robert păstra încă resturile frumuseţii care o cucerise odinioară. Dar pe Sandra nu o mulţumeau resturile. Se întâmplase să accepte şi îmbrăţişările unor oameni mai vârstnici. O făcuse însă numai din curiozitate. Nu se simţea cu adevărat atrasă decât de bărbaţii cu un fizic deosebit. Robert nu mai corespundea de mult acestui ideal. Când îl vedea lăbărţat pe fotoliul său, care abia îi îndiguia cărnurile revărsate, o cotropea dezgustul. Se întreba deseori cum de înfruntase pentru acest om mânia paternă? Robert fusese logodnicul surorii ei. De ce i-l răpise? Deziluzionată, bolnavă, înăcrită, Sarah rămăsese să mucegăiască fată bătrână în singurătatea castelului Montorgueil.

Sandra accepta îmbrăţişările soţului ei numai după ce căpăta certitudinea unei iminente maternităţi. În acest chip, justifica intrarea în sânul familiei a unui nou vlăstar, care să

poarte mai târziu – fără suspiciuni – numele Sunderlandzilor. Dintre copiii ei, numai Howard era în mod cert fiul lui Robert. Paternitatea celorlalţi era discutabilă.

— Contesă, aţi cunoscut-o personal pe *Madame* de Krüdner, phytonissa Ţarului Alexandru?, întrebă contele von Hardegg.

Perfectă amfitrioană, Sandra se integră numaidecât în conversaţia generală.

— Am văzut-o o singură dată. La Paris. După Waterloo. Trecea cu trăsura pe Champs Elysées. În galopul cailor, şi cu o escortă de cazaci. *Un vrai train d'impératrice.*

— Se spune că este o iluminată, o sfântă, zise contesa Szent-Györgyi.

Johann von Liechtenstein râse ironic.

— Sfântă? În măsura în care o fostă curtezană poate să devină sfântă.

— Şi Maria Magdalena a fost curtezană, zise contesa.

— Aveţi dreptate. Pilda Mariei Magdalena e urmată cu religiozitate de toate profesionistele amorului. La bătrâneţe devin cucernice.

— Oh, principe, blasfemaţi!, îl mustră contesa Szent-Györgyi.

— Liechtenstein nu e departe de adevăr, declară Trautsmandorff. *Madame* de Krüdner este o ilustrare vie a acestei teorii. Soţul ei, baronul de Krüdner, diplomat de carieră, a purtat pe frunte una din cele mai luxuriante păduri cornoase pe care le-a cunoscut epoca sa, foarte darnică de altfel în asemenea podoabe. În legătură cu acesta, îmi amintesc o întâmplare savuroasă. Baronul era ambasadorul Ţarului la Veneţia. Un tânăr ataşat de ambasadă, Stakief, i s-a prezentat în audienţă, solicitând a fi transferat în alt post, deoarece era îndrăgostit de baroneasă şi se temea să nu sucombe tentaţiei. Încrezător în virtutea soţiei sale şi mişcat de procedeul cavaleresc al lui Stakief, ambasadorul l-a rugat să rămână la Veneţia. Mărinimia acestuia şi-a dat curând roadele. Baroneasa a devenit amanta lui Stakief. Indignat, ambasadorul s-a despărţit de soţia sa, fără a-i intenta divorţ, deoarece şi-ar fi compromis cariera. Profitând de scumpa-i

libertate, *Madame* de Krüdner s-a stabilit la Paris. Era în timpul Revoluţiei. Stimulată probabil de frământările din capitala Franţei, s-a lansat într-o viaţă deşănţată.

Sandra se socoti obligată să-l întrerupă.

— Clevetirile au înnegrit reputaţia multor femei nevinovate. E nedrept să dai bănuielilor pecetea certitudinii.

— Amanţii baronesei de Krüdner erau foarte tangibili. Contele de Lezay-Marnesia, locotenentul de husari conte de Fregeville, cântăreţul Garat, dansatorul Vestris....

— Nu-l uitaţi pe academicianul Suard, care i-ar fi putut fi tată, interveni Liechtenstein.

— Credeţi că e singura femeie cu înclinări gerontofile?, opină Robert Sunderland cu glasul său leneş.

Sandra se simţi vizată. Capriciul ei, trecător, de altfel, pentru septuagenarul prinţ von Trauntsmandorff intrase în domeniul cancanurilor vieneze. Şi Marele Maestru al Curţii prinse aluzia. Dar se prefăcu a nu înţelege.

Liechtenstein interveni la momentul oportun, mutând discuţia pe un tărâm mai puţin primejdios.

— Cunoaşteţi motivul pentru care *Madame* de Krüdner a devenit cea mai ireductibilă inamică a lui Napoleon?

— Nu, nu!

— Să auzim!

— Când a constatat că începe să se faneze, s-a lansat în literatură. A scris un roman intitulat *Valerie*. Spre a-şi face reclamă, a trimis un volum – somptuos legat – lui Napoleon, pe atunci prim-consul. Napoleon l-a frunzărit, apoi şi-a dat verdictul: „Sfătuiţi-o pe *Madame* de Krüdner să-şi scrie romanele în ruseşte sau în nemţeşte, spre a ne scuti pe viitor de o literatură atât de proastă". Rănită în amorul ei propriu, autoarea a renunţat la scris şi a hotărât să devină sfântă. Şi-a jucat atât de bine rolul, încât a reuşit să se impună ţarului. Bietul Alexandru nu ia nicio măsură fără a-i cere părerea.

Arhiducele Karl-Ludwig întări spusele lui Liechtenstein.

— Ţarul mi-a declarat personal că succesul bătăliei de la Waterloo este datorat intervenţiei directe a baronesei pe lângă Dumnezeu. Marele duce de Mecklenburg-Sterlitz

mi-a afirmat recent că *Madame* de Krüdner este inițiatoarea Sfintei Alianțe.

Generalul prinț von Wittgenstein, care se afla alături de Robert, se plecă la urechea acestuia.

— Metternich mi-a mărturisit deunăzi în mare taină că părintele dumneavoastră ar fi unul din inițiatorii acestui măreț pact.

Robert zâmbi cu afectată modestie.

— Cancerul a fost un bun prieten al tatălui meu.

— Sunt încredințat că nutrește aceleași sentimente și față de fiu.

— Credeți?, rosti Robert, care cunoștea mai bine realitatea.

În aceeași clipă, majordomul se apropie de el și îi șopti:

— Primul-secretar solicită permisiunea de a vă prezenta un mesaj sosit în acest moment de la Madrid.

Robert îl privi întrebător.

— Important?

— Foarte important, *Sir*.

— Bine. Să intre.

Eric Curtis, primul-secretar, un tânăr blond spălăcit, subțire ca o trestie și cu o față prelungă, ornată de o bărbie și mai prelungă, se apropie de Robert, căruia îi strecură un bilet scris mărunt.

Conversația generală se întrerupse iarăși.

Robert își aruncă privirile asupra biletului. De la primele rânduri, expresia ochilor lui se ascuți, vădind cel mai adânc interes.

Marele Maestru al Curții se plecă la urechea prințului von Liechtenstein.

— Pentru a doua oară în seara aceasta, Sunderland ne pune pe jăratic cu mesajele lui. Ne crede fachiri.

— Se pricepe să atâțe curiozitatea. Joacă teatru sau realmente a aflat lucruri importante? Nu vezi cum îi joacă ochii în cap?

Robert își încheie lectura. Înapoie biletul secretarului, care se retrase în vârful picioarelor.

— Domnilor, rosti el cu gravitate, îmi permit să vă împărtășesc o veste care abia peste o zi sau două va intra în domeniul

public. La 1 ianuarie, garnizoana din Cadix s-a revoltat împotriva regelui Fernando al VII-lea. Revoluţia înăbuşită în Franţa renaşte în Spania.

— Formidabil!, exclamă Trautsmandorff.

— Trist an nou pentru regele Spaniei, adaugă Wittgenstein.

Arhiducele Karl-Ludwig izbi cu pumnul în masă.

— Derbedeii ridică iarăşi capul. Îi vom zdrobi însă, aşa cum am zdrobit şi oştile lui Bonaparte.

Robert îi privi îndelung. Lăudăroşenia arhiducelui era comică. După înfrângerea ruşinoasă suferită de Karl-Ludwig în bătălia de la Hohenlinden era firesc să tune împotriva revoluţiilor. Generalul Moreau îi dăduse acolo o usturătoare lecţie de strategie. Arhiducele era ultimul în măsură să zdrobească forţele renăscute ale Revoluţiei. Din fericire pentru Robert, Karl-Ludwig nu era înzestrat cu darul citirii gândurilor.

Prinţul von Liechtenstein declară gânditor:

– Nu s-a uscat bine cerneala semnăturilor de pe tratatele de la Viena şi Aix-la-Chapelle şi războiul bate iarăşi la uşă...

Robert zâmbi:

– Charles a avut dreptate, îşi zise el, expediţia de pedepsire a coloniilor spaniole revoltate nu va mai avea loc.

* *
*

Spre a păstra un oarecare decor în relaţiile sale conjugale, Robert îşi vizita zilnic soţia. De preferinţă, la toaleta de seară. O întreţinea câteva minute în absenţa servitorilor care se topeau discret, apoi se retrăgeau urându-i protocolar noapte bună. Sandra accepta acest ritual ca pe o corvoadă.

Prezenţa la Viena a curierului sosit în ajun de la New York determină o schimbare a comportării ei faţă de Robert. Era evident că numai prin mijlocirea acestuia putea ajunge la tânărul american.

Pentru prima oară, după un lung şir de ani, Sandra se văzu iarăşi aşteptând cu nerăbdare sosirea soţului. Era uimită de emoţia pe care i-o pricinuise tânărul curier. O cucerise seninul cerului din ochii lui? Ori asemănarea sa cu Cerniceff?

Pe Sandra o uimea evoluţia preferinţelor ei pe tărâm sentimental. În epoca adolescenţei visase prinţi din basme. Robert se

identificase cu acest tip ideal, până când grăsimea îl deformase, transformându-l într-o apariție grotescă, desprinsă parcă din caricaturile lui Hogarth. Preferințele Sandrei cuprinseseră apoi o tipologie variată de bărbați. Tineri sau vârstnici, se remarcau prin eleganța și rafinamentul manierelor. Toți aveau însă sânge albastru. Mai târziu renunțase și la această exigență. Începuseră să o atragă indivizii atletici, indiferent de starea lor socială. Rezistase multă vreme ispitei de a deveni amanta șefului echipajelor de vânătoare ale lui Robert. Odată trecută această graniță, se dezlănțuise ca o bacantă. Ceda tuturor bărbaților chipeși care-i trezeau curiozitatea. În ultimii ani începuse să simtă o atracție tot mai puternică pentru tinerii abia ieșiți din vârsta adolescenței. Era un semn de îmbătrânire?

Sandra se apropie de oglindă. Își cercetă cu atenție imaginea. Constată cu satisfacție că era încă frumoasă. O îngrijorau puțin ridurile fine din colțul ochilor. Avea însă un mijloc de apărare împotriva lor. Fardurile. Alterarea siluetei era o chestiune mai gravă. În vremea din urmă, formele ei se împliniseră mai mult decât ar fi îngăduit canoanele stabilite de Fidias și Praxitele. Își pierduse mlădierea șerpească de odinioară. Trautsmandorff îi declarase într-o zi că adoră formele pline glorificate de Tizian, Rubens și Rembrandt. Recunoscătoare, Sandra îi permisese să se bucure de ele mai îndeaproape. Dar omagiile lui Trautsmandorff o lăsaseră de gheață. Era însetată numai de îmbrățișări tinere. Și tinerii, cu rare excepții, preferă femei tinere.

Tinerețe!...

Cuvântul acesta ajunsese să o obsedeze. Avea în budoar un portret pe care Lawrence i-l făcuse acum douăzeci de ani. Deosebirea dintre adolescenta timidă de atunci și femeia matură, deplin formată, de azi, era izbitoare. Spre a nu da ocazii la comparații defavorabile, Sandra ascunsese portretul după o perdea de brocart. O dădea la o parte numai când voia să se autoflageleze. Spre a repara întrucâtva ravagiile vremii, se supusese unui strict regim alimentar. Datora acest sacrificiu zeului Eros.

— *Monsieur le Comte*, anunță una din cameriste, precedând apariția lui Robert.

Sandra se întoarse cu faţa spre uşă. Inima îi bătea cu putere. Emoţia o îmbujorase. Robert intră, păşind agale. Abia îşi purta masa imensă a corpului său diform. Cameristele care-şi făcuseră până atunci de lucru în jurul stăpânei dispărură ca prin farmec.

— *Madame*, îmi permiteţi să iau loc, zise el, lăsându-se să cadă pe o canapea care scârţâi jalnic.

— Te rog!, rosti ea cu amabilitate.

Tonul lui protocolar, vag ironic, n-o mai enerva, ca în alte ocazii.

— Îmi permiteţi, sper, să-mi continui toaleta, zise Sandra, trecând în faţa oglinzii.

Nu voia să lase a i se citi tulburarea din ochi.

— *Madame, faites comme chez vous*, spuse el înclinând uşor capul.

— Ai primit veşti bune de la New York?, întrebă ea, arătând un subit interes pentru chestiunile aflate în centrul preocupărilor lui.

Robert râse, săltându-şi uşor pântecele barat de marele cordon al Ordinului Alcantara.

— Agentul meu din New York mi-a trimis un mesaj secret, extrem de amuzant. Henry şi Charles s-au încăierat pentru o fată de şaisprezece ani. O pretinsă nepoată a unchiului meu Aristotle, descoperită recent pe arena unui circ.

— Romantic!, zâmbi îngăduitor Sandra, desprinzându-şi colierul de rubine de la gât.

— Se pare că Charles s-a ales cu o rană serioasă la cap. Cert este că a zăcut trei săptămâni. Conflictul a fost muşamalizat. Reputaţia familiei Sunderland nu trebuie să sufere.

Râse ironic.

— Nu l-aş fi crezut în stare pe mormolocul de Henry să se bată pentru o fetişcană! Mă întreb cum de l-a răpus pe Charles. Hm, ce nu face dragostea! Transformă pe un slăbănog în gladiator.

— Cum a reacţionat Susan?

— Ca orice femeie geloasă. Henry a rezistat însă eroic.

Robert trase o priză de tutun şi strănută.

— În fața lumii au apărut totuși ca o pereche perfect unită. Au mers până acolo cu fariseismul încât și-au anunțat prietenii că vor vizita împreună Europa. Eh! Convenienţele!

— Crezi că o fac din fariseism? Poate că se mai iubesc.

— În lumea noastră iubirea e o monedă devalorizată, zise Robert, privind-o cu cinism.

Aluzia era și la adresa ei?, se întrebă Sandra ridicând ușor din sprâncene.

— Alte noutăți? întrebă ea, spre a prelungi întrevederea.

— Nimic interesant. Ceva despre copiii lui Adrien de Beaulieu și unele chestiuni de afaceri.

Robert se ridică anevoie de pe canapea. Se înclină atât cât îi îngăduia pântecele voluminos.

— Madame, îmi permiteți să mă retrag. Noapte bună!

— Un moment, Robert, îl reținu ea. M-am gândit să trimit o brățară de aur fetiței lui Henry. O comandasem pentru Iris. Dar ea poate să mai aștepte până îi fac alta.

— Henry și Susan vor aprecia desigur această amabilitate.

— Îmi îngădui să mă folosesc de curierul dumitale, Robert?

— Te rog. Ți-l trimit de îndată.

— Îți mulțumesc.

Robert o salută iarăși și părăsi încăperea. Sandra avu impresia că tonul lui fusese plin de ironie. Îi descifrase Robert adevăratele intenții?

* *
*

A doua zi de dimineață, pe când Robert se urca în trăsură spre a pleca la bancă, apăru un curier cu însemnele Cancelariatului Imperial pe uniformă. Curierul îi înmână un sul de hârtie pe care Robert îl desfăcu plin de curiozitate. Von Gentz, secretarul și factotumul prințului Metternich, îl ruga să se prezinte de urgență la Cancelariat.

În trapul întins al cailor, Robert porni spre reședința celui care dirija destinele Imperiului austriac și ale Sfintei Alianțe. Trecuseră câteva luni de când nu mai fusese chemat la Hoffburg. Relațiile lui cu prințul Metternich, cordiale în

primii ani consecutivi instalării sale la Viena, se deterioraseră după ce Charles inaugurase politica sa de ajutorare financiară a coloniilor spaniole. Cancelarul nu aplicase represalii imediat fiindcă Robert se bucura încă de legături puternice la Curte. Era susţinut de unii membri ai familiei imperiale. Împrumuturile rareori restituite, acordate câtorva arhiduci, îi asigurau un fel de imunitate. Pe de altă parte, Casa Sunderland furniza armament trupelor austriece în condiţiuni avantajoase pentru stat. Robert luase faţă de Metternich şi de Gentz o atitudine de rece expectativă.

Prinţul Wittgenstein, care-i era foarte îndatorat, îi comunicase o declaraţie făcută de Metternich nu de mult, într-un grup de colaboratori apropiaţi: „Financiarii aceştia au ajuns un stat în stat. Cutezanţa lor nu mai cunoaşte margini. Dacă vor mai continua să manifeste veleităţi de independenţă, atât de nefaste statului, voi fi nevoit să iau măsuri". Nu desemna în mod expres Casa Sunderland, însă, niciunul din cei prezenţi nu avusese vreo îndoială asupra sensului vorbelor sale. Metternich adoptase această poziţie numai după ce îşi asigurase concursul financiar al Casei Rotschild.

Îndată după sosirea sa la Cancelariatul Imperial, Robert fu introdus în cabinetul lui Metternich. Prinţul era mohorât, nervos, muncit de gânduri. Se plimba cu paşi lungi, de cocostârc, prin faţa biroului incrustat cu fildeş. Răspunse la salutul adânc al lui Robert cu o înclinare rapidă din cap.

— Aţi răspândit aseară, conte, o ştire în legătură cu izbucnirea unei revolte în Spania. La Cadix. Cancelariatul Imperial n-a primit până în prezent nicio informaţie în acest sens.

Robert obosea repede când era lăsat să stea în picioare. Căută ostentativ din ochi un scaun, aşteptând să i se ofere unul. Metternich îi observă gestul.

— Luaţi loc, conte, îl pofti el, arătând un fotoliu din preajma biroului.

— Mulţumesc, Excelenţă, rosti el, aşezându-se greoi. Suspină mulţumit, apoi îşi îndreptă iarăşi privirile spre cancelar.

Metternich îşi întrerupse enervantul „du-te-vino". Cu mâinile încrucişate la piept, stătea rezemat de masa de lucru şi

se uita inchizitorial la vizitator. Tăcerea se prelungi câteva momente. Cancelarul fierbea. Robert îşi făcu de lucru cu batista pe care o scotea dintr-o manşetă şi o strecură în cealaltă.

— Pot să vă furnizez şi oarecare precizări, Excelenţă, spuse el fără să se grăbească.

— Vă rog.

— Steagul răscoalei a fost ridicat de Don Rafael del Riego, comandantul unui batalion încazarmat la Caberas de San Juan. Toţi soldaţii l-au urmat. Insurgenţilor li s-au alipit şi marinarii din flota militară concentrată la Cadix, precum şi un număr de unităţi de infanterie şi cavalerie.

— Imposibil!, exclamă cancelarul iritat. Focarele de revoltă din Europa au fost definitiv stinse. Poliţia, jandarmeria veghează. S-au luat măsuri de prevedere...

— Cu atât mai rău, Excelenţă. Aparatul de represiune nu dă rezultate.

— Hm!

Un secretar apăru cu un mesaj pe care-l înmână Cancelarului. Apoi se retrase. Metternich parcuse la iuţeală rândurile scrise citeţ.

— Poftim!, exclamă el triumfător. Ambasadorul nostru de la Madrid îmi raportează ultimele evenimente din Spania. Confirmă în parte cele arătate de dumneavoastră. Dar încheie, afirmând că răscoala a fost înăbuşită.

Robert rosti calm:

— Se înşală.

Metternich se încruntă:

— Ce vreţi să spuneţi?

— S-a crezut în primele momente că lovitura lui Riego a eşuat. Unităţile militare trimise împotriva sa au fraternizat însă cu insurgenţii. Răscoale militare au fost semnalate în Asturii, în Saragosa, Navarra, Valencia. Lojile masonice dau un sprijin substanţial lui Riego.

Metternich scutură cu violenţă clopoţelul de pe birou.

Secretarul apăru iarăşi.

— Schröder, convoacă imediat pe Lobkowitz, pe Stahrenberg şi pe Liechtenstein. Comunică arhiducelui Karl că îi solicit o întrevedere.

Se întoarse spre Robert.

— Nu vă mai reţin. Vom păstra legătura. Rugaţi pe fratele dumneavoastră să urgenteze expedierea furniturilor militare. Luaţi contact şi cu ministrul de război. S-ar putea să facem comenzi suplimentare de armament.

Robert se ridică din fotoliu, salută adânc şi ieşi.

Îndată ce ajunse la bancă, dictă secretarului un mesaj urgent.

— Contelui de Challais, la Paris.... „Grăbiţi trimiterea armamentului greu şi a celor cincizeci de mii de puşti comandate de guvernul austriac. Luaţi măsuri pentru sporirea producţiei materialului de război. În curând vom primi noi comenzi." Semnătura. Ia notă, Curtis, şi pentru Londra, lui Anthony Temple. „Rezolvaţi urgent conflictele muncitoreşti. Sunt indicii că în curând veţi avea nevoie de toată capacitatea de producţie a uzinelor de armament Sunderland-Montorgueil. Conflict internaţional în perspectivă. Voi reveni cu amănunte."

Robert aspiră o priză de tabac:

— Curtis, cifrează-le şi expediază-le prin porumbei. Mesajele acestea nu trebuie să treacă prin cenzura Cabinetului Negru. Comunică lui Foster să vândă progresiv rente de stat austriece. Să se degajeze grabnic de rentele de stat spaniole.

Respiră adânc după acest efort verbal, apoi reluă ceva mai liniştit.

— Zilele acestea plec la Paris. Pe timpul lipsei mele, Kirkland va semna pentru mine. Curtis, o limonadă!

* *
*

Sandra Sunderland purta un *peignoir* transparent de voal, prin care i se întrevedeau formele opulente, pielea satinată, de o albeaţă mormoreeană. Se privi în oglindă. Îşi lăsase părul pe umeri, într-o coafură de adolescentă. Se fardase discret încercând că capete aparenţa unei fete tinere. Lumina crudă a zilei de iarnă, cu zăpezi mari, ce reflectau puternic razele soarelui, inunda alcovul, dezvăluind ridurile fine care-i trădau iritant vârsta.

Împotriva luminii, Sandra avea mijloace de apărare. La porunca sa, camerista trase draperiile de brocart, acoperind

ferestrele şi lăsând să se strecoare numai câte o îngustă şi timidă rază de soare. Focul din cămin arunca lumini roşiatice, care dansau pe obrazul Sandrei, pe tapiseriile cu amoraşi, pe berjera îmbrăcată în satin alb, pe nudul de marmură al zeiţei Venus, care privea cu indulgenţă pregătirile făcute pentru ofranda ce avea să i se aducă. Sandra rămase satisfăcută de ambianţa caldă, pe care reuşise să o realizeze. Se examină din nou în oglindă. Penumbra purpurie făcuse să dispară ridurile care o îmbătrâneau. Părea acum triumfător de tânără. Ochiul inexperimentat al curierului nu-i putea atribui mai mult de douăzeci şi ceva de ani. Porunci cameristei, fără să-şi întoarcă privirile de la oglindă:

— Liezl, trimite-mi curierul sosit aseară din Statele Unite.

Se simţi obligată să adauge:

— Vreau să-i încredinţez o scrisoare.

Pe Liezl n-o înşela pretextul transparent al stăpânei. O cunoştea prea bine. Iar decorul creat cu atâta sârg îi sublinia şi mai evident intenţiile.

Camerista introduse pe curier în alcovul stăpânei, apoi se făcu nevăzută. Complicitatea ei tacită era atât de scump plătită, încât ar fi fost o prostie să scape indiscreţii.

Sandra se aşeză pe berjera îmbrăcată în satin alb. Sprijinită lenevos de căpătâiul canapelei, în acea postură de studiat abandon, lansată cu atâta succes de *Madame* Récamier, oferea un tablou de o excitantă seducţie. Era hotărâtă să se folosească de toate armele spre a-l cuceri pe curier.

Când tânărul american apăru în clarobscurul încăperii, Sandra simţi că i se taie răsuflarea. Era atât de frumos, atât de atrăgător... Inima începu să-i bată în ritm drăcesc, înăbuşind-o.

— Apropie-te, îi şopti ea cu glas stins.

Curierul făcu doi paşi şi se opri din nou. Ochii îi străluceau ca două candele în lumina tamisată. Flăcările din cămin îi aşterneau pe obrajii netezi tonuri trandafirii, care îl făceau să pară şi mai tânăr.

— Cum te cheamă?, îl întrebă ea suav.

— Crosley. Jason Crosley, *Madame*.

Glasul îi era uşor răguşit. „De emoţie? De excitaţie?", se întrebă Sandra.

— Câţi ani ai, Jason?

— Optsprezece, *Madame*.

Ea surâse, spre a-i îngădui să se destindă.

— Câte zile ai făcut de drum?

— Şase săptămâni, *Madame*. Traversarea a fost lungă şi anevoioasă. De la Le Hâvre şi până aci, mi-au trebuit însă numai cinci zile.

— Eşti foarte obosit. Nu-i aşa?, grăi ea cu solicitudine.

— Sunt deprins cu drumurile, *Madame*.

— Ai mai fost în Europa?

— De două ori, *Madame*.

Răspunsurile lui erau atât de precise, de seci, încât Sandra se simţi brusc descurajată. Avansurile ei nu păreau să aibă succes.

— Pari istovit, zise ea ridicându-se de pe canapea. Ia loc aici, până îţi aduc o scrisoare pentru Mrs. Susan Sunderland.

— Mulţumesc, *Madame*.

Rămase totuşi în picioare.

— Stai jos!, porunci ea.

Curierul se supuse. Avea o expresie de copil speriat. Sandra se întoarse cu scrisoarea, pe care o scosese din sertarul unei comode.

— De ce mă priveşti aşa?, îl întrebă. Nu mănânc oamenii. Poftim scrisoarea.

Jason o luă. Mâna îi tremura. Sandra era nedumerită. În chipul cel mai firesc se aşeză lângă el.

— Tremuri! Ţi-e frig, Jason?, rosti, luându-i mâna într-a ei. Frigi! Nu te simţi bine?

Mâna lui ardea. Şi ochii aveau o strălucire ciudată. Pe Sandra o cuprinse brusc o milă adâncă.

— Eşti bolnav. Când trebuie să pleci la drum?

— Azi, după-amiază, *Madame*.

— Nu se poate. Ai febră.

Degetele ei parfumate îi atinseră uşor buzele întredeschise, uscate ca iasca. Respiraţia lui accelerată avea acum o explicaţie foarte puţin apropiată de primele ei presupuneri.

„Nu l-a emoţionat prezenţa mea, gândi ea cu regret. E pur şi simplu bolnav."

Sandra se ridică încet de pe canapea. Se apropie de şnurul de mătase terminat cu un ciucure, ce atârna în stânga uşii. Trase de şnur. Se auzi sunetul îndepărtat al unui clopoţel. Camerista se ivi fără întârziere.

— Liezl, ia pe băiatul acesta de braţ şi du-l în camera lui! E bolnav. Spune majordomului să cheme un medic.

Jason se ridică speriat.

— Nu sunt bolnav, *Madame*. Trebuie să plec... Corespondenţa nu îngăduie întârziere.

— Faci ce-ţi spun!, rosti ea cu hotărâre. Te va înlocui alt curier.

— Mr. Robert Sunderland a ordonat...

— Am să-i vorbesc soţului meu. Nicio grijă. Acum du-te cu Liezl. Se va ocupa personal de dumneata, adăugă cu blândeţe. Să fii cuminte şi s-o asculţi. Altfel ai să te îmbolnăveşti rău....

Temerile Sandrei erau întemeiate. Medicul chemat la căpătâiul lui Jason constată o gravă aprindere a plămânilor. În cursul nopţii, curierul prinse să delireze. Sandra se interesa permanent de mersul bolii. Starea bolnavului se agravă în seara următoare. Alarmată, Sandra îl vizită în camera lui, stârnind comentariile ironice ale servitorilor. Gestul ei fără precedent indispuse şi pe Robert. Ştia cum va fi interpretată mila soţiei sale. Este adevărat, de mult nu-l mai mirau „curiozităţile" ei. Ar fi preferat totuşi ca Sandra să dea dovadă de mai multă prudenţă, de mai multă înţelepciune. Pentru salvarea aparenţelor şi a acelui decor indispensabil reputaţiei lui de om de afaceri.

În primele zile ale lui ianuarie primi un mesaj din partea lui Francesco al IV-lea, duce de Modena, care îl ruga să participe împreună cu Sandra la o monstră vânătoare de mistreţi. Robert acceptă invitaţia. Avea prilejul să se îndepărteze două săptămâni de Viena. În acest interval, Jason Crosley s-ar fi vindecat şi ar fi fost expediat în America. Spre surprinderea şi indignarea sa, Sandra refuză să-l însoţească în Italia. Robert nu mai stărui. Ştia că orice încercare ar fi fost zadarnică.

Sandra era atât de absorbită de starea lui Jason, încât ajunsese să-l vegheze ore întregi, schimbându-se cu Liezl. Nu mai ţinea seama nici de zâmbetele pline de subînţeles ale slugilor şi nici de dezaprobarea oglindită în ochii soţului ei.

Criza îşi găsise totuşi rezolvarea într-un chip neaşteptat. După câteva zile de boală grea, Jason muri. În revărsat de zori, Sandra fu trezită din somn de Liezl, care-i anunţă vestea. Năucită de durere, îmbrăcă la repezeală un *peignoir* şi coborî în camera curierului. O lumânare aprinsă arunca pe chipul băiatului tonuri calde, îmbujorându-i obrajii, dându-i parcă viaţă.

În prezenţa servitorilor care-şi făceau semn cu cotul, Sandra izbucni într-un plâns hohotit. Apoi deschise fereastra spre a îngădui sufletului eliberat din învelişul său pământesc să se avânte spre culmile luminoase ale văzduhului.

Informat de majordom, Robert dădu gestului ei simbolic o interpretare frumoasă:

— Soţia mea are un suflet minunat. A îndurerat-o moartea bietului tânăr. L-a vegheat ca o mamă. Cinste ei. Voi asista şi eu la înmormântarea băiatului. Este un act de pietate datorat unui om căzut în slujba Casei Sunderland. Părinţii şi rudele sale din Statele Unite trebuie să aibă mângâierea că Jason Crosley nu a murit printre străini...

* *
*

Înmormântarea tânărului curier se desfăşură cu o pompă princiară. Robert astupa astfel gura tuturor răuvoitorilor. Cortegiul defilă pe principalele străzi ale Vienei, iar serviciul funebru avu loc în Catedrala Sfântul Ştefan.

Trei zile după această tristă solemnitate, Robert părăsi Viena, îndreptându-se spre Modena. De data aceasta, Sandra acceptase să-l însoţească. Moartea lui Jason o impresionase profund. Voia să schimbe atmosfera, peisajele, să uite totul.

Itinerarul călătoriei era variat şi extrem de pitoresc. Iarna avea să le încetinească într-o oarecare măsură mersul, dar Robert nu se grăbea. Henry îl convocase la Londra abia către mijlocul lui aprilie.

Trecură prin Linz, Ischl, Salzburg, Rosenheim, apoi coborâră spre Sud. Străbătură pasul Brenner şi, după o oprire

de câteva zile în Triest, încorporat în acea vreme în Tirolul Austriac, își continuară drumul spre Verona.

Făcură un popas la Parma. Fură găzduiți în palatul ducal Marie-Louise, fosta împărătească a Franței, care primise, grație generozității împăratului Franz al Austriei, ducatul de Parma și Piacenza, cu titlul viager. Abdicarea lui Napoleon o găsise regentă a Imperiului. Nu făcuse niciun gest pentru a-i lua apărarea. Docilă, acceptase să fie despărțită de soțul ei. Ceva mai mult, în 1815 își manifestase solidaritatea cu dușmanii Franței, protestând față de înapoierea lui Napoleon la Paris. Acum își ducea o existență lipsită de glorie alături de generalul conte von Neipperg. Curtea de la Viena i-l impusese ministru, iar ea și-l alesese soț morganatic. Vulgar, ambițios, lipsit de scrupule, Neipperg era antipatizat de toată lumea. O fâșie de mătase neagră îi acoperea un ochi, dându-i înfățișarea unui pirat care și-a însușit o uniformă de general. În compania acestui individ, Marie-Louise încerca să-l uite pe exilatul de pe insula Sfânta Elena. Neipperg îi dăruise trei copii, replici nereușite ale ducelui de Reichstadt, faimosul „l'Aiglon", care mucezea la Schönbrunn, vegheat îndeaproape de agenții lui Metternich.

Marie-Louise era încântată să primească la palatul ducal pe străinii cu vază, în trecere prin Parma. Vizitele acestea îi mai risipeau plictiseala.

Robert Sunderland, conte de Montorgueil, și soția sa aveau cu atât mai mare căutare, cu cât îi aduceau veşti de la Viena. În seara sosirii lor la Parma, Marie-Louise îi reținu la cină. De față se afla și Neipperg. Tăcut, posac, mânca fără să schimbe o vorbă cu invitații. Nici Marie-Louise nu era vorbăreață. Avea ochi bovini, trăsături aspre, germanice și un dezagreabil început de *embonpoint*. Robert se întrebă ce văzuse Napoleon la această ființă lipsită de feminitate? Napoleon își găsea o justificare: voise să-și creeze o dinastie înrudită cu cea mai importantă și străveche casă domnitoare din Europa. Neipperg însă nu avea nicio scuză. În calitatea lui de soț morganatic nu dobândea niciun drept față de familia soției. Copiii păstrau titlul și rangul tatălui. Marie-Louise, ca și Sandra, avea numeroși amanți. Mai bine zis întreținuți.

Înfăţişarea ei nu era de natură să inspire sentimente de iubire dezinteresată.

O doamnă de onoare, guralivă ca o gâscă, activa conversaţia. Sandra, aflată încă sub impresia morţii lui Jason, era puţin comunicativă. Robert se simţea obligat să ţină isonul doamnei de companie, istorisind întâmplări şi cancanuri de la Viena. O orchestră de cameră plasată într-o lojă executa un plictisitor quator de coarde pe care Robert nu-l putea identifica. Cina se încheie într-o atmosferă de înmormântare.

Marie-Louise îşi pofti oaspeţii la un spectacol de teatru care urma să aibă loc în seara următoare. Robert se scuză invocând necesitatea continuării călătoriei spre Modena. Ducesa, ofensată de acest refuz, nu stărui.

În dimineaţa următoare, Robert şi Sandra porniră iarăşi la drum. Parma le făcuse impresia unui oraş mort. Deşi nu era zi de sărbătoare, cele mai multe prăvălii aveau obloanele trase. Pe străzi, puţini localnici. În schimb, întâlneau la tot pasul militari în uniforme austriece. Împăratul Franz impusese o garnizoană austriacă în Piacenza, iar garda palatului ducal din Parma era alcătuită tot din austrieci.

Aproape de prânz ajunseră la graniţa ducatului Modenei. Robert auzise încă de la Viena că Modena era considerată o citadelă a legitimismului, a absolutismului. Nu-şi închipuise însă că limitele unui regim poliţist puteau fi împinse atât de departe. Vameşii ducatului de Parma erau îngeri păzitori faţă de confraţii lor din Modena. În vreme ce jandarmii îi cercetau paşaportul său şi al Sandrei, vameşii scotoceau prin cufere, cercetau trăsura, deplasând banchetele, înţepând pernele, ciocănind în tăblii. Vizitiului şi lacheilor li se făcură percheziţii corporale. Cele două trăsuri cu bagaje fură de asemenea răscolite. Robert abia îşi stăpânea furia. Ducele de Modena îl invitase personal, spre a-l supune unui tratament atât de umilitor? Se gândea să renunţe a-şi mai continua drumul, când dinspre Modena apăru o trăsură în galopul cailor. Trăsura opri în dreptul postului de vamă. Un bărbat corpolent, cu părul, sprâncenele şi ochii de catran, coborî sprinten şi se apropie prevenitor de Robert.

— *Monsieur le Comte*, îi vorbi el într-o franceză scâlciată, vă rog să iertaţi zelul vameşilor noştri. Nu bănuiam că veţi

călători atât de repede. Îmi daţi voie să mă prezint. Sunt avocatul Giulio Besini, prefectul poliţiei.

Porunci în italieneşte vameşilor şi jandarmilor să termine cu formalităţile. Reveni apoi la Robert, în vreme ce ordinele îi erau executate cu o promptitudine care-i vădea omnipotenţa.

— Suntem nevoiţi să luăm măsuri de prevedere. Italia colcăie de revoluţionari, de asasini, de complotişti. Datorită acestei vigilenţe, am pus mâna pe numeroase transporturi de arme şi de muniţii, toate destinate celor mai descreierate elemente din ducat. Nu mai vorbesc de manifestele pe care le descoperim, până şi sub samarele măgarilor şi în fundurile duble ale căruţelor. Viaţa principelui nostru ne este atât de scumpă, încât o apărăm cu toată energia. Bineînţeles, măsurile acestea severe nu vă priveau pe dumneavoastră. A fost din partea funcţionarilor noştri un exces de zel pentru care vă cer scuze.

Torentul său verbal se revărsa într-o cascadă ameţitoare.

— Alteţa Sa Serenisimă vă aşteaptă cu toată plăcerea, îşi continuă el tirada. Paza convoiului dumneavoastră de trăsuri va fi asigurată de un detaşament de jandarmi.

— Nu e nevoie să vă osteniţi, se împotrivi Robert iritat. Luxul acesta de precauţiuni este cu totul inutil. Nu sunt niciun personaj politic de seamă şi nici nu transport aur. Aveţi de-a face cu un simplu particular...

— Lăsaţi modestia, replică avocatul. Robert Sunderland, conte de Montorgueil, este un personaj deosebit de important. N-ar fi exclus ca revoluţionarii sau briganzii să încerce a vă răpi, spre a vă stoarce o recompensă proporţională cu rangul şi averea dumneavoastră. Nu, nu, nicio precauţie nu este de prisos. Am atras atenţia şefului detaşamentului că răspunde cu capul de siguranţa dumneavoastră şi a soţiei dumneavoastră.

Avocatul Besini îşi luă rămas-bun, apoi plecă spre Modena. Le deschidea astfel drumul. După un sfert de oră, se puse în mişcare şi convoiul lui Robert. Spre seară ajunseră la Modena. Potrivit instrucţiunilor ducelui, oaspeţii aveau să fie găzduiţi la palatul ducal. Cinstea aceasta n-o făcea Francesco al IV-lea decât unui infim număr de privilegiaţi.

În noaptea aceea oferi un dineu de gală în cinstea lui Robert şi a soţiei sale. Alteţa Sa Serenisimă Francesco al IV-lea, duce de Modena, de Reggio şi de Mirandola, arhiduce de Austria şi coborâtor prin mama sa, Marie-Beatrice, din puternica familie de Este, prezida, având în dreapta sa pe Robert şi în stânga, pe soţia acestuia. Obrazul ducelui era agitat de o mişcare convulsivă şi repetată a muşchilor, care-i schimonosea faţa. În ochii lui sclipea o lumină ciudată, de iluminat. Francesco al IV-lea era încredinţat că suveranii deţin puterea politică în virtutea unei hotărâri divine. Adept al reacţionarismului extremist preconizat de Metternich, păstra o permanentă legătură cu acesta şi îi urma cu exactitate poveţele. Adversarii regimului afirmau că ducele primise din partea Sfintei Alianţe sarcina de a asigura poliţia peninsulei italice.

Adevărul este că influenţa lui nu se întindea dincolo de fruntariile Modenei. Ducatele învecinate, Parma, Toscana şi Lucca, la care se adăuga Statul Papal, purtau faţă de acest campion al absolutismului o atitudine neutrală, de expectativă. Miniştrii ducelui de Modena aveau un rol consultativ. Guvernământul său, expresie a unui birocratism îngust, reflecta – în proporţii infime – complicatul sistem administrativ austriac.

Dineul, destul de plictisitor, nu dură mult. A doua zi, amfitrionul şi invitaţii săi trebuiau să se trezească în zori, spre a participa la o vânătoare călare. Isprăvile cinegetice de asemenea natură îi erau interzise lui Robert, care se resemnase a se folosi în astfel de cazuri de trăsurile mici şi uşoare, trase de câte un cal, puse la dispoziţia impotenţilor. Sandra – bună călăreaţă – avea să fie însoţită de amfitrion şi de curtenii acestuia.

Vânătoarea se desfăşură cu respectarea strictă a tuturor canoanelor acestui nobil şi sălbatic sport. Avocatul Besini ucise cu mâna lui un mistreţ uriaş, spre admiraţia înfiorată a Sandrei. Robert asistă la această scenă, spunându-şi că Jason avea toate şansele să fie în curând uitat de nestatornica lui admiratoare. Vigoarea şi măiestria cu care Iulio Besini sărise de pe cal şi se aruncase asupra bestiei hărţuite erau într-adevăr impresionante. O răpusese cu o singură lovitură de cuţit de o precizie admirabilă.

Urmă un prânz rustic, dar foarte bogat, servit într-un pavilion de vânătoare. Prefectul poliției golea cupă după cupă, fără să-și piardă luciditatea. Ducele în schimb era de o sobrietate exemplară.

Seara avu loc un dineu frugal. Convivii erau atât de îmbuibați, încât n-ar mai fi suportat o repetare a isprăvilor gastronomice de la prânz. Apoi Robert și Sandra asistară din loja ducelui la un spectacol de operă. Intrările clădirii erau străjuite de jandarmi, iar printre spectatori foiau agenții prefectului de poliție.

Robert habar n-avea ce se juca pe scenă. Îl iritau manevrele lui Besini, care se așezase lângă Sandra și îi făcea avansuri stăruitoare. Citadela n-avea să reziste la infinit asediului. Robert își cunoștea soția. Situația aceasta îl supăra în măsura în care jocul Sandrei și al amanților ei era remarcat de terți.

Un supeu la palatul ducal încheie programul atât de încărcat. A doua zi de dimineață, amfitrionul făcu invitaților cinstea de a-i plimba prin galeria sa de tablouri. Robert admiră câteva pânze superbe de Permigiano și de Veronese, de Albani și de Raphael, de Correggio și de frații Ludovic și Agostino Carraci. Întârzie mai mult în fața unui tablou care înfățișa nașterea lui Iisus. Corpul noului-născut emana o lumină strălucitoare, poleind toate obiectele din grajd. Efectul acestui clarobscur era grandios. Peisajul rustic din jurul grajdului, zgârcit argintat de razele lunii, contrasta cu lumina aurie, dumnezeiască, a copilului sfânt.

— Acest Correggio constituie mândria colecției mele, spuse ducele Francesco. Mi s-a vorbit, *Monsieur le Comte,* despre splendoarea galeriei dumneavoastră de tablouri din Veneția.

— Tatăl meu a fost un mare amator de artă.

— Aș fi încântat să vă admir și eu comorile.

— Rog pe Alteța Voastră Serenisimă să accepte pentru câteva zile ospitalitatea palatului Andreea din Veneția. Rămâne doar ca Alteța Voastră să fixeze data...

Ducele acceptă invitația. Îl pofti apoi în cabinetul său de lucru. Sandra avea să continue vizitarea palatului ducal însoțită de o doamnă de onoare.

Robert era convins că amfitrionul îi va solicita un împrumut. Înainte de a pleca de la Viena, se documentase – pentru orice eventualitate – asupra stării economice şi financiare a ducatului de Modena. Aflase astfel că Francesco al IV-lea îşi dirija ţara după bunul său plac, amestecând resursele personale cu veniturile statului. Sporind la maximum tarifele vamale, impozitele şi taxele de tot felul, devenise cel mai bogat suveran din Italia. Pentru că se temea de opoziţia juriştilor, suprimase cele mai multe din cursurile de drept predate în universităţile sale.

Presupunerile lui Robert îşi dovediră temeinicia. Ducele asistat de ministrul său de finanţe şi de prefectul poliţiei, atacă – după o foarte scurtă introducere – subiectul care-l interesa. Explică lui Robert că finanţele statului erau înfloritoare, că cetăţenii îşi plăteau impozitele fără să murmure, că liniştea şi disciplina domneau în ţară. Dar acest calm, explică ducele, era numai aparent. Rapoartele redactate zilnic de prefectul său de poliţie vădeau existenţa unor organizaţii revoluţionare subterane extrem de active. Aceste forţe subversive îşi întindeau tentaculele în întreaga Italie. Ceilalţi suverani, cu concepţii – aşa-zis liberale – nu-şi dădeau seama că îşi duceau o existenţă precară pe un vulcan gata să erupă. Aceşti principi nu aveau, bineînţeles, un prefect de poliţie de talia avocatului Giulio Besini.

La aceste complimente, avocatul se înclină, ducându-şi mâna la inimă, într-un gest care exprimă nemărginitul său devotament pus în slujba suveranului.

Ducele dădu apoi un exemplu recent în legătură cu activitatea Carbonarilor din Statul Papal. În 1817, un grup de complotişti puseseră la cale răsturnarea prin forţă a autorităţii pontificale şi instituirea unui guvern provizoriu laic. Revoluţionarii voiau să profite de dezordinele pe care avea să le creeze dispariţia Papei Pius VII, aflat atunci pe patul de moarte. Fuseseră luate toate măsurile în vederea declanşării loviturii de stat. Se stabilise până şi biserica în care avea să se cânte *Te Deum solemn* în cinstea schimbării regimului. Revolta urma să cuprindă apoi întreaga Italie septentrională. Împotriva tuturor speranţelor, Pius VII se însănătoşise.

Carbonarii se angajaseră însă prea adânc spre a mai putea da înapoi. În noaptea de 23 spre 24 iunie, insurecția a izbucnit la Macerata. Tentativa a fost înăbușită în câteva ore. Căpeteniile s-au ales cu condamnări la moarte, dar pedepsele li s-au comutat ulterior în închisoare pe viață. Mulți dintre complotiști au reușit însă să scape și actualmente sunt ascunși și lucrează din umbră.

— Acesta este numai unul din exemple, continuă ducele. În 1818, alt complot a fost descoperit de autoritățile austriece în Polesina. După arestarea complotiștilor, Maiestatea Sa Împăratul Franz a publicat un decret asimilând apartenența la organizația Carbonarilor cu crima de lezmajestate, pedepsită cu moartea. Da, da, ne așteaptă zile grele, *Monsieur le Comte*. Și aceste zile nu vreau să mă găsească nepregătit.

Ducele făcu o pauză. Vorbise fără întrerupere, aproape o jumătate de oră. Robert își dădu seama că interlocutorul său era un aprig dușman al liberalismului, un fanatic dispus să facă orice sacrificii pentru a înăbuși carbonarismul. Prefectul poliției îi exacerba ura față de revoluționari, întreținându-l într-o continuă teroare prin rapoartele sale referitoare la tot felul de conspirații.

— Am nevoie de arme, *Monsieur le Comte*, și știu că dumneavoastră mi le puteți procura. L-am cunoscut pe tatăl dumneavoastră și am apreciat simpatiile sale legitimiste. Richard Sunderland marchiz de Beauclair a fost unul din stâlpii Sfintei Alianțe. V-aș mai face o propunere, *Monsieur le Comte*, continuă amfitrionul. Înființați o bancă la Modena. Și Rotschildzii lucrează la Neapole. Eu v-am preferat pe dumneavoastră. Străvechile titluri nobiliare ale familiei Sunderland atârnă mai greu în balanță decât noblețea proaspăt achiziționată a acestor bancheri evrei. Sunt gata să vă acord sprijinul meu pe lângă ducele de Toscana, în cazul că v-ar interesa să înființați o bancă și la Florența. Dispun de unele influențe și la Curtea Papală.

Robert se înclină.

— Sunt recunoscător Alteței Voastre Serenisime pentru interesul și bunăvoința arătate Casei Sunderland. Dacă proiectul Alteței Voastre ar lua ființă, ar avea de profitat nu numai Casa pe care o reprezint, ci și ducatul de Modena.

Amfitrionul îşi împreună mâinile pe birou.

— Formula dumneavoastră, *Monsieur le Comte,* nu-mi displace. Interesele statului sunt şi interesele mele.

Robert se înclină iarăşi. Nu se putea spune, reflectă el, că ducele de Modena era un ageamiu în afaceri.

În ziua aceea, convorbirile se încheiară cu această concluzie mintală.

A doua zi, discuţiile fură reluate. De data aceasta numai între amfitrion şi oaspete. Gheaţa se spărsese încă din ajun. Principial, cei doi bărbaţi căzuseră de acord. Trebuiau stabilite amănuntele. Mai precis – profiturile.

— *Monsieur le Comte*, deschise ducele discuţia, n-aş fi potrivnic unei participări directe în această afacere. Dispun de capitaluri importante...

— Pe care Alteţa Voastră vrea să le fructifice. E şi firesc, completă Robert.

— Îmi pare bine că m-aţi înţeles, zâmbi ducele. Aş merge chiar mai departe. N-aş privi cu ochi răi o participare la unele afaceri care ar depăşi fruntariile Italiei.

Robert pricepu aluzia. Ducele voia să-şi plaseze astfel capitalurile, încât o eventuală pierdere a tronului Modenei să nu-i afecteze şi situaţia financiară. Cu alte cuvinte, căuta o portiţă de scăpare.

— Casa Sunderland ar putea asigura Alteţei Voastre Serenisime nu numai un plasament sigur al capitalurilor sale, ci şi beneficii apreciabile.

Ducele clătină din cap în semn de încuviinţare.

Robert lansă o nadă.

— Un sprijin politic activ ar fi de natură să dea un considerabil avânt afacerilor... Şi implicit beneficii sporite...

— Credeţi că sprijinul meu politic v-ar fi de folos?

— În măsura în care i-ar convinge pe cancelarul Metternich şi pe Majestatea Sa Împăratul de sinceritatea Casei Sunderland şi de interesul pe care această Casă îl poartă propăşirii Imperiului Austriac. În ultima vreme am fost lucrat la Viena de unii oameni politici care lucrează mână în mână cu Casa Rotschild.

— Vă referiţi la...?

— Friederich von Gentz, colaboratorul cel mai apropiat al cancelarului Metternich.

— Am bănuit, replică ducele. Sunt informat că obişnuieşte să primească subsidii... Nu este însă nici primul şi nici ultimul.

— Influenţa Alteţei Voastre Serenisime la Schönbrunn este suficient de puternică spre a precumpăni presiunile unor personalităţi ostile Casei noastre.

Ducele zâmbi flatat.

— Mai ştiu că Alteţa Voastră Serenisimă se bucură de toată încrederea împăratului.

— Este adevărat.

Ducele socotea că deţine toate atuurile în această partidă strânsă. Casa Sunderland trebuie să-i cumpere scump prietenia.

Robert nu-i dădu însă timp să-şi savureze triumful.

— Şi Casa Sunderland ar putea sprijini pe Alteţa Voastră Serenisimă în domeniul politic.

Ducele ridică întrebător din sprâncene.

— Politic? Nu înţeleg...

— Alteţa Voastră Serenisimă are pretenţii justificate asupra Regatului Sardiniei.

Robert atinsese un punct nevralgic. Ducele de Modena era căsătorit cu fiica regelui Sardiniei. Soacra sa, Maria-Theresa de Austria, manevra să-i atribuie coroana în detrimentul prinţului Carlo-Alberto, moştenitorul tronului, pe care-l ura. Intrigile ei nu făceau decât să pună în practică politica italiană a Austriei, care tindea să înlăture pe suveranii legitimi, în favoarea Habsburgilor. Toscana – un vechi fief al dinastiei de Medicis –intrase sub ocârmuirea principilor de Lorraine, vasalii Vienei. Modena trecuse din mâna familiei de Este într-a arhiducelui Franz de Habsburg, care îşi italienizase numele devenind ducele Francesco al IV-lea. Parma şi Piacenţa, republica Veneţia şi Lombardia suferiseră aceeaşi soartă. Drepturile naţiunilor de a dispune de propria lor soartă erau încălcate cu seninătate de guvernanţi, în virtutea dreptului divin al suveranilor de a dispune de supuşii lor.

Ducele Francesco pricepu că Robert Sunderland i-ar putea aduce mari servicii. Trebuia deci să scadă din preţ. Era prea

abil spre a nu înțelege că dictonul „ce-mi dai, să-ți dau" își găsea de data aceasta o bună aplicare.

Vizita la Modena se încheie astfel în cele mai promițătoare condiții.

Curând după înapoierea sa la Viena, Robert primi invitații din partea lui Fernando al III-lea, mare duce de Toscana, și a lui Fernando I, rege al celor Două Sicilii. Primul îl poftea la Florența, al doilea la Neapole și la Palermo.

Ducele de Modena își respectase angajamentul.

Într-una din ultimele zile ale lui ianuarie, nunțiul papal își anunță vizita la Sunderland Palais. Robert îl primi cu toată pompa. Folosindu-se de un abil și înglorit limbaj diplomatic, nunțiul papal îi dădu a înțelege că Suveranul Pontif ar fi încântat să-l primească în audiență.

Robert savură din plin comicul acestei situații. Casa Sunderland, care finanța prin reprezentantul ei din New Orleans pe coloniștii rebeli din Mexico și din America de Sud, se erija în apărătoare a absolutismului în Italia, prin reprezentantul ei din Viena.

În cadrul unei recepții oferite de prințul von Liechtenstein la Stadtpalais, optimismul lui Robert se temperă într-o oarecare măsură. Prințul von Metternich îl tratâ cu aceeași rece politețe, care în moravurile diplomatice se confundă cu ostilitatea declarată. Citadela cancelariatului rezista încă...

Robert își propuse să răspundă invitațiilor italiene după înapoierea sa de la Londra. Până atunci însă luă măsuri pentru urgentarea înființării Băncii Sunderland din Modena. Formalitățile legale nu durară mult. Și Robert, și ducele Francesco aveau tot interesul ca operațiile pregătitoare să se încheie în termen scurt. În sfârșit, în cadrul unui schimb de scrisori, Robert confirmă ducelui că Banca Sunderland din Modena avea să-și deschidă porțile la 30 martie, iar la 30 aprilie, primul transport de arme urma să fie debarcat la Viarregio.

Capitolul 4

Paris în 1820...

Napoleon zace pe o insulă pierdută în Oceanul Atlantic... Bourbonii şi-au recâştigat tronul...

Bonapartiştii, îndepărtaţi din armată, din administraţie, împinşi spre periferia societăţii, îşi rumegă nemulţumirea, complotează, caută pricini regaliştilor... Dueluri... Dueluri... Dueluri fără număr... Morţi, răniţi...

Conspiraţii... Organizaţii subterane: „Patrioţii din 1816"... „Vulturii lui Bonaparte"... „Cavalerii Soarelui!"... „Patrioţii europeni"... „Ceapa Neagră"... „Cavalerii pumnului"... Tipografii clandestine... Manifeste...

Poliţia ripostează... Agenţi provocatori... Vidocq, fost ocnaş, intrat în poliţie, organizează bande de pseudobonapartişti. Arestări... Temniţe... Execuţii...

La cafeneaua Lemblin se întâlnesc bonapartiştii... Câţiva ofiţeri din garda regală se laudă că vor instala cu forţa pe tejghea o statuie a lui Ludovic al XVIII-lea. În ziua fatidică, trei sute de ofiţeri bonapartişti se fortifică în cafenea, aşteptând pe inamic, care nu apare...

Ziare... multe ziare... Regaliştii citesc *Journal des Débats, Gazette de France, La Foudre, la Quotidienne, Journal Royal.* Opoziţia liberală nu cumpără decât *Le Constitutionnel, La Minerve Française, Le Náiń Jaune, Le Nain Vert, Le Nain Rose, Le Miroir*...

Ultraregalistul *Journal des Débats* scrie cu venin despre Napoleon: „Veritabilul prenume al acestui fals mare om este Maximilien. Dar şi-a schimbat prenumele în Napoleon, pentru ca poporul să nu-l compare cu Maximilien Robespierre, înaintaşul său de tristă şi spurcată memorie".

Bonapartiştii răspund cântânt cuplete antiregaliste:

Je me jou du roi
Du comte d'Artois,
Et du duc D'Angloulême.
Du duc de Berry
De la duchesse aussi
Et de ceux qui les aiment.

720.000 de locuitori se îmbulzesc în capitală..

Străzi strâmte, înghesuite, cupeuri, cabriolete, diligenţe, carecu mărfuri, caleşti, călăreţi... Tarabele negustorilor ocupă trotuarele. Munţi de salată, piramide de articole de drogherie, baloturi cu haine, movile de cărţi vechi, stive de butoaie... Printre toate acestea, pietonii şerpuiesc în şir indian...

Noaptea, oraşul zace în beznă. Noctambulii folosesc felinare individuale, pentru a se feri de băltoace, de gropi, de grămezi de piatră, de zidurile scoase în afară ale caselor...

Expoziţii şi spectacole de curiozităţi: „Luteţia acum o mie de ani", „Spectacol de fizică experimentală şi Cosmo-Mecanicos", „Diorama" – spectacol panoramic cu jocuri de lumini, prezentat de Daguerre... „Venus Hotentotă"... „Familia Crocodililor, micul Tamarin şi alte animale ciudate"... „Omul-muscă"... „Mormântul egiptean"... „Jocko, omul-maimuţă"... „Spaniolul incombustibil"...

Ca să ajungi la Bois de Boulogne trebuie să foloseşti un drum plin de noroaie, iarna, şi de praf, vara, mărginit de locuri virane şi de câteva restaurante şi cafenele de mâna a doua. Acest drum se numeşte Champs Elysées...

Cafenelele, restaurantele au mare căutare... Eleganţii îşi dau întâlnire la Beauvilliers... Laffite, Casimir Périer, Manuel, Talma cinează la Ferret... În Place du Chatelet, patru birturi şi-au atras o clientelă considerabilă servind specialităţi

de picioare de porc. Se spune că peste cincizeci de mii de picioare sunt consumate zilnic... Cafeneaua Olympului este instalată într-o pivniță adâncă. Ca să ajungi în sala de consumație ai de străbătut o galerie subterană și de traversat un lac minuscul într-o ambarcație condusă de bărbosul Caron. Mesele, instalate în grote, sunt deservite de ispititoare replici ale lui Hebe și Ganymed. Venus servește la tejgheaua băuturilor, iar Proserpina veghează la casă... Vicontele de Léaumont, veșnic lefter, își achită mesele salutând la plecare cu zgomotoasă condescendență pe analfabetul patron al cafenelei Desmarès: „La revedere, scumpul meu coleg de colegiu"...

Se dansează la Ranelagh, la Jardin de Psyché, la Bal des Étrangers, la Tivoli, la Galeries Pompei... La Grande Chaumière dansatorii se amuză în pauze făcând tragere la țintă... Se dansează *la Cosaque, la Montferine, la Boulangère, l'Écossaise, l'Anglaise, la Galopade*, și mai ales valsul...

Jocurile de noroc cunosc o mare afluență. Curtea le tolerează, fiindcă obține un beneficiu anual de 2.400.000 franci. Se joacă biribi, creps, ruletă, roșu și negru, ecarté... Tripourile abundă. Naivii sunt curățați și de crupieri, și de trișori, și de escroci. Uneori, pe lângă bani, își mai pierd și viața...

Teatre... teatre... teatre... Théâtre Française, Opéra, Opéra Comique, Odéon, Nouveauté, Vaudeville, Ambigu-Comique, Porte Saint-Martin, Panorama Dramatique... Premieră la Théâtre Française... *Mademoiselle* George, cunoscută pentru sentimentele ei bonapartiste, este fluierată de regaliști și obligată să strige „Trăiască Regele". „Un far pe o epavă", spune un răutăcios despre tiara incrustată cu diamante a faimoasei *Mademoiselle* Mars, care a sărit peste patruzeci de ani... La Théâtre Comte circulă zvonuri răuvoitoare asupra moralității unor actrițe adolescente. Poliția invită pe directorul teatrului să-și recruteze actrițe trecute de 21 de ani. La teatrul Porte Saint-Martin, reprezentația lui *Othello* de către o trupă britanică de mâna a doua provoacă încăierări între publicul anglofob și actori. Jandarmii sunt plasați pe scenă pentru a asigura continuarea spectacolului...

Se face un trafic deșănțat cu titlurile de noblețe și cu decorațiile. Legiunea de onoare costă între 250 și 300 de franci...

Librăriile oferă publicului opere literare care storc lacrimi de înduioşare cititoarelor sensibile şi sentimentale: *Podalise şi Cirphé sau triumful amorului pur, Orfelinii în luptă cu crima, Malvine sau virtutea răsplătită, Fecioare şi ispite, Crima contelui de Russac sau viciul pedepsit...*

Horace Raisson scrie indignat într-al său *Manual complet al politeţei*: „Astăzi bunicele şi bătrânii nu mai sunt exilaţi prin camerele din fund unde să poată juca în linişte ecarté, boston sau whist; tineretul elegant le face concurenţă, îmbulzindu-se în jurul meselor verzi; doamnele şi domnişoarele sunt lăsate singure în salonul de dans şi abia dacă mai găsesc câte un cavaler sau doi care să le ţină de urât... Lumea preferă aurul amorului... *O tempora, o mores...*"

Moda a evoluat. A trecut voga rochiilor inspirate de antichitatea greacă şi romană. Linia rece, stauară a lăsat locul unei mode vaporoase, juvenile, de o graţie proaspătă, ingenuă. Culori şi tonuri la modă: *flamme de Vésuve, flamine de punch, acajou, arbre de Judée, queue de paon, sable de Nubie, Ipsibohé, blue Eveline...*

Epidemie de spleen... Peste 300 de sinucideri într-un singur an...

1820... la Paris...

* *
*

Bois de Boulogne.

Pe cerul cenuşiu, zorile aşterneau o lumină rece, alburie, lividă ca obrazul unui cadavru. Zdrenţe de pâclă se agăţau printre ramurile contorsionate ale copacilor. Zăpada murdară, călcată în picioare, lăsa alocuri să se vadă urzeala neagră a frunzişului putred, amestecat cu noroi.

Linişte adâncă...

Se auzi un nechezat.

Apoi un glas uşor răguşit, cu inflexiuni joase, care rosti cu solemnitate:

— *Messieurs, attention...*

Un grup de bărbaţi în mantale negre – corbi cu înfăţişare umană – privea cu aviditate spre alţi doi bărbaţi – de asemenea în mantale negre – care stăteau neclintiţi, spate în spate,

ţinând în mâna dreaptă câte un pistol cu gura ţevii îndreptată spre cerul cenuşiu.

Glasul cu inflexiuni joase începu să numere grav, ritmat, scandând ca dangătul unui clopot.

— *Un... deux... trois... quatre...*

Bărbaţii care stătuseră spate în spate începură să se îndepărteze unul de celălalt. Călcau apăsat, în cadenţa impusă de glasul cu inflexiuni joase:

— *Cinq... six... sept...*

Păşeau rar, ca şi când ar fi mers în urma unui car mortuar. Aburii respiraţiei lor se pierdeau în aerul îngheţat.

— *Huit... neuf...*

Grupul de spectatori în mantale negre stătea nemişcat ca nişte stânci.

— *Dix!*

Ultimul cuvânt răsună scurt, ca o lovitură de bici.

Bărbaţii cu pistoale în mâini se opriră din mers şi se răsuciră pe călcâie. Când se văzură iarăşi faţă în faţă, plecară braţul înarmat, ţintindu-se reciproc.

Pistoalele scuipară foc.

Unul din cei doi bărbaţi rămase câteva clipe nemişcat, apoi se prăvăli ca un copac retezat, peste omătul moale.

Celălalt bărbat lăsă încet mâna în jos, în vreme ce gura pistolului continua să fumege. Aruncă o ultimă privire asupra adversarului doborât, apoi se îndreptă spre trăsura care îl aştepta după un pâlc de arbori, goi ca nişte schelete.

Din grupul de oameni în mantale negre se desprinseră doi, care se repeziră spre silueta prăbuşită în zăpadă. Îngenunchează. Ceilalţi trei rămaseră să schimbe câteva cuvinte. Conciliabulul – foarte scurt – se desfăşură aproape în şoaptă. Fără să-şi strângă mâinile, se salutară cu gravitate, apoi se despărţiră.

Doi dintre ei porniră – fără să se grăbească – spre trăsura în care se urcase învingătorul. Al treilea se îndreptă târându-şi parcă picioarele spre siluetele plecate asupra învinsului.

Portierele trăsurii se închiseră. Echipajul alcătuit din patru cai negri, de rasă spaniolă, porni fără zgomot.

Învingătorul îşi puse calm mănuşile.

Unul dintre însoţitorii săi rosti cu umbră de îngrijorare în glas.

— Să sperăm că n-a murit.

— *Je m'en fous éperduement*, răspunse învingătorul.

— Vizitiul tău ştie să tacă?, întrebă al doilea însoţitor.

— Ştie. În slujba mea a învăţat că tăcerea e de aur. Unde vă las?

— Pe Champs Elysées. La ora asta e pustiu. E bine să nu fim văzuţi împreună, opină primul însoţitor.

— Foarte înţelept. Eu mă înapoiez pe jos până acasă, răspunse al doilea. Cu cât sunt mai puţini martori, cu atât mai bine.

Trăsura străbătea în trap întins aleile şerpuite ale imensului parc. Ieşi din Bois de Boulogne şi se angajă pe Cours de la Reine.

Copacii desfrunziţi îşi întindeau spre văzduhul plumburiu ramurile, asemenea unor bătrâni ce-şi ridică braţele descărnate implorând cerul. Sena se scurgea paralel cu drumul, purtând pe învelişul ei întunecos sloiuri colţuroase. Dincolo de apele mohorâte, pe malul stâng se întrezărea prin pâclă silueta Palatului Bourbon.

— Să oprească, spuse unul din însoţitori.

Învingătorul trase de un ciucure de mătase prins la capătul unui cordon.

Vizitiul îşi struni caii.

— Cobor şi eu, spuse al doilea însoţitor. Luăm diseară masa împreună?

— Da. La Beauvilliers. Am reţinut masă, spuse învingătorul.

După ce rămase singur, trase iarăşi de cordon.

Trăsura se puse în mişcare. Trecu pe lângă Grădina Tuileries şi o luă la dreapta pe Pont Royal. Clădirile somptuoase ale aristocraticului cartier Saint-Germain defilau prin faţa ferestrelor trăsurii.

Învingătorul îşi duse mâna înmănuşată la gură, zăgăzuindu-şi un căscat.

Trăsura pătrunse într-o vastă grădină cu alei drepte, inspirate de arhitectura severă a parcului de la Versailles. La capătul aleii principale se înălţa măreaţă silueta Palatului

Lusignan Valois. Din cerul vânăt prinseră să se cearnă fulgi mărunți și rari de zăpadă. Trăsura opri în dreptul unei maiestuoase scări de marmură.

Gerald era obosit, dar nu putea să doarmă. Mintea îi era mai trează ca niciodată. Creierul lucra cu o intensitate crudă, scoțând la suprafață cele mai ascunse gânduri, despuindu-le de veșmintele de paradă, prezentându-le într-o goliciune înspăimântătoare.

Ucisese un om. Pentru întâia oară. Revedea cu o limpezime uluitoare, în linia de tir a pistolului său, plastronul cămășii albe a lui Montrailles, înrămat parcă între reverele de blană ale mantalei. Cătarea armei țintea inima care pulsa ritmic sub învelișul pieptului. Ochea cu atâta încordare inima adversarului, încât nici nu lua în seamă gura pistolului acestuia, îndreptată asupra lui. Degetul său apăsă pe trăgaci. Simțea curbura rece a metalului cedând sub presiunea arătătorului.

Zece ani învățase să tragă la țintă. Zece ani făcuse exerciții de ochire pe siluete de lemn, ca acum să-și îndrepte arma asupra unui om adevărat. Destinul voise ca acest Montrailles, de existența căruia habar n-avusese până în preziua duelului, să joace rolul primei ținte vii.

Richard Sunderland ținuse ca fiii lui să fie capabili a înfrunta pe calea armelor orice adversar, oricât de primejdios. Irascibilitatea și respectul său față de tradițiile cavalerești erau cu atât mai puternice cu cât dușmanii săi luaseră adeseori în derâdere „marota" lui pentru sângele albastru; când se știa prea bine că în linie paternă se trăgea dintr-o familie mai mult decât mediocră.

Pe când se afla încă la vârsta copilăriei, Gerald intrase pe mâna maeștrilor plătiți să-și deprindă elevii a împrăștia moartea. Acum această educație își dădea roadele. Un incident relativ fără importanță punea în joc dreptul la viață a doi tineri reprezentanți ai unei lumi care-și făcea din „codul onoarei" a doua religie.

Degetul lui Gerald apăsa pe trăgaci. Ochiul exersat prindea în aceeași linie perfectă cătarea pistolului și inima adversarului. Întreg sistemul nervos își concentra activitatea asupra unui scop unic. Uciderea unui om.

Îi răsunau şi acum în ureche detunăturile aproape simultane ale celor două pistoale şi ecourile lor în pădurea cu copaci dezgoliţi, ca nişte schelete încremenite în cele mai groteşti poziţii.

Glonţul adversarului se pierduse undeva, înfipt poate în trunchiul vreunui arbore. În schimb, glonţul său, plecat mai repede în scurta şi fantastica-i călătorie, nimerise în plin. Pe plastronul alb apăruse o floare roşie. Gerald o văzuse perfect în lumina alburie, palidă, a zorilor. Ochii adversarului îl priviseră cu o expresie de surpriză, aproape comică. Montrailles încerca asupra sa primele efecte ale morţii care îl învăluia în aripi neguroase, înceţoşându-i vederea, amorţindu-i mâinile şi picioarele, întunecându-i raţiunea. Gerald retrăia senzaţiile omului pe care-l ucisese. Simţea parcă în piept acel şoc surd care creştea în gâlgâieli de vârtej.

Gerald gemu uşor. Se răsuci pe o parte. Întinse mâinile sub pernă. Răcoreala aşternutului neatins până atunci îi mai potoli fierbinţeala.

Se răzvrăti împotriva puhoiului de gânduri negre. Se smulse de sub apăsarea lor şi, cu o vâslire din umeri, le dărâmă aşa cum Samson dărâmase coloanele templului. N-aveau niciun rost regretele şi procesele de conştiinţă. Dacă n-ar fi ucis, ar fi fost ucis. Unul din doi trebuia să cadă. Dacă Montrailles ar fi ieşit învingător, probabil că în acest moment ar fi benchetuit în tovărăşia prietenilor săi, făcând glume ieftine şi obscene pe seama învinsului.

Îl vedea în lumina lividă a unei taverne, golind pahar după pahar, cântând cu glas spart de beţiv şi legănând pe genunchi o hetairă.

Dar rolurile se inversaseră. El, Gerald, obţinuse victoria. Rivalul zăcea întins pe aşternutul de frunze putrede, privind cu ochi sticloşi, morţi, prin împletitura ramurilor negre, cerul albit de lumina zorilor.

Şi Gerald simţi deodată o mare bucurie. O bucurie năvalnică, amplă, cotropitoare, ce-i umfla pieptul ca nişte foale. Îl năpădi un simţământ de triumf, de exaltare divină. Satisfacţia ameţitor de puternică a bărbatului care şi-a înfrânt în luptă dreaptă duşmanul.

Duelul acesta îl maturizase. Primise botezul sângelui. Dacă s-ar fi născut cu câțiva ani mai devreme, ar fi luptat cot la cot cu ceilalți tineri din generația sa, sub faldurile steagurilor imperiale, împotriva vrăjmașilor Franței. Ar fi ucis pentru că așa îi cerea datoria de ostaș, ar fi ucis pentru a obține decorații, grade, glorie...

Montrailles căzuse, răpus de mâna lui, pentru o cauză mai puțin însemnată. Victoria avea însă același parfum.

Apoi gândul îi fugi brusc la tatăl său. Grație lui gusta acum senzația de împlinire, sortită numai luptătorilor încununați cu lauri. În timpul vieții acestuia nu știuse să-l prețuiască îndeajuns. Tatăl său privea departe, în perspectivă, cuprindea, ca un șahist de înaltă clasă, un număr superior de mișcări celor calculate de adversar. Richard Sunderland-Beauclair știuse că într-o zi fiul său Gerald va fi pus în situația de a-și juca existența pe o carte. Și în previziunea acelei zile îl pregătise. Gerald avu o splendidă revelație.

Tatăl său îi dăruise de două ori viața. O dată când îl adusese pe lume și a doua oară când îi înarmase brațul spre a-l ucide pe Montrailles.

Abia acum înțelese cât de neprețuit fusese părintele său. Și mai înțelese ceva. Că Richard îl apăra, deși trecuse în lumea neființei. Că va fi întotdeauna prezent, și la bine, și la rău. Simțământul acesta exaltant îl încercase și Richard Sunderland în anii adolescenței sale. Și el avusese revelația prezenței cvasimateriale a bunicului său, care, deși murise, stăruia să se afle alături de el.

N-ar fi fost exclus ca și bătrânul marchiz Henri de Beauclair să fi încercat aceleași simțăminte în tinerețea lui. Poate că această revelație repetată din tată în fiu, generații de-a rândul, era mai mult decât o închipuire. Poate că în realitate ascundea legătura indestructibilă dintre generații, acea punte pe care viața o stabilește între cei care mor, cei care-și continuă existența până la scadența finală și cei care se nasc, integrându-se în fluidul lent și neîntrerupt al vieții și al morții.

Gerald adormi împăcat cu sine însuși, cu moartea al cărei instrument se făcuse poate fără voia lui, și împăcat mai ales

cu tatăl său, care în mintea şi în sufletul lui căpătase o viaţă prodigioasă.

Gerald nu se trezi din somn decât în clipa în care valetul englez dădu la o parte draperiile de brocart, lăsând soarele să se reverse în dormitor.

— Cât e ceasul, James?, întrebă el după ce se frecă îndelung la ochi.

— Douăsprezece, *Sir*. Pot servi micul dejun, *Sir?*

— Nu. Mai târziu. Baia?

— Vă aşteaptă, *Sir*.

— Ieri apa a fost cam rece, James.

— Nu se va mai repeta, *Sir*.

Gerald aruncă deoparte plapuma de atlaz auriu şi sări din pat. Valetul îi puse pe umeri un halat de brocart. Gerald trecu în faţa căminului în care focul duduia împrăştiind o căldură moleşitoare, de tropice.

— *Monsieur* Alain s-a sculat?, întrebă el.

— Nu încă, *Sir*.

Gerald trecu la fereastră. Soarele aurea aleile pietruite ale grădinii, statuile de marmură, rondurile acoperite cu omăt. Dincolo de crestele copacilor se zăreau turlele bisericii Saint-Germain-des-Près.

– De dimineaţă începuse să ningă, zise valetul deschizând uşa camerei de baie.

Razele soarelui intrau potop pe ferestrele înalte. Apa din bazinul de marmură verde căpăta străluciri de smarald.

Gerald lepădă halatul, cămaşa şi se aruncă în undele calde, parfumate cu lavandă. Corpul lui suplu, de efeb, se contura alb ca fildeşul în ambianţa verde a încăperii. Gerald moştenise frumuseţea virilă a tatălui său. Părul castaniu, ondulat cădea în dezordine pe fruntea-i înaltă. Nasul frumos desenat, bărbia voluntară, ochii visători şi mângâioşi, sau de o asprime tăioasă, de oţel – după împrejurări –, obrazul catifelat, care nu pierduse încă prospeţimea adolescenţei, contribuiau să-i creeze o înfăţişare plină de seducţie, dar uneori de o duritate puţin agreabilă pentru cei care trebuiau să-i suporte prezenţa în momentele lui de mânie sau de plictis.

Baia dură o jumătate de oră. Aproape de sfârşitul ei apăru un lacheu care anunţă sosirea contelui de Beaumont-Challais.

— Să mă aştepte. Nu voi întârzia.

Lacheul dispăru spre a transmite mesajul.

Toaleta lui Gerald nu dură mult. Nu avea răbdare să-şi piardă timpul în faţa oglinzii asemenea majorităţii tinerilor din lumea lui. Dar oricât de repede şi de neglijent s-ar fi îmbrăcat, înfăţişarea sa păstra o eleganţă firească, plină de farmec. Se spunea că asupra lui Gerald ursitele pogorâseră toate calităţile fizice refuzate fraţilor săi vitregi.

Henry avea un cap de mumie. Falnicul Robert de odinioară ajunsese un munte de carne macră. Pe chipul lui Charles destrăbălarea îşi imprimase stigmatele. Arăta ca un satir, cu musculatură de troglodit, cu ochii aprinşi, lacomi, subliniaţi de cearcăne.

Gerald intră în sfârşit în salonul chinezesc. La apariţia lui, contele de Challais se ridică în picioare. Schimbară o strângere de mână.

— Aş vrea să stăm puţin de vorbă, Gerald, spuse contele cu gravitate.

Amaury de Beaumont-Challais, directorul general al Băncii Sunderland-Beauclair de la Paris, dirija în acelaşi timp toate întreprinderile bancare, industriale şi comerciale din Franţa şi Spania, controlate de Casa Sunderland, potrivit dispoziţiunilor testamentare ale creatorului dinastiei. Gerald Sunderland Lusignan – fiul legitimat al lui Richard şi al Andreei Darnley, principesă de Montenuovo – urma să preia conducerea afacerilor la atingerea majoratului, care coincidea cu încheierea studiilor superioare la Oxford.

Peste câteva luni, Gerald avea să împlinească douăzeci şi unu de ani. Diploma în Ştiinţele Economice şi-o luase cu brio. Acum aştepta cu teamă învestitura. Ştia că avea să se înhame la o muncă grea, plină de răspunderi.

Contele de Challais era un tipic reprezentant al secolului al XVIII-lea. Elegant, de o politeţe rafinată, „grand seigneur" până în vârful unghiilor, ştia să ascundă sub o aristocratică nepăsare o experienţă vastă însuşită sub oblăduirea marelui său maestru Richard Sunderland.

Răspunzând invitaţiei lui Gerald, Challais se adânci iarăşi în fotoliul său. Gerald se aşeză pe o canapea.

— Îmi permiteţi să vă ofer un coniac?

— Dimineaţa?

— De ce nu? Preferaţi poate un pahar cu Fine Napoleon?

Contele ridică braţele spre cer.

— Eşti incorigibil, Gerald. Fine Napoleon! În plină Restauraţie. Numele acestui om detestat de toată lumea...

— De actualul regim, *Monsieur*.

— Fie. De actualul regim. Numele acestui om trebuie să dispară din limbajul nostru. Nu ne e îngăduit să luptăm împotriva curentului. Napoleon a murit – trăiască Ludovic al XVIII-lea.

— Napoleon n-a murit încă, *Monsieur*.

— Moartea civilă e mai cumplită decât moartea fizică, Gerald... Dar fiindcă a venit vorba de moarte, trebuie să-ţi aduc la cunoştinţă un fapt de o gravitate excepţională.

— Vă ascult, *Monsieur*.

— În zorii acestei zile, tânărul conte Charles de Montrailles, ofiţer de gardă şi confident al ducelui de Berry, a fost ucis într-un duel.

Gerald încreţi din sprâncene, apoi rosti cu nevinovăţie.

— Regretabil, foarte regretabil! Eh, repede mai circulă veştile. Nu credeţi?

Charles în privi îndelung.

— Ducele de Berry e furios. A declarat că nu-şi va găsi liniştea până nu va pune mâna pe ucigaşul favoritului său.

— Lichidarea adversarului într-un duel purtat după toate regulile cavalereşti nu constituie o crimă în sensul penal al cuvântului.

— Acelaşi lucru îl spunea şi Boutteville-Montmorency, acum două secole. Aceasta însă nu l-a împiedicat pe Richelieu să-i taie capul în Place de Grève.

— Poveste veche, *Monsieur*.

— Edictele regale asupra duelului au rămas în vigoare. Uiţi că şi străbunicul dumitale, marchizul, s-a refugiat în America pentru a evita consecinţele unui duel.

— Astăzi, *Monsieur*, duelurile sunt monedă curentă. Bonapartiştii şi regaliştii se măcelăresc în ciuda edictelor.

Challais îşi aruncă privirile asupra focului din cămin, apoi se întoarse iarăşi spre Gerald.

— Montrailles n-a fost ucis de un bonapartist.

— Nu?

— Nu. Montrailles a căzut apărând onoarea protectorului său.

— Onoarea protectorului său? Pasionant.

— Nu ştii, într-adevăr, nimic despre această chestiune, Gerald?

— Vă jur, *Monsieur*...

— Nu blasfemia, Gerald. Ducele de Berry are o amantă...

— Vai, *Monsieur*, Ducele de Berry este însurat, rosti tânărul cu virtuoasă indignare.

— Nu-ţi stă bine să faci pe naivul, Gerald. Această amantă, pe nume Virginie Letellier, este dansatoare la operă. Montrailles a aflat – nu ştiu din ce surse – că *Mademoiselle* Letellier întreţine relaţii intime cu un tânăr nobil. A provocat o explicaţie. Dansatoarea – strânsă cu uşa – i-a destăinuit numele tânărului. A urmat duelul de care ţi-am vorbit.

Gerald zâmbi.

Pot să vă completez informaţiile, *Monsieur*. Ducele de Berry a plecat pentru câteva zile în Bretagne. Bănuia că e înşelat. Înainte de plecare, i-a încredinţat lui Montrailles misiunea de a-i supraveghea amanta pe timpul absenţei sale. Montrailles a descoperit firul intrigii numai după plecarea ducelui din capitală. Bietul ofiţer a dispărut odată cu taina sa. După câte ştiu, ducele este aşteptat să sosească la Paris abia în cursul acestei seri.

— A sosit ceva mai devreme. Mai precis, acum o oră.

— În cazul acesta, nu e nicio primejdie. Montrailles a murit în zori.

Challais se uită lung la Gerald.

— Eşti bine informat...

— Veştile circulă, *Monsieur*. Mai ales cele decoltate.

— Mda, rosti dubitativ Challais. Mai cunoaşte cineva numele tânărului nobil?, reluă el.

— Numai *Mademoiselle* Letellier şi martorii duelului.

— Martorii sunt gentilomi?

— Desigur.

— Atunci vor şti să tacă. Dar dansatoarea?

— I-am închis gura cu aur.

Challais zâmbi în colţul gurii.

— Te-am prins. Ai recunoscut fără să vrei că eşti persoana în cauză.

— Fie. N-am să neg evidenţa. Cum de aţi prins dumneavoastră firul?

— Hm, vrei să-ţi spun adevărul? Ştiam totul. Inclusiv legătura cu *Mademoiselle* Letellier.

Gerald se posomorî.

— M-aţi spionat, *Monsieur?* Ştiam că dispuneţi de un eficient serviciu de informaţii. Dar n-am bănuit că-l folosiţi spre a mă urmări.

Challais se prefăcu a nu observa iritarea crescândă din glasul amfitrionului.

— Gerald, ascultă-mă cu luare-aminte. Ai să judeci la sfârşit dacă trebuie să mă condamni sau nu. Făcu o pauză, subliniind parcă însemnătatea cuvintelor pe care avea să le rostească, apoi continuă. La ora actuală eşti unul dintre cei mai importanţi oameni din Franţa, Gerald. Şi oamenii importanţi se află în centrul atenţiei generale. Este adevărat că ai fost urmărit pas cu pas de agenţii mei. Dar spre binele tău. Spre a te feri de indiscreţiile altor agenţi, care te urmăreau de asemenea pas cu pas. Spre a-ţi afla slăbiciunile şi a le specula la momentul potrivit.

Gerald îşi împreună acuzator braţele.

— Interesant, foarte interesant. Aş putea să aflu şi eu ce ştiţi despre mine?

— Fapte mai recente sau mai îndepărtate?

— Pe cele îndepărtate le-am uitat şi eu, replică Gerald cu răceală.

— Acum o săptămână ai pierdut 50.000 de ludovici la un tripou.

— Cunoaşteţi şi adresa?

— Da. 31, Rue du Bac.

Amfitronul zâmbi ironic.

— Presupun c-aţi fost scandalizat.

Challais ridică din umeri.

— Scandalizat? De ce? Un om cu averea dumitale poate să piardă fără riscuri 50.000 de ludovici. Un milion... cinci milioane.

— Ați condamnat probabil legătura cu *Mademoiselle* Letellier.

— E foarte firesc să întreții legături cu dansatoarele de la Operă. Idila cu Virginie Letellier m-a deranjat dintr-un singur motiv. E primejdios să intri în concurență cu moștenitorul prezumtiv al tronului.

Gerald își admiră unghiile perfect manichiurate, degetele albe și subțiri, mâinile fine, acoperite în parte de dantelele manșetelor.

— Ducele de Berry mă irită. E vulgar, infatuat, prost crescut.

— Va fi totuși regele Franței.

— Nu pot decât să deplâng Franța.

— O întrebare, Gerald.

— Vă rog.

— Nutrești oarecare sentimente acestei Virginie Letellier? Sau... ai făcut-o din bravadă?

Gerald râse.

— Nu vi se poate ascunde nimic, *Monsieur*. Am vrut să joc o festă ducelui Berry.

Challais clătină din cap.

— Din nefericire, ai reușit.

— Și altceva ce-ați aflat? Ceva care să vă scandalizeze.

Vizitatorul își desfăcu brațele, zâmbind cu imensă indulgență.

— Nu uita, Gerald, că m-am născut în secolul al XVIII-lea. Nimic nu mă scandalizează. Nici măcar prostia. Căci prea o întâlnesc la mulți oameni.

Amfitrionul surâse. Discuția luase o întorsătură agreabilă. Trebuia să admită că Challais era nu numai abil, ci avea și vederi largi.

— Atunci sunteți gata să-mi dați un certificat de bună purtare?

— Da și nu.

— Am săvârşit deci şi fapte inavuabile.

— Inavuabile e un cuvânt tare. Cel mult – nepotrivite.

Căutând o poziţie cât mai comodă, Gerald se aşează picior peste picior.

— Pot să aud şi eu despre ce e vorba?

— Eşti văzut în compania unui dansator de la Operă. Alain Dunois.

— Ah, îmi cenzuraţi prietenii.

Challais ridică iarăşi din umeri.

— Nu mi-aş permite aşa ceva. Mă supără însă comentariile altora. Ştii cum ţi se spune dumitale şi prietenului dumitale în saloanele din Saint-Germain? Şi chiar în foaierul Operei? Castor şi Pollux.

Gerald izbucni în râs.

— Iată-mă şi în domeniul mitologiei. Ce poetic! În orice caz comparaţia nu poate decât să ne flateze.

— Implicaţiile echivoce ale comparaţiei ar trebui să te pună în gardă, Gerald.

— Calomniile nu mă înspăimântă, Monsieur, replică el cu severitate.

— De acord. Este însă preferabil să nu le alimentezi creând situaţii susceptibile a da naştere la interpretări răuvoitoare. Ţin atât de mult la dumneata, Gerald, încât vreau să-ţi feresc de umbre reputaţia. Eşti fiul lui Richard Sunderland. Dacă ar fi numai acest considerent, tot n-aş ezita să mă lupt cu ghearele şi cu dinţii pentru a-ţi apăra prestigiul.

Gerald surâse. Căldura din glasul lui Challais îi topise animozitatea.

— Când tatăl meu – student la Oxford – era găzduit în casa colegului său, lordul Eastleigh, credeţi că s-a gândit cineva la implicaţiile echivoce ale acestei prietenii?

Challais scoase din buzunar o tabacheră de aur din care trase o priză de tutun. Strănută. Vârî tabachera în buzunar, apoi îşi scutură jaboul de dantelă.

— Dacă ai fi fost prieten cu un tânăr de rangul dumitale n-ar fi ridicat nimeni obiecţii. Când îţi alegi însă prietenii dintr-o anumită societate...

— Oamenii de artă sunt „o anumită societate"?

— Aceasta este concepţia curentă, Gerald. Nu o împărtăşesc. Sunt însă de principiul că nu e înţelept să te iei la trântă cu opinia publică.

— Părerile unor snobi nu pot constitui opinia publică.

— Molière nu a fost socotit demn să se odihnească după moarte în incinta unui cimitir.

— De atunci concepţiile au evoluat, *Monsieur*.

— Bine. Renunţ să te mai contrazic. Îmi permit totuşi să-ţi dau o povaţă. Poţi să o primeşti, căci sunt mai bătrân decât dumneata. Dacă simţi nevoia să te dezlănţui, ascunde-te într-un turn ferecat cu şapte lacăte. În viaţa publică să personifici însă virtutea. Numai aşa poţi câştiga şi păstra încrederea celor mulţi. Dacă cei mulţi n-au încredere în dumneata, nu vor avea încredere nici în întreprinderile pe care le conduci.

Challais se ridică din fotoliu.

— Să revenim la Montrailles. Cred că n-ar strica unele măsuri de prevedere. N-ar fi rău să părăseşti pentru câtva timp Parisul.

Gerald făcu un gest de nepăsare.

— Îmi place să cochetez cu primejdia. Aceeaşi concepţie a avut-o şi tatăl meu.

— O punea însă în slujba unei cauze.

Gerald nu răspunse. Îl amuzau eforturile evident bine intenţionate ale contelui. Regreta că nu-i putea face o plăcere, adoptându-i punctul de vedere.

— Rămân la Paris, *Monsieur*.

Challais se apropie de cămin şi întinse mâinile, lăsând să i le mângâie căldura flăcărilor ce dansau asupra unor butuci aşezaţi cruciş pe un pat de jăratic.

— Îţi mai aduc o veste, Gerald. Fratele dumitale Henry va sosi la sfârşitul acestei luni la Londra.

Gerald se ridică brusc de pe canapea.

— Ţine să-şi plimbe incompetenţa şi în Europa? Ce vrea?

— Să facă probabil ordine şi dincoace de Atlantic.

— Ordine? N-are decât să facă ordine la Londra. La Paris ştim să ne conducem şi singuri. Statutul Casei Sunderland ne acordă oarecare autonomie.

Challais rămase cu privirile aţintite asupra focului. Pe chipul lui luminat de vâlvătaie plutea un zâmbet bizar, pe care Gerald nu putea să-l vadă. Aruncase abil nada.

Cu mâinile la spate şi cu privirile aţintite în jos, Gerald se plimba agitat prin cameră.

— Rezultatele politicii lui în Statele Unite sunt jalnice. N-am participat încă la conducerea Casei Sunderland, dar aceasta nu înseamnă că nu m-am documentat.

— Vom fi chemaţi şi noi la Londra, spre a da socoteală de modul cum am condus treburile în Franţa şi în Spania.

— Vor fi convocaţi şi Robert, şi Charles?

— Evident.

Gerald se opri în faţa ferestrei.

— Bine. Voi merge şi eu la Londra. Vreau să dau ochii cu Henry.

Challais rosti cu glas lipsit de culoare.

— Va trebui să-ţi prezint o dare de seamă asupra activităţii noastre. Mâine dimineaţă mă poţi primi?

Gerald declară cu hotărâre.

— Nu e nevoie să vă deranjaţi. Mâine dimineaţă vin eu la Bancă.

— Perfect. Am să te aştept.

Îşi consultă ceasul.

— Îmi permiţi să mă retrag, Gerald? La două am o întrevedere cu ambasadorul Spaniei. În problema piaştrilor. Îmi dau mult de furcă spaniolii. Trebuie să primesc şi pe emisarul Prusiei, un oarecare domn Rother. Solicită un împrumut pentru ţara sa.

— Mâine vom discuta şi chestiunile acestea, *Monsieur*.

Challais salută, apoi se îndreptă spre ieşire. Gerald îl conduse până în capul scării. Când contele se aşeză pe pernele trăsurii, acelaşi surâs bizar îi lumina faţa. Reuşise să-l antreneze pe Gerald mai repede decât şi-ar fi închipuit.

Gerald se înapoie în bibliotecă. În încăperea aceea imensă, tapisată cu zeci de mii de volume, găsea o atmosferă prielnică meditărilor. Hotărârea lui de a-şi inaugura activitatea la Bancă şi de a participa la discuţiile ce urmau să aibă loc la Londra impunea o analiză serioasă a situaţiei şi un plan

de acţiune eficient şi dinamic. Încerca o emoţie puternică la gândul că avea să se arunce în vârtejul afacerilor. Atâta timp cât trăise tatăl său, avusese impresia că toate problemele se rezolvau de la sine. Întemeietorul dinastiei evolua cu atâta uşurinţă prin hăţişul celor mai complicate situaţii, încât părea înzestrat cu puteri magice. După moartea acestuia, Gerald avusese senzaţia că se trezeşte într-un labirint în care primejdiile îl pândeau la fiecare cotitură. Trăise un adevărat coşmar. Îşi spusese că nu va fi niciodată în stare să calce pe urmele părintelui său. Îi lipseau, desigur, priceperea, îndrăzneala, anvergura, imaginaţia acestuia. La Oxford se adâncise în studierea doctrinelor economice, a problemelor financiare şi industriale. Devorase tomuri peste tomuri, tratate peste tratate, ca să ajungă în cele din urmă la concluzia că era tobă de teorie, dar că în practică n-ar fi fost bun de nimic.

Prin intermediul lui Charles de Montigny, alias Gaspard Bertaut, şeful serviciului de informaţii pentru Franţa, pe care şi-l apropiase cu tact diplomatic, îşi procura copii ale celor mai importante piese care oglindeau activitatea Casei Sunderland, nu numai din Franţa şi Spania, dar şi din Imperiul Austriac, Anglia şi Statele Unite. Bertaut n-ar fi reuşit să procure nesăţiosului Gerald amplele dosare cerute de acesta, dacă Jules Lafont nu i-ar fi pus la dispoziţie arhivele sale secrete – în previziunea unor evenimente pe care le pregătea subteran cu sârg de cârtiţă.

Deasupra căminului din bibliotecă se afla un tablou semnat de Franz Hals. „Reuniunea ofiţerilor şi subofiţerilor din Corpul Arcaşilor Sfântului Adrian". O pânză magnifică pe care Richard Sunderland o achiziţionase din Olanda cu un preţ fabulos. Gerald privise adeseori acest tablou. La început cu admiraţie. Apoi, cu indiferenţa omului care se deprinde până şi cu cele mai rafinate opere de artă. Prezenţa permanentă în preajma sa a unor obiecte de o înaltă valoare artistică îl făcuse să le accepte ca pe ceva de la sine înţeles. Îşi aminti că tatăl său era capabil să admire de nenumărate ori acelaşi tablou, aceeaşi mobilă, aceeaşi statuetă. Se apropie de pânza lui Hals. Voia să o vadă cu alţi ochi. Cu ochii tatălui său. Poate în felul acesta va reuşi să se identifice cu el.

Draperiile acopereau pe jumătate ferestrele, cufundând tabloul într-o penumbră care nu-l punea în valoare. Gerald dădu la o parte draperiile. În lumina puternică a zilei, pânza lui Hals căpătă brusc viaţă. Personajele adunate în jurul mesei, cavaleri pletoşi cu veşminte de catifea, halebarde marţiale şi spade sclipitoare îl invitau să ia loc printre ei. Eşarfele purpurii, portocalii sau albastre, coleretele albe, amidonate, tonurile calde ale mătăsurilor, reliefate în clarobscurul încăperii se revărsau într-o cascadă de nuanţe, evocând degradeurile curcubeului.

Gerald contempla cu încântare crescândă această capodoperă a artei olandeze. Tabloul îl învăluia cu farmecul său pregnant, reproşându-i parcă indiferenţa lui de până atunci. Gerald îşi promise să se ocupe mai îndeaproape de magnificele piese care îi împodobeau locuinţa.

Reconfortat, trecu la birou. Luă dosarul piaştrilor spanioli şi-l răsfoi. De mâine se va înhăma la lucru. Conştiinţa forţei economice de care avea să dispună îi sporea încrederea în sine. Devenea conştient de propria sa importanţă. Avea senzaţia că retrăieşte frământarea lăuntrică a tânărului rege Ludovic al XIV-lea în momentul preluării puterii.

Deodată izbucni în râs. Nu era atât de infatuat încât să nu sesizeze ridicolul acestei comparaţii. Deşi... dacă reflecta mai adânc, nici puterea lui nu era neglijabilă. Actualul suveran al Franţei solicita sprijinul financiar al Casei Sunderland, regele Spaniei cerşea câteva milioane de piaştri, împăratul Austriei se ploconea în faţa atotputerniciei bancherilor, iar regele Prusiei cerea un împrumut care să-i salveze ţara. Gerald desfăcu dosarul. Citi câteva file, apoi îl lăsă deoparte.

Trebuia să-şi schimbe felul de viaţă. Challais avea dreptate. Îi va urma povaţa. Va adopta o conduită austeră. Va fi un demn urmaş al tatălui său. Evident, exagerările nu-şi aveau rostul. În viaţa publică va fi un model de cumpătare. Avu însă grijă a-şi face şi unele rezerve mintale. Îşi propusese să discute această chestiune şi cu Alain.

Alain! Îl preţuia mai mult decât pe toţi tinerii cu sânge albastru, înfumuraţi, superficiali, cu un lustru de cultură care le scotea şi mai mult în evidenţă prostia congenitală.

Eleganța vestimentară, femeile, jocul de cărți și caii de curse constituiau singurele lor preocupări. Față de acești tineri manifesta în societate o condescendență ușor disprețuitoare, care îi îndepărta toate simpatiile. Indiferent, prefera să-și aleagă prietenii din lumea oamenilor de artă. În atmosfera boemă a tavernelor frecventate de actori, scriitori, muzicieni, pictori, se lăsa antrenat în discuțiile pasionate dintre partizanii clasicismului și adepții romantismului. Discuțiile acestea degenerau uneori în altercații tot atât de înverșunate ca și conflictele dintre regaliști și bonapartiști.

Gerald trimise un lacheu după Alain. Închise dosarul cu documente. Îl va cerceta mai târziu.

Alain apăru plin de voioșie. Fracul cenușiu cădea perfect, mulându-i suplețea de balerin. Părul blond, ondulat, răvășit cu neglijență *en coup de vent*, după moda lansată de *Monsieur* de Chateaubriand, se armoniza cu ochii albaștri, limpezi, cu obrazul de un oval desăvârșit.

— Bună dimineața, Gerald.

— Bună dimineața, Alain.

Gerald îi oferi un pahar cu coniac.

Balerinul se lăsă să cadă pe o canapea.

— Mă uimești, Gerald. Nu te știam atât de matinal.

În vreme ce-și sorbeau băutura, pe chipul gânditor al amfitrionului se așternu o expresie gravă.

— Alain, rosti Gerald, punând paharul pe birou, a sosit momentul să ne schimbăm felul de viață.

O scânteie de veselie sclipi în ochii lui Alain.

— Vrei să ne călugărim? Perfect. Tu ai să ajungi cardinal. Cu numele și rangul tău, poți aspira și la tiara papală. Iar eu, umil iezuit, am să-ți port la procesiuni coada mantiei de purpură. Noaptea însă, adăugă el cu ton conspirativ, am să-ți aduc pe ușa din dos dansatoare de la Operă. Să-ți amintească vremurile fericite de odinioară.

Gerald izbucni în râs.

— Cu tine este imposibilă o discuție serioasă.

— Dragul meu, las seriozitatea pe seama altora. M-am făcut dansator ca să zbor ca un fluture aurit de polen și îmbătat de soare.

— Mi-ar plăcea şi mie să zbor ca un fluture, spuse Gerald cu regret. Dar am şi alte îndatoriri.

— Ştiu. Să aduci zilnic jertfe pe altarul Venerei, al lui Bachus şi al lui Priap...

— Şi pe altarul Băncii Sunderland, şi pe al Fabricii de armament de la Nantes, şi...

Alain ridică scârbit mâna.

— Destul, destul! Prea eşti prozaic.

— Am să te fac directorul meu de cabinet, zise Gerald.

Alain pufni în râs.

— Eu, director de cabinet! Mă vezi pe mine în postură de scriptolog... Să mă transform din fluture în molie şi în loc de polen să mă acopăr cu praf... Mulţumesc. Nu e pentru mine.

— Oferta mea rămâne deschisă.

— Regret că trebuie să te refuz. Dacă vrei, ţi-l recomand pe Balzac, vecinul meu de cameră. Scrie şi ziua, şi noaptea.

— Au fost odată un greiere şi o furnică.

— Morala fabulei nu mă impresionează. Prefer să mor cântând decât să trăiesc transpirând.

Gerald suspină.

— Nesocotitule, nu vrei să-ţi asiguri bătrâneţile.

Alain făcu un gest de nepăsare.

— Nu mă gândesc nici să ating vârsta de treizeci de ani. Nu ţin să-l concurez pe Mathusalem.

— Nu te-ar ispiti să ajungi director de bancă? Să te bucuri vârându-ţi mâinile până la coate în mormane de aur?

— Aurului îi prefer aplauzele... Hm, poţi concepe un bancher balerin? N-aş fi în stare să mă lepăd de dans, nici dacă m-ai numi guvernatorul Băncii Franţei.

Lacheul aduse un plic de proporţii impresionante, încadrat cu aur. Gerald desfăcu plicul şi scoase o invitaţie tipărită pe hârtie de mătase. O citi, apoi o aruncă pe masă.

— „Baronul" James Rotschild „are onoarea" să mă pofteaască la un bal, rosti el subliniind cu dispreţ cuvintele „baronul" şi „are onoarea".

Alain luă invitaţia şi o privi cu admiraţie pe ambele feţe.

— Ce somptuozitate!

— Somptuozitate de parvenit, rosti sec amfitrionul.

— Accepţi invitaţia?

— Nu. Am altceva mai bun de făcut.

— Păcat. Am să dansez şi eu acolo. Rotschild a angajat întreg baletul Operei. Ai putea să vii pentru mine. Să mă vezi dansând.

Gerald înclină uşor capul.

— Alain, argumentele tale sunt irezistibile. Am să-l onorez pe *Monsieur* Rotschild cu prezenţa mea. Poate că până la urmă are să regrete că m-a invitat.

* *
*

Gerald înţelegea să respecte programul de austeritate pe care şi-l impusese. Ca şi Richard al II-lea al Angliei în clipa solemnă a încoronării, hotărâse să rupă definitiv cu frivolităţile trecutului şi să afişeze o sobrietate calmă, plină de demnitate, nu numai în modul de a se comporta, ci şi în îmbrăcăminte.

Dimineaţa la ora opt, trăsura lui cu patru cai, mânaţi de un vizitiu în livrea, opri în faţa intrării Băncii Sunderland din Place Vendôme. Ar fi putut să-şi facă apariţia în cabrioleta sa preferată, cu un grom mititel cocoţat pe scaunul din spate, care să strige pietonilor neatenţi: „Păzea! Păzea!". Socotise că în această împrejurare solemnă era mai înţelept să se folosească de o trăsură elegantă, dar sobră, în ton cu noua sa postură.

Când urcă scările băncii, arborând o manta neagră, căptuşită cu zibelină şi un frac albastru închis, cu reflexe negre, avea o înfăţişare atât de solemnă, încât oamenii îi făceau instinctiv loc, urmărindu-l îndelung cu privirea.

Challais îl primi în cabinetul său, în prezenţa personalului superior al băncii. După ce rosti câteva cuvinte de bun venit, îl conduse cu tot ceremonialul în cabinetul folosit de creatorul dinastiei Sunderland în timpul şederilor sale la Paris.

Gerald îşi ascundea emoţia sub o afectată severitate, care îi scotea şi mai mult în evidenţă flagranta-i tinereţe. Înainte de a se aşeza în fotoliul tatălui său, se uită îndelung la obiectele pe care acesta le folosise în timpul vieţii. Călimara Empire, cu lei de bronz, pana de gâscă, recipientul de onix

cu cenuşă pentru uscat cerneala, mapa de piele incrustată cu blazonul marchizilor de Beauclair, sfeşnicul cu douăzeci de braţe, aşezat în partea stângă spre a permite luminii să cadă în plin asupra documentelor şi corespondenţei aduse la semnat. Între ferestre se afla o comodă din lemn de trandafir semnată de Cressent. Peretele opus era acoperit în întregime de un gobelin ce înfăţişa „Vizita lui Ludovic al XIV-lea la manufactura regală a mobilelor Coroanei", subiect care glorifică „munca" atât de preţuită între zidurile băncii. Un imens covor Savonnerie, cu un decor de o excesivă bogăţie, acoperea parchetul.

Gerald se aşează la birou. Gestul acesta căpătă semnificaţia unei instalări pe tron. După încheierea ceremoniei, Challais prezentă o dare de seamă asupra activităţii băncii de la moartea fondatorului ei. Expunerea aceasta îmbrăca două aspecte. În primul rând legăturile băncii cu celelalte întreprinderi controlate de Casa Sunderland, şi în al doilea rând relaţiile cu exteriorul...

Banca Sunderland din Paris, arătă Challais în cadrul celui dintâi capitol, îşi coordona activitatea cu băncile Casei Sunderland din New York, Londra, Viena şi New Orleans. Activitatea Băncii din Madrid, controlată direct de Banca pariziană, fusese substanţial restrânsă, din cauza condiţiilor tulburi din Spania. În prezent se purtau negocieri cu guvernul prusac, în vederea înfiinţării unei Bănci Sunderland la Berlin. Banca de la Paris finanţa direct Fabrica de armament de la Nantes, care-şi dezvoltase considerabil activitatea în ultima decadă, datorită războaielor napoleoniene. Producţia fabricii de la Nantes era coordonată cu producţiile fabricilor de armament „First American Gun Powder and Arming Factory" din New Schenectady (USA), „Sunderland-Montorgueil Arming Factory" din Cardiff (Anglia), precum şi cu fabrica de pulberi din Terrytown (USA). Referitor la industria extractivă, Challais raportă că Richard Sunderland se preocupase să achiziţioneze zăcăminte de fier şi de cărbuni în Statele Unite şi în Anglia, neglijând Franţa. Din această cauză, fabricile de armament de la New Schenectady şi Cardiff erau favorizate sub raportul aprovizionării cu materii prime. Challais arătă

apoi că şi sub aspectul tonajului flotelor comerciale maritime, Casa Sunderland din USA şi Anglia dispunea de o netă superioritate faţă de Franţa. Cele trei şantiere navale de la Long-Island, Bermuda şi Jamaica erau de asemenea plasate în America sau în imediata ei apropiere. Organizarea defectuoasă a transporturilor maritime – efectuate sub controlul birourilor din New York şi într-o măsură mai redusă a celor de la Londra – crease adeseori serioase dificultăţi băncii din Paris în afacerea piaştrilor spanioli.

– Faptul că răposatul dumneavoastră părinte a preferat să pună accentul pe activitatea Casei Sunderland din Statele Unite, explică Challais în continuare, se oglindeşte şi în faptul că a achiziţionat trei ziare la New York, Boston şi Philadelphia. *New York Post, Boston Herald* şi *Evening News*. Nu a găsit însă cu cale să facă investiţii în domeniul presei nici în Franţa şi nici în Anglia.

În reproşurile abia deghizate pe care Challais îşi permitea să le aducă întemeietorului dinastiei Sunderland pentru preferinţele sale faţă de Statele Unite se ascundea amărăciunea francezului care-şi socotea patria nedreptăţită.

„Challais, îşi zise Gerald, nu a reuşit să se lepede de toate aceste ieftine emoţii patriotarde. Este devotat Casei noastre, însă nu-şi uită originea franceză." În concepţia lui Gerald, toţi cei care lucrau sub egida Casei Sunderland trebuiau să se identifice cu interesele acestei case, excluzând orice alte considerente, fie ele naţionale sau de familie. Evident, Challais făcea parte din vechea generaţie, care nu înţelegea încă imperativele sistemului capitalist şi nu concepea o supunere totală, fără rezerve, faţă de atotputernicia acestui sistem. Participase direct la crearea Casei Sunderland şi aceasta îl făcea să o privească uneori cu o oarecare îngăduinţă. Numai cei care se vor naşte mai târziu şi vor trăi în umbra ei – aşa cum locuitorii Tibetului trăiesc în umbra Munţilor Himalaya – vor şti să i se prosterneze fără crâcnire.

Gerald visa să dea o dezvoltare atât de prodigioasă Casei Sunderland, încât să o transforme într-un imperiu economic. Acest organism avea să se suprapună statelor naţionale. Poate că viziunile lui erau prea îndrăzneţe. Gerald cobora

însă din Richard Sunderland şi trăise epopeea napoleoniană. Se deprinsese să vadă totul în mare.

— Regretatul dumitale părinte, continuă Challais, a favorizat însă Franţa sub alt raport. A achiziţionat palatul ducilor de Chaulnes din Faubourg Saint-Germain şi două castele în Tourraine, împodobindu-le cu nepreţuite opere de artă. Nu am menţionat domeniile din Normandie şi din Provence. Trebuie să adaug şi răscumpărarea proprietăţilor confiscate familiei Lusignan-Valois de către acoliţii lui Robespierre.

Ultima frază din expunerea lui Challais atinsese un punct nevralgic. Contele reproşa probabil cheltuielile lui Richard Sunderland. Dacă sumele aceste ar fi fost investite în afaceri, situaţia Casei Sunderland din Franţa ar fi părut mai înfloritoare. Datorită acestor cheltuieli, Gerald se vedea astăzi stăpân al tuturor bunurilor pierdute de bunicul său, ducele de Lusignan-Valois. Dăruindu-se lui Richard Sunderland, Andreea de Valois salvase – fără să urmărească în mod expres acest lucru – întreaga avere a familiei ducale de Lusignan. Şi Gerald profita cel dintâi de pe urma acestei stări de lucruri.

„Challais, îşi zise el, a început să se ramolească, de vreme ce face gafă după gafă."

Contele prezentă apoi un cont al cheltuielilor impuse de întreţinerea palatelor Andreea din Veneţia şi Castelfranco din Roma. Propuse ca în viitor banca din Viena să preia aceste cheltuieli.

Gerald se împotrivi categoric.

– Prefer să rămână în sarcina mea toate aceste cheltuieli. Palazzo Andreea a fost dăruit mamei mele. Este firesc să mă ocup personal de întreţinerea lui. Iar palatul Castelfranco îmi place cu deosebire. Dacă l-aş trece în grija Băncii Sunderland din Viena, fratele meu Robert ar putea să-şi atribuie într-o zi proprietatea lui exclusivă.

Challais suspină. Gerald vădea aceeaşi trăsătură spre grandomanie, care-l caracterizase şi pe tatăl său. Sentimentalismul lui Gerald faţă de Palazzo Andreea şi dorinţa lui de a păstra palatul Castelfranco, această imensă şi costisitoare clădire romană, îi păreau deplasate.

Trecu apoi la al doilea capitol al expunerii sale. Relaţiile cu exteriorul. În privinţa aceasta, activitatea Casei Sunderland din Franţa se caracterizase printr-o relativă stagnare.

Criza din 1818, determinată de manevrele temerare, nebuneşti ale unor speculatori lipsiţi de simţul răspunderii, lăsase urme adânci. Doi miniştri de finanţe, contele Corvetto şi baronul Louis, căzuseră victimele atacurilor opoziţiei. Baronul Louis fusese acuzat că voia să transforme monarhia într-o republică în care capitaliştii şi bancherii vor lua locul nobililor. În ziarul *Débats* apăruse un articol care învinuia pe speculatori şi pe susţinătorii lor din guvern că au pus Franţa la mezat şi că soarta acestei ţări este legată de salturile de „hausse" sau „baisse" ale valorilor negociate la Bursă.

În aceste condiţii, Banca Sunderland dăduse dovadă de circumspecţie, restrângându-şi operaţiile şi refuzând să acorde un împrumut solicitat de stat.

Pe de altă parte, încetarea războiului şi noua eră de pace făgăduită omenirii de către Congresul de la Aix-la-Chapelle determinaseră o scădere a comenzilor de armament. Fabrica din Nantes, care în timpul campaniilor napoleoniene îşi extinsese considerabil activitatea, se vedea acum în pragul unei crize de supraproducţie. În ultimul an lucrase în pierdere. Unii membri ai Consiliului de administraţie propuseseră scoaterea la vânzare a fabricii.

Situaţia se complica şi din cauza faptului că ultraregaliştii cereau să se sisteze onorarea oricăror obligaţii asumate de stat în timpul Imperiului. Cu alte cuvinte, se preconiza a nu se mai achita nici restanţele datorate fabricilor care furnizaseră armament şi muniţii armatelor napoleoniene.

Nu numai în Franţa, dar şi dincolo de hotarele ei, Casa Sunderland întâmpina dificultăţi. În Spania, guvernul pretindea restituirea a douăzeci de milioane piaştri pe care Casa Sunderland îi ridicase din Mexic, fără a-i transfera Coroanei Spaniei, potrivit convenţiei încheiate între defunctul Richard Sunderland şi fostul rege al Spaniei, Carlos al IV-lea. Guvernul de la Viena nu achitase nici până în prezent armamentul furnizat de Casa Sunderland armatelor imperiale austriece.

Raportul se încheia într-o notă de pesimism. Lectura lui şi comentariile marginale duraseră şapte ore.

După şedinţă, Gerald părăsise năuc banca. Cunoştea în mare activitatea Casei Sunderland din Franţa şi din străinătate, datorită rapoartelor primite de la Martigny. Nu-şi închipuise însă că realitatea era atât de întunecată.

Prânzi de unul singur la restaurantul Beauvilliers. După-amiază trebuia să se înapoieze la bancă pentru a primi pe ambasadorul Spaniei şi pe emisarul guvernului prusac.

Gerald se uita cu superioritate la alţi tineri de vârsta lui, care-şi etalau cu „spleen" eleganţa vestimentară şi îşi consumau energia purtând discuţii în contradictoriu asupra vinurilor care pot însoţi un *Homard gratiné à la Dunkerquoise.* Un tânăr spălăcit cu jiletcă de satin auriu declara peremptoriu că un *Sancerre* sau un *Muscadet* sunt singurele vinuri care nu ofensează gustul, în vreme ce interlocutorul său, un proaspăt membru al Jockey-Clubului, susţinea că aceste virtuţi le posedă numai un *Pouilly-fuissé* ori un *Bergerac sec.*

Se înapoie în Place Vendóme la ora patru. Programul de lucru al băncii dura de la opt de dimineaţă la şase seara, cu o întrerupere de o jumătate de oră la prânz.

Avu o după-amiază încărcată. Între patru şi cinci se perindară şefii de serviciu. De la cinci la şase se consultă cu delegatul Fabricii de armament de la Nantes şi cu consilierii pentru Europa şi pentru cele două Americi. La şase primi pe ambasadorul Spaniei la Paris, care repetă demersurile marchizului de Mondéjar la New York. Cu o morgă tipic spaniolă, pretinse a i se achita o primă tranşă de 12 milioane de piaştri. Obiecţiunile lui Gerald şi ale lui Challais îi tăiară elanul şi pretenţiile. Până la urmă, se rezumă să solicite un împrumut de 50 milioane de franci.

Gerald primi apoi pe guvernatorul Băncii Franţei, care-l felicită pentru intrarea sa în lumea afacerilor. După acest preambul, vizitatorul lansă ideea unei colaborări mai strânse între Banca Sunderland şi Banca Franţei. Avu grijă să adauge, în trecere, că Banca Rotschild se şi oferise să-i acorde un sprijin substanţial. Gerald făgădui să analizeze cu toată seriozitatea această chestiune. Întrevederea se încheie într-o atmosferă cordială.

Îşi făcu apoi intrarea baronul Wilhelm von Grafenstein, consilier al Ambasadei Prusiei, însoţit de Christian von Rother, directorul Trezoreriei statului prusac. Solemni şi importanţi, cei doi bărbaţi propuseră plasarea unui împrumut prusian de 50 milioane de taleri pe piaţa franceză, prin intermediul Casei Sunderland. Baronul von Grafenstein era scurt şi gros. Stătea ţeapăn pe marginea fotoliului şi îşi ştergea din când în când cu batista transpiraţia de pe fruntea-i înaltă, continuată de o chelie strălucitoare, ce oglindea lumânările din candelabre. Cravata înfăşurată până sub bărbie, fracul verde, panglicile decoraţiilor de la butonieră, escarpenii de lac îi accentuau aerul oficial. Ochelarii cu rame pătrate încălecaţi pe nasu-i cârn îi dădeau înfăţişarea unui demn şi sever dascăl.

Figura şi comportarea lui Rother nu permiteau să-i identifice profesiunea. Putea tot atât de bine să fie pastor, ofiţer în rezervă, spiţer sau antreprenor de pompe funebre. Îmbrăcat în negru, înmănuşat, cu pălăria cilindru pe genunchi, stătea băţos, mişcându-şi doar buzele.

Spre deosebire de cei doi vizitatori, Challais personifica amabilitatea şi vioiciunea franceză. În cursul discuţiilor preliminare, Gerald avu timp să-şi analizeze interlocutorii. În ciuda înfăţişării lor deosebite, aveau câteva trăsături comune: abilitatea, şiretenia, o adâncă pricepere a afacerilor. Gerald îşi spuse că avea multe de învăţat de la aceşti corifei atât de deosebiţi la înfăţişare.

Herr Rother rezumă în sfârşit condiţiile în care el şi colegul său vedeau posibilă lansarea împrumutului. Un rabat de 10% subscriitorilor şi un comision de 5% Băncii Sunderland. Adăugă că statul prusac prezenta toate garanţiile, că spiritul de economie al germanilor era proverbial şi că Banca Sunderland n-ar avea decât de câştigat de pe urma lansării acestui împrumut. Se grăbi să adauge că, în cursul anului 1818, Casa Rotschild din Londra lansase pe piaţa britanică un împrumut prusian, care dăduse cele mai frumoase rezultate.

Challais se pregătea să dea replica, dar spre marea lui surprindere, Gerald intră în discuţie fără să-l consulte. Calm, stăpân pe sine, alegându-şi cuvintele, Gerald îşi exprimă

satisfacţia faţă de încrederea arătată de guvernul regal al Prusiei şi asigură pe emisarii acesteia că era gata să ajungă la un acord satisfăcător pentru ambele părţi. Ceva mai mult se arătă dispus să lanseze un împrumut de două ori mai mare decât cel solicitat de Berlin.

Declaraţia lui stârni oarecare agitaţie. Grafenstein se răsuci pe fotoliu, iar Rother îşi împreună mâinile deasupra pălăriei. Amândoi se străduiau să-şi ascundă satisfacţia. Negocierile avansau într-un ritm neaşteptat de rapid şi de îmbucurător. În acel moment căzu însă bomba.

— Trebuie să fac însă unele rezerve, spuse Gerald.

Grafenstein se încruntă uşor. Rother nu-şi schimbă expresia feţei. Ce surpriză le pregătea acest tânăr bancher, pe care-l socotiseră la început neexperimentat şi înduioşător de tânăr?

— Rabatul de 10% propus de dumneavoastră va fi majorat la 30%. Subscriitorii au dreptul la unele avantaje. De ce şi-ar plasa banii în titluri prusiene cu 90%, când pot obţine titluri franceze cu 70%? Pe de altă parte, banca pretinde un comision de 5% şi o dobândă de 7%.

Herr Rother răspunse cu aceeaşi curtoazie că un rabat de 30% nu poate fi luat în considerare. Că în cazul unei derogări a Casei Sunderland s-ar putea adresa oricând unui consorţiu de bancheri, bucuroşi să sprijine împrumutul prusian.

Din nenorocire pentru Rother, Gerald cunoştea perfect situaţia Prusiei, datorită documentelor furnizate de Montigny cu complicitatea lui Lafont. Ştia că faimosul consorţiu invocat de *Herr* Rother nu era decât o sperietură. Finanţele Prusiei se aflau într-o stare jalnică. Războaiele purtate cu Napoleon secătuiseră regatul. Nu numai statul propriu-zis, dar şi populaţia se zbătea într-o sărăcie cumplită. Împrumutul negociat la Londra de către Nathan Rotschild nu fusese decât o picătură de apă într-un deşert. Gerald ştia precis că poziţia Casei Sunderland în aceste negocieri era extrem de puternică.

Rother sperase că obiecţiunile sale vor avea un oarecare efect. Intransigenţa lui Gerald, care se mărgini să declare că nu poate accepta un rabat sub 30%, puse capăt discuţiilor preliminare. Grafenstein şi Rother nu rupseră punţile.

Rămase ca negocierile să fie reluate a doua zi, la ora şase după-amiază.

În seara aceea, Challais părăsi posomorât sediul băncii. Ajunsese la concluzia că rolul său de conducător al Casei Sunderland din Franţa încetase pentru totdeauna. Socotise că va fi pentru Gerald o eminenţă cenuşie sau că vor reînvia pe tărâm bancar raporturile dintre Richelieu şi Ludovic al XIII-lea. Gerald demonstrase însă că se poate lipsi de tutela unui mentor şi că înţelege să rămână singur stăpân.

Când ajunsese acasă, Challais avu o surpriză. În jurul mesei din sufragerie îl aşteptau câţiva prieteni, invitaţi încă din ajun la un dineu intim. Uitase însă de existenţa lor în cursul acelei zile atât de grele.

În timpul cinei, implicarea sa în conversaţie fu aproape nulă.

— Banca aceasta a ajuns să-l obsedeze pe bietul nostru Amaury, exclamă vărul său, contele d'Amville, un „desăvârşit" om de lume care dispreţuia munca sub orice formă.

Challais îşi ridică ochii din farfurie, pe care o fixase până atunci ca şi când ar fi încercat să citească viitorul într-o sferă de cristal.

— Preocupările mele din clipa aceasta se învârtesc în jurul unui miracol.

— Miracolele nu mai sunt la modă, scumpe Amaury, interveni rotofeiul viconte de Barante, după ce îşi goli paharul de *Chablis*.

— Azi am trăit totuşi un miracol, stărui amfitrionul. Am senzaţia că în preajma mea se află un om ieşit din groapă. Da, da, nu râdeţi. Un om înapoiat din purgatoriu ca să transforme într-un infern viaţa unor bieţi emisari ai Prusiei. Astăzi, Gerald Sunderland de Lusignan-Valois mi-a demonstrat că un tânăr de douăzeci de ani, purtător al unui titlu ducal, poate fi şacal al marii finanţe. Richard Sunderland, pe care l-aţi cunoscut cu toţii, raţiona azi prin creierul fiului său, vorbea prin gura acestuia, acţiona împrumutând fiinţa sa urmaşului său... Eram înspăimântat. Aveam în preajma mea o fantomă cu chip de om...

— Atenţie, Amaury, îl întrerupsese d'Amville. N-ai citit cumva de curând o carte despre cultul Voodu din Haiti? Te-au

impresionat probabil acei zombi readuşi la viaţă de geniile rele spre a-i folosi ca sclavi...

Challais îşi muie buzele în paharul cu *Chablis*.

— Nu, Gerald Sunderland nu este un zombi. Nu-i dictează nimeni comportarea. Este foarte voluntar şi, mai ales, înspăimântător de lucid. O luciditate care ţine de domeniul supranaturalului. Ai impresia că acţionează instinctual ca un somnambul care evoluează pe marginea unei streşini la o înălţime ameţitoare. Numai aşa îţi poţi explica îndrăzneala cu care se avântă în cele mai primejdioase situaţii. Dacă îl analizezi, îţi dai seama însă că e de o inteligenţă şi de un fanatism diabolice. Îl depăşeşte şi pe tatăl său.

— Nu crezi că îţi galopează imaginaţia?, îl întrerupse scepticul Barante.

— Nu. Deopotrivă cu Nathan Rotschild, acest evreu incult, care a reuşit să îngenunche City-ul, Gerald este produsul unei lumi care se dezvoltă exploziv. Lumea capitalistă.

Prinţul de Beauffremont îşi înfipse furculiţa în muşchiul de căprioară etalat în farfuria de Saxa împodobită cu blazonul conţilor de Challais.

— În cazul acesta e un renegat al propriei sale clase. Ca şi tatăl său, Dumnezeu să-l odihnească.

— *De mortui nil nisi bene,* completă pios episcopul de Reims, ducând la gură ca pe o sfântă cuminecătură o delicioasă ciozvârtă de fazan.

Prinţul de Beauffremont îşi şterse cu şervetul de dantelă buzele unse de grăsimea vânatului.

— Să schimbăm subiectul. Mă deprimă...

* *
*

În ziua următoare, discuţiile dintre Gerald şi emisarii Prusiei fură reluate într-o atmosferă încordată. Grafenstein şi Rother declarară că, înainte de a da un răspuns definitiv, trebuiau să refere guvernului regal contrapropunerile Casei Sunderland. Acceptarea acestora în întregime ar fi extrem de oneroasă pentru Prusia. Ar însemna pur şi simplu ca, din împrumutul nominal de 100 milioane taleri, Trezoreria să nu se aleagă în mod practic decât cu 50 de milioane. Mai

ales dacă se ţinea seama şi de calculul dobânzilor excesive pretinse de bancă.

Gerald ascultă cu atenţie argumentele lui Grafenstein. Replică suav:

– Credeam că veţi aprecia moderaţia Casei noastre, care v-a cerut un rabat de numai 30%. Vreau să vă reamintesc că în planul imprimat, destinat publicului de către *Monsieur* Nathan Rotschild pentru lansarea împrumutului prusian, Banca Rotschild şi-a rezervat un preţ de emisiune de 60, cu alte cuvinte un rabat de 40%.

— Discuţiile au plecat de la un rabat de 40%, răspunse Grafenstein cu impunător calm. În urma discuţiilor purtate, şi-a redus pretenţiile la mai puţin de 30%. Prima jumătate a împrumutului trebuia emisă la 70, jumătatea soldului la 72 ½ şi ultimul sfert la 75. Banca Rotschild a renunţat până la urmă şi la comision.

Gerald zâmbi.

— Banca Rotschild avea motive puternice să fie conciliantă. Dorea să obţină o intervenţie a cancelarului Hardenberg pe lângă Dieta Federală de la Frankfurt, foarte ostilă comunităţii israelite şi mai ales familiei Rotschild.

Grafenstein se cufundă într-o tăcere demnă, lăsând lui Rother sarcina să răspundă. Directorul Trezoreriei se aşteptase ca exigenţele Casei Sunderland să fie ridicate. Mai ştia că marile bănci de la Londra şi Amsterdam, angajate în negocieri cu Austria pentru un împrumut de 30 milioane florini, erau actualmente indisponibile. În ajun primise un mesaj de la cancelarul Hardenberg care subliniase de două ori următorul pasaj: „Avem neapărată nevoie de bani. Existenţa statului este în joc. Aştept cu nerăbdare veşti asupra negocierilor pe care le purtaţi. Acţionaţi cu prudenţă, dar şi cu fermitate. De dumneavoastră atârnă soluţionarea unei crize financiare extrem de grave".

Von Rother îşi dădea seama că Prusia trebuia să se resemneze a trece pe sub furcile caudine. În acelaşi timp însă, trebuia să reziste – bineînţeles de formă – pentru a smulge cât mai multe concesii interlocutorilor.

În consecinţă, declară că pretenţiile Casei Sunderland depăşeau limitele mandatului încredinţat de Berlin celor

doi delegaţi ai săi şi că aceştia trebuiau să obţină noi instrucţiuni.

Înainte de închiderea şedinţei, Gerald le declară că ar fi dispus să facă unele concesii în ceea ce priveşte rabatul, dobânda şi eventual comisionul, dacă Prusia ar achiziţiona – în cadrul împrumutului – armament francez şi ar acorda un regim preferenţial în ceea ce priveşte taxele de vamă produselor Casei Sunderland.

Grafenstein şi Rother schimbară o privire rapidă, care nu scăpă lui Gerald. Ultimele două propuneri erau primejdioase. Regele Prusiei ţinea să încurajeze industria naţională de armament, încredinţând fabricii de puşti de la Spandau cele mai importante comenzi. A doua condiţie era şi mai grea.

— Prusia n-ar accepta niciodată un regim al capitulaţiilor, care să o pună pe acelaşi plan cu decadentul Imperiu Otoman, replică el sec.

— Cred că m-aţi înţeles greşit, rosti Gerald cu curtenie. Casa noastră nu cere privilegii, ci posibilitatea de a-şi dezvolta desfacerea produselor sale înăuntrul Prusiei, în condiţiile unor avantaje reciproce.

Grafenstein şi Rother conveniră, fără să se consulte, că formularea frazei era atât de vagă, încât ar fi fost primejdios să intre în discuţia ei înainte de a căpăta precizări. Îi punea pe gânduri un singur lucru. Şi Anglia, şi Rusia ceruseră, nu de mult, o scădere a tarifelor vamale prusiene. Nu cumva Anglia acţionase în urma unor presiuni ale Casei Sunderland?

Discuţiile din ziua aceea se încheiară cu asigurări reciproce de prietenie. Înainte de a se despărţi, stabiliră să se întâlnească din nou la sfârşitul săptămânii.

* *
*

Ningea potolit când Gerald plecă de la bancă spre casă. Pe străzi, prin curţi, pe acoperişuri, se aşternuse un strat argintiu de omăt. Fulgii de zăpadă sclipeau discret în lumina felinarelor. Roţile trăsurii călcau parcă pe vată. Caii scoteau pe nări fuioare de aburi care se topeau în aerul îngheţat. Frigul izgonise lumea de pe străzi. Ferestrele caselor erau

luminate ca de sărbătoare. Gerald îşi înveli mai strâns picioarele în cuvertura îmblănită cu samur.

Se integrase atât de bine în noua lui existenţă, încât aproape că uitase de Alain. Mâine va trimite după el. Vor cina împreună, apoi vor merge la Operă.

În preajma Senei se lăsase o vastă draperie de ceaţă. Când trăsura ajunse pe pod, Gerald avu senzaţia că se află pe o navă astrală, pe un covor zburător ce plutea peste o mare alburie de nori.

Îndată ce pătrunse în cartierul Saint-Germain, draperia de ceaţă se ridică. Pe Rue de Bac nu se vedea urmă de om. Ninsoarea cădea tot mai deasă. Trăsura coti pe Rue de Varenne. Gerald abia aştepta să ajungă acasă şi să se aşeze pe un fotoliu în faţa focului din cămin. Adora căldura. Visa să plece într-o lungă călătorie pe Mările Sudului. Insulele paradisului, descrise cu entuziasm de exploratori, îi înflăcărau imaginaţia. Persoanele din anturajul său se străduiseră să-i schimbe gândul. Era proaspăt în mintea tuturor sfârşitul năprasnic al lui Francis-Andrew, care murise de ciumă în India.

Trăsura opri în faţa porţilor de fier ale palatului. În vreme ce portarul se grăbea să le deschidă, cineva bătu în geamul portierei din dreapta. Surprins, Gerald deschise portiera. Un bărbat potrivit la statură, îmbrăcat într-o manta croită ofiţereşte, salută, ridicându-şi cu un gest larg pălăria cilindrică.

— Presupun că am de a face cu *Monsieur* Gerald Sunderland?

Străinul vorbea cu accent străin.

Gerald înclină din cap.

— Sunt maiorul Antonio Rodriguez de la Serna. Vă rog să-mi iertaţi îndrăzneala. Trebuie să vă vorbesc.

Gerald îl privi cu mirare. Nu-i desluşea bine chipul prin reţeaua fulgilor de zăpadă.

— Nu puteţi veni mâine la bancă?

— Este o chestiune de viaţă şi de moarte, stărui străinul.

Gerald stătu o clipă în cumpănă. Rosti:

— Fie. Poftiţi lângă mine.

Maiorul de la Serna se urcă în trăsură. Portarul deschisese între timp porţile. Trăsura străbătu aleea centrală şi se opri în faţa scării palatului.

Gerald şi însoţitorul său îşi lepădară în vestibul mantalele. Amfitrionul îl pofti în bibliotecă. Se aşezară în faţa focului din cămin care le împurpura chipurile.

Vizitatorul avea în jur de patruzeci de ani. Obraz tăbăcit de vânturi, trăsături adânci, ochi pătrunzători, mustaţă subţire, alură ţeapănă de militar de carieră.

— *Monsieur* de la Serna, vă ascult.

Străinul scoase din buzunar un portofel plin cu documente.

— Aici se află scrisorile mele de recomandaţie.

— Precizaţi mai întâi scopul vizitei dumneavoastră.

– Ei bine, am să fiu laconic. Doresc să cumpăr treizeci de mii de puşti, şaptezeci de mii butoiaşe cu pulbere şi patruzeci de tunuri.

Gerald zâmbi.

— Şi pentru asta aţi venit la mine? Trebuie să luaţi legătura cu *Monsieur* de Chastellux, directorul Fabricii de armament de la Nantes, sau cu reprezentanţa din Paris.

Maiorul îşi netezi mustaţa.

— Am stat de vorbă cu persoanele menţionate de dumneavoastră. Nu am primit un răspuns favorabil.

Gerald ridică din umeri.

— Poate că posibilităţile de plată...

Maiorul îl întrerupse.

— Plătesc imediat preţul fixat de dumneavoastră.

— Atunci nu înţeleg impedimentele.

Vizitatorul îşi sprijini coatele de braţele fotoliului.

— Sunt reprezentantul colonelului Don Rafael del Riego, şeful mişcării de eliberare a poporului spaniol, rosti el cu solemnitate.

Gerald păstră o clipă tăcerea.

Se uită la flăcările care mistuiau vioaie butucii groşi, împodobiţi cu rubine de jar.

— Am înţeles. Îmi explic acum şi refuzul celor cu care aţi intrat în contact. Guvernul francez nu ne va acorda niciodată licenţă pentru vânzarea de armament unei mişcări ostile regelui Fernando al VII-lea. Nu trebuie să uitaţi, *Monsieur* de la Serna, că Europa este dirijată azi de Sfânta Alianţă. Şi că un

pronunciamento cu caracter democratic nu are nicio şansă de a fi sprijinit din afară.

— Ştiam acest lucru, replică senin maiorul. De aceea am şi venit la dumneavoastră. Casa Sunderland a sprijinit mişcarea de eliberare a popoarelor din America Latină. Toată lumea ştie acest lucru.

Gerald se feri să explice maiorului că rolul Casei Sunderland în cadrul luptei de independenţă a coloniilor spaniole nu era câtuşi de puţin dezinteresat. În Europa însă lucrurile se schimbau. Metternich, campionul absolutismului regal şi corifeul Sfintei Alianţe, era omniprezent. A-i înfrunta puterea era iraţional.

Apoi Gerald nu era un simpatizant al revoluţionarilor. Îl ispitea oferta maiorului de la Serna sub aspectul ei pur financiar. Astăzi, când stocuri întregi de arme zăceau în depozite, fără a găsi cumpărători, tranzacţia aceasta era providenţială. Delegatul lui Riego declarase că nu se va tocmi la preţ. Încă un punct câştigat.

— Să presupunem că am găsi un mijloc de a eluda controlul autorităţilor franceze, spuse Gerald. Cine efectuează transportul?

— Dispun de navele necesare, zise maiorul.

— Şi dacă vreuna din navele dumneavoastră este capturată de englezi sau de francezi? Cum justificaţi transportul? Şi marca fabricii de pe arme? Trebuie să conveniţi şi dumneavoastră, continuă Gerald, că ne-am plasa într-o situaţie extrem de gravă dacă s-ar constata că am scos arme din Franţa fără licenţă din partea statului. Sancţiunile ar fi grele.

— Niciuna din navele noastre nu va fi capturată, răspunse de la Serna. Dacă prin imposibil, vreuna din ele s-ar vedea ameninţată de a cădea în mâna inamicului, s-ar proceda imediat la aruncarea armelor în mare sau, dacă n-ar fi timp pentru aşa ceva, s-ar lua măsuri pentru scufundarea navei.

Gerald îşi trecu mâna peste frunte.

— Mâine seară, la aceeaşi oră, vă aştept tot aici. Vreau să studiez această chestiune înainte de a vă da un răspuns definitiv.

Chipul vizitatorului se lumină. Amfitrionul îi lăsă o poartă deschisă.

— Sunt gata să achit imediat cincizeci la sută din comandă.

— Bine. Această problemă o vom discuta – dacă va fi cazul – mâine.

Gerald se ridică din fotoliu. Se ridică şi maiorul de la Serna. Îi mulţumi pentru bunăvoinţă şi se retrase.

Gerald se afla la sfârşitul cinei când îşi făcu apariţia contele de Challais. Vizitatorul părea preocupat. Acceptă benedictina oferită de gazdă. Arătă cu un gest servitorimea care se afera în jurul mesei.

— Aş dori să stăm puţin de vorbă, spuse Challais.

Gerald îşi dădu asentimentul, înclinând din cap. Făcu un semn majordomului, care părăsi încăperea, urmat de întreg personalul de serviciu.

— Acum un sfert de oră a plecat de la mine Anglès, prefectul poliţiei, zise Challais.

— Şi?, rosti Gerald fără să manifeste un interes deosebit.

— Anglès a primit dispoziţii precise din partea ducelui de Berry să răstoarne cerul şi pământul pentru a identifica şi aresta pe asasinul lui Montrailles. Prefectul mi-a destăinuit că poliţia nu dispune până în prezent de probe care să-i permită a dispune arestări. Aceasta nu înseamnă că nu ar poseda unele informaţii. Bineînţeles, refuză a le da crezare.

— Aha!

— L-am reţinut la cină, continuă Challais, şi după desert am jucat pichet. Am avut grijă să pierd o sută de mii de franci.

— Foarte bine. Treceţi-i la cheltuielile de reprezentare.

Challais îşi degustă benedictina.

— Excelentă!, rosti el cu satisfacţie. Pe Martigny, alias Bertaut, l-am pus la lucru. Agenţii lui au misiunea să scoată copii după toate piesele dosarului Montrailles, aflate în casa de fier a lui Anglès.

Gerald înclină iarăşi din cap.

— Puteam să-ţi aduc toate acestea la cunoştinţă şi în cursul zilei de mâine, spuse Challais. Am socotit însă necesar să te previn încă din noaptea aceasta, dintr-un îndoit motiv. În

primul rând pentru a te ruga să-ţi pui în gardă prietenii. În al doilea rând spre a lua măsuri de îndepărtare – provizoriu, desigur – a vizitiului care a asistat la duel.

— Ideea nu e rea, conveni Gerald. Îl expediez la New York. Voi găsi un pretext.

Se străduia să-şi păstreze calmul, deşi în sinea lui fierbea. Era furios fiindcă ducele de Berry dădea proporţii unui incident fără importanţă, numai pentru că una din amantele lui era în cauză. El, Gerald Sunderland, duce de Lusignan Valois, avea deci un dosar în arhivele poliţiei, ca orice borfaş, fiindcă un imbecil care ajunsese – prin jocul unor circumstanţe – moştenitor prezumtiv al tronului Franţei voia să-şi răzbune coarnele crescute pe augusta-i frunte.

— Fiindcă tot aţi venit, *Monsieur* de Challais, zise Gerald, am să vă pun o întrebare. Cunoaşteţi pe maiorul de la Serna?

— A ajuns şi la dumneata?, exclamă vizitatorul. Nu mă miră. Extraordinar om! De câteva zile nu mai scăpăm de el. Să-ţi spun despre ce e vorba...

— Mulţumesc. Ştiu totul. Îi veţi accepta oferta.

Challais clipi uluit.

— Iartă-mă, Gerald, dar e imposibil. Nu vom primi licenţa de export...

Gerald mătură cu un gest toate argumentele contrarii.

— Hotărârea mea e definitivă, *Monsieur* de Challais.

— Gândiţi-vă la riscuri, stărui ofensat contele, vorbindu-i de data aceasta la persoana a doua, plural.

— Am cântărit argumentele pro şi contra. Comanda va fi executată în felul următor. Veţi livra puşti de modelul celor folosite în armatele imperiale. Dacă vor cădea în mâna adversarilor lui Riego, se va spune că sunt arme rămase în Spania pe timpul campaniilor napoleoniene.

— Şi transportul?

— Îl asigurăm tot noi. Ca să fim siguri că, în cazul unei iminente capturi a navei, toată încărcătura va fi în prealabil aruncată în mare. Vom realiza beneficii şi de pe urma transporturilor.

— Nu dispunem de nave...

— Le cereți din Anglia. Casa Sunderland din Anglia dispune de o flotă comercială care poate acoperi provizoriu toate nevoile. Și această inferioritate trebuie să înceteze. Nu fac această observație inspirat de sentimentalisme naționale; am în vedere numai un echilibru al factorilor meniți să asigure progresul armonic al Casei Sunderland, indiferent de fruntariile statelor respective.

„A și început să vorbească în numele întregii Case Sunderland, reflectă Challais. Prevăd o apropiată și foarte dură ciocnire cu șeful dinastiei."

— Voi întocmi un studiu asupra necesității înzestrării Casei noastre cu o flotă comercială corespunzătoare necesităților. Referitor la comanda lui de la Serna, reveni Challais la atac, trebuie să vă amintesc că autoritățile vamale sunt de o severitate...

Gerald zâmbi ironic.

— Dacă vreți să mă convingeți, căutați alte argumente, *Monsieur* de Challais. Severitatea vameșilor și a grănicerilor francezi e o parodie. Plătiți-i! Aveți fonduri de reprezentare. Folosiți-le!

Contele suspină. Își dădu seama că era inutil să mai lupte. Gerald proceda exact ca tatăl său. Așa vrea, așa fac...

* *
*

Balul baronului James de Rotschild reprezenta un eveniment monden de o importanță deosebită. Cu două săptămâni înainte de data fatidică, lumea elegantă a Parisului intrase în fierbere. Invitațiile erau așteptate cu emoție. Cel care nu primea cartonul cu chenar aurit se putea considera dezonorat, declasat. Se știa că printre invitați vor figura membri ai familiei regale, guvernul, corpul diplomatic, reprezentanții de frunte ai armatei, ai lumii politice și ai artelor, dar mai cu seamă crema nobilimii franceze. Înaltele doamne, podoabe ale cartierului Saint-Germain, își pregătiseră toaletele cele mai somptuoase.

Patru mii de persoane primiseră invitații. Se presupunea că pe lângă cei patru mii de privilegiați ai soartei, intrați în posesia cartoanelor cu chenar aurit, se vor strecura în

saloanele baronului un mare număr de indezirabili. Se prevăzuse un serviciu de ordine. Poliţişti deghizaţi aveau să circule printre oaspeţi pentru a feri bijuteriile frumoaselor doamne de atenţiile nedorite ale pungaşilor.

Tolănit pe o canapea, Alain Dunois urmărea laborioasele operaţii ale valetului britanic, care desăvârşea toaleta lui Gerald. Dansatorul purta un frac vişină putredă şi pantaloni *ivoire* colanţi.

— Snobi mai sunt şi oamenii, vorbea Gerald cu veninoasă ironie, în vreme de valetul îi înfăşura cu artă cravata amplă de mătase neagră. Toţi ştiu că James de Rotschild nu este decât un parvenit vulgar şi incult. Mai ştiu că proaspătul său titlu nobiliar nu încoronează eroice fapte de arme sau mari servicii aduse statului în domeniul politic, ci este rezultatul unor prozaice operaţii de camătă – ce-i drept, de mare anvergură – şi al subvenţionării unor înalte personaje în frunte cu ilustrul Friedrich von Gentz, eminenţa cenuşie a şi mai ilustrului cancelar Metternich. Toţi oamenii care cerşesc azi o invitaţie nobilului James Rotschild.

— De Rotschild, îl corectă Alain. Ai uitat particula.

— Pardon, rectific, de Rotschild, reluă Gerald. Toată lumea aceasta n-ar fi catadicsit ieri să arunce o privire bătrânului Mayer Amschel Rotschild, *pater familias*.

Gerald îşi examină în oglindă fracul albastru cu nasturi de diamante, jiletca de mătase albă, pantalonii colanţi, cu lampas şi *sous-pieds*-uri negre, pantofii escarpeni de lac. În contrast cu simplitatea de o rară eleganţă a costumului, albul strălucitor al plastronului şi manşetelor de dantelă dădea ansamblului vestimentar o notă de exuberanţă tinerească.

— *The Blue Boy!*, exclamă cu încântare Alain, în vreme ce admira tăietura impecabilă a fracului albastru, miracolul artistic al nodului cravatei. Gerald, eşti replica modernizată a celebrului adolescent în albastru. Cine l-a pictat? Reynolds, Wright, Raeburn?

— Gainsborough.

— Ai să faci furori la Rotschild, declară Alain cu entuziasm.

Gerald răspunse cu superbă nepăsare:

— Mă sinchisesc atât de puţin de impresia pe care am s-o fac, încât mă întreb dacă n-ar fi mai amuzant să mă duc la Operă.

— Rişti să fii singurul ocupant al lojilor, Gerald. Nu uita. Mi-ai făgăduit că vii să mă vezi dansând.

— Ai dreptate. Uitasem.

Alain se uită la ceasul său de argint.

— Trebuie să plec. Mă tem să nu întârzii. Cred că la ora asta corpul de balet se şi află la Rotschild acasă.

— Nicio grijă. Te conduc cu trăsura.

Se apropie de balerin şi, spre mirarea acestuia, îi luă ceasul din mână, îl examină pe toate feţele, apoi cu o expresie de dezgust îl aruncă în cămin.

— Gunoiul acesta nu e pentru tine, Alain, rosti el îndreptându-se spre un dulap cu bijuterii, replică a celebrei piese create de Schwerdfeger pentru regina Marie-Antoinette. Scoase două ceasuri de aur incrustate cu briliante. Alege, Alain! Care-ţi place?

Balerinul se uită la cele două ceasuri, autentice obiecte de artă.

— Sunt atât de frumoase, încât nu pot să mă hotărăsc, răspunse el.

— Atunci ia-le pe amândouă, zise Gerald, punându-i-le în mână. James, se adresă el valetului, dă-mi alt ceas. Şi să tragă trăsura la scară.

Când ajunseră la reşedinţa lui James Rotschild, sute de caleşti, cupeuri şi berline se perindau prin faţa intrării monumentale, scăldată în lumina lampioanelor multicolore. Turma de oaspeţi era luată în primire de o armată de lachei, îndrumată spre garderobă, apoi împinsă de-a lungul unui somptuos itinerar alcătuit din galerii, scări şi saloane, până la încăperea de paradă în care James de Rotschild şi soţia sa făceau onorurile casei.

Veni în sfârşit şi rândul trăsurii lui Gerald să tragă în faţa intrării. Gerald prezentă invitaţia. Alain fu invitat să folosească a doua intrare, rezervată artiştilor angajaţi să se producă în faţa oaspeţilor.

— Însoţitorii mei nu intră pe uşa de serviciu, rosti Gerald cu autoritate, luându-şi de braţ prietenul.

Lacheul de la intrare voi să ridice obiecții, dar majordomul care îl dirija îi făcu semn discret să se dea la o parte.

— Dragul meu Alain, rosti Gerald, în vreme ce-și lăsa la garderobă capa dublată cu hermină, *Monsieur* Beethoven a stabilit definitiv protocolul rezervat artiștilor care-și dau concursul la reuniunile mondene. N-ai să derogi tocmai tu, folosind intrarea din dos.

Împinși, îmbrânciți, purtați uneori pe sus de puhoiul de invitați, ajunseră în dreptul gazdelor. Rotschild îl întâmpină cu excesivă amabilitate. Gerald îi strânse cordial mâna, făcu un compliment doamnei, apoi întârzie câteva clipe, admirând prin lornionul său marea cruce incrustată cu diamante, care împodobea pieptul baronului.

— Superbă decorație, *Monsieur* de Rotschild! V-a costat mult?

Afrontul nu scăpă celor dn apropiere, care schimbară priviri semnificative. Gerald Sunderland se comportase ca un adevărat dandy care calcă în picioare cele mai cotate valori.

Amfitrionul nu-și manifestă combativitatea și răspunse cu politețe:

— Decorația aceasta reprezintă un semn de bunăvoință al Maiestății Sale Împăratul Austriei.

Prin această replică moderată, Rotschild îl obliga pe Gerald fie să bată diplomatic în retragere, fie să supraliciteze, făcând eventual o remarcă ofensatoare la adresa suveranului Austriei, ceea ce i-ar fi atras desigur unele dezagremente.

— Cred că ați fi preferat o dobândă sporită unui asemenea obiectiv decorativ, ripostă Gerald cu inimitabila-i politețe, care ustura mai rău decât o șfichiuire de bici.

Schimbul acesta de amabilități, repetat din gură în gură, făcu ocolul saloanelor.

— Gerald Sunderland e mai caustic decât Beau Brummell, rosti zâmbind cu indulgență bancherul Jacques Laffitte, căruia nu-i displăcuse bobârnacul înghițit de rivalul său. În noaptea aceea se feri însă de vecinătatea lui Gerald, spre a evita eventuale săgeți păgubitoare chiar și pentru cele mai solide reputații.

Gerald era înconjurat de un numeros grup de tineri, care se învârteau în jurul lui ca fluturii, străduindu-se să-i copieze

eleganţa, manierele şi îndrăzneala replicilor. Printre aceştia se remarca un frumos adolescent, subţire ca o tijă de trestie şi îmbrăcat cu o eleganţă discretă.

Adolescentul ceru să-i fie prezentat lui Gerald. Un văr al acestuia, vicontele de Clisson, îi împlini ruga.

— Gerald, dă-mi voie să-ţi prezint pe Alfred d'Orsay, ultimul tău admirator. Alfred, vei avea multe de învăţat de la vărul meu.

Gerald aruncă o privire condescendentă asupra tânărului. Înfăţişarea acestuia, entuziasmul, emoţia oglindită în ochii lui îi făcură plăcere. Îi întinse mâna:

— *Monsieur* d'Orsay, de azi înainte sunt prietenul dumitale.

Tânărul marchiz Charles d'Amboise se apropie de d'Orsay şi îl bătu pe umăr:

— Ia seama, Alfred. Moloch îşi devora copiii. Gerald îşi devorează prietenii. E primejdios să te apropii de aştri, căci ard.

Gerald izbucni în râs.

— Charles, îţi mulţumesc pentru amabilul tău compliment şi pentru modesta comparaţie.

Grupul de tineri dădu o raită prin saloanele de joc. Gerald pierdu la *faro* cincizeci de mii de franci şi câştigă la *trente et quarante* două sute de mii. D'Orsay era încântat de noul său mentor. Jucă şi el câteva mii de franci – pe măsura fondurilor sale limitate – şi pierdu. Desluşindu-i în ochi decepţia, Gerald îi pasă cincizeci de mii de franci. Cu aceştia, d'Orsay făcu la început minuni. După o jumătate de oră se ridică de la masă curăţat până la ultimă centimă. Pentru a-i „sărbători" înfrângerea, trecură la bufet.

Cu preţul unor straşnice opinteli prin îmbulzeala de înfometaţi, reuşiră să ajungă în preajma tăvilor încărcate cu specialităţi pantagruelice. Lacheii aduceau mereu noi bunătăţi. Oaspeţii goleau tăvile mai straşnic decât lăcustele.

Gerald şi însoţitorii săi izbutiră să capete câteva cupe cu şampanie.

— În casa aceasta domneşte o atmosferă funebră, spuse vicontele de Clisson. Propun să mergem în altă parte.

— Unde?

— La Ranelagh sau la Tivoli. Acolo cel puţin se dansează.

— Prefer o tavernă canaille, din Saint-Antoine, opină d'Amboise.

Se auzi un glas emfatic, acoperind tumultul din încăpere.

— Dacă Napoleon Bonaparte s-ar înapoia la Paris, l-aş pălmui ca pe ultimul meu valet.

Toate privirile se îndreptară într-acolo.

Un căpitan în uniformă de ofiţer din garda regală se lansase într-o filipică furioasă şi ameninţătoare la adresa „corsicanului". Bravada lui stârni admiraţia câtorva domnişoare, care-l aplaudară, gâdilându-i vanitatea.

În aceeaşi clipă, o voce trenantă rosti cu ironie:

— Mă întreb, căpitane, de ce n-ai făcut gestul acesta când Napoleon Bonaparte se afla la Paris? Sau ai socotit că e mai glorios să amâni provocarea până azi?

Privirile se mutară de data aceasta asupra lui Gerald care lansase riposta peste capul prietenilor săi.

Căpitanul de gardă se răsuci pe călcâie, făcând o schimă ca şi când l-ar fi ars un fier roşu. Se îndreptă spre Gerald.

— V-a indispus indignarea mea? Aveţi probabil simţăminte filobonapartiste, vorbi el cu aroganţă.

— Am simţul ridicolului, replică Gerald cu acelaşi calm. Ar fi bine dacă l-aţi avea şi dumneavoastră.

Ofiţerul scoase din buzunarul vestonului o carte de vizită pe care o întinse lui Gerald.

— Sunt căpitanul François Duffailly, din garda regală, declară el cu măreţie.

Gerald îl măsură cu privirile din cap până în picioare.

— Hotărât lucru, ofiţerii de gardă au intrat într-o lună nefastă, şopti Clisson la urechea lui d'Amboise. Se duc după Montrailles ca oile lui Panurge.

— *Monsieur*, continuă căpitanul marţial, aştept numele dumneavoastră.

Gerald îl privi cu o insolenţă zdrobitoare.

— Gerald Sunderland. Dacă mai aveţi ceva de spus, discutaţi cu prietenii mei, Clisson şi d'Amboise.

Întinse cupa sa unui lacheu care i-o umplu cu şampanie.

Clisson şi d'Amboise se prezentară căpitanului, care le declară că se socoteşte grav ofensat şi că cere satisfacţie pe

calea armelor. Clisson îşi duse mâna la gură, spre a-şi masca un discret căscat.

— Perfect. Alegeţi arma.

Ofiţerul declară fără ezitare:

— Spada.

D'Amboise rosti cu voce joasă:

— Vreţi probabil să muriţi ca un pui de găină în frigare.

Ofiţerul îl privi de sus.

— Vreţi să mă înspăimântaţi sau încercaţi să fiţi spiritual?

— Nici una, nici alta, replică d'Amboise candid. În asemenea cazuri fac pariuri cu prietenii. Încercăm să ghicim care va fi primul organ atins al învinsului.

Ofiţerul zâmbi cu trufie.

— De obicei lovesc în inimă.

— Faţă de înfăţişarea dumneavoastră avantajoasă, nu mă îndoiesc că inimile tuturor femeilor vă cad la picioare. Inima prietenului meu Gerald Sunderland e învăluită într-o carapace de oţel.

— Poartă platoşă pe sub cămaşă?, întrebă ofiţerul cu ironie.

— Nu. Arma lui e cea mai eficace platoşă.

— Voi avea grijă să sfărâm acest mit al invincibilităţii prietenului dumneavoastră. Vă rog să-mi aşteptaţi câteva clipe martorii. Veţi stabili împreună locul şi ora întâlnirii. Aş prefera zorii acestei zile.

Delegaţii căpitanului Duffailly, doi ofiţeri din gardă, îşi făcură în curând apariţia. După prezentările de rigoare, căzură de acord ca duelul să aibă loc în Bois de Boulogne la şapte dimineaţa. Arma aleasă de ofensat: spada.

— Mai avem deci opt ore la dispoziţie, spuse Gerald alene, după ce i se aduseră la cunoştinţă condiţiile duelului. Până atunci să petrecem.

— Mergem la Tivoli?

— Nu. Rămânem pentru Alain. Vreau să-l aplaudăm. Pe urmă ne luăm zborul...

Făcându-şi anevoie loc prin îmbulzeală, Gerald şi grupul său se îndreptară spre marele salon, unde începuse să se desfăşoare *Baletul celor patru sezoane*. Apariţia lui Alain în

postura unei suple şi aeriene divinităţi a pădurii fu salutată cu aplauze frenetice de grupul lui Gerald. Graţia şi eleganţa cu care executa măiastre *entrechats, fouettés, sauts de chat, temps de flèche* cuceri asistenţa. Aplauzele izbucniră spontan, la scenă deschisă.

— Abia acum înţeleg expresia „a avea dansul în sânge", rosti Gerald cu admiraţie.

Tânărul d'Orsay era în extaz.

— E într-adevăr deasupra oricărui elogiu, exclamă el.

Baletul se încheie într-o apoteoză de aplauze. Până şi cei mai afectaţi snobi abandonară spleen-ul lor de paradă şi bătură din palme.

În vreme ce *Mademoiselle* Leverde de la Théâtre Français se urca pe podium, spre a recita o odă în cinstea Bourbonilor, contele de Challais se apropie de Gerald. Challais îşi ştergea transpiraţia de pe frunte cu o batistă de dantelă.

— De când te caut, Gerald, îi şopti el, afectând – pentru galerie – o mimică plină de încântare, ca şi când ar fi vorbit despre spectacolul de balet care abia se încheiase. Fii atent, eşti urmărit de agenţii lui Anglès. Chiar el m-a avertizat. Vestea proiectatului tău duel cu Duffailly a făcut vâlvă. Camarazii lui Duffailly afirmă că ai fi bonapartist. Te rog să faci imposibilul ca duelul tău cu ofiţerul din gardă să se încheie fără vărsare de sânge. Nu da ocazie agenţilor lui Anglès să intervină. Bietul prefect e într-o situaţie penibilă. Obligaţiile lui faţă de mine se ciocnesc cu ordinele primite din partea ducelui de Berry. Fii prudent, Gerald. Nu te lăsa atras în cursă. Nu vreau să le dăm satisfacţie duşmanilor. Labouchère, Hope, Baring, Rotschild, Laffitte ar fi încântaţi să te vadă după zăbrele. Casa noastră ar rezista cu greu unei asemenea lovituri.

Gerald îi zâmbi cu indulgenţă şi simpatie.

— Nicio teamă, *Monsieur*. Voi şti să păzesc renumele Casei noastre.

Challais suspină, ridică neputincios din umeri şi se topi în mulţime.

Gerald şi grupul său se îndreptară spre ieşire. În trecere prin hol se întâlniră cu Rotschild, care se întreţinea cu miniştrii Decazes şi Roy.

— Plecaţi atât de devreme, *Monsieur* Sunderland?, îl întrebă amfitrionul. Vreţi să faceţi probabil *la tournée de grands ducs?*

— Ca să fiu sincer, *chèr Monsieur* de Rotschild, intenţionez să închei această agreabilă noapte supând într-o tavernă din cartierul Saint-Antoine. La dumneavoastră e atâta lume bună, încât nu-ţi mai poţi trage sufletul.

— Eleganţa dumneavoastră vestimentară va face notă discordantă într-o tavernă, zise amfitrionul.

Gerald se înclină.

— Vă rog, nu vorbiţi despre eleganţa mea. Chiar dacă modestia dumneavoastră va fi să sufere, trebuie să fac o remarcă. Rar mi s-a întâmplat să întâlnesc o persoană căreia să i se potrivească mai bine acest frac *à l'imbécile.*

Amfitrionul clipi des. Şi cei doi miniştri se priviră stingheriţi. Fracul *à l'imbécile* reprezenta ultima expresie a modei masculine. Chipul în care Gerald o asociase cu persoana gazdei putea da naştere la interpretări echivoce. Gerald salută cu un gest larg pe baron şi pe cei doi miniştri, apoi se retrase urmat de însoţitorii săi.

În aceeaşi noapte, Roy, ministrul de finanţe, declară într-un grup de prieteni:

— Am asistat la o întâlnire între fiul unui modest negustor din ghetoul Frankfurtului, proaspăt înnobilat de împăratul Austriei, şi descendentul direct al regilor Ciprului şi Ierusalimului. Dintre cei doi, credeţi-mă că ultimul a fost cel mai mitocan.

Ministrul nu rostise nume. Şarada nu era însă greu de dezlegat. James de Rotschild văzuse lumina zilei într-un ghetou, iar Gerald Sunderland număra printre strămoşii săi pe Guy de Lusignan, suveran al Ciprului, şi pe Hugues III de Poitiers Lusignan, rege al Ierusalimului.

Gerald şi prietenii săi dădură o raită prin câteva săli de bal populare, Tivoli d'Hiver, Salon de Mars, Prado, Grande Chaumière d'Hiver, încheindu-şi turneul într-o tavernă de mâna a treia din Place de la Bastille. Toţi tinerii băură pe întrecute. Cu excepţia lui Gerald, care voia să-şi păstreze mintea limpede şi reflexele intacte.

La şapte şi jumătate sosiră la Bois de Boulogne. Duelul se desfăşură fără incidente. De patru ori Gerald făcu să sară spada din mâna rivalului. Omul acesta e diabolic, şopteau între ei martorii lui Duffailly, în vreme ce urmăreau şerpuirea şuierătoare a lamei lui Gerald. În cele din urmă, acesta lăsă spada în jos.

— Continuarea duelului în aceste condiţii ar fi un asasinat.

Duffailly era vânăt de ruşine şi de furie. Un civil imberb reuşise să-l facă de râs pe el, căpitan în garda regală şi spadasin de forţă.

— Eu sunt cel ofensat şi, în consecinţă, cer continuarea duelului cu pistoalele, rosti el gâfâind.

Un ofiţer aduse o casetă cu două pistoale încărcate. Se luminase bine de ziuă. O cioară zbura pe deasupra unui copac din apropierea grupului de oameni. Gerald luă un pistol, ochi pasărea şi trase. Cioara păru să facă un salt, apoi se prăbuşi ca o piatră la pământ. Gerald plasă revolverul în casetă.

— Pe ţintă fixă trag şi mai bine, spuse el calm.

Atraşi de zgomotul detunăturii, un grup de inşi îmbrăcaţi în paltoane lungi, de un gri pământiu şi înarmaţi cu bastoane noduroase, ţâşniră de după un pâlc de arbori şi se repeziră spre cei doi duelişti.

— Poliţia!, strigă şeful indivizilor cu paltoane cenuşii.

Gerald îi întâmpină fără să se tulbure.

— Ce poftiţi?

Căpetenia poliţiştilor se proţăpi în faţa lui.

— V-aţi duelat! Aţi contravenit legilor în vigoare.

Gerald îl privi cu insolenţă.

— Faci afirmaţii gratuite, *Monsieur*. Aici n-a avut loc niciun duel. Am făcut exerciţii de tragere la ţintă. Verificaţi armele din casetă. Veţi constata că s-a tras numai cu una din ele. Cealaltă e încărcată. Eu am doborât o cioară din zbor. Prietenului meu, căpitanul Duffailly, i-a venit rândul să-şi arate măiestria.

Şeful poliţiştilor aruncă o privire întrebătoare asupra lui Duffailly.

— *Monsieur* Sunderland are perfectă dreptate, rosti căpitanul după o scurtă ezitare.

Bărbatul în palton cenuşiu îşi puse bastonul sub braţ şi se apropie de caseta cu pistoale.

— Îmi permiteţi să le examinez, zise el cu asprime.

— Vă rog, replică Duffailly.

Insul se plecă în faţa evidenţei.

Nu se trăsese decât cu un singur pistol.

Era atât de înciudat că nu putea dovedi flagrantul delict, încât omite să se mai uite şi după spade. De altfel, unul dintre ofiţeri avusese grijă să le ascundă sub ampla sa manta.

Poliţiştii se retraseră plouaţi, după ce şeful lor formulă o foarte vagă scuză.

— Am impresia că am fost urmăriţi, spuse Duffailly. Se întoarse spre Gerald. Vă rog să primiţi felicitările mele. V-aţi descurcat foarte bine. Îi întinse mâna. Aş vrea să considerăm incidentul închis.

Gerald zâmbi şi îi întinse mâna.

— Sunteţi un ochitor de forţă, *Monsieur* Sunderland, rosti căpitanul luând din casetă al doilea pistol şi trăgând asupra unei păsări pe care o trăsni din zbor. La tir însă mă pricep şi eu puţin.

Toţi cei de faţă izbucniră în râs.

D'Amboise ridică mâna.

— *Messieurs*, propun să încheiem aceste exerciţii, ciocnind un pahar de şampanie.

— La ora asta ar trebui să plecăm la cazarmă, spuse Duffailly. Vom face totuşi o excepţie. Propunerea dumneavoastră, *Monsieur* d'Amboise, nu poate fi refuzată. În cel mai rău caz, noi, ofiţerii, ne vom alege cu câte un ordin observator. Acest dezagrement va fi precumpănit de plăcerea cinstirii în compania dumneavoastră a duelului de azi...

* *
*

Jules Lafont, fostul şef la serviciului de informaţii al Casei Sunderland, debarcă la Nantes, la 22 ianuarie 1820. Trei zile mai târziu sosi la Paris. La locuinţa lui de pe Rue de Lille îl aştepta un mesaj. Amaury de Challais îl poftea la sediul Băncii Sunderland, pentru a discuta chestiuni de cea mai mare importanţă.

În primul moment, Lafont fu ispitit să nu răspundă invitației. Modul în care Henry Sunderland îl demisese din funcțiile sale îl rănise sufletește. După serviciile aduse în atâtea rânduri Casei Sunderland, s-ar fi așteptat la un tratament mai bun. Ingratitudinea este însă una din trăsăturile oamenilor aflați în situații înalte. Lafont nu avusese niciodată a se plânge de Richard Sunderland. Acesta îl răsplătise acoperindu-l cu bani și onoruri. Din nefericire, Casa Sunderland încăpuse pe mâini nedemne.

La un moment dat, îi trecuse prin minte să se retragă la țară și să-și ronțăie în liniște veniturile banilor capitalizați în ultimii ani. Apoi își zisese că era prea tânăr spre a se dedica sihăstriei. Abia trecuse de patruzeci de ani. L-ar fi ispitit o călătorie de plăcere în Italia. Atâta vreme cât fusese în serviciul lui Richard Sunderland, cutreierase Europa și cele două Americi într-un tempo atât de rapid, încât niciodată nu avusese timp să se delecteze cu peisajele mereu noi, perindate prin fața ochilor.

Într-un rând, îl fulgeră chiar ideea să-și ofere serviciile poliției secrete franceze sau austriece. Îndoielile îl frământau tocmai când se hotărî să răspundă invitației lui Challais. Contele îl poftise la locuința sa din Rue de Varenne, și nu la bancă, deoarece voise ca această întrevedere să fie apărată de orice publicitate.

Reședința directorului Băncii Sunderland de la Paris era o clădire impozantă, în stil Louis XIII, cu ferestre înalte, pereți de cărămidă aparentă și fronton bogat împodobit. Fațada era pusă în valoare de o grădină italienească bine întreținută.

Lafont sosi pe înserat. Challais avea invitați la cină. Manevră însă în așa fel, încât să se izoleze cu Lafont într-o seră, alăturată de salonul în care oaspeții se delectau cu diverse *hors d'oeuvres*, înainte de a se așeza la masă.

Challais își exprimă dezaprobarea față de concedierea lui Lafont.

— Ingratitudinea, continuă el, este apanajul oamenilor meschini, și Henry Sunderland este un ilustru reprezentant al acestei categorii de indivizi.

Lafont îi mulțumi pentru cuvintele sale de simpatie.

— Acum trebuie să-mi găsesc un rost. Nu pentru că aş fi lipsit de mijloace. Am avut grijă să-mi asigur ziua de mâine.

— Vă înţeleg. Sunteţi un om activ. Trândăvia vă repugnă. Depinde însă numai de dumneavoastră să vă reluaţi atribuţiunile în cadrul Casei Sunderland.

— Asta nu, ripostă Lafont. Mi-ar fi imposibil să mai lucrez pentru Henry Sunderland.

— M-am gândit la altă formulă, zise amfitrionul. Gerald Sunderland este gata să vă primească în serviciul său, în aceleaşi condiţii ca şi în trecut. Când i s-a adus la cunoştinţă demiterea dumneavoastră, şi-a manifestat energic indignarea.

Lafont se înclină.

— Sunt flatat de această ofertă. Dacă aş accepta, i-aş crea însă complicaţii. Şi-ar atrage animozitatea fratelui său.

Challais schiţă un gest de nepăsare.

— Gerald Sunderland nu se teme de animozitatea nimănui.

— Oh!, exclamă Lafont plăcut surprins. Îi apreciez spiritul de independenţă. Henry este totuşi şeful familiei şi în această calitate...

Challais atinse cu precauţiune floarea cu petale roze, de ceară, a unui cactus de proporţii impresionante.

— Nu-l cunoaşteţi pe Gerald Sunderland.

Lafont ridică din umeri.

— Poate că aveţi dreptate. Dosarul său personal este foarte subţire. Comportarea sa rezervată nu mi-a permis să culeg elemente suficiente care să-i reliefeze caracterul înclinărilor. În afară de unele excese neglijabile, inerente tinereţii...

Challais îl privi uluit.

— I-aţi întocmit dosarul?

— Şi lui, şi fraţilor săi. Din ordinul direct al defunctului nostru patron.

Uimirea îl făcu pe Challais să-şi piardă graiul. Abia după câteva momente reuşi să îngaime:

— Nu cumva am şi eu dosarul meu?

— Toate persoanele cu funcţii de conducere în cadrul Casei Sunderland, inclusiv dumneavoastră, au dosare în arhiva secretă.

— Din ordinul marelui patron?

— Exact. Voia să-şi cunoască bine colaboratorii.

Challais aspiră o priză de tabac.

— Ce idee ciudată! Nu mi-aş fi închipuit una ca asta. Şi dosarele unde sunt păstrate la ora actuală?

— Cele mai multe la New York.

— Presupun că dosarele acestea cuprind nu numai faţetele trandafirii ale personajelor respective...

— Adevărat. Cuprind şi faţete mai întunecoase. Unele – aş îndrăzni să spun – sunt de-a dreptul inavuabile.

Challais căzu câteva clipe pe gânduri.

— Aţi afirmat că cele mai multe dosare se află la New York.

— Întocmai.

— Dar celelalte?

— Celelalte – cele mai importante – se află asupra mea. Când am plecat de la New York am avut grijă să le iau cu mine. Nu m-am încumetat să le las la mâna noului şef al serviciului de informaţii, rosti Lafont calm.

Challais îl privi lung.

— Şi... printre acestea se află şi... dosarul meu?

— Da.

— Extraordinar! Aţi fi putut să le folosiţi.

Lafont îl privi cu simpatie.

— Aş fi putut. Dar n-aş fi făcut-o. Păstrez o anumită onestitate profesională.

Challais îşi şterse cu batista perlele de sudoare de pe frunte.

— Şi cam ce ştiţi despre mine?

Lafont îl privi cu simpatie.

— Oh, nimic grav. Puteţi fi liniştit.

— Ce înţelegeţi prin „nimic grav“?

Vizitatorul ridică braţele cu indulgenţa unui preot deprins cu cele mai grave spovedanii.

— Eh, doi copii din flori, câteva amante, unele tranzacţii marginale... pe cont propriu...

Challais rotunji alarmant ochii.

— Şi defunctul nostru patron cunoştea toate aceste... fapte şi... tranzacţiile marginale?

— Da. Le cunoştea.

— Şi? Ce spunea?

— Nimic. Îşi păstra gândurile pentru el.

— Şi acum ce aveţi să faceţi cu dosarele?

— Am să le predau noului meu patron. Lui Gerald Sunderland.

Challais zâmbi cu fineţe.

— Dacă le-aţi folosi în scopuri – ca să zic aşa – personale, aţi obţine apreciabile avantaje materiale.

— Am obţinut avantaje şi mai mari, fiind corect faţă de omul care m-a înţeles, m-a preţuit şi m-a ridicat.

— *Monsieur* Lafont, daţi-mi voie să vă exprim admiraţia mea.

— N-aveţi pentru ce. Vă ţin dosarul la dispoziţie.

— Mulţumesc. Păstraţi-l pentru Gerald, rosti Challais cu virtuoasă dezinteresare.

— Nu doriţi să eliminăm unele... piese?

— Credeţi că ar fi... cazul?

— Nu-l cunosc îndeajuns pe Gerald Sunderland, replică Lafont. Pe Richard Sunderand nu-l speria nimic.

Challais suspină uşor.

— În privinţa aceasta, cred că Gerald îl întrece.

Lafont rosti cu filozofie:

— Eh, legea progresului. Ar fi îmbucurător dacă legea aceasta s-ar aplica şi în cazul dinastiei Sunderland. Până în prezent, Henry, Robert şi Charles nu par să urmeze o curbă ascendentă.

Challais îşi scutură câteva fire de tutun de pe jaboul de dantelă.

— Gerald a preluat de zece zile conducerea Casei Sunderland, potrivit dispoziţiilor testamentare ale părintelui său. În acest timp a negociat cu reprezentanţii Prusiei un împrumut în condiţii draconice pentru aceştia.

— Hm, frumos!

— Documentul final a fost semnat ieri. Tot ieri a încheiat şi o convenţie cu revoluţionarii spanioli. De data aceasta nescrisă. Le furnizează armament, încălcând opreliştile guvernului de la Paris şi – ceea ce e mai grav – ale corifeilor Sfintei Alianţe.

Lafont fluieră admirativ. Interjecția aceasta nepotrivită cu atmosfera aristocratică a palatului Challais trecu neobservată față de interesul deosebit al narațiunii.

— Din ce în ce mai frumos!, exclamă el încântat. Henry n-ar fi îndrăznit. Charles ar fi încheiat-o, poate, fără să-și dea seama de consecințe. Iar Robert ar fi temporizat până când una din tabere ar fi triumfat, făcând inutilă perfectarea tranzacției. Am impresia că Gerald este o perfectă replică a tatălui său.

— N-aș spune acest lucru, răspunse Challais gânditor. După câte am putut să-mi dau seama, Gerald are o personalitate și mai complexă. Caut să-l analizez și nu reușesc. Mă depășește. Cuprinde cu ușurință cele mai dificile și variate probleme. Când îi expun câte o afacere complicată, despre care nu i-am mai vorbit până atunci, am surpriza să constat că de la primele cuvinte se familiarizează cu întreaga chestiune, ridicând obiecțiuni sau oferind soluții pe care eu le studiam de multă vreme, fără a le formula cu aceeași limpezime.

Lafont se feri să-i explice sursa acestor vaste cunoștințe pe care Gerald și le însușea din rapoartele lui Bertaut, cu mult înainte de a-i fi expuse de Challais.

— În prezent, continuă amfitrionul, tratează cumpărarea fabricii de tunuri de la Creusot. Este impresionat de analele acestei turnătorii, care furniza tunuri armatei franceze încă de pe vremea lui Ludovic al XIV-lea.

Lafont se scărpină după ureche.

— După câte știu, și bietul Ludovic al XVI-lea a fost unul din acționarii acestei fabrici.

— Este adevărat. Până la 1815, Creusot a furnizat tunuri Franței. De atunci fabricarea de armament a fost sistată. Gerald vrea să cumpere fabrica.

— De ce n-o face?

— Pentru moment, banca noastră din Paris nu dispune de fonduri suficiente. Suntem angajați într-o serie de împrumuturi acordate pe termen lung unor state care abia reușesc să-și plătească dobânzile. Pe de altă parte avem de încasat de la statul francez peste două sute de milioane. Din nefericire, ministrul de finanțe este în imposibilitatea de a onora aceste

creanțe. Zilele acestea, la o recepție, m-a luat deoparte și mi-a declarat că guvernul intenționează să lanseze un nou împrumut. Că un grup de bancheri, printre care Ouvrard, Hope, Rotschild și Labouchère, ar fi convenit să-l sprijine. Și că ar fi încântat dacă ar obține și colaborarea noastră. A avut grijă să aureasca nada spunându-mi că, datorită acestui împrumut, statul consolidat financiarmente va fi în sfârșit în stare să-și achite pe tranșe obligațiile față de Casa noastră.

— Cum pentru moment nu dispuneți de fonduri, continuă Lafont, nu veți putea sprijini împrumutul.

— Ați sesizat perfect situația, *Monsieur* Lafont.

— Și în acest caz?

— Prestigiul nostru va ieși serios știrbit.

Lafont își sprijini coatele de brațele fotoliului.

— De ce n-ați solicitat concursul băncii noastre de la Londra? Anthony Temple e un om înțelegător.

— Temple nu poate lua hotărâri fără autorizația New Yorkului. Nu uitați că dirijează numai provizoriu Casa Sunderland din Anglia.

Lafont își frecă gânditor mâinile.

— Și Henry Sunderland vă face sistematic obstrucție. Nu-i așa?

— Întocmai. Vrea să lovească în Gerald și nu-și dă seama că aceste măsuri au repercusiuni asupra activității întregii Case Sunderland.

— Imbecilul!, exclamă Lafont.

— Să sperăm că, la viitoarea conferință de la Londra, Gerald va obține controlul Angliei.

Lafont rămase cu privirile ațintite asupra focului din cămin. Challais îi respectă meditarea. Într-un târziu, vizitatorul rupse tăcerea.

— Poate că vom reuși să-l impunem...

Challais zâmbi.

— Îmi place acest „vom reuși". Pare să exprime acceptarea unei oferte pe care v-am făcut-o la începutul acestei întrevederi.

Lafont îi întinse mâna.

— Vă rog să transmiteţi patronului dumneavoastră că sunt gata să-mi reiau funcţia în primire.

Challais îi strânse mâna.

— Gerald Sunderland va primi cu satisfacţie răspunsul dumneavoastră. V-aş ruga să i-l daţi personal.

— Îi stau la dispoziţie.

— Perfect. Mâine de dimineaţă puteţi să-mi faceţi o vizită la bancă?

— Desigur.

— Am să vă comunic cu această ocazie ziua şi ora când vă poate primi. Şi acum să ne întoarcem la ceilalţi invitaţi. Cred că abia aşteaptă să se aşeze la masă...

* *
*

Contele de Challais nu se înşelase când îl caracterizase pe Gerald drept o „personalitate complexă". Fiul întemeietorului dinastiei Sunderland era prin definiţie un revoltat. Din instinct, şi poate şi din spirit de contradicţie, era ostil autorităţilor constituite. Fiindcă Bourbonii ocupau din nou tronul Franţei, adoptase faţă de ei o atitudine de frondă. Dacă Bourbonii s-ar fi aflat în exil, le-ar fi arătat poate bunăvoinţă. Napoleon detronat şi exilat la Sfânta Elena îi inspira simpatie. Metternich, campionul Europei conservatoare, îl irita. Talleyrand căzut în dizgraţie îi trezea interesul. Îşi justifica această preferinţă prin sprijinul pe care fostul şef al diplomaţiei imperiale îl acordase întotdeauna Casei Sunderland.

Aceste simpatii şi antipatii instinctive nu puteau decât să-l deservească în activitatea sa de om de afaceri. Richard Sunderland subordona preferinţele sale intereselor Casei Sunderland. Gerald era în schimb omul impulsurilor. Din fericire pentru el, inteligenţa-i superioară şi o logică desăvârşită, bazată pe raţionamente seci, matematice, îl împiedicau să se lase antrenat în acţiuni contrarii intereselor Casei sale. Această continuă luptă între ceea ce ar fi vrut să facă şi ceea ce trebuia să facă îl costa lungi şi istovitoare procese de conştiinţă.

Deşi i se adusese la cunoştinţă observaţia puţin măgulitoare pe care ministrul de finanţe Roy o făcuse la adresa

sa în seara balului, Gerald se prefăcuse a nu-i fi ajuns la ureche acest lucru şi se arătase amabil faţă de ministru, cu prilejul unei întâlniri ulterioare. Aceasta nu însemna că îi iertase remarca. Avea însă de gând să i-o plătească la timpul şi în condiţiunile alese de el. Pentru Roy ar fi fost mai puţin supărătoare rănirea într-un duel decât o înfrângere politică. Gerald prefera a doua alternativă, fiindcă aceasta implica distrugerea adversarului.

Din instinct, Gerald nu avea încredere în oameni. Pe toţi îi socotea duşmani. Şi motivele nu lipseau. Fraţii săi vitregi vedeau în el un rival. Bancherii parizieni se străduiau să doboare Casa pe care el o dirija. Guvernanţii se temeau de forţa lui economică. Aristocraţii îl considerau transfug, fiindcă făcea parte din tagma bancherilor, aceşti exponenţi ai burgheziei în plină ascensiune. Burghezii îl detestau căci vedeau în el pe nobilul care îndrăznea să încalce un domeniu rezervat prin definiţie clasei lor. Sărăcimea îl ura fiindcă era firesc să urască pe un stâlp al plutocraţiei. Colaboratorii şi subalternii îl furau, străduindu-se să câştige mult, dar să muncească puţin. Femeile încercau să-l speculeze, iar prietenii – sau cei care se intitulau prieteni – nu erau în realitate decât nişte paraziţi. Numai Alain Dunois făcea excepţie, căci trăia numai pentru arta sa.

În relaţiile cu femeile, Gerald devenise un cinic, un amoral, un demn reprezentant al acelor *dandies* lipsiţi de iluzii, care făceau din dragoste un sport şi din viaţă o experienţă seacă, fără semnificaţie.

Mademoiselle Virginie Letellier nu înţelesese acest lucru. Nu degeaba *Madame* d'Abrantés spunea despre ea că este frumoasă ca o madonă şi proastă ca o gâscă. *Mademoiselle* Letellier socotise că Gerald se bătuse în duel cu Montrailles spre a-i dovedi marea lui dragoste. Această presupunere o hrănise cu iluzii disproporţionate cu propriile ei posibilităţi de seducţie. Ajunsese până acolo încât îşi închipuise că Gerald nu va ezita să o ia în căsătorie. La urma urmei ar fi preferat să devină ducesa de Lusignan decât să rămână la infinit amanta ducelui de Berry. Spre penibila ei surprindere, Gerald încetase s-o mai viziteze după moartea lui Montrailles. La început

intrigată, mai târziu rănită în vanitatea ei, încercase să-l recâştige, scriindu-i că îl aşteaptă şi că numai pe el îl iubeşte sincer. Gerald îi răspunse trimiţându-i un triplu colier de perle, un enorm buchet de flori şi un bilet, prin care o încunoştinţa că noile şi multiplele lui ocupaţii nu-i mai îngăduiau s-o frecventeze, aşa cum înclinările lui îl îndemnau s-o facă.

Virginie Letellier resimţise din plin afrontul. Hotărâse să treacă la represalii. Se gândise chiar să ceară unuia dintre admiratorii ei să-l provoace pe Gerald la duel. Nu găsi însă niciun amator care să-i facă gustul. Înciudată de aceste eşecuri, care puneau vârf spulberării visului ei matrimonial, făcu un ultim şi suprem pas. Mărturisi totul ducelui de Berry, dar cu anumite corective menite să o plaseze în postură de victimă. Îi spuse că Gerald Sunderland era ucigaşul lui Montrailles. Izbucnind apoi într-un plâns isteric, i se plânse că tânărul acesta destrăbălat abuzase de inocenţa ei, împletind în jurul pretinsului viol o poveste fantasmagorică. Credul, Berry făgădui să o răzbune.

A doua zi chemă la Tuileries pe Anglès, prefectul poliţiei. Bondoc, lat în spate, cu picioare scurte, curbate, Berry se plimba dintr-un capăt într-altul al biroului, tunând împotriva lui Gerald Sunderland, care-şi permisese să ucidă pe un ofiţer de gardă. Ordonă imediata anchetare a cazului şi arestarea asasinului.

Fără să se tulbure, prefectul îl încunoştinţă că cercetările poliţiei în această afacere erau complete şi că Montrailles căzuse într-un duel purtat după toate regulile codului de onoare. Ofiţerul ofensase grav pe adversarul său, astfel încât o ieşire pe teren devenise inevitabilă.

Ducele replică bătăios că edictele regale sancţionau duelurile.

Prefectul îşi permise să facă o rectificare:

— Duelurile purtate între civili, *Monseigneur*. Militarii sunt exceptaţi.

— Gerald Sunderland este civil, scrâşni ducele, izbind cu pumnul în masă.

— Mă iertaţi, *Monseigneur*. Adversarul lui Gerald Sunderland a fost militar.

— Şi?

— Privilegiul ofiţerilor se extinde şi asupra civililor cu care se duelează.

— Argumente avocăţeşti. Sunderland trebuie să-şi primească pedeapsa.

Anglès ridică din umeri.

— Legile mă împiedică să iau măsuri directe. Voi sesiza pe procurorul regelui.

— Ce mai aşteptaţi, *Monsieur le Préfet?*

— Ezit, *Monseigneur*. Cred că nu este înţelept să dăm amploare acestui caz.

— De ce?, şuieră interlocutorul, vânăt de mânie.

— Numele Alteţei Voastre a fost rostit în legătură cu acest duel...

— Numele meu? A îndrăznit cineva?

— Din nefericire, *Monseigneur*.

— Arestaţi-l imediat!, porunci furios ducele.

Prefectul ridică neputincios mâinile.

— Charta mă împiedică, *Monseigneur*. Drepturile individuale...

— Destul!, zbieră ducele, apropiindu-se ameninţător de prefect.

Anglès se înclină, încreţind sprâncenele.

— Îmi permiteţi să mă retrag, *Monseigneur*.

— Am să rezolv personal această chestiune, *Monsieur le Préfet*, rosti ducele cu dispreţ. La nevoie îl voi provoca la duel pe acest Gerald Sunderland. Făcu o pauză. Mă tem însă că voi deroga.

Anglès replică foarte calm:

— Gerald Sunderland este duce de Lausignan-Valois. Vă amintesc un precedent. Contele d'Artois, unchiul Înălţimii Voastre, s-a bătut în duel cu prinţul de Condé fără să deroge.

— Bine. Voi aviza, *Monsieur le Préfet*. Puteţi pleca.

Anglès se înclină adânc şi părăsi încăperea.

Palatul Tuileries...

În 1789, revoluţia a izgonit monarhia de la Versailles.

Regele Ludovic al XVI-lea şi familia sa au fost strămutaţi cu mare alai la Tuileries. Cu alte cuvinte, acolo li s-a fixat domiciliul obligatoriu, până în ziua în care revoluţia în plin marş avea să-i strămute din nou la închisoarea Le Temple, apoi să-i catapulteze sub tăişul ghilotinei.

În locul Bourbonilor escamotaţi de revoluţia care voia să înzestreze o dată pentru totdeauna Franţa cu instituţiile republicane, un locotenent corsican scund, slăbuţ şi palid a urcat treaptă cu treaptă scara măririlor şi, într-o bună zi, revoluţionarii de ieri au constatat stupefiaţi că au un nou suveran. Pe împăratul Nepoleon I, instalat la Tuileries.

Palatul Tuileries avea un trecut glorios. Servise drept reşedinţă şi lui Ludovic al XIV-lea, Regele Soare. Împăratul Napoleon înţelegea să-şi integreze dinastia imperială în şiragul de dinastii care se perindaseră pe tronul Franţei.

Se pare însă că palatul Tuileries purta ghinion. Poate că fantoma suveranului decapitat bântuia galeriile şi apartamentele imperiale, aducând blestem cumplit asupra intrusului care avusese cutezanţa să-şi stabilească reşedinţa între zidurile palatului părăsit în chip atât de tragic de ultimul rege al Franţei. Sigur este că imperialul locatar al palatului Tuileries, după ce a dictat legile sale Europei prosternate, s-a pomenit printr-un fantastic joc al destinului locatar al unei cocioabe igrasioase din insula Sfânta Elena.

În Franţa secătuită de războaie, îngenuncheată, umilită, Bourbonii s-au înapoiat călări pe bunurile ocupanţilor englezi, austrieci, ruşi şi prusaci. Firea omenească e ciudată. Parizienii – nu toţi, destui însă spre a face atmosferă – l-au primit cu un entuziasm delirant pe Ludovic al XVIII-lea, fratele suveranului decapitat. Aclamaţii, binecuvântări, lacrimi de bucurie, cântece regaliste, scandate de mii de voci, iluminaţii nocturne, retrageri cu torţe. „E uimitor cu câtă fericire au primit francezii propria lor înfrângere", spunea un călător englez aflat pe cheiurile Senei în aceste zile de efervescenţă.

Domnea într-adevăr o mare efervescenţă. Medalia mulţumirii generale avea şi revers. Bonapartiştii se încăierau cu regaliştii. Jacobinii, ţinuţi în frâu de poliţia imperială, ridicau din nou capul. Trupele învingătorilor îşi făceau de cap. Cazacii

îşi uscau rufele spălate întinzându-le pe împrejmuirea de fier forjat a palatului Tuileries, în care regele Ludovic al XVIII-lea se instalase cu toată pompa cuvenită augustei sale persoane. Pelerinele albe ale cavaleriştilor austrieci inundau Parisul. Arcul de Triumf era despuiat de ornamentele care aminteau victoriile lui Napoleon. Mareşalul Blücher ordonase dinamitarea podului Jéna, fiindcă numele acestuia comemora o umilitoare înfrângere a prusacilor. Numai intervenţia personală a lui Wellington şi a Ţarului Alexandru determinase pe Blücher să renunţe la măsura sa.

În Franţa se instalase Teroarea Albă, replică regalistă a Terorii Jacobine, instituită în 1793 de Robespierre. Partizanii împăratului exilat erau trecuţi prin tăişul sabiei. Conspiraţiile şi represiunile sângeroase se ţineau lanţ. „Trebuie să vărsăm câteva picături de sânge, ca să scutim mai târziu ţara de torente de sânge", declarau cu cinism regaliştii.

Trupele învingătorilor masate în Franţa, spre a preveni o renaştere din cenuşă a vulturului imperial sau o răbufnire revoluţionară, îşi făceau mendrele, aşa cum şi-au făcut de altfel toţi ocupanţii străini, în toate timpurile şi pe toate meleagurile.

Îngroziţi de „binefacerile" ocupaţiei, francezii au pus mână de la mână şi cu cumpărat cu bani grei evacuarea trupelor străine, care curăţaseră ţara mai straşnic decât un nor de lăcuste. La operaţiile de strângere a fondurilor au participat, firește, şi bancherii. Şi afaceristul Ouvrard, şi parvenitul James Rotschild, şi nelipsiţii Baring, Sunderland, Labouchère şi Hope, care adulmecau de la distanţă afacerile bune şi se avântau asupra profiturilor, precum corbii asupra hoiturilor. Îmbuibaţi cu aur, ambalat sub eticheta „despăgubiri de război", ocupanţii s-au înapoiat în ţările lor, regretând că nu-şi mai puteau prelungi fructuoasa şedere în Franţa. Şi bancherii s-au ales cu mult aur, pe care au lipit însă alte etichete: „comisioane", „dobânzi", „beneficii", „rabaturi". Locuitorii Franţei, şi învinşi, şi jefuiţi, au rămas să-şi lingă rănile şi să-şi strângă cureaua la pantaloni.

Regele Ludovic al XVIII-lea s-a văzut în sfârşit stăpân în ţara şi în palatul său. O stăpânire oarecum precară. Poporul

se arăta foarte puţin disciplinat, iar la Tuileries umblau acum două fantome. Şi a regelui fără cap, şi a împăratului detronat. Două fantome care nu-l lăsau să doarmă pe actualul suveran. Decapitarea fratelui său îl obseda, amintindu-i că i se putea întâmpla oricând acelaşi lucru. Iar simpla prezenţă a fostului împărat în insula Sfânta Elena îi părea tot atât de ameninţătoare ca şi o sabie atârnată deasupra capului. Se spunea că Napoleon e muribund. Aceasta nu-l liniştea. Se putea foarte bine ca totul să nu fie decât o manevră abilă spre a i se înşela vigilenţa.

Ludovic al XVIII-lea era încolţit de o frică tenace, insidioasă, de coşmar. Excesele ultraregaliştilor – partizanii săi – îi primejduiau tronul, fiindcă generau riposte violente din partea adversarilor regimului. Îl obseda posibilitatea unui război civil. Pentru a preveni calamitatea, se străduia să tempereze patimile politice, să modereze spiritele, să creeze o atmosferă de împăciuire, de concordie, singura susceptibilă să-i consolideze regimul. Ludovic al XVIII-lea nu era lipsit de bun-simţ. Trăia însă pe un vulcan. Era încredinţat că palatul Tuileries purta ghinion locatarilor lui. S-ar fi înapoiat la Versailles, dar palatul acela de basm, care simboliza absolutismul regal, nu era compatibil cu monarhia constituţională inaugurată de el. Ludovic al XVIII-lea se afla într-o situaţie falsă. Din nefericire pentru el, nu putea remedia acest lucru. Bunele lui intenţii erau zădărnicite de familia sa şi de anturaj. Uneori lăsa treburile publice să meargă de la sine. *Après moi, le déluge!*

* *
*

O unitate din garda *des Cent Suisses* străbătea cu muzica în frunte galeriile palatului Tuileries. Încadra lacheii în livrele aurite care purtau pe braţe cu grav ceremonial imense tăvi de argint cu mâncăruri pentru rege. Majordomul, îmbrăcat în catifea roşie şi cu o baghetă de abanos în mână, conducea cortegiul.

Ostaşii din garda regală, de strajă la uşi, dădeau onorul. Gentilomii întâlniţi pe traseu se opreau şi salutau. În măreaţa sală de mâncare a palatului, masa regelui era împodobită cu cea mai frumoasă argintărie, cu flori, porţelanuri fine, cristale

bizotate. Ofiţeri în uniformă de paradă, curteni în costume de gală aşteptau sosirea suveranului.

Cortegiul îşi făcu apariţia. Tăvile cu mâncare erau orânduite pe două bufete imense. Muzica încetă să mai cânte. Personalul de serviciu se mişca într-o tăcere deplină, făcând ultimele pregătiri.

Uşa care răspundea spre apartamentele regale se deschise. Maestrul de ceremonii intră plin de gravitate, izbi de trei ori în parchet cu bastonul său de abanos şi anunţă cu emfază:

— Regele.

Câteva clipe mai târziu păşi pragul suveranul Franţei. Perucă impecabil pudrată, frunte îngustă, obraji rotunzi şi trandafirii ca burta unui purcel de lapte, guşă triplă, revărsată peste jaboul de dantelă fină, pântece enorm, barat de cordonul Ordinului Saint Esprit, picioare umflate de gută, diforme ca nişte butuci. Mergea legănându-se, asemenea unei raţe îndopate. Numai ochii îi scăpărau de vioiciune şi şiretenie.

Îl urma fratele său, contele d'Artois, care purta titlul de *Monsieur*. În tinereţe fusese un libertin fără pereche. Vârsta îl cuminţise. Ca şi femeile de moravuri uşoare care devin puritane după ce-şi pierd farmecul tinereţii, contele d'Artois căzuse la mania religioasă. Era sever, întunecat, de o gravitate care atingea ridicolul. Liberalii, care nu-l puteau suferi, spuneau că are un cap de berbec aristocrat. Contele d'Artois reprezenta reacţiunea sub forma ei cea mai extremistă. Căpetenie ocultă a ultraregaliştilor şi instrument al bisericii, preconiza desfiinţarea Constituţiei şi instaurarea absolutismului regal.

Fiul său mai mare, ducele d'Angoulême, era un timid lipsit de voinţă şi de personalitate. Soţia sa, Marie-Thérèse, fiica lui Ludovic al XVI-lea şi a Mariei-Antoinette, o fiinţă înăcrită, aspră, rigidă, îl domina cu totul. Fratele ducelui d'Angoulême, ducele de Berry, era un nevropat care-l imita în atitudini şi maniere pe Napoleon. Umbla cu capul între umeri, cu mâinile la spate; gesturile lui erau bruşte, vorbirea repezită. Se credea un strateg înnăscut. Deşi era însurat cu o femeie agreabilă, plină de viaţă, se înhăita cu toate dansatoarele de la Operă.

Frecventa de predilecţie bordelurile ordinare. Violent, brutal, de o vulgaritate căutată, pe care o socotea indispensabilă unui adevărat soldat, se arăta drept un înverşunat duşman al regimului imperial. După înfrângerea lui Napoleon la Waterloo, ducele de Berry, aflându-se într-un grup de curteni, perora înfierbântat de mânie: „Mareşalii ar trebui să fie hăituiţi ca nişte fiare. Cel puţin opt dintre ei ar merita să fie spânzuraţi". Informat de declaraţiile nepotului său, Ludovic al XVIII-lea îl mustrase: „Te poftesc să te liniştеşti. Nu vreau să compromit existenţa dinastiei din cauza ta. Dacă mai continui să te dai în spectacol cu asemenea declaraţii groteşti, te izgonesc din Paris". Altă dată, ducele de Berry, înfuriat pe un colonel din garda regală, îi smulsese epoleţii. Ofiţerul, surescitat de acest afront, pusese mâna pe sabie. Regele, care era întâmplător de faţă, îl apucase de braţ: „Colonele, nepotul meu ţi-a luat epoleţii aceştia fiindcă ştia că ţi-i pregătisem pe cei de general". În primele zile ale Restauraţiei, Fouché declarase cu scârbă prietenului său Thibaudeau: „Nu poţi să-ţi închipui cât de imbecil e contele d'Artois. Fiii săi nu sunt mai prejos. Cu excepţia lui Ludovic al XVIII-lea, toţi Bourbonii sunt nişte cretini"...

În ziua aceea regele se aşează satisfăcut la masă. Buna lui dispoziţie se datora lecturii raportului cotidian întocmit de prefectul de poliţie asupra întâmplărilor diverse din capitala Franţei. Regele, un mare amator de lecturi picante, gusta cu deosebire relatarea amănunţită şi colorată a celor mai scabroase scandaluri şi atentate la moravuri. Îl încântau îndeosebi rapoartele poliţiei secrete asupra perversiunilor sexuale ascunse ale înaltelor personaje. Divulgarea acestor fapte ar fi mânjit cu noroi nume cu rezonanţe ilustre. Regele avea însă grijă ca aceste informaţii să nu vadă niciodată lumina publicităţii.

Prefectul Anglès nu uitase să-i relateze nici vizitele ducelui de Berry la *Mademoiselle* Virginie Letellier şi nici complicaţiile acestei legături, care angajau persoane atât din anturajul familiei regale, cât şi din lumea finanţelor. Numele lui Gerald Sutherland era menţionat în treacăt. Prefectul Anglès înţelegea să pregătească abil terenul, pentru a nu fi luat prin

surprindere de vreo intervenţie a ducelui de Berry pe lângă rege.

Ca de obicei, suveranul onora mâncărurile alese, servindu-se copios şi golind farfuriile cu un zel demn de o cauză mai bună. Curtenii care aveau permisiunea să asiste la această importantă ceremonie gastronomică exclamau cu respectuoasă minunare:

— Uitaţi-vă! Douăzeci de păstrăvi, zece cotlete de berbec, cinci fazani şi nenumărate trufe preparate în şampanie! Napoleon nu era în stare să săvârşească asemenea isprăvi!

— Regele nostru are o poftă de mâncare proverbială. Este un autentic Bourbon.

— Adevărat. Sub raportul acesta nu e cu nimic mai prejos de strălucitii săi înaintaşi. Şi cu câtă eleganţă decupează păsările...

— Eleganţă şi artă...

— Da, da, decupajul acesta este o adevărată operă de artă...

Între servicii, regele înfiripa frânturi de conversaţie cu unii convivi. Literatura era subiectul său preferat. Dar marea lui plăcere era să-şi pună interlocutorii în încurcătură. Expresia întunecată a ducelui de Berry îi aminti raportul prefectului de poliţie.

— Pari indispus, dragul meu. Te roade ceva?

Nepotul îl privi bănuitor. Solicitudinea regelui era suspectă.

— Mă indispune îndrăzneala bonapartiştilor, Sire, rosti ducele cu ură. Au ajuns să ne înfrunte pe faţă. Chiar aici în palat...

Contele d'Artois, fratele regelui, interveni sentenţios:

— Nu e de mirare. Când la cârma ţării se află un guvern de incapabili...

Ludovic al XVIII-lea zâmbi ironic.

— Ştiu că Decazes nu ţi-e agreabil. Dar a-l acuza de incapacitate...

Contele d'Artois replică înţepat:

— Cer scuze. Nu trebuia să uit că *Monsieur* Decazes e preferatul Maiestăţii Voastre.

Regele rosti cu bonomie.

— Ei da, nu greşeşti. Cel puţin Decazes e francez. Preferaţii dumitale erau Blücher şi Wellington. Ai fi fost încântat să îi ai acum în Franţa.

— În orice caz, armatele de ocupaţie ne garantau securitatea, feream ţara de...

— Ţara? Dinastia, vrei să spui. O dinastie care se sprijină pe baionete străine... În sfârşit, nu e momentul şi nici locul să discutăm asemenea chestiuni.

Buzele contelui d'Artois se strânseră cu scârbă.

Regele se întoarse spre nepotul său:

— Vorbeai de bonapartişti, rosti el cu afectată amabilitate. Te-a supărat vreunul în mod special?

Ducele de Berry se servea tocmai cu piept de fazan din tava prezentată de un lacheu.

— Un ofiţer de gardă a fost ucis în duel de un bonapartist.

— Te referi la Montrailles?

— Da, Sire.

— Se ştie cine l-a ucis?

— Gerald Sunderland, Sire.

Regele începu să râdă. Un râs molcom, potolit.

— Gerald Sunderland simpatizant bonapartist! Ridicol. Tatăl său mi-a împrumutat sume mari pe când mă aflam în exil, la Hartwell. Sume pe care nu i le-am restituit nici până astăzi. Şi mulţi, foarte mulţi cavaleri ai Ordinului Saint Louis îşi datorează existenţa subsidiilor primite de la Richard Sunderland.

— M-am referit la fiul lui, Sire...

— Mă oboseşti. Evită pe viitor să te pui în situaţii penibile. În afacerea Montrailles, bonapartismul n-are niciun amestec. O ştii mai bine decât mine. Prefer să o dai uitării.

— Este un ordin, Sire?

— Da. Un ordin.

Ducele de Berry îşi plecă ochii în farfurie. Se abţinea greu să nu explodeze.

Discuţia purtată cu voce joasă fusese acoperită de acordurile unei mici orchestre, care executa în surdină *gavottes, menuets, gigues,* într-un stil *ancien régime*, aşa că gentilomii

şi personalul de serviciu nu putuseră prinde decât frânturi de fraze, al căror înţeles era greu de reconstituit.

Ducele de Berry nu avea de gând să cedeze. Dacă nu-i erau îngăduite mijloacele legale, va acţiona pe căi deturnate. Gerald Sunderland trebuia pedepsit. Nici protecţia regelui şi nici complicitatea lui Anglès nu-l puteau feri de mânia ducelui. Berry era hotărât să obţină satisfacţie.

* *
*

Către sfârşitul lui ianuarie, contele şi contesa Sunderland-Montorgueil sosiră la Paris pentru câteva zile. Robert venea de la Viena şi se afla în drum spre Londra, unde fusese convocat de şeful familiei. Îl mai însoţeau doi secretari, un medic, primul său consilier juridic, baronul Oskar von Dittensdorff, un majordom, două cameriste, cinci valeţi, trei bucătari cu ajutoarele respective, precum şi personalul afectat conducerii caleştilor şi îngrijirii cailor. Pentru toată această lume, la care se adăugau bagajele multiple şi proviziile, fuseseră necesare douăzeci de trăsuri mari, încărcate până la refuz.

Robert moştenise înclinarea tatălui său pentru fast şi ceremonial. Richard se folosise însă de aceste artificii spre a se impune într-o lume în care semnele opulenţei exterioare aveau o mare însemnătate. Pentru Robert, în schimb, pompa aceasta devenise un element indispensabil vieţii.

La Paris descinse la palatul lui Chaulnes din Faubourg Saint-Germain, pe care îl putea folosi orice membru al familiei Sunderland.

Lui Robert îi repugna să-i facă o vizită lui Gerald, la palatul Lusignan. Nu uita că Gerald nu era decât un frate vitreg. Un bastard intrat pe uşa din dos în familia Sunderland. Printr-o ironie a sorţii, acest bastard era mai bogat decât copiii legitimi ai lui Richard Sunderland, deoarece pe lângă porţiunea care îi revenea din succesiunea părintelui lor comun se alesese şi cu numele şi averea familiei Lusignan-Valois.

Pe de altă parte, protocolul nu-i permitea nici lui Gerald să facă primul pas, deoarece Parisul constituia fieful său. Robert ar fi găsit o soluţie de mijloc. Să facă o vizită în Place Vendôme, unde avea de discutat unele chestiuni financiare

care interesau în egală măsură băncile din Paris şi Viena ale Casei Sunderland. Procedeul ar fi fost abil, însă lipsit de eleganţă. Gerald nu trebuia indispus acum, în preajma şedinţei de la Londra. Robert nădăjduia să obţină conducerea Casei Sunderland din Anglia. Şi orice sprijin din afară îi era necesar. Activitatea sa din Viena nu-l mai mulţumea. Era prea redusă faţă de posibilităţile lui.

Hotărî să şi-l apropie pe Gerald. Ca orice om politic în preajma alegerilor, trebuia să deschidă o campanie în vederea câştigării de partizani şi, indirect, de voturi. La şedinţa de la Londra, o alianţă între Robert şi Gerald ar precumpăni autoritatea lui Henry, sprijinit probabil de Charles.

Întemeietorul dinastiei Sunderland nu spusese degeaba despre Robert că este „diplomatul familiei". Robert îşi înăbuşi deci antipatiile şi a doua zi după sosirea sa la Paris se înfăţişă la palatul Lusignan. Gerald lipsea de acasă. Încântat de această împrejurare, Robert lăsă o carte de vizită şi se înapoie la reşedinţa sa pariziană. Nu trecu pe la bancă, unde l-ar fi putut întâlni fără niciun ceremonial pe Gerald, pentru a-l obliga să-i întoarcă vizita la palatul de Chaulnes. Voia să îşi asigure o întrevedere între patru ochi cu fratele său vitreg. La bancă, Challais n-ar fi lipsit de la discuţii şi Robert se ferea de prezenţa acestui vulpoi bătrân.

Calculele sale nu-l înşelară. În după-amiaza următoare, Gerald se prezentă la palatul de Chaulnes. Robert îl întâmpină cu tot ceremonialul, deşi nu punea mare preţ pe înţelepciunea acestui tinerel căruia abia îi mijise mustaţa. Îi dădu o frăţească acoladă. Înfăţişarea lui Gerald îl surprinse. Nu-l mai văzuse de câţiva ani. Băieţandrul de atunci se transformase într-un bărbat foarte tânăr încă, dar cu prestanţă şi cu o licărire în ochi care dădea de bănuit.

„N-o să-l manevrez prea uşor", reflectă Robert, în vreme ce-l măsura din ochi.

Îl conduse în salonul japonez, unde Sandra lua ceaiul în compania unei doamne între două vârste, de o miopie pronunţată, ce-şi mânuia lornionul cu aceeaşi dezinvoltură cu care un dirijor îşi mânuieşte bagheta.

Şi Sandra încercă o surpriză când îl văzu pe Gerald. Rezonanţele sufletului ei răspundeau însă unor considerente estetice cu implicaţii de o natură intimă. Adolescentul insignifiant de ieri se maturizase, câştigând o aură de vitalitate triumfătoare, un farmec plin de prospeţime, o forţă magnetică irezistibilă.

Gerald se înclină cu graţie şi eleganţă.

Sandra îi întinse mâna albă, aruncându-i pe sub gene priviri languroase. Robert îşi dădu imediat seama că soţia sa căzuse în transă. Aceste manifestări, pe care Sandra nici nu încerca să şi le mai ascundă, îl lăsau indiferent. Frecvenţa şi transparenţa lor îl căliseră.

Pentru prima oară în viaţă, aceste mărturii vizibile ale impresionabilităţii ei amoroase îi dădură ideea să le canalizeze în sensul intereselor lui. Gerald, cucerit de feminitatea Sandrei, i-ar deveni un instrument docil în lupta pentru câştigarea supremaţiei asupra celorlalţi conducători ai Casei Sunderland. Renunţă însă imediat la acest gând. Nutrise întotdeauna un mare dispreţ faţă de bărbaţii dispuşi să se folosească de soţiile lor pentru a obţine avantaje în carieră.

Doamna între două vârste – Lady Caroline Ashby – examina critic pe Gerald prin lentilele lornionului. După un timp, rosti cu interes:

— Chipeş băiat, *dear* Sandra. Se întoarse spre Gerald. *Jeune homme*, mă faci să-mi regret tinereţea pierdută. Dacă aş fi avut douăzeci de ani mai puţin, aş fi încercat să te cuceresc. Cred că aş fi reuşit. Eram tot atât de frumoasă ca şi Sandra.

Cuvintele Ladyei Caroline Ashby nu erau lipsite de un vag echivoc. Aluziile străvezii la frumuseţea Sandrei puteau da naştere la felurite interpretări. Lady Caroline Ashby juca rolul unei foarte indulgente mijlocitoare sau lansa o nadă pe cont propriu?

Gerald cunoştea reputaţia Sandrei. N-ar fi evitat s-o folosească. Poate că prin intermediul ei va obţine la Londra sprijinul lui Robert. Se întrebă dacă Robert nu-şi făcuse aceleaşi calcule. Gândurile acestea se perindau prin mintea lui în vreme ce-şi sorbea ceaiul. Cele două femei se întreceau

să-i placă. Lady Ashby încerca să-l captiveze cu intelectul şi experienţa sa. Poate că în tinereţe repurtase unele succese. Acum însă lupta ei avea ceva jalnic. Această dublă solicitare – din partea Sandrei şi a Ladyei Ashby – îi crea lui Gerald o stare de satisfacţie, de omnipotenţă. În fond, le dispreţuia pe amândouă. Se ofereau cu atâta neruşinare, încât îl scârbeau. Îşi ascundea însă adevăratele sentimente. Ascultă sporovăiala celor două femei cu politicoasă atenţie.

Robert savura, cu beatitudinea unui rafinat gastronom, un *fruit-confit* admirabil, preparat de bucătarul său. Sub această aparenţă inofensivă, urmărea plin de curiozitate evoluţia relaţiilor dintre interlocutorii săi. Pe Sandra încetase de mult să mai fie gelos. În schimb, sentimentul acesta îl încerca acum faţă de Gerald. Gerald dispunea astăzi de toate avantajele tinereţii pe care el le pierduse definitiv.

Se termină şi ceaiul.

Robert ceru Sandrei şi Ladyei Caroline Ashby permisiunea de a se retrage câteva clipe cu Gerald. Aveau de discutat afaceri lipsite de interes pentru urechile lor deprinse numai cu melodia complimentelor. Cuvintele lui deghizau, sub o eleganţă desuetă, un dispreţ adânc pentru două fiinţe preocupate numai de dragoste. Sandra avea cel puţin scuza că abia depăşise treizeci de ani. Lady Caroline Ashby, cu reţelele ei de riduri, amintea o iapă bătrână, îngenuncheată, care se prezintă la startul unei curse de obstacole în concurenţă cu nişte bidivii de rasă pură, ce respiră tinereţea prin toţi porii.

Îşi conduse musafirul într-un salon decorat în stilul Adam, atât de preţuit în acea epocă. Pe o măsuţă rotundă de mahon, sculptată, şi cu picioarele terminate în formă de gheare, îi aştepta o sticlă cu vin de Malaga, două pahare şi o tavă cu *petits fours glacés*.

Cu o cordialitate ostentativă, Robert îi vorbi despre greutăţile întâmpinate la Viena, despre orizonturile înguste oferite oamenilor de afaceri din Europa Centrală.

— Nu am la dispoziţie capitaluri suficiente pentru a întreprinde operaţii de mare anvergură. Henry nu-mi acordă niciun sprijin. Zeci de milioane de dolari zac neproductive în tezaurul băncii noastre de la New York.

— Ştiu, răspunse Gerald. Carenţa lui Henry ne pune într-o stare de inferioritate faţă de concurenţii noştri.

Robert socoti că sosise momentul să tatoneze terenul asupra viitoarei conferinţe de la Londra.

— Dacă poziţia mea ar fi mai puternică, aş putea să mă împotrivesc politicii de economii meschine impuse de Henry.

Gerald prinse aluzia, dar se prefăcu a nu o înţelege.

— Ai dreptate. Henry nu e la înălţimea misiunii sale. Şeful Casei Sunderland trebuie să aibă vederi largi, concepţii cu un caracter de universalitate... da, da, nu exagerez, universalitate. Nu trebuie să ne rezumăm numai la emisfera occidentală...

Robert îl privi bănuitor. Tinerelul acesta îşi cam luase avânt. Trebuia moderat. Bineînţeles, cu diplomaţie.

Gerald îşi formase o opinie puţin trandafirie despre interlocutorul său. „Diplomatului familiei" i s-au tocit îndrăzneala, spiritul de iniţiativă, abilitatea de a evolua în culisele lumii politice şi financiare europene, reflecta el critic. Poate că obezitatea îi îngreuna nu numai corpul, dar şi spiritul.

Cei doi fraţi se priveau cu făţişă bunăvoinţă. Fiecare voia să-l convingă pe celălalt de simpatia sa. În realitate se spionau reciproc. Fiecare se străduia să descifreze gândurile interlocutorului. Gerald se aşteptase să aibă de-a face cu un diplomat format la şcoala lui Machiavelli.

Robert însă îl deziluzionase. Convorbirea cu Gerald îi provoca lui Robert o surpriză neplăcută. Crezuse că va găsi un interlocutor naiv, lipsit de imaginaţie şi de pricepere, pe care să-l învârtească după voie. Spre stupefacţia sa, Gerald ascundea sub o aparentă ingenuitate un dinamism primejdios şi o lipsă de scrupule alarmantă.

În seara aceea se despărţiră ca doi buni prieteni. A doua zi de dimineaţă, Robert făcu o vizită în Place Vendôme. În cursul unei şedinţe la care participară Challais şi consilierii pentru Europa ai lui Gerald, discutară o serie de măsuri care să asigure o dezvoltare a colaborării dintre Băncile Sunderland din Viena şi Paris.

Cu acest prilej, Gerald comunică fratelui său că intenţiona să deschidă o bancă la Berlin. Robert nu primi cu bucurie

această inițiativă. Socotea Europa Centrală – inclusiv Prusia – domeniul său rezervat. Făcu însă *bonne mine pour mauvais jeux* și făgădui sprijinul său noii bănci. Gerald îi mulțumi, dar în sinea lui își promise să nu accepte niciun fel de amestec în organizarea și funcționarea băncii de la Berlin. Prusia trebuia să intre în sfera lui de influență.

Ședința se încheie într-o atmosferă cordială. În seara aceea, Gerald și Challais fură invitați la un dineu de către Robert, care înțelegea să-i menajeze pe viitori aliați. Sandra plasă pe Gerald în dreapta ei. Printre oaspeți se afla și Lady Caroline Ashby.

A doua zi de dimineață, Robert și familia sa plecară la Londra. Deși conferința convocată de Henry urma să aibă loc în aprilie, Robert înțelegea să-și netezească terenul printr-o serie de contacte cu factorii determinanți ai Casei Sunderland din Anglia, în cap cu Geoffrey Horncastle, ultimul colaborator de seamă – în viață încă – al întemeietorului dinastiei.

* *
*

Înaintea conferinței de la Londra, Gerald hotărî să facă o vizită la Berlin, spre a pune bazele Băncii Sunderland din capitala Prusiei. Fixase data plecării în prima zi a lui februarie. Avea să fie însoțit de Challais, de primul său consilier juridic Radiguet, de consilierul pentru Europa Centrală și supranumerar, de Alain Dunois, pentru care Gerald reușise să obțină un concediu lung de la directorul Operei, în schimbul unor subsidii discrete. Alain refuzase să demisioneze din corpul de balet al Operei.

— Iartă-mă, Gerald, dar am să-ți fac o mărturisire. Mă tem de prieteniile celor mari. Favoriții de azi sunt îndeobște dizgrațiații de mâine. Dacă într-o zi n-am să-ți mai fiu pe plac și ai să mă izgonești, ce-am să fac? Baletul Operei reprezintă nu numai împlinirea mea în artă, dar și asigurarea existenței. Nu pot să renunț la balet.

Pe Gerald nu-l indispusese împotrivirea lui Alain. Era încă într-o fază în care admitea opiniile contrare ale altora. Căută o soluție care să rezolve situația lui Alain o dată pentru totdeauna. Să ceară concedii directorului Operei, ori de câte ori

voia să-şi ia prietenul în călătorie, era nu numai fastidios, dar şi jenant.

Într-o dimineaţă chemă în biroul său pe Jules Lafont. Noul şef al serviciului de informaţii se înfăţişă dornic să facă o demonstraţie a talentelor şi priceperii sale. Clipi însă uluit când noul său patron îi încredinţă misiunea de a organiza un corp de balet.

— Iertaţi-mă, *Sir*, dar nu mă pricep la balet. În viaţa mea n-am avut de-a face...

Gerald îl întrerupse, ridicând mâna.

— Îţi cunosc activitatea, *Monsieur* Lafont. De aceea ţi-am şi solicitat serviciile. Un om cu resursele dumitale poate îndeplini orice serviciu. Ţin foarte mult să dispun de un corp de balet propriu. Mi-ar face plăcere ca în maximum treizeci de zile să fie constituit.

Lafont se înclină.

— Am înţeles. În privinţa condiţiilor financiare...

— Discuţi cu Challais. Îţi va pune la dispoziţie orice sumă. Nu te justifici decât faţă de mine. Gerald zâmbi. Să nu te surprindă dorinţa mea. Contele Rasumovsky, un prieten al tatălui meu, dispunea nu numai de corp de balet, ci şi de o trupă de actori cu care-şi distra invitaţii. Şi Orlov, şi Potiomkin aveau cântăreţii, balerinii şi actorii lor. Contele Rasumovsky a mers până acolo încât a dat un sat cu două sute cincizeci de locuitori în schimbul unei trupe de actori.

Lafont formulă o ultimă şi timidă obiecţie.

— În Rusia Caterinei cea Mare, *Sir*, şi actorii, şi cântăreţii, şi balerinii erau robi.

— Şi curţile princiare occidentale aveau artiştii lor proprii care nu erau robi, stărui Gerald. Bach, Schütz, Haendel, Beethoven sunt tot atâtea exemple care pledează în favoarea teoriei mele.

Lafont înclină capul în semn de asentiment.

— Prea bine, *Sir*. Dorinţa dumneavoastră va fi îndeplinită.

— *Monsieur* Dunois va fi vedeta masculină a corpului de balet, preciză Gerald.

— Un ultim detaliu, *Sir*. Câte persoane aţi dori să cuprindă această trupă?

— Treizeci, patruzeci, indiferent. Poţi eventual depăşi acest număr. Gerald suspină satisfăcut. După înapoierea mea de la Londra aş vrea să asist la primul spectacol.

— Voi face tot posibilul, *Sir.*

Gerald rămase câteva clipe gânditor.

— Trupa aceasta de balet nu va rămâne neproductivă.

Lafont încreţi sprâncenele.

— Pardon?

— Da, da. Trupa nu va da reprezentaţii numai pentru mine şi pentru prietenii mei. Asemenea lux nu şi-l poate permite azi decât Marele Mogul. Voi organiza spectacole pentru public. Poate va fi nevoie să închiriezi sau să cumperi o sală. Nu numai că vom scoate costul întreţinerii trupei, dar vom realiza şi beneficii.

Lafont era din ce în ce mai uluit. „Omul acesta e în stare să scoată bani până şi din cele mai ridicole fantezii. Cred că tatăl său nu s-ar fi gândit niciodată să organizeze şi să comanditeze trupe de balet."

În aceeaşi zi, Lafont avu o convorbire cu Challais despre ultimul capriciu al tânărului patron.

— Mă întreb dacă este numai un capriciu şi dacă în realitate corpul acesta de balet nu reprezintă concluzia unor calcule metodice.

Challais suspină.

— Nu ştiu ce să zic. Concepţia lui utilitaristă mă surprinde. Pentru un tânăr nobil...

Lafont replică fără să stea pe gânduri.

— Gerald Sunderland nu este un tânăr nobil oarecare. Coboară din Richard Sunderland. Oamenii aceştia sunt predestinaţi...

Challais râse.

— Cred că şi în momentele de abandon în braţele unei femei, gândul îi fuge la beneficii. E formidabil.

Râse şi Lafont.

— Nu m-am văzut până azi în postura unui impresar artistic. A trebuit să se ivească Gerald Sunderland ca să mă transforme din lup în oaie. Omul acesta a început să mă sperie.

— Această senzaţie o încerc şi eu, mărturisi Challais. Spre ruşinea mea...

— De ce spre ruşinea dumneavoastră?...

Challais ridică din umeri.

— Când ajungi la o anumită vârstă, când ai o experienţă în urma ta, când rezultatele activităţii din trecut te îndrituiesc la o anumită încredere în propriile-ţi forţe, te simţi oarecum stingherit, dacă nu ruşinat, când dai peste un tânăr care te domină, te striveşte cu personalitatea lui. Şi Gerald are o personalitate foarte complexă. Este un cuceritor, cu apucături piraterești...

— Toţi cuceritorii au apucături piraterești, indiferent dacă se numesc Alexandru, Napoleon sau Law, îl întrerupse Lafont.

— Şi în acelaşi timp, îşi continuă Challais ideea, este şi un Mecena... Un îndrăgostit de frumos, un protector al artelor şi al artiştilor.

Aspiră o priză de tutun.

— Nu cred însă că Mecena şi-ar fi pus prietenii să-i plătească spectacole de balet, de cântec şi de poezie cu care-şi împodobea petrecerile...

* *
*

Spre deosebire de Robert, care în deplasările sale se înconjura de un fast regal, Gerald punea accentul pe rapiditate. Pentru el şi suita sa nu folosea mai mult de două sau trei trăsuri, care circulau însă cu o iuţeală remarcabilă pe itinerare studiate atent, cu cai de schimb proprii distribuiţi pe traseu, astfel încât călătoria să nu sufere întreruperi.

Gerald avea şase săptămâni la dispoziţie pentru a-şi încheia misiunea berlineză. Optimist, încrezător în puterile lui, aştepta cu nerăbdare să-şi încerce puterile cu vulpoii de la Berlin. Împrumutul prusac fusese o lovitură de maestru. Înfiinţarea unei Bănci Sunderland în capitala Prusiei avea să-i confirme capacitatea în cele mai spinoase afaceri. Pentru Gerald, toate aceste tratative, manevre şi lucrături de culise constituiau un joc cu atât mai pasionant, cu cât era presărat de primejdii şi curse de tot felul.

Pentru Challais, în schimb, călătoria aceasta era un coşmar. În primul rând, Gerald luase hotărârea înfiinţării noii bănci fără să aştepte aprobarea New Yorkului. Şi aceasta putea da naştere la nenumărate complicaţii. Challais cunoştea susceptibilitatea şefului Casei Sunderland. Challais se străduise în van să-i explice tânărului şi impetuosului său patron că iniţiativa sa risca să provoace o explozie cu urmări imprevizibile.

Cuprins de o adevărată frenezie, Gerald grăbise plecarea şi luase toate măsurile ca operaţiile tehnice legate de înfiinţarea băncii să se desfăşoare într-un ritm cât mai rapid.

Deosebit de însoţitorii săi, care priveau această călătorie ca pe o corvoadă, Gerald era plin de încântare. Curios ca un copil, admira peisajele rustice şi citadine cu patetica lor poezie hibernală. Karlsruhe, Heidelberg, Darmstadt, Frankfurt, Bad Nauheim, Alsfeld, Eisenach, Weimar reprezentau pentru el nu numai numiri cu rezonanţe germanice ale unor localităţi care se perindau de-a lungul unui itinerar oarecare, ci aglomerări de oameni, şi mai ale de clădiri cu un pronunţat parfum medieval. Traversase astfel o puzderie de state în miniatură – regate, principate şi oraşe libere – care alcătuiau mozaicul Confederaţiei Germanice, această hibridă creaţie a Congresului de la Viena.

În mai toate localităţile prin care trecu, Gerald observă totodată şi o agitaţie stranie: patrulările de trupe, grupurile de tineri care se formau ca din senin şi se risipeau la apariţia agenţilor de poliţie, graba cu care erau smulse gazetele din mâinile vânzătorilor, tonul ridicat al discuţiilor surprinse prin hanuri, grija cu care unii oameni se strecurau pe lângă ziduri aruncând în jur priviri bănuitoare, ostilitatea nedeghizată a ţăranilor faţă de echipajele somptuoase cu embleme nobiliare pictate sau gravate pe portierele trăsurilor.

La Jena, Gerald şi însoţitorii săi asistară la un spectacol penibil. Prânzeau într-un han, „Der fliegende Reiter", cu vederea spre o piaţetă pătrată, înconjurată cu case înalte, arhaice. Vizavi de ferestrele hanului se ridicau zidurile cenuşii ale unei clădiri înguste cu patru etaje şi cu o poartă masivă de lemn de stejar, încastrată sub un arc împodobit cu capete de

animale sălbatice sculptate în piatră. Circulaţia era destul de redusă pentru acea oră din zi. La capătul piaţetei îşi făcură apariţia patru soldaţi în uniforme albastre, cu arma pe umăr, conduşi de un subofiţer şi de un individ cu mutră patibulară, îmbrăcat în haine civile.

Cei şase oameni se opriră în faţa porţii de lemn, în care civilul bătu autoritar cu pumnul. Le deschise o bătrânică stafidită şi timidă. Fără să-i dea vreo explicaţie, civilul împinse poarta şi intră în curte, împreună cu însoţitorii săi. Poarta grea se închise cu zgomot în urma lor.

În faţa casei cu pricina se formă la repezeală un grup compact de oameni, care aşteptau să vadă ce se întâmplă. Alţi curioşi îi îngroşară rândurile. În curând, piaţa se umplu pe jumătate cu oameni ieşiţi parcă din pământ.

Clienţii din sala de mâncare a hanului încetaseră să se mai ospăteze. Toţi se uitau cu încordare spre ferestrele dincolo de care se înălţa casa cu ziduri cenuşii.

Gerald schimba cu însoţitorii săi priviri nedumerite. În sala hanului, atât de zgomotoasă până atunci, nu se mai auzea decât sfârâitul fripturilor din bucătărie.

La un moment dat, poarta masivă de stejar se deschise şi în pragul ei apăru tipul în haine civile. Aruncă o privire rea asupra oamenilor adunaţi în faţa casei. În urma lui se iviră militarii, cu armele în mână, încadrând pe un bătrânel gârbovit, cu părul alb ieşind de sub borurile pălăriei mari, şi cu un palton negru, prea lung pentru corpul lui sfrijit. În aceeaşi clipă, mulţimea începu să tălăzuiască. Se auziră huiduieli şi fluierături ascuţite. Subofiţerul arunca priviri îngrijorate. De undeva apăru o berlină vastă, trasă de doi cai voinici, roibi. Trăsura îşi făcu anevoie loc prin mulţime şi opri în dreptul soldaţilor care-l încadrau pe bătrân.

Civilul cu mutră patibulară îşi împinse prizonierul în trăsură, apoi se urcă alături de el. Se urcară şi subofiţerul şi doi soldaţi. Alţi doi se căţărară pe locurile din spatele trăsurii, rezervate îndeobşte servitorilor. Echipajul se urni, însoţit de un cor de huiduieli. Vizitiul dădu bice cailor. Roţile hurducăiră pe caldarâmul de piatră. Un tânăr se agăţă de căpăstrul cailor încercând să-i oprească. Vizitiul îl plesni cu biciul peste obraz.

Soldaţii de pe locurile din spate îndreptară armele spre mulţime. Tânărul îşi duse mâinile la obrazul învineţit de arsura biciului, dând drumul căpăstrului. Oamenii se traseră din calea trăsurii care porni în trap întins, părăsind piaţa.

Mulţimea rămase un timp în faţa casei cu ziduri cenuşii. Bărbaţii discutau şi gesticulau furioşi. Apoi începură să se risipească. În sala de mâncare a hanului, clienţii îşi reluară fără entuziasm ocupaţiile gastronomice.

— Ce s-a întâmplat?, întrebă Gerald pe un bărbat între două vârste, cu o cravată verde înfăşurată sub gulerul înalt al fracului.

Interpelatul îl privi bănuitor. Se întreba, probabil, dacă cel care i se adresase nu era agent provocator. Accentul străin al lui Gerald îi dădu curaj.

— A fost arestat un profesor de la facultatea noastră. E al cincilea. Şi mulţi studenţi sunt arestaţi.

— De ce?

Bărbatul cu cravată verde se temu să vorbească mai mult.

— Eh, fricţiuni politice.

Se întoarse spre însoţitorii săi, arătând astfel că nu dorea să mai prelungească convorbirea.

Gerald nu stărui. Era contrariat, dar nu-şi manifestă nemulţumirea. Alain fusese puternic impresionat de această scenă.

— Ce barbarie!, rosti el printre dinţi.

Challais nu-şi părăsise nicio clipă calmul. În timpul revoluţiei văzuse multe scene asemănătoare. Ajunsese a le privi cu un fel de filosofie a resemnării. Socotea inutil să se împotrivească mersului firii.

— Aceste arestări trebuie să fie urmarea asasinării lui Kotzebue.

Alain îl privi întrebător.

— Cine a fost Kotzebue?

Maître Radiguet zâmbi cu indulgenţă. Ignoranţa artiştilor nu-l mira. Cazul Kotzebue făcuse vâlvă în lumea întreagă.

Challais explică lui Dunois, cu acea silinţă pe care o depun dascălii faţă de elevii limitaţi:

— Kotzebue a fost un scriitor ultrareacţionar, agent al lui Metternich. Se spune că ar fi jucat şi rolul de informator al Ţarului. Un student de la Universitatea din Giessen, pe nume Sand, incitat probabil de teoriile lui Karl Follen, un doctrinar radical, partizan al Republicii şi apostol al tiranicidului, l-a asasinat pe Kotzebue. Sand a fost întemniţat. Spre surprinderea şi consternarea autorităţilor, au început să sosească din toate colţurile Germaniei sute de scrisori care-l felicitau pe asasin.

— Dacă aş fi ştiut de treaba asta, i-aş fi trântit şi eu o felicitare, rosti cu convingere Alain.

Limbajul său vulgar contrasta cu înfăţişarea-i elegantă.

— Lucrurile nu s-au oprit aici, continuă Challais. Puţin timp după aceea, un student în farmacie, din Nassau, a încercat să asasineze pe un înalt demnitar. Aceste două crime şi exaltarea crescândă a tineretului universitar i-au furnizat lui Metternich prilejul de a convoca o ligă a principilor germani, îndreptată împotriva revoluţionarilor. Asociaţiile studenţeşti, printre care şi faimoasa „Burschenschaft" de aici, de la Jena, au fost desfiinţate, societăţile de gimnastică – oficine ale ideilor antimonarhiste – dizolvate, şi astfel s-a ajuns la arestările din ultima vreme.

— Ticăloşii!, exclamă Alain. Metternich e un individ odios.

— Mai încet tinere, îl povăţui *Maître* Radiguet. Nu uita că trăim sub imperiul Sfintei Alianţe. Şi după celelalte toate ne mai aflăm şi în Germania. Cred că nu ţi-ar plăcea să împarţi soarta bătrânului profesor. *Monsieur* Sunderland, cu toate milioanele lui, n-ar reuşi să te scoată din puşcărie.

Tonul doctoral al lui Radiguet îl irită pe Alain.

— Sunt cetăţean francez!

— Aceasta nu-ţi va folosi la nimic, declară avocatul. Fii sigur că regele Franţei nu va interveni spre a te elibera din temniţele prusace. Are alte griji mai serioase.

Clienţii de la mesele învecinate trăgeau cu urechea la această convorbire purtată în limba lui Voltaire. „Poate că vreunul din ei cunoaşte franceza", îşi zise Gerald, care nu dispreţuia prudenţa. Porunci secretarului său, Julien Lefèvre,

un tânăr blonduţ, din cale-afară de zelos, să achite nota de plată.

Un sfert de oră mai târziu se aflau în trăsura care-i ducea spre Berlin, în trapul întins al cailor...

* *
*

Tratativele din capitala Prusiei se desfăşurară în condiţii mulţumitoare. Regatul prusac avea nevoie arzătoare de bani. Înfiinţarea unei bănci cu un mare capital şi cu un aport de credite pe termen lung era în măsură să învioreze economia ţării.

Gerald obţinu condiţii optime din partea guvernului. Dubla lui calitate de bancher şi purtător al unui înalt titlu nobiliar îi deschise cele mai exclusive şi aristocratice saloane din Berlin. În secolul XVIII, un duce de Lusignan-Valois fusese ambasador la Berlin. Amintirea lui stăruia şi acum în mintea prusacilor.

Tânărul reprezentant al Casei Sunderland era primit cu aceeaşi plăcere la reşedinţa cancelarului prinţ von Hardenberg, exponentul politicii liberale şi de independenţă faţă de Austria, cât şi în palatul Marelui Şambelan, generalul von Wittgenstein, fost comandant suprem al armatelor aliate ale Rusiei şi Prusiei în 1813 şi exponentul nobilimii feudale.

După o zi grea, de laborioase tratative la Ministerul de Finanţe şi de umblat prin Berlin, în căutarea unui local menit să adăpostească sediul băncii, Gerald se înapoie la hotelul său de pe Unter den Linden, cu gândul să se culce devreme. Invitaţiile care-l aşteptau pe o tavă, aşezată la vedere pe masa din camera sa, îi treziră curiozitatea.

Alain i le citea pe rând, în vreme ce James, valetul, le servea un *himberrgeist*, specialitatea casei. Se mai afla de faţă şi Challais, care îşi făcea vânt cu batista.

Lectura invitaţiilor continua. Cele mai multe nume erau necunoscute lui Gerald. Challais, familiarizat cu *Almanahul Gotha,* îi dădea explicaţii scurte.

Alain ajunsese cu despuierea plicurilor la o invitaţie a prinţului Radziwill.

— Cine mai e şi acesta?, întrebă Gerald.

— Un mare amator de artă în general şi de muzică în special. Şi-a alcătuit o minunată orchestră de muzică de cameră.

— Mai departe, Alain, îl îndemnă Gerald. Nu-mi place muzica de cameră.

— Contele von Schulenburg, contele Redern, Alteţa Sa regală ducele de Cumberland...

— Mai departe, mai departe...

— Contesa von Doenhoff..

Challais izbucni în râs,

— Von Doenhoff, ai spus?

— Exact.

— Ştii, Gerald, cine-i această doamnă, care doreşte să te cunoască? Soţia morganatică a defunctului rege Friederich Wilhelm al II-lea, tatăl actualului suveran.

— Soţie morganatică? Şi ce găseşti extraordinar în asta?

— Regele era căsătorit oficial cu prinţesa Friedericke von Hessa. Nemulţumit cu o singură soţie, a obţinut autorizaţia din partea unui indulgent consistoriu să se însoare morganatic cu Julie de Voss, pe care a făcut-o contesă de Ingenheim. După moartea acestei contese s-a însurat tot morganatic cu o doamnă de onoare a soţiei sale, contesa Sophie son Doenhoff, semnatara invitaţiei.

Râse şi Gerald.

— Deci Maiestatea Sa regele Friederich Wilhelm al II-lea era bigam.

— Şi încă oficial. Nu s-a mulţumit cu atât. Pe lângă aceste două neveste care coexistau în linişte şi pace, avea şi o amantă, căreia i se spunea *Madame* de Pompadour. Fiica unui trompet pe care răposatul Friederich al II-lea, tatăl bigamului, o căsătorise forţat cu un valet. Îndată ce a devenit rege, Friederich Wilhelm al II-lea a ridicat-o la rangul de contesă de Lichtenau.

— Alain, continuă lectura. Nu mă interesează văduva morganatică a lui Friederich Wilhelm.

— Contele von Haugwitz...

— Un moment. Gerald, te felicit. Contele von Haugwitz n-a catadictist s-o primească pe *Madame* de Staël, care,

aflându-se în trecere prin Berlin, i-a solicitat îngăduința de a-i vizita serele, demne să rivalizeze – pare-se – cu grădinile suspendate din Babilon.

— Nici de flori nu sunt amator. Altceva, Alain...

— Prințul von Puckler-Muskau...

— La Puckler-Muskau trebuie să mergi, Gerald, zise Challais cu hotărâre. Acest personaj – extrem de savuros – este ginerele cancelarului Hardenberg. Relație care nu trebuie neglijată.

— Puckler-Muskau dispune de venituri importante?

— Aș crede mai degrabă contrariul. Înainte de a se însura cu fiica lui Hardenberg, era văzut pe străzile Berlinului într-o cabrioletă trasă de patru cerbi. A zburat și cu balonul aeronautului Reicherd. E un mare jucător de cărți. Uneori câștigă, dar de cele mai multe ori pierde.

— Înseamnă că va trebui să-i furnizăm subsidii...

— Din clipa aceea însă va face sluj. Și încă un amănunt. Prințesa von Puckler-Muskau e mai vârstnică decât el cu zece ani.

— *Maquereau de mer, mon cher comte.*

— *Maquereau tout court*, Gerald.

— Și pe când această invitație?

Alain descifră data. Zâmbi.

— Pe data de azi. Ce te faci?

Gerald ridică resemnat din umeri.

— Am să merg. Cine se poate împotrivi argumentelor contelui de Challais! Mă însoțești și tu, Alain. Să-ți pui fracul mov. Îți stă bine, fiindcă ești blond. Eu mă îmbrac în negru. Sper să-mi țineți și dumneavoastră companie, *Monsieur* de Challais?

— Cu mare plăcere, Gerald.

Challais plecă să se schimbe.

— În invitație nu figurează numele meu, îi atrase atenția Alain. Nu crezi că *Monsieur* de Puckler-Muskau va fi dezagreabil impresionat de prezența mea?

O expresie dură apăru pe chipul atât de blajin până atunci al lui Gerald.

— Toţi cei care doresc să-mi câştige simpatia trebuie să se acomodeze cu prietenii mei ca şi cu mine însumi. Şi prinţul von Puckler-Muskau nu face excepţie.

* *
*

Prinţul von Puckler-Muskau primi cu cinste pe prietenul lui Gerald Sunderland. În primul rând, fiindcă avea idei foarte largi în ceea ce priveşte lumea pe care o frecventa. Prefera de pildă să fie poftit în casele evreilor bogaţi, unde i se ofereau banchete de un înalt rafinament şi jocuri de cărţi pe mize impresionante, decât să se plictisească în cadrul petrecerilor sărăcăcioase ale aristocraţiei prusiene, adusă în pragul ruinei de războaiele napoleoniene. În acea epocă, prinţul trecea printr-o criză financiară ascuţită. În casa bancherului de Vries pierduse în ultimele săptămâni peste 80.000 de taleri, care trebuiau achitaţi urgent. Partenerii lui de joc îi acordaseră câteva păsuiri, dar datoriile „de onoare" nu suportă amânări la infinit. Şi prinţul von Puckler-Muskau, informat de bogăţia fabuloasă a lui Gerald Sunderland, spera să-şi acopere nevoile băneşti cu un împrumut masiv. Calitatea lui de ginere al cancelarului Prusiei implica privilegii şi avantaje. Evident, 80.000 de taleri reprezentau o sumă pe care niciunul din prietenii săi evrei n-ar fi conceput să i-o avanseze, cu atât mai mult cu cât garanţiile oferite de el erau aproape inexistente.

Amfitrionul, un bărbat chipeş, de o eleganţă rafinată, ştia să se arate prevenitor, păstrându-şi demnitatea de *grand seigneur*. Faţă de Gerald – mai tânăr cu cincisprezece ani decât el – manifestă o prietenie care nu degenera în familiarism, dar nici nu păcătuia printr-o atitudine de superioritate. Gerald îi acceptă avansurile cu discreţie şi tact.

Şi prinţesa Lucia von Puckler-Muskau se arătă încântată de persoana tânărului oaspete. Blondă, cu sâni opulenţi şi umeri de o albeaţă marmoreeană, câştigase un *embonpoint* care îi dădea un aer de maiestuoasă feminitate.

Din prima ei căsătorie cu contele von Pappenheim – de care divorţase după un scandal monstru – se alesese cu o fiică graţioasă şi subţire ca o mlădiţă, antiteza maică-sii.

Educaţia Adelaidei von Pappenheim fusese oarecum neglijată. Certurile violente dintre părinţi, cu imputări care angajau viaţa lor intimă, nu fuseseră de natură să menajeze inocenţa copilei. Contele von Puckler-Muskau proiectase să se însoare cu Adelaide. În cele din urmă se fixase asupra mamei, care dispunea de o avere personală apreciabilă.

Contesa mai avea o fiică adoptivă, Helmine, brună, cu ochi scânteietori şi buze roşii, de mărgean. Se spunea că Helmine era fiica unui personaj de sânge regal. Gurile rele afirmau că paternitatea ar fi revenit unui vizitiu al contelui Pappenheim care – informat de infidelitatea contesei – preferase să se lipsească de onoarea de a mai fi ginerele cancelarului Hardenberg.

La supeul care avu loc la lumina unui candelabru cu sute de lumânări, Adelaide von Pappenheim fu plasată în dreapta lui Gerald, iar Helmine în stânga. Asediul acesta declarat dură toată noaptea. Gerald nu scăpă de atenţiile lor decât aşezându-se la o masă de joc. Prevenitor, prinţul von Puckler-Muskau i se alătură imediat. Gerald nu se putea plânge că era neglijat...

Aproape de miezul nopţii îşi făcu apariţia şi cancelarul von Hardenberg. Sosea de la un dineu al ambasadorului Rusiei. Cancelarul salută bucuros prezenţa lui Gerald în casa fiicei sale. Binevoitor, îl pofti la o recepţie pe care avea să o ofere la sfârşitul aceleiaşi săptămâni în cinstea marelui duce Nicolae, fratele ţarului. Nu uită să-l anunţe că va asista şi regele Friederich Wilhelm. Cancelarul nu zăbovi mult la petrecerea fiicei sale. Deşi se străduia să-şi poarte tinereşte cei şaptezeci de ani, natura îşi cerea drepturile. Ochii îi erau obosiţi, cearcăne negre aruncau pe chipul său prelung umbre de rău augur.

Pe cât de amabil era cancelarul, pe atât de acră se arăta prinţesa von Hardenberg. Mult mai tânără decât soţul ei, se comporta cu o aroganţă care degenera uneori în vulgaritate. Cancelarul îi suporta stoic nervii.

După plecarea cancelarului şi a prinţesei Hardenberg, Gerald şi amfitrionul se aşezară iarăşi la masa de joc. Gerald

se lăsă scuturat de 5.000 de taleri. Făcuse o primă concesie şi acum aştepta rezultatele.

* *
*

Karl August prinţ von Hardenberg fusese unul dintre factorii decisivi ai intrării Prusiei în coaliţia marilor puteri ostile expansiunii napoleoniene. Inspirat şi diriguitor al politicii externe a Prusiei până în 1810, când regele Friederich Wilhelm îi încredinţase conducerea treburilor statului, avea o înfăţişare în ton cu înaltele sale atribuţiuni. Măreţ, sibilin, cu părul de argint şi pieptul încărcat cu decoraţii, avea un fel de a se exprima sec şi concis şi o gamă de gesturi studiate, de actor conştient de faptul că spre el converg privirile tuturor spectatorilor. Recepţia de la Palatul Cancelariatului avea un caracter deosebit. Printre invitaţii de onoare se aflau regele Prusiei, marele duce Nicolae, suveranii Würtenbergului, Bavariei şi ai Saxoniei, principii domnitori din casele Oldenburg, Mecklemburg-Strelitz, Schaumburg-Lippe şi Weimar.

Gerald sosi împreună cu Challais şi cu nelipsitul său Alain Dunois. Serviabilul Pukler-Muskau îi procurase o invitaţie şi pentru balerin, deşi acesta nu era nobil şi nici nu făcea parte din corpul diplomatic.

În acea galaxie de uniforme strălucitoare, împodobite cu cordoane şi mari cruci incrustate cu briliante, fracul negru al lui Gerald, lipsit de orice decoraţie, atrăgea prin contrast toate privirile. Numai jaboul şi manşetele din dantelă de Flandra dădeau o notă de sărbătoare severităţii sale vestimentare.

Challais era în ton, datorită marilor cruci ce-i onorau pieptul. Dunois se remarca prin fracul său purpuriu cu diamante în loc de nasturi.

Gerald făcea mare impresie. Prezenţa sa la Berlin era cunoscută şi comentată în cele mai diverse cercuri. Se spunea că tânărul reprezentant al Casei Sunderland va revărsa asupra Prusiei ploaie de aur. Ultimul împrumut acordat statului intrase deja în Trezoreria regală. Militarii şi funcţionarii civili îşi primiseră în sfârşit lefurile şi salariile restante. Comercianţii, industriaşii, patronii de ateliere, agricultorii

mari şi mici aşteptau cu nerăbdare deschiderea creditelor menite să-i scoată din marasm.

Gerald era circumspect. Nu uita că la Madrid, Ouvrard fusese primit cu acelaşi entuziasm, ca în cele din urmă combinaţiile sale financiare să se năruie într-un dezastru. Gerald avea de gând să profite de experienţa înaintaşilor săi.

Cancelarul Hardenberg îl întâmpină cu toată simpatia. Acest duşman înverşunat al Franţei şi al francezilor declară că interesele Prusiei îi dictau să aibă o atitudine binevoitoare faţă de ambasadorul zeiţei Fortuna. Gerald se arătă mişcat de aceste dovezi de prietenie.

Puckler-Muskau rămase să-i facă mai departe onorurile casei. Cu acest prilej avură plăcerea să constate că se înrudeau pe departe prin principele von Altenburg-Delmond, marele şambelan al împăratului Austriei. Puckler-Muskau, stimulat de cei 5.000 de taleri câştigaţi la cărţi, cu câteva seri înainte, aruncă o nadă, vorbindu-i ca din întâmplare despre preţuirea de care se bucura în ochii socrului său şi despre legăturile lui cu oamenii de seamă ai regimului. Rezultatul acestor discuţii purtate într-o ambianţă de sinceritate aparentă şi de bunăvoinţă reciprocă se sintetiză în cele din urmă într-un împrumut *à fond perdu* de 50.000 de taleri, pe care Gerald făgădui să-i acorde lui Puckler-Muskau, de îndată ce acesta va reuşi să-i mijlocească o importantă comandă de armament din partea guvernului prusian.

Gerald şi nobilul său cicerone îşi pecetluiau înţelegerea ciocnind câte o cupă cu şampanie, când îşi făcu intrarea regele Friederich Wilhelm însoţit de ginerele său, marele duce Nicolae, de prinţul de Coroană şi de o suită restrânsă alcătuită din marele şambelan Wittgenstein, prinţul Mihail Worontzov şi ofiţerii de ordonanţă.

Regele avea o înfăţişare comună. Chipul, felul de a vorbi, gesturile erau lipsite de acea „distincţie", care dă o pecete deosebită personajelor „auguste". N-ar fi distonat în uniforma unui subofiţer de gardă, nici în straiele unui pastor, şi nici în ale unui negustor de peşte.

Pe cât de cenuşiu şi lipsit de personalitate era regele, pe atât de impozant şi de strălucitor arăta marele duce Nicolae.

Profilul său avea puritatea unei medalii antice. Robust, înalt, se remarca prin desăvârşitele proporţii ale corpului său atletic. Ochii adânci, cu scânteieri ciudate, trădau o intensă trăire lăuntrică. De un puritanism exaltat, împletit cu un sentimentalism fără adâncire, ascundea în realitate un egoism feroce. Soţia sa, principesa Charlotte, era în schimb romantică, ingenuă, gata oricând să se sacrifice pentru bărbatul iubit sau pentru o cauză.

Cancelarul Hardenberg prezentă pe Gerald regelui, care zâmbi cu bunăvoinţă.

— L-am cunoscut pe tatăl dumneavoastră. A fost un om deosebit. Ne-a înţeles nevoile şi ne-a acordat un important sprijin material într-o epocă de grele încercări. Mă bucură că îi continuaţi politica. Mâine vă aştept la palat. Marele şambelan vă va comunica ora.

Înclină din cap şi trecu mai departe.

Gerald crezu că desluşeşte în glasul regelui un ton de superioritate care-l irită. Ajunsese să se socotească egalul suveranilor.

Kronprinţul îi întinse o mână moale şi foarte îngrijită. Rosti câteva cuvinte abia auzite, exprimându-şi dorinţa să-l revadă la o vânătoare de căprioare, care urma să aibă loc în cursul aceleiaşi săptămâni.

Marele duce Nicolae se arăta mai comunicativ. Strânse cu vigoare mâna lui Gerald.

— L-am cunoscut şi eu pe tatăl dumneavoastră, *Monsieur* le Duc, la o vânătoare pe domeniile contelui Hanau-Lichtemberg. Era un călăreţ remarcabil.

— Sunt profund mişcat de aprecierile Alteţei Voastre Imperiale, rosti Gerald înclinându-se.

— Sper să ne revedem la Saint Petersburg. Mi-ar face plăcere să fiţi câteva zile oaspetele meu la palatul Anichkov.

Gerald acceptă invitaţia. Era bucuros să viziteze capitala imperiului ţarilor. La o recepţie a mătuşii sale, ducesa d'Aigremont, ascultase cu interes descrierile ditirambice ale ducelui de Richelieu despre Rusia şi despre ruşi. Richelieu, pe atunci ministru al Afacerilor Străine, în urma demisiei lui Talleyrand, ocupase între 1803 şi 1814 funcţia de guvernator

al Odesei şi apoi al Rusiei Noi, aşa că putea vorbi cu toată autoritatea în acest domeniu.

Puckler-Muskau prezentă apoi lui Gerald câteva fete blonde, simpatice, planturoase şi uimitor de blajine. Gerald nu manifestă un entuziasm excesiv. Prefera temperamentul vulcanic al franţuzoaicelor. Puckler-Muskau îi citi parcă gândurile.

— Să nu vă închipuiţi că tinerele mele compatrioate sunt nişte sloiuri de gheaţă, îi şopti prinţul. Ca şi harfele, mute şi fără viaţă în stare de repaus, scot sunete de o indescriptibilă dulceaţă când sunt mânuite expert.

Incomodaţi de zăpuşeala din sală, cei doi tineri ieşiră în seră să se răcorească. În atmosfera îmbălsămată de efluviile florilor, îşi făceau vânt cu batista, schimbând comentarii decoltate asupra femeilor.

— Un pahar cu şampanie ne-ar prinde bine, spuse la un moment dat Puckler-Muskau.

În drum spre bufet se strecurară printr-un desiş de plante exotice, ascunziş ideal pentru perechile de îndrăgostiţi. Treceau pe lângă un pâlc de filodendroni giganţi, când un spectacol neaşteptat îi făcu să grăbească pasul şi să întoarcă discret privirile în altă parte. Prinţesa von Hardenberg, încovoiată ca o trestie în braţele Marelui şambelan Wittgenstein, îi răspundea cu pasiune la sărutări.

Abia după ce ajunseră la bufet, Puckler-Muskau îşi îngădui să schiţeze un zâmbet.

— Propria mea soacră mi-a ilustrat elocvent teoria. N-am bănuit însă că Marele şambelan este harfistul ei.

Gerald surâse neutru. Auzise că bietul cancelar nu se bucura de un trai bun în sânul familiei. Prima soţie îl înşelase cu prinţul de Wales. A doua avusese înclinări mai plebee, încornorându-l cu un obscur şef de orchestră. A treia, actuala prinţesă von Hardenberg, avea gusturi eclectice. Wittgenstein nu era decât o verigă din lanţul ei de amanţi. Cancelarul se consola în braţele unei favorite *en titre*, Fräulein Hanchnel, fiica unui ceasornicar. Viaţa intimă a mai-marilor zilei ascundea aspecte atât de scabroase, încât detractorii regimului aveau destule motive să tune şi să fulgere. Până

şi amabilul Puckler-Muskau vădise o oarecare asemănare cu vietăţile subacvatice, căsătorindu-se cu vârstnica Lucia von Pappenheim. Gerald se ferea să arunce cu piatra. Nici viaţa lui intimă nu era fără pată.

Ajunsese la al doilea pahar cu şampanie, când un secretar tânăr se apropie aferat de Puckler-Muskau şi-i şopti ceva la ureche. Expresia ochilor prinţului se schimbă brusc. Se întoarse spre Gerald.

— Ce veste îngrozitoare! Primită chiar acum de la Paris. Ducele de Berry a fost asasinat. Ieşea tocmai de la Operă. Dumnezeu ştie ce complicaţii vor mai urma...

Gerald ar fi fost poate dispus să minimalizeze importanţa acestui asasinat, dar vâlva stârnită printre ceilalţi convivi îi schimbă părerile.

— După uciderea lui Kotzebue şi atentatul nereuşit asupra lui Ibell, suprimarea ducelui de Berry va întări poziţia politică a adversarilor liberalismului, declară consternat ministrul de externe al regatului Saxonia.

La fel de consternaţi se arătară şi regele Würtembergului, şi marele duce de Weimar. Metternich, spuneau ei, va profita de aceste atentate, considerate de el semne precursoare ale unei noi revoluţii, spre a restrânge drepturile suverane ale statelor mici în favoarea celor mari.

Cancelarul Hardenberg, partizanul unei politici de liberalizare, îşi vedea iarăşi periclitată situaţia. Wittgenstein, şeful partidului feudal şi adeptul acţiunilor de mână forte, îşi va întări influenţa asupra regelui, pe care îl înspăimântau tendinţele tineretului universitar şi ale unei anumite intelectualităţi.

Recepţia se încheie într-o atmosferă de înmormântare. Invitaţii de onoare dispărură cei dintâi. Ceilalţi se topiră, de asemenea, în curând. În mai puţin de o jumătate de oră, saloanele se goliră de parcă un uragan ar fi măturat pe toţi participanţii strălucitei reuniuni. Numai paharele pe jumătate goale lăsate pe mese şi câteva flori risipite pe parchet aminteau că pe acolo trecuseră regi, principi, mari demnitari şi înalte doamne. Lacheii care veniră să strângă cupele, farfuriile murdare şi ghirlandele de flori făcură să dispară în sfârşit şi aceste urme.

Gerald se înapoie îngândurat la hotel. Moartea ducelui de Berry îi înlătura din cale un adversar periculos. Dacă dispariţia acestuia provocase atâta emoţie la Berlin, era lesne de presupus că în Franţa emoţia atinsese culmi şi mai înalte. Berry se bucurase de unele simpatii, refuzate însă de unanimitatea ducelui de Angoulême şi a soţiei sale. Era evident că la Paris vor avea loc mari frământări. Gerald, în calitatea lui de şef al Casei Sunderland din Franţa, trebuia să fie de faţă. Hotărî să-şi scurteze şederea la Berlin. Executase operaţiile importante. Mai rămăseseră unele detalii, care puteau fi duse la îndeplinire de subalterni.

Înainte de a părăsi Berlinul, Gerald fu primit în audienţă scurtă, cu amabilităţi protocolare rostite de ambele părţi, părăsi palatul purtând însemnele marii cruci a Ordinului Vulturul Negru. Ca şi principii de sânge regal, primea la douăzeci de ani un ordin pe care înalţii demnitari şi militarii de carieră îl obţin după zeci de ani de servicii eminente.

Printr-o scrisoare trimisă Kronprinţului se scuză că nu putea participa la vânătoarea de căprioare la care fusese invitat.

Alain abia aştepta să se înapoieze la Paris. Berlinul îl dezamăgise. Pe Gerald nu-l vedea decât dimineaţa şi seara. Restul zilei şi-l pierdea dormind. Uneori se plimba de unul singur pe străzile oraşului. Alain era un tip comunicativ. Îl indispunea incapacitatea sa de a înfiripa o conversaţie; este adevărat că nu ştia un cuvânt nemţesc. Într-o seară îi reproşă lui Gerald că-l adusese în Prusia spre a-l lăsa să moară de plictiseală.

Gerald făgădui să-şi răscumpere greşeala petrecând în compania lui Alain ultima lui zi berlineză. Lăsă pe Challais şi pe Radiguet să dea ultimele instrucţiuni lui Georges Nimitz, un tânăr francez de origine alsaciană, care avea să fie primul director al băncii. Nimitz lucrase câţiva ani sub ordinele lui Challais, care-l remarcase pentru priceperea şi spiritul său de organizare.

Gerald şi Alain închiriară o trăsură de piaţă şi, profitând de ziua însorită, plecară să se plimbe. Dădură o raită prin Grădina Zoologică denumită pitoresc „Fazaneria Regală", se amuzară urmărind cu privirile pe patinatorii mici şi mari

care se zbenguiau pe canalele de la Tiergarten, salutară pe rege care se plimba pe jos însoţit de un ofiţer de ordonanţă pe aleile lui Unter den Linden, prânziră la un restaurant rustic, foarte căutat de snobi, de pe Bellevuestrasse, după-amiază făcură cumpărături prin prăvăliile de pe Königstrasse şi Spandaustrasse, aplaudară un spectacol de circ, lângă Poarta Brandenburg, iar seara şi-o rezervaseră pentru Operă, unde se reprezenta cu mare succes *Vestala* de Spontini. După un supeu nu prea reuşit la un restaurant de lux de pe Charlottenstrasse se înapoiară la hotel istoviţi, dar plini de voie bună.

Înainte de culcare făcură bilanţul impresiilor din timpul zilei. Berlinul le păruse un oraş mare, dar rece. Nici berlinezii nu se remarcau printr-o dispoziţie sufletească trandafirie. Foarte rar erau văzuţi râzând. Îmbrăcămintea lor sărăcăcioasă oglindea urmările dezastrului economic abătut asupra ţării în ultimii ani.

După discuţiile purtate cu oficialităţile germane şi cu oamenii de afaceri, Gerald reuşise să-şi facă o idee cuprinzătoare asupra dificultăţilor economice ale ţării. Datoriile de război grevau bugetul statului. După doi ani de secetă şi foamete, urmaseră câteva recolte îmbelşugate, dar Anglia şi Statele Nordice, care îşi dezvoltaseră agricultura în timpul războiului datorită imposibilităţii de a-şi procura produse alimentare din afară, nu mai importau cereale. Scăderea preţurilor silise pe mulţi agricultori germani să-şi părăsească fermele, ogoarele şi să-şi caute refugiul la oraş.

Cum era şi firesc, criza agrară avusese efecte grave şi asupra comerţului şi industriei. Industria britanică, intrată în timpul războiului într-o acută criză de supraproducţie, îşi revărsa acum produsele pe piaţa europeană la preţuri sub orice concurenţă. Numeroasele bariere vamale dintre statele care alcătuiau Confederaţia Germană puneau piedici în calea dezvoltării industriei şi comerţului.

Banca Sunderland îşi deschidea porţile într-un moment prielnic. Datorită capitalurilor ei, putea juca un rol de primplan în reconstrucţia ţării. Concurenţa bancherilor berlinezi era neglijabilă.

Două zile după audiența sa la palat, Gerald și însoțitorii lui se instalară în trăsurile de călătorie. Animația neobișnuită de pe străzi le trezi curiozitatea. Aflară în curând motivul agitației. Ziarele publicaseră – cu o întârziere impusă probabil de cenzură – știrea atentatului săvârșit împotriva ducelui de Berry. Pe chipurile oamenilor se citeau preocuparea, teama.

— Urâtă atmosferă, exclamă Alain. În orașul ăsta ai senzația că te înăbuși.

Când ieșiră la câmp deschis se mai înseninâ.

— Natura, lipsită de prezența malefică a oamenilor, e frumoasă și în Franța, și în Germania, rosti el gânditor. E destul să apară oamenii, ca și peisajul să le împrumute urâțenia.

— Rousseau spunea că oamenii se nasc buni, interveni Radiguet.

— Nu e adevărat, replică Alain. Gândiți-vă la copiii care chinuie animalele, rup aripile la muște, strivesc furnicile... Credeți că-i învață cineva să fie răi? Se nasc având setea de distrugere în sânge. Societatea îi învață doar să distrugă organizat. Omul primitiv ucidea individual. Omul civilizat ucide în masă, grație mijloacelor pe care tehnica i le pune la dispoziție...

Nimeni nu-i răspunse. Poate că îi dădeau dreptate. Poate că monotonia drumului, oboseala le tăiau pofta de vorbă...

La începutul lui martie, convoiul de trăsuri sosi la Paris. Pe drum călătorii avuseseră parte de o vreme bună. Primăvara își vestea apariția prin zile lungi și însorite.

Lafont îl aștepta pe Gerald cu o surpriză plăcută. Un corp de balet *au grand complet* cu maeștri coregrafi, stele de primă mărime, balerini talentați și drăgălașe *rats d'opéra*. Îl mai aștepta pe Gerald și un dosar cuprinzând informații secrete, de mare importanță, asupra crizei politice provocate de asasinarea ducelui de Berry.

Pentru ultraregaliști, atentatul fusese providențial. În Camera Deputaților se ridicau glasuri care denunțau complicitatea guvernului. Chateaubriand, montat de contele d'Artois și de regaliștii exaltați, acuza pe Decazes, președintele consiliului de miniștri, că și-a pregătit purpura dictatorială muind-o în sângele ducelui de Berry. Asaltat de atacurile

tot mai furibunde ale adversarilor săi, Decazes îşi prezentase demisia, primind în compensaţie din partea regelui care-l adora titlul de duce şi postul de ambasador la Londra.

Ducele de Richelieu, implorat de Artois şi de clica sa, acceptă să preia conducerea noului guvern.

Gerald, perfect informat de Lafont, realiza beneficii însemnate, speculând din umbră valori de stat. Avea însă şi alte preocupări: pregătirile pentru conferinţa generală a Casei Sunderland, întocmite de acelaşi inepuizabil Lafont, urmau să constituie artileria grea. Gerald era ferm hotărât să obţină controlul asupra Casei Sunderland din Anglia. Cu orice riscuri şi împotriva tuturor!

Capitolul 5

La 10 martie „Empress of China" făcea escală la Calais. Rezemat de parapetul punții, Henry Sunderland urmărea distrat manevrele de acostare. Sosea în Europa însoțit de întreaga sa familie, inclusiv Babs. Susan renunțase la atitudinea ei intransigentă, acceptând să-și urmeze soțul în Lumea Nouă. După scandalul de la New Orleans, socotise necesar să se afle în permanență în preajma lui Henry. Lăsat de capul lui, acesta ar fi fost în stare să facă și alte prostii. Prestigiul Casei Sunderland fusese serios știrbit. Încăierarea aceea între beți, pentru o „aventurieră", care le mai era și nepoată, ar fi fost firesc să împroaște întreaga familie cu noroiul ridicolului. Intervenise însă – *deux ex machina* – senatorul Forbes, care salvase situația. După vindecarea lui Charles Sunderland, care zăcuse la pat două săptămâni, senatorul aranjase astfel lucrurile încât cei doi frați să fie văzuți plimbându-se în aceeași trăsură pe străzile centrale din New Orleans. Acest spectacol avea și o legendă, ticluită de senator după îndelungate chibzuieli. Potrivit explicațiilor oficioase, Charles fusese rănit de niște răufăcători pe care-i surprinsese pe când încercau să spargă un dulap cu bijuterii ale nepoatei sale. Versiunea fusese acceptată în silă de cei doi frați. Senatorul le demonstrase că această soluție era preferabilă unui scandal care i-ar fi discreditat pe amândoi.

Lumea din afară primise cu îndoială justificarea oficioasă. Zvonurile scorneau versiuni mult mai scabroase. Aparențele

erau însă salvate. Servitorii Casei Sunderland sosiţi cei dintâi la locul încăierării dispăruseră între timp din New Orleans. Se aflase mai târziu că fuseseră trimişi în Europa spre a completa personalul de serviciu al lui Robert Sunderland.

Charles ar fi preferat să le închidă definitiv gura, expediindu-i în Regatul Umbrelor. Dar aceste procedee, admisibile în evul mediu, nu mai erau de conceput în secolul XIX.

O călătorie peste Ocean a celor doi fraţi ar fi fost, de asemenea, bine-venită. În lipsa lor din Statele Unite, clevetirile aveau să se stingă. Curiozitatea publicului e capricioasă. Nu întârzie mult asupra unui subiect. Noutatea o atrage cu precădere. Peste trecut se aşterne treptat uitarea. Prezentul este omnipotent.

Conferinţa de la Londra devenea astfel imperios necesară. Şi Henry, şi Charles înţeleseseră acest lucru. Dar nu împinseseră până acolo compromisul încât să călătorească pe acelaşi vas. Henry traversase Oceanul pe „Empress of China", nava preferată a tatălui său, iar Charles se folosea de una din corăbiile flotei comerciale americane a Casei Sunderland.

Henry încerca senzaţia unui deţinut care se deplasează sub escortă, a unui bolnav mintal, care simte în permanenţă prezenţa supraveghetorilor. Susan, incapabilă să se prefacă, se comportă faţă de el cu o politeţe rece. David şi senatorul Forbes îi arătau acea solicitudine indulgentă, enervantă, a oamenilor mari care se scălâmbăie în faţa unui copil, spre a-i câştiga încrederea, simpatia.

În timpul călătoriei, Henry trecuse iarăşi printr-o criză sufletească din cauza poziţiei sale false faţă de Babs. Relaţiile de la unchi la nepoată, stabilite iniţial între ei, erau greu – dacă nu imposibil – de modificat. Henry pornise cu pas greşit. Şi aceasta îl înnebunea. Alerga zadarnic după fericire. Babs, singura fiinţă susceptibilă să i-o ofere, era mai inaccesibilă decât un miraj. Deşi o avea în preajma lui, nu se putea atinge de ea. Susan îi intuia chinurile sufleteşti. Îl privea cu o milă dispreţuitoare. Uneori, Henry o ura pe Babs, fiindcă îl făcea să sufere atât de mult.

Hotărâse o escală la Calais tocmai spre a se desprinde din lanţurile acestei servituţi familiale. În acest orăşel maritim de

mâna a şaptea se stabilise George Brummell, Beau Brummell, prietenul său de la Eton şi Oxford. Odinioară renunţase la prietenia lui Brummell în urma poruncilor tatălui său. Spre a se face agreabil acestuia, acceptase să se îndepărteze de omul pe care şi-l luase drept model. Se resemnase să se înmormânteze printre troglodiţii din Cardiff. Renunţase la viaţa strălucită a Londrei, spre a se exila la Uzinele Sunderland-Beauclair and Montorgueil. Îşi irosise cei mai frumoşi ani ai tinereţii. Este adevărat că în acea vreme o cunoscuse pe Margaret. Dar şi pe Margaret o pierduse din cauza amestecului tatălui său. Înapoindu-se la George Brummell încălca opreliştile de dincolo de mormânt ale întemeietorului dinastiei Sunderland.

Richard îl lăsase în fruntea unei Case care depăşea prin importanţă un regat. Dar ce-i foloseau lui puterea, averile, dreptul de a dispune de viaţa atâtor oameni, dacă era nefericit? Reînnoind prietenia cu George Brummell, ştergea cu buretele trecutul şi pornea de la zero. Împreună vor lua cu asalt Londra, Parisul, Roma... Brummell îi va insufla acea îndrăzneală, acea lipsă de scrupule atât de necesară spre a o cuceri pe Babs, spre a-şi impune autoritatea asupra întregului său clan.

Hotărârea lui Henry de a se opri temporar la Calais surprinsese pe toată lumea. Refuzul lui de a da explicaţii sporise curiozitatea generală.

— Cine ştie ce năzdrăvănie mai pune la cale, se plânse Susan senatorului Forbes.

— Lasă-l în pace! Orice om are ciudăţeniile lui, replică indulgent senatorul. Henry vrea să-şi manifeste independenţa, autoritatea. Mai curând decât îţi imaginezi se va întoarce pocăit. Cunosc oamenii, scumpa mea. Şi pe Henry îl cunosc bine. E un cal bătrân care se mai crede cârlan şi zvârle când şi când. Dar răzvrătirile lui sunt de scurtă durată şi fără urmări.

— Să nu te înşeli, tată. Aventura cu Babs se prelungeşte.

Senatorul ridicase din umeri.

— Henry se va îndepărta de Babs.

— Închipuiri... Fiinţa asta l-a vrăjit...

— Dar nu o poate avea. Şi asta îl exasperează. Ai băgat de seamă că bea mai puţin de când a cunoscut-o pe Babs? Ziua în

care va începe iarăşi să bea va fi un indiciu că steaua acestei fete e pe punctul de a apune.

Susan ridicase mâinile spre cer.

— De s-ar întâmpla mai repede şi minunea asta. Să revenim la Calais. N-ar fi cazul să-l însoţească David?

— Mă îndoiesc că Henry va accepta să fie însoţit.

Opinia senatorului Forbes îşi căpătă confirmarea. Henry refuză tovărăşia lui David.

Debarcă la Calais într-o dimineaţă cu ceaţă sidefie ca în ilustraţiile cu poveşti pentru copii. Negura joasă, aurită de razele soarelui, învăluia în nimburi feerice obiectele din jur, iar pe cele îndepărtate le ascundea după draperii de paiete. Şi starea sufletească a lui Henry era trandafirie. Făcea primul pas spre libertate, spre emancipare.

Găsi repede adresa pe care o căuta. Lângă primărie se ridica clădirea vetustă a fostului „Hotel d'Angleterre", pe care un oarecare *Monsieur* Leleux o achiziţionase şi o renovase, transformând-o într-o casă cu apartamente de închiriat. Într-unul din aceste apartamente îşi instalase penaţii George Brummell. Henry era informat de vicisitudinile prin care trecuse acest inimitabil dandy, care într-o vreme dictase moda la Londra. Traiul său fastuos implicase cheltuieli disproporţionate cu veniturile. Pierderile de la masa verde îi sporiseră dezechilibrul financiar. Nu concepea însă să-şi coboare nivelul de viaţă. N-ar fi fost elegant. Începuse să se împrumute la cămătari, apoi la prieteni. Nu-şi plătea datoriile, căci nu avea de unde. Când fusese prevenit că îl ameninţă închisoarea datornicilor, îşi invitase prietenii la Operă, iar după reprezentaţie, fără să-şi mai ia bun-rămas, se urcase într-o trăsură de poştă şi plecase la Dover. A doua zi, la ora prânzului, debarca la Calais.

Datornicii se despăgubiseră în parte, punând în vânzare mobilele şi celelalte obiecte – cărţi de lux, arme de vânătoare, bibelouri – rămase în apartamentul din Chapel Street, Park Lane.

La Calais îşi găseau refugiul mai toţi englezii care voiau să scape de urgia cămătarilor. Tot acolo îşi dăduse duhul – într-o mizerie neagră – faimoasa Lady Hamilton, amanta

amiralului Nelson, care, ca şi Brummell, avusese o perioadă de mare glorie, urcând treptele sociale cu viteză de meteor şi coborându-le cu aceeaşi iuţeală.

Henry fu primit de un valet care-l introduse într-o anticameră pardosită cu plăci de marmură albe şi negre, apoi într-un salonaş cu mobile Boule, în care George Brummell trona ca un suveran exilat.

Întâlnirea cu fostul său idol pricinui lui Henry primul şoc. Beau Brummell, arbitrul eleganţei, idealul unei întregi generaţii, avea aspectul unei cochete vârstnice, care încearcă să-şi ascundă ridurile, fardându-se violent. „Frumosul" Brummell, în faţa căruia se prosternau odinioară toate femeile, avea dinţii stricaţi, obrajii căzuţi, ochii subliniaţi de cearcăne.

Ajunsese o ruină.

Cu gesturi rotunde, pofti pe Henry să ia loc.

— Bine ai venit, scumpul meu, rosti el cu preţiozitate, afectând un exagerat accent oxonian. Lumea aceasta este extrem de mică. Aici, la Calais, sunt literalmente asaltat de prieteni şi de admiratori. John, se adresă el valetului, peste un sfert de oră să serveşti prânzul. Henry, sper că n-ai să refuzi un Rosé de Provence înainte de masă. Cum îţi spuneam, reluă el, vizitele nu mai contenesc. Ducii de Wellington, Rutland, Beaufort, Richmond, Bedford, lorzii Jersey, Alvanley, Craven se îmbulzesc la uşa mea. Sunt informat – ţi-o spun cu titlu confidenţial – că George caută o cale spre a-mi recâştiga prietenia. Ştii la cine mă refer, la Regent...

Henry clătină din cap în semn de încuviinţare.

— Dar mă menţin pe poziţie, continuă el, sunt intransigent. Până ce George nu-şi va cere formal scuze pentru afrontul de la Carlton House, nu-l accept în prezenţa mea.

Prânzul servit în farfurii de Sèvres, care înfăţişau celebrităţile feminine ale secolului al XVIII-lea, avea ceea ce se numeşte *grand air*. Valetul era la înălţime.

— Îţi aduci aminte ce bine ne distram la Londra?, îşi depăna Brummell amintirile, în vreme ce se servea cu eleganţă din friptura de berbec la tavă. Balurile de la Vauxhall şi Almack, patinajul pe heleşteiele de la Windsor, spectacolele de la Operă, de la Drury Lane, de la Covert Garden, meciurile

de box, cursele de cai de la Epsom, partidele de bacara, cluburile de pe Saint James Street.

Brummell suspină elegiac.

— În curând am să mă înapoiez la Londra. Toţi prietenii mă solicită. Am şi însărcinat pe un agent să-mi găsească un apartament demn de rangul meu, în Myfair.

În aceeaşi clipă se auzi din vestibul zgomot de voci. La început la un diapazon convenabil, apoi pe un ton din ce în ce mai înalt.

— Vreau banii mei!, vocifera un bărbat cu glas necultivat. Destul i-am dat pe datorie. N-am de gând să fac pomană. Dacă stăpânul tău are poftă să mănânce numai delicatese scumpe, să le şi plătească.

Brummell ridică mâinile spre cer într-o imputare mută.

— Bădăranii ăştia au devenit insuportabili. În loc să fie onoraţi că mă aprovizionez de la ei, fac scandal fiindcă am neglijat să le achit ultima notă. *O tempora, o mores.* La Londra, Mayer, croitorul Curţii, avea de gând să scrie pe firma sa „Furnizor al lui George Brummell". Aici, la Calais, un neisprăvit de băcan îmi face mizerii...

Protestatarul se retrase numai după ce valetul îi făgădui că în ziua următoare notele de plată vor fi achitate în întregime. Episodul acesta îl impresionă pe Henry. Restul prânzului decurse într-o atmosferă de jenă pe care gazda nu reuşi să o risipească, în ciuda anecdotelor vesele cu care se străduia să-şi amuze vizitatorul.

După lichioruri, Henry ceru permisiunea să se retragă.

— Trebuie să mă îmbarc chiar în această după-amiază, se scuză el. Sunt aşteptat la Londra în cursul zilei de mâine.

Brummell îi zâmbi cu protectoare bunăvoinţă.

— Te rog, te rog, nu vreau să te stânjenesc. Transmite complimente prietenilor noştri comuni... Apropo, zilele acestea trebuie să primesc nişte bani de la Londra. N-ai putea să-mi avansezi până atunci vreo douăzeci de guinee?

Henry scoase din buzunarul fracului o pungă cu cincizeci de guinee. O oferi gazdei.

— Am să ţi-i restitui neîntârziat, spuse Brummell, strecurându-i cu iuţeală de prestidigitator într-un sertar al comodei Boule, din preajma sa.

— Nicio grabă, replică Henry. Sper că n-ai să-mi iei în nume de rău dacă am să-ţi mai trimit ceva bani de la Londra.

— De la prieteni primesc orice şi oricât, se înclină Brummell, ducându-şi la piept mâna perfect îngrijită.

Henry părăsi casa din Rue Royale, având senzaţia că abia se trezise dintr-un coşmar. Întâlnirea cu Brummell îi năruise un vis frumos. Fără să mai întârzie în oraş, se îndreptă spre port.

Ceaţa se ridicase. Catargele corabiei „Empress of China" se desenau cu precizie pe fondul azuriu al cerului. Câţiva pescăruşi se zbenguiau în văzduh.

Cu inima îngreunată de tristeţe, Henry urcă pasarela. Porunci căpitanului Anderson să iasă imediat în larg.

— Vreau să debarc la Dover înainte de apusul soarelui.

Se retrase în cabina sa. Vizita la Calais se încheiase cu un eşec. Spera că va avea mai mult noroc în atingerea celui de-al doilea obiectiv al călătoriei sale în Europa. Regăsirea lui Benjamin...

* *
*

Henry nu zăbovi în capitala Angliei decât douăzeci şi patru de ore. Îşi instală familia la Sunderland House, convocă pe Anthony Temple spre a-i da dispoziţii cu privire la data conferinţei care urma să aibă loc la sediul Băncii Anglo-Americane din City, apoi plecă la Cardiff. Înainte de aceasta, avusese grijă să o dea pe Babs în grija specială a bătrânei Mrs. Eleanor Marsh, intendenta Casei Sunderland. Îi recomandase să o trateze ca pe propria lui fiică.

În călătoria aceasta de „inspecţie" era însoţit de secretarul Bert Lawson, de consilierul juridic Stuart Rowlandson şi de şeful serviciului său de informaţii Frank Harrison.

Trecuseră aproape cincisprezece ani de când nu-i mai călcase piciorul prin Cardiff. Abia acum, după ce ajunsese capul dinastiei Sunderland, îndrăznea să se înapoieze pe meleagurile unde o cunoscuse pe Margery. Marea şi singura lui dragoste.

Sosiră la destinaţie într-o după-amiază urâţită de o ploaie măruntă, rece, ostilă, ce învăluia oraşul în draperii cernite.

Ploaia aşternea pe zidurile caselor mânjite de funingine pete de umezeală. Trecătorii zgribuliţi, în haine cenuşii, ponosite, îmbibate de apă, îşi târau paşii prin noroi şi băltoace. De pe streşini se scurgeau fire de apă murdară. Pe geamurile trăsurii se prelingeau picături alburii, fugărindu-se, contopindu-se, împleticindu-se în fantastice dantele.

Henry regăsea senzaţia de coşmar încercată la primul său contact cu aceste locuri. Aici trăise Margery. Existenţa ei, cenuşie, ca şi întreaga ambianţă, nu cunoscuse decât o scurtă perioadă luminoasă la Paris.

Henry ar fi trebuit să-şi urască tatăl, fiindcă îi distrusese familia. Richard se justificase, afirmând că nu urmărise decât un singur scop. Ascensiunea şi grandoarea dinastiei sale. Poate că fusese de bună-credinţă. Nu era însă drept ca această ascensiune să se clădească pe ruinele unei familii. Margery fusese sacrificată. Fiul ei trăia încă. Henry era hotărât să ofere lui Margery satisfacţia postumă – dacă exista o astfel de satisfacţie – de a-şi vedea feciorul repus în toate drepturile.

Trăsura străbătuse oraşul şi acum se angajase pe drumul care ducea la fabrică. Ploaia continua să cadă măruntă, enervantă. În depărtare se profilau pe cerul plumburiu furnalele înalte, străjuite de coşuri monumentale, ca nişte minarete.

Pe dreapta şoselei apărură primele locuinţe muncitoreşti, clădite din iniţiativa lui Henry. Nu erau multe. Construcţia micului oraş plănuit de acesta fusese sistată din ordinul lui Richard şi al contelui de Montorgueil. Casele terminate, înconjurate de grădini minuscule, se înşiruiau de-a lungul unor străzi rectilinii. Erau încăpătoare şi arhitecţii le dăduseră un aspect vesel. Majoritatea erau însă prost întreţinute. Henry zărea coşuri dărâmate, obloane strâmb agăţate în câte o ţâţână, pereţi coşcoviţi cu tencuiala căzută, garduri rupte...

— Ce-am lăsat, şi ce găsesc, rosti el încet.

Însoţitorii săi nu îndrăzneau să scoată un cuvânt. Simţeau cu toţii tensiunea din aer. Marele patron se afla într-o dispoziţie proastă. În asemenea momente nu era recomandabil să te faci remarcat. Şi Lawson, şi Rowlandson, şi şeful serviciului de informaţii ar fi preferat să se afle în clipa aceasta la celălalt capăt al pământului.

— Direcţia fabricii se dezinteresează de locuinţe, vorbi iarăşi Henry, fără să se adreseze cuiva anume.

Îşi apropie de gură cornetul acustic şi porunci vizitiului:

— O iei pe prima alee la stânga şi opreşti în dreptul casei cu numărul 12.

Prinse cornetul în cârligul lui, apoi lăsă în jos geamul portierei. Aerul rece de afară şi câteva picături de apă răbufniră înăuntru. Trăsura opri în faţa unei case surprinzător de curată. Obloanele erau proaspăt vopsite, zidurile văruite, grădina din faţă curăţată de bălării.

Henry coborî din trăsură.

— Mă aşteptaţi, vorbi el însoţitorilor.

Deschise portiţa de lemn, traversă grădina şi se opri în faţa intrării locuinţei. Inima îi bătea cu putere. În casa aceasta murise Margery. Şi tot în casa aceasta trăia fiul său, Benjamin-Henry-Richard, viitorul stăpân al Casei Sunderland. Îl bucură faptul că feciorul său crescuse într-o locuinţă atât de îngrijită. Bătrânul Terrill era un om de nădejde, iar nevastă-sa, o gospodină fără pereche. Pe Henry îl încolţi brusc teama. Cum îl vor primi foştii lui socri? Nu-i vor face dificultăţi când le va cere băiatul? Ciocăni în uşă cu măciulia de aur a bastonului. Era emoţionat. Foarte emoţionat. Nu-i răspunse nimeni. Mai ciocăni o dată. Auzi de dincolo de uşă nişte paşi târşiţi. Henry îşi încleştă fălcile. Poate că avea să-i deschidă însuşi Benjamin. Fiul său.

Clanţa descrise un minuscul arc de cerc. Uşa se deschise puţin. În crăpătură apăru un cap hirsut, fălcos, cu ochii cârpiţi de somn.

— Pe cine căutaţi?, întrebă insul cu glas aspru, dogit.

— Familia Terrill, răspunse Henry.

Omul cu ochii cârpiţi de somn deschise ceva mai larg uşa. Îl impresionaseră privirea autoritară a lui Henry, îmbrăcămintea lui elegantă.

— Cine sunteţi dumneavoastră?

Replica răsună sec.

— Henry Sunderland.

Insul căscă o gură mare, ca un peşte rămas pe uscat. Deschise brusc uşa.

— Poftiţi înăuntru... Mă iertaţi... Vă rog... Ce cinste pentru mine!... Familia Terrill nu mai locuieşte la adresa aceasta...

Henry, care ridicase piciorul spre a trece pragul, îl lăsă o clipă în aer, apoi îl puse iarăşi jos.

— S-au mutat?

— Da, *Sir*, replică servil insul. Direcţia fabricii mi-a repartizat această locuinţă după evacuarea familiei Terrill. Eu sunt contramaistru la fabrica dumneavoastră. Mă numesc Gregh, Silas Gregh.

Lui Henry nu-i venea să-şi creadă urechilor.

— Evacuaţi? De ce?

— Povestea e lungă, *Sir*. De ce nu intraţi?

— Vorbeşte!, ordonă Henry nerăbdător.

— Bătrânul Terrill a murit acum câţiva ani, într-un accident de muncă. A căzut un furnal, care se aprinsese. Ştiţi şi dumneavoastră cum se întâmplă. Ceasul rău. Bătrânul a ars de viu.

— Şi nevastă-sa? Copiii lui?, întrebă Henry strangulat de o frică surdă.

— Copiii?... Păi... unii au murit... alţii s-au risipit... Bătrâna Terrill rămăsese numai cu două fete... nemăritate...

— Dar nepotul ei?

— Care nepot?

— Fiul lui Margery?

— Îmi pare rău, *Sir*... De Margery nu ştiu nimic... Lucrez numai de zece ani la fabrica dumneavoastră. Eu sunt din Manchester. De acolo am venit. M-a adus Mr. Hutchinson. Îi plăcea cum lucrez. Îmi conduc oamenii cu mână de fier, *Sir*. Echipa mea...

Henry ridică palma, silindu-l să tacă.

— Ştii unde s-a mutat bătrâna Terrill?

— La Cardiff.

— Adresa?

— N-o cunosc.

— Mulţumesc. Bună seara.

Se răsuci pe călcâie şi alergă spre trăsură, lăsându-l pe Gregh cu ochii holbaţi.

— La fabrică!, ordonă el vizitiului. În galop.

Însoţitorii lui n-aveau să uite în veci cursa aceea în goana cailor, pe şoseaua desfundată de ploaie. Trăsura hurducată prin hârtoape scăpă ca prin minune să nu se răstoarne. Ploaia se înteţise odată cu lăsatul serii. Picioarele cailor se afundau uneori până la genunchi, în noroi. Copitele se desprindeau din clisă cu un plescăit. Biciul şuiera prin aer, înscriind pe crupele cailor urme care se întretăiau.

— Mai repede!, urla din când în când Henry în cornet. Mai repede!

Voia să câştige câteva minute, după ce pierduse cincisprezece ani. Strădania lui tardivă de a lupta cu timpul era absurdă.

Însoţitorii lui Henry îşi aruncau priviri întrebătoare. Nu cunoşteau intenţiile marelui patron şi acţiunile lui îi derutau.

Când trăsura ajunse la fabrică se întunecase de-a binelea. În pavilionul administrativ nu găsiră pe nimeni. Funcţionarii plecaseră de mult pe la casele lor. Numai echipele de noapte lucrau în fabrică. Henry ar fi fost în stare să ceară informaţii de la fiecare muncitor în parte. Dar aceasta nu era o soluţie.

Paznicul de noapte de la pavilionul administrativ stătea smirnă în faţa marelui patron. Îl îngrozea expresia întipărită pe chipul acestuia. Şi paznicul era de puţină vreme angajat la fabrică.

— Vreau să vorbesc cu Mr. Hutchinson, rosti Henry nerăbdător. Unde îl găsesc?

— A plecat acasă. Locuieşte în pavilionul din pădure.

Henry se întoarse spre trăsură. Înfăţişarea jalnică a cailor care gâfâiau, tremurând pe picioare, îl făcu să se oprească.

— Să mi se aducă alţi cai. Fără întârziere. În noaptea asta am mult de umblat.

Lawson aruncă o privire furişă consilierului juridic. Expresia întrebătoare a ochilor săi era elocventă. A înnebunit patronul?

Paznicul alergă la grajduri. Peste câteva minute apăru aferat însuşi grăjdarul-şef, urmat de patru oameni care duceau de căpăstru cai odihniţi. Apoi trăsura îşi continuă drumul în noapte.

Pe Henry îl rodea remuşcarea. O mână grea îi apăsa parcă plexul solar. Paisprezece ani îşi neglijase fiul. Acum timpul acesta pierdut se răzbuna. Deşi era noapte, recunoştea perfect drumul. Felinarele trăsurii luminau tufişuri, pietre, copaci cu rădăcini înfipte la margine de drum. Nimic nu se schimbase. Sau aşa i se părea lui. Pe şoseaua aceasta trecuse el de atâtea ori împreună cu Margery. Îmbrăţişaţi, în faptul nopţii, aruncaseră priviri distrate asupra drumului slab luminat – ca şi acum – de felinarele trăsurii.

După aproape o oră de drum, Henry şi însoţitorii săi ajunseră la pavilion. Vizita aceasta nocturnă, intempestivă îl prinse pe Hutchinson nepregătit. Explozia de mânie a marelui patron, care-i reproşa în termeni tari evacuarea familiei Terrill din locuinţele fabricii, îl înfricoşă. Cunoştea reputaţia lui Henry, care nu se sfiise să concedieze pe cei mai de frunte colaboratori ai Casei Sunderland, când aceştia avuseseră nenorocul să-i displacă. Se şi vedea izgonit de la conducerea fabricii. Aruncat în neant, după ce izbutise cu preţul unor eforturi atât de mari să ajungă „cineva".

— N-aveam de unde să ştiu că familia Terrill vă mai interesează, încercă el să se dezvinovăţească. Dacă aş fi bănuit, mi-aş fi dat toate silinţele... De altfel, nu mă ocup direct de locuinţele muncitoreşti. Directorul administrativ...

— Explicaţia aceasta nu mă satisface, ripostă Henry.

Îşi dădea seama că Hutchinson nu avea nicio vină. Că în cel mai rău caz dăduse dovadă de lipsă de interes faţă de familia Terrill. O greşeală tactică, pe care Hutchinson şi-o reproşa amar. Adevăratul vinovat era el, Henry. Şi aceasta îl făcea să spumege.

— Unde îi pot găsi?, rosti el printre dinţi, ridicându-şi buza de sus şi descoperindu-şi gingiile şi colţii, ca un dulău pus pe harţă.

— La Cardiff... da, da, la Cardiff. Mâine dimineaţă am să ordon directorului administrativ să le dea de urmă...

— Nu mâine dimineaţă. Acum... Imediat. Urcă-te în trăsură. Mergem la directorul administrativ.

Cursa aceea nebunească în noapte fu reluată cu frenezie sporită. Directorul administrativ locuia în cea mai

arătoasă casă din cartierul locuinţelor muncitoreşti. Henry şi Hutchinson îl găsiră cinând în sânul familiei. Fără a-i da timp să-şi scoată şervetul de la gât, Henry îl luă la întrebări.

Homer Gilchrist, directorul administrativ, era un tip sanguin, coleric. Imputările furioase ale marelui patron, imposibilitatea de a-i riposta, de a se apăra, groaza de concediere făcură să i se urce tensiunea arterială, până ce tâmplele începură să-i zvâcnească. Se străduia zadarnic să-şi amintească ceva în legătură cu noua adresă a familiei Terrill. În cele din urmă plecară cu toţii la fabrică. Sperau să obţină informaţii de la muncitori.

Tot Henry îşi aminti că Margery avea la atelierul de încărcare cu pulbere a grenadelor o prietenă, pe nume Letty. O căutară în registrele personalului, dar nu o mai găsiră. Investigaţiile printre muncitori rămaseră fără rezultat. Mulţi dintre ei cunoşteau pe bătrânul Terrill. Îşi aminteau şi de Margery, şi de căsătoria ei rămasă de pomină. Niciunul însă nu cunoştea noua lor adresă.

— Dacă în patruzeci şi opt de ore nu am adresa, se răsti Henry la Hutchinson şi la directorul administrativ, vă puteţi considera concediaţi.

— Îmi permiteţi să vă ofer găzduire în locuinţa mea, îndrăzni Hutchinson să intervină.

— Mulţumesc. Să mi se pregătească o cameră, un pat, aici, în fabrică.

Îndeplinirea acestei porunci necesită câteva ore. Directorul general Hutchinson trimise de la locuinţa sa paturi şi aşternuturi pentru Henry şi însoţitorii săi. Dormitorul marelui patron fu amenajat în cabinetul directorului general. Secretarul, consilierul juridic şi şeful serviciului de informaţii rămaseră să doarmă într-un birou alăturat. Li se pregăti totodată şi o masă suculentă cu provizii procurate tot din cămările lui Hutchinson.

În timpul supeului improvizat, Henry ordonă lui Harrison să colaboreze cu Hutchinson şi cu Gilchrist. Îşi încheie instrucţiunile, aruncându-i o privire dispreţuitoare.

— Dacă l-aş fi avut pe Lafont aici, toată zarva asta ar fi fost de prisos. Mă tem că n-am făcut o afacere bună înlocuindu-l.

Procedeele drastice ale lui Henry îşi dădură roadele. A doua zi, aproape de ora prânzului, Hutchinson i se înfăţişă triumfător.

— Am obţinut adresa, *Sir. Mrs.* Bridget Terrill locuieşte la Cardiff pe Aleea Crinilor. Casa nu are număr, fiindcă nu se prea obişnuieşte pe acolo aşa ceva. Am dat dispoziţii să i se amenajeze o locuinţă convenabilă în cartierul nostru muncitoresc.

— Foarte bine, răspunse Henry sec.

Directorul general îşi salvase postul. Lucrase pe cont propriu, pentru a-şi atribui toate meritele. Harrison şi Gilchrist se înapoiară fără rezultate. Henry nu le adresă nicio privire.

— Hutchinson!

— Porunciţi, *Sir.*

— Ai să mergi cu mine, la Cardiff. În locul lui Harrison.

Şeful serviciului de informaţii resimţi dizgraţia. Nu cuteză să crâcnească. Rămase să aştepte la fabrică desfăşurarea evenimentelor.

Ploaia încetase. Se lăsase în schimb o ceaţă groasă. Trăsura parcurse la pas drumul până la Cardiff. Doi oameni mergeau pe jos, înaintea trăsurii, purtând făclii aprinse. Pe străzile oraşului se auzeau înfundat plescăitul paşilor prin băltoace şi zgomotul roţilor ce se învârteau anevoie prin noroi. Plin de zel, Hutchinson stătea cu capul scos pe fereastra deschisă a unei portiere şi se orienta folosindu-se de informaţiile culese de la trecători. Henry era încântat de eficienţa acestui om care nu şovăia să îndeplinească orice servicii, oricât de umile.

Găsiră în sfârşit şi Aleea Crinilor. O biată uliţă desfundată, acoperită cu gunoaie, animale moarte şi tot felul de putreziciuni. Cocioabele infecte apăreau când şi când din ceaţa adâncă. Henry era îngrozit de mediul în care trăia fiul său.

Un copil cu ochii mari, sperioşi, cu obrazul palid, lipit de oase, cu trupul puţintel acoperit cu zdrenţe de o murdărie inimaginabilă îi îndrumă până la capătul aleii. Acolo, într-un bordei lipit cu pământ, locuia familia Terrill. Băcşeluit cu un şiling, copilul se topi în ceaţă.

— Am să intru singur, vorbi Henry însoţitorilor săi.

Coborî din trăsură. Pantoful de lac i se afundă într-un fel de pastă puturoasă, acoperită cu lături. Bătu într-o uşă scundă,

cu un ochi de geam în partea de sus. Adăstă câteva clipe. Îi răspunse un glas răguşit.

— Intră. Ce aştepţi? Să te poftesc cu muzică?

Henry deschise uşa. Din încăperea întunecată, luminată vag de un foc anemic ce ardea în vatră, răbufni un aer viciat, acru, greţos, care-l făcu să-şi ducă batista la gură.

— Vreau să vorbesc cu Mrs. Bridget Terrill, se adresă el unei mogâldeţe ghemuite lângă vatră.

— Eu sunt. Închide uşa că intră frigul. Cine eşti şi ce vrei? Vederea m-a lăsat.

Vocea era hârâită, ca o pilă trasă pe piatră.

— Sunt Henry Sunderland. Tatăl lui Benjamin.

Mogâldeaţa nu răspunse. Nu se auzea decât sfârâiala unui gătej pus pe foc. Tăcerea se prelungi. Henry avea senzaţia că se sufocă în aerul greu.

— Ţi-ai adus aminte de Benjamin...

Intonaţia glasului bătrânei indica mai degrabă o constatare decât o întrebare.

— Ţi-ai adus poate aminte şi de Margery... A murit.

— Ştiu. Şi îmi pare foarte rău.

Vocea hârâi un fel de râset grotesc.

— Îţi pare rău?... Hm!... Credeam că ai uitat-o. Au trecut atâţia ani de atunci... Bietul Terrill, câtă dreptate avea când spunea că n-ai să-i aduci fetei noastre decât nenorocire. A murit şi el. Au murit şi Joe, şi Kathy, şi Sam...

Henry uitase de Joe, de Kathy, de Sam... O auzise pe Margery vorbind despre ei.

— Unde e Benjamin?, întrebă el, aşteptând cu teamă răspunsul.

— Benjamin?

— Da. Benjamin.

Glasul hârâit porni să tuşească. O tuse chinuită, care nu mai contenea.

— Ce e cu Benjamin?, stărui Henry.

Tusea încetă după un timp.

— A plecat.

— Unde?

— Josh l-a luat cu el.

— Josh? Care Josh?

— He, Josh a ajuns om mare. Valet la un nobil. Terrill spunea despre Josh că e un ticălos, fiindcă s-a făcut slugoi. Josh n-a răbdat însă niciodată de foame... La noi, Benjy n-avea ce mânca. Josh a fost bun şi l-a luat cu el.

Se porni iarăşi să tuşească.

Henry tremura de enervare. Convorbirea aceasta îl făcuse să transpire. Îşi dădu brusc seama că bătrâna era senilă. Nu mai putea scoate nimic de la ea. Îl încolţi groaza. Trebuia să dea de Benjamin. Trebuia.

— Unde sunt fetele dumitale, Mrs. Terrill?, întrebă el exasperat.

Spera să obţină de la ele lămuriri.

— La ţesătorie, hârâi glasul.

— Care ţesătorie?

— Nu ştiu.

— Bine. Şi când le pot găsi acasă?

— Eh, diseară. Sunt fete cuminţi. După apusul soarelui vin acasă. Nu dorm prin vecini.

Henry suspină.

— Am să revin. Diseară.

— Cum vrei.

— Te las cu bine, Mrs. Terrill.

Nu-i răspunse decât tusea aceea aspră, insuportabilă. Bătrâna era atât de senilă, încât nu-i arăta nicio duşmănie. Îl recunoscuse totuşi. Henry mulţumi Proniei fiindcă fetele erau cuminţi şi dormeau în fiecare noapte acasă. De la ele va afla, desigur, adresa lui Josh.

Era uluit. Fiul său trăia din mila unui valet. Nu reuşea să conceapă această situaţie, posibilă – socotea el – numai în romanele picareşti, ieftine şi melodramatice.

După-amiaza aceea îi puse la grea încercare răbdarea. Şi-o petrecu în sala de mâncare a unui han, uitându-se din sfert în sfert de oră la ceas. Întâmpină înserarea cu bucurie. Se înapoie în Aleea Crinilor, însoţit de Hutchinson şi escortat de patru lachei înarmaţi. Cartierul – îl prevenise directorul general – era deocheat.

Henry găsi pe cele două fiice ale bătrânei aciuate în preajma focului. Erau îmbătrânite înainte de vreme. Părul le atârna în

laţe pe frunte şi pe grumaz. Erau gălbejite ca mai toate femeile care munceau în fabrică. Fetele îl primiră cu indiferenţă. S-ar fi zis că nimic nu le mai făcea impresie. Privindu-l cu ochi terni, lipsiţi de viaţă, îi dădură fără nicio dificultate adresa lui Josh. Josh, îi spuseră ele cu oarecare mândrie, ajunsese valetul marchizului de Beaminster şi putea fi găsit la Londra, la Beaminster House.

Henry le mulţumi. La plecare le lăsă o pungă cu douăzeci de guinee. Fetele se uitară uluite la monedele de aur. Banii aceştia reprezentau pentru ele o avere incalculabilă. Henry le mai spuse că Hutchinson le va pune la dispoziţie o casă convenabilă. Apoi plecă. Rudelor fiului său trebuia să li se asigure o existenţă decentă, dar în acelaşi timp ştearsă. Hutchinson primi dispoziţii precise în acest sens.

În dimineaţa următoare, Henry plecă la Londra.

Tulburat, ştergându-şi cu batista fruntea asudată, consilierul juridic Rowlandson se înfăţişă în cabinetul marelui patron, aducând veşti neplăcute. Benjamin Terrill nu se mai afla la Beaminster House. Dispăruse fără urmă. În vara trecută fusese angajat grom, prin intervenţia lui Josh, valetul marchizului. Curând după aceasta, Josh fusese ridicat de poliţie şi încarcerat la Newgate. Era acuzat că ar fi ucis pe un oarecare Joel Barton, proxenet şi tăinuitor. Cercetările ulterioare stabiliseră fapte de o excepţională gravitate în sarcina lui Josh. Valetul marchizului de Beaminster era socotit un servitor model. Aceasta nu-l împiedicase să fure o casetă cu bijuterii a marchizului. Operase atât de abil, încât poliţia atribuise furtul unor necunoscuţi. Bijuteriile fuseseră vândute prin intermediul lui Joel Barton. Nemulţumit de suma de bani pe care tăinuitorul pretindea că o realizase de pe urma vânzării prăzii, Josh îl acuzase de înşelăciune. Conflictul degenerase într-o încăierare în cursul căreia valetul îşi înjunghiase partenerul. Actualmente, Josh aştepta să fie judecat de curtea criminală centrală.

Şi Benjamin fusese indirect lovit de urmările acestei afaceri. Gromul angajat datorită recomandării unui om pe care-l aştepta spânzurătoarea era firesc să nu mai inspire încredere. Fusese concediat fără menajamente. De atunci nu se mai ştia nimic despre el.

Când auzi cum stau lucrurile, Henry crezu că înnebunește. Remuşcarea pe de-o parte, pe de alta teama de scandal, dacă presa însetată de senzaţie ar fi prins firul afacerii îl făcură să ordone lui Harrison o operaţie discretă, dar în acelaşi timp energică, pentru regăsirea lui Benjamin. Pretinse a fi anunţat din oră în oră asupra cercetărilor.

Harrison se aşternu zelos pe lucru. De succesul acestei misiuni depindea menţinerea sa în fruntea serviciului de informaţii. Agenţii săi se împrăştiară ca lăcustele asupra Londrei. Patruzeci şi opt de ore bâjbâiră fără să obţină rezultate. Băiatul se topise în malströmul Londrei. O spălătoreasă de la Beaminster House le dădu primul indiciu serios. Prin decembrie, îl văzuse întâmplător pe Benjamin intrând într-o casă din Charles Street. În imediata vecinătate a teatrului Drury Lane. Harrison alergă la adresa indicată. Proprietara casei cu pricina îl informă că într-adevăr găzduise câteva zile pe un tânăr cu semnalmentele lui Benjamin, dar că fusese nevoită să-l dea afară, deoarece unul din chiriaşi i se plânsese că tânărul îi furase nişte cârnaţi. Urmele lui Benjamin se pierdeau iarăşi.

Iritat de ineficacitatea lui Harrison, Henry hotărî să facă personal investigaţii printre locatarii casei din Charles Street. Când trăsura se opri în faţa clădirii în care îşi găsise adăpost câteva zile fiul său, simţi că i se strânge inima. Strada, deşi centrală, era una din cele mai sordide din întreg oraşul. Casele înalte, strâmte, pe jumătate ruinate ascundeau o lume de declasaţi ajunşi în ultimul hal de degradare fizică şi morală. Jegoşi, dezbrăcaţi, neţesălaţi, răspândeau un miros acru, de murdărie şi sudoare.

Proprietăreasa, un fel de vrăjitoare cu ochi răi, dinţi îngălbeniţi de tutun, ţâşnind asemenea unor colţi dintre buzele vinete, şi cu fire negre risipite pe povârnişul unei bărbii aduse înainte ca un corn de lună, rămase foarte impresionată de eleganţa vizitatorului. Declară că l-ar fi reţinut pe băiat dacă ar fi ştiut că un gentleman atât de distins avea să se intereseze de el. Se gândise numai la reputaţia casei ei când îl dăduse afară.

Convorbirea avea loc într-un fel de hol strâmt şi întunecos prin care treceau într-un neisprăvit du-te-vino tot felul de

indivizi cu mutre suspecte. O femeie tânără, fardată, gătită strident, se priponise de un perete şi arunca priviri dispreţuitoare asupra lui Henry şi a însoţitorilor lui.

— Oameni în toată firea vă ţineţi de capul unui biet copil, interveni ea cu vădită scârbă.

Proprietăreasa o repezi aspru.

— Ce te vâri, Maisie... Vezi-ţi de treburile tale....

Henry se întoarse spre femeia fardată strident. Meseria ei – cea mai veche din lume – era evidentă.

— Ştiţi ceva de băiat, madam?, o întrebă Henry politicos. Nu am de gând să-i fac niciun rău. Vreau să-l ajut.

— Să-l ajuţi?, repetă ea cu agresivă neîncredere. N-aş crede.

— Sunt trimis de părinţii lui, zise Henry.

Minţea. Nu îndrăznea să spună adevărul.

Femeia îl privi în ochi.

— Cine-mi garantează că-mi spui adevărul?

Henry scoase din buzunar o pungă rotundă. I-o aruncă. Femeia o prinse din zbor.

— Sunt acolo zece guinee, spuse el. Dacă mă ajuţi să-l găsesc pe băiat, ai încă zece.

— Nu ştiu, bâigui ea. Nu ştiu...

— Hai, încearcă să-ţi aduci aminte, stărui Henry. Bagă de seamă. Îl aşteaptă o viaţă omenească. Dacă ascunzi adevărul, îl nenoroceşti. Am impresia că îi doreşti binele.

Femeia se uită nehotărâtă la Henry, apoi la proprietăreasă.

— Bethnal Green, rosti ea. Lângă biserica St. Philips... E acolo o fundătură... White Lion. La numărul 3... Chiar eu i-am găsit de lucru.

Henry înclină din cap.

— Mulţumesc. N-are să-ţi pară rău. Bună ziua.

În drum spre Bethnal Green, făcu reflecţii amare asupra propriei lui nimicnicii. Toată această bătaie de cap şi complicaţiile care aveau poate să urmeze ar fi fost evitate dacă s-ar fi arătat mai atent faţă de propriul său fiu. Dar regretele erau tardive. Acum trebuia să repare ce mai putea fi reparat.

Înfăţişarea străzilor din cartierul Bethnal Green îl înspăimântă. Trăsura înainta în pasul cailor printr-un labirint de

uliţe şi fundături adânci ca nişte văgăuni şi tot atât de întunecate. Case înalte, părăginite, insalubre şi prost aliniate, cu ganguri negre ca gurile unor vizuini, se înşiruiau dezordonat, îngrămădindu-se unele într-altele, nesocotind orice arhitectură raţională. Roţile trăsurii se înfundau în gunoaie, în grămezi de moloz, în noroaie de un negru-verzui. De prin unghere răbufneau miasme de excremente şi urină stătută. Faţadele clădirilor, umbrite de streşini desfundate, erau urâţite de ferestre cu geamuri sparte, acoperite cu hârtie, şi de uşi strâmbe, cu lemnul scorojit şi crăpat. Ici-colo, prăvălii sărăcăcioase cu firme înnegrite ori taverne de o murdărie respingătoare încercau să tulbure această monotonie a mizeriei.

Henry pierduse orice simţ de orientare. Aici, reflecta el îngrozit, era mai rău ca la Cardiff. S-ar fi zis că Dumnezeu îngăduia existenţa acestui cartier nenorocit spre a pedepsi pe oameni pentru toate păcatele din trecut. Numai că fiinţele care se târau pe uliţele acestea încâlcite nu aveau nimic omenesc în ele. Colcăiau ca nişte viermi uriaşi. Era o viziune de iad.

— Nu ne-am rătăcit?, întrebă el la un moment dat. Deşi în trăsură era cald, îl zguduiau fiorii.

— Nu vă temeţi, replică Harrison. Vizitiul cunoaşte bine drumul. Mergem încet, ca să nu ne răsturnăm.

Îngreţoşat de putoarea excrementelor care îmbâcsiseră aerul din trăsură, în ciuda ferestrelor închise, Henry îşi acoperi gura cu batista.

— Cumplit!, exclamă el. Cumplit!

— Numai un al doilea incendiu al Londrei ne-ar putea scăpa de mizeria asta, mormăi el.

Consilierul juridic ridică din umeri.

Harrison nu făcea comentarii. Niciodată nu-l văzuse pe marele patron în toane mai rele.

Trăsura opri în dreptul unei fundături strâmte, prin care n-ar fi putut să treacă.

— Am ajuns, spuse vizitiul. White Lion Alley.

Henry coborî, urmat de însoţitorii săi. Se îndreptară spre casa cu numărul 3. Îi întâmpină o clădire cenuşie, într-o stare ceva mai acceptabilă decât vecinele ei. Ferestrele

aveau geamurile intacte, iar cercevelele erau în bună stare. Deasupra uşii de la intrare atârna o firmă de lemn, întunecată de intemperii, pe care abia se mai deslușea silueta unui urs de o culoare nedefinită, sub care scria cu litere gotice „The Green Bear Inn".

Deschiseră uşa şi intrară într-o sală nu prea mare, cu mese lungi, la care stăteau prăvăliţi câţiva beţivani cu ochii tulburi. Le ţineau tovărăşie pahare murdare şi sticle cu băutură, unele în picioare, altele răsturnate. La tejghea se afla un bărbat între două vârste, chel, cu obrajii rotunzi. Purta o vestă înflorată; mânecile cămăşii de o albeaţă îndoielnică erau suflecate. Ştergea nişte pahare. Pe scara din fundul încăperii cobora un marinar bărbos, urmat de o femeie foarte sulemenită. Marinarul şi femeia sulemenită se aşezară la o masă. Omul de la tejghea le aduse o sticlă şi două pahare.

Henry cuprinse dintr-o privire întreaga scenă. Implicaţiile ei îi sporiră dezgustul. Nu-i venea să creadă că aici îşi putea găsi fiul.

Tejghetarul îi întâmpină cu o privire încărcată de uimire.

— Cu ce vă pot servi, gentlemen?, rosti el cântat, ştergând automat şi profesional, cu un şervet cadrilat cu albastru, urmele de băutură de pe o masă liberă.

Henry se aşeză pe scaunul împins sub el de tejghetar. Luară loc şi însoţitorii.

— Bere!, porunci el.

O cană pântecoasă cu bere şi trei halbe de pământ răsăriră grabnic pe masă.

Henry aruncă o privire circulară prin sală. Se întreba dacă fiul său nu-şi va face apariţia pe scara care ducea la etaj. Harrison îşi muie buzele în halba cu bere. Băutura era rece, dar de o calitate infectă. Îşi şterse buzele cu dosul palmei.

Tejghetarul stătea în picioare, lângă masă.

— Doriţi o gustare?...

— Poate v-ar ispiti o companie plăcută...

Clipi şiret, apoi îşi frecă mâinile servil.

Henry se prefăcu a nu-l fi auzit.

— Lucrează la dumneata un băiat, Benjamin?, întrebă el direct, uitându-se în ochii tejghetarului.

Acesta îl privi bănuitor.

— Şi ce-i cu el?

— Vreau să-i vorbesc, zise Henry.

Interlocutorul se scărpină în creştet.

— Păi...

Henry făcu un gest de nerăbdare.

— Adu-l aici!

— Să vedeţi, rosti tejghetarul, este...

— Dacă vrei să câştigi uşor un ban, adu-l mai repede, porunci Henry.

Tonul său dur impuse tejghetarului. Se îndreptă cu mers legănat spre uşa din stânga scării şi o deschise.

— Ann, fă-te încoa...

O fată slabă ca o umbră veni ştergându-şi mâinile pe şorţ.

— Da, Mr. Jarvis, rosti ea sperios.

— Cheamă-l pe Benjy.

— Imediat, Mr. Jarvis.

Fugi pe scări în sus.

Tejghetarul se întoarse la masa lui Henry.

— Ce vreţi cu Benjy?

— Vrem să vedem dacă este băiatul pe care-l căutăm, interveni consilierul juridic.

— Este în serviciul nostru, zise tejghetarul. Lucrează în tură de noapte.

Henry nu răspunse.

Omul se întoarse la ştersul paharelor. Nu-i mirosea bine toată afacerea asta.

Trecură cinci minute. Cu mâinile împreunate, sprijinite pe măciulia bastonului, Henry stătea cu privirile îndreptate spre scară. Încercă o emoţie puternică, de parcă Margery însăşi ar fi trebuit să se ivească.

În capul de sus al scării apăru un tânăr. Acesta să fie Benjamin? Un val de căldură, de mândrie, de duioasă exaltare îi umplu sufletul. Băiatul era mai frumos decât îşi închipuise el în cele mai trandafirii visări, odinioară, când îi veghea leagănul. Înalt, armonios construit, avea graţia înnăscută, oarecum sălbatică, a unui faun. Dacă Henry n-ar fi ştiut că

fiul său avea cincisprezece ani, i-ar fi dat cel puţin optsprezece. Nu-i plăcea un singur lucru. Privirile lui care fugeau încolo şi încoace, pline de teamă. Nu cumva moştenise firea nehotărâtă, timidă, a tatălui său? Defectul nu era iremediabil. Educatorii pot modela caracterul unui tânăr, bineînţeles, dacă acesta este receptiv, dacă nu suferă de o încăpăţânare stupidă, de catâr, ca Charles, de pildă. Henry se întunecă. Charles ajunse să-l obsedeze. Îl găsea prezent până şi în preocupările legate de fiul său.

Benjamin cobora încet treptele, uitându-se spre grupul lui Henry. Ann îl urma ţinând cu teamă mâna la gură. Tejghetarul era numai ochi şi urechi.

— Bună ziua, zise Benjamin, oprindu-se în faţa nou-veniţilor. M-aţi căutat.

Henry îi observă mâna dreaptă, care se încleşta şi se descleşta nervos.

— Dumneata eşti Benjamin Terrill?

— Da, *Sir*.

Benjamin îşi umezi buzele. Era foarte neliniştit.

— N-am avut nimic de-a face cu Josh...

— Nu te-am chemat pentru asta, zise Henry. Vin din partea familiei tale. Te luăm de aici. Nu ai ce căuta în... taverna asta. Du-te şi-ţi ia o haină. Ai să mergi cu noi.

Benjamin vru să spună ceva, şovăi, apoi se întoarse spre scară.

— Stai!, rosti Harrison hotărât.

Aruncă o privire semnificativă lui Henry, care-l înţelese. Băiatul lăsat singur ar fi putut să fugă pe vreo uşă dosnică. Şi tejghetarul prinsese sensul privirii lui Harrison.

— Avem o cuvertură de blană în trăsură, *Sir*, zise şeful serviciului de informaţii, adresându-se lui Henry. Poate să şi-o pună pe umeri.

Rowlandson aruncă pe masă câteva piese de argint. Tejghetarul se apropie şi le strecură în buzunarul şorţului.

— Nu puteţi să-l luaţi aşa, fără veste, interveni el. Băiatul e în grija noastră... Patroana n-o să îngăduie...

— Gura! Sper că nu vreţi să vă trimit poliţia pe cap.

Harrison îl repezi aspru.

Tejghetarul adoptă o atitudine care voia să fie demnă.

— Poliția? Ce să caute poliția? Suntem cetățeni cinstiți ai acestei țări, ne plătim impozitele...

Henry aruncă pe masă o pungă, care se desfăcu, lăsând să se reverse câteva guinee strălucitoare. Tejghetarul le privi lacom.

— Ia-le. Pentru osteneală, zise Henry.

Piesele de aur dispărură în buzunarul șorțului.

Benjamin se uită ca un animal încolțit, de la Harrison la tejghetar, de la care aștepta un sprijin. Acesta ridică din umeri în semn de neputință. Guineele îl făcuseră să treacă de partea taberei dușmane.

Henry și însoțitorii săi se ridicară de la masă.

— Haidem, Benjamin!

— Să-mi iau bagajele, îngăimă acesta.

— Nu mai ai nevoie de ele. Haidem.

Benjamin se uită la repezeală spre ușa din fund, încordându-se să fugă. Harrison îi ghici gândurile și-l înșfăcă de braț.

— Fără prostii, băiatule. Mergi cu noi.

Ann clătina din cap înspăimântată. Tejghetarul se întoarse impasibil la paharele lui. Clienții din local, abrutizați de băutură, erau absenți la tot ce se petrecea în jurul lor.

Când Benjamin se văzu în trăsură alături de bărbații aceia cu mutre severe și veșminte negre, de ciocli, inima începu să-i bată tare. Unde aveau să-l ducă? Ce-i pregăteau? Încercă deodată senzația netă că se afla prins într-o cursă din care nu mai avea scăpare.

Henry îl privea gânditor pe sub spâncene.

— Benjamin, rosti el într-un târziu, să nu-ți fie frică. Eu sunt tatăl tău. Henry Sunderland. De azi înainte n-ai să te mai numești Terrill, ci Sunderland-Beauclair.

* *
*

Sosirea lui Benjamin la Sunderland House stârni furtună. În microcosmul clanului Sunderland apariția acestui „venetic" căpăta proporții de cataclism.

Susan Sunderland făcu o criză de nervi.

— După Babs, l-a mai adus şi pe nenorocitul ăsta.

Tatăl ei, senatorul, încercă să o liniştească, luând lucrurile în glumă.

— Draga mea, unii oameni fac colecţii de monede, de cărţi, de tablouri. Bărbatul tău colectează rude sărace...

Susan se străduise să-i demonstreze soţului ei că Benjamin trebuia internat într-o şcoală din Anglia sau din Statele Unite, spre a primi rudimentele unei educaţii de care fusese lipsit cu desăvârşire în casa bunicilor săi, şi că numai după o asemenea perioadă de tranziţie ar putea aspira să fie primit alături de copiii ei.

Spiritul de contradicţie al lui Henry se trezise automat.

— Alături de fraţii săi vitregi, vrei să spui. Cu alte cuvinte, să-l punem la carantină.

— Lipsa lui de maniere va fi un exemplu urât pentru Warren şi pentru Iris. După ce se va mai lustrui...

Henry o întrerupse enervat.

— Benjamin trebuie să trăiască un timp în preajma noastră. Să se deprindă cu noua sa familie. Numai după ce se va aclimatiza cu ambianţa lumii din care face parte îl voi putea trimite prin şcoli. Admit că la ora actuală este un necioplit. Gândeşte-te ce figură ar face printre colegii săi de la Eton sau Harrow? Nu vreau să se simtă într-o stare de inferioritate faţă de nişte copii care mâine vor fi poate subalternii săi.

Warren, Iris şi Ashley îl primiseră pe Benjamin cu neîncredere. Împărtăşeau instinctiv antipatia mamei faţă de acest intrus care se intitula fratele lor mai mare. Senatorul Forbes şi David Forbes se arătaseră binevoitori şi vag condescendenţi. Senatorul nu împărtăşea temerile fiicei sale care întrezărea posibilitatea suplantării copiilor ei de către Benjamin.

— Averea Casei Sunderland este suficient de mare spre a îndestula pe toţi membrii familiei. Afară de asta, primogenitura şi-a pierdut orice fel de importanţă. Numai în Anglia fiul cel mai mare beneficiază de toate drepturile, în dauna fraţilor săi mai mici, care îndeobşte se expatriază spre a-şi câştiga existenţa. Benjamin porneşte la drum cu un mare handicap. Lipsa de cultură şi de educaţie. Va trebui să recâştige timpul îndopându-se într-un ritm accelerat cu un considerabil bagaj

de cunoştinţe. Eforturile acestea ar putea să-l scârbească sau să-l idiotizeze înainte de vreme. În educaţia existenţei lui apar şi alte necunoscute. Sunt elemente imprevizibile care răstoarnă cele mai abile calcule. Aşa că lasă timpul să lucreze pentru tine.

Senatorul Forbes nu era atât de liniştit pe cât voia să pară. Se temea şi el într-o oarecare măsură de ascendentul pe care Benjamin putea să-l câştige asupra influenţabilului său tată. O modera însă pe Susan, deoarece nu voia ca violenţele ei să provoace o nouă criză familială.

Numai Babs arătă de la început o simpatie fără reticenţe tânărului ei văr. Poate fiindcă era cea mai apropiată de mentalitatea lui, de condiţia lui socială de până atunci. Personalul de serviciu păstra o rezervă tăcută, uşor dispreţuitoare, faţă de acest nou membru al familiei Sunderland. Îi pândeau cu aparentă impasibilitate stângăciile, limbajul neţesălat, vulgaritatea expresiilor. Tot atât de curioşi erau şi colaboratorii lui Henry. Dar şi aceştia se fereau să-şi exteriorizeze sentimentele şi aprecierile.

Se repetau condiţiile vitrege întâmpinate de mama lui Benjamin, după primirea ei la Sunderland House. Situaţia ei fusese mai grea, căci trebuia să înfrunte ostilitatea socrului, un adversar formidabil pentru slabele ei forţe. Benjamin îşi făcea intrarea la Sunderland House în împrejurări deosebite. Tatăl său era şeful dinastiei. Duşmanii lui Benjamin aveau să folosească o tactică insidioasă, subterană, întinzându-i curse cu atât mai primejdioase cu cât loveau prin surprindere în punctele cele mai neprevăzute.

Henry ştia că va avea mult de luptat împotriva duşmanilor fireşti ai fiului său. Îşi făcea însă iluzia că va reuşi să-i înfrângă. Puterea nu se afla în mâinile lui?

Din nefericire, misiunea sa era îngreunată şi de comportarea lui Benjamin. Băiatul păstra faţă de tatăl său o teamă, o rezervă, o vagă ostilitate, extrem de iritante. Henry se întreba dacă va reuşi vreodată să-i câştige încrederea. Îi angajase dascăli docţi, cu înalte studii academice, maeştri de dans şi de etichetă, de echitaţie şi de tragere la ţintă. Voia să facă din Benjamin un perfect gentleman.

Conferința conducătorilor Casei Sunderland urma să se deschidă peste două săptămâni. Henry avea de gând să se înfățișeze la masa discuțiilor avându-l în stânga sa pe Benjamin. Uneori își analiza perplex simțămintele. De ce ajunsese să-l prefere pe Benjamin celorlalți copii ai săi? Părtinirea aceasta nu era condamnabilă? Nu se comporta ca un părinte denaturat față de progenitura sa dintr-a doua căsătorie? Ar fi fost o explicație. Benjamin era carne din carnea lui Margery Terrill. Singura femeie pe care o iubise vreodată. Warren, Iris, Ashley veniseră pe lume prin Susan. O ființă ce-i fusese impusă și care-l obosea cu pretențiile, aroganța și puritanismul ei absurd. Ajunsese să o urască. Dezgustul lui față de Susan se răsfrângea în parte și asupra copiilor. Dacă va divorța vreodată, se va recăsători... cu Babs. Da, da, cu Babs. Ideea aceasta îl fulgeră ca un foc de artificii. Cum de nu se gândise mai adânc la această soluție? Babs era ingenuă, puțin complicată. Tocmai această simplitate proaspătă, această tinerețe excitantă îl cucerise din primul moment. Între Babs și Benjamin se va simți fericit. Bineînțeles, va avea grijă și de ceilalți copii ai săi. Privilegiile lor nu vor fi știrbite. Avea însă și el dreptul la fericire. Viața nu este eternă. Numai imbecilii acceptă cu resemnare vitregiile sorții, fără să lupte spre a-și crea o existență mai caldă, mai frumoasă.

În preziua conferinței, Henry hotărî să facă o primă ieșire în lume, în compania fiului său. La ora cinci, în trăsura deschisă, trasă de patru cai albi, achiziționați prin intermediul lui Robert din grajdurile imperiale de la Viena, Henry și Benjamin făcură o plimbare prin Hyde Park. Pe aleile umbrite de copaci înmuguriți, se încrucișau echipaje splendide. Henry schimbă salutări cu ducele de Wellington, cu lordul Sidmouth, secretar de Stat la Interne, cu ducele de Kent, unul din numeroșii vlăstari ai regelui nebun George al III-lea, și cu alte câteva personaje din lumea *fashionable* a Londrei. Pe Rotten Rowe, aleea așternută cu nisip rezervată călăreților, purtătorii celor mai ilustre nume își etalau eleganța vestimentară și caii de călărie cu sânge tot atât de albastru ca și stăpânii lor. Bărbații purtau cizme scurte sau pantaloni cu *sous-pieduri,* redingotă, pălării-cilindru foarte înalte, cravate opulente, mănuși bine

ajustate, cravaşe cu măciulii de aur. Femeile, în costume de amazoană, îşi târau pe pământ fustele lungi, de stofă grea, drapate ca nişte cortine. Corsajul strâmt, încheiat până la gât, pălăriile împodobite cu pene de struţ, care jucau în adierea înserării, mănuşile albe le dădeau o notă de aristocratică cochetărie.

Pe marginea aleilor, mulţime de spectatori bine îmbrăcaţi, printre care mulţi oameni de o condiţie socială inferioară, admirau echipajele somptuoase şi caii de călărie.

Foarte multe priviri se îndreptau spre trăsura şefului dinastiei Sunderland-Beauclair. Povestea lui Benjamin făcuse ocolul Londrei. Burghezia, amatoare de cancanuri din lumea mare, primise cu mult interes vestea intrării lui Benjamin în vârtejul strălucitor al high-life-ului. Henry era mândru de înfăţişarea fiului său. De o frumuseţe prodigioasă, Benjamin devenise un adevărat punct de atracţie pentru londonezii de toate vârstele.

În preajma orei şapte, lumea elegantă începu să se rărească. Cei mai mulţi se înapoiau acasă spre a-şi face toaleta în vederea recepţiilor, spectacolelor şi dineurilor care urmau să aibă loc în cartierele de lux.

Henry hotărî să-şi încheie seara într-unul din acele mici restaurante la modă, de dincolo de Greenwich, unde amatorii de pescărie găsesc stridii, creveţi, homari şi caracatiţe, bere englezească şi vinuri franţuzeşti sau spaniole. Lăsase frecventarea restaurantelor mari pentru mai târziu, când Benjamin va fi capabil să se comporte la masă ca un autentic aristocrat.

Cina aleasă, stropită de vinuri de Xérès şi Madera, dezgheţă puţin timiditatea băiatului. Uneori umbra unui zâmbet îi apărea pe buze. Istorisi cu destul umor câteva întâmplări caraghioase din şcoală, spre hazul încântat al tatălui său. Aproape de miezul nopţii, Henry achită nota de plată. Lăsă pe masă câteva monede de argint pentru fata care le servise băuturile. Se ridică şi se îndreptă spre uşă. Întâmplător, întoarse capul spre Benjamin.

Spectacolul la care asistă îi îngheţă sângele în vine. Crezând că nu e observat, Benjamin întârziase la masă, şi,

cu un gest rapid, înşfăcase banii destinaţi fetei şi îi strecura în buzunar. Henry simţi o lovitură în creştet. Se prefăcu a nu fi remarcat gestul fiului său.

În trăsură păstră tăcerea, tot timpul, până ajunseră acasă...

* *
*

Sosi în sfârşit şi ziua mult aşteptatei conferinţe. Şedinţa avea să se ţină în sala de marmură a Băncii Anglo-Americane, într-un cadru solemn de zile mari. În fond, această reuniune era un simplu consiliu de familie. Patru fraţi, asistaţi de consilierii respectivi, se întruneau spre a pune la punct o chestiune de un interes vital pentru viitorul casei lor. Dar când această Casă reprezenta interesele dinastiei Sunderland-Beauclair, consiliul de familie lua proporţii de congres internaţional. Această titulatură nu era exagerată dacă se ţinea seama de faptul că cei patru fraţi reprezentau o imensă forţă economică şi financiară, care cuprinsese întreaga emisferă occidentală.

Şedinţa urma să se deschidă la ora zece, în prezenţa a peste o sută de conducători de bănci, fabrici, şantiere navale, firme de import-export, întreprinderi miniere. Încă de la nouă, un mare număr de gazetari se înfiinţară în holul băncii. Voiau să înfăţişeze cititorilor aspecte de la această conferinţă aşteptată cu mult interes de oamenii de afaceri din City. La nouă şi jumătate, participanţii la conferinţă începură să sosească, gravi, preocupaţi, plini de importanţă.

La zece fără un sfert îşi făcu apariţia Anthony Temple care asigura interimatul conducerii Casei Sunderland din Anglia. Distins, foarte elegant, răspunzând degajat la saluturi, trecu repede prin hol şi se topi în sala de consiliu.

Cinci minute mai târziu, Robert Sunderland-Montorgueil urcă greoi scările băncii. Făcea eforturi eroice spre a-şi ridica voluminoasa-i făptură, treaptă cu treaptă, spre uşile larg deschise de la intrare. Gâfâia şi îşi tampona necontenit cu batista de mătase fruntea asudată. Îl urmau doi secretari cu genţi doldora de hârtii.

— Austria abia îşi mai ţine răsuflarea, zise un gazetar care-l recunoscuse după rotunjimile-i elefantine.

— Nici nu se putea un simbol mai potrivit, răspunse altul.

Charles Sunderland trecu repede, aruncând în dreapta şi în stânga, pe sub sprâncenele stufoase, priviri piezişe, bănuitoare.

— Junglele Americii de Sud şi-au trimis cel mai tipic reprezentant, comentă răutăcios un ziarist pistruiat, cu pălăria înaltă, lăsată strengăreşte pe o parte.

Gerald Sunderland-Lusignan coborî dintr-o trăsură cu blazonul ducilor de Lusignan-Valois pictat pe uşi. Suplu, elegant, de o tinereţe ostentativă, faţă de vârstele respectabile ale majorităţii delegaţilor, îşi scotea cu gesturi rotunde, stilizate, mănuşile de piele albă, perfect ajustate.

— Franţa şi Spania vor să facă *peau neuve*. La idei noi, oameni noi, zise un gazetar rotund, cu picioare subţiri, care aducea cu un cartof sprijinit în echilibru nestabil pe două beţe.

— Idei noi?, pufni dispreţuitor un tânăr care părea să adulmece cu nasul său ascuţit, ca un bot de vulpe. Idei vechi, în haine noi.

— Ideilor noi li s-au cântat *De Profundis,* supralicită un ziarist scund, ridicându-şi când pe un picior, când pe celălalt trupul plinuţ şi bondoc, spre a vedea peste umerii colegilor din faţa sa.

La zece fără cinci, Henry Sunderland-Beauclair, şeful dinastiei, străbătu cu pas alert holul, urmat de fiul său Benjamin şi de un stol de secretari.

— Statele Unite, cea mai tânără şi viguroasă ţară, sunt reprezentate de cel mai urât şi bicisnic dintre Sunderlandzi, şopti gazetarul rotund ca un cartof la urechea unui confrate.

Confratele îl privi şugubăţ.

— Râde ciob de oală spartă!

— Cu Lumea Nouă s-a încheiat cortegiul, răsuflă bondocul.

— Bravo!, exclamă tinerelul cu bot de vulpe, am ajuns să-i identificăm pe fraţii ăştia cu ţările în care-şi desfăşoară activitatea.

— Parcă Nathan Rotschild n-a ajuns să se confunde cu Anglia?, remarcă pistruiatul cu pălăria pe-o ureche.

Gazetarii încercară să pătrundă în sala de consiliu, spre a asista la şedinţa de deschidere, dar un secretar le închise uşa în nas. Se ridicară proteste.

— Ne-am deranjat pe degeaba. Plec acasă.

— N-ai decât. Eu mai rămân.

— Şi eu rămân. Presimt că în conferinţă o să iasă foc bengal.

— Prin uşile închise n-ai să-l vezi.

— Pot totuşi să-l aud.

Previziunea avea să se îndeplinească mai repede decât şi-ar fi închipuit.

În sala consiliului, participanţii la conferinţă salutară unii cu respect, alţii cu condescendenţă, intrarea şefului Casei Sunderland. Henry remarcă nuanţele. Sensibilitatea lui maladivă îl făcea să înregistreze cele mai subtile reacţii ale interlocutorilor. Răspunse cu o înclinare a capului. Înainte de a-şi ocupa locul în capul mesei lungi şi masive de stejar, îşi plimbă privirile asupra asistenţei cu o gravitate calmă, de pontif.

Deodată chipul i se umbri. Îl văzuse pe Jules Lafont ocupând un loc printre consilierii lui Gerald. Făcu un semn secretarului Bert Lawson, care se apropie deferent. Îi şopti câteva cuvinte. Lawson ascultă instrucţiunile, apoi se îndreptă spre Lafont.

— Mr. Lafont, sunteţi rugat să părăsiţi sala, întrucât atribuţiunile dumneavoastră în cadrul Casei Sunderland au încetat, potrivit unor dispoziţiuni superioare, pe care le cunoaşteţi foarte bine.

Vorbele acestea fuseseră rostite destul de tare, spre a fi auzite de cei din jur.

Lafont, care scotea tocmai nişte documente dintr-o geantă, îşi întrerupse ocupaţia. Privirile lui se îndreptară întrebătoare spre Gerald Sunderland, care-i făcu semn să rămână pe loc. Gerald se ridică încet de pe scaunul său. Tinereţea sa etalată cu insolenţă nu fu pe placul celor mai mulţi colaboratori ai Casei Sunderland. Frunţile lor brăzdate de riduri şi argintul din păr îi plasau din oficiu pe poziţii ostile acestui efeb încrezut.

Gerald îşi scutură o manşetă de dantelă, de care se prinsese un invizibil fir de praf.

— *Mr. President*, rosti el cu un calm îngheţat, ţin să vă aduc la cunoştinţă că *Mr.* Lafont este consilierul meu. În această calitate participă la conferinţă.

Obrazul lui Henry se făcu alb. S-ar fi zis că o mască de ghips i se aşternuse pe faţă.

— Ştiaţi, *Mr.* Sunderland-Lusignan, că *Mr.* Lafont a fost demis din funcţiile sale?

— Am aflat cu regret acest lucru. M-am străduit să repar nedreptatea făcută unuia dintre cei mai apropiaţi şi competenţi colaboratori ai tatălui meu, angajându-l în slujba Casei Sunderland din Franţa.

Glasul lui Henry vibră, trădându-i mânia reţinută.

— Sper, *Mr.* Sunderland-Lusignan, că veţi reveni asupra acestei angajări.

Gerald răspunse cu acelaşi calm.

— Regret că nu vă pot satisface dorinţa.

Riposta lui Henry răsună ca o lovitură de bici.

— Atunci vă ordon să-i revocaţi angajarea.

— Regret că trebuie să vă refuz şi de data aceasta. Autonomia de care dispun în calitatea mea de şef al Casei Sunderland din Franţa şi Spania mă îndrituieşte să-mi aleg colaboratorii fără să cer aprobarea centralei de la New York.

Răspunsul acesta sună ca un dangăt de clopot în liniştea grea, aşternută ca prin farmec asupra sălii. Asistenţa era consternată. Gestul lui Gerald echivala cu o rebeliune deschisă. Existenţa Casei Sunderland era ameninţată de acest copilandru. Va şti Henry Sunderland să-şi impună autoritatea? Cei mai mulţi colaboratori ai săi se îndoiau.

Henry rosti printre dinţii încleştaţi:

— Uitaţi, probabil, că vorbiţi şefului Casei Sunderland.

Gerald ridică din umeri.

— E o farsă a sorţii care a inversat ordinea venirii noastre pe lume.

Henry îşi înfipse mâinile în marginea mesei. Buzele îi tremurau de furie. Gerald, acest bastard intrat pe uşa din dos în familia Sunderland, îşi permitea să-l insulte pe el, şeful

dinastiei. Îl va expulza din sală, apoi va lua măsuri spre a-l lipsi de toate însărcinările.

— *Mr.* Gerald Sunderland-Lusignan, rosti el străduindu-se să-şi stăpânească explozia de mânie, te poftesc să părăseşti această conferinţă.

În aceeaşi clipă, de partea cealaltă a mesei izbucni un râs hohotit. Toate privirile se îndreptară spre Charles Sunderland, care se contorsiona de râs, izbind cu palmele în masă.

— Superb, superb! Gerald, când te-am ascultat, am avut impresia că-l aud vorbind pe tata. În sfârşit, adunările acestea de momâi sunt, graţie ţie, smulse din amorţeala rutinei mucegăite şi a ruginii.

Hohotele lui încetară brusc. Se ridică la rândul său de pe scaun. Privirile-i se plimbară ameninţătoare asupra participanţilor la conferinţă.

— Mă opun expulzării lui Gerald Sunderland-Lusignan din această şedinţă. Dacă veţi îndrăzni să votaţi o asemenea hotărâre, mă retrag şi eu. Iar acei care au forţat această ruptură vor suferi consecinţele.

Se aşează pe scaun. Colţul buzelor lui se ridica într-un rictus fioros, care-i dezvăluia colţii.

„Bruta dezlănţuită!", judecă în sinea sa rafinatul lord Huntesdon, preşedintele consiliului de administraţie al Băncii Anglo-Americane. Aprecierea lui păstra un caracter pur mintal. Se feri să se amestece într-un conflict care, dat fiind caracterul slab, nehotărât al lui Henry Sunderland, putea să aibă un sfârşit neprevăzut. Tantiemele încasate erau prea grase spre a-şi risca situaţia, înclinând spre o tabără mai înainte de a şti spre care pendula succesul.

Henry resimţi şi mai dureros această sfidare lansată de cei doi fraţi ai săi, în prezenţa lui Benjamin, care urmărea nedumerit duelul verbal.

Robert Sunderland-Montorgueil, „diplomatul familiei", nu-şi fixase încă atitudinea. Era cert că Gerald se va bucura de sprijinul necondiţionat al lui Charles, care lovea astfel în Henry, rivalul său de totdeauna. Dacă îmbrăţişa cauza lui Henry, pierdea definitiv sprijinul lui Gerald şi al lui Charles,

compromiţându-şi înscăunarea în Anglia. Pe de altă parte, Henry se bucura încă de prestigiul conferit de calitatea sa de şef al dinastiei. Culmea era alta. Elementele conservatoare, vechi colaboratori ai lui Richard Sunderland, aveau să încline forţamente către Gerald. Concedierile masive ordonate de Henry îi înstrăinaseră toate simpatiile. Elementele tinere, pe care acesta le promova – nu din spirit novator, ci numai din ură faţă de defunctul său părinte –, nu câştigaseră suficientă greutate spre a determina o înclinare a balanţei în favoarea lui Henry. Hotărî deci să adopte o atitudine intermediară, de împăciuire, care să-i atragă sufragiile celor două tabere antagoniste.

Îşi ridică de pe scaun corpolenţa.

— *Mr. President*, solicit cuvântul, rosti el cu deferenţă.

Henry înclină din cap în semn de încuviinţare.

— *Mr. President, gentlemen*, începu el domol, principiile de organizare şi funcţionare ale Casei Sunderland au fost stabilite, în mare, de fondatorul ei. Detaliile au rămas să fie limpezite ulterior. Nu există actualmente niciun fel de regulament care să precizeze limitele competenţei căpeteniilor Casei Sunderland. Avem tot respectul pentru hotărârile celui care reprezintă astăzi autoritatea supremă. Nu trebuie să uităm însă că fraţii săi – printre care am cinstea să mă număr – dispun de unele prerogative inerente atribuţiilor şi răspunderilor lor. Socotesc deci necesar să alegem o comisie care să redacteze un regulament de funcţionare al Casei noastre. Numai în baza unui astfel de regulament, a unei astfel de constituţii, vom putea stabili dacă angajarea care a făcut obiectul unor discuţiuni regretabile prin tonul lor ridicat este sau nu legală.

— Sunt de acord cu propunerea dumneavoastră.

Gerald răspunse cel dintâi.

Charles îşi încreţi fruntea, exteriorizând profunda sa preocupare. Cuvântul „constituţie“ nu-i displăcea. O îngrădire a puterilor lui Henry nu putea fi decât bine-venită.

— Sunt şi eu de acord, declară fără să şovăie.

Henry avea senzaţia că îi explodează tâmplele. Conferinţa aceasta nu-şi începuse bine lucrările, că îi şi scăpa din mână. O convocase spre a-şi impune autoritatea. Dar conferinţa se

întorsese împotriva lui, ca un bumerang. Ce-i rămânea de făcut? Să se ridice de la masă şi să o amâne *sine die?* Nu rezolva nimic. Să adopte o poziţie de forţă? Risca să-şi coalizeze fraţii împotriva lui. Dacă i-ar înfrunta, pe cine s-ar putea bizui? Statele Unite – mai puţin Sudul, aflat sub controlul lui Charles – i-ar fi urmat noua politică. Casele Sunderland din Franţa, Spania, Austria şi Prusia ar fi adoptat o atitudine ostilă.

Anthony Temple, care asigura interimatul pentru Anglia, reprezenta încă un semn de întrebare. Henry fu nevoit să admită că situaţia sa era foarte slabă. Dacă s-ar uni cu toţii împotriva lui, l-ar doborî cu siguranţă. Charles avusese dreptate. Toţi oamenii aceştia pe care-i promovase nu erau decât nişte momâi pe care nu se putea bizui. Le citea consternarea în priviri, frica de a se pronunţa pentru una din cele două forţe antagoniste. Trebuia să se încline. Ca şi Ioan Fără-de-Ţară odinioară, era silit să semneze o Chartă a Casei Sunderland. Dar această înfrângere era numai aparentă. Pe adversarii lui de azi îi va diviza. Va profita de ciocnirile lor de interese spre a recâştiga autoritatea supremă, aşa cum i-o lăsase cu limbă de moarte tatăl său.

— Accept propunerea. O introducem pe ordinea de zi, declară el cu un glas care voia să fie ferm.

În aceeaşi clipă îşi dădu însă seama că rezervele lui mintale nu erau decât un jalnic pretext, îndărătul căruia îşi ascundea înfrângerea. O înfrângere grea, ruşinoasă.

Senatorul Forbes, aflat în dreapta sa, îl privea cu o expresie de dispreţ, pe care nu reuşea să şi-o mascheze. Ginerele său era un nevolnic. Înfrângerea de astăzi nu constituia decât o nouă dovadă a acestei slăbiciuni iremediabile. Henry se ridică în picioare. Rosti cu falsă solemnitate:

— *Gentlemen*, declar şedinţa deschisă.

* *
*

Cu excepţia altercaţiei dintre Henry şi Gerald, prima zi a conferinţei se desfăşură fără alte incidente. Lectura rapoartelor şi bilanţurilor respective ocupă şi următoarele trei zile.

Concluziile desprinse erau limpezi. Casa Sunderland înregistra beneficii apreciabile. Dar îndărătul dărilor de seamă

optimiste şi al coloanelor de cifre care ilustrau o prosperitate oarecum de faţadă, se desluşeau semnele premonitorii ale unor dificultăţi inevitabile.

Marasmul economic abătut asupra Europei, epuizată de pe urma războaielor, se răsfrângea şi asupra Casei Sunderland. Sistarea masivelor comenzi de armament din trecut, carenţa unor guverne incapabile să-şi achite datoriile contractate în cursul ultimelor două decade, concurenţa acerbă a unor bănci mari printre care Casa Rotschild, dezechilibrul financiar datorat unei defectuoase distribuţii de capitaluri făceau ca invincibila Casă Sunderland de odinioară să evoce un alergător de cursă lungă care, înainte de sosire, dă repetate semne de oboseală. Semne cu atât mai alarmante cu cât coincideau cu un dezacord între politica economică liberală dusă de Casa Sunderland şi politica net conservatoare a Marilor Puteri.

Henry, care se străduise în permanenţă să imprime Casei Sunderland o mişcare calculată pe linia reacţionară adoptată de Metternich şi de adepţii săi, linie care părea să triumfe definitiv în Europa, nu putea decât să deplângă tendinţele contrarii ale fraţilor săi. În cadrul conferinţei generale, nu putea discuta o întreagă gamă de chestiuni delicate, a căror publicitate le-ar fi dăunat. Înăuntrul şedinţelor restrânse la care urmau să participe numai căpeteniile, avea să dezlănţuie un atac violent împotriva iresponsabililor care puneau în primejdie însăşi existenţa dinastiei Sunderland.

Conferinţa care se ţinea la lumina zilei ascundea un foarte activ joc de culise. De pildă, Leslie Clinton, noul consilier al lui Charles Sunderland, propuse lui Lafont o colaborare secretă, susceptibilă să le aducă amândurora profituri substanţiale. Lafont îi ceru preciziuni.

— Mr. Charles Sunderland ar fi dispus să-ţi plătească regeşte informaţiile pe care i le-ai furniza, fără să părăseşti, bineînţeles, slujba încredinţată de Mr. Gerald Sunderland.

— Cu alte cuvinte, replică Lafont, să servesc doi stăpâni deodată. Interesant. Mr. Gerald Sunderland mă plăteşte atât de bine, încât nu am motive să joc pe două tablouri. Îmi permit să-ţi întorc propunerea. De ce nu ai servi dumneata patronului meu informaţii demne să-l intereseze? Colaborarea noastră

secretă ar căpăta ființă, într-un sens invers celui propus de dumneata. Ei, ce zici?

Leslie Clinton ceru un termen de gândire. Lafont știa prea bine că această ezitare era numai de formă. Clinton se lăsa greu, spre a-și tarifa cât mai scump serviciile.

Și consilierii lui Robert trăgeau sforile, străduindu-se să câștige cât mai multe adeziuni în favoarea înscăunării patronului lor în fruntea Casei Sunderland din Anglia.

Oamenii lui Henry cumpărau și se vindeau, după împrejurări și interese.

În același timp, comisia pentru întocmirea regulamentului de funcționare se întrunea zilnic – după încheierea ședințelor conferinței – sub prezidența lui Stuart Rowlandson, primul consilier juridic pentru Anglia. Vicepreședinți fuseseră aleși consilierii Mortimer McGuire de la New York și Gilbert Radiguet de la Paris. În realitate, organismul acesta se născuse mort. Niciunul din frații Sunderland nu concepea o Chartă care să le restrângă puterile, în eventualitatea că l-ar fi răsturnat pe actualul șef al dinastiei. Ședințele comisiei aveau să se țină la termene din ce în ce mai îndepărtate, apoi se vor amâna *sine die*, îngropând totodată și proiectul faimosului regulament, care nu jucase decât rolul unui artificiu menit să preîntâmpine un conflict, capabil să pună în primejdie deschiderea conferinței.

În ultima zi a săptămânii, conferința ajunse la ultimul și cel mai important punct de pe ordinea de zi. Desemnarea persoanei care urma să asigure conducerea Casei Sunderland din Anglia până în momentul în care avea să-și atingă majoratul Anthony Sunderland, fiul regretatului Francis-Andrew Sunderland, duce de Northland, mort de ciumă în India.

Candidați din oficiu erau Robert, Charles și Gerald Sunderland. Henry Sunderland nu candida, fiindcă în calitatea lui de șef al dinastiei deținea controlul asupra tuturor statelor din Europa, inclusiv Anglia.

Din prima zi, Charles se retrase din competiție. Atribuțiile lui, și așa destul de complexe, nu-i îngăduiau să se ocupe și de Anglia. Robert primi cu plăcere această veste. Se și vedea înscăunat la Londra. Socotea că Gerald – pe care-l tratase

cu atâta prietenie la Paris – îşi va manifesta recunoştinţa, acordându-i sprijinul. Spre penibila sa surprindere, Gerald nu numai că nu îşi retrase candidatura, dar îşi şi afirmă hotărârea de a obţine conducerea Casei Sunderland din Anglia.

Henry înclina să dea câştig de cauză „diplomatului familiei", deşi acesta jucase un rol ambiguu în conflictul cu Gerald. Charles îşi păstra neutralitatea. În aceste condiţii desemnarea lui Robert părea sigură. În ultimul moment, însă, Charles complică lucrurile, invitând pe cei doi candidaţi să expună în faţa adunării modul în care îşi propuneau să dirijeze destinele Casei Sunderland din Anglia.

Gerald manevră astfel încât Robert să capete cel dintâi cuvântul. Aflase prin intermediul lui Jules Lafont programul rivalului său. Ideile acestuia erau destul de anodine. Robert şi le exprimă în faţa consiliului folosind un limbaj de o eleganţă academică. Programul lui cu tema „Păstrarea şi consolidarea Casei Sunderland-Beauclair în limitele impuse de fondatorul ei" se reducea în esenţă la câteva puncte: intensificarea luptei împotriva fraţilor Rotschild, trecerea Uzinelor Sunderland-Montorgueil la producţia de pace, sporirea operaţiilor de import-export ale firmei „United Wheat", colaborarea strânsă cu întreprinderile economice, financiare şi industriale ale Casei Sunderland din celelalte colţuri ale lumii. Un program onest, bine documentat, care nu comporta nici riscuri considerabile, nici beneficii de mari proporţii.

— *Aurea mediocritas*, comentă în şoaptă Salomon Gotthold, după ce Robert îşi încheie expunerea în aplauzele politicoase ale asistenţei.

Câţiva vorbitori făcură aprecieri elogioase. Alţii propuseră completări, pe care Robert – dornic să-şi atragă toate simpatiile – şi le notă sârguincios pe un carnet.

Henry se declară de acord cu acest program înţelept, recomandabil prin prudenţa lui în vremurile tulburi pe care le traversau cu toţii. Dădu apoi cuvântul lui Gerald. Mulţi dintre cei de faţă auziseră de succesul împrumutului acordat statului prusac. Atribuiau însă meritele contelui de Beaumont-Challais, care se remarcase, în repetate rânduri, prin îndrăzneţele sale operaţiuni de Bursă şi prin priceperea

cu care se descurcase într-o serie de negocieri financiare de o mare subtilitate.

Participanţii la conferinţă îşi promiteau să asculte cu răbdare şi această ultimă expunere a tânărului Gerald Sunderland. O corvoadă în plus cu care aveau să se încheie, în sfârşit, lucrările adunării.

Gerald întinse pe masă, în faţa sa, câteva documente.

— Sper că n-o să ne asasineze cu cifrele, exclamă cu voce joasă James Stewart, directorul Fabricii de armament de la New Schenectady.

— Mai bine ne-ar istorisi peripeţiile duelului cu Montrailles, replică tot în şoaptă Mortimer McGuire, înăbuşindu-şi un căscat.

Gerald se ridică în picioare. Îşi plimbă încet privirile asupra auditoriului, până ce ultimele şoapte încetară.

— *Mr. President, gentleman,* rosti el cu un ton detaşat, de un calm olimpian, cei dintre dumneavoastră care aţi analizat politica partidului democrat din Statele Unite, din cursul primilor ani ai secolului al XIX-lea, aţi putut constata o aparentă contradicţie între teorie şi practică. Programul acestui partid se baza pe principiul interpretării stricte a Constituţiei. Jefferson – unul din exponenţii acestei teorii –, curând după instalarea sa la Casa Albă, a avut înţelepciunea să înţeleagă că păstrarea intransigentă a unor principii perimate ar fi dăunat Uniunii. Partidul său militase pentru interpretarea strictă a drepturilor statelor care constituiau Uniunea. Cu toate acestea, Jefferson le-a nesocotit mai târziu drepturile, cumpărând Louisiana şi aplicând asupra comerţului un embargo nelimitat, atunci când situaţia politică internaţională i-a impus aceste soluţii. Şi Jefferson, şi partidul său erau convinşi că naţiunile pot trăi în deplină armonie, înlăturând rezolvarea diferendelor pe calea conflictelor armate. În ciuda acestei credinţe, a intrat în război cu Anglia. Una dintre tezele favorite ale democraţilor nega necesitatea flotelor militare. În 1812, partidul a votat constituirea unei flote militare. Înainte de a veni la putere, democraţii s-au opus înfiinţării unor impozite federale, directe sau indirecte. În 1813, aceste impozite au fost votate cu o zdrobitoare majoritate. Ani de-a rândul,

democraţii au luptat împotriva unei bănci naţionale. În 1816 au înfiinţat o astfel de bancă. Jefferson a renunţat pe rând la toate punctele programului prezentat alegătorilor cu prilejul primei sale alegeri în funcţia de preşedinte al Statelor Unite. Ce se poate spune despre un partid, despre un om politic care-şi reneagă principiile? Că dau dovadă de inconsecvenţă? Am greşi dacă am trage această concluzie. Jefferson şi colaboratorii săi au fost destul de înţelepţi spre a se adapta noilor condiţii politice, sociale şi economice şi a da problemelor o rezolvare conformă evoluţiei naţiunii.

Charles Sunderland era perplex. Unde voia să ajungă Gerald cu expunerea aceasta? Avea de gând să-şi vâre coada şi în Statele Unite? În fieful lui Henry? În fond, de ce nu? Băieţandrul acesta părea să ştie ce vrea. Charles ar fi fost dispus să-i acorde sprijinul. Aşa cum i-l acordase şi lui Adrien de Beaulieu. Apoi gândul îi fugi la şampania frapată care-l aştepta la „Albion Tavern". Numai de s-ar termina odată şedinţa...

— Mr. Robert Sunderland a vorbit despre necesitatea păstrării şi consolidării Casei noastre, în limitele impuse de creatorul acesteia, continuă Gerald. Dacă am aplica acest program ad litteram, am merge la o înfrângere sigură. Să luăm aminte la pilda lui Jefferson. Edificiul economic şi financiar întemeiat de Richard Sunderland reprezenta ieri o realizare de proporţii gigantice. Lumea de azi se află însă în plină transformare. Trebuie să renunţăm la tiparele vechi şi să ne adaptăm condiţiilor noi. Sfera intereselor noastre nu trebuie să se limiteze pe viitor la Europa Occidentală şi la cele două Americi, ci să tindă spre acapararea unor pieţe şi a unor teritorii din ce în ce mai vaste. S-a vorbit aici despre Casa Rotschild, care pare să fi monopolizat împrumuturile de stat europene. A ne limita la o luptă cu această Casă ar echivala cu o renunţare la politica noastră de expansiune, inaugurată cu atât succes de Richard Sunderland. Această competiţie nu trebuie să constituie decât un episod marginal. Obiectivul nostru de căpetenie nu este Marea Bancă. Accentul trebuie pus pe industria de armament. Nici nu poate fi vorba de o trecere la producţia de pace. În domeniul relaţiilor dintre

state, războiul nu a fost încă înlăturat şi nici nu va fi multă vreme. O reglementare pacifică a conflictelor ar fi potrivnică intereselor noastre. Pacea nu trebuie să constituie decât un intermezzo între două războaie. Şi acest intermezzo să fie – datorită eforturilor noastre – cât mai scurt posibil.

Robert îşi smulse privirile de deasupra hârtiilor din faţa sa. Era de necrezut. Tânărul acesta imberb, pe care încercase să-l cumpere cu câteva vorbe meşteşugite, îndrăznea să-l atace făţiş. Opiniile lui nu erau cu desăvârşire false. La vremuri noi, mijloace de luptă noi, spunea în rezumat Gerald. Dar acest „nou" căutat cu orice preţ risca să împingă Casa Sunderland pe o pistă primejdioasă.

Gerald era nu numai temerar, ci şi lipsit de loialitate. Atacul acesta revoltător nu-şi avea scuză...

— În ultimii ani, rosti Gerald fără să se tulbure de privirile mânioase ale lui Robert, Casa Sunderland a dus o politică şovăielnică, îngăduind adversarilor să obţină unele succese. Această lipsă de fermitate, la care s-a adăugat şi o regretabilă ignorare a ultimelor descoperiri ale ştiinţei, ne plasează din punct de vedere tehnic într-o stare de inferioritate faţă de agresivitatea crescândă a concurenţei, care-şi îmbunătăţeşte necontenit mijloacele de producţie. Este destul să menţionez procedeele învechite de lucru din industria noastră extractivă...

Gerald făcu o pauză, apoi îşi îndreptă privirile asupra lui Henry, care răsucea nervos între degete o pană de gâscă.

— Trebuie să scot în evidenţă încă un aspect negativ al activităţii noastre. Flota noastră comercială, la ora actuală, nu dispune de nave cu aburi. De ce această rămânere în urmă faţă de alte societăţi de navigaţie? Ştiu că înainte de moarte, tatăl meu dăduse dispoziţie să se construiască în şantierele navale de la Long Island zece nave cu zbaturi. De ce a fost suspendată această dispoziţie?

Pana de gâscă se frânse cu zgomot sub presiunea degetelor lui Henry. Participanţii la şedinţă îşi aruncau priviri furişe. Îi uluia violenţa atacului.

Henry îşi încleştă pumnii. Se uită la frânturile penei de gâscă aruncate pe masă, apoi îşi ridică încet ochii asupra lui

Gerald. Cei doi fraţi se înfruntară cu privirile câteva clipe, asemenea unor şerpi care se fixează reciproc înainte de a se repezi unul asupra celuilalt. O tăcere adâncă, palpabilă, se lăsase asupra sălii. Scârţâitul unui scaun răsună neobişnuit de puternic.

Henry se făcu deodată palid. Avu impresia, mai mult decât atât, senzaţia că în fiinţa lui Gerald se instalase tatăl său, care îl privea cu zdrobitor dispreţ. Viziunea aceasta îi răscoli un întreg trecut de umilinţe, trăite în umbra omului care nu-l înţelesese niciodată. Paralizat de această prezenţă, care-l urmărea de dincolo de mormânt, plecă încet capul. Picături grele de sudoare îi îmbrobonără fruntea.

Gerald îşi reluă expunerea, subliniind necesitatea consolidării Casei Sunderland din Anglia.

— Înainte de Congresul de la Viena, Bursa din Amsterdam ocupa primul loc în lume în ceea ce priveşte operaţiunile internaţionale. Această întâietate a fost preluată de Bursa din Londra. Abilitatea comercială a englezilor, geniul inventiv al scoţienilor au slujit de minune Marea Britanie, care a devenit cea mai bogată ţară din lume. Imperiul colonial al Angliei este în plină dezvoltare. Forţa militară a acestei ţări ne deschide drum spre India, spre Moluce, spre China, spre Japonia. Asia, cu milioanele ei de clienţi, ne va cădea în mână ca un fruct copt. În primul rând trebuie să eliminăm Compania Indiilor, lipsind-o şi de ultimele privilegii de care se mai bucură în Asia de Sud-Est. Vasele flotei noastre comerciale vor transporta spre Asia mărfuri şi arme. Fabricile noastre îşi vor dubla în scurt timp producţia, iar subsolurile băncilor noastre vor acumula imense cantităţi de aur. Stăpânind capitalul, vom stăpâni lumea. Lumea are nevoie de credite. Dezvoltarea industriei, descoperirile ştiinţei, exploatarea minelor, amenajarea porturilor maritime şi fluviale, deschiderea de noi şi multiple căi de comunicaţii nu sunt posibile fără bani. Şi noi vom furniza banii. Vom capta încrederea publicului şi vom lansa tone de acţiuni, tone de hârtie, cărora simpla noastră semnătură le va da valoare şi putere de schimb. La Bursele din Londra, New York, Amsterdam, vom înregistra cote astronomice. Vom avea de întâmpinat crize, inerente acestui fantastic joc. Dar

ne vom continua ascensiunea. Uneori vom păşi pe cadavre. Nu importă. Treptat, puterea aurului va înlocui puterea guvernelor. Atunci vom impune omenirii legile noastre...

În sprijinul programului său prezentă statistici elocvente, lungi coloane de cifre, armate de cifre, care luară cu asalt poziţiile adversarilor, cucerindu-le pe rând.

Henry era copleşit de năvala de argumente care impresionaseră chiar şi pe cei mai timoraţi participanţi la conferinţă.

Gerald câştigă în seara aceea un mare număr de partizani entuziaşti. Desemnarea sa în fruntea Casei Sunderland din Anglia părea inevitabilă. Spre a întârzia luarea unei hotărâri faţă de care nu-şi putea ascunde ostilitatea, Henry ridică şedinţa, amânând pentru a doua zi punerea la vot.

* *
*

Odată cu înserarea se porni şi ploaia.

În faţa intrării Băncii Anglo-Americane se perindau cupeuri negre, pe care şiroia apa. Vizitii înfiguraţi de ploaie şi de vântul rece, cu pălării înalte adâncite pe ochi, struneau caii. Gromii deschideau uşile trăsurilor, ploconindu-se în calea personajelor care părăseau banca. Echipajele se urneau în zgomotul copitelor care bocăneau pe caldarâmul ud.

Adăpostit după o imensă coloană dorică, Jules Lafont urmărea atent forfota din jur.

Herbert Hutchinson, care ieşea însoţit de consilierul juridic Stuart Rowlandson, îl interpelă jovial:

— Mr. Lafont, îmi îngădui să te conduc cu trăsura mea?

— Mulţumesc, eşti prea amabil, Mr. Hutchinson. Aştept pe cineva.

Directorul Uzinelor Montorgueil îl salută cu o fluturare a mâinii, apoi dispăru cu Rowlandson într-un cab cu coşul ridicat.

Când Leslie Clinton, consilierul lui Charles Sunderland, ieşi în ploaie, deschizându-şi umbrela, Lafont îi ieşi în cale.

— Încotro, Mr. Clinton?

— La culcare, Mr. Lafont. Mă doare îngrozitor capul.

— Îţi ofer un loc în trăsura mea.

— Prefer să merg pe jos. Aerul curat are să-mi facă bine.

— Îmi dai voie să te însoţesc câţiva paşi?

— Cu plăcere.

Lafont făcu semn vizitiului să-l urmeze la pas cu trăsura. Luându-l la braţ pe Clinton, care-i oferi adăpost sub umbrelă, plecară prin ploaie.

— Patronul dumitale şi-a asigurat înscăunarea la Londra, zise Clinton. Expunerea lui ne-a electrizat. Casa Sunderland, îmi spuneam deunăzi, nu va supravieţui fondatorului ei. Astăzi mi-am schimbat părerea. Richard Sunderland poate dormi liniştit. Şi-a găsit urmaşul.

Lafont suspină.

— Din nefericire, Henry Sunderland este nu numai incapabil, dar şi invidios rău. Atâta vreme cât va deţine conducerea, Gerald va fi ţinut deoparte.

— Exclus. Adunarea i-a recunoscut meritele.

— Adunarea nu are nicio putere, replică Lafont, subliniindu-şi cu un gest afirmaţia. Votul e consultativ.

— Presiunea ei morală are totuşi...

— Prefer forţa materială presiunii morale, zise Lafont.

— Voturile fraţilor Sunderland sunt deliberative, replică Clinton. Gerald dispune în prezent de propriul său vot şi de votul copiilor lui Adrien de Beaulieu, pe care-i reprezintă. Votul lui Charles îi este asigurat. Înţelegerea noastră, continuă el zâmbind fin, nu se va dezminţi. Mai rămân trei voturi. Henry, Robert şi fiul minor al lui Francis-Andrew, reprezentat de Anthony Temple. Pe Temple l-ai putea atrage în tabăra lui Gerald. Aceste patru voturi i-ar asigura victoria.

Lafont ridică din umeri.

— Uiţi că Henry are drept de veto şi poate da totul peste cap. După o pauză adăugă: ar exista o soluţie.

— Care?

— Faţă de incapacitatea manifestă a lui Henry, să se constituie un consiliu care să-l secondeze.

— Am înţeles, rosti Clinton. Mai bine zis, care să-l cenzureze.

— Aş merge mai departe, supralicită Lafont. Un consiliu care să-i exercite prerogativele.

— Cu alte cuvinte, un fel de punere sub interdicţie.

Lafont protestă de formă.

— Ah, nu, regele Angliei domneşte, nu guvernează. I-am lăsa şi lui Henry un rol decorativ, ca al regelui Angliei...

— Ideea nu e rea, zise Clinton gânditor.

Propunerea lui Lafont îl încânta. Întrebă:

— Şi eu ce am de făcut în treaba asta?

— Să-l câştigi pe Charles Sunderland. De ceilalţi mă îngrijesc eu. Reuşita acestei revoluţii de palat va atrage după sine promovări şi recompense pentru participanţi.

— Şi cine ar fi preşedintele consiliului?, întrebă Clinton, deşi cunoştea răspunsul.

— Gerald Sunderland, duce de Lusignan-Valois.

Clinton îi întinse mâna.

— Sunt omul dumitale, Mr. Lafont.

Ajunseseră între timp în faţa hotelului. Se despărţiră încântaţi unul de celălalt. Lafont se urcă în trăsură.

— Regent Street, ordonă el vizitiului.

* *
*

În somptuosul Quadrant din Regent Street, Anthony Temple ocupa un apartament de zece camere, mobilat şi decorat de Charles Reading, discipol al fraţilor Adam şi unul dintre cei mai înflăcăraţi partizani ai artei inspirate de formele sobre ale antichităţii. Acest neoclasicism, atât de gustat în Anglia către sfârşitul secolului al XVIII-lea, îşi găsea expresia cea mai pură în motivele arhitectonice, în ornamentele rafinate ale mobilelor, lustrelor şi argintăriei, în coloritul proaspăt, primăvăratic al covoarelor.

Anthony Temple era un admirator al frumosului. Colecţionar de obiecte de artă şi de cărţi rare, îndrăgostit de o viaţă calmă, contemplativă, se văzuse înscăunat prin forţa împrejurărilor şi prin voinţa întemeietorului dinastiei Sunderland în fruntea Casei Sunderland din Anglia. Această înaltă şi invidiată poziţie nu-i procura decât griji şi complicaţii fără număr. Ar fi renunţat de mult la onorurile şi servituţile legate de funcţiile sale dacă simţul înnăscut al datoriei şi recunoştinţa adâncă datorată lui Richard Sunderland şi ducelui de Queensberry nu i-ar fi dictat să nu se abată de la acest drum presărat cu spini.

Se spunea că este fiul din flori al bătrânului duce. Nu ştia dacă acesta era adevărul. Cert este că Queensberry îi protejase copilăria şi adolescenţa, iar Richard Sunderland – din veneraţie pentru ducele cu chip de satir – îl smulsese din anonimatul unei existenţe modeste, îndestulându-l cu bani şi plasându-l – înainte de a atinge pragul maturităţii – pe un postament pe care alţi oameni n-ar fi reuşit să se caţere nici după decenii de muncă şi sacrificii. Îl mângâia gândul că funcţiile sale aveau un caracter de provizorat, că va trebui să cedeze într-o zi locul unui descendent autentic al întemeietorului dinastiei.

În calitatea lui de reprezentant al copiilor lui Francis-Andrew, păstrase legături de supusă prietenie cu văduva acestuia. Grace, ducesă de Northland, fiică a lordului Blencathra, era o fiinţă blândă, sensibilă, de o frumuseţe calmă, ca şi un lac scăldat în raze de lună. Devotată copiilor ei, Anthony şi Crystal, asista cu groază la frământările pe care le intuia înlăuntrul Casei Sunderland. Îşi dădea seama că între fraţii soţului ei se desfăşura o aprigă luptă pentru putere. Că Anglia, apanajul copiilor ei, era jinduită şi de Gerald, şi de Robert. Se temea şi de unul, şi de celălalt.

Tatăl ei, lordul Blencathra, nu-i putea fi de folos. Vânător pasionat, senilizat în parte de o scleroză precoce, lordul îşi irosea timpul şi existenţa vânând căprioare, vulpi şi porci mistreţi. Singurul om capabil să-i dea un sprijin era Anthony Temple. Grace i se destăinuise, dezvăluindu-i temerile. Apelul ei găsise ecou în sufletul lui, animat de principii cavalereşti. Protecţia copiilor lui Francis-Andrew deveni astfel unul din obiectivele sale. Socotea că în acest chip acţiona şi în sensul vederilor lui Richard Sunderland, care-şi manifestase întotdeauna preferinţele faţă de Francis-Andrew.

Preocupările comune ale ducesei de Northland şi ale lui Anthony Temple îi apropiaseră treptat, creând legături de simpatie, apoi de afecţiune şi mai târziu de dragoste. Grace îi devenise amantă. Totul se petrecuse în limitele celei mai desăvârşite discreţii. Întrevederile lor aveau pentru cei din afară aspectul unor întâlniri de afaceri. Explicaţia era plauzibilă şi nu dădea naştere la comentarii.

Conferința de la Anglo-American Bank sporise până la paroxism alarma ducesei de Northland. Anthony se străduise s-o liniștească, deși îi împărtășea îngrijorările. Își dădea seama că Gerald e ambițios și lipsit de scrupule. Inteligența-i superioară îl făcea și mai primejdios. În comparație cu Gerald, Robert era inofensiv. Pe de altă parte, Gerald era omul necesar în aceste vremuri de mari prefaceri. Anthony plutea perplex în plină dilemă.

Sosise obosit și iritat de la conferință. Refuzase să ia parte la un dineu oferit de Robert Sunderland, pretextând o migrenă îngrozitoare. Voia să-și păstreze mintea limpede. Să cântărească bine înainte de a-și da votul.

Posomorât, își umplea un pahar de *Oporto*, când i se anunță vizita lui Lafont. În primul moment fu ispitit să-i trimită vorbă că nu-l poate primi. Apoi se răzgândi. Lafont era un tip periculos. Puternicul său ascendent asupra lui Gerald se vădea din dârzenia cu care acesta îl susținuse împotriva lui Henry.

Îl primi în salon și îi oferi un pahar de *Oporto*.

Lafont se adânci într-un fotoliu și degustă băutura.

— Excelent, exclamă el.

Anthony zâmbi măgulit.

— Mi l-a trimis ambasadorul nostru de la Lisabona.

Nu-l întrebă asupra scopului vizitei.

Lafont așeză paharul pe măsuța cu picioare canelate.

— Cunosc atașamentul dumneavoastră față de Casa Sunderland, Mr. Temple, începu el grav.

Anthony Temple se înclină.

— Vă mulțumesc.

— Acest edificiu este azi amenințat de ruină, reluă Lafont. Dacă nu se vor lua măsuri grabnice, totul se va duce de râpă. Vor fi târâți și copiii lui Francis-Andrew, protejații dumneavoastră.

— Copiii lui Francis-Andrew nu sunt numai protejații mei, replică Anthony Temple. Apărarea intereselor lor constituie o obligație a întregii familii Sunderland.

— Să nu ne jucăm cu vorbele, Mr. Temple, rosti Lafont cu brutalitate. Știți despre ce vreau să vorbesc. Casa Sunderland trebuie să aibă un nou șef. Altfel...

Lăsă fraza neterminată. Intonaţia era însă mai expresivă decât un întreg discurs.

— Vă rog să mă ascultaţi cu atenţie, continuă el.

Vorbi îndelung despre incapacitatea lui Henry şi despre mediocritatea fraţilor săi.

— Feciorii Opheliei Sunderland nu sunt nişte exemplare reuşite. Dacă Adrien de Beaulieu n-ar fi murit, lui i s-ar fi încredinţat conducerea Casei Sunderland. Aţi cunoscut, cred, intenţiile răposatului Richard Sunderland?

— Da. Le-am cunoscut, admise Anthony.

— Din fericire pentru existenţa acestei Case, providenţa a scos la iveală un exemplar uman înzestrat cu toate însuşirile tatălui său. Mă refer la Gerald Sunderland, fiul Andreei de Valois.

Temple zâmbi.

— Ştiu că lucraţi pentru el.

Lafont îl privi în ochi.

— Am acceptat să lucrez pentru el fiindcă este singurul descendent al lui Richard Sunderland capabil să salveze dinastia, să o ridice chiar pe culmi nebănuite. Am să vă depăn toate gândurile mele şi, după aceea, vă las să hotărâţi.

Îi expuse planul său referitor la crearea unui consiliu care să asigure o conducere unitară şi competentă a Casei Sunderland.

— Gerald Sunderland ar urma să primească preşedinţia acestui consiliu.

Temple se uită lung la interlocutorul său.

— Proiectul nu-mi displace. Nu ştiu însă cum v-aş putea ajuta. Ce rol aş avea....

Lafont îl întrerupse.

— Veţi fi unul dintre membrii componenţi.

— În ce mod?

— Păstrând conducerea Casei Sunderland din Anglia.

— Mă tem că nu va fi posibil. Numai descendenţii direcţi în linie bărbătească...

Lafont îl întrerupse iarăşi.

— Se va găsi o formulă acceptabilă. De altfel...

— De altfel?

— V-aţi consolida poziţia dacă aţi intra oficial în sânul familiei Sunderland.

Temple se încruntă uşor.

— Nu vă înţeleg...

Lafont nu se lăsă impresionat de atitudinea brusc scorţoasă a interlocutorului.

— Informaţiile mele sunt precise. Legalizarea unei situaţii de fapt n-ar fi decât profitabilă tuturor părţilor.

Ochii lui Temple aruncară scântei.

— Acest amestec în viaţa mea particulară este intolerabil...

Lafont replică sec:

— Existenţa Casei Sunderland este mai presus de orice susceptibilitate.

Vorbise cu convingerea fermă, ireductibilă, a unui fanatic. Se ridică din fotoliu.

— Vă las să alegeţi. Cu sau fără voia dumneavoastră, acest consiliu se va constitui. Vă sfătuiesc să nu rămâneţi pe dinafară. Dinăuntru veţi putea veghea asupra copiilor ducesei Grace de Northland.

Îşi consultă ceasul.

— Aveţi optsprezece ore de gândire.

— Nu vă temeţi că l-aş putea preveni pe Henry Sunderland?

— Nu. Un om inteligent nu se ambalează pentru o cauză pierdută. Iar dacă o veţi face, veţi deveni un simplu particular, amestecat într-un scandal răsunător. Neplăcut e faptul că veţi mai târî după dumneavoastră şi alte persoane... Nu cred că v-ar conveni să le vedeţi bălăcite în noroi. Bună seara, Mr. Temple.

Lafont înclină uşor capul, se răsuci pe câlcâie, apoi ieşi din salon.

* *
*

Contele de Montorgueil achiziţionase la Londra o casă mare şi sumbră în Berkeley Square. Nu-i plăcea să locuiască în capitală, însă îngrijirile permanente necesitate de ochii bolnavi ai fiicei sale, Sarah, îl determinaseră să facă acest

sacrificiu. Şi cum un Montorgueil nu-şi putea stabili reşedinţa londoneză decât într-o casă demnă de numele şi rangul său, se instalase într-o clădire cu cincizeci de camere, măreaţă şi lugubră ca un monument funerar egiptean. Comparaţia aceasta macabră fusese lansată de Robert, care acceptase găzduirea socrului său numai datorită stăruinţelor Sandrei.

Nici Sandrei nu-i plăcea atmosfera opresivă de la Montorgueil House. Socotise însă că şi-ar fi ofensat părintele şi sora dacă s-ar fi instalat la hotel. Robert ar fi preferat să tragă la Sunderland House. Sandra respinsese vehement această idee. Nici n-ar fi conceput să locuiască sub acelaşi acoperiş cu Susan Sunderland. Femeia aceasta cu principii puritane o enerva la culme. O socotea făţarnică şi rea ca o viperă. Prima lor întâlnire se soldase cu o antipatie reciprocă, manifestată făţiş. În cursul unui dineu de familie, deşi avuseseră scaunele alăturate, nu schimbară decât două sau trei cuvinte acre şi pline de subînţelesuri răutăcioase.

Contele de Montorgueil îşi întâmpinase emoţionat fiica. O îmbrăţişase şi o privise cu ochi umeziţi de duioşie. Este adevărat că de la o vreme contele plângea din toate fleacurile. Ramolisment avansat, şopteau răuvoitorii. Trecuseră mai bine de cinci ani de când nu-şi văzuse fiica. Sandra îl sărutase pe obraz cu reticenţa femeilor cochete care nu vor să-şi strice fardul, apoi îl măsurase cu privirea, exclamând cu falsă jovialitate:

— Tată, arăţi minunat. Dacă n-aş fi fiica dumitale, m-aş îndrăgosti de dumneata.

În realitate, Montorgueil amintea de o fosilă prost conservată.

Sarah făcea o impresie şi mai îngrozitoare. Se stafidise ca o babă, deşi nu împlinise încă patruzeci de ani. Nasul şi bărbia i se ascuţiseră şi mai mult, tinzând să se atingă. Buzele subţiri – două fire de aţă, violent înroşite – contrastau cu pudra albă, făinoasă, aşternută pe obrajii uscaţi. Vederea ei slabă o silea să meargă mai mult bâjbâind. Semăna cu o cârtiţă aproape oarbă.

Întâlnirea dintre Sarah şi Sandra fusese patetică. Îmbrăţişări, sărutări... Sandra încercase o vagă repulsie.

Sora ei avea un miros mucegăit de fată bătrână. Sau poate umezeala din casa aceasta întunecoasă îi îmbâcsise îmbrăcămintea, care împrăştia exalări de cadavru. Comparaţia lui Robert ajunsese să o obsedeze.

La Londra, Sandra se plictisea. Ajunsese să identifice oraşul cu atmosfera sumbră de la Montorgueil House. Ploua în fiecare zi. Când nu ploua, se lăsa o ceaţă pufoasă, înăbuşitoare.

Cât de senină era Viena! Acolo nu-i îngrădea nimeni libertatea, fantezia. Aici, la Londra, avea senzaţia că e urmărită pas cu pas de priviri iscoditoare. Aştepta cu nerăbdare să se încheie conferinţa, spre a se înapoia la Viena.

La Montorgueil House remarcă într-o zi un valet tânăr, frumuşel, de o prospeţime apetisantă. Îl chema Pompey. De ce i se dăduse numele acesta cu rezonanţe latine, nimeni n-ar fi putut să spună. Nici Pompey însuşi. Tânărul valet trezi interesul Sandrei. Căuta pretexte spre a-l chema în apartamentul ei, îi încredinţa diferite comisioane, care-i dădeau prilejul să-l răsplătească princiar. Sandra începuse iarăşi să înflorească. Perspectiva unei noi aventuri făcea să-i bată plăcut inima.

Într-o zi însă, Pompey nu răspunse la apel. În locul tânărului valet apăru Maximilian, majordomul Casei Montorgueil, un bătrân cu înfăţişarea severă a lui Cato. Solemnul personaj o anunţă că Pompey fusese concediat din ordinul Ladyei Sarah.

Sandra se învineţi. Afrontul acesta era cu atât mai dureros, cu cât majordomul părea să-l guste din plin. Sandra era deprinsă cu perfidia servitorilor care-şi ascund dispreţul faţă de stăpâni sub o atitudine de maiestuoasă nepăsare. Furioasă, concedie pe Maximilian şi se repezi spre apartamentul surorii sale. O găsi tolănită pe o canapea. Ochii îi erau acoperiţi de o batistă umedă.

Sandra închise cu zgomot uşa şi se înfipse în faţa lui Sarah.

— De ce l-ai concediat?, izbucni ea.

Sarah răspunse calm, fără să-şi ridice batista de pe ochi:

— De ce? Fiindcă n-am vrut să te faci de râs în faţa servitorilor.

Sandra simţi că se înăbuşă.

— Cum îndrăzneşti...

— Ar trebui să-ţi respecţi mai mult soţul, zise Sarah.

— Îmi dai lecţii?

— De ce nu? Robert ar fi trebuit să fie soţul meu. Eu l-aş fi respectat. I-aş fi fost credincioasă.

Replica Sandrei ţâşni tăios.

— Însăşi mutra ta ţi-ar fi conservat virtutea intactă. N-ai fi avut aventuri oricât le-ai fi căutat. Doar dacă ţi-ai fi plătit amanţii.

Sarah răspunse potolit:

— Mi-ai mai spus odată să mă privesc în oglindă. E mult de atunci. Dar nu te-am uitat. Graţie ţie, am aflat cât sunt de urâtă. Şi tu ai profitat de frumuseţea ta, ca să mi-l îndepărtezi pe Robert. Singurul om pe care l-am iubit.

— Puteai să ţi-l păstrezi.

— De ce n-ai spus acest lucru atunci?

— O spun acum. Dacă vrei, ţi-l cedez cu dragă inimă.

— E prea târziu.

— Păcat că nu vrei să profiţi de ocazie. Eu nu mai am ce face cu el. Îi dispreţuiesc. Îl urăsc.

— Tu ţi l-ai ales.

— M-am măritat cu un tânăr frumos, captivant, capabil să-mi câştige dragostea. Astăzi îl vezi în ce hal arată.

— Tinereţea nu e veşnică, Sandra.

— Dacă ai fi în locul meu, ai şti ce înseamnă să trăieşti alături de un elefant, de un rinocer, de un mastodont...

— Te plâng, Sandra.

— Sunt într-adevăr de plâns. Nu este vina mea dacă îmi plac viaţa, iubirea, primăvara...

— Nici tu nu mai eşti tânără, Sandra.

— Sunt totuşi în stare să mai trezesc pasiuni. Chiar şi printre adolescenţi.

— De aceea voiai să-l zăpăceşti şi pe Pompey. Ai putea să-i fii mamă.

— Eşti hidoasă, Sarah.

— Vorbele tale nu mă supără, Sandra. Mânia îţi rătăceşte mintea. Dacă ar şti tata...

— Nu-mi pasă nici de tata şi nici de opinia publică. Vreau să-mi trăiesc viaţa. Şi acum să încheiem discuţia. Te rog să-l angajezi din nou pe Pompey în serviciu.

— Nu pot să fac acest lucru.

— Bine. Mă mut la hotel. Acolo am să scap de cenzura ta.

— Dacă te muți acum, te acoperi de batjocură. Se va ști de ce ai făcut-o.

Sandra lăsă mâinile să-i cadă de-a lungul corpului.

— Mult trebuie să mă mai urăști, Sarah.

— Te-am urât. Au trecut însă atâția ani de atunci, încât mi s-a tocit ura.

— Am înțeles, rosti Sandra cu ironie, mă disprețuiești. Virtuoasa Sarah e îngrozită de păcatul în care se bălăcește sora ei. Ești ridicolă, draga mea.

— Te mai muți la hotel?

— Nu. Accept ospitalitatea voastră până la încheierea conferinței. N-are să mai dureze mult. Abia aștept să plec la Viena. Acolo cenzura ta n-are să mă mai incomodeze. Îți atrag însă atenția: Începând de azi până în ziua plecării, orice relații între noi încetează.

— Cum ți-e voia, Sandra.

Sandra simți ispita să o pălmuiască. Ieși tot atât de mânioasă precum intrase.

Sarah rămase singură. Batista era umedă nu numai de apă, dar și de lacrimi. Sarah nu plângea pentru Sandra...

* *
*

Când Robert se înapoie de la conferință, Sandra îl întâmpină cu o întrebare care îl nedumeri.

— Când ne înapoiem la Viena? Mi s-a urât în orașul acesta mohorât, searbăd.

Robert se lăsă să cadă într-un fotoliu.

— Dacă planurile mele reușesc, am de gând să rămân la Londra. Și tu ai fost de acord să plecăm de la Viena.

— M-am răzgândit.

Contrariat, Robert schiță un gest de nerăbdare.

— Știi bine că în Austria am o poziție inferioară. Casa Sunderland nu s-a putut dezvolta în proporțiile dorite de mine... Poate conjunctura potrivnică...

— Tatăl tău n-ar fi spus același lucru. S-ar fi luptat, ar fi învins dificultățile...

Iritat, Robert ieşi din cameră trântind uşa...

La cină, contele de Montorgueil se interesă de mersul conferinţei. Refuzase să participe la dezbateri deoarece amorul său propriu nu-i îngăduia să asiste la nişte şedinţe pe care nu le putea prezida. Îi urmărea însă peripeţiile cu calm şi detaşare. Lupta pentru cucerirea poziţiilor din Anglia îl amuza. Atitudinea sa faţă de membrii familiei Sunderland era complexă. Pe Henry îl ura fiindcă trădarea lui din trecut rănise amorul propriu al lui Sarah.

Nu avea o părere mai frumoasă nici despre Robert, care îi înşelase buna-credinţă, însurându-se cu Sandra, deşi în prealabil îşi luase angajamentul să repare gestul lui Henry, căsătorindu-se cu Sarah. Cunoştea rezultatele dezastruoase ale acestei căsnicii înfiripate în condiţii atât de puţin ortodoxe. Între cei doi soţi se deschisese o prăpastie. Sandra îşi trăia viaţa, trecând din amant în amant. Legitimarea copiilor ei era îndoielnică. Montorgueil ar fi divorţat-o dacă opoziţia dârză a lui Sarah nu i-ar fi zăgăzuit iniţiativa. Sarah susţinea că Sandra trebuie să suporte până la capăt consecinţele propriei sale nesocotinţe. Onoarea familiei Montorgueil era mai presus de orice. Un divorţ, cu întregul lui cortegiu de scandaluri şi de murdării dezgropate de sub gunoaie, ar fi deservit-o şi pe Sandra, şi pe copiii ei.

Robert vorbi socrului său despre opoziţia pe care i-o făcea Gerald. Montorgueil ajunsese să-l simpatizeze pe acest tânăr îndrăzneţ, care ţinea în şah şi pe ginerele său, şi pe Henry. Îl cunoştea vag. Îl văzuse o dată sau de două ori, la reuniunile de familie. Îi era indiferent dacă Gerald va prelua conducerea Casei Sunderland din Anglia. Cu Anthony Temple se înţelesese foarte bine. Din nefericire, în ultima vreme se constata o încetinire a ritmului de lucru în uzinele din Cardiff. Temple nu era străin de această stare de lucruri. Poate că Gerald va aduce un suflu nou, o energie şi un dinamism care lipseau actualmente Casei Sunderland. Montorgueil nu-l simpatizase niciodată pe cuscrul său. După moartea acestuia însă, fusese nevoit să-i recunoască geniul.

Cina continuă într-o atmosferă apăsătoare. Robert era posomorât, Montorgueil îngândurat, Sarah şi Sandra înţepoşate ca nişte cactuşi.

În dimineaţa următoare, Jules Lafont primi un raport confidenţial asupra ultimelor întâmplări din casa Montorgueil. Nu lipseau nici reproducerea conflictului dintre cele două surori şi nici discuţiile de la cină. Agenţii lui lucrau prompt.

Înarmat cu aceste informaţii, se înfăţişă contelui de Montorgueil. Contele îi cunoştea eficienţa şi avea încredere în opiniile lui. Tabloul sumbru pe care i-l înfăţişă vizitatorul în legătură cu actuala conducere a Casei Sunderland şi perspectivele luminoase care se deschideau dacă Gerald Sunderland avea să preia puterea făcură mare impresie asupra bătrânului. La sfârşitul întrevederii, care durase exact o oră, îşi dădu adeziunea pentru constituirea unui consiliu executiv restrâns.

Lafont bătu apoi la uşa lui Robert Sunderland. Acesta îşi făcea toaleta înainte de a pleca la bancă. Acordă lui Lafont un sfert de oră. Acesta nu-şi pierdu vremea în introduceri. Începu prin a-i declara că Gerald Sunderland nu înţelegea să-i mai facă opoziţie şi că era gata să se retragă din competiţie. Gestul lui găsea motivarea în dorinţa lui de a evita declanşarea unor lupte intestine. Lafont se grăbi să adauge că această retragere nu asigura alegerea automată a interlocutorului său, deoarece părerile erau foarte împărţite. Robert primi vestea aceasta cu rezervă ostilă. Lafont oferi o soluţie de compromis. Anthony Temple va asigura mai departe interimatul conducerii Casei Sunderland din Anglia. În schimb, se va constitui un organism nou, un consiliu executiv, în care Robert Sunderland ar juca un rol de frunte. În schimbul adeziunii sale la acest proiect, Prusia – unde Gerald Sunderland înfiinţase de curând o bancă – şi Italia ar rămâne definitiv în sfera de influenţă a Casei Sunderland din Austria. Conducerea consiliului ar reveni aceluia dintre fraţi care şi-ar asuma obligaţia de a face faţă istovitoarelor sarcini şi multiplelor deplasări legate de această funcţie de mare şi grea răspundere.

Robert ascultase cu atenţie expunerea lui Lafont. Era prea realist spre a nu-şi da seama că înscăunarea lui la Londra trecuse în domeniul visurilor irealizabile. Compensaţia care i se oferea nu era de neglijat. S-ar fi declarat imediat gata să preia preşedinţia consiliului, dacă nu şi-ar fi dat seama că sănătatea

nu-i îngăduia asemenea eforturi. Îşi dădea seama cu oarecare melancolie că diplomatului familiei nu i se rezerva decât un rol subaltern. Să se ia la trântă cu fraţii săi? La ce folos? Poate că ar obţine un succes imediat. Dar până la urmă tot l-ar doborî, aşa cum plănuiau acum să-l doboare pe Henry... Bietul Henry... Fraţii săi aveau să-i lase numai o umbră a puterii. Dacă ar încerca să i se asocieze, respingând oferta lui Gerald, ce avantaj ar obţine? Niciunul. Luptele lăuntrice n-ar face decât să primejduiască edificiul înălţat de tatăl său. Henry avea să fie sacrificat pe altarul Casei Sunderland care, asemenea lui Moloh, începea să-şi mănânce copiii. După Henry cine va urma la rând?... Poate chiar el, Robert. Steaua lui Gerald era în plină ascensiune. Ştiuse să şi-l asocieze pe acest Lafont, pe acest invincibil sforar, pe care Henry avusese imprudenţa – mai mult decât atât, imbecilitatea – să-l concedieze.

Robert se desprinse din gândurile sale. Ridică privirile asupra vizitatorului.

— *Monsieur* Lafont, sunt de acord cu propunerea dumitale.

Avu chiar laşitatea să-i întindă mâna.

* *
*

În biroul directorului Băncii Anglo-Americane se desfăşură în dimineaţa aceea o revoluţie de palat, în cadrul căreia Gerald Sunderland avea să fie uns şef al Casei Sunderland, iar Jules Lafont – eminenţa sa cenuşie.

Henry stătea la biroul directorului băncii şi răsfoia darea de seamă a şedinţei din ziua precedentă, când fraţii săi, Charles, Robert şi Gerald, la care se adăugau Anthony Temple şi Jules Lafont, îşi făcură tăcuţi intrarea în încăperea lambrisată cu stejar sculptat.

Henry îşi ridică privirile de deasupra hârtiei.

— Aţi venit cu toţii. Foarte bine. Putem trece în sala de consiliu.

Se ridică de la birou şi se îndreptă spre uşă.

Charles îi tăie drumul.

— Un moment, Henry. Înainte de şedinţă, te rog să citeşti acest document, rosti el cu încetineală, scoţând dintr-o servietă

câteva foi de hârtie scrise frumos, cursiv, şi aşezându-le pe birou.

Henry ridică întrebător din sprâncene.

— Ce document?

— Citeşte.

Privirile lui Henry se mutară asupra însoţitorilor lui Charles. Atitudinea lor era stranie. Anthony Temple părea jenat. Henry luă hârtia şi începu s-o citească. Pe măsură ce privirile sale parcurgeau rândurile, obrajii i se goleau parcă de sânge. Deodată aruncă documentul pe birou.

— Este o infamie! N-am să accept niciodată asemenea botniţă. A cui a fost ideea? A dumitale?, zise el întorcându-se spre Lafont.

Lafont nu se clinti.

Henry se uită cu imputare la Robert.

— Şi tu?

Robert înclină capul.

— N-am avut în vedere decât binele Casei Sunderland.

Henry se aşeză la birou.

— Ţin să vă atrag atenţia că, potrivit ultimului testament al tatălui meu, mi s-au atribuit puterile cele mai largi pentru conducerea acestei Case. Cel care va cuteza să-i încalce prevederile va fi sancţionat cu o amendă de cinci milioane de dolari şi cu excluderea din asociaţie. Acest testament a fost redactat de avocatul Sandres...

— Pe care l-ai concediat, ca şi pe atâţia colaboratori de nădejde ai defunctului nostru părinte, îl întrerupse Charles. Poate vrei să ne sancţionezi pe toţi? Va fi cam greu. Dacă nu te supui hotărârii noastre, vom lua măsuri. La nevoie, vom denunţa testamentul. Cu orice riscuri.

— Refuz să mă las intimidat.

— Din momentul acesta reprezinţi un singur vot împotriva celor cinci voturi ale noastre, rosti Charles savurându-şi triumful. Iar dacă vei continua să te menţii pe poziţia aceasta, vom cere ieşirea din indiviziune. După ce vei rămâne singur, te vom zdrobi. Cred că nu-ţi faci iluzii în privinţa aceasta.

Henry simţi sângele zvâcnindu-i în tâmple. „N-am să mor oare ca tata?", se întrebă el, speriat de pulsaţia tot mai accentuată şi de greutatea de pe creştet.

— Răspunsul meu este „nu". Categoric „nu", rosti el tremurând de furie. Mă voi adresa tribunalelor... Justiţia mă va apăra...

Gerald interveni calm:

— Justiţia nu-ţi poate asigura mai mult de a şasea parte din moştenire. Legea nu mai apără dreptul de primogenitură. Ai deci de ales...

Henry îşi încleştă pumnii.

— Nu!

— Bine, răspunse Gerald. Vom anunţa conferinţei hotărârea noastră.

Se îndreptă spre uşă.

„A şi început să vorbească în numele nostru", îşi zise Robert iritat. Îi prinse braţul.

— Stai, Gerald. Aşteaptă.

Se apropie de birou.

— Henry, vorbi el cu blândeţe. Acceptă formula noastră. Vei rămâne în continuare şeful Casei Sunderland. Hotărârile mari, care angajează schimbări de orientare, lucrări sau operaţii superioare unui anumit plafon valoric, vor fi luate în comun. Rezonabil, nu? Vei păstra conducerea directă a Casei Sunderland din Statele Unite...

— Din nordul Statelor Unite, interveni Charles. Sudul se află sub controlul meu.

— Perfect. Din nordul Statelor Unite, ca şi până acum, sublinie Robert. Este absurd să pretinzi puteri discreţionare, în plin secol al XIX-lea. Operaţiile Casei noastre au luat o amploare atât de mare, încât nu mai permit a fi controlate şi dirijate de un singur om.

Henry replică dârz:

— Tatăl meu a făcut faţă...

— Richard Sunderland-Beauclair a fost unic, zise Robert.

— Ei da, nu sunt un demn urmaş al său, rosti Henry cu mânie şi amărăciune.

— Dacă vrei, îţi acordăm un timp de gândire, interveni Gerald. Cred că e stupid să dăm proporţii de tragedie unei măsuri pe care, în definitiv, nu o luăm decât pentru apărarea intereselor noastre comune.

Henry înclină capul. Rămase câteva clipe pe gânduri. Un muşchi al obrazului îi juca nervos. Va fi în stare să lupte împotriva tuturor? Să îşi apere drepturile sale şi ale copiilor săi? Ce vor spune Susan, senatorul Forbes, Babs, Benjamin, când vor auzi că a fost îngenunchеat? Ce autoritate va mai avea asupra lor? Semnătura lui pe documentul prezentat de Charles echivala cu o abdicare...

— Să mă gândesc.

— Îţi acordăm două ore, zise Charles, consultându-şi ceasul. Cred că sunteţi de acord, nu-i aşa?, se adresă el însoţitorilor. Amânăm deschiderea şedinţei cu două ore. Hotărârea lui Henry, afirmativă sau negativă, o vom anunţa conferinţei.

— De acord, zise Gerald.

— De acord, repetă Robert.

Anthony Temple se mărgini să încline din cap, în semn de încuviinţare.

Lafont, omul care pusese la cale această lovitură, nu rosti niciun cuvânt, nu schiţă niciun gest. În sinea lui jubila. Era convins că Richard Sunderland nu l-ar fi condamnat...

* *
*

O recepţie grandioasă la Sunderland House sărbători încheierea lucrărilor conferinţei. În cadrul ultimei şedinţe se făcuse lectura protocolului care consfinţea constituirea unui consiliu executiv alcătuit din Robert, Charles şi Gerald Sunderland, la care se adăuga Anthony Temple. Gerald reprezenta în acest consiliu şi pe minorii răposatului Adrien de Beaulieu, iar Mr. Temple reprezenta pe minorii lui Francis-Andrew Sunderland, duce de Northland. Preşedinte al consiliului fusese desemnat Gerald Sunderland. Consiliul avea misiunea să colaboreze cu Mr. Henry Sunderland, şeful dinastiei Sunderland-Beauclair, în toate problemele importante.

Aceasta era versiunea oficială, de faţadă. Iniţiaţii ştiau însă că Gerald preluase efectiv puterea şi că Henry păstrase doar aparenţa conducerii. Gerald fusese favorabil acreditării acestei ficţiuni. Pentru cei din afară, prestigiul dinastiei, legenda omogenităţii sale, a respectului tradiţiilor impuse de întemeietorul ei trebuiau să rămână neştirbite.

Şi Henry avusese în vedere aceste considerente când acceptase formula impusă de fraţii săi. Nu era înzestrat cu strălucitele calităţi ale lui Gerald, dar avea suficient bun-simţ spre a-şi da seama că spargerea unităţii Casei Sunderland ar fi folosit adversarilor ei. Acum, după ce ireparabilul fusese consumat, încerca un vag sentiment de uşurare. Gigantica răspundere pe care o implica dirijarea Casei Sunderland avea să apese de acum înainte pe umerii altui om. Poate că Gerald îşi va frânge gâtul. Impetuozitatea sa inerentă vârstei, concepţiile-i îndrăzneţe, imaginaţia excesiv de bogată riscau să-l împingă la acte cu urmări catastrofale. Atunci el, Henry, îşi va relua sceptrul, va readuce barca pe linia de plutire şi va binemerita recunoaşterea tuturor. Dar aceste ipoteze erau de domeniul fanteziei.

Pentru galerie, care nu trebuia să cunoască dedesubturile noilor prefaceri, Henry şi fraţii săi ciocniră cupe de şampanie, într-o atmosferă sărbătorească.

Susan, incapabilă să-şi ascundă sentimentele, urmărea cu ciudă mascarada. Soţul ei îşi dovedise încă o dată incapacitatea de a face faţă crizelor. Accesele lui de furie, pe care le confundase în trecut cu energia şi cu dârzenia, nu-i fuseseră acum de niciun folos. Susan îl dispreţuia.

— A ştiut să-şi impună voinţa când a fost vorba de Babs şi de Benjamin. Cu Gerald însă i s-a înfundat. Bastardul l-a înfrânt. Ah, cât sunt de nenorocită!, se plânse ea senatorului Forbes.

— Încercările cele mai grele sunt uneori zorii marilor triumfuri, încercase el s-o încurajeze. Poate că tot ce s-a întâmplat e spre binele nostru. Henry, din nefericire, nu are anvergura lui Gerald. Bastardul acesta, cum îl numeşti tu, se va uza cu timpul. El va fi paratrăsnetul familiei. În această vreme, Warren, fiul tău, va creşte, se va dezvolta şi... cine ştie... Poate că se vor repeta împrejurările de azi, însă în favoarea lui Warren.

Susan protestase vehement.

— Şi, până când Warren se va face mare, să mă resemnez la un rol secundar? Să fac figuraţie bastardului?

Senatorul ridicase din umeri.

— Răbdare, Susan. Necunoscute şi încâlcite sunt căile Domnului. Uiţi că sunt şi eu pe aici. Voi veghea asupra intereselor tale şi ale lui Warren.

Susan izbucni în plâns.

— Bietul Warren... Prin reintrarea lui Benjamin în familie, îşi pierde şi titlul de marchiz.

Senatorul începu să râdă.

— Asta te preocupă? Ce folos i-ar aduce un titlu nobiliar în America? Warren trebuie să rămână un burghez cu principii solide. Un burghez american. Acesta să fie titlul lui de glorie. Fumurile sângelui albastru să le lase pe seama altora. Noi suntem burghezi, Susan. Şi trebuie să ne mândrim cu asta. Marchizii şi ducii nu vor mai avea căutare decât în saloane. Bineînţeles, în măsura în care vor mai avea bani să-şi cumpere haine de seară.

Şi Susan, şi senatorul Forbes ciocniră cupe de şampanie cu Gerald. Susan zâmbi acru şi nu rosti un cuvânt. În schimb, senatorul se arătă jovial şi plin de bunăvoinţă. Cu afectată bonomie, îl bătu pe Gerald pe umăr. Gestul nu era elegant, dar sublinia voit manierele burgheze ale senatorului.

— Dragul meu Gerald, sper că-mi vei îngădui să-ţi spun pe nume, în seara aceasta eşti portretul viu al tatălui tău.

— Iată cel mai frumos compliment pe care mi-l puteai face, dragul meu Ralph, replică Gerald bătându-l de asemenea pe umăr, însă cu o vigoare juvenilă, care-l făcu pe Forbes să tuşească.

Riposta lui Gerald, care i se adresase tot pe nume, nu-l supărase. „Băiatul are simţul umorului", reflectă el.

— Tata mi-a vorbit adeseori de dumneata, continuă Gerald. Te aprecia mult. Sper că-mi vei îngădui să-ţi cer din când în când povaţa...

— Dacă vei socoti vreodată necesar să apelezi la rodul experienţei mele, am să răspund cu toată inima...

Susan se uita uluită la tatăl ei. Nu cumva îl vrăjise şi pe el bastardul? Rochia ei neagră, severă, lipsită de podoabe se singulariza alături de toaletele strălucitoare ale celorlalte invitate.

Cu această ocazie, Gerald îi cunoscu şi pe Babs, şi pe Benjamin. Babs rămase încântată de simplitatea cu care

Gerald îi zâmbi şi îi întinse mâna. Henry observă scena şi hotărî să-şi sporească vigilenţa. Pe Benjamin îl câştigă comportarea prietenească a tânărului său unchi. Gerald îi lăudă linia fracului albastru şi îi mai făcu un compliment, spunându-i că a reuşit să umbrească pe toţi tinerii din seara aceea.

Benjamin îi sorbea cuvintele. În familia tatălui său întâlnise numai ostilitate. Doar Babs – o intrusă ca şi el – îi arătase bunăvoinţă. Prietenia oferită cu mărinimie de Gerald era cu atât mai preţioasă.

Un lacheu apăru cu o imensă tavă de argint, încărcată cu cupe de şampanie, orânduite ca soldaţii în front. Gerald şi Benjamin goliră câte un pahar în cinstea prieteniei lor.

În acest timp, orchestra plasată într-un balcon ce domina sala de dans atacă o selecţiune muzicală din baletul „Vestala", după opera lui Spontini. Se deschise o draperie de catifea şi o ceată de balerine tinere şi graţioase irupseră în sală. Mişcările lor de o eleganţă aeriană îşi găseau inspiraţia în figurile schiţate de personajele legendare înfăţişate pe străvechile vase greceşti. Trupa înjghebată de Lafont îşi inaugura activitatea coregrafică. Dinapoia aceloraşi draperii, ţâşni un satir – Alain Dunois – care căzu în mijlocul balerinelor, ca un uliu printre porumbei. În dansul lui se împleteau vigoarea, graţia, talentul şi o măiestrie deosebită.

Gerald urmărea cu încântare evoluţiile balerinilor.

— Ce zici, Benjamin, îţi place?

În aceeaşi clipă îşi duse instinctiv mâna la buzunarul ceasului de la jiletcă. N-ar fi putut să spună de ce făcuse acest gest. Spre surprinderea lui, constată că ceasul lipsea din buzunărel. Întorcându-se brusc spre Benjamin, îl observă strecurând ceva sclipitor în buzunar. Gerald izbucni în râs. Râdea cu atâta poftă, încât atrase fără voie atenţia persoanelor din apropiere.

Benjamin se înroşise ca o flacără. Vârî mâna în buzunar spre a scoate ceasul, pe care-l subtilizase.

— Am glumit, bâigui el.

Gerald îl apăsă uşor pe braţ.

— Păstrează-l, îi zâmbi el. Tocmai voiam să ţi-l dăruiesc. De altfel, mai am o atenţie pentru tine.

Benjamin surâse stingherit.

— Nu se poate. Mă răsfeți prea mult...

— De ce? E firesc, replică Gerald. Ești doar nepotul meu. Ți-am pregătit un cal. Un pursânge care m-a costat o avere. Dacă ai să-l pui să alerge la curse, ai să câștigi sigur derby-ul. Știi ce înseamnă derby-ul? Glorie și aur... Și gloria, și aurul sunt indispensabile unui autentic Sunderland. Și tu, Benjamin, ești un Sunderland autentic.

Benjamin nu răspunse. Nu știa de ce, dar îi venea să plângă. Era încă un copil...

* *
*

Instalarea lui Gerald în fruntea consiliului executiv avu mare ecou. Solicitanții și parazitii care până atunci se înghesuiseră în anticamerele reședinței din Londra a lui Henry își întoarseră fața spre noul soare-răsare și luară cu asalt Montenuovo House, reședința londoneză a lui Gerald.

La bursele din Londra, Paris și Amsterdam, comentariile pro și contra nu întârziară. Se știa că Gerald e întreprinzător, tenace și foarte bătăios. Se mai știa că succesul împrumutului prusac vădea o mână de maestru.

— Foc de paie, spuneau unii bancheri și agenți de bursă, clătinând cu neîncredere din cap.

— Nu vă lansați în pronosticuri pripite, replicau alții mai realiști.

Conducătorii marilor bănci își luau însă măsuri de prevedere. Pregătirile ample din tabăra Sunderlandzilor păreau să îmbrace aspectul fenomenelor premonitorii ale unor mari zguduiri seismice. Se știau puține lucruri despre copilăria și adolescența acestui tânăr. În vreme ce frații săi cei mari își creaseră o oarecare reputație în bine sau în rău, nevârstnicul Gerald trecuse rezervat prin școli, de la Eton la Oxford și de la Oxford la Sorbona, recoltând diplome universitare și academice, fără însă a da de bănuit că își pregătea o atât de spectaculoasă intrare în scenă.

Spre a auri pilula amară a lui Henry și a-i lăsa iluzia că mai păstra încă o umbră de autoritate, Gerald se comporta față de el cu deferență. Într-o zi făcură împreună o vizită la Bursa din

City, urmați de o impozantă suită de consilieri și secretari. Victoria lui Gerald nu mai era un secret pentru nimeni.

— În cortegiul său triumfal, împăratul Romei își târăște captivii, comentă răutăcios bancherul Baring.

— Se vâră în bârlogul lupilor, rosti cu ton bizar Nathan Rotschild. E nevârstnic pentru asta. Să nu-și lase pielea.

— N-ar fi exclus să iasă din încăierare cu pielea altora pe băț, declară sibilin Leslie Clinton, când îi ajunseră la ureche vorbele șefului Casei Rotschild.

În realitate, Gerald urmărea ca primele lui hotărâri în calitate de președinte al consiliului executiv să poarte și pecetea șefului familiei. Mai târziu, după ce-și va consolida situația, se va dispensa de această întărire.

La scurt timp după încheierea conferinței de la Londra, Charles se înapoie în America. Europa îl plictisise. Orizonturile ei strâmte îl înăbușeau. Lumea britanică îi părea meschină, fățarnică, mercantilă. Obținuse un mare triumf contribuind la dărâmarea lui Henry. Acum, după ce-l văzuse la pământ, soarta lui nu-l mai interesa. Important era faptul că scăpase de cenzura acestui Tartuffe, care-l obosea cu principiile lui moralizatoare, în vreme ce impunea propriei lui familii să trăiască sub același acoperiș cu viitoarea lui amantă. Charles ar fi putut să jure că Henry nu reușise încă să se culce cu Babs. Era un nevolnic până și în viața lui sentimentală.

Nici Robert nu mai zăbovi la Londra. Eșecul său îl umpluse de amărăciune. Apoi atmosfera de la Montorgueil House devenise irespirabilă. Socrul său îl privea cu o nedeghizată dușmănie. Sarah îl compătimea pentru mizeriile lui conjugale. Această compătimire căpăta uneori accentele unei simpatii amoroase care-l îngrozea. Sarah îndrăgostită devenea de-a dreptul hidoasă. I-ar fi suportat mai ușor antipatia sau ura. Și Sandra îl zorise să părăsească Londra. Hotărâră de comun acord să rămână câteva săptămâni la Paris, înainte de a-și continua drumul spre Viena.

În ajunul plecării, Robert avu o lungă întrevedere cu Gerald, căruia îi vorbi despre Banca recent înființată la Modena și despre intenția sa de a înființa bănci, de pildă, și în alte orașe ale Italiei. Prin Veneția și Palermo, de pildă, ar

putea lua legătura cu Orientul Apropiat. Robert era iritat de opoziția sistematică a lui Henry care nu vedea cu ochi buni o „extindere imprudentă a afacerilor". Gerald nu se arătă deloc ostil proiectului. Îi făgădui chiar sprijinul său.

În urma aceste întrevederi, raporturile dintre Robert și Gerald se ameliorară. Izolarea lui Henry se accentua.

La câteva zile după încheierea conferinței, Gerald făcu o vizită bunicii sale la Hardiwicke Castle. Acolo se retrăsese Patricia de Lusignan după moartea soțului și a copiilor ei. Gerald o poftise să se stabilească în Franța. Îi punea la dispoziție oricare din castelele familiei de Lusignan. Patricia îl refuzase, sub cuvânt că toate acestea fuseseră răscumpărate după Revoluție de Richard Sunderland, căruia nu voia să-i rămână îndatorată cu nimic.

— Ce îndatoriri poți să ai față de un mort?, replică Gerald simplist.

— În conștiința mea ar rămâne de-a pururi viu, îi spusese ea. Și pe omul acesta îl urăsc până și dincolo de mormânt.

Când Gerald îi aduse vestea marelui său succes, fruntea ei veșnic posomorâtă se înseninâ.

— Felicitările mele, Gerald. În sfârșit, ne-ai răzbunat. Northlandzii și-au recâștigat întâietatea asupra Sunderlandzilor. A fost restabilită ordinea firească a lucrurilor.

Gerald zâmbi cu indulgență.

— Uitați, *Madame*, că și eu sunt un Sunderland.

— Din nefericire, completă Patricia. Aș prefera să vorbim despre altceva.. Mai rămâi mult timp în Anglia?

— O săptămână sau două. Am de gând să stabilesc câteva contacte cu membrii actualului cabinet. Trezoreria statului e goală. Vreau să profit de acest prilej spre a smulge guvernului unele concesii.

Patricia suspină.

— Nu înțeleg de ce te frământi atâta. Ești foarte bogat. Oricât de cheltuitor ai fi, n-ai putea să-ți consumi nici un sfert din venituri. De ce îți complici existența? Nu știu să fi auzit de vreun Lusignan-Valois sau de vreun Northland care să se fi ocupat de comerț, de finanțe, de afaceri...

— Încă un argument că sunt un Sunderland, replică Gerald. Graţie aportului Sunderlandzilor, clanurile Lusignan-Valois şi Northland vor supravieţui prefacerilor prin care trecem...

Patricia îl privi cu seriozitate.

— Voi, tinerii, folosiţi un limbaj care ne depăşeşte. „Aport", „prefaceri"... nu vă e gândul decât la bani.... Pe vremea mea tinerii aveau alte ocupaţii. Madrigaluri, curse de cai, isprăvi de arme. Ei se băteau cu săbiile, voi, cu penele de gâscă.

— Să nu subestimezi, *Madame*, războiul penelor de gâscă. Mor mai puţini oameni, dar pagubele sunt sporite...

În aceeaşi seară se înapoie la Londra. La Montenuovo House se făceau pregătiri pentru un bal al primăverii, care avea să constituie unul din evenimentele sezonului monden londonez. Gerald plănuise iniţial să-l ofere în cinstea regelui George al IV-lea. Acesta se urcase în sfârşit pe tron, după o regenţă care păruse să se eternizeze. Moartea recentă a lui George al III-lea, suveranul nebun, impunea Curţii să păstreze încă un doliu nedorit de nimeni.

Spre deosebire de Richard Sunderland, care se folosise de ducele de Queensberry spre a se apropia de mai-marii zilei, Gerald se putea dispensa de asemenea intermediari. Descendent direct al ducilor de Northland, era înrudit cu câteva din cele mai importante familii din Anglia. Un unchi al său, lordul Amberley, făcea parte din echipa ministerială.

Balul nu era decât un pretext care-i îngăduia să invite la Montenuovo House pe câţiva membri de seamă ai cabinetului britanic, precum şi pe liderii opoziţiei. Lorzii Liverpool, Eldon, Castlereagh şi Sidmouth, cei patru stâlpi ai guvernului, la care se adăuga şi Mr. William Huskisson, ministrul comerţului, acceptară numaidecât invitaţia. Această politicoasă grabă avea un motiv întemeiat. Trezoreria statului era în mod practic goală. Datoria publică crescuse – în urma războaielor napoleoniene – de la 250 la 860 de milioane lire sterline. Peste şaptezeci de milioane lire reprezentau împrumuturi acordate de Casa Sunderland, la care se adăugau douăzeci şi cinci de milioane, costul armamentului furnizat de aceeaşi Casă. Dezastruoasa situaţie financiară impunea guvernului o politică de menajamente faţă de Gerald, factorul executiv al Casei Sunderland.

Gerald rugase pe ducesa-bunică să facă împreună cu el onorurile casei. După unele ezitări, Patricia se învoise. Era prima reuniune mondenă la care avea să asiste după atâția ani de doliu.

Sosi în sfârșit și seara balului. Montenuovo House – în care Patricia călca pentru prima oară – era decorat de sărbătoare. Mii și mii de lumânări ardeau în candelabrele și girondele de argint și de aur, făcând să strălucească stucaturile poleite și mobilierul scump, podoabele de malahit și jasp, ramele imenselor tablouri, statuile și scările de marmură. Două sute de lachei în livrele aurite se înșiruiau de-a lungul scărilor și galeriilor. Gerald remarcă ținuta oarecum neglijentă a câtorva lachei. Pentru ochiul lui, deprins cu stilul servitorilor de casă mare, o perucă așezată prea pe frunte sau o imperfecțiune neînsemnată în orânduiala eghileților părea monstruoasă. Iritat, chemă pe intendent și pe majordom, spre a le face observații. Aceștia se justificară, arătând că lacheii care făceau notă discordantă erau agenți acoperiți ai poliției.

Aduseră chiar pe șeful agenților, un *constable* coliliu și rotund ca Falstaff, care explică prezența polițiștilor. Tulburările din ultima vreme din Anglia, care culminaseră cu masacrul de la Peterloo și cu atentatul neizbutit din Cato Street, sileau autoritățile să ia măsuri de prevedere ori de câte ori aveau loc reuniuni de orice natură, la care asistau înalte personalități.

Asemenea precauții se luau și la Montenuovo House. N-ar fi fost exclus ca printre sutele de invitați să se strecoare atentatori capabili să facă un adevărat masacru.

Gerald fu ispitit să ordone jovialului *constable* să părăsească clădirea împreună cu toți agenții săi. Dar se răzgândi. De ce să-și asume răspunderea în cazul unui atentat? Argumentele lui Falstaff nu erau lipsite de sens. Și Gerald fusese informat de efervescența care domnea în Anglia. Închise deci ochii, îngăduind rubicondului polițist să-și facă datoria.

La opt precis, primul cupeu din interminabila coloană de trăsuri cu invitați opri în fața peronului clădirii. Pe trotuare se îmbulzea aceeași mulțime de gură-casă, avidă de

asemenea spectacole. Lumea amorfă de altădată manifesta acum o nervozitate crescândă. La trecerea câtorva oameni politici, se auziră huiduieli. Trăsura lordului Sidmouth, ministrul de interne, fu împroşcată cu noroi. Nici ducelui de Wellington, eroul de la Waterloo, nu i se făcu o primire mai bună. În ultima vreme, popularitatea lui scăzuse. Opiniile sale favorabile unei politici de „mână forte" îi îndepărtaseră multe simpatii.

În marele hol, Gerald şi ducesa-bunică îşi primeau oaspeţii cu o pompă egalată numai de potentaţii Indiei. Splendoarea aceasta orientală excludea orice umbră de parvenitism. Gerald se înrudea prin mama sa cu cele mai importante familii domnitoare din Europa. Pe linie paternă, coborârea sa dintr-un bastard al regelui Henry I Beauclair era atestată de documente păstrate cu sfinţenie de străbunicul său, marchizul Henry de Beauclair. Sângele plebeu strecurat în familie prin făurarul de cuţite Josiah Sunderland nu-i întuneca lustrul nobiliar. În definitiv, niciunul dintre suveranii care domneau pe tronurile europene nu putea afirma că descinde direct din zeii Olimpului şi că obârşia lui nu-şi înfigea rădăcinile printre umilii şi comunii pithecantropi umani. Aportul viguros de sânge roşu plebeu împrospătase sângele albastru, subţiat, al Sunderlandzilor. Poate acestui aport îşi datora Gerald vitalitatea.

Afluenţa de la Montenuovo House avea o explicaţie firească. Lumea era curioasă să-l cunoască pe Gerald. În închipuirea femeilor, fiinţa lui căpăta o aură romantică de cavaler medieval, inspirată poate de neogoticul, atât de influent în acel început de secol. Matroanele cu fete nubile visau o alianţă matrimonială care ar fi aurit cele mai ruginite blazoane. Pescuitorii în apă tulbure, purtătorii de titluri nobiliare lipite de lustrul unor venituri corespunzătoare, politicienii veroşi dornici să-şi vândă influenţa celui mai generos ofertant, literaţi în căutarea unui Mecena se înghesuiau la picioarele acestui nevârstnic Mogul.

Într-o vreme în care trândăvia constituia suprema eleganţă, Gerald Sunderland încălca toate canoanele şi se avânta în vâltoarea afacerilor. Oamenii cu vederi conservatoare erau uluiţi. Aveau senzaţia că lumea se întorcea pe dos.

Printre ultimii invitaţi sosi şi Henry Sunderland, însoţit de Susan, de Benjamin şi de senatorul Forbes. Babs refuzase să vină. Reuniunile mondene o înspăimântau. Nici Benjamin nu se simţea în largul său. La Beaminster House se familiarizase oarecum cu strălucirea recepţiilor. Optica servitorului diferă însă de optica oaspetelui. Benjamin păstrase o anumită rigiditate în atitudine şi în gesturi, firească unui grom, dar nepotrivită unui fiu de milionar. Dascălii lui se străduiseră să-l dezbare de aceste stângăcii, dar educaţia unui tânăr nu se desăvârşeşte cât ai bate din palme. Şi Susan se simţea stingheră în mijlocul acestei lumi ultrarafinate. Îşi acoperea însă jena sub masca unei severităţi riguroase. Senatorul afecta bonomia unui om politic cu convingeri democratice. Singurul personaj care distona cu atmosfera ceremonioasă de la Montenuovo House era Henry Sunderland. Avea ochii înceţoşaţi, obrajii aprinşi, mersul nesigur. Înainte de a pleca de acasă golise câteva pahare cu whisky. Îi trebuise o doză masivă de curaj spre a asista la o recepţie care încorona triumful fratelui său vitreg. Socotise politic să nu se remarce printr-o absenţă care ar fi căpătat sensul unei recunoaşteri a propriei sale înfrângeri.

Gerald era îndeajuns de diplomat spre a nu-şi etala triumful. Victoria lui era atât de deplină, de categorică, încât îşi putea îngădui luxul unei modestii, care nu înşela însă pe nimeni. Însoţit de Patricia, de Challais, de verii săi, Cloisson şi d'Amboise, şi de doi secretari, se plimba dintr-un salon într-altul, trecând în revistă invitaţii, oprindu-se în dreptul unora dintre ei şi schimbând banale formule de politeţe. Faţă de personajele deosebit de influente, schimba tactica. Informat în prealabil de preocupările, de maniile, de slăbiciunile lor, ataca subiecte menite să le capteze interesul ori să le flateze amorul propriu.

Prinţul de Lieven, ambasadorul Rusiei, punea mare preţ pe eleganţa vestimentară şi se străduia să fie unul dintre aceia care dădeau tonul modei masculine.

— Tăietura părului dumneavoastră este nu numai originală, dar şi de un desăvârşit bun-gust, îi zâmbi Gerald.

Prinţul se înclină măgulit.

— Acelaşi lucru mi l-a spus şi Maiestatea Sa regele George, când a binevoit să-mi primească scrisorile de acreditare.

Gerald înclină din cap, pătruns de acest adevăr.

— Maiestatea Sa este în măsură să vă înţeleagă. Nu i s-a atribuit oare calificativul de „cel dintâi gentleman al Angliei"?

Pe ducele Decazes, noul ambasador al Franţei, dizgraţiat după asasinarea ducelui de Berry, îl întâmpină cordial.

— Aştept cu nerăbdare să vă revăd la Paris, în fruntea guvernului Maiestăţii Sale. Casa Sunderland este gata să vă sprijine cu toate puterile ei.

Promisiunea era vagă. Se va materializa doar dacă va fi cazul.

Pozzo di Borgi, ambasadorul Rusiei la Paris, aflat în trecere prin Londra, era un marea admirator al lui Dante.

— Excelenţă, am descoperit un manuscris al *Purgatoriului.* Oricând veţi dori să-l cercetaţi, biblioteca mea vă va sta la dispoziţie, rosti Gerald cu amabilitate, spre marea plăcere a ambasadorului.

„Dacă va fi vreodată nevoie, i-l voi dărui, reflectă Gerald. Cu o nadă minusculă prinzi peştele mare."

Ducele de Beaufort, un snob fără pereche, devenise de curând fericitul tată al unui băiat. Gerald îl felicită călduros. Ducele îi mulţumi plin de încântare.

— Scumpul meu prieten, ducesa de Beaufort a avut într-adevăr „onoarea" să-mi ofere un fecior de toată frumuseţea, spre gloria Casei mele.

Ambasadorul Neapolului era un bătrân libidinos care-şi dădea aere de Don Juan.

— Excelenţă, îl firitisi Gerald, se spune că isprăvile lui Hercule sunt umbrite de faima isprăvilor dumneavoastră pe altarul lui Eros şi al Venerei.

Complimentul era ambiguu. Ambasadorul îl acceptă zâmbind, cu prefăcută modestie.

Marchizul de Lansdowne şi contele de Lauderdale, pasionaţi turfişti, făceau pronosticuri în legătură cu viitorul câştigător al derby-ului.

— Marske va cuceri trofeul, afirma Lauderdale. Marske nu are rival. Nu uita că descinde din Darley Arabian.

— Herod are mai multe şanse, declara Lansdowne. Coboară din Byerly Turk, un imbatabil pursânge. Te rog să ne arbitrezi, Lusignan, adăugă el, întorcându-se spre amfitrion.

Gerald răsuci pe deget lanţul de aur al lornionului, păru să cugete adânc, apoi replică emfatic:

— Cred că urmaşilor lui Godolphin Barb le va reveni premiul. Sorcerer îmi pare cel mai indicat.

În aceeaşi clipă, Lafont se apropie de el şi îi şopti câteva cuvinte. Gerald zâmbi amuzat.

— Eşti sigur?, întrebă el.

— Absolut sigur, replică Lafont.

— Pot să comunic vestea primului-ministru? Nu risc o dezminţire?

— Răspund cu capul, *Sir*.

Gerald râse ca de o glumă excelentă.

— Bine. Poftеşte, te rog, în bibliotecă pe fratele meu, pe membrii cabinetului, pe ducii de Wellington, de Beaufort şi de Northumberland, pe marchizul de Buckingham şi pe contele de Beauchamp. Spune-le că vreau să le fac o comunicare importantă.

Lafont plecă să execute porunca.

— Ce s-a întâmplat?, întrebă Lauderdale, care nu-şi mai putea stăpâni curiozitatea.

Gerald surâse.

— În curând londonezii vor fi martorii unui spectacol mai vesel şi mai palpitant decât o comedie de Shakespeare. Principesa Caroline, sau Maiestatea Sa Regina Caroline – cum vreţi să-i spuneţi – şi-a exprimat dorinţa de a fi încoronată odată cu augustul ei soţ. În curând se va înapoia la Londra.

Lauderdale făcu ochii mari.

— Cum? După ce şi-a părăsit bărbatul, după ce a colindat şase ani Europa în compania amantului ei, are tupeul să se înapoieze în Anglia şi să pretindă a fi încoronată?

Lansdowne ridică mâna.

— Să nu aruncăm cu pietre. Dacă Regentul ar fi avut o atitudine mai corectă faţă de ea, lucrurile n-ar fi ajuns aici.

— Principesa nu are nicio scuză, susţinu Lauderdale. Neînţelegerile conjugale nu o îndrituiau să se înhăiteze cu Pergami, acest italian obscur, pe care l-a ridicat la rangul de Mare Maestru şi de amant *en titre*...

— Nu se ştie nimic precis, îl întrerupse Lansdowne. Adulterul trebuie dovedit...

— Conduita acestei femei a indignat Europa, susţinu Lauderdale. La Genova îşi plimba rotunjimile de pahiderm într-o caleaşcă în formă de scoică trandafirie, alături de Pergami, îmbrăcat într-un costum inspirat de uniforma ex-regelui Murat. La cincizeci de ani, dansează pe jumătate goală, evocând-o pe Venus.

— E un adevărat scandal, interveni Patricia de Lusignan, care odată cu vârsta adoptase principii de o severitate puritană.

— Spre a-şi feri auzul de înşiruirea ororilor relatate de Lauderdale, cu ale cărui opinii era de altfel de acord, se retrase demnă.

— Nici moartea fiicei sale nu a readus-o pe drumul cel bun, continuă Lauderdale. Deplâng carenţa instanţelor judecătoreşti care întârzie pronunţarea divorţului cerut de rege.

— Să mergem în bibliotecă, propuse Gerald. Nu vreau să mă fac aşteptat.

Miniştrii şi demnitarii invitaţi de el îşi făcură în curând intrarea, precedând pe Lafont, care încheia micul cortegiu. Henry sosi cel din urmă. Băuse mult şi efectele începeau să se observe. Se congestionase, păşea nesigur, gesturile îi scăpau de sub control. Gerald îl privi impasibil, apoi se întoarse spre ceilalţi oaspeţi. După ce le înteţi curiozitatea printr-o pauză studiat prelungită, le comunică hotărârea Reginei Caroline de a reveni în Anglia spre a-şi valorifica drepturile la Coroană. Oaspeţii îl ascultau consternaţi.

— Iertaţi-mă, informaţia este verificată?, întrebă primul-ministru.

— Regina a solicitat un împrumut important Casei Sunderland, explică Gerald. I s-a respins cererea. Bineînţeles, cu toate menajamentele. Casa Sunderland nu doreşte să creeze dificultăţi dinastiei britanice.

Omise să precizeze că refuzul era cauzat de garanţiile insuficient de solide oferite de regina rătăcitoare.

— În cursul convorbirilor cu reprezentanţii Casei noastre, regina a anunţat că nu va precupeţi niciun efort pentru a face să i se recunoască drepturile. La nevoie se va adresa direct poporului englez.

Primul-ministru îşi îndreptă gânditor privirile spre candelabrul cu zeci de braţe care lumina încăperea.

— Hotărârea reginei e de natură să provoace complicaţii politice serioase.

— Cabinetul britanic a depus oare toate străduinţele pentru a o împiedica pe regină să facă un act necugetat?, rosti nemulţumit Wellington.

Sidmouth îşi tamponă cu batista albă fruntea îmbrobonată de sudoare.

— Ştiţi prea bine, *Mylord*, că am purtat negocieri interminabile cu principesa Caroline, fără a ajunge la vreun rezultat. N-a acceptat să renunţe la titlul de regină, deşi i-am oferit compensaţii materiale şi morale substanţiale.

Lordul Castlereagh, ministrul de externe, izbi cu pumnul în masă.

— Negocierile, jumătăţile de măsuri v-au adus aici. Trebuia să deschideţi un proces de divorţ, care ar fi soluţionat radical criza.

— Uitaţi că libertăţile individuale sunt consfinţite de Chartă, spuse primul-ministru. În cazul unui proces, avocaţii reginei nu s-ar fi sfiit să pună în discuţie viaţa intimă a suveranului, „căsătoria" sa, hm, *sui generis*, cu *Mrs.* Fitzherbert, afecţiunile sale pentru Lady Jersey şi Lady Hertfort... În aceste condiţii am fi făcut jocul adversarilor regimului... Regina...

Ochii lordului Castlereagh scăpărară.

— Încetaţi să mai atribuiţi titlul de regină acestei femei infame, îl întrerupse mânios pe primul-ministru.

Lordul Liverpool ridică neputincios din umeri.

— Potrivit legilor acestei ţări, titlul de regină i se cuvine de drept. Până în clipa în care instanţele judecătoreşti şi Parlamentul nu vor decide să-i ridice în mod formal acest drept, nu i-l voi refuza eu, primul-ministru al ţării.

Lordul Sidmouth trecu în faţa căminului şi îşi întinse mâinile spre focul care ardea vesel în vatră.

— Încheierea păcii părea menită să deschidă Angliei o eră de linişte şi prosperitate. Paradoxal, nici în momentele cele mai sumbre ale campaniilor napoleoniene n-am cunoscut o criză mai grea decât acum.

— E şi firesc, condiţiile economice sunt extrem de vitrege, interveni Mr. Huskisson, ministrul comerţului. Dacă am fi renunţat din timp la protecţionismul acesta absurd...

— Discutăm despre prinţesa Caroline, îl întrerupse marchizul de Buckingham.

— Economicul predomină întotdeauna politicul, replică Huskisson. Dacă situaţia internă n-ar fi fost deteriorată, nu ne-am fi temut atât de mult de complicaţiile pe care le poate genera gestul prinţesei Caroline.

Contele de Beauchamp zâmbi ironic.

— *Delenda Carthago!* Ca şi Cato Cenzorul, Mr. Huskisson nu pierde ocazia să nu ne amintească de marota sa...

— Criza economică actuală nu este o marotă, ci o realitate tristă de care trebuie să ţinem seama în orice împrejurare, stărui Huskisson înţepat. Înţeleg că nu vă convine să readuc în centrul atenţiei această chestiune. Dumneavoastră, marii proprietari de domenii, sunteţi prin definiţie adepţii unui regim protecţionist. Împiedicând importul de grâne, menţineţi la un nivel artificial ridicat preţul grânelor autohtone...

— Ei da, agricultura trebuie sprijinită, rosti Beauchamp cu dârzenie. Numai protecţionismul o poate salva de la dezastru. Importul liber de grâne ne-ar distruge.

— Nu vă gândiţi decât la interesele dumneavoastră, ripostă Huskisson iritat.

Beauchamp se aprinse la faţă.

— Ce vreţi să insinuaţi Mr. Huskisson?

— *Gentleman, gentleman,* nu vă pierdeţi cumpătul, interveni primul-ministru.

— Protecţionismul aparent avantajos pentru agricultori periclitează existenţa industriei, zise Huskisson. Prins în vârtejul argumentaţiei, ignoră întreruperea şefului său. Oprind importul grânelor din Europa, îi silim pe europeni să aplice

represalii, închizând graniţele lor pentru produsele industriale britanice. Consecinţele sunt limpezi. Lipsiţi de clienţi, ne vedem obligaţi să stocăm produsele industriale şi implicit să scădem salariile muncitorilor.

Lordul Sidmouth îşi încrucişă braţele.

— Din nefericire, Anglia este în situaţia unui om suferind de două boli grave. Medicaţia vindecării uneia din boli e contraindicată celeilalte boli şi viceversa. Din 1792 şi până în 1812, preţul cuarterului de grâu a crescut de la 43 de şilingi la 126 şilingi. În acelaşi timp însă, salariile muncitorilor scad şi totodată şi puterea lor de cumpărare...

— Cerc vicios... zise lordul Eldon. În ceea ce priveşte prinţesa Caroline...

— În niciun caz nu vă este îngăduit să sacrificaţi agricultura în favoarea industriei, grăi sentenţios marchizul de Buckingham. Întărâtat de teoriile lui Huskisson, lăsase pe al doilea plan conflictul reginei Caroline cu regalul ei soţ.

— De ce să nu o sacrificăm?, replică ministrul comerţului. Fiindcă dumneavoastră, latifundiarii, doriţi să nu vi se înjumătăţească veniturile?

— Cu agricultura se ocupă şi populaţia satelor, nu numai latifundiarii, Mr. Huskisson, interveni contele de Lauderdale.

— Populaţia satelor scade treptat, în vreme ce populaţia oraşelor creşte în proporţie geometrică, răspunse ministrul comerţului.

— Aplicaţi teoriile lui Malthus, îl sfătui în derâdere contele de Beauchamp.

— Să revenim la Stânca Tarpeiană, nu-i aşa?, replică Huskisson ironic. N-ar fi preferabil să aplicăm teoriile lui Adam Smith? Dacă nu renunţăm la îngrădirile protecţioniste, la mercantilismul îngust, la „politica de băcani", cum o numeşte pe drept cuvânt Adam Smith, mergem la o sufocare sigură. Numai o largă circulaţie a mărfurilor, numai un schimb liber cu toate ţările poate soluţiona criza. Altfel vom pieri cu toţii în vârtejul unei noi revoluţii.

— Nu mă voi înclina niciodată în faţa şantajului acelei populaţii care ne ameninţă cu revoluţia, replică ministrul Afacerilor Externe.

— Mişcările sângeroase abia au început, *Mylord*, zise Huskisson. Masacrul de la Peterloo e un simplu preludiu.

— Masacru? Deplâng expresia dumneavoastră, Mr. Huskisson, interveni întunecat ministrul de interne. Am fost nevoiţi să folosim armele. Altfel unde am fi ajuns? Politica de concesii a lui Ludovic al XVI-lea l-a dus la eşafod.

— Regret că nu pot fi de acord cu dumneavoastră, *Mylord*, răspunse Huskisson.

— Aş prefera de o mie de ori un guvern militar prezidat de ilustrul nostru duce de Wellington, decât un compromis cu drojdia oraşelor, spuse ducele de Northumberland, ridicându-se din fotoliu.

Gerald ascultase cu atenţie argumentele pro şi contra. Îl amuzase chipul în care discuţia alunecase pe alt tărâm. În calitatea lui de bancher şi de industriaş, era partizanul teoriilor lui Adam Smith şi, implicit, al politicii preconizate de Huskisson. Îşi propuse să aibă în curând un schimb de vederi cu acesta.

Castlereagh se înclină în faţa lui.

— Îmi permiteţi să mă retrag. Cu îngăduinţa dumneavoastră, voi comunica Maiestăţii Sale intenţiile acelei persoane nefaste care are cutezanţa să se intituleze regină a Angliei.

În vreme ce bărbaţii care luaseră parte la această convorbire părăseau îngânduraţi biblioteca, primul-ministru îl luă pe Gerald de braţ.

— Zilele acestea aş vrea să avem o discuţie mai lungă. Situaţia politică actuală necesită unele schimburi de vederi. Dumneavoastră, oamenii de afaceri, aveţi o optică deosebită de a noastră. Ne putem completa... Şi acum o să-mi permiteţi să mă retrag. Mâine de dimineaţă trebuie să prezidez o şedinţă a cabinetului. Şi vreau să am capul limpede. Mai ales acum, când complicaţiile abundă. Ah, numai regina Caroline ne mai lipsea...

După plecarea lordului Liverpool, Gerald trecu la bufet. I se făcuse foame. Îl găsi pe Henry instalat pe un scaun lângă o masă. Ţeapăn ca o statuie egipteană, ţinea în mâna dreaptă un pahar cu şampanie, pe care-l golea cu mişcări automate, lăsând apoi pe un lacheu să i-l umple din nou.

Ceru şi Gerald un pahar cu şampanie. Încercă să închege un crâmpei de conversaţie cu Henry, dar nu reuşi. Fratele său mai mare plutea în alte lumi. La un moment dat, senatorul Forbes apăru, ţâşnind parcă dintr-o cutie cu surprize. Şi senatorul băuse zdravăn. Era însă mai lucid decât ginerele său.

— Am venit după Henry. Susan vrea să plecăm. S-a făcut târziu. Pe Benjamin nu l-ai văzut? Îl caut de o jumătate de oră. Ciudat mai e şi băiatul ăsta. Dispare aşa, deodată, ca o nălucă.

— Am să trimit pe cineva după el, replică Gerald serviabil.

La ordinul său, majordomul mobiliză câţiva lachei care se risipiră, cercetând palatul din pivniţă şi până în pod. Dar fără niciun rezultat. Benjamin se făcuse nevăzut.

* *
*

A doua zi de dimineaţă, Gerald convocă la Montenuovo House pe Anthony Temple, pe contele de Challais, pe Leslie Clinton, reprezentantul lui Charles Sunderland, pe Salomon Gotthold, şeful departamentului afacerilor americane al Casei Sunderland din USA şi pe Douglas Kirkland, director adjunct al Băncii Sunderland din Viena, reprezentantul lui Robert. Clinton, Gotthold şi Kirkland aveau să facă pe viitor legătura între Gerald şi fraţii săi în timpul absenţei acestora.

Gerald le vorbi despre contactul său cu membrii cabinetului britanic, despre fricţiunile pe care le constatase între Huskisson şi Castlereagh şi despre efectul acestor fricţiuni asupra Casei Sunderland. Clinton, Gotthold şi Kirkland ascultau cu atenţie, formulându-şi mintal punctul de vedere pe care aveau să-l exprime când li se va da cuvântul.

— Concluzia este limpede, continuă Gerald cu acelaşi ton sec şi răspicat. Interesele Casei Sunderland ne impun să susţinem politica lui Huskisson. Liberul schimb preconizat de acesta este vital pentru existenţa Casei noastre.

Clinton, Gotthold şi Kirkland schimbară priviri nedumerite. Gerald lua hotărâri fără să le ceară părerea. În calitatea lor de membri supleanţi ai consiliului executiv, se socoteau îndreptăţiţi să participe la discuţii, să contribuie cu luminile

lor la conducerea Casei Sunderland. Preşedintele consiliului îi trata însă ca pe nişte simpli secretari.

Gotthold hotărî să ia taurul de coarne. Profitând de încheierea expunerii lui Gerald, se ridică în picioare.

— *Mr. President*, cred că o analiză...

— Nu mă interesează ceea ce credeţi, ripostă Gerald. V-am chemat aici ca să înregistraţi hotărârile mele şi să le transmiteţi şefilor dumneavoastră ierarhici. Numai fraţii mei au dreptul să-şi exprime părerile.

— N-am ştiut că...

— Acum ştiţi. Vă rog să luaţi loc.

Gotthold se roşi până în vârful urechilor. Se uită la Clinton, la Kirkland, la Anthony Temple, aşteptând un sprijin. Clinton şi Kirkland îşi vârâră nasul în hârtii. Temple răspunse la apelul mut al lui Gotthold cu o privire uşor ironică. „Nu e bine să vorbeşti neîntrebat", păreau să spună ochii lui limpezi şi albaştri. Ultima convorbire cu Jules Lafont îl lămurise asupra modului de lucru al lui Gerald Sunderland.

— Până mâine de dimineaţă, reluă Gerald, vă rog să-mi întocmiţi o situaţie a importurilor şi exporturilor de grâne şi produse industriale. Vreau să mă folosesc de aceste date în viitoarele mele discuţii cu ministrul comerţului. *Gentlemen*, sunteţi liberi.

Le strânse mâna şi îi expedie din birou. Făcu semn lui Lafont să rămână.

Când se văzură în anticameră, Kirkland, Gotthold şi Clinton se priviră consternaţi.

— Zilele acestea voi avea o explicaţie cu Mr. Gerald Sunderland, spuse Gotthold cu ofensată demnitate.

Temple râse.

— Dacă ţii la postul dumitale, Mr. Gotthold, te sfătuiesc să te abţii.

Gotthold replică oarecum descumpănit.

— Numirea în funcţia pe care o deţin este semnată de Mr. Henry Sunderland. Nu cred că ar accepta...

— Nu face experienţe pe pielea dumitale, Mr. Gotthold. Pentru Casa Sunderland a început o eră nouă. Era Gerald Sunderland.

— Totuşi...

— Dumneata eşti de curând venit printre noi. Nu l-ai cunoscut pe Richard Sunderland. Cu Richard Sunderland nu se putea discuta. Iar Gerald Sunderland este imaginea mărită de zece ori a tatălui său. *Gentlemen*, luaţi aminte. Vă salut...

În biroul său, Gerald se plantase în faţa ferestrei şi contempla gânditor clădirile cenuşii estompate de ceaţă.

— *Monsieur* Lafont, va trebui să intru în război cu lordul Castlereagh. Nu-mi rămâne altă alternativă. Am însă nevoie de arme. De arme puternice.

Se întoarse spre Lafont.

— Nu ştiu dacă m-ai înţeles.

— V-am înţeles prea bine, *Sir*. Le veţi avea.

— Timpul e scurt, *Monsieur* Lafont.

— Voi fi expeditiv, *Sir*.

Gerald îi întinse mâna. Lafont i-o strânse zâmbind, apoi ieşi.

Gerald încercă în acel moment exaltarea ostaşului în preajma unui atac. Pregătea o mare lovitură. Lovitură cu riscuri imense. Şi nu-i era îngăduit s-o rateze...

În aceeaşi dimineaţă făcu o vizită la Sunderland House. Voia să-l informeze pe Henry asupra intenţiilor sale. Bineînţeles, nu-i va destăinui în întregime planul de campanie. Henry era un fricos. Ar intra în panică.

Şeful Casei Sunderland abia se trezise. Mahmur, după beţia din noaptea trecută, se pregătea să intre în baie. Îl primi pe Gerald în dormitor. Gerald rămase neplăcut impresionat de paloarea fratelui său, de obrajii lui buhăiţi, de uşorul tremur al mâinilor.

— Ai auzit de pozna lui Benjamin?, îl întâmpină Henry în vreme ce valetul îi ţinea halatul. A lipsit toată noaptea. S-a întors acasă azi de dimineaţă. Nici n-am apucat să-l văd. Îi pregătesc o primire...

Gerald nu răspunse. Nu voia să se amestece în complicaţiile familiale ale fratelui său. Chipul lui Benjamin îi reveni în minte. Băiatul acesta îi trezise simpatia.

— Spune şi tu, continuă Henry, e de conceput asemenea purtare? În ce lumină mă pune faţă de Susan!... Ce pildă dă fraţilor săi mai mici?... Câteodată îmi spun că Susan are

dreptate... Benjamin vine dintr-un mediu deosebit de al nostru... În ultimii ani a câştigat unele deprinderi rele...

Gerald izbucni în râs.

— Deprinderi rele? Ce deosebire este între deprinderile rele şi cele bune? Totul e în funcţie de optică... Benjamin are „deprinderi rele", fiindcă fuge noaptea de acasă, fiindcă are aventuri pe care concepţiile noastre filistine le dezaprobă...

— Eşti cinic, Gerald. Societatea le condamnă...

— Societatea aceasta şi cei care o cârmuiesc sunt oare mai puţin de condamnat? Suveranii care îşi vând supuşii – aminteşte-ţi de prea augusta dinastie de Hanovra –, miniştrii care îşi vâră braţul până la cot în tezaurul public, bancherii care jupoaie pieile bieţilor debitori, industriaşii care vând arme de foc, mijloace de exterminare în masă...

— Teorii ieftine... ridicole... Mă surprind rostite de tine...

— N-ar trebui. Când dezlănţuim bătălii la Bursă, ne gândim oare că, odată cu zdrobirea adversarilor, ruinăm şi mii, zeci de mii de bieţi deponenţi?

Henry îşi încheie cordonul halatului.

— Dacă te-ar fi auzit tata...

— Tata era un om prea inteligent spre a nu-şi fi dat seama că actele lui nu erau întotdeauna conforme cu morala. Crezi că toate deprinderile tale sunt bune, Henry?

— De ce nu te referi la persoana ta, Gerald?

— Faţă de mine, Benjamin al tău este un înger.

— Şi te glorifici cu asta?

— Câtuşi de puţin. Pentru mine nu există noţiunile de moral şi imoral.

— Încerci să-l imiţi pe tata?, rosti Henry cu dispreţ.

— Nu încerc. Sunt fiul lui. Îi moştenesc şi defectele, şi calităţile.

— Mai mult defectele...

— Se poate.

— Să lăsăm aceasta, rosti Henry iritat. Ce vânt te aduce?

— Vreau să te pun la curent cu politica pe care socotesc necesar să o adoptăm faţă de cabinetul britanic.

Henry scoase dintr-o comodă o sticlă de whisky şi două pahare şi le umplu. Îşi goli paharul dintr-o înghiţitură.

— Nu-mi ţii companie, Gerald?

— Mulţumesc. Nu beau dimineaţa.

— Iată o deprindere bună. Şi la mine, o deprindere rea... Referitor la politica ta faţă de guvernul britanic, faci aceleaşi greşeli ca şi tata. Uiţi că suntem nişte simpli bancheri şi te amesteci în politica înaltă. Aceasta ar putea să ne coste scump. Tata a fost – nu o dată – pe punctul de a se ruina... În sfârşit, faci ce vrei. Eu m-am spălat pe mâini. Răspunderea este a ta... Mă ierţi, mă aşteaptă baia.

— Am vrut să te ţin la curent...

— La ce bun? Ai să faci tot ce ştii. Semeni îngrozitor cu tata. Îţi urez succes.

Îl salută fluturând mâna şi părăsi dormitorul. Gerald ridică din umeri. „Nevolnicul!", reflectă el cu dispreţ...

În cursul aceleiaşi săptămâni, Gerald avu o întrevedere cu ministrul comerţului Marii Britanii. Exprimă acordul deplin al Casei Sunderland faţă de politica preconizată de acesta.

— Atenuarea restricţiilor importului de grâne este opera mea, spuse Huskisson. Şi mă fălesc cu aceasta. Legea Cerealelor, făurită de marii proprietari funciari, interzicea importul de grâne când preţul scădea pe piaţa internă sub 80 de şilingi cuarterul. Eu am redus această limită la 66 de şilingi. Mai mult n-am putut face. Intenţionez să realizez reduceri şi unificări de taxe vamale. Mă izbesc însă, în sânul cabinetului, de opoziţia ireductibilă a câtorva oameni...

— Vă referiţi, desigur, la ministrul afacerilor externe.

— Şi la el.

— Voi încerca să stau de vorbă cu lordul Castlereagh. Poate am să-l conving...

— Nu cred că veţi reuşi.

— Afişează totuşi opinii liberale.

— Le afişează numai, Mr. Sunderland. În realitate este adeptul unei politici dure atât pe tărâm intern, cât şi extern. Ca şi Metternich, cu care lucrează mână în mână. Dar cine o poate dovedi...

Întrevederea se încheie într-o atmosferă cordială.

– Sper în triumful ideilor dumneavoastră, spuse Gerald înainte de a părăsi cabinetul ministrului.

Se înapoie preocupat la Montenuovo House. Trebuia să-l sprijine pe Huskisson. Cum? Să-i vorbească primului-ministru? Lordul Liverpool era dominat de Castlereagh. Să încerce a şi-l apropia pe ministrul de interne? Lordul Sidmouth aplica în interiorul ţării politica pe care Castlereagh o aplica în afară. Să răstoarne cabinetul? Nu dispunea de forţe suficiente. Afară de aceasta, regele se încăpăţâna să păstreze la putere un guvern tory. Castlereagh rămânea cheia de boltă. Asupra lui trebuia să acţioneze. Să-l cumpere? Castlereagh avea o situaţie materială bună, iar probitatea lui nu putea fi pusă la îndoială. Trebuiau totuşi să existe mijloace de presiune.

În aceeaşi după-amiază, Jules Lafont aduse lui Gerald ciorna unui raport trimis de prinţul Esterhazy, ambasadorul Austriei la Londra, cancelarului Metternich. Un pasaj reţinu în special atenţia lui Gerald:

„Lord Castlereagh m-a însărcinat să vă previn, principe, că socoteşte necesar să supravegheaţi mişcările şi corespondenţa lordului Byron. Lordul Castlereagh dispune de unele informaţii asupra existenţei unui complot al carbonarilor în Milano, cu ramificaţii în întreaga Lombardie".

Gerald ridică ochii de deasupra hârtiei.

— Interesant! Nu se poate spune că Sfânta Alianţă nu operează în cel mai deplin acord. Nu ştiu însă dacă raportul acesta este suficient de tare pentru ceea ce îmi trebuie mie.

— Opinia publică engleză n-ar avea cuvinte de laudă pentru un ministru britanic care dă pe mâna guvernului austriac pe un cetăţean englez aflat în străinătate. Ştiţi poate, *Sir*, că lordul Byron se află actualmente în Italia. Se pare că legăturile lui cu cercurile revoluţionare din Lombardia, Veneţia şi Statul Papal sunt destul de strânse.

— Înseamnă că omul acesta ne poate fi eventual de folos.

— Sunt de aceeaşi părere, *Sir*. O luare de contact cu lordul Byron este foarte recomandabilă.

Scoase din mapă o nouă piesă pe care o puse pe birou în faţa lui Gerald.

— Altă ciornă, *Sir*, scrisă de lordul Castlereagh însuşi. Misiva este adresată cancelarului Metternich.

„În calitatea mea de ministru de externe al Maiestății Sale Britanice, nu vă pot sprijini oficial acțiunile militare pe care intenționați a le iniția împotriva revoluționarilor din Spania și din America de Sud. Cu titlu privat vă pot asigura că nu voi întreprinde nimic împotriva Sfintei Alianțe în general și a Austriei în special, în cazul că veți socoti necesar să treceți la represalii."

Ochii lui Gerald scânteiară.

— *Monsieur* Lafont, acum înțeleg de ce te prețuia tatăl meu. Mi-a vorbit o dată sau de două ori despre dumneata în termeni entuziaști. Și fondatorul Casei noastre nu se entuziasma ușor.

Completă un înscris pe care i-l înmână.

— Iată o gratificație de cinci sute de mii de franci.

Lafont se înclină.

— Sunteți generos, *Sir*. *Monsieur* de Talleyrand a primit de la cancelarul Metternich aceeași sumă pentru 832 de piese sustrase din arhiva statului francez. Corespondența dintre Napoleon și miniștrii săi de externe, note de serviciu, rapoarte secrete, în sfârșit o întreagă arhivă cu documente compromițătoare pentru mulți oameni politici actualmente la putere. *Monsieur* de Talleyrand știa că această afacere cădea sub incidența legilor penale. Că risca să fie trimis în fața unui tribunal extraordinar și judecat pentru crimă de înaltă trădare. Prevăzător, a avut grijă să ceară cumpărătorului a i se acorda azil politic la Viena sau în oricare altă parte a posesiunilor austriece în ipoteza că împrejurări vitrege i-ar impune să părăsească intempestiv Franța. Prin termenul „împrejurări vitrege" se înțelege descoperirea isprăvii sale. Posed și ciorna acestei scrisori memorabile, încheie Lafont.

O exhibă din aceeași mapă cu comori. Gerald luă hârtia. O parcurse cu minunare.

— Duplicitatea lui Talleyrand este uluitoare.

– *Monsieur* de Talleyrand a fost unul dintre cei mai apropiați colaboratori și prieteni ai părintelui dumneavoastră, *Sir*, replică Lafont.

— Și pe tatăl meu nu l-a trădat niciodată?

— Niciodată. Pare de necrezut, nu-i așa?

— Cum îţi explici acest lucru?

— *Monsieur* de Talleyrand n-ar fi avut nimic de câştigat.

Gerald încuie preţioasele documente într-o comodă Louis al XVI-lea cu aspect inofensiv, dar blindată pe dinăuntru.

— A sosit timpul să stau de vorbă cu lordul Castlereagh.

Rămase câteva momente pe gânduri.

— Cunoşteai multe taine ale tatălui meu, *Monsieur* Lafont?

— Defunctul dumneavoastră tată mă onora cu încrederea sa.

— Se pare că nu a avut niciodată a se plânge.

— Nu-mi amintesc să-l fi nemulţumit vreodată.

Gerald se aşeză iarăşi la birou.

— Eşti curios să ştii ce am de gând să fac cu scrisorile acestea?

— Nu. Dacă veţi socoti cândva necesar să-mi spuneţi... am să vă ascult.

— *Monsieur* Lafont, am să-ţi pun o întrebare. Şi te rog să-mi răspunzi cinstit. Ştiu că, în cadrul activităţii sale, tatăl meu a folosit adeseori mijloace puţin ortodoxe. A mers vreodată până acolo încât să-şi şantajeze adversarii?

Lafont clătină din cap.

— Nu-mi amintesc...

Gerald zâmbi.

— Răspunsul dumitale este vag.

Lafont ridică din umeri.

— Nu mi-aş permite să întinez memoria lui Richard Sunderland-Beauclair, nici dacă mi-ar porunci propriul său fiu.

Gerald îi întinse mâna.

— Îţi mulţumesc, *Monsieur* Lafont.

Şeful serviciului de informaţii salută şi ieşi. Gerald rămase cu privirile îndreptate spre uşa care se închise încet în urma subalternului.

„După câte ştiu, rosti el încet pentru sine, Richard Sunderland Beauclair nu a şantajat pe nimeni. Eu am să folosesc şi această armă..."

* *
*

Escapada lui Benjamin nu rămăsese nepedepsită. Fusese supus unui regim de supraveghere strictă. Guvernorul şi dascălii săi primiseră poruncă să-l trateze cu toată severitatea. Dimineaţa, de la ora 8 la 12, şi după-amiază, de la 4 la 8, trebuia să se ocupe cu învăţătura. Breakfastul, lunch-ul şi masa de seară durau abia câte o jumătate de oră. Alcoolul nu-i era îngăduit sub nicio formă. Între unu şi patru după-amiaza, se plimba prin grădină sau cu trăsura, însoţit întotdeauna de guvernor. Seara, la nouă, era obligat să se culce, iar dimineaţa era trezit la şase. Baia, toaleta, gimnastica îi ocupau timpul până la ora breakfastului. Un adevărat regim de temniţă aurită, resimţit de Benjamin cu atât mai vârtos cu cât până atunci se bucurase de o libertate deplină. Şi la Cardiff, şi în serviciul lordului Beaminster, supravegherea era iluzorie. Mai târziu, în vagabondajul său prin Londra, se deprinsese să trăiască de azi pe mâine, să nu dea socoteală nimănui de faptele sale, să se lase călăuzit numai de fantezia şi de bunul său plac. La „The Green Bear Inn" se supusese unei oarecare orânduieli, care îmbrăca însă o formă deosebită de cea de azi. Acolo era învăţat să facă lucruri care nu-i displăceau, care-i trezeau curiozitatea şi sporeau experienţa vieţii. Trecu atunci prin multe păţanii, mai captivante decât aventurile dintr-un roman picaresc. Aici, la Sunderland House, se simţea ca o pasăre în colivie. La început, bogăţia, luxul din jurul său, hainele elegante, banii pe care-i avea pe mână îl amuzaseră. Aceste avantaje erau precumpănite însă de un mare neajuns: pierderea libertăţii. Şi libertatea este asemenea unui stupefiant de care nu te mai poţi lipsi.

În mintea lui Benjamin încolţi astfel gândul evadării. Ziua nu avea timp să viseze. Programul îi era drămuit cu atâta exactitate şi cei care-l aplicau erau atât de serioşi, încât orice încălcare ar fi fost imposibilă. Seara însă, după ce guvernorul îi stingea personal lumina, dădea frâu liber gândurilor şi făcea planuri de fugă. Înţelesese că tatăl său era un om puternic. Mâna lui l-ar fi ajuns oriunde. În Anglia, nicio ascunzătoare nu l-ar fi putut feri de oamenii lui Harrison. Nici în America nu l-ar fi aşteptat o soartă mai bună. Numai în India sau în Australia şi-ar regăsi libertatea. În peregrinările lui prin

Londra *slums*-urilor, cunoscuse marinari tineri şi bătrâni, care-i descriseseră în culori de o ameţitoare strălucire splendoarea insulelor din inima Pacificului, exotismul îmbătător al peisajelor indiene, frumuseţea pură, neîngrădită de civilizaţie, a meleagurilor australiene. Acolo ar fi vrut Benjamin să trăiască.

Într-o după-amiază, tatăl său hotărî să-l scoată pentru câteva ore în lume. Unui viitor *gentlemen* nu-i e permis să mucegăiască, pendulând numai între cărţi şi dascăli. Educaţia se formează printr-un complex armonios de experienţe care deschid orizonturi noi oamenilor de mâine. Cursele de la Epsom – spera Henry – aveau să formeze gustul lui Benjamin pentru acele manifestări sportive atât de îndrăgite de englezi, dar mai ales de reprezentanţii *gentry*-ului.

În două landouri trase de cai albi, cu ancoluri rotunde şi coame bogate fluturând în vânt, călătoreau Henry, Susan, Benjamin şi Warren, senatorul Forbes şi fiul său, precum şi Babs, care acceptase în sfârşit să asiste la această competiţie atât de lăudată. Benjamin şi Babs intrau pentru prima oară în lumea turfului. Marea aceea pestriţă de oameni, de cai, de trăsuri, de soare, de verdeaţă îi ului. S-ar fi zis că alergările de la Epsom erau numai un pretext pentru o multitudine de ocupaţii marginale. Vânzători ambulanţi cu tot felul de nimicuri viu colorate, cofetari cu tarabe asaltate de clienţi, pictori în aer liber care-ţi schiţau portretul pentru câteva pence, ghicitori în palmă, în cărţi şi în globuri de sticlă, scamatori, clovni, trişori şi hoţi de buzunare, prostituate şi oratori de ocazie gata să pledeze pentru orice cauză, de la necesitatea purificării sufletelor până la superioritatea broaştelor ţestoase asupra broaştelor lipsite de carapace. Cursele rămâneau şi o adevărată expoziţie a modei şi a eleganţei. Cele mai excentrice toalete şi penaje, cele mai îndrăzneţe linii vestimentare masculine îşi găseau partizani gata să le abordeze. Caii de rasă pură constituiau însă atracţia de căpetenie. Se făceau pronosticuri, pariuri, se aranjau târguri, se trăgeau sfori. Londonezii umili din Eastend şi bogătaşii din Mayfair erau înfrăţiţi de aceeaşi pasiune pentru cai. Niciun englez care se respectă nu-şi permite să lipsească de la aceste manifestări sportive. Sexagenarul lord Huntesdon se lăuda că

lipsise doar de la un singur derby, cel din 1815, fiindcă în acea vreme participase la bătălia de la Waterloo. Victoria unui cal stârnea un entuziasm furtunos. Se întâmplau şi înşelăciuni patente. Circula zvonul că şi regele George al IV-lea se mânjise în tinereţe într-o astfel de afacere. De atunci se jurase să nu mai frecventeze cursele de cai.

Zarva aceasta atât de pasionantă pentru amatorii turfului obosi însă şi pe Benjamin, şi pe Babs. Înghesuiţi într-o lojă din tribuna Jockey-Clubului, se uitau ameţiţi la acel furnicar omenesc. Caii care alergau pe pista verde, stimulaţi de urletele frenetice ale mulţimii, le inspirau milă.

Babs se aşezase lângă Benjamin. În pauza dinaintea ultimei alergări, zâmbi vărului ei, care stătea posomorât.

— Nu-ţi plac cursele de cai, Benjamin?

Băiatul clătină din cap.

— Nu. Nu-mi spun nimic. Dacă aş juca, poate mi-ar plăcea. Ştiu eu?

— Mie nu-mi plac deloc, zise Babs cu hotărâre. Ador caii. Însă mă doare să-i văd chinuiţi. În cursa a doua am zărit un roib rostogolindu-se cu călăreţ cu tot. Nu s-a mai ridicat. Avea, bănuiesc, picioarele rupte. Desigur, l-au împuşcat. De la depărtare n-am văzut bine.

— Cred că şi pe mine Mr. Straton mă socoteşte un fel de cal, zise Benjamin.

— Cine e Mr. Straton?

— Guvernorul meu. Nu-mi vorbeşte decât de întreceri cu alţi băieţi...

— Întreceri la învăţătură...

— Şi asta cere efort, nu-i aşa? Îmi făgăduieşte premii... Hm, să şi le păstreze.

— Băieţii de vârsta ta trebuie să înveţe carte...

— N-am nevoie de cartea lor. Aş vrea să mă întorc acasă, la Cardiff. Nu-mi plac cursele, nici petrecerile, nici balurile lor...

— De asta ai plecat de la bal?

— De asta. Umblam prin încăperile acelea pline de tipi înzorzonaţi şi plini de ei, fără să cunosc pe nimeni. Îmi venea să urlu. Atunci am dat de Kit.

— Kit?

— Un prieten. Îl cunoşteam de la Beaminster House. Am fost împreună în serviciu acolo. Acum e grom la Montenuovo House şi face comisioane pentru intendent. Asta e toată treaba lui. La bal stătea în sala servitorilor şi aştepta porunci. Acolo l-am găsit.

— Ce-ai căutat în sala servitorilor?

— Voiam să ştiu dacă e mai bine decât la Beaminster House. Când m-a văzut, Kit a chiuit de bucurie şi mi-a sărit de gât. I-am spus că sunt nepotul patronului său. La început n-a vrut să mă creadă. I-am propus să mergem în oraş, să bem o bere. S-a codit puţin. Până la urmă am reuşit să-l conving. Am ieşit pe furiş din casă şi p-aci ţi-e drumul. Am umblat toată noaptea. Din cârciumă în cârciumă.

— Frumos!, rosti Babs cu ton de dojană.

— În cârciumi m-am simţit mai bine ca la bal. Vrei să-ţi spun ceva, Babs? Am de gând să-mi iau valea. Aici mă înăbuş. N-ai să mă spui tatălui meu?

— Nu-mi place să pârăsc.

— Tu cred că mă înţelegi, Babs.

— Ştiu eu ce să spun, Benjamin?

După acel scurt interludiu de la Epsom, Benjamin reintră pe făgaşul existenţei rutiere, aride, impuse de noua sa familie. O săptămână încheiată se amărî cu dascălii şi instructorii lui. Într-o dimineaţă, valetul care veni să-l trezească din somn nu-l găsi în dormitor. Îl căutară peste tot. Zadarnic. Benjamin se topise iarăşi. Dar ceea ce dădu proporţii de catastrofă acestui eveniment fu constatarea faptului că, odată cu Benjamin, dispăruse şi Babs.

* *
*

În cursul aceleiaşi săptămâni la un bal mascat oferit de marchizul de Buckingham, Gerald avu o întâlnire decisivă cu lordul Castlereagh.

Ministrul de externe sosise împreună cu soţia sa, o matroană excentrică, lipsită de gust, care-şi împodobise turbanul oriental cu panglica Ordinului Britanic al Jaretierei. Se spunea că perechea Castlereagh lua în taină lecţii de dans.

Era greu să ţi-l imaginezi pe ministru, un personaj demn şi plin de trufie, supunându-se instrucţiunilor unui maestru de dans.

Gerald încercă în mai multe rânduri să se apropie de Castlereagh. Acesta, bănuind parcă ce avea să urmeze, îi dejuca abil manevrele. Dar şi Gerald era tenace. Profitând de un moment în care Castlereagh ieşise singur pe terasă spre a se răcori, îl blocă într-un colţ.

După un schimb de formule politicoase, Gerald declanşă atacul.

— De multă vreme doream să stau de vorbă cu dumneavoastră asupra unor chestiuni serioase.

Ministrul de externe îi răspunse cu răceală.

— Chestiunile serioase le discut la minister. Un bal mascat nu-mi pare cel mai potrivit loc pentru asemenea discuţii.

Gerald nu se lăsă intimidat.

— La minister sunteţi inaccesibil, datorită ocupaţiilor dumneavoastră multiple, *Mylord*. Nu-mi rămâne decât să profit de această întâlnire...

Tonul său uşor ironic îl irită pe ministru.

— După câte sunt informat, *Monsieur le Duc*, reprezentaţi Casa Sunderland. Dacă aveţi de discutat probleme comerciale, adresaţi-vă ministrului de comerţ. Mr. Huskisson v-ar fi de mai mult folos. Eu nu tratez chestiuni de politică externă. Mă iertaţi, sunt aşteptat de câţiva prieteni...

— Mă tem că vor fi nevoiţi să vă mai aştepte, *Mylord*. Comunicarea pe care am să v-o fac are să vă intereseze în cel mai înalt grad.

— Credeţi?

— Sunt convins. Mai înainte de aceasta ţin să vă informez de interesul deosebit pe care Casa Sunderland îl poartă unei reforme a sistemului de reglementare a comerţului exterior englez, paralel cu o degajare treptată a Marii Britanii din sistemul politic internaţional, dirijat de Sfânta Alianţă.

Castlereagh îl privi de sus.

— Nu socotiţi, *Monsieur le Duc*, că daţi dovadă de prezumţie când formulaţi aceste pretenţii?

Gerald ripostă cu seriozitate.

— „Pretenţiile“ de care vorbiţi cu atâta dispreţ, *Mylord*, sunt nu numai ale mele, ci ale tuturor cercurilor comerciale şi financiare londoneze.

— Şi tocmai dumneavoastră vă erijaţi în apărătorul lor? Mă tem că vârsta şi experienţa dumneavoastră nu vă îndrituiesc...

— Aprecierile dumneavoastră, *Mylord*, asupra vârstei şi experienţei mele nu-şi au locul în această discuţie. Am formulat nişte „pretenţii“, cum le-aţi denumit dumneavoastră, şi aştept un răspuns.

— Regret, dar nu vă datorez niciun răspuns. Îmi daţi voie să mă retrag.

— Nu mai înainte de a asculta tot ce am să vă spun, *Mylord*.

— Nu mă puteţi sili să continui o convorbire care-mi displace cu totul.

— În cazul acesta, *Mylord*, nu vă rămâne decât să citiţi mâine în presă continuarea acestei convorbiri.

Ministrul îl privi cu severitate.

— Nu înţeleg ce vreţi să spuneţi.

Gerald rosti cu acel calm exasperant, pe care-l folosea în momentele de înaltă tensiune.

— Declaraţiile dumneavoastră politice sunt în totală contradicţie cu corespondenţa dumneavoastră diplomatică secretă.

Castlereagh se făcu alb la faţă.

— Veţi da socoteală de aceste vorbe.

— Oricând, replică Gerald, exhibând copiile ciornelor procurate de Lafont. Cunoaşteţi aceste piese? Citiţi-le!

Ministrul le luă cu o mişcare bruscă din mâinile lui Gerald şi îşi aruncă ochii asupra lor.

— De unde le aveţi? Vă daţi seama că v-aţi făcut vinovat de o gravă acţiune care angajează secrete de stat?

— Mai condamnabilă este neglijenţa dumneavoastră şi a secretarilor dumneavoastră care permit ca astfel de documente să ajungă pe mâna tuturor. Dar nu acesta este esenţialul. Publicarea acestor piese v-ar compromite definitiv.

— Ştiţi cum se numeşte ceea ce faceţi dumneavoastră, Mr. Sunderland? Şantaj!

— Ştiţi cum se numeşte ceea ce faceţi dumneavoastră, *Mylord?* Înşelarea oamenilor care v-au acordat încrederea, încălcarea intereselor legitime ale Angliei, înţelegere cu duşmanii acestei ţări.

— Anglia este aliata Austriei...

— Nu este însă în slujba Austriei.

— Şi dumneavoastră vorbiţi în numele Angliei?

— Vorbesc în numele Casei Sunderland-Beauclair. Întâmplător, interesele acestei Case coincid cu interesele Marii Britanii.

Castlereagh se contractase. Bărbia începuse să-i tremure. Mâinile i se încleştau.

— Aş putea să vă trimit în faţa tribunalelor pentru crimă de înaltă trădare.

Gerald îşi păstră calmul.

— Aş putea să vă distrug cariera politică, *Mylord.* Dar n-o fac. Tot ce vă cer e să vă respectaţi mandatul. Lăsaţi mână liberă ministrului de comerţ. Şi mai pretind ceva. Restrângerea privilegiilor acordate Companiei Indiilor.

— Întotdeauna aţi folosit în luptă mijloace piratereşti, Mr. Sunderland?

— Se spune că unul dintre străbunicii mei a fost pirat.

Furios, ministrul rupse în bucăţele hârtiile şi le aruncă peste balustrada terasei.

— Faceţi progrese, *Mylord.* V ăd că vă feriţi să mai lăsaţi în urmă piese compromiţătoare. Vă reamintesc, ciornele sunt în posesia mea. Convorbirea noastră s-a încheiat... Bună seara, *Mylord.*

Îl salută cu o înclinare scurtă a capului, îi întoarse spatele şi intră în sala de bal.

* *
*

Jules Lafont ştia să se facă indispensabil. În competiţia cu Harrison câştigă victoria, descoperind în douăzeci şi patru de ore pe Benjamin şi pe Babs într-un han din Portsmouth. Cei doi tineri se pregăteau să se îmbarce pe o corabie care urma să ridice în ziua următoare ancora şi să pornească spre Spania. Plătiseră drumul. Bagajele, puţine la număr, fuseseră deja îmbarcate.

Babs şi Benjamin se înapoiară la Londra escortaţi de agenţii lui Lafont. Fuga tinerei fete provocase lui Henry o criză de nervi. Înapoierea ei îl făcu să-şi descarce furia asupra lui Benjamin. Bineînţeles nu-i impută decât propria lui evadare. Era încă destul de lucid spre a nu-i reproşa seducerea lui Babs.

În aceeaşi zi, Henry avu o convorbire cu Gerald la Montenuovo House. Îi mulţumi pentru concursul său.

— La sfârşitul acestei săptămâni, continuă el, plec la New York. Pe Benjamin îl las în Europa, spre a-şi desăvârşi educaţia. Faţă de antecedentele lui, nu cred că ar fi potrivit să-l înscriu într-o şcoală englezească. În Anglia şi-a făcut legături puţin recomandabile. Trebuie să se rupă de ele. O şcoală în Franţa, în Italia sau în Germania i-ar prinde bine. Te-ar deranja dacă ţi l-aş lăsa în primire?

— Nu m-ar deranja deloc, răspunse Gerald. Aş fi fericit să-ţi fiu de folos.

Henry respiră uşurat.

— Babs te însoţeşte la New York sau o înscrii şi pe ea la o şcoală în Europa?, întrebă Gerald cu falsă naivitate.

— Fetele n-au nevoie de studii înalte, încercă Henry să glumească. Când se mai întâmplă ca dascălii lor să fie tineri şi frumoşi, se repetă povestea Georginei...

Gerald zâmbi cu bonomie. Înţelesese de ce Benjamin era lăsat în Europa. Henry voia să-l îndepărteze de Babs. Manevra era transparentă. În fond, sarcina de a se ocupa de Benjamin nu avea de ce să-l supere. Potrivit ordinii fireşti a succesiunilor, tânărul acesta urma să devină şeful dinastiei după moartea lui Henry. De ce nu l-ar păstra în dependenţa sa? De ce nu i-ar imprima vederile sale? Aceeaşi atitudine ar trebui s-o adopte şi faţă de orfanii lui Adrien de Beaulieu. Toţi aceştia aveau să devină sateliţii săi. Astfel el, şi numai el, va fi în mod practic şeful Casei Sunderland. Bietul Henry nu făcuse o bună afacere scoţându-şi la lumină feciorul din prima căsătorie. Îşi complica mereu existenţa. O impusese pe Babs, dar nu şi-o făcuse amantă. Îl impusese pe Benjamin, dar nu-şi făcuse din el un aliat în lupta sa cu restul familiei.

În ziua următoare, Gerald primi vizita lui William Huskisson, care-l anunță că lordul Castlereagh nu se arătase ostil unor măsuri de liberalizare a comerțului exterior britanic. Ceva mai mult, se declarase partizanul unei restrângeri treptate a privilegiilor Companiei Indiilor. Membrii cabinetului erau îngrijorați de starea sănătății ministrului de externe, care, după balul de la Buckingham House, trecuse printr-o criză de depresie nervoasă inexplicabilă.

Gerald exulta. La Londra zburase din succes în succes. Se folosise de arme nu tocmai onorabile. Dar scopul scuză mijloacele. Și Gerald înțelegea să aplice fără menajamente această deviză.

În ziua plecării lui Henry la New York, Benjamin fu transferat cu întregul său personal didactic și de serviciu la Montenuovo House. În aceeași seară, Gerald îșI pofti nepotul la un supeu fără pretenții într-un local cu faimă de pe Maiden Lane. Această agapă era menită să spargă gheața dintre unchi și nepot. Gerald preferase un restaurant mai puțin select, în care Benjamin avea să se simtă în largul său. Familiarizarea cu viața strălucitoare a înaltei aristocrații urma să se facă treptat, fără zguduiri. Gerald merse până acolo cu concesiile, încât îșI încălcă severele principii vestimentare și, în locul fracului cu nasturi de diamante, arboră un simplu costum cenușiu de după-amiază. Și lui Benjamin îi îngădui derogare de la etichetă.

„Cyder Celar" îșI câștigase clientela cu pescăria, cu rinichii și cârnații săi la grătar și cu un *stout* fără pereche. Pe Benjamin îl cuceriră de îndată animația și veselia din local. Băieții de serviciu făceau și pe cântăreții, distrând clientela pestriță alcătuită din hamali, negustori din hale, scriitori și artiști, la care se adăugau și gentlemeni dornici de exotism și culoare în numeroase taverne londoneze.

Localul era arhiplin. Cu prețul unui bacșiș gras li se aduse o masă mică. Stridiile, deliciosul ficat la grătar și berea neagră îl dezmorțiră repede pe Benjamin. Se simțea din ce în ce mai bine în preajma acestui unchi atât de apropiat de el ca vârstă. Un băiat de serviciu cânta cu înflăcărare o romanță sentimentală; refrenul era reluat în cor de clienți. Nici lui Gerald nu-i

displăcea această atmosferă boemă, atât de diferită de lumea de snobi şi aristocraţi cu nasul pe sus, pe care-o frecventa în mod curent. Cântăreţul terminase romanţa într-un tremolo plin de melancolie, când un tip între două vârste, corpolent, îmbrăcat într-un costum ţipător, se apropie încruntat de masa lui Gerald. Se uită atent la Benjamin şi deodată se zbârli ca un motan pus pe bătaie.

— Ticălosule, mi-ai furat banii...

Se repezi şi-l înşfăcă de reverele hainei.

— Te-am primit în camera mea, şi tu...

Ridică mâna dreaptă, gata să-l pocnească.

Gerald rămăsese uluit. Mai înainte însă ca să fi putut interveni, Benjamin apucă braţul ridicat al namilei şi, cu o răsucire bruscă în afară, i-l dădu peste cap. Insul scăpă un urlet. Se iscă tumult. Acuzaţiile lui nu erau de natură să creeze simpatii lui Benjamin. Gerald se ridică palid de pe scaun. Nişte indivizi de la o masă alăturată se pregătiră să se arunce asupra lui Benjamin. Alţii, din spirit de contradicţie, îi luară apărarea. Gerald începu să care ghionţi în dreapta şi în stânga, spre a se degaja din înghesuială. Secondat de Benjamin, care făcu în curând un gol în jurul său, reuşi să ajungă la uşă, apoi să iasă în stradă. Săriră în trăsura care-i aştepta la trotuar. Caii, stimulaţi de biciul vizitiului, ţâşniră din loc. Toată afacerea durase mai puţin de două minute.

Gerald încercă să facă puţină ordine în îmbrăcămintea sa. Jaboul de dantelă al cămăşii atârna sfâşiat pe jumătate. Uitase în local pălăria şi bastonul. Benjamin, în schimb, era în elementul său. Strălucea de încântare.

— Am plecat fără să plătim consumaţia, zise Gerald.

— Mare pagubă!, replică Benjamin nepăsător. Imbecilul!, adăugă el. M-a confundat cu cineva. Dar l-am învăţat eu minte. O lună de zile n-o să-şi mai poată folosi braţul.

Gerald acceptă de formă explicaţia nepotului său. În sinea lui era convins că individul din restaurant nu făcuse nicio confuzie.

* *
*

O explozie cu urmări tragice la Fabrica de armament de la Nantes îl determină pe Gerald să părăsească Londra spre a se înapoia în Franţa. Avea de gând să rămână o zi la Paris, apoi să-şi continue drumul până la Nantes. Dorea să se documenteze personal asupra întinderii dezastrului. Primele veşti sosite în capitala Angliei erau alarmante. Un atelier de polizat sărise cel dintâi în aer. Nu se cunoştea cauza. Se ştia doar că un muncitor cu hainele în flăcări fusese văzut ieşind în fugă din atelier. Îl acoperiseră însă dărâmăturile. Bucăţi de lemn aprins, aruncate de deflagraţie, căzuseră peste un hangar-uscătorie, care sărise de asemenea în aer. Alte explozii urmaseră în lanţ. În câteva secunde, trei ateliere şi două magazii care adăposteau cincizeci de tone de pulbere fuseseră pulverizate. Pierderile omeneşti se cifrau la nouăzeci şi şase de oameni. Douăzeci şi trei de răniţi muriră în zilele următoare. Printre dispăruţi se număra şi Chastellux, directorul fabricii. Catastrofa depăşea în amploare explozia de la pulberăria Du Pont de Nemours, din Wilmington, Statele Unite, survenită în martie 1818.

Gerald îl găsi la Paris pe Robert, care îşi prelungise şederea în Franţa. Plecară împreună la Nantes. Erau însoţiţi de Challais şi de Lafont. În ultimul moment, Gerald hotărâse să-l ia şi pe Benjamin. Voia să-l familiarizeze cu aspecte multiple – şi bune, şi rele – ale activităţii Casei Sunderland. Parcurseseră distanţa Paris – Nantes în mai puţin de trei zile, ceea ce faţă de drumurile de atunci însemna o adevărată performanţă.

Spectacolul de la Nantes îl ului. Găsiră numai ruine, dărâmături calcinate, grămezi de moloz. În locul unui depozit de pulbere, săpat în flancul unei coline joase, rămăsese o cavernă imensă. Pe o rază de doi kilometri, numeroase case se dărâmaseră din cauza fluxului exploziei. Altele se aleseseră cu acoperişurile zburate şi cu zidurile crăpate. Fabrica de armament, plasată la o distanţă respectabilă faţă de pulberărie, nu suferise stricăciuni serioase. Toate geamurile fuseseră sparte şi unii pereţi se fisuraseră. Printre victime se aflau femei şi copii din cartierul de locuinţe învecinat, pe care îi surprinsese sub cerul liber ploaia de pietre proiectate de violenţa deflagraţiei.

Cadavrele scoase de sub dărâmături fuseseră înmormântate. Gerald rămase impresionat de priveliştea dezolantă. În locul lui Chastellux numi pe un tânăr inginer, Bernand Bachellerie, care se remarcase prin câteva perfecţionări aduse procesului de fabricaţie al armamentului greu şi semigreu. Dispuse despăgubirea familiilor celor ucişi, precum şi a persoanelor păgubite de pe urma catastrofei, ordonă reconstituirea atelierelor distruse şi, totodată, extinderea pulberăriei. Afectă fonduri substanţiale lucrărilor, recomandând lui Challais să dea tot sprijinul noului director al fabricii.

Robert, Benjamin, Challais erau impresionaţi de calmul şi eficienţa lui Gerald. Calmul acestuia era însă numai de faţadă. Îşi inaugurase activitatea cu câteva succese importante, dar şi cu o catastrofă de proporţii necunoscute în analele Casei Sunderland. Superstiţios, căuta semnificaţia acestei prevestiri.

În cursul şederii sale la Nantes, anunţă în cadrul unei şedinţe solemne hotărârea sa de a ridica un monument lui Chastellux, în grădina din faţa pavilionului administrativ.

Gravitatea lui rece contrasta cu înfăţişarea-i de adolescent. Stimulat de pilda lui William Pitt, care la douăzeci şi trei de ani devenise cancelar al eşichierului, îi adoptase atitudinea şi comportarea. Va reuşi oare să-l egaleze? Nu se va prăbuşi ca Icar, la jumătatea drumului? Tatăl său, Richard, plecase de la zero, creând impresionantul edificiu al Casei Sunderland. Gerald nu avea decât datoria să meargă pe drumul netezit de înaintaşul său. Era oare sclavul operei acestuia? Mijloacele de acţiune evoluau odată cu vremurile, dar obiectivele rămâneau în esenţă aceleaşi. Henry se descalificase fiindcă nu fusese capabil să se adapteze acestei evoluţii. El, Gerald, se simţea cu totul deosebit de fratele său. Imensele lui resurse de energie lăuntrică cereau a fi utilizate, consumate. Se întreba uneori dacă vârsta nu-i va toci avântul, nu-l va anchiloza, nu-l va imbeciliza ca pe Henry. Îndoielile acestea nu durau însă mult. Optimismul său, energia, setea de glorie îl împingeau înainte, tot înainte... Se grăbea, luptându-se cu timpul. Se socotea un titan încleştat într-o bătălie cumplită cu alţi titani, pe care trebuia să-i înfrângă. Concepţia superiorităţii lui faţă

de lume îl făcea să o privească de sus, cu un vag dispreţ, amestecat cu milă. Nu numai străinii, dar şi fraţii şi nepoţii săi se integrau în această mare turmă. Nu se socotea superior, fiindcă era posesorul unui titlu nobiliar. Făcea abstracţie de acest fals criteriu de selecţionare. Sângele albastru, atât de preţuit până mai ieri, îşi pierduse valoarea. Averea? Mulţi imbecili se bălăceau în aur. Unii îşi ronţăiau milioanele şi mureau pe paie. Alţii şi le păstrau şi le fructificau graţie unor împrejurări favorabile. În concepţia lui Gerald, fiinţa sa constituia un centru al universului, un început şi un sfârşit. Se socotea atât de sus faţă de vulg, încât opinia acestuia nu-l interesa. Megalomanie?... Poate. De ce nu? Împăraţii romani – în preajma morţii – aveau senzaţia că intră în nemurire, că se contopesc cu dumnezeirea. Confundau ciudatele şi nemaiîncercatele fenomene fizice şi psihice premonitorii morţii cu o punte de trecere în lumea zeităţilor.

Gerald adoptase o anumită rigiditate şi faţă de subalternii săi. Îi făcea adeseori să-şi piardă cumpătul, să se bâlbâie intimidaţi. Îl amuzau enorm aceste slăbiciuni, care subliniau indirect puternica-i personalitate. În ciuda aparenţelor, rămânea în fond un copil care se bucura de marile şi micile lui succese. Nu-şi dezvăluia însă niciodată sentimentele. Rămăsese tot atât de închis în sine ca şi în copilărie, când asculta – fără să se clintească şi cu o privire absentă – poveţele tatălui său. Pentru anturaj rămânea o enigmă.

Şederea sa la Nantes se apropia de sfârşit. Ar fi preferat să rămână până la încheierea anchetei deschise de Lafont în legătură cu cauzele catastrofei, însă îl rechemau la Paris treburi urgente. La Nantes, invincibilul Lafont încercă primul său eşec. În ciuda eforturilor, nu reuşi să stabilească dacă explozia se datora unui accident sau unui act de sabotaj. În ajunul plecării lui Gerald la Paris, îi ceru să fie lăsat la Nantes, spre a-şi continua cercetările.

— Prefer să mă însoţeşti, îi spuse tânărul său patron. Desemnează pe cineva, care să-ţi ţină locul. Pe Bidault sau pe Montigny.

A doua zi caravana porni spre Paris. Folosiră un itinerar mai lung, dar cu drumuri acceptabile. Şi etapele erau mai

scurte. Robert n-ar fi rezistat eforturilor fizice necesitate de o călătorie tot atât de obositoare şi de rapidă ca la ducere. Cu acest prilej înţelese că nici el şi nici Henry n-ar fi fost capabili să-l egaleze pe Gerald. Gerald era de neînlocuit. Simţământul de gelozie încercat în trecut de Robert faţă de fratele său mai mic lăsa treptat locul unei simpatii crescânde.

Sosiră la Paris într-o admirabilă seară de mai. Istovit, Robert renunţă la cină şi dormi neîntrerupt douăsprezece ore. Gerald, în schimb, convocă pe Alain, pe câţiva prieteni, precum şi întreaga sa trupă de balet. Avea de gând să inaugureze educarea lui Benjamin într-un chip ieşit din comun. Potrivit sfaturilor lui Challais, îşi rezervase într-o aripă dosnică a palatului un etaj bine ferecat în care nu aveau acces decât puţini invitaţi şi câţiva servitori de încredere. În încăperile decorate în cel mai curat stil grec antic, pereţii îmbrăcaţi în mozaicuri cu subiecte lascive, coloanele şi pardoselile de marmură, trepiedurile cu parfumuri, amforele, statuile de bronz, albastru şi ivoriu, paturile cu curburi molatice destinate banchetelor şi plasate de-a lungul meselor sculptate, covoarele cu tonuri calde, havuzurile foşnitoare creau un ansamblu în care arta era pusă exclusiv în slujba voluptăţii. Draperii de purpură acopereau oglinzi mari cu înclinări variate, dezvăluite numai în momentele de exacerbare a erotismului invitaţilor. Înainte de a pătrunde în acest sanctuar, invitaţii îşi schimbau hainele de oraş cu veşminte romane, hlamide, tunici, togi, lacerne, etole, mendicule, care puteau fi lepădate cu uşurinţă, astfel încât goliciunea oaspeţilor să corespundă goliciunii statuilor.

Pentru Benjamin, noaptea aceea avea nu numai să i se întipărească pe veci în minte, dar să-l şi înrobească lui Gerald. Vinurile parfumate, dansatoarele superbe, gata să se supună oricăror fantezii, fructele savuroase culese parcă din Grădina Hesperidelor, muzica hieratică izvorâtă din neant lăsau oaspeţilor aceeaşi impresie puternică, de neuitat, pe care paradisul artificial, creat de Hassan Sabbah, Bătrânul de la Munte, îl lăsa asupra prozeliţilor săi, ismaeliţii din Secta Asasinilor.

Pentru Benjamin, ambianţa aceasta avea ceva de vis. Acoperit doar de o amplă togă, moale la pipăit şi de-o albeaţă

strălucitoare, stătea tolănit pe un pat roman, între două fete goale, lângă o masă acoperită cu cele mai fantastice şi apetisante feluri de mâncare.

Întins pe alt pat şi sprijinit într-un cot, Gerald se uita amuzat la Benjamin. Dacă severul Henry ar fi fost de faţă, ar fi făcut desigur o criză de nervi...

A doua zi, un Gerald grav şi impecabil îşi reluă activitatea profesională în Place Vendôme. Persoanele primite în audienţă n-ar fi bănuit că tânărul care-i asculta rigid ca o statuie se complăcuse în ajun într-o orgie care lăsa în umbră fantezia despoţilor din antichitate.

În cursul acelei săptămâni, Gerald primi vizita noului ambasador al Spaniei. Succesul pronunciamentoului iniţiat de Don Rafael del Riego şi de generalul Quiroga schimbase fundamental configuraţia politică a ţării. Regele, părăsit de armată, care trecuse de partea insurgenţilor, depusese jurământul pe Constituţie. Partidul absolutist înlăturat de la putere lăsase locul liberalilor. Noul guvern organizase o miliţie naţională şi luase totodată hotărârea de a ţine alegeri pentru constituirea Cortesurilor. Societăţile patriotice răsăreau ca ciupercile. Ziarele liberale se înmulţeau prin sciziparitate. Toate făceau elogiul Constituţiei idolatrizate. Se organizau procesiuni în cinstea ei. Preoţii primiseră dispoziţie să explice din amvon, enoriaşilor, binefacerile Constituţiei. Noul regim îşi manifesta bunăvoinţa faţă de prietenii săi din străinătate, acoperindu-i cu decoraţii. Şi Gerald îşi primi recompensa: Marele Cordon al Ordinului Carlos al III-lea. Panglica albastră cu alb se armoniza cu fracurile negre sau vişinii, reflectă el în vreme ce se contempla în oglindă. Decorarea mai avea un scop. Noul guvern nu dispunea de fonduri îndestulătoare spre a-şi achita ultimele comenzi de armament şi solicita o păsuire. Gerald îşi dădu încuviinţarea. Învăţase de la tatăl său că asemenea întârzieri sunt inerente şi că păstrarea clienţilor implică unele concesii. Iar noul regim din Peninsula Iberică era un client de primul rang. Spre a se feri de o surpriză din partea Sfintei Alianţe, Spania trebuia să se pregătească de război şi, implicit, să facă mari comenzi de armament. Exact ceea ce dorea Gerald.

Prin agenţii săi, acesta făcu în zilele următoare unele indiscreţii voite. Cu prilejul unei recepţii la Ambasada Austriei, Challais vorbi ca din întâmplare ambasadorului – baronul Vincent – despre masiva înarmare a Spaniei, omiţând, bineînţeles, rolul Casei Sunderland în această chestiune. A doua zi baronul făcu o vizită la palatul Lusignan. Ambasadorul declară lui Gerald că Imperiul Austriac urmărea cu adâncă îngrijorare înarmarea Spaniei. Îngrijorarea era cu atât mai legitimă cu cât actualul guvern iberic se angajase pe un făgaş ostil principiilor Sfintei Alianţe.

Gerald se arătă foarte interesat de declaraţiile ambasadorului, dar nu făcu niciun comentariu. Baronul mai spuse că Imperiul Austriac ar privi cu neplăcere pe acei care ar furniza arme Spaniei.

— Rebeliunile nu trebuie încurajate, spuse ambasadorul.

— Casa Sunderland, declară Gerald, nu a furnizat arme rebelilor spanioli. Dacă guvernul actual al Spaniei ar face Casei noastre o comandă de arme, nu ştiu, *Monsieur l'Ambassadeur*, cum aş putea să-l refuz. Relaţiile dintre Spania şi Sfânta Alianţă nu au fost întrerupte. Nu puteţi pretinde Casei Sunderland să se arate mai catolică decât Papa.

— Furnizarea de arme Spaniei ar fi un gest inamical faţă de Imperiul Austriac, declară baronul.

Gerald ridică din umeri.

— Discuţia este prematură. În momentul în care voi primi comenzi, voi aviza. Nu ştiu însă dacă sunteţi informat că între Ducatul de Modena şi Casa Sunderland s-a încheiat un contract pentru furnituri de arme. În curând, contracte similare vor fi încheiate cu Sfântul Scaun, cu Ducatul Toscanei şi cu regatul celor două Sicilii. Nu se poate spune că nu sprijinim Sfânta Alianţă.

— Cred că veţi primi în curând comenzi importante şi din partea Ministerului de Război al Austriei. Nu ştiu dacă le veţi putea acoperi...

Gerald făcu un gest de nepăsare.

— Capacitatea noastră de producţie este nelimitată. Nu uitaţi că dispunem de fabrici de armament nu numai în Franţa, dar şi în Anglia şi în Statele Unite.

Discuţia se încheie fără a se fi ajuns la angajamente ferme. După plecarea vizitatorului, Gerald îşi frecă încântat mâinile. Ştia că ambasadorul va întocmi un amplu raport către Cancelariatul Imperiului, din care se va trage o concluzie precisă. Casa Sunderland reprezenta o forţă care nu îngăduia a fi neglijată.

În aceeaşi seară, Lafont îi prezentă un raport asupra cauzelor exploziei de la pulberărie. Comisia de anchetă prezidată de Bidault stabilea că dezastrul se datora unui act de sabotaj. Asupra unui cadavru neidentificat se găsise o schiţă a planului fabricii. Atelierul care sărise cel dintâi în aer era însemnat cu o cruce. În noaptea plecării lui Gerald la Paris, un paznic de noapte surprinsese în incinta fabricii pe un individ care încercase să se facă nevăzut. Paznicul reuşise să-l doboare cu un foc de armă. Transportat la spital, necunoscutul decedase înainte de a i se fi putut da îngrijiri.

— Care este concluzia dumitale, *Monsieur* Lafont?, întrebă Gerald.

— Fabrica de armament de la Nantes trezeşte interesul crescând al anumitor cercuri. Care sunt aceste cercuri, n-aş putea preciza încă. Vom fi însă lămuriţi în curând.

În dimineaţa următoare, Lafont se înfăţişă cu un raport cifrat sosit prin curier special.

— Noaptea trecută, în port, oamenii lui Bidault au descoperit doi necunoscuţi care încercau să se strecoare pe o corabie a Casei noastre. În cursul schimbului de focuri care a urmat, necunoscuţii au fost ucişi. Corabia încărca arme pentru Spania. Potrivit documentelor de bord şi aprobărilor legale, armele erau destinate Ducatului de Modena.

— Crezi că avem de-a face cu agenţi ai concurenţei?, întrebă Gerald. Sau cu oameni ai unei puteri străine?

— Ar putea să fie şi agenţi acoperiţi ai Ministerului francez de Interne.

— Lanţul acesta de... incidente riscă să ne creeze neplăceri, *Monsieur* Lafont.

— Aţi fi preferat să arunce corabia în aer, *Sir?* Sau să se fi documentat asupra adevăratei destinaţii a armelor? Nimeni nu ne va cere socoteală pentru moartea acelor nenorociţi. Cei

care i-au trimis cunosc riscurile meseriei. Nu poţi prepara omletă fără să spargi ouă.

— Violenţele generează adeseori consecinţe imprevizibile, *Monsieur* Lafont.

— Ştiu. Oamenii noştri sunt pregătiţi să facă faţă violenţelor. V-am mai adus ceva, *Sir*. Câteva scrisori de dragoste. Extrem de interesante şi instructive.

Gerald zâmbi. Uşurinţa cu care Lafont trecea de la o chestiune la alta îl deruta uneori.

— Scrisorile de dragoste nu sunt niciodată interesante. Îţi par poate prozaic.

— Nu-mi permit să fac aprecieri, *Sir*. Sunt de acord că misivele de amor păcătuiesc îndeobşte prin platitudine. Semnăturile însă le sporesc uneori interesul.

Scoase scrisorile din mapă şi le puse pe masă.

— Binevoiţi a citi semnăturile şi numele destinatarilor.

Gerald îşi aruncă privirile asupra misivelor. Parcurse un fragment.

„Te-am iubit la Karlsbad ca şi acolo la poalele Vezuviului, în ruinele de la Pestum ca şi pe Champs Elysées"...

Sări câteva pasaje şi se opri la semnătură.

— Klemens, citi el. Nu cumva...

— Aţi ghicit, Klemens, principe de Metternich.

Gerald citi o frază dintr-o scrisoare care era semnată „Dorothée".

„Pe mâine! Iar mâine te voi iubi tot aşa cum te-am iubit în fiecare zi a vieţii mele". Cine e această Dorothée?

— Principesa de Lieven. Soţia ambasadorului Rusiei la Londra. Divulgarea acestor scrisori l-ar plasa într-o situaţie foarte delicată pe Cancelarul Austriei.

Gerald se uită cu admiraţie la şeful serviciului său de informaţii.

— Cum ţi le-ai procurat?

— Foarte simplu. Unul dintre secretarii Cancelarului este în solda mea.

— Te-au costat scump?

— Hm, relativ. Le-am cumpărat fiindcă într-o zi ne-ar putea, eventual, servi.

După plecarea lui Lafont, secretarul de serviciu anunţă vizita unui avocat, pe nume Dean Howells.

Nou-venitul avea înfăţişarea tipică a unui om de legi, pedant, uscat şi plin de importanţă. Avocatul Howells sosea din Statele Unite cu împuterniciri speciale din partea Georginei Phipps, născută Sunderland, care cerea să i se încredinţeze tutela copiilor rezultaţi din prima ei căsătorie. Juristul se avântă într-o pledoarie doctă, împănată cu citate, menite să sublinieze temeinicia argumentelor invocate de clienta sa. Georgina Phipps era hotărâtă să se adreseze tribunalelor în cazul că nu i se vor satisface doleanţele.

Gerald îi asculta tirada fără să dea semne de plictiseală. Din când în când, înclina gânditor din cap, ca şi când ar fi cântărit temeinicia susţinerilor avocatului. Tocmai când acesta se socotea aproape de izbândă, Gerald îi tăie elanul cu o replică dură:

— Pe sora mea, Georgina, o interesează creşterea copiilor sau administrarea averii lor?

Avocatul făcu o schimă dezgustată. Riposta interlocutorului echivala cu o insultă adusă clientei sale.

— Potrivit dispoziţiilor testamentare ale defunctului nostru părinte, vorbi Gerald, tutela minorilor Raymond şi Cynthia de Beaulieu este încredinţată unui consiliu de familie, din care sora mea a fost şi rămâne definitiv exclusă. Ştiu că a făcut un demers pe lângă Mr. Henry Sunderland, dar că i s-a răspuns cu un fine de neprimire. Dacă Mrs. Phipps doreşte să se adreseze tribunalelor, este liberă să o facă. Avocaţii noştri vor ridica însă şicane fără număr şi vor tergiversa soluţionarea procesului până când minorii vor deveni majori, astfel încât pretenţiile clientei dumitale vor cădea de la sine. Regret, Mr. Howells, că timpul nu-mi îngăduie să continui această convorbire.

Sună din clopoţel.

— Condu pe domnul, porunci el secretarului, fără să ia în seamă protestele lui Howells.

Vizita îi lăsă însă un gust neplăcut. În ciuda siguranţei pe care o afişa, îl indispuneau perspectivele unui proces, deşi avea la dispoziţie tot felul de consilieri juridici care să apere

interesele Casei Sunderland. Cu acest prilej îşi impută neglijenţa de care dăduse dovadă faţă de progenitura lui Adrien de Beaulieu. Se ocupa de Benjamin în previziunea momentului în care acesta va deveni şeful Casei Sunderland şi se dezinteresase de soarta unor copii care depindeau direct de el. În câţiva ani, Raymond va atinge majoratul şi va fi înscăunat în fruntea Casei Sunderland din Spania. Trebuia să-l formeze şi pe acesta potrivit concepţiilor lui. Şi cât mai repede. Timpul îl fugărea...

Se anunţă apoi Challais. Omul acesta care trăise ascensiunea Casei Sunderland, care-i urmărise eclipsa sub conducerea lui Henry Sunderland era acum martorul exploziei de vitalitate al unui organism economic pe care-l socotise la un moment dat îmbătrânit. Pe chipul contelui, Gerald desluşi o umbră de îngrijorare; o umbră pe care Challais se străduise să o ascundă în dosul unui zâmbet amabil.

— Am primit acum o oră vizita unui personaj ciudat. Un oarecare Tiberio Pacca, fost director al Poliţiei Pontificale, actualmente membru al unei asociaţii secrete patriotice. *Signor* Pacca doreşte să cumpere arme pentru compatrioţii săi.

— Prezintă garanţii?, întrebă Gerald.

— O scrisoare de recomandaţie semnată de lordul Byron.

— Byron? Face acum şi pe conspiratorul?

— I-a plăcut întotdeauna să zguduie opinia publică. Detestă să se conformeze vechilor tipare. Byron afirmă că Signor Pacca este un om de încredere.

— Acest *Signor* Pacca pare un client serios?

— Dispune de fonduri importante.

Privirile lui Gerald întârziară meditativ asupra unei statuete de marmură.

— După câte am remarcat, aveţi unele îndoieli asupra acestui personaj.

Challais ridică braţele pe care le ţinuse până atunci în poală.

— Poate că scrisoarea este plăsmuită. Este adevărat, pe Byron îl cunosc personal. Îi cunosc şi scrisul. Unii plastografi ating însă perfecţiunea. Acum câţiva ani mi-a căzut în mână o

scrisoare de schimb semnată de mine. Mai bine zis, prevăzută cu o semnătură atât de bine ticluită încât aş fi putut să jur că era a mea... N-ar fi exclus să avem de-a face cu un agent provocator în slujba poliţiei austriece.

— Unui agent provocator nu i se încredinţează sume importante.

— Nu uitaţi că *Signor* Pacca a fost un înalt demnitar al Statului Papal.

Gerald făcu un gest de îndoială.

— Pisicile cu clopoţei nu sunt tocmai indicate pentru asemenea roluri. Păstraţi legătura cu acest om.

— M-am gândit că prudenţa...

— Deunăzi Lafont îmi vorbea despre riscurile meseriei. Dacă dintr-un exces de prudenţă l-aş fi respins pe Riego, aş fi pierdut o foarte importantă comandă. Nu ne putem îngădui să întrerupem dialogul cu *Signor* Pacca. Robert vinde armament actualilor conducători ai Italiei. Eu vând arme celor care vor să-i răstoarne. Câştigul e dublu.

— Jocul dublu implică întotdeauna primejdii, răspunse Challais.

— Comunicaţi, vă rog, lui Lafont să cerceteze atent activitatea acestui fost demnitar papal. Raportul să-mi parvină în cel mai scurt termen. Păstraţi legătura cu Pacca. Daţi-i timp lui Lafont să facă investigaţii.

Challais suspină.

— Sunteţi contrariat, *Monsieur* de Challais?, zâmbi Gerald.

Contele îl privi cu gravitate.

— Îmi permiteţi să vorbesc deschis?

— Vă rog. Preţuiesc în cel mai înalt grad sinceritatea colaboratorilor mei.

Challais făcu o pauză.

— Poate că am îmbătrânit. Poate că nu mai corespund noilor metode de lucru. Expansiunea bruscă a Casei noastre mă nelinişteşte. De câteva luni încoace înregistrăm o dezvoltare uimitoare a afacerilor. O dezvoltare pe care aş asemui-o cu creşterea explozivă a ciupercilor după ploaie...

— Şi asta vă supără?

— Nu mă supără, mă îngrijorează. Îmi evocă unele precedente. Ordinul Templierilor ajunsese la apogeu. Dispunea de averi fără număr şi de o putere aparent incomensurabilă. A stârnit invidia. Regii şi Papa s-au înspăimântat de dezvoltarea haotică a acestui stat în stat. Rezultatul îl cunoaşteţi. Ordinul Templierilor a fost şters de pe faţa pământului.

Gerald râse amuzat de temerile bătrânului.

— Vă asigur, *Monsieur* de Challais, că nu-mi voi încheia existenţa pe rug, ca Jacques de Molay, Marele Maestru al Templierilor.

Challais aruncă asupra lui Gerald o privire plină de afecţiune, apoi ieşi.

* *
*

Secretarul intră iarăşi.

— Un oarecare Mr. Stephenson vă roagă să-l primiţi, *Sir*. Spune că ar fi inventat o maşină cu aburi care merge pe roate, cu foarte mare iuţeală.

Gerald ridică mâinile.

— Astăzi nu mai primesc pe nimeni. Mi-e de ajuns. Să vină altă dată...

* *
*

Raportul lui Lafont asupra lui Tiberio Pacca dezvălui aspecte bizare în legătură cu activitatea acestui personaj. Fostul director al Poliţiei Pontificale era nepotul cardinalului Pacca, confidentul Papei Pius al VII-lea în timpul captivităţii acestuia la Fontainbleu. Datorită încrederii de care se bucura la Vatican, *Monsignor* Tiberio Pacca întocmise în calitate de magistrat-instructor dosarele inculpaţilor capturaţi după eşecul complotului de la Macerata.

Trei ani mai târziu, directorul Poliţiei fusese denunţat Suveranului Pontif că ar fi fost agent secret al Carbonarilor. Datorită acestei complicităţi cu conspiratorii, unele căpetenii ale complotiştilor reuşiseră să dispară.

Arestarea lui Tiberio Pacca era inevitabilă. Prevenit de unchiul său, directorul Poliţiei fugise de la Roma şi, după multe peripeţii, eşuase în Franţa.

La Paris întreţinea legături cu unele cercuri masonice. Tiberio Pacca era unul din acele personaje tulburi pentru care intriga şi manevrele de culise alcătuiesc raţiunea de a fi.

Gerald era descumpănit. Lafont îi spusese că va cere informaţii suplimentare agenţilor săi din poliţia austriacă spre a lămuri definitiv adevăratul rol al lui Signor Pacca.

Într-o dimineaţă, Gerald primi o vizită bogată în urmări. Un oarecare bancher Klaus din Roma, care întreţinea active legături comerciale cu Casa Sunderland din Austria, se înfăţişă spre a-i solicita sprijinul într-o afacere delicată. Achiziţionarea unui important stoc de arme pentru o organizaţie „patriotică" din Italia.

Bancherul Klaus era un individ mărunt la trup, brunet, cu favorite stufoase. Mişcările-i vioaie îl asemuiau cu o maimuţă plină de nerv.

— Cunoaşteţi cumva pe un oarecare Tiberio Pacca?, îl întrebă Gerald, dornic să afle dacă nu exista o legătură între fostul director al Poliţiei Papale şi Klaus.

Bancherul îl privi pe sub sprâncene.

— Am avut ocazia să-l cunosc, replică el rezervat.

— Ştiţi pentru cine lucrează în prezent?

— Ştiu că este refugiat politic. A adus servicii organizaţiei patriotice pe care o reprezint.

— Informaţiile mele asupra acestui domn nu sunt tocmai favorabile.

Bancherul făcu un gest de negare.

— Absurd. Tiberio Pacca este un om verificat. Şi-a compromis cariera din devotament pentru cauza noastră.

— Nu credeţi că este un agent dublu?

— Nu. Categoric nu.

— Aş prefera, *Monsieur* Klaus, să nu-i vorbiţi despre discuţiile noastre de afaceri.

Bancherul îşi trecu mâna prin părul său creţ, de un negru ce bătea în albastru.

— În organizaţia pe care o reprezint, oamenii nu sunt guralivi. Indiscreţiile se plătesc cu moartea.

— Perfect. Să revenim la afacerile noastre. Ştiţi, *Monsieur* Klaus, că dumneavoastră nu aveţi voie să cumpăraţi arme, şi

nici eu să vă vând. Dacă s-ar afla că am încheiat o astfel de tranzacţie, am suferi amândoi consecinţe grave.

— Gurile noastre sunt cusute, *Monsieur* Sunderland.

— Condiţiile noastre le cunoaşteţi, cred. Plata anticipată.

— În regulă.

— Casa noastră asigură transportul armamentului până la un punct în largul mării, de unde va fi preluat de navele dumneavoastră. Punctul acesta îl vom stabili în comun.

Bancherul fixă gânditor un motiv complicat de pe covorul de Persia.

— Ne-ar conveni ca acest punct să nu fie prea îndepărtat de coastele Italiei. Nu dispunem de nave de cursă lungă.

— În cazul acesta cheltuielile transportului vor costa considerabil. Mediterana este bântuită de piraţii barbareşti. Expediţiile de pedepsire n-au prea dat rezultate. Riscurile vă privesc în întregime.

Bancherul suspină adânc.

— Condiţiile sunt grele, *Monsieur* Sunderland.

— Regret, *Monsieur* Klaus. Aplicăm regimul acesta tuturor clienţilor noştri. Evident, nu aveţi obligaţia să le acceptaţi.

Gerald îşi examină unghiile.

— Nu suntem singurii fabricanţi de arme, reluă el.

Bancherul îşi plesni uşor palmele, apoi începu să-şi frece încet mâinile, ca şi când le-ar fi spălat.

— Nicio fabrică de armament nu-mi poate executa comanda în maximum trei luni, aşa cum am nevoie. Ştiu că dumneavoastră puteţi livra armele şi mai repede.

— Este adevărat, admise Gerald.

— Accept deci toate condiţiile.

— Oficial, armamentul dumneavoastră va fi destinat Ducatului de Modena, cu care avem contracte în curs. Aceasta pentru autorităţile franceze. Pe drum îşi va schimba, bineînţeles, destinaţia. De ce arme aveţi nevoie?

— Douăzeci de mii de puşti şi treizeci de mii butoiaşe cu pulbere.

Gerald îşi aminti de distrugerile suferite de pulberăria de la Nantes.

— Vă pot livra puştile în două luni. Pulberea însă va mai întârzia. Trebuie să o aduc de la fabrica noastră din Anglia, care execută actualmente o importantă comandă pentru Prusia.

Chipul bancherului se întunecă.

— Am acceptat toate condiţiile dumneavoastră. Dorim ca şi exigenţele noastre să fie împlinite.

Gerald chibzui câteva clipe. Îşi zise că putea lua cele treizeci de mii de butoiaşe din stocul comenzii prusace.

— Fie, încuviinţă el. Veţi primi şi pulberea.

Bancherul zâmbi satisfăcut.

— Îmi place să lucrez cu dumneavoastră, *Monsieur* Sunderland. Mâine de dimineaţă veţi primi banii.

— Vă atrag atenţia, *Monsieur* Klaus, că nu vom încheia niciun fel de înscris.

— Ştiu, *Monsieur* Sunderland. Asemenea târguri se încheie fără înscrisuri. Casa Sunderland prezintă suficiente garanţii. De altfel, în activitatea noastră, documentele ar fi extrem de compromiţătoare. Membrii organizaţiei din care fac parte îşi îndeplinesc din convingere obligaţiile. Dacă ar călca strâmb, riscurile ar fi prea mari. Viaţa omului e foarte fragilă, adăugă bancherul cu subînţeles.

— Credeţi că era necesară aluzia?, replică Gerald ironic.

Bancherul făcu o mutră nevinovată.

— Aluzie? Iertaţi-mă, nu am făcut nicio aluzie.

— Atunci am avut impresia, zise Gerald. Să lăsăm aceasta. Mâine de dimineaţă vă aştept pentru perfectarea tranzacţiei.

Capitolul 6

În trăsura lui de călătorie, care-l purta spre ţărmurile însorite ale Italiei, Robert Sunderland îşi depăna mohorât gândurile. Se uita la priveliştile care se perindau dincolo de geamurile lăsate ale portierelor fără să le vadă. Se concentrase asupra imaginilor făurite înlăuntrul său de acel proces retrospectiv de analiză a evenimentelor care de la o vreme se desfăşurau cu o iuţeală uluitoare. Nu i se spunea în van „diplomatul familiei". Îi plăceau combinaţiile de culise, sforăriile bursiere, calmul operaţiilor bancare concepute şi dirijate din găoacea cabinetelor de lucru. Îi repugnau iniţiativele temerare ale lui Gerald, procedeele lui brutale, imprudenţa cu care se avânta în vârtejul ciocnirilor politice atât de frecvente în acel început de secol. Erau momente – ce-i drept, puţine la număr – când îi admira îndrăzneala, nepăsarea în faţa primejdiilor. Stimulat de pilda lui, încerca o euforie reconfortantă care dura însă puţin, ca şi efectele unei beţii. Urmau apoi clipe de descurajare. Poate vârsta să fi fost de vină. Era atunci ispitit să se izoleze de lume şi de afaceri, să renunţe la totul. Să-l lase pe Gerald să se descurce singur, pe Henry să se descompună în mediul halucinant al beţiei, pe Charles să se dedice nestingherit violenţelor fireşti naturii lui care, mai devreme sau mai târziu, trebuiau să-l ducă inevitabil la pierzanie.

Ar fi făcut acest pas, dacă nu l-ar fi urmărit parcă de dincolo de mormânt privirile severe ale tatălui său. Casa Sunderland

îl târa, aşa cum o avalanşă târăşte tot ce întâlneşte în cale. De la o vreme avea senzaţia că devenise o unealtă a acestei Case, care căpătase, treptat, însuşirile unui organism viu, nesăţios şi tiranic. Gerald, acest frate nevârstnic, avea cutezanţa să creadă că va putea susţine pe umerii săi imensa reţea de bănci şi de fabrici, de şantiere navale şi de întreprinderi comerciale de tot felul, repetând isprava lui Atlas care sprijinea bolta cerească. Robert se întreba dacă Gerald nu va fi strivit de uriaşa povară. Cu inconştienţa tinereţii, acesta se înhămase la o muncă pe care nici Hercule n-ar fi reuşit s-o ducă la capăt.

Robert avea în general o părere bună despre propria lui persoană. Câteodată însă îşi analiza critic activitatea. Ajungea atunci la concluzii deprimante. Ce realizase până în prezent? În Haiti fusese un simplu figurant, umbrit de cumnatul său, uluitorul Adrien de Beaulieu. În Spania, bancherul Ouvrard îl jucase ca pe o fantoşă. Numai Jules Lafont dezvăluise maşinaţiile acelui aventurier, care părea să se fi identificat cu geniul răului. Nici în Austria nu făcuse mare ispravă. Combinaţiile lui din ultima vreme vădeau o oarecare abilitate. Captase încrederea ducelui de Modena. Acum era pe punctul de a-i câştiga şi pe ceilalţi suverani ai Italiei. Gerald ameninţa să-i strice însă toate socotelile. În vreme ce el, Robert, trata cu reprezentanţii ordinii legitimiste, fratele său stabilea contacte cu emisarii grupurilor revoluţionare. Ce se va întâmpla dacă poliţia lui Metternich va descoperi acest joc dublu? Sfânta Alianţă care reuşise să-l doboare pe Napoleon nu va găsi oare mijloacele şi forţa de a-l demasca, combate şi doborî pe Gerald Sunderland? Este adevărat că spre deosebire de Charles, care lupta pe faţă împotriva orânduirii politice stabilite de Congresul de la Viena, Gerald activa subteran. Charles – acest Don Quijote violent şi ridicol – se afla în America şi Oceanul ridica între el şi Metternich o barieră care-l ferea de riposte. Gerald acţiona însă în mijlocul viesparului. Cu forţele financiare şi economice de care dispunea, cuteza să sape – ca o cârtiţă – temeliile formidabilului sistem politic poliţist instituit în Europa de Metternich şi de Ţarul Alexandru. Gerald, acest biet copilandru prezumţios, avea să fie strivit de pumnul adversarilor săi. Robert regreta că se

lăsase târât în această primejdioasă aventură. Îşi aminti că şi fraţii Rotschild înfruntaseră mari pericole, transportând în taină pe teritoriul Franţei napoleoniene, aflată în plin război cu Spania ocupată şi răzvrătită, aur destinat trupelor britanice debarcate în Peninsula Iberică, pentru a sprijini pe răsculaţi. Şi fraţii Rotschild îşi jucaseră atunci capul. Gândurile întunecate ale lui Robert prinseră să se lumineze iarăşi de zorii unui optimism timid. Îşi amintea că în aceeaşi epocă şi el îşi jucase viaţa pe o carte, trecând din Franţa în Anglia textul tratatului de la Tilsit, pe care tată său şi-l procurase prin mijloace puţin ortodoxe. Dacă ar fi fost prins, şi-ar fi încheiat existenţa în faţa plutonului de execuţie...

Robert trecu în galopul cailor prin Sens, Auxerre, Macon, Lyon, Chambery, Modane, străbătu anevoie trecătoarea Mont Cenis, pe o furtună de zăpadă ca în toiul iernii şi, după nouă zile de drum, ajunse la Torino. Călătorea cu mare iuţeală, dar nu reuşea să atingă recordul bătut de trăsurile de poştă ale lui Napoleon, care parcurgeau în două zile şi jumătate distanţa dintre Torino şi Saint Cloud. Este adevărat că imperialul său predecesor dormea în trăsura amenajată în acest scop şi nu se oprea decât pentru a i se schimba caii. Robert poposea noaptea prin hanuri, fiindcă Sandra n-ar fi suportat oboseala unei călătorii neîntrerupte.

Rămaseră două zile la Torino, apoi îşi continuară drumul prin Milano, Padua şi Verona, sosind la Veneţia în seara zilei de 2 iunie. Robert făcuse acest ocol până în oraşul lagunelor, fiindcă Gerald îl rugase să se intereseze de copiii lui Adrien de Beaulieu, instalaţi la Palazo Andreea, sub supravegherea guvernorului *Signor* Giovani Bardolino.

Trecuseră mulţi ani de când Robert nu mai fusese la Veneţia. Nu-şi anunţase sosirea, fiindcă voise să vadă condiţiile reale în care trăiau şi se dezvoltau nepoţii săi. O vizită cu surle şi trompete ar fi necesitat pregătiri şi machieri de circumstanţă, care i-ar fi ascuns poate unele adevăruri.

Gondola se opri în faţa intrării lui Palazzo Andreea, odată cu căderea nopţii peste Canal Grande. Fastuosul sanctuar închinat de Richard Sunderland amantei sale era cufundat în întuneric. La o fereastră de la etajul al doilea sclipea o

lumină. Clădirea, care respira prin toţi porii prezenţa spirituală a Andreei, îi provoca lui Robert o repulsie de nestăvilit. Deschise un lacheu bătrân, îmbrăcat într-o livrea decolorată, împodobită cu eghileţi de fir înnegriţi de umezeală şi de vreme. Servitorul purta în mâna dreaptă un sfeşnic cu trei lumânări, care aruncau pe stejarul bogat sculptat al uşilor de la intrare jocuri tremurătoare de lumini şi de umbre.

Robert şi Sandra pătrunseră în hol. Încăperea era atât de mare, încât flăcăruile lumânărilor nu izbuteau să-i lumineze marginile. Ici-colo, sclipeau rama aurie a unui tablou, suprafaţa netedă a unei coloane de marmură, conturul braţului frumos arcuit al unei statui. Pe pardoseala de mozaic cu tonuri verzi, de jad, umbrele oaspeţilor şi ale slujitorului care se îndreptau spre scara monumentală din fund păreau să fluture ca nişte drapele cernite.

După un dublu rând de coloane se zări tabloul în mărime naturală al Andreei. Lumina lumânărilor reliefa cu paradoxală forţă chipul alb al tinerei femei, dându-i viaţă. Înfiorată de această apariţie, Sandra se lipi de braţul soţului ei. O impresionau imensitatea încăperii, zgomotul paşilor care se pierdeau sub bolţile întunecate, stârnind ecouri ca într-o catedrală.

— Lugubră atmosferă, şopti ea cu superstiţioasă teamă. Am senzaţia că mă aflu într-un cavou.

Robert îi zâmbi încercând s-o liniştească.

— Palatul acesta străvechi are nevoie de lumină multă, de mulţi servitori, de oaspeţi şi de o muzică de harfe care să-l pună în valoare. Asemenea femeilor care, după o anumită vârstă, au nevoie de bijuterii şi de farduri, spre a da o nouă strălucire frumuseţii lor mature.

Sandra îşi trase braţul de sub braţul lui.

— Faci vreo aluzie?, întrebă ea înţepat.

— Dumneata eşti tânără, foarte tânără, scumpa mea, rosti Robert cu înflorită politeţe.

— Mi-ar plăcea să cred în sinceritatea acestui compliment, replică ea, ridicând uşor palele rochiei spre a urca treptele de marmură.

Robert se uita cu milă la bătrânul servitor care-i preceda gârbovit, abia târându-şi picioarele.

— Unde ne culci în noaptea asta?, îl întrebă el.

— În apartamentul maur, Înălţimea Voastră.

— Prea mare. Aş prefera o cameră mai intimă.

— Cum porunciţi, Înălţimea Voastră.

Îi conduse într-un salon vast cu mobile grele, veneţiene. Aprinse luminile din sfeşnicele şi girondalele de argint.

— Doreşte Înălţimea Voastră un aperitiv înainte de masă?

— Câte un pahar de Porto. Ai grijă. Secretarii şi servitorii mei trebuie să sosească dintr-un moment într-altul. Au rămas în urmă cu bagajele. Să-i cazezi cum se cuvine.

— Prea bine, ÎnălţimeaVoastră.

— Şi încă ceva. *Master* Raymond şi *Miss* Cynthia sunt acasă?

— Îşi fac lecţiile de seară, Înălţimea Voastră.

— Pofteşte-i până aici. Vreau să-i văd, porunci Robert.

Lacheul se înclină atât cât îi îngăduia anchiloza şirei spinării. Sandra avu impresia că-i aude oasele ciocnindu-se.

După plecarea servitorului, Robert deschise una din ferestre.

— Să intre puţin aer, zise el. Îmbâcseala asta mă sufocă.

Sandra îşi petrecu degetul pe capacul auriu al unui clavecin instalat în colţul salonului. Lăsă o pârtie minusculă în stratul gros de praf.

— Cred că au trecut ani de când nu s-a mai scuturat pe aici, zise ea.

— Neglijenţa asta este cauzată de meschinăria lui Henry, care n-a păstrat din întregul personal de serviciu decât două sau trei edecuri. N-a lăsat nici măcar paznici pentru comorile de artă acumulate în acest palat. E o adevărată minune că n-au fost jefuite.

— De ce nu le luaţi de aici?, întrebă Sandra. N-are rost să mucezească, neştiute de nimeni, în hala aceasta de vechituri.

— Tatăl meu a lăsat cu limbă de moarte să nu fie scoase din Palazzo Andreea.

— Prostii!, reflectă cu voce tare Sandra.

În aceeaşi clipă valetul intră solemn.

— *Master* Raymond şi *Miss* Cynthia, anunţă el cu glas cârâit de papagal.

Copiii lui Adrien de Beaulieu intrară sfioşi în salon. Băiatul era înalt, blond, frumuşel şi foarte bine făcut. Fetiţa – firavă şi subţire ca o tijă de crin. În urma lor păşea un tânăr cu ochi de iluminat sau de poet.

— *Signor* Giovanni Bardolino, anunţă iarăşi valetul. Robert şi Sandra dădură mâna cu copiii. Cynthia făcu o reverenţă adâncă, de modă veche.

— Câţi ani ai, Raymond?, întrebă Robert cu simpatie.

— Patrusprezece ani, *Sir*, răspunse băiatul cu perfectă dicţiune oxoniană.

— Frumos accent, foarte frumos, rosti Robert admirativ. Cine te-a învăţat să vorbeşti aşa? Ai studiat la Oxford, *Signor* Bardolino?, se adresă el guvernorului.

— Nu am avut acest privilegiu, *Monsieur le Comte*, răspunse italianul.

Glasul lui avea inflexiuni calde, muzicale. Sandra îl privea cu interes. Uitase de copii.

„Îl place şi pe ăsta", reflectă Robert plictisit.

— Profesorul de engleză al copiilor, continuă guvernorul, este un vechi prieten al regretatului dumneavoastră părinte. Poate l-aţi cunoscut. Mr. Guy Wragby.

— Wragby?, exclamă Robert plăcut surprins. Mai trăieşte Guy Wragby?

— Se bucură de o remarcabilă tinereţe spirituală, *Monsieur le Comte*.

— Aş vrea să-l văd. Să-i fac o vizită sau să-l poftesc aici?

— E preferabil să-l poftiţi la Palazzo Andreea. Nu locuieşte în condiţiuni tocmai strălucite. Când doriţi să-l chem?

— Cât de curând. N-am să rămân la Veneţia decât două sau trei zile. Trebuie să plec la Roma şi la Neapole. În seara aceasta iei masa cu noi, *Signor* Bardolino.

— Vă mulţumesc. Cu îngăduinţa dumneavoastră, voi da poruncă lui Pompey să pregătească cina. O să ne iertaţi modestia meniului. Copiii sunt deprinşi să mănânce frugal.

Robert îl privi mirat.

— Frugal? De ce frugal? Sunt în plină perioadă de creştere...

Italianul făcu o schimă jenată.

— Fondurile alocate hranei copiilor sunt modeste. Din dispoziţia lui Mr. Henry Sunderland.

Scandalizat, Robert se întoarse spre copii, pe care-i cercetă cu atenţie. Paloarea lor, pe care o atribuise la început luminii gălbui a lumânărilor, îşi căpăta acum adevărata explicaţie.

— Nu e nevoie să-l deranjezi pe Pompey, *Signor* Bardolino, zise el. Servitorii mei vor sosi cu proviziile necesare. Dumneata şi copiii sunteţi invitaţii mei.

Ce-ar fi spus Georgina dacă ar fi aflat la ce regim de înfometare erau supuşi copiii ei? Robert era hotărât să ia măsuri de îndreptare. Orfanii aceştia erau vitregiţi cu bună ştiinţă. Încerca Henry să se descotorosească de ei spre a le moşteni milioanele? Nu-l socotea atât de josnic. Aplica acest regim în temeiul unui prost înţeles spirit de economie.

În noaptea aceea, personalul de serviciu al palatului fu chemat să servească la unul din acele somptuoase supeuri, atât de firești în timpul vieţii creatorului dinastiei. Din porunca lui Robert, intendentul rupse sigiliile bufetelor în care erau închise tacâmurile de argint şi de aur, serviciile de masă de Saxa şi de Sèvres, cristalele de Boemia şi de Murano. Masa lungă, scăpărătoare de argintărie, oferi iarăşi unul din acele spectacole măreţe cu care copiii lui Adrien de Beaulieu nu mai erau de mult obişnuiţi...

În după-amiaza următoare, Guy Wragby sosi la Palazzo Andreea, răspunzând invitaţiei lui Robert. Arbora un frac cenuşiu, sobru, de o modestie care-i vădea jena financiară. Singura-i podoabă era un foarte subţire lanţ de aur.

Guy Wragby era mai gras ca niciodată. Obrajii şi guşa i se revărsaseră, pântecele uriaş o pornise la vale, pulpele dolofane îşi pierduseră orice formă. Când Wragby intră în salonul spaniol şi Robert făcu câţiva paşi spre a-l întâmpina, persoanele de faţă avură impresia că asistă la rostogolul a două bile de biliard care se ciocnesc după o traiectorie determinată de tacurile nevăzute ale unor jucători imaginari.

Cei doi bărbaţi îşi strânseră afectuos mâna. Depănară amintiri despre Richard Sunderland, vorbiră despre Veneţia, despre Anglia, pe pământul căreia Wragby nu mai călcase de mulţi ani.

— Mai scrieţi acele minunate şi spirituale scrisori pe care tatăl meu le preţuia atât de mult?, întrebă Robert.

— Continui să le scriu, răspunse Wragby blajin. Au rămas singura mea consolare. Dar nu le mai trimit nimănui. Rămân în sertare...

— De ce?

— Toţi prietenii mei au murit.

— De ce nu vă faceţi noi prieteni? Mulţi oameni ar fi bucuroşi să le citească.

— Credeţi? Pe vremuri aveam ce scrie. Veneţia îmi furniza un material divers cu care puteam umple zeci, sute de scrisori. Azi, Mr. Sunderland, Veneţia e moartă. Da, da, Veneţia e un oraş mort, populat cu fantome. Palatele şi bisericile lui nu mai sunt decât nişte monumente funerare care amintesc gloria trecutului.

Robert reţinu la cină pe Guy Wragby. Conversaţia plină de farmec a fantasticului bătrân o captivă şi pe Sandra. După cină, Robert, Sandra, Guy Wragby, secretarii lui Robert, copiii şi Bardolino vizitară galeriile de tablouri. Pânzele semnate de maeştrii italieni, flamanzi şi spanioli, adunate cu atâta pasiune de Richard Sunderland, smulgeau privitorilor exclamaţii de admiraţie.

— Colecţia aceasta e unică, spuse Wragby. Nici comorile din Palazzo Pitti nu o pot egala.

Robert constată că tablourile, statuile, obiectele de artă erau pline de praf şi murdărie. Cei patru bătrâni pe jumătate ramoliţi, care alcătuiau personalul de serviciu, abia dacă pridideau să întreţină curăţenia în camerele ocupate de copii şi de guvernor.

Aproape de miezul nopţii, Wragby îşi luă rămas-bun de la gazdele sale. Locatarii lui Palazzo Andreea se pregătiră de culcare. În curând, ultimele lumini se stinseră şi clădirea se cufundă în beznă.

Bubuituri puternice în uşa de la intrare îi treziră pe toţi din somn. Robert aprinse lumânarea de pe noptieră. Se uită la ceas. Era trei şi douăzeci. Nedumerit de această intempestivă vizită nocturnă, coborî din pat şi îşi îmbrăcă un halat de mătase. Sandra, pe care frica de fantome o determinase

să se culce în aceeaşi odaie cu soţul ei, se ridicase speriată într-o rână şi se uita întrebătoare la Robert. De jos se auzea zgomot de glasuri care făceau să răsune clădirea. Robert îşi înnodă cordonul de la halat şi, înarmat cu o lumânare, ieşi pe coridor. Cei doi secretari, Eric Curtis şi Peter Kimball – îmbrăcaţi tot atât de sumar – îşi făcură de asemenea apariţia. Robert coborî înciudat scările, urmat de secretari. Spectacolul din marele hol îi spori nedumerirea. Jandarmi în uniformă păzeau intrările. Câţiva indivizi neobrăzaţi – probabil agenţi ai poliţiei, în civil – treceau din încăpere în încăpere, într-o absurdă încercare de percheziţie. Servitorii palatului stăteau înspăimântaţi deoparte.

Un bărbos se priponi în faţa lui Robert. Numai ochii şi nasul i se mai vedeau din clădăria luxuriantă de păr.

— Dumneata cine eşti?

Robert se aprinse ca o grenadă.

— Întrebarea aceasta ţi-o pun eu dumitale. Ce cauţi noaptea într-o casă particulară?

— Poliţia, răspunse laconic bărbosul. Am ordin de percheziţie.

— Cine şi-a permis....

— Cine eşti dumneata?, stărui bărbosul ignorându-i întrebarea.

— Sunt Robert Sunderland, conte de Montorgueil, grande de Spania.

Titlurile sforăitoare tăiară în parte elanul bărbosului.

— Îmi permiteţi să mă prezint. Antonio Devoto. Comisar-şef. Am ordin să percheziţionez acest palat.

În acelaşi moment, Giovanni Bardolino apăru coborând scara. Era îmbrăcat în haine de oraş şi escortat de doi jandarmi şi un civil.

Comisarul-şef se întoarse spre civilul din stânga guvernorului.

— Acesta e Giovanni Bardolino?

— Acesta, *Signor Commissario.*

Devoto măsură cu privirile pe guvernor, ca şi când ar fi vrut să-şi întipărească în minte chipul şi trăsăturile-i caracteristice.

— Giovanni Bardolino, în numele legii, eşti arestat.

Guvernorul nu răspunse. Stătea nemişcat, cu buzele strânse şi cu pumnii încleştaţi. Privirea lui fixa un punct peste capul comisarului-şef.

— Ce vină i se aduce?, întrebă Robert.

— Complot împotriva siguranţei statului şi afiliere la o societate secretă subversivă.

Bardolino se uită la Robert.

— Sunt nevinovat, *Monsieur le Comte*.

— Asta o să vedem noi, zise comisarul-şef.

Porunci jandarmilor: Luaţi-l!

În zori, poliţiştii părăsiră Palazzo Andreea fără să fi descoperit manifeste sau arme.

Informată de arestarea lui Bardolino, Sandra se dezlănţui furioasă.

— Ticăloşii! Sigur că e nevinovat. Auzi, complot! Împotriva cui? A Sfântului Marco? Să vorbeşti cu contele Strassoldo. L-ai cunoscut doar la Liechtenstein. Să-l salvăm pe bietul băiat. Să te plângi împăratului şi lui Metternich.

— I-aş complica situaţia băiatului. Am să găsesc alte mijloace. Cred că cel mai potrivit lucru e să stau de vorbă cu Strassoldo. Poate că am să reuşesc să-l conving.

În aceeaşi dimineaţă îl pofti pe Wragby la Palazzo Andreea. Robert se închise într-un salon cu bătrânul său oaspete. Voia să discute fără martori. Wragby nu rămase prea impresionat de vestea arestării guvernorului copiilor.

— Eh, ce ştiţi dumneavoastră. Nu numai aici, la Veneţia, ci şi în întreaga Italie, abuzurile autorităţilor sunt monedă curentă. Bardolino îşi iubeşte ţara. A-ţi iubi ţara echivalează în Italia cu o crimă de lezmaiestate. Urmaşii Romei Imperiale au ajuns robii Austriei. Numai că în ultimii ani, robii aceştia au căpătat conştiinţa propriei lor demnităţi. Principiile Marii Revoluţii Franceze importate de Napoleon le-au luminat minţile, le-au deschis perspective nebănuite. Italienii de azi visează libertatea, egalitatea în faţa legilor, independenţa pe care vor s-o recâştige cu orice preţ. Şi preţul este scump. Închisorile gem de deţinuţi politici. Arestările, anchetele, procesele se ţin lanţ. Imperiul Austriac nu ezită să lovească

tare când posesiunile lui de peste Alpi sunt primejduite. Între italieni şi suveranii impuşi lor de Austria se desfăşoară o luptă surdă, care răbufneşte ici-colo, sub forma unor răfuieli locale. Mă tem însă că foarte curând incendiul va izbucni de sub cenuşă cu o violenţă nemaipomenită.

Robert îşi aminti de cuvintele ducelui de Modena care condamnase activitatea subterană a societăţilor secrete de tratativele purtate de bancherul Klaus cu Gerald Sunderland pentru achiziţionarea armamentului destinat unei organizaţii fără nume, de manevrele de culise ale unor agenţi dubioşi de talia lui Tiberio Pacca...

— Am auzit vorbindu-se despre o anumită societate secretă...

— O societate? Mai multe, vreţi să spuneţi, replică Wragby. Guelphii, Adelphii, Philadelphii, Federati Italiani şi, mai activă decât toate, Asociaţia Carbonarilor. Când şi-au dat seama că represiunile violente, spectaculare nu au şanse de izbândă, guvernanţii s-au gândit să creeze alte asociaţii secrete puse în slujba lor, care să precumpănească influenţa crescândă a adversarilor. În Regatul celor Două Sicilii, Prinţul Canosa, şeful poliţiei, a imaginat constituirea unei grupări subterane, „Valderarii", „cei mai fideli supuşi ai Maiestăţii Sale", cum se intitulează aceştia. Generalul Frimont, care nu poate fi acuzat de simpatie faţă de revoluţionarii italieni, îi caracteriza pe Calderari „cea mai primejdioasă bandă de derbedei şi de tâlhari". Iar în Statul Papal, unde reacţiunea a mers până acolo încât a desfiinţat iluminaţia străzilor şi vaccinul, fiindcă reprezentau inovaţii diabolice introduse de ocupanţii francezi, a fost întemeiată Asociaţia Sanfediştilor, devotată Papei şi menită să combată cu toată violenţa pe carbonari. Încăierările, ciocnirile dintre partizanii celor două grupări au luat de la o vreme forme tot mai sângeroase. Italia e în pragul haosului.

Robert căzu pe gânduri. Tocmai în acest haos Gerald îşi găsise un teren prielnic, credea el, afacerilor. Se avânta în vâltoare cu inconştientă temeritate. Încerca să imite îndrăznelile tatălui său, care pescuise în apele tulburi ale Revoluţiei. Dacă pe atunci Richard Sunderland nu avea ce pierde, Gerald

risca în schimb să compromită existența Casei Sunderland. Aventurile nu-i erau permise. Trebuia să analizeze cu toată seriozitatea situația politică explozivă din Peninsula Italică.

Robert explică lui Wragby că va face un ocol până la Milano, unde va încerca să obțină de la contele Strassoldo eliberarea lui Bardolino. În încheiere îl rugă să accepte a se ocupa provizoriu de copii. Știa că o asemenea sarcină implica oboseli nepermise pentru un vârstnic, dar îi solicita sacrificiul în virtutea prieteniei care-l legase de Richard Sunderland.

— Tatăl meu ar fi fericit să știe că vă îngrijiți personal de nepoții lui. Avea o preferință nemărturisită pentru copiii lui Adrien. Poate fiindcă îl prețuise atât de mult pe acest om care a adus servicii eminente Casei noastre.

Îl asigură că acest provizorat va dura numai până la înapoierea sa de la Neapole. În acest răstimp, Wragby era învestit cu puteri depline în ceea ce privește educația copiilor. Putea angaja și concedia profesori și oameni de serviciu. Îi punea la dispoziție sume nelimitate. Robert știa să lucreze în mare. Gerald nu-l va dezaproba, iar de Henry nu se mai sinchisea. Henry își pierduse, odată cu puterea, și importanța. Wragby acceptă sarcina. În aceeași seară avea să se mute la Palazzo Andreea, spre a se afla permanent în preajma copiilor.

După-amiază, Robert porni la drum însoțit de Sandra și de întreaga suită. Sandra n-ar fi conceput să rămână la Palazzo Andreea. Casa aceasta îi devenise odioasă.

La Milano, contele Strassoldo, președintele guvernământului instalat de austrieci pe teritoriile Lombardo-Venețiene, îl primi pe Robert cu bunăvoință. *Les amis de nos amis sont mes amis.* Un prieten al prințului de Liechtenstein nu putea fi decât bine-venit în fieful lui Strassoldo. Președintele guvernământului făgădui să cerceteze cazul lui Bardolino.

— Trebuie să vă aduc însă la cunoștință, *Monsieur le Comte*, că, potrivit unui decret semnat de Maiestatea Sa Împăratul în 1818, afilierea la Societatea Carbonarilor este considerată crimă de lezmaiestate și se pedepsește cu moartea. Să sperăm că vina protejatului dumneavoastră nu este îndeajuns dovedită. În acest caz, aș putea să fac ceva pentru el.

Sandra, prezentă la această discuţie, aruncă lui Strassoldo o privire patetică.

— Excelenţă, v-aş rămâne veşnic recunoscătoare dacă aţi binevoi să puneţi capăt suferinţelor acestui tânăr.

Robert se uită critic la soţia sa. Dacă fizicul lui Bardolino ar fi fost mai puţin atractiv, Sandra nu s-ar fi obosit să-i obţină eliberarea. Frumuseţea este un dar al zeilor, cugetă el. Nenorocire celor urâţi!

În seara aceea, Strassoldo reţinu la cină pe Robert şi pe soţia sa. Printre invitaţi se aflau câteva figuri proeminente din societatea milaneză. Tânărul conte Federigo Confalonieri, mândru şi elegant ca un *dandy*, marchizul Pallavicini, contele Luigi Porro Lambertenghi, care se mândrea cu prietenia lui Schleger, a lordului Byron şi a faimoasei *Madame* de Staël. Conversaţia se învârti mai ales în jurul carbonarilor. Prinţul Bironico citi plin de dispreţ un manifest al „acestor netrebnici", care reproducea un imn revoluţionar inspirat de execuţia regelui Ludovic al XVI-lea. „*Il tiranno e caduto, sorgete...*". Glasul prinţului sublinia accentele provocatoare ale imnului. Îşi încheie lectura cu o imprecaţie la adresa carbonarilor.

— Nicio milă pentru aceşti tâlhari, pentru aceşti fii denaturaţi ai Italiei, care nu urmăresc decât suprimarea suveranilor săi legitimi.

— Nenorocirea e că aceşti carbonari sunt stipendiaţi de britanici, adăugă Strassoldo. Prietenia pe care ne-o arată Castlereagh este dezminţită de compatrioţii săi.

Confalonieri interveni calm.

— Anglia excelează în jocul pe două planuri.

— Anglia nu are drept a se amesteca în afacerile noastre interne, declară vehement Bironico. Dacă nu vom acţiona cu toată vigoarea împotriva plevei revoluţionare, suntem pierduţi. Nu uit cuvintele lui Canosa. „Graţie dreptului divin, oamenii nu sunt decât nişte fire de iarbă, care trebuie să se plece până la pământ şi să nu ridice capul, atâta vreme cât regele nu va binevoi să-şi ridice piciorul de pe grumazul lor."

— Bine zis, aprobă un bătrân peltic, acoperit cu decoraţii, plasat în stânga lui Strassoldo.

— Canosa mai spunea ceva, continuă prinţul Bironico. „Primul-ministru al unui rege trebuie să fie în primul rând călăul. Numai aşa va impune ordinea şi respectul legilor."

— Rolul lui Canosa în execuţia lui Murat, fostul rege impus de francezi Neapolului, a fost mai mult decât dubios, rosti contele Porro. Se spune că a solicitat regelui Fernando graţierea lui Murat, o oră după împuşcarea acestuia.

— Şi foarte bine a făcut, zise Bironico.

După cină, preşedintele guvernământului avu o scurtă şi amicală convorbire cu Robert. Cu acest prilej îl invită să înfiinţeze o bancă la Milano. Lombardia avea nevoie de capitaluri pentru opera sa de reconstrucţie. Strassoldo îşi luă angajamentul să-i acorde tot sprijinul.

A doua zi, Robert îşi continuă drumul spre Roma, via Parma, Modena, Bologna. Voia să traverseze în toată lungimea sa Statul Papal, spre a se documenta la faţa locului asupra oportunităţii înfiinţării unei bănci la Roma.

În trecere prin Rimini se întâlni la un han cu lordul Byron, care venea de la Roma şi se afla în drum spre Ravenna. Se cunoscuseră cu câţiva ani înainte în Anglia, la un bal oferit de Lady Heathcote. Evenimentul acela monden îi rămăsese cu atât mai adânc întipărit în minte, cu cât se lega de un scandal asupra căruia presa timpului făcuse mare caz. Lady Caroline Lamb, o înflăcărată admiratoare a lui Byron, disperată fiindcă nu-l putea seduce, încercase să se sinucidă cu un cuţit de masă în prezenţa oaspeţilor Ladyei Heathcote. Byron înfăţişa prototipul acelei frumuseţi romantice, „sinistre", cum o defineau amatorii de literatură gotică. Gloria lui de poet îi crea un nimb suplimentar. Cucerită, Sandra îl contempla cu devoţiune. Byron îi acordă o atenţie politicoasă şi nimic mai mult. În acea epocă era îndrăgostit de contesa Guiccioli, o Julietă care-i inspira sentimente puternice şi-l făcea să se vadă în postura unui întinerit Romeo. Byron prefera conversaţia lui Robert. Cultura acestuia îi permitea să atace orice subiect, oricât de abstract. Vorbiră despre Italia, despre patriotism, despre Alfieri şi despre alte chestiuni savante. Trecură apoi pe nesimţite la „Conspiraţia lui Catilina" de Sallustius şi la „Războiul lui Jugurtha". De aici până la Napoleon nu mai era

decât un pas. Byron fusese un mare admirator al primului Împărat al francezilor şi un partizan al unei Europe unificate sub preponderenţa Franţei.

— Nu pot suferi acest plictisitor şi învechit sistem al echilibrului european, care constă în a ţine nişte fire de paie în echilibru pe nasul regilor, rosti el dispreţuitor. Când Napoleon a căzut de pe piedestalul său, am încercat o mare tristeţe. Astăzi Europa a încăput pe mâna unor hoţi şi a unor incapabili, dirijaţi de bagheta lui Metternich. Castlereagh personifică mediocritatea, Blücher nu e decât un caporal beţivan. Doar Wellington face excepţie.

Reveni apoi la Italia.

— Ţara aceasta trebuie să se elibereze. Gândiţi-vă, Italia n-a mai cunoscut libertatea de la împăratul Romulus Augustus încoace. Sunt hotărât să fac tot ce-mi va sta în putinţă spre a ajuta acest popor năpăstuit de Dumnezeu şi de oameni. Uniţi, italienii vor câştiga victoria. Din fericire pentru ei, s-a născut din ţărână carbonarismul...

„Iar carbonarismul şi carbonarii, reflectă Robert dezgustat. De când am pus piciorul pe pământul Italiei nu aud vorbindu-se de altceva."

— Carbonarismul, continuă Byron, îngăduie italienilor să se unească pe deasupra graniţelor artificiale impuse de austriecii lui Metternich. Toscana, Modena, Statul Papal, Regatul Celor Două Sicilii, Lombardo-Veneţia trebuie să dispară ca entităţi politice, lăsând locul unei entităţi geografice-naţionale: Italia unită.

— Entuziasmul dumneavoastră e contagios, *Mylord*, spuse Robert zâmbind.

— Italienii au nevoie de bani de arme, continuă lordul cu înflăcărare.

Robert îl apăsă uşor pe braţ.

— Mai încet, în sala aceasta nu suntem singuri. Şi agenţii lui Metternich au urechi ascuţite.

Byron făcu un gest de nepăsare.

— Ştiu că îmbrăţişând cauza italienilor, mă expun primejdiilor. Dar aceasta nu mă sperie. Cauza lor e atât de frumoasă, încât merită să înfruntţi orice riscuri.

Lordul zâmbi cu şiretenie.

— Am să vă fac o mărturisire, *Monsieur le Comte*. N-am venit întâmplător la masa dumneavoastră. Am vrut să reînnoim o cunoştinţă care poate servi şi altora. Italienii au nevoie de arme. Şi dumneavoastră le puteţi procura. Sunteţi fabricant de armament.

Robert simţi cum i se zbârleşte părul. Nu avea de gând să se compromită, furnizând arme rebelilor. Lăsa aceste legături pe seama lui Gerald.

— Adresaţi-vă fratelui meu, Gerald Sunderland. El se ocupă cu furniturile de arme. Eu activez în sectorul bancar. Îl voi ruga să intre în contact cu dumneavoastră.

Obrazul lui Byron păru să se întunece.

— N-aş vrea să irosim timpul. M-am adresat dumneavoastră, *Monsieur le Comte*, deoarece cunosc antecedentele Casei Sunderland şi rolul pe care l-a jucat în lupta pentru independenţă a coloniilor din America de Sud şi, mai recent, în eliberarea Spaniei de sub opresiunea absolutismului. Mai ştiu că furnizaţi arme şi Austriei. Dar comerţul se pare că îşi are legile lui, adeseori opuse legilor morale. Sper că nu-mi luaţi în nume de rău sinceritatea...

— Vă apreciez cu atât mai mult, *Mylord*, replică Robert curtenitor.

Byron se ridică de la masă, îşi luă rămas-bun şi se îndreptă şchiopătând spre ieşire.

— Iată pe cel mai hulit om din Anglia, cu excepţia regelui George al IV-lea, cugetă Robert cu voce tare.

După ce achită nota de plată şi plecă la rândul său spre trăsura care-l aştepta gata de drum, avu senzaţia că este urmărit insistent de privirile unor inşi cu mutre incolore. Prea incolore ca să nu dea de bănuit. Încă o întrevedere cu un om de reputaţia lui Byron şi se va compromite definitiv. Pe viitor îşi propuse să dea dovadă de mai multă prudenţă.

Între Spoleto şi Terni, Robert asistă la o privelişte îngrozitoare care avea să-i populeze multă vreme visele. Drumul muntos era foarte greu. Soarele la verticală încingea stâncile golaşe. Aerul fierbinte, de etuvă, deforma imaginile, făcându-le să tremure ca apele unui lac agitat de palele vântului.

Robert contempla peisajele sălbatice, gândindu-se că pe acelaşi drum trecuseră poate, cu mulţi, foarte mulţi ani în urmă, împăraţii romani escortaţi de strălucitoarele lor gărzi pretoriene. Închipuirile erau generate în mare măsură de conversaţia purtată cu Byron. Toropită de căldură, Sandra picotea. Din când în când se trezea din amorţeală, deschidea ochii, îşi făcea de câteva ori vânt cu evantaiul, apoi îi închidea iarăşi. Trăsura înainta în pasul cailor. După un cot al drumului, ascuns până atunci de o stâncă albă, abruptă, sclipitoare în bătaia soarelui, călătorii văzură o trăsură răsturnată. Nimeni nu se agita în jurul ei. Când ajunseră în apropiere, Robert avu senzaţia că i se întorc maţele pe dos. Caii, prinşi încă în hamuri, erau morţi. Cadavre de oameni împuşcaţi înconjurau trăsura. Muşte verzi se îmbulzeau pe obrajii învineţiţi, în jurul ochilor, care fixau în neştire fie cerul, fie o stâncă, fie un smoc de iarbă gălbejită, aproape uscată. Un corb se ridică smulgându-se de pe un cadavru. În văzduh se roteau păsări negre. Sandra se trezise de-a binelea din somn. Se uita ameţită de spaimă la morţii încremeniţi în cele mai groteşti poziţii. O femeie tânără, cu partea de jos a corpului dezgolită, zăcea pe spate cu palmele desfăcute spre înaltul cerului.

Vizitiul lui Robert îşi făcu semnul crucii. Servitorii înarmaţi care păzeau convoiul coborâră de pe cai. Examinară cadavru după cadavru. Poate vor găsi vreun om în viaţă. Ucigaşii lucraseră însă temeinic; nu lăsaseră pe nimeni care să le istorisească isprava. Unul din servitori se apropie de portiera la care Robert stătea nemişcat.

— Toţi sunt morţi, *Sir*.

— Să ne continuăm drumul, porunci Robert. Vom anunţa jandarmii din Terni.

— Cadavrele nu s-au răcit încă, *Sir*, mai spuse servitorul.

— Bine, bine, la drum!

Convoiul se puse în mişcare.

— Dacă noi am fi trecut cei dintâi..., rosti Sandra fără să-şi termine fraza.

În aceeaşi seară ajunseră la Roma. Descinseră la Palazzo Castelfranco. Şi aici, ca şi la Palazzo Andreea, Robert constată

rezultatele economiilor lui Henry. Parcul fusese năpădit de buruieni, arbuştii crescuseră în dezordine, bazinele cu apă stătută erau acoperite cu fâşii verzi de lintiţă. Luna arunca peste vegetaţia sălbăticită o pânză fantomatică, albastru-alburie. Robert şi Sandra dormiră prost, într-un imens dormitor îmbâcsit de praf şi de mucegai. Corul broaştelor din bazine se îngâna cu ţipetele cucuvelelor.

A doua zi de dimineaţă, la micul dejun, servit într-un salon cu mobile învelite în huse albe şi cu impresionante pânze de păianjen ţesute prin unghere, Sandra declară cu dezgust că s-a săturat de Italia şi de italieni şi că abia aşteaptă să se înapoieze la Viena. Ca şi la Veneţia, Robert dădu dispoziţii intendentului, un florentin măsliniu, cu ochi şireţi de vulpe, să angajeze personal suplimentar şi să facă o curăţenie generală.

Plecă apoi la Palazzo del Quirinale, reşedinţa estivală a Papei, unde îl aştepta Secretarul de Stat Consalvi. Robert era într-o neagră dispoziţie sufletească. Îl mai supărau şi căldura tropicală, înăbuşitoare de pe străzi, praful ridicat de vântul fierbinte. Soarele se reflecta orbitor în zidurile albe ale palatelor.

La Quirinale, cardinalul Ercole Consalvi îl întâmpină plin de cordialitate. Suveranul Pontif, explică el, nu-l putea primi în audienţă, deoarece era suferind. Cardinalul era însă împuternicit să discute orice chestiune. Înfiinţarea unei Bănci Sunderland la Roma convenea Sfântului Scaun. Statul Papal avea nevoie de credite pe termen lung. Oferea în schimb garanţii solide. Restabilirea ordinii, opera de refacere a ţării după imensele pagube materiale suferite în anii tiraniei napoleoniene, înfrumuseţarea Romei necesitau mari cheltuieli. Suveranul Pontif întemeiase câteva lăcaşuri de cultură, Muzeul Chiaramonti din Vatican, Pinacoteca şi Galeria Lapidară, de care era foarte mândru. Cardinalul se oferi să arate personal oaspetelui său aceste minunate, dar foarte costisitoare realizări. Robert se arătă gata să trateze un împrumut în condiţiuni satisfăcătoare pentru ambele părţi.

Cardinalul Consalvi îşi exprimă satisfacţia faţă de modul cum decurgeau convorbirile şi faţă de spiritul de înţelegere manifestat de interlocutorul său.

— Din nefericire, adăugă el, sunt şi compatrioţi de-ai dumneavoastră care abuzează de ospitalitatea acestei ţări. Un personaj tipic este lordul Byron. Dacă nu mă înşel, l-aţi întâlnit la Rimini. Sunteţi oameni de aceeaşi limbă, dar cât de deosebiţi...

Robert pricepu aluzia. Cu acest prilej constată cât de bine era informată poliţia Sfântului Scaun. Gerald, îşi zise el, ar face bine să nu se joace cu focul. Nu erau puţini străinii cărora le putreziseră oasele în ublietele temniţei din Castelul San Angelo.

Făcu apoi o vizită cardinalului Bartolomeo Pacca. În 1809, Pacca avusese îndrăzneala să lanseze o bulă de excomunicare împotriva lui Napoleon. Îl urmase apoi pe Sfântul Părinte în exil, la Fontainbleu. După înapoierea Papei la Roma, contribuise la restabilirea Ordinului Iezuiţilor şi a Sacrei Inchiziţii Romane şi Universale, precum şi la reintegrarea evreilor în ghetoul din care li se îngăduise să iasă în timpul administraţiei franceze.

Cardinalul Pacca se arătă tot atât de prietenos ca şi Secretarul de Stat Consalvi. Începu prin a-l asigura pe Robert de toată simpatia şi sprijinul său.

— Marele duce de Modena, adăugă el, mi-a vorbit îndelung despre frumoasele dumneavoastră sentimente faţă de actualii cârmuitori ai Italiei.

Îi explică mai departe că restaurarea puterii temporare a papalităţii ridica o serie de chestiuni delicate, printre care apărarea ordinii publice.

— Sfântul Scaun are numeroşi duşmani, atât înlăuntrul statului, cât şi în afară. Societăţi subversive acţionează cu îndrăzneală. Rătăcirea aceasta a cuprins, din nenorocire, oameni din cele mai diverse pături sociale. Nu te mai poţi încrede nici în membrii propriei tale familii.

Robert a înţeles aluzia cardinalului. Trădarea nepotului care trecuse în tabăra vrăjmaşilor Sfântului Scaun îl duruse – evident – foarte tare.

Cardinalul vorbi despre politica înţeleaptă de concordie propovăduită de Suveranul Pontif. Din nefericire, continuă el, duşmanii Bisericii nu dezarmau. Faţă de aceştia se impunea

o atitudine fermă, severă. Forţele ordinii aveau nevoie de arme pentru a face faţă evenimentelor. Evident, pare ciudat ca un înalt slujitor al Bisericii să vorbească despre necesitatea unor represiuni. Puterea spirituală şi puterea temporară sunt însă indispensabil legate, când se află în joc însăşi existenţa Bisericii şi a statului...

Robert părăsi Palazzo del Quirinale convins de iminenţa unei ciocniri violente între apărătorii vechii orânduiri şi militanţii ideilor noi. La Milano, Modena şi Roma obţinuse rezultate satisfăcătoare fără multă osteneală. Se temea că la Neapole va avea mai mult de lucru. Rotschildzii îşi instalaseră acolo un cap de pod. Lupta va fi strânsă.

Rămase la Roma câteva zile. În acea vreme, Oraşul Etern devenise locul de întâlnire al unei lumi cosmopolite care îşi justifica existenţa, trecând din petrecere în petrecere. Robert preferă să-şi înfrumuseţeze şederea la Roma vizitând împreună cu Sandra monumente, grădini, ruine, care minunaseră şi aveau să minuneze generaţii peste generaţii. Villa Medicis, cele o sută de fântâni din grădina Tivoli, statuia lui Apollon din Belvedere, panorama celor Douăsprezece Cupole, Fântâna de la Trevi, Capela Sixtină, Arcul de Triumf al lui Constantin cel Mare, grădinile Vaticanului, ruinele termelor lui Caracalla smulseră Sandrei strigăte de admiraţie. Aceste peregrinări creară un climat nou de înţelegere şi îngăduinţă între cei doi soţi. În faţa măreţelor monumente, divergenţele se estompau, reducându-se la realele şi măruntele lor proporţii...

La capătul celor cinci zile pe care Robert şi le rezervase pentru vizitarea Romei, convoiul de trăsuri se puse iarăşi în mişcare, cu destinaţia Neapole...

Capitolul 7

Neapole... în 1820...

Totul râde... râd şi florile, şi soarele, şi oamenii, şi cerul, şi marea...

Oraş fastuos şi sordid... Un călător, Merville, îl definea lapidar: „Un paradis populat cu diavoli"... cu diavoli simpatici...

Edificii cu profunzime de ornamente... Străzi strâmte, murdare, în care soarele nu pătrunde niciodată...

Biserici îmbrăcate în marmură, stucaturi şi mozaicuri...

La construcţia impunătorului Castello Nuovo, reşedinţa regilor din dinastiile de Anjou şi Aragon, au contribuit cu bani şi târfele. Un bastion „delle puttane" le păstrează amintirea...

Palazzo Reale, Castel del Carmine, Arcul de Triumf al lui Alfonso de Aragon, Castello dell'Ovo îşi înalţă spre cer siluetele sobre, severe...

Pe Calea Toledo, „cea mai lungă şi mai frumoasă din Europa", piciorul se cufundă până la gleznă în praf sau în noroi, după vreme...

Pe coridoarele lui Castel Capuano, lăcaşul Justiţiei napolitane, se îmbulzesc zbiri, împricinaţi, negustori ambulanţi, pungaşi, martori – mărturia falsă este o meserie prosperă – notari, prostituate...

Piazza di Mercato – inima cartierului popular. Acolo se aprinde focul răscoalelor, care cuprind apoi întreg oraşul...

În Porto Piccolo şi Molo Angioino, catargele cu pânze înfăşurate aţintesc ca nişte suliţe văzduhul... Lumea se agită, spre a-şi omorî plictiseala...

Napolitanii nu cunosc moderaţia. Cântă, gesticulează, fac scandal... Sunt când veseli, când melancolici... Grosolani şi sentimentali... Geloşi, ignoranţi, duioşi, leneşi, roşi de plictis, vicleni, serviabili...

Clerici graşi, îmbuibaţi glorifică sărăcia, ascetismul creştin. Cămările lor sunt însă burduşite cu aur. Belşugul îi împinge la rele... Chiolhanuri, jocuri de noroc, băutură, femei...

Bisericile sunt locuri de refugiu... Tâlharii apăraţi, imunizaţi de exterioritatea divină, benchetuiesc la picioarele altarului.

Nobilime multă... Un recensământ din secolul al XVIII-lea constată existenţa a 119 prinţi, 156 duci, 173 marchizi, 42 conţi, 445 baroni. Toţi cu patalamale... Nobilii de contrabandă sunt de zece ori mai numeroşi... Titlurile nobiliare se pun la mezat. Un măcelar poate deveni peste noapte duce. *E veramente duca, ma non cavaliere...* Şi vechii nobili de sânge *nobilità di privelegia*, şi bădăranii înnobilaţi *nobilità generosa* sunt înfrăţiţi de o comună ignoranţă... Aristocraţii preferă isprăvile amoroase, de budoar, isprăvilor vitejeşti pe câmpul de luptă... *Basta con la guerra, viva il amore...*

Burghezia este venală... arendaşi de impozite, neguţători, antreprenori de lucrări publice, medici, oameni de legi... Un avocat sau un notar la o sută cincizeci de locuitori... Doctoratul în medicină se cumpără aşa cum ai cumpăra o pălărie...

Armate de servitori... prost plătiţi, obraznici, clevetitori.

Vagabonzii se numesc *bancheri*, fiindcă dorm pe bănci, în grădinile publice. Plebeilor li se mai spune şi *lazzaroni...*

Vezuviul fumegă din imensa lui pipă şi se uită cu milă la muritorii de rând care foiesc la picioarele lui. Uneori îl apucă furiile. Dar îi trece repede...

Deasupra oraşului, a pitorescului furnicar uman, pluteşte – permanent prezentă – umbra absolutismului regal...

1820... la Neapole...

La 20 iunie, Robert sosi la Neapole. Ducele di Ascoli, un înalt demnitar al Curţii, îi oferi găzduire în palatul său. Robert

ar fi preferat să stea la un han, spre a nu-şi crea obligaţii. Sandra, dornică de un confort pe care nu-l putea găsi la han, îl rugă să accepte invitaţia ducelui. Foarte curând avea să regrete această alegere. Palazzo Ascoli era un edificiu imens cu înfăţişare severă, de închisoare, cu camere uriaşe, sumar mobilate, străbătute de un permanent curent de aer. În aceeaşi seară participă la un dineu oferit de amfitrion în cinstea lui şi a Sandrei. Robert, rafinat gastronom, aprecie exotismul bucătăriei napolitane. Stridii, macaroni *à la Pommarola*, caracatiţă fiartă înăbuşit, prăjituri şi vin alcătuiau meniul. Robert, deprins cu zecile de feluri servite la dineurile de gală din Franţa şi din Anglia, rămase oarecum nedumerit de această sobrietate. Nu se formaliză, fiindcă se gândi că un astfel de regim alimentar avea toate şansele să-i mai scadă din greutate. De la o vreme, resimţea tot mai neplăcut obezitatea. Avea sufocări, palpitaţii, îl dobora oboseala.

În dimineaţa următoare avu prima convorbire cu preşedintele consiliului, marchizul Circello, şi cu ministrul de finanţe Medici. Conveni să acorde statului un împrumut de zece milioane de ducaţi cu o dobândă de 16%. Acesta era al doilea împrumut pe care guvernul napolitan îl încheia cu străinătatea. Cu o lună înainte obţinuse din Franţa un împrumut de două milioane de ducaţi cu dobândă de 18%. Robert acorda condiţii mai blânde, spre a le câştiga încrederea. Se mai stabili înfiinţarea de bănci ale Casei Sunderland la Neapole şi la Palermo. Ministrul de finanţe solicită urgentarea perfectării împrumutului, deoarece avea de plătit soldele restante ale militarilor. Statul oferea în schimb garanţii şi privilegii comerciale. În zilele următoare participă la o serie de discuţii în legătură cu o importantă comandă de armament, în prezenţa generalului Nugent, comandantul *en chef* al forţelor armate. Tratativele înaintau mulţumitor. Robert lansă ideea înfiinţării unui şantier naval în Italia Meridională. Miniştrii Maiestăţii Sale se arătară interesaţi de acest proiect. Zelul lor era înviorat de cadouri scumpe.

Robert acţiona potrivit discuţiilor purtate la Paris cu Gerald. Fratele său dorea să-şi înfigă adânc şi rapid autoritatea în Italia, spre deosebire de Robert, partizanul unei expansiuni lente şi, în orice caz, pe un plan mai puţin vast.

Paralel cu tratativele oficiale şi oficioase, Robert şi Sandra erau poftiţi la diverse *ricevimenti* oferite de personalităţile regimului. Reuniunile acestea prezentau o ciudăţenie. Sutelor de invitaţi nu li se ofereau decât biscuiţi şi băuturi răcoritoare. Lui Robert îi părea oarecum ridicolă pompa cu care lachei solemni, în livrele aurite, circulau printre oaspeţi purtând tăvi de argint pe care tronau nişte prăjiturele prăpădite, alături de invariabila citronadă servită în pahare de o fineţe remarcabilă. Contrastul dintre somptuozitatea cadrului şi meschinăria tratăţiei era izbitor.

În timpul zilei, Sandra se plimba prin oraş şi prin împrejurimi, însoţită de ducesa de Picoletti, care-i servea drept ghid. Robert nu-şi găsea timp să viziteze magazinele de antichităţi, care îl pasionau pe tatăl său. Se întreba, adeseori, cum de reuşea omul acela prodigios să-şi calculeze în aşa fel programul zilnic, încât să scotocească prăvăliile şi podurile caselor vechi în căutare de tablouri, de obiecte de artă, de mobile autentice... Într-o vreme, cânta şi el la clavecin şi la vioară. *Tempi passati.* Acum nu mai era în stare nici să-i asculte pe alţii cântând. Un neastâmpăr bizar îl făcea să se frământe fără rost. Nici conversaţia şi nici jocul de cărţi nu-l mai distrau. Viaţa începuse să-i pară goală, lipsită de sens. Goana după putere, care-l amuzase o vreme, nu-l mai îmboldea. Avea senzaţia că e târât de un curent irezistibil. Crizele de apăsare sufletească, de agitaţie reveneau cu o frecvenţă crescândă. Mai ales noaptea. Le atribuia oboselii, tensiunii nervoase şi acum, de curând, caniculei abătute asupra oraşului. Dormea gol, cu toate geamurile deschise. Era însetat de o adiere, care să-i potolească fierbinţelile. Uneori, în toiul discuţiilor de afaceri, pierdea şirul argumentaţiei. Îl cuprindea atunci o panică nebună. Mintea i se învăluia într-un fel de brumă; bâjbâia căutând un inexistent punct de sprijin. Invocând căldura, întrerupea discuţia, amânând continuarea pe a doua zi.

Audienţa pe care regele Fernando I i-o fixă la palatul regal în ziua de 25 iunie îl găsi într-o stare sufletească deosebit de rea. Nu se putea eschiva. Nici nu avea interesul s-o facă. Târându-şi corpul diform, se urcă în landoul care avea să-l ducă la palat. Era însoţit de ducele di Ascoli, care urma să asiste la audienţă.

Regele, spuneau detractorii, era un nas cu om. Şi aveau dreptate. Apendicele-i nazal era atât de voluminos, încât eclipsa restul augustei sale persoane. Comunicativ, de o simplitate forţată, îşi închipuia că, datorită familiarităţii arătate faţă de supuşii săi, îşi sporea popularitatea. În realitate era detestat de toată lumea. Izgonit de Napolen de pe tronul Neapolului, se refugiase în Sicilia sub protecţia tunurilor britanice. După Congresul de la Viena se înapoiase în capitala regatului său escortat de tunurile austriece. Comandantul armatei lui era generalul Nugent, un austriac, iar primul său sfetnic – prinţul Iablonovsky – ambasadorul Austriei. Domnia lui Fernando I se ilustrase printr-o tiranie feroce, generatoare de rebeliuni explozive, tot atât de repede înăbuşite în sânge. Conspiraţiile organizate şi demascate de agenţi provocatori erau urmate de procese sumare şi de execuţii fără număr. Regele era pătruns până în măduva oaselor de concepţia divinităţii drepturilor sale. Intimilor le declara cu candoare: „Minunat lucru! Am o soţie care mă lasă să fac tot ce vreau şi un ministru care nu mă lasă să fac nimic". Acest model de femeie era o fostă amantă, pe nume Lucia Migliaco, fiică a lui Vincenzo, duce de Floridia. Se căsătorise cu ea după moartea primei sale soţii, regina Maria-Carolina. Maria-Carolina se socotise o demnă urmaşă a reginei Elisabeta I a Angliei, fiindcă, asemenea faimoasei sale înaintaşe, îşi ucidea amanţii care aveau nenorocirea să nu-i mai placă. Le înscena procese de înaltă trădare şi, după o instrucţie sumară, îi expedia pe eşafod. Maria-Carolina avusese o singură prietenă. Pe Lady Hamilton, o târfă pe care ambasadorul Angliei pe lângă Curtea Neapolului o ridicase la rangul de soţie. Lady Hamilton se grăbise să răsplătească generozitatea ambasadorului devenind amanta amiralului Nelson.

Întrevederea dintre rege şi Robert Sunderland se desfăşură într-un climat prietenesc. Fernando avea nevoie de credite, iar reprezentantul Casei Sunderland avea bani de plasat. Tranzacţia făgăduia să se încheie în condiţii favorabile ambilor parteneri. Ce importanţă avea faptul că dobânzile erau exorbitante? Populaţia regatului urma să plătească până la ultimul ducat datoriile iubitului său suveran.

La audienţă asistă în afară de ducele di Ascoli şi moştenitorul tronului, Francesco, duce de Calabria. Regele înmână lui Robert însemnele Marelui Cordon al ordinului celor Două Sicilii.

În ziua următoare, oaspetele participă – plimbat de o trăsurică – la o vânătoare regală pe domeniile de la Portici. Recepţiile şi ceremoniile culminară cu un spectacol de operă la care Robert şi Sandra asistară din loja regală.

În primul antract, regele, însoţit de regină, de invitaţi şi de înalţi demnitari ai Curţii, ieşi în foaier, unde îi aştepta un bufet cu prăjituri şi răcoritoare. Când se înapoiară în lojă, Robert observă că pe chipul regelui se aşternu o paloare de moarte. Urmărindu-i privirea aţintită asupra unei măsuţe, remarcă – aşezată la vedere – o foaie scrisă cu litere mari, stângace:

„Italia regenerată.
Vincere o morire."

Dedesubt era desenat un craniu, grosolan conturat, sprijinit pe două oase încrucişate.

Cu un deget tremurat, regele arătă hârtia.

— Iată, Ascoli, cât de departe au ajuns cu îndrăzneala. Cheamă pe ministrul poliţiei. Să facă cercetări. Vreau să ştiu cum de a ajuns aici manifestul acesta murdar.

Nasul i se făcuse şi mai vânăt.

Ducele de Calabria se uita consternat când la hârtie, când la tatăl său. Un sunet de clopot anunţă ridicarea cortinei.

— Nu-mi mai arde de teatru, zise regele, răsucindu-se pe călcâie şi îndreptându-se spre uşă..

* *
*

2 iulie 1820...

În dimineaţa aceea, Robert se trezi din somn mai devreme ca de obicei. Transpirase atât de abundent încât umezise pernele, cearşaful şi salteaua. Avusese un vis îngrozitor. Un tribunal, alcătuit din judecători cu măşti albe, făinoase, şi robe

roşii, peticite, îl condamnase la moarte. Îl târâseră la execuţie. Îl urcaseră pe rug. O femeie despletită aprinsese vreascurile de la picioarele lui. O flacără se ridicase şerpuitoare spre cer, în zbieretele unei mulţimi pestriţe de cerşetori şi de vagabonzi, sluţiţi de răni deschise. Robert simţise arsura flăcării. Urlase răguşit, cutremurat de o mare spaimă. În aceeaşi clipă se trezise. Cearşafurile umede erau fierbinţi, ca într-o baie de aburi. Pe fereastra deschisă năvălea în casă zvon îndepărtat de glasuri, care creşteau în intensitate... Se auzeau strigăte: *„Viva il re!"*. O împuşcătură, apoi încă una şuierară ca nişte lovituri de bici.

Robert coborî din pat, îmbrăcă un halat şi sună din clopoţelul de pe noptieră. Valetul său apăru după o oarecare întârziere.

— Ce e zarva asta? Baia e gata?

— Gata, *Sir*.

Câteva împuşcături se contopiră într-o salvă dezordonată.

— Pe stradă e mare agitaţie, *Sir*, explică servitorul. Înălţimea Sa ducele di Ascoli a părăsit palatul acum o jumătate de oră.

Robert îşi terminase baia şi trecea la bărbierit, când Sandra intră agitată. Purta un *peignoir* străveziu de mătase peste cămaşa de noapte de dantelă. Robert constată că soţia sa avea încă mult farmec.

Sandra îi explică speriată că venea tocmai de la ducesa di Ascoli.

— Se pare că garnizoana din Nola s-a răsculat. Garnizoana din Avellino s-ar fi alăturat rebelilor.

Robert îşi trimise secretarii după informaţii.

— Alt *pronunciamento*, bombăni el furios.

Cu două zile înainte predase ministrului de finanţe cinci milioane de ducaţi, prima tranşă a împrumutului contractat de Statul Napolitan. A doua tranşă de şapte milioane era pe drum. Dezordinile îi creau complicaţii.

Se scurseră o oră... două... trei...

Pe stradă agitaţia creştea. Împuşcăturile se repetau sporadic, undeva, departe.

Robert se pregătea să plece la Ministerul de Finanțe, spre a obține informații, când unul din servitorii ducelui di Ascoli sosi cu un mesaj din partea acestuia. Ascoli îl încunoștința că izbucniseră tulburări la Avellino și la Nola, dar că guvernul era stăpân pe situație. Generalul Nugent convocase pe generalul Carascosa și îi încredințase depline puteri spre a înăbuși răscoala.

Nemulțumit de aceste vagi informații, Robert plecă la minister. Niciunul din cei doi secretari ai săi nu se înapoiase încă. Spectacolul străzii era impresionant. Lumea striga, gesticula, se aduna în grupuri. Patrule de cavaleriști străbăteau mulțimea care tălăzuia amenințătoare. La minister i se spuse că Excelența Sa plecase la Președinția Consiliului.

— La Președinție!, ordonă el vizitiului.

Dar nu-i fu posibil să ajungă până acolo. Cordoane de trupe împiedicau accesul spre Președinție și spre palatul regal. Robert se înapoie la Palazzo Ascoli. Eric Curtis sosise între timp cu informații proaspete. Generalul Guglielmo Pepe, în fruntea unui regiment de cavalerie, a câtorva companii de infanterie și a unui mare număr de ofițeri din diverse unități, părăsise capitala, spre a se alătura răsculaților. Situația se complica.

Spre seară sosi la Palazzo Ascoli un adjutant al generalului Nugent, care-l pofti pe Robert la palatul regal. Robert acceptă să se folosească de trăsura adjutantului. Traseul, care în mod normal ar fi necesitat cincisprezece sau maximum douăzeci de minute, fu parcurs după două ore de opinteli prin mulțimea care inunda străzile.

La palat, consiliul de miniștri se afla în ședință încă de la ora prânzului. Adjutanți, curieri, lachei, curteni alergau aferați încoace și încolo. Un secretar distribui înaltelor personaje o ediție specială a gazetei oficiale care denunța rebeliunea generalului Pepe. „Fugarii vor fi în curând capturați", făgăduia comunicatul oficial.

Aproape de miezul nopții, Robert fu invitat într-un salon în care se aflau mai mulți generali și ofițeri superiori. Generalul Nugent discuta aprins cu un alt general acoperit cu decorații. La apariția lui Robert, obrazul său tras păru să se lumineze.

— *Monsieur le Comte*, puteţi urgenta livrarea armamentului comandat?, întrebă el *ex abrupto*.

— Voi face tot posibilul, replică Robert, deşi mă tem că....

— Faceţi imposibilul ca materialul de război să ne parvină în cel mai scurt timp. Vă pun curieri la dispoziţie...

Apelul acesta demonstra gravitatea situaţiei. În vreme ce Robert redacta un mesaj către agentul său de la Nantes, se deschise o uşă lăsând să se vadă o masă lungă, în jurul căreia demnitari în costume de ceremonie discutau cu aprindere. Lui Robert îi venea să râdă de superficialitatea acestor oameni care în momente atât de critice nu uitau să-şi arboreze uniformele de gală şi decoraţiile, potrivit protocolului Curţii.

Ducele di Ascoli intră grăbit. Salută pe Robert şi se întoarse spre generalul Nugent.

— Acum câteva clipe am fost informat că şi garnizoana din Salerno a trecut de partea rebelilor. Maiestatea Sa e consternată.

Nugent ridică din umeri.

— Şi în Calabria au fost semnalate defecţiuni. Superioritatea noastră rămâne totuşi zdrobitoare. Am ordonat generalului Nunziante să ia măsuri grabnice.

Din anticameră se auziră zgomot de uşi trântite, glasuri ciorovăindu-se, ropot de paşi...

Un aghiotant intră grăbit. Izbi călcâiele în faţa ducelui di Ascoli.

— O delegaţie cere să vorbească Maiestăţii Sale. Pretinde că ar reprezenta poporul şi mişcarea carbonară.

— Arestaţi-i!, zbieră Nugent.

Aghiotantul vru să plece spre a executa ordinul, dar ducele îl opri.

— Să nu ne pripim, generale, se adresă Ascoli lui Nugent. Să câştigăm timp. N-avem interesul să întărâtăm populaţia capitalei. Voi sta personal de vorbă cu delegaţia.

Robert urmărea interesat scena.

Câţiva bărbaţi îmbrăcaţi sobru intrară în urma aghiotantului. În fruntea lor se afla însuşi ducele de Piccoletti, ginerele lui Ascoli. Membrii delegaţiei aruncară asupra militarilor

priviri pline de sfidare. Ascoli rămăsese încremenit. Surpriza îi tăiase glasul. Dacă ar fi putut vorbi, ar fi rostit, probabil ca şi Cesar: *„Tu, quoque Brutus!"*.

— *Monsignor*, i se adresă Piccoletti, întreg regatul s-a răsculat. În numele carbonarilor vă prevenim că toate ventele au fost mobilizate. Dorim să cunoaştem intenţiile regelui, înainte de a trece la fapte. Cerem o Constituţie. Pretindem acest lucru. Care este răspunsul Maiestăţii Sale?

Dezmeticindu-se, Ascoli bâlbâi:

— Voi expune doleanţele dumneavoastră Maiestăţii Sale.

Ieşi. Asupra încăperii se lăsă o tăcere grea. Carbonarii şi o parte din ofiţeri se înfruntau din priviri. Robert remarcă însă că un număr respectabil de militari se fereau să-şi manifeste ostilitatea faţă de delegaţi.

Ascoli reveni peste câteva minute.

— Maiestatea Sa va lua în consideraţie cererea dumneavoastră. Miniştrii săi vor încerca un proiect de Constituţie...

Un membru al delegaţiei smulse ceasul din jiletca ducelui di Ascoli şi îşi aruncă privirea asupra cadranului.

— Dacă până la ora şase de dimineaţă nu veţi publica proiectul Constituţiei, veţi suferi consecinţele.

Îi înapoie dispreţuitor ceasul.

Generalul Nugent se înverzise. Ascoli se făcuse alb ca o coală de hârtie. Delegaţia părăsi încăperea. Din pragul sălii consiliului se auzi glasul sacadat şi cavernos al ministrului poliţiei.

— I-aş împuşca pe toţi...

Ascoli îl privi furios.

— Du-te după ei şi arestează-i! Dacă poţi şi dacă îndrăzneşti!

Pentru Robert, care privea frământările acestea din afară, situaţia nu era lipsită de umor. Dacă se prăbuşea regimul lui Ascoli, venea la putere Piccoletti. Socrul se afla de o parte a barierei, ginerele de cealaltă parte. Robert întreţinea relaţii bune cu amândoi. Rezultatul acestei încercări nu avea să afecteze prea mult Casa Sunderland...

La palat, persoanele din anturajul regelui vădeau o îngrijorare crescândă. Veştile sosite din ţară erau alarmante.

Colonelul Concily proclamase intrarea în vigoare a unei Constituţii copiate după constituţia spaniolă. Autorităţile civile şi clerul fuseseră invitaţi să depună jurământul de credinţă noului regim. Generalul Carascosa, însărcinat de Nugent cu zdrobirea răscoalei trupelor, se aliniase rebelilor ca şi generalul Pepe. La Neapole, după expirarea termenului ultimativ fixat de Piccoletti, populaţia ridicase baricade.

Înfricoşat de mersul evenimentelor, regele se încuiase în apartamentul lui, pretextând o indispoziţie subită. Împreună cu confesorul său, un abate coliliu, viclean ca un dihor, ridica rugi fierbinţi către Atotputernicul, invocându-i protecţia. În pauze, căuta înfrigurat soluţii care să ducă la înfrângerea rebelilor şi la consolidarea tronului.

Înainte de a se claustra avusese grijă să predea interimatul puterii şi titlul de vicar general al regatului fiului său, duce de Calabria. Aplica politica struţului, încercând să evite o confruntare directă cu răscoala.

Francesco de Calabria era ceva mai realist decât tatăl său. Înţelesese că o prelungire a rezistenţei nu mai era posibilă. Lipsită de sprijinul armatei, dinastia risca să fie măturată de pe tronul Neapolului. Încercă o soluţie de compromis. Reluă tratativele cu carbonarii. Se declară gata să întrunească o comisie care să redacteze noua Constituţie. Carbonarii îi respinseră propunerea menită să eternizeze criza. Pretinseră adoptarea imediată a Constituţiei spaniole. În caz contrar, palatul avea să fie luat cu asalt. Ducele de Calabria nu se încumeta să hotărască singur în această problemă. Urmat de miniştrii înspăimântaţi, bătu la uşa suveranului. Confesorul refuză să-l primească, sub motiv că regele era pe moarte. Moştenitorul tronului cunoştea însă tertipurile. Stărui să intre. În cele din urmă, regele acceptă să primească o delegaţie restrânsă a guvernului în frunte cu ducele de Calabria. Cu glas sfârşit, declară că e gata să facă orice sacrificii pentru binele regatului şi al poporului napolitan. Acceptă Constituţia propusă de revoluţionari, dar cu unele amendamente, care să permită monarhiei a juca un rol mai activ în conducerea statului. Răspunsul exasperă pe rebeli. Populaţia înarmată ocupă principalele clădiri publice şi blocă arterele de circulaţie.

Ducele de Calabria luă o hotărâre eroică. Trecând peste voinţa tatălui său, convocă un Consiliu de Coroană, menit să aprobe Constituţia spaniolă. Miniştrii în funcţiune care se mai aflau în capitală, toţi foştii înalţi demnitari – inclusiv cei care serviseră sub Murat şi sub Joseph Bonaparte – înalţii clerici, generalii activi şi de rezervă primiră ordin să se prezinte la palat. Printre personalităţile invitate se aflau şi câţiva bătrâni sclerotici, aproape centenari, care priveau idiotizaţi mulţimea masată în jurul reşedinţei regale.

Şedinţa se deschise într-o atmosferă grea. Nimeni nu îndrăznea să adopte o atitudine fermă. Simpatizanţii revoluţiei se temeau de o cursă. În cele din urmă, generalul Coletta luă taurul de coarne, declarând că adoptarea imediată a unei Constituţii era de o necesitate vitală şi că orice întârziere risca să fie fatală statului şi monarhiei.

—Luaţi drept model Constituţia spaniolă, încheie el. Toată lumea o cere, deşi n-aş crede că înţelege prea bine despre ce e vorba.

În noaptea de 6 spre 7 iulie, decretul care promulga Constituţia fu afişat pe zidurile oraşului. Semnătura vicarului regal în josul documentului nu mulţumi pe revoluţionari, care cunoşteau vicleniile regelui. Populaţia aţâţată de carbonari intră iarăşi în fierbere. Speriat de recrudescenţa manifestaţiilor ostile, regele semnă personal decretul. La 9 iulie, generalul Pepe intră în capitală în fruntea trupelor constituţionaliste, care defilară prin faţa carboneriei.

Ducele di Ascoli şopti trist lui Robert, care se afla de faţă, că şi Ludovic al XVI-lea acceptase să arboreze tricolorul revoluţionar, dar că această concesie nu-l scăpase de eşafod.

Ovaţiile mulţimii făceau să se zguduie văzduhul. Seara avură loc retrageri cu torţe şi jocuri de artificii. Revoluţia se încheia fără vărsare de sânge. Un articol publicat în ziarul carbonar *L'Amico della Constituzione* semnala că, în cursul celor cinci zile de frământări, viaţa, bunurile şi drepturile cetăţenilor fuseseră respectate cu străşnicie. Autorităţile publice îşi continuaseră activitatea, fondurile statului erau neatinse, partizanii vechiului regim nu suferiseră molestări.

Vindecat în sfârşit de boala lui de circumstanţă, regele depuse jurământul pe Constituţie, în prezenţa demnitarilor Curţii şi a noului guvern, în cadrul unei ceremonii în capela palatului regal. Încheie cu următoarea frază solemnă: „Dumnezeule atotputernic, care citeşti în suflete şi ştii ce are să se întâmple de acum în vecii vecilor, să reverşi asupra mea urgia cerului, dacă am rostit acest jurământ în deşert, sau dacă am de gând să-l încalc". Ultimele lui cuvinte fură acoperite de urale.

Generalul Pepe încoronă victoria carbonarilor, distribuind în numele regelui două sute de brevete de ofiţeri şi şapte mii de decoraţii celor mai zeloşi membri ai ventelor.

* *
*

De la Paris, Gerald urmărea cu atenţie desfăşurarea evenimentelor din Sicilia. Răscoala îi dovedise temeinicia afirmaţiilor bancherului Klaus asupra importanţei şi combativităţilor societăţilor subversive italieneşti. Lafont îi furniza cu regularitate copii ale corespondenţei purtate de Metternich cu ambasadorii săi din principalele capitale europene. Îi stârniră îndeosebi interesul instrucţiunile lui Metternich către Menz, însărcinatul de afaceri al Austriei la Neapole. Ambasadorul obţinuse în iunie un concediu, care avea să se prelungească *sine die*.

„Experienţa dumneavoastră dovedită în atâtea rânduri mă dispensează, cred, a vă recomanda să nu vă îndepărtaţi de la rolul unui simplu observator decât în temeiul unor instrucţiuni exprese şi foarte precise. Observaţi, notaţi şi raportaţi-mi orice informaţie asupra Curţii napolitane, demnitarilor politici şi militari, populaţiei, în sfârşit, asupra tuturor elementelor care ne-ar putea folosi. Ardeţi orice corespondenţă de seamă, existentă în arhivele ambasadei. Nu exprimaţi niciun fel de opinie până nu primiţi ordinele noastre precise. Lăsaţi să se creadă că nu aţi mai primit instrucţiuni şi nici noutăţi de la Curtea Imperială."

În alt mesaj, Metternich ordona lui Menz să pună cifrul secret al ambasadei la dispoziţia fostului şef al guvernului napolitan, pentru ca acesta să poată întreţine o corespondenţă

directă cu Viena. Menz va mai avea grijă să asigure – în cel mai strict secret – schimbul de corespondenţă cifrată dintre regele Celor Două Sicilii şi cancelariatul Austriei. Se recomanda în mod expres ca această corespondenţă să nu cadă în mâna actualilor guvernanţi constituţionali sau a carbonarilor.

Gerald făcu mare haz de aceste instrucţiuni.

— Jurămintele regelui Fernando rămân deci nişte simple formule lipsite de conţinut. Să te mai încrezi în cuvântul suveranilor!

Admiraţia lui pentru Lafont creştea în proporţie geometrică. Îi puse la dispoziţie fonduri nelimitate. Lafont nu abuza. La fiecare sfârşit de lună prezenta deconturi bine justificate, pe care Gerald le aproba fără discuţie.

Buletinul de informaţie vienez semnală în cursul lunii august dispariţia – foarte comentată în cercurile diplomatice – a unuia din secretarii lui Metternich.

— Secretarul acesta juca pe două fronturi, explică Lafont. Era agentul meu, dar furniza în acelaşi timp informaţii carbonarilor din Lombardia. Îl chema Kuntz.

— Am pierdut deci o sursă importantă de informaţii, zise Gerald.

— Da şi nu, replică Lafont. Începuse să se uzeze. A trebuit să-l sacrific.

Gerald îl privi întrebător.

— Să-l sacrifici?

— Este normal să-i elimini pe agenţii care-şi pierd utilitatea... În ultima vreme am avut impresia că asupra lui încep să planeze bănuieli. Demascarea sa nu mai putea întârzia. Atunci am anticipat-o prin alt agent al meu care şi-a câştigat, astfel, încrederea şefilor...

— Şi Kuntz? Nu te-ai temut că la anchetă are să vorbească?

— Nu. Eram sigur că nu va ajunge la anchetă. I-am furnizat stricnină. A înghiţit-o înainte de a fi arestat. Ştia ce-l aştepta dacă încăpea pe mâna poliţiei secrete.

— Şi noul agent?

— E tot un secretar al lui Metternich. Îl cheamă Biederbieck.

— Cum l-ai recrutat?

— Am aflat că frecventează un anumit cerc... Relații, hm, inavuabile... Dezvăluirea lor l-ar fi compromis.

— Și?

— A acceptat să lucreze pentru mine.

— Ești sigur că n-are să te trădeze?

— Sunt sigur. Are nevoie de bani. De mulți bani. Și eu îi furnizez.

— Ne costă mai mult decât Kuntz?

— Diferența e neglijabilă. În orice caz, ne costă mai puțin decât îl costă Gentz pe Salomon Rotschild.

Gerald era uluit de îndrăzneala lui Lafont. Procurarea de documente politice secrete intra sub incidența legilor penale. Lordul Castlereagh nu amenințase în deșert când menționase crima de spionaj și de înaltă trădare. Lafont trebuia să lucreze cu o abilitate extraordinară spre a nu fi descoperit și a nu-și compromite în același timp patronul. Dacă Lafont ar fi intrat în slujba statului, s-ar fi ridicat pe cele mai înalte trepte polițienești. Preferase Casa Sunderland, care-i oferea orizonturi mai vaste și recompense materiale superioare.

Gerald ar fi plecat în Italia, dacă nu l-ar fi reținut la Paris treburi importante. Bugetul Franței pe 1820 se ridica la 877 milioane franci. Prevederile cheltuielilor pe același an erau de 875 milioane. Votat după furioase dezbateri de către un parlament cuprins de o isterie colectivă, bugetul reflecta marasmul politic al Franței. Mișcările populare, răscoalele, conspirațiile militare furnizau aproape zilnic un bogat bagaj de știri ziarelor și colportorilor. Revoluția din Spania și din Regatul Celor Două Sicilii sporiseră neîncrederea publicului înfricoșat de perspectivele unui nou război. Rentele de stat scăzură cu zece franci în patru zile. Această stare de nervozitate se repercuta și asupra afacerilor Casei Sunderland, care acordase împrumuturi pe termen lung statelor europene și guvernelor ce se succedau cu rapiditate în America Centrală și de Sud. Charles Sunderland investise imense capitaluri în Mexico și în Viceregatele Perului, Grenadei și Caracasului. Zeci de milioane de dolari nu numai că nu fructificau, dar păreau să fie definitiv pierduți. În aceste condiții, Gerald ar fi

fost ispitit să plece în America, spre a face oarecare ordine în treburile de acolo. Nu se îndura să părăsească Europa, fiindcă aici haosul era şi mai mare. Sub aparenta disciplină de fier impusă Europei de Sfânta Alianţă, fierbea un cazan gigantic care ameninţa să sară în aer dintr-o clipă într-alta.

În previziunea izbucnirii unui şir de răscoale pe care evenimentele şi propriile lui maşinaţiuni le pregăteau cu tenacitate, Gerald luase măsuri în vederea triplării producţiei fabricilor de armament, ceea ce implica înlocuirea utilajelor învechite cu utilaje perfecţionate, construcţii noi şi mai ales sporirea achiziţionării materiile prime. Dacă în Anglia şi în Statele Unite, Casa Sunderland dispunea de propriile sale zăcăminte de fier şi de cărbune, situaţia era mai grea în Franţa. Gerald intenţiona să construiască o nouă fabrică în Lorraine, în apropierea unor zăcăminte de fier şi de cărbune, ceea ce l-ar fi scutit de cheltuielile necesitate de transportul materiilor prime. Dăduse dispoziţii lui Challais să trateze achiziţionarea unor zăcăminte metalifere în Lorraine. Challais încercase să-i demonstreze că investiţiile acestea forţate riscau să compromită echilibrul precar al Casei Sunderland. Gerald nu ţinuse seama de observaţiile lui.

— Am ratat cumpărarea uzinelor Creusot, din cauza stupidităţii lui Henry, care a refuzat să-mi pună la dispoziţie capitalul necesar. Nu vreau să pierd şi alte ocazii. Războaiele care vor veni trebuie să mă găsească pregătit. Nu mă voi îndepărta cu o iotă de la această politică.

Challais se înclinase. Era oare chip să se împotrivească?

La 15 iulie, Robert se îmbarcă pe „Golden Arrow", o navă rapidă, din flota comercială britanică a Casei Sunderland. Pleca la Palermo spre a deschide o bancă menită să asigure legături comerciale cu sud-estul Europei şi cu Orientul Apropiat. După douăzeci şi patru de ore de drum pe o mare albastră, odihnitor de calmă, Palermo apăru la orizont. Pe fundalul unui cer împurpurat de văpăile muribunde ale înserării, se profila spre dreapta silueta violetă, maiestuoasă, a muntelui Pellegrino. Spre stânga se ridicau pantele stâncoase, dezgolite, ale muntelui Catalfano. Între cei doi titani se deschidea perspectiva adâncă, magnifică, a înălţimilor albastre

care alcătuiesc mult cântata Conca d'Oro. La poalele ei oraşul îşi desfăşura şiragul de edificii albe, întrerupt din loc în loc de verdele întunecat al piaţetelor încununate de palmieri zvelţi. Lumini vioaie, jucăuşe prindeau să scapere ici-colo, asemenea unor licurici. Licuricii ţeseau asupra oraşului o dantelă scânteietoare. În port, catargele drepte ca lumânările unui candelabru se oglindeau în mare.

Când „Golden Arrow" coborî ancora în vechiul port, noaptea îşi întindea vălurile asupra firii.

După tulburările de la Neapole, atmosfera aceasta de pace îl încântă pe Robert. Pe chei îi aştepta Don Vincenzo Alessi, primul secretar al locotenentului general Diego Nasselli, însoţit de ofiţerul de ordonanţă Valentino di Bagheria-Viterbo. Alessi era tipul funcţionarului de carieră, şters, eficient, servil. Locotenentul di Bagheria cumula toate însuşirile de care era lipsit primul secretar. Mândru, elegant, conştient de frumuseţea lui virilă, de expresia mângâietoare a ochilor săi, de trăsăturile-i de o asprime cuceritoare, îşi etala cu ostentaţie avantajele fizice. Părul negru, ondulat, favoritele bogate îi încadrau obrazul măsliniu, neted. Ofiţerul înfăţişa tipul eroului romantic, misterios, glorificat de romanele la modă. Avocatul Besini, şeful Poliţiei Ducatului de Modena, cu toate calităţile lui de seducător, dispărea în prezenţa lui Bagheria. Lumina torţelor purtate de lachei în livrele cu însemnele locotenentului general scotea şi mai mult în evidenţă personalitatea locotenentului. Sandra era cucerită. Definitiv şi iremediabil cucerită. Omul acesta întuneca pe toţi rivalii săi. Era bărbatul ideal.

„Iar"!, reflectă Robert în vreme ce citea în ochii Sandrei admiraţia-i nemărginită pentru tânărul ofiţer.

După prezentări, secretarul îl încunoştinţă că locotenentul general îi pusese la dispoziţie o gardă militară comandată de locotenentul di Bagheria, spre a-l feri de eventualele deranjamente.

— De câteva zile oraşul nostru trăieşte momente de frământare. Separatiştii sicilieni, încurajaţi de succesul revoluţiei de la Neapole, vor să obţină independenţa. Bineînţeles, nu vor reuşi, adăugă secretarul cu emfază. Excelenţa Sa locotenentul general veghează.

Vestea nu-l bucură pe Robert.

— Alerg eu după revoluţii sau aleargă revoluţiile după mine?, exclamă el indispus. Sandra, mă întreb dacă n-ar fi mai înţelept să ne înapoiem la Neapole. Vom reveni la Palermo după ce se vor potoli spiritele.

Sandra simţi un fior în inimă. Tocmai acum, când întâlnise pe omul viselor ei, să plece? Să-i dea cu piciorul? Şiretenia ei feminină îi furniză un argument abil.

— Să nu-ţi fie teamă pentru mine, dragul meu Robert. Nu-ţi neglija treburile. Mă simt minunat în paradisul acesta. De altfel, n-aş mai putea suporta o nouă călătorie pe mare. Am nevoie de odihnă.

Robert cedă în silă.

— Bine. Cum vrei tu.

Îşi cunoştea nevasta. Sandra ar fi fost în stare să rămână la Palermo, să-l lase a se întoarce singur la Neapole.

Secretarul le spuse că pe tot timpul şederii lor în capitala Siciliei vor fi găzduiţi la Palazzo Montechiaro.

— În seara aceasta, Excelenţa Sa locotenentul general vă roagă să-l onoraţi cu prezenţa la dineul pe care vi-l oferă cu ocazia sosirii la Palermo.

Robert acceptă invitaţia. Era mulţumit să înceapă neîntârziat discuţiile oficiale. Va avea grijă să le scurteze spre a se înapoia cât mai repede la Neapole.

Drumul până la Palazzo Montechiaro le dovedi că peisajele idilice pot ascunde, ca şi merele viermănoase, surprize neplăcute. Toată populaţia oraşului părea să fi ieşit pe străzi. Într-o piaţetă, un ins căţărat pe piedestalul unei statui îndemna mulţimea la răscoală. Oameni înarmaţi cu flinte străvechi, cu săbii şi pistoale umblau în grupuri, vânturând torţe aprinse. Se auzeau cântece, urale, huiduieli, zbierete. Trăsura lui Robert îşi făcea anevoie loc prin îmbulzeală. Sandra nu avea ochi decât pentru locotenentul di Bagheria, care călărea în dreptul portierei sale. Zece soldaţi călări, de sub comanda lui, urmau trăsura.

Robert coborî la Palazzo Montechiaro. Intendentul palatului îi întâmpină cu un mesaj din partea marchizului de Montechiaro, care-şi cerea scuze fiindcă nu le putea face

personal onorurile casei. Treburi importante îi solicitau prezența pe domeniile sale de la Campobello. Va face tot posibilul să se înapoieze în cel mai scurt timp la Palermo. Până atunci ura oaspeților o şedere cât mai plăcută în Sicilia.

Robert şi Sandra îşi schimbară veşmintele de călătorie cu altele de seară, apoi plecară la reşedința locotenentului general. Excelența Sa Diego Nasselli îi primi cu toată cinstea cuvenită unor personaje recomandate de primul-ministru. Cina se desfăşură într-o atmosferă apăsătoare. Printre convivi se mai aflau cardinalul Gravina, ducele di Trabia cu soția şi principele di Palagonia, un bătrân original, fost guvernator al Noii Grenade. Locotenentul general se silea să-şi întrețină cât mai agreabil invitații. Era muncit de gânduri. Din când în când îşi întrerupea – fără să-şi dea seama – conversația, spre a trage cu urechea la rumoarea de pe stradă.

După cină, amfitrionul şi oaspeții trecură într-un salon „Rocaille". Comodele şi clavecinul, pictate în maniera lui Guardi, ilustrau interpretarea italiană a stilului Louis al XV-lea. Ducesa di Trabia execută la clavecin un menuet de Mozart. Aplauzele asistenței se împletiră cu un ropot de împuşcături nu prea îndepărtate.

— Cel puțin să murim *en beauté*, rosti cu molcom umor principele di Palagonia.

După concert, Nasselli îşi pofti invitații în jurul meselor de joc. Robert câştigă la o partidă de pichet 500 de ducați de la ducele di Trabia.

— Nu-ți face sânge rău, îl tachină Palagonia pe duce. În curând tot n-ai să ai ce mai face cu banii. Caron n-o să-ți ceară decât un bănuț de argint, ca să te treacă Styxul.

Amfitrionul aruncă principelui o privire nu tocmai prietenoasă. Originalitatea acestui personaj, plăcută în alte împrejurări, devenea odioasă în condițiile actuale. La miezul nopții, petrecerea se sparse. Înainte de plecare, principele Palagonia invită pe toți cei de față la un dineu pe care avea să-l ofere în seara următoare la vila sa din apropiere de Palermo. Extrem de serviabil, conduse pe Robert şi pe Sandra până la trăsură.

– *Monsieur le Comte, Madame la Comtesse*, v-aş rămâne recunoscător dacă mi-ați îngădui să vă călăuzesc prin

Palermo. Îi cunosc frumusețile și punctele de atracție mai bine ca oricare altul.

Robert și Sandra acceptară invitația. Se înapoiară la Palazzo Montechiaro pe o rută ocolitoare, deoarece pe străzile centrale baricadele ridicate în pripă împiedicau circulația. În noaptea aceea, schimburile de împușcături le risipiră somnul. O patrulă călare fu atacată de răsculați chiar sub ferestrele dormitorului oaspeților. Un soldat se prăvăli străpuns de un glonț, alți doi căzură prizonieri. Restul scăpară cu fuga.

Robert și Sandra renunțară să mai doarmă. Se îmbrăcară sumar și trimiseră pe un valet după locotenentul Bagheria. Nu avură mult de așteptat. Ofițerul apăru precedat de lumânările aprinse purtate de valet.

Îngrijorat de agravarea manifestațiilor de stradă, Robert îi ceru lămuriri. Locotenentul îi explică în linii mari situația. Sicilia urmărea de multă vreme să obțină independența. După Congresul de la Viena, care aprobase înapoierea Bourbonilor pe tronul uzurpat de Murat, sicilienii propuseseră ca regele Fernando să rămână rege al Neapolului, iar fiul său mai mare, ducele de Calabria, să fie înscăunat rege al Siciliei independente. Bourbonii respinseră formula. Atâta vreme cât trupele austriece ținuseră sub ocupație Italia meridională, sicilienii își rumegaseră ciuda și neputința. Retragerea austriecilor și succesul răscoalei carbonarilor le treziseră iarăși setea de independență. La 15 iulie – mai precis, în ajunul sosirii lui Robert în capitala Siciliei – nobilii aflați în acel timp la Palermo se întruniseră la principele di San Cataldo, spre a-și preciza atitudinea față de evenimentele napolitane. În același timp, populația – sub îndemnul Mafiei – arborase cocarda galbenă, culoarea independenței siciliene, și declanșase o serie de manifestări antiguvernamentale. Locotenentul general nu reacționase cu severitate, fiindcă nu voia să forțeze lucrurile. Partizanii Bourbonilor, printre care marchizul de Montechiaro, preferaseră să se îndepărteze temporar de capitală și să aștepte pe domeniile lor limpezirea situației. La ora actuală temperatura politică creștea vertiginos. La Messina, colonelul Gaetano Costa, veteran al armatei imperiale și comandant al regimentului Principessa, promulgase din

proprie inițiativă Constituția spaniolă, obligând autoritățile să depună jurământ de credință. Încercarea unor carbonari napolitani de a impune Constituția spaniolă la Palermo – cu prilejul sărbătoririi Sfintei Rosalia – avusese un efect neașteptat. Parte din populație înțelesese că promulgarea Constituției echivala cu o invitație la dezordine. Ieșind din matcă, se dedase la dezordini, jefuind prăvăliile din centru și câteva palate. Burghezia, numeroși membri ai aristocrației, la care se adaugă și acea populație manevrată de Mafie, adoptaseră o poziție contrară carbonarilor. Locotenentul general păstrase neutralitatea, în speranța că divizarea palermitanilor îi va consolida poziția. Imprevizibilul își vârâse coada. Partizanii carbonarilor – care în fond nu urmăreau decât prelungirea unei stări tulburi – schimbaseră tabăra, atacând pe partizanii regelui. Incidental atacau și pe unii bogătași din propria lor facțiune. În acel moment, tulburările amenințau să degenereze în anarhie.

„Și eu m-am vârât tocmai acum în văgăuna șerpilor", reflectă Robert furios. Dacă ar fi părăsit capitala Siciliei, invocând răscoala palermitană, Gerald l-ar fi acuzat de lașitate.

Robert nu înțelegea teoriile lui Gerald care susținea că situațiile tulburi sunt prielnice marilor afaceri. Dacă într-o țară domnește liniștea, spunea Gerald, numai guvernul cumpără arme. Dacă domnește o stare de efervescență, cumpără arme și guvernul – spre a-și consolida armata –, și revoluționarii spre a-și înzestra forțele de șoc. Fluctuațiile financiare și economice determinate de nesiguranța zilei de mâine creează condiții optime pentru speculatori. Cele mai formidabile îmbogățiri peste noapte le-a prilejuit marea revoluție din Franța. Averi imense au trecut dintr-o mână într-alta. Speculanții și speculatorii au realizat rapid beneficii uriașe, imposibile în condiții normale.

În dimineața următoare, Don Vincenzo Alessi sosi la Palazzo Montechiaro. Era nedormit, avea cearcăne negre, iar corectitudinea vestimentară din ajun lăsase locul unei neglijențe de rău augur pentru un funcționar atât de atent să facă impresie bună. Alessi explică lui Robert că locotenentul general nu-l putea primi în dimineața aceea spre a discuta

problemele legate de înființarea Băncii Sunderland, așa cum fusese convenit. Tristele evenimente din noaptea trecută impuseseră crearea unei Junte Provizorii Guvernamentale alcătuite din reprezentanți ai nobilimii. Actualmente junta se afla în ședință, să discute măsurile care se impuneau a se lua. Alessi plecă tot atât de posomorât precum venise.

Restul zilei, Robert și Sandra și-l petrecură la Palazzo Montechiaro, izolați de restul lumii. Ca să-și omoare timpul, jucau interminabile partide de pichet. Locotenentul di Bagheria le ținea de urât. Din când în când, cobora în mijlocul soldaților săi, pe care-i plasase în punctele strategice ale palatului. Hrană și băutură aveau din belșug. Cămările și pivnițele marchizului di Montechiaro le stăteau la dispoziție. Împușcăturile răpăiau la intervale tot mai dese. După-amiază se auziră bubuituri îndepărtate.

— Tunurile fortului Castellamare, răspunse Bagheria la întrebarea mută a ochilor lui Robert.

Spre seară, Alessi apăru iarăși. Purta cocarda galbenă. Obrazul îi era cenușiu, haina sfâșiată la umăr și pălăria cilindrică găurită de un glonț. Îngrozit, se aruncă la picioarele lui Robert.

— Vă solicit protecția, Excelență, rosti el sugrumat de emoție.

Robert îl privi uluit.

— Protecția? Nu am nicio putere, Don Vincenzo... Nu știu cum ți-aș putea fi de folos...

— Dacă veți fi întrebat, să spuneți că fac parte din suita dumneavoastră, din personalul dumneavoastră de serviciu. Vă implor... Dacă ați ști ce se întâmplă...

— Ce se întâmplă, Don Vincenzo?

— Edificiile publice sunt devastate, prăvăliile de lux jefuite... Profitând de tulburări, bandiții umblă pe străzi îmbrăcați ca niște prinți, cu lucruri de furat... Statuia regelui a fost doborâtă... Răsculații au luat cu asalt fortul Castellamare și au ridicat patrusprezece mii de puști... Principii di Aci și di Cattolica, partizanii regelui, au fost uciși. Capetele lor înfipte în vârfuri de suliță sunt plimbate pe străzi...

Alessi vorbea răgușit, abia stăpânindu-și lacrimile.

— Excelenţa Sa locotenentul general ne-a părăsit. A fugit. Se zice că s-ar fi îmbarcat pe o corabie. Nu ştiu cum a reuşit, fiindcă portul e în mâna răsculaţilor... M-a lăsat aici, la Palermo, pradă tâlharilor, deşi i-am fost devotat... Dacă revoluţionarii dau de mine, mă spânzură...

Alessi se prăbuşi pe un fotoliu.

— Iertaţi-mă Excelenţă, nu mă mai ţin picioarele... Pe străzi curge sânge.. Dacă aţi vedea ce se întâmplă, v-aţi îngrozi... Trupele sunt dezarmate.... Autoritatea regelui nu mai există...

Alessi se uită la ofiţer.

— *Signor tenente*, lepădaţi uniforma. Îmbrăcaţi şi pe soldaţi în livrele de servitori... Altfel nu veţi mai apuca ziua de mâine...

Locotenentul îşi privi instinctiv uniforma galonată cu aur.

— E atât de gravă situaţia?

— Comandantul garnizoanei a fugit... Şi generalul Church s-a făcut nevăzut... Nici Junta Provizorie nu mai are autoritate...

— Aici, cel puţin, suntem în siguranţă, zise Robert.

Alessi clătină din cap.

— Opiniile monarhiste ale marchizului de Montechiaro sunt cunoscute... N-ar fi exclus ca în cursul nopţii să fie atacat şi palatul acesta.

Înspăimântată, Sandra îşi duse mâinile la obraz.

— Nu vă temeţi, *Madame la Comtesse*, interveni ofiţerul. Atâta vreme cât eu şi soldaţii mei...

Rodomontada sa îl irită pe Robert.

— Crezi că cei zece soldaţi ai dumitale pot zăgăzui puhoiul?... Marchizul de Montechiaro e de statura dumitale?

— Da. Oarecum, răspunse nedumerit ofiţerul.

— Atunci caută în garderoba lui haine pe măsura dumitale. Costumele mele n-au să ţi se potrivească. Grăbeşte-te! Ai auzit povaţa lui Don Vincenzo.

— Eh, panica! Don Vincenzo amplifică primejdiile, rosti bărbătos ofiţerul. N-aş crede să fie situaţia atât de gravă.

— E mai înţelept să-i dai ascultare, zise Robert. Auzi?

Împuşcăturile se înteţeau. Se succedau acum fără întrerupere.

— Schimbă-te grabnic, *Signor tenente*, îl imploră Sandra.

Bagheria zâmbi plin de sine.

— Dacă *Madame la Comtesse* porunceşte... Nu-mi rămâne decât să mă execut...

Ieşi, în vreme ce Alessi îşi îndreptă privirile spre Robert.

— Dacă va fi cazul, veţi binevoi a spune că fac parte din grupul însoţitorilor Excelenţei Voastre?

Pe Robert îl pufni râsul. Până şi în aceste momente grele, Alessi nu se putea dezbăra de limbajul său înflorat.

— Bine, Don Vincenzo. Am să fac tot ce spui dumneata. Numai să mă creadă...

— Au să vă creadă. Sunteţi englez, şi englezii se bucură de prietenia şi încrederea palermitanilor. Englezii au sprijinit întotdeauna separatismul sicilienilor. Să spuneţi că şi eu sunt englez.

— Ştii să vorbeşti englezeşte?

— Ştiu suficient ca să mă descurc. Palermitanii, zâmbi el palid, nu sunt prea tari în limba lui Byron. Iar cei cu care vom avea probabil de-a face habar n-au de engleză. Va fi destul să rostesc câteva cuvinte... În sfârşit, cum îmi va fi norocul...

Intendentul apăru în cadrul uşii.

— Înălţimea Sa principele di Palagonia, anunţă el solemn.

„Ce-o mai fi vrând şi ăsta?", se întrebă enervat Robert. „Să-i asigur şi lui protecţia?".

Principele di Palagonia intră calm şi cochet ca un *dandy*, în ciuda vârstei sale înaintate. Purta la butonieră o cocardă galbenă. Cu gesturi de o eleganţă vetustă, sărută mâna Sandrei şi se înclină în faţa lui Robert. Ochii îi scânteiau bizar. Buzele schiţau un zâmbet în care amabilitatea şi ironia se contopeau în doze egale.

— Îmi iertaţi, sper, vizita aceasta neanunţată. Vă poftisem la cină. M-am gândit însă că, influenţaţi de agitaţia de pe stradă, veţi ezita să ieşiţi din casă.

— Vă mărturisesc, principe, că – siliţi de împrejurări – renunţasem să profităm de amabila dumneavoastră invitaţie, zise Robert, sâcâit de onctuozitatea principelui.

— Mă tem că acum, mai mult ca oricând, va trebui să daţi urmare invitaţiei mele. Palazzo Montechiaro nu este un refugiu ideal pentru dumneavoastră.

— Ce v-am spus eu, Excelenţă, interveni Alessi uitându-se la Robert.

— Cum să ieşim de aici?, întrebă Sandra.

— Opiniile mele separatiste sunt cunoscute. Am să vă conduc personal la vila mea de pe via Messima. Acolo veţi fi în siguranţă.

Robert se întoarse instinctiv spre Alessio, care-l implora cu privirile.

— Nu sunt numai cu soţia mea, principe, zise el.

— Puteţi să vă luaţi şi secretarii, replică Palagonia.

— Am şi o gardă de zece soldaţi...

— Daţi-le drumul, conte. Nu vă mai pot fi de folos.

În aceeaşi clipă intră şi locotenentul Bagheria. Hainele civile îi stăteau tot atât de bine ca şi uniforma militară.

— Îmi permiteţi, principe, să vă prezint pe locotenentul Valentino di Bagheria.

Locotenentul salută izbind marţial călcâiele.

Principele surprinse schimbul de priviri dintre Sandra şi ofiţer.

— Presupun că doriţi să vă însoţească şi acest domn, se adresă el lui Robert.

— Cu îngăduinţa dumneavoastră...

Palagonia scoase din buzunar câteva cocarde galbene şi le distribui celor de faţă.

— Cocarda aceasta e cel mai bun *laisse-passer*, grăi el.

Se întoarse spre Bagheria.

— *Signor tenente*, expediază-ţi soldaţii. Să se ducă unde vor crede de cuviinţă. Ar fi păcat să-i găsească mulţimea în această clădire.

Pe Robert îl contraria bunăvoinţa lui Palagonia. Ce substrat avea amabilitatea acestuia? O plăcuse pe Sandra? Puţin probabil. Principele era prea bătrân spre a înfrunta primejdiile de dragul ochilor frumoşi ai unei femei. Atunci?

Un sfert de oră mai târziu, micul cortegiu călăuzit de Palagonia părăsi Palazzo Montechiaro.

— Dumnezeu să-l aibă în pază, rosti ironic principele. Mâine s-ar putea să nu mai rămână din el decât un morman de ruine.

Soldaţii ieşiră unul câte unul. Îmbrăcaţi în haine civile, aruncau priviri bănuitoare în susul şi josul străzii, apoi se topeau în noapte. Dinspre port se ridica o vâlvătaie care înroşea văzduhul.

Robert blestema aventura în care se lăsase târât. Principele care preceda grupul umblând ţopăit ca o păpuşă trasă de sfori nu-i inspira încredere. Îşi aminti că la dineul din ajun ducele di Trabia spusese despre Palagonia că este unul dintre cei mai originali oameni din Sicilia. Nu voise oare să spună mai mult? Poate că numai convenienţele sociale îl împiedicaseră să pună punctul pe „i". Principele îi făcea impresia unui iresponsabil.

Cotiră pe câteva străzi lăturalnice. Se încrucişară cu cete de beţivani şi de oameni în zdrenţe, înarmaţi cu tot felul de cuţite, coase şi suliţe.

Prinţul striga cât îl ţinea gura:

— *Viva Sicilia liberata!*

Vorbele lui erau repetate şi amplificate de sute de glasuri.

De pe o stradă răbufni un grup de soldaţi cu uniformele în dezordine, cu privirile împanicate, urmăriţi de o mulţime turbată. La apariţia grupului lui Palagonia, care părea să le taie drumul, soldaţii se traseră la adăpostul unei fântâni monumentale şi de acolo începură să tragă.

— La pământ, urlă Palagonia.

Până şi Sandra îi execută porunca.

Între soldaţi şi mulţime se încinse o luptă disperată. Focurile de armă răpăiau dezordonat, lovind în plin, doborând oameni, spărgând geamuri, făcând să sară din ziduri aşchii de cărămidă şi de piatră.

Profitând de învălmăşeală, Palagonia îşi conduse oamenii pe o alee, spre o bisericuţă mică – mai degrabă o capelă – cufundată în întuneric. O coloană de oameni, cu torţe, apăru după un colţ. Cântau marşuri războinice.

— Puşcăriaşi, vorbi Alessi, aplecându-se la urechea lui Robert. Îi cunosc după îmbrăcăminte. Ascundeţi-vă bijuteriile!

Se auzi tropotul unor cai pe caldarâm. Ca din senin, se abătu asupra aleii un susținut foc de arme. Țipete, văicăreli, sudălmi se întreceau cu piuitul gloanțelor. Unul din valeții lui Robert căzu în genunchi, apoi se prăbuși cu fața în jos.

— După mine!, zbieră Palagonia, repezindu-se spre o ușă de fier, conturată pe un zid, din preajma capelei. Înșfăcă de la un cadavru o torță care fumega încă, deschise cu putere ușa și se afundă în bezna dinăuntru, urmat de întreaga trupă. Robert simți un miros închis de flori moarte și țărână. Auzi ușa trântindu-se în urma lor și zgomotul unui ivăr metalic. Un amnar scânteie în întuneric, apoi torța din mâna lui Palagonia se aprinse, luminându-i de jos în sus chipul grotesc. Se văzură într-un coridor cu pereți de piatră.

— Aici suntem în siguranță, zise principele. Deodată începu să râdă. Nu credeam că am să-mi încep în chip atât de surprinzător rolul de cicerone.

Coborâră câteva trepte. Sandra își duse mâna la gură, înăbușindu-și un strigăt de spaimă. Se aflau într-o criptă. De-a lungul pereților erau suspendate cadavre mumificate îmbrăcate în veșminte altădată somptuoase. Brocarturile de aur se destrămaseră, vălurile diafane și mătăsurile se zdrențuiseră, îngălbenindu-se ca și chipurile morților – bărbați și femei – aliniați într-o macabră horă. De gâtul fiecărui cadavru atârna câte o pancartă cu numele și rangul acestuia.

— Îngrozitor!, șopti Sandra prinzându-se de brațul ofițerului. Unde suntem?

Palagonia chicoti amuzat de spaima tinerei femei.

— Într-un loc în care deșertăciunile omenești sunt ilustrate izbitor, chiți el cu glasul său subțiat de bătrânețe. În catacombele Mănăstirii Capucinilor. În ambianța aceasta îmi petrec adeseori zile întregi. Caut să mă împrietenesc cu moartea.

Bătrânul chicoti iarăși...

— Și moartea îmi răsplătește încrederea prelungindu-mi viața. Dacă nu intram aici, nu știu – zău – dacă mai apucam zorile.

În vreme ce Sandra, cramponată de brațul lui Bagheria, se uita terorizată la bătrânul principe – vrăjitor în mijlocul unor

incantații păgâne – Robert simți nevoia irezistibilă să izbucnească în râs. Ambianța aceasta funebră îi apăru deodată într-o lumină ridicolă. Ce căuta el în catacombele capucinilor? Ce căuta la Palermo? Deșertăciuni. Numai deșertăciuni. Dar raționamentul acesta era tot atât de ieftin ca și manifestările de obscurantism și superstiție din catacombele capucinilor. El va continua să alerge după deșertăciuni, iar capucinii să spânzure cadavrele drept-credincioșilor în poziții de un exasperant prost gust.

Robert se uită cu dispreț la principele Palagonia, care vântura cu voluptate facla aprinsă, punând pe fugă șobolanii și liliecii, la Sandra lipită de brațul proteguitor al ofițerului, la Alessi descumpănit și plin de jale, la servitorii care se holbau înspăimântați la bietele mumii. Se opri în dreptul unui cadavru, în crinolină de mătase albă, pe care se așternuse un strat cenușiu de praf. Pe pancarta de la gât scria cu litere aurite: „Contessina Isabella di Racalmito", și dedesubt, vârsta – 17 ani. Se spune că morții rămân tineri. Contessina adolescentă, grație ignoranței capucinilor în materie de îmbălsămare, arăta ca o babă uscată, pungită și hidoasă.

Palagonia și protejații săi rămaseră în catacombe până în zori. Profitând de faptul că în orele în care noaptea se îngână cu ziua oamenii sunt loviți de amorțeală, părăsiră adăpostul. Strecurându-se pe străzi lăturalnice, ajunseră la marginea orașului. În dreptul unui han ferecat ca o cetate, îi aștepta trăsura principelui Palagonia. Robert, Sandra, locotenentul Bagheria și Alessi căzură istoviți pe banchetele îmbrăcate în catifea. Servitorimea rămase să-i urmeze pe jos. După o oră de mers pe șoseaua Messinei, ajunseră la vila Palagonia.

Vila oglindea originalitatea – sau mai degrabă nebunia – proprietarului ei. Înconjurată de un zid înalt, încoronat cu pitici grotești sculptați în piatră, avea o singură cale de acces, un portal susținut de doi atlanți, de două făpturi diforme, un egiptean și un gentilom în costum de curte, înalți fiecare de câte trei metri. Prin acest portal se intra într-o curte de mari proporții cu palmieri, cactuși și tot felul de plante agățătoare crescute în dezordine. Vila propriu-zisă, construită într-un extravagant stil baroc, era un labirint de saloane, coridoare,

săli şi săliţe încărcate cu oglinzi, mobile scumpe, dar heteroclite, statui de marmură cu braţe întinse ca nişte orbi în mers. Dacă treceai neatent pe lângă ele, riscai să-ţi scoată ochii, să-ţi arunce pălăria din cap sau să-ţi agaţe hainele.

Oaspeţii prinţului erau atât de obosiţi încât înregistrară ca prin vis toate aceste ciudăţenii. Se culcară imediat şi dormiră până la prânz, fără să audă salvele de împuşcături şi canonadele din oraş. Se treziră, ca să se aşeze înfometaţi la o masă îmbelşugată. Un servitor al prinţului aduse din oraş veşti proaspete. Tulburările, jafurile, asasinatele continuau cu furie sporită. Junta nobililor neputincioşi în faţa exceselor populaţiei se autodizolvase. Consulii celor şaptezeci şi două corporaţii de meseriaşi şi notabilii oraşului aleseseră o nouă juntă, alcătuită din optsprezece membri – nouă nobili şi nouă burghezi – menită să asigure restabilirea ordinii. Cardinalul Gravina acceptase conducerea juntei. O delegaţie avea să se înfăţişeze regelui, la Neapole, pentru a cere recunoaşterea independenţei Siciliei.

Pe Robert începuse să-l irite inactivitatea forţată. Ar fi părăsit Sicilia, dar legăturile maritime cu metropola erau tăiate.

Evenimentele din ultimele zile îl nedumereau. Acceptase revoluţia franceză ca pe un fenomen social cu rădăcini adânci, încadrat într-un ciclu de răsturnări care revin, respectând o anumită periodicitate, asemenea erupţiilor vulcanice. Dar ca o ceată de zdrenţăroşi să pună pe fugă armata cu toţi generalii ei şi să doboare peste noapte ordinea de stat îi părea de neconceput. Totuşi acest lucru se petrecea sub ochii lui. La Palermo domina anarhia. Autorităţile constituite fuseseră măturate de furia unei populaţii lipsite de arme şi nepregătite pentru luptă. Forţa dinamică a acestor indivizi necesita un studiu atent, deoarece reprezenta o condiţie de care trebuia să se ţină tot mai mult seama în ecuaţia afacerilor Casei Sunderland.

În vreme ce principele Palagonia îşi petrecea timpul jucând tric-trac cu Sandra, cu locotenentul Bagheria sau cu Alessi, Robert îşi măcina nervii aşteptând soluţionarea crizei palermitane.

A doua zi, pe când gazda şi oaspeţii luau prânzul, se auziră bătăi puternice în poartă. Lui Alessi i se opriră îmbucăturile în

gât. Sandra simţi că i se face rău. Bagheria îşi muşcă buzele. Până şi amfitrionul se arătă vag îngrijorat. Robert încerca acea curiozitate – lipsită de teamă – a omului de ştiinţă în faţa unui interesant fenomen al naturii.

Majordomul umplea impasibil paharele oaspeţilor când năvăli în sufragerie o ceată de oameni înarmaţi, precedaţi de un lacheu care încerca să se justifice prin semne că nu-i putuse împiedica să pătrundă în vilă. Îmbrăcaţi în cele mai disparate uniforme militare, purtând cocarde galbene, nouveniţii cercetară bănuitori mutrele comesenilor.

— Nu mă cunoaşteţi?, întrebă amfitrionul cu forţată familiaritate. Sunt principele Palagonia. Partizan al independenţei Siciliei.

— Şi dumnealor?, întrebă şeful cetei, arătând pe ceilalţi convivi.

Purta uniformă de artilerist, tricorn civil şi pantofi de lac. O legătură albă, însângerată îi acoperea un ochi. Se apropie de Alessi.

— Actele!, zise el întinzând mâna.

Alessi se făcu vânăt. Tremura atât de tare, încât scăpă din mână furculiţa.

— Nu le am la mine. Le-am lăsat la Palermo.

Şeful cetei râânji.

— Nu le ai? Hm! Cum te cheamă?

— Fiorentino. Genco Fiorentino, bâigui el.

— Bine, o să vedem la post cine eşti şi ce învârteşti.

Se întoarse spre oamenii săi. Umflaţi-l!

În câteva clipe, Alessi fu luat pe sus şi vârât în mijlocul oamenilor înarmaţi. Doi inşi îl flancară ameninţători.

Şeful cetei se opri în faţa lui Bagheria.

— Noi ne cunoaştem parcă, zise el scărpinându-se la ceafă. Eşti ofiţer. Slugă a Bourbonilor.

Palagonia interveni demn.

— Slugile Bourbonilor n-au ce căuta la masa mea. *Signor* Bagheria a activat, ca şi mine, pentru independenţa Siciliei. Şi-a lepădat uniforma tocmai fiindcă nu vrea să-i mai slujească pe napolitani.

Bagheria înclină din cap, întărindu-i afirmaţiile.

— Atunci de ce stai aici, ofiţerule?, îl interpelă şeful cetei. Vino cu noi şi luptă.

— Aveam tocmai de gând să mă prezint cardinalului Gravina spre a-i oferi serviciile mele, minţi cu seninătate Bagheria.

— Foarte frumos, te ducem noi până acolo, zise şeful cetei. Trecu în dreptul lui Robert. Şi dumneata?

Robert se ridică de pe scaun.

— Sunt cetăţean american. N-am niciun fel de legătură cu frământările din această insulă.

— American? Şi ce cauţi dumneata aici, în Sicilia? Ai venit să ne spionezi.

— Sunt bancher, zise Robert.

— Luaţi-l!, porunci scurt şeful către oamenii săi.

— Protestez!, strigă Palagonia.

Furia îi ascuţise şi mai mult glasul.

Şeful cetei îl privi ironic.

— Foarte bine. Protestează. Te ascult.

— Aceasta e o neobrăzare!, se aprinse şi mai vârtos Palagonia.

— Vezi să nu te umflu şi pe tine, se supără şeful.

Când se văzu împins între oamenii aceia nebărbieriţi, murdari, Robert avu senzaţia că se răstoarnă pământul. El, fiul lui Richard Sunderland, conte şi grande de Spania, unul dintre cei mai bogaţi oameni din lume, era tratat ca un prizonier de rând, stătea umăr la umăr cu Alessi. Poate că aveau să-l împuşte. Cunoştea soarta rezervată spionilor. Până acum se socotise în afara legilor omeneşti. Indivizii aceştia îl aduseseră brusc la realitate. Se uită la Sandra. Auzise că multe femei fuseseră violate în timpul tulburărilor. Se întrebă dacă nu va păţi şi Sandra la fel. Îl fulgeră gândul că pentru ea n-ar fi fost poate o nenorocire prea mare. Observă că privirile ei erau aţintite asupra lui Bagheria. Soarta lui o îngrijora mai mult decât soarta soţului ei.

Robert se pomeni împins de la spate.

— Haidem!, zise un om cu cicatricea unei mari şi vechi arsuri pe obrazul stâng.

Palagonia se ridică brusc de pe scaun.

— Ticăloşilor! Vă învăţ eu minte!

Luă o cravaşă de pe o comodă şi se repezi asupra şefului, care se mărgini să-l îmbrâncească, trântindu-l la pământ.

— Nu e vina mea dacă ai să-ţi frângi coastele, bătrân nesocotit. Ai merita să-ţi confisc tot aurul din casă. Mă gândesc însă la părul tău alb şi la cocarda pe care o porţi la piept. Mă întreb cât eşti de sincer.

Făcu un semn cu capul către oamenii săi, apoi se îndreptă spre uşă.

Robert simţi în şale gura unei puşti.

— Mişcă-te!

Îşi urni picioarele grele, ca de plumb. Inima îi bătea foarte tare. Înconjurat de oamenii înarmaţi, coborî în curte. Acolo îi aştepta o trăsură.

— Urcă-te, îi spuse unul din ei.

Robert se aşeză pe bancheta din fund, alături de şef. Bagheria şi Alessi fură plasaţi pe bancheta din faţă, cu spatele spre vizitiu. Vizitiul era într-un jalnic hal de jerpeleală. Oamenii încălecară pe nişte cai şi convoiul se puse în mişcare. Dinspre Palermo se vedeau urcându-se spre cer coloane de fum.

Robert avea senzaţia că trăieşte un coşmar. Bagheria era cufundat în gânduri. Alessi tremura. Nu schimba niciun cuvânt.

La intrarea în oraş îi întâmpină o ceată de inşi cu pistoale la brâu. Şeful convoiului parlamentă îndelung, obţinând în sfârşit autorizaţia să treacă mai departe. Robert cunoştea destul de bine italiana, dar discuţia dintre cei doi bărbaţi fusese purtată într-un jargon atât de ciudat, încât nu înţelesese aproape nimic. Prinsese doar, o dată sau de două ori, cuvântul „Mafia". Convoiul se angajă pe o stradă şerpuită. Trăsuri răsturnate, hoituri de cai, geamuri sparte, urme de incendii ofereau un spectacol dantesc. Când şi când se auzeau schimburi de focuri. Cete de oameni cu puşti, pistoale şi suliţe se grăbeau care încotro. În oraş domnea o mare confuzie. Dintr-un palat cu porţile scoase din ţâţâni intrau şi ieşeau indivizi încărcaţi cu boccele, mobile, obiecte de artă...

Trăsura opri în faţa unei clădiri cu aspect oficial. Geamurile sparte, urmele lăsate de impactul gloanţelor pe ziduri dovedeau că acolo se purtase o luptă dârză. Pe scările de la intrare urcau şi coborau mulţi oameni. Şeful convoiului coborî din trăsură, făcând semn lui Bagheria şi lui Alessi să-l urmeze. Dădu apoi instrucţiuni insului cu obrazul pătat, care se aşeză în trăsură alături de Robert. Trăsura porni iarăşi la drum. Străbătură câteva străzi şi opriră în faţa unei fortăreţe posomorâte. Robert fu poftit să coboare. Călăuzit de bărbatul cu obrazul pătat, intră pe o poartă înaltă, păzită de câţiva inşi cu pieptul înfăşurat în cartuşiere, trecu prin faţa unui ghişeu unde i se cerură actele şi obiectele de valoare, apoi fu luat în primire de doi paznici care-l duseră prin câteva culoare întunecate, mărginite de uşi ghintuite. Paşii lor răsunau pe lespezile de piatră. Coborâră o scară în spirală, cu multe trepte, şi se opriră în dreptul unei uşi scunde, cu o ferăstruică zăbrelită. Unul din paznici o descuie. Robert fu împins într-o încăpere atât de întunecată, încât în primele clipe nu reuşi să desluşească nimic în jur. Auzi uşa închizându-se şi zgomotul unei chei răsucite în broască. Un miros greu, acru, de transpiraţie şi murdărie, îl umplu de greaţă. Un oftat în stânga sa îl făcu să tresară.

— Stai jos, îi vorbi o voce aspră. Sau ai de gând să faci de santinelă la uşă?

Se simţi apucat de braţ şi tras în jos. În primul moment încercă instinctiv să se împotrivească; îşi dădu seama însă că nu-i rămânea decât să se supună. Întinse mâna căutând pe bâjbâite un pat, un scaun...

— Aci se stă pe paie, se auzi iarăşi vocea aspră. Curaj.

Robert se lăsă într-un genunchi, apoi se aşeză anevoie pe stratul gros de paie care acoperea pardoseala de piatră. Cineva se dădu la o parte, spre a-i face loc. Robert simţi în spate un perete de piatră de care se rezemă oftând.

Încetul cu încetul, ochii i se obişnuiră cu întunericul. Dintr-un colţ se filtra o lumină săracă printr-un fel de horn, la capătul căruia se afla, probabil, o fereastră zăbrelită. Multe siluete – Robert n-ar fi putut să le numere – stăteau prăvălite pe paie. Dintr-un ungher îi ajunse la ureche o discuţie purtată

în şoaptă. Un sforăit zbârnâi ca un tăun în zbor. Cineva suspină adânc. Suspină şi Robert. Ce surprize îi mai rezerva viitorul?

În încăperea aceea întunecoasă, umedă, izolată de lume, petrecu o zi şi încă o zi, o săptămână, apoi altă săptămână, până le pierdu socoteala. La prânz şi seara li se aduceau o ciorbă puturoasă şi o pâine neagră, rece, umedă şi cleioasă. Deţinuţii aşteptau să fie chemaţi la cercetări, eventual judecaţi, dar nimeni nu se preocupa de existenţa lor. Robert ajunsese într-un hal de murdărie care-l dezgusta. Cămaşa îi era în permanenţă umedă de transpiraţie, barba îi crescuse ţepoasă ca o perie, palmele îi erau lipicioase, picioarele, încinse în pantofi pe care nu îndrăznea să-i scoată spre a nu rămâne fără ei. Şi zilele treceau... treceau şi nopţile... fără să le ajungă la ureche niciun zvon din afară... Robert aştepta îndobitocit un miracol... Căci numai un miracol îl mai putea scoate din celula aceea îngropată adânc sub pământ...

Capitolul 8

Trei femei bătrâne, ştirbe, scofâlcite, replici reuşite ale celor trei scorpii din celebrul tablou al lui Goya, stăteau la o masă, într-un salon opulent odinioară, dar peste care timpul şi indiferenţa servitorilor aşternuseră praf, murdărie, pânze de păianjen şi un miros înţepător de urină de pisici. Tapetul de mătase galbenă, mucegăită atârna alocuri în şuviţe. Pete mari de mucezeală zugrăveau pe tavanul cu stucaturi înnegrite figuri fantasmagorice. Sub o oglindă acoperită cu praf şi excremente de muşte, pojghiţa de mercur se desprinsese în solzi cu forme stranii. Tapiseria de satin alb a scaunelor şi fotoliilor rococo se tăiase, se întunecase de murdărie, ca şi cuvertura de dantelă ruptă, întinsă pe masă. O vitrină Louis XV, cu geamurile sparte, fusese golită de bibelouri. Pe rafturile îmbrăcate în catifea vânătă se plimbau în libertate doi gândaci de bucătărie. Covorul persian, tocit de oameni şi ros de şoareci, se făcuse tot atât de pământiu ca şi parchetul. Ferestrele erau acoperite cu perdele grele de catifea, de o culoare nedefinită.

De la moartea soţului ei, Zechariah, stăpâna casei, nu mai dăduse voie să fie mişcat din loc niciun obiect. Trecuseră de atunci şase ani. Şase ani, în care timp servitoarea bătrână, chioară şi şchioapă – singura rămasă după concedierea în masă a personalului de serviciu – nu făcuse altceva decât să prepare aceleaşi mâncăruri lipsite de variaţie şi de savoare,

pentru stăpână şi pentru cei doi motani graşi şi leneşi, care uitaseră de mult a se mai război cu şoarecii.

Cât era ziua de lungă, Hannah Abercrombie se legăna într-un rocking-chair oftând şi contemplând figura zâmbitoare a lui Zechariah, imortalizată în ulei pe o pânză atârnată deasupra căminului. Pictorul îl zugrăvise într-o poziţie marţială, cu o mână în şold şi cu cealaltă sprijinită de un piedestal Empire. Avusese grijă să-i corecteze infirmitatea, înfăţişându-l cu picioare absolut normale.

Moartea năprasnică a lui Zechariah o dezechilibrase pe Hannah. După o criză de nebunie furioasă, urmată de o lungă perioadă de melancolie, trăise cu iluzia că soţul ei se afla încă în viaţă, dar că rătăcea singur şi înfometat pe străzile New Yorkului. Cutreierase oraşul în lung şi-n lat, căutându-şi bărbatul. Răscolise cârciumile şi bordelurile, templele şi parcurile, băncile şi hotelurile, întrebând în dreapta şi în stânga de Zechariah. Cu timpul se liniştise. În bezna creierului ei pătrunsese o rază de luciditate. Înţelesese atunci că Zechariah se pierduse într-o lume din care nu avea să se mai întoarcă. O lume cerească, populată cu spirite bune, în care soţul ei, întinerit şi cu haine strălucitoare, se plimba senin, aşteptând-o şi pe ea să vină şi să-i ţină tovărăşie.

De şase ani Hannah nu mai primea pe nimeni în casă. Nici soarele nu mai avea voie să intre. Nu făcea excepţie decât pentru alte două bătrâne, sora ei Bridget şi cumnata Rebecca. Pe tustrele le unea aceeaşi ură împotriva lui Richard Sunderland.

Hannah era cea mai înverşunată. Fratele ei, întemeietorul dinastiei Sunderland-Beauclair, îl ruinase cu bună ştiinţă pe Zechariah, care nu supravieţuise dezastrului. Un atac de apoplexie îl doborâse sub ochii cumnatului său.

Şi Bridget îşi ura fratele. Richard, în ciuda bogăţiilor sale fără număr, nu ridicase un deget într-ajutorul lui Sam Hickey, care trudise din greu alături de Bridget, în mica lor prăvălie de pe Broadway, fără a reuşi să se smulgă din mizerie.

A treia bătrână, Rebecca, văduva lui Patrick Sunderland, îşi ura cumnatul fiindcă se desprinsese din mediocritatea micburgheză a familiei făurarului de cuţite Josiah Sunderland şi

atinsese culmile gloriei şi ale puterii. Ea, Rebecca, fiica pastorului Brown, se socotea nedreptăţită de pronie. Norocul, în loc să răsplătească munca cinstită a soţului ei, încununase pungăşiile lui Richard.

Cu timpul, Rebecca ajunsese la concluzia că nevrednicul ei cumnat îşi jefuise fratele mai mare şi că succesul i s-ar fi cuvenit de drept acestuia.

În timpul vieţii, Patrick Sunderland se războise şi cu Zechariah Abercrombie, şi cu Samuel Hickey. Se certaseră pentru moştenire, se învrăjbiseră pentru nimicuri, uitând că adevăratul lor duşman era Richard Sunderland.

Patrick şi Zechariah muriseră. Samuel trăia încă, dar era ca şi mort. Paralizia îl jefuise de grai şi îl lipsise de uzul mâinilor şi al picioarelor. Samuel ajunsese un boţ de carne în care abia mai pâlpâiau inima şi o înţelegere aproximativă a lucrurilor. Bridget îl îngrijea ca pe un prunc, dându-i de mâncare, îmbrăcându-l şi dezbrăcându-l, spălându-l, curăţându-l de excremente, mângâindu-i din când în când fruntea peste care şuviţele cenuşii de păr cădeau într-o jalnică neorânduială. Tot ea se îngrijise şi de cei trei copii ai lui Sam din prima căsătorie. Cel mare continua anevoie comerţul patern. Ceilalţi doi trăiau de azi pe mâine, schimbându-şi ocupaţiile aşa cum alţi oameni îşi schimbă batistele.

Rebecca avusese cel puţin satisfacţia de a-şi fi crescut propriii copii. Voluntară, ambiţioasă, autoritară, îi educase cu şfichiul biciului, străduindu-se să le comunice şi lor setea ei de măriri. Dăruise lui Patrick cinci copii. Patru flăcăi şi o fată. Primii trei, Isaiah, Timothy şi Senecca, se ocupau de atelierul de cuţite. Al patrulea, Samuel, părea să-i împlinească speranţele. Intrase de tânăr în slujba bancherului Goldberger şi, după o carieră frumoasă, ajunsese asociatul firmei. Unica-i fiică, Mathilda, se căsătorise cu un negustor de pielărie, pe nume Stanley Miller.

Odinioară, Hannah, Bridget şi Rebecca nu se putuseră suferi, reflectând animozitatea soţilor. Dar ura comună împotriva lui Richard, pe care-l identificau cu Satana, le netezise relaţiile, înrolându-le în aceeaşi tabără. Richard Sunderland, marchiz de Beauclair, murise. Cele trei bătrâne

nu dezarmaseră. Ura lor se răsfrânsese asupra urmaşilor lui Richard.

O dată pe săptămână, invariabil, se întruneau în salonul văduvei lui Zechariah. Cenuşii ca nişte bufniţe, stăteau în jurul mesei şi, ore de-a rândul, bârfeau, blestemau, sorbind pe îndelete ceai fără zahăr şi morfolind pesmeţi. Hannah rămânea uneori cu ochii aţintiţi asupra portretului lui Zechariah. Bridget şi Rebecca se opreau atunci din sporovăit şi îşi aruncau priviri pline de înţelegere şi compătimire faţă de durerile bietei nebune.

Ca de obicei, discuţiile lor se învârteau în jurul aceluiaşi subiect. Buletinul săptămânal al mult hulitei familii Sunderland-Beauclair. Bătrânele veneau la acest conclav înarmate cu ultimele cancanuri, veşti şi răutăţi, culese din surse bine documentate. Hannah avea o agentă ideală: servitoarea chioară şi şchioapă, foarte preţuită în oficiul Casei Sunderland, unde ghicea în cărţi şi în cafea cameristelor tinere. Printre preziceri şi descântece, fura veşti despre stăpâni, aducându-le apoi într-un suflet bătrânei Hannah, care o asculta, sticlindu-i ochii de plăcere.

Rebecca îşi recrutase un ucenic de la atelierul de cuţite, folosit îndeobşte şi la locuinţa patronilor, pentru unele treburi mai grele. Băiatul, dăscălit în taină, se împrietenise cu un grom de la trăsura lui Henry Sunderland. Graţie acestor relaţii, şi Rebecca primea porţia ei de veşti.

Bridget nu ţinea servitori, fiindcă era prea săracă şi nu avea cu ce-i plăti. Potrivise astfel lucrurile, încât să-şi cumpere carne de la aceeaşi măcelărie de la care se aproviziona şi Hester Maloney, bucătăreasă la Sunderland House. Se împrietenise cu Hester, pe care o flata amabilitatea siropoasă a mătuşii patronului.

Hannah, Bridget şi Rebecca îşi împărtăşeau cu voluptate noutăţile, le disecau, le răstălmăceau, scorneau înfloriturişi variante, terminând cu aprecieri sumbre pe seama feciorilor lui Richard Sunderland. Le prevesteau o prăbuşire iminentă şi un sfârşit jalnic, la ospiciul de nebuni sau la azilul de săraci.

Intrarea nepoatei lui Aristotle la Sunderland House le dezorientase. Se temeau că Babs îşi va revendica succesiunea,

care ar fi revenit bunicului ei, dacă acesta nu ar fi luat drumul pribegiei. Cu timpul se liniştiră. Samuel – cel mai isteţ fecior al Rebeccăi – îi explicase mamei sale că un proces de moştenire ar dura atât de mult, încât Babs ar îmbătrâni înainte de a-şi valorifica drepturile.

Bridget declarase sentenţios:

— Sam ştie ce spune. Afară de asta, am auzit că Babs are mulţi bani pe mână. Neisprăvitul de Henry o ţine în belşug. Cică şi-a făcut-o ţiitoare.

— Stricăciunea e în sângele neamului lor, întărise Hannah.

— Păcatul cărnii este cel mai cumplit, adăugase sentenţios văduva lui Patrick, care nu uita niciodată că e şi fiică de teolog.

— Urgia cerului se va abate asupra seminţiei blestemate a lui Richard Sunderland, scrâşnise Bridget. Vor arde cu toţii în focul Gheenei.

Hannah clătinase din cap. Privirea ei se făcuse aspră, necruţătoare. Îi şi vedea pe feciorii fratelui ei zbătându-se într-un lac de smoală aprinsă. Obrajii umflaţi sfârâiau, împrăştiind duhoare de carne friptă, ochii exoftalmici, linşi de flăcări, plesneau, trupurile înnegrite de smoală se zvârcoleau în spasmele unei morţi care refuza să-i izbăvească. Hannah savura aceste plăsmuiri ale imaginaţiei sale bolnave, aşa cum opiomanii îşi savurează beţia rece. Bătrâna nu trăia decât în aşteptarea sfârşitului inevitabil şi funest al progeniturii lui Richard Sunderland.

Ecoul scandalului de la New Orleans, care se răspândise în public numai sub forma unor zvonuri necontrolate şi contradictorii, ajunsese la cunoştinţa terţetului de babe, dezbrăcat de orice travestiuri. Graţie surselor lor precise de informaţii, ştiau că Charles încercase să o violeze pe Babs, că Henry intervenise în ceasul al doisprezecelea, că cei doi fraţi se încăieraseră, că Charles se alesese cu capul spart şi cu o straşnică hemoragie.

— Binecuvântat să fie numele tău, Doamne!, exclamase Bridget cu isteric entuziasm. A intrat dihonia în ei. Praful se va alege de Casa Sunderland-Beauclair. Praful...

Plecarea lui Henry şi alor săi în Europa secătuise brusc şuvoiul de veşti primite până atunci cu atâta regularitate. Lipsite de raţiunea lor de a fi, bătrânele se treziră în faţa unui vid dezolant. Se întâlneau o dată pe săptămână, dar nu mai aveau ce să-şi spună. Începeau prin a-şi descărca sacul cu blesteme, îşi beau ceaiul, apoi încremeneau într-o tăcere grea, apăsătoare, ca şi când ar fi privegheat un mort.

Înapoierea lui Henry şi a familiei sale la New York le învioră, aşa cum inhalările cu oxigen înviorează pe cei ameninţaţi de asfixie. Acum aveau iarăşi un scop în viaţă. Bucătăreasa, gromul cel mititel şi măcelarul prinseseră să le furnizeze din nou veşti. Bătrânele se repezeau asupra veştilor aşa cum animalele dintr-o menajerie se aruncă asupra hălcilor de carne aduse de paznici.

Aflară astfel, cu diabolică bucurie, de reintrarea lui Benjamin în scenă şi de nemulţumirile căşunate familiei, de încercarea nereuşită de fugă a lui Babs, de frecuşul tot mai aprig dintre Henry şi Susan. Furnizorii de ştiri nu informaseră terţetul de bătrâne asupra capitulării lui Henry în faţa fratelui său mai mic. Această schimbare poate că nu le-ar fi interesat. Curiozitatea lor era trezită numai de acele ciocniri mărunte, din stricta intimitate a familiei Sunderland-Beauclair, ciocniri generatoare de mizerii morale meschine, pe măsura gusturilor celor trei babe.

Pe căile obişnuite aflară că senatorul Forbes lansase ideea unei căsătorii între fiul său Dave şi Babs Sunderland. Formulă care ar fi netezit asperităţile dintre Henry şi Susan, liniştind definitiv apele. Henry n-ar fi fost ostil acestui proiect. Se spunea că ar fi constituit lui Babs o dotă de cincizeci de mii de dolari. O soluţionare a neînţelegerilor care dezbinau familia Sunderland-Beauclair nu convenea bătrânelor. Atmosfera tulbure trebuia să dăinuiască. Puseră deci la cale un complot. Aflaseră că Babs se ducea în fiecare duminică la Trinity Church. Prilejul acesta trebuia speculat.

În duminica următoare, Bridget se înfiinţă la biserică. Căută din ochi pe Babs prin mulţimea de credincioşi. O zări într-una din bănci. Nu era însoţită. Pe Bridget această împrejurare o servea de minune. După terminarea serviciului, Babs

se îndreptă spre ieşire. Bătrâna avusese grijă să se posteze în uşă. Când o văzu pe fată, îi ieşi în cale.

— Nu eşti dumneata, Babs?, îi zâmbi Bridget arătându-şi gingiile goale şi luând-o de braţ. Vai, cum mai semeni cu Aristotle!

Fata o privi cu neîncredere. Babs se temea de locuitorii oraşului New York. Erau răi şi vicleni. Oameni buni nu se găseau decât în Vestul Îndepărtat.

— Îmi pare rău, *Madame*, dar nu vă cunosc.

— Nici nu ai de unde să mă cunoşti, Babs. Sunt Bridget, sora bunicului dumitale. Acum câteva zile, mi te-a arătat cineva pe stradă. Te-aş fi oprit de atunci, însă te-am pierdut în mulţime.

Coborâră în stradă. Domnea o căldură tropicală. Dinspre Ocean nu sufla strop de vânt.

— Ţineam mult să stăm de vorbă. Nu vrei să intrăm puţin în cofetăria din colţ?

Babs nu-l auzise pe Henry vorbind despre această mătuşă. Îşi aminti totuşi că bunicul ei îi pomenise odată, în treacăt, despre surorile sale din New York.

Intrară în cofetărie. Găsiră o masă mică lângă fereastră. Li se servi un ceai fierbinte cu rom. Examinând pe furiş trăsăturile bătrânei, Babs îi descoperi o vagă asemănare cu Henry. Amândoi aveau aceeaşi figură prelungă, osoasă, cavalină.

Bridget îi vorbi despre Hannah şi despre Rebecca.

— Ar fi atât de bucuroase să te cunoască...

Îi istorisi copilăria lui Aristotle, stăruind asupra preferinţei pe care ea, Bridget, o avusese pentru acest frate.

— Aristotle a fost cel mai vrednic dintre noi toţi. A murit sărac, după o viaţă de lipsuri, închinată oamenilor şi apostolatului. Din păcate, fraţii săi n-au fost plămădiţi din acelaşi aluat. Patrick nu era prea deştept. Se spetea trăgând la jug. Toţi însă îl înşelau, în cap cu fratele său Richard, piaza-rea a familiei.

Bridget se aplică la urechea fetei.

— Am să-ţi fac o destăinuire, şopti ea aruncând priviri furişe în dreapta şi-n stânga, ca şi când s-ar fi pregătit să dezvăluie o mare taină. Aristotle a plecat de acasă din cauza lui Richard. Da, da, Richard era un mare intrigant.

Lui Bridget i se umeziră ochii.

— Eh, dacă ar şti bietul Aristotle că ai ajuns la mâna vlăstarului lui Richard, s-ar răsuci în mormânt.

Babs o asculta împietrită. O tulburase sinceritatea aparentă a bătrânei. Bridget mintea cu seninătate. Între Richard şi Aristotle nu existase niciun fel de neînţelegere. Falsifica însă adevărul pentru triumful unei cauze. Trebuia să facă rău seminţiei lui Richard.

— Am auzit că doreşte să te mărite cu David Forbes.

Babs şovăi.

— Spune că vrea să-mi facă un rost în lume...

Bridget avu o izbucnire de ilaritate.

— Un rost în lume? Ce glumă bună, Babs Sunderland. Cum poţi fi atât de prostuţă încât să-l crezi? Bea ceaiul că se răceşte.

Fata îşi muie automat buzele în ceaşca fumegândă.

— Să-ţi spun eu ce urmăreşte, rosti Bridget cu venin. Vrea să-şi facă mendrele cu tine. David Forbes va fi paravanul. Noua ta stare civilă va arunca praf în ochii oamenilor.

Mâna uscată, cu degete subţiri, bătătorite şi ascuţite ca nişte gheare de pasăre se înfipseră în braţul fetei.

— Henry Sunderland, şuieră Bridget, este un desfrânat ca şi tatăl său. Poate că nu cunoşti povestea lui Richard. Viaţa lui a fost un şir de murdării. S-a însurat pentru zestre cu fata unui plantator bogat din Virginia. Fiindcă n-o iubea, a închis-o într-o casă izolată pe un domeniu, sub cuvânt că ar fi nebună. A sedus pe fiica nevârstnică a fostei sale amante. O chema Andreea. A trăit cu ea în văzul lumii, dispreţuind legile şi morala. Şi-a crescut bastarzii alături de copiii legitimi. A fost o pacoste pentru fraţii, surorile şi cumnaţii săi. Pe unde a trecut, a lăsat în urmă numai nenorocire, jale şi lacrimi. Feciorii săi, în cap cu Henry, îi calcă pe urme.

Bridget îşi încleştă şi mai tare degetele de braţul fetei.

— Da, da, Babs. Te previn. Să nu împărtăşeşti şi tu soarta Andreei. A murit tânără. Foarte tânără. Richard Sunderland a fost blestemat. Şi Henry e blestemat. Ah, dacă aş putea să-ţi dau adăpost... Să te scap de ei... Dar sunt prea săracă. Eu, sora arhimilionarului Richard Sunderland, abia îmi târăsc zilele.

Hannah, sora bunicului tău, e ceva mai înstărită. În casa ei vei găsi oricând un pat şi o farfurie cu mâncare.

Babs se uita hipnotizată la pupilele bătrânei, care se măriseră ca la bufniţe.

Bridget scoase din poşeta răpănoasă o monedă cu care plăti consumaţia. După ce numără cu grijă restul, se ridică de la masă.

— Babs, hai cu mine, să-ţi cunoşti mătuşile. Hai, Babs!

Fata ezită o clipă, apoi cedă. Mergea la rude. La surorile şi cumnata bunicului ei. Străbătură câteva străzi întortocheate, cu case joase de lemn, printre care se iveau ici şi colo clădiri mai răsărite din cărămidă. Se opriră în faţa unei vile deteriorate, cu ornamente greoaie, de prost gust, în ton cu grădina năpădită de bălării. Intrară în casă. Mirosul acru, pătrunzător, de urină de pisică tăie respiraţia fetei. Praful, murdăria, perdelele lăsate în plină zi o impresionară totuşi mai puţin decât Hannah şi Rebecca. La apariţia lui Babs, gingiile lor văduvite de dinţi se dezgoliră într-un rânjet care voia să fie prietenos. Aveau înfăţişarea unor vrăjitoare care se pregătesc pentru un Sabat. Fata căută instinctiv din ochi o şopârlă împăiată, un cazan cu buruieni, o bufniţă... dar nu văzu decât doi motani mari şi graşi, întinşi pe o canapea desfundată. Hannah ţinu să o îmbrăţişeze. Sărutul ei umed, lipicios o înfioră de scârbă.

— Vrei un ceai, drăguţă?, o întrebă Hannah.

Babs voia să refuze, dar nu i se dădu timp. Servitoarea chioară şi şchioapă îi şi aduse o ceaşcă jegoasă, pe care i-o împinse sub nas. Unicul ei ochi zdravăn, lăcrimos şi iscoditor, îi dădea înfăţişarea unui ciclop femelă.

Hannah se dezlănţui în imprecaţii împotriva feciorilor lui Richard Sunderland. Părul ei de un cenuşiu murdar, căzut în laţe soioase pe frunte şi obraji, ochii rătăciţi, cu luciri zănatice, gura ştirbă, clămpănitoare ca un cioc de pelican, înspăimântau pe Babs, care se ghemuise pe scaunul ei şi nu mai îndrăznea să facă o mişcare.

Rebecca îşi dădu seama că Hannah făcuse o impresie urâtă fetei. Se grăbi să repare ce mai putea fi reparat.

— Să nu iei în nume de rău tulburarea mătuşii tale, rosti ea calm, monocord. Moartea soţului ei, ucis moraliceşte de

Richard, i-a rătăcit în parte minţile. Noi îţi vrem numai binele...

Vorbele Rebeccăi se scurgeau ca o apă printre trestii. Trestiile foşneau, murmurau, întovărăşind burburuşii apei cenuşii care păreau să fiarbă. Babs nu mai distingea niciun cuvânt din rostogolul acela de vorbe care o învăluiau ca o plasă, încercând s-o adoarmă. Pierduse noţiunea timpului....

La un moment dat se ridică năucă de la masă. Îi trebuise un mare efort de voinţă ca să se smulgă din atmosfera aceasta mefitică.

— Mă iertaţi, trebuie să plec. Cred că s-a făcut târziu, bâigui ea.

— Târziu?, protestă Bridget. Nu e nici trei. Şi mai avem atâtea să-ţi spunem...

Babs stărui să plece.

— Am să vin şi altă dată. Duminica viitoare, dacă vreţi. Acum nu mai pot să rămân.

Salută cu o înclinare a capului, apoi ieşi aproape în fugă. Când se văzu în stradă, aspiră adânc aerul curat. Se uită cu teamă în urmă. Nu cumva să o cheme înapoi vreuna din bătrâne. Dar uşa de la intrare fusese ferecată. Ferestrele erau oblonite ca şi ochii închişi ai unui mort.

* *
*

În noaptea aceea, Babs îi visă pe Henry, pe David Forbes şi pe cele trei bătrâne. Babs zbura. Îi crescuseră aripi nevăzute. Văzduhul era albastru şi limpede ca o mare tropicală. Dedesubtul ei se desfăşura până în zare o pădure umedă, întunecată, neprietenoasă, o adevărată junglă dinlăuntrul căreia ţâşneau spre cer ţipete ascuţite de iele, gemete, şuieraturi, urlete. Întinderea aceea nesfârşită de copaci, cu ramuri încolăcite ca nişte şerpi, o chema spre ea. Babs zbura însă cât mai sus, ferindu-se de vârfurile copacilor. Deodată simţi că pierde din înălţime. Îi amorţeau aripile, n-o mai ajutau să plutească deasupra pădurii care aştepta s-o înghită. Ramurile se descolăceau şi se repezeau în sus ca nişte braţe descărnate şi înspăimântător de lungi. Babs se uita cu groază la jungla care se apropia inexorabil. Se străduia să zboare spre

înălțimi, dar, în ciuda eforturilor ei, cădea, cădea necontenit... Din inima pădurii se ridică deodată o plasă, aruncată de o mână nevăzută. O plasă imensă, care creștea, creștea necontenit ca un nor. Plasa se abătu asupra ei, prinzând-o în ochiurile-i reci și umede. Cu aripile întemnițate în plasă, Babs se prăbuși urlând în marea de verdeață și de crăci încolăcite. În jurul picioarelor simți deodată niște tentacule, care o atrăgeau în jos. Și tentaculele acelea se transformaseră în mâinile apucătoare ale lui Henry care o înșfăcau de coapse, de mijloc, de sâni, de umeri, trăgând-o tot mai adânc, printre copaci, spre apele stătute ale unui smârc. În smârc colcăiau caimani cu boturi căscate și ochii roșii, felinare aprinse în miez de noapte. David Forbes se ivi printre arbori. Purta o mantie din solzi verzi. Și brațele lui se întindeau s-o cuprindă. Babs urlă, gâtuită de spaimă. Din noroaiele smârcului se desprinseră trei vrăjitoare, călărind pe caimani. Vrăjitoarele aveau chipuri drăcești, totuși cunoscute. Într-o străfulgerare, Babs reuși să le identifice – Bridget, Hannah și Rebecca. Vorbele lor șuierate se îngânau cu gemetele caimanilor. Să fii blestemată, Babs și, odată cu tine, să fie blestemată și seminția lui Richard Sunderland. Babs simți pe gură răsuflarea caldă a lui Henry. „Lasă-mă!, urlă ea. Lasă-mă!". Se zbătu frenetic...

Lumina lunii pătrundea pe fereastră și poleia dragonii zugrăviți pe rulourile de mătase întinse pe ziduri. O statuie a lui Budha trona pe un piedestal de abanos, înconjurată de un nimb fosforescent.

Babs gemu. Deschise ochii. Văzu în jurul ei mobilele familiare și totuși atât de înfricoșătoare din apartamentul chinezesc. Cămașa udă de transpirație i se lipise de corp. Inima îi bătea puternic. Se desprinse din cuvertura de mătase care i se încolăcise în jurul picioarelor și coborî din pat. Alergă la fereastră și o deschise larg. Undeva, în noapte, răsuna sirena unui vas cu zbaturi. Se pornise vântul. Copacii din grădină fremătau. Babs îi privi cu spaimă, apoi își aminti că erau inofensivi. Suflul rece al aerului îi uscă fruntea, răcorind-o. Se răci și cămașa umedă, lipită de corp. Înfiorată, Babs se înapoie în pat. Lăsase fereastra deschisă. Copacii erau prietenii ei buni. În vis de ce i se arătaseră atât de dușmănoși? Acolo,

în Vestul Îndepărtat, arborii o fereau de razele fierbinți ale soarelui, o îmbiau la joacă, întinzându-i ramurile pe care ea se cățăra ca o veveriță, îi aruncau fructe dulci și zemoase, care-i parfumau gura și-i potoleau setea. Foșnetul copacilor din grădină era mai melodios decât un cântec, mai mângâietor decât susurul pâraielor.

Babs își vârî capul în perne. Cât de răi erau oamenii. Înveninau nu numai aerul, dar și natura în mijlocul căreia trăiau. Henry, David, cele trei bătrâne erau vicleni, apucători, dușmănoși. Henry nu urmărea decât să se culce cu ea. Ar fi putut să intre noaptea în dormitorul ei, să o supună cu forța, dar nu o făcuse, fiindcă era nevolnic. Nu greșeau oamenii care spuneau acest lucru. Henry voia să o mărite cu Dave, spre a-și crea un paravan. Așa pretindeau bătrânele. Poate că era adevărat. Nu o preveniseră fiindcă îi doreau binele, cum afirmau ele, ci cu un scop anume. Voiau să-și facă din Babs o unealtă.

Bătrânele mai spuneau că Richard și seminția lui erau blestemați. Babs mergea mai departe; blestemul căzuse asupra tuturor Sunderlandzilor, fără excepție. Și ea era blestemată. Dacă ar fi avut alt nume, acum ar fi fost liberă. Liberă să-și trăiască viața după bunul ei plac. Așa însă, era condamnată să-și poarte, odată cu numele, și crucea. Ispășea poate păcatele vreunui străbun. Tatăl ei fusese un om bun, cu frica lui Dumnezeu. Bunica ei propovăduise cuvântul Atotputernicului. Pentru cine plătea ea atunci? Captivitatea aurită în care o ținea Henry rămânea totuși o captivitate. Încercase să fugă, dar oamenii unchiului ei îi zădărniciseră tentativa. Era inutil să mai alerge după libertate. Nimeni nu poate scăpa de propria lui soartă.

Fatalismul lui Babs nu îmbrăca haina resemnării, a unei renunțări la luptă. Va ieși din pasivitate și va intra în propriul ei rol, acceptându-i toate responsabilitățile și consecințele. Legenda spune că turbarea dă oilor puterea tigrului. În cazul lui Babs, exasperarea o înarmă cu energie și curaj. Dacă numele și situația ei nu-i mai îngăduiau să fie călăreață de circ, se va comporta ca un autentic membru al clanului Sunderland.

În aceeași dimineață, după *breakfast*, se înfățișă lui Henry, care nu plecase încă la bancă. Călca pentru prima oară pragul

apartamentului său. Henry rămase plăcut surprins de această vizită. Era îmbrăcat cu obişnuita-i cochetărie. Uitându-se la Babs cu o expresie de afecţiune fals paternă, o pofti să ia loc. Se aşeză apoi într-un fotoliu, picior peste picior.

— Astăzi are să-mi meagă bine, scumpa mea. Vizita ta e de bun augur, îi vorbi el cu acea bunăvoinţă siropoasă, care de la o vreme o enerva tot mai mult.

— Poţi să-mi acorzi câteva minute, unchiule Henry? Aş vrea să stăm puţin de vorbă, rosti ea cu o hotărâre care răsună în urechile lui dezagreabil, a ameninţare.

— Sunt oricând la dispoziţia ta, Babs.

Era emoţionat ca un adolescent. Inima îi bătea tare. Numai de nu i-ar observa servitorii tulburarea. I-ar fi expediat din apartament spre a rămâne singur cu Babs, dacă nu s-ar fi temut de comentarii.

Un valet ridică de pe o măsuţă tava cu *breakfast*, de care Henry abia se atinsese. Altul îi adusese pălăria, mănuşile, bastonul.

— Trăsura aşteaptă la scară, *Sir*. A sosit şi Mr. Underhill, *Sir*.

Henry se întoarse jenat spre Babs.

— Senatorul Underhill mă însoţeşte la o şedinţă a consiliului de administraţie. James, se adresă el valetului, roagă pe Mr. Underhill să aştepte câteva clipe.

Mary-Iris, fetiţa lui Henry, intră în fugă, urmată de guvernanta franţuzoaică, Juliette Bresson, care abia îşi mai ţinea răsuflarea.

— Tu n'est pas sage, Mary-Iris. *Courir comme ça!* O domnişor, *comme il faut*, păstrez un *maintien* demn, vorbi ea într-o engleză amestecată cu expresii franţuzeşti.

Când o văzu pe Babs, fetiţa se opri ca un cârlan speriat.

— Ce vrei, Mary-Iris?, o întrebă uşor iritat Henry, trecându-şi mâna prin păr. Îl contraria această nouă întrerupere.

În ultima vreme, relaţiile cu copiii deveniseră mai calde datorită reconcilierii cu Susan.

— Papa, te rog să-mi cumperi o păpuşă mare, în costum de Pierrot. Aşa cum are Alice.

Henry îi făgădui să i-o aducă în aceeaşi seară. Fetiţa îi mulţumi apoi plecă, aruncând spre Babs o privire piezişă, curioasă şi temătoare în acelaşi timp. Nu-i făcu o reverenţă, aşa cum s-ar fi cuvenit, oglindind astfel inconştient animozitatea maică-sii faţă de această intrusă.

Henry o strigă înapoi.

— Mary-Iris, o fetiţă cu educaţie nu intră şi iese dintr-o încăpere fără să salute pe fiecare persoană în parte. De ce nu faci o reverenţă lui Babs?

— Nu-i nimic, zise Babs.

— Nu. Trebuie să ştie a se comporta în lume.

Intimidată de tonul lui aspru, fetiţa se întoarse spre Babs, se înclină adânc, după toate regulile artei, apoi ieşi în fugă.

— *Mademoiselle* Juliette, i se adresă Henry cu severitate, doresc să fiţi mai exigentă cu Mary-Iris.

Guvernanta bâigui câteva scuze şi se topi.

— Aici nu se poate sta de vorbă, zise Babs. Se intră şi se iese ca la moară.

Expresia, deşi vulgară, plăcu lui Henry fiindcă era rostită de Babs.

— Ai dreptate, spuse el, uitându-se la ea. Acum e târziu. Nu-l mai pot lăsa pe senator să mă aştepte. Ţi-ar conveni să amânăm discuţia pe diseară? Sau după ce mă înapoiez de la bancă?

— Unde?, întrebă ea. Tot aici?

— Aş prefera în bibliotecă. Acolo nu ne deranjează nimeni. Sper că n-ai nimic împotrivă?

Babs îl privi în ochi cu o îndrăzneală care îl descumpăni. S-ar fi zis că voia să-i citească în străfundul sufletului. Sfioasa Babs devenise alt om. Stânjenit, Henry se ridică în picioare.

— Atunci cum rămâne?

— Am să vin, spuse Babs.

— Şi eu doream de mult o explicaţie sinceră. Era necesară. Henry îi zâmbi cu afecţiune. La revedere, Babs.

Buzele fetei nu schiţară surâsul pe care-l aştepta Henry...

Împrejurări potrivnice le dădură peste cap planul. Henry fu reţinut la bancă până seara. Şedinţa consiliului de

administrație, câteva întâlniri de afaceri, o vizită la Bursă cu prilejul emiterii unor acțiuni-pui, o întrevedere cu guvernatorul statului New York și o alta cu Mr. Nicholas Biddle, conducătorul Băncii Statelor Unite. Se înapoie acasă la ora opt fără zece și se urcă de îndată în apartamentul său spre a se schimba, deoarece la opt trebuia să primească niște invitați.

Susan pregătise un dineu menit să închidă gura clevetitorilor care pretindeau a ști din sursă sigură că un divorț între soții Sunderland-Beauclair devenise iminent. Reconcilierea ei cu Henry era rezultatul eforturilor repetate, stăruitoare ale senatorului Forbes. *Paris vaut bien une messe* ar fi putut ea să spună, ca și Henry de Navarre înainte de a abjura protestantismul în schimbul tronului Franței.

Existența familiei precumpănea celelalte dezagremente conjugale. Acceptase până și intrarea lui Babs în intimitatea ei. Senatorul îi demonstrase necesitatea căsătoriei acesteia cu David. Cincizeci de mii de dolari dotă nu erau de neglijat.

— Henry va ajunge să mănânce din palma lui Dave, spusese senatorul.

Senatorul mai propusese a se grăbi celebrarea logodnei. Soluția aceasta era avantajoasă pentru toată lumea. Tot el tatonase terenul, vorbindu-i lui Babs – la început pe departe – despre impresia puternică pe care ea o făcuse asupra lui Dave. Mai târziu strecurase o aluzie asupra eventualității unei căsătorii. Babs îl ascultase zâmbind. Socotise că era vorba de o glumă. Propunerea senatorului îi dăduse totuși de gândit. La urma urmei, grație acestei căsătorii, s-ar elibera de sub tutela lui Henry. Ar intra însă sub autoritatea maritală a lui Dave. Era o soluție preferabilă situației ei actuale?

Contrariată de zădărnicia proiectatei explicații cu Henry, fusese pe punctul de a refuza să participe la dineu. Cu tonul patern pe care i-l îndreptățea calitatea sa de viitor socru, senatorul se străduise să-i demonstreze că absența ei ar indispune pe toată lumea. Ca să scape de stăruințele lui, Babs acceptase să-i facă pe plac.

Dineul întruni o societate compozită. Bancheri, politicieni, oameni de legi, militari, diplomați, clerici, majoritatea

cu soţiile, dădeau reuniunii o notă de gravitate burgheză, de solemnitate puritană. Printre figurile proeminente din acea seară se aflau şi câţiva milionari, proaspăt îmbogăţiţi, care ocupau locuri tot mai însemnate în New Yorkul postbelic. Henry, care încheia cu ei importante tranzacţii economice şi financiare, nu-şi îngăduia să-i indispună, excluzându-i din societatea lui. Snobismul său de odinioară se atenuase mult. Jalnicul exemplu al lui Brummell îl lecuise de fumuri. În lumea americană, utilitaristă prin excelenţă, aristocraţii sunt apreciaţi ca element decorativ. Nimeni nu-i ia în serios.

Printre aceşti parveniţi, ridicaţi peste noapte pe culmile bogăţiei, se afla şi un oarecare James Kent, care acumulase o imensă avere, fructificând abil câştigurile rezultate de pe urma unui comerţ cu vite. La treizeci şi cinci de ani se putea împăuna cu o carieră extrem de variată. Soldat în timpul războiului din 1812, cowboy, geambaş, avocat în Saint Louis, fermier în Kentucky, negustor de vite şi apoi bancher la Cincinnati, avea o înfăţişare virilă care-i ilustra vijelioasa carieră. Înalt, viguros ca un arbore, jovial, cu o figură deschisă, cu obrazul ars de soare şi ochi de un albastru senin, James Kent era înzestrat cu un magnetism irezistibil femeilor.

Îndrăgostit de Vestul sălbatic, descria în culorii vii, evocatoare, splendorile acelei lumi vaste, care se desfăşura dincolo de apele fluviului Mississippi. Cu talent de povestitor, istorisi epica ispravă a lui William Becknell din Missouri, care îşi recrutase şaptezeci de oameni, tot atât de îndrăzneţi ca şi el, plecând în fruntea unei caravane cu mărfuri purtate de cai şi catâri spre Sud-Vestul îndepărtat. După o călătorie de opt sute de mile prin ţinuturi aride, bântuite de triburi primejdioase, reuşise să-şi facă drum până la Santa Fe – pe atunci în stăpânirea Mexicului – unde-şi vânduse mărfurile cu preţ bun, realizând un foarte frumos profit.

Şi Kent se folosise de acea pistă. Se luptase cu deşertul, cu setea, cu sălbăticiunile, fusese atacat de indienii Comanches, Arapahos şi Chezennes, traversase ape repezi şi înşelătoare, dar îşi atinse ţelul.

Spre deosebire de ceilalţi oaspeţi ai lui Henry, care mânuiau cu rafinament feluritele tacâmuri de argint, James Kent

se folosea aproape numai de cuţit, atât pentru tăiat, cât şi pentru dusul îmbucăturilor la gură. Îşi ridica farfuria cu supa la buze, sorbindu-i şuierat conţinutul, mesteca zgomotos, îşi clătea gura cu vin, sugea măduva din oase, curăţa cu pâine sosul din farfurie...

Dar în afară de snobi, cine mai era atent la aceste fleacuri?

Kent spunea – printre îmbucături – că în viitorul apropiat avea de gând să înfiinţeze, împreună cu William Ashley, general de miliţie din Saint Louis, o companie de blănuri denumită „Rocky Mountains Fur Company", care îşi propunea să-şi procure pieile, cutreierând malurile râului Missouri. Spre deosebire de alţi vânători, care le obţineau făcând schimburi cu indienii, Kent şi Ashley plănuiau să se folosească de propriii lor oameni spre a vâna animalele. Renunţau astfel la mijlocirea Pieilor Roşii. Echipa lor avea să cuprindă vreo sută de oameni tineri, călîţi şi plini de avânt, pe care să nu-i sperie nici greutăţile şi nici primejdiile. Printre aceştia se numărau Kit Carson, un tânăr vânător, cercetaş şi ghid, care se şi făcuse cunoscut prin câteva isprăvi remarcabile, precum şi un explorator cu experienţă, Jedediah Smith.

Unii convivi îşi ascundeau sub paravanul mâinii câte un căscat discret. Începuse să-i plictisească poveştile lui Kent. Ce aveau ei comun cu Vestul?

Pe Babs, în schimb, o fascinau personalitatea, fizicul şi verva lui. Şi Henry observase acest lucru. Întunecat, urmărea emoţiile care se oglindeau pe obrazul fetei, odată cu desfăşurarea peripeţiilor zugrăvite atât de sugestiv de Kent. După dineu, se apropie de David şi-i şopti confidenţial:

— Fii atent, Dave, ocupă-te mai mult de Babs. Altfel ţi-o „suflă" Kent.

David se uită mirat la cumnatul său. Expresia folosită de acesta era foarte nepotrivită cu limbaju-i solemn, elegant, de totdeauna. Această derogare se datora poate emoţiei. Henry nu-şi putea ascunde gelozia.

— De asemenea lăudăroşi nu mă prea sinchisesc, zise David.

Bărbaţii rămaseră în sufragerie spre a-şi degusta vinul de *Oporto*, iar doamnele trecuseră în salon, unde aveau să

se delecteze cu dulciurile preparate de cofetarul-şef al Casei Sunderland, care-şi câştigase o adevărată notorietate la New York, graţie reclamei făcute indirect de convivii lui Susan.

Mrs. Van Buren, planturoasa soţie a generalului Robert Van Buren, stimulată de un profiterol de ananas, stropit cu coniac franţuzesc, aducea elogii îndrăznelii şi spiritului de iniţiativă al lui Kent. Celelalte doamne îi ţineau isonul. Domnişoarele, mai rezervate, se mărgineau să încline din cap în semn de aprobare.

— Ar putea totuşi să se mai cioplească, interveni acru Mrs. Underhill. Nu ştie să ţină o farfurie.

Timida *Miss* Underhill, îmboldită de o nemărginită admiraţie pentru temerarul bărbat din Vest, îndrăzni să-i ia apărarea.

— Dar cât de frumos vorbeşte, rosti ea în vreme ce obrajii i se acoperiră de o roşeaţă virginală.

Mrs. Underhill o trăsni cu privirea.

— Era vorbăreţ fiindcă i se urcase vinul la cap. Afară de aceasta, unei tinere fete cu educaţie nu-i e îngăduit să-şi exprime opiniile asupra bărbaţilor. M-ai dezamăgit profund, draga mea.

Susan socoti că era cazul să mute conversaţia pe un tărâm mai puţin periculos.

— Ce ziceţi, doamnelor, de noua mişcare de protest împotriva băuturilor alcoolice? Pastorul Obadiah Young îmi spunea deunăzi că va înfiinţa o asociaţie, „Temperanţa", care să propovăduiască prohibiţionismul. Să pornim război împotriva „Demonului Whisky" şi a „Demonului Rom", aceste racile ale lumii americane. Ce să zic, îi împărtăşesc în totul punctul de vedere, adăugă ea în chip de comentariu.

— Mă îndoiesc că bărbaţii noştri vor fi de acord, chicoti Mrs. Winslow, tânăra soţie a unuia din asociaţii firmei de import-export „Pond, Winslow and Milligan". Jerry nu s-ar lipsi de vinul său de Rhin şi de Moselle pentru nimic în lume.

— Prohibiţia nu ţinteşte pe cei din lumea noastră, interveni Mrs. Underhill. Lupta va fi dusă pentru dezbărarea oamenilor din păturile de jos ale societăţii de năravul alcoolismului. Ei nu au simţul măsurii. Soţul meu, senatorul,

adăugă ea cu mândrie, este cumpătarea personificată. Nu bea decât vinuri importate din Europa. Ginul, whisky-ul, romul le lasă vulgului.

— Se spune că şi Mrs. Monroe bea în taină whisky în cantităţi nepermise. Aşa se şi explică atitudinea-i rezervată în cursul recepţiilor de la Casa Albă. Tace, ca să nu i se observe împleticeala limbii, insinuă cu răutate Mrs. Staunton. Aceasta rostea cuvintele cu o repeziciune uimitoare, care făcea să i se mişte gura umbrită de mustăţi ca botul unui viezure. Mrs. Staunton era soţia unui senator care făcea o aprigă opoziţie preşedintelui Monroe.

Susan manevră iarăşi spre a schimba subiectul discuţiei. Nu voia să se afle la Casa Albă că la dineurile ei era calomniată soţia preşedintelui. Pe de altă parte, senatorul Staunton era un colaborator preţios al lui Henry. Susan trebuia să mâne astfel barca, încât să nu nemulţumească pe nimeni. Îndrumă deci conversaţia spre modă. Subiect inofensiv şi de un interes palpitant pentru toate fiicele Evei. Talia, ridicată sub sâni de moda începutului de secol, pornise să coboare, revenind la poziţia ei normală. În schimb, fustele câştigau în amploare, datorită unor jupoane suprapuse, amidonate şi garnisite uneori cu *bourrelets* umplute cu păr de cal. Corsetele erau imperios recomandate. Cameristele se căzneau să le strângă şireturile, până ce elegantele îşi pierdeau răsuflarea. Doamnele care nu-şi îngăduiau luxul unor cameriste agăţau şireturile de coloanele patului şi trăgeau de ele, îndepărtându-se pe cât posibil, până ce îşi făceau o talie de viespe. Medicii duceau o campanie înverşunată împotriva acestor „practici barbare". Dar femeile continuau să se supună caznelor. Moda „romantică", în plină ascensiune, pretindea sacrificii. Părul lipit de ţeastă şi despărţit de o cărare la mijloc se revărsa din dreptul urechilor într-un fel de cârlionţi ţepeni ca nişte tirbuşoane. La ceafă se purta un coc voluminos, împodobit cu flori, dantele, panglici sau pene. În călătorie sau la plimbare, erau de bonton bonetele strânse cu panglici sub bărbie şi accentuat înclinate spre spate, astfel încât ameninţau să cadă, ca o glugă, la cel mai inofensiv suflu de vânt. Sub fuste se purtau pantaloni lungi şi diafani de batist, prinşi cu o centură pe talie. Centurile

erau foarte fragile. Se desprindeau fără veste şi câte un crac de pantalon pornea la vale, spre confuzia celei care îi purta şi spre încântarea tainică a bărbaţilor care se prefăceau că nu observă incidentul.

Parfumurile franţuzeşti erau foarte căutate. Aveau la bază bergamotele, frangipanul şi paciuli. Apa de colonie Guerlain, loţiunile Micheau, săpunurile Pivert, pasta de dinţi Pelletier erau indispensabile unei femei elegante. Până şi cosmeticele produse în America aveau nume franţuzeşti. Prestigiul Franţei în domeniul modei era de neegalat.

În sufragerie, discuţiile între bărbaţi îmbrăcau alt aspect. Se vorbea mai ales despre politică. Se făceau pronosticuri în legătură cu alegerile prezidenţiale care trebuiau să aibă loc în anul următor. Cei mai mulţi convivi susţineau că preşedintele Monroe va fi sigur reales. Numai senatorul Staunton emitea o părere contrară.

Senatorul Underhill, un aprig susţinător al lui Monroe, îl ridică în slăvi.

— A avut vreodată ţara noastră un preşedinte cu o mai vastă experienţă politică? Senator, guvernator, ministru plenipotenţiar în Franţa şi în Anglia, secretar de stat; în toate aceste funcţii a dat dovadă de înţelepciune şi competenţă. James Monroe se bucură de încrederea unanimă, fiindcă este reprezentantul oamenilor de mijloc, al oamenilor cuminţi, cumpătaţi, care nu aleargă după aventuri, ci preferă o viaţă politică lipsită de trepidaţii, condiţie indispensabilă consolidării unui stat tânăr ca al nostru.

Senatorul Forbes îşi dădu asentimentul înclinând cu gravitate din cap. Staunton nu renunţă la opiniile sale.

— Monroe este un arivist. Nu-l preocupă decât căpătuirea rudelor şi a prietenilor. Voi lupta cu ultima energie împotriva realegerii lui Monroe.

Henry nu participa la discuţie. Prefera să nu-şi precizeze poziţia înainte de a şti în ce parte se înclina balanţa succesului.

În clipa aceea se auzi glasul lui James Kent, care până atunci păstrase tăcerea. Ţinea în mână un pahar cu whisky pe care-l rotea, făcând să-i strălucească faţetele bizotate.

— Îmi pun şi eu adeseori o întrebare. Uniunea cuprinde astăzi un număr respectabil de state. Cele treisprezece foste colonii, la care se adaugă Tennesse, Missouri, Alabama, Florida, Louisiana şi teritoriile din Nord Vest: Wisconsin, Illinois, Michigan, Indiana, Ohio şi Kentucky. Din toate acestea, numai două state ne-au furnizat preşedinţi. Virginia ne-a dăruit pe Washington, pe Jefferson, pe Madison şi pe Monroe. Massachusetts ne-a blagoslovit cu John Adams şi acum ne pregăteşte un nou candidat, pe John Quincy Adams. De ce aceste două state şi-au rezervat exclusivitatea pepinierei de preşedinţi? Aristocraţii din Est sunt singurii capabili să guverneze Uniunea? În Vest nu se găsesc oameni politici demni să devină preşedinţi ai Statelor Unite?

Observaţia lui Kent căzu ca un duş rece peste oaspeţii lui Henry Sunderland. Individul acesta lipsit de maniere, parvenitul acesta, care până mai ieri făcea pe paznicul de vite, îşi permitea să ridice glasul împotriva tradiţiilor, a oamenilor politici din Est, care duraseră gloria Statelor Unite. Staunton şi Underhill făcură brusc front comun.

— Şi cam ce personalitate crezi dumneata că ar fi mai potrivită pentru această înaltă demnitate?, întrebă Staunton cu ironie.

— Da, da, care personalitate?, reluă Underhill întrebarea colegului său din Sud, scurtând-o la patru cuvinte.

— Generalul Andrew Jackson, eroul de la New Orleans, replică liniştit James Kent.

Underhill izbucni în râs.

— Jackson nu e în stare să-şi administreze propria lui avere, darămite pe a statului.

— Negustorii şi speculanţii din Est i-au înşelat buna-credinţă, zise Kent. Şi l-au ruinat.

— Prostia se plăteşte, Mr. Kent, grăi Staunton.

— Jackson nu e prost, Mr. Staunton. A plătit scump o experienţă, care-i va servi în viitor, răspunse Kent. Să ştiţi de la mine, va fi vai şi amar de afaceriştii din Est, dacă Jackson va ajunge la putere.

— Dacă!..., repetă Underhill acest mic cuvânt din frazele interlocutorului, dându-i un sens ambiguu.

Henry se ridică de pe scaun.

— *Gentlemen*, să trecem în salon. Ne aşteaptă doamnele.

În vreme ce se îndreptau spre salon, Underhill rosti suficient de tare spre a fi auzit de cei din imediata-i apropiere:

— Juftul nu va trona niciodată la Casa Albă. Iar dacă se va întâmpla acest lucru, va fi spre nenorocirea Uniunii. Cred că eşti de aceeaşi părere, Sunderland, se adresă senatorul lui Henry.

Dar Henry nu mai era atent la discuţie. Prin uşa deschisă a salonului o văzuse pe Babs, care stătea în dreptul unei ferestre, într-o splendidă izolare. Spre deosebire de celelalte femei, încărcate de bijuterii, dantele şi danteluţe, Babs purta o rochie albă de o simplitate severă, dar plină de bun-gust. Avea drept unică podoabă o cingătoare din fir de aur, care-i accentua subţirimea taliei.

Când Henry intră în salon, Babs îl privi cu reproş. Se apropie de ea.

— Să mă ierţi că n-am putut veni după-amiază. Am fost foarte ocupat.

Babs îl privi cu o expresie greu de definit.

— S-ar spune că ţi-e teamă să stai de vorbă cu mine.

Sprâncenele lui Henry se ridicară în semn de mirare.

— Teamă? Dorinţa mea cea mai vie a fost să mă aflu întotdeauna în preajma ta.

Îi făcuse o adevărată declaraţie de dragoste. Îndrăznise în sfârşit să i se destăinuie. Încercă un fel de exaltare. În aceeaşi clipă se apropie James Kent.

— Aveţi o nepoată încântătoare, Mr. Sunderland.

Henry se încruntă. Insul acesta sosea într-un moment nepotrivit. În ochii albaştri ai lui Kent juca o lumină vag maliţioasă. Din salonul alăturat se auzeau acordurile unui vals executat de o orchestră ascunsă după nişte plante exotice. Kent se înclină în faţa unchiului şi a nepoatei.

— Îmi permiteţi, Mr. Sunderland, să invit pe Miss Babs la dans?

Henry îl fulgeră cu privirea. Kent îi era din ce în ce mai antipatic. Răspunse sec:

— Vă rog.

Babs zâmbea. O amuza situaţia. Henry avu neplăcuta impresie că Babs era complicea lui Kent. Mohorât, îi urmări cu privirile în vreme ce ei se îndreptau spre salonul de dans. David se înfiinţă în preajma lui.

— Te-a supărat cineva, Henry?

— Imbecilule!, i se răspunse cu duritate. Ai s-o pierzi. Ai s-o pierzi.

Îi întoarse spatele şi plecă spre bufet. Simţea nevoia să bea un pahar cu whisky, să-şi calmeze nervii. David rămase încremenit. Nu era deprins cu astfel de cuvinte. Va cere explicaţii. Renunţă însă la acest gând. Nu era înţelept şi nici prudent să se certe cu Henry tocmai acum, în preajma căsătoriei şi a încasării celor cincizeci de mii de dolari.

* *
*

Babs se dezbrăca în faţa oglinzii. Fredona un vals pe care-l dansase cu James Kent. Pentru prima oară de la intrarea ei în Casa Sunderland, se afla într-o stare sufletească trandafirie. Kent o cucerise. Era un om adevărat, nu o paiaţă parfumată precum ceilalţi tineri care frecventau casa unchiului ei. Şi-ar fi dorit un astfel de soţ. Un bărbat care să ştie ce vrea. Lui Kent i s-ar fi supus cu dragă inimă. Ce păcat că nu o ceruse de nevastă... Ar fi acceptat de îndată. Kent se mărginea să-i vorbească despre peregrinările de-a lungul apelor leneşe ale fluviului Mississippi, despre oraşele pierdute în mijlocul preeriilor, despre turmele sale de vite care străbătau sute de mile până la abatoarele din Cincinnati, despre expediţiile-i vânătoreşti, despre nopţile petrecute în jurul focurilor menite să-i ferească de jivine... Istorisirile lui colorate erau pline de umor. Răspândeau un optimism contagios. Babs îşi făurea cele mai felurite ipoteze în legătură cu acest om. Se vedea în rochie de mireasă, la braţul lui, ieşind dintr-o biserică modestă, durată din bârne; galopau împreună de-a lungul unui convoi de care trase de catâri, care ridicau nori de praf în drumul lor spre Vest; îşi înjghebau o fermă pe malurile împădurite ale unui râu lat, cu meandre capricioase; îşi creşteau puzderie de copii şi îi învăţau să călărească pe deşelate, să vâneze sălbăticiuni, să se lupte cu indienii, să înfrunte

natura; îmbătrâneau împăcaţi cu viaţa, înconjuraţi de fii şi fiice, de nepoţi şi strănepoţi, iar la sfârşit două cruci modeste de lemn le însemnau mormintele alăturate. Imagini oarecum stereotipe, inspirate de viaţa pionierească pe care o cunoscuse şi o îndrăgise, viaţă atât de deosebită de orizonturile strâmte, meschine, cu care se străduiau să o deprindă Henry şi cei din lumea lui. Babs va cere lui Kent să-i clădească o casă încântătoare, solidă, cu mobile oneste de stejar, în mijlocul cărora să uite că a trăit vreodată printre hidoşeniile chinezeşti cu balauri înspăimântători, moşnegi bărboşi, oblici la ochi, femei înzestrate cu şapte rânduri de braţe, asemenea păianjenilor ori monştrilor omeneşti de prin circuri, şi indivizi burtoşi, pe trei sferturi goi, care-şi privesc meditativi buricul... Babs avu surprinderea să constate că simţul ei moral nu s-ar fi răzvrătit peste măsură dacă James Kent i-ar fi propus să-l urmeze în Vest, chiar şi fără binecuvântarea pastorului. În definitiv, nu avusese ea de gând să fugă în Spania, însoţită de Benjamin? Şi pe Benjamin nu-l iubea. Era prea copil pentru aşa ceva. Kent însă... era Kent. Asta explică totul...

Auzi un ciocănit în uşă. Cine putea să fie? Camerista ei îşi luase rămas-bun şi plecase să se culce. Babs nu se speria uşor. Totuşi, ciocănitul acesta în plină noapte o nelinişti. Uşa se deschise încet şi în prag apăru Henry. Babs îşi aminti că îl rugase să o asculte într-o anumită chestiune. Vrăjită de Kent, uitase şi de unchiul ei, şi de David, şi de toţi Sunderlandzii de pe lume. Henry intră clătinându-se. Se vedea că băuse mult. Faţa îi era aprinsă, ochii sticloşi aveau o fixitate neplăcută.

— Voiai să-mi vorbeşti, Babs, bolborosi el, oprindu-se în mijlocul odăii şi sprijinindu-se de o masă plăpândă de lac purpuriu. Am venit. Nu puteam să nu răspund la chemarea ta.

— Acum e târziu. Să lăsăm pe mâine, îi spuse ea cu blândeţe.

— De ce să lăsăm pe mâine? Să profităm de ocazie că sunt aici.

Babs ridică din umeri plictisită.

— Vino mâine de dimineaţă. Mai devreme. Înainte de bancă.

— Nu. Acum!, stărui Henry. Să profităm de ocazie, repetă el, morfolind vorbele.

Respirând greu, se desprinse de masă şi făcu trei paşi spre Babs. Un strop de salivă îi apăruse în colţul gurii. Privirile lui coborâră asupra sânilor ei, conturaţi sub dantela rochiei descopciate.

— Eşti frumoasă, Babs, şopti el.

Se înarmase cu o mare doză de curaj. Se oprise la jumătatea drumului şi se clătina ca o salcie în bătaia vântului.

— Deci pentru asta ai venit, rosti ea ironic.

— Nu, n-am venit pentru asta, se apără Henry. Voiam să te previn. Să te fereşti de oameni de felul lui Kent. Sunt nişte aventurieri lipsiţi de scrupule.

— Să-l lăsăm pe Kent în pace, se aprinse ea brusc.

Henry se congestionă.

— Îi iei apărarea? De ce? Eu îl cunosc mai bine decât tine. Ştiu câte parale face. Şi vreau să te feresc...

Ochii lui Babs se îngustară răutăcioşi. Toată teama şi respectul ei faţă de omul acesta care-i era unchi se spulberaseră. Îl văzu în adevărata lui lumină. Timid, înfricoşat, năucit de băutura cu care se intoxicase spre a-şi spori îndrăzneala.

— De ce ţii neapărat să mă fereşti?, ripostă ea dur. Ca să mă păstrezi pentru dumneata?

— Te iubesc, Babs, bâigui el.

— Mă iubeşti? Stranie iubire. Mă ţii întemniţată pentru că mă vrei. Nu ai îndrăzneala să treci la fapte...

Henry ridică înspăimântat mâinile ca şi când ar fi vrut să se apere de un blestem.

— Ce sunt vorbele acestea, Babs?

— Vorbele acestea oglindesc adevărul, unchiule Henry, oricât de trist ar fi el. Ştiu că mă pândeşti pas cu pas. Dar mai ştiu că ţi-e frică de mine. Da, ţi-e frică.

— Babs!, se tângui el.

Căzu în genunchi. Cu mâinile împreunate, ca la rugăciune, se târî spre picioarele ei.

— Te iubesc, Babs... Te iubesc ca un nebun...

— Să terminăm odată comedia asta, strigă ea cuprinsă de o criză de isterie. Mă vrei? Ia-mă! Dar să terminăm odată.

În paroxismul furiei şi al exasperării începu să-şi smulgă veşmintele de pe ea. Îi căzu la picioare rochia, apoi furoul. Nu purta corset, aşa că sânii goi răsăriră splendizi, tantalici...

— Babs, hohoti el, ducându-şi mâinile la ochi. Fie-ţi milă, Babs!

După câteva clipe lăsă palmele în jos; ridică spre ea ochii umili de câine bătut, obrajii şiroind de lacrimi.

Babs rămăsese goală ca o statuie antică. Îl privea cu o sfidare, cu un dispreţ, mai ofensatoare decât o pereche de palme. Gestul ei era atât de neprevăzut, de absurd, încât atingea ridicolul. Dar niciunul din actorii acestei scene nu era în măsură să-i sesizeze grotescul.

Henry se ridică în picioare şi porni în fugă spre uşă. O deschise, se opri în prag şi aruncă o ultimă privire asupra fetei. După o scurtă luptă lăuntrică, închise învins uşa în urma lui. Babs rămăsese singură.

* *
*

Căsătoria ei cu Forbes se oficie cu mare pompă la Trinity Church, în prezenţa familiilor Sunderland şi Forbes şi a unui mare număr de invitaţi şi curioşi. *Le Tout New York*, cum se spunea pe atunci, copiindu-se cu frenezie expresiile franţuzeşti, era prezent la ceremonie. Spectacolul merita toată atenţia, mai ales că această căsătorie zămislea cele mai contradictorii simţăminte atât actorilor, cât şi figuraţiei. Mirele, solemn, recules, asculta cu evlavie cuvintele preotului. Mireasa, ironică, bătăioasă, enervată de această pompă cu care nu era obişnuită, nu-şi găsea astâmpărul. Îşi muta buchetul de camelii dintr-o mână într-alta, de parcă ar fi avut poftă să-l arunce în capul cuiva. Henry stătea ţeapăn în strană, cu mâinile încleştate de măciulia bastonului. Încerca astfel să le stăpânească tremurul. Ochii îi erau sticloşi. Duhnea a alcool, incomodând pe cei din jur. Susan asculta cu aparentă atenţie serviciul religios. Mintea ei clădea tot felul de raţionamente în legătură cu Babs. O epocă tristă se încheiase şi se deschidea alta. Creatura aceasta blestemată nu va mai fi liberă să-i tenteze, să-i înnebunească soţul. David va şti să-şi impună autoritatea, s-o domesticească. Henry stabilise ca proaspeţii

căsătoriți să locuiască la Sunderland House. Fusese o condiție *sine qua non*, acceptată de toți cei interesați, în speranța că viitorul va limpezi într-un fel această supărătoare situație. Senatorul Forbes asista grav la ceremonia care întărea legăturile dintre familiile Sunderland și Forbes. Acum putea privi în liniște viitorul. Influența lui asupra lui Henry și a lui Babs avea să crească. Îi va juca după voie. Și, slavă Domnului, se pricepea la sforării.

Și James Kent era de față. Venise neinvitat. Din seara aceea de pomină, Henry nu-l mai poftise la Sunderland House. Întreținea cu el legături de afaceri, dar evita sistematic orice referire la familia sa. Dacă James Kent îl ruga să transmită omagii lui Susan și lui Babs, Henry mulțumea cu o înclinare a capului și schimba vorba. Kent observase că e ostracizat. Nu se formalizase. Păstra în colțul gurii un zâmbet pe jumătate ironic, pe jumătate amuzat, arătând că nu se lasă înșelat de aparențe. Și nunta aceasta părea să-l amuze. Stătea într-o strană și surâdea enigmatic, în vreme ce ochii lui albaștri o fixau pe Babs. Deși se afla cu spatele spre el, Babs îi simțea instinctiv privirea. În sinea ei fierbea. Ar fi preferat să rostească sacramentalul „da" alături de Kent. Dacă lui nu-i plăcuse să se lege pe viață prin taina căsătoriei, de ce nu încercase să o răpească? L-ar fi urmat. L-ar fi urmat fără șovăială. În orice caz, ar fi fost o soluție mai bună decât căsătoria cu David, pe care o acceptase numai spre a se elibera de Henry. Poate că făcuse o greșeală. Poate că se grăbise. Îl așteptase pe Kent, dar după petrecerea aceea plicticoasă, el nu mai călcase pragul Casei Sunderland. Nu-i scrisese un rând. Și cu câtă plăcere i-ar fi citit Babs bilețelele. Acum de ce venise? Ca să se bucure de supărarea ei? Ca să asiste la un spectacol distractiv? Babs nu mai era călăreață de circ. Pe atunci publicul nu o supăra. Dimpotrivă. Astăzi însă, toate o înfuriau. Și oficiantul serviciului divin, care psalmodia monoton formule goale, și David care stătea solemn și țeapăn ca un manechin – ah, cu câtă sete l-ar mai fi pocnit peste nas – și asistența înghesuită în strane, și lumea întreagă... Da, lumea întreagă o supăra...

Serviciul divin se încheie. Urmară felicitările. Babs le primea cu o mutră acră, care – paradoxal – o făcea şi mai frumoasă. David strângea mâini după mâini, uitându-se din când în când cu coada ochiului la Babs. Era frumoasă. Foarte frumoasă. Începu să-i displacă brusc rolul de soţ paravan. Henry îl lăsase să înţeleagă, în termeni destul de limpezi, că relaţiile lui cu Babs trebuiau să rămână pur platonice. Îi va fi oare posibil să trăiască alături de o fată atât de frumoasă – care-i purta şi numele – fără să se atingă de ea? Henry îl va lăsa un timp în preajma lui Babs – de ochii lumii – apoi îl va expedia în străinătate, încredinţându-i cine ştie ce misiuni stupide. Bănuia lumea că se lăsase cumpărat? Dacă se va afla vreodată acest lucru, va mai îndrăzni să iasă în societate? Să dea ochii cu oamenii, să le suporte aluziile, poate chiar insultele? Era prematur să-şi facă probleme de conştiinţă. Mai târziu va aviza, în funcţie de împrejurări. La urma urmei, de ce n-ar încerca să câştige simpatia lui Babs? În acest caz şi-ar valorifica drepturile de soţ, fără ca Henry să prindă de veste. Complicitatea lui Babs i-ar prinde bine. Faptul că Henry avea să se culce cu ea îl irita cu anticipaţie. Evident, cunoscuse această condiţie. Ipotetic, situaţia fusese mai uşor de acceptat. Acum însă o vedea cu alţi ochi. Căpăta altă culoare.

La Sunderland House îi aştepta o masă servită pentru o sută cincizeci de persoane. Senatorul Forbes dorise ca nunta fiului său să aibă semnificaţia unui eveniment monden. Dedesubturile acestei căsnicii nu-l jenau. Timpul, considera el, netezeşte dificultăţi care la prima vedere par de netrecut.

La Sunderland House o aştepta pe Babs, printre alte nenumărate cadouri de nuntă, un magnific rubin de zece carate, tăiat în formă de inimă. Dedesubtul rubinului era plasată o carte de vizită cu numele lui James Kent.

Darul trezi indignarea familiilor Sunderland şi Forbes.

— Acest individ ar fi trebuit să ştie că mireselor nu le e îngăduit să primească asemenea daruri din partea unui străin, opină Henry. Dar ce te poţi aştepta de la un necioplit.

— Sunt de părere să-i restituim cadoul, propuse senatorul Forbes.

David se uită cu o undă de regret la piatra care scăpăra în mii de focuri.

— Evident, trebuie restituită.

Împotrivirea lui Babs căzu ca un trăsnet.

— Pe mine nu mă întreabă nimeni? Păstrez rubinul. Spuneţi că James Kent e un necioplit. Se poate. Nici eu nu mă deosebesc prea mult de el. Regulile dumneavoastră de etichetă nu sunt făcute pentru oameni ca noi.

Fără să ţină seama de consternarea celor trei bărbaţi, luă rubinul din cutia lui de catifea şi-l strecură în mica ei poşetă, împletită din fire de aur.

— Am să-l montez într-o broşă.

Capitolul 9

La Paris, Gerald se înapoiase tocmai de la un dineu oferit de ducele de Broglie, când primi două mesaje. Primul îi vestea arestarea lui Robert la Palermo, al doilea – nunta lui Babs la New York. Deşi se făcuse târziu, trimise după Jules Lafont. Nu era în toane bune. Avea toată simpatia pentru ducele şi ducesa de Broglie, apropiaţi de el ca vârstă. Invitaţii lor însă îl plictisiseră la culme. Mareşalul de Castellano vorbise numai despre politică. Contele Potocky, „frumosul polonez, cum i se spunea în cercurile artistocratice din cartierul Saint-Germain, făcuse mai bine de o jumătate de oră apologia frizurii *en coup de vent*. *Monsieur* de Custine, un pedant fără pereche, se lansase într-o plictisitoare dizertaţie despre monedele persane din timpul dinastiei Abbasizilor. *Monsieur* de Chateaubriand, numit de curând ambasador la Berlin, atacase componenţa actualului guvern prezidat de Richelieu, care avusese imprudenţa să nu-l desemneze ministru al Afacerilor Externe. Mai fusese de faţă şi un tânăr preot cu reputaţie, anume Lamartine, care nu deschisese gura. Singura persoană care-l făcea să nu regrete participarea sa la acel dineu era amfitrioana, ducesa de Broglie, o fiinţă graţioasă şi zveltă, cu un surâs dulce, prietenos, cu ochi luminoşi. Pasionată partizană a liberalismului, de o înţelepciune neobişnuită pentru vârsta şi rangul ei, comentase cu amărăciune triumful ultraregaliştilor în Franţa şi al reacţiunii în Europa, care făceau imposibilă o limpezire a situaţiei politice.

În replică, *Monsieur* de Custine reliefase justeţea afirmaţiilor lui Metternich, care denunţa existenţa unei conspiraţii universale.

— Numai în anul acesta, declarase Custine, am asistat la o serie de evenimente mai mult decât îngrijorătoare. În ianuarie, revoluţie în Spania; în februarie, asasinarea ducelui de Berry; în mai, tulburări în Germania, provocate de execuţia lui Sand; tot în mai, tulburări în Anglia şi condamnarea la moarte a conjuraţilor din Cato Street; în iulie, revoluţia din Regatul Celor Două Sicilii; acum, în august, revoluţie la Lisabona. Trăim pe un butoi de pulbere de puşcă. Nu ştiu cine a scornit această comparaţie; o folosesc fiindcă îmi pare foarte plastică. Ar mai fi trebuit să adauge că fitilul este deja aprins.

— În cercurile diplomatice din Berlin se spune că aliaţii nu vor sta cu mâinile în sân, adăugase Chateaubriand, ostil însă din principiu oricărei intervenţii în afacerile interne ale altor ţări.

Gerald înregistrase cu interes zvonul colportat de Chateaubriand. Punea la îndoială sinceritatea lui în ceea ce priveşte intervenţiile din afară, dar nu aceasta era esenţialul. Faptul că aliaţii se pregăteau de acţiune merita toată atenţia. La începutul lui august, Austria ceruse Băncii Sunderland din Viena să mijlocească lansarea unui împrumut pe piaţa franceză şi britanică. Această cerere căpăta acum o semnificaţie deosebită.

Gerald îl primi pe Lafont în bibliotecă. Îi dădu spre citire mesajul referitor la arestarea lui Robert.

— Este semnat de Sandra. Mi l-a trimis prin curier. Dumnezeu ştie cum de a reuşit să treacă prin blocadă. Ce e de făcut?

Lafont citi mesajul.

— Cred că va trebui să plec imediat în Sicilia.

Gerald rămase câteva momente cu privirile aţintite asupra focului din cămin.

— Nu, rosti el. Nu are rost să-ţi primejduieşti viaţa în Sicilia. Eşti mai necesar aici. Nu vreau să-ţi închipui că mă dezinteresez de soarta fratelui meu. Cred însă că Bidault te-ar putea înlocui în această misiune.

Strecură mesajul într-o mapă de piele.

— Dacă înainte de primirea acestui mesaj mi-ar fi vorbit cineva despre posibilitatea arestării lui Robert sau a oricăruia dintre noi, aş fi râs. Un Sunderland arestat... Hm! Fantastic!

Lafont îşi zise că nici Ludovic al XVI-lea n-ar fi raţionat altfel înaintea izbucnirii Marii revoluţii. Se feri bineînţeles să-şi exprime gândurile. Întemniţarea lui Robert îl trezise pe Gerald la realitate. Nu-i strica această lecţie. În ultima vreme făcea imprudenţe. Armele vândute bancherului Klaus reflectau această mentalitate, primejdios de supărătoare.

Gerald se smulse din gândurile sale.

— Mâine plecăm la Viena. Mă însoţeşti. Să-ţi iei câţiva oameni de încredere. În capitala Austriei voi avea nevoie de serviciile dumitale. Gerald sună dintr-un clopoţel. Cheamă-l te rog pe *Master* Benjamin, porunci el valetului care apăru prompt, asemenea unui cuc maniac.

În aşteptarea lui Benjamin, scoase dintr-un dulăpior secret, amenajat într-un raft al bibliotecii, trei pahare de cristal şi o sticlă de *Oporto.*

Benjamin intră somnoros. Purta un halat lung, de mătase. Părul ondulat îi cădea în neorânduială pe frunte. Zâmbi prietenos lui Gerald. Salută pe Lafont.

— Mi se pare că te-am trezit din somn, zâmbi Gerald. Îmi pare rău. Nu ştiam că te-ai culcat atât de devreme.

— M-am făcut cuminte, zise Benjamin. Am învăţat la matematică până seara târziu.

— Îi voi scrie lui Henry. Se va bucura. Şi acum să-ţi spun de ce te-am chemat. Mâine, în jurul prânzului, plecăm la Viena. De dimineaţă am mult de lucru. Te rog să te duci în locul meu la un bijutier şi să cumperi un colier de perle sau de diamante. Dar de nuntă pentru Babs.

Benjamin rotunji ochii.

— Se mărită Babs?

— S-a şi măritat, replică Gerald. Voia să fugă cu tine în Spania. Să te mai încrezi în femei.

Benjamin făcu o mutră plouată, dezamăgită.

— Să nu te necăjeşti, Benjamin, îl bătu uşor Gerald pe umăr. Pierzi o femeie, găseşti o sută. Mai ales când ai bani.

— Nu m-am gândit niciodată să le cumpăr.

Lafont surâse amuzat. Gerald îi observă zâmbetul.

— Să bem câte un pahar de *Oporto* în cinstea lui Babs.

Benjamin îşi goli trist paharul.

— Cu cine s-a mărtat?

— Cu David Forbes.

Benjamin schiţă un gest dispreţuitor.

— Tocmai pe blegul ăla l-a găsit?

Gerald îl dojeni.

— Ce înseamnă limbajul acesta, Benjamin?

Băiatul făcu o strâmbătură.

— Ai dreptate. Iartă-mă. Pot să plec la culcare?

— Te rog. Mai bei un pahar?

— Nu. Mulţumesc. Bună seara, Gerald. Bună seara, Mr. Lafont.

Ieşi din bibliotecă târându-şi picioarele.

Gerald se întoarse spre Lafont.

— Ai zâmbit când a spus că nu s-a gândit niciodată să cumpere dragostea. De ce? Fii sincer.

Lafont aşeză paharul gol pe masa cu picioare canelate.

— Mi-e greu să spun lucrurilor pe nume...

— Te-am rugat să fii sincer.

— Potrivit instrucţiunilor dumneavoastră, am continuat să cercetez trecutul lui *Master* Benjamin.

— Şi?

— Nu cumpără, dar s-a lăsat cumpărat.

Gerald se încruntă.

— În ce sens? Fii mai explicit!

— Unele femei dornice de îmbrăţişări juvenile...

Gerald suspină.

— Am înţeles. Şi Benjamin se învoia la... acest târg?

Lafont ridică din umeri, afirmându-şi astfel regretul.

— Din nefericire, da.

— Şi... au fost numeroase cazurile?

— La cunoştinţa mea au ajuns vreo patru.

Gerald luă sticla de *Oporto* de pe masă.

— Mai bem câte un pahar, Lafont?

— Sunt la dispoziţia dumneavoastră, *Sir*.

* *
*

Gerald avu o dimineaţă încărcată. La bancă lucră cu Challais şi cu şefii de departamente, lăsând instrucţiuni precise pentru timpul cât va lipsi din Paris. Prezidă o şedinţă a consiliului de administraţie al fabricii de armament de la Nantes şi primi vizita unui grup de constructori navali, care puseseră în lucru, pe un şantier din Marsilia, proaspăt achiziţionat de Gerald, primele vase de mare viteză care aveau să constituie nucleul „Societăţii de Navigaţie Maritimă Sunderland-Beauclair" din Franţa.

Pe Gerald îl încânta această activitate frenetică. Îl îmbăta puterea cu care fusese învestit. Tatăl său crease de la „A" la „Z" Casa Sunderland. Evoluţia aceasta lentă îl deprinsese treptat cu privilegiile şi satisfacţiile puterii, aşa cum Mithridate îşi deprinsese treptat organismul cu otrăvurile. Gerald se văzu însă dintr-odată în fruntea unui imperiu economic. Luase frânele puterii fără să urce scara ierarhiei. Căpătase sceptrul, asemenea unui tânăr suveran, şi se comporta ca atare.

Cu câteva minute înainte de a porni la drum spre Viena, primi un mesaj din Veneţia. Guy Wragby îl încunoştinţa că nu-i mai era posibil să asigure supravegherea educaţiei copiilor rămaşi în îngrijirea sa. Sugera înscrierea lui Raymond la o şcoală superioară din Franţa, Anglia sau Germania şi internarea Cynthiei într-o mănăstire, la Fantevrault, de pildă, unde să primească o educaţie potrivită vârstei şi rangului ei. Mai scria că îndrăznise a i se adresa direct, deoarece nu putuse lua legătura cu Robert, reţinut încă în Sicilia.

Mesajul era redactat într-un stil care lăsa să se înţeleagă că demersul semnatarului era justificat de unele împrejurări vitrege, intempestive.

Gerald cunoştea seriozitatea lui Guy Wragby. Nu-i fu greu să ajungă la concluzia că acesta avea motive temeinice să-i scrie. Motive care nu erau străine, poate, de arestarea lui Bardolino. Mesajul ajunsese la Gerald pe căi ordinare. Era uşor de presupus că Wragby, temându-se de cenzura poliţiei imperiale, îi scrisese în termeni acoperiţi.

Gerald stabilise ruta Metz, Frankfurt, Nürnberg, Regensburg, Linz. Vestea primită de la Wragby îl determină să-şi schimbe traseul şi să coboare până la Veneţia. Părăsi Parisul la 25 august şi, după o călătorie fără incidente, sosi la 5 septembrie în oraşul lagunelor.

Palazzo Andreea, reîntinerit graţie silinţelor lui Guy Wragby, care pusese un batalion de servitori să-l cureţe, îl primi cu porţile deschise. Trecuseră ani de când Gerald nu-i mai călcase pragul. Clădirea fastuoasă, de o eleganţă şi un bun-gust indiscutabile, îl cuceri din prima clipă. În copilărie nu o socotise extraordinară. Numai apele lui Canal Grande, care scăldau faţada şi treptele de la intrare, îi păruseră demne de un oarecare interes. Acum îl vedea cu alţi ochi. Palazzo Andreea fusese reşedinţa preferată a părinţilor săi. Din veneraţie pentru ei, din admiraţie pentru această bijuterie arhitectonică, hotărî să o locuiască ori de câte ori timpul i-o va permite.

În aceeaşi seară, înainte de a da ochii cu copiii lui Adrien, avu o convorbire confidenţială cu Guy Wragby. Acesta îi aduse la cunoştinţă un fapt de o excepţională gravitate. După arestarea lui Bardolino şi plecarea lui Robert la Veneţia, poliţia imperială făcuse două percheziţii la Palazzo Andreea, în baza unor denunţuri anonime care pretindeau a şti că în interiorul acestei clădiri se aflau manifeste şi armele destinate naţionaliştilor italieni. Percheziţiile nu dăduseră rezultate. Zbirii stăpânirii se retraseseră mârâind. Nu era însă exclus să revină.

Într-o zi, Wragby, care îşi însuşise măiestria restaurării tablourilor deteriorate, hotărâse să-şi omoare timpul reparând câteva pânze din galeria lui Apollon. Spre marea şi neplăcuta sa surprindere, descoperise între pânzele duble ale unui portret din epoca Renaşterii un număr apreciabil de manifeste care îndemnau la rebeliune împotriva austriecilor. Pus în gardă de expresia îngrijorată a lui Raymond, îl luase din scurt. Băiatul recunoscuse că ştia de existenţa manifestelor. Strâns cu uşa de Wragby, mărturisise că într-o ublietă depistată de Bardolino, se aflau depozitate arme. Alarmat, bătrânul îl conjurase să-l conducă la ublieta cu pricina, prevenindu-l că

descoperirea armelor de către poliție ar atrage noi neplăceri nu numai asupra locatarilor palatului, dar și a întregii familii Sunderland. Argumentele lui Wragby avuseseră darul să-l convingă pe Raymond, care în cele din urmă cedase, conducându-l – bineînțeles, fără știrea servitorilor – la ublieta cu pricina. Wragby găsise acolo câteva pistoale arhaice, pe jumătate ruginite. Găsirea lor de către poliție ar fi motivat totuși arestarea lui Raymond, cât și a lui Wragby și a oamenilor de serviciu. Comisia de Anchetă a Veneției nu făcea deosebiri de vârstă sau de rang când era vorba de infracțiuni asimilate cu crima de lezmaiestate. Erau cunoscute cazurile unor minori care zăceau în temnițele austriece. Infractorii majori erau judecați după o procedură sumară și executați prin împușcare. Cu toată simpatia lui pentru familia Sunderland, Wragby nu era dispus să-și pună existența în joc.

Profitând de o noapte întunecoasă, aruncase pistoalele în apele lui Canal Grande. Dar cine-l putea asigura că nu se mai aflau arme și în alte încăperi secrete ale palatului? Toată povestea asta avea un parfum comic. Ubliete, trupe, arme ascunse, conspiratori, zbiri, tot arsenalul folosit de autorii romanelor gotice, mult gustate în acea vreme. Faptele erau însă reale.

Raymond, continuă Wragby, era fanatizat de Bardolino. Îi ura de moarte pe austrieci și nu visa decât lupte și răfuieli cu asupritorii. Dacă Bardolino și italienii lui aveau toate motivele să-și rişte pielea pentru țara lor, ar fi fost cel puțin ridicol pentru Raymond să zacă în celula vreunei fortărețe austriece pentru o cauză care nu era a lui.

Gerald își spuse că argumentele lui Wragby erau înțelepte și justificate. Nebunia lui Raymond își găsea precedente. Dacă acesta avea scuza vârstei, nu se putea spune același lucru despre Byron și despre atâția străini, care-și expuneau viața pentru eliberarea Italiei. Gerald nu reușea să înțeleagă motivele care-i determinau pe acești oameni să îmbrățișeze o asemenea atitudine. Firea omenească este tot atât de insondabilă ca și multe legi ale firii. Ce-l determina pe Raymond să militeze pentru izgonirea austriecilor din Veneția și ce-l împingea pe Benjamin să se vândă femeilor coapte, însetate

de îmbrăţişări nevârstnice? În ciuda considerentelor morale, care ar fi trebuit să-l încline spre Raymond, Gerald îl simpatiza pe Benjamin. Se întrebă dacă era atât de stricat încât să nu poată preţui simţămintele înalte de abnegaţie, de sacrificiu pentru o cauză înaltă. Ajunsese la concluzia că gloriola eroilor îi repugna. În definitiv, nici drumul său nu era lipsit de spini. La capătul eforturilor sale îl aştepta însă o recompensă palpabilă. Aurul şi puterea.

La 8 septembrie, Gerald părăsi Veneţia. Suita sa cuprindea acum şi pe băiatul lui Adrien. Raymond îl urmase fără tragere de inimă. Ar fi preferat să rămână la Veneţia, să lupte mai departe alături de naţionaliştii italieni. Dar unchiul său voise altfel. Şi cu unchiul acesta, foarte amabil şi prietenos în aparenţă, nu se putea discuta. Guy Wragby convenise să rămână cu Cynthia la Palazzo Andreea până la înapoierea lui Gerald de la Viena. Corvoada aceasta începuse să-l plictisească. Ajunsese la o vârstă la care tabieturile de burlac devin tiranice. Se învăţase să trăiască singur, să nu poarte de grijă nimănui şi să nu aibă obligaţii.

La 13 septembrie, Gerald ajunse la Viena. Închirie un etaj întreg la hotelul „Im Auge Gottes". La acelaşi hotel locuise şi Lordul Castlereagh în timpul faimosului Congres care pusese capăt imperiului napoleonian. Coincidenţa era stranie. Gerald ar fi putut să tragă la „Szent-György Palais", reşedinţa vieneză a lui Robert. Preferase să nu ceară găzduire în timpul absenţei acestuia. Relaţiile lui cu Robert şi cu Sandra nu erau îndeajuns de cordiale pentru a-şi permite asemenea libertăţi.

Apariţia inopinată a lui Gerald la Banca Sunderland stârni mare emoţie printre funcţionari. Îl precedase o reputaţie de om aspru, despotic, irascibil. Înfăţişarea lui de o seducătoare tinereţe îi atrase totuşi simpatii. Oficial, Gerald sosea la Viena pentru a negocia împrumutul solicitat de guvernul austriac. Scopul nemărturisit al vizitei lui era tatonarea terenului în vederea îmbunătăţirii relaţiilor cu Metternich şi cu Gentz. Gerald îşi organiză atent forţele, înainte de a trece la ofensivă. La Hoffburg avea câţiva aliaţi preţioşi: doi arhiduci şi mai mulţi demnitari ai Curţii, în frunte cu Marele Şambelan,

prințul Altenburg-Delmond. La nevoie se putea folosi și de unii clienți ai băncii sale, membri ai înaltei aristocrații austriece, la care se adăuga un număr respectabil de oameni politici, funcționari superiori și militari de carieră. Lafont îi procură o listă cu numele celor mai importanți datornici ai Băncii Sunderland, de care trebuia să se ferească din oficiu. Printre aceștia, se remarcau: prințul Esterhazy, cu o datorie de 6.400.000 fiorini; prințul de Ysenburg Birstein – 1 milion de fiorini; prințul Sayn-Wittgenstein-Berlebung – 300.000; prințul Waldburg-Zeil – 172.000; contele Sandor Slavnicza – 670.000; cavalerul de Riese – 250.000; prințul Ysenburg Wächtersbach – 294.000; prințul Solms-Lich – 300.000; prințul Löwenstein-Wertheim – 1 milion și jumătate; prințul Löwenstein-Rosenberg – 350.000; prințul Victor zu Ysenburg – 140.000; contele Viczay – 700.000; contele Szapary – 300.000; contele Leiningen-Westerberg – 80.000; contele Nicky – 340.000; contele Hunyady – 500.000; contele Szecheny – 1.800.000; contele Henckel von Donnersmarck – 1.125.000; contele Froberg – 100.000; prințul Schwarzenberg – 5 milioane; prințul Waldburg-Wolfegg – 800.000; prințul Waldsee – 350.000; contele Wartemberg – 2.070.000; baronul de Greifenklau – 130.000; prințul de Wied – 700.000. Friederich von Gentz primea o subvenție fixă de 10.000 fiorini pe an. În schimb, furniza lui Salomon Rotschild informații politice de cea mai mare însemnătate.

Gerald avea de înfruntat și animozitatea altor bancheri printre care Moses Lakenbacher, Markus Leidendorf, Salomon Herz, Arnstein, Eskelès, Aaron Höng von Hönigsberg, Parich, Karl Wolff-Rosenberg și alții. Toți aceștia se abăteau ca niște păsări de pradă asupra nobilimii feudale muribunde, sfâșiindu-i hălci, înfruptându-se din domeniile, pădurile și palatele ei. Aristocrația despuiată treptat de averi, din cauza războaielor, inflației, scăderii veniturilor, cheltuielilor somptuozității crescânde, devenea tot mai dependentă de financiari. Deprinși să zvârle banii în dreapta și în stânga, spre a-și menține rangul și strălucirea, se împrumutau de la bancheri cu sume tot mai mari, uitând că într-o zi trebuiau să restituie datoriile cu toate dobânzile lor cămătărești. Odată cu pierderea averilor, nobilimea își

vedea diminuate influența și autoritatea. Prestigiul și puterea bancherilor și a industriașilor creșteau în proporție inversă.

Bancherii din Viena nu vedeau cu ochi buni concurența băncilor străine Rotschild și Sunderland. Păsările de pradă se luptau pe viață și pe moarte. Se sfâșiau cu ghearele și cu ciocurile lor ascuțite. Vai de învinși. Pentru aceștia nu exista milă. În vremurile Romei Imperiale, faimoase pentru moravurile ei crude, gladiatorii înfrânți puteau spera în clemența publicului. Când mulțimea înălța pumnul, cu degetul cel mare în sus, viața învinșilor era cruțată. În moravurile civilizate ale începutului secolului al XIX-lea, degetul cel mare al pumnului strâns arăta întotdeauna spre pământ. Învinșii trebuiau să piară.

Gerald sosea la Viena blindat, gata să se avânte în învălmășeală. Știa că nu va fi cruțare. Nici el nu era dispus să cruțe pe nimeni.

Prințul Eugen von Altenburg-Delmond oferi în cinstea lui Gerald o recepție monstră în palatul său de pe Rennweg. Curtea și înalta nobilime aveau să fie reprezentate prin purtătorii celor mai glorioase nume din *Almanahul Gotha*. La sugestia lui Gerald, prințul invită și pe bancherii cu vază din capitala Imperiului. Toți răspunseră la apel. Chiar și Salomon Rotschild. Erau curioși să-l cunoască personal pe urmașul legendarului Richard Sunderland. Înainte de luptă, adversarii se măsoară din priviri, se studiază, se spionează spre a-și face o idee despre combativitatea, forța și rezistența fiecăruia. Aspectul lui Gerald îl liniști în parte. Tinerelul acesta frumușel și distins, cu alură de *dandy*, nu era în măsură să trezească temeri deosebite. Părea pregătit mai degrabă pentru isprăvi sentimentale decât pentru bătălii financiare.

Și Gerald își studie viitorii adversari. Sprijinindu-se pe informațiile furnizate de Lafont, cât și pe propriile sale observații, ajunse la concluzia că cei mai primejdioși rechini erau Hönigsberg, Arnstein, Herz, Rosenberg și Rotschild. Rotschild lucra izolat. Ceilalți încheiaseră o alianță a cărei durabilitate avea să fie verificată în cursul bătăliilor viitoare. Herz și Wolff-Rosenberg păreau să fie căpeteniile grupului de aliați. Salomon Rotschild ascundea sub o înfățișare anodină

o pricepere în afaceri, un instinct sigur şi o viclenie extrem de primejdioasă. Hertz era un bătrân cu sprâncene groase, chelie şi obraji căzuţi, ce-i dădeau înfăţişarea unui buldog împovărat de ani. Ţinea ochii pe jumătate închişi, ca şi cum spiritul i-ar fi fost în parte adormit. Gerald se învăţase însă a nu se călăuzi după aparenţe. Wolff-Rosenberg era tânăr – să tot fi avut treizeci şi ceva de ani – înalt, blond, cu un început de calviţie. Purta ochelari cu rame de aur. Ţinea capul sus, arătând a fi conştient de importanţa şi valoarea sa. Era îmbrăcat cu multă cochetărie. Din primele clipe, trezi antipatia lui Gerald. Rotschild şi Herz erau de o politeţe exemplară. Wolff-Rosenberg păstra o atitudine scorţoasă, de o superioritate enervantă. Pe cât de repulsiv arăta acesta, pe atât de atractivă şi de gingaşă era soţia sa, Elisabeth. Fiică a unui conte polonez scăpătat, fusese vândută – în mod practic – de către acesta, bancherului, care în schimbul unei căsătorii ce-i asigura intrarea în sânul aristocraţiei imperiului făcuse *tabula rasa* din datoriile viitorului socru. Elisabeth împlinise cu câteva zile înainte vârsta de şaptesprezece ani. Cu aceeaşi ocazie, sărbătorise şi încheierea a doi ani de la căsătorie. În cercurile financiare din Viena se spunea că bancherul Wolff-Rosenberg avea să fie înnobilat în curând de împărat, pentru serviciile aduse Austriei. Serviciile aduse Austriei se rezumau la acordarea de împrumuturi câtorva arhiduci şi miniştri.

Cancelarul Metternich şi principesa, soţia sa, îşi făcură apariţia ceva mai târziu. Printre persoanele din suită se afla şi Friederich von Gentz. Metternich arătă bunăvoinţă lui Gerald. Cancelarul avea nevoie de mulţi bani spre a duce la îndeplinire un proiect scump. Şi contele Stadion, ministrul de finanţe al Imperiului, se afla de faţă. Tot la bani se gândea şi el. Ajunseseră să-l obsedeze. Din nefericire, banii se făceau din ce în ce mai puţini, iar întreţinerea bătrânului Imperiu costa tot mai mult. Contele Stadion se ploconea la toţi bancherii. Domnii aceştia ajunseseră cămătarii statului. Îl storceau ca pe o lămâie. Pe vremuri, când statul se pomenea în pragul falimentului, suveranul îi înşfăca pe cămătari, îi arunca în temniţe şi le confisca averile. Statul se înviora pentru un timp, asemenea unui bolnav căruia i s-a

administrat o transfuzie de sânge. După câteva decenii, uneori mai repede, finanţele secătuiau iarăşi. Suveranul repeta procedeul. Altă generaţie de cămătari îşi plătea tributul. Moravurile însă evoluaseră odată cu scurgerea secolelor. Suveranul nu-i mai arunca pe cămătari în celulele temniţelor. Le cerşea pomana şi în schimb plătea dobânzi grele. Pe deasupra îi cadorisea şi cu titluri de noblețe şi cu decoraţii. Bancherimea, reprezentanta burgheziei în plină ascensiune, era asigurată. Culmea e că monarhia însăşi îşi pusese laţul de gât. Regii fortificaseră burghezia, spre a crea o clasă-tampon între tron şi feudalii turbulenţi. Burghezii îşi jucaseră perfect rolul, doborând nobilimea feudală. Se instalaseră în locurile foştilor mari seniori. Dar nu se mulţumiseră cu atâta. Începuseră să sape temeliile monarhiei. Îi diminuau treptat prerogativele. Metternich, ultimul campion al absolutismului regal, crease Sfânta Alianţă. Spera să zăgăzuiască ascensiunea primejdioasă a burgheziei. Burghezia însă se dezvolta ca şi planta miraculoasă din basm, însămânţată lângă casă. Creştea neîncetat, lua proporţii monstruoase, acoperea casa, rădăcinile ei se dezvoltau cu atâta vigoare, încât deplasau temeliile, crăpau zidurile, năruind până la urmă întreg edificiul şi prinzând sub dărâmături pe omul care o însămânţase.

Metternich hotărâse să facă o cotitură, încercând o reconciliere cu actualul conducător al Casei Sunderland. Un bancher cu rang ducal era firesc să-i inspire, la urma urmelor, mai multă încredere decât un bancher de origine burgheză. Un Lusignan-Valois şi un Metternich puteau găsi uşor un limbaj comun. Casa Sunderland reprezenta o forţă. De ce n-ar încerca să şi-o apropie? Rotschilzii nu erau comozi. Lăcomia lor începuse să-l deranjeze. Gentz îi susţinea fiindcă era stipendiatul lor. Metternich cunoştea realitatea. Poliţia imperială îl informa bine. Atenţia deosebită pe care i-o acordă lui Gerald stârni gelozii şi comentarii înveninate. Vorbiră aproape o oră despre relaţiile lor comune din înalta nobilime europeană. Înainte de a se despărţi, cancelarul îl invită la un dineu în clădirea Cancelariatului. Gerald rămase plăcut surprins de schimbarea la faţă a lui Metternich. Evident,

acesta se pregătea să-i propună un târg. Rămânea de văzut dacă târgul avea să convingă Casa Sunderland.

După plecarea cancelarului, manevră astfel încât să se apropie de Gentz care juca tare la o masă de „Trente et Quarante". Se aşeză pe un scaun rămas liber, alături de eminenţa cenuşie a lui Metternich. Abia se cunoscuseră. Gentz pierdea sume mari. Începuse să se enerveze. Gerald juca liniştit. Nu-l interesa câştigul. Înfiripă cu Gentz o conversaţie banală. La un moment dat i se adresă cu ton neglijent.

— *Monsieur* de Gentz, de ce nu treceţi pe la Banca Sunderland, spre a vă încasa dobânzile banilor depuşi? Aveţi de ridicat peste douăzeci de mii de fiorini.

Gentz îl privi lung. Nu-şi amintea să fi depus fonduri la Banca Sunderland. Tăcerea se prelungi. Gerald îşi fila cu nepăsare cărţile de joc.

— Suntem morţi. Suntem morţi cu toţii, rosti un bărbat cărunt, în costum de nobil polonez plasat în stânga lui Gerald. Filozofa cu voce tare. Avea o figură mică şi ridată, ca de maimuţă. În faţa lui se afla o grămăjoară de fise. Lângă fise – un pahar cu şampanie.

Gentz se uită la nobilul polonez şi zâmbi.

— Contele Wiozlawieky are gânduri negre. Pierde, se adresă el lui Gerald. Mâine am să trec pe la bancă. Sunteţi foarte amabil fiindcă m-aţi anunţat.

Gerald înclină din cap. Manevra lui reuşise. Dacă Gentz ar fi ripostat înţepat că nu are depuneri la Banca Sunderland, Gerald ar fi spus că făcuse, probabil, o confuzie de nume.

— Nu simţiţi gustul de ţărână în gură?, se întoarse contele polonez spre Gerald. Eu îl simt. De foarte multă vreme îl simt. E prezent şi în mâncare, şi în vis. Hm! Toţi suntem nişte fantome. Nişte cadavre cu aparenţă de viaţă.

Polonezul vorbea pentru sine. Din când în când, îşi muia buzele în paharul cu şampanie. Grămăjoara de fise din faţa lui se micşora necontenit.

— Fiecare pas, fiecare gest, fiecare bucurie, fiecare tristeţe ne apropie inexorabil de destrămarea finală. Totul ne împinge într-acolo. Din clipa în care ne naştem, avem o destinaţie precisă. Să hrănim moartea. Peste cincizeci de ani, continuă

el, tuturor persoanelor din jurul acestei mese le dau întâlnire dincolo de Styx.

— Rămâneţi mai multă vreme la Viena, *Monsieur le Duc?*, îl întrebă Gentz pe Gerald.

— Depinde de împrejurări.

— Imperiul are nevoie de prezenţa tuturor oamenilor de bine. Ne aflăm în preajma unor evenimente cruciale. Cuvântul şi sprijinul dumneavoastră pot atârna greu în balanţă.

– Omenirea nu este decât o boală a acestei planete, continuă polonezul. O eczemă, o lepră, care o roade, care îi strică substanţa, care o înjoseşte. Da, da, prezenţa noastră perverteşte, înjoseşte natura. E destul să se scuture o dată munţii, să se reverse mările, ca întreaga suflare omenească să dispară în neant. Clipa aceasta n-a sosit încă. Firea e răbdătoare. Ne lasă să ne facem mendrele. Să ne măcinăm între noi. E răbdătoare fiindcă este eternă. Noi suntem trecători, dar uităm aceasta...

— Mă flataţi, *Monsieur* de Gentz, răspunse Gerald.

— Pe tabla de şah a politicii europene reprezentaţi o figură importantă, stărui Gentz.

— Cuvintele acestea, rostite chiar de către unul din stâlpii Sfintei Alianţe, capătă o semnificaţie deosebită, replică Gerald.

— Deşertăciunea deşertăciunilor. Totul nu este decât deşertăciune. Deşertăciune şi moarte, bolborosi contele.

— Corul din tragediile greceşti, exclamă Gentz, comentând laconic divagaţiile polonezului. Zilele acestea trebuie să ne vedem, *Monsieur le Duc*.

Bancherul Wolff-Rosenberg apăru de undeva din mulţime şi se plantă la spatele polonezului.

— *Monsieur le Comte*, îmi permit să vă atrag atenţia că în seara aceasta nu aveţi noroc. Ar fi, cred, mai bine să întrerupeţi jocul.

Vorbea cu ton rece, eficient, pedant.

Contele îi răspunse fără să-l privească în ochi.

— Să termin fisele şi mă ridic de la masă.

Bancherul replică rece.

— Este cel mai înţelept lucru pe care-l puteţi face.

Dispăru în mulțime.

— Ginerele meu, explică polonezul lui Gerald, deși nu-l întrebase nimeni. Un om foarte înțelept. L-ați auzit și dumneavoastră. Prea înțelept chiar. Înțelepciunea îl face uneori inuman. Fiica mea are impresia că este măritată cu un ghețar. Iertați-mi indiscreția, *Monsieur*... *Monsieur*...

Gentz făcu prezentările:

— Îmi permiteți, Gerald Sunderland, duce de Lusignan-Valois. Contele Bronislaw Wiozlawieky.

— Încântat, zise polonezul.

Gerald se înclină.

— Plăcerea este a mea. Îmi permiteți să vă avansez câteva fise? Poate se schimbă norocul.

Contele îi mulțumi cu efuziune. Luă grămada pe care i-o împinse Gerald și pontă câteva fise. Câștigă. Înviorat, ceru unui lacheu încă o cupă cu șampanie.

— În existența asta hâdă și searbădă, *Monsieur le Duc*, soarele luminează și cadavrele, și viermii...

* *
*

A doua zi, unul din secretarii lui Metternich se înfățișă la hotelul „Im Auge Gottes", spre a-l invita pe Gerald la Cancelariatul Imperiului. Gerald recunoscuse numele secretarului, căci figura pe listele de agenți ale lui Lafont. Nici el însă, și nici emisarul lui Metternich nu lăsară să se înțeleagă că între ei ar fi existat vreo legătură.

Cancelarul îl primi pe Gerald în cabinetul de lucru.

— V-a trimis Dumnezeu, *Monsieur le Duc*, îl întâmpină Metternich. Sfânta Alianță are nevoie de sprijinul tuturor oamenilor de bine. (Gerald auzise fraza aceasta și din gura lui Gentz.) Liniștea Europei este grav amenințată. Revoluția câștigă teren. Ieri, Spania și Germania. Azi, Portugalia și Regatul Celor Două Sicilii. Dacă am privit cu oarecare indiferență evenimentele din Peninsula Iberică, relativ îndepărtată de noi, nu-mi este permis să rămân în aceeași pasivitate față de ceea ce se întâmplă în Italia. În Germania am făcut ordine. Voi face ordine și la Neapole. Cu ajutorul lui Dumnezeu, voi doborî hidra revoluției așa cum l-am doborât și pe Napoleon.

Metternich vorbea ca un iluminat. Era convins de dreptatea cauzei sale. Spre deosebire de Talleyrand, care trata problemele internaţionale cu cinismul ironic al gentilomului crescut şi educat în spiritul secolului al XVIII-lea, Metternich era un fanatic. Se socotea un profet, un apostol al absolutismului, singurul regim – credea el – menit să asigure dezvoltarea armonioasă a societăţii umane. Gerald îl asculta cu interes. Nu împărtăşea opiniile lui Metternich, însă era impresionat de forţa cu care acesta îşi exprima ideile.

— Am refuzat să primesc pe ducele di Gallo trimis în ambasadă de noul regim din Neapole. La Klagenfurt, autorităţile imperiale l-au silit să facă drumul întors. Totodată, am comunicat actualilor conducători ai Regatului Celor Două Sicilii că împăratul nu se va îndepărta de la linia sa de conduită, primind pe trimisul unui guvern care-şi datorează existenţa maşinaţiilor murdare ale carbonarilor. Asociaţia aceasta secretă constituie o ameninţare pentru securitatea tronurilor şi liniştea popoarelor.

Metternich se plimba cu mâinile la spate, dintr-un capăt în celălalt al încăperii. Decoraţiile sale scânteiau, reflectând soarele care potopea biroul prin ferestrele înalte.

— Acum câteva zile, continuă Metternich, am stat de vorbă cu principele Cimitele care venea de la Neapole şi se afla în drum spre Londra. M-a implorat să nu scot Regatul Celor Două Sicilii din comunitatea statelor protejate de Sfânta Alianţă, căci ar însemna să sufere nevinovaţii pentru păcatele celor vinovaţi. I-am răspuns că orice indulgenţă din partea noastră ar constitui un semn de slăbiciune şi o primă de încurajare pentru revoluţionari. Dacă ciuma izbucneşte într-o ţară, închizi în acelaşi cordon sanitar şi pe cei sănătoşi, şi pe cei atinşi de flagel. Infecţiile de ordin moral se tratează în acelaşi chip.

Cancelarul îşi trecu nervos mâna prin păr. Silueta lui subţire, uşor încovoiată, se profila pe fundalul luminos al ferestrelor.

— Recent am trimis o scrisoare circulară guvernămintelor din Italia. Le-am informat că Austria, potrivit tratatelor din 1815, a primit rolul de apărător al ordinii în Italia şi că,

pentru a şi-l păstra, este gata să zdrobească prin forţă orice îndepărtare de la linia şi principiile Sfintei Alianţe.

Gerald era uluit. Metternich proclama cu seninătate dreptul de amestec al unor state în treburile lăuntrice ale altor state. Legaliza un act politic şi militar pe care şi cei care-l săvârşiseră până atunci se feriseră să încerce a-l justifica.

— Austria îşi propune să acţioneze în spiritul celei mai stricte legalităţi, continuă cancelarul. Voi face demersuri diplomatice în vederea convocării unui Congres al statelor membre ale Sfintei Alianţe, spre a stabili măsurile care se impun a se lua. Am propus şi locul de întâlnire, Troppau.

Gerald întrezări scopurile ascunse ale acestei reuniuni. Sfânta Alianţă urma să-şi asume responsabilitatea operaţiilor militare pe care Austria avea să le angajeze în Italia.

Cancelarul atacă un aspect al chestiunii legat mai întâi de preocupările şi activitatea vizitatorului.

— Perspectiva unei acţiuni militare implică şi pregătiri serioase. Austria are nevoie de soldaţi, de armament, de bani. Oamenii îi vom procura noi. Armamentul şi banii intră în competenţa dumneavoastră, zâmbi el. Trebuie să subliniez că banca Rotschild ne-a acordat până acum un sprijin financiar apreciabil.

Metternich încerca să-i stimuleze instinctul de competiţie.

— Trebuie să ne unim forţele, *Monsieur le Duc*, să zdrobim revoluţia, oriunde s-ar ivi ea. Revoluţia e un fel de hidră. Are capete multe. Dar le voi reteza pe rând. Asemenea Sfântului Gheorghe, voi nimici dragonul răului.

Gerald simţi o milă ciudată pentru omul acesta, destinat să cunoască până la urmă amărăciunea înfrângerii. Gerald ştia că Metternich va fi înfrânt. Ştia acest lucru, fiindcă studiase istoria. Tratatele de istorie oglindeau evoluţia societăţii umane. Fiecare filă corespundea unui pas înainte. Dar aici se oprea asemănarea. Cărţile de istorie pot fi reluate de la capăt. Istoria trăită nu permite acest lucru. O pagină întoarsă e definitiv întoarsă. Metternich nu înţelegea acest adevăr etern. Încerca să întoarcă paginile istoriei trăite. Ceea ce depăşea puterile omeneşti. Societatea merge înainte. Ca un imens

tăvălug. Cei care au nebunia să creadă că îl pot opri sunt zdrobiți.

Gerald făgădui să-i sprijine eforturile. Va stabili împreună cu ministrul de finanțe, contele Stadion, modalitățile unui mare împrumut. Va discuta apoi cu arhiducele Karl un nou plan de înarmare a armatei austriece.

Metternich îl reținu la prânz. Nu-i făcuse niciodată această onoare lui Robert Sunderland. Avea impresia că în Gerald găsise un interlocutor docil. Nu numai că reușise să-l înhame la carul Austriei, dar își făcea din el o unealtă care să precumpănească influența celorlalți bancheri. Activitatea Casei Sunderland îl jena doar în ceea ce privește ajutorarea rebelilor din coloniile spaniole. Dar aceasta era altă poveste. Lăsă rezolvarea ei pentru mai târziu...

* *
*

Gerald își prelungi șederea la Viena. Discuțiile cu reprezentanții armatei și ai ministerului de finanțe cereau timp. Gerald era dispus să-i concureze pe ceilalți bancheri, dar nu să lucreze în pierdere și nici să facă acte de filantropie față de Austria. După aproape zece zile de tratative, căzu de acord asupra unui împrumut de treizeci de milioane de fiorini. Și Metternich contracta un împrumut personal de un milion de fiorini.

Către sfârșitul lui septembrie, Gerald primi vești de la Palermo. Charles Bidault, agentul lui Lafont, reușise – după nenumărate peripeții – să ia legătura cu Robert. Sicilia se afla în plin război civil. Palermo și regiunile din vest ale insulei își declaraseră independența. Messina și regiunile din Est, dominate de carbonari, rămăseseră credincioase guvernământului de la Neapole. Junta din Palermo, prezidată de prințul de Villafranco, afișase o proclamație în termeni umflați, prin care acuza pe locuitorii Messinei și ai teritoriilor limitrofe că sunt trădători de patrie, vânduți Bourbonilor și dușmani ai libertății. Messina ripostase printr-altă proclamație, atribuind palermitanilor toate păcatele imaginabile. Nu-și dădeau seama bieții sicilieni că, lăsând frâu liber rivalităților provinciale, făceau jocul guvernului central de la Neapole. Palermo,

care abia se mai liniştise după tulburările de stradă din iulie, organizase o armată de şase mii de oameni, alcătuită în cea mai mare parte din foşti ocnaşi, din mafioţi şi din drojdia populaţiei oraşului. Comandată de prinţul de San Cataldo, această armată pornise o expediţie de pedepsire împotriva oraşului Caltanissetta, aflat în dependenţa Messinei. Oraşul fusese luat cu asalt, jefuit şi nimicit în mare parte, apărătorii lui ucişi, femeile violate. În analele Caltanissettei, anul 1820 avea să capete o denumire sinistră: *Anno dell'assassinio.* Alte trupe palermitane devastaseră oraşele Cefalu, Marsala şi Syracusa.

Vicarul regal, ducele de Calabria, ar fi preferat să ajungă la o reglementare paşnică a conflictului, dar, sub presiunea carbonarilor din guvern, trimisese împotriva rebelilor un corp expediţionar sub comanda generalului Florestano Pepe, fratele generalului care determinase succesul revoluţiei de la Neapole. Forţele de represiune erau scindate în două coloane. Prima, sub ordinele lui Pepe, se îndrepta spre Palermo, de-a lungul litoralului nordic al Siciliei, fiind sprijinită de flota militară napolitană. A doua coloană, comandată de colonelul Costa, urma un itinerar paralel, prin interiorul insulei, spre a curăţa cuiburile de rezistenţă rebele.

La Palermo, tulburările constituiau o stare endemică. Junta, sprijinită de moderaţi, ar fi fost dispusă să trateze. Elementele extremiste, mai numeroase, militau pentru o rezistenţă eroică. Oraşul se pregătea de asediu. Se construiau în grabă fortificaţii dincolo de periferii. Pe străzi se ridicau baricade. Junta fusese nevoită să recurgă la un împrumut forţat de trei milioane şi jumătate.

Către mijlocul lui septembrie, Robert Sunderland fusese eliberat din închisoare datorită intervenţiilor principelui Palagonia şi a lui Valentino di Bagheria, ofiţer în noua armată palermitană. Era însă grav bolnav. În închisoare, din cauza condiţiilor inumane, contractase o congestie pulmonară. Prinţul de Villafranca, sesizat de Palagonia, anchetase personal cazul lui Robert. Constatase că arestarea lui nu fusese ordonată de autorităţile constituite. Ridicat abuziv din vila lui Palagonia de către elemente afiliate Mafiei, zăcuse în închisoare fără să fi avut

vreo vină. Actualmente era netransportabil. Instalat în palatul Montechiaro, se afla în îngrijirea medicului personal al prinţului de Villafranca. Curierul lui Bidault reuşise să iasă prin liniile de apărare ale oraşului. Bidault rămăsese la Palermo.

Gerald era îngrijorat. Dispariţia lui Robert i-ar fi încurcat planurile. Avea neapărată nevoie la Viena de un reprezentant de încredere. Robert putea juca acest rol mai bine decât oricare funcţionar superior, cu atât mai mult cu cât Gerald avea o încredere limitată în capacitatea conducătorilor Băncii Sunderland din Austria.

În zilele acelea atât de frământate, găsi timp să se ocupe şi de Raymond. Hotărî să-l trimită în toamnă la Heidelberg. Prinţul Altenburg-Delamond îi recomandă o gazdă ideală în persoana unui bătrân profesor, Ulrich Wendel, care preda Istoria Popoarelor la celebra universitate de pe Neckar. Gerald preferase Heidelbergul fiindcă, în Anglia sau în Franţa, Raymond ar fi suferit mai uşor influenţe din partea agenţilor mamei sale. Băiatul se supuse fără entuziasm hotărârii unchiului său.

Se socotea persecutat fiindcă era silit să părăsească Italia. Cu Benjamin nu se înţelegea, deşi se străduia să şi-l apropie. Firile lor erau diametral opuse. Pe Raymond nu-l preocupau decât tomurile groase de istorie care consemnau lupta oamenilor împotriva opresiunii, de orice natură ar fi fost ea. Ore întregi ar fi fost în stare să ţină discursuri incendiare în legătură cu acest subiect. Pe Benjamin nu-l interesau teoriile vărului său. Îl asculta politicos, dar absent şi, când acesta se aştepta mai puţin, îl întrerupea spre a-i aminti un peisaj admirat în timpul ultimei lor călătorii ori o fată întrezărită pe stradă.

Gerald l-ar fi trimis şi pe Benjamin la Heidelberg. Pregătirea intelectuală a acestuia era însă ca şi inexistentă. Foarte inteligent, îşi însuşea repede cunoştinţele, dar nu avea bază. Dascălii angajaţi de Gerald se străduiau să-l îndoape cu învăţătura, spre a-l face să câştige timpul pierdut.

Gerald regreta că nu-l luase şi pe Alain la Viena. În compania lui şi-ar fi petrecut mai agreabil serile. După activitatea istovitoare de la bancă simţea nevoia să se destindă. Îi plăcea

să frecventeze cafenele vieneze, cu antrenantele lor orchestre ori să se plimbe călare pe sub copacii arămiţi de toamnă din Wiener Wald.

Localul lui preferat era cafeneaua Hugelmann, plasată într-un foarte pitoresc cadru vienez, şi anume lângă Ferdinandsbrücke, faimosul pod care lega oraşul de cartierul Leopoldstadt, durat pe o insulă scăldată de apele cenuşii ale Dunării. Podul acesta oferea în fiecare sâmbătă şi duminică spectacolul vesel al vienezilor care plecau să se plimbe prin Prater. Hugelmann avusese ingeniozitatea să instaleze în cafeneaua sa o „academie" de biliard. Acolo îşi dădeau întâlnire campionii acestui joc, atrăgând cu partidele lor îndelung disputate un mare număr de curioşi.

La teatrul „Ander Wien", Gerald asistă la câteva spectacole foarte gustate de public, printre care *Flautul Fermecat* şi *Fidelio*. Într-o duminică, urmări cu mult interes *Gemenii*, lucrare a unui tânăr compozitor, care – afirma afişul – făgăduia mult: Frantz Schubert. Îi făcu mare impresie o reprezentaţie a operei *Gulistan*, pusă în scenă de fecundul şi prolificul Shickaneder, cu o puzderie de figuranţi, defilări de trupe şi lupte spectaculoase, cu focuri de artificii, detunături de arme grele şi uşoare, cu evoluţii de animale în scenă şi, printre acestea, cu arii de operă interpretate de actori renumiţi. Vienezii, îndrăgostiţi de montările monstre ale lui Shickaneder, izbucneau în aplauze la scenă deschisă.

În primul antract, Gerald observă că loja alăturată de a sa era ocupată de contele Wiozlawiecky – macabrul său partener de joc de la masa de „Trente et Quarante" –, însoţit de fiica sa, Elisabeth Wolff-Rosenberg. Potrivit protocolului, trecu în loja lor, spre a-i saluta. Şi contele, şi soţia bancherului îl primiră cu simpatie. Eliberată de prezenţa lui Karl, Elisabeth înflorise. Zglobie, plină de viaţă, împărtăşi lui Gerald, într-o serie de ditirambe întretăiate de exclamaţii entuziaste, plăcerea imensă pe care i-o făcuse spectacolul. Îi vorbea fără urmă de sfială, ca şi când l-ar fi cunoscut de multă vreme. Gerald o asculta cucerit de drăgălăşenia, de buna ei dispoziţie. Uitase de plictiseala discuţiilor de la bancă, de fastidioasele calcule financiare, de complicaţiile familiale, de Metternich, de Gentz

şi de toată şleahta de bancheri. Uitase până şi de Karl Wollf-Rosenberg, eficientul şi pedantul soţ al Elisabethei.

Actul al doilea îl prinse în loja lui Wiozlawiecky. Elisabeth se bucura ca un copil de năzdrăvăniile de pe scenă. Bubuiturile tunurilor, care trăgeau pe întrecute, o umpleau de încântare. Bătea frenetic din palme. Wiozlawiecky nu era atent la reprezentaţie. Privirile lui se îndreptau uneori asupra fiicei sale cu o milă care nu scăpă lui Gerald.

După încheierea spectacolului plecară împreună. Aplauzele necontenite ale publicului, care nu se îndura să părăsească teatrul, ajungeau până în stradă. Trăsuri à la Daumont, cupeuri, birje trăgeau pe rând în faţa intrării teatrului. Un lacheu în livrea se înfiinţă în faţa lui Wiozlawiecky. Foarte umil, îl anunţă că trăsura suferise un accident. Un camion încărcat cu butoaie de bere o lovise rupându-i o roată. Ajutorul vizitiului plecase după o roată de schimb. Dar reparaţia cerea timp.

— Permiteţi-mi să vă pun la dispoziţie trăsura mea, se adresă Gerald contelui şi fiicei sale. Unde vă conduc?

— La locuinţa ginerelui meu, din Graben, zise Wiozlawiecky, după ce-i mulţumi.

Echipajul lui Gerald porni în trap întins.

Polonezul se uita gânditor la cupeurile cu care se încrucişau, la ferestrele luminate ale caselor, la plimbăreţii care se îmbulzeau pe străzi în ciuda orei târzii, la cafenelele şi braseriile neîncăpătoare pentru mulţimea de clienţi, amatori de bere şi de muzică.

— *Mourir en beauté,* rosti elegiac polonezul. Toată lumea acesta moare cântând şi dansând.

Gerald îl privi intrigat. Wiozlawiecky era obsedat de moarte.

Contele îi întâlni privirea.

— Toţi murim. Toţi, fără excepţie. Copiii nu ştiu ce înseamnă moartea. Dar au tot timpul să afle de existenţa ei. Tinerii bănuiesc că au să moară, dar nu le vine să creadă că li se poate întâmpla aşa ceva. Oamenii maturi ştiu că moartea este inevitabilă. Fiecare îşi închipuie însă că în cazul lui, particular, moartea va mai întârzia. Bătrânii au conştiinţa morţii

iminente. Încearcă să o înşele, să mai fure o zi, o oră, o clipă de răgaz, combătând dumnezeirea.... Moartea îşi trimite în permanenţă solii printre noi; ca să nu o uităm. Boli, războaie, sinucideri, accidente. Aşteaptă să ne naştem, ca să se joace cu noi, aşa cum se joacă pisicile cu şoarecii. Ne pândeşte din leagăn. Îşi linge buzele, îşi ascute coasa şi aşteaptă. Uneori e nerăbdătoare. Trimite peste noi câte o calamitate şi ne seceră ca pe spice. E preferabil să mori tânăr, fiindcă nu trăieşti frica morţii decât în ultimele clipe. Bătrânii o simt însă lângă ei şi când sunt în stare de veghe, şi în somn. Da, da, îi simt în permanenţă prezenţa. Aşa cum i-o simt eu acum. Dar eu i-am jucat o festă. Am murit de mult. Acum nu sunt decât un cadavru viu.

Elisabeth râse. Ea era obişnuită cu filozofia tatălui ei.

— Tata va trăi cinci sute de ani. Ca şi contele de Saint-Germain. Vorbeşte atât de moarte, încât a ajuns s-o plictisească, aşa cum te plictiseşte un ins care te inoportunează şi de care nu mai ştii cum să scapi. Morţii îi e groază de tata. Când îl vede, fuge.

Pe Gerald începuse să-l enerveze această conversaţie. Trăsura înainta la pas, încadrată de alte trăsuri. Un adevărat cortegiu.

— Mergem încet, fiindcă ducem un mort la groapă, zise contele. Un om care nici nu bănuieşte că moartea l-a şi însemnat. Curând după miezul nopţii îl va lua cu ea în călătoria cea mare. Cine este omul acesta? Bătrânul cu favorite din caleaşca de colo? Sau tânărul în costumul de seară din tilbury-ul dinaintea noastră? Poate să fie doamna cu mantia de zibelină din cupeul acela cu blazon ducal pe portieră? Ori vizitiul în livrea roşie?

Trăsura făcu o haltă silită. Îmbulzeala de echipaje îngreuna circulaţia.

„M-a plictisit cu filosofia lui ieftină", reflectă Gerald.

Opriseră în dreptul uneia dintre acele săli de dans care se deschideau prin toate colţurile oraşului. Destinate burghezilor mărunţi şi oamenilor din popor, cărora nu le erau accesibile saloanele palatelor nobilimii, sălile acestea ofereau la un preţ modic toată gama de somptuozităţi rezervate

până atunci numai celor bogaţi. Coloane de marmură, tavane aurite, oglinzi nenumărate care-ţi multiplicau imaginea la infinit, parchete lucioase care te îmbiau să valsezi în sunetele orchestrei de ţigani. Unele săli erau atât de vaste, încât mii de perechi puteau dansa fără să se bulucească.

— Sperle, zise contele aruncându-şi privirile blazate spre localul inundat de lumină, muzică şi voioşie.

— Sperle?, repetă Gerald, neînţelegând despre ce e vorba.

— Sperle e întemeietorul acestui local. Un magician care-ţi oferă luxul cel mai zgomotos pe un preţ de nimic. Luxul la îndemâna tuturor. De la două mii de oameni care plătesc câte puţin, câştigă tot atât cât acei restauratori de lux care jupoaie pieile câtorva zeci de consumatori plini de parale.

Gerald înregistră lecţia „Luxul cumpărat cu bani puţini". Contele polonez nu era atât de nebun pe cât voia să pară.

Elisabeth se uita cu jind la sala luminată feeric.

— Şi mie mi-ar plăcea să dansez, spuse ea. Dar Karl este atât de ocupat. Nu are niciodată timp să iasă cu mine în oraş.

— Adună bani, pufni contele, ca să-şi orneze cât mai abundent catafalcul. Şi se mai spune că oamenii sunt egali în faţa morţii. În viaţă, unii circulă pe jos, alţii în caleşti aurite. După moarte, sărmanii zac în sicrie de brad, iar bogaţii în mausolee de marmură.

— Moartea este totuşi aceeaşi pentru toţi, opină Gerald.

— Credeţi? Mă îndoiesc. N-am fost pe acolo ca să ştiu. Elisabeth, ce-ar fi să venim într-o seară la Sperle?

— Fără Karl?

— Fără Karl. *Monsieur* de Lusignan va accepta eventual să-i ţină locul.

Gerald prinse din zbor invitaţia.

— Aş fi onorat să vă însoţesc.

— La Sperle îţi asiguri cel mai strict incognito, zise Wiozlawiecky. Dacă vrei să treci neobservat, topeşte-te în mijlocul mulţimii.

Elisabeth bătu din palme.

— Am să dansez vals.

O umbră de îngrijorare îi plisă fugitiv fruntea.

— Ce-o să spună Karl?

Wiozlawiecky făcu un gest de nepăsare.

— Ce-o să spună? Nu socotesc necesar să-l informăm.

— Şi dacă află?

— Îi furnizăm o explicaţie simplă. Ne-am oprit să ne răcorim cu un pahar de bere. Nu scrie nicăieri că *Frau* Karl Wolff-Rosenberg ar păcătui dacă ar intra într-un astfel de local. Şi arhiducii frecventează saloanele lui Sperle. Însoţită de mine, poţi merge oriunde, draga mea. De ce n-am fixa de acum data viitoarei noastre escapade?

— Desigur, rosti Gerald zâmbind complice. Sâmbătă v-ar conveni? Sâmbăta e cea mai mare afluenţă.

— Este preferabil în cursul săptămânii, opină Wiozlawiecky. Sâmbăta, iubitul meu ginere şi-o petrece în sânul familiei.

— Atunci, vineri, propuse Gerald.

— Contele înclină din cap.

— Cred că vineri ar fi cel mai bine.

* *
*

Bătălia pentru Palermo începu pe 26 septembrie. Populaţia palermitană rezista eroic. Artileria terestră şi navală bombardau fără încetare oraşul. Burghezii şi nobilii se ascunseseră prin pivniţe, prin catacombe. Se părea că lupta nu va dura mult. Cu câteva zile înainte, prinţul de Villafranca semnase un armistiţiu cu generalul Florestano Pepe, apoi trecuse în liniile guvernamentale. Extremiştii palermitani refuzaseră să accepte armistiţiul. Populaţia oraşului alesese o nouă juntă prezidată de principele di Paternó, un octogenar pe jumătate ramolit. Nu găsiseră altceva mai bun la îndemână.

În dimineaţa de 27 septembrie, bombardamentul încetă din lipsă de muniţii. Asediaţii lansară un contraatac general, obligând trupele guvernamentale să se replieze. Dar succesul acesta îi costă foarte scump. În oraşul acoperit de ruine, cadavrele neîngropate putrezeau repede, sub acţiunea soarelui torid. Apărătorii oraşului, animaţi de un curaj dement, continuau să reziste. Călugării străbăteau străzile îndemnând populaţia să-şi intensifice lupta. Femei despletite

îngenuncheau în mijlocul dărâmăturilor şi înălţau rugăciuni exaltate Sfintei Rosalia, spre a întări curajul luptătorilor de pe baricade. Copiii băteau din tobe, chemând pe toţi locuitorii oraşului să ridice armele. Din balconul palatului său, octogenarul Paternó ţinea discursuri incendiare. „Apărători ai independenţei Siciliei, striga el, luptaţi până la ultimul!". În realitate, Paternó era dornic să obţină pacea. Deviza lui, „victoria sau moartea", era destinată să strecoare îndoiala şi spaima în sufletul moderaţilor. În zilele următoare, numeroşi rebeli, profitând de adăpostul nopţii, trecură în liniile duşmane, predându-se. Rândurile apărătorilor oraşului se subţiau. La 5 octombrie, rebelii ridicară steagul alb. Palermo capitulase...

La 5 octombrie capitulă şi Elisabeth.

În noaptea aceea dansă cu Gerald până aproape de miezul nopţii. Îmbătat de muzică, de lumină, de vraja valsului, de iuţeala piruetelor, de îmbrăţişarea partenerului, trăia cu o intensitate nemaiîncercată.

Contele Wiozlawiecky stătea singur la o masă şi golea halbă după halbă. Înduioşat de inconştienţa plăpândelor făpturi omeneşti care se roteau în strălucitorul delir al valsului, filosofa asupra nimicniciei vieţii.

La un moment dat, Gerald se opri în mijlocul dansului. Luând-o pe Elisabeth de mână, o trase spre ieşire. Ameţită, cu voinţa anihilată, ea îl urma fără să se împotrivească. Se urcară în cupeul lui Gerald, care-i aştepta sub un fag rotat.

— Plimbă-ne! Undeva, oriunde!, porunci el vizitiului.

Gerald trase storurile. În întunericul complice din trăsură, acoperi cu sărutări gura tinerei femei...

Peste o jumătate de oră, se înapoiară neobservaţi în sala de dans, lăsându-se iarăşi târâţi în vârtejul valsului. Elisabeth îşi îmbogăţise experienţa amoroasă, devenind amanta lui Gerald. Se înapoiară apoi la masa contelui. Elisabeth şi Gerald străluceau. Bătrânul polonez îi contempla cu indulgenţă. „O scânteie în noaptea tristă a vieţii". În aceeaşi clipă, Karl Wolff-Rosenberg participa la discuţiile unui grup de bancheri, care puneau la cale o lovitură hotărâtoare împotriva lui Gerald Sunderland.

* *
*

Guvernul din Neapole reuşise să înfrângă rezistenţa Siciliei, dar nu să o şi pacifice. La 1 octombrie, parlamentul napolitan, recent ales în baza noii Constituţii, îşi ţinu şedinţa inaugurală. Cavalerul Matteo Galdi, preşedintele adunării, ţinu un discurs pompos, cu referiri la eroii antici. Francesco de Calabria, vicarul regatului, răspunse printr-un mesaj al tronului, mulţumind proniei pentru fericirea care se abătuse asupra ţării, odată cu împlinirea idealurilor democratice. Declară sesiunea deschisă, după care părăsi şedinţa în mare grabă. Şi prefăcătoria are margini peste care nu se poate trece.

„Pentru regatul Neapolului se deschide o eră nouă. O eră de libertate, prosperitate şi fericire generală", declarau grandilocvent carbonarii ajunşi la putere. Noul regim îşi inaugura activitatea însoţit de zguduiri. Generalul Florestano Pepe demisionase deoarece convenţia de armistiţiu încheiată de el şi de principele Paternó fusese respinsă de Parlament. Fusese înlocuit de generalul Pietro Colletta. Membrii noului guvern erau animaţi de cele mai bune intenţii. Le lipsea însă experienţa. Extremiştii, ameţiţi de recentul lor succes, propuneau ocuparea pe calea armelor şi anexarea principatelor papale Pontecorvo şi Bénévent. În ciuda micilor frecuşuri şi nemulţumiri generate de noul regim, populaţia regatului cunoştea pentru prima oară beneficiile libertăţii. Ziarele nu mai erau gâtuite de cenzură. Oamenii dormeau liniştiţi. Nu se mai temeau că vor fi treziţi în miez de noapte şi ridicaţi de agenţii poliţiei secrete. Se pusese capăt abuzurilor feudale. Toţi cetăţenii deveniseră egali în faţa legilor. Inchiziţia, tortura fuseseră suprimate. Justiţia se aplica imparţial. Bunul plac al guvernului nu mai ţinea loc de lege. Dar era aceasta nu părea să aibă sorţi de durată.

În cursul lunii octombrie se deschise la Troppau Congresul convocat de cancelarul Metternich. Armata austriacă primise ordin să fie gata pentru orice eventualitate. „Sfânta Alianţă nu poate rămâne indiferentă faţă de izbânda revoluţionarilor din Regatul Celor Două Sicilii, declara Metternich prinţului Esterhazy, ambasadorul său la Londra. Mă tem că în curând

sângele va curge valuri." Ţarul Alexandru şi regele Prusiei acceptaseră să participe personal la Congres. Anglia şi Franţa îşi trimiseseră delegaţi de un rang secundar. Cabinetele celor două state nu voiau să se angajeze pe făgaşul preconizat de Austria. Castlereagh declară că guvernul parlamentar de la Londra nu putea interveni în afacerile interioare ale altor state şi nici nu-şi îngăduia să se asocieze unor manifestări ostile revoluţiilor în general. Procesul reginei Carolina, care se înapoiase între timp în Anglia, crea dificultăţi politice serioase guvernului Tory. Opoziţia pur verbală a lui Castlereagh nu avea să fie urmată de fapte. Şi Metternich ştia prea bine acest lucru. Franţa, ostilă prin tradiţie iniţiativelor Austriei, păstra o atitudine rezervată. Cei trei suverani autocraţi ai Rusiei, Austriei şi Prusiei, fără să ţină seamă de obiecţiunile celorlalţi doi parteneri, publicară la 19 noiembrie un manifest care stabilea categoric principiul intervenţiei. „Statele membre ale alianţei europene al căror regim politic intern suferă schimbări dăunătoare datorită unei revoluţii, care reprezintă în acelaşi timp o ameninţare şi pentru alte state, vor înceta să mai facă parte din această alianţă. Dacă statele infectate de revoluţie vor inspira altor state temeri legitime, prin pericolul iminent pe care-l constituie însăşi vecinătatea lor, şi dacă marile puteri vor avea posibilitatea să exercite asupra lor o acţiune eficace şi binefăcătoare, acestea vor face, pentru a le readuce în sânul alianţei, în primul rând demersuri amicale, iar în al doilea rând vor trece la o acţiune de pedepsire, dacă o asemenea măsură va fi socotită indispensabilă." Termenii manifestului erau plini de întortocheli, aşa cum numai diplomaţii se pricep să le combine. În esenţă, legaliza intervenţia.

Franţa şi Anglia refuzară să semneze acest document. Richelieu, preşedintele cabinetului ministerial francez, silit de ultraregalişti, îşi dădu ulterior adeziunea, dar în termeni vagi. Castlereagh, în schimb, protestă vehement, reafirmând tradiţiile democratice ale Marii Britanii. Într-o scrisoare personală, trimisă lui Metternich, îşi dezavua declaraţiile oficiale făcute de ochii lumii şi îl asigura că nu-i va îngrădi libertatea de acţiune împotriva napolitanilor.

Congresul îşi suspendă apoi lucrările, urmând să şi le reia în decembrie, la Laibach. Regele Fernando al Celor Două Sicilii avea să fie invitat personal, spre a fi ascultat de către reprezentanţii marilor puteri.

Gerald urmărise cu atenţie lucrările Congresului. Metternich era un paranoic, un megaloman, dar voinţa lui avea încă putere de lege în Europa conservatoare. Ţarul Alexandru, înspăimântat de încercarea de rebeliune a regimentului Semenovsky cu garnizoana în Petersburg, nu-i mai ieşea din cuvânt. Gerald trase un învăţământ. Faţă de amploarea măsurilor de represiune care se pregăteau împotriva revoluţionarilor şi a revoluţiilor de orice natură, cochetăriile sale cu carbonarii trebuiau – cel puţin temporar – să înceteze. Această concluzie fu întărită şi de comunicarea pe care Lafont i-o făcu într-o dimineaţă la bancă.

— Bancherul Klaus a fost arestat la Milano.

Gerald încercă un vag simţământ de nelinişte.

— Dacă vorbeşte, ne pune într-o situaţie cel puţin delicată.

— Nu va vorbi, replică Lafont calm. S-a spânzurat în închisoare.

Gerald respiră uşurat.

— A ales soluţia cea mai bună. Şi pentru el, şi pentru noi.

Peste câteva zile primi vizita unui oarecare conte Manfredónia. Contele era un bărbat distins, cu o expresie severă de ascet. După ce se asigură că rămăsese singur în birou cu Gerald, Manfredónia îi aduse la cunoştinţă arestarea şi moartea bancherului Klaus. Îl informă apoi că el, Manfredónia, primise din partea organizaţiei pe care o reprezenta mandatul de a-l înlocui pe Klaus în tratativele cu Casa Sunderland.

În acelaşi moment, Lafont intră în birou. Purta sub braţ o mapă de piele roşie. Salută absent pe Manfredónia şi plasă mapa pe masa de lucru a lui Gerald.

— V-am adus documentele, aşa cum aţi poruncit, *Sir*.

Se înclină şi se îndreptă spre uşă. Vizitatorul îşi întrerupsese expunerea. Când ajunse în spatele lui Manfredónia şi socoti că nu putea fi observat de acesta, Lafont făcu un semn

lui Gerald spre a-i atrage atenţia. Schiţă apoi cu mâna, prin aer, un foarte elocvent „nu". Gerald înregistră apelul mut fără să clipească. Lafont ieşi. Rămas cu Manfredónia, Gerald i se adresă amabil.

— Mă tem că la mijloc este o neînţelegere. Nu cunosc pe bancherul Klaus. Şi, după câte ştiu, Casa Sunderland nu a dus niciun fel de tratative cu acest personaj.

Vizitatorul îl privi descumpănit.

— Poate că nu aveţi încredere în mine. Sunt gata să vă aduc scrisori de recomandaţie.

— Despre ce tratative este vorba?, întrebă Gerald cu aparentă plictiseală.

— Sunt împuternicit să tratez cu dumneavoastră achiziţionarea unei mari cantităţi de arme.

— Pe cine reprezentaţi?

— O anumită organizaţie...

— Regret. Casa Sunderland nu tratează decât cu autorităţi legal constituite.

Contele era din ce în ce mai nedumerit.

— Sunteţi dispus să discutaţi cu emisarii Regatului Celor Două Sicilii?

Propunerea era ispititoare. Gerald îşi aminti de semnele disperate ale lui Lafont.

— Ar fi prematur. Producţia de arme a Casei noastre este angajată pe viitorii trei ani. Înainte de 1823 n-aş putea angaja discuţii utile cu emisarii Regatului Celor Două Sicilii.

— Fratele dumneavoastră, *Signor* Robert Sunderland, a încheiat un acord cu guvernul Maiestăţii Sale Regele Fernando.

Gerald ridică din umeri.

— Voi examina această chestiune. Până atunci nu vă pot da niciun rezultat.

Contele stărui să-şi pledeze cauza.

— Armele au fost achitate. La Neapole n-a sosit decât un prim transport.

— Sunt gata să restitui sumele corespunzătoare armamentului care nu a fost încă livrat. Cu despăgubirile respective.

— Regatul Celor Două Sicilii are nevoie de arme, nu de despăgubiri. Acum când se află, poate, în preajma războiului...

— Regret, îl întrerupse Gerald. Nu vă pot oferi altă soluție.

Tonul său nu accepta replică.

Contele Manfredónia se ridică încet de pe scaun. Își trecu mâna prin păr. În ochi i se citea disperarea. Salută. Și Gerald se sculă în picioare. Încovoiat, ca și când o mare povară i-ar fi apăsat umerii, vizitatorul părăsi încăperea.

Gerald se lăsă să cadă în fotoliu. Scoase de la piept batista de mătase și își tamponă fruntea asudată. Lafont intră aferat.

— L-ați expediat, sper, fără să-i fi acordat ceva?

— Așa am și făcut, replică Gerald. Am trecut prin cele mai penibile clipe din viața mea. M-am comportat ca un om necinstit.

— În schimb, v-ați salvat pielea; iertați-mi expresia. Contele Manfredónia este urmărit pas cu pas de poliția secretă. De când a sosit la Viena.

— Mi-am închipuit, suspină Gerald.

— Arestarea sa este o chestiune de ore. Poliția vrea să afle mai întâi cu ce persoane a luat legătura. Am fost pus la curent cu acest lucru abia după ce Manfredónia intrase la dumnea-voastră. Norocul, un noroc cum rar se întâmplă, a făcut ca omul care-l urmărea să lucreze și pentru mine. Culmea este că nu puneam mare preț pe el.

— Să-i dai o gratificație.

— Nu e cazul. Nu vreau să stric prețurile. Oamenii aceștia sunt în stare să te sugă ca lipitorile. Trebuie să-i fac să creadă că serviciile lor nu sunt indispensabile.

— Și reușești acest lucru?

— Se pare că da. Astăzi banul e scump, *Sir*. Nici viața unui om nu prețuiește mult.

Gerald își plimbă mâna peste lacul lucios al biroului.

— Trebuie să-l aducem pe Robert de la Palermo. Acolo riscă să aibă neplăceri, mai ales după discuția mea cu Manfredónia.

— Mr. Robert e bolnav, *Sir*.

— Știu. Vezi ce se poate face.

Lafont ieşi. Gerald îşi vârî batista în buzunar. Avea senzaţia că inima îi bătea mai tare ca de obicei. Trecuse printr-o mare primejdie. Manfredónia era carbonar, deci pasibil de crima de lezmaiestate. Complicii lui aveau să-i împărtăşească soarta. Dacă n-ar fi fost Lafont... Lui Gerald îi plăceau viaţa, tinereţea, prietenia, libertatea, femeile şi, mai presus de orice, puterea. Riscase să le piardă pe toate din cauza unei imprudenţe. Apoi gândul îi fugi la Elisabeth. Trebuiau să se întâlnească în seara aceea la berăria lui Bosch, „regele berarilor". În vreme ce Wiozlawiecky va sta la masă în tovărăşia unei halbe de bere neagră, el, Gerald, va face o scurtă plimbare cu Elisabeth. Şedinţele acestea amoroase pe pernele moi ale cupeului ieşeau din banal, aveau un parfum ciudat, de poveste. Se întâlneau de două ori pe săptămână. Cu regularitate. Ce îl determinase pe Wiozlawiecky să i-o arunce pe Elisabeth în braţe? De ce îi aştepta cu atâta răbdare să se întoarcă din plimbările lor? Gerald se întreba uneori dacă bătrânul conte şi Elisabeth nu erau în slujba poliţiei. N-ar fi fost primul caz. Gerald nu le vorbise niciodată despre afaceri, despre planurile lui şi nici ei nu-i puseseră vreodată întrebări care să-i dea de bănuit. Elisabeth i se oferea de fiecare dată cu o înflăcărare naivă, cu o spontaneitate ingenuă, care nu puteau fi prefăcute. Contele nu-i ceruse niciodată nimic. Consuma foarte puţin – câteva pahare cu bere sau o sticlă de vin – şi de fiecare dată îşi achita singur nota de plată. Alteori Gerald se întreba care era rolul lui Wolff-Rosenberg în toată afacerea aceasta? Era posibil să nu fi aflat nimic? Accepta postura unui soţ complezent? De la o vreme, Gerald renunţase să mai taie firul în patru. Lăsa lucrurile să meargă de la sine.

În seara aceea ajunse la Bosch mai devreme ca de obicei. Elisabeth şi tatăl ei se aflau la teatru şi trebuiau să sosească dintr-un moment într-altul. Asistau întotdeauna la primul act. Spre a fi văzuţi. Dacă Wolff-Rosenberg afla că au plecat în primul antract, le era uşor să se justifice. O indispoziţie trecătoare, spectacolul mediocru, plictiseala...

Gerald se aşezase la o masă ascunsă în parte după câţiva arbuşti decorativi. În sala imensă, murmurul conversaţiilor, forfota chelnerilor, acordurile orchestrei creau o atmosferă

prietenoasă, lipsită de acea preţiozitate anostă a localurilor de lux. Gerald comandase o halbă de bere, un *wiener schnitzel, pretzels* şi alune prăjite. Un meniu care ar fi îngrozit pe orice gastronom rafinat. Pe Gerald îl încânta însă această simplitate. Era sătul de preparatele culinare savante ale bucătarului său francez.

Din când în când se uita nerăbdător spre intrare. Elisabeth ar fi trebuit să sosească de mult. Se întâmplase ceva? Gerald începu să fie îngrijorat.

Silueta prelungă, uşor încovoiată a bancherului Karl Wolff-Rosenberg apăru strecurându-se printre mese. Bancherul se îndrepta în mod deliberat spre Gerald. Acesta se posomorî brusc. Lucrurile păreau să se complice.

Bancherul se opri în faţa lui.

— Îmi permiteţi să iau loc?

Gerald se uită spre intrare. Numai de nu s-ar ivi şi Elisabeth.

— Vă rog, zise el, arătând cu un gest unul din scaunele libere.

Bancherul se aşeză liniştit. Îşi puse pălăria înaltă pe scaunul alăturat.

— Soţia mea nu va veni în seara aceasta, spuse Karl. Vorbea într-o franceză corectă, dar cu un pronunţat accent germanic.

— Oh! Ştiaţi că trebuia să vină?, întrebă Gerald cu ton neutru.

Bancherul îşi scotea încet mănuşile.

— Ştiam, replică el încet. Mai ştiu că v-aţi întâlnit adeseori. Viena are ochi şi urechi, *Monsieur le Duc*.

Gerald ridică resemnat din umeri.

— În cazul acesta nu-mi rămâne decât să suport consecinţele. Sunt gata să vă ofer satisfacţie pe calea armelor. Aştept martorii dumneavoastră.

Wolff-Rosenberg continua să-şi scoată cu exasperantă încetineală mănuşile. Deget cu deget.

— *Monsieur le Duc*, cunosc reputaţia dumneavoastră. Sunteţi un duelist de forţă. Nu credeţi că ar fi exagerat să mă asasinaţi, potrivit tuturor regulilor pe care dumneavoastră le numiţi cavalereşti, după ce mi-aţi sedus soţia? Sau după

ce ea v-a sedus pe dumneavoastră?, adăugă el cu o umbră de ironie. Ar însemna să pierd de două ori. Şi n-ar fi drept. Eu nu ştiu să mă bat. Educaţia mea, principiile mele religioase îmi interzic acest lucru.

— Ce aştepţi atunci de la mine?

Gerald îl trata de sus, deşi îşi dădea seama că poziţia sa nu era deloc frumoasă.

— Îmi iubesc soţia, *Monsieur le Duc*, zise bancherul, care terminase între timp operaţia scosului mănuşilor. Cu gesturi molcome şi le aşează peste pălăria înaltă. Îmi iubesc soţia, în ciuda celor întâmplate. Aş dori să nu-mi distrug căsnicia. Vă cer deci să încetaţi a vă mai vedea cu Elisabeth. Apelez la cavalerismul dumneavoastră. În caz contrar, voi fi nevoit să o părăsesc. Nu trebuie să uitaţi că fac parte dintr-o familie de evrei habotnici, cu principii morale severe. Eu m-am desprins oarecum din acest mediu, sunt însă tradiţii pe care nu le pot nesocoti. Dacă aş ajunge la o ruptură cu Elisabeth, sunteţi dispus să o luaţi de soţie? O iubesc atât de mult, încât sunt gata să fac şi acest sacrificiu. Ştiu că sentimentele mele nu vă interesează. O despărţire de Elisabeth ar însemna totuşi pentru mine un mare sacrificiu.

Gerald era perplex. Ce să răspundă? Nu se aşteptase la o asemenea întorsătură. Din instinct avea numai antipatie faţă de acest om. Recunoştea însă că vorbele lui erau pline de înţelepciune.

— Aţi discutat această chestiune şi cu Elisabeth?

— Nu încă. Elisabeth e un copil. Dacă ar lua o hotărâre pripită, ar putea mai târziu să o regrete. Tatăl ei, contele, nu şi-a iertat niciodată consimţământul pe care mi l-a dat pentru această căsătorie. Şi mi l-a dat fiindcă se afla într-o situaţie materială dezastruoasă. Elisabeth suferă influenţa principiilor lui. Nu uită că este contesă şi că eu cobor dintr-o familie de evrei obscuri. Se pare că în curând împăratul îmi va acorda titlul de baron. L-am solicitat numai din dragoste pentru Elisabeth. Nu vreau să se afle într-o stare de inferioritate. Sunt un om de afaceri, *Monsieur le Duc* şi am să rămân întotdeauna un om de afaceri. Mi-e mai uşor să discut cifre. Să vă ofer compensaţii? Nu îndrăznesc. Sunteţi mult mai bogat

decât mine. Pe de altă parte, consider că sentimentele dumneavoastră nu pot fi calculate în bani. V-am oferit însă o alternativă pe care niciun om de onoare n-ar respinge-o. Înainte de a-mi da un răspuns, vă rog să vă analizaţi adânc simţămintele şi totodată să încercaţi a pătrunde şi simţămintele soţiei mele. O iubiţi mai mult decât mine? Şi Elisabeth, şi dumneavoastră nu sunteţi oare victimele unui simplu capriciu? Ale manevrelor unui bătrân care nu ştie ce vrea? Dacă am fi cerut amândoi mâna lui Elisabeth, aţi fi fost evident preferat. În situaţia de faţă însă, eu am avantajul sau dezavantajul – cum doriţi s-o luaţi – de a fi soţul ei. Şi într-un caz, şi într-altul mă bucur oarecum de dreptul primului ocupant. Nu încerc nici măcar să vă sugerez răspunsul pe care-l aştept din partea dumneavoastră, deşi din cele ce-am discutat, poziţia mea reiese limpede. Pot totuşi să vă asigur că o soluţionare favorabilă pentru tustrei a acestei crize v-ar îndritui să vă aşteptaţi la recunoştinţa mea. Bancherul Karl Wolff-Rosenberg ar înceta să vă mai fie adversar. Nu merg până acolo încât să declar că v-aş deveni în mod automat aliat. N-ar fi însă imposibil ca într-un viitor apropiat să ajungem la o colaborare susceptibilă să vă consolideze poziţia în Austria.

Karl îşi luă mănuşile, pălăria şi se ridică de pe scaun.

— Îmi permiteţi să mă retrag.

Salută adânc şi se îndepărtă printre mese.

Gerald suspină iritat. Karl Wolff-Rosenberg fusese extrem de abil. Îl pusese într-o grea dilemă. Omul acesta îi trezise totuşi stima. Nu i se putea contesta nobleţea sufletească. Plasat într-o situaţie similară, Gerald ar fi păstrat aceleaşi sentimente faţă de Elisabeth? Desigur că nu. Avea idei largi. Dar n-ar fi mers până acolo încât să scuze adulterul. Conştient sau inconştient, cu sau fără motiv, Elisabeth îşi înşelase soţul. În lumea lui Gerald, asemenea fapte erau monedă curentă. Trecuseră timpurile în care adulterul se pedepsea cu moartea sau cel puţin cu izolarea de lume într-o mânăstire zăbrelită. Gerald păstrase oare unele reminiscenţe ale puritanismului străbunilor paterni? Onoarea îi cerea să reglementeze această situaţie, căsătorindu-se cu Elisabeth. Ar fi fost însă aceasta soluţia cea mai potrivită? Argumentele bancherului evreu nu

erau lipsite de valoare. Prin glasul lui vorbise poate înțelepciunea ancestrală. Gerald își făgădui să cugete adânc asupra acestei chestiuni.

Când părăsi berăria, ploua torențial. O migrenă violentă îl făcu să se înapoieze la hotel. Coborâse din trăsură și păşea grăbit spre intrarea clădirii, când auzi o detunătură. Portarul îi deschidea tocmai uşa, când geamul acesteia plesni găurit de o încărcătură de armă, trasă dintr-o direcție necunoscută. Pe stradă nu se vedea umbră de om. Furtuna izgonise pe toți trecătorii. Poate că se trăsese de la vreuna din ferestrele casei din față. Portarul se uita tulburat când la geamul găurit, când la Gerald. Aşa ceva nu i se mai întâmplase.

Gerald nu încercă o emoție deosebită. Judecă la rece. Jucase rolul unei ținte vii sau trecuse pe lângă el un glonț rătăcit? Intră în apartamentul său, muncit de această întrebare. Ar fi fost o explicație. Prin interpuşi, Karl Wolff-Rosenberg încercase să-l asasineze. Un bilet aşezat la vedere pe masa din vestibul lămuri enigma.

„Acesta a fost primul avertisment. Trădarea se plătește." Iar dedesubt un cap de mort cu deviza „*Vincere o morire. Viva l'Italia. Viva la libertá.*"

Gerald nu era lipsit de curaj. Izbucni în râs. „Iată-mă în plin roman de aventuri." Şocul acesta avu însă alt rezultat decât cel aşteptat de autorii lui. Minimaliză criza cu Elisabeth şi cu soțul ei...

* *
*

A doua zi, Gerald fu convocat iarăşi la Cancelariatul Imperiului. Metternich îl întâmpină cu un zâmbet plin de prietenie.

— Am fost informat, *Monsieur le Duc*, că în cursul zilei ați fost victima unui atentat nereuşit. Regret că vi s-a întâmplat un asemenea dezagrement pe teritoriul Austriei. Pe viitor veți fi protejat. Am dat dispoziții categorice în acest sens.

Oferi lui Gerald o priză de tutun din tabachera sa.

— Țineam să vă mai spun un lucru. Un primejdios agent al carbonarilor a fost arestat ieri la periferiile Vienei. Îl cheamă

Manfredónia şi e conte. A făcut unele mărturisiri. Am putut să-mi dau seama – cu acest prilej – că sunteţi un prieten loial. De acum înainte vă puteţi bizui pe întreg concursul meu. Zilele acestea plec la Laibach. Aş fi onorat dacă aţi binevoi să mă însoţiţi. Voi purta discuţii importante cu diplomaţii marilor puteri. Ar fi util să vă aflaţi şi dumneavoastră acolo. Vom dezbate împreună o serie de chestiuni care cer o rezolvare grabnică.

Oferta lui Metternich era ispititoare. Gerald acceptă să îmbrăţişeze temporar cauza Sfintei Alianţe. Războiul bătea la uşă. Îşi putea îngădui să piardă clientela măruntă, în schimbul comenzilor masive de armament pe care – graţie lui Metternich – avea să le primească din partea marilor puteri. Interesele casei Sunderland îi cereau o suplete diplomatică, o duplicitate şi un machiavelism feroce. Gerald cunoştea regulile jocului şi se conforma lor.

Tot în acea epocă, Gerald dădu dispoziţii lui Douglas Kirkland, directorul adjunct al Băncii Sunderland din Viena, să-i prezinte o listă cu imobilele de vânzare din centrul oraşului. Dorea să-şi amenajeze o reşedinţă elegantă şi, în acelaşi timp, confortabilă. La hotelul „In Augen Gottes" zgomotul şi forfota călătorilor îi deveniseră de nesuferit. După câteva zile de căutări, Gerald îşi stabili preferinţele asupra palatului Bellevue din Herrengasse, construit la începutul secolului al XVIII-lea de către Fisher von Erlach pentru prinţul Eslingen. Faţada, de o eleganţă tipic vieneză, realiza o sinteză perfectă a celor mai reuşite elemente ale barocului. Interioarele de o somptuozitate lipsită de ostentaţie corespundeau în totul acelei *grandezza* căutată cu atâta sârg de arhitecţi. Moştenitorii prinţului, loviţi de marasmul economic din ultimele două decade, fuseseră bucuroşi să scape de acest magnific edificiu, a cărui întreţinere necesita cheltuieli exorbitante.

Gerald plecă la Laibach, însoţind pe Metternich, mai înainte ca lucrările de renovare ale palatului să se fi terminat. Rămase stabilit să se mute în noua sa reşedinţă vieneză după înapoierea de la Congres. În vremea din urmă nu se mai întâlnise cu Elisabeth, care plecase cu tatăl ei la nişte rude din Transilvania, probabil la sugestia lui Karl.

Congresul de la Laibach avea să constituie pentru Gerald o lecţie asupra sforăriilor politice din sânul Sfintei Alianţe. În afară de marile puteri, mai participau la această adunare şi delegaţi ai Modenei, Toscanei, Piemontului şi Statului Papal.

La 22 noiembrie 1820, cei trei suverani, ai Rusiei, Austriei şi Prusiei, semnaseră o declaraţie prin care se angajau să nu recunoască „monstruosul edificiu ridicat la Neapole de revoluţie pe ruinele monarhiei legitime".

La Neapole, declaraţia aceasta stârnise mare îngrijorare. Invitaţia scrisă, trimisă regelui Fernando, era formulată în două rânduri de documente. Unele oficiale, în termeni diplomatici, dar de un laconism sec, altele secrete, strict personal şi cu instrucţiuni amănunţite. Regele trebuia să se prezinte la Laibach. Nu era autorizat să delege în locul său pe alţi membri ai familiei regale. De asemenea, i se atrăgea atenţia să nu accepte a fi însoţit de vreun reprezentant al noului regim. La Neapole, părerile erau împărţite. Unii miniştri socoteau că regele nu trebuie autorizat să părăsească teritoriul regatului. Discuţiile erau aprige. Miniştrii plenipotenţiari ai Rusiei şi Prusiei, Stackeberg şi Ramdohr, precum şi Menz, însărcinatul cu afaceri al Austriei, se întruneau în taină spre a discuta dacă nu era cazul să-l scoată pe rege din Neapole deghizat în livrea de valet. Metternich aştepta rezultatul acestor frământări, fără să-şi piardă răbdarea. La un dineu declarase lui Gerald şi prinţului Ruffo: „Las' să treacă încă două sau trei zile. Dacă regele soseşte, totul se va termina cu bine. Dacă revoluţionarii din Neapole îl împiedică să vină, trecem Padul şi chiar şi în acest caz totul se va termina cu bine".

La Neapole se ajunsese la o soluţie de mijloc. Regelui i se îngădui să plece, însoţit de ministrul de Afaceri Străine şi de câţiva consilieri de Coroană. Faţă de această întorsătură, Metternich ceru regelui să convoace la Laibach şi pe ambasadorul napolitan la Paris, un carbonar convins, împreună cu două căpetenii ale partidului constituţionalist, care făceau în acea epocă propagandă în capitala Franţei.

În sfârşit, regele şi suita sa părăsiră Regatul Celor Două Sicilii. La Goritz, ministrul de externe şi consilierii de coroană fură arestaţi de Sedlnitzky, ministrul austriac al poliţiei.

Ambasadorul napolitan la Paris şi cei doi oameni politici care-l însoţeau avură aceeaşi soartă la Linz. Metternich comentă cu cinism aceste capturi: „Neapole a scăpat de câţiva pungaşi, şi Europa – de câţiva intriganţi". Graţie manevrelor cancelarului, regele Fernando sosi nestingherit la Laibach. Prima declaraţie a suveranului napolitan răspândi consternarea printre supuşii săi. Regele sperjur denunţa complotul criminal al carbonarilor, revoluţia nefastă din Neapole şi constituţia impusă cu forţa. Din clipa aceea, evenimentele prinseră a se desfăşura cu iuţeală înspăimântătoare. În ciuda rezervelor formulate de Anglia, Franţa, Toscana şi Statul Papal, Congresul încredinţă Austriei mandatul de a restaura ordinea la Neapole pe calea armelor. Regele Fernando acceptă să revoce constituţia pe care jurase să o apere. Şaizeci de mii de soldaţi austrieci, puşi sub comanda generalului Frimont, primiră ordin să treacă Padul.

Gerald era ţinut la curent cu evenimentele pe două căi. Metternich şi Gentz îl informau asupra dezbaterilor Congresului, iar Lafont îi prezenta ultimele veşti din afară.

Cancelarul îi vorbea cu amărăciune despre dificultăţile pe care i le făcea ţarul.

— Omul acesta e mai schimbător decât marea. Dimineaţa e senin şi plin de bunăvoinţă, după-amiaza – posomorât, bănuitor, recalcitrant. Geniul lui rău este Capodistria. Acesta a mers până acolo cu perfidia încât a îndemnat pe ţar să acorde o constituţie popoarelor din imperiul său. Ca şi Speransky, alt descreierat vândut liberalismului.

Lucrările Congresului se apropiau de sfârşit. În cinstea participanţilor, Împăratul Austriei oferi un mare banchet. Şi Gerald primi o invitaţie. În preziua acestui eveniment, Metternich îl prezentă pe Gerald ţarului Alexandru.

— Se zice că oştirile înzestrate cu armament Sunderland-Beauclair sunt invincibile, vorbi laudativ cancelarul, lansând fără să vrea primul „slogan" comercial.

— Mi s-a mai spus că *Monsieur* de Lusignan-Valois este un al doilea Hephaistos, răspunse ţarul Alexandru. Fratele meu Nicolae mi-a vorbit de dumneavoastră, se adresă el lui Gerald. Reînnoiesc cu acest prilej invitaţia pe care v-a făcut-o. Vă aştept cu plăcere la Sankt Petersburg.

— Sunt la ordinele Majestăţii Voastre, rosti Gerald, înclinându-se adânc. Bunătatea Maiestăţii Voastre mă copleşeşte.

— În mai, Petersburgul îmbracă haine de sărbătoare. Atunci merită să fie văzut.

Cu alte cuvinte, ţarul indica un termen pe care Gerald se grăbi să-l accepte.

— În cursul lunii mai îmi voi permite să profit de bunăvoinţa Maiestăţii Voastre, spre a mă înfăţişa la Petersburg.

Ţarul îi întinse mâna, apoi se întoarse spre Metternich.

— Precum vedeţi, prietenii dumneavoastră sunt şi prietenii mei, îi zâmbi el cu amabilitate.

După plecarea ţarului, cancelarul zâmbi fin:

— *Tout va pour le mieux, dans le meilleur des mondes.* Aparent, acordul cel mai deplin domneşte între noi. Aceasta nu-l împiedică pe ţar să joace pe două fronturi încurajând pe sub mână Hetairia.

Gerald îl privi întrebător.

— Hetairia? Ce mai e şi aceasta?

— Încă una din asociaţiile secrete care bântuie actualmente Europa. Tugenbund în Germania, carbonarii în Italia, francmasonii în Spania şi în Franţa şi acum Hetairia în Imperiul Otoman. Hetairia este o creaţie a grecilor din Constantinopole sprijinită în taină de Capodistria, care visează să creeze un mare Imperiu Bizantin pe ruinele celui otoman.

Gerald înţelese numaidecât raţiunea repulsiei lui Metternich faţă de o eventuală renaştere a străvechiului Bizanţ. Austria nu putea tolera existenţa în Balcani a unui mare stat creştin aservit Rusiei. Turcii, duşmani prin tradiţie ai moscoviţilor, erau preferaţi de Viena, fiindcă asigurau echilibrul politic în sud-estul Europei.

— Nenorocirea este că Hetairia şi-a găsit sprijinitori şi în Principatele de la Gurile Dunării, reluă Metternich. Agenţii noştri consulari din Iaşi şi din Bucureşti urmăresc cu îngrijorare o răscoală izbucnită în Oltenia. Conducătorul răscoalei este un oarecare Tudor Vladimirescu. Se pare că ar fi luptat în campania din 1807 sub comanda generalului rus Isaiev şi că ar fi fost decorat cu ordinul Sfântului Vladimir. Se mai

spune că acest personaj ar lucra mână în mână cu un grup de boieri care vor să răstoarne stăpânirea otomană şi să proclame independenţa ţării. Veşti necontrolate încă pretind că ar avea legături şi cu Hetairia. Nu m-ar mira. De mult se pregăteşte ceva în Balcani. Ar fi de dorit ca Sublima Poartă să acţioneze mai energic împotriva acestor duşmani ai ordinii politice existente.

Gerald înregistră cu interes ştirile. Orice conflict armat de orice natură ar fi fost el, intern sau internaţional, actual sau previzibil, înfăţişa infinite posibilităţi de desfacere a armelor fabricate de uzinele sale.

— Aştept veşti suplimentare înainte de a-mi preciza atitudinea în această chestiune, îi mai spuse Metternich. Deşi părerile mele în ceea ce priveşte revoluţiile şi revoluţionarii sunt arhicunoscute, de data aceasta sunt obligat să menajez susceptibilităţile Rusiei. În cursul viitoarelor mele convorbiri cu ţarul, sper să contracarez însă influenţa lui Capodistria.

Gerald era uimit de confidenţele politice pe care i le făcea Metternich. Verificase sinceritatea lor graţie lui Gentz, care i le confirmase în timpul unei convorbiri între patru ochi.

În aceeaşi zi primi un mesaj cifrat din partea lui Douglas Kirkland. Kirkland îl informa asupra vizitei pe care i-o făcuse Kir Iordachi Pavlidi, mare dragoman al flotei otomane şi reprezentant personal al marelui vizir Kurcid-Paşa, fără ştirea agentului diplomatic al Imperiului Otoman din capitala Austriei. Pavlidi, un foarte abil grec din Fanar coborât dintr-o familie de bancheri epiroţi, solicitase Băncii Sunderland un împrumut de optzeci milioane de fiorini, oferind în schimb garanţii de prim ordin. Kirkland îi răspunsese că faţă de importanţa acestei sume nu era în măsură să decidă de unul singur. Făgăduise marelui dragoman al flotei că-l va informa în cel mai scurt timp pe preşedintele consiliului executiv al Casei Sunderland, care era împuternicit să rezolve asemenea chestiuni.

Lectura acestui mesaj procură lui Gerald o mare satisfacţie. Extinderea afacerilor Casei Sunderland, pe care o preconizase cu atâta convingere la conferinţa de la Londra, devenea o realitate. Împăratul otoman îi solicita serviciile, dându-i totodată posibilitatea să-şi extindă sfera de influenţă şi asupra

Orientului Apropiat, obiectiv pe care Gerald şi-l propusese în ciuda opoziţiei fraţilor săi. O încheiere favorabilă a tratativelor cu turcii i-ar spori prestigiul. Trebuia să lucreze cu multă prudenţă. Metternich era favorabil Imperiului Otoman, vestigiu al vechii orânduiri europene. Cum va reacţiona însă Rusia? Imperiul ţarilor era prin definiţie ostil turcilor. Un împrumut acordat Constantinopolelui risca să indispună pe ţarul Alexandru. Şi Gerald nu concepea să piardă un asemenea client.

Hotărî să se înapoieze la Viena, spre a lua legătura cu Kir Pavlidi. La Laibach nu mai avea ce face. Legăturile cele mai importante le stabilise. Îl mai chemau la Viena şi ochii frumoşi ai Elisabethei. Depărtarea îi estompa micile-i defecte, centuplându-i în schimb calităţile. Evident, Gerald ar fi preferat să-şi păstreze libertatea. Era totuşi om de onoare. Dacă singurul mijloc de a ajunge la Elisabeth implica un popas în faţa altarului, nu-i rămânea decât să-l accepte cu toate riscurile şi obligaţiile inerente lui.

Participă la banchetul oferit de împăratul Austriei, fiindcă nu se putea sustrage de la ceea ce socotea acum o corvoadă. La masă avu în dreapta sa pe însuşi ministrul de externe al Rusiei, hulitul conte Capodistria. Gerald făcu aluzie la Hetairia, dar Capodistria evită cu diplomatic tact să se angajeze într-o discuţie cu acest subiect. Şi Metternich menţionă în treacăt răscoala din Ţara Românească, urmărind în acelaşi timp reacţiile de pe chipul ţarului şi al ministrului său de externe. Şi unul, şi celălalt răspunseră cu o mimică ce exprima o olimpiană detaşare faţă de tatonările cancelarului.

Amuză însă pe toată lumea clovneriile năsosului suveran al Neapolelui, care descria, cu lux de gesturi şi schime, emoţiile încercate în timpul revoluţiei din ţara sa, acea *maladetta paura*, acea frică blestemată care-i frământase măruntaiele mai aprig decât cele mai cumplite colici.

— Ştiţi ce înseamnă *paura? Ve lo diro io...* Este *una certa cosa*, care vă *piglia là*, zise el ducându-şi mâna la creştet şi făcând un gest de răsucire. Îşi stoarce creierii, *poi scende allo stomaco*, până crezi că ai să *svenare... pare* da, da, că ai să mori. Îşi apăsă mâinile pe pântece, apoi le lăsă tot mai jos, *poi*

scende un po piu... giu. După asta simţi un *dolor de diavolo* şi *poi... poi... brebre brebre*, îşi încheia descrierea propriei sale emoţii cu un gest expresiv, care mima o ruşinoasă operaţie fiziologică.

Gerald se uita cu nedumerire la această caricatură de rege, care nu se sfia să-şi etaleze neputinţele. Fernando, personaj grotesc, replică a carnavalescului *gnaghe,* se socotea unsul lui Dumnezeu, şi ca atare în drept să dispună de viaţa şi de moartea supuşilor săi.

Metternich îl privea pe rege cu o bunăvoinţă împletită cu o vagă undă de dispreţ.

— Înţelegem preocupările Maiestăţii Voastre. Adevărul este că n-am cunoscut încă această frică atât de răscolitoare.

— Ţarul încerca un simţământ de compătimire şi totodată de scârbă. În concepţia lui, un rege reprezenta o fărâmă de dumnezeire, o întruchipare a majestăţii olimpiene, un personaj august care să nu cunoască simţământul ieftin, umilitor, al fricii.

Friederich Wilhelm al III-lea al Prusiei era impresionat de penibilul spectacol oferit de regele Fernando. Insul acesta încoronat discredita nu numai propria sa dinastie, ci însuşi principiul monarhiei absolute.

Împăratul Franz al Austriei simţea o umilitoare consternare. Fernando de Bourbon, pentru care Metternich pusese în mişcare întreaga Europă, părea mai potrivit pentru rolul de bufon al curţii decât pentru cel de rege.

Miniştrii, mareşalii, diplomaţii, şambelanii, înalţii clerici, care participau la Congres, îşi aruncau priviri nedumerite, neîndrăznind să-şi manifeste pe faţă adevăratele sentimente faţă de acest imbecil încoronat. Declanşaseră un război cu urmări incalculabile pentru un principiu sacrosanct: salvgardarea monarhiei absolute. Când reprezentantul unei astfel de monarhii era un personaj de talia lui Fernando I, principiul în apărarea căruia se ridicaseră cu toţii nu-şi demonstra oare netemeinicia, absurditatea? Ajunseseră să se întrebe dacă supuşii lui Fernando nu aveau dreptate când pretindeau să-i îngrădească puterile discreţionare printr-o constituţie.

Numai Friederich von Gentz se arăta înţelegător faţă de manifestările de un comic penibil ale regelui. Le gusta umorul,

adoptând o mutră plină de încântare. Le-ar fi arătat o deosebită prețuire, chiar dacă l-ar fi văzut pe suveran umblând în patru labe și lătrând la lachei. Primise atâția bani din partea acestuia încât i-ar fi scuzat orice excentricitate.

În ziua următoare, Gerald plecă la Viena. Banchetul din ajun îi lăsase un gust de țărână. Simțea încă în nări un miros dulceag, de putreziciune, de flori ofilite, de tămâie, ca și când ar fi rămas vreme îndelungată într-un cavou în care abia fusese coborât un mort.

— M-au contaminat gândurile negre ale lui Wiozlawiecky, reflectă el, lăsând în jos geamul portierei și aspirând din plin aerul proaspăt, primăvăratic.

La Viena, Kirkland îi dădu un raport suplimentar asupra discuțiilor purtate cu dragomanul flotei otomane. În cercurile Rusiei circula zvonul că Pavlidi ar fi solicitat și concursul Băncii Rotschild. Nu se ajunsese însă la niciun acord. Salomon Rotschild ceruse garanții socotite inacceptabile de către turci, și anume concesionarea pe termen lung a insulei Creta. Ajuns în posesia acestor informații, Gerald primi pe Pavlidi. Dragomanul flotei otomane era îmbrăcat după moda europeană. Redingotă neagră, cravată neagră, pantaloni de culoarea oului de rață, pălărie cilindrică, mănuși albe. Ținuta aceasta tipică oamenilor de afaceri din City nu se potrivea cu obrazul măsliniu al dragomanului, cu părul lung lăsat pe spate și cu barba-i înfoiată de preot ortodox.

Emisarul Sublimei Porți făcu o lungă introducere vorbind lui Gerald despre Înălțimea Sa Sultanul Mahmud al II-lea, împăratul împăraților, umbra lui Allah pe pământ, suveranul absolut al unuia dintre cele mai vaste imperii cunoscute vreodată în lume. Padișahul aspira însă la un titlu de glorie care să se adauge numelui său, preamărindu-i în veacul veacurilor memoria. Mahmud al II-lea, Reformatorul. După acest prolog ditirambic, dragomanul adoptă un limbaj mai puțin înflorit, în ton cu discuțiile de afaceri pe care urma să le angajeze. Reformele menite să consolideze temeliile Imperiului Otoman, să-i sporească influența pe tărâm internațional necesitau bani. Bani și arme. Căci sultanul voia să urce iarăși pe străvechile culmi faima invincibilității armatelor otomane. Această a doua

parte a expunerii îl interesă cu deosebire pe Gerald. Casa Sunderland dispunea şi de bani, şi de arme. Era gata să-şi pună serviciile la dispoziţia padişahului, dacă i se ofereau în schimb însemnate beneficii, şi mai ales garanţii solide.

Dragomanul flotei trecu la a treia parte a expunerii, cea mai seacă, dar şi cea mai importantă, căci încerca să stabilească modalităţile tehnice ale acestei afaceri. Cuantumul împrumutului era cunoscut. Optzeci milioane fiorini. Cursul de emisiune avea să fie stabilit după modelul rentei franceze, la 70 la sută. Împrumutul urma să fie garantat de veniturile realizate de monopolul statului asupra comerţului exterior al Principatelor Româneşti. Dragomanul se grăbi să adauge că era gata să studieze cu toată înţelegerea şi bunăvoinţa eventualele contrapropuneri ale Casei Sunderland. Sugera însă ca aceste contrapropuneri să fie moderate, astfel încât să se ajungă la un acord grabnic, profitabil ambilor parteneri. Referitor la înzestrarea cu armament modern a forţelor militare otomane, dragomanul era împuternicit să invite delegaţi ai Casei Sunderland la Constantinopole, care să facă oferte corespunzătoare. Marele Vizir era dispus să achiziţioneze şi utilaj modern pentru arsenalul de la Kassim Paşa. Dragomanul Flotei făcu o indiscreţie voită, arătând că luase contact cu unele uzine producătoare de utilaje din Anglia şi din Franţa, dar că, în ceea ce îl privea, ar prefera să lucreze cu Casa Sunderland, a cărei reputaţie era deasupra oricărei critici.

Gerald înţelese aluzia. Se arătă dornic să continue aceste discuţii. Spera că vor fi fructuoase. Totodată, declară dragomanului că încheierea unui acord i-ar asigura un comision substanţial. Interlocutorul îi zâmbi cu jenată amabilitate, fără însă a-l refuza. În aceeaşi seară, Kir Pavlidi fu oaspetele lui Gerald la un supeu oferit de acesta la restaurantul „Mondschein", de lângă biserica Sankt-Karl. Se spunea că localul acesta „îşi câştigase imortalitatea datorită mortalităţii care dăduse iama printre tinerii amatori de vals".

Câteva fete tinere şi foarte drăguţe, de moravuri nu tocmai austere, chemate de Gerald la masă, dădură prilej dragomanului să aprecieze superioritatea obiceiurilor europene, care îngăduiau femeilor să petreacă în public laolaltă cu bărbaţii.

Kir Pavlidi se retrase în seara aceea, foarte încântat de modul în care se desfăşuraseră convorbirile. Rămase stabilit ca Gerald să facă o vizită la Constantinopole în vederea discutării ultimelor amănunte tehnice şi a perfectării convenţiilor.

Renovarea palatului Bellevue continua în ritm accelerat. Până la terminarea lucrărilor, Gerald îşi păstrase apartamentul de la „Im Gottes Augen". În vreme ce pregătirile călătoriei la Constantinopole se apropiau de sfârşit, Gerald găsi timp să se intereseze şi de Elisabeth. Află astfel că tânăra femeie se afla la Linz, împreună cu soţul ei, bancherul. Contele Wiozlawiecky îşi plimba plictisul şi gândurile negre pe undeva prin Boemia. Gerald nu era atât de ambalat după Elisabeth, încât să amâne din cauza ei plecarea la Constantinopole. Nu voia să piardă un timp preţios. Elisabeth putea să mai aştepte. Nimeni n-o va răpi de lângă soţul ei. Nestatornicia sentimentală a lui Gerald îşi găsea şi de data aceasta ilustrarea.

În seara din ajunul plecării, Gerald lucră până târziu la bancă. Stabilise personalul tehnic şi de serviciu care avea să-l însoţească. Lăsase dispoziţii precise pentru timpul cât avea să lipsească din Viena şi trimisese ample instrucţiuni de lucru la Paris, Londra şi Berlin. Nu se amesteca încă în mod activ în afacerile Casei Sunderland din New York şi New Orleans, deoarece nu voia să creeze de la început o stare de fricţiune între el şi fraţii săi. Influenţa lui asupra celor două Americi se va face treptat şi crescând simţită. Mai devreme sau mai târziu, şi Henry, şi Charles trebuiau să se înveţe cu gândul că el, Gerald, devenise adevăratul stăpân al Casei Sunderland. Spre deosebire de fraţii săi mai vârstnici, Gerald îşi permitea luxul să aştepte. Timpul lucra pentru el.

Se înapoie la „Im Gottes Augen" aproape de miezul nopţii. Portarul îi spuse că era aşteptat de un domn: *Herr* Karl Wolff-Rosenberg, care se instalase în salonul pentru fumători al hotelului încă de la ora opt. Gerald rămase neplăcut impresionat de această veste. Ultima lui întrevedere cu soţul lui Elisabeth fusese penibilă. Era ispitit să-i trimită vorbă că nu-l poate primi. Nu stătea însă în firea lui să fugă de dificultăţi. Hotărî să înfrunte şi această neplăcere, cu atât mai mult cu cât spera să capete veşti despre Elisabeth. Se îndreptă spre

salonul fumătorilor. Pe Wolff-Rosenberg îl zări într-un colţ al încăperii, învăluit într-un nor de fum de tutun, şi cu o cafea mare pe o măsuţă alăturată. La intrarea lui Gerald, bancherul se ridică în picioare.

— Ştiu că la ora aceasta vizita mea pare inoportună. Dar trebuie să vă vorbesc.

Se aşezară pe câte un scaun în jurul măsuţei.

— Doriţi o cafea? Sau un pahar cu şampanie?, întrebă Wolff-Rosenberg.

— Mulţumesc. Am luat de curând o gustare la bancă. Vă ascult.

Bancherul era prada unei mari frământări lăuntrice, pe care de altfel nici nu căuta să şi-o ascundă.

— Ieri am sosit cu Elisabeth la Viena, spuse el, după ce îşi tamponă cu batista fruntea transpirată. Am stat un timp la Linz, unde am avut câteva chestiuni de rezolvat.

Inima lui Gerald bătu ceva mai tare. Elisabeth se afla deci la Viena. Trebuia să-i vorbească. Ce rost avea însă ca tocmai soţul ei să-i aducă această veste. Gerald adoptă o atitudine neutră.

— La sfârşitul acestei săptămâni oferim un bal, la locuinţa noastră din Graben, continuă bancherul. Şi... am fi onoraţi dacă aţi accepta să participaţi la această reuniune, rosti el cu preţul unui mare efort.

Gerald îl privi bănuitor. Ce rost avea invitaţia? Nu cumva i se întindea o cursă?

— Sunt măgulit de cinstea pe care mi-o faceţi, *Herr* Wolff. Mă nedumereşte însă un fapt. În cadrul ultimei noastre convorbiri mi-aţi cerut să întrerup orice fel de relaţii cu soţia dumneavoastră. Faţă de această împrejurare...

Bancherul suspină adânc. Eficienţa rece, uşor dispreţuitoare, pe care-o afişase cu dezinvoltură altă dată, lăsase locul unei stări de descurajare, de umilinţă jalnică. Abătut, ridică ochii spre Gerald.

— V-am spus atunci că sunt gata să renunţ la Elisabeth. M-am pripit. La mânie, omul nu mai ştie ce spune. O iubesc. O iubesc foarte mult. Nu m-aş putea lipsi de ea. Şi Elisabeth ţinea la mine. Până la apariţia dumneavoastră. O scosesem din sărăcie. Îi dăruisem tot ceea ce credeam eu că o poate

face fericită. Bijuterii, echipaje luxoase, bani mulţi pe mână, o casă frumoasă, consideraţie în societate... E adevărat, nu sunt nobil. Dar după cum v-am mai spus, sunt pe punctul să obţin un astfel de titlu. În sfârşit, am făcut pentru ea tot ce mi-a stat în putinţă.

Gerald mai auzise o dată povestea aceasta. Interlocutorul său devenea fastidios. Unde voia să ajungă?

— Elisabeth ţine foarte mult la dumneavoastră. De când nu v-aţi mai întâlnit cu ea, s-a schimbat cu totul. Vioiciunea, veselia ei de odinioară au lăsat locul unei stări de iritare, de tristeţe, care mă înnebuneşte. Nu-mi mai vorbeşte. Stăm la masă ore întregi fără să schimbăm un cuvânt. Îmi dau seama că suferă. Şi suferinţa ei mă sfâşie. De aceea vă poftesc la noi. Nu mă mai opun să o vedeţi... să vă mai întâlniţi...

Bancherul îşi îngropă faţa în palme.

— N-aş vrea să mă socotiţi lipsit de mândrie, de demnitate. Dacă am reuşit să ajung un personaj în lumea bancară austriacă, o datorez numai tenacităţii, încrederii în forţele mele şi spiritului de combativitate. Dar când este în joc Elisabeth, sunt dezarmat. Nu ştiu dacă vă iubeşte. Cred mai degrabă că este un capriciu. În orice caz, sunt încredinţat că dumneavoastră n-aţi fi în stare să faceţi sacrificiul pe care sunt gata să-l fac eu. Vă poftesc în casa mea, spre a reda liniştea soţiei mele.

Gerald era stupefiat. Omul acesta îi făcea milă. Sacrificiul lui amintea tragediile antice. Sau... Karl Wolff-Rosenberg era un pervers care-şi împingea nevasta în braţele primului venit? Sacrificiul acestui om – dacă se poate numi sacrificiu – îl depăşea, îl dezarma prin însăşi enormitatea lui. Bancherul adoptase cea mai bună soluţie. Îl scutea pe el, Gerald, să se însoare cu Elisabeth, să-şi piardă libertatea. Se cuvenea să fie mărinimos. Mai ales că această atitudine nu-l costa nimic.

— Mâine trebuie să părăsesc Viena, spuse el. Cred că am să lipsesc câteva săptămâni. După înapoierea mea, voi răspunde invitaţiei dumneavoastră, dacă, bineînţeles, o veţi menţine.

Fusese pe punctul de a spune „voi răspunde cu plăcere", dar se abţinuse la timp.

— În acest timp, şi Elisabeth, şi dumneavoastră, şi eu vom avea răgaz să judecăm mai profund.

Vorbea cu gravitate, ca un înţelept al Greciei Antice, ca un filosof nins de ani. Comparaţia aceasta, care-i trecu fugitiv prin minte, îl făcu să zâmbească. Îl amuza postura de arbitru al unei situaţii atât de originale. Numai lui i se putea întâmpla aşa ceva.

Bancherul se ridică de pe scaun. Chipul i se mai înseninase. Ştia că Elisabeth îi fusese necredincioasă. Faptul acesta era definitiv consumat. Dacă Elisabeth şi-ar fi reluat legătura cu Gerald, ar fi fost dureros, dar mai puţin dureros decât şocul pe care-l resimţise când aflase pentru întâia oară de trădarea ei. Rămăsese totuşi recunoscător acestui om pe care – paradoxal – îl ura de moarte.

„O intrigă amuzantă", reflectă Gerald după plecarea vizitatorului. Atâta vreme cât piedicile până la Elisabeth îi păruseră de netrecut, o dorise cu patimă. Acum, când drumul era liber şi o simplă vizită în casa din Graben putea să i-o arunce iarăşi în braţe, simţea o oarecare voluptate să prelungească aşteptarea.

De un singur lucru nu se putea plânge. Că seara îi era potrivnică. Şi la Troppau, şi la Laibach, şi acum la Viena, zeii păreau să se fi înhămat la carul succeselor lui. Ce-i pregătea viitorul? În orice caz, trebuia să joace tare. Să speculeze norocul asemenea jucătorilor de la masa verde care au intrat într-o pasă bună. Să-l speculeze până la ultimele limite. „*Audaces fortuna juvat*". Când mai rostise oare dictonul acesta?

A doua zi de dimineaţă părăsi Viena îndreptându-se spre Veneţia. De acolo, o corabie a Casei Sunderland avea să-l ducă până la Constantinopole. În clipa în care pusese piciorul pe scara trăsurii de călătorie, un curier îi vestise marea victorie a austriecilor, care la Rieti zdrobiseră într-o bătălie decisivă oastea napolitanilor constituţionali.

Regele Fernando I, supranumit *Il nasone*, se putea înapoia triumfător în capitala ţării sale.

Capitolul 10

Constantinopole... în 1821... Metropolă străveche, cosmopolită, alcătuită din trei oraşe: Stambul, oraşul celor şapte coline, capitala Imperiului Otoman, sediul sultanatului şi punctul spre care se îndreaptă privirile musulmanilor din lumea întreagă; Galata, oraşul necredincioşilor, al grecilor, armenilor şi evreilor, oraşul tavernelor şi arsenalelor, portul franc al neguţătorilor francezi, englezi, olandezi, veneţieni şi genovezi; Usküdar sau Scutari, fostul Chrysopolis, durat pe coasta asiatică a Bosforului, oraş rezidenţial şi punct de tranzit pentru caravanele din Armenia, Persia şi India...

Constantinopole...

Un conglomerat de cartiere, cu nume cântate, orientale: Kuru Kapi, Samatya, Davud Paşa, Hasséki, At Meydani, Bayazid, Sehradé, Aksaray, Serradjhané, Suleymanyé, Emineunu, Sirkdji, Un Kapani, Sulu Kulé, Edirné Kapi, Balat, Fanar, Kassim Paşa, Pera, Top Hané, Beşiktaş, Saladjak...

Constantinopole...

Cheie a Bosforului, a Mării de Marmara, a Mării Negre şi a Cornului de Aur...

Constantinopole...

Minarete, multitudine de minarete albe, zvelte, sculptate parcă în fildeş şi scânteind în soare, moschei gigantice, cupole albastre, trandafirii, sidefii, domuri măreţe, case albe, portocalii, purpurii, seraiuri de marmură, răsărind printre

platani uriaşi, sicomori şi chiparoşi, contururi capricioase, filigrane de piatră, ziduri întunecate, cu creneluri pe jumătate ruinate, acoperite de trandafiri agăţători, grădini luxuriante în amfiteatru, vile multicolore în amfiteatru, străzi întortocheate şi pieţe în amfiteatru, obeliscuri de aur, coline verzi, proaspete, râzătoare, palatele monumentale ale ambasadelor şi iarăşi grădini, grădini, prăvălioare, chioşcuri, miriade de flori, parfumate, case mici, dărăpănate, conace învăluite în plante agăţătoare, cheiuri înţesate de lume, şi toate, toate oglindindu-se în apele albastre, de cristal, ale Cornului de Aur şi ale Bosforului.

Constantinopole...

Miriade de bărci, de corăbii, de caiacuri, de geamanduri... Caleidoscop de o bogăţie neînchipuită... Văzduh de o transparenţă opalină, vârfurile acoperite cu zăpezi ale Olympului din Bithinia, pânzele albe ale corăbiilor – aripi imaculate ale unor fluturi gigantici, cântecele barcagiilor care trag la rame, ciripit de păsări, glasuri tărăgănate de muezini se aud din înaltul minaretelor...

Constantinopole...

Metropolă învăluită în parfumul grădinilor, în boarea sărată a mării, în mirosul de gudron, de alge şi de peşte...

Constantinopole...

Oraş monstruos, labirint de uliţe, de cimitire, de case, de ruine, de monumente colosale, de barăci infecte, de grădini paradiziace, de locuri virane, acoperite cu gunoaie şi hoituri împuţite...

Constantinopole...

Oraş de vis... Oraş de contraste...

1821... la Constantinopole...

* *
*

La 9 martie, Gerald debarcă pe cheiul nordic al Cornului de Aur, la Top Hané, rezervat ca şi Galata acostării navelor europene. Era urmat de o numeroasă suită: nepoţii săi, Raymond şi Benjamin, Douglas Kirkland, reprezentantul Băncii Sunderland din Viena, George Marshall, noul său consilier pentru afacerile europene, consilierul juridic Gilbert

Radiguet, care-şi purta cu vioiciune respectabila vârstă de şaptezeci şi doi de ani. Julien Lefèvre, primul său secretar, French, Fulton, Hervé şi Lawrence, consilieri financiari, precum şi Jean-François Poussin, Louis Berthier şi Richard Graham, experţi în chestiunile de armament. În sfârşit, la toţi aceştia se adăuga Jules Lafont, şeful serviciului de informaţii. Acest numeros stat-major avea un rol bine determinat. French, Fulton, Hervé şi Poussin erau în realitate agenţi acoperiţi ai lui Lafont. În negocierile pe care avea să le ducă la Constantinopole, Gerald voia să aibă la dispoziţie un personal numeros, care să poată studia nu numai documentele furnizate de delegaţii otomani, cât şi să cerceteze la faţa locului garanţiile oferite de aceştia.

Ziua se stingea potolit, ca un organism îmbătrânit, ajuns la capătul puterilor. Cerul îi saluta sfârşitul, îmbrăcând în cinstea crepusculului o hlamidă de cristal, în care-şi dădeau întâlnire toate tonurile, de la roşul cardinal şi până la galbenul auriu cu vine trandafirii. Profilul metropolei cu zece mii de minarete se desluşea cu pregnantă limpezime pe fundalul transparent al văzduhului incendiat de soarele-apune. Chiparoşii, platanii, plopii, grădinile etajate aruncau pete verzi întunecate peste edificiile liliachii, roze, aurii. Ferestrele străluceau, răsfrângând flăcările purpurii ce încununau zarea. Scânteierile lor evocau o ploaie de diamante de rubine. Stambulul şi Galata se întunecau treptat. Usküdar-Scutari, învăluit încă în lumina asfinţitului, înfăţişa un peisaj feeric, cu grădini încântătoare şi cu vile, domuri şi minarete cioplite în marmură aurie, a căror luminozitate contrasta cu albastrul tot mai întunecat al cerului invadat de valurile cernite ale nopţii.

Gerald era uluit de splendoarea oraşului.

Dragomanul Iordachi Pavlidi, care-i ieşise în întâmpinare, împreună cu o seamă de personaje în costume orientale, de o bogăţie carnavalescă, îl privea zâmbind placid, încântat de impresia puternică pe care Constantinopolele o făcuse asupra ilustrului vizitator. Când coborâse de pe corabie, Gerald abia îl recunoscuse pe dragoman. Pavlidi renunţase la îmbrăcămintea sa europeană. În ton cu însoţitorii săi, purta un caftan

lung, chihlimbariu, căptuşit cu samur şi desfăcut în faţă spre a lăsa să se vadă un doliman – robă lungă – de stofă moale, în dungi verzi şi albastre şi un şal de Damasc încins peste pântecele-i proeminent. În loc de pălărie, Pavlidi arbora un fel de baniţă imensă – denumită cauc – dintr-un material păros şi moale ce amintea fetrul. Obrajii lui bucălaţi, pielea măslinie, barba ondulată, frumos potrivită, se armonizau mai bine cu veşmintele orientale decât cu hainele europene pe care le purta la Viena. Dragomanul făcu prezentările. Gerald înregistră o înşiruire de nume şi de titluri atât de încâlcite, încât erau imposibil de memorat. Chipurile personajelor i se gravară însă puternic în minte. Ochii uşor bridaţi, pometii proeminenţi, pielea gălbuie ca pergamentul, mustăţile cu colţuri lăsate, bărbile scurte, vopsite într-un roşu aprins, erau de un pitoresc tot atât de pronunţat ca şi veşmintele ample, de catifea şi de brocart, tivite cu blănuri scumpe, ca şi broderiile de aur de o magnifică fantezie, ca şi armele strălucitoare, damaschinate, şi turbanele împodobite cu personaje viu colorate.

Gerald reţinu doar că unul dintre personaje – un bărbat arămiu cu turban înalt de mătase albastră şi la brâu cu un jungher bătut cu pietre preţioase – era delegatul defterdarului – ministrul finanţelor, iar altul, un paşă muiat în broderii de aur, reprezenta pe Kapudan Paşa – marele amiral.

Personajele cu turbane – musulmani, drept-credincioşi ai lui Mohamet – nu comunicau cu Gerald decât prin intermediul lui Pavlidi. Coranul nu le îngăduia să se folosească de graiurile ghiaurilor.

— Numai trimişilor extraordinari ai marilor puteri li se face cinstea de a fi întâmpinaţi de demnitari turci, explică dragomanul lui Gerald. La Constantinopole vă bucuraţi de o înaltă preţuire. Se pune mai mult temei pe sprijinul pe care Sublima Poartă l-ar putea obţine din partea dumneavoastră decât pe prietenia falsă a marilor puteri. Interesele Imperiului Otoman şi ale Casei Sunderland nu sunt susceptibile a se ciocni vreodată. Noi avem nevoie de bani şi de arme. Dumneavoastră de beneficii. Dumneavoastră ne puteţi procura banii şi armele, iar noi suntem capabili să vă asigurăm beneficiile respective.

Gerald era mai sceptic. Cunoştea trista reputaţie politică şi economică a „omului bolnav", aşa cum era caracterizat Imperiul Otoman de unii diplomaţi.

— Pe tot timpul şederii dumneavoastră la Constantinopole, continuă dragomanul, veţi fi oaspetele Înălţimii Sale Sultanul Mahmud, care v-a pus la dispoziţie unul din palatele sale, şi anume seraiul de Beşiktaş. Începând de mâine, deschidem discuţiile oficiale la Arsenalul Marinei. Excelenţa Sa marele vizir ar fi recunoscător dacă tratativele s-ar încheia în cel mai scurt timp. Imperiul are urgentă nevoie de bani şi de arme. Şi pentru aceasta e dispus să accepte unele sacrificii.

Gerald făcu o constatare. Dragomanul părea îngândurat. Gesturile, privirile sale vădeau o nervozitate pe care n-o remarcase la Viena.

Gerald se întrebă dacă sultanul nu-i pune la dispoziţie unul din seraiurile sale, tocmai pentru a-l ţine sub supraveghere. Cu orientalii nu ştiai niciodată la ce te puteai aştepta. O caleaşcă aurită cu şase cai albi şi alte patru trăsuri mai modeste erau oprite în preajma cheiului. Escorta era alcătuită din zece ieniceri călări. Turbanele lor înalte, dolimanele aurite, galoanele şi armele strălucitoare le dădeau un aer marţial, falnic, care intimida.

După un schimb de ploconeli, cu salamalecuri între demnitarii turci şi Gerald, acesta fu poftit de Pavlidi să ia loc în caleaşcă. Coloana de trăsuri se puse în sfârşit în mişcare. Ienicerii încadrau măreţ convoiul. Raymond şi Benjamin erau entuziasmaţi. Intraseră în plin basm. Pentru prima oară încercau simţămintele comune de admiraţie, de uimire, şi o vagă şi delicioasă teamă faţă de lumea aceasta exotică, în mijlocul căreia pogorâseră, aduşi parcă pe aripile unui covor magic. Benjamin uitase de Londra şi de lupanarele ei. Pentru Raymond, Veneţia şi frământările italienilor din oraşul lagunelor rămăseseră departe, învăluite parcă în negura timpurilor.

Noaptea îşi oploşea întunericul pe străzile strâmte şi întortocheate ale Galatei. Numai cerul mai păstra spre apus o luminozitate purpurie-albastră, asemenea unei pâlpâiri. Apoi bezna se lăsă asupra oraşului.

Lui Benjamin şi lui Raymond nu le venea să creadă că uliţele sinuoase, tăcute, negre, abia luminate ici-colo cu frânturi de raze, scăpate de la vreo fereastră cu perdele ridicate ori strecurate printr-o uşă zgârcit întredeschisă, erau tot acelea pe care le contemplaseră de departe, cu minunare, mai înainte ca nava lor să intre în port.

De dincolo de Usküdar se înălţa luna. Vânătă, roşiatică, apoi tot mai luminoasă, mai argintie, mai slabă, se anina de culmile văzduhului ca un imens element decorativ. Îşi plimbase rotunjimile strălucitoare peste vastele cuprinsuri ale Arabiei şi Siriei, ale Kurdistanului şi Armeniei, ale Karamanului şi Anatoliei, iar acum învăluia sub aripile-i argintii cele trei oraşe ale Constantinopolelui.

Coloana de trăsuri escortată de ieniceri părea să cutreiere nişte străzi moarte, mărginite de case moarte şi de copaci morţi. Numai ropotul copitelor tulbura tăcerea adâncă, nefirească. Cotiră pe câteva uliţe şi pătrunseră pe o poartă de fier într-o grădină mare, cu flori multe, violent parfumate. Luna poleia fântâni de marmură în care apele cădeau în jocuri molcome. Opriră în faţa unei clădiri albe, cu uşi şi ferestre încoronate de arcade polilobate. Intrară într-un coridor lung, îmbrăcat în faianţă policromă şi pardosit cu marmură peste care erau aşternute covoare groase de Kurdistan, de Alep şi de Casablanca. Servitori în tunici de fir şi în şalvari albaştri se ploconeau în faţa nou-veniţilor, deschizând uşi după uşi, îndrumându-i printr-o nesfârşită anfiladă de saloane împodobite cu arabescuri de aur de o luxuriantă fantezie şi cu plăci emailate care scânteiau ca pietrele preţioase. Străbătură săli vaste, dominate de cupole aeriene, pline de graţie şi incrustate cu argint, onix, jad ori lapis-lazuli, trecură prin galerii străjuite de colonete zvelte cu capiteluri de malahit, gravate cu versete din Coran, prin grădini interioare care depăşeau în fantezie şi în rafinament Curtea Leilor din Alhambra, traversară săli cu bazine de marmură verde, albastră, purpurie sau neagră. Din trepiede de bronz sau de aur se ridicau parfumuri orgolioase, suave sau senzuale, mai pătrunzătoare decât parfumul florilor din Grădinile Hesperide.

Gerald era obişnuit cu luxul palatelor occidentale. Colecţiile lui de tablouri, de covoare ori de obiecte de artă aproape

că nu-şi aveau seamăn în lume. Luxul acesta neobişnuit, oriental, voluptuos, plin de rafinament şi melancolie, care îndemna la visare, dar şi la plăceri senzuale, îl uluia, îi tăia respiraţia şi-i accelera bătaia inimii.

* *
*

Raymond era extaziat. Splendoarea acestor interioare îl copleşea.

— Bunicului i-ar fi plăcut să fie cu noi, şopti el lui Gerald. Cât s-ar mai fi desfătat printre minunăţiile acestea.

Gerald îşi trecu înduioşat mâna prin părul lui mătăsos.

— Da, da, i-ar fi plăcut mult, foarte mult.

În clipa aceea simţi un val de recunoştinţă pentru omul acela prodigios, care-i netezise calea, îngăduindu-i lui şi nepoţilor lui să calce cu trufie prin locuri inaccesibile muritorilor de rând. Datorită lui Richard Sunderland-Beauclair, el, Gerald, era oaspetele preţuit al padişahului. Pavlidi îi spusese că marele vizir îl plasa pe picior de egalitate cu ambasadorii marilor puteri. Gerald se socotea deasupra ambasadorilor, chiar şi a suveranilor. Puterea lui depăşea graniţele unui stat, căpăta proporţii universale. Stăpânirea aurului îi aducea lumea la picioare. Şi această forţă era numai la începuturile ei. Gerald îi întrevedea ca prin vis imensele-i posibilităţi. Astăzi îşi măsura puterile cu potentaţii politici. Mâine el sau urmaşii lui îi vor domina, îi vor îngenunchea în ţărână. Un fior de mândrie îl făcu pe Gerald să exulte.

Cortegiul ajunse la capătul unui coridor vast, dominat de o uşă monumentală din lemn de trandafir.

— Camera dumneavoastră de culcare, spuse dragomanul flotei, în vreme ce un arap învăluit în veşminte de fir îi deschise uşa, ploconindu-se.

Gerald avu un sentiment de plăcută expectativă în clipa când păşi pragul încăperii. Ce minuni îi va fi dat să mai vadă? Deodată, se opri lovit de o amară dezamăgire. Se afla într-o încăpere mobilată în stilul îndoielnic şi supraîncărcat al unui rococo întârziat.

— Am vrut să vă facem o surpriză, îi zâmbi dragomanul. Să vă simţiţi ca la dumneavoastră acasă.

Gerald îşi ascunse deziluzia.

— Vă mulţumesc pentru delicata atenţie.

Ar fi preferat să se afle în aceeaşi ambianţă a celor o Mie şi Una de Nopţi. Nu se cuvenea însă a-şi arăta adevăratele sentimente. Mai târziu va manevra astfel încât să i se pună la dispoziţie o cameră orientală. Pentru stilul rococo, corcit însă şi cu elemente de prost gust, nu avea nicio înclinare.

Îşi schimbă hainele de călătorie cu un frac negru, de mătase moarată. Pavlidi, care-l aşteptase într-un salon alăturat, îl pofti la masă. Străbătură un şir de saloane în galerii, altele decât cele prin care trecuseră la sosire – toate luminate de candelabre cu sute de lumânări de ceară – şi ajunseră în sfârşit într-o încăpere cu bogate sculpturi îmbrăcate în foi de aur. Covoare de Belucistan, de Afganistan, de Şhiraz şi de Isphan erau aşternute pe divanele joase, aliniate de-a lungul pereţilor, şi peste pardoseala de mozaic din marmură. Patru mese rotunde, ceva mai înălţuţe decât divanele şi încărcate cu cele mai apetisante şi exotice mâncăruri îi aşteptau pe Gerald, pe nepoţii săi şi pe Pavlidi.

— Am presupus că doriţi să luaţi cina în intimitate, spuse dragomanul flotei.

— Mi-aţi ghicit gândurile, îi zâmbi Gerald, care înţelese că Pavlidi voia să-i vorbească fără mulţi martori.

Servitorii tăcuţi alunecau ca pe gheaţă, aducând noi şi noi specialităţi gastronomice orientale. Bănuitori, Gerald şi băieţii gustară la început cu precauţie. Spre plăcuta lor surpriză constatară că mâncărurile erau de o savoare extraordinară. Salate de capere, de măsline, de castraveţi şi de foi de trandafiri, pateu de raci, morun fript şi păstrăvi în aspic; pui fripţi, fazani şi potârnichi la cuptor; cuişoare şi apă de trandafiri; pilaf de orez cu migdale şi cu stafide de Corint; friptură de berbec împănat cu usturoi şi cu garnitură de castraveţi şi andive.

— Am să devin un adept al bucătăriei turceşti, spuse Gerald în vreme ce se înfrupta dintr-un chebap delicios.

Raymond şi Benjamin se apropiaseră deja de stadiul saturaţiei. Le plesnea pântecul de atâta mâncare, dar nu se îndurau să renunţe la bunătăţile aduse fără întrerupere pe tăvi de aur şi de argint magnific cizelate.

— V-aş sugera să vă rezervaţi forţele pentru dulciuri, le spuse Pavlidi, care se mărginise până atunci să ciugulească din farfuriile cu mâncăruri ce se perindau prin faţa sa într-un necontenit du-te-vino.

Făgăduiala dragomanului nu se dezminţi. Apărură în curând îngheţate cu cremă, biscuiţi şi prăjituri cu nume ciudate şi mai ales patiserii cu multă miere. Cataifuri, locmale, guzelmé, baclavale, halvale, gurabié, simit şi multe altele. Apoi fructe proaspete şi zaharate, împănate cu migdale ori cu pastă de alune.

Întrucât Gerald nu era ţinut să respecte preceptele Coranului, care nu îngăduie drept-credincioşilor băuturile alcoolice, cele mai savuroase şi parfumate vinuri româneşti, greceşti şi ungureşti defilau prin faţa lui, în carafe de cristal bizotat şi în cupe de aur incrustate cu pietre preţioase.

Se aduseră cafele, ciubuce şi narghilele. De data aceasta se servi numai Pavlidi. Oaspeţii sultanului erau scoşi din luptă. Benjamin se lăsase să cadă lat pe pernele divanului, iar Raymond, rezemat de perete, răsufla din greu, stând cu mâinile împreunate pe pântece.

Gerald îşi luă inima în dinţi şi sorbi o gură de cafea tare şi aromată, care, spre uimirea lui, îi spălă nu numai gura, dar îi limpezi prodigios şi mintea.

Împărtăşi impresiile sale nepoţilor, care se grăbiră să-i urmeze încântaţi exemplul.

Dragomanul le vorbea în acest timp despre monumentele cele mai remarcabile ale Constantinopolelui, pe care Gerald şi copiii ar trebui neapărat să le vadă. Apoi, trecu la alt subiect. Programul ceremoniilor care, paralel cu discuţiile tehnice, avea să sublinieze importanţa vizitei lui Gerald la Constantinopole. Recepţii şi banchete oferite de marele vizir, de marele defterdar, de Kapudan-paşa şi de prinţul Moruzi, marele dragoman al Imperiului. Toate acestea vor culmina cu o audienţă specială la Înălţimea Sa Sultanul Mahmud.

Înainte de a se retrage, Pavlidi bătu din palme. La acest semn, unul din servitori deschise o uşă, lăsând să apară trei tineri în caftane de catifea, care se ploconiră în faţa lui Gerald.

— Aceştia sunt interpreţii care vor sta în permanenţă în preajma dumneavoastră, spuse Pavlidi. Toţi cunosc limba franceză şi engleză. Sunt pregătiţi în şcolile noastre diplomatice, spre a ocupa mai târziu posturi de dragomani şi de şefi de misiuni în străinătate. O gardă de cincizeci de ieniceri vă va asigura paza. Veţi fi servit de o sută de servitori. Zece tineri din corpul de paji ai Înălţimii Sale Padişahul vă vor însoţi la recepţii oficiale şi în vizitele pe care veţi binevoi a le face.

Pavlidi salută, ducându-şi mâna la inimă, la buze şi la frunte, apoi se retrase. Tinerii interpreţi rămaseră în locul său. În timpul nopţii, doi aveau să vegheze în anticamera lui Gerald, spre a se transmite ordinele acestuia servitorilor. În zori vor fi înlocuiţi de alţi doi, care vor face astfel rotaţie la fiecare douăsprezece ore. Raymond şi Benjamin vor fi de asemenea asistaţi de doi interpreţi, care se vor schimba în aceleaşi perioade de timp.

Supravegherea era deci mai severă decât îşi închipuise Gerald; aceasta îl cam irita. Nepoţii însă erau încântaţi.

În noaptea aceea, şi Gerald, şi băieţii dormiră fără vise. Aveau nevoie de forţe noi. Gerald, spre a se tocmi cu turcii, băieţii, spre a colinda minunata capitală a padişahului.

* *
*

În vreme ce caleaşca aurită îl ducea spre Arsenalul Marinei, unde urmau să aibă loc discuţiile, Gerald reflecta la vorbele din ajun ale lui Pavlidi. Atitudinea acestuia era cel puţin ciudată. Deşi ar fi avut tot interesul să încheie cu succes tratativele împrumutului, făcuse în mai multe rânduri aluzie la serioasele dificultăţi întâmpinate de miniştri, atât pe tărâm intern, cât şi extern. Ce urmărise dragomanul flotei? Să sugereze lui Gerald a-şi spori pretenţiile sau să-l pună în gardă asupra insuficienţei garanţiilor turceşti? Ar mai fi o ipoteză, absurdă la prima vedere, dar care merita o analiză atentă. Nu încerca oare Pavlidi să zădărnicească eforturile musulmanilor de a obţine împrumutul? Ce intervenise? Ce factori noi intrau în joc, de care Gerald nu avusese până atunci cunoştinţă?

Atelajul înainta în trap întins prin furnicarul de oameni, care ziua inundau cartierul musulman Kassim Paşa. De o

parte şi de alta a străzii, case mici, de chirpici sau de lemn, lăsate pe o rână, moschei înconjurate de grădini, mănăstiri de dervişi, prăvălii umile, toate dominate de zidurile negre, fioroase ale Arsenalului Marinei.

Arsenalul Marinei ar fi putut constitui el însuşi un oraş de proporţii impresionante. Peste 80.000 de ofiţeri, marinari, gardieni, piloţi, fierari, lemnari, tunari, prizonieri, constructori de nave, matematicieni, geografi, topografi, armurieri populau cazărmile, şantierele, antrepozitele, bazinele, închisorile, comandamentele, clădirile portuare la care se adăugau ministerul marinei şi amiralitatea imperială. În edificiul alb al amiralităţii, care domina Cornul de Aur, avură loc primele discuţii ale lui Gerald cu reprezentanţii armatei, ai marinei şi ai ministerului finanţelor, prin intermediul marelui dragoman Moruzi şi a dragomanului flotei Pavlidi. Turcii rezistau eroic pe poziţii, dar cedau ori de câte ori tratativele ameninţau să ajungă la un impas. Gerald putu să-şi dea seama de imperioasa lor nevoie de bani şi de arme. După încheierea şedinţei, care dură aproape trei ore, Gerald şi consilierii săi tehnici fură conduşi prin şantiere, spre a analiza cu specialiştii turci posibilităţile de înzestrare cu armament modern a navelor aflate în lucru. Cu acest prilej, Gerald remarcă modul rudimentar în care se executau construcţiile navale. Tehnica înapoiată, materialele slabe, folosite fără pricepere, concepţiile retrograde ale militarilor se reflectau în lipsa de eficacitate a marinei de război turceşti, care suferise înfrângeri după înfrângeri. Armamentul demodat, aflat încă în serviciu, stârni comentarii puţin măgulitoare printre delegaţii Casei Sunderland. Modernizarea flotei ar fi necesitat sute de milioane de piaştri. Gerald s-ar fi încumetat să execute acest tur de forţă. Din nefericire, resursele financiare ale Imperiului erau neglijabile, iar acordarea unui împrumut de asemenea proporţii nici nu putea fi luat în considerare faţă de garanţiile minime oferite de stat.

În cursul discuţiilor, Gerald înregistră tendinţa bizară, deşi foarte subtilă, a dragomanului flotei de a tărăgăna tratativele. Avea senzaţia netă că i se puneau beţe în roate. Simţea instinctiv că dragomanul tălmăcea în turceşte eronat sau cel

puţin trunchiat formulările sale limpezi. Îl făcea să ajungă la această concluzie expresia adeseori nedumerită a delegaţilor turci. Nu-i socotea atât de imbecili încât să nu înţeleagă explicaţiile şi demonstraţiile pe care el şi consilierii săi le prezentau la un nivel ştiinţific relativ scăzut, spre a fi pe înţelesul unui auditor fără o pregătire tehnică deosebită. Blestema în sinea lui încăpăţânarea cu care musulmanii refuzau să înveţe graiul ghiaurilor, încăpăţânare care îi lăsa la cheremul dragomanilor greci, duşmani prin definiţie ai musulmanilor. Bineînţeles, se feri să-l lase pe Pavlidi să înţeleagă că-i descoperise jocul. Trebuia să discute direct cu turcii. Dar prin ce mijloc să ajungă la aceasta, când interpreţii care se ţineau ca umbrele după el şi după consilierii săi erau de bună seamă creaturi ale dragomanului flotei?

Tratativele din ziua aceea se încheiară cu un prânz oferit la amiralitate de Kosrev Paşa, în prezenţa nelipsitului Pavlidi. Discuţiile urmau să fie reluate a doua zi de dimineaţă. Gerald dorise să-şi păstreze libere după-amiezele, spre a vizita oraşul şi împrejurimile. Pretextul era plauzibil. În realitate, voia să le folosească spre a trage sfori pe cont propriu.

La Constantinopole, de pildă, resimţea lipsa informaţiilor. Lăsase vorbă la Viena să i se trimită din trei în trei zile, prin curieri, ultimele ştiri asupra evenimentelor din centrul şi din estul Europei. Dragomanii erau foarte reticenţi în această privinţă. Pentru a suplini această lipsă, Lafont hotărî să-şi trimită oamenii prin port şi prin tavernele frecventate de marinarii străini. Ştirile culese, deşi greu de controlat, îi permiteau să-şi facă o idee despre ceea ce se întâmpla în această parte a lumii.

Între timp, Gerald, însoţit de Raymond, de Benjamin şi de nelipsiţii interpreţi greci, la care se adăuga escorta de ieniceri, cutreiera călare Constantinopolul. Cu trăsura ar fi fost imposibil să străbată străzile întortocheate, strâmte, împânzite de o mulţime pestriţă de oameni. Cu autorizaţia personală a şefului bisericii musulmane, venerabilul şeicul-Islam, vizitară catedrala Sfânta Sofia, această magnifică operă a arhitecturii bizantine, pe care turcii o transformaseră în moschee. Copleşiţi de măreţia rece, îndrăzneaţă a cupolelor,

ale căror înălțimi amețitoare sfidau legile firii, contemplau arcurile imense, pilaștrii gigantici, porticele de o eleganță aeriană, ferestrele imense cu arcade simetrice, coloanele de marmură, mozaicurile de cristal, frizele capricioase, capitelurile suple, rozaceele complicate, himerele fantastice. Și peste toate aceste splendori care glorificau religia creștină erau aninate imense discuri verzi, cu versete din Coran, mărturii ale victoriei islamismului asupra credincioșilor întru Cristos constantinopolitani. Dar cei ce deplângeau înlocuirea crucii cu semiluna pe cupolele Sfintei Sofii uitau că această catedrală fusese îmbogățită și înfrumusețată cu tot felul de podoabe jefuite din anticele temple păgâne: coloanele verzi ale templului Dianei din Ephes, coloanele de porfir ale templului soarelui din Balbek, coloanele din templul lui Jupiter din Cyzica, din templul lui Helios din Palmyra, din templele din Atena, Alexandria, Roma și Troada. Pe ruinele străvechilor zei se înălțase creștinismul, *Sic transit gloria mundi!* Fanatismul religios a fost întotdeauna un foarte prost sfătuitor. Arabii ignari ai lui Moavia ibn Abur Sofyan n-au făcut oare bucăți colosul din Rodos, una din Cele Șapte Minuni ale Lumii, deoarece Coranul nu îngăduia chipurile cioplite?

Raymond și Benjamin nu gustau aceste vizite oficiale, ceremonioase, care le îngrădeau libertatea și fantezia. Dimineața, când Gerald se afla la Arsenalul Marinei, se plimbau prin Constantinopole, păziți doar de patru ieniceri. Fiindcă hainele lor occidentale atrăgeau atenția trecătorilor, care se adunau în jurul lor, împiedicându-i să hoinărească în liniște, se gândiră să le schimbe măcar o dată cu veșminte orientale, și astfel deghizați să se preumble ca Harun-al-Rașid pe străzile orașului. Imaginația lor bogată le promitea aventuri și isprăvi nemaipomenite, pe care mai târziu să le povestească prietenilor de la Londra, Paris sau Viena.

Cu complicitatea interpretului de serviciu, Panaiotis Grizos, un tânăr brunet, cu câteva fire negre în barbă, pe care-l cuceriră cu un pumn de guinee, dădură iama prin câteva dulapuri cu veșminte descoperite într-o încăpere mai dosnică. Povățuiți de interpret, se costumară ca niște turci autentici. Șalvari bufanți de stofă, cu dungi albastre și roșii, pe deasupra

un doliman dintr-un material mătăsos cu ape aurii, peste mijloc un şal de Damasc, iar în loc de manta un kaftan de o stofă pufoasă, măslinie, căptuşită cu zibelină. Cizme scurte, galbene, dintr-o piele fină ca mănuşa, şi la brâu un pumnal curbat, cu mânerul bătut în pietre scumpe, completau echipamentul. Se ivea o singură problemă: cu ce să-şi acopere capul? Firesc ar fi fost să-şi pună câte un calpac, asemenea grecilor din Fanar. Dar cum nu se găsea aşa ceva prin dulapurile răscolite conştiincios, rămase să-şi pună turbane. Interpretul le confecţionă din două şaluri de Mossul câte un turban de toată frumuseţea. Turbanul implică însă anumite obligaţii. Prosternările rituale la apelul muezinului, salamalecurile de rigoare la trecerea vreunui înalt personaj, pe care orice drept-credincios din Constantinopole era dator să-l cunoască. Travestirea nu era lipsită de riscuri. Ghiaurii nu aveau voie să poarte turbane şi nici cizme galbene. Este adevărat că datinile nu mai erau respectate cu aceeaşi străşnicie ca odinioară. Sultanul Mahmud, care pornise pe calea reformelor, declarase război turbanului; voia să-l detroneze în favoarea fesului egiptean. Partizanii turbanului şi ai tradiţiilor seculare erau însă numeroşi şi nu concepeau să dezarmeze. Raymond şi Benjamin habar n-aveau de aceste complicaţii şi, chiar dacă ar fi ştiut de ele, nu s-ar fi sfiit să le nesocotească. Cu inconştienţa tinereţii, Panaiotis nu le acordă importanţă. Sfătui pe cei doi flăcăi să facă pe muţii, dacă li se va adresa cineva pe turceşte, ori în cel mai rău caz, să încline neutru din cap. El, Panaiotis, va avea grijă să-i îndepărteze pe inoportuni.

Porniră deci la drum. Ieşiră din serai şi traversară curtea fără să întâmpine dificultăţi. Slugile, înşelate de veşmintele celor doi ghiauri, care arătau ca nişte tineri musulmani de rang înalt, se ploconeau frângându-se de mijloc, iar ienicerii din gardă salutau izbind lănciile de pământ. Încălecară pe caii care-i aşteptau gata înşeuaţi şi, urmaţi de un singur grom, se avântară pe străzile Constantinopolelui.

Raymond avea un aer măreţ. Maestru în arta echitaţiei, îşi strunea calul cu năpăsătoare eleganţă. Benjamin, care abia dacă avusese timpul să ia câteva lecţii de călărie, făcea unele stângăcii. Îşi bomba însă marţial pieptul şi ţinea capul

cu atâta mândrie, încât s-ar fi zis că e însuşi fiul sultanului. Amândoi băieţii erau blonzi. Dar aceasta nu se prea lua în seamă. Turcii erau atât de corciţi, iar înalţii demnitari, ridicaţi din rândurile sclavilor creştini, crescuţi de mici în religia lui Mohamet, erau atât de mulţi, încât un turc blond nu mai mira pe nimeni.

Băieţii se travestiseră după chipul şi asemănarea localnicilor spre a trece neobservaţi. Frumuseţea lor şi splendoarea veşmintelor, subliniată de căptuşeala de zibelină, accesibilă numai personajelor foarte sus-puse, atrăgeau mai vârtos atenţia decât hainele occidentale. Panaiotis începuse să se neliniştească. Senzaţia provocată de cei doi tineri devenea supărătoare. Trecătorii se dădeau cu grabă la o parte, iar militarii, după câteva clipe de ezitare, salutau cu respect.

Benjamin şi Raymond habar n-aveau de îngrijorarea crescândă a tânărului dragoman. Plini de încântare, îmbrăţişau cu privirile şi casele, şi cerul şi soarele, şi grădinile, şi oamenii. Îi interesa îndeosebi fluviul neîntrerupt de oameni, despicat de caii ce înaintau asemenea unor nave. Oamenii se scurgeau pe dreapta şi pe stânga, contopindu-se în urmă într-o masă compactă, multicoloră, de un infinit pitoresc. Erau mulţi ca nisipul mării. Beduini în burnusuri albe, armeni din Trebizonda, îmbrăcaţi în negru ca nişte ciocli, dervişi, în dolimanuri din păr de cămilă, eunuci spâni cu obraji fleşcăiţi şi burţi proeminente, albanezi cu fustanelă albă şi cu pistoale la cingătoare, sclavi africani, tuciurii ca abanosul, purtând pe umăr maimuţe sau ulii de vânătoare, grecoaice cu profil impecabil, calote purpurii şi cozi împletite lăsate de o parte şi de alta a feţei, persani cu căciuli de astrahan şi cizme moi negre, turci bărboşi cu turbane imense înfăşurate în jurul capului, ţigani şi ţigănci în zdrenţe pestriţe, tătari cu cojoace de oaie, ofiţeri galonaţi pe toate încheieturile şi călări pe cai arabi, hamali înnegriţi de soare şi de jeg, cărând în spinare baloturi imense, turcoaice acoperite cu văluri, bulgari cu haine grosolan ţesute din in sau cânepă, georgieni zvelţi cu veşminte brodate şi cingători din metal, călugări catolici, călugări ortodocşi, în rase brune sau negre, vânzători ambulanţi purtând tăvi cu rahat şi burdufuri cu apă, boieri valahi cu tunici scurte împodobite cu găetane

frumos împletite, greci din Fanar în caftane lungi care măturau praful şi cu calpace înalte de aproape un metru, arabi cu priviri aspre, buze subţiri şi mâini vânjoase încleştate pe mânerul hangherelor, egipteni cu fesuri roşii ornate cu ciucuri negri lăsaţi pe umăr, europeni în haine nemţeşti, arnăuţi mustăcioşi cu priviri fioroase, kurzi, croaţi, cazaci din Ucraina, paşale precedate de escorte strălucite alcătuite din ostaşi cu căşti metalice încununate de penaje multicolore, evrei cu perciuni răsuciţi ca nişte tirbuşoane, măgari mânaţi de la spate de câte un turcaleţ cu mutră şmecheră, cămile, câini, turme de câini, veşminte de brocart şi zdrenţe împuţite, umbrele de soare şi cozi albe de cal aninate în vârfuri de prăjini aurite, bijuterii scăpărătoare şi saci de făină, cerşetori chiori, ologi, sau acoperiţi de plăgi, tineri fercheşi cu mustaţa parfumată şi răsucită cochet, leproşi, pelerini cu genele şi sprâncenele albite de praf, italieni gălăgioşi ca nişte vrăbii, sârbi tăcuţi şi încruntaţi, miros de praf, de transpiraţie râncedă, acră, efluvii de parfum, de balegă proaspătă, de pomezi şi uleiuri încinse, fecioare circaziene cu ochi languroşi şi mijlocel subţire, uriaşi cu câte un smoc de păr în creştet, negustori barbari care-şi laudă marfa, marinari cu mers legănat, bătrâne ştirbe şi pungite, care nu mai au să-şi ascundă decât urâţenia sub vălurile groase, oameni frumoşi, oameni urâţi, mai mulţi urâţi decât frumoşi... oameni, oameni, oameni...

Atât de absorbiţi erau Raymond şi Benjamin de acest nemaipomenit spectacol, încât traversară pe nesimţite Stambulul. Intraseră în mahalaua Samatya, una dintre cele mai populate de pe coasta meridională a Stambulului, stropită de apele mării de Marmara. În depărtare, ridicându-se ca un nor negru deasupra caselor mărunte, dughenelor şi cârciumilor din Samatya, se conturau zidurile închisorii Yedi Küle, cunoscută de europeni sub numele de temniţa Celor Şapte Turnuri.

— Ar trebui să ne întoarcem la serai, propuse Panaiotis băieţilor. Se apropie ora prânzului.

— Să ne răcorim mai întâi cu ceva, zise Benjamin. Sunt lac de transpiraţie. Mi-o fi stând bine zivelina asta, dar prea e călduroasă.

Mai de voie, mai de nevoie, Panaiotis îi conduse la o cafenea micuță, umbrită de un platan uriaș, crescut în marginea unei pieţe strâmbe, cu o fântână la mijloc. Şi aici lumea se înghesuia ca la târg.

Descălecară. În cafenea li se servi rahat lokum, parfumat şi atât de dulce, încât li se făcu rău la stomac. Apa de trandafiri, zaharată şi ea, le înteţi setea. Plătiră consumaţia şi, după ce ieşiră în stradă, se repeziră la o fântână.

— Apa rece, naturală e mai bună decât toate băuturile din lume, spuse Raymond râzând.

Cu o grabă juvenilă, puţin potrivită cu gravitatea pe care ar fi trebuit să le-o impună costumul lor, începură să bea din pumni apa rece ca dintr-un izvor de munte.

Lângă fântână se afla un ienicer înalt, o huidumă de peste doi metri, foarte mândru de caftanul lui de stofă albastră de Salonic, de ghioaga mică ce-i atârna la brâu, de turbanul ascuţit ca o căpăţână de zahăr şi de cizmele-i roşii, lustruite lună. Se uita măreţ peste capetele mulţimii, care se scurgea umilă pe lângă falnica-i siluetă, decupată ca o statuie pe cerul albastru. Prin preajma lui trecu o bătrână – creştină după toate aparenţele, căci avea faţa descoperită – şi care purta în spinare un sac. În urma bătrânei venea un băieţaş, să tot fi avut doisprezece-treisprezece ani, slăbuţ, verde de anemie, încărcat şi el cu o traistă voluminoasă.

În clipa aceea se produse catastrofa. Împinsă fără voie de un turc obez, ce căra nişte desagi cu brânză, bătrâna se împiedică de-o piatră şi, pierzându-şi echilibrul, îl călcă peste picioare pe ienicerul cel mândru. Ciubotele ei murdare, prăfuite lăsară urme urâte pe pielea roşie, strălucitoare a cizmelor. Înfuriat, ienicerul îi dădu un brânci, doborând-o la pământ, apoi o lovi cu piciorul în şale. Indignat, băieţaşul cu traista se repezi la soldat şi încercă să-l împingă de lângă femeie. Ienicerul îl apucă de ceafă şi de turul pantalonilor şi ridicându-l pe sus, ca pe un căţel, îl zvârli în bazinul fântânii.

Atunci intervenirăcomplicaţiile. În scurta lui călătorie prin aer, băiatul lovi cu călcâiul turbanul lui Raymond, aruncându-i-l de pe cap în bazin. Iar când căzu în apă, îi stropi pe toţi cei din jur, în hohotele servile de râs ale câtorva trecători.

Raymond, Benjamin şi Panaiotis fuseseră martori la întreaga scenă. Tânărul dragoman se făcuse pământiu. Şi de ceea ce se temea nu scăpă. Scandalizat de gestul ienicerului, Raymond îl plesni cu atâta sete, încât îi lăsă urme de degete pe obraz. Surprins de acest atac, turcul rămase câteva frânturi de secundă nemişcat. Toţi spectatorii din jur încremeniseră. Asupra piaţetei se lăsase brusc acea linişte adâncă din preajma furtunii.

Creierul ienicerului funcţiona cu întârziere. Dar, odată pus în mişcare, nimic nu-l mai putea opri. El, ostaş al corpului de elită al ienicerilor, fusese pălmuit. Şi de către cine? De către un flăcăiandru căruia nici nu-i mijise mustaţa. Ochii i se înroşiră turbaţi. Un val de fierbinţeală i se urcă la cap. Apucă ghioaga şi o trase fulgerător de la brâu. Raymond văzu gestul. Puse instinctiv mâna pe mânerul pumnalului. Era însă cu o secundă în urma soldatului.

Benjamin îşi dădu seama că, în această încercare de forţe, Raymond era destinat să piardă. Mintea lui lucra cu o iuţeală de fulger. În clipa în care ienicerul ridică braţul spre a-şi trăsni adversarul în creştet, Benjamin se repezi cu capul înainte şi îl pocni ca o catapultă în pântece. Ienicerul nu se aşteptase la acest atac. Traiectoria ghioagei devie, lovindu-l pe Raymond razant peste braţ. Raymond simţi o usturătură aprigă, ca şi când l-ar fi ars un fier roşu. Pierzându-şi echilibrul, soldatul căzu peste marginea balustradei şi se întinse în praful străzii cât era de lat.

Panaiotis se făcuse alb de emoţie. Îi venea să leşine. Nişte creştini îndrăzniseră să se bată cu un ostaş al padişahului. Întrevedea consecinţe incalculabile. Chiar dacă aceştia erau nepoţii lui Gerald Sunderland, cadiii aveau să fie nemiloşi. Fiul unui ambasador al Angliei fusese biciuit din porunca padişahului pentru un fapt asemănător. Este adevărat că aceasta se întâmplase cu un secol înainte. De atunci se mai schimbaseră moravurile.

Ceea ce urmă avea să rămână pentru Panaiotis o amintire groaznică. Câţiva ieniceri şi bostangii apărură ca din pământ. Se iscă o încăierare epică. Panaiotis, care era cam poltron, închise înspăimântat ochii. Deodată se pomeni luat pe sus,

îmbrâncit, înghiontit, înjurat, scuipat de nişte turci care miroseau a praf şi a sudoare. Panaiotis auzea ca prin vis strigăte, blesteme, icneli. Ploaie de pumni îi cădeau peste cap, peste obraji, în spinare, năucindu-l. Simţi un gust dulceag de sânge. Sângele prinse să-i curgă şi din nas. În timp ce era târât de oamenii care miroseau a ţărână şi a sudoare, leşină...

* *
*

Lafont nu stătea cu mâinile încrucişate. Sub pretextul unor inofensive plimbări turistice prin cartierele pitoreşti ale Constantinopolelui, oamenii săi lucrau febril. Umblau prin port, prin cartierele populare, prin bazar, prin cârciumile din Galata, Eyub, Balat, Kassim Paşa, Samatya, intrau în vorbă cu oamenii şi culegeau informaţii. Şi French, şi Poussin, şi Fulton, şi Hervé ştiau multe limbi străine. În afară de limbile lor materne, franceza şi engleza, cunoşteau la perfecţie germana şi italiana. French stăpânea şi spaniola, şi rusa. Poussin şi Fulton vorbeau curent greceşte. Pentru Hervé, limbile şi dialectele din Levant nu aveau secrete, căci se născuse la Tripolis în Siria. Iar Poussin se descurca bine cu sârbii şi cu valahii, căci le învăţase graiurile pe vremea când tatăl său fusese viceconsul al Franţei la Bucureşti.

Prin intermediul acestora află Lafont că Imperiul Otoman era asemenea unui şarpe nesăţios, care a înghiţit mai multă pradă decât poate digera. Acum suferea consecinţele. Revolta lui Ali, Paşa din Ianina, abia fusese înăbuşită. Capul răzvrătitului, trimis la Serai pe tavă, desfătase privirile Sultanului. Dar kufţii, viforoşii haiduci greci, foştii lui aliaţi, continuau lupta, dând straşnic de furcă oştilor otomane. Mehmed Ali, Paşa din Cairo, scosese Egiptul de sub dominaţia Constantinopolelui, asigurându-şi o autonomie care echivala cu o cvasiindependenţă. Noul stăpân al ţării Nilului era dornic să-şi întindă stăpânirea şi asupra insulelor greceşti. Pregătirile lui militare provocau serioase îngrijorări Sublimei Porţi. Miloş Obrenovici, căpetenia sârbilor, ducea un înverşunat război de gherilă împotriva semilunei. Sublima Poartă încercase să negocieze pacea cu aceşti ghiauri turbulenţi. Dar tratativele fuseseră întrerupte datorită

intransigenței sârbilor, care voiau totul sau nimic. În Bosnia și în Herțegovina, guvernatorii musulmani, ostili proiectelor de reforme ale Sultanului, dădeau semne de agitație. Succesele lui Mehmed Ali îi îndemnau să-i urmeze pilda. În Valahia, pandurul Tudor Vladimirescu ridicase steagul revoltei. Dar cea mai gravă amenințare se ridica dinspre miazănoapte. Alexandru Ipsilanti, general în armata rusă și aghiotant al țarului, trecuse Prutul și intrase în Moldova, fiind primit cu toată cinstea de domnitorul Mihai Suțu. De acolo lansase câteva proclamații, arătând că e în drum spre Grecia, care a hotărât să se ridice la luptă spre a se elibera de sub jugul otoman. Ipsilanti chema sub steagul său pe toți acei care voiau să răstoarne stăpânirea turcească. Ceva mai mult, lăsa să se înțeleagă că își asigurase sprijinul unei mari puteri, care nu va întârzia să trimită armata împotriva otomanilor.

Lafont întocmi un amplu raport, pe care-l înfățișă lui Gerald, după întoarcerea acestuia de la Arsenalul Flotei. Gerald îl citi cu mult interes.

— Iată o bună piață de desfacere pentru armele noastre, exclamă el după ce încheie lectura. Aici, în Balcani, putem găsi debușeu și pentru rebuturi.

— Jocul acesta implică primejdii *Sir*, replică Lafont. Turcii sunt sălbatici. Dacă ne prind că îi înarmăm pe răsculați, va fi vai și amar de noi. Au băgat ei la închisoare și pe unii ambasadori când au socotit că manevrele acestora lezează interesele otomane.

Gerald râse nepăsător.

— Aceasta se întâmpla pe vremea când Semiluna stăpânea jumătate din Europa. Astăzi toți vecinii rup hălci din acest biet imperiu care trage să moară.

— O fiară în agonie este totuși în stare să mai dea câte o lovitură de labă.

— Furnizez arme Imperiului Otoman pentru a-i prelungi agonia. N-am interes să sucombe prea repede.

— Nu-i subestimați pe turci, *Sir*. Nu li s-a tocit încă fanatismul.

— Li s-au tocit însă colții și ghearele. Am să-i ajut să și-i ascută. Dar nu prea mult. Paralel, am să-i întărât și pe

duşmanii lor. Vor reînvia luptele de gladiatori. Dar la o scară gigantică. Am să-i înarmez şi pe sârbi, şi pe egipteni, şi pe albanezi, şi pe greci, şi pe valahi...

Lafont aprecia cinismul lui Gerald.

— În Valahia va fi ceva mai greu să strecurăm armament de contrabandă. Austria nu va tolera un trafic de arme menit să întărească pe răsculaţi, opină Lafont. Un ocol prin Rusia ar fi oneros. Afară de aceasta, nu ştiu dacă autorităţile şi-ar da acordul.

— Voi folosi altă cale, dragul meu Lafont. Cea mai scurtă şi cea mai ieftină.

— Să treceţi armamentul prin strâmtori? Pe sub nasul turcilor?

— Da. În nave care vor transporta cele mai inofensive mărfuri. Vor avea însă fundul dublu.

Lafont înclină din cap.

— Ar fi o soluţie. Dar dacă vor intra la bănuieli? Percheziţiile ar dezvălui uşor tainiţele noastre.

— Nu-i cred atât de deştepţi încât să li se trezească bănuielile. Iar dacă, prin imposibil, se vor găsi vameşi care să facă dificultăţi, să fie băcşeluiţi. Acestor argumente nu li se poate rezista. În ţara aceasta toţi primesc mită. De la marele vizir şi până la ultimul slujbaş... Dar ce s-o fi întâmplat cu nepoţii mei de nu s-au întors din oraş?, rosti el, după ce se uită la ceas. Nu ştiu că la ora aceasta ne aşezăm la masă? Rămâi să prânzeşti cu mine, Lafont. Am să-i învăţ să nu mai întârzie.

Nepoţii lui Gerald nu apărură însă nici la prânz, nici după-amiază. În jurul orei trei sosi la serai Nicetas Kandakulis, tânărul interpret care urma să-l schimbe pe Panaiotis. Iritarea lui Gerald se transformă treptat în îngrijorare.

Spre seară, primi o vizită simandicoasă. Contele Stroganov, ambasadorul Rusiei, ţinuse să-l salute. Gestul acesta de curtenie era fără precedent în analele diplomatice constantinopolitane. Un ambasador nu catadicsea să facă vizite decât înalţilor demnitari ai imperiului şi celorlalţi reprezentanţi diplomatici de rang egal. Stroganov era dornic să afle noutăţi de la Paris şi de la Londra.

— Aici, la Constantinopole, trăim ca într-un oraş de provincie. Relaţiile cu localnicii sunt ca şi inexistente. Turcii nu leagă prietenii cu străinii, iar grecii din Fanar sunt prea fricoşi ca să ne frecventeze saloanele. Pe de altă parte, simpatiile lor pentru reprezentanţii corpului diplomatic sunt foarte împărţite şi nu au la bază decât interesul. Nouă, diplomaţilor, nu ne rămâne să ne omorâm plictisul decât vizitându-ne între noi. Din nefericire, adăugă Stroganov zâmbind, diplomaţii sunt lipsiţi de resurse spirituale. Când statele respective sunt în conflict, relaţiile amicale dintre reprezentanţii lor încetează. Şi cum aceasta se întâmplă adeseori, vă închipuiţi cât de tristă e şederea noastră pe ţărmurile Bosforului.

Contele ridică mâinile spre cer într-un gest de necuprins regret.

— Eh, cât de departe sunt metropolele Occidentului cu viaţa lor liberă, cu saloanele ambasadelor - loc de întâlnire al lumii elegante – cu teatrele, cu restaurantele, cu cluburile lor primitoare, cu femeile lor atât de frumoase şi de amabile. Aici nu întâlneşti decât cadâne ascunse în dosul unor văluri rebarbative.

Prietenia ostentativă a contelui dădu de bănuit lui Gerald. Se ştia că relaţiile dintre Imperiul Ţarilor şi Imperiul Otoman se alteraseră considerabil în anii din urmă. Stroganov avea deci tot interesul să saboteze tratativele Casei Sunderland cu turcii. Pe de altă parte, Metternich îl încurajase pe Gerald să negocieze cu Constantinopolul. Era de presupus că şeful guvernului austriac îi va susţine cauza faţă de ruşi. Cu atât mai mult cu cât Gerald lucra în spiritul Sfintei Alianţe.

Stroganov era informat asupra tratativelor purtate la Arsenalul Flotei. Se prefăcea însă a nu şti nimic. Gerald îi împlini curiozitatea mărturisită, împărtăşindu-i veşti mondene din capitalele occidentale. Ambasadorul avea mulţi prieteni la Londra şi la Paris. Cosmopolitismul marii nobilimi era o realitate. Aristocraţii îşi dădeau mâna pe deasupra graniţelor respective. Nici războaiele dintre ţările lor nu le afectau relaţiile prieteneşti şi de rudenie. Prinţul de Ligne fusese unul dintre cei mai tipici reprezentanţi ai acestei aristocraţii neastâmpărate, nomade. Contele Stroganov voia

să rămână credincios tradiţiei. Ar fi dorit ca relaţiile lui cu Gerald să îmbrace o formă de intimitate afectuoasă, propice sincerităţilor.

Vizita ambasadorului dură aproape o oră. Înainte de a pleca, îl pofti pe Gerald la un dineu, care urma să aibă loc la sfârşitul aceleiaşi săptămâni. În cursul acestei prime luări de contact, nu vorbise nimic esenţial. Şi el, şi amfitrionul său se mărginiseră la banalităţi şi schimburi de complimente.

În tot timpul vizitei, Gerald fusese preocupat de întârzierea nepoţilor săi. Servitorii turci şi interpreţii pe care-i interogă ulterior nu-i putură da lămuriri. Se ştia doar că Benjamin şi Raymond plecaseră de dimineaţă la plimbare, însoţiţi de tânărul Panaiotis şi de un ţine-cal. Lafont încercă să găsească o explicaţie. Poate că băieţii, captivaţi de pitorescul oraşului, uitaseră de trecerea timpului. Aveau desigur să se înapoieze odată cu lăsatul serii, cu atât mai mult cu cât dinspre miazănoapte cerul se întuneca a furtună. Nori vineţi, cu crestele împurpurate de apusul soarelui, se apropiau într-un front compact, învăluind zarea. Fulgere sclipitoare zebrau îndepărtările. Ecoul tunetelor se rostogoleau surd, asemenea huruitului unor atelaje de artilerie în goană nebună.

— În ţara aceasta plină de ciudăţenii nimic nu mă mai uimeşte, spuse Lafont. Nici furtunile în prag de primăvară.

În seara aceea, Gerald era invitat la un banchet dat în cinstea sa de Iordachi Pavlidi. Nu era într-o dispoziţie sufletească prielnică petrecerilor. Dar nu se cuvenea să lipsească de la ospăţ.

Înainte de a se urca în caleaşcă, porunci secretarului de serviciu să comunice băieţilor, după înapoierea lor acasă, că îi aştepta la dragomanul flotei.

Caleaşca se urni în pocnete de bice, care se îngânară cu ropotul primelor picături mari şi reci de ploaie. Gerald era însoţit numai de Lafont şi de dragomanul de serviciu. Îl escorta o ceată de arnăuţi călări.

— Cred că va trebui să faci un drum până la Bucureşti, spuse Gerald. Vreau să ştiu cum stau lucrurile. Trebuie să mă conving personal de trăinicia garanţiilor turceşti. La ora actuală, concesiunea vămilor din Ţările Româneşti nu pare să fie tocmai rentabilă. Tulburările de acolo mă îngrijorează.

— Insulele greceşti sunt şi mai nesigure, opină Lafont. Revolta mocneşte. Intervenţia lui Alexandru Ipsilanti va pune paie peste foc.

— Crezi că este realmente susţinut de o mare putere, aşa cum se laudă?, formulă Gerald o întrebare, care exterioriza propria-i nedumerire. Nu văd cum i-ar putea ajuta ţarul. Nu s-a uscat încă bine cerneala semnăturii lui de pe documentele de la Troppau, care consfinţesc hotărârea Sfintei Alianţe de a zdrobi orice veleitate de răscoală în Europa. În aceste condiţii, un sprijin acordat eteriştilor greci ar echivala cu o negare a principiilor care stau la baza *statu-quoului* continentului nostru. Dacă nu este vorba de Prusia, atunci la ce mare putere se referă Ipsilanti în proclamaţiile sale. La Anglia? Anglia ar fi capabilă să pescuiască în apă tulbure, cu intenţia de a-şi însuşi mai târziu insulele greceşti. Austria? O intervenţie austriacă în sprijinul grecilor răsculaţi este exclusă. Franţa? Prietenia ei tradiţională pentru Imperiul Otoman nu-i îngăduie să adopte o poziţie ostilă turcilor. Şi în această încâlceală de interese contradictorii trebuie să evoluăm noi.

Ploaia se înteţise. Apa cădea într-o cascadă compactă, care împiedica vederea. Arnăuţii, uzi până la piele şi cu bărbia înfiptă în piept, abia reuşeau să-şi stăpânească caii. Şiroaie de apă începuseră să pătrundă şi în caleaşcă prin încheieturile uşilor şi ferestrelor. Un trăsnet căzu undeva, pe aproape. Bubuitura răscoli cerul şi pământul. Caii de la trăsură cabrară înspăimântaţi. Trăsura se opri smucit. După câteva momente de aşteptare, vizitiul îşi vârî capul pe portieră. Vorbi ceva cu dragomanul.

— Ce spune?, întrebă Gerald nerăbdător.

— S-au rupt şleaurile, explică interpretul. Trebuie să aşteptăm până le vor drege. Dacă doriţi, ne putem refugia în cârciuma aceea până se mai potoleşte furia ploii, zise el, arătând uşa luminată a unei clădiri joase, chincită la câţiva paşi de caleaşcă.

Gerald acceptă propunerea. Era preferabil să stea la un loc uscat. Caleaşca începuse să se umple de apă. Gerald se învălui în mantaua sa şi, precedat de dragoman, se avântă prin ploaie spre uşa luminată.

Însoţiţi de Lafont, pătrunse într-o încăpere lungă, luminată slab de câteva opaiţe şi de focul care ardea într-o vatră mare. De-a lungul pereţilor văruiţi se afla o laviţă joasă, pe care consumatorii stăteau turceşte şi tăifăsuiau, sorbind cafele. Cei mai mulţi trăgeau din narghilele. Pe mese rotunde, joase şi ele, abureau chebapuri apetisante şi tipsii cu pilaf. Câţiva clienţi, aşezaţi pe taburete mici, ridicate la o palmă de pardoseală, mestecau alene, trăgând cu urechea la un turc bătrân care cânta dintr-un fluier de o formă ciudată. În dreptul vetrei, stăpânul tavernei frigea chebap înfipt într-un fel de ţeapă verticală, şi în acelaşi timp întorcea pe o parte şi pe alta, la rumenit, fripturi orânduite pe un grătar deasupra jarului.

În tavernele din Constantinopole clienţii se serveau îndeobşte singuri. Numai când se iveau personaje mai de seamă, patronul sau vreun ajutor de al său lua personal comanda. Mantaua căptuşită cu zibelină a lui Gerald impunea respectul. Un flăcăiandru cu câteva tuleie în barbă apăru de undeva, ploconindu-se servil.

— Cafea, porunci dragomanul, repetând indicaţia lui Gerald.

— Pe dată, stăpâne, se frânse de mijloc flăcăiandrul.

— La ora aceasta ar trebui să fim la Pavlidi, zise Gerald. Nu-mi place să fac oamenii să mă aştepte.

Vorbeau englezeşte.

Gerald se aşezase pe un taburet. Îşi înfăşurase poalele mantalei în jurul picioarelor, ca să nu târască blana pe pardoseala murdară.

În aer plutea un miros dezagreabil, o combinaţie greţoasă de fum, aburi de cafea, seu de oaie încins, sudoare, haine ude...

— Mă tem că va trebui să mai zăbovim, zise Gerald.

— Am să trimit după altă trăsură, îi spuse dragomanul.

— Ei, ce mi-e dat să aud!, hârâi în apropiere un glas dogit, de beţivan, într-o englezească morfolită.

De pe laviţă se ridică anevoie un ins; albit de ani, foarte înalt, voinic încă, îmbrăcat într-un fel de uniformă marinărească. Se proţăpi lângă masa lui Gerald. Un zâmbet tâmp i se aşternu pe faţă.

— Compatrioți, nu-i așa?...

Se lăsă pe un taburet liber și își rezemă coatele de masă. Încovoiat, cu capul lăsat în jos, aducea cu un urs istovit.

Dragomanul făcu un semn patronului, care răspunse la chemare. Și acesta era mare și voinic ca un taur.

— Să-l ia de aici, explică în franțuzește dragomanul, uitându-se cu scârbă la bețivan.

Acesta ridică încet capul și îl fixă cu o privire tulbure.

— Ce!... Crezi că nu știu franțuzește? Știu și grecește, și turcește, și românește, și chinezește... Iacă, plec...

Dădu să se ridice.

— Rămâi, zise Gerald. Ești invitatul meu. Bei o cafea?

Patronul, care sosise cu intenții ofensive, rămase uimit când dragomanul îi porunci resemnat:

— O cafea pentru domnul.

Bețivanul făcu un gest lateral, ca și când ar fi măturat niște vase de pe o masă. Se uită la patron.

— Cafea? Ducă-se dracului toată cafeaua din lume... Eu beau alcool... whisky, rachiu, șliboviță, rom, țuică, vodcă, gin, kirshwasser... orice, numai alcool să fie... alcool tare... să-mi ardă cerul gurii și mațele...

Plecă iarăși capul. Obrajii arși de soare atârnau ca fălcile unui buldog.

— Alcool... alcool, bolborosi el.

— Ai vreo băutură alcoolică?, întrebă dragomanul iritat.

Patronul se uită cu teamă spre ușă, ca și când s-ar fi temut să nu apară vreun bostangiu. Frica din ochi contrasta cu forța lui masivă. Ras în cap, mustăcios, cu brațe musculoase, piept lat, umeri de piatră, șalvari largi, avea înfățișarea unui gâde în preajma unei execuții.

— N-avem voie, luminate, bâigui patronul.

— Legile nu îngăduie, explică dragomanul în englezește.

— Plătesc oricât, zise Gerald.

Patronul nu rezistă argumentului tradus cu fidelitate. Peste un minut se înapoie cu o ceașcă mare de cafea pe care o puse în fața bețivanului.

— Prăștină valahă, zise el în șoaptă. Apă aprinsă. Poți să arzi cu ea mațele unui elefant.

— Beţivanul gustă băutura. Se strâmbă.

— Slabă... dar merge...

Apăru şi flăcăiandrul cu cafelele.

Furtuna se înteţise. Bubuia de parcă cinci sute de tunuri s-ar fi pornit să tragă asupra Constantinopolelui. Se cutremurau ferestrele. Atmosfera era încărcată de electricitate. Turcul cel bătrân încetase să mai cânte din fluier.

Gerald îşi muie buzele în ceaşca aburindă.

— Aşa bubuiau tunurile când turcii au luat cu asalt Constantinopolul, mormăi beţivanul, profitând de o acalmie.

Curios. Concertul tunetelor de afară îi inspirase şi lui Gerald aceeaşi comparaţie. Îl amuză concordanţa de idei.

Zâmbi.

— De unde ştii? Ai fost acolo?

Beţivanul îl privi lung. Trase o duşcă de prăştină, apoi îşi şterse buzele cu mâneca hainei.

— Nu. N-am fost acolo. Dar e destul să te plimbi noaptea pe sub zidurile de împrejmuire ale oraşului. Când răsare luna plină şi lumina roşie varsă sânge peste fortificaţiile năruite, luptătorii de atunci, creştini şi musulmani, ies din morminte şi se încaieră. Vezi scânteind şi căştile, şi săbiile, şi buzduganele, şi platoşele, şi iataganele, şi scuturile, şi flintele... Şi pe ziduri... şi în şanţurile de la picioarele lor... Vezi cum îl suge pământul... Dar sângele nu se termină, căci plouă cu sânge... Plouă cu sânge şi pe uliţele oraşului, şi în case, şi în biserici. Apa din fântâni se preschimbă în sânge... Umbrele se fugăresc pe ziduri... Şi în oraş se fugăresc pe ziduri umbrele... Auzi strigăte, blesteme, gemete... Urletele războinicilor străpunşi de lăncii, sfârtecaţi de ghiulele, despicaţi de iatagane... Ţipetele fecioarelor siluite... zbieretele copiilor... vaietele bătrânilor...

Beţivanul ridică mâna. Ochii îi străluceau. Vorbea ca un iluminat.

— Îi auziţi?... Eu îi aud...

Dragomanul se îngălbenise. Ai fi zis că se îmbolnăvise de icter. Îi tremurau mâinile.

— Taci!... Să nu te audă cineva... taci, omule...

Beţivanul nu-l auzea. Vorbea căzut parcă în transă.

— Morţii se ridică de pretutindeni... Se desprind din ţărâna îmbibată de sânge...

Capul îi căzu iarăşi. Bărbia i se înfipse în piept.

— Cabotin!, exclamă Lafont.

Beţivanul nu-l auzi.

Gerald clătină din cap.

— Te înşeli, Lafont. E un obsedat...

— Hm... *delirium tremens*. Poate că e lucid şi încearcă să ne impresioneze... Ce nu face omul pentru un bacşiş...

Beţivanul încremenise cu capul plecat aproape în unghi drept.

— E sincer, zise dragomanul. Retrăieşte tragedia creştinilor cotropiţi de musulmani.

— Baliverne, zise Lafont.

Gerald ridică din umeri.

Beţivanul tresări. Degetele i se încleştară pe ceaşcă. O duse la gură şi o goli dintr-o singură înghiţitură. Alcoolul îl învioră. Cu ochii limpezi se uită la Gerald. Zâmbi. Îşi duse mâna prin păr şi îşi scutură capul.

— Mai vrei o ceaşcă?, îl întrebă Gerald.

— O ceaşcă? O sută de ceşti. Un butoi. Dacă marea de Marmara ar fi whisky, aş sorbi-o dintr-o înghiţitură.

— Aduceţi-i cât vrea, porunci Gerald.

— Mulţumesc, rosti beţivanul. Râse. Aspiră adânc aerul, umflându-şi pieptul vast. Trebuie să vă răsplătesc dărnicia. Da, da. Căpitanul Lathrope e deprins să-şi achite datoriile.

Patronul îi aduse o cană respectabilă.

— Dacă ai s-o bei, mori, zise Lafont.

— Dimpotrivă. Are să mi se limpezească mintea. Trase o duşcă lungă. Turna pe gât ca în pâlnie.

— Corabie nu mai am, ca să vă călăuzesc pe mări şi oceane. Căpitanul Lathrope nu mai are de-a face cu apele. Îi e scârbă de apă. Fie ea şi de mare. Dar vă pot călăuzi prin oraş. Gratis.

Râse iarăşi. Mâna lui schiţă un gest de curtenie.

— Da, da, căpitanul Lathrope ştie să răspundă cum se cuvine celor care-i arată bunăvoinţă şi înţelegere. Am să vă arăt cele mai frumoase monumente din Constantinopole. De

pildă, moscheea durată din porunca lui Selim Crudul, fiul lui Soliman Magnificul. Sultanul Selim care, înainte de a-şi ucide fratele, citea în hohote de plâns versurile pe care i le dedicase acesta. În şapte ani de domnie a decapitat opt viziri. Am să vă duc să vedeţi şi moscheea Şah-Zadé, ridicată de Roxelana. Faimoasa Roxelana care a îndemnat pe Soliman să-şi ucidă fiii mai mari, dăruiţi de o georgiană moartă din facere, spre a lăsa tronul propriului ei vlăstar, un imbecil care avea să ducă de râpă dinastia.

Beţivanul îşi petrecu mâna peste obraji-i nebărbieriţi.

— Am să vă arăt Chioşcul Alai, de pe zidurile Seraiului. Din chioşcul ăsta, Murad al IV-lea trăgea cu arbaleta în trecători, ca să nu-şi piardă îndemânarea. Şi zidul dinspre Bosfor al Seraiului am să vi-l arăt. Zidul de pe care Sultanul Ibrahim a poruncit să fie aruncate cele câteva sute de femei din haremul său, fiindcă începuseră să-l plictisească. Au fost cusute de vii în saci şi aruncate la miezul nopţii în Bosfor.

Mai trase o duşcă de alcool.

— Şi temniţa Yedi-Kulé trebuie s-o vedeţi. Dar numai pe dinafară, căci cei care apucă să intre vii în ea au şi trecut în rândul morţilor. N-o să vă puteţi arunca ochii asupra uneltelor de tortură, fiindcă sunt adăpostite în pivniţe adânc îngropate în pământ. Dar o să zăriţi, pe zidurile negre, cârligele de care sunt agăţaţi condamnaţii la moarte. Atârnă acolo, sfâşiaţi de ghearele ascuţite, până mor în chinuri de neînchipuit...

Se întoarse spre Lafont.

— Poate că o să aveţi prilejul să vedeţi un asemenea spectacol. N-ar fi imposibil, fiindcă execuţiile acestea, destinate a fi văzute de întreaga populaţie a oraşului – spre a le fi tuturor pildă – sunt foarte dese.

Un arnăut cu veşmintele şiroind de apă intră şi se îndreptă spre masa lui Gerald. Spuse câteva cuvinte dragomanului. Acesta se grăbi să le tălmăcească.

— S-a adus altă caleaşcă, Excelenţă. Putem pleca.

Gerald aruncă pe masă două monede de aur.

— E destul?, întrebă el.

— Prea mult, Excelenţă, zise dragomanul.

Patronul avusese grijă să şi înşface piesele.

— Zilele acestea voi avea mult de lucru, vorbi Gerald căpitanului Lathrope. Îndată însă ce voi fi mai liber, îţi voi solicita serviciile. Îţi las un acont.

Alinie pe masă zece monede de aur. Dragomanul făcu ochii mari. Lathrope nu rămăsese impresionat. Luă monedele şi le vârî în buzunarul hainei.

— Dacă aveţi nevoie de mine, mă găsiţi la cafeneaua lui Iusuf Chiorul, din Samatya.

Ploaia se mai potolise. Tunetele se îndepărtau spre miazăzi. Când caleaşca se opri în faţa casei dragomanului flotei, apăru printre nori un petic de cer înstelat. Gerald, care se aşteptase la un palat, sau cel puţin la o vilă arătoasă, avu surprinderea să vadă o simplă clădire cu parter şi etaj, dărăpănată, prost întreţinută, înconjurată de o grădiniţă prăpădită. Când i se deschise uşa de la intrare şi pătrunse în vestibul, încercă a doua surpriză. Oglinzile mari veneţiene, covoarele orientale, pardoseala de marmură nu se potriveau cu exteriorul clădirii. Pătrunse apoi într-un fel de hol, împodobit de asemenea cu covoare minunate, cu mobile pline de bun-gust şi obiecte de artă autentice. Amfitrionul, înconjurat de întreaga familie, îl primi cu tot felul de temenele şi complimente. Şi Pavlidi, şi toţi cei ai lui purtau costume orientale. Dolimane de saten, catifea sau brocart, brâuri împletite din şaluri brodate, inele incrustate cu nestemate, lanţuri de aur groase ca un deget, feredgele de stofe fine, mărginite cu blană de samur. Femeile vârstnice erau îmbrăcate tot după moda orientală, dar aveau faţa descoperită. Cele tinere arborau toalete occidentale. Acest amestec între portul tradiţional, influenţat de dominaţia turcească, şi rochiile importate de la Paris şi Viena era tot atât de hibrid ca şi decoraţia încăperilor, în care elementele musulmane şi cele europene coexistau, realizând un efect nu tocmai reuşit. Condus de gazdă, Gerald intră într-un salon spaţios, cu sofale, joase, acoperite cu mătăsuri şi blănuri cu păr scurt şi fin, asemănător catifelei. Lămpile turceşti, candelabrele englezeşti, covoarele de Mossul şi Afganistan, scaunele Louis al XV-lea dădeau încăperii un aer de hală cu vechituri. În atmosferă pluteau efluvii de parfum. În trepiede de bronz, delicat sculptate, ardeau mirodenii.

Invitaţii lui Pavlidi ofereau acelaşi amestec de modă şi de datini. Bătrânii vorbeau greceşte, dar bărbaţii între două vârste, şi mai ales tineretul, foloseau în special franceza. Gerald avu prilejul să cunoască pe reprezentanţii celor mai proeminente familii din Fanar. Titlurile princiare abundau. Şuţeşti şi Ghiculeşti, Mavrocordaţi şi Moruzeşti, Mavroyeniţi şi Pavlizi se întreceau să-şi etaleze – pe drept sau pe nedrept – ascendenţa bizantină imperială. Informaţi de Iordachi Pavlidi asupra înaltului şi străvechiului rang ducal al lui Gerald, nu voiau să se lase mai prejos. Este adevărat că titlurile lor princiare erau de dată recentă şi se datorau capriciului turcilor, care găsiseră cu cale să înscăuneze pe dragomanii din Fanar în fruntea celor două principate româneşti. Tronurile din Moldova şi din Valahia îi blagosloveau pe greci cu titluri nobiliare ereditare. Chiar dacă ascendenţa imperială bizantină era discutabilă, domniile româneşti le albăstreau sângele. Urmaşii neguţătorilor, ai cămătarilor, ai slujbaşilor şi a tot soiul de aventurieri din Fanar puteau pretinde a li se face loc în *Almanahul Gotha*, cartea de aur a nobilimii europene. Dacă nu direct, cel puţin prin încrucişări cu aristocraţi autentici din Occident, mai puţin avuţi, dar gata oricând să-şi aurească blazoanele ruginite cu aurul adus în cuferele de zestre ale grecoaicelor din Fanar. Nu importa mijlocul prin care era dobândit acest aur. Biruri grele, jaful legalizat, mituri – trecute la rubrica delicat intitulată: cadouri – specula, înşelăciune. Tinerii prinţişori nu aveau alt ideal decât să ajungă domni ca şi părinţii şi bunicii lor – prin intermediul turcilor, bineînţeles, căci isprăvile vitejeşti nu le-ar fi fost la îndemână şi nici nu le stăteau în fire. Şi cum pământul românesc este nu numai ospitalier, dar şi mănos, domnitorii scoşi din scaun şi beizadelele lor îşi cumpărau cu banii storşi de la români moşii în cuprinsurile româneşti; asemenea reptilelor, îşi lepădau pielea grecească, devenind peste noapte boieri români – şi prinţi pe deasupra.

Moşiile le obţineau uneori şi mai ieftin – prin confiscare. Se încuscreau apoi cu boierii valahi sau moldoveni – desigur, cu cei mai avuţi – şi uitau definitiv de Fanar, umila lor mahala din Constantinopole.

În cursul unei convorbiri cu gazda şi cu marele dragoman Ion Kallimaki, prezent la petrecere, Gerald îşi exprimă nedumerirea asupra discrepanţei dintre interiorul bogat al locuinţei lui Pavlidi şi exteriorul atât de sărăcăcios. Pusese astfel întrebarea, încât să nu-şi ofenseze amfitrionul.

Pavlidi nu se formaliză.

— Nedumerirea dumneavoastră este firească. Aici, la Constantinopole, nu ne este o clipă îngăduit să uităm că suntem ghiauri necredincioşi, mai prejos de ultimul turc. Marele dragoman al Porţii trebuie să se dea la o parte din calea oricărui cerşetor sau hamal musulman. Locuinţele noastre trebuie să arate cât mai modest pe dinafară. Altfel am stârni mânia stăpânilor turci. Şi cum în ţara aceasta nimic nu e mai uşor decât să-ţi zboare capul de pe umeri, dacă eşti creştin şi ai ghinionul să indispui pe vreun musulman, ne comportăm astfel încât să trecem cât mai neobservaţi. Ne îngăduim luxul în interiorul caselor noastre, dar îl evităm ori de câte ori ieşim în public. Principii din Fanar nu au o soartă de invidiat. Este adevărat că numai din rândurile lor sunt recrutaţi domnii Ţărilor Româneşti. Dar aceste privilegii sunt plătite cu umiliri şi suferinţe fără număr, suspină Pavlidi. Domniile se încheie adeseori cu maziliri ruşinoase, cu întemniţări, cu torturi şi execuţii capitale.

— De ce nu refuzaţi să vă asumaţi aceste domnii atât de riscante?, întrebă Gerald.

Pavlidi râse cu amărăciune.

— Deşertăciunea omenească n-are margini. Mulţi dintre noi aleargă după tron, fiindcă îi arde setea de măriri. Sunt însă şi unii care o fac din patriotism. Sperăm să fim într-o zi iarăşi liberi. Şi nu ne dăm înapoi de la nimic spre a netezi drumul generaţiilor viitoare spre libertate. Nu uitaţi, Bizanţul a fost grecesc, *Monsieur le Duc*.

— În curând va suna şi ceasul răfuielilor, zise Ion Kallimaki.

— Am auzit de iniţiativa generalului Ipsilanti, zise Gerald.

Pavlidi îl privi pe sub sprâncene. Se întreba dacă poate vorbi mai deschis.

— Se pare că Alexandru Ipsilanti se bucură de sprijinul ruşilor, zise el. Avem numeroşi simpatizanţi şi în Occident.

— Toţi cei care admiră civilizaţia şi cultura Greciei antice trebuie să sprijine lupta de libertate a grecilor de sub călcâiul otoman, zise Ion Kallimaki. Îmi deschid sufletul faţă de dumneavoastră, fiindcă îmi inspiraţi încredere. Faptul că trataţi actualmente cu turcii un împrumut nu înseamnă că sunteţi partizanul lor. Aşa cum ei sunt dispuşi să cumpere arme şi grecii ar fi poate dornici să vă solicite...

Gerald îşi scutură manşetele de dantelă. Marele dragoman îi făcea o propunere directă? Oferta îl ispitea. De mult voia să intre în contact cu reprezentanţii revoluţionarilor greci. Dar dacă marele dragoman era spion în slujba turcilor?

— Discuţia aceasta e foarte instructivă. Ţinând însă seama de faptul că păstrează un caracter principial...

— Ar putea să capete un caracter practic, zise Pavlidi. Depinde numai de dumneavoastră.

Privirile lui Gerald se înăspriră.

— Cine-mi garantează buna dumneavoastră credinţă?

— Îmi permiteţi să vă înfăţişez scrisorile noastre de acreditare?, întrebă Pavlidi.

Gerald înclină din cap.

— Aveţi iniţiativa. Continuaţi.

Pavlidi îl pofti cu un gest.

— Binevoiţi să mă urmaţi?

Gerald se uită de la Pavlidi la Kallimaki.

— Şi dumneavoastră?

— Vă însoţesc, spuse marele dragoman. Poate vă câştigăm încrederea.

Pavlidi deschise o uşă. Trecură într-o cameră de lucru şi de acolo într-o bibliotecă. Gerald era acum singur cu gazda şi cu marele dragoman. Pavlidi luă de pe o masă un sfeşnic cu lumânări aprinse, apoi deschise o uşă culisantă, secretă. Pătrunseră într-un culoar. Gazda închise uşa culisantă în urma lor, apoi îi conduse spre o scară în spirală. Coborâră vreo treizeci de trepte şi se opriră în faţa unei porţi de fier. Pavlidi o descuie. Intrară într-o pivniţă strâmtă, cu miros de umezeală şi pânze de păianjen prin colţuri. O ladă de lemn de stejar era aşezată lângă peretele din fund.

— Iată-mă în plin roman de aventuri, zâmbi Gerald pentru sine. Situaţia îl amuza. Se întreba cât erau de serioşi interlocutorii săi.

Pavlidi ridică încet capacul lăzii. Nenumărate pungi erau stivuite cu grijă. Luă o pungă şi o deşertă. Un şuvoi de monede de aur se scurseră cu zgomot metalic, împrumutând strălucirea flăcărilor ce încununau lumânările din sfeşnic. Mai deşertă o pungă.

— Iată garanţiile noastre, rosti el încet.

— Îmi ajung, zise Gerald.

— Cu voia dumneavoastră, să ne înapoiem printre oaspeţi. Să nu ni se observe lipsa. Vederile noastre nu sunt împărtăşite de toţi compatrioţii din Fanar. Se află printre noi şi trădători. Pentru un scaun domnesc ar fi în stare să-şi vândă neamul.

— Amănuntele le vom discuta zilele acestea, la reşedinţa mea, zise Gerald.

În concepţia lui, tratativele cu turcii ajunseseră să treacă pe al doilea plan. Rămânând la Constantinopole, avea prilejul să păstreze legături cu emisarii popoarelor răsculate din cuprinsul Imperiului, fără ca mişcările lui şi ale agenţilor săi să pară suspecte.

Gerald, amfitrionul şi marele dragoman reveniră printre oaspeţi. Se aşezară cu întârziere la masă. Gerald sperase până în ultimul moment că nepoţii săi aveau să-şi facă apariţia. În stânga sa era plasat fostul voievod Scarlat Kallimaki, „omul turcilor". Între Scarlat Kallimaki şi fratele său Ion exista o adevărată prăpastie. Primul, un oportunist, slugă plecată musulmanilor, gata oricând să negocieze cu duşmanii Sublimei Porţi, dacă interesele i-ar fi cerut-o, nu era preocupat decât de propria-i parvenire. Ion Kallimaki, marele dragoman, înregimentat în taină în rândurile Eteriei, acţiona subteran împotriva turcilor. Se spunea în armata Eteriei că era unul dintre foarte puţinii greci din Fanar care luptau pentru o idee, şi nu pentru căpătuire.

În faţa lui Gerald se afla un alt fost voievod, octogenarul Alexandru Kallimaki, tatăl lui Ion şi al lui Scarlat şi socrul lui, Alexandru Suţu, domnul Valahiei. Bătrânul Alexandru Kallimaki se făcuse odios, reînfiinţând starea „vădrăritului", desfiinţată de fratele său Grigore.

Pavlidi păstra legături strânse cu prietenii turcilor, spre a-şi ascunde activitatea sa reală. În acest focar de intrigi, Gerald se simţea în elementul său.

În dreapta lui se afla doamna Ruxandra Kallimaki, soţia lui Alexandru, o bătrână de optzeci de ani, încă verde, care-şi purta cu semeţie fruntea, încununată odinioară cu diadema domnească.

Cina era bogată şi frumos servită după moda occidentală. Gerald era mulţumit că putea folosi iarăşi o masă şi un scaun cu dimensiuni normale. Amfitrionul se străduia să se adapteze modului de viaţă din Apus, pe care-l cunoscuse graţie deselor lui peregrinări diplomatice.

Toţi oaspeţii îşi dădeau silinţa să-l amuze pe Gerald cu o conversaţie uşoară, spirituală. Pe fruntea tuturor plutea însă o îngrijorare pe care nu reuşeau s-o ascundă. Intrarea lui Alexandru Ipsilanti în Moldova, proclamarea pe faţă a programului antiotoman al Eteriei, incertitudinea în ceea ce priveşte sprijinul efectiv al Rusiei, cât şi perspectiva unei reacţiuni turceşti, lesne de prevăzut, le creau o stare de chinuitoare nesiguranţă. Cei care se puteau mai puţin stăpâni cădeau pe gânduri, rămâneau cu ochii aţintiţi în gol şi pierdeau şirul discuţiei. Cei care adunaseră averi mari, jupuind pe foştii lor supuşi din Moldova şi Valahia, întrevedeau cu groază posibilitatea confiscării întregii lor averi agonisite. Cei care manevrau să pună mâna pe tron, ţesând intrigi şi aruncând cadouri în dreapta şi în stânga, se temeau că planurile lor vor fi zădărnicite. Parte din ei se gândeau să se refugieze în Apus şi acolo să aştepte limpezirea situaţiei. Din nefericire, fuseseră luaţi pe nepregătite. Transformarea averilor imobiliare în bani, într-un termen scurt, ar fi dat de bănuit turcilor. Situaţia era extrem de complicată. Până şi entuziastul Ion Kallimaki ajunsese a se teme. Atâta vreme cât lucrase în taină, primejdiile nu-l preocupaseră. Iminenţa crizei îi crea însă o stare de nervozitate uşor de înţeles. Nici Pavlidi nu se simţea în largul său. Îşi luase inima în dinţi şi făcuse propuneri directe lui Gerald, fiindcă orice întârziere risca să fie fatală. Dacă turcii treceau la represalii şi-l arestau, pierdea orice posibilitate de a mai negocia cumpărarea

de arme pentru răsculaţii din Moreea şi din Kandia, aşa cum primise sarcină din partea acelora care-i furnizaseră bani în acest scop. Înţelegerea sa cu Gerald Sunderland îl mai liniştise. Aruncase zarurile. În curând, pungile cu aur vor trece graniţa, iar armele vor începe să sosească. Misiunea lui avea toţi sorţii de izbândă. După aceea, potopul! Evident, nu va aştepta să fie căsăpit ca o vită la abator. Îşi va lua unele măsuri de precauţie. Va scăpa însă de grija suplimentară a păstrării banilor.

Petrecerea se sparse înainte de miezul nopţii, îngrijorarea lui Gerald faţă de întârzierea nejustificată a nepoţilor se transformase în alarmă. Se simţea răspunzător, fiindcă el îi adusese în ţara aceasta.

Îndată ce sosi la reşedinţa sa la Beşiktaş se interesă de băieţi. Când află că nu se înapoiaseră încă, trimise prin curier un mesaj urgent lui Iordachi Pavlidi; îl ruga să aducă de îndată la cunoştinţa autorităţilor turceşti dispariţia celor doi nepoţi şi să solicite luarea de măsuri urgente pentru găsirea lor. Lafont urma să facă demersuri similare pe lângă ambasadele occidentale.

În cursul nopţii, Gerald dormi puţin şi agitat. Lăsase vorbă să fie trezit la orice oră în cazul că vor sosi veşti.

A doua zi spre prânz, în vreme ce se pregătea să plece la Arsenalul Flotei, sosi la reşedinţa sa un dragoman al ambasadei britanice. Dragomanul îi aducea veşti foarte interesante. În cursul zilei precedente, un supus britanic, aflat în trecere prin cartierul Samatya, asistase la o încăierare între doi tineri turci şi un grup de ieniceri. Îl surprinsese faptul că unul din tinerii turci vocifera într-o englezească impecabilă. Împreună cu ei se afla un grec, de asemenea foarte tânăr. Toţi trei fuseseră luaţi pe sus de bostangii şi duşi spre temniţă, la Yedi Kulé. Primul consilier al ambasadei britanice fusese informat de acest fapt la câteva ore după vizita pe care i-o făcuse Jules Lafont în legătură cu dispariţia nepoţilor lui Gerald Sunderland. Arestarea tinerilor care vorbeau englezeşte – când era cunoscută repulsia musulmanilor de a învăţa limbi străine – îl determinase să ia măsuri pentru prevenirea lui Gerald.

Deşi ora nu era potrivită pentru audienţe, Gerald plecă la Arsenalul Flotei. Dragomanul ataşat pe lângă persoana sa încercase să-i demonstreze că demnitarii turci nu îngăduie a fi deranjaţi oricând. Gerald trecuse peste aceste obiecţii. Reşedinţa Marelui Amiral era situată în incinta Arsenalului. Energicele stăruinţe ale dragomanului, impulsionat de Gerald, avură efectul dorit; ofiţerul de serviciu de la poarta Arsenalului catadicsi să transmită mai departe mesajul. După o lungă aşteptare, care spori la culme nerăbdarea lui Gerald, Marele Amiral acceptă să-l primească.

De la poartă şi până la locuinţa Marelui Amiral, zidită pe malul nordic al Cornului de Aur, trăsura străbătu un adevărat oraş în care îşi desfăşurau activitatea şi locuiau peste cincizeci de mii de oameni.

Marele Amiral îl primi într-o încăpere de proporţii mijlocii, ce privea spre Stambul. Divane, covoare orientale, mozaicuri alcătuiau totuşi un decor mai puţin fastuos decât cel al seraiului de la Beşiktaş. Marele Amiral – temutul Kapudan Paşa – fusese altădată voinic, atletic. Vârsta lui îi încărcase însă muşchii cu grăsime, dându-i înfăţişarea unui urs înfăşurat într-o feregea de mătase. Barba scurtă şi deasă, părul ieşit în smocuri din nas şi din urechi, partea de jos a feţei prognată îi accentuau asemănarea cu patrupedul amintit.

În condiţii normale, Marele Amiral nu şi-ar fi întrerupt siesta spre a primi pe un ghiaur, fie el ambasador sau chiar domnitor al Ţării Româneşti. Imperiul Otoman era însă în grea cumpănă, iar Gerald Sunderland îi putea fi de folos. Marele Amiral ascultă deci cu multă atenţie şi bunăvoinţă vorbele lui Gerald, tălmăcite de dragoman.

— Sunt foarte mâhnit că nu vă pot servi personal, zise Marele Amiral. Jurisdicţia mea poliţienească se extinde numai asupra Galatei şi a cartierelor de pe versantul nordic al Cornului de Aur. Comandantul Artileriei, care mi-e bun prieten, are controlul asupra cartierelor Top-Hané şi Pera. Şeful poliţiei – Bostangi-Paşa – supraveghează cartierul seraiurilor imperiale şi ţărmurile Bosforului. Centrul Stambulului şi temniţa Yedi-Kulé cad sub autoritatea Marelui Aga al ienicerilor. Incidentul de care-mi vorbiţi pare să se fi petrecut

în zonele controlate de Bostangi-Paşa şi de Marele Aga al ienicerilor. Ancheta va cere timp... În ţara noastră, justiţia nu funcţionează prea repede... Până se va stabili că cei doi tineri turci de care vorbiţi sunt în realitate englezi sau francezi...

Gerald îşi îngădui să-l întrerupă, spre marea spaimă a dragomanului, uluit de o asemenea îndrăzneală.

— Comunicaţi Marelui Amiral, porunci el tălmaciului, că voi întrerupe tratativele cu reprezentanţii turci dacă eliberarea nepoţilor mei va fi întârziată. Totodată, voi sesiza şi ambasadele străine. Voi preveni şi pe Marele Vizir şi pe Reiss-Effendi.

Marele Amiral încreţi fruntea. Ghiaurul acesta era plin de cutezanţă. Îndrăznea să ameninţe. În alte vremuri l-ar fi arestat şi l-ar fi aruncat în închisoarea Arsenalului. Îşi stăpâni mânia.

— Transmite, dragomane, lui Effendi Sunderland făgăduiala mea că voi lua măsuri pentru rezolvarea grabnică a acestei afaceri. Îl rog să nu suspende discuţiile de la Arsenal.

Fără să se declare mulţumit de acest răspuns, Gerald salută scurt şi se retrase, urmat de dragomanul învineţit de frică.

* *
*

Yedi-Kulé...

Temniţa Celor Şapte Turnuri...

Fortăreaţă transformată în închisoare de stat.

Bastilia, Turnul Londrei, Închisoarea Plumburilor din Veneţia, Spielberg, sinistra puşcărie a Imperiului Austriac, fortăreaţa Piotr şi Pavel sunt lăcaşuri de odihnă în comparaţia cu Yedi-Kulé.

Cele şapte turnuri se ridică trufaşe spre cer, dominând zidurile gigantice ale fortăreţei, construite în formă de pentagon. În incinta centrală, adâncă şi umedă, şi întemniţaţii, şi temnicerii încearcă o senzaţie de asfixie. Scări strâmte, cu trepte tocite, urcă spre creneluri. O vegetaţie săracă, alcătuită din câţiva chiparoşi şi platani degeneraţi, umbreşte o moschee miniaturală şi piatra funerară a unui mare vizir gătuit într-una din celulele fortăreţei. Pe lespezile de piatră

se zăresc inscripţii greceşti săpate de ostaşii bizantini. Pe frontoanele porţilor se mai desluşesc încă urmele stemelor imperiale creştine.

Vulturii bizantini, cu aripile sfărâmate, veghează trişti asupra imenselor ziduri. Inscripţii latine, greceşti, româneşti, slavone pot fi găsite şi în celulele întunecoase, scobite în adâncuri. Prizonierii-ambasadori, ale căror ţări se aflau în război cu Imperiul Otoman, principi şi demnitari creştini, mari viziri, conducători de oşti, înalţi funcţionari ai Curţii, clerici, soldaţi, prizonieri politici mărunţi le lăsau spre ştiinţă posterităţii. Le ciopleau în blocurile de piatră, trăgând în acelaşi timp cu urechea la zgomotul de paşi ai temnicerilor, care trebuiau să-i târască în faţa gâdelui. Numai şerpii, şopârlele şi picurul apei care se prelingea prin crăpăturile bolţilor pierdute în beznă le mai ţineau tovărăşie.

Când le suna ceasul din urmă, prizonierii erau duşi spre sala sângelui. Acolo erau supuşi caznelor. Li se zdrobeau oasele, li se jupuiau fâşii de piele şi pe rănile deschise li se turna ulei fierbinte ori sare. Unii erau traşi pe roată, ori înfipţi în ţepi. Cei condamnaţi la moarte prin decapitare îşi aşezau capul pe un butuc înroşit de sânge închegat. Cu inima zvâcnind în piept, aşteptau icnitul călăului şi şuierul sabiei care avea să-i descăpăţâneze. Capul secţionat de trup era aruncat în puţul sângelui. Trupurile, aruncate în caverne, aveau să fie roase până la os şi mistuite de viermi, scorpioni, păianjeni şi şobolani, desprinşi cu întunericul veşnic de sub pământ.

Urletele celor care-şi dădeau sufletul în chinuri de neînchipuit erau înăbuşite de căluşul bolţilor grele, de care păreau să se ferească până şi ecourile.

În Yedi-Kulé pierise sultanul adolescent Osman al II-lea, după o luptă disperată cu cei patru călăi ai săi. Tot acolo fusese ucis Vodă Brâncoveanu cu toţi ai lui. Mânia padişahului nu făcea deosebire între principi şi cei mai neînsemnaţi rebeli. Capetele unora şi ale altora se rostogoleau cu acelaşi zgomot lugubru de oase spre puţul sângelui.

Peste gemetele întemniţaţilor, peste răcnetele celor supuşi la torturi, peste blestemele şi hohotele de plâns ale celor deznădăjduiţi se ridica în zori, în miez de zi şi în asfinţit glasul

muezinului, care din înaltul minaretului clama laolaltă cu alţi muezini din Asia, Africa şi Europa sacramentala formulă: „Alahu akbar; aşadi an la Ilaha ill' Allah; aşandú álla Mohamedan ras ull-Alah; haya alal s'salati; haya alal halah; Alahu akbar!" – Alah e mare; Alah e unic; Mohamed este profetul lui Alah; veniţi la rugăciune; veniţi să vă izbăviţi; Alah e mare!...

* *
*

Întemniţaţi într-o celulă subterană, Raymond şi Benjamin pierduseră socoteala timpului. Se scurse o zi, poate două. Acolo, sub pământ, domnea veşnic noaptea. Un opaiţ ardea într-o firidă săpată în piatră. Băieţii stăteau întinşi pe un aşternut de paie mucegăite care serviseră drept culcuş şi altor nenoroci ţi. Hainele le erau sfâşiate. Cu obrajii învineţiţi de lovituri, cu contuzii pe corp şi pe braţe, ajunseseră de nerecunoscut. După încăierarea de lângă fântână, evenimentele se desfăşuraseră cu furia şi repeziciunea unui uragan. Târâţi de ieniceri, străbătuseră o lume care gesticula furioasă şi se treziseră, la capătul unui adevărat calvar, în faţa unui turc bărbos, încruntat, cu veşminte brune, severe. Bărbosul le vorbise ceva pe limba lui, dar băieţii – după cum era şi firesc – nu pricepuseră o iotă. Căutaseră din ochi pe Panaiotis, care să explice turcului cum stăteau lucrurile, dar tânărul dragoman se făcuse nevăzut. Raymond şi Benjamin desluşeau în jur numai chipuri ostile, încruntate. Fuseseră apoi duşi, mai mult în ghionturi, într-o cetăţuie cu ziduri negre, înalte. Trecuseră printr-un labirint de culoare, luminate de făclii înfipte în suporturi de metal fixate în pereţi, coborâseră câteva scări în spirală şi în cele din urmă se pomeniseră îmbrânciţi într-o celulă neagră ca un mormânt. Un temnicer le adusese un opaiţ şi două blide cu un fel de ciorbă leşioasă şi împuţită ca nişte lături. Nici nu se atinseră de mâncare.

Erau atât de năuciţi de ceea ce li se întâmplase în ultimele ore, epuizarea lor nervoasă atinsese un asemenea grad, încât căzuseră într-un somn adânc. Se treziră la un moment dat, fără să poată aprecia cam cât timp dormiseră. Înflăcărarea lor belicoasă din ajun scăzuse la zero. Pentru Benjamin,

incidentele cu poliţia nu constituiau o experienţă nouă. Josh îl familiarizase cu o lume în care încălcarea legii intra în preocupările de toate zilele. Este adevărat că evenimentele de acum luaseră o întorsătură alarmantă. Raymond, în schimb, era uluit. Atotputernicia Sunderlandzilor devenise pentru el un mit. Arestarea unchiului său Robert şi acum întemniţarea sa îi tulburau concepţia pe care şi-o făurise despre această familie.

— Unchiul Gerald negociază cu turcii, iar poliţia lor ne aruncă în închisoare ca pe nişte borfaşi. Este de neînţeles.

— În primul rând, de unde vrei să ştie că suntem nepoţii lui?, replică Benjamin cu bun-simţ. Ei nu înţeleg vorbele noastre şi nici noi pe ale lor. Cât priveşte pe Panaiotis – care ar fi putut să lămurească lucrurile – s-a topit în neant.

— Să nu ne socotească spioni, opină Raymond. Ar putea să ne supună la torturi...

— Dacă ar vrea să ne smulgă mărturisiri, ar avea nevoie de interpreţi. Şi un interpret ar limpezi numaidecât situaţia. N-am făcut o crimă fiindcă am scărmănat puţin pe o bestie cu chip de om. Avea o mutră care cerea pumni, rosti Benjamin.

— Ce supărat trebuie să fie unchiul Gerald, zise Raymond. Să vezi ce-o se ne mai scuture după ce ne-o scoate de aici...

Dar timpul trecea fără ca Gerald să apară în postura unui „Deux ex Machina". Pentru băieţi minutele erau mai lungi decât orele. Iar orele căpătau proporţiile unor scurgeri de timp ce nu mai puteau fi cuprinse cu mintea.

Li se mai adusese de două ori ciorba aceea infectă, în care descoperiră nişte gândaci fierţi. Tovărăşia păianjenilor şi a unei şopârle, care-i privea dintr-un ungher cu ochii verzi şi ficşi ca de jad, nu era de natură să-i liniştească. Într-un rând se stinse şi opaitul. Rămaseră să dârdâie pe întuneric. Le era frig şi îi înfiora frica. Umezeala din celulă îi pătrunsese, în ciuda îmbrăcăminţii lor groase.

Imaginaţia lor crea fantasmagorii înspăimântătoare. Aveau senzaţia că tot felul de reptile îi înconjoară şi se pregătesc să-i devoreze. Groaza atinse proporţii de nebunie când deslușiră nişte puncte fosforescente care se mişcau în beznă. Înnebuniţi de spaimă, începură să zbiere spre a izgoni ceea ce

bănuiau ei că este o reptilă. Punctele fosforescente dispărură. Băieţii amuţiră. Răguşiseră. Abia după ce tăcură, îşi dădură seama cât era de grea şi de apăsătoare liniştea din jur. Aveau senzaţia că sunt îngropaţi de vii. Îşi auzeau propriile respiraţii, propriile bătăi de inimă. Stăteau strâns îmbrăţişaţi, de parcă în chipul acesta trupurile lor ar fi făcut scut împotriva duşmanilor nevăzuţi ce-i împresurau.

Paşi cadenţaţi răsunară pe lespezile de piatră ale coridorului. Veneau de undeva, de departe. Paşii se opriră în dreptul uşii. Băieţii se strânseră şi mai tare.

— Vin să ne execute, şopti Raymond.

— Să ne vindem scump viaţa, rosti bătăios Benjamin, sărind în picioare.

Cheia răsucită în broască făcu un zgomot metalic, sinistru. Uşa se deschise. În pragul ei apăru un gardian cu o torţă. Gardianul se uită la băieţi, ca şi când ar fi vrut să-i identifice, apoi se dădu la o parte, lăsând să intre un ofiţer, doi ostaşi înarmaţi cu flinte şi un individ bărbos cu un imens cauc şi cu un caftan amplu. Făclia arunca pe chipurile nou-veniţilor o lumină roşiatică, fioroasă.

La ordinul sec al ofiţerului, bărbosul se apropie de băieţi. Îi salută ducând mâna la buze, la frunte, la piept.

— Cum vă numiţi?, întrebă el în franţuzeşte.

Băieţii rostiră pe rând:

— Raymond de Beaulieu.

— Benjamin Sunderland.

Bărbosul spuse câteva cuvinte neînţelese ofiţerului, care înclină din cap în semn de încuviinţare. Bărbosul se întoarse spre băieţi.

— Vă rog să ne urmaţi.

În sala fântânilor din seraiul de la Beşiktaş, Gerald se plimba furios, într-un fel de pendulare sacadată, prin faţa lui Kir Pavlidi şi a trimişilor marelui amiral.

Benjamin şi Raymond stăteau deoparte, palizi, cu vânătăi pe faţă şi pe mâini, cu hainele orientale – pe care le mai purtau încă – sfâşiate jalnic.

— Tratamentul sălbatic aplicat nepoţilor mei constituie nu numai o încălcare flagrantă a drepturilor omului, a

privilegiilor acordate prin capitulaţii cetăţenilor Franţei şi Angliei, dar şi o gravă insultă adusă mie personal. Ce încredere mai pot avea în garanţiile guvernului dumneavoastră, când membrii familiei mele sunt trataţi ca nişte criminali, fiindcă au avut generozitatea să ia apărarea unei bătrâne maltratate de un ticălos în uniformă militară?

Trimişii marelui amiral se uitau nedumeriţi la dragomanul flotei aşteptând o explicaţie. Nu pricepeau graiul ghiaurului, dar înţelegeau din atitudinea şi gesturile sale că este mânios la culme. Când îi aduseseră pe cei doi băieţi de la Yedi-Kulé din porunca marelui amiral, se aşteptaseră să fie întâmpinaţi cu bucurie şi recunoştinţă. Necredinciosul acesta spurcat nu numai că nu le mulţumea, dar avea faţă de ei o purtare de neîngăduit.

Pavlidi tălmăci turcilor vorbele lui Gerald, străduindu-se să le îndulcească violenţele. Consternarea şi indignarea zugrăvite pe chipurile trimişilor marelui amiral îl înfiorară. Ultima frază rostită de Gerald îi tăie respiraţia.

— Mă tem că în actualele condiţii o continuare a tratativelor nu mai este posibilă.

Pavlidi clipi înspăimântat. Era sigur că tălmăcirea acestor cuvinte va dezlănţui din partea turcilor o reacţie cu urmări cumplite.

— S-a creat un climat impropriu unor discuţii rodnice, adăugă Gerald, care-şi recâştigase între timp calmul. Sunt nevoit să-mi scurtez şederea la Constantinopole. *Monsieur* Pavlidi, consider această întrevedere terminată. Comunicaţi colegilor dumneavoastră că nu-i mai reţin.

Turcii primiră cu penibilă uimire răspunsul lui Gerald. Îi frământa mânia. Ştiau că o încheiere fără succes a tratativelor le-ar atrage mari supărări. Padişahul i-ar face răspunzători şi i-ar pedepsi straşnic, aruncându-i prin cine ştie ce străfunduri ale Anatoliei.

După plecarea emisarilor marelui amiral, Raymond, care urmărise cu emoţie desfăşurarea furtunoasei întrevederi, se întoarse spre unchiul său.

— N-aş fi crezut, oncle Gerald, că pentru noi veţi adopta o asemenea poziţie, rosti el cu recunoştinţă.

Gerald îl privi câteva clipe. Se întrebă dacă n-ar fi preferabil să-i lase iluziile intacte. Se gândi însă că nepoții săi trebuiau crescuți în umbra unor principii deosebite, potrivnice moralei biblice, dar corespunzătoare misiunii pentru care erau pregătiți.

— Dragii mei, trebuie să înțelegeți un lucru, rosti el, încercând să fie persuasiv. Tratamentul la care ați fost supuși m-a durut și m-a indignat. Pățania voastră însă, redusă la adevăratele ei proporții, nu reprezintă decât un episod amuzant care mai târziu are să vă îmbogățească plăcut amintirile, dându-le un colorit exotic. Fapta voastră copilărească a provocat o ripostă exagerat de dură – ce-i drept – din partea autorităților turcești. N-ați fost însă niciodată în primejdie. Lucrurile s-au lămurit cu ușurință, după cum ați văzut și voi. Și acum să revenim la poziția pe care am adoptat-o. Am profitat de acest prilej ca să mă arăt grav ofensat, neîncrezător în garanțiile oferite: astfel voi putea pretinde turcilor concesiuni sporite. M-ați înțeles, nu-i așa?

Obrajii lui Raymond se învăpăiaseră. Buza de jos începuse să-i tremure. Soclul durat unchiului său se fisurase brusc.

„Băiatul acesta e prea sensibil, reflectă Gerald. Trebuie să-l dezbăr de acest cusur. Benjamin e mai realist. Mă privește cu o expresie ironică, ușor amuzată. M-a înțeles. Viața grea l-a oțelit. Cred că va corespunde misiunii pe care i-o pregătesc. Este mai apt unei șlefuiri cinice. Raymond are altă fire. L-am întristat. Îmi pare rău pentru el. În lumea afacerilor nu ai de ales. Trebuie să învingi sau să mori."

— Dragul meu Raymond, ia aminte la vorbele mele: Suntem preoții unei religii noi. Pe altarul acestei religii trebuie să aducem sacrificii, adeseori foarte grele și costisitoare. Câteodată ne sacrificăm pe noi înșine. Vezi tu, Raymond, în viață nu reușești folosindu-te de jumătăți de măsură. Numai fanaticii izbândesc. Cei care sunt convinși de infailibilitatea propriei lor cauze și care găsesc suficiente resurse lăuntrice spre a duce lupta până la capăt. Toți oamenii doresc o viață mai îmbelșugată, mai luminoasă. Nu au însă tăria să înfrunte dificultățile. Se descurajează ușor. Comoditatea, lenea, imposibilitatea de a se concentra îi fac să renunțe la luptă, să se

resemneze, să se cufunde în cea mai patentă mediocritate. Dârzenia este apanajul oamenilor superiori... Noi, dragul meu Raymond, trebuie să fim la înălțime. Să nu uiți că în vinele tale curge sângele Sunderlandzilor. Că tatăl tău a fost unul dintre ctitorii gloriei și opulenței Casei noastre. Pentru izbânda ei niciun efort nu este de prisos, niciun mijloc nu trebuie ocolit. Succesul ei este succesul nostru. Cred că m-ai priceput, nu-i așa?

Raymond clătină din cap.

— Ciudat! Și *Signor* Bardolino îmi făcea apologia fanatismului.

— Pe el, fanatismul l-a dus în temniță, rosti Benjamin.

Gerald zâmbi. Îi plăcuse remarca lui Benjamin. Se întoarse iar spre Raymond și îl privi în ochi.

— Când vrei să dărâmi un zid, nu te arunci cu țeasta în el. Rupi cărămidă cu cărămidă, până când ajungi la temelie. Lasă apa să cadă picătură cu picătură, fără încetare, și până la urmă vei găuri stânca. Destul pe ziua de azi. Ați trecut prin atâtea peripeții, încât aveți mai multă nevoie de o masă bună și de un pat moale decât de povețe, oricât de înțelepte ar fi ele.

Raymond și Benjamin ieșiră. Rămas singur, Gerald se apropie de fereastră. Dincolo de apele negre ale Bosforului se zăreau luminile tremurătoare ale Usküdarului. O oboseală stranie îi amorțea ființa.

„Câteodată mă simt atât de bătrân, de parcă secole mi-ar apăsa umerii și grumazul. Poate că m-am înhămat la un efort peste puterile mele... Poate... "

* *
*

Se trezi în zori, odihnit și bine dispus. Oboseala din ajun pierise. După micul dejun, Lafont îi prezentă ultimele rapoarte sosite de la Paris și Londra. Terminase lectura lor, când i se anunță vizita lui Pavlidi și a emisarilor marelui amiral.

— Au venit cu propuneri noi, se adresă Gerald colaboratorului său. Manevra de ieri a reușit. Să nu uit. Să-mi pregătești, te rog, material documentar asupra Eteriei. Vreau să-i cunosc bine pe cei cu care tratez. Aurul pus la bătaie de Pavlidi și

de prietenii săi mă îndrituieşte să cred că organizaţia lor reprezintă totuşi o forţă. Asemenea fonduri nu se încredinţează unor visători lipsiţi de seriozitate. Şi acum să ieşim în întâmpinarea osmanlâilor.

Gerald îşi primi vizitatorii într-una din sălile rezervate recepţiilor. Erau de faţă şi nepoţii săi, îmbrăcaţi de data aceasta în costume europene. Le pierise gustul de a se mai travesti în turci.

Emisarii marelui amiral îşi făcură o intrare solemnă. Purtau veşminte de ceremonie. Ofiţerii arborau uniformele sobre pe care Padişahul reformator voia să le impună întregii armate, în ciuda rezistenţei ienicerilor şi a musulmanilor conservatori. Pavlidi însoţea delegaţia. Marele dragoman al flotei aduse la cunoştinţa lui Gerald într-un limbaj pompos şi înflorit că Înălţimea Sa Sultanul Mahmud al II-lea, informat de silniciile la care fuseseră supuşi preacinstiţii Benjamin Sunderland şi Raymond de Beaulieu, găsise cu cale, în nemărginita sa înţelepciune, să ordone sancţionarea acestui abuz de putere şi să oblige pe cei în cauză să ofere satisfacţia cuvenită ilustrului reprezentant al Casei Sunderland.

Pavlidi şi membrii delegaţiei se dădură la o parte lăsând să treacă un arap de statură herculeeană, ce purta pe braţe o mare tavă de argint, cu un obiect rotund acoperit cu un şal de mătase purpurie. Arapul se opri în faţa lui Gerald. Puse un genunchi în pământ şi întinse tava. Şeful delegaţiei turceşti se desprinse din grup şi cu un gest brusc smulse şalul purpuriu, lăsând să apară un cap retezat, cu obrajii supţi de sânge, cu ochii dilataţi, cu buzele vinete deschise într-un rânjet.

Gerald tresări. Auzi ca prin vis glasul lui Benjamin rostind aproape în şoaptă:

— Ienicerul!

Însoţitorii lui Gerald, cu excepţia lui Lafont – personificarea impasibilităţii – se uitau uluiţi la capul tăiat, adus pe tavă.

Pavlidi declară că este interpretul Marelui Amiral, al lui Bostangi Paşa şi al Marelui Agă al Ienicerilor, care-şi prezentau scuze formal.

— Înălţimea Sa Sultanul Mahmud al II-lea consideră că ofensa adusă ilustrului său oaspete a fost spălată şi doreşte

ca incidentul să fie definitiv închis. Continuarea tratativelor devine astfel posibilă. Înălţimea Sa Sultanul Mahmud al II-lea apreciază că încheierea cât mai grabnică a discuţiilor ar folosi ambelor părţi. În ceea ce îl priveşte, a ordonat Marelui Amiral şi consilierilor acestuia să ajungă la o înţelegere neîntârziată cu reprezentanţii Casei Sunderland.

Gerald înţelese că sub această formulă diplomatică Sultanul Mahmud îşi ascundea iritarea, primejdioasă nu numai pentru propriii săi supuşi, dar şi pentru interlocutorii lor occidentali. Când te afli în cuşca tigrului şi vrei să faci pe îmblânzitorul, trebuie să îmbini prudenţa cu îndrăzneala, calmul cu permanenta suspiciune, nepăsarea aparentă cu vigilenţa. Gerald ştia că în această situaţie arma cea mai puternică era *bluff*-ul. Mulţumi padişahului pentru înalta sa bunăvoinţă şi îşi exprimă speranţa că un acord va fi încheiat în curând.

Tratativele reintrară pe făgaşul normal. Toţi cei interesaţi se prefăcură a uita incidentul. Singurul păgubit rămăsese bietul ienicer, care plătise cu viaţa împăcarea celor mari.

* *
*

Urmară iarăşi zile de muncă febrilă. Pe lângă discuţiile de la Arsenalul Flotei, Gerald trebuia să rezolve, de la distanţă, tot felul de complicaţii intervenite în desfăşurarea activităţii Casei Sunderland din vestul Europei şi din America. În Anglia, promotorii reformelor sociale, în frunte cu Bentham, Hume, Francis Burdett, lordul John Russell, Robert Peel, preconizau o serie de legi menite să protejeze muncitorimea industrială. În cercurile competente se filtra ideea unei legi care să asigure libertatea coaliţiilor muncitoreşti. Gerald se temea de reformele care încurajau grevele şi spiritul de independenţă al lucrătorilor faţă de patroni. În Franţa, ducele de Richelieu, şeful guvernului, încerca zadarnic să realizeze un echilibru între forţele reacţionare şi tabăra democrată. Conspiraţiile, atentatele, tulburările politice se ţineau lanţ, creând o atmosferă improprie dezvoltării comerţului şi industriei. Ministrul de finanţe suspendase temporar plata armamentului furnizat de uzinele

Sunderland, sub pretextul aceleiaşi crize endemice, care bântuia viaţa economică a ţării. De la Viena soseau ştiri îngrijorătoare, potrivit cărora un grup de bancheri cu puternice resurse, printre care Hönigsberg, Arnstein şi Herz, pregăteau o lovitură împotriva ultimului împrumut lansat de Casa Sunderland în folosul statului austriac. Gerald se întreba dacă Wolff-Rosenberg nu făcea parte din acest complot. Veştile din Statele Unite erau şi mai alarmante. Opinia publică americană intrase în fierbere din cauza pretenţiilor Rusiei – cristalizate într-un ucaz al ţarului – care rezerva vaselor monopolul comerţului şi al navigaţiei pe coasta de nord-est a Pacificului, până la 51° latitudine nord. Elementele extremiste de la Washington propovăduiau pe faţă un război cu Rusia. Aceste complicaţii nu conveneau lui Gerald, care se pregătea să facă o vizită la Sankt Petersburg în vederea încheierii unor contracte comerciale de lungă durată.

Primea veşti îmbucurătoare, dar mai puţine la număr decât cele proaste. În Anglia, oamenii politici care preconizau o îmbunătăţire a relaţiilor comerciale cu America duceau o campanie energică atât pentru suprimarea învechitului „Act de Navigaţie", promulgat în secolul al XVII-lea, cât şi pentru abrogarea legilor care împiedicau exportul de maşini şi ieşirea din Anglia a muncitorilor cu o înaltă calificare. Richard Sunderland dusese o luptă grea pentru atingerea acestor obiective, dar nu apucase să le vadă împlinite.

Gerald ceruse să i se amenajeze un cabinet de lucru într-o încăpere din serai, şi acolo veghea uneori până în zori, rezolvând corespondenţă, calculând lovituri de Bursă, întocmind dosare cu instrucţiuni pentru colaboratorii săi din celelalte capitale ale lumii. În ciuda grijilor care-l asaltau, păstra în permanenţă o mască de un calm olimpian. Doar în prezenţa lui Lafont lepăda uneori această mască.

— Numai veşti rele!, exclama el lovind cu dosul palmei documentele împrăştiate pe masa de lucru. Grevă la Cardiff, grevă la Nantes, grevă la New Shenectady, suspendarea de plăţi din partea guvernului francez, suspendare de plăţi la

Neapole, la Madrid... Le-am furnizat arme şi acum întârzie sau refuză pur şi simplu să le plătească.

— În ceea ce priveşte Neapole, ar fi o explicaţie, răspunse Lafont. Guvernul actual, impus de austrieci, refuză să recunoască datoriile contractate de carbonari, în scurta lor guvernare asupra Regatului Celor Două Sicilii. Iar spaniolii au intrat într-o criză economică atât de gravă, încât mă întreb dacă n-au să moară cu toţii de foame. Cât despre francezi, vom găsi noi o formulă spre a-i obliga să-şi respecte angajamentele.

Într-una din nopţi îşi făcu şi Pavlidi apariţia. Dragomanul flotei avea faţa descompusă. Buzele şi mâinile îi erau agitate de un tremur nestăpânit. Îşi umezea necontenit cu limba buzele groase, senzuale.

— Mi-aţi îngădui să vă vorbesc între patru ochi?, îi şopti Pavlidi.

Gerald îşi concediase secretarii. Lafont se retrase discret.

— Luaţi loc, *Monsieur* Pavlidi, îl îndemnă amfitrionul. Doriţi un pahar cu apă?

— Nu, mulţumesc, rosti dragomanul flotei, lăsându-se să cadă pe un divan. Scoase de la brâu câteva mesaje. Acum câteva ore am primit scrisorile acestea prin intermediul ambasadorului Rusiei. Sunt semnate de generalul Ipsilanti şi adresate eforilor de la Constantinopole. Ne înştiinţează că este împuternicitul unei „autorităţi respectabile", adică al Ţarului Alexandru, şi că a luat conducerea revoluţiei, menită să răstoarne jugul turcesc. Ne îndeamnă să trecem la acţiune.

Dragomanul îşi duse mâna la piept spre a-şi potoli parcă bătăile precipitate ale inimii.

— Să vă citesc un pasaj, adăugă el, scoţând din haină o pereche de ochelari pe care şi-i plasă cu nervozitate pe nas. „Îmbarcaţi şi salvaţi familiile voastre, invocaţi providenţa, chemaţi pe toţi bravii voştri compatrioţi; focul să mistuie capitala. Îndemnaţi marinarii greci să pună stăpânire pe arsenal. Căutaţi prin toate mijloacele să-l capturaţi pe Sultan în momentul când se va duce la incendiu. Faceţi să răsune vocea patriei! Arboraţi drapelul naţional!"

Pavlidi îşi şterse cu batista fruntea transpirată.

— Dumnezeu să mă ierte, dar am impresia că Ipsilanti nu e în toate minţile. Ne cere să pornim lupta aici, la Constantinopole, când noi nu avem încă arme.

— În două săptămâni le veţi avea, zise Gerald.

— Dar până atunci ce facem? Într-alt mesaj confidenţial mă informează că Ţarul şi Capo Distria îl sprijină din umbră şi că la momentul oportun armatele ruseşti vor trece Prutul spre a da ajutor răsculaţilor greci.

— Mă îndoiesc că Ţarul, unul dintre campionii Sfintei Alianţe, va sprijini o acţiune revoluţionară îndreptată împotriva ordinii politice actuale din această parte a lumii. În sprijinul afirmaţiei lui Ipsilanti există un singur argument. Duşmănia seculară dintre ruşi şi turci.

— Ruşii sunt departe, turcii se află însă aici, replică Pavlidi, căutând prin vraful de scrisori una care îl interesa îndeosebi. Iată, în mesajul acesta, un corespondent din Vidin mă încunoştinţează că la Galaţi şi la Iaşi turcii au fost masacraţi. Vă daţi seama că aceste acte vor dezlănţui fanatismul musulman? Că turcii vor trece la represalii împotriva unei populaţii neînarmate? Ipsilanti uită că situaţia de la Constantinopole nu se potriveşte cu cea din Moreea, unde cincizeci de mii de musulmani trăiesc în mijlocul a patru sute de mii de creştini. Acolo răsculaţii, în majoritate marinari deprinşi să lupte, au toţi sorţii de izbândă. Aici la Constantinopole suntem o mână de greci neînarmaţi în mijlocul unui ocean de musulmani. Cel mai neînsemnat act de insubordonare din partea noastră va fi urmat de represalii cumplite. Ipsilanti a declanşat revoluţia prea devreme.

Gerald îl privea gânditor. Agitaţia lui Pavlidi era justificată. Întreaga lui familie se afla în Fanar.

— Vă temeţi, desigur, pentru existenţa soţiei şi copiilor dumneavoastră... Aş putea să-i evacuez pe unul din vasele mele.

— Dacă va mai fi timp, rosti Pavlidi posomorât. De câteva zile toate mişcările mele sunt supravegheate. Am impresia că şi casa mea este sub observaţie. Am îndrăznit să vin la dumneavoastră fiindcă relaţiile noastre oficiale sunt de aşa natură, încât vă pot vizita oricând în interes de serviciu.

Dragomanul îşi îngropă capul în palme.

— Dacă ruşii nu ne sprijină, suntem pierduţi.

— Aţi luat legătura cu Stroganov?

— Şi ambasada Rusiei e supravegheată. Dacă aş fi văzut intrând acolo, mi-aş semna sentinţa de moarte. Mesajele le-am primit pe căi deturnate.

Gerald îşi plimbă degetele peste înfloriturile de metal ale unui vas cizelat cu măiestrie.

— Mâine seară sunt invitat la ambasada rusă. Am să încerc să stau de vorbă cu Stroganov. Poate că voi reuşi să aflu ceva.

Dragomanul se ridică anevoie de pe divan. O oboseală grea, de plumb, părea să-i apese umerii.

— V-aş rămâne recunoscător.

Îşi luă rămas-bun şi părăsi încăperea târându-şi picioarele.

Rămas singur, Gerald îşi turnă un pahar de whisky. Îl dădu peste cap. Şi el se simţea obosit. Mai mult o oboseală nervoasă decât fizică. La douăzeci de ani, energia consumată de eforturile cele mai grele se reface repede. Tinereţea găseşte resurse inimaginabile spre a înlătura urmele oboselii. Mişcarea în aer liber, veselia reconfortantă a prietenilor, muzica, dragostea unei femei, dansul, vinul, chiar jocul de cărţi sunt tot atâtea plăceri care dau farmec şi stimulează viaţa. În ciuda puterii şi a averilor sale, Gerald nu se putea bucura din plin de niciuna din aceste plăceri. Ocupaţiile îl mânau din ţară în ţară, din oraş în oraş. Peisajele le gusta din mersul rapid al trăsurii. Sediile băncilor Sunderland, palatele guvernamentale şi locuinţele câtorva notabilităţi unde era invitat constituiau singurele puncte obligate de trecere prin metropolele respective. Nu avea timp să viziteze centrele de atracţie, să se extazieze în faţa monumentelor, a comorilor de artă. Îşi pierduse şi prietenii. Înainte de a deveni şeful Casei Sunderland petrecea nopţi întregi în compania tinerilor de vârsta lui. Acum, cei care-l înconjurau nu vedeau în el decât o sursă de eventuale avantaje materiale. Femeile se arătau şi mai interesate, oferindu-se numai în speranţa unor cadouri scumpe. Gerald nu le înşela aşteptările. Le oferea blănuri şi

bijuterii, dar în fond le disprețuia. De altfel, aceste aventuri erau puține la număr și lipsite de durată. Elisabeth, deși constituise o excepție, nu jucase un rol prea însemnat în viața lui. În dragoste, Gerald nu era capabil de acea statornicie nezdruncinată de care tatăl său dăduse dovadă în relațiile cu Andreea. Poate că nu întâlnise încă femeia visurilor lui. Poate că nici nu avea să o întâlnească vreodată. Vinul, masa verde, cursele de cai nu-l ispiteau. Nu le respingea, fiindcă ar fi fost puritan. Îl dezgustase însă pilda fratelui său mai mare, care ajunsese o ruină din cauza băuturii. Jocurile de noroc nu-l atrăgeau, pentru că nu concepea să se lase la cheremul hazardului. Rărise până și acele tainice orgii pariziene, care constituiau supapa de siguranță a temperamentului său extrem de complex. Gerald ajunsese să-și pună tot mai des o întrebare, care rămânea însă fără răspuns. Își făcuse un instrument din Casa Sunderland, sau el ajunsese un instrument în ascensiunea acestei Case? Cert este că dispunea de o putere economică formidabilă, dar că propriile lui satisfacții erau disproporționat de mici față de intensitatea eforturilor depuse în cadrul activității sale profesionale.

Recepția de la ambasada Rusă nu constituia pentru el un prilej de destindere. Răspundea la invitația contelui Stroganov fiindcă socotea necesar să se documenteze asupra acestui personaj și a intențiilor Rusiei. Lumea care-și dădea întâlnire în saloanele ambasadei nu-l amuza. Găsi acolo aceiași indivizi scorțoși, fals amabili, fals blazați și de un snobism dezgustător, care populau saloanele tuturor ambasadelor, fără excepție. Dacă n-ar fi zărit, printre draperiile ce acopereau parțial ferestrele, luminile Esküdarului și apele argintate de lună ale Bosforului, s-ar fi putut crede la Paris sau la Madrid, la Berlin sau la Londra. Această impresie era întărită și de faptul că niciun turc nu se afla printre invitați. Ca și în recent răposata republică a Veneției, autoritățile nu tolerau contactele directe între propriii supuși și corpul diplomatic străin.

Față de Gerald, contele Stroganov se arătă un perfect amfitrion, acordându-i onorurile cele mai mari. Întreg corpul diplomatic acreditat la Constantinopole se afla de față. Toți ținuseră să participe la această recepție, care promitea

elemente de mare senzaţie. Ambasada Imperiului Ţarist era considerată drept o oficină a răscoalei greceşti. Aici se puteau culege informaţii preţioase, aşteptate cu nerăbdare în capitalele Europei.

Prezenţa tânărului şef al Casei Sunderland sporea interesul oaspeţilor. Acest personaj, care se impusese de curând ca un factor determinant în lumea marii finanţe şi a marii industrii, trebuia privit şi analizat de aproape.

După un supeu de un înalt rafinament, demn de reputaţia unui modern Lucullus, pe care şi-o stabilise necontestat Stroganov, invitaţii avură prilejul să-şi desăvârşească digestia dansând valsuri vieneze, gavote şi cadriluri.

Contele Stroganov manevră astfel să se retragă într-un salonaş numai în compania lui Gerald. Câţiva secretari de ambasadă, instruiţi din timp, rămaseseră să facă de pază la uşă, spre a împiedica – printr-o formulă elegantă – intrarea inoportunilor.

Contele Stroganov avea înfăţişarea tipică a unui *bon-viveur*, preocupat numai de plăcerile lumeşti. Sub această mască, ascundea însă o fire calculată, o fineţe diplomatică şi o inteligenţă deasupra acelui nivel mediu caracteristic majorităţii diplomaţilor de carieră, intraţi în rândurile acestui corp mai mult datorită titlurilor de nobleţe, jocurilor de relaţii şi influenţelor de culise decât meritelor personale.

Ambasadorul îşi trată oaspetele cu un „Tokai 1772".

— Această sticlă este ultima dintr-un lot oferit bunicului meu de răposata Împărăteasă Maria-Theresa, explică el.

— Apreciez această onoare, *Monsieur l'Ambassadeur*, replică Gerald curtenitor. Degustă vinul. E într-adevăr minunat, adăugă el. Sper să am prilejul de a vă oferi la Paris un vin asemănător din pivniţa mea personală.

— Voi face un drum până la Paris numai pentru plăcerea de a fi oaspetele dumneavoastră, se înclină Stroganov.

După acest schimb de complimente, discuţia alunecă pe nesimţite spre Constantinopole şi spre evenimentele politice de ultimă oră. „Pe nesimţite" este un fel de a zice. Ambasadorul mutase discuţia cu diplomatic tact spre ţărâmurile Bosforului. Gerald îşi dăduse seama de manevrele

verbale ale gazdei, dar se pretase jocului, îngăduind docil această deplasare de la subiectele frivole la problemele arzătoare ale zilei.

— Vizita dumneavoastră la Constantinopole a fost urmărită cu interes de cancelariile europene, rosti Stroganov.

— Mă flataţi, *Monsieur l'Ambassadeur*. Am descins la Constantinopole ca un simplu particular. Eram dornic să admir splendorile străvechiului Bizanţ.

Amfitrionul suspină, ridicând mâinile în semn de adânc regret.

— Din nefericire, străvechiul Bizanţ, focar al ortodoxismului creştin, nu mai este astăzi decât o umbră a trecutului. Semiluna străluceşte pe domurile Sfintei Sofia. N-ar fi însă exclus să fim în curând martorii unei reînvieri a Bizanţului creştin. Evenimentele pe care le trăim...

Lăsă fraza neterminată.

Gerald nu se grăbi să o completeze cu vreun comentariu.

— Sud-estul Europei pare să se afle în preajma unor mari transformări, adăugă după un răstimp ambasadorul.

Gerald înclină din cap, manifestându-şi astfel acordul cu sensul frazei ambasadorului. Nu rosti însă niciun cuvânt care să-l angajeze mai adânc pe acest tărâm.

— Unele cercuri guvernamentale turceşti nu se sfiesc să lase a se înţelege că Imperiul Otoman aşteaptă rezultate palpabile de pe urma discuţiilor purtate cu reprezentanţii Casei Sunderland.

Pe chipul lui Gerald apăru expresia unei prefăcute consternări.

— Discuţiile au doar un caracter informativ. Tatonări de o parte şi de alta.

Ambasadorul hotărî să treacă făţiş la atac.

— Nu-mi îngădui să vă contrazic. S-au săvârşit însă unele indiscreţii. Datorită lor am putut afla că încheierea unui contract între guvernul turc şi Casa Sunderland, referitor la înzestrarea forţelor armate otomane cu armament modern, este iminentă.

Gerald ridică din umeri. Gestul său nu dezmintea, nici nu confirma spusele ambasadorului. Stroganov cunoştea însă un

dicton latin: tăcerea implică recunoaştere. Era deci un punct câştigat.

— Ţara mea nu ar vedea cu ochi buni înarmarea turcilor astăzi, când creştinătatea pare a se pregăti să-şi recâştige prin luptă poziţiile pierdute în sud-estul Europei.

Gerald socoti că era cazul să treacă la contraatac.

— Să jucăm cu cărţile pe masă, *Monsieur l'Ambassadeur*. Sunt om de afaceri – nu diplomat. Vă referiţi, desigur, la iminenţa unei răscoale creştine în cuprinsul Imperiului Otoman. Semnele premonitorii se şi văd. Trecerea unui general rus – mă refer la Alexandru Ipsilanti - în fruntea insurecţiei pare să indice că în spatele acestei mişcări se află armata rusească.

— Să nu anticipăm, replică ambasadorul, alarmat de întorsătura pe care ameninţa să o ia discuţia.

— Ce anume? Intervenţia rusească?

— Rusia nu şi-a luat angajamentul să intervină în sprijinul răsculaţilor greci.

— Generalul Ipsilanti a făcut afirmaţii categorice, angajând pe ţar.

Ambasadorul aspiră adânc, spre a-şi asigura un timp de gândire.

— Sunt autorizat să dezavuez afirmaţiile generalului Ipsilanti.

— Oficial. Dar oficios?

— Şi oficial, şi oficios.

— Ce aveţi de spus atunci despre răscoala din Ţara Românească? Şeful ei, Tudor Vladimirescu, este de asemenea ofiţer în armata rusească.

— A fost, dar nu mai este. Ca şi Ipsilanti, Vladimirescu a lăsat să se înţeleagă că „răscoala sa este încuviinţată de curtea de la Sfântul Petersburg şi nu este dezaprobată de cea de la Viena". Recent am primit de la Sankt Petersburg un mesaj care lămureşte această chestiune. Sunt autorizat să declar că „puterile aliate" – Imperiul Rus şi Imperiul Austriac – sunt hotărâte să se împotrivească răului în măsura mijloacelor lor respective, că locotenentul Vladimirescu este degradat din calitatea de cavaler al unuia din ordinele militare ruse şi că nu mai posedă niciun titlu la protecţia Maiestăţii Sale

Imperiale". Textual, *Monsieur le Duc*. Pot să adaug că, în urma acestei precizări, boierii din Ţara Românească şi din Moldova s-au desolidarizat de acţiunea lui Vladimirescu. Mulţi dintre ei au şi fugit în Austria. Maiestatea Sa Imperială a mai declarat că „este gata să combată revoluţia dacă aceasta ar cuprinde principatele şi că autorizează guvernământul Ţării Româneşti să ceară intervenţia trupelor turceşti".

— Atunci nu văd de ce Maiestatea Sa Imperială ar fi ostilă înzestrării cu armament modern a forţelor militare turceşti de către Casa Sunderland?

Ambasadorul schiţă un gest de nerăbdare.

— Rusia s-a ridicat întotdeauna în apărarea lumii creştine impilate de Semilună. În cazul acesta însă, nu putem acţiona, deoarece suntem legaţi de Sfânta Alianţă...

Stroganov făcu o pauză. Părea să cântărească oportunitatea unor indiscreţii voite.

— Am să fiu sincer cu dumneavoastră, *Monsieur le Duc*. Maiestatea Imperială nu se poate pune în fruntea unei mişcări revoluţionare. Ar fi însă posibil să intervină în sprijinul răsculaţilor dacă s-ar crea în Imperiul Otoman o „situaţie imperioasă şi ireparabilă", reţineţi formula „imperioasă şi ireparabilă". Cu alte cuvinte, dacă s-ar ivi o stare de anarhie generală care să scape de sub controlul guvernului otoman. În cazul acesta, şi numai în acesta, Maiestatea Sa Imperială „ar putea să intervină ca un restaurator al ordinii", fiind învestit cu această misiune de însăşi Sfânta Alianţă, aşa cum s-a întâmplat cu Austria, care a fost împuternicită la Laibach să intervină *manu militari*, spre a înăbuşi revoluţia din Regatul Celor Două Sicilii. Dacă represaliile turcilor ar supune popoarele creştine, ar avea toate motivele să ia apărarea acestor popoare. Sper că m-aţi înţeles.

— V-am înţeles pe deplin, *Monsieur l'Ambassadeur*. Şi eu am să fiu deschis faţă de dumneavoastră. Voi contribui la crearea acelei „situaţii imperioase şi ireparabile", cum o numiţi dumneavoastră. Am posibilitatea să vă informez că am şi luat măsuri pentru furnizarea de armament răsculaţilor greci. Sper să fiu curând în măsură să distribui arme şi românilor, şi sârbilor.

— Nu pot decât să vă laud pentru această inițiativă, *Monsieur le Duc*. Cum rămâne însă cu tratativele purtate de dumneavoastră cu turcii?

Gerald zâmbi fin.

— Colaborând pe față cu turcii, am posibilitatea să acționez pe teritoriul Imperiului Otoman fără să trezesc bănuielile autorităților. Prezența oamenilor mei capătă o justificare. Cred că m-ați înțeles, nu-i așa?

— Pe deplin, *Monsieur le Duc*. Voi raporta la Sankt Petersburg convorbirea aceasta.

În realitate, nici Gerald, și nici Stroganov nu erau convinși de integritatea morală a motivelor invocate. Înapoia considerentelor umanitare se ascundeau interesele cele mai ascuțite. Pentru moment însă interesele acestea coincideau, ceea ce era esențial.

Gerald își aminti de Pavlidi și de temerile justificate ale acestuia.

— Nu credeți, *Monsieur l'Ambassadeur,* că grecii din Constantinopole vor avea de suferit represalii din partea turcilor? Dispuneți de mijloace spre a-i apăra?

— Dacă s-ar ivi o astfel de situație, n-aș putea decât să protestez verbal. Numai dacă Sfânta Alianță ar constata că este cazul să treacă la măsuri directe, aș trece și eu de la protestele platonice la acțiuni mai concrete. Generalul Ipsilanti s-a grăbit, *Monsieur le Duc*. A săvârșit imprudențe regretabile. De pe urma lor vor avea de suferit și grecii, și românii, și sârbii...

Gerald părăsi îngândurat ambasada. Temerile lui Pavlidi erau mai mult decât întemeiate. Nu numai grecii din Fanar, ci și întreaga populație creștină din Constantinopole se aflau în mare primejdie.

În dimineața următoare participă la o ședință a consiliului amiralității, prezidată de Tuglut Pașa, comandantul Arsenalului. Spre surprinderea sa, Pavlidi nu se afla de față. Funcția de dragoman o îndeplinea un grec cu mutră de călugăr. Prototipul lui Tartuffe. Atitudine supusă, smerită, fraze siropoase, rostite abia șoptit, gesturi timide. Ochii plecați, ascunși sub franjurile sprâncenelor asemănătoare unor

miriapode, aveau însă scăpări de o viclenie repede stinsă. Îl chema Nikos Papastratos. Era uscat ca un sfânt din icoanele bizantine.

Gerald ceru îngăduința să studieze prin propriii săi emisari situația vămilor din Principatele Române, spre a-și face o idee mai precisă asupra garanțiilor oferite de turci. Tuglut Pașa se consultă cu sfetnicii săi, apoi se declară gata să-i pună la dispoziție o escortă militară și delegați ai ministerului de finanțe și ai vămilor, care să însoțească emisarii desemnați de Gerald Sunderland. În cursul aceleiași ședințe fu semnat un acord preliminar, care stabilea furnizarea unui prim lot de tunuri necesare flotei militare otomane. Modalitatea definitivă a plăților avea să fie hotărâtă ulterior.

După-amiază, Pavlidi își făcu apariția la reședința lui Gerald. Dragomanul flotei era de nerecunoscut. Agitația sa din ajun lăsase locul unei deprimări de rău augur. Părea să aștepte cu resemnare loviturile destinului.

— Ar trebui să fiu bucuros fiindcă a sunat ceasul începerii luptei, rosti el posomorât. Am așteptat momentul acesta ani de-a rândul. M-am zbătut pentru pregătirea lui, am făcut sacrificii... Acum însă mi-e teamă. Firea omenească e slabă, *Monsieur le Duc*. Dacă aș fi fost singur, aș fi privit poate altfel lucrurile. Am însă familie. Mă gândesc la soția, la copiii, la părinții mei... Nu îndrăznesc să-mi închipui ce îi poate aștepta... Astăzi de dimineață, când am intrat în sala Consiliului amiralității, ofițerii turci aflați în conferință au încetat brusc să mai discute. M-au privit ciudat. S-ar fi zis că voiau să-mi citească în suflet. Tuglut Pașa m-a poftit să-i întocmesc de îndată un raport detaliat asupra discuțiilor purtate cu dumneavoastră. Era un pretext ca să mă expedieze din sala Consiliului. Aveau probabil de pus ceva la cale și prezența mea îi stingherea. Cred că au bănuieli în privința persoanei mele. Mi-a trebuit o mare doză de curaj ca să vin la dumneavoastră. Mi-am pregătit și o justificare, în cazul că mi s-ar pune întrebări. V-am vizitat spre a vă solicita unele lămuriri necesare întocmirii raportului cerut de amiralitate. S-ar putea să nu ne mai vedem, *Monsieur le Duc*. Înainte de a veni la dumneavoastră, am trecut pe la Ion Kallimaki. Nu

l-am găsit acasă. Fusese chemat la Sublima Poartă. Toţi ai lui sunt înfricoşaţi. Ca şi ai mei, de altfel.

Gerald îl întrerupse.

— Întreaga dumneavoastră familie se află reunită la Constantinopole?

Dragomanul flotei înclină afirmativ din cap.

— De ce nu-i evacuaţi într-un loc sigur? În străinătate, de pildă?

— Dragomanii sunt supuşi unor restricţii aspre, *Monsieur le Duc*. Familiile noastre chezăşuiesc buna noastră credinţă.

Gerald îi oferi un pahar de vin cu *Tokay*.

— Aveţi nevoie de un reconfortant, *Monsieur* Pavlidi.

Dragomanul înclină din cap, luă paharul şi îl goli din câteva înghiţituri.

— Aveţi dreptate. Face bine.

— Mai doriţi unul?

— Mulţumesc, nu. Voiam să mai discut cu dumneavoastră o chestiune, *Monsieur le Duc*. Transporturile de arme pe care vi le-am achitat vor fi predate într-un punct situat în largul insulei Hydhra din sud-estul Moreei. Agenţii dumneavoastră vor lua legătura cu neguţătorul de covoare Mandakas. Acesta le va da coordonatele locului de întâlnire cu navele noastre, precum şi cuvintele de recunoaştere. Mandakas poate fi găsit oricând la magazinul său de covoare din Bazar. Vă puteţi bizui pe el.

— Şi dacă i se întâmplă ceva lui Mandakas?

— Mandakas e asociat cu un anume Abu Ibn Daud, arab care lucrează pentru noi şi care se bucură de toată încrederea şefului poliţiei. Un amănunt. Tatăl lui Daud a fost creştin renegat. Şi cu aceasta, rolul meu încetează. Pot îndrăzni să vă mai cer un strop de vin?

— Cu plăcere. Vom ciocni împreună pentru succesul cauzei dumneavoastră, zise Gerald.

Băură vinul. Pavlidi suspină ceva mai liniştit.

— Acum, Dumnezeu să ne ajute. Lui îi încredinţăm sufletele noastre.

— Şi rolul meu la Constantinopole se va încheia în curând, spuse Gerald. Zilele acestea sper să plec la Sankt Petersburg.

În drum, am să fac halte la Bucureşti şi la Iaşi. Operaţia voiam s-o încredinţez unor subalterni, dar o voi executa personal.

Dragomanul flotei se ridică să plece.

— Duminica viitoare, noi, ortodocşii, sărbătorim Sfintele Paşti. Soţia mea şi cu mine v-am rămâne recunoscători dacă aţi binevoi să cinstiţi cu prezenţa dumneavoastră şi a nepoţilor dumneavoastră praznicul nostru de Paşte. Vom ciocni câte un ou roşu, potrivit datinei.

Gerald se înclină.

— Cinstea va fi pentru mine, *Monsieur* Pavlidi. Încă ceva. Nava „The Black Swan" a Casei Sunderland, acostată la Top Hané, se află la dispoziţia dumneavoastră şi a familiei dumneavoastră. În caz că veţi socoti necesar să părăsiţi intempestiv Constantinopolul, oamenii mei vor găsi mijlocul să vă îmbarce fără ştirea turcilor.

* *
*

Gerald nu avea de unde să ştie că în seara aceea strânsese pentru ultima oară mâna dragomanului flotei.

A doua zi de dimineaţă făcu o vizită Marelui Amiral. Îl vesti că se va deplasa personal în Valahia şi Moldova, spre a se documenta la faţa locului asupra garanţiilor oferite de Imperiul Otoman. Charles Lawrence şi Jean François Poussin aveau să rămână la Constantinopole în calitate de reprezentanţi permanenţi ai Casei Sunderland.

Marele Amiral, impresionat de hotărârea lui Gerald şi temându-se că garanţiile oferite ar putea să pară insuficiente, datorită în special condiţiilor din Principate, se grăbi să ofere compensaţii în Asia Mică sau eventual în Egipt.

Gerald aprecie concesiile sporite ale Marelui Amiral ca un semn suplimentar de slăbiciune al Imperiului. Sultanul Mahmud era evident dispus să accepte condiţii şi mai grele în schimbul armamentului şi al împrumutului de care ţara sa avea atâta nevoie.

În cursul acestei întrevederi, acelaşi servil şi eficient Nikos Papastratos jucă rolul de tălmaci.

Sosi în sfârşit şi Duminica Paştilor. Gerald fixase data plecării sale pentru lunea următoare. Ţinuse să răspundă

la invitația lui Pavlidi. Praznicul acesta pascal, cu datinile lui pitorești atât de lăudate, îi stârnise curiozitatea. Dimineața calmă și senină vestea o zi minunată. Gerald se trezi din somn într-o dispoziție sufletească deosebit de bună. Perspectiva călătoriei pe care avea s-o facă în Principate și în Rusia Țarilor îl încânta. Șederea la Constantinopole nu-i rezervase plăceri estetice substanțiale. Nu avusese nici măcar timpul să viziteze monumentele recomandate cu atâta patos de căpitanul Lathorpe. Omul acesta nu-l dezgustase, în ciuda aspectului său mizerabil. Marinarul acesta eșuat pe țărmurile Bosforului se încadra perfect în mediul ambiant. Divagațiile lui nu erau lipsite de culoare. Dacă Lathorpe n-ar fi fost atât de ruinat fizicește, Gerald i-ar fi găsit poate o întrebuințare. Își memorase însă numele lui. Va da dispoziție lui Lawrance să-l aibă în grijă. Lui Gerald îi plăcea să apară uneori în postura Providenței.

În timp ce-și făcea toaleta matinală, îi ajunseră la urechi răbufnirile câtorva focuri de armă răzlețe. Nu le dădu importanță. Se gândi că Paștele era sărbătorit în acest chip de creștinii din Constantinopole. Citise într-o carte de călătorii, cu impresii din insula Creta, că grecii de pe acele meleaguri își cinstesc marile sărbători trăgând în aer cu focuri de armă. Condițiile din Creta – unde populația grecească era majoritară – nu se potriveau cu cele din Constantinopole. Gerald auzise însă că turcii manifestă o mare toleranță față de bisericile creștine și mozaice, fapt dovedit de existența în capitala Imperiului a însăși patriarhiei creștinismului ortodox. Prin ferestrele deschise pătrundeau în cameră miresmele pământului reavăn, parfumul arbuștilor înfloriți, umezeala proaspătă, înviorătoare a mării. Soarele scălda firea în aur.

În preajma orei prânzului, Gerald porunci să i se pregătească trăsura. Însoțit de nepoții săi, de Lafont și de Nicetas Kandakulis, tălmaciul de serviciu, porni la drum în clipa în care cadranul solar al seraiului vestea jumătatea zilei. Când ieșiră în stradă, remarcară o agitație neobișnuită. Grupuri de turci, înarmați cu tot felul de arme, pistoale străvechi, flinte matusalemice, junghere, lănci, pumnale, se îndreptau în mare grabă spre centrul orașului. Casele, prăvăliile erau ferecate.

De undeva, din spatele Arsenalului, se ridica spre cer o coloană de fum negru. Dincolo de Corpul de Aur, pe fundalul colinelor Fanarului şi Balatului, se zăreau scânteierile unui incendiu. Alte spirale de fum se înălţau, groase, spre văzduhul senin. Detunăturile de armă păreau să provină din mai multe părţi ale oraşului. În Galata, spectacolul străzii căpăta proporţii de coşmar. Cafenele, prăvălii, case particulare erau luate cu asalt şi devastate de o mulţime de musulmani cuprinşi de o adevărată frenezie distructivă. Militarii şi poliţia, în loc să-i găzduiască, le dădeau mână liberă ori îi îndemnau făţiş să-şi sporească zelul. Aproape de Arsenal, câţiva turci alergau după un ins, care, în năuceala lui, se aruncă sub picioarele cailor de la trăsura lui Gerald. Gerald încercă o senzaţie oribilă când roţile din dreapta călcară peste trupul fugarului. Dintr-o casă nenorocită, alţi turci scoteau de păr o femeie, care urla scoasă din minţi.

Gerald asista neputincios la această vânătoare de oameni, pe care nu o puteau înţelege. Kandakulis, ghemuit în colţul său, tremura atât de tare, încât îi clănţăneau dinţii.

— Ce se întâmplă?, îl întrebă Gerald.

Tălmaciul ridică din umeri.

— Nu ştiu. A început aşa, deodată. Văd că devastează numai casele grecilor şi prăvăliile cu firme greceşti.

— De aceasta m-am temut tot timpul, zise Gerald.

Trăsura înainta tot mai anevoie prin mulţimea care tălăzuia pe străzi. Ienicerii călări din escortă îi făceau loc, izbind cu latul săbiilor în stânga şi în dreapta.

În cartierul Balat se desfăşurau adevărate lupte. Cete de creştini, încolţiţi de mulţimea furioasă, se apărau cu disperare, dar cădeau până la urmă copleşiţi de superioritatea numerică a turcilor. Într-un colţ de stradă, un grec se zvârcolea într-o ţeapă. Capete retezate, din care se scurgeau şiroaie de sânge, erau purtate în vârfuri de lance. O ceată de turci târau pe caldarâm un om care nu se mai zbătea. În urma lui, bolovanii rămâneau înroşiţi de sânge. Mirosea a fum, a carne arsă, a sânge şi a praf de puşcă. Un glonţ rătăcit făcu o gaură în geamul portierei din stânga. Gerald nu se clinti. Benjamin şi Raymond erau zguduiţi de emoţie.

— Trebuie să facem ceva, izbucni Raymond.

— Da, trebuie, replică Lafont calm. Să privim şi să deplângem ravagiile pe care fanatismul le provoacă printre oameni. Altceva nu stă în putinţa noastră.

În Fanar nu mai putură pătrunde. În încâlceala străzilor şi străduţelor din acest cartier aproape exclusiv grecesc, dezordinea luase proporţii de război civil. Cadavre sfârtecate, decapitate zăceau pe drum, oameni lapidaţi erau aruncaţi pe ferestre, alţii erau fugăriţi pe străzi, linşaţi, înjunghiaţi. Viziune infernală, pe care Gerald şi cei aflaţi împreună cu el n-aveau s-o uite niciodată.

Uliţa care ducea la locuinţa lui Pavlidi era blocată de dărâmăturile unei case, doborâtă până în temelii de o mulţime înverşunată.

Comandantul escortei se apropie de trăsură şi vorbi tălmaciului, care se grăbi să-l lămurească pe Gerald.

— Propune să facem drumul întors. Aici, în Fanar, viaţa Domniei Voastre este primejduită. Populaţia turcă e atât de îndârjită, încât nu mai ţine seama de autorităţi. În împrejurările de faţă nu mai e cu putinţă să ajungeţi la locuinţa lui Kir Pavlidi. Vă expuneţi zadarnic...

Gerald îşi încleştă pumnii. Îşi dădea seama că orice încercare de a-şi continua drumul echivala cu o bravadă prostească. Poate că în clipa de faţă casa lui Pavlidi era rasă de pe faţa pământului.

— Ne întoarcem la serai, rosti el cu regret.

Avu impresia că săvârşise o trădare...

* *
*

Când se înapoie la reşedinţa sa, Gerald avu o primă surpriză. Era aşteptat de marele dragoman al Sublimei Porţi şi de dragomanul flotei, Nikos Papastratos, care îl anunţă, cu acelaşi servil respect, că preluase funcţiile lui Pavlidi. Marele dragoman al Sublimei Porţi venise într-o misiune specială. Cu aerul important şi demn al unui servitor de casă mare, aduse la cunoştinţa lui Gerald că Înălţimea Sa Sultanul Mahmud găsise cu cale să-şi manifeste augusta sa bunăvoinţă acordând şefului Casei Sunderland-Beauclair o audienţă specială. Pe

scurt, Gerald era poftit să se înfăţişeze la Marele Serai a doua zi la ora prânzului.

— Ce părere ai, Lafont, de invitaţia aceasta?, îl întrebă Gerald după plecarea dragomanilor.

— Padişahul este un om politic abil. Spre a vă şterge, în parte cel puţin, impresia oribilă pe care v-au lăsat-o masacrele de azi, e gata să vă acorde onorurile cuvenite ambasadorilor. Lordului Byron i-au trebuit străduinţe şi intervenţii fără număr spre a fi primit în audienţă. Şi pentru că nu i s-a recunoscut titlul de pair al Angliei, a fost nevoit să meargă în urma cortegiului ambasadorului britanic.

Gerald era atât de indignat de excesele săvârşite împotriva creştinilor, încât se simţea ispitit să renunţe a se mai înfăţişa la Curte. Îşi dădea seama însă că gestul său l-ar fi ofensat grav pe Sultanul Mahmud, ceea ce nu era de dorit, cel puţin în faza actuală a negocierilor. *La politique a des raisons que la raison n'entend pas,* ar fi putut el să spună, parafrazând celebrele cuvinte ale lui Pascal. I-ar fi fost eventual posibil a se folosi de şi mai lapidara frază a lui Napoleon: *Le coeur d'un homme d'Etat doit être dans sa tête.* Gerald trebuia să ştie a-şi înfrânge sentimentele şi a da întâietate raţiunii.

În dimineaţa următoare, pe când Gerald îşi îmbrăca fracul constelat cu decoraţii, Lafont îi prezenta ultimele ştiri furnizate de agenţii săi asupra tulburărilor din Constantinopole. Semnalul dezlănţuirii exceselor fusese dat de o ceată de turci care atacaseră catedrala ortodoxă, în vreme ce Patriarhul octogenar Gregorios oficia serviciul religios din noaptea Învierii. Agresorii izgoniseră din biserică pe creştini, înşfăcaseră pe Patriarh şi, după ce îl târâră pe străzi, îl spânzuraseră de poarta Patriarhiei. Pe piept îi prinseseră cu un ac o foaie de hârtie pe care scria cu litere stângace: „Trădător – vândut Eteriei". Doisprezece episcopi şi arhimandriţi suferiseră o soartă asemănătoare. Simultan, populaţia turcă, fanatizată de dervişi şi de agenţi ai stăpânirii, atacase bisericile şi locuinţele grecilor. Ienicerii i se alăturaseră, masacrele degenerând într-un adevărat genocid. În primele ore ale dimineţii, majoritatea fruntaşilor comunităţii greceşti fuseseră lichidaţi şi familiile lor exterminate. Grecii care scăpau de cuţit,

de ştreang sau de ţeapă erau târâţi la Yedi-Kulé spre a fi supuşi torturilor. Autorităţile erau hotărâte să termine o dată pentru totdeauna cu Eteria şi cu pretenţiile ghiaurilor de a renaşte din cenuşă Bizanţul Pravoslavnic. Bisericile, centrele culturale şi universitare erau în flăcări. Fanarul şi Kuru-Ceşmé ajunseseră mormane de ruine. Se spunea că Sultanul Mahmud dirija din umbră masacrul. Jafurile, asasinatele, violurile, distrugerile continuau, fără ca armata şi poliţia să încerce a le stăvili.

La porţile ambasadelor se îmbulzeau creştini fugăriţi, care cerşeau azil. Reacţiunea marilor puteri era aşteptată cu înfrigurare...

Două sute de ieniceri escortară trăsura lui Gerald, în drumul acestuia de la reşedinţa sa şi până la Marele Serai.

Marele Serai...

Citadela sultanilor, inima Islamismului şi creierul Imperiului Otoman... Între zidurile lui crenelate, care cuprindeau în vastul lor perimetru aproape trei cartiere ale străvechiului Bizanţ, se înălţau într-o pitorească dezordine edificiile multiple ale unui monstruos palat tentacular.

Marele Serai...

Clădirile lui albe, de marmură, încoronau colina din extremitatea de răsărit a Stambulului şi coborau în pantă dulce printre grădinile paradiziace, până la Marea de Marmara şi Cornul de Aur.

Pavilioanele, arcurile monumentale, colonadele, chioşcurile, moscheile, arsenalele, care alcătuiau Marele Serai, se grupau în jurul a trei curţi de proporţii gigantice.

Înainte de a pătrunde în prima incintă, denumită Curtea Ienicerilor, trăsura lui Gerald trecu pe sub arcada porţii Bab Humaium, construcţie de marmură albă, de un stil compozit arabo-persan, flancată de două nişe prevăzute cu piroane, în care călăii înfigeau capetele tăiate ale înalţilor demnitari executaţi din ordinul sultanului. O gardă de capugii în uniforme stacojii dădu onorul. Curtea ienicerilor amintea un viespar în plină frământare. Trăsura străbătu o masivă concentrare de trupe înarmate de război şi gata să intre oricând în acţiune. Turbanele înalte ale ienicerilor, lăncile spahiilor, căştile

aurite ale gărzilor imperiale, platoşele de piele ale arcaşilor, penajele albe ale paşalelor, zalele strălucitoare ale gărzilor palatului ofereau un spectacol al cărui pitoresc era accentuat de multitudinea culorilor şi diversitatea uniformelor. Prin această mulţime de militari treceau aferaţi curieri cu tolbe pline, eunuci spâni ca nişte femei, arapi în veşminte pestriţe, servitori ai seraiului, înalţi demnitari, gravi şi importanţi, urmaţi de scribi umili şi de aghiotanţi emfatici, paji muiaţi în aur, frumuşei ca nişte fete, cărturari şi clerici în veşminte întunecate, severe, emiri trufaşi, înarmaţi cu pistoale incrustate cu aur şi fildeş, mollahi, ulemas, curteni, călăi. Un trimis al paşei din Anatolia aducea sultanului în dar o fecioară de treisprezece ani, purtată într-o litieră cu perdele lăsate, spre a o feri de privirile muritorilor de rând.

Această curte era mărginită de clădirile care adăposteau spitalul seraiului, tezaurul public, grajdurile imperiale, cazărmile trupelor de gardă, bucătăriile, locuinţele înalţilor demnitari ai Curţii şi arsenalul seraiului.

În calea trăsurii lui Gerald se deschise apoi poarta Babel-Selam, care răspundea în a doua Curte. Aici domnea o linişte calmă, solemnă, care contrasta cu agitaţia din prima incintă. De jur împrejur se desfăşurau coloanele suple de marmură ale unor galerii de o graţie incomparabilă. Alei de trandafiri şi de chiparoşi, pardosite cu lespezi de marmură albă şi verde, erau străjuite de ostaşi în uniforme strălucitoare. Echipajul escortat de ieniceri înaintă domol, oprindu-se în faţa scării monumentale a Divanului Imperial.

Gerald coborî din trăsură, fiind întâmpinat de mareşalul Curţii, un paşă cu trei turnuri, care-l salută cu gesturi largi şi rotunde. Însoţit de acest înalt personaj, se înfăţişă în faţa celei de-a treia porţi, faimoasa Bab-Seadet, poarta Fericirii Cereşti, care nu se deschidea decât pentru cei socotiţi demni să se prosterneze înaintea gloriosului padişah, sultan al sultanilor, împărat al împăraţilor, rege al regilor, umbra lui Dumnezeu pe pământ. Niciunui creştin nu-i era îngăduit să calce pragul acestui paradis. Nu făceau excepţie decât ambasadorii, cărora padişahul catadicsea la zile mari să le acorde audienţă. Pentru Gerald Sunderland, padişahul admisese o încălcare a

protocolului secular. Mahmud al II-lea, Reformatul, înțelegea să rupă cu tradiția și pe acest tărâm, primind în preajma sa pe un particular care nu era sol al împăraților sau al regilor, ci reprezenta, prin însăși persoana sa, o forță economică și financiară capabilă să contrabalanseze forța politică.

Poarta, flancată de mărețe colonade de marmură și străjuită de un batalion de capugii înarmați cu flinte, săbii și pumnale cu plăsele de fildeș, se deschidea asupra unui vast complex de edificii heteroclite, durate în marmură și înconjurate de grădini luxuriante. Pavilioane de o eleganță arhitectonică rafinată, cu armonioase elemente decorative inspirate de ceramicele policrome cu desene geometrice ale Alcazarului din Sevilla, de arcadele încălecate ale Moscheii din Cordoba, de ferestrele bogat sculptate și incrustate ale Moscheii Albastre din Ispahan, de ornamentația în zigzag împletită cu rozacee a Palatului Mehatta din Siria, de stalactitele dantelate ale Curții Leilor din Alhambra, de cupolele asemănătoare unor căști sarazine din Persia și Asia Centrală, de ornamentația bicoloră în stil cairot a Moscheii lui Soliman din Constantinopole, de colonadele severe ale Moscheii din Kairuan și de multe alte motive decorative de o frumusețe ce nu poate fi redată în cuvinte se oglindeau în bazine de alabastru pe care evoluau grațios lebede albe și negre. Grădinile se desfășurau în esplanade până la țărmul mării. Pe aleile umbrite de trandafiri agățători umblau fără zgomot paji, eunuci, servitori muâți, toți în costume de o somptuozitate carnavalescă.

Precedat de mareșalul palatului, Gerald pătrunse într-un pavilion cu coloane de marmură și pereți îmbrăcați în ceramică verde, albă și trandafirie. Gărzi în uniforme aurii salutau înclinând lăncile. Aici, în anticamera sălii tronului, așteptau să fie primiți de padișah ambasadorul Angliei, lordul Strangford și însărcinatul cu afaceri al Franței, *Monsieur* de Viella. Gerald îi cunoscuse la recepția de la ambasada Rusiei. Acoperiți cu decorații, stăteau țepeni ca niște manechine. Strangford arbora o morgă britanică de înaltă clasă. Reprezentantul diplomatic al țării, cu cea mai puternică flotă militară din întreaga lume, își afișa cu ostentație importanța.

Monsieur de Viella – mărunt, delicat, de o eleganţă pariziană – amintea un căţel de lux care încearcă să imite aerele unui dulău. Suitele respectivilor păstrau aceeaşi tăcere adâncă.

Gerald schimbă saluturi protocolare cu diplomaţii. Flancat de Lafont, de nepoţii săi, de Marele Dragoman Nikos Papastratos şi de un ofiţer din garda palatului, adoptase o atitudine glacială, în ton cu mediul ambiant.

Aşteptarea se prelungea. *Monsieur* de Viella dădu cel dintâi semne de nerăbdare. Tuşi uşor, acoperindu-şi gura cu o batistă de dantelă. La un gest al său, unul din secretari îşi consultă discret ceasul şi îi spuse ceva în şoaptă. Însărcinatul cu afaceri tuşi, iarăşi, apoi aruncă o privire iritată spre mareşalul palatului, care se prefăcu că nu-l observă.

În aceeaşi clipă îşi făcu intrarea ambasadorul Austriei, şi după un scurt interval, ambasadorul Rusiei. Iarăşi saluturi protocolare. Nou-veniţii se izolară – cu suitele lor – în celălalt capăt al încăperii.

Tăcerea apăsa greu. Diplomaţii evitau să-şi vorbească, spre a nu se anagaja prin comentarii referitoare la ultimele evenimente din Constantinopole şi nici a le ignora printr-o conversaţie banală.

Chipul ambasadorului austriac oglindea o linişte deplină. Schimbă un salut plin de amabilitate cu mareşalul palatului, spre deosebire de Stroganov care privea înnourat un punct în gol. Atitudinea emisarului Austriei exprima elocvent aprobarea sa faţă de modul cum acţionează turcii, înăbuşind în sânge veleităţile de independenţă ale grecilor. Ambasadorul rus îşi manifesta făţiş dezaprobarea, prin expresia aspră a ochilor.

Deocamdată la atât se limitau reacţiile marilor puteri. Zgomotul focurilor de armă pătrundea până şi în această încăpere somptuoasă, care preceda sala tronului.

Un ofiţer în garda imperială se apropie de mareşalul palatului şi-i transmise un ordin. Mareşalul făcu un semn marelui dragoman, care se înclină în faţa lui Gerald.

— Înălţimea Sa Sultanul Mahmud binevoieşte să vă primească.

Reprezentanţii marilor puteri îşi aruncară priviri întrebătoare. Gestul sultanului, care acorda prima audienţă din

ziua aceea reprezentantului Casei Sunderland, nu putea avea decât o singură semnificaţie. Imperiul Otoman era gata să răspundă cu armele oricărei ameninţări din afară.

Încadrat într-un solemn cortegiu, dirijat de mareşalul palatului, Gerald se îndreptă spre sala tronului. Uşile de bronz, străjuite de ostaşi în uniforme de gală, se deschiseră cu măreaţă încetineală. Gerald pătrunse într-o sală relativ întunecoasă, cu pereţii îmbrăcaţi în marmură şi în lame de porţelan, care alcătuiau un desen plin de fantezie. Lumina se strecura prin ferestre înalte, cu vitrouri colorate, făcând să scapere pietrele preţioase brodate pe baldachinul de deasupra tronului. Tronul, incrustat cu arabescuri de diamante, perle şi smarald, scânteia în razele soarelui.

Padişahul, muiat în aur şi în nestemate, cu o egretă albă înfiptă în turbanul împletit din fir de argint şi aur, stătea pe tron, într-o poziţie mândră, de zeu egiptean.

Prin intermediul marelui dragoman, sultanul Mahmud îşi exprimă satisfacţia pentru modul cum se desfăşurau tratativele. Încheierea lor cât mai grabnică, spre satisfacţia deplină a ambelor ţări, căpăta un caracter imperativ în lumina ultimelor evenimente. Padişahul era hotărât să acţioneze cu fermitate în acest sens. În încheiere, îl poftea pe Gerald să se adreseze direct tronului în cazul că s-ar mai ridica piedici susceptibile să ducă la întârzierea dotării armatei imperiale otomane. Îi conferi apoi *proprio motu* Marele cordon al ordinului Semiluna Roşie şi un jungher bătut cu diamante.

Gerald, care cunoştea slăbiciunea otomanilor pentru cadouri, avusese grijă să trimită dinainte sultanului, în semn de omagiu, un serviciu de pahare din cristal de Boemia, incrustat cu pietre preţioase, fost pe vremuri proprietatea lui Wallenstein.

Audienţa se apropia de sfârşit. Marele dragoman tălmăcea vorbele sultanului şi ale lui Gerald – formule înflorite, pline de sinuozităţi orientale, ca şi arabescurile complicate ce împodobeau pereţii – într-un fel de psalmodiere incoloră. Gerald se uita la sultan – la împăratul împăraţilor – cu o curiozitate ascunsă sub o deferenţă ostentativă, de paradă. Îl dezbrăca în închipuire de toate veşmintele şi podoabele sale – însemne ale

puterii imperiale – şi îl lăsa gol, asemenea unui cadavru expus pe masa de marmură a morgii ori a unui ins oarecare, care s-a despuiat spre a intra în baie. Era un procedeu pe care-l folosea şi la Oxford, când se afla în faţa vreunui impunător magistru care-l chestiona în cadrul examenelor. Dezbrăcându-l de roba severă, impunătoare, îl readucea – după caz – la proporţiile unui bătrânel schilav, păros şi ridicol ori a unui mastodont cu burtă revărsată şi picioare groase, acoperite de împletitura scârboasă a unor varice proeminente. În momentul acela emoţiile inerente examenelor lăsau locul unei abia zăgăzuite pofte de râs, care-i reda tot calmul. Tinereţea lui triumfătoare îl făcea să se simtă superior acestor fosile descărnate şi pretenţioase.

Sultanul – umbra lui Dumnezeu pe pământ, autocratul care dispunea discreţionar de viaţa supuşilor musulmani sau creştini – îi apărea în postura unui urs greoi şi neîndemânatic, dirijat de instincte primare, sau mai degrabă a unui hamal din port, catapultat de soartă pe tronul lui Soliman Magnificul.

Audienţa se încheie cu un surâs binevoitor al sultanului şi cu ploconelile protocolare ale stăpânului Casei Sunderland şi ale însoţitorilor săi. În drumul său de întoarcere prin anticamera sălii tronului, Gerald se salută iarăşi cu ambasadorii.

Străbătu cu acelaşi ceremonial ca şi la sosire cele trei curţi ale Marelui Serai. Când echipajul său ieşi în stradă, îl izbi un spectacol macabru. În faţa porţii Bab-Humaium câteva cadavre decapitate, cu veşminte sfâşiate, năclăite de sânge, zăceau în ţărână, în vreme ce o mare mulţime de turci, zăgăzuiţi de ostaşi, din garda imperială, le scuipau şi le blestemau cu furie. În nişele din stânga şi din dreapta porţii erau prinse în cârlige câteva capete retezate, printre care Gerald recunoscu înfiorat şi chipul lui Pavlidi. Îl recunoscu în ciuda trăsăturilor alterate de suflul morţii, de loviturile şi chinurile care-i însoţiseră ultimele clipe ale vieţii.

Caii, speriaţi de mulţimea din piaţă, smuciră trăsura care trecu mai departe. Benjamin şi Raymond erau livizi. Se priviră în ochi, apoi se uitară la unchiul lor care-şi trăgea furios mănuşile.

— Ai văzut, oncle Gerald?, bâigui Benjamin.

— Am văzut.

— Oribil!, exclamă Raymond, rostind apoi într-un crescendo isteric: Bestiile! Bestiile! Bestiile!

Lafont nu făcu niciun comentariu.

Drumul până la reşedinţa lui Gerald fu un adevărat coşmar. Oraşul întreg părea cuprins de nebunie. Oamenii alergau zănatici. Se auzeau focuri de armă. Incendiile se înmulţeau.

— Au să dea foc oraşului!, exclamă Gerald.

— Au noroc că nu bate vântul, zise Lafont, ieşind din muţenia sa.

Aproape de Arsenal, trăsura îşi făcu greu loc printr-o îmbulzeală de inşi care se înverşunau să sfârtece cadavrele unor bărbaţi cu membre dezarticulate, ce atârnau moi, ca de cârpă.

La serai îl aşteptau French şi Fulton cu veşti proaspete. Gerald nu le dădu timp să vorbească.

— N-aţi fost în stare să-l salvaţi pe Pavlidi. Îi făgăduisem azil, lui şi familiei sale, pe „Black Sawn". M-aţi făcut să-mi calc cuvântul, rosti el surd.

Lafont ştia că Gerald era nu numai tulburat, dar şi mânios la culme. Avea semnele lui care nu-l înşelau.

French şi Fulton încasară fără să crâcnească reproşurile tari ale marelui patron.

— I-am salvat familia, rosti în sfârşit French. Soţia şi cei patru copii.

Gerald suspină adânc.

— Puteaţi face mai mult.

— Totul s-a petrecut atât de repede, încât nu am avut timpul să acţionăm. Pavlidi şi cu familia sa se înapoiau de la biserică. Era aproape în zori. Când a ajuns acasă, a dat peste o ceată de bostangii care tocmai veneau să-l aresteze. Fără să ţină seama de protestele lui, l-au luat pe sus şi l-au dus la Yedi-Kulé. Oamenii noştri, care supravegheau casa, n-au îndrăznit să intervină. Şi-au dat seama că riscau să provoace complicaţii în primul rând... pentru dumneavoastră.

Lafont se scărpină în vârful nasului. Argumentul lui French nu era lipsit de înţelepciune. În starea sa de surescitare, marele patron era în stare să înţeleagă imperativele acestui raţionament?

Gerald declară sec:

— Oamenii trebuiau să execute ordinele mele.

Rostise cuvintele acestea spre a salva aparenţele. În sinea lui îi dădu dreptate lui French. Abţinerea oamenilor săi îi scutiră de mari neplăceri.

Lafont zâmbi imperceptibil. Nu numai aparenţele, dar şi onoarea erau salvate.

Fulton raportă în continuare că poliţia turcă făcuse o descindere nocturnă în Fanar, operând un mare număr de arestări. Se pare că fusese descoperit un complot care urmărea asasinarea Padişahului şi a principalilor săi demnitari, precum şi aruncarea în aer a arsenalelor flotei şi armatei de uscat. Printre cei anchetaţi se afla şi marele dragoman al Porţii, Ion Kallimaki. Mulţi greci de seamă fuseseră ucişi în casele lor. Sfârşitul acesta violent, dar fulgerător, era preferabil caznelor la care erau supuşi cei încăpuţi pe mâinile călăilor de la Yedi-Kulé. Excese asemănătoare – dirijate din umbră de autorităţi – fuseseră săvârşite şi în alte puncte ale Imperiului. Lipseau, pentru moment, informaţii mai ample.

Gerald era consternat. Crimele turcilor îl făceau să se cutremure. Dacă judeca la rece, crimele acestea aveau totuşi o justificare. Eteria punea în primejdie existenţa Imperiului. Nu era de aşteptat ca turcii să privească, stând cu mâinile în sân, evoluţia unei mişcări revoluţionare care urmărea să-i izgonească din Europa. Pavlidi jucase tare. Dacă ar fi reuşit, şi-ar fi asigurat un rol de prim-plan în Bizanţul renăscut. Din nefericire pentru el pierduse. Miza era atât de mare, încât în mod firesc plătise scump insuccesul. Ion Kallimaki îi va împărtăşi soarta, dacă nu va fi destul de abil spre a se spăla de acuzaţiile ce i se aduceau. Gerald nu-şi făcea însă iluzii.

În aceeaşi după-amiază, vizită pe ambasadorul rus. Îi ceru un *sauf-conduit* prin Polonia şi scrisori de recomandaţie, care să-i uşureze tranzitul prin Principate.

Contele Stroganov se arătă dispus să-i furnizeze documentele necesare.

— Mă tem însă că recomandările semnate de mine nu vă vor fi de mult folos în Valahia şi în Moldova. Politica noastră de neamestec în afacerile interne ale Imperiului Otoman nu a

fost de natură să ne creeze în Principate o atmosferă favorabilă. Refuzul nostru de a interveni în sprijinul Eteriei ne-a îndepărtat numeroase simpatii. Sunt informat că Vladimirescu, liderul răsculaților din Valahia, ar face la ora actuală încercări de apropiere față de turci. Vă închipuiți, cred, că aceasta complică și mai mult lucrurile. În orice caz, situația din Balcani este atât de tulbure la ora actuală, încât ar fi mai prudent să alegeți altă rută spre a ajunge la Sankt Petersburg.

Gerald se feri să-i spună că avea anumite interese la București și la Iași. Se mărgini să declare că un ocol prin Austria i-ar răpi un timp prețios. Pe de altă parte, marinarii cu experiență îl sfătuiseră să nu călătorească pe Marea Neagră în acest anotimp propice furtunilor.

Pretextul era străveziu. Stroganov îl acceptă însă fără comentarii. Rolul lui Gerald Sunderland în această criză politică îi părea echivoc.

— Am să vă dau în sfârșit câteva scrisori de recomandație, care sper să vă folosească la București, zise ambasadorul. Puteți lua legătura fie cu Grigore Brâncoveanu, fie cu logofătul Ștefan Bellu, fie cu hatmanul Nicolae Mavru sau cu fostul mare vistiernic Alexandru Vulturescu. Și încă ceva. Dacă nu aveți nimic împotrivă, v-aș propune un tovarăș de călătorie. Prințul Cyrill Wolgonsky, marele mareșal al Curții Imperiale, care se înapoiază din insula Thira. Soția sa este bolnavă de plămâni. Un medic i-a recomandat o cură de aer pe o insulă din Marea Egee. Nu știu dacă tratamentul a îmbunătățit starea prințesei. Cert este că ultimele evenimente l-au determinat pe Wolgonsky să nu-și mai prelungească șederea pe insula Thira. Ieri a sosit la Constantinopole. Trebuie să-și continue drumul pe uscat, fiindcă prințesa nu mai suportă călătoria pe mare.

Lui Gerald nu-i surâdea compania unei bolnave. Fără a respinge *de plano* propunerea lui Stroganov, se mărgini să temporizeze.

— Trebuie să-l consultați și pe prinț. Poate că nu agreează o companie prea numeroasă. Nu sunt singur.

— Știu. Vă însoțește o armată de secretari și de consilieri... Eh, cu cât sunteți mai mulți, cu atât mai bine. Drumurile nu prezintă siguranță. Munții Balcani sunt bântuiți de tâlhari.

— Marele Vizir a binevoit să-mi pună la dispoziţie o escortă de spahii.

— Aceasta e o înaltă favoare, *Monsieur le Duc*.

— O şi apreciez ca atare, *Monsieur l'Ambassadeur*.

Ultimele două replici fuseseră rostite cu acel imperceptibil venin propriu diplomaţilor şi lumii cu care aceştia vin în contact.

— Dacă m-aţi cinsti, acceptând să rămâneţi la cină, v-aş face cunoştinţă cu prinţul Wolgonsky. I-am oferit găzduire în localul ambasadei.

Gerald îşi exprimă regretul printr-o mimică adecvată.

— Am oaspeţi în seara aceasta, *Monsieur l'Ambassadeur*. Vă mulţumesc totuşi cu recunoştinţă pentru amabila dumneavoastră invitaţie.

Vorbele lor erau stropite cu mult sirop, menit să le atenueze ironia.

— Am uitat să vă spun, reluă ambasadorul zâmbind, ceva care ar putea să vă intereseze. Wolgonsky este însoţit de fiica sa. Ca să v-o descriu, ar fi imposibil. Perfecţiunea nu poate fi descrisă.

Gerald se înclină cu rece politeţe.

— Aştept cu nerăbdare să fiu prezentat prinţului şi prinţesei Wolgonsky.

În realitate, era hotărât să facă imposibilul spre a evita o întâlnire cu aceste personaje. Starea sănătăţii prinţesei îi impunea desigur să călătorească în etape mici. Iar el era deprins să se deplaseze repede. Afară de aceasta mai avea un motiv nemărturisit care-l determina să se depărteze cât mai grabnic de Constantinopole. Nu era exclus ca Pavlidi să fi făcut unele mărturisiri compromiţătoare înainte de a fi fost executat. Chiar dacă Pavlidi avusese tăria să nu vorbească, criza rămânea tot atât de acută. În faţa anchetatorilor, Ion Kallimaki va fi capabil să nu scape numele şefului Casei Sunderland? Marele dragoman al Porţii înţelegea de bună seamă că implicarea lui Gerald în această anchetă ar compromite automat posibilitatea înarmării masive a răsculaţilor greci. Un indiciu pleda în favoarea teoriei potrivit căreia şi Pavlidi, şi – cel până în prezent – Kallimaki ştiuseră să tacă.

Agenţii lor de legătură din Bazar erau încă liberi. Nimeni nu-i tulburase. Gerald ajunsese totuşi să regrete tranzacţia cu şefii Eteriei din Constantinopole. Un insucces l-ar discredita, contribuind la refacerea prestigiului lui Henry. Această perspectivă îl scotea din fire. Dar nu avea de gând să abandoneze. Când luase conducerea Casei Sunderland, se angajase pe un drum fără întoarcere.

Capitolul 11

Gerald manevră astfel încât să părăsească oraşul fără să se ataşeze de convoiul prinţului Wolgonsky. Îşi păstrase astfel întreaga libertate de acţiune. Putea, de pildă, să lungească etapele, să accelereze mersul echipajelor, fără a se teme că un asemenea tempo ar risca să o stânjenească pe prinţesă. Din nefericire, vorbele lui Stroganov se împliniră mai repede decât şi-ar fi închipuit Gerald. Drumurile erau mizerabile. Hopuri, şanţuri, longitudinale şi transversale, râpe săpate de ploi transformau drumurile într-o succesiune neîntreruptă de accidente de teren, care impuneau convoiului un ritm de melc. Hurducăturile trăsurilor, huruitul şinelor de fier ce încingeau obezile roţilor, ropotul copitelor pe piatră, pocnetul bicelor, zgomotul metalic al armelor lovite de oblâncurile şeilor, chiotele vizitiilor care-şi îndemnau caii se suprapuneau într-un vacarm asurzitor. Gerald era ispitit să încalece pe un murg şi să o ia înaintea convoiului. Posibilitatea unor atacuri banditeşti – aşa cum îl avertizase ambasadorul rus – îl îndemna însă la prudenţă... Caleştile mari şi grele făceau oarecum faţă la drum uscat. Când dădeau însă de noroaie, se cufundau până la osie şi nu puteau fi urnite decât cu preţul unor strădanii istovitoare. Gerald era într-o dispoziţie sufletească mai mult decât întunecată. La această stare contribuia şi un alt fapt. În dimineaţa plecării din Constantinopole primise un voluminos curier de la Viena. Printre scrisori se afla un mesaj disperat semnat de

Elisabeth. Rândurile stropite cu lacrimi şi redactate în cel mai suspinător stil inspirat de „Suferinţele tânărului Werther" se încheiau cu câteva fraze patetice:

„Sunt sclava ta, scumpul meu Gerald, şi pentru tine sunt gata să merg în pelerinaj – cu picioarele goale şi în tunică de sac – până la capătul pământului".

„Ciudat mod de a-ţi manifesta iubirea", reflectase iritat Gerald.

„Cheamă-mă, şi am să te urmez supusă şi tăcută, recunoscătoare şi fericită. Te iubesc, nepreţuitul meu Gerald. Dacă mă mai vrei, sunt hotărâtă să vin după tine la Constantinopole. Nimic nu mă mai poate împiedica. Nici Karl, pe care-l detest, nici tata, nici lumea întreagă. Aştept un singur cuvânt de la tine. Te iubesc, soarele meu, adoratul meu, lumina ochilor mei."

Gerald rupse scrisoarea în zeci de bucăţi. Îl surprinse neplăcut explozia sentimentală a tinerei femei. Ce fenomen determinase transformarea fetiţei ingenue de ieri în bacanta dezlănţuită de azi? Gerald aproape că uitase cum arăta la faţă. În orice caz, nu avea de gând să-şi complice existenţa chemând-o în preajma lui. Nu putea suferi femeile-crampon. Şi Elisabeth părea să manifeste o tendinţă supărătoare în acest sens. Ciudat, până la primirea acestei scrisori, Gerald se gândise la ea cu o oarecare duioşie, împletită cu un vag imbold carnal. Apelul ei pasionat avuse însă efectul unui duş rece. Toată chestiunea aceasta era cu atât mai supărătoare, cu cât Karl Wolff-Rosenberg îl pusese într-o postură foarte delicată când făcuse aluzie la obligaţiile ce i-ar reveni lui, amantului, în cazul că Elisabeth l-ar prefera. Gerald spera că bancherul nu va da dovadă de un altruism prost înţeles, renunţând la soţia sa în favoarea unui rival, a unui străin. Dar dacă totuşi o va face?... Pe de altă parte, cavalerismul îi impunea să-şi asume responsabilitatea ce-i revenea, în eventualitatea că Elisabeth l-ar alege. Gerald se frământa căutând o soluţie elegantă a acestei crize. El, care manevra pe tabla de şah afaceri de o complexitate şi de o anvergură uriaşă, nu reuşea să se descurce în labirintul combinaţiilor sentimentale.

Plecarea sa din Constantinopole îl scutea de obligaţia de a lua o hotărâre imediată. Pe parcurs va aviza. În cel mai

rău caz, va pretexta că scrisoarea ei nu l-a ajuns din urmă. Îl enervau propriile-i scrupule, care nu-i îngăduiau să calce cu seninătate iluziile bietei Elisabeth.

Ce-ar fi făcut tatăl său dacă ar fi fost într-o situaţie asemănătoare? Greu de răspuns. Gerald încerca un pronunţat regret la gândul că nu-şi putea egala părintele.

Călătoria continua între timp să se desfăşoare, cu toate neplăcerile şi peripeţiile ei mărunte. Corlu, Baba Eski, Adrianopole, Carmanlü, Seimenlü, Nova Zagora, Kazanliik, apoi dincolo de lanţul muntos al Balcanilor, Trjevna, Trnovo, Rusciuk şi în sfârşit Dunărea. Atacurile banditeşti de care vorbise Stroganov nu se manifestaseră. Mişcările de trupe turceşti care se îndreptau în lungi coloane spre hotarele Valahiei asigurau o linişte relativă pe drumurile Rumeliei şi ale Bulgariei.

Gerald remarcă masivele concentrări de trupe otomane de pe malul drept al Dunării. Iusuf Paşa, comandantul forţelor militare din zona Rusciukului, impresionat de documentele cu pecetea Marelui Vizir înfăţişate de Gerald, îi oferi un praznic îmbelşugat, de la care nu lipsiră nici băuturile alcoolice. Iusuf Paşa nu era un habotnic de şcoală veche, care să dispreţuiască vinul. Iar compania acestui tânăr frumos şi plin de distincţie era firesc să-l încânte.

Gerald îşi lăsă spahiii la Rusciuk, căci în Principate prezenţa lor ar fi fost – cel puţin pentru moment – mai mult decât inoportună. De când se instalaseră în chip de stăpânitori la Iaşi şi la Bucureşti, eteriştii lui Ipsilanti se apucaseră să-i extermine pe turci. La Galaţi şi la Iaşi, un mare număr de musulmani fuseseră trecuţi prin tăişul săbiei. Pe de altă parte, cete înarmate ale răsculatului Vladimirescu puseseră pe fugă câteva unităţi militare ruseşti, care încercaseră să facă incursiuni pe teritoriul Ţării Româneşti.

Situaţia era explozivă. O acţiune de pedepsire ordonată de Constantinopole devenea iminentă. În aceste condiţii, continuarea călătoriei căpăta proporţii de aventură. Convoiul porni iarăşi la drum, escortat numai de cincizeci de arnăuţi sârbi, bosniaci şi greci, puşi sub comanda unui căpitan român. Trupă foarte pestriţă, în care Lafont nu avea prea multă încredere.

Primăvara sosise cu întreg cortegiul ei de atribute idilice. Pământul reavăn aburind în bătaia soarelui, pomii învăluiţi în cortine de flori, iarba fragedă, de un verde proaspăt, strălucitor ca smaraldul, vietăţile întinerite de suflul miraculos al renaşterii naturii, aerul înmiresmat creau senzaţii şi imagini aparent stereotipe, dar care nu pierdeau prin repetare, ci câştigau necontenit în valoare.

Pe cât de calme, de feerice erau câmpiile, crângurile, pădurile, pe atât de opresivă era atmosfera în sate şi târguri. Entuziasmul din primele zile ale răscoalei lăsase locul unei ambianţe de teamă, de aşteptare înfiorată, de nesiguranţă. Oamenii care întrezăriseră cu bucurie zorii libertăţii se trezeau într-o lume de coşmar. Când auzeau pe drum tropot de cai şi zăngănit de arme, fugeau, se ascundeau, care încotro. Sprijiniseră cu înflăcărare acţiunea Eteriei. Eteriştii îi răsplătiseră jefuindu-i, aservindu-i, încercând să-i înroleze cu sila în formaţiile lor de luptă. Vladimirescu se străduia să stăvilească abuzurile, dar posibilităţile lui erau limitate. Caimacanii – locţiitori ai domnului şi reprezentanţii autorităţilor legal constituite – duceau o politică de basculă, sprijinind în taină pe Ipsilanti şi menajând formal pe Vladimirescu care le inspira teamă. Toate aceste forţe antagoniste generau o stare de anarhie, de care turcii abia aşteptau să profite.

Gerald era impresionat de tristeţea întipărită pe chipurile puţinilor oameni – mai toţi bătrâni – care apăreau la portiţele ogrăzilor, atraşi de zgomotul convoiului de trăsuri. Aceeaşi expresie o deslușise şi în ochii veneţienilor. Cât se asemuiau de mult ţăranii aceştia valahi cu ţăranii din teritoriile lombardo-veneţiene. S-ar fi spus că erau fraţi. Îmbrăcămintea li se deosebea întrucâtva. Peticele şi rosăturile dădeau însă aceeaşi patină a mizeriei.

— Cât de trişti sunt oamenii aceştia, rosti încet Raymond. De ce trebuie să existe atâta tristeţe în lume?

Benjamin nu scotea niciun cuvânt. Era familiarizat cu mizeria. Nu-l mai impresiona. O văzuse trenând şi la Cardiff, şi la Londra, şi o vedea stăpână şi în satele acestea româneşti.

Pe Gerald îl impresionase şi fertilitatea pământului negru, prost cultivat sau lăsat în paragină.

Ce grâne s-ar putea recolta de pe ogoarele acestea... Dacă am smulge concesionarea lor, „United Wheat" ar realiza beneficii extraordinare.

Se lăsa înserarea. Văzduhul împurpurat spre soare-apune era străbătut de zborul capricios al rândunelelor.

La intrarea într-un sat străjuit de plopi ce-şi repezeau spre cer ramurile verzi, luându-se la întrecere cu turla unei biserici, arnăuţii din fruntea convoiului fură opriţi de o ceată de oameni înarmaţi. Tălmaciul grec al lui Gerald parlamentă cu ei.

— Pandurii lui Vladimirescu, explică grecul marelui patron. Vor să ştie cine suntem.

— Arată-le documentele.

Şeful pandurilor, un bărbat cu mustaţă neagră lăsată în franjuri peste buzele groase, desfăcu documentele unul câte unul. Pe câteva din ele îşi aruncă ochii ţinându-le cu josul în sus. Gerald remarcă greşeala, dar se prefăcu a nu fi observat. Şeful pandurilor clătină din cap cu neîncredere.

— Cică nu ar fi bune, explică tălmaciul lui Gerald.

— Spune-i că sunt străin, că vin de departe, tocmai din capătul celălalt al Europei, şi că sunt în drum spre Sankt Petersburg. Şi dă-i şi arma aceasta din partea mea, adăugă el, scoţând din buzunarul portierei un pistol incrustat cu flori de argint.

Şeful pandurilor primi arma, o examină pe toate muchiile şi, luminându-se la faţă, se întoarse spre tălmaci. Îi vorbi ceva mai binevoitor.

— Mulţumeşte pentru armă, continuă grecul să traducă. Se teme să nu fim în slujba turcilor.

Gerald zâmbi.

— Să n-aibă nicio grijă. Sunt în slujba Casei Sunderland şi numai a ei. Fraza aceasta din urmă poţi s-o suprimi, căci tot n-are s-o înţeleagă. Cât despre turci, îi urez să împuşte o mie cu pistolul pe care i l-am dat.

Şeful pandurilor păru satisfăcut de răspuns.

— Întreabă-l, putem găsi vreun han prin apropiere? N-aş vrea să ne prindă noaptea pe drum, zise Gerald.

— După ce ieşim din sat, mai avem de străbătut cale de vreo oră prin pădure, iar la prima răscruce de drumuri se află un han. Cică ar avea vinuri bune.

Convoiul se puse iarăşi în mişcare.

— Oamenii lui Vladimirescu nu par atât de fioroşi pe cât mi i-am închipuit, vorbi Gerald însoţitorilor săi. Primejdiile anunţate de Stroganov nu par să se materializeze.

Lafont clătină dubitativ din cap. Nu se lăsa niciodată înşelat de aparenţe.

— Vigilenţa noastră nu trebuie să cadă. Surprizele nu sunt excluse.

Benjamin îşi frecă încântat mâinile.

— Prevezi vreo încăierare, Mr. Lafont?

— Ştii să tragi cu pistolul, *Master* Benjamin?

— Nu. Dar ştiu să-mi folosesc pumnii.

— Băiatul acesta promite, zâmbi Gerald. Să-l înveţi să tragă cu arma, *Monsieur* Lafont.

— Şi eu vreau să fac exerciţii de tir, zise Raymond. La Veneţia nu erau îngăduite. Poate am să am şi eu nevoie să trag, adăugă el după câteva clipe.

Gerald şi Lafont îl priviră îndelung. Raymond era o fiinţă enigmatică. Ce gânduri îl munceau? Ce idealuri îi aprindeau în ochi acea scânteiere aspră, atât de puţin firească unui băiat de vârsta lui? Să fi fost influenţa lui Bardolino atât de puternică încât să fi făcut din Raymond un fanatic?

Se întunecase de-a binelea când ajunseră la hanul de la răscruce. Clădirea joasă, şi destul de vastă, durată din bârne groase de lemn, avea aspectul unei fortăreţe. Pădurea o învăluia din toate părţile. Ramurile copacilor atingeau streşinile. Hanul nu era lipsit de un pitoresc sălbatic. La ferestrele mici, zăbrelite, nu se vedea geană de lumină.

Căpetenia arnăuţilor bătu viguros în poartă. După o lungă aşteptare, se deschise o ferestruică. Pertractările dintre căpitan şi hangiu durară supărător de mult. Vremurile erau atât de tulburi, încât hanul nu se mai deschidea pentru oricine. Abia după ce hangiul se convinse că în trăsurile mari şi luxoase se aflau călători de vază, porţile de la intrare fură date de perete. Clientela bogată făgăduia un câştig bun. Trăsurile şi caii găsiră adăpost în curte. Arnăuţii rămaseră să doarmă în grajd şi în sala de mese. Gerald şi suita sa fură cazaţi în câteva cămăruţe de o curăţenie îndoielnică. Cina, alcătuită mai ales din vânat, avu

mare trecere. Nici vinurile nu erau de lepădat. În curte, arnăuții aprinseră un foc mare, de găteje, căci nopțile erau încă reci.

Gerald se simțea într-o relativă siguranță. Ducea cu el o cantitate respectabilă de aur, fiindcă în această parte a lumii scrisorile de schimb nu i-ar fi folosit la nimic. Hangiul, hangița, doi flăcăi și o fată de vreo optsprezece ani, frumușică și proaspătă, se întreceau să-i servească pe călători. Asemenea pleașcă nu mai văzuseră ei de când se oploșiseră eteriștii în țară. Răscoala pusese capăt alaiurilor domnești, vânătorilor boierești și călătoriilor bogate.

Aproape de miezul nopții, Gerald, nepoții și consilierii se retraseră în camerele lor. Agenții lui Lafont și cinci arnăuți rămaseră să facă de strajă cu schimbul. Hanul căpătase înfățișarea unei tabere militare.

Se stârnise vântul. Nori răzleți se izgoneau pe cer, acoperind – când și când – cu zdrențele lor luna plină. O bufniță aciuată în podul hanului țipa monoton, lugubru.

Raymond nu reușea să adoarmă. Întins în pat, fixa cu ochii deschiși semiîntunericul din cameră. Îl hărțuiau gândurile. Fel de fel de oameni cunoscuți și necunoscuți, aduși în centrul preocupărilor sale de ultimele evenimente, îi defilau prin minte. Îl vedea pe Bardolino vorbindu-i despre gloria străvechii Veneții, pe gondolierul palatului Andreea, un tânăr vânjos cu brațele tatuate, dușman neîmpăcat al austriecilor, pe dragomanul flotei, decapitat și târât în noroi, pe grecii asasinați pe străzile Constantinopolelui, pe un țăran valah, bătrân și posomorât, întrezărit din mersul trăsurii... Cei pe care moartea îi eliberase de calvarul vieții erau poate cei mai fericiți. Toți visau ori visaseră libertatea. Dar libertatea aceasta era mai insesizabilă decât Fata Morgana.

Un urlet în noapte îl făcu să tresară. O detunătură de armă și apoi încă una îl treziră de-a binelea. Sări din pat. Se uită pe fereastră. La lumina focului din mijlocul curții văzu niște oameni sărind peste gard, în ogradă, și încăierându-se cu arnăuții care făceau de strajă. Hangerele mânuite cu furie scăpărau, împrumutând strălucirea purpurie a flăcărilor. De la ferestrele camerelor alăturate, armele agenților lui Lafont prinseră să scuipe foc asupra invadatorilor. Arnăuții se buluceau să iasă cât mai

degrabă din grajd. Caii nechezau speriaţi, străduindu-se să se smulgă din căpestrele care-i legau de nişte pari. Tot mai mulţi oameni săreau gardul, năvălind în curte. Unul din ei, profitând de învălmăşeala şi de neatenţia apărătorilor, deschise poarta cea mare. Puhoi de oameni înarmaţi potopiră răcnind curtea. Lupta se încinse aprigă. De undeva, dintr-o cameră, se auzi strigătul unei femei. Paşi dezordonaţi duduiau pe pardoseală. Se trezi şi Benjamin. Se îmbrăcă la repezeală.

— Îmi pare rău că n-am un pistol!, strigă el, în vreme ce-şi trăgea pantalonii. Nu pot să mă bat gol.

Şi Raymond începu să-şi arunce pe el hainele.

Uşa se deschise brusc. Ca împinşi de resort, băieţii se întoarseră într-acolo. În prag apăru Lafont, în mâini cu două pistoale fumegânde. Era uimitor de calm.

— Să nu vă speriaţi, le zâmbi. Avem puţină distracţie. Până acum prea a fost monotonă călătoria. În urma lui Lafont apăru Fulton, încărcat cu arme şi cu muniţii.

— V-am adus pistoale, continuă Lafont. Fulton o să vă înveţe să trageţi. Aveţi să vă deprindeţi repede. Nu e mare filosofie. Veţi trage de la fereastra asta. Fulton rămâne cu voi.

Apoi dispăru. Fulton râdea plin de încântare. Era în elementul său. Pe obrazul lui tânăr jucau reflexele îndulcite ale focului din curte, care ajunsese să lumineze şi camera. Distribui băieţilor pistoale şi le arătă sumar mânuirea acestora. Sparse apoi cu tocul pistolului său geamul şi începu să tragă calm în oamenii care năvăliseră în curte. Învălmăşeala era atât de mare, încât trebuia să ţintească foarte atent spre a nu lovi şi în prieteni. Trăgea fără greş. Duşmanii cădeau pe rând. De fiecare dată Fulton chiuia de bucurie. Nu mai era de recunoscut. Consilierul pedant şi sobru al lui Gerald se transformase într-un războinic de înaltă clasă. Lafont ştia să-şi educe subalternii.

Lupta continua inegală. Adversarii erau însă numeroşi şi bine înarmaţi. La un moment dat, îşi făcu şi Gerald apariţia. Şi el îşi păstrase calmul. Surâdea. Ca şi Lafont, mânuia două pistoale. Un lacheu îl urma cu alte două arme, pe care le încărca spre a fi folosite cu schimbul. Întocmai ca la vânătoare.

— Astăzi vă faceţi botezul focului, vorbi el băieţilor. Aveţi un prilej minunat să vă antrenaţi la tir pe ţintă vie.

Trecu la fereastră lângă Fulton. Cu două focuri doborâră doi dușmani. Lacheul îi prezentă celelalte pistoale proaspăt încărcate.

— Trageți și voi, se adresă Gerald băieților. Dar fiți atenți să nu nimeriți într-ai noștri.

Lafont intră în cameră.

— Au reușit să pătrundă în han, *Sir*.

Detunăturile de jos se auzeau tot mai apropiate. Zgomotul luptei creștea.

— I-a ispitit aurul nostru, *Monsieur* Lafont, zise Gerald. Mă tem că va trebui să ne lipsim de el. Mai trase două focuri. Mă întreb dacă indivizii aceștia nu fac parte din banda individului care ne-a indicat hanul...

— Părea om cinstit, zise Benjamin.

— Aparențele înșală, replică Fulton, între două salve.

Deodată o răpăială de focuri trase din altă parte prinse să se abată grindină asupra curții.

— Dacă le vin ajutoare, suntem curățați, rosti Gerald liniștit.

Spectacolul care urmă îl umplu de uimire, apoi de încântare. În curte năvăliră puzderie de panduri, cu căciuli pe-o ureche, flinte, săbii și cuțite care luceau în noapte. Nou- veniții trăgeau cu nădejde în oamenii care atacaseră hanul. Prinși între două focuri, aceștia avură un moment de dezorientare, apoi, cuprinși de panică, încercară să scape cu fuga. Unii reușiră să sară peste gard și să se topească în beznă. Cei mai mulți căzură potopiți de gloanțe. Cadavrele lor, grotesc contorsionate, împânzeau curtea. Căzuseră mulți arnăuți și din tabăra amică.

Focurile de arme încetară tot atât de brusc precum începuseră. Gerald coborî în curte însoțit de Lafont și de nepoții săi. În dreptul flăcărilor care mușcau cu lăcomie din găteje stătea drept, cu picioarele larg desfăcute, căpetenia pandurilor. Mustața lui căzută în franjuri căpătase reflexe roșiatice.

— Iată o veche cunoștință, suspină ușurat Gerald. Și eu care l-am bănuit pe nedrept... Ar trebui să-i cer iertare.

Căpetenia pandurilor ținea în mână pistolul incrustat cu argint.

— Spune-i stăpânului tău că am făcut începenia armei pe care mi-a dăruit-o, vorbi el tălmaciului, care se alipise sperios de grupul lui Gerald. Am şi curăţat vreo cinci.

Tălmaciul grec înghiţi în sec, apoi îi traduse în franţuzeşte cuvintele. Gerald strânse călduros mâna căpeteniei care se înapoie în han, reapărând peste câteva momente cu o casetă de metal. Gerald îi porunci să o înmâneze căpeteniei de panduri.

— Spune-i, tălmaciule, că pistolul trebuie ţinut în cutia lui.

Căpetenia de panduri primi caseta. Greutatea ei îl miră. Îi deschise capacul. Monedele de aur care o umpleau până la gură îl lăsară fără glas. Vru să rostească un cuvânt de mulţumire, dar vorbele i se îmbulzeau în gâtlej fără să poată ieşi. Nu-i venea să creadă că toţi banii aceia erau ai lui. În cele din urmă, scoase cuşma din cap şi salută stângaci. Astfel de situaţii îl depăşeau. Pentru întâia oară primea o asemenea recompensă. Sub steagul lui Tudor, oamenii nu luptau pentru bani. Se gândi să-i restituie. Se uită apoi la pandurii lui, de care sărăcia se ţinea ca şi scaieţii de blana dulăilor. Aurul acesta le-ar folosi, mai ales că nu era de furat.

Se întoarse spre tălmaci.

— Spune-i stăpânului tău că îi mulţumim. Vreau numai să ştie că nu i-am venit în ajutor pentru bani.

— Sunt încredinţat de aceasta, îi răspunse Gerald prin intermediul aceluiaşi tălmaci.

Căpetenia de panduri dădu caseta în primirea unui tânăr smead din preajma sa. Îşi trecu palma peste mustaţă, apoi rosti:

— Rămâi cu bine, boierule.

Apoi se răsuci pe călcâie şi se îndepărtă însoţit de ai lui.

Gerald îl urmă îndelung cu privirea.

— I-aţi făcut un dar regesc, zise Lafont.

— L-a meritat pe deplin. Dacă n-ar fi fost el... Să se înhame caii. Plecăm mai departe. După păţania aceasta, nu cred că i se mai poate lipi cuiva somnul de gene.

Înainte de a se urca în trăsură, hangiul îi oferi o oală cu lapte fierbinte. Unul din valeţi se repezi după un pahar.

— Lasă, îl opri Gerald. Laptele acesta nu se bea cu paharul. E mai gustos aşa.

Sorbi cu nesaţ laptele fierbinte şi rupse o bucată din codrul de pâine adus de hangiţă.

— Întreabă-i, tălmaciule, unde o să-i îngroape pe morţii aceştia?

După ce i se spuse despre ce e vorba, hangiul ridică din umeri.

— Pădurea e mare.

— Nu-i duce la cimitir?

Hangiul se scărpină în vârful capului.

— La ce bun? Cimitirul e departe. Iar pământul e acelaşi şi în pădure, şi la cimitir. Şi cei buni, şi cei răi vor umple aceeaşi groapă. Moartea nu face deosebire.

Gerald zâmbi.

— Ciudată filozofie. Şi dacă ai să cugeţi mai bine, ai să-ţi dai seama că prin gura lui vorbeşte înţelepciunea. Oamenii aceştia nu au nevoie de şcoli înalte spre a rosti adevăruri eterne.

— Nevoia este adeseori cea mai bună universitate, zise Lafont. Te învaţă să te descurci în viaţă. Aşa se şi explică modul cum oamenii aceştia au supravieţuit încercărilor... Generaţii după generaţii.

Gerald se urcă în trăsură.

— Să plecăm.

Vizitiii dădură bice cailor. Convoiul se urni iarăşi. De data aceasta escorta se redusese la treizeci şi patru de arnăuţi. Ceilalţi şaisprezece rămăseseră să ţină tovărăşie celor căzuţi în timpul atacului. Dintre însoţitorii lui Gerald, patru sau cinci, printre care French şi Harvé, se aleseseră cu răni superficiale.

— Insondabilă mai e şi firea omenească!, reflectă Gerald cu glas tare. Şi Pavlidi, şi oamenii care au încercat să ne jefuiască făceau parte din aceeaşi Eterie. Poţi găsi între ei vreo asemănare?

— Cred că la Bucureşti vom afla un răspuns la această întrebare, zise Lafont.

* *
*

Către miezul zilei, clopotniţele mândre ale Bucureştilor se iviră argintii în zare. Înalte, se desprindeau din marea de

acoperişuri joase, aşa cum păstorii se desprind ţanţoşi dintre umilele spinări ale turmei de oi. În primele ore ale dimineţii ropotise o ploaie scurtă de primăvară. Prin văzduhul spălat de praf, ajungeau până la nările călătorilor efluviile de parfum ale oraşului-grădină. Gerald era curios să cunoască această aşezare omenească, ridicată la rangul de capitală a unei ţări mici, aşezată la răscruce de imperii. Era de mirare cum aceasta îşi păstrase fiinţa. În sânul Imperiului Otoman, Principatele îşi menţinuseră o autonomie pe care nu reuşiseră să şi-o asigure nici Polonia, nici Boemia şi nici Transilvania. Toate acestea din urmă căzuseră sub stăpânirea unor vecini mai puternici. Ce anume determinase supravieţuirea miraculoasă a Principatelor, de care nu se putuseră bucura şi celelalte ţări, odinioară mai puternice, mai înfloritoare?

— Nu cunosc Ispahanul, zise Gerald, dar am citit în nişte note de călătorie care mi-au încântat copilăria că oraşul acela îşi face simţită existenţa încă de la câteva zeci de mile depărtare, datorită parfumului grădinilor cu trandafiri. Bucureştiul, cu miresmele lui, îmi evocă Ispahanul visurilor mele.

— Nu e chiar atât de oriental, spuse Lafont.

— Poate că aceasta are să mă dezamăgească, rosti Gerald. Dar mai ştii? N-ar fi exclus să aibă o originalitate tot atât de încântătoare.

Bucureştiul nu trezise în aceeaşi măsură şi curiozitatea nepoţilor lui Gerald. Plini de însufleţire, aceştia îşi împărtăşeau impresiile asupra luptei la care participaseră cu un curaj care le atrăsese complimentele unchiului lor.

La intrarea în oraş fură întâmpinaţi de oamenii stăpânirii – vameşi şi poliţişti – supravegheaţi de o ceată de panduri ai lui Vladimirescu şi de tot atâţia eterişti ai lui Ipsilanti. Şi pandurii, şi eteriştii cercetară cu atenţie trăsurile spre a se asigura că printre călători nu se aflau turci sau spioni ai acestora. După cercetarea documentelor oficiale, dublate de *laisse-passer*-urile semnate de Stroganov, convoiul fu autorizat să-şi continue drumul. Oraşul părea că se află sub stare de asediu. Casele erau ferecate, prăvăliile aveau obloanele lăsate, hanurile – şi ele oblonite – prevesteau posibilităţi de găzduire mai mult decât problematice. Pe uliţele bătute cu

pământ şi pietriş, ori pe străzile mai arătoase, podite cu lemn, nu se vedeau decât foarte rari trecători, care se străduiau să se facă nevăzuţi pe fundăturile şi aleile lăturalnice ori de câte ori se întâlneau cu cete de oameni înarmaţi. Grădinile care înconjurau casele, bisericile, monumentele, reşedinţele boiereşti, ca şi sediile instituţiilor erau străjuite de garduri înalte, cu porţi ferecate în lanţuri.

Tălmaciul lui Gerald cunoştea bine Bucureştiul, fiindcă în ultimii ani ai domniei lui Vodă Caragea lucrase la cancelaria domnească unde îl adusese un unchi al său, grec din Fanar, sfetnic prea-plecat al domnitorului.

Convoiul opri mai întâi în faţa casei boierului Grigore Brâncoveanu, pentru care Gerald avea o scrisoare de recomandare. Tălmaciul bătu îndelung în poarta ghintuită. Abia după multă aşteptare se ivi printre zăbrelele gardului de fier chipul unui bărbos cu mutră fioroasă. Bărbosul, înarmat cu o flintă mai lungă decât el, îi vesti că boierul plecase la ţară. Acelaşi rezultat îl obţinură şi după ce încercară să dea ochi cu hatmanul Nicolae Mavru. Li se spuse că hatmanul plecase în ajun pe una din moşiile sale. Care din ele? Nu ştia nimeni. Nici la fostul mare vistiernic Alexandru Vulturescu nu făcură vreo treabă. Acesta lipsea de acasă şi nu se ştia când avea să se întoarcă.

— Să mergem atunci la consulatul rusesc, zise Gerald. Dacă nu – la cel austriac. Imposibil să nu găsim pe cineva.

Consulatul Rusiei Imperiale avea înfăţişarea unei citadele pe picior de război. În curte, la intrare, arnăuţi înarmaţi făceau de pază. Gerald fu primit de secretarul consulatului, Domanando, şi de dragomanul Leventi. Şi unul, şi celălalt erau greci originari din Insulele Ionice. Tineri, eleganţi, eficienţi, cu maniere desăvârşite, corespundeau în totul diplomatului tip aşa cum îl vedea Metternich. Domanando nu se arătă prea impresionat de recomandările scrise ale contelui Stroganov. Ascultă cu politeţe pe Gerald, care îşi exprimă dorinţa să fie primit de consulul general Pini.

Secretarul ridică din umeri, manifestând cel mai ostentativ regret.

— Sunt consternat că nu vă pot servi. Excelenţa Sa consulul general este bolnav şi nu poate primi pe nimeni.

Gerald simţi că îl încolţeşte mânia. Minciuna diplomatică a secretarului era evidentă. De ce refuza consulul general să-l primească? Împăraţii, regii, înalţii demnitari ai marilor puteri se arătau dornici să-l cunoască, în vreme ce acest „oarecare" funcţionar superior consular, cu numele ridicol de Pini, îl lăsa să facă anticameră.

— Voi comunica Excelenţei Sale că l-aţi căutat, adăugă mieros secretarul. Lăsaţi-mi adresa unde vă pot găsi.

— Nici eu nu ştiu unde am să dorm în noaptea aceasta, replică Gerald glacial. Cât priveşte Excelenţa Sa consulul general, nu-l mai deranjaţi. Să nu i se agraveze boala.

Părăsi furios clădirea.

— La Consulatul Austriei, porunci el.

Oraşul acesta pustiu îi sporea enervarea. Turcii îi ofereau în garanţie veniturile unei ţări pe care în mod practic o pierduseră din mână. Evident, Sublima Poartă nu se resemnase să renunţe la Principatele acestea cu resurse naturale uimitor de bogate. Pentru moment însă, autoritatea ei la Bucureşti suferea o eclipsă care părea să se prelungească. La Constantinopole i se spusese că Imperiul nu va întârzia să pună capăt răzmeriţelor şi să readucă la ascultare pe toţi supuşii ei de dincolo şi de dincoace de Dunăre. Obiectivul nu părea irealizabil, dacă se ţinea seama de politica abstenţionistă a Ţarului Alexandru şi de sprijinul pe care Metternich îl oferea necondiţionat Imperiului Otoman.

La consulatul austriac domnea o atmosferă mai pacifică decât la consulatul rusesc. Un singur arnăut făcea de pază la poartă. Consulul general Fleishkahl lipsea.

— Excelenţa Sa se află la Braşov, într-o scurtă călătorie de agrement, explică lui Gerald secretarul consulatului, *Herr* Udriski, un bărbat încă tânăr, cu favoriţi stufoşi şi bărbie rotundă înfiptă în faldurile cravatei de mătase.

— Jumătate din locuitorii acestui oraş par să fi plecat în călătorie de agrement, rosti Gerald cu ironie.

Udriski zâmbi fin.

— Aveţi perfectă dreptate. Evenimentele din ultimele săptămâni au inspirat multora un nestăvilit dor de ducă. În nicio altă primăvară Braşovul n-a mai cunoscut o asemenea

afluenţă. Dintre boierii cei mari n-a mai rămas în Bucureşti decât fostul vistiernic Alexandru Vulturescu. Şi aceasta datorită unei nenorociri. Se pregătea să plece în exod, odată cu toate celelalte notabilităţi. Unul dintre fiii săi a căzut însă de pe cal, fracturându-şi bazinul şi piciorul stâng. În asemenea condiţii, o călătorie devenea imposibilă. Fostul vistiernic a rămas în Capitală spre a-şi veghea fiul... Dacă boierii cei mari – veliţi, cum li se spune aici – aveau toate motivele să alerge după un climat mai...

— Sănătos, nu-i aşa?

— Exact. Mai sănătos... Nu ştiu însă ce i-a îndemnat pe consuli să le urmeze exemplul. Este adevărat că lui Pini, consulul general al Rusiei, i se crease o atmosferă imposibilă de când ţarul şi miniştrii săi s-au pronunţat pentru neutralitate...

— Mă iertaţi că vă întrerup, rosti Gerald. Şi consulul Pini a plecat la Braşov?

— Da. Odată cu câţiva dintre boierii cu mare vază. Alexandru Ghica, Grigorie şi Iordache Filipescu, Constantin Samurcaş, Nicolae Mavru, Vlad Paltin, principele Vladimir Neajlov...

— Hm, cineva îmi spusese că *Monsieur* Pini e grav bolnav.

— Se prea poate. Bolnav de... frică.

Udriski zâmbi iarăşi.

— Bolnav, de altfel, ca şi şeful meu direct.

Îşi îngăduise să arunce o săgeată şi împotriva consulului general Fleischhakl, pe care năzuia să-l luxeze în favorul său. Încă dinaintea sosirii lui Gerald la Bucureşti fusese informat de către ambasadorul austriac din Constantinopole că prin capitala Ţării Româneşti va trece, în drum spre Sankt Petersburg, un personaj care trebuia cu deosebire menajat, fiindcă se bucura de prietenia şi preţuirea cancelarului Metternich. Lui Udriski i-ar fi convenit de minune ca Gerald Sunderland să scape eventual o apreciere nu tocmai elogioasă despre consulul general al Austriei la Bucureşti în faţa şefului suprem al diplomaţiei imperiale austriece.

— Mâine am să-i fac o vizită fostului vistiernic Vulturescu, zise Gerald. Poate că va accepta să-mi furnizeze unele informaţii despre ţara aceasta, atât de frumoasă, care – vă mărturisesc – mi-a trezit interesul...

Udriski făcu un gest larg.

— De ce nu vă adresaţi mie? Cred că v-aş putea fi de folos. Bineînţeles, în măsura umilelor mele puteri...

Gerald înţelese că întâlnise un interlocutor comod. Dacă acest domn Udriski s-ar arăta în continuare tot atât de serviabil, i-ar înlesni o înaintare în ierarhia consulară sau poate chiar diplomatică. Udriski descifră cu fineţe surâsul care pluti câteva clipe pe buzele vizitatorului.

— Mi-ar face plăcere să stăm mai mult de vorbă, zise Gerald. V-ar conveni să fiţi în seara aceasta invitatul meu?

— Este o mare cinste pentru mine, *Monsieur le Duc*.

— Apropo, ce hotel îmi recomandaţi?

Udriski făcu o schimă uşor amuzată.

— Va trebui să fiţi extrem de indulgent, *Monsieur le Duc*. Aici nu ne aflăm la Viena. Există două sau trei hoteluri mai răsărite. Pentru dumneavoastră, însă...

— Ştiu să mă acomodez, *Herr* Udriski.

— Nu prea aveţi de ales. „Hôtel d'Europe" de pe Uliţa Nemţească sau „Hotelul Donat Hugues" de pe podul Mogoşoaiei sunt singurele pe care vi le-aş recomanda. Ar mai fi câteva hanuri, dar acestea sunt zgomotoase şi frecventate de o lume amestecată. Dacă îmi permiteţi, vă pun la dispoziţie serviciile unui localnic foarte priceput – dragomanul consulatului. Veţi avea o călăuză perfectă.

Gerald acceptă oferta. Trecuseră câteva ore de când cutreiera oraşul. Se simţea obosit şi îi era foame. Udriski îl conduse până la trăsură.

— V-aş sugera, *Monsieur le Duc*, să recomandaţi oamenilor dumneavoastră o vigilenţă sporită. Eteriştii, sau în sfârşit cei care-şi atribuie apartenenţa la această organizaţie, nu se sfiesc să pretindă contribuţii băneşti, mai mult sau mai puţin silite...

— Cunosc procedeul, replică Gerald. Au încercat să-l practice şi asupra mea. În orice caz, vă mulţumesc pentru solicitudine. Pe diseară, *Herr* Udriski.

Se urcă în trăsură. Convoiul se urni, salutat de ploconelile secretarului. Găzduirea se dovedi a fi extrem de spinoasă. Cele două hoteluri, recomandate de Udriski, şi un al treilea – o

magherniță cu aspect puțin ispititor – erau ocupate de „ofițeri din armata lui Ipsilanti și de niște indivizi cu mutre ciudate, care păreau să joace un rol foarte echivoc în Bucureștiul bântuit de răscoală. Inșii aceștia se ivesc ca ciupercile după ploaie în epocile tulburi. Se pretează la cele mai abjecte servicii. Oferă spre vânzare, sau sunt oricând gata să cumpere bijuterii procurate pe căi dubioase, recomandă în șoaptă adrese de bordeluri sau de tripouri rău famate, sugerează lovituri fructuoase militarilor dornici să-și sporească avutul pe orice cale, se vând pe ei sau îi vând pe alții, jucând rolul aparent inofensiv al acelor păsări care ciugulesc carnea rămasă printre dinții crocodililor, sau al acelor pești mărunți care însoțesc, asemenea unor paraziți, rechinii carnivori.

Gerald luă apoi la rând hanurile. Unele erau închise. Altele gemeau de refugiați din județele de nord ale țării, căzute sub controlul trupelor lui Ipsilanti. În Capitală nădăjduiseră să scape de urgia eteriștilor. Dar alunecaseră din rău în mai rău. Pandurii lui Vladimirescu – puțini la număr – nu le puteau asigura întotdeauna protecția. Palizi, înfricoșați, cu obraji scobiți și cearcăne negre sub ochi, aveau o expresie patetică, rătăcită, care impresiona. Toți, și cei bogați, și cei mai puțin bogați, purtau haine ponosite, singurele care le mai rămăseseră după ce-i scuturaseră zavergiii. Jefuiți, maltratați, umiliți, așteptau ceva – nici ei nu știau bine ce anume.

Raymond îi privea cu mirare și compătimire. Oameni tot atât de triști, de dezorientați întâlnise și la Veneția, și la Constantinopole, și întâlnea și aici, la București. Suferințele acestea îl făceau să clocotească. Din instinct se alătura celor slabi și obidiți. Slabi și obidiți erau și italienii, și grecii, și românii. Puternici și cruzi erau austriecii, turcii... Îi ura cu toată înverșunarea. Ceea ce se întâmpla la București îi depășea oarecum înțelegerea. Aici eteriștii lui Ipsilanti și pandurii lui Vladimirescu se încăierau între ei. Suferințele nu veneau numai de sus, de la asupritori, ci chiar de la cei care ar fi trebuit să se unească împotriva asupritorilor, dar care acum se aflau dezbinați. Grecii care luptau și mureau cu arma în mână în Tesalia, Epir, Peloponez, în Arhipelag nu puteau fi aceiași cu eteriștii din Țara Românească și din Moldova, care jefuiau

cu aceeaşi frenezie şi vistieria statului, şi pe simplii particulari. Adeseori erau văzuţi vânzând în plină zi, pe stradă, giuvaeruri, covoare, şaluri, blănuri, furate Dumnezeu ştie de unde. Fenomenul acesta era în parte explicabil. Ipsilanti nu corespundea misiunii pe care şi-o asumase. Superficial, incapabil, plasat în fruntea Eteriei nu datorită meritelor, ci titlului său princiar şi relaţiilor sale cu ţarul, nu era în stare să-şi strunească trupele alcătuite mai ales din aventurieri, din derbedei, din pescuitori în apă tulbure, care se alipiseră puţinilor luptători cu bună-credinţă numai pentru a-şi da frâu liber apucăturilor. Vladimirescu era dezamăgit şi revoltat de comportarea eteriştilor pe care-i sprijinise fără rezerve în prima fază a răscoalei. Locotenenţii şi pandurii săi îi împărtăşeau amărăciunea şi indignarea. Din nefericire, şi printre aceştia se aflau unele elemente nesigure, care se lăsaseră contaminate de pilda eteriştilor. Vladimirescu sancţionase cu străşnicie abuzurile oamenilor săi şi se străduise să zăgăzuiască, chiar şi pe calea armelor, excesele foştilor săi aliaţi, care se purtau cu neobrăzarea învingătorului într-o ţară înfrântă şi ocupată. Dacă în Ţara Românească autoritatea sa reuşea să pună în parte stavilă tâlhăriilor, în Moldova domnea însă cea mai cumplită anarhie. Ştirile sosite de la Iaşi zugrăveau o stare de lucruri înspăimântătoare. Acolo jaful era patronat de mai-marii statului, în frunte cu Vodă Şuţu, sluga prea-plecată a Eteriei, şi cu tânărul şi inexperimentatul mare vistiernic Niculae Rosnoveanu, numit în această demnitate de către Domn, numai fiindcă îmbrăţişase cu fanatism cauza grecilor dornici de libertate şi împlinea fără crâcnire poruncile nesăţioşilor Duca şi Pendedeca, acoliţii lui Ipsilanti, rămaşi după coborârea acestuia dincolo de Milcov adevăraţii stăpâni ai Moldovei.

În primele ore după sosirea sa în Bucureşti, Gerald avusese timp să-şi facă o idee destul de cuprinzătoare asupra antagonismelor care sfâşiau Ţara Românească. Înţelept ar fi fost să fi amânat această călătorie de documentare până s-ar fi limpezit lucrurile pe aceste vitregite meleaguri.

Călăuzit de dragomanul recomandat de Udriski, cutreieră „podul" Mogoşoaiei de la un cap la altul, fără să găsească odăi

libere la vreunul din hanurile înşiruite ca mărgelele pe aţă. În toate acestea domnea o forfotă nepotrivită cu pustietatea străzilor. S-ar fi zis că între zidurile lor se bulucise toată viaţa izgonită din restul oraşului. Unele din ele erau de o murdărie şi de un primitivism respingător. Deşi nu-i plăcea să deranjeze lumea, Gerald se gândea să treacă iarăşi pe la locuinţa lui Alexandru Vulturescu, căruia să-i ceară găzduire. Dragomanul îi propuse să mai facă o încercare. La „Hanul lui Manuc", unul dintre cele mai încăpătoare caravanseraiuri din Bucureşti, li s-ar fi putut amenaja eventual un colţ în care să-şi petreacă noaptea. Hanul acesta era însă atât de zgomotos, încât călătorii străini, iubitori de linişte şi cu tabieturi, îl ocoleau scuturându-se cu oroare.

— Sunt atât de obosit, încât cred că aş fi în stare să dorm şi pe o masă, în sala de mâncare a hanului, zise Gerald plictisit.

Tot ocolind oraşul, nu simţiseră scurgerea timpului... Umbrele serii prinseseră a se aşterne peste case, peste grădini, peste plopi şi peste clopotniţe. La ferestre nu se zărea însă strop de lumină. Locatarii se fereau a arăta că sunt acasă.

Cotiră pe Uliţa Veche, care cobora spre Dâmboviţa. În văzduh atârnau zdrenţe de fum şi de praf. Mirosea a bălegar şi a apă stătută. Din stufărişul văii Dâmboviţei se ridică un stol de raţe speriate. Broaştele orăcăiau pe întrecute. Hanul se ivi alburiu la capătul uliţei. Clădirea cu două caturi se desfăşura în lărgime ca o cazarmă. Multe ferestre erau luminate. S-ar fi zis că cei din han nesocoteau primejdiile din afară. Convoiul lui Gerald pătrunse printr-un gang afumat într-o vastă curte pătrată, mărginită de cerdacurile de lemn ale hanului. În spaţiul acesta limitat se încâlceau într-o fantastică dezordine caleşti prăfuite, căruţe acoperite cu coviltire, cai deshămaţi cu desagi de grăunţe aninaţi de după grumaz, furgoane, cabriolete, boi placizi ce-şi rumegau în tihnă tainul, care încărcate cu butoaie şi cu tot felul de mărfuri, măgari zgomotoşi şi, printre toate acestea, oameni, foarte mulţi oameni. O lume atât de colorată, atât de variată şi de stranie, încât şi-ar fi găsit cu cinste locul în faimoasa Curte a Miracolelor din Parisul medieval. Îmbrăcămintea orientală, amplă şi pestriţă figura

alături de hainele „nemțești" ale orășenilor de modă nouă; straiele cuviincioase ale țăranilor și zdrențele cerșetorilor se amestecau cu veșminte slinoase, împodobite cu tot soiul de mărgele ale țiganilor șetrari; rasele sobre ale călugărilor contrastau cu eleganța țipătoare a rochiilor foarte decoltate, purtate cu sfruntare de femeile căzute în păcatul preacurviei; găietanele militarilor și coardele țambalurilor aveau același luciu discret în lumina purpurie a torțelor. Și oamenii aceia se sfădeau, se tocmeau, băteau palma, benchetuiau, cântau, jucau cărți, se bețiveau, urlau, se trăgeau pe sfoară, se îmbrățișau scârbavnic mai pe ascunse, mai pe față, își lăudau marfa, puneau la cale tot felul de drăcovenii, complotau, pândeau, furau, oglindind întreaga gamă a patimilor umane exacerbate de stările de mizerie, de nesiguranță, de teamă, de luxură, inerente vremurilor tulburi.

Lui Gerald nu-i displăcu atmosfera aceasta deșănțată, care răspundea unei tainice coarde lăuntrice. Se uita plin de curiozitate la nepoții săi, întrebându-se cum vor reacționa. Benjamin nu se arătă deloc impresionat de această lume, cu care se deprinsese în anii fragezi ai adolescenței. Raymond, în schimb, arunca priviri uluite, scandalizate. În atmosfera de eprubetă de la Palazzo Andreea, fusese ferit de contactul cu lumea fremătândă, tulbure, din afară. Lumea din tratatele de istorie, cu pildele ei eroice, cu frământările ei elevate, nu reprezenta decât o latură incompletă a adevăratei lumi, a acelei lumi vii, cu preocupări mărunte, legate în special de lupta pentru existență, de micile plăceri cotidiene menite să înfrumusețeze viața.

Raymond trebuia familiarizat cu aspectele aparent frivole ale vieții. Preceptorul său italian îl deprinsese să vadă lumea prin ochelari de cal. Lupta pentru libertate îl preocupa în exclusivitate. Gerald admira această trăsătură a caracterului lui Raymond, care era gata să se aprindă, să se ia la trântă pentru înlăturarea nedreptăților sociale. Un membru de seamă al dinastiei Sunderland – și Raymond era prin nașterea sa un astfel de membru – trebuia să corespundă și altor imperative, chiar dacă acestea erau mai puțin înălțătoare, mai puțin morale. Gerald avea de gând să-l reeduce. La nevoie, îl va da

şi pe mâna lui Benjamin. Poate că cei doi veri se vor influenţa reciproc, asemenea vaselor comunicante. Benjamin va câştiga un fond moral, un idealism din preaplinul lui Raymond, iar Raymond va câştiga din experienţa de viaţă a lui Benjamin. Dacă îl vor influenţa numai laturile meschine, triviale, cu atât mai rău pentru el. Va pieri pe drum. Dacă va supravieţui acestei experienţe, va ajunge însă un adevărat Sunderland.

La Hanul lui Manuc, Gerald găsi găzduirea pe care o căuta. Hangiul, mai puţin oriental şi mai descurcăreţ decât ceilalţi confraţi ai săi, care se mărginiseră să ridice neputincioşi din umeri, mirosise că are de-a face cu un client cu o situaţie deosebită, care merita un tratament deosebit. Inventiv, scosese din camerele lor – cele mai bune din han – pe nişte negustori din Sibiu, pe care-i potolise dându-le în schimb propria sa locuinţă şi o masă copioasă pe deasupra. Reuşi astfel să ofere lui Gerald şi însoţitorilor săi, în mai puţin de un sfert de oră, întreg spaţiul de care aveau nevoie.

Evident, Gerald nu găsi la Hanul lui Manuc luxul cu care era deprins, nici confortul hotelurilor occidentale. Camera sa era totuşi încăpătoare, înveselită de scoarţe româneşti, viu, dar armonios colorate şi înfrumuseţate de mobile cu pirogravuri în care măiestria şi fantezia se împleteau în egală măsură. Raymond şi Benjamin se aleseră cu o odaie ceva mai mică, în care mirosea a busuioc şi a mere. Două sofale moi şi câteva covoraşe orientale îi dădeau o înfăţişare plăcută. Lafont şi consilierii fură cazaţi în camere mai modeste, dar îndeajuns de curate şi primitoare.

Hangiul, rotund, vioi şi veşnic surâzător, făgădui lui Gerald o cină care să nu înşele faima hanului. La Bucureşti, explică el, sărăcia era mare. Tulburările lăuntrice, războiul care bătea la uşă împiedicau aprovizionarea normală a populaţiei. Pentru clienţi cu vază – aici hangiul se ploconi până la pământ – avea el grijă să procure cel mai gustos peşte şi cele mai alese vinuri.

Într-adevăr, hangiul nu se dezminţi. La cină, Gerald şi invitaţii lui, printre care se număra şi secretarul consular Udriski, avură parte de un festin cu bucate româneşti delicioase – şalău rasol, nisetru la grătar, sarmale, pui fript cu

mujdei de usturoi, friptură de iepure cu măsline, fazan îndopat cu castane, plăcintă cu mere, brânză de Brăila şi la sfârşit tot soiul de fructe minunat conservate.

— Ţara aceasta e binecuvântată de Dumnezeu, *Herr* Udriski, spuse el, după ce îşi muie încă o dată buzele în vinul rubiniu din cupă.

— De aceea şi jinduiesc vecinii, zise secretarul sentenţios. Se bat străinii pentru bogăţiile ei ca şi dulăii pentru os.

Gerald se întrebă dacă această comparaţie nu i se aplica şi lui. Concesionarea vămilor şi eventual a impozitelor din ambele Principate, care făcea obiectul târguielilor sale cu turcii, nu se încadra în aceeaşi luptă pentru os?

— După câte sunt informat, *Herr* Udriski, străinii de care vorbeşti dumneata n-au prea făcut investiţii în această ţară.

— N-au făcut investiţii pentru că incertitudinea politică nu le-a îngăduit să-şi angajeze capitalurile în afaceri pe termen lung. S-au mărginit să o exploateze la sânge. Şi paşalele turceşti, şi demnitarii de sânge grecesc, şi levantinii oploşiţi pe aceste tărâmuri, şi negustorii braşoveni şi sibieni, şi alţii, şi alţii, şi alţii... Cel care ar dori în clipa de faţă să facă investiţii în Ţara Românească – de pildă – ar trebui să trateze şi cu locţiitorii lui Vodă Kallimaki, caimacanii Vogoride şi Negri – care, între noi fie vorba, nu mai au la ora actuală niciun fel de putere –, şi cu Tudor Vladimirescu, căpetenia răsculaţilor români, care se bucură de autoritatea unui adevărat domnitor, fără a avea însă învestitura Sublimei Porţi, şi cu generalul Ipsilanti, şeful Eteriei, care ocupă în mod practic jumătate din ţară, şi cu turcii, stăpânii virtuali ai Principatelor, şi cu ruşii, care aspiră să-i înlăture pe turci şi să se înscăuneze în locul lor, şi cu austriecii, care şi-au arogat dreptul de a arbitra conflictele dintre Imperiul Ţarilor şi Imperiul Otoman, spre a menţine un echilibru politic european fără de care întreg edificiul Sfintei Alianţe s-ar duce de râpă şi, în sfârşit, să consulte şi pe boierii pământeni, căci n-ar fi exclus ca într-o zi să se aleagă iarăşi domnitori din rândurile lor, aşa cum de altfel se şi proceda până la începutul secolului al XVIII-lea, când turcii au răsturnat ordinea existentă şi au impus domni

originari din Fanar, în care îşi închipuiau că pot avea mai multă încredere.

Lafont ascultase cu interes expunerea lui Udriski. Concluziile acestuia coincideau cu ale lui. Se întreba dacă patronul le va împărtăşi vederile. Îl ştia impetuos şi extrem de voluntar. Va avea oare înţelepciunea să nu se vâre în acest viespar?

Gândurile lui Gerald urmăreau acelaşi făgaş. Secretarul Udriski vădea o cunoaştere profundă a situaţiei politice din Ţara Românească. Într-adevăr, o angajare a Casei Sunderland în Principate, cel puţin în stadiul actual, era exclusă. Prea multe imponderabile puteau modifica fundamental datele problemei, dând peste cap cele mai solide raţionamente. În Mexico, de pildă, Casa Sunderland jonglase cu cele două mari tabere: partizanii menţinerii statutului de colonie, pe de o parte, partizanii independenţei, pe de alta. Şansele erau de unu la doi.

Principatele puneau o problemă infinit mai grea. Era aproape imposibil să ghiceşti ce tabără va învinge din cele cinci sau şase aflate în luptă. Prin metoda eliminării, s-ar fi putut restrânge numărul acestora, dar până la o limită. Hotărât, turcii trebuiau să le ofere alte garanţii. Este adevărat că Imperiul Otoman era atât de fisurat, atât de bolnav, încât nicio parte componentă a acestui conglomerat de ţări care-l alcătuiau, cu sau fără voia lor, nu prezenta mai multă siguranţă. Gerald suspină. La Constantinopole, delegaţii săi şi reprezentanţii Sublimei Porţi vor relua tratativele. Era mai bine aşa.

Pentru prima oară renunţa la atingerea unuia din obiectivele pe care şi le propusese. Dar aceasta nu-l supără. Încercă chiar un sentiment de uşurare şi în acelaşi timp de mândrie. Mândrie, fiindcă era destul de înţelept să nu persevereze într-o acţiune cu puţini sorţi de izbândă. Globul pământesc era destul de mare. Casa Sunderland avea o întreagă lume la dispoziţie. De ce să-şi rupă dinţii în Principate, aşa cum şi-i rupsese odinioară în Haiti? Atunci, Richard Sunderland, marele Richard Sunderland, nu ştiuse să se oprească la timp. Acţionase în baza unor calcule greşite şi pusese în primejdie

însăşi existenţa Casei pe care o crease. El, Gerald, era mai prudent. Ştia să dea înapoi – elegant şi fără zguduiri.

Se ridică de la masă bine dispus. Fiindcă în sala de mâncare se făcuse foarte cald ieşi în cerdac să se mai răcorească. De acolo, de sus, curtea hanului înfăţişa un spectacol de carnaval. În jurul unui loc mare, ce-şi înălţa spre cer pălăria încununată de scântei, făceau cerc o mulţime de bărbaţi hipnotizaţi parcă de dansul voluptuos, dar în acelaşi timp de un farmec sălbatic, executat de două ţigănci tinere, pline de nerv, ce-şi contorsionau corpurile suple asemenea unor trestii smucite de vânt.

Gerald le urmări îndelung evoluţiile. Ţigăncile acestea nu erau cu nimic mai prejos de balerinele ce-şi etalau savantele figuri de balet pe scenele marilor teatre. Aveau chiar o anumită superioritate. Superioritatea pe care improvizaţiile pline de neprevăzut o au asupra baletului perfect disciplinat, cu evoluţii de un înalt rafinament, dar care se înlănţuie după canoane arhicunoscute.

Gerald se înapoie în pragul sălii de mâncare şi făcu semn valetului său personal, care stătea smirnă în dreptul bufetului. Îi arătă discret cele două ţigănci care dansau în jurul focului.

— Le vezi, James? În noaptea aceasta să le strecori în camera nepoţilor mei. Ai înţeles?

Valetul se înclină impasibil.

— Prea bine, *Sir*.

Apoi dispăru spre a-şi îndeplini misiunea.

Gerald zâmbi. Focul din curte îi arunca tente purpurii pe obraz, dându-i o înfăţişare bizară.

* *
*

A doua zi de dimineaţă, contrar obiceiului, Gerald se trezi din somn foarte târziu. Banchetul din ajun se prelungise până în zori. Chemaseră sus ţigănci şi lăutari, care să le stimuleze dorul de petrecere. Gerald nu se culcase cu niciuna din ele, deşi toate erau extrem de tinere şi aveau mult vino-ncoace. Gusturile lui atinseseră un asemenea rafinament, încât acele întâlniri întâmplătoare între epiderme – cum caracteriza un

francez al secolului al XVIII-lea actul sexual – nu-i mai trezeau interesul decât într-o anumită ambianţă. Secretarul consular Udriski plecase de la petrecere ameţit de băutură, epuizat de femei şi stors de informaţii. Gerald aflase de la el tot ce dorea să afle. Generos, îi dăruise un inel cu diamante. Poate că va mai avea nevoie vreodată de serviciile lui.

După o baie fierbinte, reconfortantă, James îl bărbieri după toate regulile artei, apoi i se servi micul dejun. Gerald aşteptase micul dejun cu multă curiozitate, căci la acesta trebuiau să participe obligatoriu şi nepoţii săi. Benjamin şi Raymond apărură – potrivit protocolului – în momentul în care valetul anunţă solemn pe Gerald că masa este servită.

Benjamin era plin de voie bună şi avea trandafiri roşii în obraji. Mohorât, Raymond ţinea privirile în pământ şi îşi frământa nervos mânile. Gerald înţelese. Benjamin primise cu încântare vizita nocturnă a celor două dansatoare. Raymond fusese scandalizat la culme şi îşi respinsese partenera pe care i-o pregătise unchiul său. „Poate că e prea tânăr", reflectă Gerald. Faptul în sine îi făcu plăcere. Niciunul din cei doi băieţi nu se dădu în vorbă despre păţania lor. Nu ştiau a cui fusese iniţiativa, aşa că păstrară tăcerea. Benjamin se temea să nu-şi indispună unchiul, care urmărea desigur să-l dezbare de vechile-i năravuri. Lui Raymond îi era ruşine să-i vorbească despre o experienţă care-l umpluse de scârbă.

Gerald şi nepoţii săi se ridicau tocmai de la masă când fu anunţată sosirea fostului vistiernic Alexandru Vulturescu. Boierul întorcea vizita pe care Gerald i-o făcuse în ajun, fără să-l fi găsit însă acasă. Boierul era îmbrăcat după moda veche, orientală. Purta un calpac imens, caftan îmblănit şi brâu de mătase de culoarea vişinei putrede. Barba argintie, în ciuda vârstei nu prea înaintate, nasul uşor încovoiat, ochii pătrunzători, încetineala solemnă a gesturilor, atitudinea mândră, aproape orgolioasă, îi dădeau înfăţişarea unui patriarh venerabil, de o impunătoare noblețe.

Gerald îl primi în camera sa, rugând să fie iertat fiindcă nu putea oferi vizitatorului un cadru care să corespundă importanţei acestuia. Folosindu-se de acelaşi limbaj înflorit, Vulturescu declară, într-o franţuzească impecabilă, că

personalitatea gazdei e atât de strălucitoare, încât poate lumina feeric cel mai umil cadru. Adăugă că s-ar socoti mai mult decât onorat dacă ilustrul şef al Casei Sunderland ar accepta să-i fie oaspete pe tot timpul şederii sale în capitala Ţării Româneşti. Gerald îi mulţumi cu recunoştinţă pentru binevoitoarea sa invitaţie. Intenţiona să părăsească însă Bucureştiul neîntârziat - cu tot regretul pe care i-l inspira o asemenea plecare – deoarece era aşteptat la Sankt Petersburg către sfârşitul lunii mai. Avea de gând să folosească ruta Iaşi – Lemberg – Varşovia – Wilna.

Alexandru Vulturescu clătină din cap cu îndoială.

— Mă tem că va trebui să renunţaţi la această rută, cel puţin până la limpezirea situaţiei politice din Moldova. Vodă Şuţu a abdicat, Roznovanu – omul său de încredere – şi mitropolitul Veniamin au fugit peste graniţă, prinţul Cantacuzino, numit de Ipsilanti comandant militar al Moldovei, nu mai e în stare să pună capăt dezordinilor. Eteriştii bântuie ţara, pradă satele, dau foc conacelor, jefuiesc mănăstirile în care boierii şi-au ascuns giuvaerurile, ridică forţat vitele oamenilor şi le vând în Bucovina, în sfârşit se dedau la cele mai cumplite abuzuri. Locuitorii Botoşanilor s-au ridicat până la unul spre a-i alunga pe greci. Boierii, înfricoşaţi şi de excesele grecilor, şi de propriii lor clăcaşi, şi de perspectiva unei invazii turceşti, fug care încotro. Dacă aţi încerca să străbateţi Moldova, calitatea dumneavoastră de cetăţean al unei mari puteri nu v-ar servi la nimic. Credeţi că Anglia şi-ar trimite flota sau Franţa ar mobiliza, dacă oasele dumneavoastră înălbite ar fi găsite undeva la margine de drum?

Gerald îşi trecu stingherit mâna prin păr. Un gest reflex care-i exterioriza nervozitatea.

— Aveţi dreptate. Am să trec munţii în Transilvania. Pe la Braşov sau Sibiu.

Vulturescu îşi mângâie încet barba mătăsoasă, acoperită cu promoroaca anilor.

— Ţinuturile din nordul Ţării Româneşti sunt controlate de „trupele" lui Ipsilanti. Bandiţii lui bântuie trecătorile. Numai dacă aţi fi escortat de o armată aţi putea trece nevătămat în Transilvania.

— Sunteţi foarte bine informat, Excelenţă.

— În ţara aceasta, în care viaţa oamenilor atârnă de un fir de păr, orice greşeală de calcul, orice uşurinţă în aprecierea evenimentelor te pot costa scump. Trebuie să fii bine informat spre a te feri de surprizele funeste inerente politicii de basculă pe care suntem siliţi să o ducem. Câţi oameni nu şi-au pierdut capul de pe umeri fiindcă n-au avut agenţi care să-i avertizeze la timp de ceea ce li se pregătea! Câţi nenorociţi nu şi-au blestemat tardiv nesocotinţa de a nu fi ţinut seama de unele indicii, aparent lipsite de importanţă, dar care cântărite cu înţelepciune şi la timpul potrivit i-ar fi salvat de la pieire! Pe meleagurile noastre viaţa reprezintă o valoare foarte prost cotată. Va veni poate o zi când starea aceasta nenorocită de lucruri se va schimba. Vor mai trece însă mulţi ani, foarte mulţi ani până atunci. Eu, cel puţin, nu cred că voi avea parte de această fericire spre care jinduim cu toţii. Fiii sau nepoţii mei se vor bucura poate de ea.

Gerald rămase impresionat de vorbele amărâte ale boierului. Prin glasul lui părea să-şi găsească exprimarea setea de libertate a unei lumi asuprite.

— Am crezut un timp în steaua lui Vladimirescu, omul acesta simplu, dar plin de energie şi de dragoste pentru glia românească. Vă mărturisesc. Am făcut parte dintre boierii care l-au sprijinit. Am nădăjduit că ne va izbăvi de străini. Am privit la început plini de speranţă poporul care se ridica la apelul său şi pornea la luptă. Prudentă, boierimea stătea deoparte. Nu voia să se compromită, angajându-se făţiş în luptă. Prefera să lucreze subteran. Şi-au închipuit că reţeaua de intrigi pe care o ţeseau tratând când cu ruşii, când cu austriecii, când cu grecii, putea fi mai eficace decât acţiunea purtată la lumina zilei. Adevărul este că au încercat să-şi facă din Vladimirescu o unealtă. Iar în clipa în care au avut impresia că răscoala lui Vladimirescu îmbracă un caracter social tot mai pronunţat, au început să-şi manifeste ostilitatea faţă de această mişcare. Conflictul s-a înveninat. Poate că lupta dintre Vladimirescu şi boieri ar fi luat forme violente, dacă n-ar fi intervenit un act politic de o gravitate excepţională: dezavuarea lui Ipsilanti şi a Eteriei de către Ţarul Alexandru.

Boierii şi-au dat cu groază seama că făgăduielile lui Ipsilanti fuseseră vorbe goale şi că rămâneau cu toţii la discreţia turcilor. Îngroziţi, cei mai mulţi au trecut graniţa spre a scăpa de represaliile pe care oştirile otomane aveau să le aplice tuturor acelora ce îndrăzniseră să înfrunte autoritatea Sublimei Porţi. Pe Vladimirescu şi pe Ipsilanti i-au părăsit, lăsându-i să se descurce cum vor şti. Vladimirescu a înţeles că nu poate duce lupta pe două fronturi. Cu eteriştii pe de o parte, cu turcii pe de alta. A început deci să negocieze cu turcii.

— Sunteţi sigur?, întrebă Gerald.

Situaţia ar fi fost limpezită oarecum prin reintrarea Principatelor sub autoritatea Constantinopolelui.

— Sunt foarte sigur. Vladimirescu tratează cu turcii prin intermediul caimacanilor Negri şi Vogoride. Iată o primă greşeală de calcul. Negri şi Vogoride sunt eterişti convinşi. Aş pune rămăşag că la ora aceasta Ipsilanti cunoaşte – prin intermediul celor doi caimacani – conţinutul şi stadiul discuţiilor. Cert este că în clipa de faţă Vladimirescu este domn virtual al Ţării Româneşti. A ocupat o serie de puncte strategice în Bucureşti şi în restul ţării, a fixat domiciliu obligatoriu boierilor divaniţi – rămaşi în ţară – spre a-i împiedica să-i contracareze planurile, a anunţat luarea de măsuri în vederea slobozeniei ţăranilor de sub stăpânirea domnilor şi a boierilor, a publicat un plan de reforme, printre care desfiinţarea vămilor interne, reducerea impozitelor, abrogarea unor legi opresive, tragerea la răspundere a demnitarilor care au jefuit poporul şi multe altele...

— Credeţi că tratativele dintre Vladimirescu şi turci au şanse de succes?, întrebă Gerald.

Vulturescu ridică din umeri.

— N-aş putea să vă spun. Tot ce ştiu este că turcii pretind lui Vladimirescu să depună armele – condiţia prealabilă pentru orice discuţii – în vreme ce acesta nu concepe să discute altfel decât cu arma în mână. Turcii au declarat în repetate rânduri că nu au nimic împotriva românilor şi că singurul lor ţel rămâne nimicirea trupelor lui Ipsilanti. După cum vedeţi, situaţia este extrem de complicată. Mă tem că foarte curând vom asista la o încercare de forţe. Aceasta m-a şi determinat să

vă ofer găzduire. Criza poate să izbucnească dintr-un moment într-altul. Casa mea este în orice caz mai sigură decât acest han deschis tuturor vânturilor.

Argumentele lui Vulturescu nu erau lipsite de temei, conveni Gerald. Evenimentele îl prinseseră aici, la Bucureşti. Criza se apropia de punctul ei culminant. Gerald simţea instinctiv acest lucru. În atmosfera apăsătoare plutea o ameninţare surdă, prevestitoare de cataclisme.

Casa lui Vulturescu avea aspectul unei fortăreţe. Ziduri groase, ferestre strâmte, zăbrelite, care lăsau să intre zgârcit lumina, porţi întărite cu fier. Frumosul, sub orice formă, fusese sacrificat utilului. Neamul Vultureştilor câştigase experienţă de-a lungul veacurilor de cumplită frământare. Ştiau că bogăţia – etalată cu ostentaţie de parveniţii lipsiţi de înţelepciune – trebuie ascunsă cât mai în adânc, căci altfel stârneşte invidia şi poftele celor mari şi puternici. Mai ştiau că o casă bine fortificată e mai sănătoasă decât edificiile pompoase, dar lipsite de apărare. Palatul de la Mogoşoaia, cu toate splendorile lui, nu-i feriseră pe Brâncoveni de masacru. Vultureştii aveau mari avuţii. Ar fi putut să-şi dureze palate tot atât de măreţe ca ale Brâncovenilor sau Cantacuzinilor. Preferaseră să trăiască în umbră. Unii din ei – şi aceştia erau puţini la număr – acceptau demnităţi înalte, dar ca pe o corvoadă de care nu ştiau cum să se elibereze mai repede. Nu furau căci nu aveau nevoie să fure. Nu împilau fiindcă erau cu frica lui Dumnezeu. Nu umblau cu intrigi pentru că în lupta aceasta subterană, cu mine şi contramine, sorţii de izbândă sunt foarte puţini, iar cei care dobândesc azi succese răsunătoare se pot prăbuşi mâine cu tot atât de mult zgomot. Se găsiseră printre ei şi zănatici; trufaşi care încercaseră să înfrângă disciplina tradiţională pe care Vultureştii şi-o impuseseră generaţii de-a rândul. Fuseseră însă înlăturaţi de propriii lor părinţi, fraţi sau unchi, care preferaseră să sacrifice un individ nesăbuit decât să compromită existenţa întregii familii. Această mediocritate aparentă, păstrată cu legământ de-a lungul secolelor, îi ţinuse departe de tron şi de luptele pentru putere. Alexandru Vulturescu continua aceeaşi politică prudentă. Îl sprijinise pe Vladimirescu deoarece

crezuse că anul acesta era predestinat să scape ţara de sub călcâiul străinilor. Îşi dăduse mai târziu seama că forţele pe care trebuia să le înfrunte vijeliosul conducător de panduri erau încă invincibile. Se retrăsese atunci ca melcul în cochilie. Pentru că angajarea lui nu fusese spectaculoasă, şi degajarea trecu aproape neobservată.

Vladimirescu îl chemă odată la Cotroceni – unde îşi stabilise reşedinţa – spre a-i cere sfaturi. Vulturescu se arătă binevoitor, dar reticent. Poveţele lui, ca şi străvechile oracole, puteau fi interpretate în felurite sensuri. Dezamăgit de ineficienţa boierului, pe care o atribui unui ramolisment precoce, Vladimirescu îi îngădui să se retragă cu toate onorurile. Vulturescu plecă de la această întâlnire apăsat de propria lui conştiinţă şi de presimţiri rele. Gerald îl văzu în ziua aceea îngândurat şi trist. Vulturescu fusese consecvent tradiţiei familiale. Rămăsese în umbră.

Gerald petrecu zile destul de frumoase în locuinţa fortificată a gazdei sale. Vulturescu avea o bibliotecă plină cu cărţi franţuzeşti, nemţeşti şi latineşti. Tomurile grele, frumos împodobite, dar scrise cu litere chirilice, îi treziră mai puţin curiozitatea. Vulturescu avea şi o pivniţă cu vinuri extraordinare. Gerald le savura cu desfătare. Şi bucătăria casei Vulturescu era fără pereche. În compania bătrânului boier, Gerald se familiariză cu cele mai specifice şi mai gustoase preparate ale gastronomiei româneşti. Borşurile din cap de miel cu lobodă roşie şi leuştean, plachia ori saramura de crap cu mămăliguţă aurie, droburile de miel, sărmăluţele din piept de gâscă, chifteluţele de curcan, raţele pe varză călită, plăcintele cu poale în brâu, cozonacii cu nucă şi stafide îi stârniră în asemenea măsură entuziasmul, încât porunci bucătarului său personal să copieze reţetele şi să le introducă în meniurile cele mai alese ale Casei Sunderland.

Când vremea era frumoasă şi oraşul liniştit, Vulturescu îşi plimba oaspetele pe la viile sale din jurul Bucureştiului. Beau atunci şi se ospătau, având însă grijă să se înapoieze acasă înainte de a se întuneca. Într-o noapte, o ceată de indivizi încercară să ia cu asalt fortăreaţa Vulturescului. Avuseseră de bună seamă veste că oaspetele boierului era un străin plin

de bani şi de giuvaeruri. Oamenii de pază ai fostului mare vistiernic şi arnăuţii lui Gerald, după o luptă scurtă, dar sângeroasă, izgoniră pe agresori.

În tot acest timp, lui Gerald nu i se oferi niciodată prilejul să cunoască pe fiul boierului, care zăcea într-o cameră cu vedere spre curte, asistat de un „doftor" cu aproximative cunoştinţe medicale şi de două babe pricepute în descântece şi leacuri miraculoase.

Ştirile care soseau fără regularitate erau triste. Anarhia din ţară creştea. Incendiile din jurul Bucureştiului înălţau spre cer coloane negre de fum. Ciocnirile dintre panduri şi eterişti erau tot mai numeroase şi mai violente. Se zvonea că „Domnul Tudor" – cum începuseră să-l denumească târgoveţii şi ţăranii – se pregătea intens de război.

Curierii lui Gerald soseau de la Constantinopole cu mare întârziere. Câţiva pieriseră pe drum, odată cu corespondenţa pe care o purtau. Ştirile sosite din lumea întreagă vădeau aceeaşi frământare, aceeaşi căutare disperată, aceeaşi luptă îndârjită între vechi şi nou. Revoltă în Piemont, complot în Lombardia, complot în Statul Papal, mişcări de stradă în Anglia, conspiraţii la Paris, tulburări în Spania, lupte îndârjite în Grecia Continentală şi în Arhipelag, fricţiuni şi între perşi şi ruşi, rebeliune în coloniile olandeze din Insulele Sonde, masacre în Java, conflict în Statele Unite între sclavagişti şi abolţionişti, perspectiva unei ciocniri între Ţarul Alexandru şi Dieta Poloneză. Tensiunea politică era atât de mare, încât moartea lui Napoleon la Sfânta Elena trecu aproape neobservată.

O scrisoare pe care Gerald o primi de la Robert îl determină să-şi schimbe iarăşi planurile.

„O duc foarte rău cu sănătatea, îi scria fratele său din Sicilia. Atât de rău, încât mi-a fost imposibil să mă înapoiez la Viena. Simt că mă apropii de termenul final al existenţei mele terestre. Vreau să ne vedem. Avem multe lucruri de pus la punct. Ţin să-ţi predau în ordine acea porţiune a patrimoniului Casei noastre, a cărei administraţie mi-a revenit potrivit hotărârilor din urmă ale autorului nostru comun."

Gerald rămase adâncit în gânduri. Perspectiva dispariţiei lui Robert îl neliniştea. Moartea lui ridica probleme spinoase.

În primul rând drepturile de succesiune. Erezii lui Robert trebuiau convinşi să respecte statutul secret al Casei Sunderland, care interzicea membrilor acestei familii să ceară vreodată ieşirea din indiviziune, spre a nu ştirbi un patrimoniu menit să rămână intangibil. N-ar fi fost exclus ca Sandra să se arate intratabilă. Îi cunoştea mentalitatea, caracterul fantasc, frivolitatea-i incorigibilă. Copiii lui Robert erau minori. Aceştia nu-i puteau crea dificultăţi decât în măsura în care Sandra, ostilă statutului Casei, s-ar erija în apărarea drepturilor copiilor ei şi ar cere să li se atribuie părţile din moştenire ce li se cuveneau. Situaţia era serioasă şi merita toată atenţia.

Gerald suspină. Trebuia să-şi amâne călătoria în Rusia. Va cere în scris scuze ţarului şi marelui duce Nicolae, care-l invitaseră în primăvară la Sankt Petersburg. Această amânare risca să dea naştere la interpretări răuvoitoare în cercurile politice şi economice ruseşti. Se va spune – probabil – că şeful Casei Sunderland evită să ia contact cu ruşii spre a nu-i indispune pe turci. Şi aceasta nu era câtuşi de puţin adevărat. Gerald avea planuri mari în ceea ce priveşte debuşeurile şi piaţa rusească. Ruşii, în ciuda fabuloasei lor bogăţii, aveau nevoie de bani din afară. În lumea financiară din marile capitale europene se zvonea că între Casa Rotschild şi guvernul Maiestăţii Sale imperiale se purtau tratative asupra unui mare împrumut. Gerald era hotărât să torpileze aceste tratative. Boala lui Robert şi implicaţiile respective erau susceptibile să-i compromită planurile. Nu avea însă de ales.

Convocă pe Lafont şi îl puse la curent cu situaţia. Lafont se declară în totul de acord cu hotărârea marelui patron. Aceasta era formula ideală. Lafont ştia din experienţă că Gerald nu cerea păreri spre a le urma, chiar dacă acestea ar fi fost mai raţionale decât propriile lui decizii. Accepta opiniile altora numai cu titlu informativ.

Gerald comunică apoi gazdei sale că împrejurări deosebit de grave şi care nu îngăduiau amânare îl sileau să părăsească imediat Bucureştiul. Renunţa – cu tot regretul – a se mai bucura în continuare şi de binevoitoarea ospitalitate ce i se acordase. Vulturescu îşi exprimă la rândul său mâhnirea de

a fi lipsit în chip atât de neașteptat de prezența unui oaspete prețuit. Ambii interlocutori semnau astfel un tacit *gentlemen's agreement* asupra viitorului. Știau că puteau conta unul pe celălalt.

Spre a ajunge în Sicilia, Gerald alese o rută ocolită, pe teritoriul Imperiului Austriac, care prezenta totuși un avantaj substanțial. Era mai sigură decât un drum prin Imperiul Otoman, zbuciumat actualmente de criza greacă.

Vulturescu îi furniză o escortă suplimentară de cincizeci de clăcași de pe moșia sa de la Căldărușani. Gerald hotărâse să-și grăbească plecarea și din alte motive. La București situația politică se deteriora din oră în oră. Ipsilanti părăsise Capitala, spre a nu fi surprins de trupele turcești masate pe Dunăre, care amenințau dintr-o clipă într-alta să invadeze Țara Românească.

Ruperea relațiilor diplomatice dintre Rusia și Imperiul Otoman declanșă finalul crizei. Gerald își fixase plecarea pe 14 mai. În noaptea din ajun, clopotele bisericilor din Capitală prinseră să sune lung și jalnic, trezind din somn populația. Mesageri veniți dinspre Dunăre în galopul frenetic al cailor vestiseră lui Vladimirescu intrarea trupelor otomane pe teritoriul Țării Românești și al Moldovei. Turcii înaintau în marș forțat spre București și spre Iași.

În zorii zilei de 14 mai, convoiul lui Gerald porni la drum. Gerald nu voia să fie prins în București de trupele de invazie. Știa că ocuparea militară a unui oraș implica excese sângeroase care, cel puțin în primele ore, erau imposibil de zăgăzuit. În drumul său pe străzile strâmte și întortocheate, convoiul își croia greu loc prin mulțimea de refugiați care se scurgeau în dezordine spre miazănoapte, spre a scăpa de urgia turcilor. Înghesuiți în tot soiul de vehicule, călări sau pe jos, cărându-și lucrurile cele mai de preț, părăseau Bucureștiul amenințat de invazie.

La ieșirea din oraș, convoiul lui Gerald fu silit să oprească, spre a lăsa să treacă un corp de panduri călări, care cotiră în trap întins pe drumul Piteștilor. Chipurile oamenilor erau întunecate. Caii mici, nervoși ridicau colbul de pe drum în cortine tot mai dese. Urmară câteva tunuri ușoare și mai multe furgonete încărcate cu butoiașe de pulbere.

— Se pare că şi Vladimirescu părăseşte Bucureştiul, zise Lafont. Nu s-a îndurat să-l expună riscurilor unui asediu.

— Ce sorţi de izbândă ar avea o mână de oameni, oricât de destoinici ar fi ei, faţă de zdrobitoarea superioritate numerică a turcilor?, rosti Gerald gânditor. Asistăm, cred, la ultimul act al unei mari tragedii. Un popor mic lăsat la discreţia unui imperiu care şi-a impus autoritatea în Europa numai prin foc şi sabie. Îmi pare rău că nu l-am cunoscut mai de mult pe acest Vladimirescu. I-aş fi furnizat arme.

— Cât eşti de bun, oncle Gerald, exclamă entuziasmat Raymond. Şi eu sunt întotdeauna de partea celor slabi.

Gerald zâmbi.

— Drept să-ţi spun, nu m-am gândit la aspectul uman. Existenţa a cât mai numeroase focare de rebeliune în sânul Imperiului Otoman ne întăreşte poziţia în negocierile cu Sublima Poartă. Cei ajunşi la strâmtoare sunt întotdeauna mai concesivi...

Dezamăgirea care se oglindi pe chipul ingenuu al băiatului îl făcu pe Gerald să izbucnească în râs.

— În orice situaţie ne-am afla, dragul meu, nu trebuie să uităm că suntem oameni de afaceri. Interesele Casei noastre primează orice alte considerente sentimentale. Vladimirescu mi-a trezit simpatia. Simpatia mea rămâne însă pur platonică. Atâta vreme cât turcii n-ar fi trecut Dunărea, s-ar fi putut trage unele sfori. Acum însă e prea târziu. Principatele acestea, ca şi Regatul Celor Două Sicilii şi-au trăit scurtul lor roman de independenţă...

Posomorât, Raymond se adânci în pernele banchetei.

Coloana de panduri se încheie, lăsând în urmă valuri de praf poleite de soare. Convoiul lui Gerald porni iarăşi la drum.

* *
*

Misiunea pe care Gerald şi-o asumase la Constantinopole se soldase până la ora aceea cu un semisucces, ar fi spus îngăduitor optimiştii, cu un semiinsucces, ar fi precizat cu o uşoară clătinare din cap pesimiştii. Indiferent de nuanţă sau de unghiul sub care era privită, Gerald nu avea motive speciale de mulţumire. Turcii

trebuiau să găsească alte modalităţi de plată a armamentului pe care voiau să-l cumpere. La urma urmei, reflectă Gerald cinic, osmanlâii n-aveau decât să pună la mezat bijuteriile Coroanei. Până şi Ludovic al XIV-lea se resemnase să-şi trimită la topit tacâmurile de aur spre a face faţă cheltuielilor exorbitante impuse de războaiele din ultima fază a fastuoasei, dar şi a foarte agresivei sale domnii. De acum înainte, delegaţii lui Gerald vor pretinde aur sau diamante în schimbul armamentului. Eh, dacă nu s-ar fi temut de concurenţă, de mult ar fi adoptat o atitudine intransigentă. Era sigur însă că până la urmă turcii îi vor accepta aproape integral condiţiile. Se aflau într-o situaţie prea grea spre a-şi mai permite să joace în ham.

Gerald era atât de absorbit în gândurile şi planurile lui, încât rămânea absent la peisajele de o sălbatică măreţie ale văii Prahovei, de-a lungul căreia se înscria şerpuitorul drum spre Braşov. Capitalurile Casei Sunderland trebuiau speculate la maximum. Gerald căuta cu înfrigurare noi domenii în care să-şi extindă activitatea. Dacă operaţiile bancare, speculaţiile bursiere, împrumuturile de stat implicau doar îndrăzneli de concepţie, abilităţi şi combinaţii multiple, ca şi la şah, de pildă, fabricaţia de arme, construcţiile navale, exploatările miniere necesitau cunoaşterea profundă şi aplicarea celor mai noi descoperiri ale ştiinţei şi tehnicii.

La Paris înfiinţase un serviciu de cercetări şi documentare, menit să studieze ultimele invenţii şi să recomande aplicarea lor. Unul din obiectivele importante ale serviciului îl constituia acapararea brevetelor valoroase şi folosirea lor în cadrul strict al întreprinderilor industriale controlate de Casa Sunderland. Gerald îi urmărea personal activitatea. Adeseori îşi uluia colaboratorii ştiinţifici, încredinţându-le soluţionarea unor probleme aparent trăsnite.

— Într-un tratat rarisim asupra unui război izbucnit către sfârşitul secolului al XVI-lea între Japonia şi China, am citit că un amiral coreean a reuşit să scufunde toate navele militare japoneze, îmbrăcându-şi în platoşe de fier propriile vase, care astfel au devenit invulnerabile. Vă rog să analizaţi această chestiune. De ce n-am aplica şi noi un asemenea procedeu la navele militare construite în şantierele noastre?

Un magistru de la Sorbona, proaspăt angajat, se străduise să-i demonstreze că faţă de puterea crescândă a armelor de foc, armurile, de orice dimensiuni ar fi ele, îşi pierd eficacitatea. Afară de aceasta, o navă îmbrăcată în metal ar deveni atât de grea, încât posibilităţile de manevrare s-ar reduce considerabil.

Gerald îi răspunsese cu răceală.

— Am ascultat cu interes argumentele dumneavoastră negative. Le aştept şi pe cele pozitive. Pentru aceasta sunteţi plătit.

Apoi îi întorsese spatele...

Convoiul sosi la Braşov fără să fi întâmpinat pe drum vreun dezagrement. Escorta puternică îşi dovedise eficacitatea. În frumosul oraş de la poalele septentrionale ale Carpaţilor, boierii refugiaţi din Valahia aşteptau înspăimântaţi desfăşurarea evenimentelor. Trupele austriece erau plasate de-a lungul frontierei.

Gerald avu prilejul să stea de vorbă cu contele Banffyi, guvernatorul Transilvaniei, pe care-l cunoscuse la o recepţie în capitala Austriei.

— Ce lux de precauţii! Vă temeţi de o invazie turcească?

— Nu. Cu turcii suntem prieteni. Ştiţi prea bine. Am luat însă măsuri spre a preîntâmpina o extindere a răzmeriţei lui Vladimirescu dincoace de Carpaţi. Populaţia românească din Transilvania abia aşteaptă să ridice capul. Urmările răscoalei lui Horia, un ţăran român din Zlatna, care a cutezat să se pună în fruntea românilor nemulţumiţi şi să pornească lupta împotriva autorităţilor constituite, nu sunt nici astăzi definitiv cicatrizate. Da, da. Acest Vladimirescu este un ins foarte primejdios.

Gerald zâmbi cu imperceptibilă ironie.

— Într-adevăr, trebuie să fie extrem de primejdios, de vreme ce i-a scos din amorţeală pe turci, l-a mâniat pe ţar şi a pus în alarmă autorităţile austriece...

În dimineaţa următoare plecă spre Viena. Făcu un popas de două zile la Cluj – sau Klausenburg, cum îl botezaseră austriecii – apoi îşi continuă drumul spre Budapesta. În capitala Ungariei îl ajunse din urmă vestea asasinării lui

Vladimirescu, care coincidea cu încheierea unui trist episod din încrâncenata luptă pentru libertate a românilor din Valahia.

Rămase la Viena trei zile, în cursul cărora aprobă deschiderea negocierilor cu reprezentanţii guvernului danez, în vederea acordării unui împrumut Danemarcei, admise să susţină rentele de stat franceze, care înregistrau o tendinţă de scădere datorită unor manevre speculative bursiere, ordonă construirea unui tronson de cale ferată între Cardiff şi fabrica de armament Sunderland-Montorgueil, rezolvă favorabil cererile de împrumut ale unor industriaşi din nordul Angliei, cu scopul nemărturisit de a-şi extinde controlul asupra întreprinderilor respective, şi dispuse achiziţionarea pe un preţ de nimic a şantierelor navale Fraschini de la Genova, aflate pe marginea ruinei.

În acelaşi interval de timp îi ajunse la ureche o veste care-l indispuse. Casa Rotschild îşi făcuse intrarea la Neapole, odată cu armatele austriece de invazie. Salomon Rotschild profitase de absenţa lui Gerald de la Viena spre a reintra – prin intermediul lui Gentz – în graţiile lui Metternich, care în ultima vreme îl tratase cu răceală. La auzul noutăţii, Gerald fusese ispitit să taie subvenţiile acordate lui Gentz, care lucra pe două tablouri. După o matură chibzuire, renunţă la aceste represalii. Pe confidentul cancelarului Metternich era preferabil să-l ai prieten fals decât duşman declarat. Pe viitor însă îşi propuse să-l ţină sub observaţie şi să-l lovească în momentul ales.

Mai află că Susan Sunderland dăruise soţului ei încă un băiat, pe nume John. Henry avea toate motivele să fie încântat. Trei băieţi şi o fată reprezentau o progenitură impresionantă. Aceasta îi reaminti lui Gerald că dintre toţi fraţii, el era singurul care nu avea copii. În alte împrejurări constatarea aceasta l-ar fi lăsat indiferent. Acum însă privea lucrurile prin altă prismă. Era purtătorul unui nume şi al unor titluri a căror posteritate trebuia asigurată. Sosise timpul să reflecteze la o căsătorie, evident de convenienţă. Prozaicele „lanţuri matrimoniale" îi repugnaseră întotdeauna. Se va acomoda cu situaţia de om însurat, asemenea unui câine care se tot

învârteşte în culcuş, până îşi găseşte poziţia cea mai potrivită. Ducesa de Lusignan Valois va trebui să fie decorativă în societate, discretă şi concesivă în relaţiile cu soţul ei, să se dedice creşterii copiilor şi, mai presus de orice, să coboare dintr-un neam ilustru. Gerald era potrivnic mezalianţelor. Zestrea nu avea importanţă. Săracă, ar fi fost într-o dependenţă şi mai adâncă faţă de el. Din nefericire, nu găsea asemenea calităţi la niciuna din fetele de măritat din lumea lui. Cochete, frivole, dornice să strălucească, să domine, se aflau la polul opus al preferinţelor sale.

Gerald părăsi Viena fără a fi găsit timp să trimită vreo veste lui Elisabeth. Pentru el, soţia bancherului Wolff-Rosenberg trecuse în domeniul trecutului.

Capitolul 12

Mississippi..... Fluviu cu ape mari, adânci, liniştite... Uluiţi de imensa-i întindere, de forţa şi splendoarea lui, indienii i s-au prosternat atribuindu-i virtuţi divine. Când este împăcat cu oamenii, fluviul şerpuieşte domol pe nesfârşitele câmpii ale Louisianei, ducându-şi apele mâloase spre Golful Mexico. Când i se trezeşte mânia, începe să se umfle ca laptele pus la fiert, se revarsă peste maluri şi o ia razna, înecând ţinuturi întregi, cu toate aşezările lor omeneşti, împrăştiind spaima, jalea şi moartea.

Indienii şi negrii, înfricoşaţi de capriciile lui, i-au dat felurite nume:

Old man River...

Old Devil River...

Old Big River...

Toate încearcă să redea lapidar formidabila forţă, când cuminte, când explozivă, a marelui Mississippi.

Bătrânul fluviu are un spirit *Old Al, the River King,* materializat – pretindeau negrii – într-un aligator mai mare decât un şlep. O coroană de aur îi împodobeşte scalpul, iar între colţii-i albi, care lucesc fioros în nopţile fără lună, poartă o pipă lungă cu tutun adevărat. Când dă din coadă, *Old Al, the River King* dărâmă un pod, sparge un dig, răstoarnă un vapor cu zbaturi ori ridică un val care poate îneca un oraş. Când *Old Al* fumează, fumul pipei lui se lasă asupra fluviului sub

forma unei neguri atât de dese, încât toată circulaţia pe apele lui trebuie să înceteze. Unii marinari afirmă că l-au văzut înghiţind bărci dintr-o singură hăpăire.

Aşezările omeneşti – mari sau mici –, orânduite de-a lungul meandrelor fluviului, au nume cu o anumită sonoritate adecvată parcă mediului înconjurător: St. Louis, Kaskaskia, Thebes, Cairo, New Madrid, Arlington, Memphis, Helena, Leland, Arkansas City, Greenville, Delta, Vicksburg, Natchez, St. Genevieve, Morganza, Baton Rouge, New Orleans, Algiers, Caernarvon, Delacroix, Empire, Venice...

Mississippi are o fire foarte schimbătoare. Îl plictiseşte monotonia, aşa că îşi schimbă adeseori albia, mutându-şi apele din preajma unui port pe care-l lasă în mijlocul uscatului, ori înghiţind câte un orăşel, felie cu felie. Oamenii au încercat să se lupte cu toanele lui, durând diguri peste diguri. Au mers până acolo cu acest sistem de îngrădire a capriciului apelor, încât tind să-i concureze pe olandezii care restrâng pas cu pas domeniul mării. Oraşul New Orleans a ajuns să se afle – în timpul apelor mari – cu patrusprezece până la optsprezece picioare sub nivelul fluviului.

Mississippi...

Laolaltă cu afluenţii lui fertilizează teritorii care întrec în suprafaţă trei sferturi din Europa...

Mississippi...

Proslăvit de indieni, temut de negri, speculat de albi...

Mississippi, Louisiana, New Orleans, trinitate care simbolizează o lume...

Lumea fermecătoare din Sud...

Splendoarea luxuriantă a peisajelor tropicale...

Poezia nopţilor înstelate, cu limpezimea lor ireală...

Lenevia zilelor caniculare şi zbuciumul înfricoşător al uraganelor stârnite din senin...

Mississippi...

* *
*

Primele fire de păr alb la tâmple părură să imprime şi lui Charles Sunderland o oarecare prestanţă, de care până atunci fusese lipsit. Contactul cu lumea arhirafinată a marilor

plantatori din Sud nu-l şlefuise. Se complăcea a-şi etala vulgaritatea manierelor cu acea încăpăţânare a copiilor răzgâiaţi care îşi închipuie că fac o mare ispravă când nesocotesc regulile de conduită impuse de cei maturi celor mici. Dacă în cercurile strict conservatoare purtarea lui era dezaprobată, tineretul şi chiar unii vârstnici îl tolerau, acceptându-i cu amuzantă condescendenţă comportamentul năstruşnic şi violenţele de limbaj. Oamenii aceştia, care aveau cultele tradiţiilor, se mândreau cu originea lor aristocratică şi păstrau încă legături cu rudele lor îndepărtate din Franţa şi din Anglia, nu puteau să uite că Charles Sunderland descindea dintr-o familie nobilă şi că prin averea sa era îndrituit să pretindă a trata de la egal la egal pe cei mai bogaţi şi trufaşi latifundiari din Louisiana, Virginia sau North Carolina. În Lumea Nouă, parvenitismul nu era dispreţuit. *Le Bourgeois Gentilhomme* nu şi-ar fi putut găsi o corespondenţă în societatea americană din Sud şi cu atât mai puţin în cea din Nord. Mulţi dintre marii plantatori aveau o obârşie foarte modestă. Văzuseră lumina zilei în carul cu coviltir al vreunui biet pionier aflat în plin mers spre Vestul Îndepărtat, ori într-una din acele cabane durate din bârne la capătul lumii civilizate. Aceasta nu-i împiedica să se bucure de toată consideraţia şi de tot respectul din partea concetăţenilor bogaţi sau mai puţin bogaţi. Unele saloane le rămâneau închise. Dar numărul acestora se reducea treptat, iar rezonanţa lor era limitată. Moravurile mai mult decât libere ale lui Charles nu scandalizau pe nimeni. Mai toţi plantatorii îşi recrutau amantele din rândul sclavelor de culoare. Adolescenţii erau încurajaţi tacit să-şi facă iniţierea sexuală în compania fetelor tinere cu pielea tuciurie. În felul acesta era salvgardată virtutea fetelor albe, care rămâneau să ţeasă caste şi romantice idile sub clar de lună cu candidaţii la mâna şi la averea lor până când preoţii aveau să le consfinţească legătura în faţa altarului. Din împerecherile hibride dintre stăpânii albi şi sclavele negre rezultau adeseori copii cu sânge amestecat. Dar aceste incidente erau socotite fără importanţă şi toată lumea – inclusiv cei interesaţi – le trecea sub tăcere. Micii mulatri, cu ascendenţă paternă atât de ilustră, nu se bucurau de un tratament special. Îngroşau numărul sclavilor,

primindu-şi porţia lor de lovituri de bici ca oricare alt negru din turmă. Erau însă şi unii plantatori ale căror simţăminte paterne nu le îngăduiau să-şi trateze cu atâta nepăsare progenitura. Îşi înzestrau princiar fiicele şi fiii cu piele colorată, care ajungeau să se bucure astfel de avantajele celor bogaţi, dar nu şi de privilegiul de a fi primiţi în cercul albilor.

Charles avea la dispoziţie un adevărat harem de negrese tinere şi frumoase, pe măsura extraordinarului şi nesăţiosului său apetit sexual. Una din aceste fiinţe reuşise să-şi creeze o situaţie aparte. Era o „quarteronă", ceea ce însemna în limbaj profan că avea un sfert sânge negru. O chema Venus. Nume predestinat. Venus aurie. Pielea ei netedă, uşor catifelată, era poleită cu aur. Un adevărat fenomen al naturii. Iar perfecţiunea formelor îi dădea înfăţişarea unei statui vii. Charles o cumpărase la licitaţie cu 5.000 de dolari, după ce se războise cu alţi trei amatori, care nu putuseră totuşi rezista supralicitărilor lui. Cel mai mare preţ înregistrat vreodată la târgul de sclavi din New Orleans.

Venus aurie făcuse parte dintr-un lot de sclavi provenit din lichidarea succesiunii unui bogat plantator, George Vermont, ucis de necunoscuţi într-o noapte pe o stradă rău famată din New Orleans. Se spunea că Venus aurie ar fi fost chiar fiica „din flori" a lui Vermont. Poate că versiunea aceasta era adevărată. Plantatorul murise însă fără a lăsa vreun testament care să fi asigurat viitorul presupusei sale fiice. În casa acestuia, Venus aurie se bucurase de un tratament de mare favoare. În casa lui Charles Sunderland avea să guste satisfacţiile acordate unei femei frumoase, căreia i se împlinesc toate capriciile. Într-adevăr, în foarte scurt timp ajunsese favorita lui Charles, lăsând în umbră pe toate celelalte rivale.

— N-aş fi crezut că am să mă pot ataşa vreodată de o femeie, mărturisea el intimilor. Venus m-a vrăjit. Sau poate am început să îmbătrânesc. Henric al VIII-lea, Barbă-Albastră, călăul propriilor sale neveste, a devenit către sfârşitul vieţii robul unei femei bătrâne şi urâte. Ludovic al XIV-lea, Regele Soare, după ce şi-a legănat tinereţea şi maturitatea în braţele favoritelor adolescente, a ajuns la bătrâneţe să-l poarte în zgardă o matroană acră şi habotnică, *Madame* de Maintenon

– fosta slujnică a marchizei de Montespan, una din multiplele lui iubite. Ah, istoria galantă! În domeniul acesta aş fi putut fi profesor la Oxford sau la Princeton.

Venus aurie purta rochii scumpe, confecţionate din mătăsuri aduse tocmai din India şi din China, parfumuri franţuzeşti şi bijuterii atât de fastuoase, încât s-ar fi zis că reedita splendoarea Reginei din Saba.

Rivalele ei îi atribuiau mari ambiţii, abil ascunse. Se spunea că ar urmări să-şi legalizeze în faţa altarului legătura ei cu Charles. Spre deosebire de celelalte negrese din haremul lui Charles, care rămâneau pe rând gravide, Venus aurie îşi păstra nealterată supleţea siluetei. La nevoie, apela la serviciile unei bătrâne vrăjitoare, mai tuciurie la piele decât fundul unui ceaun, care o slobozea la repezeală de sarcinile nedorite. N-ar fi suportat ca Charles să se comporte faţă de copilul ei cu aceeaşi indiferenţă pe care o manifesta faţă de ceilalţi bastarzi ai săi de culoare.

— Îmi înmulţesc turma de sclavi fără să debursez niciun ban. Ceva mai mult, îmi fac şi o plăcere, declara cu cinism Charles, dând glas unei concepţii împărtăşite de altfel de numeroşi plantatori, care o păstrau însă pentru ei.

Venus aurie avea de gând să facă un copil, dar numai după ce şi-ar fi consolidat bine situaţia. Vlăstarul ei trebuia să se bucure de o situaţie privilegiată. Să fie recunoscut de părintele său, sau în cel mai rău caz acesta să-i lase prin testament o parte însemnată din avere. Venus aurie ştia că va avea de dus o luptă grea. Charles ţinea foarte mult la cei trei copii ai săi, Reed, Frank şi Jackie, şi nu era de presupus că va accepta cu uşurinţă să-i pună pe picior de egalitate cu un bastard de culoare. Venus aurie se bizuia însă pe un puternic atu – Charles nu se mai putea lipsi de îmbrăţişările ei. Nu era îndrăgostit. Nici n-ar fi fost capabil de un asemenea simţământ. Fata aceasta tânără, frumoasă, cu pielea poleită îl subjugase fizicеşte. Venus aurie era încredinţată că până la urmă va reuşi să-şi impună voinţa.

Charles simţea instinctiv că întâlnise o fiinţă înzestrată cu un fond sufletesc deosebit de al celorlalte negrese tinere, care-i împărtăşeau din când în când patul. În prezenţa ei încerca

uneori un fel de reţinere, o teamă bizară, ca şi când s-ar fi aflat în faţa unor forţe stranii, necunoscute... Un simţământ asemănător îl nutresc şi cei ce trăiesc în preajma unui vulcan care mocneşte. Inteligenţa nu constituia una din însuşirile de căpetenie ale lui Charles. În relaţiile lui sociale îl ghidau mai mult instinctele, iar în afaceri nu dădea în general greş, fiindcă ştia să se înconjoare de consilieri competenţi. Aceştia îi cunoşteau slăbiciunea. Îl slujeau însă cu toată competenţa, fiindcă beneficiile pe care le realizau graţie nepriceperii lui n-ar fi putut fi obţinute în serviciul altor oameni de afaceri cu posibilităţi intelectuale superioare. Şi Charles îşi cunoştea deficienţele. De aceea acceptase întotdeauna rolul de vioară a doua. Tatăl său, Richard, apoi Adrien de Beaulieu îi fuseseră mentori. Se supusese fără crâcnire îndrumării lor, conştient că singur n-ar fi fost în stare să se descurce în jungla lumii financiare. Mai târziu admisese să lucreze sub conducerea lui Henry, fratele său mai mare, fiindcă aşa hotărâse cu limbă de moarte fondatorul dinastiei Sunderland. Se răsculase împotriva autorităţii acestuia numai după ce consilierii săi îi demonstraseră cu multă răbdare – şi pe înţelesul lui – că Henry era depăşit de evenimente şi că prezenţa lui la cârmă era de natură să dăuneze bunului mers al casei. Se supusese mai târziu autorităţii lui Gerald, fiindcă aceiaşi consilieri – cumpăraţi de astă dată – îi explicaseră că această soluţie era imperios necesară. Charles era bucuros să se descarce de răspundere, lăsând pe umerii altuia sarcina rezolvării afacerilor de mare anvergură, care îl înspăimântau prin însăşi amploarea lor. În treburile din Mexico şi din America de Sud se descurca mai lesne. Se familiarizase încă din copilărie cu această lume turbulentă, cu răbufniri de o violenţă primară, oarecum potrivite cu firea lui. N-ar fi reuşit niciodată să înţeleagă întortocheatele şi ultrarafinatele metode de lucru ale europenilor şi nici machiavelismul oamenilor de afaceri din New York, Boston sau Philadelphia, care împleteau viclenia cu brutalitatea, în detrimentul adversarilor mai puţin avizaţi. Nu avea nici puterea de muncă a lui Gerald şi nici măcar acea dârzenie pe care Henry o manifesta – din nefericire – mai ales în acţiuni lipsite de importanţă. Charles nu era capabil de

eforturi susţinute. Când se plictisea, lăsa totul baltă şi pleca să se distreze. Petrecea atunci zile şi nopţi în orgii care scandalizau până şi pe foarte îngăduitoarea lume din Sud. Anumite moravuri particulare, atribuite mai ales lui Gerald, îi grevau serios reputaţia. Charles nu se sinchisea. Ca şi ceilalţi fraţi ai săi, se socotea deasupra vulgului. Averea şi numele său făceau ca multe păcate grele să-i fie iertate. Iar Charles uza şi abuza de acest privilegiu.

În saloane era acceptat cu resemnare, fiindcă participarea sa dădea un lustru deosebit reuniunilor mondene. Snobii şi originalii îi apreciau compania. În familiile cu fete de măritat era poftit cu predilecţie. Charles nu părea însă dispus să renunţe la celibat. Adora libertatea şi avantajele care decurgeau din această stare. În Louisiana se aflau şi oameni cu vază care-l evitau sistematic. Aceştia îşi puteau îngădui luxul să-l ignore, fiindcă propria lor poziţie era atât de înaltă, încât nu aveau nevoie de compania lui Charles spre a-şi afirma un anumit *standing* în societate. Printre aceşti „opoziţionişti" ireductibili se afla şi un mare plantator de origine franceză. Georges Dieudonné Duvallier, proprietarul unor întinse domenii din apropiere de Bâton Rouge.

La şaizeci de ani, Duvallier avea o înfăţişare foarte distinsă. Un zâmbet potolit îi lumina faţa ridată, iar părul ondulat şi extrem de bogat – pentru vârsta lui – era atât de alb, încât amintea o perucă pudrată. Avea cinci feciori – dintre care trei însuraţi – şi cinci fete – toate nemăritate. Nu fiindcă n-ar fi fost frumoase. La Bâton Rouge li se spunea „cele cinci graţii". Duvallier era însă de o mare exigenţă în ceea ce priveşte eventualii săi gineri. Respinsese până atunci o multitudine de candidaţi care îndrăzniseră să aspire la mâna fiicelor lui, fără a îndeplini însă toate condiţiile pretinse de bătrânul cap al familiei Duvallier. Unii erau foarte bogaţi, dar cu obârşia nu stăteau tocmai bine. Alţii aveau conţi şi marchizi în neam, dar prin buzunare le bătea vântul. Câţiva erau şi bogaţi, şi de familie mare, dar vârsta oarecum înaintată îi făcea inapţi. Un plantator care ar fi corespuns tuturor acestor condiţii fusese respins, fiindcă avea o amantă negresă, cu care se afişase o dată la o luptă de cocoşi, iar un senator – admisibil după

toate canoanele – se văzuse refuzat, deoarece se deda uneori exceselor bahice. Culmea este că exigenţa lui Duvallier în ceea ce priveşte ginerii nu se extindea şi asupra feciorilor săi. Cel mai mare dintre ei, pe nume John Delano, era cumpătat, integru, destoinic, devotat soţiei şi copiilor săi, respectuos faţă de părinţi şi faţă de legi. Se spunea că e plictisitor de serios. Ceilalţi însă se plasau la antipodul lui John Delano. Excentrici, frivoli, irascibili, orgolioşi, mari amatori de băuturi alcoolice şi de jocuri de cărţi, dădeau serios de lucru îngăduitorului lor părinte, care le plătea cu regularitate datoriile contractate la masa verde, îngăduindu-şi doar să le facă observaţii moderate, pe care tinerii le ascultau cu îngăduinţă, dar le uitau de îndată ce nu se mai aflau în prezenţa lui. La Bâton Rouge erau supranumiţi „cei patru muşchetari". Randolph, mijlociul, era oarecum deosebit de fraţii săi, în sensul că toate aceste cusururi erau amplificate la maximum. Le atenua însă un inflexibil simţ al onoarei. Întotdeauna era văzut cu o cravaşă în mână, pe care o mânuia cu liberalitate, plesnind cu aceeaşi sete şi crupa cailor, şi obrazul acelor inşi care îndrăzneau să-l înfrunte. Randolph Duvallier avea la activul său nenumărate dueluri. Activitatea lui se desfăşura şi pe tărâm politic. În ultimele alegeri obţinuse un loc în Senat. Fanatic partizan al suveranităţii statelor care constituiau uniunea, se împotrivea din principiu măsurilor cu caracter obligatoriu, luate de la centru. În această privinţă era mai jeffersonian decât Jefferson însuşi.

Într-o noapte la New Orleans, Randolph Duvallier avea să-l cunoască pe Charles Sunderland într-o împrejurare banală. Se afla într-un bar din romanticul *Vieux Carré*, în tovărăşia câtorva prieteni. La o masă, un tânăr imberb, foarte bine îmbrăcat, ameţit de băutură, schimba vorbe nu tocmai tandre cu o femeie atât de ţipător fardată, încât nu lăsa nicio îndoială asupra adevăratei sale îndeletniciri. La un moment dat, tonul discuţiei crescu. Culmină cu o serie de invective tari. Două palme răsunară pe obrazul femeii, care sări de pe scaun ca o tigresă.

Scandalizat de gestul tânărului, Randolph se apropie de el, îl înşfăcă de gulerul hainei şi, cu o forţă neobişnuită, îl ridică

în aer ca pe un pachet. Tânărul se zbătu zadarnic, încercând să scape din încleştare. Cu mâna stângă Randolph îl ţinu câteva clipe suspendat deasupra solului.

— Cere iertare doamnei, îl pofti el cu un ton liniştit.

— Iertare unei prostituate?, bâigui tânărul. Niciodată.

Cu dreapta, Randolph îl plesni peste gură.

— Am să-i cer eu scuze în numele tău, zise el.

Ţintuindu-l în aceeaşi poziţie, se întoarse spre femeia fardată şi, după ce-şi drese glasul, rosti politicos:

— Tânărul acesta îşi recunoaşte greşeala şi vă roagă să-l iertaţi.

Femeia se uita uluită când la Randolph, când la fostul ei tovarăş de masă, care pendula jalnic în aer. În local se stârnise rumoare. Toate privirile se aţintiseră asupra neobişnuitului grup. Randolph dădu drumul tânărului, apoi, fără să-i mai acorde vreo importanţă, îi întoarse spatele şi se îndreptă spre masa la care-l aşteptau prietenii săi. Voia tocmai să se aşeze pe scaun când o detunătură de armă îl făcu să se răsucească brusc pe călcâie. Tânărul pe care-l mustrase în chip atât de sever scosese din haină un pistol şi trăsese asupra lui. Glonţul nu-şi atinsese ţinta, deoarece un bărbat spătos, ţeapăn, cu părul roşu ca flacăra, îl lovise peste mână, făcând să devieze traiectoria proiectilului. Îi smulse apoi pistolul din mână şi îl vârî în buzunar.

— Copiii n-au voie să umble cu arme de foc. Şi acum şterge-o acasă până nu mă supăr.

Tânărul îl privi năuc, vru să spună ceva, se răzgândi şi plecă împleticindu-se spre uşă. Ieşi din local fără să se mai uite în urmă.

Randolph Duvallier se apropie de bărbatul cu părul roşu.

— Vă mulţumesc, rosti el protocolar. Îmi pare că vă datorez viaţa.

Bărbatul cu părul roşu râse cu poftă.

— Energumenul era atât de beat, încât şi fără intervenţia mea tot nu v-ar fi nimerit.

— Îmi daţi voie să mă prezint: Randolph Duvallier.

— Încântat. Charles Sunderland.

— Vă cunosc din auzite, zâmbi Randolph.

— Şi eu pe dumneavoastră.

Incidentul părea să-şi fi găsit finalul. Cei doi bărbaţi se despărţiră strângându-şi mâna. Lumea din bar mai comentă câteva minute cazul, apoi tânărul imberb fu dat uitării. Proprietarul barului şopti eroinei scandalului s-o şteargă discret şi să nu-i mai calce piciorul prin local. Nu-i plăceau complicaţiile. Şi incidentul acesta părea menit să le genereze. Tânărul imberb era un vechi şi preţios client. Fiu al unui mare armator, cheltuia în stânga şi în dreapta banii pe care prea îngăduitorul său părinte îi furniza cu o generozitate rău înţeleasă.

Prevederile patronului se împliniră mai repede decât se aşteptase. A doua zi poliţia îi închise localul pe o săptămână, sub cuvânt că era frecventat de o clientelă deocheată care provoca scandaluri, tulburând ordinea publică şi nesocotind morala.

În seara aceleiaşi zile, Charles primi vizita martorilor lui Lucius Fitzgerald Scott, fratele tânărului imberb, care-l provocă la duel. Disputa pe calea armelor urma să aibă loc în dimineaţa următoare – la orele opt – într-un punct izolat, de pe malul lacului Borgne. Charles fu punctual. Acolo avu surpriza să-l găsească nu numai pe cel care-l provocase la duel, ci şi pe Randolph Duvallier cu martorii săi. Explicaţia era simplă. Lucius Fitzgerald Scott hotărâse să se bată întâi cu Duvallier şi îndată după acesta cu Charles. În calitatea lui de frate al celui insultat, alesese – potrivit codului duelurilor – arma de luptă: pistolul. Charles auzise că Scott era un excelent trăgător la ţintă. Dar nu se sinchisea. Mânuia cu măiestrie atât armele de foc, cât şi armele albe. Datorită acestei măiestrii, ieşise cu faţa curată din multe ciocniri. Un bătăuş impenitent trebuie să fie pregătit pentru orice împrejurare.

Deasupra lacului Borgne pluteau pânze sidefii de ceaţă. Pe mal vizibilitatea era totuşi destul de bună. Charles se uita blazat la medicul care-şi pregătea instrumentele chirurgicale, la martorii gravi şi plini de importanţă, la combatanţi care îşi luau în primire armele.

Se lăsase o zăpuşeală prevestitoare de furtună. Charles transpira din belşug. Îşi simţea cămaşa udă pe spinare.

Combatanţii se aşezară la spate potrivit ritualului, apoi, la semnalul arbitrului, se îndepărtară unul de altul cu câte zece paşi. Simultan se răsuciră pe călcâie. Pistoalele scuipară jeturi de foc. Unul dintre adversari se clătină, apoi căzu cu faţa la pământ.

Charles suspină mâhnit. Duvallier îl lipsise de plăcerea de a-şi încerca forţele cu Scott.

— Rănit grav?, întrebă el pe doctorul care se afera în jurul celui căzut.

— Foarte grav. Nădăjduiesc totuşi să scape.

Charles şi Randolph Duvallier se înapoiară împreună în oraş. Se delectară cu un *breakfast* îmbelşugat la „Antoine" pe Lui Streea, stropindu-l cu şampanie importată din Franţa.

— M-aţi scutit de o încercare a forţelor cu un duelist reputat, zise Charles. V-aţi achitat deci de datorie.

— Ah, nu, replică Randolph cu mărinimie. Ar trebui mai degrabă să-mi reproşaţi că v-am lipsit de satisfacţia de a doborî un adversar. Un biet adversar, adăugă el cu compasiune.

Din ziua aceea deveniră prieteni.

Lucius Scott scăpă cu viaţa, dar cu preţul unor suferinţe cumplite. Glonţul lui Duvallier îi atinsese şira spinării. Rămase paralizat.

Duelul făcu mare vâlvă. Încercarea tânărului Scott de a-l împuşca pe la spate pe Randolph, fatalitatea care-l lovise pe fratele său mai mare, durerea bătrânului armator stârniră puhoi de comentarii.

Randolph Duvallier sugeră lui Charles să intre în viaţa politică. Dacă la început privise cu neîncredere şi perplexitate o asemenea posibilitate, timpul contribui să-i risipească treptat îndoielile. Îndeplinea condiţiile cerute de lege pentru a candida în alegeri, fie pentru Camera Reprezentanţilor, fie pentru Senat. Imensele sale resurse băneşti i-ar fi îngăduit să-şi asigure un substanţial avantaj faţă de alţi candidaţi mai puţin avuţi. Randolph îi făgăduise tot sprijinul său.

Charles ajunse treptat la concluzia că o acţiune pe plan politic l-ar ridica în ochii fraţilor săi, care-l plasaseră întotdeauna într-o poziţie de inferioritate. Henry nu se sfiise să-l caracterizeze odată – la supărare – debil mintal. Evident,

aprecierea aceasta – difuzată în public de unii interesaţi – era de natură să-i ştirbească reputaţia. Charles nu se socotea o capacitate pe tărâm intelectual, dar nici nu admitea să i se atribuie o debilitate mintală nejustificată. Nu îşi dădea aere şi nici nu făcea gafe, domeniu în care Henry excela.

În ziua în care îşi vesti în public intenţia de a obţine un loc în Senat, politicienii din New Orleans încercară un simţământ de alarmă. Ştiau că Charles nu va fi decât un om de paie al lui Randolph, care încerca pe această cale să monopolizeze cele două locuri în Senat la care statul Louisiana avea dreptul potrivit Constituţiei. Spre a-şi face ciracul popular, Randolph îl introduse în câteva cluburi frecventate de plantatorii cu vază din Sud. Reuşi să obţină până şi îngăduinţa tatălui său de a-l invita pe Charles la o serată oferită la conacul „Mississippi Queen", centrul clanului Duvallier.

Există în lume imponderabile, aparent lipsite de semnificaţie, care prin urmările lor schimbă hotărâtor cursul existenţei unui om. Intrarea lui Randolph Duvallier în viaţa lui Charles Sunderland avea să năruiască toate planurile înjghebate de Venus aurie. Charles se înfăţişase la „Mississippi Queen" fără gând de însurătoare. Cele cinci fete de măritat îl intimidau cu aerul lor virginal şi cu manierele lor rafinate, atât de deosebite de felul vulgar de a se purta al femeilor uşoare frecventate de el.

În marele salon de la „Mississippi Queen", Charles intră ca un taur în arenă. Strânse voiniceşte mâinile care se întindeau cu onctuoasă eleganţă, plin de voie bună împrăştie glume care părură excesiv de tari, bătu jovial pe umăr pe câţiva gentlemeni care acceptară fără entuziasm acest gest de un „familiarism deplasat", sărută mâna femeilor tinere şi frumoase – după moda franţuzească – dând însă acestui omagiu culoarea unei galanterii oarecum obscene, nu se sfii să facă unele complimente destul de ambigue, felicită pe un bătrân pentru gustul de care dăduse dovadă alegându-şi o tovarăşă de viaţă excesiv de tânără şi de atrăgătoare, ameninţă în glumă cu degetul pe un soţ, de faţă cu soţia acestuia, fiindcă îl văzuse nu de mult la un tripou în compania unei tinere femei cu reputaţie bine stabilită în lumea galantă din New

Orleans, tachină pe o doamnă măritată fiindcă purta la corsaj un buchet de flori cu culorile cravatei prietenului familiei, lăudă cu glas tare nepăsarea princiară cu care un prodig juca la cursele de cai sume exorbitante, deşi zgârcitul său părinte se afla în imediata apropiere şi putea auzi totul, lăudă butonii de diamante ai unui încântător tânăr, despre care se zvonea că ar fi întreţinutul unei vârstnice, dar foarte bogate doamne amatoare de efebi, ridică în slăvi curajul unui laş, se extazie în faţa unei femei urâte, spre uluiala comică a acesteia, manifestă o insolentă nepăsare când fu prezentat unei doamne de o imperială frumuseţe, scandaliză pe cei mai mulţi, amuză pe cei mai puţini, spre hazul lui Randolph şi iritarea bătrânului şi conformistului său părinte, care hotărî să nu mai repete această penibilă experienţă şi să nu-l mai invite cu altă ocazie pe Charles la „Mississippi Queen". Dar hotărârea lui avea să rămână literă moartă, deoarece acest nedorit oaspete îşi găsise doi aliaţi puternici: Randolph şi mai ales Marcia, cea de-a treia din cele cinci surori Duvallier.

Din primul moment, Marcia îl găsise încântător, spre deosebire de surorile ei care strâmbaseră din nas.

— Un necioplit.

— Necioplit? Nu. Sincer, da.

— Cade din gafă în gafă. Aceasta o socoteşti tu sinceritate?

— Adevărurile lui ustură. Urăşte ipocrizia.

— Nu identifica ipocrizia cu acele convenienţe indispensabile unui trai în societate. Oamenii nu-şi acoperă goliciunea din ipocrizie. Crezi că am da dovadă de sinceritate dacă am umbla împodobiţi cu o singură frunză de viţă în loc de veşmânt?

— Poate că se va ajunge într-o zi şi la aceasta. Cine ştie...

— Da. Să ne întoarcem la primitivism, la caverne, la bâtă... Acest Charles Sunderland este o brută.

— O brută încântătoare.

— Te-a fermecat cu manierele lui de grăjdar...

— Le prefer dulcegăriilor prietenilor noştri. Este un bărbat în toată puterea cuvântului. Virilitatea lui te cucereşte.

— Vai, Marcia, ce cuvinte foloseşti! Te-a contaminat vulgaritatea lui...

— Voi sunteţi nişte ipocrite.

În pofida opoziţiei majorităţii clanului Duvallier, Charles fu poftit a doua şi a treia oară la „Mississippi Queen". În curând deveni – oficios – unul din prietenii familiei. Poziţia lui era oarecum ciudată. Bătrânul Duvallier împreună cu cei care-i ţineau isonul îl tolerau fiindcă nu voiau să-şi piardă liniştea. Randolph şi Marcia aveau caractere tari, care ştiau să se impună.

Virtuosul John Delano Duvallier făcuse o ultimă tentativă împotriva lui Charles.

— Îi lipseşte simţul moral. Trăieşte în văzul lumii cu o negresă.

— Nu ştii nimic, zise Marcia. Are un harem întreg.

— Marcia!, rosti cu ton de mustrare John Delano.

— Parcă tu nu ai avut de-a face cu negresele.

— Eu? Niciodată!, exclamă ofensat.

— Eşti prea virtuos pentru gustul meu, ripostă Marcia. Nu te-aş lua de soţ pentru nimic în lume. Traiul alături de tine trebuie să fie de o monotonie fără seamăn.

— Gwendolyn nu este de aceeaşi părere, rosti el înţepat.

— Gwendolyn este lipsită de imaginaţie. Nu mă mir că s-a măritat cu tine.

— Căsnicia noastră este un model...

— ... de mediocritate burgheză. Ştiu. Şi nu vă invidiez.

John Delano părăsi demn câmpul de bătălie. Îşi dăduse seama că nu mai era nimic de făcut. O lăsă pe Marcia să-şi urmeze destinul. Ceilalţi fraţi se abţinuseră să-şi spună cuvântul. Aveau alte ocupaţii, mai interesante.

Charles, care nu era deprins a fi luat cu asalt de o femeie, rămase descumpănit în faţa ofensivei Marciei. Spiritul ei muşcător, degajarea, absenţa prejudecăţilor, originalitatea, inteligenţa, comportarea ei băieţoasă îl uimiră, apoi treptat îl captivară. Marcia i se potrivea ca o mănuşă. Îi acceptă fără rezerve prietenia. Charles încerca pentru întâia oară acest simţământ faţă de o femeie. Până atunci nu văzuse în orice fiică a Evei decât o pradă, un instrument menit să-i

satisfacă plăcerile. În Marcia găsea însă un camarad, aproape egal, concepție foarte neobișnuită sudiștilor, care considerau femeia o făptură plăpândă, vaporoasă, sortită prin definiție a fi dominată, protejată.

— Dacă ai fi bărbat, Marcia, te-aș angaja de îndată printre consilierii mei, îi mărturisi odată Charles.

— Iată cel mai frumos omagiu pe care ai fi putut să mi-l faci. De ce nu mă angajezi?

— Eh, uzanțele, delicatețea constituției tale fizice...

— Uzanțele? Dumneata, Charles, vorbești de uzanțe. Mă dezamăgești. Cât privește delicatețea constituției fizice... dă-mi voie să râd. Sunt mai robustă decât un bărbat. Umblu călare ore întregi fără să simt umbră de oboseală. Eu verific cheltuielile gospodăriei. Și crede-mă, se ridică la cifre impresionante. Sunt singura capabilă să mă descurc. Dacă aș fi bărbat, aș conduce o bancă, sau o mare industrie... Haide, angajează-mă...

— Marcia, trebuie să mă mai gândesc.

— Procesele de gândire sunt indispensabile, dar când se prelungesc dincolo de limitele necesare și ajung să consume un timp prețios, care ar trebui în mod firesc rezervat acțiunii, nu mai sunt recomandabile...

Oricât de greu lucra mintea lui Charles, îl lumină îndeajuns asupra intențiilor Marciei. De altfel, și aluziile ei erau străvezii. Dorea să-i devină soție. Aceasta ar fi fost singura soluție acceptabilă. Charles nu era însă pregătit să o pună în practică. Cocheta însă cu ea, făcând speculații asupra eventualelor urmări. Evident, Marcia era o ființă superioară. Inteligența ei prodigioasă aproape că îl speria. Marcia ar fi suplinit toate deficiențele lui intelectuale, deficiențe de care Charles era conștient. Ce-ar fi să se însoare? Marcia ar accepta să se ocupe de copiii lui? Charles n-ar fi conceput să aducă în casă o mamă vitregă, în adevărata accepțiune a cuvântului. Reed, Frank și Jackie se bucuraseră întotdeauna de o libertate totală. Marcia era voluntară, tenace, autoritară. Poate era unul dintre cele mai puternice argumente în sprijinul păstrării unei burlăcii de care până atunci nu avusese motive a se plânge. Dar aceste considerente nu-l împiedicau a-și continua

vizitele la „Mississippi Queen". Clanul Duvallier, informat de Marcia asupra intenţiilor ei, se înclinase. Bătrânul Georges Dieudonné făcuse unele obiecţii, dar contraargumentele fiicei sale îl dezarmaseră. Charles – în ciuda unor defecte superficiale – reprezenta o partidă bună. Tânăr, fabulos de bogat, de o familie mai mult decât bună, uşor de modelat în pofida aparentei sale brutalităţi, îndeplinea toate condiţiile pretinse de şeful clanului Duvallier eventualilor săi gineri.

Venus aurie află prin intermediul slugilor de vizitele tot mai dese ale lui Charles în casa Duvallier. Prietenia lui Randolph şi simpatia pe care i-o arăta Marcia nu mai constituiau o taină. Venus aurie întrezări cu strângere de inimă posibilitatea unei îndepărtări care i-ar fi năruit toate planurile. Prima măsură a Marciei, dacă ar fi devenit soţia lui Charles, ar fi fost să-i lichideze haremul. În privinţa aceasta Venus aurie nu-şi făcea iluzii. Chiar dacă, prin imposibil, Marcia ar fi închis ochii asupra legăturilor extraconjugale ale soţului – fapt extrem de curent în Sud – Venus aurie ar fi încetat definitiv să mai joace rolul unei favorite. Ar fi rămas în cel mai fericit caz o sclavă cu un statut oarecum aparte, care să se bucure de un tratament mai bun datorită vizitelor nocturne repetate – şi aparent ascunse – ale stăpânului. Cu preţul unei tehnici amoroase mereu înnoite – Charles era extrem de pretenţios în acest domeniu – ar fi putut eventual să-l reţină în preajmă câţiva ani. Apoi altă negresă – mai tânără şi mai ispititoare – i-ar lua locul. Concluzia care se desprindea din toată această afacere era limpede. Charles nu trebuia să ajungă soţul Marciei. Şi pentru această căsătorie, Venus aurie era dispusă să folosească orice mijloace. Trecu deci la acţiune. Rafinamentele ei amoroase atinseră în curând culmi nebănuite. Charles încerca în braţele frumoasei negrese voluptăţi de o intensitate fără pereche. După o noapte petrecută în compania lui Venus aurie, Charles se culca istovit, stors, dărâmat, dar perfect satisfăcut. Din nefericire, vizitele lui la Marcia continuau. Charles înţelesese să facă separaţie între voluptate şi raţiune. Venus aurie dăruia dragostea, Marcia îi stimula spiritul, îi ascuţea inteligenţa, îl făcea să privească viaţa, lumea, politica, afacerile într-o lumină

cu totul nouă. Lucruri care altădată îi păruseră nebuloase căpătau acum relief, contururi. Charles nu-şi dădea seama că Marcia îi inspira propriile ei gânduri, făcându-l să creadă că erau ale lui.

Într-o noapte, după o orgie de îmbrăţişări savant dozate, o noapte care avea să rămână însemnată cu negru în mintea lui Venus, Charles o vesti că avea de gând să se însoare. Îi vorbi cu menajamente – ceva cu totul nou în felul lui de a fi. Până atunci se comportase ca un autocrat, anunţându-şi hotărârile, fără a catadicsi să le justifice sau cel puţin să le amortizeze. Venus aurie primi ştirea cu un calm care-l încântă. Se aşteptase la complicaţii. Obiecţiunile, vaietele, protestele amantei sale l-ar fi jenat în măsura în care ar fi trebuit să le reteze, îndepărtând-o din preajmă. Dar această soluţie eroică ar fi avut un serios inconvenient. Pierderea îmbrăţişărilor negresei. Şi Charles nu era capabil să renunţe la ele. Evident, ar fi avut posibilitatea să o supună cu forţa. Dar o îmbrăţişare obţinută pe această cale şi-ar fi pierdut tot farmecul. Pasivă, inertă, Venus aurie ar fi devenit un simplu obiect.

Complezenţa ei îl încântă, dar îl şi puse pe gânduri. Îl jena oarecum seninătatea cu care Venus aurie acceptase să-l împartă cu altă femeie. Vanitatea lui de bărbat suferea. Pe de altă parte, acceptarea ei nu ascundea vreun gând viclean? Charles îşi promise să fie atent. Era cunoscut cazul unui plantator care într-o situaţie asemănătoare se alesese cu o castrare, executată radical de amanta părăsită după o noapte de dragoste împletită cu foarte îmbelşugate libaţiuni pe altarul lui Bachus. Lui Charles i se încrâncena pielea la gândul că ar putea să păţească la fel. Plantatorul în chestiune îşi ucisese mai târziu amanta. Dar această soluţie nu îi redase virilitatea pierdută.

* *
*

Fâşii de ceaţă pluteau deasupra mlaştinilor agăţându-se de franjurile de muşchi spaniol atârnate de ramurile copacilor asemenea zdrenţelor unor linţolii. Luna îşi strecura degetele de argint prin frunzişul bogat, mângâind fâşiile de ceaţă care pluteau deasupra solului, împrumutându-le o fosforescenţă fantomatică, de vis rău. Orăcăitul broaştelor şi ţârâitul greierilor se

împleteau într-o melopee care accentua imobilitatea mută a pădurii. Uneori apa mlaştinilor clipocea. Se spărgeau buburuşi de aer care se ridicau din mâl la suprafaţă ori broaştele care săreau de pe mal făceau să plescăie undele călduţe?

O umbră ţâşni de după un desiş de magnolii şi se avântă cu zvâcniri suple de căprioară pe trunchiul răsturnat al unui copac trăsnit, pod aruncat de furtună deasupra mlaştinii. Umbra zbură parcă peste apele stătute şi coborî pe malul celălalt. Se strecură pe sub perdelele groase de muşchi spaniol aninate capricios de grinzile beznei, se opri, încremeni câteva clipe ca o statuie de lut, trăgând cu urechea la zgomote, încercând să desluşească prin reţeaua gălăgiei broaştelor şi a greierilor foşnet suspect de frunziş aşternut pe pământ ori pârâit de ramuri frânte, căzute din copaci şi afundate pe jumătate în noroi. Cu unduiri feline, umbra se desprinse din tăcuta-i imobilitate şi porni mai departe prin hăţişurile încâlcite, pe drumuri numai de ea ştiute.

După un sfert de oră de fugă prin labirintul vegetal, se opri în dreptul unei colibe cu pereţi de crengi împletite şi lipite cu pământ. Stuful îi ţinea loc de acoperiş. Umbra se opri în dreptul uşii din scânduri negeluite, pândi iarăşi întunericul, apoi o deschise.

Lumina slabă, pâlpâitoare a opaiţelor dinăuntru căzu pe chipul lui Venus aurie. Quaterona intră fără zgomot, apoi trase uşa după ea.

O întâmpinară câteva zeci de perechi de ochi, care se îndreptară ca la poruncă spre ea. Ochi măriţi de teamă şi de evlavie, ochi bulbucaţi, ochi strălucitori sau ochi stinşi, ochi cu albul izbitor de pronunţat, datorită poate contrastului cu obrajii de cărbune; obraji rotunzi şi netezi de copilandri, obraji scofâlciţi de bătrâne, obraji plini şi tari de femei tinere, obraji de voinici tăbăiţi de soare şi de vânturi, obraji de moşnegi săpaţi de dalta necruţătoare a timpului, obraji graşi, umflaţi ca cimpoaiele, sau obraji fleşcăiţi, atârnând ca nişte saci uzaţi şi deşertaţi de conţinut.

Toţi oamenii aceştia, credincioşi ai cultului Voodoo, se întruneau în taină, departe de ochii albilor care pedepseau cu străşnicie pe adepţii practicilor religioase păgâne.

Femeile, tinere sau bătrâne, purtau aceleaşi rochii ieftine de stambă înflorată, aceleaşi turbane viu colorate şi atât de bine scrobite, încât stăteau ţepene ca nişte turnuri de carton. Bărbaţii,

de toate vârstele, se mulţumeau cu câte o cămaşă albă, mai mult sau mai puţin curată, vârâtă în pantaloni de cânepă. Picături mari şi grele de sudoare li se scurgeau tuturor pe frunte, pe obraji, pe gât, căci în colibă aerul era fierbinte ca într-o etuvă.

Femeile stăteau chircite pe pământ, în semicerc, cu faţa spre o masă rudimentar lucrată din lemne găsite prin pădure şi care ţinea loc de altar. Bărbaţii se orânduiseră, în picioare, de o parte şi de alta a mesei pe care trona un şarpe încolăcit, fasonat din lut, o cruce creştină, împodobită cu flori albe de magnolia, doi idoli sculptaţi în lemn, cu capete alungite, burţi rotunde, membre scurte, diforme şi disproporţionate, un enorm falus cioplit în lemn, cu toate atributele unei virilităţi monstruoase, un vas cu vin, altul cu apă şi un al treilea cu unt-delemn, o farfurie cu fructe – agave, avocado, banane – două pâini, o tavă cu prăjituri, o sticlă de rom şi alta de Amontillado. Ofrande umile, destinate îndestulării şi îmbunării zeilor.

În faţa altarului stătea nemişcată, cu ochii îndreptaţi spre cer, *mamaloi* Célestine, o negresă bătrână şi lăbărţată, cu părul alb curgând în şuviţe creţe de sub turbanul violet, strâns bine pe cap.

Venus aurie se prosternă la picioarele altarului, lipindu-şi fruntea de pământ. Pieptul îi tresălta în ritmul des al respiraţiei. Lumina opaiţelor împrumuta ape strălucitoare sarongului ei de muselină verde, cu vine aurii.

Mamaloi Célestine nu-i aruncă nicio privire. Ochii ei căutau numai spre cer. Nemişcarea bătrânei se mai prelungi câteva minute. Apoi corpul ei lăbărţat începu să se legene lent, ca limba unui metronom. Cu glas modulat, prinse să rostească o incantaţie bizară, în acea franceză scâlcită de negrii din Haiti şi din Louisiana:

Côté solei' levé?
Li levé nans l'est.
Côté solei' couché?
Li couché lans Guinea.

Mamaloi Célestine, venerata preoteasă Voodoo, ridica osanale zeului soare, dăruitor de lumină, de viaţă şi de belşug.

Femeile aşezate în semicerc şi bărbaţii îşi clătinau trupurile transpirate în acelaşi ritm, invocând pe marele zeu şarpe:

Damballa Ouedo
Ou couleuvre moins!

Un negru vârstnic, uscat ca o stafidă, cu albeaţă la ochiul stâng, rostea recules după fiecare strofă o litanie, implorând iertarea păcatelor pentru el şi pentru toţi cei de faţă:

Dieu mander au pardon!

Mamaloi Célestine ridică mâinile şi, cu glas cântat, imploră pe zeul Badagris să binecuvânteze obştea, oferindu-i în schimb cele de trebuinţă spre a-i potoli foamea şi setea:

Ogoun Badagris, vini caille nous;
Li gran' faut, li ganin soif.
Grand me'ci, Ogoun Badagris!
Manger, broch!

Mâncărurile de pe altar urmau să fie dăruite la sfârşitul slujbei religioase idiotului obştei, cel care, prin curăţenia minţii lui, păstra legătura cu divinitatea.

Umilă, Venus aurie se întinsese pe pământ în mijlocul semicercului de femei. Deşi pielea ei era mult mai albă decât a celorlalţi negri din colibă, între ei se simţea protejată, ca şi când s-ar fi aflat în sânul unei mari şi calde familii. Idolii o înspăimântau cu măreţia, cruzimea şi nepotolita lor sete de sânge.

Ruga pe care *mamaloi* Célestine o înălţa puterilor răului şi ale binelui, murmurul glasurilor care-i întovărăşeau ritmic vorbele înfiorate, legănarea neîntreruptă a corpurilor scăldate în sudoare îi creau o stare de exaltare vecină cu voluptatea.

Maîtresse Elizée, vini' guider nous.
Si ou mander poule, me bai ou.
Si ou mander cabrit, me bai ou.

Si ou mander bef, me bai ou.
Si ou mander cabrit sans cor'
Côté me pren' prbai ou!

Mamaloi Célestine ruga fierbinte pe zeița Elizée să se arate milostivă și înțelegătoare față de umilii drept-credincioși și să pună cuvânt bun pe lângă zeii cei atotputernici, spre a le primi jertfa.

Maîtresse Elizée, vini' guider nous.
Maîtresse Elizée!...
Maîtresse Elizée!!
Maîtresse Elizée!!!...

Mamaloi Célestine și turma de credincioși se izbeau cu pumnii în piept, suspinau, scoteau vaiete jalnice, încercând să potolească mânia zeilor. Venus aurie hohotea isteric, lovindu-și fruntea de pământ.

De după o perdea de rafie, ascunsă în parte de altar, ieși un bătrân gol până la brâu, musculos încă, și care ținea de coarne un țap. *Papaloi* Louis, marele preot, care împărțea sacerdoțiul cu *mamaloi* Célestine, avea priviri de iluminat. Corpul i se cutremura convulsiv, ca și când l-ar fi străbătut în șocuri un curent electric. Glasul lui răsună deodată, cavernos, extatic:

Damballa Queddo q'icit
Mander ça la! Qué!
Badagris Queddo odan q'icit
Mander ça la! Qué! Qué! Qué!

Papaloi Louis împărtășea credincioșilor marea veste. Zeii se înduraseră a primi o jertfă. *Papaloi, mamaloi* și toți cei de față aduseră mulțumiri idolilor milostivi. Cu brațele ridicate spre cer, își legănau necontenit trupurile. Glasurile scandau o melopee cu accente sfâșietoare. Tălpile prinseră să lovească pământul, la început încet, apoi din ce în ce mai rapid; dansul religios își accelera tempoul, atingând treptat proporțiile

unei frenezii colective. Instinctele latente, primare, refulate atâta vreme, se dezlănțuiau exacerbându-se într-o explozie de nebunie. Venus aurie se ridicase în picioare și se dezlănțuise într-un dans cu contorsionări bizare ce evocau răsucirile unui șarpe. Umbrele oamenilor se proiectau fantastic pe pereți, pe pământul bătătorit, pe altarul cu idoli.

Patru bărbați tineri și viguroși ca niște gladiatori se desprinseră dintre drept-credincioși, înșfăcară țapul și îl răsturnară în țărână. Animalul se zbătea scoțând behăituri jalnice. *Papaloi* Louis își smulse de la brâu un cuțit de vânătoare și cu o lovitură scurtă i-l înfipse în grumaz, secționându-i carotida. Sângele țâșni într-un snop rubiniu stropindu-i pe oficianți. Animalul se smucea, cuprins de spasmele morții; sângele i se scurgea în pulsări violente, îmbibând țărâna.

Deodată, un zăplan cu grumaz de taur înșfăcă de pe altar sticla de Amontillado și o trânti la pământ, făcând-o țăndări. Sângele și vinul se amestecară, răspândind un miros grețos care se suprapuse peste duhoarea de sudoare, de corpuri omenești încinse. Cu un răcnet gutural, zăplanul se aruncă peste cioburi, zvârcolindu-se ca apucat de iele. Țăndările îi sfâșiară carnea de pe piept și de pe pântece. Din pielea neagră, sfârtecată, sângele porni să curgă gârlă, înfrățindu-se cu sângele țapului.

Gestul acesta ridică tensiunea umană până la ultimele limite ale freneziei. Oamenii se contorsionau, zvâcnind în ritmul unui cântec diabolic, urlat de zeci de glasuri.

La porunca lui *papaloi* Louis, cei patru oficianți așezară stârvul înțepenit la picioarele altarului.

Venus aurie își întrerupse dansul și scoase din sân o eșarfă de voal de un trandafiriu tandru. Eșarfa Marciei, pe care și-o procurase prin intermediul unei negrese din serviciul familiei Duvallier. *Mamaloi* Célestine luă voalul și îl înfășură în jurul grumazului năclăit de sânge al animalului sacrificat. Doi tineri luară hoitul și, în vreme ce *papaloi* Louis ridica brațele spre cer, invocând ajutorul lui Badagris, părăsiră coliba.

Țapul sacrificat va fi aruncat undeva, pe malul unei mlaștini, în inima pădurii. Acolo va putrezi zile și nopți de-a rândul, în vreme ce puterile magice dezlănțuite de vrăjile lui *mamaloi*

Célestine vor surpa sănătatea Marciei Duvallier. Venus aurie îşi făcea dreptate. Fiinţa care îndrăznise să i-l răpească pe Charles va fi împinsă de puterile neînduratului Voodoo peste buza mormântului. Pământul îi va fi aşternut... Pământul şi numai pământul îi va săruta buzele...

* *
*

În sfera sa de activitate, Hammond, majordomul Casei Sunderland din New Orleans, se socotea un aristocrat, deopotrivă cu stăpânul său. Era negru. Cobora însă din străbuni negri, aduşi de două sute de ani în America. Aceasta îi conferea un rang aparte în lumea sclavilor din Sud. Hammond, de pildă, se uita cu dispreţ şi milă la un negru „Gullah", adus prin contrabandă de pe coastele Africii Ecuatoriale. Între ei se deschidea o prăpastie. Servitorimea neagră avea o poziţie privilegiată faţă de marea masă a sclavilor negri. Îmbrăcaţi decent, adeseori luxos, trataţi cu îngăduinţă, făceau oarecum parte din „familia" stăpânilor. Din rândurile lor erau aleşi îngrijitorii de copii, acei devotaţi *uncles* şi *mammies*, personaje preţuite şi respectate, cărora li se acorda autoritatea necesară spre a-şi îndeplini eficient misiunea de educatori. În general, sclavii „domestici" se asimilaseră repede civilizaţiei americane. Trăind în permanent contact cu stăpânii, îşi însuşeau manierele, distincţia, eleganţa lor. În cadrul personalului de serviciu, întâlneau mulatre cu pielea aproape albă, impecabil educate şi cu o înfăţişare atât de plăcută, de seducătoare, încât trezeau pasiuni printre albi. Din rândurile lor se ridicau acele curtezane atât de preţuite de plantatorii tineri şi vârstnici din Louisiana, Carolina de Sud sau Virginia. Aceasta însă nu împiedica să fie vândute la târgul de sclavi, asemenea celor mai umili negri folosiţi la muncile câmpului. Variau numai preţurile, care atingeau, pentru ele, cifre astronomice.

Muncitorii agricoli erau supuşi unui tratament mai aspru care varia însă de la plantaţie la plantaţie. În apropiere de Natchez se aflau domeniile unei foarte pioase doamne, care-şi punea negrii să muncească la câmp de la trei de dimineaţă până la nouă seara, cu o întrerupere de un sfert de oră la prânz. Sâmbăta seara şi duminica organiza pentru ei interminabile

slujbe religioase, alternate cu exhibiţii de biciuire a sclavilor „recalcitranţi". Biciuirea era cea mai comună metodă de pedepsire. Legea interzicea cruzimile. Aceasta nu-i împiedica pe unii plantatori sau intendenţi cu porniri sadice să-şi chinuiască cumplit sclavii, cu atât mai mult cu cât mărturia unui negru nu putea fi folosită împotriva unui alb. În general, pedepsele corporale nu depăşeau o anumită măsură, fiindcă negrul reprezenta un capital care nu trebuia irosit. Acest motiv determina mai ales pe micii proprietari să se comporte relativ omeneşte faţă de puţinii lor sclavi. Mâncau la aceeaşi masă, munceau cot la cot, iar noaptea dormeau într-o promiscuitate totală. Unii plantatori – cu idei umanitare – îşi menajau şi îşi iubeau sclavii. Se spunea că negrii din Statele Unite erau mai bine trataţi decât cei din America de Sud sau din Antile.

Suferinţele sclavilor negri, poziţia lor incompatibilă cu imperativele lumii civilizate a secolului al XIX-lea determinaseră o importantă fracţiune a populaţiei Statelor Unite să adopte o atitudine ostilă continuării sclavagismului. Argentina desfiinţase sclavia încă din 1813. Aboliţioniştii duceau o luptă susţinută pentru ca exemplul Argentinei să fie urmat şi de alte ţări din cele două Americi. La 2 martie 1807, preşedintele Thomas Jefferson promulgase o lege care punea capăt traficului de sclavi. În cursul aceleiaşi luni, Anglia luase o măsură similară. Comerţul de sclavi avea să continue însă prin contrabandă, atingând proporţii nebănuite.

Hammond nu cunoştea aceste amănunte; de altfel nici nu l-ar fi interesat. Existenţa lui se desfăşura calmă, în atmosfera saturată de lux a Casei Sunderland. Avea o poziţie de invidiat. În mod practic, Charles îi lăsase pe mână administrarea întregii gospodării. O dată pe trimestru, socotelile erau verificate de un contabil al Băncii Sunderland din New Orleans. Hammond era cinstea personificată. Nu fusese găsit niciodată în neregulă. Hammond conducea cu servitate şi înţelepciune personalul de serviciu. Nu săvârşea abuzuri de putere ca alţi majordomi şi intendenţi. Avea o atitudine demnă, distantă, care excludea orice familiarism, atât faţă de subalterni, cât şi de stăpâni. Vorbea impecabil engleza,

franceza, spaniola şi portugheza. Nu se ştia cum de ajunsese la acest tur de forţă. Cert este că îi servise mult în carieră. Charles era încântat să aibă un majordom poliglot, cu înfăţişare de diplomat. Într-adevăr, Hammond se remarca printr-o prestanţă princiară. Se zvonea că în vinele sale curgea sânge regal. Un străbun al său ar fi fost rege în Gabon, pe coastele Golfului Guineea din Africa de Vest.

Hammond era un înţelept. Nu se însurase şi nici nu avea copii. Ştia că familiile negrilor sunt oricând expuse fărâmiţării. Legile nu interziceau negustorilor de sclavi să despartă pe soţ de soţie, pe părinţi de copii. Loturile de sclavi puşi în vânzare erau selecţionate după alte criterii. Negrii viguroşi şi tineri erau trimişi la muncile agricole. Cei rasaţi şi cu înfăţişare plăcută erau îndrumaţi spre serviciile domestice. Fetele frumoase aveau o destinaţie specială, cunoscută de toată lumea, dar trecută în general sub tăcere.

În Casa Sunderland, Hammond era un personaj preţuit de stăpâni. Charles îl plăcea pentru eficienţa şi distincţia lui de servitor de casă mare. Copiii lui Charles îl iubeau fiindcă Hammond le făcea toate gusturile şi se preta la jocurile lor puerile. Adeseori era văzut plimbându-se de-a buşilea prin odăi, cu copii călări pe spinarea lui. Nu o făcea din servilism, ci din dragoste pentru ei. Prietenii lui Charles îl apreciau pentru priceperea cu care prepara cele mai savante şi savuroase mixturi alcoolice, cât şi pentru măiestria cu care dirija cele mai solemne dineuri. Un plantator se oferise să-l cumpere. Propusese lui Charles un preţ astronomic. Demersul se încheiase cu un eşec. Charles nu concepea să se lipsească de serviciile lui Hammond.

Majordomul acesta cu calităţi atât de multiple făcea onorific parte din familie. Charles stătea adeseori de vorbă cu el, cerându-i părerea asupra unora din nenumăraţii oaspeţi care-i călcau pragul casei. Hammond ştia să depisteze imediat pe adevăraţii gentlemeni de aventurierii care reuşeau să se strecoare printre invitaţi datorită unor foarte abile tertipuri. Mai ştia să citească în sufletul stăpânului ca într-o carte deschisă. Când se întorcea bine dispus de la câte o petrecere, Charles îi vorbea despre lumea pe care o întâlnise, despre

succesele feminine ori despre victoriile sale la masa verde. Hammond îl asculta cu deferenţă şi fără comentarii, în vreme ce-i prepara băuturi care să-i mai risipească ceţurile alcoolului. Aflase în ultima vreme că stăpânul său era pe punctul de a renunţa la celibat. Vestea îl surprinsese. Se bucurase când aflase că viitoarea doamnă Charles Sunderland făcea parte din familia Duvallier. Pe Hammond l-ar fi indispus grozav mezalierea stăpânului său cu cine ştie ce fiinţă obscură, care şi-ar fi adus drept zestre numai tinereţea şi drăgălăşenia. De la o vreme, din rândurile albilor săraci pe care Hammond îi dispreţuia – asemenea oricărui servitor negru care se respectă – se ridicau fete pricepute să tulbure minţile gentlemenilor şi, prin manevre abile, să se vadă aduse în faţa altarului, spre a li se pune sacramentala întrebare: „Doreşti să-l iei de soţ pe acest bărbat?" Hammond ar fi dezertat mai degrabă decât să accepte o asemenea situaţie.

Simpatia lui pentru Marcia Duvallier îl făcuse să încerce o mare supărare când aceasta se rănise grav în urma unei căderi de pe cal. Accidentul acesta îl afectase mult şi pe Charles. Marcia reuşise să-i trezească unele simţăminte – poate şi o doză de afecţiune – de care acesta nu s-ar fi crezut niciodată capabil. Când i se obiectase că Charles este părintele unor bastarzi, Marcia replicase blând că sosise timpul ca aceşti copii să-şi găsească o mamă. Lui Reed, lui Frank şi lui Jackie li se oferiseră prilejul să o cunoască. Se arătaseră încântaţi de viitoarea lor mamă vitregă. Perspectivele păreau foarte trandafirii când intervenise acel accident nenorocit care risca să dea totul peste cap.

Într-o noapte, târziu, pe când Hammond, retras în camera sa, fuma o pipă, înainte de culcare, auzi o bătaie în uşă. Supărat că i se tulbură tabietul, scăpă un morocănos:

— Intră!

În prag apăru Lilith, o foarte tânără şi voluptuoasă negresă din haremul lui Charles. Hammond se încruntă. Nu-i plăcea să aibă de-a face cu femeile stăpânului. Erau capricioase, intrigante, rele şi se mâncau între ele mai rău decât fiarele din junglă. Steaua lui Lilith strălucise puternic. Păli însă odată cu intrarea în competiţie a lui Venus aurie. Lilith nu acceptase cu

resemnare detronarea. Se luptase cu disperare, folosindu-se de toate armele. Înfrângerea fusese cu atât mai amară. Hammond cunoştea toate peripeţiile acestui război subteran. Se ţinuse departe de el, fiindcă din principiu se ferea de complicaţii. Vizita nocturnă a lui Lilith avea desigur un scop, pe care Hammond nu dorea să-l cunoască. Dacă lui Venus aurie i-ar intra în cap că Lilith şi majordomul complotează împotriva ei, l-ar manevra astfel pe stăpân încât acesta şi-ar vărsa urgia asupra lor.

— Ştii ce se întâmplă sub ochii dumitale, Mr. Hammond?

Întrebarea ei ascundea ameninţări care îl neliniştiră. Hammond îşi morfoli nervos pipa.

— Ce se întâmplă? Fură cineva ceva? N-ar fi o noutate.

— Crezi că aş fi venit pentru atâta lucru? Nu mă interesează găinăriile, Mr. Hammond.

— Atunci ce vrei cu mine?

Lilith îl privi cu milă. Ignoranţa lui o uimea.

— Dumneata ar trebui să ştii, Mr. Hammond. Eşti doar şeful personalului negru din această casă.

— Vorbeşte odată desluşit şi nu mă mai fierbe!

— *Miss* Marcia Duvallier va muri.

Hammond respiră. Deci despre aceasta era vorba. Ridică din umeri.

— Ştiu. A suferit un accident grav. Se întâmplă ca oamenii să moară după asemenea accidente.

— Ştii însă cine l-a provocat?

— Imprudenţa... nepriceperea...

— Farmecele... *Mamaloi* Célestine şi *papaloi* Louis.

În pofida vârstei, Hammond sări din jeţul său de parcă l-ar fi împins un resort. Se făcuse alb.

— *Mamaloi* Célestine?... *Papaloi* Louis?... Nu se poate. De ce să fi făcut una ca asta?

— Le-a poruncit Venus.

— Nu cred. Iar bagi intrigi, Lilith.

Negresa îi nesocoti mustrarea. Continuă.

— Un ţap a fost sacrificat şi aruncat în mlaştină. Avea la grumaz o eşarfă. Eşarfa Marciei Duvallier. Ştii ce înseamnă asta!

Hammond se înfioră ca şi când s-ar fi aflat într-o peşteră rece şi umedă. Fruntea i se umezise de sudoare. Deşi era un om evoluat, farmecele îl înspăimântau cumplit.

— Şi ce vrei să fac?

— Să-i spui stăpânului.

Hammond îşi scutură capul.

— Nu îndrăznesc. De ce nu-i spui tu?

— Pe mine nu m-ar crede. Ar zice că o fac din ură faţă de Venus.

— Atunci de ce m-ar crede pe mine?

— Ştie că nu minţi. Dacă *Miss* Duvallier va muri şi se va afla mai târziu că dumneata erai încunoştinţat despre asta, dar nu ai luat nicio măsură, îţi închipui ce va urma. După moartea ei, am să pot vorbi. Nu însă mai devreme. Te-am prevenit. Bună seara.

Lilith ieşi ca o furtună. Rămas singur, Hammond se lăsă să cadă în jeţ. Îşi îngropă capul în palme. Dacă ţapul nu va fi găsit, spre a i se scoate eşarfa de pe grumaz, Marcia Duvallier va muri. Dacă va vorbi stăpânului, îşi va face din Venus aurie un duşman de moarte. Dacă Miss Duvallier va scăpa cu viaţă, se va mărita cu Mr. Charles, iar Venus va fi înlăturată, cu ce profit se va alege Lilith? Presupunerea că stăpânul îşi va păstra haremul chiar şi după însurătoare.

Hammond suspină adânc. Complicată mai era şi viaţa. În noaptea aceea cântări îndelung faptele. Trebuia să aleagă între Lilith şi Venus aurie. Din toată afacerea aceasta risca să iasă cu penele pârlite. Şi Hammond nu concepea să-şi piardă situaţia. Trebuia să dea dovadă de multă prudenţă. În zori, hotărârea lui era luată. Va vorbi stăpânului. Dacă ar păstra tăcerea, şi-ar asuma o mare răspundere.

Aşteptă în anticamera acestuia până aproape de ora prânzului. Charles chefuise în ajun în compania lui Randolph Duvallier şi a câtorva prieteni. Se trezi din somn chinuit de o aprigă durere de cap. Hammond îi pregăti o băutură reconfortantă şi o cafea tare. În timp ce-l servea la pat, îi destăinui totul. Charles îl asculta uluit. Extrem de superstiţios, credea în farmece, în vrăjitorii, în blesteme. Deşi mahmureala îi înceţoşa încă mintea, mânia porni să-i crească năvalnic.

Influenţabil, credul, se lăsa uşor convins. Pe Charles îl conduceau instinctele, nu raţiunea.

— Când şi unde s-au făcut farmecele?

— Nu ştiu încă, dar am să aflu, *Sir*.

Charles îl privi încruntat.

— Îţi dau până diseară timp să smulgi negrilor informaţii. Locul unde s-au făcut vrăjitoriile şi locul unde a fost aruncat animalul sacrificat. Dacă nu reuşeşti să afli, înseamnă că tu şi cu Lilith m-aţi minţit. Ştiţi cum pedepsesc minciuna. Dacă îmi faceţi însă dovada, Venus îşi va primi răsplata.

Charles clocotea. Venus pusese desigur totul la cale, spre a scăpa de Marcia şi a-şi păstra influenţa asupra lui. Dacă plănuise suprimarea Marciei, de ce n-ar folosi aceleaşi maşinaţii şi faţă de el, dacă interesele i-ar dicta într-o zi să o facă? Pe Charles îl încolţi spaima. Venus era primejdioasă.

— Hammond, vei fi ajutat în această anchetă de Mr. Pemberton. El ştie să se descurce cu oamenii.

Pe buzele lui Charles pluti câteva clipe un zâmbet rău, care-i schimonosi faţa. Venus se înşela amar dacă îşi închipuia că îl poate înrobi. Charles Sunderland nu admitea să fie robul nimănui.

Fără zăbavă, Hammond şi Owen Pemberton se puseră pe lucru. Cum era şi firesc, timoratul majordom pierdu din primele momente iniţiativa, devenind un simplu instrument în mâinile omului care trebuia să-l secondeze. Owen Pemberton era un personaj pitoresc. Tipul aventurierului, al omului dornic să răzbată prin orice mijloace – cu preferinţe vădite spre formulele murdare – prevenitor şi obraznic, arogant şi prietenos, violent şi calculat, fantasc şi viclean, lăsa să se creadă că avea un caracter în care se ciocneau cele mai contradictorii trăsături. În realitate se folosea de forţă şi de persuasiune, de şantaj şi de blândeţe ca de nişte arme variate, potrivite cu oamenii şi împrejurările pe care le avea de înfruntat. Agent acoperit al lui Jules Lafont, plasat de acesta pe lângă persoana lui Charles Sunderland cu misiunea de a-l spiona, reuşise în scurtă vreme să-i câştige încrederea. Lipsa de scrupule, devotamentul aparent cu care executa cele mai bizare şi inavuabile porunci ale acestuia îl ridicaseră în ierarhia Casei Sunderland

din New Orleans la invidiata poziţie de „factotum", cu însărcinarea suplimentară de a asigura securitatea personală a patronului şi a familiei sale.

Owen Pemberton conduse ancheta cu brutalitate. Lilith îi furnizase nume şi date precise. La început, negrii denunţaţi încercaseră să nege că ar fi participat la slujbele religioase oficiate de *mamaloi* Célestine şi de *papaloi* Louis. Bicele intrară însă în funcţiune. O femeie gravidă, încolţită de dureri, scăpă o mărturisire. Fu de ajuns ca să se prăbuşească întregul eşafodaj construit cu atâta trudă de Venus aurie. Mărturisirile, activate de bătăi cumplite, începuseră să plouă. Torturaţi, oamenii recunoscuseră totul. Indicară cabana unde săvârşiseră sacrificiul, locul unde lăsaseră stârvul ţapului, destăinuiră rolul jucat de Venus aurie, confirmând în totul acuzaţiile lui Lilith.

Hammond urmărea cu încordare peripeţiile anchetei, care se desfăşurase într-o vastă pivniţă a conacului Sunderland, o adevărată hrubă bine izolată, din care nu era posibil să răzbată până afară urletele celor tortuaţi. Interogatoriile fuseseră luate fără ca Venus să fi fost prevenită. Situaţia ei părea definitiv compromisă. Hammond judeca însă altfel. Dacă stăpânul va şterge totul cu buretele? N-ar fi fost imposibil. Venus aurie era favorita lui. Îmbrăţişările unei astfel de femei nu pot fi uşor uitate. Hammond hotărî să joace pe două tablouri. Se arătase receptiv la acuzaţiile formulate de Lilith, îşi manifestase îngrijorarea şi luase măsuri pentru înlăturarea cauzelor care ar fi putut duce la suprimarea prin farmece a Marciei Duvallier. Pe de altă parte, înţelegea să nu rupă punţile nici cu Venus aurie. După încheierea anchetei, în vreme ce Pemberton întocmea procesul-verbal care stabilea vinovăţiile, Hammond trimise în taină pe un valet – omul său de încredere – să o prevină pe Venus de primejdia care o pândea. Îşi asigura astfel recunoştinţa ei şi impunitatea în cazul că Charles ar hotărî să-şi ierte sclava preferată.

Când Pemberton se înfăţişă lui Charles cu rezultatul anchetei, acesta trimise îndată după Venus. Servitorii nu o găsiră în apartamentul ei. Începură să o caute. Scotociră conacul, parcul, apoi se afundară în pădurea din apropiere.

— Cred că a aflat de anchetă şi a alergat să ascundă stârvul, opină Pemberton iritat.

Charles îl asculta posomorât. Era dezorientat. Trebuia să o pedepsească. Dar nu ştia ce măsuri să ia. Nu se îndura să o îndepărteze definitiv. Hammond, care observase ezitările stăpânului, se felicita fiindcă avusese prevederea să o anunţe pe Venus.

— Să o căutăm şi noi, zise Charles. Trebuie să o găsim.

Începuse să se întunece. Către soare-apune, o geană purpurie sublinia zarea. Înarmaţi cu torţe aprinse, oamenii dirijaţi de Pemberton se afundară în pădure. Charles îi însoţea. Când ajunseră la mlaştini, îşi încetiniră mersul. Smârcurile îşi desfăşurau sub zăbranicul întunericului noroaiele înşelătoare, întinzându-le curse. Speriate de oameni, broaştele îşi potoleau gălăgia. Flăcările făcliilor aruncau peste mâluri jocuri purpurii de lumină, care accentuau impresia de părăsire şi dezolare a acestor locuri vitregite. În fruntea coloanei, Pemberton călca precaut pe urmele ghidului – unul din tinerii care participaseră la faimoasa slujbă Voodoo. Charles şi Hammond păşeau cu grijă, ferindu-se de limbile de noroi care se întindeau până la marginea potecii. Perdelele de muşchi spaniol se lăsau tot mai dese, împiedicându-le vederea.

— Mai avem mult de mers?, şuieră Pemberton.

— Nu, nu! Suntem aproape, răspunse cu teamă ghidul.

Pe spinare, sub ţesătura aspră a cămăşii de bumbac, simţea arsura urmelor de bici.

Miasme infecte pluteau în aer. Mirosea a putreziciune. Un miros greţos, care întorcea stomacul. Undeva ţipă strident o pasăre de noapte. Din apele smârcurilor se ridicau zgomote ciudate, abia auzite. Pâcla prinsese iarăşi să se lase.

— Să nu ne rătăceşti, stârpitură!, se răsti Pemberton la ghid. Dacă ne vâri într-un smârc, îţi zbor creierii cu puşca asta.

— Nicio grijă, Mistah Pembé'ton, încercă negrul să-l liniştească

Deodată se opri, ciulind urechea.

— Ce stai?, îl repezi Pemberton, vârându-i în coaste gura armei.

— Cineva e acolo, Mistah Pembé'ton, zise ghidul rotunjind ochii şi arătând cu degetul spre pânza neagră a mlaştinii dinspre stânga.

Se opriră cu toţii, încordându-şi auzul. Câteva lipăituri în apa vâscoasă îi făcură să-şi oprească respiraţia.

— Cine-i acolo?, tună Pemberton. Răspunde sau trag!

Auziră un suspin, mai degrabă un scâncet. Charles ridică făclia deasupra capului. Ceilalţi oameni îl imitară, luminând mlaştina pe o întindere mai mare. Întunericul se retrase din calea luminii făcliilor. Nu prea departe, zăriră o siluetă. O siluetă omenească, mai puţin întunecată decât mediul ambiant, care căuta să se ascundă la adăpostul beznei. Purta ceva pe braţe.

— Venus!, murmură ghidul strangulat de emoţie. Înapoi, Venus!, strigă el. Noroiul te înşală. Înapoi!

Silueta îşi continuă drumul. O vedeau acum ceva mai desluşit.

— Venus!, porunci Charles cu vocea lui aspră şi adâncă. Înapoi!

Silueta păru să dispară în beznă. Deodată apa clipoci... un ţipăt strident... alte clipoceli dezordonate... iarăşi un ţipăt lung, sfâşietor...

Ghidul luă o ramură lungă, pe jumătate putredă, căzută lângă potecă şi se avântă spre silueta care nu se mai distingea. O încercare nebunească... Paşii lui lipăiră prin noroi... Un geamăt înăbuşit... Clipe interminabile de aşteptare... După un răstimp care păru să fi durat secole, ghidul se întoarse în zona de lumină a făcliilor. În vârful ramurii pe care o ţinea plecată înainte atârna o cârpă înnegrită de noroi... O eşarfă de mătase, altădată trandafirie, acum o zdreanţă infectă, puturoasă, ca un ţipar pe jumătate putred, atârnat pe un băţ...

Capitolul 13

Sicilia.....

Insulă bizară, aruncată ca o minge în vârful cizmei italiene.

Pământ al făgăduinţei, paradis lumesc, grădină a lui Dumnezeu, spre care s-au aţintit cu jind privirile tuturor acelora care au călătorit pe apele albastre, uimitor de limpezi ale Mediteranei.

În Sicilia, pe culmea muntelui Eryx, denumit astfel în cinstea regelui Elymilor, ucis în luptă dreaptă de Heracles, exista un templu al Afroditei, „fiica valurilor sărate, protectoarea marinarilor". Preotesele care slujeau în acest sanctuar aduceau sacrificii zeiţei, prostituându-se drept-credincioşilor – marinari greci, romani, cartaginezi, spanioli, gali, sirieni – care, după lungi perioade de abstinenţă, impuse de peregrinările pe mări, se dezlănţuiau în orgii cu caracter divin. Marinarilor care plecau le luau alţii locul, perindându-se astfel an după an, deceniu după deceniu, secol după secol. Sanctuarul rămânea să înfrunte însă asaltul timpului şi al oamenilor – generaţie după generaţie.

Templul Afroditei de pe muntele Eryx simbolizează însăşi viaţa milenară a Siciliei. Insula aceasta paradiziacă, încântătoare, cu privelişti de o frumuseţe ireală, cu munţi ce-şi înalţă vertiginos spre văzduh crestele veşnic încununate de zăpadă, cu livezi de portocali şi măslini, cu lanuri de grâu tălăzuind

în soare, cu măreţe monumente durate de mâna omului, a cunoscut invazii peste invazii. Siculii şi cretanii, troienii şi egeenii, cartaginezii şi romanii, vandalii şi bizantinii, arabii şi normanzii, germanii şi francezii, spaniolii şi englezii. Ca şi preotesele Afroditei, sicilienii şi-au păstrat însă rădăcinile adânc înfipte în pământul insulei lor. Invaziile au dat naştere unui uluitor amestec de rase. Dar niciunii dintre invadatorii străini n-au fost în stare să-şi impună multă vreme stăpânirea. Grecii, cartaginezii, romanii s-au topit în masa localnicilor, bizantinii au cedat locul arabilor, arabii şi normanzii au căzut în anarhie şi degenerescenţă, germanii Hohenstauffenilor au fost izgoniţi. Francezii ducilor d'Anjou au pierit în masacrul general din faimoasa noapte a Vecerniilor Siciliene, spaniolii s-au retras după falimentul politicii lor de hispanizare a insulei; în Sicilia nici italienii n-au reuşit să se simtă la ei acasă.

Străinii – lăcuste abătute în valuri asupra Siciliei – au trecut ca valurile. Sicilienii au supravieţuit vicisitudinilor.

Astăzi, mulţi dintre ei prezintă caracteristici bizare, străine sicilienilor de mijloc; ochi mongolezi, păr blond, trăsături semite, negroide sau arabe. Nici nu e de mirare...

Sicilia...

Monumentele au acelaşi caracter compozit. Temple greceşti, palate normande, catedrale bizantine, capiteluri romanice, faţade de un baroc tipic spaniol, fântâni arabe, mozaicuri romane...

Sicilia...

Un măgăruş tropăie mărunţel în soarele torid. Poartă un samar greu, cu coşuri împletite atârnate de o parte şi de alta. Într-un coş – fructe. În celălalt coş – un copil cu degetul în nas... O moară de vânt îşi roteşte prin aer palele invitând parcă la trântă pe emulii lui Don Quijote... Fântâni de marmură cu foarte multe statui şi podoabe... Catacombe populate cu cadavre îmbălsămate şi colonii de lilieci... Palmieri îşi leagănă în vânt frunzele lunguieţe şi suple ca lamele unor săbii de Toledo... Tarabe cu pepeni, cu portocale şi cu scoici... Munţi pleşuvi... Copii se joacă zglobii cu o minge... Bărci aliniate de-a lungul cheiului de piatră... Afrodită din Syracusa

face concurenţă lui Venus din Milo, asupra căreia are o superioritate: îi lipseşte şi capul... Colibe acoperite cu stuf... Palate cu sute de încăperi... Castelvetrano se mândreşte cu o statuie, o capodoperă a sculpturii greceşti arhaice: „Efebul din Selinonte". Nişte esteţi au încercat s-o fure... Mlaştini... Stânci... Valuri albastre, scânteietoare se zdrobesc de ţărm... Pe loitrele căruţelor, ţăranii îndrăgostiţi de frumos au zugrăvit cavaleri în armuri medievale, flori, sfinţi, animale legendare... Pe ogor, un catâr trage brazde cu un plug rudimentar. Un băiat brunet, cu părul creţ, îl croieşte cu biciul peste crupa săpată de dunga mizeriei... Pe trotuar, în faţa unei cafenele, câţiva bătrâni stau în jurul unei mese, se prăjesc la soare şi îşi istorisesc isprăvile din tinereţe... Unul din ei se opreşte în mijlocul povestirii şi se întreabă perplex: „Unde am rămas? Na, c-am uitat !..." Luna poleieşte ruinele unui apeduct, gigantic miriapod de piatră. Se aude un fâlfâit de aripi. Să fie aripile morţii care călătoreşte spre căpătâiul unui bolnav sau pur şi simplu o bufniţă care îşi caută hrană, hăituind păsările sau şoareci de câmp? ... În somptuoasa fântână a Arethusei se bălăcesc gâştele... Paşi greoi răsună pe caldarâmul de bolovani al unei străzi înguste, strivită între clădiri înalte de piatră. Ne aflăm la Nicosia... Etna fumegă, manifestându-şi capriciile prin cutremure care bagă spaima în oameni... La o fereastră luminată s-a lăsat transperantul. Pe acest ecran alb se desluşesc două umbre. Se apropie, se sărută. Apoi se stinge lumina... La Taormina răsare soarele...

* *
*

La 7 iunie, Gerald sosea la Genova, încheind prima etapă a călătoriei sale de la Viena la Palermo. Parcursese mai bine de şase sute de kilometri, cu foarte scurte opriri la staţiile de poştă spre a schimba caii şi vizitiii. Se temea că nu-l va mai găsi pe Robert în viaţă. Veştile primite de la secretarul acestuia erau alarmante. Douăzeci şi patru de ore mai târziu se îmbarcă pe „Sovereign of the Seas", un velier de mare viteză construit pe şantierele navale Sunderland-Beauclair de la Long Island, anume pentru deplasările pe mări ale noului şef al dinastiei.

„Sovereign of the Seas" avea toate caracteristicile unei fregate, cu singura deosebire că artileria era redusă la strictul necesar, spaţiul rezervat pe navele militare amplasării tunurilor fiind folosit în acest caz pentru extinderea apartamentelor lui Gerald şi ale însoţitorilor săi. Fuseseră întrebuinţate cele mai scumpe şi mai trainice esenţe de lemn. Finisarea luxoasă a interiorului corabiei o făcea să rivalizeze cu navele Companiei Indiilor de Est, care se mândrea cu cea mai rapidă şi mai bine organizată flotă comercială din lume. Ca şi la acestea, modul de piturare al bordajului imita sabordurile. Aceasta nu din fantezie, ci ca măsură de precauţie. Piraţii se îndepărtau cu mare grabă, ori de câte ori vedeau la orizont siluete care păreau a fi nave de război.

La Neapole, Gerald făcu o escală de patruzeci şi opt de ore. Voia să se documenteze personal asupra situaţiei din capitala Regatului Celor Două Sicilii, după înfrângerea revoluţiei carbonare. Găsi acolo o stare de lucruri care-l nemulţumi. Casa Sunderland-Beauclair îşi pierduse proeminenţa în favoarea Casei Rotschild. Karl Rotschild sosise la Neapole odată cu furgoanele armatei de ocupaţie austriece. Fiindcă statul napolitan nu era capabil să achite anual cele nouă milioane de ducaţi, reprezentând cheltuielile de întreţinere ale armatei de ocupaţie – sumă pretinsă imperios de guvernul de la Viena – Karl Rotschild îşi luase obligaţia să avanseze Austriei un prim fond de şaisprezece milioane de ducaţi, pe care avea să-i recupereze ulterior de la napolitani. În acest chip, Casa Rotschild din Neapole îşi asigurase bunăvoinţa lui Metternich şi recunoştinţa regelui Ferdinand I al Celor Două Sicilii, căruia îi furniza şi un împrumut personal. Absenţa lui Robert, reţinut de boală în Sicilia, se dovedise dezastruoasă pentru interesele Casei Sunderland.

Gerald încercă să recâştige poziţiile pierdute. La Ministerul de Finanţe fu întâmpinat însă cu o ostilitate abia deghizată de către Luigi di Medici, impus în fruntea acestui departament de Karl Rotschild, după îndepărtarea marchizului d'Andrea, care se străduise să demonstreze regelui că împrumuturile acordate de Rotschildzi statului napolitan erau mai mult decât oneroase. Medici merse până acolo încât declară că nu va putea plăti

armamentul furnizat de Casa Sunderland, deoarece acesta fusese folosit de rebeli. Gerald se străduise să-i demonstreze că inițial contractele fuseseră încheiate cu guvernul legitimist și că în niciun caz Casa Sunderland nu putea fi făcută răspunzătoare de faptul că guvernul impus de revoluționari dăduse armelor o destinație contrară intereselor legitimiste.

Nemulțumit de răspunsurile evazive ale lui Medici, care încerca să-și degajeze responsabilitatea, făcuse o vizită ministrului poliției, faimosul principe de Canosa, favoritul regelui Ferdinand. Canosa își asigurase recunoștința și prietenia suveranului, restabilind liniștea în țară prin represalii sălbatice. Închisorile deveniseră neîncăpătoare față de valul de arestări arbitrare. Execuțiile capitale aveau loc la intervale dese. Regatul Celor Două Sicilii trăia într-o atmosferă de teroare. Regele – care credea că-și răscumpărase încălcarea jurământului depus pe Constituție oferind o candelă de aur bisericii Bunei Vestiri din Florența – era atât de înspăimântat de o eventuală răbufnire a exceselor revoluționare, încât se izolase într-un palat din afara capitalei, păzit de trupe austriece și de formații de mercenari.

Gerald își dăduse seama că prințul Canosa – datorită extraordinarului său ascendent asupra regelui – era singurul în măsură să constituie o contrapondere lui Medici. Cu prețul unor cadouri exorbitante – oferite prințului sub forma unui omagiu adus pacificatorului Celor Două Sicilii – reuși să-i cumpere alianța. După două întrevederi cu regele, Canosa izbuti să obțină recunoașterea tuturor datoriilor contractate de stat față de Casa Sunderland și achitarea lor cu precădere.

Ultima vizită a lui Gerald la Neapole fu rezervată contelui Ficquelmont, ambasadorul Austriei, care, datorită faptului că dirija din umbră guvernul napolitan, ar fi putut să-i contracareze planurile. Ficquelmont se arătă însă un interlocutor comod. Ca și Canosa, nu era insensibil la darurile scumpe. Gerald îi oferi o colecție de stampe japoneze, foarte decoltate, dar de o valoare inestimabilă. Generalului Frimont, comandantul trupelor de ocupație – pe care-l cunoștea de la Viena –, îi trimise o panoplie cu arme de vânătoare orientale, piese istorice, de o splendoare fără pereche.

Gerald putea să plece liniştit la Palermo. Mesajele furibunde pe care Karl Rotschild nu va întârzia să le expedieze la Viena vor fi precumpănite de rapoartele ambasadorului Ficquelmont şi ale generalului Frimont.

În ultimă analiză, succesul obţinut la Neapole nu era de proporţii spectaculoase. Gerald izbutise doar să-şi asigure onorarea unor vechi contracte. Poziţiile-cheie rămâneau tot în posesia Casei Rotschild. Constatarea aceasta era firesc să-i strecoare în suflet un grăunte de amărăciune. După cvasieşecul misiunii sale la Constantinopole, încrederea în propria sa infailibilitate suferise unele fisuri, imperceptibile la prima vedere, dar care riscau să se adâncească.

La 15 iunie debarcă la Palermo. Pe chei îl aşteptau Eric Curtis, primul secretar al lui Robert, consilierul juridic, baron Oskar von Dittensdorff şi locotenentul Valentin di Bagheria-Viterbo.

Gerald îi cunoştea pe Curtis şi pe Dittensdorff. Le strânse neglijent mâna. Se opri însă cu sporită curiozitate în dreptul lui Bagheria. Îşi plimbă privirile asupra părului cu ondulaţii impecabile, asupra favoriţilor potriviţi la milimetru, asupra trăsăturilor virile ale feţei, asupra costumului gri de o tăietură britanică. Preocuparea ofiţerului pentru eleganţa vestimentară era certă. Expresia ochilor săi nu plăcu lui Gerald. Oglindeau o fatuitate, o iritantă încredere în sine. Bagheria se străduia să intre în graţiile oaspetelui. Deosebit de prevenitor, aluneca pe panta flateriei. Gerald auzise unele zvonuri. Se întreba dacă erau întemeiate. Incontestabil, Bagheria se pricepuse să câştige admiraţia Sandrei. Dar cât de departe evoluase această admiraţie? Se reducea la o simplă pasiune amoroasă? Sau depăşise acest stadiu! Bagheria era tipul omului care ştie ce vrea.

— Cum se simte Robert?, întrebă Gerald.

— Destul de rău, destul de rău, declară consilierul juridic care avea obiceiul să repete cuvintele.

Briza se încurca în favoriţii lui albi, fini ca spuma mării. Ochelarii cu rame pătrate îi dădeau un aer de bătrân savant. Gerald avu impresia că baronul aruncase o privire piezişă asupra lui Bagheria, ca şi când s-ar fi ferit să vorbească în prezenţa acestuia.

— Vă aşteaptă cu nerăbdare, *Sir*, interveni secretarul. Şi acesta părea stingherit de prezenţa italianului.

— Unchiul meu, ducele di Villafrata, ar fi fericit dacă aţi accepta să-i fiţi oaspete pe tot timpul şederii dumneavoastră în Sicilia, rosti Bagheria cu amabilitate. Şi Excelenţa Sa, fratele dumneavoastră, a binevoit să primească ospitalitatea unchiului meu pe domeniile de la Roccanera. Aerul din acea regiune este extrem de sănătos.

— Fratele meu nu se află la Palermo?

— Excelenţa Sa a acceptat să se întremeze două săptămâni la Roccanera.

— În cazul acesta voi accepta şi eu binevoitoarea invitaţie a ducelui, unchiul dumneavoastră.

Rămase să-şi petreacă noaptea la Palermo şi să-şi continue drumul spre Roccanera în dimineaţa următoare. Starea drumurilor lăsa de dorit. O călătorie în timpul nopţii nu era de recomandat

Gerald vizita pentru întâia oară Sicilia. Exotismul priveliştilor, cerul limpede, aerul îmbălsămat de miresmele florilor îl îmbătau ca o cupă de şampanie. Şi nepoţii săi îi împărtăşeau admiraţia. La Pallazzo Villafrata, i se oferi lui Gerald o găzduire aleasă. Construit în secolul al XIII-lea – din porunca lui Romualdo di Villafrata, care voise să depăşească splendoarea palatului durat de vărul său, contele di Adernd – edificiul înfăţişa o faţadă austeră, de o gravă simplitate. Ferestrele de la parter şi de la mezanin nu aveau niciun fel de podoabă. Deasupra portalului central, dominat de un arc frânt, blazonul familiei di Villafrata îşi desfăşura într-un magnific basorelief armele complicat înlănţuite. Numai la ferestrele înalte ale etajului nobil arhitectul îşi îngăduise fantezia de a le încorona cu arcuri încrucişate, generatoare de ogive fasonate din piatră de lavă şi incrustate în granitul faţadei. Interiorul palatului prezenta un ansamblu de încăperi vaste, sobre şi foarte sumar mobilate. Severitatea aceasta ascetică, de mănăstire, emana paradoxal un parfum de o melancolie propice visărilor triste pe care ţi le evocă un cavou magnific, patinat de vreme, sau o catedrală străveche, în care paşii răsună, stârnind ecouri repetate.

Lui Gerald i se rezervase o cameră de culcare imensă, al cărei tavan se pierdea în beznă. Flăcările lumânărilor poleiau un pat larg, cu coloane sculptate care străjuiseră de bună seamă somnul multor generaţii de membri al familiei Villafrata. Gerald se întrebă dacă somnul nu îi va fi tulburat de fantome.

După o masă suculentă, stropită cu vinuri de Corvo, Salaparuta, Moscuto şi Marsala, dormi însă adânc până în zori.

Dimineaţa, după răsăritul soarelui, părăsiră Palermo şi se afundară în interiorul Siciliei. În trăsura care-l purta pe drumul străbătut de praguri şi hârtoape, Gerald îşi aminti că de la sosirea sa la Palermo nu avusese deloc ocazia să stea de vorbă între patru ochi cu secretarul fratelui său sau cu baronul von Dittensdorff. Bagheria îi acaparase fiecare clipă. În ajun, înainte de culcare, omul acesta îi urase noapte bună, iar în zori, când se trezise, tot Bagheria îl întâmpinase cu un vesel „Bună dimineaţa!" James, valetul, apăruse abia după câteva minute. Gerald avea impresia că Bagheria încerca să-l învăluie într-un fel de pânză de păianjen, spre a-l izola de restul anturajului.

Comportarea lui Lafont faţă de locotenent era bizară, îl privea cu o expresie amuzată, cu o nuanţă de surprindere şi de vagă admiraţie. Intuia Lafont în Bagheria un individ cu însuşiri deosebite? Gerald nu avea încredere în oameni. Simpatiile, prietenia, până şi legăturile de familie au la bază interesul, obişnuia el să spună. Dezbracă aceste legături de cimentul interesului şi vei vedea că sentimentele frumoase dispar ca fumul. Egoismul subordonează totul.

Şi comportarea lui Bagheria faţă de Lafont avea o notă de reţinere, de prudenţă, care nu putea să scape unui observator avizat. Pe nepoţi însă locotenentul îi cucerise din primul moment, tratându-i de la egal la egal, glumind cu ei, făcându-le confidenţe, fără acea ostentaţie care trezeşte bănuieli, ci cu simplitatea unui prieten adevărat.

Convoiul de trăsuri urcă peretele imensului amfiteatru natural, etajat de munţi în jurul oraşului. Palermo se desfăşura în vale ca o imensă scenă de teatru grec având drept

fundal apele Mediteranei. Traversară orăşelul Monreale, aninat pe povârnişurile mult cântatei Conca d'Oro, lăsară în urmă catedrala normandă, una dintre cele mai admirate monumente arhitectonice ale Siciliei, apoi se angajară pe drumul care ducea la Partinico. Străbătură Alcamo, cu străzile lui strâmte şi întortocheate, încinse de soare, trecură de Calatafimi şi de Salemi, cotind în sfârşit pe drumul care ducea spre Roccanera. Peisajele erau sălbatice, cu podişuri sărace, stânci aride şi petice de vegetaţie împrăştiate pe văile puţin adânci.

Oamenii de prin sate şi târguri, ca şi cei întâlniţi pe drum călări pe măgăruşi sau cocoţaţi în căruţe pictate pe toate feţele erau îmbrăcaţi în negru ca nişte ciocli. Numai ţăranii care munceau la câmp înveseleau puţin peisajul, cu cămăşile relativ colorate.

Domeniile de la Roccanera cuprindeau o zonă relativ fertilă, cu terenuri favorabile culturilor agricole, cu vii plantate pe terase amenajate pe pantele dealurilor, cu păduri pitice, mai mult hăţişuri sălbatice cu cursuri de apă firave, dar statornice. O stâncă neagră de bazalt, ajunsă nu se ştie prin ce capriciu al naturii în mijlocul acestei zone, îi dăduse şi numele: Roccanera.

Palazzo Villafrata îşi etala splendorile şi opulenţa în cadrul unui parc natural de câteva zeci de hectare. Edificiul fusese construit către sfârşitul secolului al XVI-lea de către arhitectul Galeazzo Alessi pentru ducele Giorgio di Villafrata, care visase să-şi imortalizeze numele graţie acestei opere arhitectonice, menite – în concepţia lui – să adauge încă o unitate celor şapte minuni ale lumii. Stimulat de pilda unui prieten al său, Tommaso di Marini, duce de Terranova, care înălţase la Milano un palat care trebuia să fie „cel mai frumos din întreaga creştinătate", Villafrata pusese la dispoziţia arhitectului o sumă fabuloasă, recomandându-i să nu ţină seamă de cheltuieli. Rezultatul acestor eforturi nu fusese însă pe măsura aşteptărilor. Fie că arhitectul exagerase dozarea elementelor decorative – la insistenţele ducelui – fie că inspiraţia refuzase să-l servească, cert este că Palazzo Villafrata avea să figureze printre acele lucrări arhitectonice care păcătuiesc

printr-o opulenţă ostentativă, greoaie, obositoare. Decoraţia interioară, tot atât de încărcată, vădea o notă de parvenitism. Privit în ansamblu, palatul impresiona printr-o măreţie zdrobitoare, realizată în dauna eleganţei, a rafinamentului.

Actualul purtător al titlului ducal era un bătrânel firav, vioi şi săltăreţ, ca un babuin. Înfăţişarea lui nu se armoniza nici cu palatul în care locuia şi nici cu înaltul său rang. I-ar fi stat mai bine fie cu o bonetă de bufon garnisită cu clopoţei, fie într-un costum pestriţ de măscărici pe scena mediocră a unui teatru de provincie, fie mânuind o baghetă în postură de scamator pe o estradă de bâlci. Pe cât de plăpând şi de alert era bătrânul duce Giocondo di Villafrata, pe atât de masiv, de greoi şi de morocănos arăta fiul său, Leone. Dar sub o aparentă imobilitate, Leone ascundea porniri sângeroase, violenţe anevoie zăgăzuite, o trufie bolnăvicioasă şi o necuprinsă sete de putere. Armura de condotier l-ar fi prins de minune.

Ducele di Villafrata făcu lui Gerald o primire aproape afectuoasă. Leone, în schimb, trezi imediat antipatia oaspetelui, simţământ împărtăşit probabil şi de interlocutorul său.

Se înserase. Lachei în livrele somptuoase aprindeau lumânările din candelabre. Ducele spuse lui Gerald că peste o oră se va servi cina, dar că până atunci avea tot timpul să-şi schimbe costumul de călătorie şi să-şi viziteze fratele.

Gerald mulţumi, apoi călăuzit de Bagheria se îndreptă spre apartamentul lui Robert. Era nerăbdător să-l vadă. Robert şi Sandra ocupau la primul etaj un şir de saloane, cu vederea spre parc.

Întrevederea dintre cei doi fraţi vitregi îmbrăcă forme patetice. Dacă în trecut relaţiile lor nu excelaseră niciodată prin cordialitate, vecinătatea morţii, care dădea tot mai asiduu târcoale lui Robert, schimbă radical raporturile dintre ei. Interesele dinastiei care trebuia să supravieţuiască, indiferent de pornirile şi antipatiile personale ale membrilor, ştergeau o întreagă serie de divergenţe care nu şi-ar mai fi avut rostul.

Starea de decrepitudine fizică a lui Robert făcu asupra lui Gerald o impresie jalnică. Pielea, lipsită de suportul grăsimii şi al muşchilor pe care boala îi topiseră, atârna flască, lividă,

aproape transparentă. Ochii măriți de suferință și de disperare oglindeau cumplitele-i frământări lăuntrice. Buzele-i vinete se mișcau nervos, ca și când ar fi premers o criză de plâns. Adâncit într-un jeț, cu un pled cadrilat pe genunchi, arăta ca un copil neputincios, îmbătrânit înainte de vreme. În stânga jețului său stătea în picioare Sandra, mai frumoasă, mai înfloritoare ca niciodată. Mâna ei albă, eu degete fine de fildeș, era rezemată posesiv și protector de spătarul jețului. Privirile ei căutau însă fără voie spre Bagheria, care părea să o atragă ca un magnet. Prezența lui Gerald nu reușea să o smulgă din transa în care o făcea să cadă simpla prezență a italianului. Sandra iubea, iubea cu toată pasiunea și dăruirea de care era capabilă. Bagheria părea stingherit de adorația oglindită în ochii ei. Ar fi preferat ca în prezența străinilor această adorație să îmbrace forme mai puțin vizibile, mai puțin elocvente.

Și ochii lui Robert vorbeau, în ciuda tăcerii lui. Gerald citi în expresia lor un apel pe care nu știu cum să-l interpreteze.

„Ce tragedie se desfășoară în casa aceasta?", se întreba el, intrigat de tensiunea care plutea în aer. Existența unui triunghi conjugal, mai mult sau mai puțin tolerat de Robert, era evidentă. Ce anume făcea ca îngăduitorul Robert de altădată să fie acum atât de zdruncinat, de disperat? Boala? Prezența lui Bagheria? Exasperarea lui avea o cauză pe care Gerald era hotărât să o afle. Dar cum? Avea impresia că forțe ostile se coalizau spre a-l împiedica să stea de vorbă cu Robert între patru ochi. Prezența lui Bagheria devenea obsesivă. Până și prezența Sandrei căpăta semnificația unui obstacol.

Doctorul Hans Wutz, medicul personal al lui Robert, se retrăsese în partea cea mai întunecoasă a odăii. Părea să se ferească de lumină. Lentilele rotunde ale ochelarilor reflectau lumânările aprinse din girandole, sticlind ca ochii unei păsări de noapte.

Secretarul Enric Curtis și consilierul von Dittensdorff stăteau deoparte, martori muți ai unei întâlniri penibile. Gerald se încruntă. În camera aceasta se desfășura nu numai finalul existenței lui Robert, ci o urzeală de intrigi, mașinații și murdării care angajau probabil soarta Casei Sunderland. Tăcerea se prelungea supărător.

Robert o rupse cel dintâi. Rosti cu glas aproape şoptit:

— Citesc în ochii tăi, Gerald, că arăt ca o sperietoare. Zâmbi palid. Doctorul Wutz spune totuşi că starea mea se ameliorează. Oh, mi-a fost mult mai rău, aerul curat de aici îmi dă puteri. Cred că în curând am să mă pun pe picioare. Nu-i aşa, Wutz?

— Indiscutabil, Excelenţă. Vindecarea e o chestiune de timp.

— Timpul acesta să nu se prelungească prea mult, Wutz. Sorbi câteva înghiţituri de limonadă din paharul plasat la îndemână, pe o măsuţă alăturată, apoi se întoarse iarăşi spre Gerald. Mărturiseşte, dragul meu, că te-am înspăimântat...

— Robert, să nu dramatizăm. Când am primit scrisoarea ta, m-am temut că eşti mult mai grav bolnav.

— I-ai scris lui Gerald?, exclamă Sandra involuntar, coborându-şi privirile asupra soţului ei.

Gerald îşi încreţi fruntea. Robert era pus la interdicţie? De ce se simţise obligat să scrie în taină fratelui său?

— Sandra voia probabil să te scutească de oboseala redactării unei scrisori, rost el cu ironie.

Şi Sandra, şi Bagheria resimţiră implicaţiile acestei fraze. Gerald nu întârziase să-şi manifeste ostilitatea.

— Aştept cu nerăbdare să te faci bine, adăugă el. Prezenţa ta e necesară la Viena.

— Crezi şi tu că am să mă fac bine?

— Sunt convins. Doctorul Wutz nu se poate înşela.

Privirile lui Gerald se mutară asupra medicului. Întârziară asupra sticlirii ochelarilor.

— Grăbeşte vindecarea fratelui meu, doctore Wutz. Casa Sunderland-Beauclair îţi va rămâne recunoscătoare.

— Am să fac tot ce-mi va sta în putinţă, răspunse medicul cu oboseală în glas. Trebuie să coopereze însă şi pacientul, Excelenţă. Excelenţa Sa nu luptă îndeajuns împotriva bolii.

— Voi încerca să-i insuflu puţină energie, zâmbi Gerald.

Şi Robert zâmbi. O umbră de zâmbet.

— Mi-e dor de copiii mei, Gerald. De băiatul meu cel mare, preciză el.

— De ce nu-i aduci de la Viena?

Sandra îşi strânse buzele. Rosti înţepat.

— Nu are niciun rost. Copiii nu au ce căuta în preajma unui bolnav.

Gerald o privi lung. Sandra îl înfruntă cu o privire batjocoritoare. Îl sfida fățiș.

— Mi-e teamă că n-am să-i mai văd, suspină Robert. Își muie iarăși buzele în paharul cu limonadă.

— Prostii!, replică tăios Sandra.

Obrazul lui Robert se crispă. Îl săgetase o durere ascuțită.

— Bine, Sandra, șopti el resemnat. Cum zici tu.

— Poate că n-ar fi rău să-i aducem, interveni Bagheria concesiv. De ce nu i-am face o plăcere...

Robert aruncă o privire recunoscătoare italianului. Se uită apoi întrebător la soția sa. Ochii lui cerșeau o încuviințare.

— Inutil, Valentin, răspunse ea sec. Mai sec decât ar fi trebuit. Nu abdic de la principiile mele. În fond sunt copiii mei.

Robert făcu o schimă care voia să pară a zâmbet.

— Nu sunt și ai mei, Sandra?

Întrebarea avea – neîndoios – un sens dublu, își zise Gerald. Și Sandra prinsese acest sens. Își mușcă buzele.

— Tocmai pentru că sunt și ai tăi ar trebui să dai dovadă de mai multă înțelegere. O călătorie atât de lungă i-ar obosi. Uiți cât sunt de nevârstnici.

— Howard are unsprezece ani.

Sandra evită să-i răspundă. Se întoarse spre Gerald.

— Mă tem că va trebui să-l lăsăm pe Robert să se odihnească.

Gerald își prefiră manșetele de dantelă. Cordonul sanitar din jurul lui Robert se înăsprea. Trebuiau lămurite toate manevrele acestea. Nu va fi oare niciodată lăsat singur cu Robert?

În aceeași clipă se deschise ușa. Apăru un majordom bătrân, mai distins decât un înalt prelat. Se opri în fața Sandrei.

— Masa este servită, Înălțimea Voastră.

* *
*

Gerald intenționase să rămână numai câteva zile la Roccanera, iar după ce va stabili cu Robert – în previziunea

morţii acestuia – modul administrării acelei porţiuni din „imperiul" Sunderland-Beauclair care-i revenise potrivit hotărârii fondatorului dinastiei, să-şi continue drumul prin Paris până la Amsterdam, iar de acolo să se îmbarce pentru Sankt Petersburg.

Împrejurări potrivnice îl siliră să-şi amâne plecarea. După şapte zile de şedere la Roccanera, constată că nu i se îngăduise niciodată să aibă o convorbire cu Robert în afara prezenţei Sandrei. Sandra era o soţie devotată, care nu concepea să-şi lase bărbatul singur în aceste momente atât de grele pentru el, sau pur şi simplu voia să-l împiedice pe Gerald de a ajunde la o înţelegere cu Robert, înţelegere pe care ea nu o dorea. Gerald îşi dădea seama că starea fratelui său era gravă şi că un sfârşit fatal putea surveni oricând. Necesitatea unei explicaţii între fraţi devenea tot mai urgentă, mai imperioasă.

În puţinele sale convorbiri cu Robert – scurtate potrivit recomandărilor doctorului Wutz, care obiecta că bolnavul nu trebuie obosit – Gerald nu reuşise să discute nimic important. Ochii de argus ai Sandrei îi urmăreau fiecare mişcare, îi pândeau fiecare expresie a feţei, încercând să-i ghicească gândurile, intenţiile.

Într-o dimineaţă se înfăţişă foarte devreme în apartamentul fratelui său. Nădăjduia că Sandra nu se trezise încă din somn. Avu însă neplăcuta surpriză de a-l găsi în locul ei pe Bagheria. În costumul său elegant, bine dispus, bărbierit proaspăt, cu părul impecabil aranjat, prepara o limonadă lui Robert; între timp se străduia să-i descreţească fruntea istorisindu-i cancanuri amuzante.

De data aceasta Gerald ajunse la concluzia fermă că avea de înfruntat un adevărat complot. În mintea lui se desfăşură un rapid proces de gândire. Sandrei nu i-ar fi putut cere să fie lăsat singur cu Robert. N-ar fi fost însă nefiresc să pretindă acest lucru lui Bagheria, care nu era membru al familiei. Dar ce s-ar întâmpla dacă italianul ar refuza să se retragă? Criza s-ar declanşa automat. Şi o criză în actualele condiţii trebuia evitată. În partida strânsă care se juca între Gerald, pe de o parte, şi Sandra, pe de altă parte, aceasta deţinea pentru moment toate atuurile. Gerald trebuia să ţină seama

de încă un factor important. Robert se afla în casa ducelui de Villafrata, unchiul lui Bagheria. Dacă unchiul şi nepotul – în complicitate cu Sandra – erau hotărâţi să-l sechestreze pe Robert, lui Gerald nu-i rămânea decât să se încline în faţa faptului împlinit. Dacă Gerald ar încerca să se folosească de procedee mai energice spre a-şi smulge fratele din mâinile celor trei comparsi, s-ar izbi de rezistenţa oamenilor ducelui. Şi în cazul acesta ar trebui să plece fără să fi realizat nimic.

Ar mai fi fost o ipoteză. Ducele de Villafrata nu era de conivenţă cu Bagheria. Putea însă Gerald să se întemeieze pe o asemenea eventualitate?

Cea mai înţeleaptă soluţie era să nu forţeze nota. Englezii au un dicton: *wait and see* – aşteaptă şi vezi ce se întâmplă. Era preferabil să se afle în postură de prieten în citadela pe care voia să o cucerească. Povestea calului troian nu se perimase.

Gerald era convins că totul se învârtea în jurul viitoarei succesiuni a lui Robert. Sandra îi smulsese probabil un testament prin care Robert hotăra ieşirea din indiviziune pentru urmaşii săi, sfărâmând astfel unitatea Casei Sunderland. Gerald nu putea admite această secesiune. Se va folosi de toate mijloacele - deschise sau subterane - spre a zădărnici maşinaţiile Sandrei. Era încredinţat că, după moartea soţului ei, Sandra avea de gând să se mărite cu Bagheria şi să se elibereze totodată de tutela şefului dinastiei Sunderland. Italianul pretindea probabil să administreze – fără niciun amestec din afară – averea care avea să rămână de pe urma lui Robert.

Bagheria se arăta foarte prevenitor faţă de Gerald. Îi oferi un scaun, iar el se aşeză modest pe taburet, la picioarele lui Robert. Paharul cu limonadă îl puse pe măsuţă.

Robert avea cearcăne negre sub ochii obosiţi. Obrajii cenuşii atârnau moi ca guşa unei iguane. Cu capul rezemat de spătarul jeţului, se uită jalnic la fratele său. Mâinile rezemate în poală tremurau încontinuu.

— Acum mă simt mai bine, rosti el într-un suflu. Am avut însă o noapte foarte grea. Mă încinseseră nişte dureri

cumplite. Uneori mi se înfigea în pântece un fier înroşit în foc. Spre dimineaţă m-au mai lăsat. Nu ştiu ce m-aş fi făcut dacă n-aş fi avut la îndemână calmantele preparate de ducele di Villafrata.

— Ducele di Villafrata se pricepe la chimie?, întrebă Gerald cu ton neutru.

— Unchiul meu este un chimist încercat, explică Bagheria. Mulţi spiţeri ar fi fericiţi să aibă jumătate din cunoştinţele şi experienţa lui.

— Da, da, da, rosti Gerald ca pentru sine. Remarcabil om!... Remarcabil!...

— Vă previn prieteneşte, zise Bagheria râzând, să nu-i vorbiţi de chimie, căci nu mai scăpaţi de el. Are să vă toarne o interminabilă dizertaţie asupra efectelor curative ale plantelor medicinale sau asupra proprietăţilor terapeutice ale belladonei.

Gerald zâmbi, fără să dea vreun răspuns.

În aceeaşi seară, după cină, angajă o partidă de şah cu ducele di Villafrata şi între două mişcări, aduse ca din întâmplare vorba despre Robert.

— Fratele meu vă datorează multă recunoştinţă. Calmantele preparate de dumneavoastră se pare că îi fac mai mult bine decât toate poţiunile medicilor.

Ducele ridică privirile de deasupra tablei de şah. Ţinea în mână o tură pe care se pregătea tocmai să o mişte.

— V-a vorbit despre calmantele mele?... Ha, mă bucură că îi fac bine. E un preparat de atropa belladona şi hyosyamus niger, otrăvuri foarte puternice, dar care în doze infime uşurează durerile şi convulsiile. Dar remediile acestea nu sunt specialitatea mea.

Vorbea tot mai însufleţit, făcând gesturi largi cu mâna în care ţinea tura. Ochii i se luminaseră.

— Otrăvurile sunt marea mea pasiune. Otrăvurile şi antidoturile lor. La ora aceasta sunt pe punctul de a descoperi antidotul lui Mithridate. Cunoaşteţi desigur povestea acestui personaj, rege al Pontului şi mare duşman al Romei. Mithridate se temea să nu piară otrăvit, cu atâţia oameni de seamă din vremea sa. Dornic să cunoască efectele substanţelor toxice, ne

spune Plinius, Mithridate s-a apucat să facă experienţe asupra sclavilor şi a condamnaţilor la moarte; apoi a început să înghită el însuşi doze mici de otravă şi de contraotravă, spre a-şi deprinde organismul. În cele din urmă a compus un antidot, al cărui secret însă l-a dus cu el în mormânt. Andromachus, medicul lui Neron, presupunea că acest antidot comporta carne de viperă, miez de pâine, miere, aromate şi vin de Creta. Plinius credea că Mithridate amesteca, în antidotul său, şi sânge de raţă. Se ştie că raţele se hrănesc cu reptile veninoase, fără să simtă muşcăturile acestora. Este aici un sâmbure de adevăr. În experienţele mele am folosit, pe lângă alte ingrediente, şi astfel de sânge. Se pare că sunt pe drumul cel bun. În curând voi putea vesti omenirii că am descoperit antidotul lui Mithridate. Din ziua aceea nimeni nu va mai avea a se teme de otrăvuri.

Volubilitatea ducelui creştea odată cu propria-i excitare. Gerald îl asculta cu atenţie, dar conştient că privirile tuturor personajelor care se aflau în salon în momentul acela erau îndreptate spre ei.

Bătrânul aruncă o privire bănuitoare în jur, apoi se plecă spre Gerald. Cu mâna rămasă liberă îşi făcu paravan la gură spre a nu fi auzit decât de interlocutorul său şi îi şopti înfrigurat:

— Sunt înconjurat de duşmani. De mulţi duşmani. Abia aşteaptă să mă suprime, folosindu-se de otravă. Mă tem şi de fiul meu. Da, da şi de propriul meu fiu. Pe acelaşi ton şoptit, care amintea şuieratul unui şarpe, continuă rotind din când în când tura prin aer. Să nu vă închipuiţi, *Signor* Duce, că poţi fi otrăvit numai prin mâncare. Sunt şi alte mijloace de o perfidie cutremurătoare. Locusta, celebra otrăvitoare din vremea lui Neron, amesteca otrava în unguente depilatoare. Lui Robert de Châtillon i s-a turnat otrava în ureche. Otrava, sub formă de pulbere, era împrăştiată pe cămăşi spre a intra în contact cu pielea victimelor, care mureau la scurt timp după aceea. Otrava se mai administra prin clisme, prin purgaţii, era presărată în interiorul mănuşilor, pe filele cărţilor, cu otravă se ungeau vârfurile spadelor şi ale pumnalelor. Până şi păpuşile şi jucăriile copiilor desemnaţi să piară erau acoperite cu o pulbere fină de otravă.

Ducele lăsă tura pe tabla de şah; suspină, istovit. Închise ochii, apoi îşi continuă tirada:

— Cei care mor otrăviţi au totuşi satisfacţia postumă că se află într-o foarte nobilă companie. Otrăviţi au murit şi Nabucodonosor, şi Statira, soţia lui Artaxerses, şi Socrate, şi Tiberius, împăratul Romei, şi Claudius, urmaşul său, şi Agrippiha, mama lui Neron, şi regele Ludovic al VIII-lea al Franţei şi Agnès Sorel, amanta lui Carol al VII-lea, şi Papa Alexandru Borgia, şi Pic de la Mirandola, şi regina Marie-Louise a Spaniei; se spune că şi Napoleon ar fi fost otrăvit cu arsenic. Dacă ar fi să înşir pe toţi principii, cardinalii şi înalţii demnitari asasinaţi prin otravă în Italia numai, ar trebui să vă răpesc trei zile şi trei nopţi... Din nefericire, şi moartea aceasta s-a îmbulzit. Astăzi otrava a devenit o armă la îndemâna soţiilor înşelate şi răzbunătoare din mica burghezie, a servitoarelor sătule de toanele stăpânilor... Astăzi nu mai este de bonton să mori otrăvit...

Făcu în sfârşit o mutare cu tura. O mişcare abilă, care demonstra că ducele era capabil însă de eforturi intelectuale susţinute, de o logică strânsă în planul său de bătaie. Gerald, deşi era un bun jucător de şah, rezista cu greu atacurilor dezlănţuite ale bătrânului. Nu se putea totuşi contesta că mintea acestuia era oarecum deranjată, că undeva în străfundul cutiei lui craniene, un resort slăbise. Astfel nu se putea explica interesul lui morbid pentru otrăvuri.

— Unii colecţionează tablouri, reluă Villafrata după ce execută câteva mişcări, alţii ceasuri, armuri medievale sau pietre preţioase. Eu colecţionez otrăvuri. Mi le-am procurat cu migală, nu numai de aici, din Europa, ci şi din America de Sud, Asia şi Africa. Otrăvuri de origine vegetală: cucută, aconit, opium, mandragora, belladonă, stricnină, peyotl...; otrăvuri de origine animală: venin de viperă, de cobră, de guşteri, de şarpe cu clopoţei, cantaride, ptomaine... apoi otrăvuri minerale... dar să nu te mai obosesc cu enumerarea lor.

— Credeţi-mă, vă urmăresc cu mult interes.

Ducele ridică braţele spre cer.

— Slavă ţie, Doamne! Am întâlnit în sfârşit un om care îşi dă seama de importanţa otrăvurilor... Cei din jurul meu

se plictisesc când încerc să atac acest subiect. Fiul meu, în loc să profite de cunoştinţele pe care le-am acumulat şi să-mi continue studiile, preferă să se dedice creşterii porcilor, îmbunătăţirii agriculturii şi altor ocupaţii tot atât de prozaice...

— Porcii şi agricultura aduc bani, tată, se auzi din celălalt capăt al salonului glasul uşor iritat al tânărului Leone.

„Tânăr" în funcţie de vârsta tatălui său. Viitorul purtător al titlului ducal de Villafrata era trecut de patruzeci de ani,

— Bani, bani, bani!, ţipă isteric ducele, ascuţindu-şi senil glasul. Ştiinţa, arta vă repugnă. Tu şi toţi cei din generaţia ta sunteţi nişte materialişti meschini. Sunt convins că, după moartea mea, ai să-mi arunci la gunoi colecţia de otrăvuri.

— De ce le-aş arunca?

— Ah, nu-mi fac iluzii. Se întoarse spre Gerald. Într-o zi am să-ţi arăt colecţia mea de şerpi.

— Vii?, întrebă Gerald uluit.

— Vii, desigur. Nişte bijuterii. Am să-ţi arăt şi sera mea cu ciuperci.

— Otrăvitoare?

— Numai otrăvitoare. Cele comestibile nu mă interesează. Posed o serie de exemplare splendide.

Bagheria îl asculta pe duce zâmbind cu binevoitoare superioritate. S-ar fi zis că îl amuzau elucubraţiile senile ale unchiului său. Robert nu era de faţă. Rămăsese în apartamentul său, ţintuit de nişte dureri pe care nici preparatele medicinale ale amfitrionului nu reuşeau să le calmeze.

— Cred că experienţele dumneavoastră sunt extrem de interesante, se adresă Gerald ducelui. Îl stimula să vorbească. Poate va surprinde vreun element susceptibil a fi folosit împotriva lui Bagheria şi a Sandrei. Îi sporea convingerea că boala lui Robert nu era străină de bizareriile ascunse în dosul zidurilor somptuosului Palazzo Villafrata de la Roccanera.

— Interesante?, exclamă ducele. Valoarea lor ştiinţifică – îndrăznesc să spun – depăşeşte tot ce s-a realizat până acum pe acest tărâm.

— Cred că aţi făcut o adevărată hecatombă de iepuri de casă şi de cobai, zise Gerald.

— Iepuri de casă şi cobai! Ha, ha, ha!, izbucni ducele în râs. Mă crezi un începător, *Signor* Duce. Am făcut experienţe cu tot soiul de animale, printre care sute de maimuţe. Organismul lor e cel mai apropiat de al omului. După moarte le-am incinerat.

Pasiunea ducelui pentru otrăvuri devenea suspectă. De ce n-ar fi făcut experienţe şi asupra oamenilor? În fanatismul său ştiinţific – sau poate dement – de ce să nu fi trecut şi la această treaptă superioară a experienţelor? Poate că şi Villafrata – asemenea lui Mithridate – găsise mijlocul să încerce efectele otrăvurilor şi antidoturilor sale asupra ţăranilor inculţi, primitivi, rupţi de societate, de pe domeniile de la Roccanera. Cine s-ar gândi să-l bănuiască pe duce că ar fi un asasin? Poate că tainiţele palatului ascundeau crime destinate a rămâne în veci nedescoperite. Chiar dacă ducele era de bună-credinţă, oamenii rău intenţionaţi ar fi fost capabili să-şi facă o unealtă din acest bătrân. Bagheria, de pildă, singur sau în complicitate cu Sandra.

— Am făcut experienţe şi asupra oamenilor, zise bătrânul Villafrata. Izbucni în râs. Nu vă speriaţi, *Signor* Duce. Omul acela sunt eu. Am luat doze infime de otrăvuri spre a-mi deprinde corpul cu acţiunea lor. Am folosit şi antidoturi. Aveam la dispoziţie nenumărate reţete, întocmite de specialişti din antichitate şi din epoca renaşterii. Iată-mă, sunt încă în viaţă. Viguros, plin de sănătate şi cu perspectiva de a ajunge centenar îndrăznesc să afirm că otrăvurile m-au fortificat.

Gerald se stăpâni să nu zâmbească. Amfitrionul său era atât de firav, de prăpădit, încât un vânticel de primăvară ar fi putut să-l doboare.

* *
*

Dacă mişcările lui Gerald erau oarecum limitate de Sandra şi de Bagheria, nu se putea spune acelaşi lucru despre Lafont, care se bucura de o deplină libertate de acţiune.

Acesta întreţinu lungi discuţii cu Eric Curtis şi cu baronul von Dittensdorff, de la care nu izbuti să afle însă mare lucru, pentru simplul motiv că şi contactele lor cu Robert Sunderland erau reduse la ultima expresie. Încercările lui de a-l descoase pe Wutz rămaseră infructuoase. La numeroase

întrebări care i se puneau, medicul răspundea în monosilabe cu dublu sens. Nici asupra bolii lui Robert nu-şi putu face Lafont o idee mai precisă. Wutz, un partizan convins al doctrinei inflamaţiilor, vorbi destul de vag despre o gastroenterită cu forme grave. Terapeutica epocii era categorică: dietă severă şi luări de sânge, menite să combată infecţia şi să descongestioneze organele inflamate. Într-o seară, Wutz fu mai vorbăreţ ca de obicei. Partizan al doctorului Broussais, fondatorul „medicinii fiziologice", Wutz susţinea că orice boală provine dintr-o creştere sau dintr-o diminuare a contractilităţii celulelor vii, şi că deci are o origine strict locală, dependentă de stimulentele exterioare, dar legată de starea de inflamare a tubului digestiv, în esenţă, gastroenterita era cauza tuturor afecţiunilor care se transmiteau şi altor organe, prin simpatie. Cazul patronului său era limpede ca apa de fântână. Dieta severă şi luările de sânge cât mai frecvente cu ajutorul lipitorilor îi vor grăbi vindecarea. Wutz îşi susţinea teza cu o sinceritate evidentă. Lafont nu-i vorbi despre bănuielile sale, care coincideau cu ale lui Gerald. Wutz era fie complicele celor care urmăreau suprimarea lui Robert, fie un imbecil de bună-credinţă. Şi într-un caz, şi într-altul, era inutil să-i împărtăşească temerile lui.

Gerald purta lungi convorbiri cu Jules Lafont. Deoarece se temeau că pereţii palatului aveau urechi, ieşeau călări la plimbare. Bagheria îi însoţea pretutindeni, sub pretext că nu-l putea lăsa pe oaspetele unchiului său să se rătăcească prin hăţişurile sălbatice de pe domeniile Roccanera. Raymond şi Benjamin, instruiţi de Gerald, îl încadrau însă pe italian şi îl antrenau în lungi discuţii cinegetice, de la care acesta nu se putea eschiva, dând posibilitate unchiului lor să se izoleze în compania lui Lafont.

Când starea lui Robert era mai bună, Gerald îl vizita, însoţit de şeful departamentului informaţiilor, care le făcea o scurtă trecere în revistă a evenimentelor politice şi financiare din marile capitale ale lumii, presărate cu anecdote picante din lumea teatrelor, ori cu ultimele bârfe de prin cluburile selecte londoneze. Robert le asculta cu politeţe, dar foarte repede gândurile îi fugeau aiurea. S-ar fi zis că începuse să

se desprindă treptat de preocupările lumeşti. Mânca foarte puţin, în ciuda stăruinţelor Sandrei, care îl îndemna să se hrănească. În schimb îl mistuia o sete permanentă, pe care i-o mai potolea doar limonada preparată de Bagheria. Părea că pe Robert nu-l mai ţineau în viaţă decât limonadele şi calmantele savant dozate de Villafrata. Era dureros să-l vezi întinzând mâna scheletică după paharul cu lichid galben ca chihlimbarul, îl ducea la gură şi-i sorbea conţinutul încet, de parcă s-ar fi temut că înghiţituri mai mari i-ar fi sporit durerile. Bagheria adăuga limonadei sirop de mure, de coacăze sau de fragi, spre a-i mai schimba gustul.

Gerald şi Lafont se aflau într-o dimineaţă la Robert. Lafont istorisea, spre hazul celor prezenţi, aventura sentimentală a unui tânăr actor din Roma, surprins în alcovul amantei – o doamnă cu un înalt titlu nobiliar – de către soţul ultragiat. Actorul, gol-goluţ, sărise pe fereastră în parc. După o goană cu peripeţii, servitorii puseseră mâna pe actor; soţul, într-un acces de furie, găsise cu cale să-şi spele onoarea castrându-şi rivalul. Aventura avusese totuşi un final amuzant. Actorul, care nu se bucurase de o notorietate deosebită pe scena teatrelor, a ajuns în scurtă vreme un celebru „castrato" în corul bisericii Sfântul Petru.

Anecdota lui Lafont avu mare succes. Sandra, Bagheria, Gerald râdeau cu poftă. Până şi Robert schiţă un zâmbet. Deodată îşi muşcă buzele. Obrazul i se crispă. O durere surdă, apoi tot mai năvalnică îi cotropi fiinţa, întinse mâna spre cutia cu calmante. Lafont se repezi să-l servească. În graba lui, se împiedică într-o carpetă şi căzu peste măsuţa de lângă jeţul lui Robert, răsturnând-o cu tot ce se afla pe ea. Cutia cu calmante se deschise şi caşetele se risipiră pe jos: paharul cu limonadă se sparse. Consternat, Lafont se ridică în genunchi şi încercă să repare ce se mai putea repara. Adună caşetele şi le puse în cutie, şterse cu batista limonada de pe parchet şi adună cioburile paharului.

Când sosiră servitorii, chemaţi de Bagheria, Lafont terminase treaba. Foarte jenat, rugă să i se ierte neghiobia, apoi părăsi încăperea. Bagheria prepară o nouă limonadă lui Robert, care putu în sfârşit să-şi ia calmantele.

Incidentul fu repede uitat. A doua zi, Robert însuşi îl chemă pe Lafont. Îl asigură că nu era deloc supărat şi îl rugă să-şi reia vizitele şi povestirea anecdotelor.

— Am impresia că ai să-mi devii tot atât de indispensabil ca şi Şaherazada pentru regele Şahriar. Mă întreb numai dacă am să fiu în viaţă la sfârşitul celor „O Mie şi Una de Nopţi". O mie şi una de nopţi reprezintă aproape trei ani, Sandra, nu-i aşa?

— Robert, iar începi să mă superi. Ştii ce a spus Wutz. Trebuie să fii mai dârz, să te lupţi cu boala...

— Mă lupt, draga mea. Dar e mai tare decât mine. M-a pus cu amândoi umerii la pământ.

Viaţa la Pallazo Villafrata se desfăşura potrivit unei rutine de o monotonie obositoare. Gerald îngădui lui Benjamin şi lui Raymond să mai schimbe atmosfera, făcând o plimbare până la Palermo şi eventual să se îmbarce într-o scurtă croazieră de-a lungul coastelor septentrionale ale Siciliei.

Lafont conduse pe băieţi până la Palermo, îi îmbarcă pe „Sovereign of the Seas", apoi se înapoie la Roccanera.

Zilnic, Gerald se plimba călare însoţit de Julien Lefèvre, primul său secretar, şi de locotenentul di Bagheria. Terenul accidentat, gardurile vii îi prilejuiau adevărate curse de obstacole. Gerald era un călăreţ încercat. Secretarul îl urma atât cât îl ţineau puterile. În schimb, Bagheria îi imita cu succes isprăvile-i ecvestre.

Într-o dimineaţă, la un salt călare peste un curs de apă cu o albie relativ îngustă, săpată în piatră, calul italianului se poticni de un bolovan şi se prăvăli, antrenându-l în cădere şi pe călăreţ. Bagheria se alese cu o lovitură zdravănă în rotulă, care-l puse în imposibilitatea de a se mai sui în şa câteva zile. Gerald scăpă astfel de prezenţa ofiţerului, care începuse să-l plictisească. Leone di Villafrata îl însoţi de câteva ori în cavalcadele sale, dar ocupaţiile nu-i îngăduiau să se eternizeze în compania unui oaspete, oricât ar fi fost acesta de ilustru.

Gerald rămase astfel să se plimbe singur. Secretarul, cu care Gerald nu obişnuia să întreţină conversaţii, căpătase rolul unui simplu ţine-cal. Într-una din aceste plimbări solitare prin hăţişuri, îl prinse o ploaie ropotitoare de vară, care-l sili să caute adăpost într-o colibă părăsită, aşezată la o

margine de luminiş. Aversele, rarisime în această perioadă a anului, durară până la lăsatul serii, când Gerald şi secretarul său porniră spre casă.

Un vânt răcoros limpezise cerul. Luna plutea inaccesibilă în văzduhul violet, stropind cu picături scăpărătoare şi jucăuşe ca mercurul crenguţele rupte de furtună care acopereau cu reţeaua lor pământul reavăn. După o jumătate de oră de mers, Gerald constată că se rătăcise. Fie că se învârtise în cerc prin pădăricea cu cărări şerpuite, fie că o luase într-o direcţie greşită, cert este că arborii rahitici, cu ramuri răsucite ca nişte braţe de caracatiţă, se îndesau ridicând în calea călătorilor bariere de vegetaţie aspră, ţepoasă, greu de străbătut. Gerald nu se pricepea să se călăuzească după stele, iar secretarul era lipsit de cel mai elementar simţ al orientării.

— Mă tem că în noaptea aceasta vom fi nevoiţi să dormim sub cerul liber, zise Gerald.

Era iritat şi perplex. Atmosfera aceasta de intrigă şi mister în care se cufundase ca într-o baie din clipa în care călcase pe pământul Siciliei îi amintea ambianţa melodramatică din romanele lui Mrs. Radcliffe, cu eroi puri şi frumoşi, în luptă cu forţele răului: intriganţi satanici, perfizi, cu stigmatele crimei în ochi, bandiţi respingători, sângeroşi, cu glasuri cavernoase şi mâini înroşite de sângele victimelor imolate în serie. Acţiunea se desfăşoară în castele sumbre, cu beciuri şi catacombe în care zornăitul lanţurilor şi vaietele prizonierilor se întrec cu ţipetele bufniţelor şi cu dangătul lugubru al orologiilor din turnuri... Şi în viaţa de toate zilele există bufniţe, castele sumbre şi orologii care vestesc noaptea în jumătate. De aici încolo, ficţiunea se desparte de realitate. Robert, eroul principal, nu era un paladin cu chipul lui Apollo, încrâncenat într-o luptă pe viaţă şi pe moarte cu forţele răului. Urâţit de boală, chinuit de dureri fizice, arăta ca o biată zdreanţă omenească. Forţele răului, în schimb, erau prezentate prin Sandra şi Bagheria, fiinţe care întrupau frumuseţea fizică, eleganţa, inteligenţa. Sandra şi Bagheria se iubeau. Dragostea îi sublima, le justifica orice acţiune.

Nu se spune oare că iubirea este unul din cele mai nobile simţăminte umane? Gerald îşi dădu seama că alunecase pe panta

sofismelor. Dacă Sandra şi Bagheria se socoteau îndreptăţiţi să-l suprime pe Robert, şi el, Gerald, se socotea îndreptăţit să folosească orice mijloace spre a le zădărnici planurile.

Polisilogismele acestea paradoxale, care făceau din alb negru şi din negru alb, îi permiteau să examineze cu o detaşare filosofică raţionamentele care determinau modul de a acţiona al fiecărui personaj angajat în luptă, în jurul agoniei prelungite a lui Robert.

Exclamaţia secretarului îl smulse din gânduri. Când se uită dezmeticit în jur, văzu, deschizându-se printre perdelele de arbori, o pajişte întinsă, argintată de lună, iar în depărtare, profilându-se pe decorul sumbru al unui deal, un palat alb, sculptat parcă în fildeş, un fel de fantasmagorie feerică. Gerald avu impresia că închipuirea îi juca o festă, atât de mare era contrastul între sălbăticiile prin care rătăcise până atunci şi rafinamentul acelui palat de basm. Dădu pinteni calului, pornind într-acolo. Va găsi el pe cineva care să-i indice drumul până la Palazzo Villafrata.

O esplanadă cu statui albe, zeităţi greceşti în poziţii de o graţie şi o eleganţă praxiteliană, preceda clădirea, care amintea – în linii mari – vila Medici de la Poggia a Caiana. Aceleaşi proporţii mândre, aceeaşi vastă loggia, durată la nivelul etajului nobil, de-a lungul întregii faţade, aceeaşi scară monumentală în formă de potcoavă, care coboară la esplanadă. Edificiul părea nelocuit. Nicio lumină nu se zărea la ferestre. Nicio vietate nu se mişca în jur.

Când ajunse în dreptul scării, Gerald coborî de pe cal. Secretarul îl imită. Gerald îi încredinţă frâiele calului său.

— Aşteaptă-mă aici. Poate dau de cineva.

Urcă treptele de marmură. Ajunse în faţa unei uşi duble, înalte, străjuite de coloane greceşti. Bătu în tăblia de stejar, împodobită cu flori de fier forjat. Aşteptă un timp îndelungat, fără ca cineva să-i răspundă. Bătu iarăşi. Se gândea să coboare scara şi să caute altă intrare, când auzi un zgomot metalic de ivăre grele trase. Uşa se deschise şi în pragul ei apăru un bătrân valet – tipul valetului bătrân din romane – cu părul nins, ochi apoşi, bărbie tremurândă, şi o livrea sobră atârnată larg pe corpu-i slăbit de ani. O lumânare aprinsă îi lumina faţa ridicată,

de mumie. Elegantul costum de călărie al lui Gerald era atât de murdar de noroi, încât nu mai făcea nici o impresie.

— Pe cine căutaţi?, întrebă valetul bănuitor.

Gerald îi explică în italieneşte că e străin şi că s-a rătăcit, căutând drumul spre Palazzo Villafrata.

Bătrânul încerca să-i explice pe unde să o ia, când dinăuntrul casei se auzi un glas subţiat de bătrâneţe.

— Pofteşte pe domnul înăuntru.

Contrariat, valetul se trase la o parte, lăsându-l pe Gerald să intre. Într-un salon oval, de proporţii imense, cu plafon de stuc aurit şi cu fresce din vremea Renaşterii, stătea uşor încovoiat un bătrân subţire şi uscat ca ducele di Villafrata. Pe cât de vioi şi de neastâmpărat era ducele, pe atât de calm şi de domol în gesturi părea necunoscutul. Un sfeşnic cu numeroase braţe proiecta umbra bătrânului pe unul din pereţi, dându-i proporţii gigantice.

— Sunteţi străin? Se cunoaşte după accent. V-aţi rătăcit? Nu e de mirare. În toată regiunea aceasta nu găseşti un drum cumsecade.

Punea întrebări şi îşi răspundea singur cu volubilitate. Prezenţa lui Gerald părea să-i facă plăcere.

— Pe aici, prin acest fund de lume, nu prea vin străini. Vă miră? Nu au de văzut decât stânci golaşe, pământuri sterpe şi oameni înapoiaţi. Cum să nu fie înapoiaţi, când nimeni nu se ocupă de ei?

Gerald ceru îngăduinţa să se prezinte.

— Ducele de Lusignan-Valois!, repetă bătrânul. Da, da, da. Am cunoscut la Paris, la mijlocul secolului trecut, un personaj cu acest nume. Eram foarte tânăr. Nu vă vine probabil să credeţi că am fost şi eu odată tânăr, nu-i aşa? E atât de mult de atunci, încât nici mie nu-mi mai vine să cred. V-a prins ploaia, nu? Sunteţi încă ud. Bănuiesc că vă e foame. Michelozzo, vorbi el valetului, pregăteşte masa pentru *Signor* Duce. Sper că nu veţi refuza o cină frugală?, se întoarse iarăşi spre Gerald. Mai sunteţi cu cineva? Poftiţi-l înăuntru. Aţi vrea de bună seamă să ştiţi cu cine aveţi de-a face. Sunt contele di Camporeale. Casa mea vă stă la dispoziţie. Dacă doriţi, vă puteţi petrece noaptea sub acest acoperiş. Nu vă

sfătuiesc să plecaţi noaptea la drum. Mi-ar face plăcere să-mi acceptaţi ospitalitatea. N-am mai primit musafiri de foarte multă vreme. După cum vedeţi, sunt bătrân. Prietenii mei au murit unul câte unul. Am rămas singur într-o lume străină. E foarte neplăcut să te simţi singur...

Suspină adânc, dându-i în sfârşit răgaz lui Gerald să-i mulţumească pentru bunăvoinţă. Acesta acceptă invitaţia. Era obosit şi-i era foame. Nu i-ar fi surâs un drum prin pădure în miez de noapte. Toată întâmplarea aceasta avea un parfum romantic, care îl încânta. După atmosfera de la Palazzo Villafrata, întâlnea aici o oază de linişte în compania unui bătrân, relicvă dintr-o altă lume.

Apăru şi secretarul, care încredinţase caii unui servitor tot atât de bătrân ca amfitrionul şi ca Michelozzo. Toţi oamenii din casa aceasta erau atât de bătrâni, încât Gerald avu impresia că intrase într-un azil de fantome. Trecură cu toţii într-o sufragerie tot atât de monumentală ca şi salonul oval pe care abia îl părăsiseră. Pereţii îmbrăcaţi în marmură ofereau o alternanţă de pilaştri auriţi şi nişe care adăposteau statui de bronz inspirate de operele sculpturale ale Greciei Antice. Broderii de aur ornau consolele aplice, plasate deasupra nişelor şi care susţineau busturi de personaje în veşminte romane.

Pe masa grea din mijlocul sufrageriei, două sfeşnice de bronz împrăştiau o lumină aurie peste farfuriile de porţelan străveziu, împodobite cu blazonul conţilor di Camporeale.

— Pofteşte şi pe *contessina*, porunci Camporeale valetului.

Gerald îşi examină involuntar hainele murdare de noroi, îl indispunea să apară în halul acesta în faţa unei doamne. Contele îi observă gestul.

— Nu trebuie să vă simţiţi stingherit, *Signor* Duce. Aici, la ţară, suntem deprinşi cu derogările de la ceremonial.

În sufragerie apăru o fată tânără, înduioşător de tânără faţă de bătrânii din jur. Era gingaşă şi delicată ca o tijă de papirus. Avea o expresie drăgălaşă de copil speriat. O intimida prezenţa străinilor?

— Lucia, avem în seara aceasta doi oaspeţi. Ducele de Lusignan-Valois şi *Signor* Lefèvre. Nepoata mea, *contessina* Lucia.

Se aşezară la masă. Cina, extrem de simplă, nu era lipsită de savoare. După mâncărurile ultrarafinate, cu sosuri savant preparate, de la Palazzo Villafrata, Gerald preţui mâncărurile cu sos de roşii, friptura de iepure de casă cu măsline, casata şi fructele proaspete.

În timpul cinei, bătrânul conte vorbi cu vervă despre isprăvile lui din tinereţe, despre călătoriile sale prin capitalele europene, despre personajele de seamă pe care le cunoscuse în cursul peregrinărilor sale multiple. Se feri, bineînţeles, să evoce aventuri şi fapte care ar fi putut întina naivitatea virginală a fetei. Cu discreţia unui om de lume, nu-l întrebă pe Gerald nici de unde venea, nici unde mergea şi nici ce căuta în Sicilia. Acesta se socoti totuşi dator să le explice în câteva cuvinte rostul şederii sale la Palazzo Villafrata. Observă că la auzul acestui nume o umbră se aşternuse pe obrazul Luciei. Contele di Camporeale îşi păstră seninătatea. Gerald le vorbi despre Robert, evitând bineînţeles să facă vreo aluzie la bănuielile care-l frământau. Încheie, exprimându-şi recunoştinţa faţă de destinul care-i îngăduise să cunoască pe amfitrioni. În tot acest timp, observă că Lucia îl urmărea nu numai cu atenţie, dar şi cu plăcere. Spre surprinderea lui, această constatare nu-l lăsă indiferent. El, omul blazat de numeroasele-i aventuri sentimentale, se lăsa impresionat de o provincială naivă. Dacă şi-ar pune mintea cu ea, ar cuceri-o cu uşurinţă. Ar fi însă în stare să o facă? În prezenţa Luciei încerca un simţământ mai subtil, acel proces lăuntric care te face să prelungeşti lectura unui roman foarte captivant; îţi dai seama că, terminându-l, vei părăsi încântătoarea ambianţă creată de lectura cărţii. Lucia îi crea o asemenea ambianţă.

După cină, Michelozzo îl conduse într-o cameră de musafiri, decorată într-un stil baroc ondulat, de o frenetică fantezie. Orânduiala perfect simetrică a tablourilor şi a draperiilor restabilea totuşi un echilibru riguros, pe care nu reuşea să-l tulbure nici mobilierul Settecento cu sculpturi aurite şi curbe de o senzuală eleganţă. Patul, foarte larg, înălţat pe un postament cu trei trepte, era dominat de un baldachin cu îngeraşi de aur şi drapaje de saten prinse în partea de sus într-un mănunchi de pene de struţ.

— Dacă Înălţimea Voastră doreşte o baie caldă înainte de culcare, cada se află în camera aceasta, zise valetul deschizând o uşă care răspundea într-o încăpere îmbrăcată în faianţă policromă, cu motive chinezeşti. În mijlocul încăperii trona o putină cu apă potrivită pentru baie. Pe o consolă îmbrăcată în oglinzi erau aliniate piesele unui *nécessaire* cu pieptene şi perii de cap montate în fildeş. O cană cu apă de băut, două pahare, câteva sticle de parfum şi de săruri pentru baie completau decorul.

Gerald se bălăci îndelung în baia caldă, regeneratoare, care-i ungea parcă încheieturile obosite. Dacă valetul nu s-ar fi oferit să-l servească, turnând din când în când în putină ibrice cu apă fierbinte, spre a-i încropi baia care începea să se răcească, Gerald ar fi adormit, cu bărbia sprijinită în piept. Îngădui lui Michelozzo să-i facă o frecţie zdravănă, apoi se urcă în pat, însetat de un somn bun. Michelozzo stinse lumânările din sfeşnice, lăsând doar una care să lumineze discret încăperea, apoi ieşi în vârful picioarelor.

Luna revărsa printre perdelele întredeschise de la ferestre şuvoi de ape argintii, care inundară camera. Gerald înota prin apele argintii, grele ca plumbul topit. Vietăţi ciudate, apocaliptice, desprinse din tablourile lui Bosch, pluteau în jurul lui, privindu-l cu ochi rotunzi, fosforescenţi. Un peşte grotesc de rotund, cu dinţi ascuţiţi de ferăstrău, îi dădea târcoale. Şerpi veninoşi se contorsionau pândindu-i fiecare mişcare... „Moartea prin otrăvire nu mai este de bonton“... Mandragore... Agnès Sorel... Papa Alexandru VI Borgia se zbate, sfâşiindu-şi cu unghiile pieptul... Vipera... Sandra... Villafrata... O cobră i se încolăceşte de picior. Gerald urlă înfiorat de spaimă şi de scârbă. Zvârle din picior şi proiectează şarpele de perete...

Bagheria şi „tânărul“ Leone îl înşfacă, îl imobilizează şi îi deschid gura... Bătrânul duce se apropie cu un pocal din care ies aburi... Antidotul lui Mithridate? Nu! Otravă! Cucută!... Bagheria şi Leone îi toarnă pe gât otrava din pocal... Gerald simte o arsură cumplită pe beregată... Urlă...

Gerald se trezi din coşmar. Îl ardea setea. Întinse mâna la paharul de pe măsuţa de lângă căpătâiul patului. Paharul de

apă era gol. Îl băuse înainte de a se culca. Năucit de visul rău, ud de sudoare, coborî din pat. Îşi aminti că în odaia de toaletă se afla o cană mare cu apă. Lumânarea arsese pe trei sferturi. Camera aceasta de musafiri avea mai multe uşi. Una răspundea pe coridor. Alta în odaia de toaletă. Dar celelalte?

Gerald încercă uşa camerei de toaletă. Era încuiată. Constatarea aceasta îl uimi. Îl încuiaseră pe dinăuntru? De ce? Se temeau de el? Sângele i se urcă în obraji. Dar dacă avea de a face cu nişte sadici care voiau să-l ucidă? Râse. Ipoteza era posibilă, dar nu probabilă. Prea îl domina atmosfera de „Grand Guignol" care domnea în Sicilia. Încurcase pur şi simplu uşile. Mai încercă încă una. Şi aceasta era încuiată. Iritat, apăsă pe clanţă şi împinse genunchiul în tăblie. Uşa cedă şi se deschise larg.

Gerald păşi nedumerit pragul şi se trezi într-o încăpere imensă, ovală, care corespundea probabil holului oval de la parter. Luna îşi repezea fâşiile de raze alburii prin ferestre, luminând parchetul lipsit de covoare, pereţii văduviţi de tablouri şi de podoabe. Un scaun în trei picioare, singura mobilă existentă, era exilat într-un colţ. Un praf gros acoperea cu un strat cenuşiu, pufos, pardoseala, glafurile ferestrelor, postamentele pilaştrilor, stucaturile terne. Uşi deschise, date de pereţi, răspundeau în alte camere mari, lipsite de asemenea de mobile.

Gerald credea că visează. Pe alocuri, pereţii îşi etalau crăpăturile, ca nişte guri strâmbe de babe. Pete mari de umezeală pictau pe tavane hărţi fanteziste. La ferestre, obloanele interioare erau deschise. Unele atârnau strâmbe în câte o singură balama.

Gerald îşi duse mâna la gât. Chinurile setei se făceau tot mai simţite. Michelozzo! Unde o fi Michelozzo? Făcu drumul întors, spre camera sa. Străbătu câteva încăperi. Paşii săi lăsau dâre în praful de pe pardoseală. Nu găsea însă urmele pe care le lăsase la venire. Se încurcase în labirintul acesta dezolant. Înjură printre dinţi. Se gândi să-l strige pe Michelozzo, dar se temu să nu-şi trezească gazdele din somn.

Noroc că lumina lunii era atât de puternică, încât nu avea nevoie de lumânare. Ajunse într-un coridor cufundat în

semiobscuritate. Porni în explorarea lui. Călca precaut, căci se temea să nu se împiedice de ceva. O pânză de păianjen i se lipi scârbavnic de față. Își trecu repede mâinile peste obraz și o dădu la o parte. Simți pe dosul palmei mersul dezgustător al unui păianjen. Cu palma cealaltă îl pocni furios, strivindu-l. Își șterse mâinile de pulpana halatului de casă.

Deodată se izbi de o scară care se prăvăli cu zgomot de tunet, ridicând un nor de praf. Se opri îngrozit. Sigur că trezise pe toată lumea din casă.

Se deschise o ușă. În pragul ei apăru Lucia, cu o lumânare în mână. Purta o rochie de interior de mătase albă. Părul negru îi cădea pe umeri.

— Iertați-mă, *contessina*, m-am rătăcit prin camerele acestea... Mi-era sete. Dar am greșit ușa... Vă rog să mă credeți...

Lucia zâmbi

— Nu-i nimie. Am să va conduc până la camera dumneavoastră.

Lucia îl preceda, conturată de aura lumânării aprinse pe care o ținea în mână. Nu-i vorbea. Gerald se simțea atât de stingherit, încât nu îndrăznea să rupă tăcerea. Străbătură câteva camere și ieșiră în coridorul strălucitor de curățenie, în care răspundeau camerele oaspeților. Gerald îl recunoscu imediat.

Lucia se opri în dreptul ușii dormitorului lui.

— Ați sosit la destinație. Am să vă aduc și un pahar cu apă rece.

Mai înainte ca Gerald să fi rostit un cuvânt, Lucia dispăru. După câteva clipe reapăru cu paharul cu apă făgăduit. Gerald îi mulțumi, apoi îl bău cu mare poftă.

— La ce oră doriți să vi se servească micul dejun?, întrebă ea.

— Dacă se poate, la opt.

— Perfect. Voi da dispoziții lui Michelozzo. Noapte bună.

— Noapte bună, *contessina*.

Se înapoie gânditor în camera sa. Noaptea aceasta fusese plină de peripeții trăsnite. Se culcă și adormi cu gândul la Lucia.

A doua zi de dimineaţă, Michelozzo îl trezi la şapte şi jumătate. Gerald îşi făcu toaleta, iar la opt precis coborî să-şi ia micul dejun, servit la umbră, pe balconul central. Lucia îl aştepta. Purta o rochie simplă, albă.

— Să-l iertaţi pe bunicul meu că nu a coborât. Dimineaţa se trezeşte ceva mai târziu. Am să vă ţin eu companie.

Gerald îi ceru din nou iertare pentru incidentul din cursul nopţii.

Michelozzo le servi ouă proaspete, ceai şi unt.

În timp ce-şi decupa artistic oul moale, Lucia rosti simplu.

— Vă datorez o explicaţie. Întâmplător aţi aflat un secret al casei noastre. Pentru cei mai mulţi este un secret al lui Polecenello. Bunicul ar fi foarte trist dacă ar afla că taina lui a fost dezvăluită. Bogăţia casei noastre este numai de faţadă. Da, da. Suntem nişte oameni săraci. Foarte săraci. Bunicul a păstrat intacte câteva camere spre a da iluzia puţinilor vizitatori care ne mai calcă pragul că suntem încă bogaţi.

— Aveţi totuşi câteva tablouri de mare valoare...

— Sunt copii, *Signor* Duce. Originalele au fost vândute de mult. Tata şi-a pierdut toată averea la cărţi. Bunicul, care îl iubea mult, i-a tolerat slăbiciunile. Nu ne-au mai rămas decât casa aceasta şi vreo cincizeci de hectare de pământ sterp. În grajd avem două capre, care ne dau laptele acesta. Avem şi câteva găini. Trăim dintr-o pensie modestă, pe care ne-a fixat-o o mătuşă cu o situaţie materială ceva mai bună. Michelozzo şi un grădinar alcătuiesc personalul de serviciu. Două femei din sat fac curăţenie o dată pe săptămână. Michelozzo, ca şi bunicul au un somn greu ca plumbul. Sunt şi pe jumătate surzi. De aceea nici nu v-au auzit. Şi grădinarul e surd.

Gerald o asculta uluit.

— Vă petreceţi tot timpul la ţară?

— Da. Avem o trăsură hârbuită cu care ne ducem o dată sau de două ori pe lună la târgul din apropiere.

— Şi nu vă plictisiţi?

— Lucrez dantele, citesc, cânt la pian, mă plimb prin pădure, îl îngrijesc pe bunicul... Nu mă plictisesc...

— Nu vă e teamă de hoţi? Trei bătrâni nu sunt de prea mare folos...

Lucia izbucni în râs.

— Teamă de hoţi? Hoţii ştiu că nu au ce fura de la noi. Afară de aceasta se spune că stafiile ar bântui casa. Eu n-am văzut până acum niciuna. Localnicilor le este însă foarte frică de stafii. De aceea ne şi ocolesc. Mai ales de când s-a sinucis tata. Au scos zvonul că fantoma lui umblă noaptea prin parc. În parc a murit. Spânzurat de un copac.

Simplitatea cu care Lucia depăna povestea tragică a familiei ei îl impresiona pe Gerald.

— Când vine câte un străin, ne bucurăm. Bunicul e ospitalier, îi place lumea. Pe vremuri casa noastră era plină de oaspeţi. Tata avea mulţi prieteni. După moartea lui însă n-au mai dat pe aici.

Gerald nu ştia ce să mai spună.

— Văd că secretarul meu n-a coborât încă. L-a furat somnul.

— *Signor* Lefèvre s-a trezit de mult. I-am spus lui Michelozzo să-i servească micul dejun în cameră. Voiam să vă lămuresc fără martori, surâse ea. După cum vedeţi, sunt complicea bunicului meu. Poate că fac rău încurajându-i minciuna...

— O minciună convenţională şi inofensivă, *contessina*. Îi apăraţi iluziile... Bătrânii au nevoie uneori de iluzii... Vă făgăduiesc că am să păstrez taina. Secretarul meu va şti că şi-a petrecut noaptea în vila preaputernicului şi generosului conte di Camporeale.

— Vă mulţumesc.

— Îmi îngăduiţi să vă mai vizitez?

— Cu plăcere. Şi bunicul se va bucura să vă revadă.

Gerald se ridică de la masă.

— Trebuie să plec.

— Cred că prietenii dumneavoastră de la Palazzo Villafrata sunt în alarmă, zise Lucia.

— Mă întreb dacă absenţa mea nu le-a făcut plăcere, rosti Gerald mai mult pentru sine.

Grădinarul apăru în faţa intrării vilei, aducând caii. Sosi şi secretarul, urmat de Michelozzo.

— Ca să ajungeţi la Palazzo Villafrata, o luaţi pe lângă liziera pădurii şi, când daţi de o colibă, cotiţi la dreapta.

Veţi întâlni apoi o fântână, de la care un drum se lasă spre stânga. Mergeţi pe el înainte şi ajungeţi la Villafrata. Nu e prea complicat, nu-i aşa?

În aceeaşi clipă un grup de cinci călăreţi se iviră la capătul peluzei. În trapul cailor se apropiară de vilă. Se opriră în dreptul scării. Când îl văzură pe Gerald, îşi scoaseră pălăriile.

Conducătorul cetei, un bărbat între două vârste, ars de soare, cu o bandă neagră trasă peste ochiul stâng, vorbi deferent.

— Toată noaptea v-am căutat, Înălţimea Voastră. Înălţimea Sa ducele era foarte speriat. Se temea să nu vi se fi întâmplat ceva rău. A trimis mai multe cete de oameni după dumneavoastră. Am venit încoace într-o doară. Numai aici nu ne gândeam să vă găsim.

Amestecul de respect şi familiarism din tonul trimisului lui Villafrata nu fu pe placul lui Gerald.

— Bine. Să plecăm.

Se întoarse spre Lucia, căreia i se înnourase iarăşi fruntea.

— Trebuie să-mi iau rămas-bun, *contessina*. Vă rog să transmiteţi bunicului dumneavoastră, contele, odată cu salutările mele, şi mulţumirile cele mai călduroase pentru ospitalitate.

Gerald părăsi cu regret vila Camporeale. Drumul de întoarcere îl parcurse gânditor, fără să schimbe vreun cuvânt cu însoţitorii săi.

La Palazzo Villafrata fu primit de duce cu manifestări de zgomotoasă simpatie.

— În sfârşit, m-am liniştit. Dacă aţi şti cât v-am purtat de grijă! Noaptea, drumurile nu sunt sigure. E mai primejdios să călătoreşti după apusul soarelui decât să stai în mijlocul şerpilor mei.

— Banditii sunt atât de numeroşi?

Ducele clătină din cap.

— Banditii... Mafia... Apoi schimbă subiectul.

Şi Robert se bucură de înapoierea lui Gerald. Sandra era ca de obicei prezentă. Stătea pe un jeţ în dreptul ferestrei şi croşeta o dantelă. Doctorul Wutz făcea de veghe, retras

într-un ungher întunecos al încăperii. Lentilele ochelarilor lui sclipeau, împrumutând lumina soarelui care pătrundea printre draperiile trase pe jumătate.

Robert zâmbi cu afecțiune fratelui său.

— M-ai făcut să trec printr-o mare emoție, Gerald. Și Sandra era îngrijorată.

Gerald se înclină. Cunoștea valoarea presupusei îngrijorări a Sandrei.

Robert își frământa nervos mâinile, străduindu-se să-și stăpânească durerile care-l încolțiseră brusc.

— Dacă ai muri și dumneata, Gerald, nu știu ce s-ar alege din Casa noastră.

— Nu înțeleg ce înseamnă acest: „dacă ai muri și dumneata", rosti Gerald domol. *Cine* mai trebuie să moară?

Robert zâmbi sărman.

— Eu n-am să mai apuc Anul Nou.

— Vorbești copilării...

Robert făcu un gest care-i oglindea descurajarea.

— Nu-mi fac iluzii, Gerald. Știu. Sunt condamnat.

— Cine ți-a spus-o? Doctorul Wutz?

Scaunul medicului scârțâi. Și Sandra ridică o clipă privirile de deasupra lucrului ei.

— Wutz mă asigură că am să mă vindec. Dar eu știu mai bine cum stau lucrurile.

Spaima prin care trecuse, după presupusa dispariție a lui Gerald, îl stimula să vorbească deschis, să iasă din rezerva de până acum.

— N-ar strica să faci un consult de medici, zise Gerald. Mai multe minți judecă mai bine decât una singură.

Lansase această piatră de încercare și se întreba care vor fi consecințele.

— Avem toată încrederea în doctorul Wutz și în calmantele ducelui de Villafrata, interveni Sandra aspru.

— Dacă socotiți necesar un consult, n-am nimic împotrivă, rosti jignit doctorul Wutz. Sunt convins că medicii vor confirma diagnosticul meu.

— Și care e acest diagnostic?, întrebă Gerald.

Wutz turnă o foarte complicată denumire latină.

— Ce înseamnă aceasta în limbaj profan?, întrebă Gerald.

— O afecţiune de stomac, complicată de o anemie pronunţată şi de o dereglare a sistemului nervos. Regimul, odihna, purgativele şi luările de sânge periodice sunt singurele remedii ale acestei boli. *Herr* Graf se va vindeca în câteva luni. Altfel, mă las de medicină.

— Nu face afirmaţii riscante, Wutz, rosti Robert obosit.

— Cred că nu-mi puneţi la îndoială probitatea şi devotamentul, *Herr* Graf.

— Nu te supăra, Wutz. Am toată încrederea în dumneata. Şi Sandra îmi împărtăşeşte părerea.

Gerald îşi dădu seama că Robert voise să vorbească, dar că ceva îl făcuse iarăşi să se reţină.

— Nu renunţ la ideea unui consult, zise Gerald cu încăpăţânare.

Robert suspină.

— La ce bun? Tot am să mor. Niciun medic din lume nu mă poate salva. Nici măcar Wutz, cu toată ştiinţa lui. Ciudat. Uneori mă cramponez de viaţă. Alteori – şi aceasta se întâmplă tot mai des – trec prin crize de descurajare. Atunci renunţ să mai lupt şi încerc să leg un dialog cu moartea. Mă surprind uneori chemând-o. Dar nu vine. Moartea nu vine decât în clipa aleasă de ea. Am cochetat odată cu gândul sinuciderii. Un sfârşit rapid, lipsit de chinuri, în condiţiuni alese de mine. Tentant, nu-i aşa? Să trişezi moartea... Dar n-am avut puterea. Da, da. Mi-a lipsit forţa morală ca să trec la execuţie. Cu altă ocazie însă, poate că am să găsesc puterea...

— Robert, încetează odată cu prostiile acestea, îl repezi Sandra. Decât să te lupţi cu tine însuţi, mai bine te-ai lupta cu boala. Trebuie să te vindeci şi ai să te vindeci.

— Când eram tânăr, reluă Robert, ignorând întreruperea soţiei sale, mă uitam cu superioritate la bătrânii aflaţi spre sfârşitul vieţii. Îmi spuneam: cât trebuie să mă invidieze pe mine oamenii aceştia, fiindcă sunt tânăr, sănătos şi am toată viaţa înainte!... Hm! Cât de greşit judecam. Nu bănuiam că viaţa poate să-ţi ajungă o povară. Că abia aştepţi să scapi de ea. Că viaţa aceasta pe care o adulăm nu este în realitate decât

o înşelătorie, o înşiruire de încercări grele, de dureri, de renunţări, de amărăciuni... Bucuriile sunt atât de puţine, încât prin contrast te fac să resimţi şi mai penibil aspectele întunecate – vai – atât de întunecate ale vieţii... Ne cramponăm de viaţă, fiindcă ne temem de ceea ce va urma după moarte. Groaza de necunoscut ne taie răsuflarea, ne înnebuneşte...

— E primejdios să fii obsedat de ideea morţii, Robert. Îţi sapă încrederea în viaţă, te dezarmează... În privinţa aceasta Sandra are perfectă dreptate. Eşti încă tânăr. Nu ai depăşit treizeci şi cinci de ani.

— Am treizeci şi şapte, Gerald. Dar aceasta nu înseamnă nimic. Moartea pentru cei tineri este un act de clemenţă dumnezeiască. Te scuteşte de suferinţele fizice şi morale de mai târziu. Moartea prieteniilor, a dragostei, a tinereţii, dar mai grav decât orice, moartea iluziilor care îţi înaripează adolescenţa, care-ţi deschid perspective trandafirii tinereţii. Din nenorocire, toate acestea nu sunt decât miraje. Dar să schimbăm subiectul. E atât de ieftin să filozofezi asupra vieţii şi a morţii... Nu ne rămâne decât să plecăm grumazul şi să aşteptăm cu spaimă apropierea paşilor stăpânei cu coasa...

Robert tăcu. Se închise iarăşi ca un melc în cochilie. Gerald îşi dădu seama că în ziua aceea nu va mai putea scoate nimic de la fratele său.

Sandra continua să lucreze. Poate ceva mai nervos ca de obicei. Wutz veghea din umbră ca o buhă. Gerald părăsi camera lui Robert, apăsat de un simţământ bizar de neputinţă în faţa mersului ireversibil al destinului...

Două zile după această discuţie făcu o vizită contelui di Camporeale. Simţise nevoia să evadeze din mediul înăbuşitor de la Palazzo Villafrata, să se spele de zgura lăuntrică, înmagazinată după contactele-i cu această lume meschină, graţie prezenţei Luciei, care-l reconforta cu prospeţimea şi curăţenia ei sufletească.

Contele îl primi afabil. Lucia în schimb era tristă şi avea ochii roşii de plâns.

Îl reţinură la masă. Prânzul servit de Michelozzo era tot atât de frugal ca şi cina de acum câteva zile. Contele – cu excepţia unor scăpări fireşti vârstei lui – reuşi să întreţină o

conversaţie plăcută. Lucia nu era în stare să-l secondeze, în ciuda străduinţelor ei de a nu întuneca atmosfera cu etalarea propriilor ei preocupări. În aer plutea un vag miros de ars, adus uneori de vântul domol.

După desert, contele ceru permisiunea să se retragă pentru o oră.

— Bătrânii nu se pot lipsi de o mică siestă după masă, se justifică el zâmbind. Lucia are să vă ţină de urât.

Plecă târându-şi picioarele. Îi pierise toată vioiciunea.

— Nu vi se pare că miroase a ars?, zise Gerald, incomodat de fumul invizibil care-i înţepa nările. Să nu fi luat foc pădurea?!

Lucia îşi muşcă buzele. Bărbia îi tremura ca la un copil care se abţine eroic să nu izbucnească în plâns. Deodată ochii i se împăienjeniră de lacrimi.

— A ars grajdul. Şi caprele au ars. Au ars de vii.

— Cum a luat foc? Vreo neglijenţă a grădinarului?

Lucia îşi frământa batista de dantelă.

— I-au dat foc. Ticăloşii! Laşii!

Se opri din nou.

Gerald clătină din cap nedumerit.

— De ce nu vreţi să-mi spuneţi despre ce e vorba? Aş putea să vă fiu de folos...

— Nu aveţi cum să ne fiţi de folos. Sunteţi străin de lumea noastră, de Sicilia, de moravurile noastre. Dumneavoastră nu ştiţi, desigur, ce înseamnă să trăieşti în permanenţă cu frica în suflet. Frică faţă de oameni, faţă de evenimente, faţă de ziua de mâine. Cei slabi se tem de cei puternici, cei puternici se tem de alţii şi mai puternici. Şi ceea ce este mai ciudat – nu există o piramidă a puterii... chiar şi cei din vârful ei, care dispun de atributele legale ale puterii, armata şi magistratura, se tem de forţele subterane, organizate, ale Mafiei...

Gerald era surprins de limpezimea vorbelor Luciei. O socotise naivă. Constata acum că avea de-a face cu o fiinţă înzestrată cu o inteligenţă, cu o maturitate spirituală neobişnuite.

— M-aţi întrebat deunăzi dacă nu mă cuprinde frica în singurătatea aceasta, continuă ea. V-am răspuns că nu aveam de

ce să mă tem, fiindcă mă protejau sărăcia şi spiritele casei. Mă înşelam pe mine însămi şi vă înşelam şi pe dumneavoastră. Adevărul este că mi-e frică. Noapte de noapte mă împresoară groaza. Aştept o nouă criză, după celelalte prin care am trecut. Pentru a forţa mâna bunicului, care nu vrea să vândă casa aceasta şi zdreanţa de pământ din jur, ne-au incendiat recoltele, clăile cu fân, ne-au smuls viţele-de-vie din pământ, ne-au decapitat vitele şi le-au lăsat să putrezească pe câmp... Au mers până acolo încât ne-au otrăvit şi apa din fântâni. Bunicul a rezistat. Pe cât îl crezi de firav, de neajutorat, pe atât este de îndărătnic, de bătăios. Ultimul lor act de intimidare a fost incendierea grajdului. Va urma probabil ultima fază: incendierea casei, asasinarea bunicului sau a mea. Oamenii aceştia nu se dau înapoi de la nimic. Ei ştiu că domeniile Camporeale trebuie să-şi schimbe stăpânul.

Lacrimile din ochi i se uscaseră. Deznădejdea de adineauri lăsase locul unei atitudini dârze.

— Înainte de moartea tatei, pe vremea când eram încă bogaţi, aveam un mare număr de paznici înarmaţi, care ripostau la violenţe folosind violenţa. Am cunoscut atunci o perioadă de relativă linişte. După ce tata şi-a pierdut averea la cărţi şi nu am mai avut bani pentru paznici, duşmanii noştri ne-au încolţit. Bunicul s-a gândit atunci la o stratagemă. A adus pe moşie oameni izgoniţi de pe proprietăţile lor de vecini mai puternici. Ţărani nenorociţi, căzuţi pe ultima treaptă a mizeriei. Le-a dat pământul în dijmă, în condiţii acceptabile pentru ei. La început lucrurile au părut să meargă bine. Ne bucurasem însă numai de un răgaz. Atacurile s-au îndreptat asupra dijmaşilor. Li se incendiau şi lor recoltele, li se spintecau vitele, copiii erau stâlciţi în bătaie. Ţăranii nu aveau cum să se apere. Duşmanii erau mulţi şi bine înarmaţi. Dădeau năvală în miez de noapte, făceau prăpăd, iar în zori dispăreau fără urmă. Nimeni nu-i putea identifica, fiindcă în timpul atacurilor umblau mascaţi. Îngroziţi, dijmaşii au început să ne părăsească. Am rămas singuri. Bunicul, Michelozzo, grădinarul şi cu mine. Incendierea grajdului este preludiul scenei finale din ultimul act. Bunicul are în camera lui un rastel cu arme. Când va sosi momentul, se va apăra cu puşca

în mână. Va fi o luptă inegală. Ce se va întâmpla cu mine, nu ştiu. Probabil că am să-i împărtăşesc soarta. M-a învăţat să trag la ţintă. Am să mă lupt şi eu. Şi Michelozzo va fi alături de noi. De grădinar nu sunt sigură. Are o nevastă bătrână şi bolnavă pe care trebuie să o întreţină. Dacă ar muri el, s-ar prăpădi şi bătrâna.

Gerald era zguduit de destăinuirile Luciei.

— Cine vrea să vă deposedeze de avere?

— Nu ştiu. Avem vecini puternici, care abia aşteaptă să-şi rotunjească domeniile în dauna noastră. Care dintre ei a pus la cale atacurile, n-aş putea să spun. Contele di Montefiorito, marchizul de Caltabellota, Ducele de Villafrata, Palmieri, fostul arendaş al contelui de Licudia pe care l-a sărăcit, cumpărându-i apoi domeniile... Lucia ridică din umeri. Toţi au făcut bunicului oferte de cumpărare. Cele mai mari porţiuni din domeniile noastre au fost cumpărate de Montefiorito şi de Villafrata pe când trăia tatăl meu. Bunicul nu mai vrea să vândă însă nicio bucată de pământ. Are dreptate. De casa aceasta se leagă toată viaţa noastră. Iar în parc, sub ulmii aceia, se află cavoul familiei. Am săvârşi un sacrilegiu dacă ne-am vinde strămoşii odată cu moşia.

Gerald îşi plimbă privirile asupra faţadei palatului, asupra peluzei neîngrijite, cu iarbă uscată, ruginie, asupra statuilor asaltate de bălării, asupra rondurilor fără flori...

— De azi înainte nu veţi mai fi singuri. *Contessina*, vă rog să mă socotiţi aliatul dumneavoastră.

* *
*

Lui Gerald nu-i plăceau jumătăţile de măsură. Intervenţia lui în favoarea contelui di Camporeale trebuia să atârne greu în balanţă. Acordă bătrânului – uluit de acest neaşteptat gest – un mare împrumut, pe termen lung. Tot el dădu dispoziţii lui Lafont să facă un drum până la Palermo, spre a căuta un arhitect cu renume, care să întocmească un deviz în vederea restaurării vilei Camporeale. Îi mai porunci să angajeze servitori stilaţi – lachei, vizitii, bucătari, cameriste, pivniceri – care să preia sarcinile deţinute până atunci de Michelozzo şi de bătrânul grădinar.

Gerald recomandă contelui di Camporeale să intre în tratative cu vecinii de moşie, spre a răscumpăra pământurile vândute de fiul său. Fermitatea caracterului Luciei îl impresionase. Îl încânta rolul acesta de trimis al Providenţei.

Spectaculoasa lui desfăşurare de forţe în sprijinul bătrânului Camporeale şi al *contessinei* Lucia făcu vâlvă.

Sandra îl tachina răutăcios:

— Spune-mi, dragul meu, ce te-a determinat să intri în joc alături de Camporeale? Generozitatea sau simpatia pentru *contessina* Lucia? Ştii ce zvonuri circulă? Că v-aţi fi logodit în taină.

Gerald râse.

— La aceasta nu m-am gândit încă. Dacă reflectez mai adânc, constat că perspectiva nu îmi repugnă.

— Vasăzică ai de gând să devii un fiu al Siciliei, interveni Robert. De ce nu? Stăteam deunăzi de vorbă cu ducele de Villafrata. Am aflat cu această ocazie că familia di Camporeale este foarte veche şi mai mult decât onorabilă.

— După câte am auzit, reluă Sandra, *contessina* Lucia este o floare sălbatică. Nu te temi că ambianţa de seră a Parisului şi a Londrei are să o strice?

Gerald ridică uşor mâinile, făcând să fluture manşetele de dantelă.

— Să nu anticipăm, Sandra. În privinţa aceasta nu am hotărât încă nimic.

Robert râse cu bunăvoinţă.

— Dezminţirile nu fac în general decât să confirme presupunerile... Sandra, să nu fim indiscreţi. Să-l lăsăm pe Gerald să-şi conducă barca aşa cum crede el de cuviinţă.

* *
*

La Palazzo Camporeale domnea mare efervescenţă. Arhitectul adus de Lafont cerceta clădirea din pivniţă şi până în pod, lua măsurători, făcea calcule, urmărit cu interes şi înfrigurare de Lucia. Contele di Camporeale întinerise. Se îndreptase de şale, ridicase bărbia, şi în ochi îi juca o scânteiere juvenilă. Până şi Michelozzo devenise alt om. Fusese ridicat la rangul de majordom, terminând astfel cu muncile

manuale. Acum poruncea altora. Era şi timpul. De multă vreme ochii începuseră să i se împăienjenească, mâinile să-i tremure. În curând ar fi devenit inapt serviciului. Noua şi înalta sa demnitate în ierarhia servitoricească îi îngăduia să lase sarcinile grele pe seama altora şi să se odihnească de câte ori simţea nevoia.

Gerald făcea naveta între Roccanera şi vila Camporeale. Extazul pe apele căruia plutea Lucia constituia un tonic şi pentru el. Câteva ore uita de Robert, de Sandra, de maşinaţiile lui Bagheria, de mutra de înmormântare a „tânărului" Leone.

Starea lui Robert se înrăutăţea vizibil. Durerile îi sporeau, starea de slăbiciune se accentua, pofta de mâncare îi pierise. Amintea o flacără care începe să pâlpâie înainte de a se stinge.

Acum însă Gerald puse piciorul în prag. În ciuda opoziţiei Sandrei şi a lui Wutz, trimise pe Lafont la Palermo şi la Roma după medici. Plătea o poliţă Sandrei, care-l împiedicase sistematic să discute lucruri serioase cu Robert. Poziţia lui în această chestiune era puternică. Ce argument ar fi putut invoca Sandra spre a-l împiedica să se preocupe de sănătatea grav periclitată a fratelui său?

Ducele de Villafrata încerca să creeze un climat de destindere, dar glumele lui sunau fals. „Tânărul" Leone se dezinteresa de toată afacerea. Bagheria nu precupeţea eforturile spre a se face util lui Robert şi lui Gerald. Se oferise chiar să ţină locul lui Lefèvre, care căzuse de pe cal şi îşi frânsese două coaste.

— Genunchiul meu s-a vindecat, spusese el odată lui Gerald. Sunt capabil să preiau temporar sarcinile lui *Signor* Lefèvre.

Gerald îl refuzase cu amabilitate.

— Îţi mulţumesc, *Signor* Bagheria, dar nu-i pot lipsi pe Robert şi pe Sandra de serviciile dumitale.

După o absenţă de cinci zile, Lafont se înapoie cu un batalion de doctori. Cele mai proeminente figuri ale lumii medicale din Italia. Gerald era hotărât să depună orice eforturi spre a-şi salva fratele. Încrederea Sandrei în doctorul Wutz nu

mai putea precumpăni argumentele contrarii ale lui Gerald. Tensiunea dintre Sandra şi cumnatul ei creştea vizibil. Gerald citea în ochii ei ura. În jurul agoniei lui Robert se încinsese un război fără cruţare.

Bătrânul Villafrata şi „tânărul" Leone se străduiau să păstreze o atitudine neutră. Gerald simţea însă că şi ei îi erau ostili. Spre a se feri de otrăvuri, evita să se mai atingă de mâncărurile preparate la Palazzo Villafrata. Găsise un pretext aparent valabil, dar care nu înşela pe nimeni. La vila Camporeale, unde se ducea zilnic, se serveau gustări copioase. James, valetul său, avea poruncă să nu se îndepărteze nicio clipă de camera de culcare a stăpânului. Gerald se temea să nu i se toarne otravă în pulbere pe cearşafuri sau pe obiectele de toaletă folosite în mod curent. Învăţase bine lecţiile de toxicologie predate de ducele di Villafrata.

Medicii aduşi de Lafont examinară pe Robert. Apoi ţinură un prim consult, la care asistă şi Wutz. Opinia lor pe care o împărtăşiră Sandrei şi lui Gerald era categorică. Robert Sunderland suferea de un cancer la intestine. Moartea nu va întârzia. Era o chestiune de zile, poate chiar de ore.

Sandra exulta. Se uita triumfătoare la Gerald. Îi intuise de mult bănuielile. Toate presupunerile lui se spulberau. Robert murea măcinat de boală, şi nu de otrăvuri.

Dacă soţul ei lăsase un testament nefavorabil Casei Sunderland, aceasta o ştia numai ea. Şi avea de gând să păstreze taina până în ultimul moment.

Gerald era perplex. Tot eşafodajul raţionamentelor sale se prăbuşea ca un castel de cărţi de joc. Şi Lafont era nedumerit. Nu-şi pierdea însă calmul. Mai avea o carte de jucat.

Tocmai în acele momente de frământare căzu ca un trăsnet o veste care în prima clipă îl lăsă pe Gerald fără glas. Contele di Camporeale, însoţit de Lucia, plecase cu trăsura la Palermo spre a face unele cumpărături. De când aveau bani, *contesina* Lucia începuse să aprecieze frecventarea magazinelor de lux, plăcerea de a alege, de a face achiziţii somptuoase. La întoarcere, pe când treceau printr-o pădurice sugrumată între pereţii unor coline stâncoase, fuseseră atacaţi de o ceată de indivizi mascaţi. Agresorii opriseră trăsura, imobilizaseră şi

dezarmaseră pe servitori, apoi, în prezența bătrânului conte, o batjocoriseră pe Lucia. Douăzeci de inși se perindaseră, stimulați de frumusețea corpului ei dezgolit, de glumele celor care-și așteptau rândul. Lovitura era magistrală. Cel care o plănuise îi calculase perfect consecințele. O căsătorie între Gerald Sunderland și *contessina* Lucia nu mai era posibilă. Exuberantul tânăr, care își închipuise că va schimba cu banii lui cursul unor evenimente – reflexe ale moravurilor siciliene –, avea să se întoarcă plouat în țara sa. Domeniile și vila contelui di Camporeale vor schimba până la urmă pe stăpân. Bătrânul conte își va târî zilele, năucit de dezastrele abătute asupra sa și a familiei sale, apoi oasele îi vor putrezi în cimitirul din Palermo, departe de cavoul familiei, de pământul pe care-l iubise atât de mult. Iar *contessina* Lucia își va chinui până la moarte trupul ofilit, în penitențe sterile, între zidurile unei mănăstiri severe și întunecate. Sicilia avea ultimul cuvânt...

* *
*

Închis în camera sa, Gerald își mușca pumnii. Îi venea să urle de ciudă. Neputința de a răspunde la loviturile adversarilor îl exaspera. Fusese învins pe tot frontul. Sandra își atinsese scopul. Aveau să-și atingă scopul și acei care jinduiseră averea contelui di Camporeale. Era evident că el, Gerald, nu se mai putea însura cu Lucia, după ce trecuseră peste corpul ei atâția oameni.

Îl cuprindeau furiile când încerca să reconstituie în închipuire groaza, deznădejdea, scârba, rușinea, pe care Lucia le trăise în clipele acelea cumplite. Gerald îl cunoștea pe ministrul poliției. Principele di Canosa îi era îndatorat. Va răsturna cerul și pământul spre a-i prinde pe bandiți. Dar pedepsirea lor va compensa viața ruinată a Luciei? Va liniști propria lui frământare? Amorul său propriu va obține o satisfacție palidă. Ceea ce nu era suficient.

Gerald se întreba dacă nu cumva „tânărul" Leone pusese la cale atacul. Dacă Leone avea realmente vreun amestec, va plăti tot răul pe care-l făcuse Luciei. Gerald nu se va mulțumi cu ancheta ministrului poliției. Va porunci lui Lafont să deschidă o anchetă paralelă, pe cont propriu.

Toate aceste planuri nu puteau minimaliza sensul propriei sale înfrângeri. Gerald se întreba cum va da ochi cu Lucia. Ce îi va spune?

În aceste momente grele, Benjamin şi Raymond se înapoiară la Roccanera. Erau arşi de soare şi foarte bine dispuşi.

Îndată după sosire, se închiseră împreună cu Lafont şi cu Gerald în camera acestuia. Aduceau veşti mari. Probele pe care Lafont le trimisese spre analiză – prin intermediul lor – dezvăluiseră un fapt de o netăgăduită gravitate. Robert fusese supus unei lente otrăviri prin arsenic.

Gerald respiră adânc. Avusese senzaţia că îi explodează plămânii.

— În sfârşit, murmură el, îi am în mână. Acum vor plăti. Vor plăti şi pentru Lucia.

Urcă singur până la apartamentul lui Robert. Sandra, trasă la faţa, fardată de mântuială, îşi veghea bărbatul, căruia un doctor îi lua pulsul. Părea să sufere cumplit.

„Joacă bine teatru", îşi zise Gerald.

Şi Bagheria era prezent. Se arăta îndurerat de starea disperată a lui Robert. Gerald îi pofti şi pe el, şi pe Sandra într-o încăpere alăturată.

— Vreau să vă vorbesc fără martori.

Expresia ochilor săi era atât de dură, încât Sandra simţi un fior de teamă. Se supuse. Făcu şi lui Bagheria semn să o urmeze. Nu voia să rămână singură cu Gerald. După ce se văzu împreună cu cei doi amanţi, Gerald închise cu grijă uşa. Pofti pe Sandra să ia loc.

— Mulţumesc, rosti ea înţelept... Nu am timp de pierdut. Locul meu e lângă Robert. Te rog să-mi spui repede ce ai de spus.

Gerald o privi plin de curiozitate. Ştia că foarte curând Sandra se va dezumfla ca un balon spart. Bagheria aştepta încruntat explicaţiile interlocutorului. Concluziile medicilor îi dăduseră curaj.

Gerald se aşeză pe un scaun.

— Vă aduc la cunoştinţă că Robert a fost otrăvit cu arsenic.

Bagheria tresări. Nu era un bun actor. Sandra, în schimb, ripostă aspru.

— Prostii! Concluziile medicilor pe care dumneata i-ai chemat sunt clare. Robert e bolnav de cancer.

Gerald zâmbi.

— Încearcă, Sandra, să-ţi aminteşti o scenă petrecută în camera lui Robert acum zece sau douăsprezece zile. Lafont a răsturnat măsuţa din preajma lui Robert.

— Îmi amintesc. O neîndemânare.

— Te înşeli, Sandra. N-a fost o neîndemânare, ci un act deliberat.

— Serios?

— În cădere, s-a spart un pahar cu limonadă şi s-au risipit nişte caşete preparate de ducele di Villafrata.

— Insinuaţi că aceste caşete ar conţine arsenic?, întrebă Bagheria tăios.

— Am bănuit că ar conţine arsenic. Dar m-am înşelat. Lăsaţi-mă să termin. Lafont a profitat de zăpăceala iscată şi şi-a strecurat în buzunar două sau trei caşete şi câteva cioburi de pahar. A mai avut grijă să-şi moaie batista în limonada de pe jos.

— Gestul de slugă, rosti Sandra dispreţuitor.

— Se poate, scumpa mea cumnată. S-au dovedit însă foarte utile. Cioburile, caşetele şi batista îmbibată cu limonadă au ajuns pe masa unui chimist din Palermo.

— Până la Palermo batista nu s-a uscat?, întrebă Sandra ironic.

— S-a uscat, desigur, s-a uscat. Dar au rămas particule interesante...

Bagheria îşi frământa pumnii.

— Şi ce v-a spus chimistul?

— Caşetele conţineau substanţe otrăvitoare, dar în cantităţi atât de mici, încât nu puteau otrăvi un organism. Chimistul a precizat că asemenea caşete sunt folosite drept calmante de unii medici. Analiza batistei şi a cioburilor a dat rezultate negative.

Bagheria zâmbi.

Sandra îl privi pe Gerald de sus.

— Pentru aceasta ne-ai chemat? Ai terminat ce aveai de spus?

— Un moment, Sandra, n-am terminat. Emisarii mei nu s-au mulţumit cu rezultatul analizei de la Palermo şi s-au deplasat până la Roma. Acolo s-a făcut o nouă analiză cu mijloace mai moderne.

— Şi?

— Şi rezultatul analizei a fost categoric. Probele prezentate la examen conţineau arsenic.

— Ce te face să presupui că experţii dumitale de la Roma nu au greşit?, rosti Sandra cu un ton care voia să pară batjocoritor.

— Probele au fost supuse şi unor experţi din Milano, care au confirmat rezultatul analizelor de la Roma.

— Insinuaţi că aş fi încercat să-l otrăvesc pe *Signor* Robert Sunderland?, întrebă Bagheria ridicând glasul.

Gerald îşi rezemă bărbia în palmă.

— Nu insinuez, *Signor* Bagheria. Te acuz de tentativă de asasinat.

— Nu vă permit...

— Vom vedea dacă poliţia principelui de Canosa va ţine seamă de protestele dumitale. Se ridică în picioare.

— După cum ştii şi dumneata, Sandra, sfârşitul lui Robert nu va întârzia. După moarte, la cererea mea, i se va face autopsia. După aceea i se vor pune lui Signor Bagheria unele întrebări. Sunt curios să văd ce va răspunde. Şi cu aceasta am terminat. Nu vă mai reţin. Scumpă Sandra, te poţi înapoia la soţul dumitale.

Sandra făcu un pas spre uşă, apoi se opri.

— Cum poţi dovedi că arsenicul a fost pus de Bagheria? De ce să nu presupun că totul este o simplă maşinaţie a lui Lafont, care vrea să năpăstuiască un nevinovat?

— Dacă este simplă maşinaţie, cum spui dumneata, autopsia va constata absenţa arsenicului în viscerele lui Robert. În caz contrar...

Lăsă fraza neterminată.

Sandra reveni la atac.

— Dacă există realmente o otrăvire, de ce să nu-i bănuiesc şi pe oamenii dumitale?

Gerald o privi calm.

— În Drept există un principiu *cui prodest*. Cu alte cuvinte, cui foloseşte moartea lui Robert? Mie nu-mi foloseşte. Prin pierderea lui, existenţa Casei Sunderland se complică. De pildă, moştenitorii lui Robert ar putea cere ieşirea din indiviziune. Lucru care mie personal nu-mi convine. Pe de altă parte, Signor Bagheria şi chiar dumneata personal aveţi tot interesul să vă continuaţi idila în afara prezenţei jenante a lui Robert. Oricât de îngăduitor ar fi soţul, societatea are alte vederi.

Sandra începu să-şi facă vânt cu batista.

— Joci tare, Gerald.

— Ai dreptate, Sandra. Îmi joc cartea. Fără menajamente.

— Să presupunem că aş vrea să cădem la o tranzacţie.

— Tranzacţie? Când eu vă am în mână? Nu vă gândiţi că riscaţi să părăsiţi această casă sub stare de arest? Când este vorba de o crimă, protecţia ducelui de Villafrata şi a „tânărului" său fiu nu vă mai poate folosi la nimic.

Sandra zâmbi.

— Uiţi un lucru. Dacă ne arestezi, se va produce automat criza de care te temi. Familia mea va cere imediat ieşirea din imperiul Sunderland a bunurilor casei de Montorgueil. Pierderea uzinei de armament de la Cardiff, a minelor şi a şantierelor navale Motorgueil ţi-ar stingheri serios activitatea. Nu mai vorbesc de războiul pe care va trebui să-l porţi cu clanul Montorgueil. Sandra făcu o pauză. Scoase din sân o hârtie albă, împăturită. Dacă renunţi la cererea dumitale de a se face autopsia cadavrului lui Robert, rup acest testament prin care el însuşi cere ieşirea din indiviziune pentru moştenitorii săi minori.

Gerald zâmbi admirativ.

— Ai reuşit să-i smulgi un astfel de testament? Felicitările mele, Sandra. Ce garanţie am eu că nu vei cere mai târziu ieşirea din indiviziune, în numele copiilor lui Robert?

— Probele pe care le deţii în legătură cu otrăvirea lui Robert. Iar garanţia mea va fi aceeaşi armă de care te temi atât de mult. Ieşirea din indiviziune pe care o pot cere oricând, eu sau cei care mă vor reprezenta.

Gerald izbucni în râs.

— Şi dumneata joci tare, Sandra. Vrei să acopăr o crimă...

Sandra ridică din umeri.

— Robert tot murea de cancer. Deci în mod practic dispariţia lui nu i se poate imputa lui Valentin.

— Bietul Robert, exclamă Gerald cu exagerat patetism, nu avea nicio şansă de a supravieţui eforturilor conjugate ale cancerului şi ale lui *Signor* Bagheria. Cine ar fi crezut că Robert va avea un astfel de sfârşit? Sandra, sunt de acord cu formula dumitale. Cu o singură condiţie. Eu voi fi preşedintele consiliului de tutelă al copiilor lui Robert.

Sandra întinse lui Gerald hârtia împăturită.

— Îţi predau testamentul lui Robert.

Gerald îşi aruncă privirile asupra lui, îl parcurse fără să se grăbească, apoi îl aşeză deasupra flăcării unei lumânări. Hârtia luă foc. Gerald se uită câteva clipe la vâlvătaia care calcina testamentul. Când flăcările se apropiară de degetele sale, îl lăsă să cadă pe podea. Îl strivi sub vârful pantofilor de lac.

— Deci, ne-am înţeles, zise Sandra.

Cu capul sus, Sandra părăsi încăperea, urmată de Bagheria.

Gerald se mai uită o dată la scrumul de pe jos.

— Bietul Robert!, rosti el încet. A trebuit să te sacrific. Am făcut-o pentru binele Casei noastre. Sandra şi Bagheria îşi vor lua totuşi pedeapsa. Dar mai târziu. Poţi să contezi pe mine, Robert!

* *
*

Funerariile lui Robert se desfăşurară cu mare fast. La Palazzo Villafrata avu loc un serviciu funebru la care participară, în afară de rudele defunctului, şi notabilităţile regiunii. Corpul neînsufleţit fu transportat fără întârziere la Palermo. În ciuda atentelor operaţii de îmbălsămare, căldura risca să-i grăbească putrefacţia. După un al doilea serviciu religios la Palermo, fu îmbarcat pe „Sovereign of the Seas" spre a fi expediat la New York şi înhumat în cavoul familiei Sunderland-Beauclair. Sicriul era însoţit de văduva neconsolată şi de un bun prieten al familiei, Valentin di Bagheria-Viterbo. Sandra

şi Bagheria îşi petreceau astfel o cvasilună de miere în tovărăşia cadavrului lui Robert. După înmormântare urmau a se înapoia la Viena.

Gerald rămase la Palermo. Prezenţa lui era necesară pe vechiul continent, frământat de inextricabile complicaţii. Prin moartea lui Robert, rămăsese în mod practic singurul reprezentant în Europa al dinastiei Sunderland. Controlul său asupra Casei Sunderland din cele două Americi era încă virtual.

Cercetările în legătură cu agresiunea săvârşită împotriva *contessinei* Lucia continuau febril. Principele di Canosa, dornic să se facă util lui Gerald, mobilizase importante forţe poliţieneşti pentru rezolvarea cât mai grabnică a acestui caz.

Înainte de a se despărţi de ducele di Villafrata şi de „tânărul" Leone, Gerald declarase că persoana care pusese la cale violul *contessinei* Lucia nu trebuia să-şi facă iluzii că va scăpa de pedeapsă. Mai curând sau mai târziu va fi identificată. O vizită apoi pe *contessina* Lucia. O găsi între zidurile reci şi cenuşii ale unei mănăstiri de maici din suburbiile oraşului. Palidă, îmbrăcată în negru, Lucia era mai frumoasă ca niciodată. Suferinţa o spiritualizase. Privirile îi erau pierdute în gol. Părea să se fi rupt de toate legăturile ei lumeşti.

Întrevederea fu scurtă. *Contessina* îi mulţumi pentru tot ce făcuse pentru familia ei. În curând va îmbrăca rasa călugărească. Spera să-l mai vadă. Vorbea atât de blând, încât Gerald se simţi răscolit. La un moment dat avu tentaţia să o smulgă din exilul monastic şi să o ia cu el. Îndepărtă însă acest gând utopic.

Părăsi mănăstirea întunecat, cu inima grea. Sicilia se arătase vitregă faţă de membrii dinastiei Sunderland. Robert îşi dăduse sfârşitul la Roccanera. El, Gerald, cunoscuse numai îndoieli, compromisuri şi înfrângeri.

Înainte de a se îmbarca pe nava care avea să-l transporte la Genova, făcu o ultimă vizită contelui di Camporeale. Bătrânul căzuse într-o stare de decrepitudine vecină cu imbecilitatea senilă. Aproape că nu-şi mai recunoscu vizitatorul. Rostea câteva cuvinte cu şir, apoi aluneca într-un fel de bolborosire incorectă. Se cocoşase, bărbia se înfigea în piept, mâinile i se bălăbăneau tremurând de-a lungul trupului descărnat.

Gerald părăsi penibil impresionat oraşul Palermo. Evenimentele prin care trecuse îi creaseră o stare de oboseală fizică, de amorţire intelectuală, de neîncredere în propriile sale capacităţi. Se închise în cabină, ordonând să nu fie deranjat. Refuză orice hrană. Autoriză numai pe valetul său James să-i servească – la intervale neregulate – cafele şi băuturi alcoolice tari. Trei zile zăcu astfel într-un fel de somnolenţă.

La Genova îl aştepta o veste, care, în alte condiţii, nu l-ar fi impresionat prea mult. În actualele împrejurări avu însă efectul unei lovituri de trăsnet.

La Viena, Elisabeth Wolff-Rosenberg se sinucisese, otrăvindu-se cu stricnină...

Capitolul 14

Pentru Gerald, lumea înconjurătoare era învăluită într-un fel de pâclă ciudată, extrem de fină, care-i deforma contururile şi o îmbrăca într-un veşmânt insolit, halucinant. Încerca senzaţiile fumătorilor de opiu, care se simt eliberaţi de tot ceea ce leagă pe om de pământ. Cu ochii deschişi, trăiesc conştient o viaţă integrată în domeniul viselor. Pentru ei, până şi rudele şi prietenii capătă inconsistenţa unor umbre. Dacă pentru opiomani – cel puţin în primele faze ale beţiei lor reci – această impresie de aparentă imponderabilitate, de plutire, le creează o stare de euforie, de extaz, cu totul altele erau senzaţiile lui Gerald. Imponderabilitatea se traducea în limbajul său printr-un dezechilibru penibil. Îi lipsea un punct de sprijin, pe care-l căuta cu disperare.

Conştient că orice exteriorizare a frământărilor sale lăuntrice ar fi susceptibilă să nedumerească pe cei din jur, şi în ultimă instanţă să le surpe încrederea în propria lui infailibilitate, reputaţie pe care şi-o clădise cu atâta migală în ultimii doi ani, Gerald se închisese în sine, ca o broască ţestoasă în carapace. În tot timpul drumului cu trăsura de la Genova la Paris, se izola de însoţitorii săi, pretextând o nevoie de linişte, de meditaţie după moartea fratelui său.

Era zguduit de gestul ireversibil al singurelor femei care jucaseră un rol aparte – foarte scurt, de altfel, şi cu un final cumplit – în cursul existenţei lui. Elisabeth fusese pentru el

mai mult decât o simplă aventură. Saţietatea încheiase banal o idilă cu un început foarte promiţător. Elisabeth înţelesese să suporte consecinţele otrăvindu-se. Nu fusese în stare să îndure curmarea sordidă a unei iubiri pe care ea o crezuse eternă. Şi gestul Luciei avea semnificaţia unei sinucideri. Intrând în mănăstire, se rupsese de cei vii. Pătrunsese în vestibulul imperiului morţilor. În acel purgatoriu pe care viaţa monahală îl rezervă adepţilor ei. Lucia îi inspirase primele simţăminte de iubire – foarte palide de altfel – sau pe care el le socotise ca atare. Paralelismul dintre Elisabeth şi Lucia era tulburător. S-ar fi zis că el le adusese nenorocirea.

Prin reflex, cugetul lui prinsese să scormonească trecutul. Îşi aminti cu groază că venirea sa pe lume provocase moartea fiinţei care-l zămislise. Andreea, mama lui, pierise secerată de o infecţie puerperală. Coincidenţă stranie. Poate că era mai mult decât o coincidenţă.

Fusese oare blestemat să-şi târască existenţa singur? Colaboratorii şi subalternii săi nu puteau acoperi acest gol. Avea un singur om apropiat sufleteşte. Pe Alain Dunois, acest dansator de mare talent, care-i era poate mai puţin şi poate mai mult decât un prieten... Şi pe Alain îl neglijase. Îl lăsase la Paris, când ar fi putut foarte bine să-l ia cu el la Constantinopole. Nepoţii săi, Raymond şi Benjamin, nu fuseseră în stare să suplinească lipsa dansatorului. Făcuse câteva experienţe triste. Acum se înapoia la Alain. Alături de el îşi va regăsi poate echilibrul.

Sosi la Paris într-o seară ploioasă, cu vânt rece, ca de toamnă. Îndată după instalarea sa la Palatul Lusignan, trimise curieri după Alain şi după toţi prietenii săi de petrecere. În concepţia lui Gerald, „prietenii de petrecere" aveau un rol restrâns, o funcţie „sanitară", dacă se poate spune aşa. În compania lor îşi permitea să se dezlănţuie fizic după comprimarea psihică pe care şi-o impunea în comportamentul său faţă de societate, faţă de opinia publică. Dictonul *Si non caste tamen caute* – „Dacă vrei să încalci principiile morale, să o faci cel puţin cu prudenţă" – îşi găsea în cazul său cea mai elocventă ilustrare. Trei zile şi trei nopţi petrecu Gerald şi cu prietenii săi în faimoasa aripă a palatului, amenajată în stil roman

pentru orgii romane. Trupa lui de balet, *au grand complet*, îşi aduse contribuţia la această saturnală.

După ce se bălăci în cel mai cinic dezmăţ, făcu o baie caldă, menită să-i purifice corpul – căci sufletul nu mai putea fi purificat – apoi dormi fără întrerupere treizeci şi şase de ore...

Gerald fu trezit din somn de soarele care inunda triumfător camera. Prin ferestrele larg deschise – din ordinul lui Lafont, care îndrăznise să încalce consemnul lăsat de patronul său – pătrundeau miresme de crini şi de trandafiri.

Gerald deschise ochii. Spre marea şi plăcuta lui surprindere, constată că aerul era mai limpede decât cristalul, că ambianţa veselă din jur îl predispunea şi pe el la o bună dispoziţie pe care n-o mai încercase de multă vreme. Odihnit, dornic de mişcare şi îmboldit de o formidabilă poftă de mâncare, dădu cuvertura la o parte şi sări jos din pat. Văzu că era gol. Când se culcase, uitase – sau poate refuzase – să-şi pună cămaşa de noapte. Trecu în faţa ferestrei şi se opri în ploaia de raze aurii, care se prelingeau pe trupul său viguros şi tânăr. Ridică mâinile spre cer şi lăsă capul uşor pe spate, aducând un suprem şi păgân omagiu soarelui.

Deodată izbucni în râs. Toată lumea era a lui. Nu-i venea să creadă că atâtea zile se lăsase pradă tristeţii şi descurajării. Elisabeth murise. Renunţase cu bună ştiinţă la binefacerile frumuseţii, ale tinereţii, ale bogăţiei... Numai un nebun putea săvârşi un asemenea gest. Şi pentru ce? Pentru o dragoste neîmpărtăşită... Ridicol! Absolut ridicol! Dacă toţi oamenii care iubesc şi nu sunt iubiţi ar face asemenea năzdrăvănii, atunci omenirea s-ar reduce la jumătate... Lucia intrase în mănăstire! De ce? Gerald îşi aminti că la petrecerile lui unele fete suportau cu voluptate asalturi mult mai numeroase. Gerald îşi dădea seama că raţionamentul său păcătuia prin cinism. În momentul acela privea totul printr-o prismă atât de personală, de trandafirie, încât nimic nu-i mai părea repulsiv.

Se delectă cu un îmbelşugat mic dejun, se bălăci o oră în bazinul de marmură cu apă caldă, îşi făcu îndelung şi atent toaleta, apoi porunci să i se înhame caii la *tilbury*. Voia să iasă la plimbare şi, dacă îi va rămâne timp, să treacă şi pe la Bancă.

Valetul său îi aducea pălăria înaltă şi mănuşile, când i se anunţă vizita principelui de Talleyrand. Gerald zâmbi. Plimbarea cu *tilbury*-ul putea să mai aştepte. Talleyrand mijlocise câteva afaceri de mare anvergură întemeietorului dinastiei Sanderland-Beauclair.

Gerald îşi primi vizitatorul în salonul albastru, o încăpere magnifică, decorată în stilul acelui *Grand Siècle* cu bogăţia lui de trofee, cu mobile grele şi somptuoase, orânduite într-o perfectă simetrie, cu statuete de bronz şi marmură semnate de Girardon şi Coysevox. Un cadru potrivit pentru un oaspete atât de preţuit.

Principele de Talleyrand intră şchiopătând. Mişcările lui de o vioiciune factice voiau să oglindească o tinereţe pe care ilustrul musafir o pierduse de multă vreme.

— Scumpul meu duce, rosti el întinzându-i mâna, încerc o adâncă şi plăcută emoţie. Când am intrat pe uşă şi te-am văzut stând în dreptul ferestrei, am avut senzaţia că mă aflu în prezenţa tatălui dumitale. Îi semeni uimitor.

Vizitatorul şi amfitrionul se aşezară în preajma unei mese pe care doi lachei orânduiseră pahare de cristal, carafe cu vin de *Oporto* şi *Malaga*, prăjituri şi fructe.

Gerald se uită cu simpatie la interlocutorul său. Nu era atât de decrepit pe cât îl înfăţişau detractorii săi. „Arată ca o biată ruină", îl descrisese deunăzi, cu o mare doză de venin, Von Goltz, ministrul Prusiei. Ducele de Wellington, care se afla de faţă, supralicitase cu dispreţ: „Aveţi dreptate. Nu mai e bun de nimic". Până şi tânărul James Gallatin, fiul ministrului Statelor Unite la Paris, îi spusese o dată: „Prinţul de Talleyrand este un intrigant fără pereche; e atât de fals încât nimeni nu mai are încredere în el".

— Tot Parisul vorbeşte despre minunatele dumitale petreceri, vorbi Talleyrand cu amabilitate. Regret că nu sunt mai tânăr. Altfel aş fi solicitat onoarea unei invitaţii.

— Vârsta este un factor relativ, *Monsieur le Prince*. Am cunoscut tineri îmbătrâniţi înainte de vreme şi vârstnici care păstrează o prodigioasă tinereţe spirituală şi fizică. Aş fi fericit să vă număraţi printre invitaţii mei permanenţi.

— Vorbele dumitale sunt pline de încurajare. Dacă nu aş şti că mi-ar fi cu neputinţă să mai uimesc societatea cu

isprăvile mele pe altarul Afroditei, nu aş ezita să răspund invitaţiei dumitale. Am să vin totuşi o dată sau de două ori, numai spre a scandaliza pe ultramoraliştii partizani ai bătrânului nostru moştenitor al tronului.

— Se vorbeşte la Tuileries despre nevinovatele mele petreceri?

— Oh, şi încă foarte mult. Fratele regelui vrea să uite că a fost odată campionul libertinilor. Acum, la bătrâneţe, vrea să-şi răscumpere păcatele tinereţii înconjurându-se de iezuiţi, de femei căzute în mania religioasă şi de nenumăraţi emuli ai lui Tartuffe. Toţi aceştia tună şi fulgeră împotriva dumitale. Nu te pândeşte însă niciun neajuns, atâta vreme cât ne bucurăm de un rege care-şi prizează tutunul numai după ce îl împrăştie pe sânii contesei de Cayla.

Principele de Talleyrand nu-şi dezmintea reputaţia de virulent adversar al regelui. Cu aceeaşi ironie îi şfichiuia şi pe rege, şi pe fratele său.

— Dar să intru în subiect, zise el. N-am venit spre a-ţi solicita o invitaţie. Am să-ţi solicit însă ceva mult mai important. Colaborarea.

Accentul căzu ostentativ pe ultimul cuvânt. Gerald păstră tăcerea. Folosea vechea lui tactică.

— Am să fiu mai explicit, continuă Talleyrand. Guvernul actual se află într-o situaţie disperată. O demisie a lui Richelieu este iminentă. În cazul retragerii sale n-ar fi exclus să fiu însărcinat cu formarea guvernului.

— Oh, minunat. Se şopteşte însă în culise că sprijiniţi actualul cabinet.

Talleyrand zâmbi fin.

— Îl sprijin, deşi sunt adversarul politicii lui Richelieu. Îl sprijin, oferindu-le luminile mele de om politic cu experienţă. Am însă grijă ca poveţele mele, aparent sincere şi dezinteresate, să îi îndrume pe un făgaş care face imposibilă o înţelegere nu numai cu palatul, dar şi cu parlamentul. Richelieu este bine intenţionat, dar are prea mulţi duşmani. Iar prietenii de felul meu sunt mai primejdioşi decât duşmanii. Se va prăbuşi. Îl plâng, dar n-am ce-i face. În ziua când voi fi însărcinat cu formarea guvernului, voi avea nevoie

de colaborarea dumitale. Te voi desemna pentru conducerea departamentului finanţelor.

Gerald înţelese brusc că Von Goltz, Wellington şi tânărul Gallatin nu se înşelaseră. Talleyrand nu putea să uite că pe vremea imperiului fusese în politică vioara întâi.

Îl exaspera umbra în care îl împinseră adversarii săi.

Uita însă că Ludovic al XVIII-lea şi fratele său erau mai hârşiţi cu rafinamentele politicii de culise decât Napoleon.

Oferta lui Talleyrand îi flata totuşi amorul propriu.

— Vă mulţumesc pentru încredere. Mă tem însă că n-am să pot corespunde. Interesele Casei pe care o reprezint îmi cer să călătoresc mult. Mi-ar fi imposibil să mă imobilizez la Paris. Afară de aceasta, sunt un cosmopolit. Un cetăţean al Europei. N-aş putea să-mi restrâng câmpul de activitate la Franţa.

Talleyrand zâmbi, ascunzându-şi abil dezamăgirea.

— Te rog totuşi să mai reflectezi.

— Sunt convins că v-aş fi de mai mult folos păstrându-mi scaunul pe care îl ocup în prezent.

Talleyrand suspină uşor.

— Poate că ai dreptate. Miniştrii de finanţe ar trebui să stea la dispoziţia dumitale. Totuşi, dirijând acest departament, ai obţine indirect controlul asupra tuturor operaţiilor de Bursă. Ceea ce nu ar fi neglijabil...

— V-aş recomanda pentru acest minister pe Amaury de Beaumont-Challais, unul dintre cei mai capabili şi apropiaţi colaboratori ai mei.

Talleyrand clătină din cap, interesat de această propunere.

— Ideea nu este rea. Cunosc capacitatea lui Challais. Te-aş fi preferat totuşi pe dumneata. Se ridică din fotoliu. Mi-ar face mare plăcere dacă m-ai vizita la Valençay. Ducesa de Dino, nepoata mea, este nerăbdătoare să te cunoască.

Gerald râse în sinea lui. Manevra lui Talleyrand voia să fie abilă. Îi aruncă o nadă. Frumuseţea, eleganţa şi fineţea spirituală a ducesei de Dino constituiau un subiect mult consemnat în saloanele Parisului. Dar Gerald mai ştia ceva. Relaţiile intime dintre unchi şi nepoată atinseseră un nivel de

notorietate ce nu putea fi ignorat. Şi Gerald nu avea de gând să împartă cu Talleyrand graţiile ducesei de Dino.

Intenţia lui de a răspunde invitaţiei principelui şi de a-şi petrece câteva zile de vacanţă la Valençay nu îşi găsi însă împlinirea. Ocupaţii multiple îl reţineau la Paris. Delegaţii săi de la Constantinopole încheiaseră un acord satisfăcător cu reprezentanţii guvernului turc. Punerea lui în practică necesita operaţii multiple şi complicate, pe care Gerald dorea să le dirijeze personal. Cabinetul francez îi solicitase un împrumut de un miliard de franci, destinat să despăgubească pe toţi foştii proprietari de bunuri confiscate în timpul Revoluţiei. Discuţiile se purtau în secret. Guvernul nu voia să se afle că plănuia să treacă prin Parlament o astfel de lege, care avea să stârnească protestele furibunde ale stângii, iar Gerald se ferea de amestecul altor financiari.

O nouă explozie la fabrica de pulbere din Cardiff, soldată cu peste o sută de morţi, îl sili să-şi abată atenţia asupra problemelor legate de securitatea muncitorilor. Sir Robert Peel Senior îl atacase de la tribuna Camerei Comunelor, iar Robert Owen şi William Cobbett dezlănţuiseră o campanie prin presă şi prin viu grai împotriva condiţiilor inumane de muncă din uzinele controlate de Casa Sunderland-Beauclair.

O scrisoare de la Georgina, sora sa vitregă, puse vârf. După o introducere demnă, în care îşi justifică procesul pe care-l deschisese în vederea obţinerii tutelei lui Raymond, Georgina îşi dezvolta argumentele în sprijinul acţiunii ei:

„Sper să-mi acorzi înţelegerea pe care mi-a refuzat-o Henry. De doi ani bat tribunalele, cerând să mi se facă dreptate, să mi se încredinţeze copiii de care am fost despărţită. Când m-am căsătorit a doua oară cu Frank Phipps, am renunţat la toate drepturile mele asupra succesiunii ce mi s-ar fi cuvenit după moartea tatei. Sunt gata să renunţ şi la drepturile copiilor mei din prima căsătorie. Nu vreau să fac din Raymond un pirat în frac. Să nu te supere comparaţia. Dar concepţiile mele despre viaţă, despre morală diferă de ale celorlalţi membri ai clanului Sunderland-Beauclair. Nu e cazul să faci aici procesul oamenilor care se închină «Viţelului de Aur». Crezul lui Raymond trebuie să fie de o simplitate

spartană: muncă cinstită, modestie, dispreţ faţă de bunurile materiale şi veneraţie pentru comorile spirituale.

Nu pot fi de acord cu modul în care Raymond şi Cynthia sunt crescuţi şi educaţi la Veneţia. Izolarea de la Palazzo Andreea îmi evocă o închisoare. Copiii mei au nevoie de aer, de lumină, de mişcare, de îndrumarea mamei lor. Nimeni nu va îndrăzni să mă acuze că nu le doresc binele. Copiii din a doua căsătorie i-am crescut şi îi cresc în frica lui Dumnezeu şi în respectul oamenilor. Nu le doresc în viaţă decât să se bucure de stima tuturor. Marile averi atrag ura oamenilor, nu dragostea lor.

Am auzit că l-ai luat pe Raymond pe lângă dumneata. Îţi mulţumesc pentru gândurile bune, căci sunt încredinţată că ai fost animat numai de asemenea gânduri. Cu toate acestea, nu mă bucur. Nu încerc să-ţi cenzurez prietenii. Nu am căderea şi nici nu şi-ar avea rostul. Societatea pe care o frecventezi şi cu care Raymond e firesc să intre în contact este alcătuită din oameni pentru care nu am nicio consideraţie. În mijlocul lor riscă să se pervertească. Şi cum la vârsta lui pericolul de contaminare e mai sporit ca niciodată, vreau cu tot dinadinsul să-l feresc.

Sper că vei da ascultare glasului unei mame îngrijorate de soarta copiilor ei. Aştept cu nerăbdare un răspuns care nădăjduiesc să fie în sensul vederilor mele."

„Primejdia pervertirii" lui Raymond îl făcu pe Gerald să râdă. Georgina îşi închipuia probabil că vlăstarul ei se afla la Sodoma şi la Gomora. Oriunde şi-ar fi îndreptat privirile, acesta nu întâlnea decât stricăciune morală. Hm! Perversiunile nu sunt apanajul exclusiv al oamenilor bogaţi.

Singurul aspect interesant al scrisorii rămânea renunţarea ei la drepturile ce s-ar fi cuvenit copiilor din prima căsătorie. Din nefericire, această ofertă nu putea fi pusă în practică. Georgina nu avea capacitate să renunţe la drepturile ce li se cuveneau de pe urma lui Adrien de Beaulieu, defunctul lor părinte.

Lui Gerald îi plăceau experienţele, mai ales când puneau în joc existenţe umane. Georgina îi solicita înţelegerea şi sprijinul. Ei bine, i le va acorda, tocmai fiindcă poziţia lui era

atât de puternică, încât nicio hotărâre judecătorească nu ar fi putut-o clinti. Chiar dacă s-ar fi găsit vreun magistrat dispus să privească în alt chip lucrurile, avocaţii Casei Sunderland-Beauclair ar fi ştiut să tărăgăneze astfel procesul, încât o soluţionare să nu intervină decât după ani şi ani de dezbateri. Gerald hotărî să adopte o atitudine contrară celei însuşite de Henry. Îl va lăsa pe Raymond să facă o vizită mamei sale. Caracterul lui Raymond era atât de bătăios, vederile lui atât de largi, setea de luptă pe tărâm politic şi social atât de devorantă, încât idealul mic-burghez al mamei sale n-ar fi putut să-l satisfacă. Raymond nu era omul căilor de mijloc. Mediocritatea îi repugna prin definiţie. Până şi virtutea lui agresivă, atât de contrară amoralităţii lui Benjamin, îl plasa pe un teren aparte. Raymond era plămădit din aluatul martirilor, al militanţilor revoluţionari, al marilor căpitani. Gerald n-ar fi putut să precizeze pe care din aceste drumuri se va angaja adolescentul. Cert rămânea un singur lucru. Cu Georgina nu se va înţelege. De ce? Caracterele amândurora erau prea tari. Două săbii nu încap într-o teacă.

Pe Cynthia n-o lăsa să plece la mama ei. Nu-i cunoştea îndeajuns firea. Fetele sunt mai uşor influenţabile decât băieţii. Georgina, cu intransigenţa ei, constituia o excepţie...

Îl chemă deci pe Raymond şi-i spuse că plecarea lui la studii, în Germania, avea să fie amânată, deoarece mama sa, Mrs. Georgina Phipps, dorea să-l vadă. În schimb, va traversa oceanul şi va petrece o lună de zile, sau chiar mai mult, la reşedinţa mamei sale de la Williamsburg. Cu acest prilej îşi va putea cunoaşte tatăl vitreg, profesor la Colegiul „William and Mary".

Potrivit aşteptărilor lui Gerald, Raymond nu se arătă entuziasmat de această iniţiativă. Educatorii săi – instruiţi de Richard Sunderland – avuseseră grijă să-i sădească în suflet o mare admiraţie pentru meritele tatălui său, contele Adrien de Beaulieu, mort în slujba şi pentru gloria Casei Sunderland-Beauclair; în acelaşi timp se străduiseră să-i stingă orice scânteie de simpatie pentru Georgina, care renunţase la părintele şi la copiii ei spre a se căsători cu fiul unui criminal. Benjamin rămase la Paris. Henry, tatăl său, nu-l chemase la

New York. Băiatul nu-i resimţea lipsa. Îl adora pe Gerald, care-i împlinea toate dorinţele. Benjamin căpătase înfăţişarea şi manierele unui tânăr răsfăţat, care-şi permitea cele mai năstruşnice fantezii. Gerald îl încuraja.

Îl forma potrivit concepţiilor lui. Benjamin avea să joace rolul unui cal troian în familia lui Henry.

* *
*

Gerald profită de trecerea prin Paris a cancelarului Metternich, care se afla în drum spre Londra, spre a oferi în cinstea sa un banchet de o strălucire fără pereche. Printre oaspeţii săi figurară cu acest prilej personaje din cele mai dispersate şi antagoniste grupuri politice şi sociale. Erau de faţă contele Sosthène de La Rochefoucauld, Mathieu de Montmorençy şi cardinalul Pacca, reprezentanţii Congregaţiei – o grupare religioasă ultrareacţionară, sprijinită din umbră de „Ordinul cavaleresc al Flamurilor", instituit de un grup de nobili dornici să pună stavilă influenţei francmasoneriei. Toţi aceştia duceau o politică făţiş ostilă guvernului cu tendinţe liberale, pe atunci la putere. Mai era prezent şi prinţul de Talleyrand, tot atât de duşmănos faţă de Congregaţie, cât şi de guvern, faţă de liberalii de care se temea, cât şi de marea nobilime pe care o dispreţuia. Chateaubriand, opozantul prin excelenţă al tuturor partidelor şi curentelor care nu-i acceptau proeminenţa, se afla de asemenea printre invitaţi. Mai erau acolo şi contele de Villèle, care uneltea răsturnarea cabinetului şi instalarea unui nou guvern prezidat de propria lui persoană, Thiers, un tânăr şi ambiţios burghez, hotărât să „doboare definitiv nobilimea putredă în favoarea burgheziei setoase de putere, ducele de Orléans, care visa să urce treptele tronului, deposedându-l de sceptru pe actualul suveran şi pe toţi urmaşii săi din ramura Bourbonilor, Royer-Collard, un mic şi obscur avocat de provincie care se făcuse sluga coroanei, spre a ieşi din anonimat, Charles Nodier, reprezentantul presei, care tămâia regimul, şi Manuel, exponentul republicanilor din Vendée. Pe lângă toţi aceştia, mareşalii Marmont, duce de Rogusa, cel care-l trădase pe fostul împărat Napoleon, Mocey duce de Congeliano, care cocheta cu Restauraţia, şi Soult, duce

de Dalmaţia, care rămăsese până la urmă credincios împăratului, reprezentau acea fantastică epopee napoleoniană pe care mulţi încercau să o uite, dar nimeni nu o putea ignora.

Toţi aceştia, monarhişti, ultraregalişti, congregaţionalişti, liberali, bonapartişti, republicani, independenţi, se priveau cu o neîncredere şi o ură pe care se străduiau să le ascundă înapoia manierelor salonarde, care ridică minciuna şi făţărnicia la rang de dogmă.

Gerald invitase şi oameni dedicaţi vieţii mondene, petrecerilor şi succeselor de alcov, acele elemente decorative indispensabile succesului unei reuniuni aristocratice. Printre aceştia, contele d'Orsay, „frumosul" conte d'Orsay, evolua măreţ şi distant, cuceritor şi spiritual, ca un zeu coborât printre muritori.

Gerald mai poftise – prin intermediul lui Alain Dunois – şi pe tânărul scriitor Honoré de Balzac, care abia îşi făcuse debutul în lumea literelor cu romanul *Falthurne*, a cărui acţiune se desfăşura în Italia, şi lucra la un roman epistolar *Sténie ou les erreurs philosophiques*. Nu uitase că tânărul Balzac colecţiona personaje, culese din viaţa reală, aşa cum alţii colecţionează tablouri sau mobile vechi. Gerald poza într-un Mecena de o factură deosebită. La reuniunile sale, oamenii de artă nu erau invitaţi după criteriul „celebrităţii", ci din considerente subiective. Trebuiau să-i fie simpatici, să-i trezească interesul şi încrederea în posibilităţile lor. Chiar dacă nu erau „lansaţi", Gerald îi trata cu aceeaşi condescendenţă, ca şi când ar fi avut de-a face cu reputaţii bine stabilite. În general, îi prefera pe tineri, fiindcă erau amuzanţi şi fără pretenţii. Vârstnicii, pedanţi şi plini de importanţă, îl enervau.

După banchet, invitaţii trecură în salonul maur spre a se delecta în compania cafelelor şi a lichiorurilor.

În mijlocul unui grup de miniştri şi diplomaţi, Metternich vorbea cu emfază:

— Moda revoluţiilor a început să treacă. În curând vor deveni tot atât de inactuale ca şi încercările celor care se mai străduiesc să apere reputaţia reginei Carolina a Angliei. Nu spun că nu vor mai fi revoluţii, dar cele care vor urma vor fi lipsite de consistenţă, vor fi asemenea ocheadelor unor

bătrâne cochete; vor fi primite cu simpatie de amatori, dar nu vor pasiona realmente decât pe tinerii scăpați din balamuc ori din școlile de corecție. Își muie buzele în cupa de șampanie pe care o ținea cu delicatețe între degetele-i osoase. Într-un interval de șase săptămâni, Sfânta Alianță a terminat cu succes două războaie și a înăbușit două revoluții. Să sperăm că revoluția grecilor izbucnită în Orient va avea același sfârșit. Este adevărat că această frământare riscă să genereze complicații fără număr. Trebuie să ne păstrăm însă calmul. În definitiv, ce contează dacă dincolo de frontierele noastre orientale trei sau patru sute de mii de inși sunt spânzurați, trași în țeapă, trecuți prin tăișul sabiei? Liniștea Europei este mai presus de toate.

Dând dovadă de o îndrăzneală pe care risca să o plătească scump, mareșalul Soult vorbea într-un grup alăturat, elogiind indirect pe fostul împărat al Franței.

— Napoleon a adus mari nenorociri acestei țări. Încercările prin care a trecut, geniul său militar și moartea sa tristă și singuratică ne impun însă respectul.

Câțiva nobili exponenți ai vechiului regim și aprigi susținători ai Restaurației încrețeau din sprâncene, gata să-l atace pe mareșal. Metternich, care auzise vorbele lui Soult și remarcase agitația din rândurile monarhiștilor, găsi cu cale să intervină.

— *Messieurs*, nu se poate să nu recunoaștem temeinicia concluziilor ducelui de Dalmația. Napoleon a fost singurul gigant plămădit de secolul al XIX-lea. Majoritatea oamenilor politici de azi sunt pigmei în comparație cu acest titan. Da, da, este greu să montezi o piesă de mare succes folosindu-te de actori mediocri.

Talleyrand se plecă la urechea lui Gerald și îi șopti:

— Îl auzi? Ipocritul! Când s-a anunțat la Schönbrunn moartea lui Napoleon, Metternich a sugerat împăratului să nu se arboreze doliul la Curte; numai ducele de Reichstadt a fost autorizat să-l poarte. Acum face paradă de mărinimie. Vorbește pentru posteritate. Să se spună mai târziu că principele Metternich a fost un adversar nobil al marelui Napoleon...

— Plec acum la Londra, continuă Metternich cu emfază, spre a cimenta legăturile de prietenie pe care Congresul de la Viena le-a stabilit între marile puteri.

— Încă o ipocrizie, şopti Talleyrand lui Gerald. Se duce la Londra spre a-şi întâlni amanta, principesa de Lieven. Profită de faptul că soţul ei, ambasadorul, a fost chemat pentru consultări la Sankt Petersburg.

— Securitatea Europei şi continuitatea dinastiilor legitime ne preocupă în primul rând, îşi susţinea Metternich în continuare vechea sa teză. Franţei îi revine un mare rol în pacificarea Europei şi în înăbuşirea elementelor revoluţionare. Să sperăm că va fi capabilă să facă faţă acestor imperative.

— Dacă nu va fi capabilă ce se va întâmpla?, puse Talleyrand o întrebare, adresată bineînţeles tot lui Gerald.

— Din nefericire, broda Metternich pe aceeaşi temă, în Franţa n-au fost sugrumate încă acele elemente subversive care urmăresc răsturnarea regimului actual şi instaurarea unui guvern revoluţionar. Asasinarea ducelui de Berry, comploturile repetate vădesc o îngăduinţă nepermisă din partea autorităţilor, aş putea să spun chiar complicitatea unor oameni politici care se intitulează liberali.

Metternich renunţase la limbajul său diplomatic. Vorbea cu o brutalitate care-i sublinia rolul preponderent în sânul Sfintei Alianţe. Cancelarul Austriei renunţa la menajamente când ataca „maşinaţiile demagogice ale pescuitorilor în apă tulbure".

Ducele de Richeliu, şeful guvernului francez, îl asculta iritat. Vorbele cancelarului Metternich echivalau cu un amestec în treburile interne ale Franţei.

— Ţările care fac parte din Sfânta Alianţă au nevoie de guvernăminte care să asigure respectarea ordinii politice existente azi în lume.

Aluziile cancelarului la politica de împăciuire dusă de cabinetul prezidat de Richelieu erau transparente. Sfânta Alianţă, care intervenise în treburile interne ale Regatului Celor Două Sicilii, ale Piemontului, ale Principatelor Germane, se pregătea oare să-şi spună cuvântul şi în politica Franţei?

Talleyrand jubila. Zilele cabinetului Richelieu erau numărate. Se uită la Gerald şi îi zâmbi semnificativ.

— Te rog să mai reflectezi la propunerea mea. Rămâne deschisă...

Şi contele de Villèle jubila. Şi el socotea că Richelieu va fi în curând nevoit să cedeze Preşedinţia Consiliului de Miniştri. Fratele regelui îi dăduse asigurări că îi va acorda tot sprijinul.

Într-alt grup, Sosthène de La Rochefoucauld ţinea un vehement discurs împotriva corupţiei morale, a degenerescenţei moravurilor:

— Avem nevoie de legi draconice care să impună autoritatea tronului şi a bisericii asupra Franţei divizate de patimi politice. Opoziţia trebuie zdrobită, principiile morale impuse cu străşnicie.

— Alt ipocrit, se adresă Talleyrand lui Gerald. Acest servil amant al favoritei regelui se erijează în apărătorul moralei. Comic, nu-i aşa? Ştii ce năzbâtie a făcut? A dat dispoziţie să fie îmbrăcate cu ipsos nudităţile statuilor de la reşedinţa sa pariziană. În felul acesta a crescut în ochii Congregaţiei şi a iezuiţilor, asigurându-şi totodată o înaltă demnitate în viitorul cabinet ministerial.

Thiers, burghezul Thiers, era numai ochi şi urechi. Ca şi Honoré de Balzac, îşi nota meticulos reacţiile tuturor oamenilor politici care participau la această reuniune. Dar nu pentru a scrie romane, ci spre a-şi cunoaşte cât mai bine viitorii prieteni şi duşmani politici.

Metternich se arătă foarte prietenos faţă de Gerald.

— În curând vom avea nevoie de serviciile dumneavoastră, *Monsieur le Duc,* îi spuse el confidenţial. Criza din Spania cere a fi rezolvată...

* *
*

Cabinetul prezidat de Richelieu îşi dădu sufletul la 12 decembrie. Atacat şi de fracţiunile de stânga, şi de cele de dreapta, ducele de Richelieu, care încercase să ducă o politică centristă, de basculă, avu surpriza neplăcută de a i se cere de către rege demisia, la insistenţele contelui d'Artois, moştenitorul prezumtiv al tronului, care cu şaisprezece luni înainte îl implorase să accepte a forma guvernul.

Îndurerat de trădarea acestuia, i se înfăţişă în audienţă.

— Alteţă regală, am acceptat să constitui cabinetul numai după ce mi-aţi acordat princiarul dumneavoastră cuvânt de onoare că mă veţi susţine dacă voi fi atacat.

— Aţi dat cuvintelor mele o semnificaţie prea precisă, *Monsieur le Duc*, replică fratele regelui, fără să se tulbure.

Deziluzionat, Richelieu îşi vesti prietenii că se va retrage definitiv din politică. Spre deosebire de contele d'Artois, îşi respectă cuvântul, cu atât mai vârtos cu cât o răceală zdravănă îl culcă la pat şi îl expedie în mormânt la scurt timp după demisie. Se zvoni că ducele ar fi fost otrăvit, deoarece ştia prea multe. Adevărul nu avea să fie cunoscut niciodată.

O deziluzie mai mare decât a premierului demisionar o încercă Talleyrand, care se văzu iarăşi înşelat în speranţele sale. Contele de Villèle fu însărcinat cu formarea guvernului. Alegerea aceasta sfărâma şi visurile lui Chateaubriand, care sperase – ca şi Talleyrand – să devină prim-ministru. Ca o primă de consolare, i se oferi ambasada de la Londra. Chateaubriand o acceptă, în aşteptarea unei lovituri mai fructuoase.

Gerald se bucură că nu pusese preţ pe oferta lui Talleyrand de a face parte din guvernul prezidat de acesta.

— Sunt mai înţelept decât el, ceea ce ar trebui să mă încânte, sau principele a început să se ramolească, şi în acest caz meritele mele scad la zero.

Noul cabinet, cu tendinţă netă spre dreapta, cuprindea atât reprezentanţi ai înaltei nobilimi – ducele de Clermont – Tonnerre la marină, vicontele de Montmorençy la afacerile externe, ducele de Doudeauville la poştă, marchizul de Lauriston, ministru al casei regale – cât şi reprezentanţi ai burgheziei – Peyronnet, avocat din Bordeaux, ministru al sigiliului privat, Corbière, de asemenea avocat, ministru de interne. Spre a-i atrage pe bonapartişti, Villèle plasă la departamentul războiului pe mareşalul Victor, ridicat de Napoleon la rangul de duce de Bellune.

Prima grijă a lui Doudeauville – a cărui situaţie materială era din cele mai modeste – fu să văduvească de mobile, de covoare, de tablouri şi chiar de o masă de biliard reşedinţa

rezervată directorului poştelor şi să strămute toate aceste obiecte în palatul său, aflat într-o stare de jalnică paragină. Gestul lui stârni nu numai aspre comentarii, dar şi dezaprobarea colegilor săi. Într-o zi, Corbière, ministru de interne, aflându-se în audienţă de lucru la rege, îşi scoase din buzunar tabachera şi o batistă cu carouri şi le aşeză distrat pe biroul acestuia. Suveranul, uluit de grava încălcare a etichetei, îi atrase atenţia că era pe punctul de a-şi goli buzunarele.

Corbière îi răspunse foarte apropo:

— Sire, e mai bine aşa, decât să mi le umplu în vreme ce mă aflu în slujba Majestăţii Voastre...

Toate acestea se întâmplau în preziua unui mare eveniment monden, care puse în fierbere ceea ce se numea *le tout Paris*. *Madame* de Cayla lansase invitaţii pentru un bal pe care avea să-l ofere într-o superbă vilă, construită pentru ea din ordinul regelui, pe fostul amplasament al castelului de la Saint-Ouen. Şi Gerald Sunderland duce de Lusignan-Valois, primi o invitaţie, însoţită de o scrisoare a contesei de Cayla, care-l asigura că va fi unul dintre cei mai preţuiţi oaspeţi şi că la această reuniune se vor discuta chestiuni care-l vor interesa cu deosebire...

* *
*

Pentru Benjamin, „miracolul Sunderland" se repeta zi de zi, oră de oră, revelându-se cu o forţă mereu nouă, asemenea fenomenului care face ca în fiecare primăvară florile îmbobocite să explodeze îmbătate de sevă, deschizându-şi petalele ca nişte braţe spre cer, spre soare, cuprinzând în cupele înmiresmate lumină, invitând fluturii şi albinele să benchetuiască, îndestulându-se cu polen – praf de aur vegetal.

Benjamin prinsese a percepe lumea exterioară, cu toate fenomenele ei, la o vârstă relativ fragedă, când fiinţele umane, asemenea florilor îmbobocite, se deschid îmbătate de viaţă, căutându-şi instinctiv un rost, repetând automat gesturi ancestrale, potrivit unei educaţii transmise prin ereditate din generaţie în generaţie. Benjamin deschisese ochii asupra unei lumi sordide, bestializate de incultură şi mizerie, de eforturi

istovitoare şi deznădejdi, de pofte şi visuri neîmplinite, de suferinţe şi bigotism. În casa modestă a familiei Terrill şi mai târziu în coliba infectă în care-i izgonise sărăcia înţelesese că viaţa se reduce la frig, la foame, la bătăi, la spaime de tot felul. Frică de câini, frică de străini, frică de colectorul de chirii, frică de preoţii cerniţi ca nişte corbi, frică de întuneric; frică, frică, frică... Apoi vijelia existenţei îl târâse ca pe o frunză ruptă, din lumea primitivă aciuată în mahalalele oraşului Cardiff, în promiscuitatea mahalalelor londoneze. La vârsta adolescenţei, când cristalizările sunt rapide, când posibilităţile de înţelegere cresc, când mediul înconjurător îşi lasă adânc amprenta în caracterele care încep a-şi căpăta forma definitivă, Benjamin cunoscuse tot ce poate fi mai josnic şi mai pervers în apucăturile omeneşti. Iar când fusese pe punctul de a se scufunda în mocirlă, intervenise „miracolul Sunderland". Benjamin Terrill, vagabondul, se transformase în vlăstarul unei dinastii puternice şi temute în lumea întreagă.

„Miracolul Sunderland"...

Benjamin, care-şi pierduse odată cu numele de Terill şi veşmintele de vagabond, nu-şi pierduse amintirile şi nici amprentele pe care vremurile vitregi i le săpaseră în suflet. Orbit de splendoarea lumii în care era chemat să evolueze, nu putea uita nici foamea, nici mizeria şi nici promiscuitatea.

„Miracolul Sunderland"...

Benjamin trăia acest miracol ori de câte ori se trezea în patul său cu cearşafuri de mătase, ori de câte ori se bălăcea în piscina de marmură cu apă caldă, vegheat de valeţi care aşteptau să-l usuce cu imense şi pufoase prosoape, apoi să-l maseze spre a-i activa sângele şi pofta de mâncare. Ori de câte ori Benjamin îşi îmbrăca unul din zecile de costume înşiruite în dulapuri bogat ornamentate, ori de câte ori se aşeza la masa lungă, împodobită cu cristale, flori şi sfeşnice de aur, ori de câte ori se urca în trăsura capitonată cu satin, ori de câte ori era salutat cu respect de şiruri de slugi şi ori de câte ori era tratat de la egal la egal de prinţişori şi de tot felul de vlăstare ducale, Benjamin încerca revelaţia „miracolului Sunderland".

Capacitatea lui de a se mira, de a admira şi de a se admira nu se tocea prin repetare, ci câştiga în intensitate.

Când Benjamin îşi îmbrăcă fracul negru, spre a se prezenta la balul contesei de Cayla în compania unchiului său Gerald, şi odată toaleta terminată, se privi în oglinda care-i glorifica înfăţişarea, încercă un fior de satisfacţie, de plenitudine lăuntrică. Îl încânta frumuseţea lui prodigioasă, pusă în valoare de costumul negru, de o aristocratică sobrietate. Gerald decretase portul fracului negru. Şi Benjamin, care-şi adula unchiul, îl asculta orbeşte. Ca şi nobilii spanioli din vremea lui Filip al II-lea, Gerald hotărâse să se îmbrace în negru, spre a se deosebi de pseudoeleganţii care arborau costume extravagant colorate.

Când Benjamin coborî în holul palatului Lusignan, unde avea întâlnire cu unchiul său şi se văzu iarăşi în oglinzile imense care tapetau încăperile, încercă un simţământ de voluptate. Era un fel de narcisism exacerbat de zdrenţele purtate în trecut, dar care nici atunci nu-i putuseră umbri frumuseţea.

Gerald îl găsi admirându-şi naiv imaginea. Zâmbi. Îl amuza prospeţimea simţămintelor acestui adolescent. Lafont, care îl cunoscuse pe Richard Sunderland în epoca lui de maximă strălucire fizică, declarase într-o zi lui Gerald că Benjamin îşi depăşea bunicul.

— *Master* Benjamin ar fi un interpret ideal al foarte tânărului amant din Verona. Nu-l vedeţi în postura lui Romeo, petrecându-şi tandru braţul pe după mijlocul Julietei?

Suita lui Gerald era alcătuită din verii săi, vicontele de Clisson şi marchizul d'Ambroise, la care se adăugau Benjamin, contele Alfred d'Orsay, Lafont şi Lefèvre, primul secretar. Cu excepţia lui Lafont, toţi erau tineri, decorativi. Benjamin se singulariza printr-o timiditate, neîndemânatic ascunsă în dosul unei poze degajate, care, prin însăşi artificialitatea ei, îl făcea mai vulnerabil, mai simpatic decât ceilalţi tineri plini de propria lor importanţă. Viaţa le servise totul pe tavă de argint. Părinţii lor traversaseră cu greu vârtejul revoluţiei. Unii îşi plecaseră capul sub cuţitul ghilotinei. Când copiii lor deschiseseră ochii asupra lumii, apele începuseră să se limpezească. Imperialul stăpân al Franţei întindea o mână prietenească vechii nobilimi legitimiste, pe care voia să o

contopească treptat cu nobilimea creată de el pe câmpul de onoare. Agonia Franței Imperiale nu le tulburase existența. Adăpostiți între zidurile castelelor, nu le ajungea la ureche decât zvonul bătăliilor, al convulsiilor politice care aveau să pregătească restaurația Bourbonilor. Succesul ultraregaliștilor consolidase treptele pe care acești tineri aveau să le urce spre vârful piramidei.

Printr-un fantastic joc de împrejurări, Benjamin, nepotul minerului din Cardiff, se vedea plasat pe același plan cu acești favoriți ai sorții. După moartea tatălui său, titlul de marchiz de Beauclair îi va reveni odată cu titlul de șef al celei mai puternice dinastii financiare pe care o cunoscuse vreodată omenirea.

„Miracolul Sunderland"...

Când grupul lui Gerald pătrunse în pavilionul de la Saint-Ouen, luminat de sute de candelabre, girandole, lampadare și lampioane venețiene, Benjamin simți aproape tangibil privirile care convergeau asupra sa. Era atât de emoționat, încât nu mai distingea lumea din jur decât sub forma unui neîntrerupt front de chipuri, toalete sclipitoare, decorații, uniforme, învăluite toate într-un fel de ceață trandafirie.

Era conștient de eleganța sa, de fracul tăiat impecabil, de pantalonul extrem de strâmt, a cărui modă o lansase contele d'Artois. „Nu port un pantalon în care pot să intru", spunea acesta cu umor.

Madame de Cayla, gazda, îi întâmpină într-un salon împodobit cu imense jerbe de flori. Deasupra căminului trona portretul rubicondului suveran al Franței, care de acolo de sus arunca priviri binevoitoare asupra tuturor acelora care-i omagiau favorita.

— Permiteți-mi, *Madame*, să vă prezint pe nepotul meu, Benjamin Henry Sunderland-Beauclair, auzi Benjamin glasul adânc și calm al lui Gerald.

Se plecă asupra unei mâini albe, acoperită de inele.

— Fermecător tânăr, nu-i așa *ma chère princesse?*, se adresă ea cu cochetărie unei doamne din preajmă.

Uitase că avea treizeci și șapte de ani, că era favorita regelui și că amantul ei, *Monsieur* de la Rochefoucauld, se afla în apropiere.

— *Monsieur le Duc,* se adresă contesa lui Gerald, sper să fiţi unul dintre oaspeţii frecvenţi ai acestui pavilion. Să-l aduceţi şi pe nepotul dumneavoastră. Va fi primit cu toată plăcerea.

Grupul lui Gerald trecu apoi în revistă saloanele arhipline. Toată elita legitimistă din *faubourg* Saint-Germain răspunsese la invitaţia favoritei regale. Nobilii vârstnici îşi aminteau cu melancolie de *Madame* du Barry. Regăseau atmosfera de la Versailles. S-ar fi zis că Revoluţia şi Imperiul n-ar fi existat. Că peste „coşmarul" acelei epoci se întinsese un pod care făcea legătura între trecut şi prezent, asigurând continuitatea vechiului regim.

Benjamin auzea vag foşnetul conversaţiilor din care ţâşneau uneori fraze desluşite ori hohote în râs.

— Gerald mi-a făcut portretul, scumpele mele. Îmi spunea că a găsit în mine cel mai perfect model.

— Şi cât l-ai plătit, iubito?

— Ce anume, portretul sau complimentul?, se auzi alt glas, pufnind în râs.

— *Lady* Blessington nu se mai poate lipsi de frumosul d'Orsay. Blessington acceptă situaţia cu seninătate.

— Triunghiul este cea mai amuzantă figură geometrică, draga mea. Chiar şi în viaţa de familie...

— Se spune că Byron va pleca în Grecia să lupte. Ce idee bizară...

— Situaţia politică din Spania se înrăutăţeşte pe zi ce trece, Excelenţă. Europa va trebui să intervină...

— Ce înţelegeţi prin Europa, principe?

— Sfânta Alianţă, fireşte...

— Nu te-am mai văzut de secole, scumpa mea Angélique.

— Draga mea, am preocupări serioase. Urmăresc şedinţele Camerei Deputaţilor. Ieri am întâlnit în tribună pe principesa de la Trémoille, pe contesa de Flahaut, pe principesa Bagration şi pe micuţa de Broglie...

— Aţi auzit, conte, ultimele veşti din Sankt Petersburg? Ţarul a ordonat interzicerea lojilor masonice.

— Splendid. Aceeaşi măsură ar trebui luată şi la noi.

— Bietul Richelieu! Bine că a murit. Numai aşa a putut să scape de asiduităţile reginei Suediei...

— Ieri, la Notre-Dame, l-am ascultat pe Dupré. Ce voce, ce timbru!...

— Am dansat polca până în zori. Şi performanţa aceasta o repet de o săptămână, noapte de noapte. Mă înnebunesc după polca...

— Puységur îşi vopseşte părul, genele şi sprâncenele. Nu vrea să îmbătrânească...

— Cântăreţii noştri? Să nu mai vorbim de ei. Dacă n-ar fi balerinele... Nu mă mai duc la Operă ca să „ascult" picioarele lui Fanny Bias.

— Montalivet a dat faliment. L-a ruinat nevastă-sa...

— Am cumpărat un Rubens...

— Micuţa d'Avranches s-a măritat cu sexagenarul milionar Jollivet.

— Nu mă mir. De multă vreme colecţionează antichităţi...

— Cine e tânărul acela fermecător care-l acompaniază pe Lusignan?

— Benjamin Sunderland. Nu-l cunoşti? Am să ţi-l prezint. Dacă te ispiteşte, cucereşte-l cât mai repede. Mâine are să fie o asemenea îmbulzeală la uşa camerei sale de culcare, încât n-ai să mai poţi pătrunde...

— Benjamin Sunderland! Nepotul lui Richard Sunderland, marchiz de Beauclaire.

— Ha, ha, ha, un american cu titlu de marchiz...

— Louise, iată pe tânărul Benjamin de care vorbeşte tot Parisul.

— Se spune că s-a născut într-un grajd.

— De ce eşti răutăcios, Charles? Şi micul Iisus s-a născut într-un staul...

Benjamin auzea toate acestea şi multe altele. Auzea şi acordurile orchestrei care executa valsuri, galopuri, scoţiene, auzea şi râsetele armonioase ale contelui d'Orsay, şi gângurelile câtorva fete care încercau să-i atragă atenţia, şi replicile spirituale, dar foarte înţepătoare, ale lui Gerald...

Cât îl invidia pe Gerald pentru dezinvoltura şi calmul său! În tavernele din Shoreditch şi din Bethanal Green s-ar fi simţit mai în largul său. Şi acolo provoca dorinţe. Se lăsa cumpărat,

nu numai din nevoie de bani, ci şi dintr-un fel de milă faţă de patimile oamenilor. Femei bestializate de alcool şi mizerie, care dominau cu vocea lor spartă şi autoritară tumultul din cârciumi, se îmblânzeau în prezenţa lui. Îi cerşeau o privire, un zâmbet. Bărbaţii îl priveau cu simţăminte mai complexe. Dorinţe tulburi, ostilitate, regrete pentru tinereţea pierdută, rareori indiferenţă. Lumea aceea depravată din mahalale îi părea lui Benjamin mai curată decât nobilimea rafinată.

Un bătrân maiestuos, cu pieptul încărcat de decoraţii, vorbea cu Gerald pe un ton care voia să fie cât mai convingător.

— Am fi fericiţi dacă aţi accepta să intraţi în rândurile Congregaţiei. Scopurile noastre înalte...

— Iertaţi-mă, *Monsieur le Marquis*, sunt un ateu convins.

— Nu vă condamn. Şi Voltaire a fost ateu. Înainte de a-şi da sfârşitul, şi-a recunoscut însă greşeala şi a acceptat sfânta împărtăşanie.

— *Monsieur le Marquis*, poate că am să-i urmez pilda, în preajma sfârşitului.

— Congregaţia este cel mai puternic suport al Coroanei.

— Respect Coroana, *Monsieur le Marquis*, dar nu fac politică. Rostul meu e să făuresc arme.

Bătrânul maiestuos se înclină.

— Sper să vă răzgândiţi. Locul unui Lusignan-Valois este alături de cei ce apără tronul. Vreţi să se creadă contrariul?

Ameninţarea era uşor deghizată.

— *Monsieur le Marquis*, îmi permit să fiu unicul meu arbitru, rosti Gerald rece. Mă iertaţi, sunt aşteptat.

Lăsă pe bătrân plantat în mijlocul salonului.

Dinspre sala de bal apăru ministrul afacerilor externe, însoţit de un bărbat necunoscut, în uniformă de general rus.

— *Monsieur le Duc*, se adresă ministrul lui Gerald, îmi permiteţi să vă prezint pe principele Wolgonsky, trimisul personal al Maiestăţii Sale Imperiale Ţarul Alexandru. Principele are de îndeplinit o misiune importantă la Tuileries. Faţă de dumneavoastră nu avem secrete.

Wolgonsky strânse mâna lui Gerald. Era un bărbat înalt, voinic, cu o ţinută mândră, aristocratică. Ochii uşor bridaţi

trădau existența câtorva picături de sânge mongol. Cordonul ordinului militar „Sfântul Gheorghe" îi bara pieptul.

— *Monsieur le Duc,* vă cunosc din auzite. Stroganov, ambasadorul nostru la Constantinopole, îmi sugerase să călătoresc în compania dumneavoastră până la București. Vă amintiți?

Gerald se înclină.

— Deplâng împrejurările potrivnice care m-au împiedicat să mă bucur de o companie atât de aleasă.

— Regretul a fost al meu. Olga, fiica mea, ținea să vă cunoască. A impresionat-o profund gestul sultanului, care a făcut „mea culpa", trimițându-vă pe tavă capul unui ienicer. „Omul care a reușit să se impună Padișahului trebuie să fie înzestrat cu însușiri extraordinare", îmi spunea ea. Da, da, aveți în fiica mea o admiratoare. Uite-o! Am s-o chem. Olga!, o strigă el.

O fată foarte tânără, zglobie și gălăgioasă ca un canar, traversa salonul anturată de un grup de ofițeri tineri, în uniforme încărcate cu zorzoane. Purta o rochie albă, de voal, mănuși lungi, albe, și o centură lată de aur, incrustată cu rubine. Tot cu rubine era împodobită și diadema așezată semeț pe frunte. Părul blond era orânduit într-o coafură foarte sofisticată. Fără să fie frumoasă, după canoanele clasice, avea un farmec irezistibil, datorită ochilor migdalați scăpărători de veselie, nasului cârn și obraznic, gurii admirabil subliniate de buze cărnoase, voluptuos arcuite. Bărbia mică și voluntară avea o gropiță delicioasă. Gropițe îi răsăreau și în obraji.

Gerald o plăcu din primul moment. O compară cu Lucia. Cele două fete păreau să întruchipeze una răsăritul, cealaltă apusul unei familii. Vitalitatea, exuberanța Olgăi contrastau cu dulceața și amărăciunea Luciei.

— Dumneavoastră sunteți deci fenomenalul Gerald Sunderland, îi întinse ea mâna râzând. Credeam că arătați mai fioros și... ceva mai bătrân.

— V-am dezamăgit, principesă?

— Deloc.

Zâmbetul ei îl cuceri și pe Benjamin. Orchestra atacă un vals. Unul din ofițeri se înclină în fața fetei.

— Mi-aţi făgăduit valsul acesta.

— Mă iertaţi, se adresă ea lui Gerald.

Acceptă braţul ofiţerului şi se îndreptă spre sala de bal.

Gerald resimţi întreruperea.

— *Monsieur le Duc*, i se adresă Wolgonsky, mâine urma să vă solicit o întrevedere. Sunt bucuros că am avut ocazia să vă întâlnesc azi. Am însărcinarea să vă prezint condoleanţe pentru dispariţia prematură a regretatului dumneavoastră frate din partea Maiestăţii Sale Imperiale Ţarul Alexandru şi din partea Alteţei Sale Imperiale Marele Duce Nicolae.

Gerald se înclină adânc.

— Sunt recunoscător Maiestăţii Sale Imperiale şi Alteţei Sale.

— Totodată, continuă Wolgonsky, vă rog să primiţi şi condoleanţele mele.

Gerald se înclină iarăşi.

— Vă mulţumesc.

— Maiestatea Sa Imperială regretă împrejurările care v-au împiedicat să faceţi o vizită la Sankt Petersburg, aşa cum rămăsese, de altfel, hotărât. Mi-a ordonat să vă reînnoiesc invitaţia sa.

— Dorinţa Maiestăţii Sale Imperiale este pentru mine un ordin. Voi fi fericit să mă prezint în audienţă Maiestăţii Sale. Şi aceasta cât mai curând. În altă ordine de idei, îmi permit să vă poftesc împreună cu fiica dumneavoastră la o recepţie pe care o voi oferi în cinstea celui mai agreabil trimis extraordinar al Rusiei Imperiale.

Wolgonsky acceptă şi invitaţia, şi complimentul. Se despărţiră întrecându-se în ploconeli şi zâmbete. Gerald se întoarse spre Lafont.

— Rusia este un obiectiv pe care-l studiez de multă vreme. Ţara aceasta, care a înmormântat ambiţiile lui Napoleon, va contribui hotărâtor la înălţarea Casei noastre. Te rog să-mi întocmeşti, împreună cu Clinton, un raport cuprinzător asupra bogăţiilor solului şi subsolului rusesc, precum şi un tablou al situaţiei economice şi financiare a Rusiei. Cu referiri speciale la industria grea şi de armament. Eh, Benjamin, în curând va trebui să-ţi strângi bagajele. Plecăm la Sfântul Petersburg.

Făcându-şi anevoie loc prin mulţime, nunţiul papal se apropie de Gerald. Avea să-i transmită un mesaj din partea cardinalului de Gregorio, fiul lui Carlos al III-lea al Spaniei.

În vreme ce Gerad şi nunţiul papal se retrăgeau în intrândul unei ferestre, spre a discuta fără a fi deranjaţi, Benjamin rămase să se plimbe singur prin saloane. Nu cunoştea pe nimeni! Nu se ataşă de grupul verilor lui Gerald fiindcă nu voia să fie inoportun. Ştia că snobii din *faubourg* Saint-Germain strâmbau din nas când îl întâlneau întâmplător. Nu-i iertau „bădărăneasca" ascendenţă maternă.

Bău o cupă de şampanie şi încă una. Alcoolul îl dispuse, risipindu-i-se în parte complexul de inferioritate. Uşor ameţit, trecu într-o seră cu plante exotice, adăpostită într-o imensă încăpere de sticlă. Se aşeză pe o banchetă, plasată după un paravan de filodendroni. Auzi fâşâitul unei rochii de mătase. O femeie suplă, care-şi machiase abil nu numai obrazul, dar şi vârsta, trecu prin apropierea lui. Îşi făcea vânt cu batista, împrăştiind un parfum puternic, foarte excitant. Îl zări pe Benjamin, îl măsură pe sub genele bogate, savant arcuite, apoi se aşeză ca din întâmplare pe banchetă, alături de el. Diamante îi împodobeau pieptul opulent şi braţele. Irizaţiile unei broşe incrustate cu briliante i se proiectau în jerbe minuscule pe bărbie.

Benjamin înţelese imediat că femeia aceasta îl dorea, că ar fi dat orice să-l aibă. Nu o plăcea. Dar numai faptul că era râvnit cu atâta însetare făcu să-i circule mai repede sângele în vine. Şi femeia cu diamantele îi intuise tulburarea. Întredeschisese buzele şi îl privea zâmbind imperceptibil. Benjamin încerca să-şi stăvilească respiraţia, care se precipita trădându-i emoţia.

Lafont se ivi după un boschet de magnolii. Dintr-o singură privire cuprinse scena cu toate implicaţiile ei. Benjamin avu impresia penibilă că Lafont îi citise gândurile şi frământarea. Femeia cu diamante îşi muşcă iritată buzele. Lafont ezită o clipă, apoi socoti că era mai înţelept să întrerupă acest început de aventură.

— *Monsieur* de Lusignan vă roagă să poftiţi la masa sa. Doreşte să vă prezinte cardinalului Pacca...

Benjamin se ridică de pe banchetă. Tâmplele îi zvâcneau: se înroşise ca un şcolar prins în greşeală.

— Vă urmez, *Monsieur* Lafont.

Femeia cu diamante rămase singură. Era atât de furioasă, încât îi venea să plângă. Individul acela cu mutră de cioclu îi zădărnicea o noapte de dragoste. Episodul acesta avea totuşi şi un aspect plăcut. Deşi trecuse de cincizeci de ani, era încă în stare să trezească dorinţe. Tânărul acesta superb fusese pur şi simplu înnebunit de prezenţa ei. Ah, viaţa era încă frumoasă. Va încerca să-l reîntâlnească. Să-l subjuge. De ce nu? Merita să-şi dea osteneala. Tânărul acesta reprezenta cea mai frumoasă aventură la care năzuise ea vreodată. Da, da, viaţa era încă frumoasă.

* *
*

Gerald nu se înşelase. Raymond se simţea străin în cea de-a doua familie a mamei lui. Bunicul său Richard avusese grijă să-l îndoctrineze în spiritul respectului faţă de memoria tatălui său, prodigiosul Adrien de Beaulieu, şi pe de altă parte să-i sădească în suflet neîncrederea şi dispreţul faţă de mama sa, Georgina. Paradoxal pentru străini, dar foarte bine cugetat în raport cu interesele dinastiei Sunderland-Beauclair, Richard, creatorul dinastiei, îşi admirase ginerele şi îşi urâse fiica. Nu putuse ierta gestul Georginei, care se măritase cu un dascăl oarecare, în ciuda interdicţiei paterne. Richard Sunderland fusese un autocrat în sânul familiei sale. În sensul vederilor lui îl crescuse şi pe fiul lui Adrien.

La Williamsburg, Raymond se înăbuşea. Nu-l supără interiorul modest al locuinţei mamei sale. Oamenii născuţi în bogăţie resimt mai puţin pierderea luxului decât parveniţii, care, după o copilărie nevoiaşă, au ajuns pe culmile belşugului.

Georgina îi părea bigotă şi excesiv de austeră. Încercările ei de a recâştiga afecţiunea lui Raymond se dovediră zadarnice. Raymond nu era potrivnic unei acomodări cu noua familie a mamei lui. Nu găsise însă elemente de sudură.

Frank Phipps, tatăl său vitreg, îl irita cu calmul său exasperant. Aerul protector, îngăduitor, cu care-şi privea fiul vitreg,

mentalitatea lui strâmtă, de dascăl la un colegiu de provincie, preocupările-i mărunte legate de existenţa zilnică, de cursuri, de studenţi, de educarea propriilor săi copii îl enervau pe Raymond la culme. Ajunsese să dorească fierbinte scurtarea şederii sale la Williamsburg.

Îl plictiseau şi fraţii lui, începând cu Horace, care sărise de şaptesprezece ani, şi terminând cu George, care împlinise abia şapte. Horace nu era decât un copil din flori, legitimat în ultimul moment de Beaulieu, care-şi asumase o paternitate dubioasă spre a salva onoarea Georginei şi liniştea dinastiei Sunderland-Beauclair, fapte bine cunoscute de Raymond. Tânărul acesta adoptase un aer de superioritate, datorită poate împrejurării că era student. Raymond era doar cu un an mai mic decât Horace, o diferenţă de vârstă neglijabilă. Ostilitatea pe care Raymond i-o arătase din primul moment se accentuase treptat, luând proporţiile unui război surd, dar nu mai puţin înverşunat decât războaiele deschise.

Ceilalţi copii, Helen – zece ani, Grace – opt ani şi George – şase ani, păreau nişte fiinţe insipide, gălăgioase şi urâte ca nişte maimuţe. Evident, Raymond avea idei preconcepute. I se părea că Georgina îi arăta mai puţină afecţiune decât fraţilor săi vitregi şi că Phipps Senior urmărea să-l deposedeze de averea ce i se cuvenea, în favoarea propriei lui progenituri. Temerile lui Raymond nu se întemeiau pe considerente egoiste. Pentru el banii nu reprezentau un instrument pus în slujba propriilor sale interese, ci un mijloc de luptă pe care avea de gând să-l folosească împotriva tiranilor. Convingerile lui politice şi umanitare nu erau bine conturate. Bardolino se pricepuse să-i trezească simpatia pentru italienii asupriţi şi să-i trezească ura faţă de Austria în general şi de Metternich în special. La Constantinopole, Raymond avusese revelaţia universalităţii luptei între împilaţi şi împilători. La Bucureşti şi la Paris, observase aceleaşi frământări. Oamenii erau alţii, dar setea de libertate şi manifestările ei îmbrăcau forme comune. Îi căzuseră în mâini tot felul de ziare şi de broşuri care glorificau revoluţia. La o vârstă la care majoritatea adolescenţilor caută în cărţi şi în dicţionare noţiuni şi cunoştinţe care să le reveleze misterele sexualităţii, Raymond se cufunda în lectura tomurilor de istorie

veche şi modernă, înflăcărându-se ori de câte ori întâlnea figuri de eroi: Spartacus, Tiberius şi Caius Gracchus, Cola di Rienzi, Etienne Marcel, Koseiuszko, Horia, Cloşca şi Crişan, Camille Desmoulins şi mulţi alţii, pe urmele cărora visa să păşească spre a salva omenirea de tirani. Evident, cercetările lui vădeau lipsă de metodă, iar concluziile sale erau confuze şi contradictorii. Pe Cromwell şi pe Robespierre îi admirase atâta vreme cât luptaseră pentru răsturnarea absolutismului regal, dar îi condamnase din clipa în care aceştia folosiseră aceleaşi mijloace brutale spre a-şi consolida puterea. Raymond visa o lume utopică, un paradis terestru, imposibil de realizat în pragul secolului al XIX-lea.

Frank Phipps, sincer impresionat de concepţiile şi preocupările fiului său vitreg, încercase să-l antreneze în discuţii serioase. Raymond se plasa instinctiv pe poziţii antagoniste. Phipps era mâhnit de atitudinea băiatului.

— Mă contrazice numai de dragul contradicţiei, se plânse într-o zi Georginei. E încăpăţânat şi ostil prin definiţie familiei lui.

Georgina îi luase apărarea.

— Încearcă să-l înţelegi. În anii critici ai creşterii, a fost lipsit de dragostea unei mame, de îndrumarea fermă, dar afectuoasă a unui tată. În privinţa aceasta am partea mea de vină. După moartea lui Adrien nu trebuia să renunţ cu atâta uşurinţă la copiii mei din prima căsătorie.

Phipps o privi cu reproş.

— Mă faci să mă simt vinovat de această situaţie. Ai renunţat la copiii tăi ca să te poţi mărita cu mine.

— Să nu dramatizăm lucrurile, Frank. Şi Horace era tot copilul meu. Te-am ales pe tine şi pe Horace, pentru că tata m-a pus în faţa unei alternative categorice. Ştiam că împotriva voinţei lui era imposibil să lupţi. Poate că ar fi trebuit să reacţionez. Deşi, dacă reflectez mai bine, îmi dau retrospectiv seama de inutilitatea unei astfel de lupte. Nu încerc să mă scuz. Intransigenţa tatii m-a făcut să ajung la acest impas. Raymond s-a înstrăinat de mine. Şi nu-l condamn. Cynthia cred că nici nu-şi mai aminteşte de mine. Mă întreb dacă mai ştie că exist. Acum trebuie să aibă doisprezece ani. O adevărată domnişoară. Dragul meu Frank, îmi plătesc greşelile.

— Încep să am mustrări de conştiinţă, Georgina.

— De ce? E firesc ca Raymond să nu ne iubească. Aşa a fost educat de noi. Atâta vreme cât tata şi mai târziu Henry ridicau obstacole între mine şi copiii mei, îmi făceam iluzia că aş putea să lupt. Gerald a fost mai abil. Mi l-a trimis pe Raymond. Îmi cunoştea băiatul şi ştia că afecţiunea lui faţă de mine murise. Mai ştia că toate încercările mele de a-l recâştiga se vor izbi de un zid de indiferenţă. Mă întreb dacă mai e cazul să mă apropii de Cynthia. Gerald m-a învins cu propriile mele arme.

— Omul acesta e diabolic.

Georgina zâmbi trist.

— Trebuie să recunosc. Este un om tare. Ca şi tata, ca şi Raymond, ca şi mine. Raymond are caracterul meu. Sunt mândră de aceasta. Dar pentru noi, Raymond este definitiv pierdut. Îi voi urmări de departe viaţa, activitatea, ascensiunea şi poate prăbuşirea. Am presimţiri triste, Frank.

— Şi procesul?

— Am să renunţ la el. Este inutil să obţin prin mijloace legale autoritatea asupra unor copii care – sufleteşte – nu mai sunt ai mei.

Frank o mângâie pe obraz.

— Nu fi tristă, Georgina. Ai o nouă familie. Un soţ care te adoră şi patru copii care te divinizează. Nu ţi-e de ajuns?

Georgina suspină.

— Nu. Să nu te supere sinceritatea, Frank. Am încercat deunăzi să stau de vorbă cu Raymond. De la om la om. Să-l fac să înţeleagă anumite lucruri. Să-i explic purtarea mea din trecut... A fost zadarnic. Mă privea cu o răceală care mă îngheţa. Nu rostea niciun cuvânt. La un moment dat, graiul a încetat să mă mai servească. Voiam să vorbesc, dar vorbele mi se încleştau de limbă. În noaptea aceea am plâns ca o disperată. Ştiam că pierdusem definitiv partida.

— Să mai încercăm, Georgina. Poate îl conving să se înscrie la colegiul nostru. În felul acesta îl vei păstra lângă tine.

— Inutil, Frank. Raymond vrea să studieze în Germania, la Heidelberg. L-a convins Gerald. Omul acesta are o influenţă puternică asupra lui. O influenţă care mă înspăimântă.

— De data aceasta tu dramatizezi, Georgina. Într-o zi Raymond are să-şi dea seama că eşti singura fiinţă pe care se poate bizui. Atunci se va întoarce la tine.

— Vrei să mă încurajezi, Frank?

— Nu. Vorbesc din experienţă. Nu uita să sunt pedagog.

— Să sperăm că nu te înşeli, rosti ea cu tristeţe.

La Williamsburg, Raymond se simţea ca un tigru în cuşcă. I se vorbise mult despre America, despre imensele ei întinderi şi resurse, despre societatea americană geloasă pe drepturile şi libertăţile ei. Pentru Raymond, această lume se reducea la două localităţi: Newport, punctul de debarcare, şi Williamsburg, oraşul de reşedinţă al familiei Phipps. Georgina şi soţul ei, deşi doriseră să-i facă şederea în Statele Unite cât mai plăcută, nu avuseseră posibilităţile materiale să-l plimbe pe Raymond mai departe de Richmond, localitate situată la circa treizeci de mile de Williamsburg. Şi plimbarea aceasta se redusese la o scurtă vizită, de câteva ore, în care timp Phipps îşi rezolvase nişte treburi în legătură cu colegiul. În tovărăşia lui Horace, Raymond făcuse câteva excursii prin împrejurimile Williamsburgului, care nu-i lăsaseră o impresie deosebită. Oraşul nu se deosebea de alte localităţi similare din Anglia. Aceleaşi case de cărămidă roşie sau de lemn vopsit în alb, aceleaşi străzi strâmte, umbrite de copaci bătrâni, aceleaşi prăvălii modeste, dar curate, aceleaşi biserici cu turnuri învăluite în iederă. Horace şi tatăl său îi arătaseră cu mândrie Colegiul William and Mary, operă arhitectonică a lui Sir Christopher Wren, creatorul Catedralei Sfântul Paul din Londra, palatul fostului guvernator britanic al coloniei, cu ferestre înalte, albe şi cu ziduri de cărămidă aparentă, casa profesorului Wythe, în care fusese încartiruit generalul Washington înaintea asedierii oraşului Yorktown, teatrul Levingston, primul teatru din Statele Unite, Capitoliul Colonial, cu sala curţii de justiţie, unde fusese judecat şi condamnat la moarte celebrul pirat Blackbeard, biserica parohială Bruton, în care se rugaseră Thomas Jefferson, James Monroe şi alţi oameni de seamă.

Frank Phipps găsea accente patetice când vorbea despre Williamsburg, capitala Virginiei, centrul politic, cultural şi monden al Americii coloniale. Phipps, deşi era un încercat

pedagog, săvârşise o greşeală. Lui Raymond, care venise în America dornic să cunoască o lume în dezvoltare, îi arătă un oraş în plină decadenţă, cu privirile îndreptate spre un trecut strălucit, care nu avea să se mai întoarcă.

Raymond nu primi cu entuziasm propunerea de a se înscrie la Colegiul William and Mary. Heidelbergul făcea să vibreze mai intens coardele sale sufleteşti. Germania romantică, oraşele ei medievale, Rinul cu legendele lui îl atrăgeau mai mult decât Williamsburgul.

Şi Georgina săvârşise o greşeală. Raymond sosise în Statele Unite cu o lădiţă îndesată cu monede de aur. Gerald ţinuse ca nepotul său să aibă la dispoziţie ample mijloace financiare. Georgina pretinsese însă ca, atâta vreme cât Raymond va locui la ea, să nu se atingă de aceşti bani. Dacă băiatul ar fi avut posibilitatea să umble, să vadă alte oraşe, alte peisaje, alte perspective, poate că Williamsburgul nu i-ar fi părut atât de plictisitor. L-ar fi socotit un popas între două călătorii.

După cvasisihăstria de la Veneţia, Raymond se deprinsese, graţie unchiului său, să străbată Europa în lung şi în lat. Viena, Constantinopole, Bucureşti, Palermo, Roma, Paris reprezentau etapele unui intinerar fabulos, pe gustul unui adolescent setos de mişcare, de aventură. La Williamsburg găsea o atmosferă lâncedă, de contemplaţie, propice meditaţiilor şi speculaţiilor filozofice asupra nimicniciei omeneşti. O ambianţă în dezacord cu aspiraţiile şi dinamismul lui Raymond.

Către începutul lui aprilie, Raymond trimise o scrisoare unchiului său Henry, la New York, prin care-l ruga să-i înlesnească înapoierea în Europa. Abia după ce expedie scrisoarea împărtăşi mamei sale hotărârea pe care o luase. Ocolise o încuviinţare pe care nu găsise cu cale să o ceară. O pusese în faţa faptului împlinit.

Phipps primi vestea cu uşurare. Băiatul acesta ciudat nu numai că îl nedumerea, dar începuse chiar să-l şi obosească. Se mai temea ca Raymond să nu aibă o influenţă nefastă asupra lui Horace, care până atunci se arătase un fiu supus şi înţelegător.

Într-o duminică de dimineaţă, pe când întreaga familie Phipps se pregătea să plece la biserică, o prăfuită trăsură

de călătorie, cu blazonul familiei Sunderland-Beauclair, se opri la scară. Copiii profesorului Phipps, crescuţi în atmosfera molcomă, mic-burgheză a căminului patern, se uitau cu mirare la cei patru cai albi, care nechezau, scormonind cu copitele ţărâna, la vizitiul cu joben şi la lacheii în colbuite livrele albastre. Din trăsură descinse Lewis Farnley, unul dintre secretarii lui Henry Sunderland. Era purtătorul unei scrisori a patronului său, care îl poftea pe Raymond la New York şi îi sugera totodată o călătorie prin Statele Unite. Henry nu se mai temea de ascendentul pe care Georgina l-ar fi putut câştiga asupra fiului său. Agenţii de la Williamsburg îl informaseră asupra evoluţiei raporturilor dintre Raymond şi ceilalţi membri ai familiei Phipps.

Fără să mai ceară încuviinţarea mamei sale, Raymond îşi strânse la repezeală bagajele. În vreme ce servitorii îi duceau cuferele la trăsură, îşi luă rămas-bun de la profesorul Phipps şi de la copii, apoi, uşurat, porni la drum.

Pentru Georgina, vizita lui Raymond la Williamsburg se încheiase cu un fiasco. Tatăl ei, Richard, putea să aibă satisfacţia postumă că hotărârea lui de a expulza pe Georgina din sânul familiei Sunderland rămăsese în picioare.

Curând după plecarea lui Raymond din Williamsburg, vremea se strică brusc. Nori de furtună se fugăreau pe cer. Ploaia se pornea vijelioasă şi dura, cu intensitate variabilă, ore de-a rândul. Raymond străbătu târguri şi oraşe pe care ploaia le urâţea ori le ascundea vederii, aşa cum o voaletă ascunde vederii obrazul unei femei.

Sosi la New York într-o dimineaţă ploioasă, neobişnuit de rece pentru un sfârşit de primăvară. În vreme ce traversa cu bacul apele mohorâte, biciuite de ploaie ale fluviului Hudson, se străduia să desluşească, prin torenţii ce se revărsau din văzduhul cenuşiu, contururile insulei Manhattan. Pe măsură ce bacul se apropia de chei, siluetele nu prea înalte ale caselor de pe promontoriul sudic al insulei prindeau să se reliefeze ca dinţii unui ferăstrău pe fundalul întunecat al cerului. Peisajul trist nu era lipsit de o oarecare măreţie.

Raymond făcea cunoştinţă cu oraşul New York în condiţii vitrege.

Sosi la Sunderland House aproape de ora prânzului. Clădirea, văzută prin draperiile de ploaie, avea un aspect lugubru. Henry, care se înapoiase de la bancă, îşi primi nepotul în cabinetul său de lucru. „Şeful dinastiei" făcu lui Raymond o impresie detestabilă. Când vorbea, Henry duhnea a vin, ca şi când întregul organism i-ar fi fost îmbibat de alcool. În dimineaţa aceea era aproape lucid. Nu băuse decât un pahar cu whisky, de dimineaţă, după micul dejun, fiindcă dorise să facă o impresie favorabilă nepotului său. Din nefericire pentru el, de la o vreme cele mai mici cantităţi de alcool îl dezechilibrau. Persoanele din anturajul său erau conştiente de acest lucru.

La prânz îl aşeză pe Raymond în dreapta sa. Prin băiat, onora personalitatea părintelui defunct, a acelui minunat Adrien de Beaulieu, căruia Georgina i-l preferase pe obscurul Frank Phipps. Ciudate mai sunt criteriile de apreciere ale femeilor, reflecta Henry adeseori.

Şi Susan Sunderland se comportă cu bunăvoinţă faţă de Raymond. Senatorul Ralph Forbes, care se afla de faţă, schimbă câteva cuvinte franţuzeşti cu tânărul oaspete. Voia să-şi etaleze cultura.

Mai erau la masă şi Babs cu soţul ei, David Forbes. Raymond rămase uluit de frumuseţea tinerei femei. Erau apropiaţi de vârstă. Babs împlinise nouăsprezece ani, iar el – şaptesprezece. Babs îi arătă multă prietenie. Pe chipul ei plutea o expresie de tristeţe, care o maturiza înainte de vreme. Nici David nu era în apele lui, stătea încruntat, cu nasul în farfurie. În tot timpul prânzului nu schimbă un cuvânt cu ceilalţi convivi.

Copiii lui Henry, cu excepţia lui Warren, erau prea mici spre a se face remarcaţi. Warren însă, deşi nu împlinise decât nouă ani, avea înfăţişare de om vârstnic. Ochii lui rotunzi şi ficşi, ca de caracatiţă, stăteau aţintiţi asupra lui Raymond, care încercă în mai multe rânduri un involuntar simţământ de repulsie. Warren mesteca rar, ca o rumegătoare, astfel încât rămânea întotdeauna ultimul când se schimbau farfuriile.

Ploaia, cerul plumburiu care silise pe servitori să aprindă lumânările, comportarea convivilor contribuiau să creeze o

atmosferă apăsătoare, puţin prielnică activării poftei de mâncare. Raymond abia se atinse de multiplele feluri de mâncare, excelent preparate...

Henry îi propuse să-şi prelungească şederea la New York. Ca şi Frank Phipps, îi sugeră să-şi continue studiile superioare în Statele Unite, la colegiul Princeton. Raymond îşi dădea seama că unchiul său îi vorbea din politeţe şi că preocupările lui erau altele.

În timpul prânzului se bău numai şampanie. După desert, Raymond se retrase în apartamentul rezervat lui. I se atribuise o suită de încăperi decorate în stil paladian. Picturile murale erau executate de Kent, care desenase şi mobilierul, vădind o puternică influenţă italienească. Fiindcă nu-i era somn, începu să parcurgă un roman, *Camille, sau portretul unei tinere*, de *Madame* d'Arblay, găsit pe noptieră. Amorul dintre Camille şi Edgar Mandelbert prilejuia autoarei pasaje de un sentimentalism siropos. Raymond aruncă plictisit cartea. Dornic de o literatură mai serioasă, coborî în bibliotecă. Tomurile magnific legate vădeau prin conţinutul lor un eclectism care-l nedumeri. Literatură, ştiinţă, economie politică, artă, ediţii de lux erau orânduite după format şi jocuri de culori, iar nu pe probleme, cum ar fi fost natural. Volumele, impecabil întreţinute, nu păreau să fi fost manipulate. Constatarea aceasta îl făcu să aibă o părere foarte proastă despre locatarii casei.

Seara, cina se desfăşură în aceeaşi atmosferă de înmormântare. Henry bău ceva mai mult. Vorbea împleticit şi adeseori îşi întrerupea frazele, rămânând cu privirea pierdută în gol. Susan îl readucea la realitate:

— Termină, dragă, ce ai început.

Henry se smulgea din amorţire.

— Da, da. Unde-am rămas?

Ceilalţi membri ai familiei păreau să se fi deprins cu aceste repetate lapsusuri. Numai Babs îl privea eu o nedeghizată compătimire.

După cină trecură în salon. În timp ce li se serveau cu ceremonial cafele şi lichioruri, apăru primul secretar Bert Lawson, care aducea lui Henry buletinul informativ al Casei Sunderland din Europa, sosit chiar în seara aceea.

Uitând să mai ceară îngăduința celor de față, Henry începu să-l frunzărească. Înainte vreme, îl citea cu mult interes. Interesul acesta începuse treptat să scadă. După ce Gerald preluase în mod practic conducerea Casei Sunderland, Henry căzuse într-un fel de letargie, care se accentua odată cu trecerea timpului. Se întâmpla uneori ca anumite pasaje din buletin să-l trezească din starea lui de indiferență. Fulgera atunci împotriva lui Gerald, pe care-l acuza de megalomanie, inconștiență sau pur și simplu de prostie.

Un astfel de pasaj îl făcu și de data aceasta să se aprindă ca un foc de paie.

— Poftim, exclamă el lovind cu dosul palmei peste Buletinul așezat pe genunchi, poftim, altă inepție. Ascultați pe ce cheltuiește Gerald banii!

Aparent se adresa tuturor celor de față. În realitate, vorbele erau destinate numai socrului său, senatorul.

— Departamentul cercetărilor a pus în studiu o serie de invenții propuse de diverși autori, citi Henry cu voce tare. Menționăm pe cele a căror reușită ar fi susceptibilă nu numai să revoluționeze știința și tehnica, dar să permită Casei noastre a câștiga un mare avans asupra tuturor întreprinderilor concurente.

1) Rachete, adică proiectile autopropulsate, încărcate cu explozibile, care pot fi trimise la distanțe mari, împotriva inamicului. Se știe că rachetele au fost folosite încă din secolul al XIV-lea, dar că progresele realizate de artilerie pe câmpul de bătaie au determinat o renunțare temporară la rachete. Perfecționarea și folosirea lor în 1806, cu ocazia bombardării orașului Bouligne, au readus în atenția specialiștilor această armă. Actualmente departamentul nostru de cercetări caută să lichideze impreciziile traiectoriei rachetelor, care nu-și ating decât rareori ținta, și să înlăture pericolul de explozii premature în aer sau pe sol.

2) Trăsuri aeriene mai grele decât aerul, plecând de la planoarele imaginate și construite de George Cayley în 1803, care n-au dat însă rezultatele scontate, deoarece nu s-a putut crea un motor îndeajuns de ușor spre a le propulsa. Cercetările noastre ne îndrituiesc a aștepta rezultatele practice în domeniu.

3) Locomotiva cu aburi prevăzută cu trei osii, care permite o aderenţă sporită prin cuplajul roţilor datorită unor biele exterioare. Inventator Timothy Hackworth. Tot în acest câmp de activitate, Marc Seguin lucrează la un cazan tubular, care va permite tracţiunii cu vapori o dezvoltare rapidă.

4) Perfecţiunea lămpii cu arc descoperită de Humphry Davy în 1813.

5) Încercări de a obţine pietre preţioase pe cale artificială, cu ajutorul unor cuptoare lucrând la temperaturi foarte înalte.

6) Trăsuri submarine, prin perfecţionarea navei submarine Nautilus a americanului Robert Fulton, prezentată de acesta directorului Republicii Franceze şi mai târziu fostului împărat Napoleon, pe care nu a reuşit să-l intereseze. Subliniem importanţa unei astfel de nave în cadrul războaielor pe mări...

Henry îşi întrerupse lectura. Îl sufoca indignarea.

— Când te gândeşti că toate cercetările acestea sterile necesită mii, zeci de mii de dolari, care ar putea fi folosiţi în alte domenii.

— Progresul implică sacrificii, rosti cu înţelepciune senatorul Forbes.

— Foarte bine, dar sacrificiile să le facă alţii, iar noi să achiziţionăm invenţiile puse la punct, zise Henry cu energie.

— Ce te faci dacă le achiziţionează altul înaintea ta? De ce să cumperi un brevet cu bani grei, când poţi să-ţi faci din inventatori nişte salariaţi fără pretenţii, cum ar fi de pildă contabilii sau... curierii?, replică senatorul Forbes.

Henry pufni furios.

— Auzi! Trăsuri mai grele decât aerul! Numai un cretin îşi poate închipui construcţia unor astfel de drăcovenii. Gerald cheltuieşte bani pentru aceste elucubraţii. Va trebui să fac ordine în treburile acestea.

„Te hrăneşti cu iluzii!", fu Susan ispitită să spună. Dar se abţinu. Ştia că nu se putea discuta cu soţul ei când se afla în starea asta de beţie incipientă.

Majordomul anunţă vizita senatorului Underhill, a soţiei şi a fiicei lor.

— Ce mai vor şi ăştia?, bolborosi Henry.

— Să intre, să intre!, se întoarse Susan spre majordom.

Mrs. Underhill era prietena ei cea mai bună.

Raymond îl văzu pe senatorul Underhill făcându-şi aferat intrarea. Pe burta-i rotundă zăngăneau brelocuri şi un gros lanţ de aur. Mrs. Underhill, mai cazonă şi mai smochinită ca niciodată, păşea marţial în urma soţului ei. În coadă venea Miss. Underhill, timidă, îmbujorată la faţă, păşind uşor şi săltat ca o păsărică.

— Nenorocire!, exclamă vizitatorul oprindu-se în mijlocul camerei şi ştergându-şi sudoarea de pe frunte cu o batistă mare cât un prosop.

— Ce s-a întâmplat?, sări Susan în picioare.

— Friguri galbene!, rosti Underhill cu importanţă. Ne pândeşte o nouă epidemie. Primul caz a fost semnalat în Rector Street. Ceva mai jos de Trinity Church.

Senatorul Forbes zâmbi încrezător.

— Abia au trecut trei ani de când ne-a bântuit o astfel de molimă. Au şi acestea o periodicitate...

Nou-veniţii se aşezară pe scaune.

— Frigurile galbene nu ţin seamă de periodicităţi, zise Underhill. Vin şi pleacă după cum le e pofta. Bolnavului în chestie i s-a îngălbenit pielea, albul ochilor, are greţuri, vomită negru, delirează...

— Să nu fie un caz de gălbinare clasică, zise Henry calm.

— Ce gălbinare!, exclamă iarăşi Underhill. Am vorbit cu şeful spitalului. Nu există îndoială.

— Noi plecăm la ţară, zise Mrs. Underhill, făcându-şi vânt cu un evantai chinezesc.

— Frumoasă piesă evantaiul dumneavoastră, zise Henry, spre a da altă întorsătură discuţiei.

— L-am cumpărat acum o săptămână de la prăvălia lui Liu-Min-Ciu. A primit nişte lucruri minunate de la Canton, zise Mrs. Underhill, încântată că i se făcuse un compliment.

— Îl aveţi din China?, exclamă Babs, prefăcându-se înspăimântată. Atenţie! Să nu fie infectat de molimă.

Mrs. Underhill scăpă un ţipăt ascuţit, ca şi când ar fi zărit un şoarece. Aruncă evantaiul, care ateriză din întâmplare pe genunchii lui David. David sări de pe scaun ca şi când l-ar

fi muşcat un şarpe. Îşi scutură cu palma pantalonul în locul atins de evantai, apoi aruncă o privire furioasă spre Mrs. Underhill.

— Rockwell, se adresă el majordomului, ia evantaiul acesta de aici şi zvârle-l la gunoi.

Majordomul rosti imperturbabil:

— Am înţeles, *Sir*. Îndată, *Sir*.

Susan Forbes se uită cu mustrare la Babs, care stârnise toată comedia.

Rockwell apăru cu o tavă şi cu un cleşte de sobă. Luă cu cleştele evantaiul, care încremenise pe covor, în mijlocul odăii, îl aşeză pe tavă, apoi ieşi demn.

— Vă rog să mă iertaţi, zise Mrs. Underhill. Emoţia...

— Nu-i nimic, scumpa mea, replică Susan. Nu-i nimic. Dacă se confirmă molima, plecăm şi noi la ţară. Ce părere ai de Williamsburg, Henry?

— N-am nicio părere. Tu hotărăşti. Tot vine vara...

— Dacă-ţi face plăcere, poţi să ne însoţeşti în Virginia, vorbi Susan lui Raymond. Cred că are să-ţi placă domeniul nostru de la Bermuda Hundred.

— Sunt convins că are să-mi placă, replică Raymond politicos. Spre regretul meu, trebuie să mă înapoiez în Europa. Mă aşteaptă unchiul Gerald.

Era bucuros de această binecuvântată molimă, care-i îngăduia să părăsească Statele Unite. Nu s-ar mai fi întors la Williamsburg pentru nimic în lume.

— Te aşteaptă Gerald, hm?, mormăi Henry brusc indispus. Se pare că îţi iubeşti mult unchiul, adăugă el. Voi da poruncă să ţi se rezerve o cabină pe prima navă care pleacă spre Europa.

Raymond se înroşi până în vârful urechilor...

* *
*

Senatorul Underhill nu dăduse o alarmă falsă. Într-o cameră de hotel din cartierul portului, un marinar fu găsit în comă. Diagnosticul: friguri galbene. Un negustor de haine vechi, din Rector Street, acuză dureri de cap cumplite, fiori de frig, greţuri, vărsături. După un examen medical sumar,

doctorii dădură același verdict. Friguri galbene. O prostituată cu renume, Susie „Roșcovana", se prăbuși pe stradă în vreme ce-și târguia farmecele cu un client. Un pastor leșină pe când oficia slujba religioasă. Un agent de poliție, o măturătoare, un chelner și un actor de music-hall prezentau aceleași simptome ca Susie și ca negustorul de haine vechi. Cazurile de îmbolnăvire se înmulțeau. Starea majorității pacienților se înrăutățea rapid. Primul deznodământ fatal fu urmat de altele.

Epidemia, ascunsă la început marelui public, prinse în curând a-și face cunoscută prezența și profanilor. Internări masive în spitale, cortegii mortuare dese pe străzile orașului, măsuri profilactice: fumigații, izolări, vizite sanitare din casă în casă.

Primele comunicate oficiale nu făcură decât să confirme zvonurile. Biciuiți de instinctul de conservare, oamenii intrară în panică.

Locuitorii New Yorkului începură să-l părăsească. Teatrele își închideau porțile. La prăvălii obloanele rămâneau definitiv trase. În port se luau măsuri de carantină. Grupuri întregi de case, în care se semnalau cazuri de îmbolnăvire, erau izolate cu garduri ridicate în grabă.

La răscrucile străzilor ardeau focuri care împrăștiau un fum negru, înecăcios, destinat să purifice atmosfera de miasmele bolii.

La Sunderland House se făceau febrile pregătiri de călătorie. În prima ei fază, molima nu-l înspăimântase pe Henry. Nu era aceasta prima epidemie care bântuia orașul. Când mortalitatea atinse cifre ce variau între 150 și 200 de cazuri zilnic, șeful dinastiei socoti că temeritatea nu-și mai avea rostul și că o plecare la țară se impunea de urgență.

În preziua plecării, căzu însă ca un trăsnet hotărârea lui Babs de a rămâne la New York.

— Nu mă urnesc de aici. Dacă mi-e scris să mor de friguri galbene, pot să înconjor pământul, că boala tot are să mă ajungă din urmă.

Susan exclamă furioasă:

— Fata asta e nebună!

Henry se uită descumpănit la Babs. Nu încercă să-i schimbe gândul, fiindcă ştia că ar fi fost inutil.

Senatorul aruncă în joc cele mai convingătoare argumente. Zadarnic.

— Lăsaţi-o în pace!, urlă David, scos din fire. Orice i-aţi spune, va face tot ce vrea. Eu mă dezinteresez.

Ieşi din cameră, trântind uşa. Clocotea de furie. Porni năuc pe străzi.

Se întunecase. Prin oraşul pustiit nu mai circulau decât pisici şi câini famelici, părăsiţi de stăpânii care fugiseră la ţară. Înnebuniţi de foame, scotoceau prin gunoaiele peste care nu se mai aruncaseră resturi proaspete de multe zile. Uneori, câinii se încăierau, rostogolindu-se pe caldarâm, lăsând urme de sânge şi smocuri de păr, învinsul era sfâşiat şi mâncat de semenii săi. Pisicile, cocoţate pe garduri sau pe glafuri de ferestre, se uitau la bătălia de jos, miorlăind lugubru.

Casele erau cufundate în întuneric. David avea impresia că umblă printr-o imensă necropolă. Ferestrele unei cârciumi erau luminate. Se auzeau până în stradă strigăte, cântece, chiote de veselie. Numai cârciumile şi cioclii mai făceau dever în acea vreme. Oamenii beau pe întrecute, ca să-şi uite rudele răpuse de boală, afacerile stagnate, spectrul ruinei care-i pândea pe toţi.

David fu ispitit să intre în local, dar îi veni o idee mai bună. Stabilimentul Rositei Montez. Rosita, poreclită „Argint Viu", datorită talentului cu care-şi mlădia corpul în braţele admiratorilor, deschisese la New York un local dedicat amorului venal. Hetairele, foarte tinere şi foarte drăguţe, aduse din întreg cuprinsul ţării, deşi scump tarifate, atrăgeau o clientelă aleasă, pentru care banul nu reprezenta mare lucru. Rosita „Argint Viu" era setoasă de arginţi. Deşi mai mult de jumătate din populaţia oraşului se refugiase la ţară, Rosita nu se clintise din stabilimentul ei. Juca o carte mare. Fiindcă mai toate celelalte stabilimente similare se goliseră de pensionare din pricina molimei, ea realiza beneficii uriaşe. Bărbaţii obligaţi de ocupaţiile lor să rămână în oraş îşi făcuseră din localul ei un punct obligat de trecere. Rosita se pricepuse să-şi păstreze „fetele" dublându-le cota tarifară şi îngăduindu-le şi câştiguri marginale, imposibile în vremuri normale.

David era un client prețuit. Renumit pentru dărnicia lui – consuma numai șampanie și răsplătea prodig talentele variate ale „fetelor" – era primit de Rosita cu exuberante exclamații ori de câte ori fantezia îl mâna spre pensionarele ei. Când se afla la New York, David lăsa rareori să treacă o seară fără a face o vizită Rositei.

Și de data aceasta Rosita îl conduse la măsuța lui preferată, din holul cel mare al casei, și acolo, în lumina tamisată a lămpilor cu abajururi trandafirii, îi oferi fotoliul cel mai adânc.

— Șampanie, nu-i așa?, susură ea mângâindu-l pe ceafă.

— Ca de obicei, replică David posomorât.

— Pe cine să-ți trimit, pe Fifi sau pe Lola?

— Nu știu. Să mă mai gândesc. În noaptea asta sunt întors pe dos.

— Te înveselim noi, scumpule. Să cânte muzica!, strigă Rosita ridicând mâna.

Trei inși cu obraz arămiu – mexicani sau portoricani, intrați prin contrabandă în Statele Unite – prinseră să ciupească corzile chitarelor, însoțindu-le cu vorbe spaniole cântate nostalgic și sentimental.

Un chefliu din alt capăt al încăperii chiui cu foc. Plescăia din degete, ca din castaniete, și încerca să se ridice în picioare spre a schița un fandango.

O sticlă de șampanie, două cupe și o farfurioară cu alune sărate apărură pe măsuța lui David.

— Încă două sticle!, porunci el chelnerului, un bătrânior chel și burtos ca un satir scos din uz. Și multă gheață. Vreau să beau.

Rosita îi umplu paharul. Își turnă și ea unul. David o privi zâmbind.

— Știu că n-ai s-o bei; ai să profiți de neatenția mea ca să o verși în frapieră. Plătesc o sticlă supliment pe care să o golești singură în camera ta.

— În camera mea nu sunt niciodată singură, îi surâse promițător

— În seara asta n-am să te tulbur, rânji el acru.

Rosita ridică din umeri.

— Cum vrei. N-am ajuns încă să solicit bărbații. Goli paharul și îl puse pe masă.

— Ai văzut?, reluă ea. Nu l-am vărsat în frapieră.

Râse, apoi plecă legănându-şi profesional şoldurile. Rămas singur, David bău două pahare pe nerăsuflate.

Supărarea şi zăpuşeala îi sporiseră setea. Încăperea se umplea treptat de clienţi. Siluetele lor vag conturate în lumina roşiatică erau încadrate de decolteurile generoase ale „fetelor".

Numai David era singur. Venise spre a-şi uita necazurile în braţele unei femei. Acum însă dorea să fie lăsat în pace. Atacă a doua sticlă. Prodigios efect avea şi şampania, reflectă el. Oblojea rănile sufleteşti, alina durerile lăuntrice, izgonea amărăciunile şi înviora setea de viaţă. Ajunsese să-l înţeleagă pe cumnatul său. „Bietul de tine, Henry! Babs ne-a nenorocit pe amândoi. Da, da! Pe amândoi. Într-o vreme te-am urât, Henry! Te-am urât, deşi ar fi trebuit să te compătimesc."

Îşi mai turnă un pahar. Mintea îi plutea într-o ceaţă aurie. Aurie ca şi şampania din cupă. Aurie ca şi părul lui Babs. Se încruntă! Iarăşi Babs! Femeia aceasta îl chinuia cu sadism rafinat. Nici Torquemada, marele inchizitor, n-ar fi imaginat cazne mai cumplite...

Înapoia sa, David auzi un glas bărbătesc:

— Pe cine văd? Pe David Forbes însuşi! Pe bunul meu prieten David Forbes!

David se răsuci pe scaun. Glasul bărbatului era uşor ironic. În picioare, în stânga sa stătea James Kent, tipul care îndrăznise să-i ofere lui Babs un rubin în formă de inimă. Temerar dar de nuntă. Pe atunci David se supărase, mai ales din cauza faptului că Babs avusese neobrăzarea să primească darul.

James Kent îl privea în jos. Ochii lui scăpărau maliţios. Sau se înşela David?

— Îmi dai voie să iau loc la masa dumitale, Forbes?

David reflectă profund, dar cu oarecare încetineală, datorată alcoolului. Să-l repeadă? De ce? Odinioară îl urâse pe Kent, aşa cum îl urâse şi pe Henry. Pe când Kent nu trecuse încă prin furcile caudine orânduite de Babs. I-ar trebui şi lui o lecţie. David ştia că James Kent era îndrăgostit de Babs. Sau că fusese îndrăgostit. Poate că între timp iubirea se mai tocise.

— Poftim!, făcu el un gest ospitalier. Ia un scaun.

Kent era foarte bine îmbrăcat. Stofă fină, jabouri de dantelă scumpă, butoni şi nasturi de perle. Eleganţa lui păstra însă o notă

de parvenitism. James Kent n-a reuşit să se spele cu totul de bălegarul în care se morfoliseră moşii şi strămoşii săi, gândi David.

— Cum îţi merg afacerile?, îl întrebă el, după ce îi umplu cu şampanie paharul golit de Rosita.

— Bine. Foarte bine. Ridică paharul. În cinstea dumitale, Forbes.

— Şi a dumitale, Kent, replică David. Cu ce ocazie pe aici?

Kent râse.

— Pentru un burlac e firesc să frecventez asemenea spelunci. Dacă locul meu este aici, nu se poate spune acelaşi lucru despre dumneata, Forbes.

— Ce vrei să spui cu asta?, se încruntă Forbes bănuitor. Îmi faci morală?

— Sunt cam certat cu morala, Forbes. Am vrut să spun altceva. Dacă aş fi soţul lui Babs, pentru mine n-ar mai exista altă femeie pe lume.

— Când m-am însurat, aşa am crezut şi eu, suspină David. De atunci am avut timpul să mă trezesc din visuri.

Kent îl privi cu simpatie.

— Te înţeleg. Ca şi trandafirii, căsniciile au spini. Spinii sunt tributul parfumului.

David izbi cu palma în tăblia mesei.

— Dacă te-ai alege numai cu spinii trandafirilor, fără să te bucuri de parfum, ce-ai face?

Kent îl privi lung.

— Depinde. Dacă mi s-ar refuza parfumul, aş aştepta. Timpul ar lucra pentru mine. Dacă altcineva s-ar bucura de parfum...

David îl întrerupse aspru:

— Faci vreo aluzie, Kent?

Plantatorul afectă un aer naiv.

— Aluzie? Mi-ai pus o întrebare în legătură cu parfumul. O întrebare teoretică. Şi eu ţi-am răspuns în acelaşi fel. Sau ai făcut dumneata vreo aluzie? Crede-mă, Forbes, nu mă simt vinovat cu nimic.

David îşi trecu mâna prin păr.

— Uneori nu mai ştiu nici eu ce spun. Mai cu seamă când mi se urcă şampania la cap. Rosita!, strigă el. Trimite-o aici

pe Lola. Să vină şi Fifi. Pentru prietenul meu, James Kent. Este dornic de un parfum ales...

Kent se uită gânditor la interlocutorul său. Vorbele lui nu erau lipsite de semnificaţie. Alcoolul îl făcuse să vorbească mai mult decât ar fi trebuit. Cine se bucura de parfumul lui Babs? Unchiul ei Henry? Sau altcineva? Iar dacă exista acest altcineva, de ce n-ar încerca să-l identifice?

* *
*

Pe John Street, în Manhattanul de Jos, locuia o negresă bătrână şi grasă, pe nume Chloe, care după-amiaza vindea flori, iar dimineaţa făcea curăţenie prin birourile avocaţilor din cartier. Chloe, ca şi Babs, refuzase să părăsească oraşul odată cu şuvoaiele de newyorkezi care-şi căutau refugiu în afara oraşului. Rămăsese să ţină de grijă căţeilor, pisicilor, canarilor şi papagalilor părăsiţi prin apartamente sau pe străzi de stăpânii lor. Sfârşitul epidemiei avea să o găsească în mijlocul micuţelor vietăţi, cărora le asigurase hrana şi îngrijirea. Proprietarii animalelor aveau să-şi manifeste recunoştinţa, angajând serviciile unui renumit pictor care să o imortalizeze pe Chloe în mijlocul măruntelor patrupede şi păsările salvate de la moarte.

Spre deosebire de Chloe, Babs nu rămase la New York până la stingerea molimei. Într-o noapte, după plecarea lui Henry şi a familiei sale la Williamsburg, dispăru de acasă. În noaptea aceea, David Forbes, soţul ei, care hotărâse să nu o lase singură în oraşul lovit de frigurile galbene, se afla la stabilimentul Rositei „Argint Viu".

* *
*

Nici Raymond nu asistă la zvârcolirile oraşului lovit de molimă. Se îmbarcase pe ultima navă care părăsise portul înainte de a se institui carantina. După o călătorie de douăzeci de zile, complicată de furtuni violente, debarcă la Nantes. Când puse piciorul pe pământul Franţei, îşi făcu semnul crucii, mulţumind Proniei că îl scăpase de Lumea Nouă...

Capitolul 15

Raymond era îndrăgostit de Paris. Îi plăceau cheiurile Senei, cu franjurile lor de copaci ce-şi oglindeau ramurile în apele molcome, şlepurile care alunecau cu tăcută încetineală pe sub poduri; străzile înguste şi întortocheate, cu case înalte şi triste, jumulite de tencuială; caldarâmul bolovănos pe care ploaia aşternea înveliş strălucitor; uliţele în pantă repede, din Montmartre; cârciumile calde şi primitoare, care îşi proiectează pe timp de noapte luminile pe treptele de piatră de la intrare; flaşnetele cu melopeele lor melancolice; feeria de culori a parcurilor după ploaie; palele de fum şi de nori care plutesc deasupra oraşului asemenea unor fantastici dragoni înaripaţi; acoperişurile Parisului văzute de pe înălţimile lui Butte Chaumont; chipurile năstruşnice desenate cu creta de copii pe zidurile întunecate; frunzele veştede măturate pe alei de vânturile toamnei; pictorii aşezaţi la colţ de stradă în faţa pânzelor care căpătau viaţă sub trăsăturile penelurilor; vechiturile nostalgice expuse în vitrinele prăvăliilor cu antichităţi...

Pe Raymond nu-l impresionau palatele, catedralele, monumentele grandioase, ci aspectele aparent insignifiante, acele mărunte frânturi de viaţă şi de bucurie care creează adevărata poezie a unui oraş.

Intră în capitală pe înserat. Palatul Luvru îşi contura silueta pe cerul învăpăiat de ultimele pâlpâiri ale soarelui-apune.

Raymond aspiră cu nesaţ parfumul apei, al pământului şi al zidurilor încinse încă de dogoarea din timpul zilei.

Când sosi la palatul de Chaulnes din *faubourg* Saint – Germain, reşedinţa membrilor familiei Sunderland în trecere prin Paris, se întunecase de-a binelea. Julien, majordomul, anunţat din timp prin curier de sosirea lui Raymond, făcuse toate pregătirile. Raymond găsi o cină bogată pe care o cinsti cum se cuvine. Călătoria îi stimulase pofta de mâncare. Se afla la desert, când Benjamin îşi făcu apariţia. Un Benjamin de o eleganţă fără cusur. Cei doi veri se îmbrăţişară cu o afecţiune de paradă. Fără să se antipatizeze, constatau instinctiv că, în afară de tinereţe, nu aveau nimic comun. Nici preocupări, nici idealuri, nici interese. Păstrau relaţii cordiale, fiindcă ştiau că acest lucru era pe placul unchiului lor, Gerald. N-ar fi conceput să-l supere.

Benjamin îl anunţă că Gerald îl poftea la palatul Lusignan chiar în seara aceasta. Băură câte un pahar de coniac, apoi plecară la drum.

Gerald îl aştepta în bibliotecă, locul său de predilecţie. Citea enorm. Lectura îl odihnea după istovitoarea activitate din timpul zilei. Gerald îşi sărută nepotul, apoi îl pofti să ia loc.

— Vreau să-ţi vorbesc, Raymond, îi spuse el cu solemnitate.

Benjamin se retrase discret. Unchiul său era afectuos şi darnic. Avea însă ciudăţeniile lui. Şi nepoţii ştiau să i le menajeze.

— Raymond, a sosit momentul să discutăm cu toată seriozitatea. Ai împlinit şaptesprezece ani. În familia noastră, la vârsta aceasta trebuie să-ţi asumi o serie de responsabilităţi. Activitatea noastră, atât de vastă şi de multilaterală, ne obligă să depunem eforturi pentru dezvoltarea continuă în timp şi în spaţiu a Casei noastre. Alţi copii de vârsta ta îşi pot îngădui luxul să înveţe carte, să se distreze în momentele de repaus şi eventual să facă dragoste dacă precocitatea le-o cere. Sunt însă şi copii care, datorită poziţiei lor în lume, sunt supuşi unui tratament deosebit. Regii Franţei sunt declaraţi majori la vârsta de paisprezece ani, regulă care, bineînţeles,

nu se aplică şi muritorilor de rând. Potrivit statutelor nescrise ale dinastiei noastre, ţi-ai atins şi tu majoratul. Îmi dai voie să te servesc cu un coniac?

— Mulţumesc, am mai băut unul după cină, în compania lui Benjamin.

— Cum doreşti. Apreciez comportarea. Uite unde l-a dus pe Henry excesul băuturilor alcoolice. Nu trebuie să exagerezi nici în sens contrar.

Îşi umplu un pahar cu coniac, pe care-l degustă.

— Am să continui, Raymond. Şi te rog să mă urmăreşti cu atenţie. Moartea lui Robert mi-a impus un supliment de activitate. Trebuie să îndeplinesc şi sarcinile ce-i reveneau lui. A sosit momentul să mă folosesc şi de capacitatea ta. Începând de azi, vei prelua conducerea Casei noastre din Germania.

Raymond simţi un fior de mândrie. Un fior plăcut care făcu să i se ridice părul în creştet.

— *Oncle* Gerald, îmi voi da silinţa să corespund încrederii dumitale.

— Un moment, rosti Gerald. N-am terminat. Trebuie să cunoşti toate condiţiile acestei sarcini. Conducerea Casei Sunderland din Prusia nu te scuteşte de continuarea studiilor.

— Oh!, exclamă Raymond, uşor dezamăgit.

— Potrivit planurilor noastre, stabilite nu de mult, te vei înscrie la Universitatea din Heidelberg. Separat de personalul didactic al universităţii vei fi asistat de un corp de profesori, care-ţi vor îngădui să nu-ţi întrerupi nici când ocupaţiile tale profesionale – ca să zic aşa – îţi vor impune să părăseşti temporar Heidelbergul. Repet, vei fi chemat la nevoie să participi direct la operaţiile legate de conducerea Casei noastre. Făcu o pauză. N-am fost niciodată de părere că un conducător de mari întreprinderi trebuie să se formeze începând cu cele mai joase trepte din ierarhie. Nu cred că este necesar să faci pe curierul şi pe copistul într-o bancă, spre a putea îndeplini mai târziu cu succes funcţia de director general sau de preşedinte al consiliului de administraţie. Regele unei ţări nu are nevoie să se familiarizeze cu toate ocupaţiile, meseriile şi funcţiile supuşilor săi spre a-i guverna cu înţelepciune şi pricepere.

Bineînţeles, aceasta nu te scuteşte de o documentare serioasă asupra tuturor reţelelor care alcătuiesc mecanismul unei mari întreprinderi ori al unui conglomerat de mari întreprinderi, cum este cazul Casei noastre.

Gerald nu se putuse încă dezbăra de prejudecăţile Casei sale. Fără să mai creadă în ficţiunea „dreptului divin" al suveranilor şi al principilor, socotea că poziţia sa proeminentă nu numai în lumea afacerilor, dar şi în cea politică i se cuvenea în dubla sa calitate de fiu al lui Richard Sunderland-Beauclair şi de duce de Lusignan, la care se adăugau propriile lui însuşiri de conducător în domeniul economic şi industrial.

Nu îşi făcea mari iluzii asupra posibilităţilor lui Raymond. Îl punea însă la încercare. Dacă va corespunde, îi va încredinţa misiuni înalte. Gerald era unul dintre adepţii teoriei care acorda eredităţii un rol covârşitor asupra dezvoltării ulterioare a individului.

Raymond era fiul lui Adrien de Beaulieu, care fusese personajul numărul doi în cadrul Casei Sunderland, în timpul vieţii a însuşi întemeietorului dinastiei.

Prefera să aibă la Berlin şi eventual la Viena un om care să nu păstreze legături directe cu Henry sau cu Charles. Mai târziu se va folosi şi de Benjamin, din care va făuri o unealtă susceptibilă să ţină în şah pe ceilalţi urmaşi ai lui Henry Sunderland. Pentru moment însă Benjamin se afla în faza de pregătire. Nu putea anticipa dacă va corespunde sau nu scopurilor lui Gerald. Fiul defunctei Margery Terrill şi al lui Henry era încă stăpânit de apucăturile dobândite în contact cu lumea interlopă a Londrei. Va reuşi să se dezbare de ele? Această dură experienţă a vieţii avea să-i folosească sau avea să-l tragă la fund?

Gerald voia să plaseze la Viena un om de încredere, care să nu se lase cumpărat de Sandra sau de Bagheria.

— La sfârşitul acestei săptămâni plec în Italia, continuă Gerald. Ai să mă însoţeşti. Vreau să te familiarizezi cu anumite aspecte ale activităţii noastre de acolo. Am să te îndrum atât cât îmi va fi posibil. Să nu aştepţi însă totul de la mine. Şi să nu te bazezi prea mult nici pe viitorii tăi colaboratori. Va trebui să te adaptezi singur situaţiei. Depinde numai de

tine să te impui aşa cum s-a impus tatăl tău. Sper să-l egalezi; poate chiar să-l întreci. Vei rămâne în Italia până la toamnă, apoi vei pleca la Heidelberg. Îţi pregătesc, până atunci, un program de lucru care să-ţi permită a-ţi împărţi timpul între Heidelberg şi Berlin. Ştiu că aceasta îţi va cere mari eforturi. Aş fi bucuros să corespunzi.

Raymond era uluit. Fericit şi înspăimântat, totodată. Fericit fiindcă i se acorda atâta încredere, înspăimântat de enormele greutăţi care-l aşteptau. Deşi nu avea decât şaptesprezece ani, era destul de lucid spre a-şi da seama de realitate.

— Încă ceva, zise Gerald. Am răscumpărat pe numele tău casa în care s-a născut Adrien. Casa părinţilor şi strămoşilor tăi. Lafont m-a informat că Adrien voia să o răscumpere, dar că moartea l-a surprins înainte de a-şi duce la îndeplinire planul. Poftim actul de proprietate, zise el înmânându-i un sul de hârtie pecetluit.

Raymond îi mulţumi, impresionat de acest gest.

— Acum du-te şi te culcă. Poţi înnopta aici sau la palatul de Chaulnes, cum ţi-e voia. Palatul Beaulieu se află în plină renovare. Nu va putea fi locuit înainte de o lună sau două.

— Dacă îmi îngădui să aleg, prefer să rămân cu dumneata, *oncle* Gerald, rosti el cu sfială.

Gerald îi zâmbi.

— Eram sigur că ai să alegi această soluţie. Îţi doresc noapte bună, Raymond...

* *
*

Către sfârşitul lui august, Gerald sosi la Milano, însoţit ca de obicei de un numeros stat-major de consilieri şi specialişti, printre care se strecurau şi agenţii lui Lafont. Călătoria lui în Italia avea un întreit scop. În primul rând, închidea gura acelora care lansau zvonuri potrivit cărora reprezentanţi ai Casei Sunderland s-ar fi compromis, sprijinind în taină acţiunile revoluţionare subterane ale carbonarilor din nordul Italiei. Gerald avea tot interesul să înăbuşe aceste acuzaţii, care, dacă s-ar fi adeverit, ar fi atras grave neplăceri Casei Sunderland. Printr-o etalare a relaţiilor sale strânse

cu suveranii şi potentaţii austrofili din Italia, stăvilea şi deschiderea unor eventuale anchete pornite din iniţiativa unor poliţişti sau magistraţi prea zeloşi. Graţie lui Lafont, care-i furniza informaţiile de primă mână, obţinute prin intermediul unor agenţi ai poliţiei secrete generos stipendiaţi, nu risca să aibă surprize neplăcute.

În al doilea rând, Gerald îşi consolida influenţa în Italia. Băncile înfiinţate de Robert la Milano, la Roma, la Modena şi la Neapole, precum şi şantierele navale de la Genova îşi sporiseră cifra de afaceri. Comenzile de armament se înmulţeau datorită situaţiei politice tulburi nu numai din Peninsulă, ci şi de dincolo de limitele ei. Un control riguros se impunea cu atât mai vârtos cu cât aceste operaţiuni angajau capitaluri imense. O fisură în formidabilul edificiu risca să aibă urmări dezastruoase.

În al treilea rând, Gerald dorea să limpezească o enigmă pe care poliţia principelui de Canosa nu reuşise încă să o dezlege. Cine pusese la cale violul Luciei di Camporeale? Arhieficientul aparat informativ dirijat de Lafont nu fusese în stare în acest caz să-şi demonstreze eficacitatea. Legea tăcerii, faimoasa omerta, căreia nimeni şi nimic nu-i putuse zdruncina trăinicia, zădărnicise şi eforturile lui Lafont.

Lui Gerald i se rezervaseră camere la Albergo del Falcone, unul dintre cele mai vechi şi renumite hoteluri din Milano. Confortul nu era la înălţimea reputaţiei, dar altceva mai bun nu se putea găsi.

Valetul său tocmai îi orânduia îmbrăcămintea în dulap, când un om de serviciu îi anunţă vizita contesei Confalonieri. În ciuda orei târzii, contesa solicita cu insistenţă să fie primită. Gerald participase cu doi ani în urmă la o recepţie la Palazzo Confalonieri. Contele Federico Confalonieri era un personaj de seamă în Lombardia. Împreună cu vecinul şi prietenul său, contele Luigi Porro-Lambertenghi, fondase o foaie literar-ştiinţifică *Il Conciliatore*, cu apariţie bisăptămânală. Secretar de redacţie era un tânăr institutor Silvio Pellico, autor al unei piese, *Franeesca da Rimini*, tradusă de Byron în englezeşte. Pellico era în acelaşi timp şi guvernorul copiilor contelui Porro-Lambertenghi. După un an de la apariţie,

cenzura austriacă suprimase revista, deoarece propovăduia „un liberalism criminal".

Contele Confalonieri, ca şi prietenul său Porro-Lambertenghi nu făceau parte din acea tagmă de nobili superficiali, blazaţi, egoişti, preocupaţi numai de petreceri şi de jocuri de cărţi.

Gerald primi cu tot respectul pe vizitatoare. Contesa Teresa era îmbrăcată în negru. Palidă, cu priviri rătăcite, ajunsese o umbră a frumoasei amfitrioane de odinioară.

— Să-mi iertaţi, duce, îndrăzneala, dar trebuia să vă vorbesc. Ştiu că nu este convenabil pentru o femeie să facă vizite la hotel. Împrejurările prin care trec mă silesc să calc convenienţele şi protocolul. (Gerald îi oferi un scaun). Bănuiţi, cred, scopul vizitei mele. Vă solicit sprijinul. Ştiţi că soţul meu a fost arestat.

Gerald înclină cu tristeţe capul.

— Ştiu, contesă. Am fost informat. Deplâng nenorocirea soţului dumneavoastră.

— Totul a pornit de la o scrisoare găsită de poliţie asupra unui croitor. Gimbattista Pirotti, din Bologna, care venea adeseori la Milano spre a cumpăra stofe. Scrisoarea, semnată de poetul Piero Maroncelli, din Forli, exilat la Milano deoarece urzise o conspiraţie în Statul Papal, era adresată unui frate al poetului, domiciliat la Bologna. Maroncelli scria că avea de gând să fondeze o nouă ventă carbonară la Milano şi că spera să obţină pentru aceasta sprijinul unor carbonari de seamă, printre care contele Porro, Silvio Pellico, profesorul Romagnosi, generalii Galimberti şi Lechi, colonelul Omadei, marchizul Alessandro Visconti d'Aragna, soţul meu şi încă mulţi alţii. Percheziţia efectuată la domiciliul lui Maroncelli a dat roade neaşteptate. Cu o inconştienţă uimitoare, Maroncelli aşternuse pe hârtie tot ce ştia în legătură cu ventele carbonare, precum şi planuri de acţiune extrem de compromiţătoare. Printre altele, s-a mai găsit un articol al poetului pentru *Quaresimale Italiana*, o foaie publicată clandestin de carbonarii din Romagna. Ce credeţi că scria? „Constituţia liberală şi guvernământul pontifical sunt termeni contrarii, căci acolo unde domneşte superstiţia, nu-şi

au locul liberalismul şi libertatea. Faţă de această situaţie ce ne rămâne de făcut cu Papa, cu toţi criminalii şi cu toţi prelaţii săi? O singură soluţie: să-i legăm în sutanele lor şi să-i spânzurăm de cel mai înalt copac."

Contesa Teresa îşi tampona cu batista ochii înlăcrimaţi.

— Judecătorul de instrucţie Antonio Salvotti, un instrument docil al aparatului de represiune austriac, a condus ancheta cu o pricepere, dar şi cu un sadism feroce. În cursul instrucţiei, au mai fost pronunţate şi alte nume. Contele Arrivabene, profesorul Ressi, Bonelli, Canova, căpitanul Rezia... Contele Porro şi Bonelli au reuşit să fugă înainte de a fi arestaţi. Şi soţul meu ar fi putut să scape cu fuga, dar a refuzat. Nu-şi închipuia că se vor lua măsuri împotriva lui. Eu l-am implorat să dispară din Italia. Cu câteva zile înainte de arestarea sa, m-am întâlnit la teatrul Scala cu mareşalul austriac Bubna, care m-a avertizat pe ocolite: „De ce nu pleacă la ţară contele Federico? Nu i-ar strica puţin aer curat. Şi dacă se poate, cât mai departe de Milano". Federico însă nu m-a ascultat.

Contesa Teresa izbucni în plâns. Nu se mai putea stăpâni. Impresionat, Gerald îi oferi un pahar cu *Oporto*.

— Încercaţi să beţi puţin vin. Are să vă liniştească.

— Mulţumesc. În noaptea de 13 decembrie mă aflam cu soţul meu la locuinţa noastră din Milano. Se făcuse târziu. Ţin minte că plouase toată ziua şi că se pornise o lapoviţă care ameninţa să se transforme în ninsoare. Vorbeam despre ultimele arestări. Federico era emoţionat. Îşi dădea seama că lucrurile luau o întorsătură gravă. Era încredinţat că Silvio Pellico nu va vorbi. Îi cunoştea caracterul integru. În timp ce discutam, ne-am pomenit cu un comisar urmat de mai mulţi agenţi că dau buzna în încăpere. Servitorii, speriaţi, nu-i împiedicaseră să intre în palat. Comisarul a pretextat că are de făcut o simplă percheziţie. Federico a înţeles că poliţiştii veniseră pentru el. A cerut îngăduinţa să-şi schimbe hainele de interior cu un costum de stradă. I s-a îngăduit. Federico a intrat în cabinetul său de lucru. Acolo îşi amenajase o uşă secretă, care răspundea într-un coridor ce ducea spre o ieşire în dosul palatului. Poliţiştii au auzit zgomotul uşor pe care l-a

făcut Federico deschizând uşa secretă. Au năvălit în camera lui de lucru. Federico a încuiat uşa în urma lui şi a luat-o la fugă pe coridor. La capătul drumului îl aştepta însă o cumplită deziluzie. Ieşirea era blocată de o grilă de fier încuiată cu lacăt. Federico uitase să ia cheia. Poliţiştii, care spărseseră între timp uşa secretă, l-au ajuns din urmă... Actualmente, acelaşi Salvotti, care a cerut condamnarea la moarte a lui Pellico, Maroncelli, Canova şi Ressi, şi închisoarea pe viaţă pentru altă serie de inculpaţi, instruieşte şi cazul soţului meu. În prezent, patruzeci şi opt de inculpaţi zac în închisoarea din Milano, sub învinuirea de complot. Au mai fost arestaţi colonelul Moretti, avocatul Dossi, contele Vicenzo Martengo, inginerul Pavia, contele Ludovico Ducco, colonelul Arese şi alţii, ale căror nume îmi scapă. Salvotti a declarat că nu se va lăsa până nu va obţine condamnarea la moarte a soţului meu. Şi o va face. Însuşi Metternich l-a însărcinat cu instruirea acestui proces.

— Şi cam ce-aş putea să fac eu pentru dumneavoastră, contesă?

— Ştiu că sunteţi foarte bine văzut de cancelarul Metternich. Poate că un cuvânt bun din partea dumneavoastră i-ar putea smulge un act de clemenţă. Am căzut în genunchi în faţa celor mai înalte personalităţi din Italia, implorând o intervenţie în favoarea lui Federico. Unii mi-au făgăduit sprijinul. Printre aceştia, arhiducele Régnier, viceregele Lombardo-Veneţiei, contele Strasoldo, guvernatorul Milanului, Marie Louise de Parma, fosta soţie a lui Napoleon, arhiepiscopul Milanului, Gaysruck, mi-au arătat multă solicitudine. N-au realizat însă nimic, deşi s-au adresat împăratului însuşi. Situaţia lui Federico este îngrozitoare. Ca să-şi scape pielea, contele Duco i-a atribuit toate crimele posibile. Colonelul Arese a făcut mărturisiri complete, înnegrind şi mai mult rolul soţului meu. Sunt disperată. Numai dumneavoastră mai puteţi face ceva pentru el. Un cuvânt al lui Metternich poate stinge procesul.

Îşi frământa nervos batista; la un moment dat o sfâşie.

— Contesă, voi face tot ce-mi va sta în putinţă. Vă făgăduiesc.

După plecarea contesei Teresa, Gerald rămase pe gânduri. Retrăia în închipuire emoţiile lui Confalonieri în momentul arestării lui. Îşi aminti că şi Robert trecuse printr-o spaimă asemănătoare când fusese ridicat din casa principelui Palagonia. Îl zguduiră fiorii. Pentru întâia oară în viaţă, îl încolţi teama. Dacă se va afla vreodată de întrevederile lui cu bancherul Klaus şi de rolul pe care-l jucase în înarmarea carbonarilor, va ajunge să cunoască celulele subterane ale temniţei de la Spielberg. Va zace pe o saltea de paie, alături de instituitorul Silvio Pellico, de Confalonieri şi de camarazii lor de luptă. Aceştia sufereau pentru că se jertfiseră unui ideal. El, Gerald, ce urmărise? Sporirea pe orice cale a averilor Casei Sunderland. Cu ce s-ar fi deosebit de Guvrard, acest jalnic personaj din lumea marilor afacerişti, care intra periodic în închisoare fiindcă operaţiile sale financiare frizau escrocheria? Evident, Casa Sunderland nu escrocase pe nimeni. Operaţiile ei erau executate în limitele legalităţii. Se putea însă vorbi de aspectul lor moral? Adevărul este că afacerile şi morala n-au făcut niciodată căsnicie bună. Pentru oamenii care aleargă după bogăţii, scrupulele constituie o povară de care trebuie să se lepede cât mai iute.

Gerald rămase la Milano numai trei zile, în cursul cărora verifică personal şi prin asistenţii săi operaţiile şi registrele Bărcii Sunderland. Raymond asistă la acest control sub directa supraveghere a unchiului său.

În drum spre Roma, Gerald făcu un scurt popas la Modena. Aducea marelui duce Francesco al IV-lea veşti plăcute. Depunerile acestuia în băncile Sunderland din Viena şi Paris fructificaseră mulţumitor. Gerald înţelegea să continue politica inaugurată de Robert în Italia, păstrând cele mai cordiale relaţii cu suveranii respectivi. „Diplomatul familiei" îşi dovedea post-mortem abilitatea. Într-o Europă dominată de Sfânta Alianţă nu era posibilă o politică financiară contrară acesteia. Aparent, cel puţin, Casa Sunderland trebuia să se arate docilă.

Marele duce îl primi cu simpatie.

— Vă rog, duce, să primiţi condoleanţele mele pentru moartea regretatului dumneavoastră frate. Îi păstrez cele mai

frumoase amintiri. Vă rog totodată să transmiteți omagiile mele contesei de Valdejoso.

Chipul marelui duce se întunecă.

— Și ducatul Modenei a suferit o ireparabilă pierdere prin moartea prefectului nostru de poliție Giuio Besini. A pierit victimă a unui atentat. Un carbonar l-a înjunghiat noaptea, pe stradă. Besini deschisese tocmai o anchetă asupra unor exaltați care distribuiseră manifeste redactate în latinește trupelor ungurești aflate în drum spre Neapole. Închipuiți-vă, îndemnau soldații să nu lupte împotriva guvernului constituțional din Regatul Celor Două Sicilii; Besini a operat cu rapiditate un mare număr de arestări. În cursul anchetei s-a stabilit că indivizi infectați de virusul revoluționar puneau la cale răsturnarea regimului ducal din Modena și anexarea acestuia la o iluzorie republică italiană. În vreme ce interogatoriile dezvăluiau fapte de o gravitate excepțională, prefectul nostru de poliție primea scrisori de amenințare, menite să-l intimideze și să-i zăgăzuiască zelul pus în slujba guvernământului nostru. Moartea lui Besini nu va rămâne nepedepsită. Am ordonat arestarea tuturor suspecților. Se pare că un grup de carbonari, amestecați în acest atentat, s-au refugiat în ducatul de Parma. Am cerut marii ducese Marie Louise să extrădeze pe toți cetățenii Modenei refugiați pe teritoriul Parmei. Din nefericire, n-am întâlnit înțelegerea pe care o așteptam. Prost sfătuită de contele Neipperg, a refuzat să-mi satisfacă cererea. Bineînțeles, n-am dezarmat. M-am adresat cancelarului Metternich și împăratului, care mi-au făgăduit că îi vor ordona să-mi satisfacă doleanțele.

Marele duce vorbea grăbit, fără întrerupere, ca o trăsură pornită la vale și care nu se poate opri. Un fel de logoree nervoasă, justificată de teama pe care i-o stârneau carbonarii, de mânia provocată de asasinarea lui Besini, de nesiguranța zilei de mâine.

În seara aceea îl reținu pe Gerald la cină. Marele duce era atât de iritat, încât abia se atingea de mâncare.

— Italia, zise el, e pe punctul de a se prăbuși din cauza așaziselor „idei-noi", care o sapă la temelie. Nu poate fi salvată decât printr-o revenire la tradițiile absolutiste. Suveranilor

le rămâne o singură cale. Să lupte cu îndârjire împotriva a tot ce este modern, împotriva teoriilor democratice, împotriva constituţiilor care le îngrădesc puterea. Capetele încoronate deţin această putere în virtutea dreptului divin; în consecinţă, din punct de vedere politic sunt infailibili, iar acţiunile lor se identifică deci cu interesele popoarelor pe care le conduc. Marele duce era încredinţat că luptă pentru binele supuşilor săi. Ştii ce am constatat, duce? Majoritatea carbonarilor arestaţi sunt oameni instruiţi. Aceasta m-a făcut să ajung la o concluzie. Cultura este prin definiţie ostilă legitimităţii. Universităţile sunt focare de primejdii pentru existenţa statului. Voi goli universităţile de studenţi.

Marele duce nu lansa o teorie nouă, îşi zise Gerald. Nu de mult citise în ziare o declaraţie făcută de împăratul Austriei cu prilejul unei vizite la Universitatea din Padova. „Nu am nevoie de savanţi şi de eruditi, se adresase el profesorilor. Vă cer numai să-mi formaţi supuşi devotaţi mie şi dinastiei mele."

Marele duce îi mulţumi pentru beneficiile neaşteptat de mari realizate de plasamentele sale în cadrul Casei Sunderland.

— Sunt fericit, duce, să continui cu dumneavoastră o colaborare pe acest tărâm, rosti el după ce analiză extrasele de conturi. În curând am să vă încredinţez cincizeci de milioane de ducaţi. Ştiu că vor intra pe mâini bune.

Gerald fu ispitit să profite de buna dispoziţie a suveranului Modenei spre a interveni în favoarea lui Confalonieri. Dar se răzgândi. În fanatismul său, marele duce ar fi fost în stare să acţioneze în sens diametral opus, deservindu-l nu numai pe contele captiv, ci şi pe Gerald însuşi.

În noaptea aceea, Gerald se întoarse abătut la hotel. Monologul interminabil al augustului său amfitrion îl năucise. Raymond, Benjamin şi Lafont, care participaseră la dineu, îi respectau tăcerea. Şi ei erau impresionaţi, ca şi Gerald, de tot ce auziseră.

La hotel, secretarul acestuia, Julien Lefèvre, îl aştepta cu corespondenţa. Gerald îşi făcuse deprinderea de a nu amâna niciodată pe a doua zi rezolvarea hârtiilor sosite prin curieri speciali.

Pe masa din camera sa erau aşezate două mape cu documente. În stânga mesei, Lefèvre stătea respectuos în picioare.

Gerald bău un pahar cu apă, se uită la ceasul care indica miezul nopţii, suspină, apoi se aşeză la masă. Desfăcu prima mapă. Expedie hârtiile care nu prezentau o importanţă deosebită. Deodată se întunecă. Printre documentele din mapă privirile îi căzură asupra unei foi de hârtie de mărime mijlocie, pe care scria cu litere mari, de tipar:

„Mulţi dintre noi zac azi în temniţe. Carboneria însă nu a abandonat lupta. În locul unui carbonar căzut, alţi zece se ridică. Duşmanii carbonarilor, trădătorii şi vânduţii vor fi nimiciţi. Şi tu eşti unul dintre duşmani. Aminteşte-ţi de Klaus, mort în închisoare. Aminteşte-ţi de Manfredonia. Cu Klaus ai încheiat un acord pe care l-ai încălcat. Manfredonia a fost arestat de poliţia secretă austriacă după ce a ieşit din casa ta. Tribunalul nostru te-a judecat şi în unanimitate te-a condamnat la moarte. Pregăteşte-te sufleteşte, Gerald Sunderland duce de Lusignan, pentru ziua ta cea de pe urmă. Nu va întârzia. Italia regenerată, *Vincere o morire.*"

Urma semnătura sub forma unui craniu cu două oase încrucişate dedesubt.

După ce parcurse foaia cu privirile, o întinse secretarului.

— Cine a adus hârtia aceasta?

Lefèvre o citi uluit. Se făcuse vânăt la faţă.

— Nu... nu ştiu. Nu am pus-o eu în mapă. Vă jur. Nu ştiu cum a putut să ajungă printre celelalte hârtii...

Lafont i-o smulse din mână. O citi la repezeală.

— Unde te aflai când ai pregătit mapa cu documente?

— În camera mea.

— Se mai afla cineva lângă dumneata?

— Nu. Curierul care-mi adusese hârtiile plecase.

— Printre hârtiile aduse de curier nu figura şi această piesă?

— Nu, *Monsieur.*

— În timp ce orânduiai hârtiile în mapă, sau după aceea, ai ieşit cumva din odaie?

Secretarul îşi duse mâna la frunte.

— Nu ştiu... Nu-mi amintesc... Se poate să mă fi dus până la toaletă. Dar nu sunt sigur.

— Mulţumesc, rosti Lafont sec.

— Poţi să te retragi, Lefèvre, zise Gerald.

Secretarul ieşi confuz.

— Ce zici de chestiunea aceasta, Lafont?, întrebă Gerald.

— A strecurat-o probabil vreun servitor, profitând de absenţa lui Lefèvre. Am să fac o anchetă discretă.

— Inutil, n-ai descoperi nimic. Şi chiar dacă ai să-l găseşti pe făptaş, ce rezolvi? Nu s-a urmărit decât intimidarea mea. Dacă citeşti printre rânduri, îţi poţi da uşor seama că au făcut aluzie la Besini. Ciudat! Oamenii aceştia bănuiesc că eu i-am denunţat pe Klaus şi pe Manfredonia. Arestarea lui Monfredonia după ce m-a vizitat constituie într-adevăr o coincidenţă tulburătoare. Adevărul e că nu am niciun amestec în arestarea lor. O ştii prea bine, Lafont.

— Voi întări paza în jurul dumneavoastră, *Sir*.

— Cred că Besini era păzit de o gardă puternică. Ce i-a folosit? Atentatorii găsesc mai întotdeauna fisuri prin care să se strecoare. Acum îmi explic focul de armă tras asupra mea la Viena... Lafont, aş dori un raport detaliat asupra contelui Federico Confalonieri. Şi un al doilea raport asupra carbonarismului din Modena. Îşi consultă iarăşi ceasul. S-a făcut târziu. Nu vă mai reţin, se adresă el celor de faţă...

În noaptea aceea Gerald dormi puţin şi agitat. Îl munceau gândurile. Scrisoarea de ameninţare îl tulburase. Nu era înfricoşat. Poate fiindcă era tânăr, moartea nu-l impresiona prea mult. Îl ustura însă demascarea propriei lui duplicităţi. Angajase discuţii cu emisarii carbonarilor, primise şi banii acestora, ca mai târziu să anuleze totul printr-o simplă trăsătură de condei. În fond, carbonarii aveau dreptate. Gerald fusese întotdeauna adeptul unei politici de liberalizare în toate domeniile. Din oportunism şi poate şi din laşitate, abandonase acest crez şi se angajase, la început cu rezerve, apoi din ce în ce mai accentuat, pe făgaşul reacţionar deschis de Metternich. Tatăl său, Richard, îşi făcuse din Talleyrand un instrument. El, Gerald, îşi închipuise că-l va manevra pe Metternich, dar în realitate se lăsase manevrat de acesta. O abdicare care îl

făcu să se ruşineze. Cum de ajunsese aici? I se putea reproşa lipsa de experienţă. Impetuozitatea nu dădea întotdeauna cele mai bune rezultate...

A doua zi fu chemat la palatul ducal. Francesco al IV-lea era plin de bucurie. Primise veşti bune de la Viena. Împăratul dăduse ordin ducesei Marie Louise să înceteze a mai proteja pe liberaliştii italieni şi să satisfacă cererile de extrădare ale suveranului Modenei.

Seara, Lafont îi prezentă un raport succint asupra situaţiei politice din Modena. Tabloul era sumbru. Sute de arestaţi zăceau în celulele fortăreţei Rubiera, care era păzită de un batalion de puşcaşi austrieci. Un tribunal extraordinar, alcătuit din trei magistraţi, printre care un profesor de drept în vârstă de optzeci şi patru de ani, judeca în primă şi ultimă instanţă crimele de lezmajestate şi de afiliere carbonaristă. Sentinţele pronunţate erau grele. Se aplicaseră numeroase pedepse capitale. Universităţile erau închise de autorităţi, deoarece studenţii provocaseră tulburări, manifestându-şi simpatia pentru complotiştii din Piemont, Lombardo-Veneţia şi Neapole. Lafont nu avusese încă timp să întocmească dosarul Confalonieri. Ceruse însă informaţii de la Milano, care trebuiau să-i parvină în următoarele zile.

După o ultimă vizită la palatul ducal, Gerald părăsi Modena, îndreptându-se spre Roma. Convoiul lui de trăsuri avea o escortă puternică. Italia era bântuită de briganzi care atacau pe călători spre a-i jefui. Cei care încercau să le reziste erau ucişi. Se spunea că unele cete de briganzi lucrau mână în mână cu carboneria, care le furniza arme şi informaţii, obţinând în schimb jumătate din pradă. Gerald socotea că aceste zvonuri erau lansate de cei care voiau să compromită carboneria. Pentru orice eventualitate, îşi lua măsuri de precauţie.

Raymond şi Benjamin erau încântaţi de această călătorie întreprinsă în împrejurări atât de aventuroase. Un singur lucru supăra pe toată lumea. O căldură umedă, înăbuşitoare, grea, care se infiltra prin toţi porii. Călătorii transpirau din abundenţă, schimbând câte două cămăşi pe zi. Trecură prin Bologna, Florenţa, Siena, Grosseto şi Civitavecchia, făcând popasuri ziua şi pornind la drum odată cu înserarea.

Ajunseră la Roma în miez de noapte. La Palazzo Castelfranco se făcuseră ample pregătiri în vederea sosirii marelui patron. Clădirea albă, scăpărătore de lumini, strălucea ca o bijuterie pe o pernă de întuneric albastru-violet. Cina, somptuos servită, multitudinea de servitori aferaţi, luxul acela imperial etalat cu un rafinament şi o eleganţă de expresie care ridicau arta decorativă la nivelul artelor majore îl impresionară chiar şi pe Gerald, deşi existenţa lui se depăna în mod curent în cadrul unor reşedinţe cu ambianţă de muzeu.

Benjamin avu încă o dată prilejul să aprecieze forţa banului şi multiplele satisfacţii pe care cei bogaţi şi le pot cumpăra graţie stăpânirii aurului. Săracii îşi îngăduie o singură plăcere. Să toarne copii. Singura plăcere care – aparent – nu costă nimic, dar care generează mai târziu griji şi responsabilităţi fără număr.

Gerald ordonă să li se servească cina în grădină. Noaptea aşternuse pe cer feerice scânteieri tăcute, jocuri de umbre şi de lumini astrale, care se îngânau cu umbrele copacilor şi luminile lampadarelor din parc. Se pornise un vânticel răcoros – balsam dumnezeiesc după zăpuşeala din timpul zilei – care aducea miresme de flori şi spulbera jerbele argintii de apă, ţâşnite dintr-o monumentală fântână albă, de un baroc exuberant. Ţârâitul greierilor se împletea cu fâşâitul de mătase al apelor în mişcare.

Mâncărurile rafinate, vinurile generoase predispuneau la bună dispoziţie. Luna îşi ridica spre zenit rotunjimile crestate de culmile copacilor, dincolo de care apăruse rotundă şi curioasă ca un copil care se uită peste gard în curtea vecinului.

Foşnetul apei din fântână, răcoarea, vinul din cupă, luna sau poate ameninţarea cu moartea făcură să crească în sufletul lui Gerald o năvalnică sete de viaţă. O sete de viaţă atât de puternică, de răscolitoare, încât căpăta intensităţi dureroase. O întrebare prinse să-l chinuiască. Dacă va fi să moară mâine, care va fi bilanţul propriei lui existenţe? Străbătuse Europa în lung şi în lat, dar cu ce se alesese? Viena, oraşul cântat de poeţi, îi evoca o bancă. Londra – altă bancă. Parisul – o cloacă de intrigi răscolite de pofta de aur a oamenilor. Madridul – o

lume crepusculară, care sombra în mizerie şi de care deci nu merita să se ocupe. Milano, Neapole, Roma, New York – bănci, bănci, bănci...

Dacă omul şi-ar cunoaşte anticipat data morţii, cum şi-ar petrece ultimele zile, ultimele ore, ultimele minute?... S-ar lamenta cuprins de disperare sau s-ar strădui să guste ultimele plăceri pe care i le mai oferă existenţa terestră? Nu te poţi ghida, de pildă, după stările sufleteşti manifestate de condamnaţii la moarte. Altele ar fi mentalitatea şi comportarea dacă toţi oamenii şi-ar cunoaşte data precisă a morţii sau ar avea această revelaţie cu un interval de timp apreciabil care să preceadă sfârşitul.

Gerald se gândi să profite de clipa prezentă, ca şi când peste o zi sau două ar fi avut *rendez-vous* cu moartea. Văzută prin această prismă, viaţa, natura înconjurătoare căpătau alte valori, alte profunzimi, alte perspective. Poate că existenţa umană ar părea mai lungă, mai complexă, mai plină, dacă oamenii ar gusta fiecare clipă delectându-se cu frumuseţea unui apus de soare, cu gingăşia unei păsărele, cu fermecătoarea prezenţă a unei flori... O atitudine de contemplare în faţa imensităţii firii... Dacă ar adopta o asemenea atitudine, poate că oamenii nu s-ar trezi către apusul vieţii cu acel trist simţământ de neîmplinire, cu acel gust amar al înfrângerii, consecinţă a unei vieţi cheltuite în zadar! Se întrebă dacă îndoielile acestea nu precedau una din acele crize de depresie nervoasă pe care le încerca de la o vreme încoace, la intervale tot mai apropiate.

Se întoarse spre nepoţii săi şi îi întrebă fără ezitare:

— Cunoaşteţi Roma, băieţi?

Raymond şi Benjamin îl priviră nedumeriţi. Raymond îi spuse că o cunoştea vag. Îl însoţise de câteva ori la Roma pe bunicul său, Richard. Locuise la Palazzo Castelfranco. Evident, despre oraş nu ştia mare lucru. Se plimbase cu trăsura pe străzi, intrase prin câteva biserici şi palate... şi atât.

„O viziune incompletă a oraşului etern", îşi zise Gerald, zâmbind cu indulgenţă.

Benjamin trecuse o singură dată prin Roma. Când adusese la analiză pilulele, batista şi cioburile paharului pe care le

folosise unchiul Robert înainte de a muri. Stătuse atunci la Roma câteva zile, până obținuse rezultatele analizei. Și el fu găzduit la Palazzo Castelfranco.

— Dar casa aceasta ați vizitat-o?, îi întrebă Gerald. V-ați uitat la tablouri, la statui, v-ați oprit în fața fântânilor?

Nepoții se simțeau stingheriți. Nu înțelegeau rostul întrebărilor.

— Trebuie să fac o mărturisire, zise Gerald. Nici eu nu cunosc Roma, deși am străbătut-o adeseori. Nici casa aceasta nu o cunosc. Nici eu nu m-am uitat la tablouri și la statui decât în treacăt. Și voi, băieți, ca și mine, ați umblat pe străzile Romei, dar nu i-ați admirat splendorile. Viziunea voastră asupra acestui oraș este trunchiată. N-ați știut să îl priviți, să vă extaziați în fața comorilor lui. Nici eu n-am știut. Aveam alte gânduri. De azi înainte vreau să acoperim această lacună. Vom face cunoștință cu Roma. Ne vom strădui să-i câștigăm prietenia. Ați vizitat vreodată Capela Sixtină, vila Borghese, Coliseul, grădinile Vaticanului?

— Nu!, răspunseră băieții cu jumătate de glas.

— Nici eu, replică Gerald. Când te gândești că pelerini din lumea întreagă vin la Roma spre a-i admira minunățiile. Unii abia dacă au câțiva bani în buzunar. Se hrănesc cu frumosul. Își îndestulează spiritul în dauna pântecului. Mâine de dimineață mergem să ne desfătăm și noi cu priveliștile Romei. Și acum haidem la culcare. Mâine să fim odihniți. Ne așteaptă o zi grea. Pornim și noi în pelerinaj, prin Roma. Afacerile să mai aștepte...

A doua zi de dimineață – foarte devreme, fiindcă era mai răcoare – se urcară în trăsură și plecară la drum. Gerald nu acceptase să fie însoțit de o gardă bine înarmată, așa cum îi sugerase Lafont. Lafont avu totuși grijă să trimită pe urmele marelui patron câțiva oameni de încredere, care primiseră misiunea să-l supravegheze de la distanță și să intervină numai în caz de agresiune.

Gerald și nepoții săi dădură o primă raită prin Forum, își luaseră un ghid, pe Nicolo Bandinelli, un tânăr și entuziasmat pictor, nepotul majordomului de la Palazzo Castelfranco. Într-o epocă în care Romantismul în artă își câștiga tot mai

mulţi adepţi, Bandinelli rămânea un înflăcărat partizan al neoclasicismului, sub aspectul său cel mai intransigent, şi un ireductibil admirator al lui David. Severitatea virilă, pompa şi stoicismul roman din „Jurământul Horaţiilor", puritatea nudurilor copiate după statuile antice din „Sabinele" şi din monumentala pânză „Leonida la Termopile" constituiau pentru Bandinelli perfecţiuni ale artei picturale. Cultul lui pentru reînvierea clasicismului lua asemenea proporţii, încât reproşa până şi idealului său David că în redarea drapajelor de purpură, a broderiilor de aur, a mătăsurilor ample, renunţa la rigiditatea rece, inspirată de sculptura greacă şi română, introducând o notă de senzualitate, o bogăţie de nuanţe care vădeau rămăşiţe ale influenţei unui baroc pe care îl ura de moarte. Pentru Bandinelli, Roma nu exista decât prin vestigiile artei romane imperiale şi prin operele Renaşterii. Goticul, Barocul, Rococoul şi Romantismul reprezentau negarea artei, obscurantismul şi, mai rău decât orice, prostul gust.

Bandinelli le arătă cele trei coloane corintiene, zvelte şi elegante, ultimele vestigii ale templului lui Castor şi Pollux, ridicat în preajma lacului Juturna, unde Dioscurii – spune legenda – şi-au adăpat caii după bătălia de la Regilla; ruinele casei Vestalelor, cu cisternele lor în care preotesele adunau apa de ploaie, căci le era interzis să se folosească de apa adusă prin apeducte; templul divinului Romulus, ridicat de împăratul Maxenţius în memoria fiului său mort în floarea vârstei; Coliseul, acea imensă scoică de piatră care putea adăposti cincizeci de mii de amatori de lupte, gladiatori şi jocuri de circ; templul lui Antonius şi al Faustinei, cu coloanele lui corintice, transformat în biserică creştină; măreţele Terme ale lui Caracalla cu mozaicuri încă intacte, cu vaste arcuri îmbrăcate în plante agăţătoare, cu bazine sfărâmate, în care numai apa de ploaie îşi mai găsea din când în când sălaşul; Arcul de Triumf al lui Constantin, înălţat în cinstea victoriei creştinismului asupra lumii păgâne; teatrul lui Marcellus, care servise drept fortăreaţă în evul mediu; Forul lui Traian – una din minunile lumii antice – edificat de arhitectul Apolodor din Damasc pentru glorificarea învingătorului dacilor lui Decebal... Bandinelli vorbea transfigurat despre splendorile

de mult apuse ale Romei Imperiale. Rezemat de o coloană sfărâmată, popula ruinele cu împăraţi, cu senatori, cu ostaşi în zale, cu încântătoare curtezane, cu oameni din popor, dând o viaţă imaginară colonadelor surpate, pieţelor invadate de bălării şi mărăcini, templelor ce-şi înălţau spre cer crâmpeie de ziduri, asemenea unor cioturi descărnate...

Pictorul acesta tânăr era atât de îndrăgostit de lumea moartă a străvechii Rome, încât găsea accente de un lirism impresionant, de un patetism zguduitor.

Gerald îl asculta cu plăcere. Ruinele acestea, care oglindeau o civilizaţie strălucită, dar definitiv apusă, păreau să scoată în evidenţă inutilitatea strădaniilor omeneşti. Toţi oamenii aceia care duraseră cu imense sacrificii splendoarea Romei erau acum pulbere. De pe urma lor rămăseseră câteva resturi de piatră. Ce va rămâne să vorbească posterităţii despre gloria Casei Sunderland-Beauclair?

Gerald şi nepoţii săi se înapoiară la Palazzo Castelfranco obosiţi, transpiraţi, prăfuiţi, deshidrataţi. Încinşi de soarele văratic, dar plini de încântare pentru tot ce văzuseră.

— Mâine ne vom continua turneul prin Roma, se adresă Gerald tânărului pictor pe care îl invitase la prânz. Ce ne recomanzi în continuare?

— O vizită la Tivoli!, răspunse Bandinelli.

— Perfect. Mâine vom merge la Tivoli, consimţi Gerald...

Un dicton francez spune că „Omul propune, Dumnezeu dispune".

În cursul după-amiezii începu să plouă cu invitaţii scrise, pentru diverse baluri, recepţii şi banchete. Protipendada Romei înţelegea să se facă agreabilă lui Gerald Sunderland-Lusignan, acest Hercule al timpurilor moderne, care ducea pe umerii lui un formidabil edificiu economic şi industrial. A doua zi de dimineaţă era poftit la Vatican de către cardinalul Consalvi. Totodată îşi anunţaseră vizita cardinalul Cavalchini, guvernatorul Romei, bancherul Torlonia, prinţul rus Demidov şi alte personalităţi de prim rang din societatea romană.

În aceeaşi seară sosi de la Milano copia dosarului întocmit de poliţia secretă austriacă asupra contelui Confalonieri,

precum şi copiile interogatoriilor pe care judecătorul de instrucţie Salvotti i le luase după arestare. Lectura acestor documente dezvăluia situaţia deosebit de gravă a contelui, pe care Salvotti îl desemna drept şef al carboneriei din Lombardia.

— Se pare că soarta lui Confalonieri e pecetluită, rosti Gerald după ce încheie studierea dosarului.

— Mă tem că nu mai e nimic de făcut, zise Lafont, de obicei foarte fecund în soluţii.

— Am să intervin totuşi pe lângă Metternich. Nu sper să realizez mare lucru. Am făgăduit însă contesei Teresa că îi voi da sprijinul. Şi am să-mi respect cuvântul. Rămase câteva clipe gânditor. Ştii care este unul dintre cele mai grele capete de acuzare ce i s-au adus contelui? Invitaţia de a întemeia şcoli la Milano şi în restul Lombardiei. Răspândirea culturii constituie o crimă în Italia de Nord. Declaraţiile ducelui de Modena nu exprimau o părere personală, ci dădeau grai unei mentalităţi a păturii conducătoare austriece, unei politici de stat. Da, da. Am să-l sprijin pe Confalonieri. Am să-i sprijin şi pe carbonari.

Lafont ar fi fost ispitit să-l întrebe dacă luase această hotărâre în urma primirii acelui ciudat mesaj prin care era ameninţat cu moartea.

— Trebuie să ne respectăm cuvântul dat, Lafont, repetă el.

Şeful departamentului informaţiilor se întrebă dacă marele patron nu-i citise gândurile. Vorbele acestuia sunau ca o justificare. Lafont ar fi fost curios să cunoască motivele ascunse ale deciziei lui Gerald.

Adoptase această linie de conduită din considerente umane sau totul se datora groazei de a nu fi ucis? Lafont constată cu ciudă că nu era în stare să citească gândurile interlocutorului. Mobilurile care determinau acţiunile acestuia erau atât de bine calculate, încât nu permiteau a se trage concluzia că s-ar fi datorat unor sentimente personale de teamă faţă de posibilitatea unui atentat.

Gerald fusese rugat de Consalvi să-şi prelungească şederea la Roma, deoarece Sanctitatea Sa Papa dorea să-l primească

în audienţă. O indispoziţie a Sfântului Părinte nu-i îngăduia să fixeze prea curând data audienţei. În orice caz, întârzierea aceasta va fi de ordinul zilelor. Medicii pronosticau o îmbunătăţire grabnică a stării sănătăţii Papei.

Gerald cunoştea motivul interesului pe care Vaticanul i-l arăta de la o vreme. Sfântul Scaun întâmpina grave dificultăţi financiare. Tronul creştinătăţii avea nevoie de un împrumut care să-i restabilească echilibrul economic. Faţă de această situaţie, era preferabil să se adreseze creştinului Gerald Sunderland decât evreului Karl von Rotschild. Unii cardinali cu vederi mai largi opinau că Sfântul Scaun ar putea apela şi la unul, şi la celălalt. Interesele superioare ale Papalităţii primau orice considerente sentimentale. Când auzise această opinie, cardinalul Consalvi îşi spusese că de la izgonirea cămătarilor din templu de către Isus Hristos se scurseseră multe, foarte multe secole. Concepţiile evoluaseră de atunci. Actualul urmaş al Sfântului Petre pe tronul Romei avea îngăduinţa să negocieze cu cămătarii. Creştinii contemporani Mântuitorului Isus erau mai cumpătaţi. Astăzi, reprezentanţii bisericii catolice aveau gusturi mai rafinate şi deci nevoi sporite. Compromisurile deveneau necesare. Un Papă, pe nume Alexandru al VI-lea, nu purtase oare un cordial schimb de scrisori cu Sultanul Baiazid? Machiavelli i-ar fi găsit o scuză. Corespondenţa aceasta reprezenta un act diplomatic şi se încadra în prerogativele principelui.

Tratativele asupra împrumutului avansau mulţumitor. Cardinalul Consalvi era un diplomat înnăscut. Suplu, acomodant, dispus să facă importante concesii, se arăta un partener ideal pentru Gerald şi pentru ceilalţi reprezentanţi ai Casei Sunderland.

Paralel cu discuţiile de afaceri, Gerald participa la numeroasele recepţii şi baluri la care era invitat. Îşi dezvolta relaţiile cu societatea înaltă a Romei pontificale. Mai toate marile familii numărau printre membrii lor cardinali influenţi, care-i puteau da un sprijin efectiv nu numai pe lângă Vatican, ci şi pe lângă curţile regale şi imperiale legate încă de biserica catolică. Gerald cunoştea autoritatea de care se bucura congregaţia la Paris, acest instrument al Vaticanului. Nu strica

să-şi facă un aliat din biserică. Gerald nu credea în dumnezeire. Credea însă în slujitorii ei.

Într-una din seri, descinse la palatul Torlonia, din piaţa Veneţia. Bancherul Torlonia îşi începuse cariera vânzând panglici şi dantele într-o tarabă modestă. Priceperea, tenacitatea, spriritul său mercantil, poate şi norocul, îl ajutaseră să se smulgă din mediocritatea comerţului en detail şi să urce rapid pe culmile lumii afaceriste din Roma. Îmbogăţirea aceasta miraculoasă îi îngăduise să cumpere, pe lângă palate şi domenii fără număr, şi un titlu ducal. Fostul negustor de panglici devenise duce de Bracciano. Nevastă-sa uitase că pe vremuri făcea singură bucătăria. Acum comanda o armată de servitori, pe care-i muştruluia cu energie. Verifica personal socotelile prezentate de bucătarul-şef, inspecta în fiecare zi pivniţele, cămările, grajdurile şi cicălea până la exasperare pe bietele femei de serviciu care lustruiau palatul din pod şi până în bucătărie. Seara, în schimb, devenea cucoană, îşi turna pe ea bijuteriile achiziţionate prin tot felul de mijloace şi privea de sus pe doamnele din aristocraţie, lipsite de resursele ei. Despre bijuteriile acestea, contesa Anna Potocka spunea lucruri ciudate. Se pare că, în momentul ocupării Romei de către francezi, Torlonia primise în depozit pietre preţioase *la greutate*, printre care şi tezaurul bisericii Notre-Dame de Lorette. În lipsa unui inventar cu specificaţii precise şi detaliate, Torlonia le-a restituit mai târziu, tot *la greutate*, înlocuind însă pietrele de o mare valoare cu altele mici, imperfecte. Aşa se pun bazele marilor averi...

Ca înfăţişare şi maniere, Torlonia nu se deosebea mult de „Burghezul gentilom" imaginat de Molière. Era însă net superior replicii sale din lumea rampei, printr-o şiretenie de vulpe, aliată cu o perseverenţă de cârtiţă. Torlonia cucerise cele mai înalte poziţii ale societăţii romane cu impetuozitate şi dârzenie, răsturnând toate obstacolele pe care unii încercaseră să le pună în calea sa. Nobilii cu sânge subţiat fuseseră literalmente luaţi cu asalt de Torlonia, care nu le dăduse timp să se reculeagă şi nici măcar să răsufle. Când se treziseră după bătălie, constataseră că bancherul se instalase învingător în inima lumii lor, însuşindu-şi titluri, privilegii şi o morgă cu

adevărat ducală. Niciun personaj de seamă în trecere prin Roma nu scăpa de insistenţele lui. În felul acesta îşi înmulţea relaţiile şi câştiga paralel clienţi importanţi, susceptibili să se folosească de serviciile băncii lui.

Torlonia îl primi pe Gerald cu acel amestec hibrid de familiaritate şi servilism pe care parveniţii îl adoptă faţă de personajele însemnate. Proaspătul duce de Bracciano evoca o vitrină cu bijuterii. Butoni cu diamante, nasturi din diamante la cămaşa de muselină, la jiletca înflorată şi la fracul roşu-cardinal, broşa incrustată cu diamante la jaboul de dantelă, cataname cu diamante la pantalonul strâns sub genunchi şi la pantofii de lac, iar pe deasupra puzderie de decoraţii – mari cruci, comandorii, insigne onorifice şi un mare cordon albastru, care să contrasteze cu fracul roşu. Ducesa de Bracciano purta pe ea cam două kilograme de smaralde, rubine, safire şi briliante. Adunarea era pestriţă. Principi, ambasadori, scriitori, aristocraţi de toate naţionalităţile, pictori, femei frumoase, militari şi mai ales cardinali. O manifestare mondenă la Roma, lipsită de prezenţa decorativă a unor cardinali, îşi pierdea tot lustrul. Cardinalii erau mai necesari decât orchestra.

Torlonia prezentă lui Gerald şi nepoţilor săi nenumărate celebrităţi locale şi internaţionale. Nume ilustre şi titluri nobiliare, răsunătoare, se înlănţuiau într-o horă haotică, într-un caleidoscop în care se îmbinau nu numai culori, dar şi sonorităţi ameţitoare.

Patru orchestre cântau în două saloane, într-o galerie de tablouri şi într-o imensă sală de bal. Orchestrele erau plasate la distanţe rezonabile unele de altele, astfel încât să nu se acopere.

Gerald cunoscu şi multe femei frumoase. Îl izbi în special un cuplu de adolescenţi – o fată şi un băiat – de o asemănare uluitoare şi în acelaşi timp de o frumuseţe ireală.

— Interesantă pereche, nu-i aşa?, zâmbi amfitrionul, care remarcase plăcuta surprindere oglindită în ochii invitatului său. Fraţi gemeni. Principesa Vittoria şi principele Lorenzo di Serracapriolo. Amândoi sunt de vânzare. Şi la propriu, şi la figurat. Doriţi să vi-i prezint?

Gerald surâse ca de o glumă bună.

— De ce nu? Aici la Roma am avut prilejul să întâlnesc o lume extrem de colorată. Cea mai nedreaptă critică ce i s-ar aduce ar fi monotonia.

Principesa şi principele de Serracapriolo se arătară politicos încântaţi de noile cunoştinţe. Raymond îi salută încreţind din sprâncene. Nu înţelesese la ce se referea termenul „de vânzare". În schimb, Benjamin se întunecă brusc la faţă.

În noaptea aceea, Torlonia manifestă o mare curtenie faţă de Gerald. Îi ţinu aproape în permanenţă companie. După supeul de la miezul nopţii, amfitrionul făcu în aşa fel încât să se izoleze cu oaspetele său. Ieşiră pe un balcon care domina piaţa Veneţia. Bancherul îndrumă abil conversaţia pe tărâmul afacerilor. Îl lăsă pe Gerald să înţeleagă că el, Torlonia, fusese cel care recomandase cardinalului Consalvi un contact direct cu şeful Casei Sunderland. Îl preferase pe Gerald Rotschildzilor care manifestaseră un interes deosebit pentru viitorul împrumut.

— O colaborare cu Casa Rotschild nu îmi surâde pentru moment, spuse bancherul în treacăt. Aş prefera să conlucrez cu Casa dumneavoastră.

Vorbele bancherului, fără a avea semnificaţia unei oferte directe, deschidea totuşi o portiţă pentru viitoare discuţii. Rămânea de văzut cum va reacţiona oaspetele său.

Gerald nu se grăbi să răspundă. Se delecta cu un pahar de şampanie. În general nu-i plăcea să colaboreze cu bancheri străini de Casa Sunderland. Torlonia înţelegea să împartă „prada" împrumutului solicitat de Vatican. Pusese beţe în roate lui Karl Rotschild, fiindcă acesta nu acceptase probabil o conlucrare cu Banca Torlonia. Proaspătul duce de Bracciano considera Roma fieful său. Dar în lumea financiară nu era decât un condotier, o forţă locală, care nu se putea încumeta să se lanseze în împrumuturi internaţionale. Îi era însă îngăduit să pretindă a se înfrupta cu o ciosvârtă din marile festinuri pregătite de alţii.

Gerald întârzia să răspundă. Fără să se tulbure, Torlonia lansă o frază:

— Ah, să nu uit, *Signor* Duce. Acum câteva zile am stat de vorbă cu bancherul Karl Wolff-Rosenberg, care se afla în trecere prin Roma. Îmi spunea că vă cunoaşte.

Gerald înregistră aluzia. Torlonia încerca probabil un mic şantaj. Presupunerea lui Gerald se adeveri imediat.

— Wolff-Rosenberg, continuă amfitrionul, a iniţiat un sindicat de bancheri care intenţionează să se avânte pe piaţa internaţională, teren rezervat actualmente aproape în exclusivitate Caselor Rotschild şi Sunderland.

Torlonia îi dădea deci a înţelege că arunca în competiţie sindicatul lui Wolff-Rosenberg, dacă Banca Sunderland i-ar respinge mâna întinsă. Dar făcuse o greşeală de calcul. Rostise un nume care avea darul să-l indispună cumplit pe interlocutor.

— Nu cred că v-ar prinde rău să realizaţi o înţelegere cu grupul Wolff-Rosenberg, replică Gerald acru. Cunoaşteţi parabola cu mănunchiul de nuiele? Izolaţi, nu puteţi intra în competiţie cu marile bănci. Uniţi, aveţi unele şanse să le rezistaţi.

Semnificaţia cuvintelor lui Gerald era străvezie. Îşi desconsidera amfitrionul, făcând o aluzie insultătoare la adresa infimei sale importanţe în arena marii finanţe. Poate că acesta era adevărul. Gerald săvârşise însă o greşeală, făcându-şi un duşman gratuit.

Torlonia zâmbi cu forţată amabilitate.

— Am să reflectez asupra sfatului dumneavoastră, *Signor* Duce. N-ar fi exclus să-l urmez.

Se înapoiară în salon.

Gerald o văzu pe principesa Vittoria di Serracapriolo râzând în compania unui grup de diplomaţi vârstnici, în uniforme încărcate cu broderii de aur. Privirile lui şi ale Vittoriei se întâlniră. Pe buzele ei răsări un surâs palid, care ar fi putut avea semnificaţia unei invitaţii.

Gerald şi Torlonia se apropiară de grupul diplomaţilor. Vittoria remarcă manevra lui Gerald. Când acesta se înclină invitând-o la dans, acceptă imediat. Braţul lui drept îi cuprinse posesiv mijlocul. O apropie de pieptul său mai mult decât ar fi îngăduit protocolul. Se avântară în vârtejul valsului. Vittoria împrăştia un parfum suav ca o boare înmiresmată de primăvară...

* *
*

Două zile mai târziu, în vreme ce trecea pe jos prin piaţa Spaniei, Gerald îl văzu pe Lorenzo di Serracapriolo în mijlocul unui cerc de tineri. Şi Lorenzo îl zări prin mulţime. Îl salută de la distanţă. Gerald se opri şi-i făcu un vesel semn cu mâna. Lorenzo zâmbi. Ceru scuze prietenilor săi, apoi se îndreptă spre Gerald. Îşi strânseră cordial mâna.

— Iată o întâlnire neaşteptată şi extrem de plăcută, îi spuse Gerald.

— Plăcerea este a mea, replică Lorenzo amabil.

— O spui din politeţe?, îl întrebă Gerald.

— Nu. Sunt foarte sincer.

Privirile tinerilor erau aţintite asupra lor.

— Vrei să mă însoţeşti câţiva paşi?, îl îmbie Gerald.

— De ce numai câţiva?, sosi răspunsul, vag impertinent.

Atât de mare era asemănarea dintre Lorenzo şi Vittoria, încât Gerald se întreba amuzat dacă nu cumva o avea în faţa lui pe Vittoria, îmbrăcată în veşminte bărbăteşti.

Înserarea îşi lăsă valurile diafane asupra Romei. Coşurile cu flori instalate de florăresele ambulante la picioarele monumentalei scări, care urca într-o armonioasă succesiune de trepte şi terase până la biserica Santa Trinita dei Monti, răspândeau parfumuri tari, ce se îmbinau cu miresmele aduse de vânt dinspre parcul vilei Borghese. Snopii de apă ţâşnind din fântâna Barccacia împrăştiau asupra trecătorilor o răcoroasă pulbere lichidă. Ferestrele severului Palazzo di Spagna priveau de la înălţime mulţimea care se foia în susul şi în josul pieţei.

— Am participat până acum la o foarte plictisitoare şedinţă de lucru şi am ieşit să iau puţin aer, spuse Gerald.

— V-aş sugera o plimbare prin grădina Pincio. Dacă nu vă supără, sunt gata să vă însoţesc, se oferi Lorenzo.

— Îţi mulţumesc pentru amabilitate.

Urcară scara până la piaza Santa Trinnita del Monti, o luară pe aleea dominată de grădina vilei Medici şi intrară în Pincio.

Se întunecase. Copacii îşi conturau pe cerul înstelat coroanele stufoase. Lumea, sătulă de zăpuşeala de peste zi, popula aleile răcoroase.

Gerald şi Lorenzo se plimbau în tăcere. Paşii lor făceau să scârţâie pietrişul.

— Bancherul Torlonia v-a spus că suntem de vânzare?, întrebă deodată Lorenzo.

Gerald tuşi încurcat.

— Tăcerea dumneavoastră echivalează cu o încuviinţare, zise tânărul.

— Nu vreau să mă înţelegi greşit, principe.

— Prietenii îmi spun Lorenzo. Mi-ar face plăcere să-mi spuneţi şi dumneavoastră tot aşa. Ştiu că Torlonia v-a afirmat că Vittoria şi cu mine suntem de vânzare. A mai spus-o şi altora.

— Şi n-ai protestat?

— N-am protestat. Fiindcă acesta este adevărul. Suntem de vânzare.

Gerald îl privi cu mirare. Îi zărea vag, prin întunericul nopţii, profilul clasic.

— O spune tuturor spre a ne umili, continuă Lorenzo. Plăteşte prin mine o poliţă tuturor strămoşilor mei. Se pare că bunicul meu l-a umilit într-o zi. Nu cunosc amănuntele. Acum se răzbună. Şi el a cumpărat-o pe Vittoria.

Gerald era uluit. Cinismul sau poate disperarea cu care Lorenzo îşi dezvăluia nimicnicia lui şi a surorii lui îl lăsa fără glas. Nu ştia realmente ce să răspundă.

— Cred că acum mă disprețuiți, murmură Lorenzo.

— Nu, răspunse Gerald monosilabic.

— Sau poate vă amuzaţi pe seama mea.

Vocea lui căpătase o duritate care contrasta cu inflexiunile-i catifelate.

— Nici una, nici alta, rosti Gerald. Dacă este adevărat ce-mi spui, vă compătimesc pe amândoi.

Glasul lui Lorenzo se făcu şi mai dur.

— N-avem nevoie de compătimirea nimănui. Dacă sunteţi amator să ne cumpăraţi, stăm la dispoziţia dumneavoastră. Noi nu suntem oameni. Suntem nişte obiecte de vânzare. Ne vindem fiindcă avem nevoie de bani. Suntem săraci. Foarte săraci.

— Nu cumpăr oameni ca pe o marfă oarecare. De ce nu încerci să munceşti?

Tonul lui Lorenzo dezvălui brusc o adâncă amărăciune lăuntrică.

— Nu ştiu să muncesc. Nu ştiu să fac nimic. Am fost crescut ca să nu fac nimic.

— De ce nu încerci să obţii un post de secretar? La un cardinal sau...

— ...Sau la Torlonia, completă Lorenzo fraza lăsată neterminată de Gerald. Nu, mulţumesc. Cu ce-aş câştiga în chipul acesta n-aş putea întreţine palatul Serracapriolo şi cele cinci bătrâne care se adăpostesc între zidurile lui. Aceste cinci bătrâne, Vittoria şi cu mine suntem ultimele exemplare ale unei familii care odinioară a jucat un rol de frunte în Italia. Legendele de familie ne atribuie o ascendenţă ilustră. Însuşi Cesar s-ar număra printre strămoşii noştri. Noi am decăzut. Odată cu noi se va stinge şi familia.

— Ridicol, ripostă Gerald. Ai să te însori, iar Vittoria are să se mărite. Veţi avea copii...

— Nu. Nu vom avea copii. Nu ne dăruim din dragoste. Ci numai pe bani. Şi dumneata poţi să mă cumperi. Nu ştiu dacă m-ai înţeles.

Tonul adolescentului se făcuse agresiv.

— Te-am înţeles, Lorenzo, suspină Gerald. Aş vrea să fac ceva pentru voi.

— Nu acceptăm pomană, ripostă cu asprime băiatul. Avem încă mândria neamului nostru. Da, da, să nu râdeţi. Se mai vând şi alţii. Dar nu recunosc. Roma întreagă este de vânzare. Şi palatele ei părăginite, şi tablourile, şi statuile, şi obiectele ei de artă, şi nobilii sărăciţi... Vittoria şi cu mine şi cei deopotrivă cu noi trebuie să dispărem. Altă lume se ridică. Lumea lui Torlonia. O lume care ne striveşte. Cu care nu ne putem lupta. Ca să mai supravieţuim, ne-am pus la mezat. Dar aceasta nu va dura mult. Va veni un timp când tinereţea noastră se va stinge. Atunci nu vom mai găsi amatori. Şi vom muri. Vom muri de foame sau ne va sugruma deznădejdea.

Într-un sens, Lorenzo avea dreptate, raţionă Gerald. Familiile, ca şi indivizii, ajung la un moment în care încep să-şi piardă vitalitatea. Declinul se accentuează şi, după un interval mai mult sau mai puţin lung, urmează dispariţia.

Dar cazul Lorenzo-Vittoria trebuia privit şi sub alt aspect. Cu inconştienţa tinereţii – şi paradoxal – a unei inocenţe pe

plan spiritual care nu putea fi tăgăduită, Lorenzo îşi clama trista profesie pe care o adoptase. Nici el şi nici Vittoria nu-şi făceau din aceasta un titlu de glorie, ci lansau o sfidare societăţii. Din nefericire pentru ei, societatea nu părea să se tulbure. Corpurile lor tinere ajunseseră un receptacul al balelor unor indivizi care-şi închipuiau că pot cumpăra totul. Lorenzo şi Vittoria n-ar fi ajuns să se vândă dacă nu s-ar fi găsit cumpărători să-i incite.

Prin asociaţie de idei, îi reveniră în minte deprinderile urâte ale lui Benjamin, dobândite într-o epocă în care, ca şi cei doi gemeni Serracapriolo, cunoscuse o epocă de mare mizerie.

Cu ce erau mai de condamnat aceştia, reflectă Gerald, decât bărbaţii tineri care se vând – bineînţeles fără să o recunoască – pentru o zestre apreciabilă, decât tinerele fete care se căsătoresc cu bătrâni urâţi, dar foarte bogaţi, decât înalţii demnitari care-şi târguiesc influenţa pe bani grei, decât micii funcţionari care-şi „oferă" serviciile cerşind bacşişuri mărunte? Aceste aşa-zise „compromisuri" se întâlnesc sub nenumărate forme şi aspecte în toate straturile sociale şi în toate domeniile de activitate.

La un moment dat îl străfulgeră o întrebare, ieşită la lumină de undeva, din străfundurile subconştientului său. De ce acorda un interes atât de mare tragediei celor doi gemeni? O făcea din filantropie, din generozitate, din dorinţa de a îndrepta o stare de lucruri? Sau era acţionat de impulsuri tulburi, de porniri ascunse care tindeau să se manifeste liber? Îşi aminti de scrisoarea Georginei, de prieteniile lui, de preferinţa sa nemărturisită pentru Benjamin, deşi acesta părea să fie inferior lui Raymond... Îl străbătu un fior ciudat. Dezgust, voluptate, imbolduri nelămurite, curiozitate?

Glasul lui Lorenzo răsună iarăşi; de data aceasta uşor obosit.

— Te interesează persoana mea sau vrei să ajungi prin mine la Vittoria? Nu-mi imaginez că te plimbi cu mine din prietenie dezinteresată.

Gerald tresări. Tânărul acesta, cu modul lui de a se exprima direct şi crud, îi păru deodată odios.

— Nu crezi, Lorenzo, că pot exista şi simpatii fără gânduri ascunse?, rosti el iritat.

— Nu cred că pot exista asemenea simpatii.

Gerald fu ispitit să-i întoarcă spatele şi să plece. Să-l lase singur în grădina aceasta cufundată în noapte. Singur cu gândurile şi cu deznădejdea lui. Dar nu o făcu. Rămase în continuare alături de Lorenzo.

— Dacă preferi, te duc la Vittoria, zise băiatul. Mă pricep să fac şi pe mijlocitorul.

— Dacă nu renunţi la tonul acesta, mă obligi să plec, ripostă Gerald exasperat. Nu-ţi doresc decât binele.

Lorenzo râse.

— *Ti volio bene*. La noi, italienii, expresia aceasta are alt înţeles.

— Să nu ne mai jucăm cu vorbele, Lorenzo.

— Bine. Să facem pace. Mi-e sete. Haidem la „Nazzari" în piaţa Spaniei. Are un *poncho spongato* delicios. Eu fac tratăţia.

— Eşti atât de bogat?

— La ora aceasta am ceva parale. Destule ca să dau şi acasă, spuse Lorenzo cu mândrie.

— Ce înseamnă un *poncho spongato?*

— Un fel de şerbet. Atât de bun, încât nu te mai saturi. Are şi *spuma di latte*. Ceva la fel de bun.

Lorenzo lăuda cu entuziasm aceste dulciuri.

„Este încă un copil", reflectă Gerald cu milă şi simpatie.

Se înapoiară pe acelaşi drum. Coborâră faimoasa scară cu 137 de trepte, trecură pe lângă coşurile cu flori şi reuşiră să găsească o masă liberă la „Nazzari".

Câţiva tineri din fundul cafenelei fluturară mâinile.

— He, Lorenzo!

Toţi erau chipeşi şi foarte cocheţi. Doi dintre ei aveau o înfăţişare vag efeminată.

Lorenzo le răspunse la salut cu un voios:

— *He, ragazzi!*

Explică apoi lui Gerald:

— Nişte prieteni.

— Şi ei se ocupă cu...

— Da. Şi ei. Piero, băiatul acela brun, cu bucle, e protejatul unui cardinal.

Gerald nu mai insistă.

Poncho spongato şi *spuma din latte* erau într-adevăr delicioase.

— Şi mătuşa mea Beatrice face *spuma di latte*. Din nefericire, aceasta se întâmplă foarte rar. Are un reumatism care o paralizează în pat cinci zile din şapte. S-o auzi cum se mai vaită. Numai vinul fiert o mai linişteşte. Şi şampania. Dar şampania e prea scumpă.

Lorenzo uitase de lucrurile neplăcute. Vorbea cu o voioşie plină de nepăsare faţă de tot ce era urât şi rău.

* *
*

În zilele următoare, Gerald îşi continuă tratativele cu Vaticanul. Deşi cardinalul Consalvi îi arăta aceeaşi simpatie şi bunăvoinţă, Gerald avea impresia că negocierile nu mai înregistrau progrese. Interveniseră oare forţele oculte puse în mişcare de bancherul Torlonia? Paralel cu activitatea aceasta, găsea timp să se plimbe prin Roma şi să viziteze anticariatele şi prăvăliile cu obiecte de artă. Îşi schimbase modul de a trăi. Într-o zi îşi aminti chiar să trimită la Palazzo Serracapriolo douăsprezece lădiţe cu şampanie franţuzească pentru mătuşa Beatrice. Darul făcu probabil mare impresie, căci în ziua următoare primi o scrisoare semnată de Vittoria şi de Lorenzo, care se făceau interpreţii principesei Beatrice, mulţumindu-i pentru atenţie şi poftindu-l la un *spuma di latte*.

Invitaţia îi făcu plăcere. Lorenzo şi Vittoria exercitau asupra lui o bizară atracţie. În fiinţa lui se ciocneau de la o vreme simţăminte şi porniri atât de contradictorii, încât nici nu mai încerca să se analizeze.

Sosi la Palazzo Serracapriolo pe înserat. Văzut pe dinafară, edificiul, durat în stilul Renaşterii târzii, era impozant.

Mai toate ferestrele dinspre stradă, cu excepţia celor de la etajul nobil, aveau obloanele închise. Un lacheu în livrea decolorată, roasă, cu galoane înnegrite şi destrămate, cu o perucă altădată pudrată, dar acum jumulită şi murdară, îi

deschise poarta de la intrare. Gerald străbătu câteva săli vaste – mirosind a mucegai şi a urină pisicească – cufundate în semiîntunericul înserării. Lipsa de mobile, zidurile înnegrite, statuile solitare din nişele pline de praf accentuau jalnica decrepitudine a întregului ansamblu. Urcă o scară monumentală, cu urme de noroi pe treptele de marmură tocită, şi ajunse la etajul nobil. Traversă iarăşi un şir de saloane tot atât de goale ca şi încăperile de la parter. Gerald avea senzaţia că rătăceşte printr-un imens cavou. Panourile înnegrite care împodobeau zidurile păreau lespezile unor nişe mortuare.

Ajunse în dreptul unei uşi închise. Valetul pricăjit deschise amândouă canaturile şi anunţă cu glas senilizat pe cei dinăuntru:

— Ducele de Lusignan-Valois.

Gerald pătrunse într-o încăpere uriaşă, cu fresce atât de întunecate, încât abia dacă se mai desluşeau petele alburii ale unor chipuri fantomatice. Fantomatice erau şi cele cinci bătrâne, atât de slabe, încât păreau translucide. Stăteau drepte şi ţepene, pe nişte scaune cu spătar înalt. Purtau rochii bogat împodobite, dar atât de arhaice, încât păreau scoase dintr-un muzeu al modei. Pe un scaun cu roţi, instalat în dreptul ferestrei înalte, deschisă spre stradă, dormita un bătrân cu bărbia atârnată deasupra pieptului. Ca şi bătrânele, purta un costum de satin, care trebuie să fi fost confecţionat pe la mijlocul secolului trecut.

Lorenzo, care juca de unul singur o partidă de şah, alături de bătrân, se ridică vesel în întâmpinarea lui Gerald. Tinereţea, vitalitatea, frumuseţea lui păreau de-a dreptul agresive în comparaţie cu nemişcarea de păpuşi de ceară a bătrânelor. Vittoria nu era de faţă. Lorenzo făcu prezentările. Gerald defila prin faţa celor cinci moaşte. Auzi o înşiruire de titluri nobiliare şi de nume răsunătoare.

Cinci guri ştirbe, cu buze subţiri şi vinete, se schimonosiră în grimase de bun venit. Principesa Beatrice di Attigliano, specialista în *spuma di latte* mulţumi lui Gerald pentru şampanie, într-o franceză morfolită printre gingiile-i bătătorite. Bătrânul, purtător al unui titlu ducal, clătină din cap ca un cal bătrân care încearcă să scape de o muscă ce i se învârteşte

în jurul botului. Lacheul apăru cu o tavă imensă, pe care se aflau înşiruite nişte pocale de sticlă de Murano – mai toate ciobite – în care era servită faimoasa *spuma di latte*. Pocalele erau dominate de o fructieră cu piersici rotunde, ca nişte mingi de catifea roşie.

— Vă rog, serviţi-vă, îl îmbie zâmbind principesa Beatrice, după ce Gerald se aşeză la masă.

Şi celelalte bătrâne zâmbeau ştirb şi senil.

— Piersicile sunt de pe domeniul nostru de la Belluno.

— Bietele mele mumii, suspină Lorenzo, privindu-le cu înduioşare. Îşi închipuie că mai sunt încă în stăpânirea domeniilor lor.

Gerald îl privi uluit şi jenat în acelaşi timp de epitetul rostit cu atâta dezinvoltură.

— Sunt surde toate, adăugă acesta în chip de explicaţie. Dar n-ar recunoaşte pentru nimic în lume. Le las iluziile să le mai legene bătrâneţea.

— Cum comunicaţi între dumneavoastră?, întrebă Gerald.

Îl mişcase înţelegerea arătată de Lorenzo bătrânelor.

— Prin semne sau uneori prin scris. Dar nu prea avem ce ne comunica, răspunse adolescentul. Ele îmi vorbesc – de multe ori habar n-am ce vor să spună – iar eu le răspund clătinând afirmativ din cap. Nu ne cer niciodată nimic. Se mulţumesc cu ce aducem. Uneori mă întreb dacă îşi mai dau seama că se află încă în viaţă! Când sunt singure între ele – le-am observat de câteva ori – stau nemişcate şi privesc în gol. Mă întreb la ce se vor fi gândind. Din când în când îşi zâmbesc tâmp, fără să rostească un cuvânt. Apoi împietresc iarăşi. Urâtă e bătrâneţea! Mă întreb dacă au fost vreodată tinere.

În clipa aceea apăru şi Vittoria. Un minunat Lorenzo în veşminte feminine. Vittoria purta o rochie vaporoasă de muselină albă, care i se mula pe corp la cea mai uşoară mişcare.

— E frumoasă, nu-i aşa?, zâmbi Lorenzo, uitându-se cu dragoste la surioara sa.

Gerald se întrebă dacă această dragoste, atât de manifestă, nu ascundea o înclinare inavuabilă. Îşi zise că presupunerile lui erau absurde. Lorenzo vedea în Vittoria pe singura fiinţă apropiată sufleteşte. Într-o lume vitregă, care-i exploata, îşi

găseau un punct de sprijin în afecțiunea pe care unul o purta celuilalt.

— Spune-i lui Lorenzo că sunt frumoasă, ca să-i faci plăcere, zise Vittoria, etalându-și mărgăritarele dinților mici, de o regularitate impecabilă.

— Dacă aș spuse că sunteți frumoasă, credeți că aș face-o din amabilitate?, rosti Gerald cu toată seriozitatea.

— Atunci spune-o fără înconjur. Complimentele îmi fac plăcere, ca oricărei femei. Știi, șampania dumitale a avut mare succes. Mătușa Beatrice este convinsă că i-a trimis-o un admirator. Își închipuie că și-a păstrat frumusețea și tinerețea și că mai poate stârni pasiuni.

Principesa Beatrice clătină din cap, zâmbind seducător lui Gerald.

— Sunteți siguri că nu vă aude?

Văzând că face obiectul discuției celor trei tineri, principesa Beatrice plecă fruntea cu virginală cochetărie. Mișcarea aceasta avu ceva atât de grotesc, de tragic, încât Gerald simți că i se strânge inima.

Se uită la Lorenzo și la Vittoria.

— Vă admir, rosti el cu sinceritate. Sunteți niște eroi.

Lorenzo adoptă o poziție marțială, introducându-și degetele mâinii drepte în încheietura jiletcii înflorate, într-o tipică poziție napoleoniană.

— Îmi permiteți să mă prezint, Lorenzo, principe de Sorracapriolo, paladin al bătrânelor frumoase și al cochetelor centenare.

Vittoria izbucni în râs.

— S-ar zice că faci unele aluzii la propria ta activitate, Lorenzo.

— Nu, nu am astfel de înclinări, se grăbi el să răspundă. Dar dacă sunt silit de împrejurări... Dar nu e cazul...

— În seara aceasta sunteți liber, *Signor* Duce?, se adresă Vittoria lui Gerald.

— Aveți vreo propunere, principesă? Sunt gata s-o accept anticipat.

— Am două propuneri. În primul rând să-mi spui Vittoria.

— Perfect, Vittoria. Şi eu pentru prieteni sunt Gerald.

— Perfect, Gerald. A doua propunere implică sacrificiul unei nopţi. Să nu mă înţelegi greşit. Nu-ţi fac o propunere ruşinoasă.

— Ruşinoasă? O astfel de propunere ar echivala cu o invitaţie în rai.

— Îngerii nu fac dragoste.

— Atunci să ne întoarcem pe pământ.

— Preferabil. Dă-mi voie să continui. Diseară suntem invitaţi la marchizul di Roccaforte. Vino cu noi.

— Nu am avut cinstea să-l cunosc pe marchizul di Roccaforte, obiectă Gerald.

— La Giorgio di Roccaforte se intră uşor dacă eşti foarte decorativ sau foarte bogat. Din prima categorie faci sigur parte, dragul meu Gerald, rosti Vittoria după ce-l măsură cu privirea de sus până jos.

— Mulţumesc, se înclină el. Nu mă sili să roşesc. Modestia mea suferă.

— Foarte rău, ripostă Vittoria. Frumuseţea este un dar dumnezeiesc cu care trebuie să te mândreşti...

— Da, da, întări Lorenzo. Dacă nu te grăbeşti să-l foloseşti, îl pierzi. Este un bun prin natura lui perisabil.

— Şi cam ce se poate face la Giorgio di Roccaforte?, întrebă Gerald.

— Să te bucuri de viaţă. Să ţi-o trăieşti din plin, astfel încât să nu regreţi mai târziu că n-ai profitat de ea.

— De unde cunoşti filozofia aceasta?, întrebă Gerald. Eşti încă foarte tânără.

Vittoria surâse cochet.

— Foarte mulţi bărbaţi cu tâmple argintii mi-au mărturisit că în prezenţa mea ajung să-şi regrete tinereţea pierdută.

— Aş crede că în prezenţa ta, Vittoria, până şi o statuie ar începe să palpite.

— Aşa se şi spune, Gerald. Dar nu e întotdeauna adevărat, pufni ea în râs...

În seara aceea Gerald se înapoie foarte bine dispus la Palazzo Castelfranco. Se schimbă în ţinută de seară. Majordomul îi spuse că Raymond şi Benjamin plecaseră la teatru însoţiţi de un nepot al bancherului Torlonia.

„Torlonia şi-a reluat manevrele de apropiere, reflectă Gerald. Tenace individ. Nu mă mir că a ajuns atât de departe."

Nu-l supăra că nepoţii săi lipseau de acasă. Dimpotrivă. Era încântat că avea drumul liber. Aproape de miezul nopţii sosi cu trăsura – potrivit înţelegerii – la Palazzo Serracapriolo, de unde îi luă pe cei doi gemeni. Vittoria şi Lorenzo erau de o eleganţă fără rival.

„O abundenţă de calităţi risipite zadarnic", reflectă Gerald, după ce îi examină cu privirea.

Undeva, un clopot pornise să bată grav, ca un gong, cele douăsprezece lovituri sacramentale care vesteau noaptea în jumătate. Trăsura opri în faţa palatului Roccaforte din apropierea Fântânei Trevi. Toate ferestrele primului etaj erau luminate. Un portar galonat verifica plin de importanţă invitaţiile.

— Domnul este cu mine, îi spuse Lorenzo, arătându-l pe Gerald.

— Prea bine, excelenţă, se ploconi portarul.

— Eşti bine cunoscut pe aici, Lorenzo, îi spuse Gerald după ce pătrunseră în vestibulul pardosit cu marmură.

— Cum să nu fiu? Mi se plăteşte treizeci la sută din tot ce se câştigă de pe urma naivilor pe care-i aduc la jocurile de cărţi. Gâşte de jumulit se găsesc destule.

— Iată-mă prevenit, zise Gerald.

— Dacă ai de gând să joci, plăteşte-mi dinainte treizeci la sută din sumele pe care ai avea de gând să le pui la bătaie, iar restul bagă-l în buzunar. Poate preferi emoţiile tari de la masa verde. S-ar zice că pe unii îi stimulează certitudinea de a pierde, căci până la urmă toţi pierd. Se întâmplă câteodată ca vreunul să câştige sume mari. Aceasta este o nadă pentru naivi. Câştigătorul se uşurează în zilele următoare de câştig şi mai dă şi ceva pe deasupra. De când frecventez eu casa aceasta n-am pomenit jucător care să încheie un bilanţ favorabil lui.

Gerald vârî mâna în buzunarul dinăuntru al fracului şi scoase un teanc de bancnote.

— Să mă achit.

— Altă dată, zâmbi Lorenzo.

— Deunăzi, în Pinicio, mi te arătai în altă lumină, zise Gerald.

— De unde ştii că nu vreau să te impresionez cu gestul meu elegant, astfel ca mai târziu să te tapez cu o sumă triplă?

— Nu eşti decât un copil răzgâiat care-şi dă aere, Lorenzo. Nu mă mai impresionezi cu cinismul tău de paradă.

— Vrei să-ţi dovedesc contrariul, *Signor* Duce?

— Vittoria îmi spune Gerald. De ce nu-i urmezi pilda?

— Oh, câtă onoare, Gerald, rosti Lorenzo, înclinându-se şi salutând cu un gest larg, rotund, ca în plin secol al XVII-lea.

Urcară o scară de piatră. Pe trepte zăceau uitate câteva flori rupte, o eşarfă de mătase pe care nimeni nu se ostenise să o ridice, o mască de dantelă neagră şi pumni de confetti.

În şiragul de saloane de la etajul întâi îi întâmpină o hărmălaie de carnaval sau de balamuc încăput pe mâinile nebunilor. Hohote stridente de râs, strigăte, chiote, pocnete de capse şi de sticle de şampanie destupate în salve, muzică, glasuri de crupieri rostind sacrosanctele formule repetate în toate cazinourile lumii, frânturi de conversaţie purtate la diapazon înalt în mai toate limbile occidentale. Femeile erau foarte decoltate, bărbaţii arborau fracuri sau dominouri. Mulţi se ascundeau în dosul anonimatului măştilor.

— Aici lumea vine să se distreze, Gerald, îi spuse Vittoria, strângându-se de braţul lui. La petrecerile lui Giorgio, uniformele, decoraţiile, sutanele nu au ce căuta. Formalismul e surghiunit.

— Dansaţi, copii, şi veseliţi-vă, îi îndemnă Lorenzo cu afectată grandilocvenţă. Astăzi lumea e a voastră. Ziua de mâine nu se ştie ce surprize vă rezervă.

— *Benvenuto,* Lorenzo!, strigă un tânăr brunet, ameţit de băutură, luându-l de grumaz şi sărutându-l în colţul gurii.

— *Come va,* Angelo? *E un bel po' da quando non ci siamo incontrati.* Angelo di Santacroce se sprijini de Lorenzo, aşa cum se sprijină un beţiv de un felinar. Cu mâna rămasă liberă, făcea gesturi largi, dezordonate.

— *Caro* Lorenzo!, se auzi un glas catifelat de contraltă. *Sonno felice di rivederti!*

O doamnă tânără, care păstra un aer de distincţie aristocratică în ciuda excesului de alcool, se agăţă de braţul lui Lorenzo.

— *Caro mio!*, adăugă ea sărutându-l pe celălalt colţ al gurii. De ce n-ai venit aseară la întâlnire?

— Ocupaţii multiple, scumpă principesă.

— Mă trădezi cu alte femei, răule! Ah, de la o vreme mă urmăreşte ghinionul. Se spune că cei care pierd în dragoste câştigă la masa verde. Eu pierd pe amândouă fronturile. Am lăsat la „Trente et Quarante" treizeci de mii de ducaţi.

Principesa di Villazzano nu reuşi să-şi zăgăzuiască un inestetic sughiţ.

Un bărbat între două vârste, înalt, blond, tipul anglo-saxonului plin de morgă, strânse mâna Vittoriei.

— *How beautiful you are tonight!*, exclamă el plin de încântare. Eşti incomparabilă.

— Edward, împarţi complimente cu o dărnicie fără pereche, rosti ea ironic. Aş prefera să fii prodig cu diamante.

Lordul Edward Ormsby suspină adânc:

— A avut grijă Roccaforte să mă scuture la „Biribi" de patruzeci de mii de guinee. Cu banii aceştia puteam să-ţi cumpăr bijuteriile Coroanei.

O fată tânără, subţire, foarte drăguţă, cu părul în dezordine şi ochii tulburi de băutură, se apropie de Vittoria.

— *Ciao*, Vittoria! N-ai putea să mă împrumuţi cu ceva bani? Camillo m-a lăsat lefteră.

Altă fată, o brunetă cu ochii albaştri, generos decoltată, apăru, plimbându-şi pe sub nasul oaspeţilor mâna-i albă, foarte fină, pe care strălucea un inel cu o mare piatră albastră.

— Ofer această piesă în gaj pentru două mii de ducaţi. M-am decavat la „Biribi".

— N-ai şanse să obţii banii, Giulia, interveni Lorenzo cu răutate. Piatra e falsă.

Fata se aprinse ca un butoiaş de pulbere.

— Cum îndrăzneşti...

— Da, da, sticlă curată. Ştiu şi cine ţi l-a făcut cadou. Te-a tras pe sfoară.

— Ai o imaginaţie murdară, Lorenzo...

— Mai curată în orice caz decât intenţiile iubitului tău... Din sala de bal apăru un individ uscat, cu ochi de iluminat,

cu părul adus pe frunte *en coup de vent* şi care purta peste fracul verde-smarald o pelerină amplă, neagră, asemenea scamatorilor şi magicienilor.

Câteva fete însoţite de cavalerii servanţi îl urmau plini de voioşie.

— *Carissimi*, se adresă grupului format în jurul Vittoriei şi al lui Lorenzo, în casa aceasta nu-ţi mai poţi trage sufletul. A invadat-o vulgul. Întâlneşti tot felul de mutre patibulare. La masa de „Trente et Quarante" pe cine credeţi că l-am avut vecin de joc? Pe propriul meu frizer.

Un hohot general de râs îl făcu să continue cu înflăcărare sporită.

— Aici nu mai avem ce căuta. Să mergem în altă parte.

— Unde?... Unde? Unde?, se auziră glasuri.

— La catacombe!, strigă el, acoprind tumultul.

— Bravo! La catacombe!

— *Qui m'aime me suive!*, strigă bărbatul cu pelerină, pornind pe scară.

Ideea lui făcu vâlvă. Un mare număr de invitaţi îl urmară, plini de însufleţire.

— Mergem şi noi la catacombe, hotărî Vittoria în numele întregului ei grup.

Luat de curent, Gerald se pomeni împins spre ieşire. Cuprinse cu braţ proteguitor mijlocul Vittoriei. O ferea de îmbulzeala de la ieşire. Aproape fără să-şi dea seama, se văzu urcându-se într-o trăsură, unele somptuoase, altele vetuste.

Copitele cailor făceau să răsune caldarâmul de piatră, trezind parcă din amorţire palatele şi casele-cenuşii.

— Mergem realmente la catacombe?, întrebă Gerald nedumerit.

— Da, da, ai să vezi, rosti enigmatic Vittoria, lipindu-se de pieptul lui ca o pisică ce toarce.

Străbătură câteva străzi, o piaţă, şi încă una, apoi Gerald observă că ieşiseră la câmp deschis.

— Suntem pe Via Appia. Ne îndreptăm spre catacombele San Sebastiano, zise Lorenzo.

— Ah, catacombele!, chicoti principesa de Villazanno, sărutându-l sub ureche.

— Lasă-mi-l!, o repezi Angela, pe jumătate în glumă, pe jumătate în serios.

Trăsurile opriră undeva, în plină noapte. Călătorii coborâră şi se îndreptară spre un fel de monument funerar, în ruine, ascuns în parte după un pâlc de chiparoşi. Într-una din laturile monumentului se afla o deschizătură, pe care noctambulii intrară unul câte unul.

Gerald, precedat de Lorenzo şi de Vittoria, pătrunse într-un fel de cavernă, luminată vag de o torţă aprinsă, purtată de bărbatul cu pelerină neagră, care luase conducerea coloanei. Se mai aprinseră câteva torţe. Flăcările lor aruncau pe pereţii săpaţi în piatră o lumină roşiatică, evocatoare de sabaturi vrăjitoreşti. Lilieci tulburaţi din tihna lor ţâşneau năuciţi pe deasupra capetelor celor care se afundau parcă în măruntaiele pământului. Speriate, femeile scoteau ţipete ascuţite, acoperindu-şi cu mâinile capul, spre a nu li se încurca liliecii în păr. Bijuteriile femeilor scăpărau, aruncând minuscule săgeţi de lumină roşiatică. Jabourile albe de dantelă de la cămăşile bărbaţilor păreau muiate în sânge.

Ciracii bărbatului cu pelerină înaintau prin galeriile joase, mărginite de alveole săpate în stâncă; în nişele acestea, acoperite cu plăci de marmură sau de ţiglă-platan, se aflau înhumate cadavre centenare. Pereţii erau împodobiţi pe alocuri cu picturi care înfăţişau naiv chipul defuncţilor sau ilustrau teme religioase. Toate acestea alternau cu inscripţii proaspete, de o indecenţă bolnăvicioasă.

De undeva se auzea o muzică stranie: sunetele prelungi ori săltăreţe păreau să se strecoare ca nişte şerpi prin galeriile sinuoase. Bărbatul din capul coloanei ridică mâna, dând semnal de oprire. Ajunseseră într-un fel de încăpere circulară cu alveole mortuare înşiruite în două rânduri orizontale de-a lungul pereţilor. Unele erau goale.

O fată tânără, învăluită într-o capă neagră de catifea, scoase un chiot lung, ca un tril de pasăre. Cu o graţioasă, dar în acelaşi timp hotărâtă unduire a braţelor, lepădă capa, care căzu la pământ. Peste covorul acesta improvizat începu să-şi legene corpul suplu, acoperit cu văluri roşii drapate în stil grecesc antic. Cu braţele ridicate spre cer părea să invoce o

zeitate. Legănările ei, însoţite de şerpuiri tot mai pronunţate, evocau o flacără zbuciumată de vânt. Torţele aprinse îi creau o aureolă purpurie. Dansul, de o senzualitate aprigă, fascinantă, trezea instinctele spectatorilor, le biciuia, excitându-le până la paroxism.

Dansatoarea începu să-şi smulgă vălurile roşii, unul câte unul, potrivit străvechilor ritualuri saturnale. Un ropot tot mai puternic de talgere, care făceau să vibreze timpanele, se amplifica, atingând culmi de tunet în momentul în care dansatoarea îşi aruncă ultimul văl, rămânând goală.

Ca la poruncă, torţele se stinseră. Talgerele răsunau obsedant, enervând simţurile. Gerald simţi două braţe cuprinzându-l şi o gură caldă atingându-i grumazul, sub urechea stângă. O altă gură i se lipi de buze... Înfiorat de plăcere se lăsă în voia nopţii şi a mâinilor care se încolăceau, îmbrăţişându-l cu neruşinare...

* *
*

La sfârşitul aceleiaşi săptămâni, Gerald fu primit în audienţă de Papa Pius al VII-lea.

Omul acesta, care îndrăznise să-l înfrunte pe Napoleon, era acum un bătrân de optzeci de ani, uscat şi noduros ca un copac desfrunzit. În ciuda vârstei, păstra o luciditate şi o energie remarcabile.

În cursul convorbirilor cu colaboratorii ori cu drept-credincioşii primiţi în audienţă, i se întâmpla uneori să piardă şirul unei fraze, să-i rătăcească brusc gândurile, luând-o razna pe tărâmuri excentrice faţă de tema discuţiilor purtate până atunci. Se oprea şi, cu dezarmantă candoare, ruga pe interlocutor să-l readucă la subiect. Relua apoi convorbirea, dând dovadă de pondere, de înţelepciune şi de o reală vioiciune a spiritului. „Şi luna are eclipse. De ce nu i-ar fi permis acest lucru Papei, care la urma urmei nu este decât un muritor de rând? Infailibilitatea şefului bisericii catolice rămâne valabilă, dar numai în teorie", declara el persoanelor care se bucurau de încrederea sa.

Papa Pius al VII-lea era un precursor, într-o epocă în care ultrareacţionara Sfântă Alianţă dirija politica europeană, el se înconjurase de un grup de sfătuitori cu tendinţe liberale,

refuzând să se lase angrenat în acţiunile de represalii violente preconizate de Metternich împotriva a tot ceea ce reprezenta o alunecare de la linia dură.

Înainte de a se înfăţişa Papei, Gerald făcuse o importantă donaţie muzeului Chiaramonti din Vatican, care era o creaţie a Suveranului Pontif. Donaţia consta din manuscrise vechi şi tablouri de o mare valoare.

Gestul acesta îi asigură un prestigiu sporit în ochii Papei, care se arătă deosebit de prietenos, îngăduind audienţei să-şi piardă caracterul de solemnitate rece şi să adopte tonul unei convorbiri cordiale.

Papa îi mulţumi pentru donaţie, conferindu-i în schimb un înalt ordin în gradul de Mare Cruce.

Îi vorbi apoi de sprijinul pe care biserica îl aştepta de la toţi fiii ei şi în special de la şeful Casei Sunderland. În general ştia să găsească vorbele cele mai potrivite spre a-şi câştiga interlocutorii. Din nenorocire, Gerald nu părea să fie receptiv la acest apel. Vina nu era a Papei. Argumentele lui erau convingătoare şi Gerald îl asculta, înclinând din cap cu înţelegere.

Cuvintele nu-şi atingeau însă ţinta, fiindcă gândurile lui Gerald vagabondau aiurea. Se uita cu politicoasă atenţie la Papă, dar dincolo de acesta vedea scenele din catacombe. Îmbrăţişările din beznă fuseseră atât de inedite, de pasionate, încât îl răscoleau şi acum.

— Am auzit că cifra dumneavoastră de afaceri depăşeşte bugetele reunite ale Franţei şi Angliei.

Gerald se smulse din evocările sale şi reveni la realitate. Fraza Papei îl surprinsese.

În ciuda lipsei sale de atenţie, nu scăpase niciunul din cuvintele rostite de sfântul părinte. Le înregistrase însă fără să le treacă prin filtrul minţii.

— Informaţiile Sanctităţii Voastre nu sunt departe de adevăr. Cu un corectiv. Puteţi adăuga şi bugetul Imperiului Austriac şi al Regatului Prusiei.

— I-aţi depăşit deci pe Templieri?!, exclamă candid Suveranul Pontif.

Gerald se întrebă dacă urmaşul Sfântului Petre nu făcuse o aluzie uşor răuvoitoare.

— Există un oarecare paralelism între Casa noastră şi Ordinul Templierilor, zâmbi el. Paralelismul încetează însă într-un anumit punct. Şeful Casei Sunderland nu va pieri pe rug. Şi-a luat măsurile necesare.

Papa surâse fin.

— Regii de azi nu mai au puterea celor de ieri.

„Remarca aceasta se poate aplica şi Sfântului Scaun", fu Gerald ispitit să răspundă. Dar se abţinu.

Audienţa se încheie cu asigurări reciproce de bunăvoinţă. Nu-şi atinsese însă scopurile. Papa era un psiholog prea fin spre a nu-şi da seama că eşuase în încercarea sa de a-şi capta interlocutorul. Suveranii banului se arătau mai dificili decât şefii de state...

În aceeaşi seară Gerald asistă la un bal oferit de principesa de Montfort, fiica regelui Friederich al Würtembergului şi soţia lui Jêrome Bonaparte, fostul rege al Westphaliei. Printre invitaţi se numărau mulţi străini, în special englezi, dornici să-l cunoască pe fratele mai mare al defunctului împărat al Franţei. Jêrome îşi plimba plictisul prin saloanele palatului, evocând o fantomă tristă şi singuratică.

La bufet, Gerald avu surpriza să se întâlnească iarăşi cu bancherul Torlonia. Bancherul dădu semnele unei bucurii prea afectate ca să pară sinceră.

— Drumurile noastre se încrucişează mereu, *Signor* Duce. Este o prevestire?

— Căile Domnului sunt necunoscute, replică Gerald cu un citat din Biblie.

— Zilele acestea făceam o remarcă, reluă Torlonia. Între noi există unele puncte de apropiere. Şi dumneavoastră, şi eu suntem şi bancheri, şi duci.

Gerald râse cu poftă.

— Cu o singură deosebire. Dumneavoastră aţi devenit din bancher duce, iar eu din duce am devenit bancher. Din nenorocire pentru amândoi, ne vine foarte greu să ne dezbărăm de vechile deprinderi. Copiii noştri însă vor remedia această stare de lucruri. Ai dumneavoastră vor fi duci, ai mei – bancheri.

Torlonia făcu haz ca de o glumă bună, deşi în sinea lui fierbea. Gerald Sunderland îi respinse a doua oară avansurile.

Era cazul să mai facă o nouă tentativă de apropiere sau să treacă la represalii?

O luptă pe față împotriva puternicei Case Sunderland-Beauclair nu-i surâdea. Nu-i rămânea însă altă alternativă. Un lacheu se apropie de Gerald, purtând pe o tavă de argint un bilet împăturit în patru.

— Pentru Înălțimea Voastră.

— Îmi permiteți, se adresă el lui Torlonia, în vreme ce lua biletul.

Îl desfăcu.

„Te așteptăm la catacombe.

Vittoria și Lorenzo."

Gerald îl strecură în buzunar. O căldură ciudată îi învăpăie obrajii.

— Sper că nu ați primit vreo veste neplăcută, rosti Torlonia cu falsă solicitudine.

— Oh, nu. Sunt poftit la un cimitir.

— La un cimitir?, rotunji ochii Torlonia.

— Se pare că e vorba de o slujbă pentru morți. Mă iertați că trebuie să întrerup o conversație atât de interesantă și să vă părăsesc. Sper să ne mai vedem. Voi mai rămâne câtva timp la Roma. Bună seara, *Signor* Torlonia.

Capitolul 16

Raymond sosi la Heidelberg către mijlocul lui septembrie. Oraşul acesta liniştit, aşezat călare pe Neckar şi înconjurat de înălţimi împădurite, îl cuceri din primul moment. Biserica Sfântul Spirit, ce-şi înălţa îndrăzneţ turla cu ferestre înalte şi înguste deasupra unei puzderii de acoperişuri medievale, cu culmi ascuţite şi povârnişuri repezi, universitatea – cea mai veche din Germania – adăpostită în clădiri vechi cu ziduri groase şi masive ca de cetate, şlepurile care se târau molcom pe apele netede ale râului, ruinele castelului cătărat pe înălţimile Odenwald – o capodoperă arhitectonică a Renaşterii germane, devastat de două ori de oştirile lui Ludovic al XIV-lea, iar mai târziu incendiat de trăsnete; casele pitoreşti, cu cloasonajul lor de bârne roşii, verzi sau negre ce compartimentau pereţi de cărămidă aparentă; prăvăliile mici, prietenoase, cu negustori rotofei şi negustorese trupeşe şi voioase; hanurile învăluite în perdele de plante agăţătoare; diligenţele prăfuite, trase de cai voinici, mânaţi de vizitii ce sunau din goarnă; grădinile din faţa caselor, florile de la ferestre, vitrourile exuberant colorate; studenţii în uniformă, ofiţerii în uniformă, slujbaşii în uniformă, fetele drăguţe şi rumene, în costume pitoreşti, uniforme şi ele; copii gălăgioşi, cu pulpe goale, zgâriate şi arse de soare; bătrâni încovoiaţi, cu pipă fumegândă în colţul gurii; vânzători ambulanţi; cohortele de câini dolofani, îngrijiţi cu dragoste de stăpâni; aerul purificat de vecinătatea pădurilor; văzduhul de

o limpezime fără cusur; toate, dar absolut toate contribuiau să creeze o ambianţă încântătoare, de oraş patriarhal.

Gazda lui Raymond era un bătrânel simpatic cu bărbuţă şi plete albe, pe nume Wendell Ulrich, profesor de Istoria popoarelor la universitate. Iarna sau vara, profesorul Wendell purta o redingotă neagră, decolorată, care începuse să bată în verde. Deşi lustruită în coate şi roasă pe la tivuri, era atât de curată, încât s-ar fi zis că stăpânul abia şi-o făcuse dintr-un material comandat anume, spre a nu avea înfăţişarea unui burghez ce-şi poartă cu vulgară ostentaţie costumul duminical.

Profesorul Wendell era adorat de studenţi. În afara cursurilor de la universitate, îi primea şi acasă, în jurul unei mese încărcate cu halbe de bere, împodobite cu chipuri de cavaleri medievali, improviza seminarii mult gustate de ciracii săi, care rămâneau să-l asculte până noaptea târziu. Întrunirile acestea, repetate de două ori pe săptămână, nu păstrau rigiditatea unor discuţii docte şi severe, pe marginea tratatelor de istorie, ci îmbrăcau adesea un caracter intim, familial. Profesorul îşi depăna amintiri, făcea glume, asculta şi glumele altora şi nu se sfia să râdă cu hohote dacă erau bune. După ce terminau berea, studenţii plecau cuminţi acasă. Rămas singur, profesorul ieşea în curte sau pe veranda îmbrăcată cu geamuri, fuma două pipe, apoi se culca.

Gurile rele spuneau că succesul acestor reuniuni se datora mai puţin profesorului şi mai mult menajerei sale, o fată tânără şi durdulie, de vreo optsprezece ani, cu mare trecere la studenţi. Ulrich Wendell habar n-avea de aceste clevetiri. Reputaţia lui era fără pată. Nu se ştia să se fi încurcat cu vreuna din servitoarele sale. Şi avusese – slavă Domnului – foarte multe. Se schimbau însă repede, fiindcă îşi găseau soţ şi lăsau locul altora. Postulantele nu lipseau, fiindcă în jurul casei profesorului se ţesuse o adevărată faimă: aducea noroc fetelor dornice de măritiş...

Numai profesorul Wendell nu-şi găsise soaţă. Nici nu avusese timp pentru aşa ceva. Toată viaţa şi-o petrecuse muncind. Fiu al unei croitorese sărmane, se întreţinuse singur prin şcoli, izbutind cu preţul unor mari strădanii să ajungă unul dintre cei mai reputaţi profesori din Heidelberg.

— Povestea lui Faust nu este o simplă născocire, explică el odată lui Raymond. Mulţi oameni îmbătrânesc muncind fără întrerupere, trăgând din greu în ham. Când au o clipă de răgaz şi privesc înapoi, constată că viaţa s-a scurs fără bucurii şi că nu-i mai aşteaptă decât singurătatea şi tristeţea. Iar la sfârşitul drumului – cimitirul. Mi s-a întâmplat şi mie să încerc asemenea regrete. Am reflectat atunci adânc şi m-am întrebat: Dacă aş porni din nou în viaţă, tânăr, clocotind de energie, aş alege altă cale? Dragostea, familia îţi oferă satisfacţii, dar şi nenumărate griji şi supărări. Câţi colegi de-ai mei nu s-au ratat cheltuindu-se steril în mărunte preocupări domestice! Eu însă m-am delectat, îmbogăţindu-mă cu cele mai alese comori spirituale. Poate că îţi par egoist. Poate că sunt realmente egoist. Afirm însă în apărarea mea un lucru. Cunoştinţele însuşite nu le-am păstrat gelos pentru mine, ci le-am dăruit şi altora, îmbogăţite cu rodul experienţei şi al judecăţii mele... Dacă aş fi iarăşi tânăr, aş porni pe acelaşi drum. Pe drumul dăruirii, al sacrificării pe altarul ştiinţei. Alţii au ales martirajul. Timpurile erau pe atunci mai grele. Eu n-am să fiu martir. Voi plăti însă cu singurătatea refuzul de a mă fi înhămat la carul unei familii. Când va fi să mor, nimeni nu-mi va închide ochii. Mă vor duce la groapă câţiva studenţi – dacă nu mă vor uita cu toţii până atunci – şi câţiva pumni de ţărână vor pecetlui încheierea unui ciclu...

Profesorul Ulrich Wendell era sărac, fiindcă sărăcia este sortită cărturarilor, aşa după cum puricii sunt sortiţi câinilor, iar aurul – cămătarilor. Bogaţii şi săracii sfârşesc însă în acelaşi chip. Mâncaţi de viermi şi întorşi la starea lor primitivă de ţărână. Sarcofagiile de marmură nu asigură un confort deosebit celor care se îmbarcă în călătoria cea de pe urmă.

Profesorul Wendell nu era numai un om de ştiinţă, claustrat în turnul lui de fildeş, preocupat exclusiv de catedra lui universitară. Criza prin care trecuse ţara sa îl afectase profund, rupându-l temporar de bibliotecă şi de studii. Fantastica epopee nepoleoniană, care prinse Europa într-un malström de războaie, stârnise prin ricoşeu şi patriotismul lui Wendell. Când regele Prusiei declarase război împăratului Franţei, care-i invadase ţara, profesorul Wendell se prezentase printre

primii la biroul de recrutare, electrizând cu pilda sa pe tinerii care plecau spre front. Autorităţile militare îl socotiseră inapt pentru armată şi îi recomandaseră să se ocupe mai departe de catedră. Fusese respins aşa după cum fuseseră respinşi şi alţi savanţi, filozofi, jurişti, filologi, de talia lui Savigny, a lui Fichte ori a lui Wolff. Toţi aceştia defilaseră pe străzile Berlinului, înarmaţi care cu o suliţă, care cu un cuţit de bucătărie ori cu un pistol străvechi, ruginit şi scos din uz, îndemnând lumea – pe cât îi ţineau corzile vocale – la un război pe viaţă şi pe moarte.

Wendell văzuse trupele invadatoare mărşăluind pe străzile oraşului, ascultase scrâşnind ropotul bocancilor şi al copitelor pe caldarâm, poruncile guturale ale ofiţerilor, bătăile ritmice de tobe, fusese orbit de strălucirea armelor şi a fireturilor care oglindeau soarele. Văzuse şi soldaţi mândri, defilând marţial, şi răniţi târându-şi căznit picioarele, şi trenarzi cu ochi sticlind, puşi pe furtişaguri. Văzuse uniforme nou-nouţe, cu broderii scânteietoare, dar şi uniforme zdrenţuite pătate de sânge, îmbâcsite de praf sau mânjite cu noroi. Văzuse soldaţi francezi, şi soldaţi austrieci, şi soldaţi olandezi, şi prusaci, şi ruşi. Văzuse bivuacuri la marginea oraşului, văzuse turme de vite mânate din urmă pentru subzistenţa militarilor, văzuse soldaţi ducând agăţate de raniţă gâşte şi găini gâtuite, şiruri de cârnaţi, hălci de carne macră, obiecte heteroclite, şaluri, pălării, pantofi de damă, luate cine ştie de unde. Văzuse mareşali cu penaje la bicorn, decoraţii şi galoane strălucitoare, trecând urmaţi de suite numeroase în galopul furios al cailor. Văzuse pe regele Prusiei, mohorât şi galben ca un cadavru, purtat pe pernele unei jalnice trăsuri rechiziţionate. Pe Napoleon nu-l văzuse, deşi ar fi ţinut mult să dea ochi cu acest „moloh", cu acest „flagel" al umanităţii. Îl urâse din adâncul sufletului. Odată îi încolţise gândul să se înarmeze cu un pistol şi să atenteze la viaţa autocratului. Raţiunea fusese în cele din urmă mai tare decât exaltarea patriotică. Analizând posibilităţile lui de acţiune, ajunsese la concluzia că şansele unei lovituri izbutite erau nule. Cum ar fi putut el, un biet profesor din Heidelberg, să ajungă înarmat în faţa lui Napoleon? Cine l-ar fi lăsat să se apropie – cu un pistol în buzunar – de stăpânul Europei?

În căsuța lui din Heidelberg, Ulrich Wendell avea o hartă pe care urmărea cu sufletul la gură mersul campaniilor. Dezastrul din Rusia și crepusculul soarelui napoleonian îl umpluseră de încântare.

Asistase cu uimire la retragerea francezilor. Trupele mândre de altădată arătau acum ca o nesfârșită turmă de cerșetori, acoperiți cu zdrențe; lipsiți de cai, de arme, se târau îndobitociți, ofițerii laolaltă cu soldații, dezertorii laolaltă cu eroii. Înveliți în pături rupte, în cuverturi sfâșiate, în vulgare piei de oaie ori în opulente blănuri de leopard, ajunseră însă într-un hal de jumuleală și murdărie indescriptibilă, aveau picioarele înfășurate în cârpe care țineau loc de încălțăminte.

Profesorul Wendell se uita cu ochi mari și nu-i venea să creadă.

Bătălia de la Waterloo și prăbușirea definitivă a imperiului francez avuseseră pentru Ulrich Wendell semnificația unei renașteri a umanității după un cataclism distrugător. Socotise că tiraniei napoleoniene îi va urma o eră de libertate, de înflorire a democrației. Locul lui Napoleon îl luase însă Metternich. Un tiran de o anvergură mult inferioară înaintașului său...

În afară de Raymond, profesorul Wendell mai avea în pensiune alți doi studenți. Pe Horst von Ronnenburg, fiul unui castelan de pe Rin, și pe Edgar Füssli, al cincilea vlăstar al unui pastor din Mainz. Își suplimenta astfel neîndestulătorul salariu de profesor. Ronnenburg și Füssli se deosebeau ca apa de foc. Fiul castelanului era superficial, elementar, pătimaș, flecar, afemeiat, înclinat spre petreceri și desfrâu. La nevoie putea fi un bun prieten. Füssli era, în schimb, ceea ce se numește un șoarece de bibliotecă. Și aspectul lui evoca într-o oarecare măsură aceste rozătoare vioaie, sperioase, ascunse. Slăbuț, cu o piele albă, aproape transparentă, cu nasul mare, încălecat de ochelari cu lentile groase de miop, încovoiat, cu brațe subțiri și prea lungi pentru corpul său, avea o uitătură speriată și gesturi repezi, furișe, de parcă s-ar fi apărat de dușmani nevăzuți. Colegii lui îl și porecliseră „șoarecele". Füssli era și poet. Scria poezii cu clar de lună, cu cavaleri medievali îndrăgostiți de principese palide, cu păduri

seculare străbătute de vânători călări, în sunete de corn, cu pitici, naiade şi triade, cu miracole care scot din încurcături pe cei buni şi îi scufundă în imperiul întunericului pe cei răi. Toată recuzita unui romantism dezlănţuit, inspirat de legendele Rinului.

Ronnenburg şi Füssli nu se înţelegeau deloc. Ronnenburg îl dispreţuia pe Füssli fiindcă era slăbănog, fricos ca un iepure, avea capul în nori şi – culmea culmilor – făcea poezii. Füssli îl socotea pe Ronnenburg o brută lipsită de imaginaţie, un desfrânat scârbos, un bădăran intrat prin contrabandă într-o familie nobilă.

Raymond reuşi să se facă simpatizat şi de tânărul baron Horst, şi de poet. Titlul de conte îl plasă de îndată pe picior de egalitate cu Horst von Ronnenburg, care se uita foarte de sus la studenţii burghezi. Manierele sale, de o aristocratică eleganţă, erau lipsite de acea ostentaţie a rasei şi a bogăţiei, de care majoritatea tinerilor de vârsta lui cu greu se pot dezbăra. Raymond se arătă plăcut impresionat de talentul poetic al colegului său de pensiune, având grijă să-şi manifeste aceste simţăminte cu o discreţie şi un tact mult apreciate de timidul Füssli. Fără să fie un admirator al poeziilor lui, pe care le socotea declamatorii şi exagerat de sentimentale, nu putea să nu-i recunoască talentul, care, odată cu dobândirea experienţei şi a unei maturizări a mijloacelor de expresie, rezultate ale îmbogăţirii spirituale, îi va îngădui lui Füssli să creeze versuri remarcabile nu numai prin conţinut, dar şi prin forma lor.

Culmea este că Raymond fusese privit la început cu ostilitate şi de Füssli, şi de tânărul baron. Şi era firesc să fie aşa. Raymond era francez. Francezii mărşăluiseră triumfători pe teritoriul Germaniei, îngenunchind poporul german, rănindu-i mândria şi trezindu-i prin reflex naţionalismul. Profesorul Wendell observase această atitudine a tinerilor săi compatrioţi, dar nu intervenise, fiindcă îi plăcea să studieze natura umană. La mesele de prânz şi seară, pe care le lua împreună cu cei trei studenţi, îl ascultase cu plăcere pe Raymond vorbind despre frumuseţile Germaniei, despre mulţumirea lui de a se afla în mijlocul unei lumi care atinsese

un înalt grad de civilizaţie şi cultură. Tânărul francez se arătase un competent comentator al literaturii germane, pe care o cunoştea remarcabil de bine. Era un admirator al revoluţiei literare denumite războinic *Sturm und Drang*. Fără să accepte excesele lui Hamanr, care pornise o adevărată cruciadă împotriva influenţei franceze, preamărind în schimb Biblia, pe Homer şi pe Shakespeare citise cu încântare operele lui Herder, Lenz, Klinger şi Schiller.

Profesorul Wendell îi recomandase lui Raymond să studieze şi scriitori mai noi, exponenţi ai clasicismului şi ai romantismului. Füssli se lăsase antrenat în discuţie şi, după ce se lansase într-o aprigă filipică împotriva a tot ce era vechi, făcuse elogiul romantismului, care-şi găsea sursele de inspiraţie în trecutul Germaniei, în povestirile populare şi în analiza experienţelor sufleteşti. Füssli era un mare admirator al lui Novalis şi socotea romanul său neterminat *Heinrich von Ofterdingen* o capodoperă a literaturii germane. Fantasticul se împletea cu poezia, făcând să reînvie Germania medievală legendară, cu acei neuitaţi *minnesängeri* porniţi în căutarea „floarei albastre". Kovalis, ca şi alţi exponenţi ai romantismului, cânta cu fervoare natura, munţii cu cascadele, florile, vieţuitoarele şi acele păduri minunate care constituiau podoaba de frunte a patriei germane. Raymond înclină din cap.

— Adevărat. În majoritatea romanelor pe care le-am citit, cât şi în pictura germană, am întâlnit „pădurea" tratată sub cele mai variate aspecte, cu o dragoste care atinge adulaţia.

— Nu trebuie să vă mire, interveni profesorul Wendell, îndreptându-şi ochelarii pe nas, cu un gest care devenise un tic. Pădurea este pentru germani ceea ce marea este pentru englezi. Viaţa noastră e legată de pădure. Pentru strămunii noştri, pădurea însemna viaţa. În pădure îşi găseau adăpostul, pădurea le asigura hrana; existenţa de la naştere şi până la moarte se depăna sub desişul ramurilor încărcate cu frunze foşnitoare. Fără să fiu un entuziast ca Füssli, nu pot să nu admir multe din operele romanticilor. Bineînţeles, nu sunt un fanatic care să renege cu dezgust tot ce s-a scris înainte de apariţia acestui curent. Exagerările sunt ale tinerilor. Noi, vârstnicii – ca să nu zic bătrânii –, trebuie să păstrăm un drum de mijloc.

Ronnenburg asculta discuţia pufăind dintr-o pipă lungă. Nu participa niciodată la dezbaterile literare. Romanele şi, mai ales poezia îi repugnau. Ciocnirile acestea verbale îi păreau sterile. Prefera o cană mare cu bere, o vânătoare în zori de zi sau îmbrăţişarea unei fete „platitudinilor" debitate de adepţii şi denigratorii romantismului. Şi lui îi plăcea pădurea. Dar nu zugrăvită în paginile unei cărţi. Imaginaţia lui nu era îndeajuns de vioaie încât să reconstituie peisaje silvice din înşiruirea de vorbe aşternute în slove mărunte. Încerca satisfacţii doar când piciorul lui se afunda în frunzişul căzut printre copaci, doar când adulmeca parfumul cetinilor, doar când asculta trilul păsărilor aşezate pe ramuri, ca podoabele strălucitoare pe brazi în noaptea de Crăciun.

Discuţiile acestea se repetau adeseori, atacând cele mai variate subiecte. Profesorul Wendell se pricepea să-şi prelungească – pe nesimţite – cursurile şi în afara orelor de la facultate. Ulrich Wendell nu făcea parte din acea categorie de profesori care stabilesc o graniţă între activitatea profesională şi viaţa de toate zilele. Nici nu se socotea un fel de zeitate, în faţa căreia studenţii trebuie să se ploconească, îi plăcea să discute liber, sugerând chiar unele obiecţii interlocutorilor săi, astfel încât expunerea teoriilor şi a argumentelor sale să-şi piardă acea pedanterie rece, academică, atât de îndrăgită de dascălii lipsiţi de înţelegerea pe care trebuie să o acorde misiunii lor de educatori şi în primul rând de prieteni ai tineretului.

Ulrich Wendell dispreţuia pe acei profesori care se socotesc nu numai infailibili, dar şi purtătorii de cuvânt ai celei mai importante materii numai fiindcă această materie este predată de ei.

Trufia prostească, severitatea lipsită de sens, imbecilitatea academică ale acestor epigoni îl umpleau de greaţă. Comportamentul prietenesc, înţelegerea pe care Wendell o arăta studenţilor săi, indulgenţa sa părintească îşi dădeau roadele. Cursurile lui erau urmărite cu pasiune, iar rezultatele obţinute de elevii săi la examene îi justificau pe deplin principiile pedagogice. Profesorul Wendell era un adversar neînduplecat al tiraniei atât în şcoală, cât şi în viaţa politică.

În această ambianță, Raymond reuși să-și dezvolte capacitatea de a raționa, de a adânci problemele filozofice și științifice, de a întreține în mod lucid și competent o discuție în contradictoriu.

Profesorul Wendell voia să modeleze în primul rând caractere și în al doilea rând să făurească oameni de știință. Un savant ticălos, obișnuia el să spună, este mai puțin folositor societății decât un om simplu, dar cinstit. Progresul omenirii se realizează datorită aportului valorilor morale, care condiționează dezvoltarea culturii și a civilizației.

În afara cursurilor, a studiului și a discuțiilor docte cu Füssli și cu profesorul Wendell, Raymond își petrecea majoritatea timpului în compania lui Horst von Ronnenburg. Realiza astfel un echilibru între activitatea cerebrală și eforturile fizice. Ronnenburg nu era un prostănac, așa cum îl caracteriza fără menajamente Füssli. Sub aparenta lui lipsă de sensibilitate, ascundea o fire contemplativă, îi plăcea natura. În mijlocul ei încerca acea devoțiune fără margini pe care oamenii primari o simțeau față de fenomenele naturale mărețe: trăsnetele, ploaia, înlănțuirea armonioasă a anotimpurilor, manifestările de viață ale plantelor și animalelor, rostogolirea succesivă a zilelor și a nopților, lupta pentru existență și mai ales dragostea. Pentru Ronnenburg, dragostea nu însemna o simplă înlănțuire, temporară, a două ființe de sex opus. Dragostea fizică îmbracă aspectul unui act cu implicații mistice, Ronnenburg – spre deosebire de majoritatea camarazilor săi – simțea instinctiv că împreunarea sexuală, cu formidabilul ei final, asemănător unei minuscule descărcări electrice dezlănțuite în microcosmosul ființei umane, reprezenta mai mult decât o simplă satisfacție carnală și că actul acesta era una dintre cele mai importante verigi ale asigurării continuității vieții. Această credință îl făcea pe Ronnenburg să nu încerce a se strecura în camera de la mansardă ocupată de tânăra servitoare a profesorului Wendell. Baronul acesta cu intelect limitat, bruta aceasta războinică, precum îl definea Füssli, se comporta față de prostituate cu delicatețea unui colecționar în mijlocul unor comori de artă. Le trata – spre uimirea lor – ca pe niște doamne. Se culca, bineînțeles, cu

ele, dar o făcea într-un mod care n-ar fi ofensat decenţa. Se arăta respectuos şi tandru ca şi un soţ faţă de tovarăşa lui de viaţă. Prostituatele, deşi flatate, scăpaseră unele indiscreţii în legătură cu manierele acestui tânăr ciudat. Interpretările rău intenţionate, ca şi buruienile, au o vigoare şi o forţă de expansiune deosebite. Studenţii luau în derâdere ciudăţenia aceasta pe care unii o socoteau pur şi simplu perversiune. Nu îndrăzneau să-şi exprime însă opiniile de faţă cu Ronnenburg, fiindcă se temeau de mânia lui.

Horst von Ronnenburg era un spadasin de forţă. Chiar şi în acel început de secol, faimos prin frecvenţa duelurilor, prin înclinarea studenţilor de a-şi soluţiona conflictele cele mai triviale pe calea armelor, Horst căpătase reputaţia unui neîntrecut mânuitor de arme, a unui campion care ar fi putut figura cu cinste în cadrul turnirelor medievale. Şi acesta era un titlu de glorie cu care Horst se mândrea.

Spre deosebire de Oxford, Cambridge sau Sorbona, care deveniseră un fel de fabrici producătoare de intelectuali, într-o ambianţă aristocratică în Anglia şi pronunţat burgheză în Franţa, universităţile din Germania păstrau un caracter patriarhal, idilic, s-ar putea spune, fiind risipite în oraşe şi orăşele minuscule, pitoreşti, pierdute şi ele în mijlocul naturii. Se aflau universităţi şi în marile centre urbane, Köln, Berlin, Leipzig, dar cele cu faimă recunoscută până şi dincolo de hotarele Germaniei se ascundeau în localităţi mărunte, cu parfum arhaic, Marburg, Iena Tübingen, Giessen, Heidelberg, Göttingen, Mainz, Halle, Wurtzburg...

La Heidelberg, Raymond făcuse astfel cunoştinţă cu o lume care-l încânta. În jurul universităţii se învârteau, ca şi în jurul soarelui, tot felul de sateliţi. Şi era firesc, întregul oraş trăia de pe urma studenţilor. Şi profesorii, şi hangiii, şi comercianţii, şi frizerii, şi pantofarii, şi cârciumarii, şi croitorii, şi cămătarii, şi prostituatele, şi medicii, şi librarii, şi toţi localnicii care primeau studenţi în gazdă. Când ieşea pe stradă împreună cu Ronnenburg era uimit de respectul şi consideraţia pe care lumea din oraş le arăta studenţilor. În pragul prăvăliilor, negustorii burtoşi se ploconeau în faţa tinerilor care treceau cu nepăsare pe lângă vitrinele încărcate cu articole

comestibile, vestimentare, cu obiecte de lux sau de uz curent: brice, săpunuri, săbii, pistoale, cărți, sticle cu vin. Studenții cu bogate podoabe capilare își răsuceau mustața, aruncând ocheade fetelor cuminți care treceau pe stradă, ținând pudic capul plecat. Cele mai îndrăznețe zâmbeau discret, aruncând câte o privire șăgalnică pe sub sprâncene. Burghezii mergeau mai mult ștergându-se pe lângă ziduri, căci dacă ar fi îndrăznit să treacă pe dinaintea tinerilor învățăcei, ar fi riscat să se aleagă cu o pereche de palme sau cu un picior în părțile moi subdorsale. Băieții de prăvălie, îndeobște mai bătăioși, erau priviți cu deosebită dușmănie.

În vreme ce trecea prin fața unei cofetării, unde se pregătea tocmai să intre, Raymond văzu pe partea cealaltă a străzii o busculadă între doi tineri. Un student în uniformă și un tânăr civil. Incidentul stârnit dintr-o pricină minoră degeneră la repezeală într-un schimb de ghionturi și apoi de pumni aplicați cu sete.

Un fluierat strident și strada liniștită până atunci intră în fierbere. Din case, din prăvălii, din rândurile trecătorilor se desprinseseră ca la poruncă puzderie de studenți și de civili, care se avântară în fugă spre locul incidentului. În câteva clipe, mica busculadă luă proporții de încăierare generală. Pumnii plouau, chiotele, îndemnurile la luptă aprindeau și mai mult spiritele, șepci și pălării săreau în aer, geamul de la o vitrină se sparse, revărsându-se pe caldarâm într-o cascadă de cioburi, un cal înhămat la o birjă se sperie și începu să cabreze, punând în primejdie echilibrul vizitiului și al celor două pasagere – burgheze între două vârste, în rochii pestrițe de vară și cu umbreluțe deasupra capului.

Ronnenburg vru să treacă strada spre a interveni în ajutorul studenților. Raymond îl opri, apucându-l de braț.

— Horst, intervenția ta nu-și mai are rostul. Ai noștri sunt în număr covârșitor.

— Ei, și? Plăcerea de a-i stâlci în bătaie pe filistini merită toate paralele. Hai și tu, să-ți încerci mâna.

Lui Raymond îi repugna să se vâre într-o încăierare numai pentru plăcerea de a se bate. Își dădu seama însă că, dacă ar sta deoparte, s-ar discredita în ochii colegilor. Ar fi acuzat de

laşitate. Fără entuziasm, porni pe urmele lui Ronnenburg. Nu se înfipse în mijlocul combatanţilor. Rămase aproape de margine. Aplică vreo doi sau trei pumni, se alese şi el cu câţiva.

La sfârşit, când învinşii o luară la fugă, lăsând pe studenţi stăpâni pe câmpul de bătălie, Raymond fu bătut cu căldură pe umăr de câţiva colegi, care-l recunoscuseră.

— Bravo, fiule, ţi-ai făcut botezul sângelui. De acum înainte eşti un adevărat student.

Ronnenburg se sprijinea de braţul unui coleg, roşcovanul Heinrich Merckel, un bătăuş cu un uriaş număr de scandaluri la activ.

— Fraţilor, acum s-o ştergem, căci are să vină poliţia, întârzie ea cât poate, dar până la urmă tot trebuie să apară. Măcar aşa, de ochii lumii.

Mândri ca nişte adevăraţi cavaleri din evul mediu, cărora nu le lipseau decât armurile, porniră „in corpore" spre berăria „Staubb". Se ţineau de braţ, câte cinci sau şase în rând, şi mergeau cu pas marţial, cântând în cor:

Gaudeamus igitur, juvenes dum suumus...

— Indulgentă mai e pe la voi poliţia, remarcă Raymond.

— E indulgentă când e vorba de fleacuri d-astea, replică Ronnenburg. Dacă am striga însă o singură lozincă politică, temniţele ne-ar înghiţi.

* *
*

Într-o vineri, după încheierea cursurilor, Ronnenburg îl luă deoparte pe Raymond:

— Ştii, mi-a venit, aşa, un dor de casă. Aici, la Heidelberg, mă înăbuş. Sălile astea de cursuri mă strivesc. Acasă, din camera mea cocoţată în vârful unui turn, poţi privi până departe şerpuirea scânteietoare a Rinului. O vedere dumnezeiască. Malurile râpoase, dealurile încununate de castele, viile plantate în terase... Ce să-ţi mai spun, ai să vezi cu propriii tăi ochi. Căci vreau să te iau cu mine. Luăm diligenţa de dimineaţă şi către ora prânzului suntem acasă.

— Să plecăm aşa, pe neaşteptate? Ce va zice Wendell?

— L-am şi pus în temă. Ne-a acordat învoirea şi benedicţiunea sa. Nu ne va simţi lipsa. Are să discute în linişte cu Füssli

despre *Geniezeit* şi despre estetica scumpului tău *Sturm und Drang*. Mâine seară are să aibă o reuniune cu studenţii lui. Iarăşi discuţii literare stropite cu bere. N-am nimic cu berea; îmi face însă greaţă când animează discuţii literare.

Ronnenburg era un dinamic. Când îşi punea ceva în minte, trecea imediat la acţiune. A doua zi de dimineaţă se urcară în diligenţă şi porniră la drum. Raymond preferase acest mijloc de locomoţie, care-i făgăduia surprize şi impresii noi, unei călătorii cu propria lui trăsură. Din ordinul unchiului său, i se puseseră la dispoziţie un echipaj cu patru cai, un secretar, un valet şi doi curieri, care fuseseră instalaţi într-un han din apropierea locuinţei profesorului Wendell. Raymond urma să-i folosească numai în cazul unor deplasări impuse de sarcinile sale de şef al Casei Sunderland din Germania. Restul timpului avea să se rezume la resursele pensiunii Wendell. Gerald socotise că nu era înţelept ca Raymond să-şi umilească prietenii şi colegii de la Heidelberg, desfăşurând un lux şi un stil de viaţă disproporţionat cu al celorlalţi studenţi.

Plimbarea aceasta de-a lungul Neckarului şi apoi a Rinului îl umplu de încântare. Toamna stropise cu bronz frunzele copacilor. Pădurile căpătaseră nuanţe arămii, care contrastau cu albastrul cerului. Roiuri de musculiţe se fugăreau prin văzduh. Mirosea a pământ ars de soare şi a iarbă proaspăt cosită. Pe dealuri începuse culesul viilor. În urma diligenţei, praful se ridica în volute aurii care rămâneau apoi să plutească leneş în aerul nemişcat. Soarele nu mai frigea ca în toiul verii. Era plăcut să-ţi laşi obrazul mângâiat de razele lui. Să-i simţi căldura, stând cu ochii închişi.

Călătoria cu diligenţa era plăcută şi instructivă. Raymond era amuzat de tovarăşii de drum, doi negustori de vinuri, graşi, vioi şi foarte veseli, un militar care nu pierdea ocazia să istorisească plin de emfază isprăvile sale vitejeşti, o domnişoară de pension timidă şi curioasă, însoţită de o femeie-grenadier, ostilă prin definiţie tuturor tinerilor. În orice flăcău vedea un lup gata să se arunce hulpav asupra oiţei aflate în paza ei. Când nu putea fi observată de femeia-grenadier, domnişoara de pension arunca celor doi băieţi zâmbete strengare.

Militarul aţipise, obosit probabil de amintirea emoţiilor încercate în timpul războiului. Negustorii îşi povesteau anecdote, evitând poantele decoltate care ar fi stârnit desigur protestele femeii-grenadier.

Diligenţa sălta pe arcurile-i tari, se înclina ameninţător la curbe, bocănea şi scârţâia din toate încheieturile. Străbătu câteva localităţi, mai mari sau mai mici, aproape pustii. Locuitorii se aflau la munca viilor. Casele aveau obloanele trase şi porţile încuiate. Câte doi-trei copii se zbenguiau în mijlocul drumului, scoţând limba la călătorii din diligenţă.

La ora prânzului opriră la un han. Raymond şi Ronnenburg se ospătară din belşug, fără însă a reuşi să concureze pofta de mâncare de căpcăuni a celor doi negustori. Militarul prefera băutura. Bea berea cu ulciorul. Domnişoara de pension se hrănea delicat ca o păsărică, supravegheată de femeia-grenadier, care se înfrupta dintr-o ciozvârtă de iepure, aruncând în acelaşi timp în jur priviri haine de pasăre de pradă, gata să se arunce asupra duşmanilor.

— Nu mai avem mult până acasă, vorbi Ronnenburg prietenului său. Ah, abia aştept să mă văd în mijlocul viei, să-mi îngrop faţa în ciorchinii de struguri şi să le aspir parfumul. Nu ştii, dragul meu, ce înseamnă o vie în cules...

După ce goliră o ultimă cană de bere se urcară în diligenţă. Soarele trecut de zenit începuse să coboare pe panta apusului. Se răcorise. Bidiviii odihniţi mergeau în trap întins, făcând să defileze, prin faţa călătorilor, sate şi orăşele vesele, ghemuite la picioarele unor dealuri acoperite cu vii sau cu păduri şi dominate de un adevărat şirag de castele. După un cot al drumului, care-şi desfăşura fâşia aurie paralel cu apele verzui ale Rinului, apăru o înălţime cu povârnişuri abrupte, în vârful căreia îşi repezea turnurile spre cer un castel cu ziduri masive, crenelate. Ferestre orânduite fără simetrie reflectau orbitor soarele. În jurul povârnişurilor, o vie de mari proporţii părea să se agaţe de stâncile acoperite alocuri de vegetaţie.

— Iată-ne, în sfârşit, acasă!, exclamă Ronnenburg plin de extaz. Nu e mai frumos aici decât la Heidelberg?

Priveliştea avea incontestabil o măreţie aspră, sălbatică. O comparaţie cu Heidelbergul era greu de făcut. Acolo, pe

Neckar, oraşul îşi etala casele şi străzile într-o poetică neorânduială, asemănătoare unui decor de teatru. Aici, satul de la picioarele castelului era modest. Dealul îşi ridica abrupt coastele stâncoase, dând celor de jos o senzaţie de strivire.

Coborâră din diligenţă.

— Până la castel avem un drum în serpentină, zise Ronnenburg. Este însă cam lung. Dacă o luăm pe scurtătura aceasta, de-a dreptul prin vii, ajungem sus mult mai repede.

— Foarte bine, o luăm pe scurtătură, încuviinţă Raymond. Îmi place să atac pieptiş înălţimile.

În vie, fete şi flăcăi se aflau în plin cules. La apariţia lui Ronnenburg, îşi întrerupseră lucrul, salutându-l cu simpatie. Câteva fete, legate la cap cu năframe viu colorate, se îmbujorară când tânărul baron trecu prin preajma lor. Ronnenburg şi prietenul său străbătură via, ajungând la poalele povârnişurilor repezi. O luară pe o potecă îngustă, care se căţăra ca un şarpe printre stânci golaşe şi prin desişuri de vegetaţie. După vreo douăzeci de minute de mers, se văzură în sfârşit la picioarele zidurilor castelului, aurite de soare.

Văzut de jos, de pe şosea, castelul avea o înfăţişare plină de măreţie. Aici, sus, imperfecţiunile, invizibile din depărtare, apăreau în toată goliciunea lor. Zidurile erau fisurate, crenelurile intraseră în ruină. Unele se dărâmaseră. Raymond avu impresia că se afla în preajma unui castel părăsit.

Ocoliră un turn vast, învăluit în parte de iederă, şi ajunseră în dreptul unei deschizături adânci, un fel de peşteră scobită în peretele de piatră, cu o uşă de fier la capăt.

— Pe uşa aceasta mică intrăm de-a dreptul în curtea centrală a castelului. Înainte era straşnic ferecată. Acum o deschizi cu un brânci.

Uşa se lăsă deschisă cu docilitate. Scârţâi din balamale.

— Protestează, săraca, rosti Ronnenburg. Dacă nu sunt eu acasă, nimeni nu se mai gândeşte să-i ungă încheieturile. Vrednicia mea avea un scop, zâmbi el. O ungeam ca să nu audă tata când coboram noaptea în sat.

Străbătură un culoar, luminat palid de flăcăruia amnarului aprins de Ronnenburg, şi ieşiră în sfârşit într-o curte

interioară, spațioasă, pardosită cu dale de piatră. În mijloc, un puț își arăta prezența printr-o roată măiestrit sculptată de vreun țăran cu talente de autentic artist. Trandafiri agățători și iederă se cramponau de zidurile înalte, cu ferestre scobite în piatră. Nu se vedea țipenie de om.

—O ducem cam prost cu servitorimea, suspină Ronnenburg. Odinioară, curțile acestea interioare vuiau de trăsuri, ostași, slugi, oaspeți... Azi vuiește numai vântul. Trei servitori reprezintă tot ce ne-a mai rămas din mulțimea de slujitori de altădată. Grajdurile sunt goale, remizele de trăsuri, de asemenea. Castelul are nevoie de reparații. Tata nu se prea sinchisește. Familia noastră a mai cunoscut asemenea momente de criză financiară. Au fost însă rezolvate grație unor mezalianțe profitabile pe plan financiar.

Pătrunseră în castel pe o ușă joasă, întărită cu fier forjat.

— Mă ierți că nu te introduc pe intrarea principală, însă pardoseala din sala cea mare amenință să se prăbușească. Vreau să te înapoiez sănătos profesorului Wendell.

Trecură printr-un șir de coridoare întortocheate, urcară vreo trei scări, coborâră alte două, printr-un labirint în care Raymond singur n-ar fi reușit să se descurce. Unele încăperi erau goale. Altele păstrau încă un mobilier arhaic, alcătuit din mese grele, foarte lungi și foarte late, de parcă ar fi trebuit să servească unor uriași, lăzi masive, ghintuite, asemănătoare unor coșciuge, scaune și bănci lustruite de numeroasele generații de strămoși ai actualului conte Ronnenburg.

—Castelul este zidit pe fundațiile unei fortărețe care se spune că ar avea aproape două mii de ani. Într-una din încăperi – am să ți-o arăt – a dormit împăratul Friederich al II-lea Hohenstaufen, înainte de a pleca în cruciade, iar în sala cea mare a benchetuit însuși Carol cel Mare. Pe atunci conții de Ronnenburg erau personaje de prim-plan. Unul dintre ei a uneltit să ajungă împărat al Sfântului Imperiu Roman, detronând pe Henrich al VI-lea Hohenstaufen. A fost însă trădat de un vasal ambițios, arestat, judecat sumar și executat prin decapitare.

Ajunseră în sfârșit într-o încăpere de mari proporții, cu un perete ocupat aproape în întregime de un cămin atât de vast, încât în vatra lui ar fi putut să fie fript un bou.

Un servitor slăbănog, într-o livrea jerpelită, apăru de undeva. La vederea lui Horst, ridică mâinile spre cer:

— Bine aţi venit, *Herr* Baron. Doriţi să vă pregătesc ceva de mâncare? Avem nişte vânat...

— Mulţumesc, Peter. Am prânzit. Unde e tata?

— La vânătoare, ca de obicei, *Herr* Baron. Trebuie să se întoarcă dintr-o clipă într-alta. Nişte struguri abia culeşi nu v-ar ispiti?

— Adu-ne câţiva struguri. Şi să pregăteşti odaia de oaspeţi pentru prietenul meu.

— Îndată, *Herr* Baron.

Servitorul dispăru. Horst şi Raymond se aşezară la masă. Pe ferestrele deschise spre o curte interioară pătrundeau viespile care zumzăiau pe întrecute. Slăbănogul în livrea peticită apăru cu o tavă de lemn, cu struguri apetisanţi într-un castron de lut ars, împodobit cu flori naiv pictate, precum şi cu o cană şi două pahare.

— Mi-am îngăduit să vă aduc puţin must, *Herr* Baron.

— Foarte bine, Peter.

Băieţii se delectau cu mustul chihlimbariu când stăpânul casei îşi făcu intrarea purtând puşca pe umăr şi o legătură cu păsări vânate în mâna stângă. Era îmbrăcat simplu, ca un ţăran ceva mai înstărit. Subţire, cu mâini delicate şi chip prelung, aristocratic, înfăţişa tipul nobilului scăpătat care-şi păstrează alura măreaţă chiar şi în mizerie. Contele Albrecht Othon Karl von Wendling-Ronnenburg era un optimist incorigibil. Nimeni şi nimic nu-i tulbura seninătatea. Avea o credinţă nestrămutată în steaua familiei lui, care trecuse prin vremuri şi mai vitrege, ieşind cu faţa curată din toate încercările.

Contele îşi îmbrăţişă fiul, strânse mâna lui Raymond şi, după ce încredinţă servitorului păsările vânate, se aşeză la masă şi porunci să i se aducă un pahar. Îl umplu şi îl ridică în cinstea tânărului oaspete.

— Fii bine-venit printre noi, *Herr* von Beaulieu.

Îşi goliră paharele, apoi şi le umplură din nou. Contele von Wendling-Ronnenburg ştia să fie o gazdă perfectă. Vorbi oaspetelui despre frumuseţile văii Rinului şi îl pofti pentru

a doua zi la o vânătoare. Raymond acceptă invitaţia, deşi vânătorile nu-i făceau plăcere. Masacrul unor animale lipsite de apărare, sub pecetea nobilului sport cinegetic, îi părea crud şi lipsit de sens. Înţelegea că oamenii au nevoie de carne, spre a se hrăni, dar nu accepta glorificarea imolării vânatului.

Contele von Wendling-Ronnenburg se interesă de viaţa pe care fiul său o ducea la Heidelberg. Nu-l întrebă despre învăţătură, fiindcă nu punea mare preţ pe cultură. Savantlâcul este apanajul burgheziei, nu al nobililor, obişnuia el să spună. Un nobil are menirea să fie un bun ostaş. Îşi trimisese băiatul la studii înalte, fiindcă voia să fie totuşi în pas cu lumea. Afară de aceasta, cunoştinţele juridice erau necesare astăzi, când luptele cu vecinii hrăpăreţi nu se mai duceau pe calea armelor, ci pe calea şicanelor legale.

— Mâine au să sosească într-o vizită de câteva zile Hermina cu soţul ei, spuse contele.

Raymond observă că fruntea lui Horst se întunecase la auzul acestei veşti. Nici contele nu părea mulţumit de proiectata vizită.

După ce-şi goli paharul cu must, plecă să se culce. Vânătoarea îl obosise.

* *
*

În ziua următoare, Horst îşi plimbă prietenul prin cele mai interesante încăperi ale castelului. Îi arătă camerele care adăpostiseră temporar vizitatori de seamă, sălile de arme, galeriile cu tablouri de familie înnegrite de fum şi de vreme, colecţia de armuri medievale, păstrate cu sfinţenie, turnurile de observaţie, din înaltul cărora li se înfăţişa privelişte a minunată a văii Rinului, camerele de tortură, cu străvechile lor instrumente ruginite şi înţepenite, ublietele şi, mai îngrozitoare decât toate, o încăpere săpată în adâncime şi în care nu se putea pătrunde decât printr-o deschizătură practicată în tavan. Încăperea nu avea nici uşi, nici ferestre. Prizonierii erau coborâţi cu ajutorul frânghiilor, apoi lăsaţi să putrezească în bezna cea mai adâncă. Li se trimitea mâncare pe aceeaşi cale, până când victimele mureau înnebunite în singurătatea şi întunericul acela de cavou.

— În această faimoasă temniță și-a dat sfârșitul, printre alții, și un tânăr nobil pe care un străbun al meu l-a prins în alcovul soției sale, explică Horst. Prizonierul s-a stins nebun, printre oasele înaintașilor lui și propriile sale excremente, după ce zile și nopți implorase să fie ucis.

Raymond se înfioră de groază și de milă.

— Sălbatice moravuri!, exclamă el. Viața valora pe atunci atât de puțin?

— Nu valora mai puțin decât astăzi, replică Horst cu neașteptată înțelepciune. Moravurile erau altele. În vremurile noastre, oamenii sunt suprimați pe căi cu aparență de legalitate. Morala și legalitatea n-au înlăturat violența. Au machiat-o numind-o justiție, când e vorba de indivizi, și politică înaltă, când angajează popoare. În realitate, consfințesc dreptul pumnului. Dreptul celui mare și puternic față de cel mic și neajutorat. Ca și în cea mai primară lume animală.

Apoi Horst atacă alt subiect. Nu era în stare să filozofeze prea mult timp. Raționamentele lui scăpărau ca licuricii în noapte, apoi piereau în beznă. Raymond se întreba dacă aceste gânduri, care traversau din când în când mintea aparent greoaie a lui Horst, reproduceau fragmente de lectură ori constituiau roade ale propriilor lui meditații.

— Hermina e sora mea, rosti Horst. Ai s-o cunoști. E măritată cu un fabricant bogat din Ruhr. Nu s-ar putea spune că e fericită. Căsătoria aceasta era menită să aurească din nou blazonul casei noastre. Speranțele nu s-au realizat însă întru totul. Bătălii bine plănuite sunt pierdute din cauza unor împrejurări care scapă controlului minții omenești. Cine ar fi crezut că Napoleon are să piardă bătălia de la Waterloo? Îți spun toate acestea, fiindcă ai să asiști poate la unele scene ciudate... N-aș vrea să fii luat prin surprindere și să-ți faci o idee nepotrivită despre tatăl meu...

Raymond nu răspunse. Nu numai atmosfera din casa aceasta era ciudată, dar și oamenii ofereau interesante subiecte de analiză psihologică.

Hermina și soțul ei sosiră pe înserat. Erau însoțiți de copiii lor, doi băieți de zece și respectiv doisprezece ani, răzgâiați, gălăgioși, neobrăzați, portretul întinerit al tatălui lor. Băieții

îşi terorizau literalmente mama, care le suporta cu resemnare nebuniile şi arţagul.

Hermina era subţire, delicată, ca şi tatăl ei, contele. Deşi încă tânără – fusese măritată la şaisprezece ani – arăta ca o floare fanată. Ochii îşi pierduseră strălucirea, colţurile uşor lăsate ale gurii, cearcănele întunecate dădeau chipului ei o expresie tristă, dezamăgită. Hermina nu făcea o tragedie din dezagrementele ei conjugale. Era pur şi simplu plictisită. Plictisită de viaţă şi de oameni.

Soţul ei, *Herr* Klaus Reichenbach, era tipul omului de afaceri prosper. La patruzeci de ani avea început de chelie, obrajii plini şi roşii de om bine trăit, pântec cu tendinţă de pronunţată rotunjire, mers apăsat, care reflecta importanţa personajului, haine din stofă scumpă, cravată ţipătoare, lanţ gros de aur la ceasul de buzunar şi butoni masivi de aur. Vorbea tare, discursiv, scoţându-şi în evidenţă „eu"-ul şi lansând formule care – credea el – trebuiau să constituie maxime demne a figura într-o antologie a înţelepciunii.

Familia Reichenbach sosise într-o berlină încăpătoare, lustruită ca un bănuţ nou, în ciuda prafului de pe drum. Acest tur de forţă era realizat datorită exigenţei stăpânului, care pretindea vizitiului şi ajutorului său să cureţe impunătorul vehicul în timpul fiecărui popas. O trăsură colbuită, ca şi pantofii plini de praf, vădeau dezinteres şi neglijenţă, spunea el sentenţios. Şi nimic nu-l irita mai mult decât neglijenţa şi dezordinea. În cabinetul său de lucru de la fabrică, cât şi în locuinţa sa din Paderbon, fiecare obiect, oricât de mărunt, era imuabil. Un vas cu flori deplasat cu cinci centimetri de pe locul care i se hotărâse iniţial constituia o adevărată crimă. Pedanteria din viaţa de toate zilele îşi găsea expresia şi în activitatea profesională. Registrele fabricii erau pline de claritate. Cu cheltuieli puţine se pricepea să afişeze un mod de viaţă care pe alţii i-ar fi costat înzecit.

La cina servită de tustrei servitorii castelului Ronnenburg, cu tacâmurile şi serviciul de masă cele mai bune, Reichenbach se impuse cu tonul său categoric care excludea orice contradicţie. Într-un neobosit şi fluent monolog, făcu ample comentarii asupra vieţii politice, economice şi chiar artistice. Cu

aceeaşi încredere neclintită în competenţa sa, lansă teorii asupra necesităţii liberului schimb în Germania, cât şi asupra filozofiei lui Goethe.

— Ştii ce mă gândeam deunăzi, tată socrule?, vorbi el cu ton protector. Că n-ar strica să câştigi ceva bani, spre a-ţi mai îndulci viaţa.

— Şi cam ce propui?, întrebă fără interes contele.

Ştia că ginerele său nu avea de gând să dezlege baierele pungii.

Reichenbach sorbi puţin vin, îl plimbă prin gură spre a-i preţui buchetul şi, după ce îl înghiţi, plescăi din limbă satisfăcut.

— M-am gândit, reluă el, că n-ai face rău dacă ai transforma castelul ăsta în han. Ştii, un han de lux, cum nu se mai găseşte pe meleagurile astea.

Nobilul său socru se înecă brusc cu o bucăţică de pâine. După ce-şi reveni, ripostă indignat:

— Să transform castelul în han? Reşedinţa milenară a conţilor de Ronnenburg să găzduiască tot felul de măcelari şi trepăduşi comerciali? Niciodată. Ar însemna să întinez memoria familiei, să-i întunec gloria...

Reichenbach făcu un gest plin de dispreţ.

— Cui îi mai pasă azi de gloriile trecutului? De gloria conţilor de Ronnenburg? Crezi că e mai potrivit să le slăveşti memoria trăind în mizerie? Uită-te şi dumneata la pereţii ăştia. S-au crăpat, i-a cotropit igrasia, îi ameninţă ruina. Fii mai realist, tată socrule. Va veni o vreme când conţii şi prinţii vor fi fericiţi să-şi transforme palatele şi castelele în hanuri, spre a scăpa de sărăcie. Concurenţa va fi însă atunci atât de aprigă, încât vor alerga ei după clienţi. Aş vrea să-ţi pun o întrebare. Câte camere are castelul ăsta?

— Două sute de încăperi, replică gazda cu mândrie. N-am pus la socoteală locuinţele personalului de serviciu.

Fabricantul se izbi cu palmele peste genunchii dolofani.

— Şi, mă rog, la ce-ţi folosesc două sute de camere? Câte din ele le locuieşti efectiv?

— Cinci sau... şase, şovăi contele, dezorientat şi iritat de acest interogatoriu.

— Şi cu restul ce se întâmplă? Adăpostesc lilieci, şobolani şi gândaci. Nu m-ar mira să fie şi şerpi prin pivniţele astea.

— Sunt şi şerpi, ripostă furios amfitrionul. Vipere. Vipere care te-ar muşca dacă te-ai aventura prin subsoluri.

— Dă-mi castelul pe mâna mea şi te fac bogat, tată socrule. Dacă dumitale ţi-e ruşine să faci pe hangiul, găsesc eu un om care să se ocupe de treabă. Aş băga în căsoaia asta vreo sută de mii de florini, poate chiar două, şi aş face un cazinou mai arătos ca acela de la Baden-Baden.

— Niciodată!, bolborosi contele sugrumat de mânie. Niciodată!

— Păcat. Are s-o facă însă feciorul dumitale. Dacă va avea, bineînţeles, destulă minte spre a se trezi în ceasul al unsprezecelea. În curând n-ai să mai poţi plăti nici impozitele către stat. Şi impozitele astea vor spori, tată socrule. Vor spori de la an la an.

Contele Albrecht Othon Karl von Wendling-Ronnenburg se ridică livid de pe scaun. Îşi propti pumnii în tăblia mesei, apoi rosti cu necuprinsă mândrie:

— Castelul meu ancestral transformat în han? Mai bine îi dau foc!

Reichenbach îl privi placid.

— Şi ce vrei să ardă? Piatra? Lemnăria nu face nici două parale. E putredă. Numai ploşniţelor le mai poate fi culcuş.

Contele avu senzaţia că îl izbeşte apoplexia. Tâmplele îi zvâcneau, îi şuierau urechile şi îl ardeau ochii. Izbi cu pumnul în masă.

— Destul, m-ai insultat destul! Nu mai tolerez nimic... Păstrează-ţi sfaturile!... Şi mulţumeşte-te cu reacţia aceasta. Nu mă face să uit că eşti soţul fiicei mele...

Cu paşi sacadaţi părăsi încăperea. În urma lui se aşternu o tăcere profundă. Servitorii încremeniseră lângă bufet. Hermina stătea cu privirile plecate în farfurie. Horst îşi morfolea furios buzele. Raymond se simţea teribil de jenat, fiindcă asistase fără voie la această scenă de familie. Copiii se scobeau în nas. Deodată, cel mic chicoti, rupând tăcerea:

— Bunicul s-a roşit ca un curcan. Şi făcea glorolorolo! Glorolorolo!

— Taci, porunci maică-sa aproape în şoaptă.

Băiatul o maimuţări scoţând limba.

Klaus Reichenbach îşi duse paharul cu vin la buze. Îl goli dintr-o înghiţitură.

— Prea se supără bătrânul chiar din toate fleacurile. Nu-i face bine la sănătate. În chestia cu hanul, tot am să-l conving eu într-un fel...

* *
*

În diligenţa care-i aducea spre Heidelberg, Horst von Ronnenburg îşi rumega amărăciunea.

— Greşeala de tactică pe care tata a făcut-o măritând-o pe Hermina cu Klaus trebuie să o repar eu însurându-mă cu o fată bogată. Poate să fie urâtă, chioară, şchioapă, cocoşată... dar să aibă bani, bani mulţi...

Raymond îşi aminti de vorbele rostite de bancherul Torlonia în legătură cu Lorenzo şi Vittoria di Serracapriolo. „Amândoi sunt de vânzare". Atunci, cuvintele acestea îi păruseră enigmatice. Acum le înţelegea. Între cei doi fraţi şi Hermina exista un paralelism. Şi Hermina se vânduse. Dar făcuse o afacere proastă. Horst se pregătea la rândul lui să se vândă. În plin secol al XIX-lea, oamenii îşi puneau la mezat libertatea. Cu o circumstanţă agravantă. O făceau de bunăvoie...

La Heidelberg, Raymond frecventa cursurile cu regularitate. Nu toţi profesorii îl interesau în egală măsură. Unii reuşeau să atragă un mare număr de studenţi şi un larg auditoriu alcătuit din simpli particulari care nu aveau nicio legătură cu universitatea, dar care doreau să-şi îmbogăţească bagajul cultural. Cursurile acestor profesori îmbrăcau o înaltă ţinută, făcând să sporească faima întregii universităţi. Ulrich Wendell, de pildă, era unul dintre aceşti autentici oameni de ştiinţă. Ca şi Schlegel, Hölderlin, Schleiermacher, Kant, Fichte, Arndt, era venerat de studenţi, cât şi de marele public.

Exista însă şi o categorie de profesori alcătuită din pedanţi greoi, care-şi citeau monoton cursurile în faţa unor săli somnolente. Studenţii conştiincioşi se străduiau să-i urmărească

atent, umplându-şi caietele cu hieroglife numai de ei înţelese. Alţi profesori încercau să-şi amuze auditoriul cu glume răsuflate, repetate an de an. Cei care aveau fete de măritat invitau la locuinţele lor pe studenţii cu o stare materială mai bună, spre a-i „scoate în lume" şi „a-i deprinde cu bunele maniere". În realitate, nu doreau decât să-şi căpătuiască fiicele, deficitare în ceea ce priveşte zestrea.

Uneori, Raymond îşi petrecea serile în tovărăşia colegilor de facultate. Frecventau berăriile, grădinile publice, popicăriile ori făceau plimbări nocturne prin pădurile din apropiere. Chefurile cu bere erau foarte preţuite. Se bea după un cod al berii, denumit *Commers*. Studentul din capul mesei rostea cu solemnitate: *Salamander reiben!* Colegii săi loveau de trei ori cana pântecoasă de tăblia mesei, apoi o goleau pe nerăsuflate.

Într-o seară, Raymond asistă la un duel cu sabia între studenţi, provocat dintr-o nimica toată. Combatanţii, îmbrăcaţi în platoşe matlasate, se străduiau să-şi ciopârţească reciproc faţa. Nimic nu era mai admirat decât o cicatrice pe frunte sau pe obraz, semn al unor lupte glorioase, care slăveau cavalerismul german. În ochii domnişoarelor, aceşti „eroi" se bucurau de o trecere deosebită.

Füssli, de pildă, cu timiditatea lui de domnişoară, nu avea nicio şansă într-o competiţie cu Ronnenburg. Fetele se topeau după tinerii bătăioşi, violenţi şi lăudăroşi.

Printre studenţii care frecventau cu asiduitate seminariile din casa profesorului Wendell se afla şi Heinz Kügeln, fiul unui ofiţer de dragoni. Kügeln completa pasiunea pentru învăţătură a lui Füssli cu înclinarea pentru sporturi, specialitatea lui Ronnenburg. Kügeln era blond, atletic, avea ochi albaştri şi o privire sinceră, prietenoasă, care te cucerea. Se spunea că isprăvile lui amoroase l-ar fi lăsat în umbră pe Don Juan. Cele mai frumoase fete din Heidelberg erau văzute la braţul lui. Menajera profesorului Wendell se înroşea de emoţie ori de câte ori îl vedea intrând în curte. Kügeln nu căuta succese facile, mai ales că o aventură de asemenea natură ar fi riscat să răstoarne ordinea exemplară din casa magistrului său preferat.

Tatăl lui Kügeln murise pe front. Îl crescuse maică-sa, o femeie slăbuță, timidă și ștearsă. Părinții ei se bucuraseră de o oarecare îndestulare, așa că tânăra văduvă dăduse fiului ei o educație frumoasă, lipsită de privațiuni materiale. Și Kügeln se atașă de Raymond. Îl cucerise felul de a fi deschis și prietenos al tânărului francez. Kügeln avea un prieten nedespărțit. Pe Karl Schrame, student în teologie. Schrame era fiul unui pastor sărac, cu o liotă de copii, care-i făcuseră viața un infern. Pastorul Adolf Schrame visase în tinerețe să ajungă un teolog vestit. Cea mai mare plăcere a lui era să se cufunde în studiul unor tomuri groase, de o înaltă erudiție. Sorbea învățătura ca pe un nectar dumnezeiesc. După obținerea diplomei de doctor în teologie, încercase să primească o parohie sau cel puțin un vicariat, spre a-și câștiga existența, condiție esențială pentru continuarea studiilor pe cont propriu. Un pastor vârstnic, titular al unei parohii pierdute în munții Harz, încântat de succesele la învățătură ale tânărului teolog, îi oferise adăpost și o modestă întreținere. Adolf Schrame primise cu recunoștință acest sprijin. În mijlocul pădurilor din munții Harz, avea să se dedice aprofundării cărților sfinte, pregătindu-se pentru un apostolat în slujba bisericii. Blândul paroh din Harz plănuia să-l lase succesor în ziua în care va simți că puterile încep să-l părăsească și că Dumnezeu se pregătește să-l cheme la dreapta Sa.

Pastorul acesta milostiv și înțelept avea o fiică făcută la bătrânețe. El și soția lui își doriseră fierbinte un moștenitor care să le continue neamul și care să preia mai târziu parohia. Către sfârșitul vieții, când își pierduseră definitiv speranțele, pronia îi blagoslovise cu o fetiță. Uluiți de această minune, mulțumiseră Domnului și o crescuseră cu dragoste și devotament. Când Adolf Schrame sosise la locuința providențialului său protector, Anne-Marie împlinise optsprezece ani. Era blondă, virginală și sfioasă, așa cum se cuvine unei fete cu educație, crescută în frica lui Dumnezeu. Eva, eterna Eva, interveni astfel în viața lui Schrame. Virginalul teolog – căci nici el nu cunoscuse până atunci atingerea femeiască – simți pentru prima oară clocotul sângelui tânăr, pe care prezența fetei, și poate splendoarea pădurii, i-l stârniseră din amorțire.

Perspectiva unei căsătorii nu era de natură să displacă părinţilor fetei. Încurajară deci o idilă care promitea să aducă tuturor fericirea. În ziua în care Adolf Schrame şi Anne-Marie se înfăţişară în faţa altarului spre a se uni prin taina căsătoriei, bătrânul pastor şi soţia lui plânseră de bucurie.

Adolf Schrame era fericit. Parohia, nu prea bogată, îngăduia întregii familii un trai modest, dar într-un cadru de rai. Adolf Schrame studia din zori şi până în seară, iar după lăsarea nopţii trecea – împreună cu Anne-Marie – la o îndeletnicire mai terestră. Rezultatul se văzu repede. Apăru un copil roz şi gânguritor ca un păsărel. Se ivi apoi al doilea... şi un al treilea... şi un al patrulea... Sarcinile repetate o lăbărţau pe biata Anne-Marie. Din nefericire, îi modificau şi caracterul. Când ajunseră la al doisprezecelea copil, Adolf Schrame uitase de idealurile lui de odinioară. Tomurile groase zăceau prăfuite, fără să le mai fi deschis cineva. Anne-Marie se îngroşase, se înăcrise, devenise autoritară.

Blândul pastor, care fusese în stare să zămislească doar o singură fată, pieri secerat de emoţie când văzu că batalionului său de nepoţi i se adăugară patru gemeni, toţi băieţi. Adolf Schrame rămase pe cap şi cu parohia, şi cu Anne-Marie... şi cu şaisprezece copii, şi cu mama-soacră. Ulterior, familia avea să mai crească, în reprize dese, cu încă şase unităţi. De data aceasta numai fete. Tomurile groase căzuseră între timp pradă şoarecilor...

Karl Schrame, cel mai mare dintre băieţi, fusese trimis la Facultatea de teologie. Era destinat să moştenească parohia părintelui său. Din nefericire, Karl nu avea înclinaţii pentru cariera sacerdotală. Speculaţiile filozofice îl atrăgeau mai mult decât studiul Bibliei.

Karl Schrame era brunet ca un spaniol, avea ochi negri, înflăcăraţi, obrazul bronzat şi atitudinea unui condotier. Îi plăcea învăţătura, dar şi fetele. În cadrul reuniunilor studenţeşti se remarca prin vitalitatea şi veselia sa. Avea la activul său şi un duel. Ceva cu totul incompatibil cu paşnica propovăduire a cuvântului Celui de Sus.

Karl Schrame îşi câştiga zilnic existenţa meditând progeniturile burghezilor cu parale, făcând diferite servicii colegilor

înstăriți, spălând vase prin bucătăriile berăriilor în schimbul unui prânz. Locuia într-o mansardă nenorocită, împărțindu-și patul cu alți doi studenți, tot atât de săraci ca și el. Nu-l auzeai niciodată plângându-se de greutățile întâmpinate.

Kügeln și Schrame, ca și Füssli, erau nelipsiți de la reuniunile profesorului Wendell. Schrame se făcea remarcat prin înflăcărarea cu care vorbea despre trecutul glorios al Germaniei medievale și prin asprimea termenilor cu care înfiera particularismul statelor și stătulețelor care se ridicaseră pe ruinele Imperiului Hohenstaufenilor.

— Ciuperci insignifiante crescute pe cadavrul unui leu, colcăială de viermi albi și groși, buni doar să-i strivești sub talpă.

Vorbea despre regenerarea Germaniei în granițele Sfântului Imperiu, care se întindea de la Marea Nordului și până la Mediterană. Cuvintele lui inspirate erau salutate cu ropote de aplauze.

Profesorul Wendell modera zelul patriotic al studenților.

— Mai puțin zgomot, băieți. Poliția are urechi ascuțite. Căpeteniilor marelui nostru ducat le-ar displăcea comparațiile tale, Schrame. Ronnenburg și gigantul Heinrich Merckel, care ascultau fără entuziasm discuțiile literare, luau foc când Schrame devia pe tărâmul discuțiilor politice.

Într-o sâmbătă, studenții se reuniseră tocmai în jurul mesei din sufrageria profesorului, când o trăsură arătoasă opri în fața casei. Un valet deschise portiera, lăsând să coboare un bărbat rotund – boț de osânză îmbrăcat în veșminte luxoase – și o fată vioaie, drăguță și subțire. Toți tinerii își sucirăgâtul într-acolo.

— Cine-or fi ?, se întrebă profesorul perplex.

Nu era deprins cu vizitele feminine.

Obrazul lui Ronnenburg se întunecă.

— Pentru mine au venit. Am să le ies în întâmpinare. Mă iertați.

Se ridică de la masă și părăsi sufrageria. Studenții îl văzură în curte, dând mâna cu nou-veniții, schimbând câteva vorbe. Boțul de osânză se arătă foarte încântat de apariția lui Ronnenburg. Îi zâmbi afectuos, îl bătu jovial pe umăr, apoi se adresă fetei arătându-i cu gesturi lărgit laudative pe tânărul conte.

Toţi trei se urcară în trăsură. Echipajul porni în trapul nervos al cailor.

Reuniunea literară din ziua aceea nu avu mare succes. Silueta mlădioasă a fetei bântuia gândurile studenţilor mai vârtos decât superioritatea poeziei germane despre care le vorbea Füssli. Şedinţa literară se sparse relativ devreme.

După cină, Raymond se retrase în camera sa. Era dornic să continue lectura unei cărţi pasionante: *Concepţiile despre viaţă ale cotoiului Murr*, de Ernst Hoffman. Raymond adora literatura cu eroi aleşi din rândul animalelor. *Veşti despre cele mai noi păţanii ale câinelui Berganza*, tot de Hoffman, şi *Dialogul celor doi câini Scipio şi Berganza* de Cervantes ocupau un loc de seamă în biblioteca lui personală.

Aproape de miezul nopţii, Ronnenburg se înapoie acasă. Înainte de a se culca făcu o vizită lui Raymond. Mohorât, se lăsă să cadă pe un scaun. Îşi ştergea cu batista fruntea asudată şi ofta din străfundul pieptului. Discret, Raymond nu-i puse nicio întrebare, deşi era convins că prietenul său abia aştepta să i se destăinuie.

— Mâine seară sunt invitat la cină de... persoanele care m-au vizitat azi, începu el după o apăsătoare tăcere. Mi-ar face plăcere să mă însoţeşti.

Raymond lăsă cartea deoparte.

— Aş fi încântat, Horst, să cinăm împreună. Dar nu m-au invitat şi pe mine. N-aş vrea să fiu inoportun...

Ronnenburg zise sarcastic:

— Inoportun? Tu? Contele Raymond de Beaulieu?

— Totuşi...

— Vei fi mai mult decât bine-venit. Nicio grijă. Le-am vorbit de tine. Te aşteaptă cu nerăbdare. Marie-Rose ţine mult să te cunoască.

— Marie-Rose?

— Logodnica mea.

— Oh, felicitări.

— Nimic nu e încă oficial. Tatăl meu şi al ei ne consideră însă logodiţi. Ronnenburg oftă iarăşi: Deunăzi ţi-am vorbit despre proiectele matrimoniale ale tatălui meu în legătură cu mine. Nu ţi-am spus că îmi şi găsise o partidă potrivită.

— Foarte bogată, nu-i aşa?

— Foarte. Exact ce ne-ar trebui nouă. Nu eram prea îngrijorat, fiindcă realizarea proiectului nu comporta urgenţă. Iată însă că tatăl fetei a hotărât deodată să grăbească logodna şi nunta. După socotelile lui, Crăciunul ar trebui să mă găsească însurat.

— Şi inima ta e dăruită altei fete.

Ronnenburg îl privi surprins.

— De unde ştii?

— Mi-am închipuit. După mutra ta nenorocită. Cine e fericita aleasă?

Ronnenburg îşi frământă tulburat mâinile.

— O fată simplă. Din satul de la poalele Castelului.

Raymond zâmbi.

— Ce romantic! Făt-Frumos şi Cenuşăreasa.

— Mă ironizezi, Raymond!

— Dimpotrivă. Te fericesc. Te-ai gândit însă că răstorni proiectele tatălui tău?

— Eu mă însor, nu el.

— E atât de serioasă idila ta?

— Foarte serioasă. Când am fost acasă, pentru ea am făcut drumul. În miez de noapte coboram în sat. Bineînţeles, fără ştirea tatălui meu.

— Aha.

— Nu mă pot însura cu Marie-Rose. Gretl e însărcinată.

— Ai de gând să recunoşti copilul?

— Da.

— Apreciez cavalerismul tău, Horst. Şi cu Gretl ce are să se întâmple?

— După moartea tatălui meu, am să mă însor cu ea. Dacă aş face-o mai înainte, l-aş ucide.

— Înţeleg.

Ronnenburg se ridică de pe scaun şi începu să se plimbe agitat prin cameră.

— O iubesc pe Gretl.

— Vrei să-ţi iau locul lângă Marie-Rose?

— Nu ajung până acolo cu îndrăzneala. M-am gândit însă că, aflându-se în compania ta, mă va da oarecum uitării.

— N-am de gând să mă însor, Horst.

— Dar să-i faci puțină curte?

— Biata Marie-Rose, surâse Raymond. Își făurește probabil atâtea iluzii...

— Iluzii? Hm, vrea să devină contesă.

— Și acestea sunt iluzii...

— Nu țin deloc să i le împlinesc.

— Bine. Mâine seară am să te însoțesc. Acum du-te și te culcă. Lasă-mă în compania cotoiului Murr. Ronneneburg îl privi perplex.

— Cotoiul Murr?

Raymond îi arătă cartea.

— Îi citesc amintirile.

Tânărul conte clătină din cap cu milă.

— Dacă îți face plăcere... În sfârșit. Noapte bună.

— Noapte bună, Horst.

Rămas singur, Raymond reflectă îndelung asupra problemelor sentimentale ale colegului său de pensiune. Ronnenburg îi apărea într-o postură nouă, foarte frumoasă. În lumea aceasta de ipocriți și de interesați, gata să accepte orice compromisuri spre a se cățăra pe vârful piramidei sociale, mai existau și oameni curați sufletește.

În seara următoare, Raymond și prietenul lui se înfățișară la restaurantul *Der Römischer Kaiser*, unde *Herr* Helmuth Rheineke și fiica sa Marie-Rose îi așteptau la o masă împodobită pentru zile mari, plasată în centrul sălii. Compania celor doi tineri nobili constituia pentru *Herr* Rheineke cea mai strașnică reclamă. Rotofeiul negustător se înfoia plin de orgoliu. „Priviți-mă, fraților, părea el să spună. Helmuth Rheineke cinează cu ginerele său baronul și are oaspete un conte... Invidiați-mă, fraților, aveți de ce!".

Pe cât de vulgar și de încrezut era Herr Rheineke, pe atât de rezervată arăta Marie-Rose. Era o simplă poză? Dacă s-ar fi aflat la această masă, Gerald s-ar fi amuzat copios. Raymond suferea, îl întrista setea aprigă de parvenire a oamenilor.

Herr Rheineke era de o volubilitate uluitoare. Cuvintele lui meșteșugite se împleteau într-o plasă de flaterii și laude

de sine. Se pricepea să-şi capteze auditoriul. Clienţii lui nu rezistau cascadei de argumente care aureau până şi mărfurile slabe calitativ prezentate de vânzare. *Herr* Rheineke îşi năuci invitaţii cu jongleria vorbelor sale de laudă. Le înfăţişă în culori viguroase activitatea titanică din morile lui, din prăvăliile lui, din atelierele lui de tăbăcărie, din crescătoriile lui de vite. Le descrise liric fermele lui, casa din Düsseldorf, vila de la Baden-Baden, chaletul din munţii Harz. Le aminti în treacăt despre operele lui de binefacere, despre sufletul milostiv al fiicei sale, care se îngrijea de săraci ca de propriii ei fraţi.

Împinşi de la spate de *Herr* Rheineke, Ronnenburg şi Marie-Rose dansară două valsuri în ritmul săltăreţ impus de un cvartet de muzicanţi cu reminiscenţe rustice.

Seara se încheie cu un schimb de amabilităţi convenţionale. Participarea fetei la conversaţie fusese neglijabilă. Evita acum să se angajeze în discuţii, iar dacă i se puneau întrebări, răspundea monosilabic. Când nu dansa cu Ronnenburg, se mărginea să privească absentă perechile care valsau.

Rămase stabilit ca în seara următoare Ronnenburg să se întâlnească iarăşi cu *Herr* Rheineke şi cu fiica acestuia.

— Afacerile mă silesc să părăsesc Heidelbergul la sfârşitul acestei săptămâni, explică viitorul socru, dându-şi importanţă. Doresc ca puţinele zile care ne mai rămân la dispoziţie să le petrecem „în familie", încheie el, subliniind ultimele două cuvinte. Aluzia era transparentă.

Afabil, îl pofti şi pe Raymond, care se scuză, invocând necesitatea unor studii suplimentare pentru viitorul seminar de literatură germană, unde urma să prezinte o analiză a imnului *An die Freude* de Schiller.

Rheineke se arătă sincer mâhnit de acest refuz. O idilă între Marie-Rose şi Raymond de Beauclair nu i-ar fi displăcut. De actualul candidat la mâna fiicei lui s-ar fi degajat uşor.

După ce se despărţiră de Rheineke şi de Marie-Rose, studenţii porniră pe jos spre casă. Toamna îşi afirma prezenţa printr-un vânt rece, care răscolea frunzele căzute pe alei.

Ronnenburg era trist.

— Mă laşi singur în cuşca leilor, rosti el cu reproş.

— Leoaica e foarte drăguță, dragul meu. Dacă n-ai fi fost angajat în altă parte, Marie-Rose ar fi constituit o partidă frumoasă.

— De ce nu o iei tu?

Raymond se scutură cu repulsie.

— Mulțumesc. Nu împing prietenia până acolo încât să mă însor cu logodnica pe care ți-a hărăzit-o taică-tău.

— Vai mie!, exclamă Ronnenburg cu disperare comică.

În seara aceea se duse singur la întâlnire. Raymond, încântat să scape de corvoadă, se înfățișă la reuniunea literară de sâmbătă seara. Erau de față toți ciracii profesorului Wendell. Tema propusă era „Teatrul lui Shiller". Füssli, silitorul Füssli, făcu o expunere savantă, cu sublinieri patriotice și îndemnuri revoluționare. Kügeln, Schrame, uriașul Merkel și încă vreo trei sau patru studenți se angajară în discuții înflăcărate. Profesorul patrona reuniunea, pufăind satisfăcut din pipă.

„Atâta vreme cât Germania are un astfel de tineret, privesc cu liniște și încredere viitorul", reflectă el.

Studenții citiră apoi și comentară fragmente din *Cuvântări către națiunea germană* de Fichte, *Cântecul libertății* de Max von Schenkendorf și *Ce este patria germanului?* de Ernst Arndt. Încheiară cântând în cor *Patria mea* și *Vânătoarea sălbatică* din Lützow. Profesorul Wendell pusese la bătaie o balercuță cu vin de Rhin, care încălzi și mai mult spiritele. Reuniunea se sparse într-un entuziasm general.

Abia după miezul nopții Raymond se retrase în camera sa. Profesorul rămăsese să fumeze în grădină o ultimă pipă.

Înainte de a se urca în pat, Raymond ieși la fereastră să aspire aerul curat și să admire cerul de toamnă târzie stropit cu miriade de stele. Vremea se încălzise iarăși. Era una din acele nopți calme și melancolice care evocau agonia toamnei.

Camera lui Raymond era la etaj. În dreptul ferestrei sale, jos pe o bancă, profesorul își fuma pipa. Numai tusea lui tabagică tulbură liniștea adâncă.

Lumina din camera lui Raymond era stinsă. Și casele din jur erau cufundate în întuneric. Luna se ridica de după turla bisericii, împrăștiind o lumină argintie, difuză asupra grădinii și a străzii.

Deodată se auziră paşi călcând grăbit pe caldarâm. Paşii se apropiau. Prin faţa gardului învăluit în trandafiri agăţători, cu frunze îngălbenite, trecu Kügeln. Se opri în faţa portiţei. O deschise fără zgomot şi intră în grădină. Se apropie de profesorul Wendell.

— *Herr Profesor*, vorbi el aproape în şoaptă, poliţia a venit să-l aresteze pe Schrame.

Wendell aproape că sări de pe bancă.

— Ce spui?

— Nu l-au găsit. Schrame a prins de veste în ultimul moment. S-a refugiat pe acoperiş, apoi s-a lăsat pe un burlan în stradă. A trecut pe la mine. Mi-a spus că se va ascunde în ruinele de pe Odenwald. Acolo am să-i duc de mâncare. Bineînţeles, dacă între timp n-au să mă aresteze şi pe mine. Cred că am fost trădaţi.

Profesorul medită câteva momente. Pufăia nervos din pipă.

— Am să văd ce este de făcut. Până atunci să-ţi dau ceva bani să-i duci lui Schrame.

— Mulţumesc, n-avem nevoie de bani. Nici dumneavoastră nu o duceţi tocmai bine cu finanţele.

— Bine, Kügeln. Vom încerca să-l scoatem din Heidelberg pe Schrame. Acum pleacă. Bagă de seamă să nu fii urmărit.

Kügeln salută şi ieşi pe trotuar. Se uită precaut în susul şi în josul străzii, apoi o luă la picior, dispărând după colţ.

Raymond auzise totul. Era consternat. Ce se întâmplase? De ce voiau să-l aresteze pe Schrame? Ce amestec avea profesorul?

Wendell intră în casă. Cabinetul său de lucru se afla sub camera lui Raymond. Ferestrele cabinetului erau deschise. De sus, Raymond îl auzea umblând prin încăpere. Paşii lui se opreau uneori. Se auzea şi un fâşâit de hârtii rupte. Apoi uşiţa sobei clănţăni, deschizându-se. Scrâşni un amnar. Iarăşi foşnet de hârtii. Soba prinse să duduie...

* *
*

A doua zi de dimineaţă se lăsă iarăşi frigul. După căldura din ajuns, scăderea bruscă a temperaturii se făcea – prin contrast – şi mai neplăcută.

Raymond se trezi din somn odată cu zorii. Dormise adânc. Spre dimineaţă îl potopiseră coşmarurile. Visase că poliţişti năvăliseră în casă şi îl aruncaseră în lanţuri.

Îşi îmbrăcă halatul matlasat şi trecu în camera lui Ronnenburg. Găsi patul nedesfăcut. Se înapoie în dormitorul său şi începu să-şi facă toaleta. Se apropia ora plecării la cursuri. Menajera îi aduse micul dejun. Chifle calde, miere, lapte, unt, şuncă. Ori de câte ori intra în camera lui, fata se înroşea. Pe Raymond îl amuza sfiala ei.

După ce se înfruptă la repezeală din bunătăţile de pe tavă, îşi îmbrăcă pardesiul. Bătăi puternice în uşa din faţă a casei îl făcură să treacă la fereastră. Grădina era înţesată de soldaţi şi de poliţişti.

Auzi uşa de jos deschizându-se, apoi ropot de paşi pe coridor şi pe scară în sus. Uşa încăperii lui fu dată de perete. În prag apăru un ins bărbos, în haine civile şi cu un baston noduros în mâna stângă.

— Cum te cheamă?, strigă bărbosul.

Raymond fu ispitit să-l poftească afară. Îşi dădu seama însă că situaţia era serioasă. De jos îi ajunseră la ureche zgomot de bocanci şi zăngănit de arme. Desfăşurarea de forţe era impresionantă.

— Pe cine căutaţi?, întrebă el calm.

— Eu pun întrebări, îl repezi bărbosul. Cum te cheamă?

— Raymond de Beaulieu.

Poliţistul clipi nedumerit. Îşi încreţi fruntea.

— Vrei să mă duci, şmechere. Nu eşti tu Horst von Ronnenburg?

— Numele meu e Raymond de Beaulieu. Să-ţi arăt paşaportul, zise el îndreptându-se spre dulap.

— Lasă, tună bărbosul. O să vedem mai târziu cum stăm cu identitatea. Urmează-mă !

— Unde?

— Încetează cu întrebările, zbieră poliţistul. Ai tot timpul să afli.

Raymond se supuse. Orice rezistenţă ar fi fost zadarnică. Escortat de poliţist, ieşi pe coridor şi coborî scara. Spectacolul din sufragerie îl surprinse neplăcut.

Profesorul Wendell şi Füssli stăteau în mijlocul odăii, flancaţi de doi soldaţi. Prin uşa deschisă a cabinetului de lucru se vedeau trei inşi care cotrobăiau prin toate ungherele. Sertarele biroului şi uşile bibliotecii erau deschise. Tot felul de hârtii zăceau pe jos.

— Soba e plină de scrum, raportă unul din ei. A ars, desigur, piesele compromiţătoare. A fost prevenit.

Un individ cu favoriţi stufoşi şi cu pălărie înaltă trasă pe ochii negri, sticloşi, se întoarse spre Wendell.

— Cine ţi-a dat de veste?

— Nimeni, răspunse încet profesorul.

— Minţi!

Wendell ridică din umeri.

— Nu ştiu să mint.

— Dar să complotezi împotriva marelui duce, ştii!

— Nu e suficient să afirmaţi acest lucru. Trebuie să faceţi dovada.

— Avem dovezi berechet. Temniţa are să te mănânce şi pe tine, şi pe toţi ciracii tăi. Ducatul n-are nevoie de revoluţionari, de ticăloşi care ameninţă ordinea politică.

Bărbosul şopti ceva la urechea insului cu favoriţi. Acesta îşi mută brusc privirile asupra lui Raymond. Expresia aspră a chipului său se îndulci. Glasul lui căpătă inflexiuni domoale.

— Spuneţi că vă numiţi Raymond de Beaulieu?

— Paşaportul meu se află în camera de sus. Nu mi s-a îngăduit să-l prezint.

Tipul cu favoriţi se scărpină în vârful nasului.

— Unde e Ronnenburg?, se întoarse el spre Wendell.

— De unde vrei să ştiu? Îi sunt gazdă, nu guvernantă. În aceeaşi clipă uşa se deschise cu putere. Ronnenburg intră împins de la spate de un poliţist. Era beat. Abia se ţinea pe picioare. Fredona un cântecel vesel.

— Ăsta e Horst von Ronnenburg, vorbi poliţistul. L-am înhăţat când intra în curte.

Ronnenburg ridică mâna.

— Linişte, sughiţă el. Linişte! Ce e zarva asta? Ştiţi cine sunt eu? Sunt cel mai fericit om din lume.

— Eşti beat ca un porc, îl apostrofă individul cu favoriţi.

— Ai văzut vreodată un porc beat? Eu n-am văzut. Sunt beat fiindcă sunt fericit. Logodnica mea, Marie-Rose, mi s-a destăinuit. Iubeşte pe altul. D-aia m-am îmbătat... S-a îndrăgostit de un băiat din prăvălia tatălui ei. Mă întreb ce mutră are să facă *Herr* Rheineke când are să afle ce bucurie i-a căzut pe cap.

— Umflaţi-l, urlă tipul cu favoriţi. E nebun! Umflaţi-i pe toţi.

Se întoarse spre Raymond. Mânia lui se transformă într-o politeţe gravă.

— Va trebui să ne urmaţi şi dumneavoastră. O simplă formalitate. Cred că mă înţelegeţi. Luaţi-vă paşaportul...

Raymond se execută fără comentarii.

Profesorul Wendell şi cei trei studenţi încăpură în două trăsuri, împreună cu poliţiştii în civil. Soldaţii îi escortau călări.

La poliţie li se luă interogatoriul. Şeful poliţiei cercetă personal paşaportul lui Raymond. I-l înapoie politicos.

— Sunteţi liber. Vă cer scuze dacă zelul funcţionarilor mei v-a supărat. În interesul cercetărilor, vă rog să nu părăsiţi Heidelbergul. Vom avea poate nevoie de prezenţa dumneavoastră. Sunt încredinţat că veţi da tot sprijinul autorităţilor.

Raymond simţi o strângere de inimă când traversă odaia în care Wendell, Ronnenburg şi Füssli aşteptau îndeplinirea unor formalităţi suplimentare. Profesorul stătea pe o bancă. Ţinea fruntea sus. Răspunse cu o înclinare a capului la salutul lui Raymond. Füssli, abătut, palid, personifica deznădejdea. Ronnenburg cânta plin de voioşie, ţinând măsura asemenea unui dirijor. Când îl văzu pe Raymond, îi făcu o bezea.

— Pa, scumpule! Pa! Sunt fericit! Fericit, fericit, fericit!

Bărbia îi căzu încet spre piept. Ridică însă viteaz capul, străduindu-se să-şi ţină deschişi ochii, acoperiţi pe jumătate de streaşina pleoapelor îngreunate.

Când se văzu în stradă, Raymond respiră adânc. Făcea a treia oară cunoştinţă cu instrumentele de represiune. Prima dată la Veneţia, a doua la Constantinopole, iar a treia oară aici,

în Germania. Convingerile lui politice căpătau o vigoare sporită. În curând va porni şi el lupta. Dar cu alte mijloace...

Raymond rămase să locuiască mai departe în casa profesorului Wendell. Obţinuse autorizaţia acestuia, prin intermediul avocaţilor săi. Ar fi putut să se mute la hotel sau la altă gazdă. Preferase însă a-şi păstra bârlogul. Asigura acum întreţinerea casei şi salariul tinerei menajere. Resimţea lipsa profesorului şi a lui Ronnenburg. Îl regreta şi pe Füssli, în ciuda cusururilor lui.

Dorinţa lui de a-şi păstra vechea locuinţă trezi bănuiala autorităţilor. Era filat. Ori de câte ori ieşea în oraş, la facultate ori la plimbare, simţea o prezenţă străină care-l urmărea permanent. Nădăjduiau oare ca prin intermediul lui să dea de firul unui mare complot? Nu-l arestaseră fiindcă împotriva lui nu existau probe. Afară de aceasta, influenţa dinastiei Sunderland era atât de puternică, încât nimeni nu se încumeta să o înfrunte.

Arestarea lui Wendell şi a celor doi studenţi fu urmată de noi măsuri de represiune. Toţi tinerii care frecventau cercul literar, inclusiv Kügeln, fură ridicaţi şi trecuţi prin filtrul cercetărilor. Numai Schrame rămase nevăzut. Poliţia îl căuta pretutindeni, fără niciun rezultat. Autorităţile primiseră ordin să zădărnicească orice tentativă de a se reconstitui mult hulita asociaţie patriotică Burschenschaft. Wendell şi studenţii lui trebuiau să plătească imprudenţa de a fi încercat să lupte pentru libertate şi democraţie. Democraţia este o noţiune perimată, afirma Metternich. Şi cuvântul lui era „lege" nu numai în Imperiul Austriac, ci şi în întreaga confederaţie germană.

* *
*

Roma...

Palazzo Castelfranco...

O imensă piscină de marmură verde, străjuită de coloane corintice... Trepieduri de aur... Efluvii de parfumuri tari... Torţe aprinse... Lumină purpurie, tamisată, excitantă, ca şi întreaga ambianţă... Mese de marmură, romane... Farfurii de aur, tacâmuri de aur... Homari, caviar, fazani, căprioare,

trufe, fructe exotice, orhidee, ghirlande de orhidee... Moscato, Lacrima Cristi, Marsala... Şampanie... Multă şampanie... Paturi romane în jurul meselor... Paturi de marmură, cuverturi de purpură, perne de brocart...

Convivii, ameţiţi de băuturi tari şi de lux, sunt serviţi de fete tinere şi frumoase, acoperite imperfect de văluri transparente.

Tolăniţi pe un pat cu picioare de bronz aurit, lângă o masă încărcată cu minuni gastronomice, Vittoria di Serracapriolo, foarte decoltată, şi Gerald Sunderland, dezbrăcat de frac şi rămas în cămaşa cu manşete de dantelă, se oglindesc în apa limpede a piscinei...

Gerald, rezemat într-un cot, ţine în mâna liberă un strugure, cu boabe mari, grele, luminoase, ca nişte perle negre. Din când în când, lasă ciorchinele spre gura Vittoriei, care stă întinsă pe spate. Sânii ei rotunzi, două cupe de fildeş răsturnate, ţintesc trufaşi spre cer. Pântecele neted, şoldurile cu curburi tulburătoare, picioarele lungi, admirabile invită să fie mângâiate.

Vittoria prinde între buzele-i roşii boabele negre, le zdrobeşte între dinţii mici, strălucitori, şi râde. O boabă îi cade între sâni şi rămâne prizonieră acolo. Gerald se apleacă şi o prinde între buze.

Aspiră în acelaşi timp parfumul pielii, mângâie cu nasul rotunjimile sânilor.

Vittoria râde. Râde şi Gerald.

— Îmi placi fiindcă eşti lipsită de prejudecăţi, Vittoria.

— Acesta e singurul motiv?

— Despre celelalte nu pot să vorbesc. E lume prin apropiere.

— Şi tu îmi placi, Gerald. Când te privesc, îmi vine în minte imaginea unui diamant de cincizeci de carate montat în platină.

— Comparaţia nu mă flatează. Aş prefera să fiu iubit pentru calităţile mele personale.

— Au şi ele ponderea lor.

— Mulţumesc.

— N-ai pentru ce. Mai dă-mi te rog o boabă.

— Poftim.

— Ştii, şi Lorenzo te place. Te place foarte mult.

— O spune şi la alţii?

— Desigur. Cu voce tare.

— Îmi va crea o reputaţie echivocă.

— Crezi că nu o ai?

— Hm!

— Mă întrebam deunăzi, Gerald. Ai avea acelaşi succes monstru dacă ai fi sărac?

— Ştiu eu? La aceasta nu m-am gândit.

— Ce bine e să fii bogat! Totul îţi cade în picioare.

— Bogăţia îţi procură şi multe griji. Trage după ea un cortegiu de mizerii.

— Dragul meu, n-am auzit până acum să fi renunţat cineva la avuţii din pricina mizeriilor belşugului.

— Au existat totuşi asemenea specimene. Martirii creştini. Au fost printre ei bogătaşi care au renunţat la bunurile lumeşti pentru a dobândi comorile spiritului.

— Şi eu am cunoscut oameni care s-au sinucis. Cazuri patologice. Mai vreau o boabă. Tu n-ai fost niciodată ispitit să renunţi la bogăţii?

— N-am fost. Bogăţia este un rău necesar. Dacă n-aş fi avut mult aur, cu ce te-aş fi cumpărat pe tine?

— Te-ai fi bucurat în schimb de comorile spiritului.

— Las această consolare săracilor.

— Ce darnic eşti!

— Dacă mi-aş împărţi averea săracilor din lumea aceasta, cu ce crezi că s-ar alege fiecare? Nu le-ar ajunge nici să-şi cumpere câte o pâine. Ei nu şi-ar îmbunătăţi existenţa, iar eu le-aş îngroşa rândurile cu o unitate. Prefer să-mi păstrez banii.

— Te înnegreşti mai mult decât trebuie, Gerald. De pe urma ta trăiesc mulţi oameni. Eu, de pildă. Şi Lorenzo. Şi toţi indivizii aceştia care petrec pe cheltuiala ta.

— Merită. Căci şi eu mă amuz pe seama lor. Când îi văd cum se reped hulpavi la tăvile pline, cum se strivesc în îmbrăţişări furioase care mimează grotesc dragostea, cum mă linguşesc

servil, cum mi se oferă cu fals abandon, ei bine, află că mă distrez mai bine decât la cel mai reuşit spectacol.

— Faci aluzie şi la mine, Gerald?

— De ce nu?

— Îţi ador sinceritatea.

— Suntem *en carte*, Vittoria. Mai vrei o boabă?

— Aş prefera o cupă cu şampanie.

Gerald bătu din palme. O fată blondă răsări în preajma sa.

— Şampania pentru principesa di Serracapriolo, ordonă el. Servită în cupa lui Carol cel Mare.

Peste câteva clipe apăru, pe o tavă de argint, un magnific hanap incrustat cu pietre scumpe, în care fierbea parcă şampania frapată.

— Autentică?, întrebă Vittoria, rotind admirativ cupa în lumina sângerie a torţelor.

— Autenticitatea e garantată de experţi. Îi las să creadă că îi cred. Dacă aş fi sceptic, ce-aş realiza? Şi iluziile sunt bune la ceva. Înfrumuseţează viaţa.

— E greu să faci bani, Gerald?

— Deloc. Mijloacele sunt multiple. Şi tu ai descoperit unul. După câte ştiu, îl foloseşti din plin. Şi cu mult succes.

— Răule! Ar trebui să mă supăr.

— Sunt convins că n-ai s-o faci.

— Alte mijloace? Fără parfum de alcov. Să le utilizez când voi începe să îmbătrânesc.

— Falsificarea. Dă rezultate.

— Prea primejdios. Altceva?

— Escrocheria.

— Cere prea multă imaginaţie, Gerald. Ceva mai simplu.

— Jaful la drumul mare.

— Nu mă tentează. Altceva?

— Moştenirile.

— Rudele mele sunt la pământ. N-au mai văzut banul decât sub forma pieselor mărunte...

— Există un singur mijloc infailibil. Şi care nu cere osteneală. Să muncească alţii pentru tine.

— Iată un mijloc tentant. Procedeul acesta l-am şi pus oarecum în practică. Nu munceşti tu pentru mine, Gerald?

— Nu. Nu muncesc. Cumpăr o marfă care mi se oferă.

— Marfă? Mulțumesc de comparație.

— Și diamantele reprezintă o marfă. Tu, Vittoria, ești un diamant de patruzeci de carate.

— Mi-ai plătit cu aceeași monedă.

— Imposibil. Mijloacele noastre de cumpărare și de plată diferă. Eu cumpăr cu aur comorile tale fizice. Tu ți le pui la bătaie ca să cumperi aurul meu.

— Sofisme, sofisme, sofisme.

— Adevăruri, adevăruri, adevăruri. Uneori supărătoare.

— Pe mine nu mă supără. M-aș oferi și unui negru dacă m-ar plăti bine.

— Cunosc teoria. Mi-a dezvoltat-o Lorenzo, într-o seară, pe o alee din Pincio.

O fată de serviciu se apropie de Gerald și îi șopti ceva. Gerald suspină, apoi se întoarse spre Vittoria.

— Trebuie să te părăsesc câteva minute, scumpa mea. Treburi urgente mă reclamă.

— Păcat.

— Inconvenientele bogăției, comoara mea.

— Iar faci aluzii?

— Jur că nu. De data aceasta am gânduri mai curate decât un prunc.

Se ridică din pat. Cu nepăsarea omului care știe că își poate permite orice, își îmbrăcă fracul și se îndreptă spre ieșire, făcându-și loc printre convivi fără să le arunce o privire. Mlădierile corpului său magnific, în plină mișcare, stârneau invidii, admirație, dorințe...

În salonul ambasadorilor îl aștepta Jules Lafont.

— Ce vânturi te aduc la ora aceasta, *Monsieur* Lafont?

— Vânturi nefavorabile, *Monsieur le Duc*. Situația politică din Spania se deteriorează din oră în oră. Capitalurile investite în țara aceasta îmi inspiră îngrijorări. Se pare că am acordat o încredere prea mare guvernului prezidat de Martinez de la Rosa.

— Crezi? Martinez de la Rosa prezenta garanții serioase. Exponentul liberalilor moderați, ajuns la putere prin consensul întregului popor...

— Aici ne-am înşelat, *Monsieur le Duc*. Spania nu este coaptă pentru un regim constituţional. Biserica spaniolă este arhireacţionară. Folosindu-se de credulitatea populaţiei, a reuşit să o monteze împotriva guvernului. Insurecţii ultraregaliste, puse la cale de Quesada, au izbucnit în Aragon, Catonia şi Navara. Tulburări sporadice au fost semnalate şi în sudul ţării.

— Hm, populaţia se luptă spre a-şi pune iarăşi jugul.

— Istoria a văzut absurdităţi mai mari.

— Poporul s-a ridicat până la unul împotriva tiraniei lui Napoleon.

— Napoleon era străin. Xenofobia a jucat un rol primordial în revolta spaniolilor exasperaţi de ocupaţia franceză. De data aceasta se răfuiesc spaniolii între ei. Datele problemei sunt altele.

— Trist. Foarte trist.

— Şi mai grav decât orice e faptul că Sfânta Alianţă se pregăteşte să intre în acţiune. Ştiţi ce pierderi am înregistrat în Regatul Celor Două Sicilii, după ce a fost ocupat de austrieci... N-aş vrea să repetăm experienţa. Cred că va trebui să faceţi o vizită în Spania.

— Te temi de mult trâmbiţata intervenţie diplomatică a Sfintei Alianţe pe lângă guvernul din Madrid?

— Ora intervenţiilor diplomatice a trecut. În momentul de faţă se duc intense tratative la Viena, între Metternich şi Montmorençy, ministrul de externe al Franţei, în vederea unei intervenţii militare în Peninsula Iberică.

Gerald se lăsă să cadă într-un fotoliu. Cu bărbia sprijinită în pumni, reflectă adânc.

— La începutul săptămânii viitoare plecăm la Madrid, *Monsieur* Lafont. Vei scurta tratativele cu Vaticanul. Dacă spui că războiul e iminent, nu ne rămâne de făcut decât un singur lucru. Să-l întârziem până reuşim să ne valorificăm creanţele spaniole.

Lafont înţelese că audienţa se sfârşise. Se înclină ceremonios şi ieşi. Admira calmul patronului său, în preajma unei crize cu perspective foarte sumbre.

* *
*

În dimineaţa următoare interveni un fapt care îl determină pe Gerald să-şi grăbească plecarea din Oraşul Etern.

Trăsura care trebuia să-l ducă la Vatican îl aştepta în faţa scării. O explozie formidabilă o pulverizează într-o clipă. Vizitiul, lacheii, caii, spulberaţi de forţa deflagraţiei, îşi înfrăţiră cadavrele cu aşchiile trăsurii şi cu pietrişul de pe alee. Faţada palatului Castelfranco suferi stricăciuni.

Gerald scăpase ca prin minune. Bine cunoscuta lui punctualitate riscase să-l coste viaţa. În mod excepţional, întârziase plecarea din cauza unei vizite prelungite în camera Vittoriei di Serracapriolo.

— Iată că dragostea serveşte nu numai la aducerea copiilor pe lume, glumi el cu prefăcut calm, după ce i se aduseră la cunoştinţă efectele exploziei.

Poliţia întreprinse cercetări minuţioase, fără să descopere însă pe autorii atentatului. Cardinalul Consalvi prezentă scuze oficiale lui Gerald. Lafont avea convingerile lui. Atentatul era opera Carbonarilor. Gerald primise avertismente repetate. Presupunerile lui Lafont se dovediră în curând. Câteva zile după atentat, Gerald găsi pe biroul său o scrisoare anonimă. Expeditorul îl sfătuia să nu-şi facă iluzii că va scăpa cu viaţă. Duşmanii libertăţii trebuiau să piară.

Gerald nu era laş. Ca şi tatălui său, îi plăcea să cocheteze cu primejdia. De data aceasta ar fi fost temerar să înfrunte o ceată de inşi, hotărâţi să-l suprime. Lafont luase importante măsuri de securitate. Scrisoarea găsită pe biroul lui Gerald demonstra însă că emisarii Carboneriei se strecuraseră până şi în interiorul palatului Castelfranco. Gerald lăsă pe consilierul Fulton să-l reprezinte în tratativele cu Vaticanul şi, fără să mai facă vizite de adio cunoscuţilor, părăsi Roma cu destinaţia Madrid.

Se îmbarcă la Civitavecchia pe „Sovereign of the Seas", şi, după o călătorie cu peripeţii pe o mare dezlănţuită, combinată cu o tentativă nereuşită a piraţilor barbareşti de a-l captura, puse piciorul pe pământul Spaniei, la Barcelona. De la Barcelona plecă spre Madrid pe ruta Monserrat, Lerida, Zaragoza, Medinacelli, Guadalajara.

Drumul, deşi parcurs cu mare iuţeală, îl desfătă. Spania reprezenta o lume exotică, deosebită de restul Europei.

Platouri vaste, golaşe, măturate de vânturi aspre, povârnişuri stâncoase, castele străvechi, cu turnuri pe jumătate surpate, cu ziduri roase de intemperii şi zdrelite de bombardele asediatorilor, orăşele şi sate cu străzi strâmte, întortocheate, încorsetate de case înalte, severe, cu porţi ghintuite şi balcoane înalte, biserici, capele, altare, cimitire, cruci la margine de drum; copaci puţini şi firavi – în schimb, pădure de colonade; şi mai ales arene cu tauri şi cu toreadori... Peisajul spaniol stereotip... şi totuşi veşnic nou...

La Madrid, Gerald descinse la un hotel pe Calle de Toledo, unde i se reţinuse un etaj întreg. În aceeaşi seară, Louis Berthier, directorul Băncii Sunderland din Madrid şi şeful ad-interim al Casei Sunderland din Spania, îi prezentă un raport de activitate, cu referiri la complicaţiile politice din Peninsula Iberică. Tabloul înfăţişat de Berthier era sumbru. Casa Sunderland din Franţa acordase recent guvernului liberal madrilen un împrumut de o sută milioane de franci şi îi furnizase arme în valoare de şaizeci de milioane. Dacă ultraregaliştii ar reuşi să răstoarne actualul guvern şi ar instala un cabinet ministerial aservit Coroanei, ar anula în acelaşi timp onorarea oricărui angajament semnat de regimul răsturnat. Ceva mai mult, ar pune la cale – cu sprijinul Sfintei Alianţe – invadarea Americii de Sud, în vederea suprimării independenţei fostelor colonii spaniole, cu care Casa Sunderland încheiase multiple contracte comerciale. Ultimul act l-ar fi constituit reînvierea pretenţiilor casei regale spaniole de a i se restitui piaştrii mexicani. Guvernul liberal al lui Martinez de la Rosa renunţase tacit la aceste revendicări. Căderea lui de la putere ar fi atras o serie de reacţiuni în lanţ, toate dezavantajoase Casei Sunderland. Concluzia lui Berthier era categorică. Martinez de la Rosa trebuie sprijinit cu toate puterile.

— Există totuşi posibilităţi ca regimul lui să fie curând doborât?, întrebă Gerald. Adversarii săi dispun de forţe atât de importante?

— Aici pot să vă răspund eu, interveni Lafont. Liberalii lui Martinez de la Rosa stăpânesc oraşele şi şi-au asigurat sprijinul unei părţi din armată. Biserica, nobilimea, pătura

rurală şi un număr de unităţi militare cu tradiţie – cavaleria şi în special trupele de gardă regală – îi sunt ostile.

— O conciliere între liberali şi monarhişti o socotiţi imposibilă?, întrebă iarăşi Gerald.

— În actualul stadiu o socotesc imposibilă. Ambele părţi dau dovadă de intransigenţă.

— Dacă l-am sprijini pe Martinez de la Rosa, balanţa s-ar înclina în favoarea sa, susţinu Berthier.

— Mă îndoiesc, replică Lafont.

Gerald stătea într-un jeţ şi analiza mintal argumentele pro şi contra.

— Aş dori să stau de vorbă cu primul-ministru, zise el.

— Pot aranja oricând o audienţă, rosti Berthier.

— Nu. Doresc să-l întâlnesc ca din întâmplare, pe un teren neutru. Vizita mea în Spania trebuie să aibă, cel puţin aparent, un caracter privat. Dacă s-ar afla că intenţionez să-l sprijin pe Martinez de la Rosa, Sfânta Alianţă m-ar sfâşia.

— Voi aranja această întâlnire, se oferi Lafont.

Berthier se retrase nemulţumit. Lafont îl umbrise în permanenţă.

A doua zi de dimineaţă, secretarul particular al regelui Fernando al VII-lea îşi făcu apariţia la hotel. Protocolar, înmână lui Gerald o invitaţie scrisă din partea suveranului. Ducele de Lusignan Valois era poftit în aceeaşi zi să ia dejunul la palatul Aranjuez, reşedinţa estivală a regilor Spaniei. Gerald acceptă invitaţia. După plecarea secretarului, chemă pe Lafont.

— Ei, ce părere ai?

— O manevră abilă. Regele încearcă să vă îndepărteze de guvern şi să vă atragă de partea sa. Chiar dacă nu va reuşi, va lăsa să se înţeleagă că a obţinut sprijinul marelui capital străin. Un artificiu propagandistic. Prezenţa dumneavoastră la Aranjuez va confirma zvonul lansat tot de el.

— M-ai fi sfătuit să refuz invitaţia?

— N-aş fi îndrăznit să vă dau asemenea sfaturi.

Replica avea un sens dublu. Gerald zâmbi. Îi plăcea tactul diplomatic al lui Lafont.

Echipajul lui Gerald parcurse în mai puţin de trei ore cei patruzeci şi şapte de kilometri care despărţeau Madridul de

Aranjuez. Gerald vizita pentru întâia oară această reşedinţă regală, pe care un poet al secolului optsprezece o compara cu o oază paradiziacă în mijlocul aridităţii monotone a Spaniei. Aprecierile hiperbolice ale poetului curtezan nu se îndepărtau mult de adevăr. Aranjuez înfăţişa o simfonie de culori, începând cu variaţia tonurilor de verde al copacilor, peluzelor, arbuştilor exotici, continuând cu policromia florilor, cu nuanţele calde ale marmurei, faianţelor şi sculpturilor în piatră care împodobesc palatul, şi terminând cu jocurile albastre ale apelor din havuzuri, ale cascadelor şi ale cerului de o limpezime ireală.

Legenda pretinde că edificiile de la Aranjuez au fost durate pe temeliile unui vast templu al lui Jupiter – Ara Jovis. Palacio Real constituie una din cele mai reuşite opere arhitectonice ale Spaniei. Clădirea – un imens cadrilater înălţat în jurul unei curţi centrale – cuprinde două etaje de cărămidă trandafirie. Grile măiestrit împletite din bronz şi fier se armonizează cu sculpturile exterioare. Frontul faţadei centrale este dominat de statuile lui Felipe al II-lea, Felipe al V-lea şi Fernando al VI-lea.

Gerald rămase plăcut impresionat de ambianţa acestei idilice reşedinţe regale. Militari în uniforme mândre făceau de gardă. Curtezani, toreros şi doamne – majoritatea tinere – în costume de curte se plimbau pe alei.

Şambelanul de serviciu primi pe Gerald în capătul de jos al scării de la intrare, anunţându-l că Maiestatea Sa îl aştepta în Salonul de Porţelan.

Îl conduse printr-un lung şirag de galerii şi scări, decorate cu o bogăţie ostentativă, până în faimoasa încăpere îmbrăcată în porţelanuri policrome, orânduite în ghirlande împletite în jurul unor oglinzi înalte cu rame rococo.

Regele îl aştepta, solemn, în mijlocul salonului. Cu corpul înclinat înainte, cu picioarele drepte şi lipite, cu mâinile la spate, arăta ca un cocostârc solitar şi meditativ.

Întinse mâna lui Gerald.

— Eram dornic să vă cunosc, *Monsieur le Duc*. Discuţiile de la om la om sunt mai deschise, mai utile.

Gerald se înclină.

— Am primit cu bucurie ordinul de a mă înfăţişa Maiestăţii Voastre.

— N-a fost un ordin, *Monsieur le Duc*, ci o invitație prietenească.

— Bunăvoința Maiestății Voastre mă copleșește.

Suveranul îi oferi un scaun.

— Socotesc că ar fi cazul să reînnoim legăturile care au existat odinioară între tatăl meu, regele, și părintele dumneavoastră, regretatul Richard Sunderland, marchiz de Beaulieu. Fiii sunt obligați să urmeze pilda părinților. Nu-i așa?

Amabilitatea lui Fernando al VII-lea păcătuia printr-o ostentație suspectă.

— Întotdeauna am regretat împrejurările vitrege care au umbrit temporar relațiile dintre Coroana Spaniei și Casa Sunderland, replică Gerald.

— Depinde numai de noi, *Monsieur le Duc*, să creăm condiții astfel ca tratamentul comercial încheiat între părinții noștri să-și dea iarăși roadele.

Regele se străduia să stabilească un climat favorabil, plasându-și interlocutorul pe un picior de egalitate. „Sper că va aprecia gestul meu și va acționa în consecință", reflecta suveranul, în vreme ce-și măsura din priviri oaspetele. Era atât de convins de eficacitatea mijloacelor sale de seducție, încât nu concepea eșecuri.

— Sunt de acord cu propunerea Maiestății Voastre. Sper să reușim.

Sprânceana stângă a regelui se ridică ușor. Singurul semn exterior al contrarietății sale. Răspunsul interlocutorului nu-l mulțumise.

— Am încercat în repetate rânduri să creez aceste condiții, zise el. Ambasadorii mei au avut dese contacte cu reprezentanții Casei Sunderland, dar nu au înregistrat succese.

— Rog pe Maiestatea Voastră să mă creadă că din partea noastră nu a lipsit dorința de a coopera. Împrejurări vitrege, independente de noi, bine cunoscute de altfel și de Maiestatea Voastră, au împiedicat realizarea unor acorduri.

— Cunosc aceste împrejurări, *Monsiur le Duc*. Situația tulbure din Spania și rebeliunea coloniilor spaniole din cele două Americi. Sper să îndrept, cât de curând, această stare de lucruri.

Gerald îşi ascunse scepticismul faţă de asigurările suveranului. Încercările Spaniei de a-şi restabili autoritatea asupra coloniilor răsculate se soldaseră cu răsunătoare eşecuri. Cât priveşte politica internă, coroana Spaniei intrase în eclipsă. Liberalii deţineau puterea şi nu aveau de gând să renunţe la exercitatea ei.

— Am să vă vorbesc deschis, *Monsieur le Duc*. Am nevoie de sprijinul dumneavoastră spre a restabili autoritatea Coroanei. Autoritate de care descreieraţii care au pus mâna pe frâiele statului încearcă să mă deposedeze definitiv. Ţin să vă declar că mă bucur de simpatia Sfintei Alianţe. Ţarul Alexandru m-a asigurat de sprijinul său direct în cazul că aliaţii săi nu vor lua măsuri concrete pentru restabilirea ordinii în Spania.

Gerald înregistra cu fidelitate cuvintele regelui. Posibilitatea unei intervenţii militare străine în Spania era iarăşi pusă pe tapet.

— Nu mă tem să vă vorbesc cu toată sinceritatea, adăugă suveranul. Ştiu că am de-a face cu un om de onoare.

Gerald nu se clinti. Regele greşea, amintindu-i că îl socotea om de onoare. O axiomă nu are nevoie de demonstraţie.

— Intenţiile ţarului sunt cunoscute de toate cancelariile europene, replică Gerald.

Minimaliza astfel pretinsele sinceităţi ale interlocutorului.

— În ce ar putea consta sprijinul meu?, adăugă el, după câteva clipe.

Regele făcu câţiva paşi prin cameră. Se privi automat într-o oglindă, apoi se întoarse spre Gerald.

— Am nevoie urgentă de cincizeci de milioane de franci. Sunteţi singurul în măsură să mi le furnizaţi într-un termen scurt. Sunt gata să ofer garanţii.

„Am atins punctul nevralgic, reflectă Gerald. Banii!".

Se aşteptase la această cerere. Era dispus s-o satisfacă. Făcu de formă unele obiecţii, spre a sublinia importanţa sacrificiului său. Acorda un împrumut pe care regele, în situaţia actuală, nu-l putea garanta, în ciuda afirmaţiilor sale contrare. Potrivit prevederilor Constituţiei, nu mai putea dispune nici de bijuteriile Coroanei.

— După câte am înțeles, este vorba de un împrumut personal, zise Gerald.

— Exact. Convenția aceasta se încheie între noi fără nicio publicitate. De banii aceștia voi dispune eu, în exclusivitate. Guvernul actual al Spaniei nu trebuie să fie sub nicio formă încunoștințat de discuțiile noastre.

— Am înțeles, replică Gerald. Și eu am interesul ca întreaga chestiune să îmbrace un caracter strict confidențial.

— Putem socoti afacerea încheiată?, se grăbi regele să întrebe.

— Nu am stabilit încă un punct esențial. Cuantumul sumei. Nu dispun la ora actuală de cincizeci de milioane franci lichizi. Păstrarea secretului, care ne preocupă în egală măsură, mă obligă să apelez la caseta mea particulară. Vă pun la dispoziție douăzeci de milioane.

Suveranul făcu o mină dezamăgită.

— Tot e mai mult decât nimic.

— Dacă stăruiți să obțineți cincizeci de milioane, va trebui să mai așteptați.

Regele își frământă gânditor mâinile.

— Rămân douăzeci de milioane. Predabile imediat, *Monsieur le Duc.*

— Perfect. Rog pe Maiestatea Voastră să indice modalitatea predării.

— În ce termen pot primi suma?

— În douăzeci și patru de ore.

— *Monsieur le Duc*, sunt înconjurat de spioni. Vă rog să procedați cu maximum de discreție. Mâine seară, emisarul meu, ducele de Lerida, va lua contact cu dumneavoastră la locul pe care veți binevoi a-l indica.

— Ducele de Lerida va primi banii la locuința sa.

— În monedă spaniolă, preciză regele.

— Pentru uz intern, zâmbi Gerald.

— Exact, rosti suveranul. Ducele de Lerida vă va înmâna un înscris semnat de mine.

— De acord. Încă o chestiune.

— Vă ascult, *Monsieur le Duc.*

— În eventualitatea unui succes pe care vi-l urez din toată inima, Maiestatea Voastră va recunoaşte, sper, împrumuturile contractate de guvernul actual în numele Spaniei.

Regele ezită o clipă.

— Împrumuturile Spaniei sunt împrumuturile mele, replică el solemn.

— Maiestatea Voastră a vorbit despre o garanţie. Maiestatea Voastră ar fi dispusă să-mi acorde concesiunea comerţului cu Cuba?

— Nu credeţi că e prea mult, *Monsieur le Duc?* Şovăi câteva clipe, apoi capitulă suspinând: În sfârşit, accept.

Dejunul la care Gerald fusese invitat se desfăşură în cadru intim. Amfitrionul se arătă de o amabilitate încântătoare. Făcea eforturi vizibile spre a-şi cuceri oaspetele. După dejun, îl pofti în parc. Îi arătă cu mândrie Fântâna lui Hercules, care-şi reliefa măiestritele contururi pe fundalul verde al copacilor şi îl plimbă prin faimoasele Jardines de la Isla – Grădinile Insulei, cu minunatele-i cascade cântătoare.

Îl conduse apoi la „Casa de Labrador", acel delicat Mic Trianon spaniol, ridicat la sfârşitul secolului al XVIII-lea şi decorat în cel mai pur stil pompeian. Colecţiile de porţelanuri şi de ceasuri vechi îl încântară pe Gerald.

Vizita la Aranjuez se încheie odată cu lăsatul serii. După o ultimă gustare luată în compania regelui şi a principalilor demnitari ai Curţii, Gerald se înapoie la Madrid.

În aceeaşi seară îl primi pe Lafont în apartamentul său de la hotel.

— Ziua pe care am petrecut-o la Aranjuez m-a costat douăzeci de milioane de franci.

— Martinez de la Rosa n-are să fie prea mulţumit.

— Martinez de la Rosa n-are să afle nimic. Regele va păstra taina. Are nevoie de aceşti bani pentru lovitura pe care o pregăteşte...

— Aveţi impresia că pregăteşte o lovitură politică?

— Impresia? Certitudinea!

A doua zi, Berthier şi Lafont se înfăţişară spre a raporta execuţia ordinelor primite.

Şeful departamentului informaţiilor aduse la cunoştinţa lui Gerald că aranjase o întâlnire cu primul-ministru în locuinţa contelui Arcos de Jalon.

— Primul-ministru s-a supus dorinţei dumneavoastră, deşi ar fi preferat să vă primească oficial, la Preşedinţia Consiliului de Miniştri.

— Nu i-ai explicat că nu mă pot angaja deschis alături de guvernul constituţional, sfidând Sfânta Alianţă? Să fie mulţumit de ajutorul meu ocult.

— Ocult?, replică Lafont, aruncând o privire uşor critică la adresa lui Berthier. Împrumutul acordat guvernului spaniol a devenit un fel de secret al lui Polichinelle. Deşi tratativele au fost purtate în secret, au scăpat unele indiscreţii. Cercurile financiare de la Paris, în general bine informate, au aflat că Madridul a obţinut un împrumut din afară fără a se putea preciza cine l-a acordat. A fost totuşi rostit numele Băncii noastre.

— Înseamnă că la ora aceasta poliţia secretă a lui Metternich deţine informaţii complete.

— N-aş crede, replică Lafont. Am lansat zvonul că băncile Labouchère, Hope şi Rotschild n-ar fi străine de acest împrumut. Campania n-a fost lipsită de efecte. Agenţii mei de la Viena mi-au adus la cunoştinţă că principele Metternich ar fi şi chemat la Cancelariatul Reichului pe Salomon Rotschild spre a-i reproşa împrumutul acordat Spaniei liberale. Rotschild s-a grăbit să se disculpe, publicând în presă o scrisoare prin care dezminţea zvonurile. Şi reprezentanţii băncilor Hope şi Labouchère au primit bobârnace. Sediile lor principale, aflându-se în afara graniţelor Austriei, nu prea au a se teme de fulgerele cancelarului.

— Indiscreţiile nu-şi au sursa la Madrid, zise Berthier.

— Adevărul este tocmai contrariu. Zvonurile au plecat de la Madrid. Şi încă din cercurile Casei Sunderland, replică Lafont.

— Mă bănuiţi pe mine sau pe colaboratorii mei?, se îmbujoră Berthier. Sunt gata să suport consecinţele, deşi nu mă ştiu cu nimic vinovat.

— Dacă te-aş fi bănuit, replică Lafont cu asprime, nu te-aş fi menajat. În ceea ce priveşte colaboratorii dumitale, nu garanta pentru ei. Lasă treaba asta pe seama mea.

— Voiai să-mi spui ceva, Berthier, interveni Gerald spre a mai slăbi tensiunea din atmosferă.

Delegatul din Madrid şovăi.

— Vorbeşte!, stărui Gerald.

— Vizita dumneavoastră la Aranjuez a făcut vâlvă. Guvernul e în fierbere. Am primit în cursul după-amiezii vizita ministrului finanţelor. Şi-a exprimat nedumerirea faţă de gestul dumneavoastră.

— Imbecilul, rosti sec Gerald. Am să-l lămuresc eu pe Martinez de la Rosa.

Întrevederea dintre şeful Casei Sunderland şi şeful guvernului liberal spaniol, la reşedinţa madrilenă a contelui Arcos de Jalon, începu sub auspicii sumbre. Formulele de politeţe ale primului-ministru ascundeau imperfect amărăciunea omului care şi-a pierdut un prieten.

— Am deplâns vizita dumneavoastră la palat, rosti el cu reproş, tocmai acum, când criza politică se apropie de vârf. V-am socotit întotdeauna un aliat.

Gerald îl întrerupse cu brutalitate.

— V-aţi înşelat. Nu mi-am legat niciodată soarta de a dumneavoastră. Dumneavoastră sunteţi spaniol. Faceţi politica ţării dumneavoastră. Eu sunt om de afaceri. Fac politica intereselor Casei pe care o reprezint. V-am furnizat arme pe credit. V-am acordat împrumuturi. Interesele noastre au coincis şi coincid încă. Nu puteam refuza invitaţia regală. Ar fi însemnat să mă pronunţ pentru una din părţile în conflict. Şi eu nu am dreptul şi nici dorinţa să mă angajez în acest conflict. Nu sunt spaniol. Aparent, cel puţin, trebuie să stau deoparte de complicaţiile dumneavoastră politice. V-am sprijinit şi vă voi sprijini în continuare. Voi înceta acest sprijin când voi socoti că luptaţi pentru o cauză pierdută. La ora actuală, poziţia guvernului dumneavoastră înclină spre un extremism regretabil. Exaltaţii din tabăra dumneavoastră vor să obţină totul sau nimic. Gândiţi-vă la experienţa liberalilor din Regatul Celor Două Sicilii.

— Sfânta Alianţă nu va îndrăzni să-şi trimită trupele în Spania.

— Credeţi? Mă tem că vă înşelaţi.

— Armata şi poporul spaniol vor rezista. Amintiţi-vă experienţa lui Napoleon.

— Nu vă faceţi iluzii. Monarhiştii, Biserica, extremiştii de dreapta se vor alătura trupelor străine.

— Nu cred. Regele se sprijină doar pe un pumn de partizani...

— Care au dat foc nordului Spaniei, completă Gerald fraza primului-ministru.

— Vom zdrobi focarele rebeliunii.

— Vă urez succes, rosti Gerald iritat de îngustimea vederilor interlocutorului. Mă tem că forţând nota, daţi apă la moara duşmanilor dumneavoastră din afară, care afirmă că nu urmăresc decât pacificarea Spaniei.

— Ne-am ales drumul, *Señor* Sunderland. Nu mai putem da înapoi.

— Procedaţi aşa cum veţi socoti de cuviinţă, *Señor* de la Rosa. Dar nu vă aşteptaţi să vă finanţez aventurile. Îmi permit să vă dau un sfat. Să fiţi cu ochii în şaisprezece, spre a vă feri de surprize neplăcute.

— Ce vreţi să spuneţi?

— O simplă povaţă.

Gerald şi Martinez de la Rosa se despărţiră nemulţumiţi unul de celălalt. Gerald hotărî să părăsească Spania înainte de sfârşitul săptămânii. Un eveniment, prevăzut în parte, avea să-l determine a-şi amâna plecarea.

Închiderea oficială a sesiunii Cortesurilor prilejuia solemnităţi la care participau, pe lângă guvern, regele, autorităţile madrilene, corpul diplomatic şi căpeteniile armatei. Capitala era în sărbătoare. Drapele împodobeau clădirile.

După încheierea solemnităţii, regele pofti pe membrii guvernului la palat spre a le oferi o colaţiune. S-ar fi zis că o eră nouă de concordie şi armonie avea să se deschidă.

O lovitură de teatru sfărâmă însă iluziile celor care-şi închipuiseră că pacea înflorise iarăşi pe pământul Spaniei. Madridul fu trezit din euforie de o veste care făcu fulgerător ocolul oraşului. Fernando al VII-lea, sprijinit de garda regală, îşi arestase miniştrii, reţinându-i la palat. În biserici, clopotele prinseră să sune. Populaţia oraşului ieşi în stradă. Căpeteniile liberale

mobilizară miliţiile populare. Acţiunile regaliştilor din nordul şi răsăritul Spaniei cunoscură un nou avânt.

Urmară câteva zile de agitaţie. De o parte şi de alta a baricadei se făceau pregătiri febrile. Ciocniri între gărzile regale şi trupele rămase credincioase guvernului, la care se adăugau miliţiile populare, fură semnalate în diferite puncte ale oraşului. Luptele câştigară curând în amploare.

Din camera sa de hotel, Gerald asculta bubuiturile de tun şi focurile de armă care se înălţau din oră în oră. Dinspre Plaza Mayor porniră să se scurgă în dezordine pe Calle de Toledo călăreţii unei unităţi de cavalerie, urmăriţi îndeaproape de formaţii de miliţie. Detunăturile de armă se contopeau într-o fantastică şi asurzitoare grindină. Caii loviţi de gloanţe se poticneau, antrenând în cădere călăreţii pe care-i striveau sub greutatea lor. Răniţi năclăiţi de sânge se târau pe caldarâm. Un soldat cu pântecele despicat alerga împiedicându-se în intestinele-i revărsate. După câţiva paşi, se prăvăli peste o rigolă. Un copil, apărut Dumnezeu ştie de unde, urla zănatic. Faţa îi era plină de sânge.

La palat, regele aştepta înfrigurat rezultatul luptelor. Înfricoşat, dădea porunci contradictorii, sporind confuzia apărătorilor Coroanei, care îşi dădeau seama că vor sucomba în faţa superiorităţii numerice a adversarilor. Spre seară, rezistenţa gărzilor regale păru să slăbească. Poziţiile ocupate de monarhişti capitulau pe rând. După căderea nopţii, lupta lor defensivă se transformă în derută. Un ultim asalt sângeros şi palatul căzu în stăpânirea unităţilor militare devotate guvernului. Membrii cabinetului, în frunte cu Martinez de la Rosa, fură eliberaţi. Regele rămase la rândul său captiv între zidurile palatului. Rolurile se inversară.

Spectaculoasa răsturnare de situaţii nu limpezi atmosfera politică. În provincie, luptele între cele două tabere luau proporţii de război civil.

Înainte de a pleca la Paris, Gerald avu o ultimă întrevedere cu Martinez de la Rosa şi cu Riego, căpetenia revoluţiei din 1820. Îi sfătui să pacifice cât mai rapid ţara. Altfel, o intervenţie militară străină devenea iminentă. Un pretext mai bun nu li se putea oferi lui Metternich şi

Ţarului Alexandru. Martinez de la Rosa făgădui să depună toate eforturile pentru a-şi impune autoritatea pe întreg teritoriul Spaniei. Solicită un nou împrumut, sub formă de arme şi muniţii. Gerald declară că va analiza această chestiune. Ştia însă că cererea lui Martinez de la Rosa nu avea sorţi de izbândă. Casa Sunderland angajase capitaluri destule în Spania. Perspectiva rambursării lor devenea tot mai incertă. Ceru garanţii. Concesiunea comerţului cu Cuba. Primul-ministru, aflat la strâmtoare, îşi dădu consimţământul.

Gerald părăsi cu inimă grea Spania. Întrevedea perspectivele unei confruntări grele pe tărâm politic şi financiar. Chiar dacă nu va reuşi să întârzie declanşarea unei intervenţii armate a Sfintei Alianţe, îşi asigurase aceleaşi garanţii din partea ambelor tabere, ceea ce nu era de neglijat.

Când sosi la Paris, găsi o atmosferă foarte înfierbântată. Presa monarhistă, în frunte cu gazeta *La Quotidenne*, propovăduia „un război fără milă împotriva rebelilor din Spania", adică împotriva guvernului legal, care se străduia să stingă focarele răscoalei progresiste. „Regele Fernando este prizonier ca şi Ludovic al XVI-lea. Să-l apărăm, spre a nu avea soarta augustului său unchi, regele martir. Suveranul Celor Două Sicilii, vărul lui Fernando al II-lea al Spaniei, bombarda cu apeluri pe Metternich, solicitându-i intervenţia în favoarea „regelui captiv".

Între timp, la Madrid se constituise un nou guvern de „exaltaţi" care-şi îndepărta prin excesele sale simpatia liberalilor moderaţi. Situaţia politică în Spania căpăta o coloratură anarhică.

La Paris, Gerald era aşteptat de Vittoria şi de Lorenzo di Serracapriolo, care sosiseră direct de la Roma. Însoţiţi de Benjamin.

Nu avea însă timp de prieteni. În capitala Franţei trebuia să tragă sfori pentru a crea un curent de opinie ostil beliciştilor din guvern, din parlament şi din presă. Luă discret contact – fie direct, fie prin agenţii săi – cu adversarii regimului, care preconizau o politică externă pacifistă, în opoziţie cu ultraregaliştii favorabili unei expediţii militare.

Încheie temporar alianţe cu Roy, fostul ministru de finanţe şi exponent al regaliştilor moderaţi, cu deputatul Manuel, liderul stângii din parlament, cu bancherul Laffitte – concurent prin definiţie al Casei Sunderland, dar care acceptă a face cauză comună cu rivalul său pentru a ţine în şah Coroana, cu scriitorul Benjamin Constant, cu generalul Foy şi cu marchizul de Lafayette – recent compromişi în urma eşuării unui complot organizat pe teritoriul Franţei – în sfârşit cu Talleyrand, gata oricând să facă opoziţie guvernului.

— Iată o situaţie paradoxală, îi spuse într-o zi Talleyrand. Un mare fabricant de armament se străduieşte să împiedice izbucnirea unui război.

— Un război împotriva Spaniei dezbinate ar echivala cu o simplă promenadă militară. O pace precară, menţinută printr-o echilibristică a diplomaţilor, implică înarmări masive şi continue, extrem de profitabile fabricanţilor de armament. Iată de ce la ora actuală prefer pacea războiului.

Ziarele liberale, stipendiate în taină de Gerald, prinseră a face mare tărăboi în favoarea păcii. „Franţa are nevoie de linişte spre a-şi vindeca rănile. Aventurile napoleoniene abia s-au încheiat. Un nou război ar fi o nebunie."

Opinia publică, tulburată de repetatele apeluri, începea să se agite. În parlament, numeroase voci denunţau „demenţa politicienilor care împing Franţa la dezastru". Regele Ludovic al XVIII-lea, intimidat de valul de proteste al opoziţiei, înclină să frâneze zelul ultraregaliştilor.

După ce socoti că obţinuse unele rezultate la Paris, Gerald hotărî să-şi continue turneul la Londra. Înainte de a părăsi Franţa, făcu o vizită preşedintelui consiliului de miniştri, Villèle, care se remarcase prin moderaţia sa. Villèle colaborase constant cu băncile Sunderland şi Rotschild, căci le prefera bancherilor francezi Laffitte şi Casimir Périer, adversarii săi politici.

Într-o expunere de aproape o oră, Gerald îşi dezvoltă argumentele în favoarea păcii. Susţinu, în concluzie, că Franţa neutră îşi va atrage simpatia republicilor independente din America Latină, care vor fi bucuroase să o accepte drept

parteneră într-o serie de tratate comerciale. Casa Sunderland era gata să joace rolul de intermediar.

Villèle nu-şi ascunse interesul faţă de aceste propuneri. Şi el ezita să se angajeze într-un război care implica riscuri uriaşe. Ostilitatea Angliei, starea precară a finanţelor franceze, agitaţia opoziţiei, posibilitatea unui eşec militar atârnau serios în balanţă.

— Din nefericire, continuă el, suntem victimele unui fatal complex de împrejurări. Ţarul Alexandru a făgăduit regelui Fernando că va trimite trupe în Spania spre a-i restabili autoritatea. Pe de altă parte, Austriei nu-i convine să accepte trecerea trupelor ruseşti pe teritoriul ei; ar prefera să acţioneze singură. Însă nici noi, francezii, n-am vedea cu ochi buni trecerea armatelor austriece pe teritoriul Franţei. Dacă războiul ar deveni inevitabil, am prefera să folosim numai trupe franceze. Vă rog să credeţi, *Monsieur le Duc*, am dat instrucţiuni agenţilor mei diplomatici să nu angajeze Franţa în acţiuni pripite. Nu socotesc necesar să transformăm ţara noastră într-un stat poliţist...

Îndată după sosirea sa la Londra, Gerald convocă la Montenuovo House pe toţi liderii Casei Sunderland din Marea Britanie, în cap cu Anthony Temple, Jeffrey Horncastle, lorzii Amberley şi Hunteston, precum şi pe consilierii Rowlandson, Clinton, Graham şi Marshall. Lafont avea să fie de asemenea prezent.

Consfătuirea urma să aibă loc seara, după ora opt. În cele trei ore libere care-i mai rămâneau la dispoziţie, făcu o vizită bunicii sale, Patricia de Lusignan-Valois. Ducesa văduvă se mutase într-un apartament relativ modest din Mayfair. Patru camere mobilate cu gust, dar fără acea somptuozitate caracteristică reşedinţelor înaltei nobilimi. O cameristă şi o bucătăreasă alcătuiau personalul de serviciu.

Gerald examină indispus acest interior care părea să indice o jenă financiară acută.

— Nu înţeleg de ce v-aţi mutat în acest apartament mediocru, *Madame*, când aveţi la dispoziţie o multitudine de reşedinţe demne de înaltul dumneavoastră rang.

Patricia îl privi zâmbind blajin.

— Femeile bătrâne au curiozităţile lor, Gerald.

— Ştiu. Vă repugnă să vă folosiţi de bunurile răscumpărate de tata. Nu înţeleg însă de ce refuzaţi să locuiţi la Berwicke Castle sau la Northland Palace?

— Dragul meu nepot, cunoşti moravurile britanice. Văduvelor vârstnice nu le rămâne decât să ducă o viaţă retrasă, modestă, departe de tentaţiile şi deşertăciunile lumii.

— Nu este cazul dumneavoastră. Dispuneţi de venituri îndestulătoare. Am dat instrucţiuni lui Anthony Temple să vă pună la dispoziţie orice sumă de bani... Mă faceţi să cred că aţi întâmpinat neplăceri din partea cumnatei mele, ducesa Grace.

— Grace e o fiinţă ideală. Nu s-a plâns niciodată că ar stingheri-o persoana mea. Ştiu însă din experienţă că prezenţa bătrânilor incomodează pe tineri.

— Mă tem că v-au deranjat relaţiile ducesei Grace cu Anthony Temple.

— Gerald, nu ai impresia că eşti indiscret? Aş prefera să schimbăm subiectul discuţiei.

Gerald ridică din umeri.

— Fie. Să vorbim despre timp. Eterna temă a englezilor care nu au ce-şi spune.

Era convins că bunica sa era contrariată de relaţiile lui Temple cu Grace de Northland. Obiectiv judecând, Grace nu era de condamnat. Căsnicia ei cu Francis Andrew fusese un eşec. După moartea acestuia, se simţise atrasă de Anthony Temple. În public, relaţiile lor erau de o corectitudine exemplară. Singura persoană care le cunoştea romanul de dragoste era lady Edith Shaw. În casa lady-ei Edith aveau loc întâlnirile lor amoroase. Gerald era bine informat.

Antipatia lui pentru aceşti oameni era instinctivă. Încerca oare complexele lui Richard al III-lea faţă de familia fratelui său defunct? Poate că Grace îi intuia simţămintele. Neîncrederea, rezerva, reţinerea ei aveau astfel o justificare. Şi Temple îl irita. Omul acesta nu-i dăduse sprijinul decât sub presiunea lui Lafont.

La Montenuovo House, Gerald îl primi pe Temple cu răceală. Nu-şi manifestă animozitatea. Nu era locul şi nici

momentul potrivite. Şedinţa se reduse – ca de obicei – la înregistrarea hotărârilor lui.

— Complicaţiile politice din Europa, creşterea concurenţei, frământările sociale, nesiguranţa zilei de mâine ne impun să căutăm noi debuşeuri, posibilităţi de extindere a activităţii noastre. Un război se profilează la orizont. Casa noastră se va strădui să-l întârzie. În cazul că izolarea Angliei va deveni iarăşi o realitate, trebuie să ne asigurăm expansiunea în Asia. Se impune ca India şi China să intre neîntârziat în sfera noastră de activitate. Schimburile noastre comerciale cu Extremul Orient sunt insuficiente.

Anthony Temple îşi permise să ridice unele obiecţii.

— Compania Indiilor este încă puternică. În ceea ce priveşte China, ne vom izbi de politica xenofobă a dinastiei Manciuriene. Ultima misiune diplomatică a lui Armherst în Imperiul Soarelui Răsare s-a încheiat cu un fiasco.

Gerald îl privi cu vagă compătimire. Temple devenise un timorat. Deprins să-şi ascundă relaţiile cu Grace de Northland, acţiona cu aceeaşi teamă şi pe tărâm economic. Deformare psihică.

— În curând, Mr. Temple, vom reuşi să năruim ultimele vestigii ale monopolului Companiei Indiilor. Avem aliaţi puternici în sânul cabinetului. În momentul în care guvernarea Indiei va scăpa din mâinile directorilor companiei şi va fi preluată de Coroană, pătrunderea noastră în India va fi împlinită. În ceea ce priveşte China, situaţia nu e atât de neagră precum o prezentaţi dumneavoastră. Imperiul Celest nu întreţine relaţii diplomatice cu Europa, dar face comerţ cu europenii. Un comerţ sporadic, dar care nu poate fi neglijat. Într-o zi, China îşi va deschide porţile. Trebuie să fim şi noi acolo când se va înfăptui acest act.

În ziua următoare, Gerald avu o întrevedere cu George Canning, unul dintre liderii partidului tory. Canning era un aprig adversar al lui Castlereagh, ministrul de externe cu care se bătuse în duel în urma unui diferend politic. De o inteligenţă superioară, combativ, înzestrat cu un spirit muşcător, se făcuse temut în parlament prin ripostele sale biciuitoare, în care se împleteau sarcasmul şi violenţa. Era antipatizat de

aripa vârstnică a partidului. Un important membru al cabinetului, exasperat de atitudinea lui bătăioasă, intransigentă, rostise scârbit: „De-am scăpa odată de acest blestemat geniu, care ne face atâta sânge rău".

Canning ar fi dorit să se dedice Afacerilor Externe, însă prezența lui Castlereagh în guvern îi închisese acest câmp de activitate. Regele nu-l putea suferi. În primăvara anului 1822 îi oferise postul de guvernator general al Indiei. Canning acceptase acest exil aurit, care părea să-i încheie cariera politică. Își dădea seama că adversarii săi din sânul partidului erau prea puternici.

Întrevederea lui Canning cu Gerald avu loc în casa lordului Amberley.

Gerald și Canning aveau un scop comun. Răsturnarea lui Castlereagh, care, deși acționa fățiș împotriva politicii de intervenție în treburile interne ale altor state, asigura pe sub mână pe Metternich de tot sprijinul său. Gerald socotea că opoziția categorică a Angliei ar putea întârzia simțitor proiectata expediție militară împotriva Spaniei. Londra nu era capabilă să adopte o atitudine fermă atâta vreme cât Castlereagh avea să-și păstreze postul de șef al diplomației britanice. Ministrul de Externe trebuia deci doborât înaintea deschiderii Congresului de la Verona.

Gerald și Canning ajunseră curând la un acord. Amândoi își vor reuni forțele împotriva lui Castlereagh. Canning își va mobiliza partizanii din partidul tory, iar Gerald va arunca în luptă toate mijloacele economice de care dispunea, încheind în același timp o înțelegere și cu acei corifei ai partidului whig, din opoziție, ostili prin definiție politicii lui Castlereagh. Legăturile lui de familie cu înalta nobilime *whig* îi înlesneau această sarcină.

Rezultatele coaliției se făcură imediat simțite. Ziarele stipendiate de Gerald dezlănțuiră o furibundă campanie împotriva ministrului de Externe. Simultan, glasuri vehemente se ridicară în Camera Comunelor și în Camera Lorzilor, punând în mișcare opinia publică. Agitatori de profesie stârniră un val de fund, care amenință la un moment dat însăși existența guvernului. Se constituiră comitete de sprijin pentru liberalii

din Spania. Numeroşi entuziaşti declarară că se vor înscrie voluntari în armata spaniolă, dacă Sfânta Alianţă va încerca să invadeze Peninsula Iberică. Lordul Amberley ridică temperatura politică la un nivel exploziv, în ziua în care anunţă iminenţa publicării unor scrisori compromiţătoare pentru ministrul de Externe.

Gerald dirija din umbră această maşină propagandistică, distribuind sute de mii de lire sterline, cumpărând pe nehotărâţi, încurajând pe cei slabi, fanatizând tineretul, corupând până şi pe prietenii lui Castlereagh.

Guvernul se străduia să dea asigurări opiniei publice că va acţiona în sensul politicii tradiţionale a Angliei, opunându-se tendinţelor agresive ale Sfintei Alianţe.

Într-o dimineaţă, Londra se trezi cu răsuflarea tăiată de o veste senzaţională. Castlereagh se sinucisese. Exasperat de atacurile înverşunate ale adversarilor, dar mai ales de defecţiunile înregistrate în propria lui tabără, îşi tăiase gâtul cu briciul, în vreme ce-şi făcea toaleta de dimineaţă. Soţia sa îl găsise într-o baltă de sânge. Se lansă zvonul că ministrul de Externe se sinucisese din cauza unei crize de nebunie.

Dispariţia lui Castlereagh deschidea o succesiune grea. Susţinut de prietenii săi politici, de Gerald şi de presă, George Canning obţinu în sfârşit mult râvnitul portofoliu al Afacerilor Externe. Odată cu el, cabinetul britanic avea să inaugureze o politică de un liberalism accentuat, aşa cum propovăduise de mult Huskisson.

Prima iniţiativă a lui Canning după instalarea sa fu să dea instrucţiuni ducelui de Wellington, şefului delegaţiei britanice la Congresul de la Verona, în sensul de a se opune unei intervenţii militare în Spania.

Gerald îşi atinsese scopul. Îl nimicise pe Castlereagh. Se putea înapoia la Paris. Acesta însă nu era decât începutul. Lupta cea mare abia acum începea.

Înainte de a părăsi Anglia, trecu din nou pe la bătrâna ducesă de Lusignan-Valois.

— Stăruiţi în hotărârea dumneavoastră de a nu vă muta din acest apartament?, o întrebă el zâmbind cu indulgenţă, ca şi când ar fi avut de-a face cu un copil.

— Gerald, să nu mai discutăm despre această chestiune, rosti Patricia iritată de tonul lui.

— Cum doriţi. Cred că de la dumneavoastră am moştenit îndărătnicia.

— Se poate. Aş vrea să-ţi pun şi eu o întrebare. Te-ai gândit vreodată că anii trec? Că eşti ultimul purtător al titlului? Că trebuie să-ţi creezi o familie?

Gerald se înclină ironic.

— Toate la timpul lor. Nu preferaţi să discutăm despre vreme?

Se despărţiră în relaţii nu tocmai amicale. „Tinerii de azi sunt imposibili", reflecta Patricia contrariată. „Încăpăţânarea bătrânilor nu este egalată decât de lipsa lor de discernământ", gândea Gerald.

La Paris îl aştepta un raport secret asupra cazului Wendell şi asupra suspiciunilor pe care le trezise comportamentul lui Raymond faţă de mişcarea revoluţionară studenţească din Marele Ducat de Baden. Vestea nu fu pe placul lui Gerald. În drum spre Verona, va face un popas la Heidelberg, spre a examina personal situaţia. Nu avea nevoie de complicaţii suplimentare în Germania. Desigur că la ora actuală poliţia secretă a Marelui Ducat spiona fiecare mişcare a lui Raymond. Era imposibil ca Metternich să nu fi fost pus la curent. Gerald se aştepta să i se ceară în curând explicaţii asupra liniei politice adoptate de Casa Sunderland. Perspectiva aceasta nu-i făcea deloc plăcere.

* *
*

Prevenit de un curier al lui Raymond, contele Albrecht von Wendling-Ronnenburg sosi la Heidelberg călare pe o Rosinantă atât de înaltă şi de slabă, încât evoca scheletul unui animal preistoric, scos la lumină de nişte arheologi. Dar Albrecht von Wendling-Ronnenburg nu părea ridicol. Cei care-l vedeau trecând marţial pe străzile oraşului aveau impresia că le-a ieşit înainte fantoma unui cavaler medieval.

Contele îşi începu turneul de intervenţii în favoarea fiului său printr-o vizită la primărie. Fără să ţină seama de ordinea

audiențelor, trecu printre uşierii siderați, dădu la o parte pe solicitanții îmbulziți în anticameră şi intră fără să bată la uşă în cabinetul părintelui urbei, aflat într-o înfierbântată discuție cu doi consilieri comunali. La apariția contelui, şi primarul, şi consilierii amuțiră. Toți îl cunoşteau. Ştiau că e ruinat, că tarele ancestrale i-au subțiat sângele şi i-au afectat puțin şi mintea, că – din punct de vedere social şi politic – era un om sfârşit. Cu toate acestea, se ridicară respectuos în picioare.

Contele îi salută scurt, îşi puse cascheta, mănuşile şi cravaşa pe biroul primarului, acoperind câteva hârtii pe care acesta tocmai le rezolvase.

— Fiul meu a fost arestat ca un borfaş de rând, rosti el scorțos. Nu pot tolera această insultă adusă familiei mele. Autoritățile din Heidelberg au uitat probabil respectul şi recunoştința datorate conților von Wendling-Ronnenburg, protectorii tradiționali ai acestui oraş.

Firesc ar fi fost ca vorbele contelui să stârnească râsul. Nu numai că nu râseră, dar încercară un simțământ de sfială. Atât de mare era încă prestigiul străvechii nobilimi germane, încât burghezii înstăriți, bine înfipți pe picioarele lor, care îndeobşte făceau paradă de un dispreț nemărginit față de aristocrația putredă şi sărăcită, se ploconeau servil ori de câte ori intrau în contact cu reprezentanții acesteia. Îşi găseau scuze, zicându-şi că făceau o concesie trecutului, dar că fiii, nepoții şi strănepoții lor se vor scutura şi de aceste vestigii anacronice.

Primarul se grăbi să explice vizitatorului că organele comunale nu aveau niciun amestec în arestarea tânărului Ronnenburg. Că reținerea lui de către poliție era cauzată de unele chestiuni de ordin politic şi că el, primarul, nu avea niciun fel de autoritate în acest domeniu.

Contele clătină din cap, satisfăcut de aceste explicații. Catadicsea să-şi retragă imputările pe care ar fi fost îndrituit să le aducă edililor căzuți în greşeală. Îşi luă mănuşile, cascheta, cravaşa şi ieşi demn, urmat de privirile smerite ale părinților urbei.

Rămaşi singuri, începură să râdă.

— Bietul conte!, rosti primarul, îmi face milă.

Consilierii ridicară din umeri.

— Îi acordăm respectul datorat moaştelor odihnite în racle de sticlă...

Contele vizită şi pe şeful poliţiei. Acesta nu era localnic, aşa că se arătă mai puţin impresionat de reputaţia familiei Ronnenburg. Cu aerul eficient şi rece al funcţionarului conştient de importanţa sa, îi declară în termeni vagi că tânărul Ronnenburg se făcuse vinovat de afiliere la o organizaţie subversivă. Fapta în sine era de o gravitate excepţională şi se afla în cercetarea unui judecător de instrucţie.

Contele se grăbi să urce scările tribunalului. Preşedintele Karl von Wirthleben îl primi cu bunăvoinţă. Îi ascultă păsul, apoi îl chemă pe judecătorul Wilhelm Hartenstein, însărcinat cu instruirea cazului. Hartenstein, ca şi şeful poliţiei, făcea parte din tagma acelor funcţionari fanatici, dispuşi să taie în carne vie dacă această intransigenţă le uşura avansarea. Declară cu emfază că eliberarea tânărului Ronnenburg era imposibilă atâta vreme cât instrucţiunea se afla în curs. Vina studenţilor fusese de altfel deplin dovedită, iar o cocoloşire a acestei afaceri era în afara oricărei discuţii. Faţă de ireductibilitatea judecătorului Hartenstein, preşedintele tribunalului îl sfătui pe conte să nu aştepte rezultatul anchetei şi să solicite clemenţa Marelui Duce de Baden.

* *
*

Consternat de lipsa de înţelegere a magistraţilor, contele bătu la uşa decanului nobilimii, principele von Hilsbach. Hilsbach suferea de gută. Înfăşurat ca o mumie, stătea întins pe o canapea. Cea mai neînsemnată mişcare îi smulgea vaiete de durere. Primi pe vizitator cu toată cinstea. Ascultă cu atenţie plângerea contelui, care afirmă că funcţionărimea burgheză, în frunte cu magistratura şi poliţia, a pus la cale un adevărat complot împotriva nobilimii, pe care încearcă să o discrediteze.

Hilsbach se arătă întru totul de acord cu argumentele vizitatorului. Solidaritatea nobililor trebuia să se facă simţită. Deşi durerile îi storceau lacrimi, porunci să i se pună caii la trăsură. Spiritul de castă îi insufla energie, puteri noi. Plecă la luptă aşa cum se avântau odinioară la război cavalerii acoperiţi cu zale şi înarmaţi cu lănci, buzdugane şi săbii grele.

Hilsbach obţinu promisiuni din partea preşedintelui de tribunal şi a şefului poliţiei. Atât şi nimic mai mult.

Cătrănit de aceste eşecuri, dar nu descurajat, contele von Wendling-Ronnenburg porni călare pe Rosinanta lui la Karlsruhe, spre a da ochi cu Marele Duce.

Ploile reci de toamnă se porniseră mai devreme ca de obicei. Ziua şi noaptea ploua. Asupra oraşului Heidelberg se lăsase un frig umed, pătrunzător. Când ploaia măruntă şi rece înceta, o ceaţă alburie, înecăcioasă şerpuia de-a lungul văii.

Raymond se simţea foarte singur. Casa profesorului Wendell, atât de vie, de prietenoasă odinioară, era acum funebră. La prânz şi seara, Raymond luă masa în sufrageria rustică, servit de menajera sperioasă şi tăcută.

Într-o seară, după cină, stătea întins în pat şi citea o carte de filozofie la lumina unei lumânări. Minuscula limbă de foc se clătina smucită de curentul de aer ce pătrundea prin fereastra deschisă. Ploaia cădea neîncetat. Picături de apă, răvăşite de vânt, ropoteau pe glaful vopsit în alb.

Portiţa de la stradă scârţâi. Pe pietrişul aleii din grădină scrâşniră paşi. Raymond îşi încordă auzul. Paşii se opriră în faţa intrării casei. După un scurt interval, trecură în dreptul ferestrei camerei de culcare a profesorului. Degetele bătură uşor în geam.

Raymond stinse lumânarea şi ieşi din odaie. Coborî tiptil scara. Străbătu vestibulul şi deschise încet uşa de la intrare. Omul din curte se apropie.

Şopti:

— Sunt eu, Schrame, *Herr Professor*.

Raymond îi zări silueta neagră, conturându-se pe fundalul ferestrei luminate a casei de peste drum.

— Intră, Schrame, rosti el cu voce scăzută. *Herr Professor* nu este acasă.

Speriat, Schrame dădu să fugă.

— Sunt eu, Raymond de Beaulieu, colegul tău. Intră.

Schrame şovăi. Se temea de o cursă. Recunoscuse glasul lui Raymond.

— Nu e bine să fiu văzut...

— Intră, îl îndemnă Raymond. Sunt singur. Menajera doarme în camera ei.

Schrame pătrunse în vestibul. Raymond închise uşa în urma lui. Îi strânse mâna. Mâna lui Schrame era fierbinte, deşi o umezise ploaia.

— Arzi, zise Raymond.

— Cred că am răcit, răspunse Schrame. Adăpostul meu din ruine nu e tocmai confortabil.

— Vrei să mănânci ceva?

— Aş bea un rom. Să mă încălzesc.

Lui Schrame îi clănţăneau dinţii. Intrară în sufragerie. Raymond aprinse o lumânare. Ochii fugarului străluceau ca doi licurici. Schrame slăbise cumplit. Pielea i se lipise de oase. Îi crescuse barba. Din hainele-i ponosite şiroia apa. Raymond scotoci prin bufet.

— Să nu-ţi fie teamă, zise Schrame. Înainte de a veni aici, am avut grijă să mă asigur că nu sunt filat. Am devenit expert în treaba asta.

— Nu mi-e teamă, rosti Raymond.

Scoase o sticlă de rom, două păhărele, apoi atacă flămând tortul.

— Ce mai e nou pe aici?

— Wendell, Ronnenburg, Füssli, Kügeln au fost arestaţi.

— Tu n-ai avut neplăceri?

— Nu. Mi-au pus câteva întrebări şi m-au lăsat în pace. Nu sunt german.

— Norocul tău.

Mâncă tortul, înghiţindu-l aproape nemestecat.

— Am bănuit eu că i-au arestat. Mai ales că Kügeln n-a mai dat pe la mine.

— Şi de atunci ce-ai făcut?

— Am aşteptat. Ziua stăteam ascuns. Noaptea ieşeam după mâncare. Coboram până în oraş. Pândeam ferestrele deschise. Intram în case prin escaladă, ca borfaşii. Umblam după mâncare. Am avut mare noroc că nu m-au prins. Eram lefter. Chiar dacă aş fi avut bani, n-aş fi îndrăznit să intru prin prăvălii sau prin cârciumi. M-aş fi temut să nu fiu recunoscut şi denunţat. Am fost ispitit să las totul baltă şi să fug acasă. În pădure aş fi găsit cel mai sigur refugiu. Dar ar fi însemnat să abandonez lupta.

Raymond îi mai oferi o felie de tort.

— Guvernanții aceștia sunt orbi, continuă Schrame. Refuză, sau pur și simplu nu sunt în stare să înțeleagă atracția pe care libertatea o exercită asupra oamenilor. Istoria omenirii se poate rezuma la o luptă crâncenă și neîntreruptă între stăpâni și robi. Robii au câștigat și continuă să câștige teren. Stăpânii vor pierde până la urmă partida, fiindcă robia trebuie să dispară. Sub orice formă. Schrame uitase de tortul din farfurie. Se lăsase antrenat de iureșul argumentației.

— Atâta vreme cât vor exista privilegii și privilegiați, frământările nu vor înceta. Nu există justificare pentru consfințirea inegalității, fie între indivizi, fie între clase sociale, fie între state. Dreptul pumnului trebuie să treacă în domeniul amintirilor triste. Germanii s-au ridicat împotriva lui Napoleon spre a-și scutura jugul. În locul lui a ridicat Sfânta Alianță, această organizație tiranică. N-am făcut decât să-l schimbăm pe stăpân.

Pe Schrame îl cutremură un aprig fior de frig.

— În Germania toți o duc rău. Și țăranii, și meseriașii, și intelectualii. Chiar și majoritatea nobililor o duc rău.

Bău încă un rom.

— Situația țăranilor e catastrofală. În Pomerania, în Prusia Orientală sunt legați de pământul stăpânit de latifundiari. Pot fi vânduți sau cumpărați odată cu pământul. Trei sau patru zile pe săptămână sunt obligați să muncească pentru stăpân. Dacă stăpânul vrea să-și mărească parcul castelului, să degajeze o priveliște sau să-și extindă terenurile de vânătoare, poate să dărâme un sat și să-i lase pe țărani pribegi, fără a le plăti vreo despăgubire. Vânătorii călări pot trece oricând în galopul cailor peste peticele de pământ atribuite șerbilor spre folosință, pe timpul vieții. Dacă distrug culturile, paguba rămâne a țăranilor. Șerbul prins cu găteje luate din pădure riscă a fi osândit să i se taie mâna sau să fie spânzurat. Aici, în vestul Germaniei, tratamentul aplicat țăranilor este mai bun. Corvezile pot fi răscumpărate cu bani. Emanciparea șerbilor din Prusia a fost hotărâtă în 1783, dar în Landtag s-a adus legii un corectiv. Inițiativa eliberării țăranilor revine marilor proprietari. În 1808, 1811 și 1816 s-au confirmat hotărârile

anterioare de emancipare, dar aplicarea se face într-un ritm de melc. Ţăranii care şi-au câştigat libertatea şi au devenit proprietari pe micile lor loturi de pământ sunt siliţi de mizerie să le vândă şi să îngroaşe populaţia săracă a oraşelor. În Hanovra, Schleswig, Westphalia, Bavaria, ţăranii au o viaţă mai bună. Unii au reuşit să-şi înjghebeze mici ferme înfloritoare. Acest început de prosperitate l-a făcut pe generalul Friederich von der Marwitz să declare că belşugul e dăunător ţăranilor, căci au tendinţa să se lenevească.

Schrame făcu un gest de dezgust.

— Nu ştiu, Raymond, de ce îţi spun toate astea. Încerc, poate, să mă descarc. Prea le-am păstrat multă vreme în mine.

Suspină adânc...

— Ţăranii care au eşuat prin oraşe au trecut de la Scylla la Charibda. Patronii de ateliere sau de fabrici îi speculează la sânge. Robia şi-a schimbat doar firma. În Silezia, salariile sunt mizere. Li se impută ţăranilor şi meseriaşilor că sunt beţivi, violenţi, inculţi, vicioşi. Condiţiile de trai i-au înrăit. A încercat cineva să le creeze o viaţă mai omenească?

Schrame îşi scoase din buzunar batista – o batistă murdară, ruptă – şi îşi tamponă fruntea asudată.

— Crezi că intelectualii se bucură de o consideraţie deosebită? Ştii ce spunea ducele Ernest-Alexander de Hanovra? „Profesorii n-au patrie. Profesorii, curvele şi balerinele se vând pe bani. Şi aleargă acolo unde li se oferă un *kreutzer* în plus“...

Râse.

— Culmea ironiei. Cei bogaţi râd întotdeauna de setea de bani a săracilor. Mai îmi dai un rom?... Burghezii îmi fac scârbă. Sunt timoraţi şi au ochelari de cal. Îşi văd de funcţiile, de comerţul şi de atelierele lor, evitând să intre în conflict cu guvernanţii. Singurii care s-au ridicat împotriva nedreptăţilor sociale, a abuzurilor, a absolutismului regal sunt studenţii. Autorităţile îi lovesc însă cu o cruzime neînchipuită. Le desfiinţează asociaţiile, îi persecută, îi hăituiesc, umplu cu ei închisorile. Citadela Kolberg de pe Baltica, temniţele de la Köpenick, Magdeburg, Ehrenbreitstein, Spire gem de tineri condamnaţi la pedepse variind între cinci şi douăzeci

şi cinci de ani. Mă îngrozesc torturile la care vor fi supuşi Ronnenburg, Kügeln, Füssli şi ceilalţi...

— Guvernanţii ar trebui să se neliniştească la gândul că tinerii de azi vor fi maturii de mâine, zise Raymond.

Schrame zâmbi trist.

— Nu se tem. Ştii ce-mi spunea Wendell? Anii care trec şi burţile care cresc tocesc entuziasmul tinerilor de odinioară. Maturizaţi, cuminţi, amorţiţi, cad în acea rutină imbecilizantă, care nu este altceva decât anticamera bătrâneţii, a ramolismentului şi a morţii. Prea puţini continuă lupta dincolo de băncile universităţilor. Aceştia vor învinge. Căci libertatea nu poate să moară, oricât ar încerca să o înăbuşe tiranii.

Studentul plecă fruntea.

— Mai avem de înfruntat multe încercări, Raymond. Poate că zbirii mă vor prinde şi pe mine. Nu-mi pasă. Nici în pragul morţii n-am să încetez lupta.

Vorbele lui nu sunau grandilocvent. Erau impresionant de sincere.

— Aş vrea să fac ceva pentru voi, zise Raymond.

Schrame ridică mâna.

— Mărgineşte-te, dragul meu, la rolul de spectator pasiv. De ce să fii târât în acest vârtej, care la urma urmei ne priveşte numai pe noi, germanii?

— Cauza libertăţii este cauza întregii omeniri, Schrame... Mai vrei puţin rom?

— Mulţumesc... Mi-e foarte frig.

— Ţi-ar trebui nişte haine călduroase şi ceva bani.

Schrame începu brusc să tuşească. Tuşea hârâit. Simţea o durere apăsătoare în piept. Abia putea să mai respire.

— Mi-ar trebui nişte haine uscate, zise el.

— Haidem la mine în odaie, îl pofti Raymond. Să-ţi alegi ce vrei.

Când ajunseră sus, Schrame se uită cu jind la patul moale.

— Sunt secole de când n-am mai dormit într-un pat. Acolo, în ascunzişul meu, mă gândeam la voluptatea pe care o încerci într-un aşternut curat. Eu dorm pe un culcuş de frunze uscate.

— Întinde-te pe pat până îți aduc din cămară câteva felii de șuncă și ce voi mai găsi pe acolo. Mai întâi schimbă-ți hainele.

Schrame își lepădă pardesiul ud și răpănos, vestonul, își desfăcu cravata, care arăta ca un șireang. Se simțea foarte slăbit. Abia se mai ținea pe picioare. Își scoase pantalonii, cămașa... Rămase gol. Tremura tare. Încercă o senzație dureroasă, de frig. Raymond îi dădu o cămașă, o flanelă groasă, indispensabili.

— Îmbracă-i și intră în așternut. Să te încălzești puțin. Dacă vrei, îți pregătesc o sticlă cu apă caldă.

Schrame se supuse. Odaia i se învârtea în jur. Avea impresia că tavanul se lăsa asupra lui, gata să-l strivească, apoi se îndepărta într-un necontenit du-te-vino. Picioarele îi erau moi. Căzu pe pat. Raymond îl înveli cu o cuvertură groasă.

— Am să-ți aduc și o sticlă cu vin bun.

Când se întoarse cu mâncarea și cu băutura, îl găsi pe Schrame delirând. Vorbea incoerent și își frământa mâinile deasupra cuverturii.

Raymond puse proviziile pe masa din mijlocul camerei. Se uită îngrijorat la oaspetele său. Lucrurile se complicau. Normal ar fi fost să cheme un doctor. Era însă riscant. Medicul ar fi putut vorbi. Raymond își aminti că în biblioteca profesorului se aflau câteva cărți de medicină. Wendell fusese ispitit pe vremuri să îmbrățișeze cariera lui Esculap. Apoi renunțase. Tratatele lui aveau să folosească acum. Raymond se întrebă dacă va fi în stare să se descurce.

Gerald sosi la Heidelberg odată cu eliberarea condiționată a tânărului Ronnenburg. Contele von Wendling-Ronnenburg reușise să pună în mișcare nobilimea din marele ducat. Demnitarii Curții pe care-i solicitase îl trataseră cu o condescendență compătimitoare.

Contele defilase mândru prin saloanele palatului ducal, fără a se sinchisi de hainele-i roase în coate, decolorate, îmbâcsite de praf și împrăștiind un miros acru de sudoare de om și de cal. Delicatele doamne pe lângă care trecuse își tamponaseră cu batista parfumată nasul ofensat de duhoarea grețoasă a contelui, dar răspunseseră la salut cu ipocrită amabilitate.

Marele duce îi ascultase plângerea. Omul acesta grav şi taciturn, care nu se sfiise să-i înlăture de la tron prin mijloace violente pe urmaşii legitimi ai suveranului defunct, se arătase binevoitor faţă de castelanul de pe Rin. Înţelegându-i păsul, dăduse poruncă celor în drept să dispună eliberarea studentului nobil.

— Îl iert fiindcă poartă un nume ilustru, vorbise marele duce solicitantului, care-l asculta supus, dar nu umil. Păţania aceasta să-i fie de învăţătură.

Un Ronnenburg are o singură datorie. Să-şi slujească suveranul şi patria. Mergi în pace, iubitul meu conte. Feciorul îţi va fi înapoiat.

Eliberarea condiţionată a lui Ronnenburg nu modifică situaţia celorlalţi arestaţi. Ancheta avea să se desfăşoare mai departe, cu aceeaşi severitate.

Ronnenburg sosi la locuinţa profesorului Wendell într-o dimineaţă, la ora zece. Era slab, pricăjit, ca un câine de pripas. Optimismul însă nu-l părăsise. Raymond şi Schrame îl primiră cu braţele deschise. Schrame acceptase ospitalitatea lui Raymond. Argumentele acestuia fuseseră convingătoare. Ce poliţist s-ar gândi să-l caute pe fugarul Schrame în casa profesorului Wendell, arestat pentru participarea la şedinţele unei asociaţii studenţeşti interzise?

Eliberarea condiţionată a lui Ronnenburg complica situaţia lui Schrame. Era de presupus că locuinţa profesorului va fi pusă iarăşi sub supraveghere.

Menajera profesorului fusese la înălţime. Acceptase prezenţa lui Schrame în casă fără să crâcnească. Avea mare consideraţie pentru Raymond. De vreme ce acesta hotărâse astfel, însemna că aşa trebuie să fie. Raymond o instruise cum să se poarte faţă de străini. Niciun cuvânt despre Schrame, şi cât mai puţine legături cu lumea din afară. Menajera nu mai ieşea din casă decât după cumpărături. Era încântată să execute poruncile tânărului student. Se îndrăgostise de el, dar nu îndrăznea să recunoască acest lucru nici în forul ei lăuntric.

În jurul unui *Frühstuck* copios, Ronnenburg istorisi păţaniile sale celor doi colegi, care-l ascultau cu interes. Judecătorul

de instrucţie Hartenstein era un sadic. Nu fusese în stare să smulgă nimic de la Kügeln, de la Ronnenburg şi de la ceilalţi. Numai Füssli, intimidat de ameninţările lui, făcuse declaraţii compromiţătoare pentru Schrame, pe care-l desemnase drept principalul iniţiator al înfiinţării noii filiale a asociaţiei *Burschenschaft*. Înainte de eliberare, Ronnenburg primise instrucţiuni precise. Să nu scape un cuvânt în afară despre cele văzute şi auzite în cursul anchetei.

— Mi s-a spus că la cea mai mică abatere voi fi iarăşi arestat, le explică el. Mă tem că toţi colegii noştri se vor alege cu câţiva ani de închisoare.

În aceeaşi zi, la ora prânzului, somptuosul echipaj al lui Gerald opri în faţa casei profesorului Wendell. Unchiul şi nepotul se îmbrăţişară cordial. Distantul conducător executiv al Casei Sunderland ştia să fie afectuos, încântător, dacă interesele sau fantezia îi dictau o asemenea atitudine. Sosise la Heidelberg urmat de un stat-major alcătuit din treizeci de consilieri, experţi şi secretari. În oraşul de pe Neckar îl aşteptau conducătorii Băncii Sunderland din Berlin, convocaţi spre a primi ordine. Gerald desemnase un consiliu restrâns alcătuit din trei persoane, care aveau să-l asiste pe Raymond în cadrul activităţii sale de şef al Casei Sunderland din Germania. La Heidelberg, unde avea să poposească o singură noapte, i se rezervase un întreg hotel.

Seara, Gerald oferi în cinstea nepotului său un banchet la restaurantul „Zum Roten Gatter". La insistenţele lui Raymond, acceptă să intervină pe lângă marele duce de Baden în favoarea profesorului Wendell.

* *
*

În vreme ce trăsura îl purta spre Karlsruhe, Gerald reflecta amuzat la puterea de persuasiune a lui Raymond, care nu se lăsase până nu i-l încredinţase pe Karl Schrame, cu recomandaţia de a-l scoate din Germania, unde îl pândea temniţa. În ciuda marilor sale răspunderi, îşi asumase riscul suplimentar al trecerii frauduloase peste frontieră a unui tânăr revoluţionar, numai spre a-i face plăcere incorigibilului fiu al lui Adrien de Beaulieu.

Raymond părea să fi moştenit calităţile tatălui său. Avea aceeaşi personalitate, aceeaşi tenacitate, aceeaşi puritate de seducţie. Îi deosebeau totuşi unele trăsături de caracter. Supleţea, diplomaţia lui Adrien erau contrabalansate la Raymond de o intransigenţă şi o dârzenie care atingeau fanatismul. Dragostea lui faţă de oprimaţi, ura împotriva tiraniei riscau să-i creeze mai târziu neplăceri. Poate că înaintarea în vârstă îl va cuminţi. Şi acest Schrame era un fanatic. Altfel n-ar fi ajuns într-o situaţie atât de grea. Acum, studentul se afla pe capră alături de vizitiu. Purta livrea de lacheu. Lafont îi procurase acte de identitate false. Gerald se gândi să-l păstreze în serviciul său. Cei mai capabili colaboratori ai tatălui său se dovediseră tinerii recrutaţi întâmplător. Cei cu recomandaţii şi relaţii impresionante nu dăduseră rezultate.

La Philippsburg îl ajunse din urmă curierul de la Paris. O corespondenţă din New Orleans, semnată de Charles, îi vestea încheierea unei importante tranzacţii comerciale cu Republica Paraguay. Dictatorul Francia achiziţionase o mare cantitate de armament plătibil eşalonat în termen de cinci ani. Preţurile acceptate de Francia erau ridicate. Casa Sunderland urma să realizeze beneficii frumoase. Charles era mândru de această afacere. Totodată, îi anunţa apropiata sa căsătorie cu Marcia Duvallier. Această alianţă matrimonială coincidea cu intrarea lui în viaţa politică a Louisianei. Charles spera că Gerald va asista la ceremonia nupţială.

Ştirile primite de la New York erau ceva mai amuzante. Dispariţia lui Babs de la domiciliul conjugal rămăsese încă o enigmă. Henry şi David Forbes depuneau eforturi disperate spre a o regăsi. Henry hotărâse să facă mea culpa şi să solicite serviciile lui Lafont, pe care-l destituise cu câţiva ani înainte. Actualul şef al serviciului de informaţii, Frank Delano Harrison, îşi dovedise încă o dată incapacitatea. Gerald făcu mare haz de isprava nepoatei sale.

— Aş paria că James Kent nu este străin de această escapadă, râse Lafont.

— Acceptaţi oferta lui Henry?, îl întrebă Gerald. Ştiu că te-a jignit. Dacă i-o găseşti pe Babs, îţi va mânca din palmă. Ascultă-mă pe mine, dă-i un răspuns pozitiv.

Informaţiile sosite de la agenţii lui Lafont din Londra semnalau unele operaţii bursiere şi de bancă suspecte. Sandra Sunderland, văduva lui Robert, solicitase mari sume de bani de la Banca Sunderland din City. Totodată, vânduse la Stock Exchange, prin interpuşi, un masiv pachet de acţiuni ale fabricii de armament Sunderland-Montorgueil din Cardiff. Anthony Temple prinsese de veste şi achiziţionase mare parte din aceste acţiuni pe numele ducesei văduve Grace de Northland. Şi Sandra, şi Anthony Temple se făcuseră astfel vinovaţi de operaţiuni bursiere pe cont propriu, în dauna intereselor Casei Sunderland.

Gerald dădu dispoziţii ca Sandra şi Anthony să fie ţinuţi mai departe sub observaţie, fără a fi informaţi că operaţiunile lor fuseseră descoperite...

Odată cu Gerald, sosi la Karlsruhe şi curierul de la Viena. Şeful serviciului de informaţii din Austria îl anunţă că Sandra se căsătorise în taină cu locotenentul Valentino di Bagheria-Viterbo. Nobilimea vieneză prinsese din zbor secretul şi îl comenta în fel şi chip. Sandra făcuse acest pas spre a legaliza o legătură precară. Bagheria o îndurera cu multiplele lui aventuri amoroase. Sandra spera că însurătoarea îl va cuminţi. După nuntă plecaseră în călătorie prin Europa Centrală. Făcuseră un turneu prin Linz, Salzburg, Innsburck, Oberammergau şi în prezent se aflau la Münich.

— Omul acesta o costă mult pe Sandra, zâmbi Gerald. Abia acum îmi explic tranzacţiile ei de la Londra. Hm! Au început să facă prostii. Îşi grăbesc sfârşitul...

Marele duce de Baden oferi un dineu de gală în cinstea lui Gerald. Invitaţi numeroşi, ceremonial strict, lumină multă. Marele duce Ludwig-Wilhelm-August era o replică reuşită a „Principelui" preconizat de Machiavelli. Avea obraji trandafirii, ochi binevoitori şi candizi, favoriţi albi, pufoşi. Sub această înfăţişare blajină ascundea o monumentală lipsă de scrupule. Ludwig-Wilhelm-August pusese mâna pe tron, înlăturând pe moştenitorii legitimi prin procedee care aminteau romanele de aventuri în fascicule.

Până în 1818, coroana ducală strălucise pe fruntea lui Karl-Ludwik-Friederich, un idiot maniac care-şi închipuia că

este supus unei otrăviri lente de către dușmanii strecurați în palat. Colecționar fanatic, îngrămădea în apartamentele sale tot felul de arme, jucării, bibelouri, măști de carnaval, bijuterii și mai ales petiții ale supușilor săi, pe care le orânduia în impozante vrafuri fără să le citească. Împăratul Napoleon, aflat în culmea gloriei, îl căsătorise cu fiica sa adoptivă, Stephanie de Beauharnais. Calitățile ei sufletești ar fi îndrituit-o la o viață mai bună. Ani de-a rândul vegetase într-un palat posomorât, între o soacră pisăloagă, un soț cretinizat și un unchi perfid, care-i suprimase pe cei doi copii, lansând zvonul că aceștia ar fi murit curând după naștere, din cauza unor tare congenitale.

După decesul suveranului idiot, otrăvit poate de unchi, acesta preluase sceptrul ducal, spre „fericirea supușilor", pe care nimeni nu-i întrebase dacă sunt de acord cu aceste schimbări dinastice.

Unchiul acesta îl primea acum pe Gerald cu o pompă cvasiregală. Binevoitor, acordă imediat eliberarea condiționată a profesorului Wendell, având grijă să solicite în schimb – sub o formă foarte voalată – un împrumut personal.

Încântat de primirea și rezultatele obținute, Gerald se pregătea să părăsească orașul de reședință al marelui ducat, când o corespondență sosită din Italia îi strică subit buna dispoziție. Ministrul de Externe al Franței, Montmorency, nesocotind instrucțiunile primite de la Paris, făcuse declarații incendiare, afirmând că „Franța trebuie să se aștepte la posibilitatea – mai mult decât atât, la probabilitatea – unui război cu Spania. Acest reprezentant al aripii ultrareacționare și ultraregaliste din cabinetul Villèle zădărnicea eforturile depuse de Gerald în vederea unei soluționări pacifiste a conflictului. Războaiele preventive pornite de Metternich – ieri împotriva Regatului Celor Două Sicilii și a Piemontului, azi împotriva Spaniei, mâine poate împotriva Angliei – nu conveneau deloc Casei Sunderland.

Gerald sosi la Verona câteva zile după deschiderea congresului. Dezbaterile alternau cu recepții, reprezentații teatrale de gală, banchete, serbări, dar mai ales cu manevre și discuții de culise. Se aflau acolo Țarul Rusiei, împăratul Austriei,

regele Celor Două Sicilii, regele şi regina Sardiniei, marii duci şi marile ducese din Italia, principele Metternich, ducele de Wellington, Mathieu de Montmorençy, o armată de miniştri, diplomaţi şi consilieri de tot felul, în jurul cărora foiau curioşi, poliţişti, spioni, aventurieri. Lumea congresului de la Verona – mai puţin Talleyrand – se întâlnea în oraşul lui Romeo şi al Julietei, spre a pune iarăşi la cale soarta lumii.

Gerald îşi făcuse intrarea fără zgomot. Dorea să tragă din umbră sforile fantoşelor decorate şi galonate, stipendiate de el. Pentru durata congresului, închiriase un palat în care se instalase cu întreaga suită. Din primele zile, vizitele şi invitaţiile începură să afluieze. Forţa financiară pe care o reprezenta Casa Sunderland-Beauclair era susceptibilă să influenţeze manevrele subterane ale diferitelor delegaţii. Abia după o săptămână de claustrare se resemnă Gerald să iasă la lumină.

Prima sa vizită particulară o făcu la reşedinţa lui Chateaubriand, ambasadorul Franţei la Londra. Când i se încredinţase misiunea de a face parte din delegaţia franceză, acesta primise instrucţiuni precise. Franţa nu trebuia să se angajeze în angrenajul politicii beliciste a Sfintei Alianţe. Între Chateaubriand şi Montmorençy exista o rivalitate declarată, pe care miza Gerald. Din nefericire, Montmorençy făcuse mari concesii Austriei şi Rusiei, fără să ţină seamă de obiecţiile colegilor săi.

Gerald înţelese că trebuia să angajeze personal lupta. Fiindcă resursele-i băneşti îi permiteau să facă orice extravaganţă, chiar şi aceea de a concura covorul zburător din poveste, aduse la Verona – într-un timp-record – trupa sa de balet de la Paris, în frunte cu Alain, primul ei balerin, precum şi pe Vittoria şi Lorenzo di Serracapriolo.

Îndată după sosirea lor, convocă pe Alain, pe Vittoria şi pe Lorenzo în cabinetul său de lucru.

— Am nevoie de voi. Veţi juca rolul unor importanţi pioni pe tabla de şah a afacerilor mele. Misiunea voastră e simplă, şi în acelaşi timp grea. Să corupeţi. Prin orice mijloace.

— În special prin cele senzuale, nu-i aşa?, întrebă Vittoria zâmbind.

— M-ai înţeles bine.

— În domeniul acesta suntem experţi, interveni Lorenzo imperturbabil.

Alain suspină cu deznădejde comică.

— Balerinele şi balerinii mei sacrificaţi pe altarul zeului Baal... Nu te temi, Gerald, de mânia Terpsihorei?

— Prin Vittoria, zeiţa Venera şi-a dat deja acordul.

— Şi Ganymede răspunde la apel prin mine, rosti Lorenzo.

— Nu-mi rămâne decât să pun căluş Terpsihorei. Să nu-i mai aud gemetele...

— Gemetele de voluptate?, râse Gerald. Terpsihora şi Eros s-au înţeles întotdeauna de minune.

Alain duse mâna la frunte, la gură şi la piept, într-un graţios salut oriental.

— Stăpâne, ne supunem.

— Recompensele vor fi proporţionale cu însemnătatea personajului cucerit, zise Gerald.

— Iată o perspectivă încântătoare, zise Lorenzo.

— Prea eşti prozaic, Lorenzo, îl tachină Vittoria. Gândeşte-te în primul rând la frumuseţea misiunii. Sacrificii închinate dragostei...

— Scumpă Vittoria, sinceritatea nu trebuie să supere pe nimeni. Fac totul ca să câştig bani. Gerald face totul ca să-i păstreze... sau ca să-i înmulţească. În ceea ce priveşte sacrificiile pe altarul amorului, dă-mi voie să am rezervele mele. Partenerii nu vor fi întotdeauna turnaţi după tiparul Afroditei şi al lui Adonis. Aş crede mai degrabă contrariul.

— Te înspăimântă dificultăţile?, îl întrebă Gerald.

— Dimpotrivă. Înfrângerea lor este specialitatea mea. Şi trebuie să recunoşti că am dobândit o oarecare rutină.

— Personal nu am avut ocazia să-mi dau seama, surâse Gerald.

— Timpul nu este pierdut, rosti sentenţios Lorenzo.

— Până la sosirea voastră la Verona, am analizat congresul sub toate aspectele lui. Am colaboratori numeroşi, care mi-au îngăduit să pătrund şi în tainele prohibite vulgului. În momentul de faţă, Europa aşteaptă cu sufletul la gură hotărârile congresului. În acest timp delegaţii se amuză. Petrecerile

le solicită toată energia. În timpul liber, discută politică. Mai bine zis, se prefac a discuta politică. Hotărârile sunt deja luate în comitet restrâns. Cei doi împăraţi, plus Metternich. Restul nu contează. *Madame* de Lieven, soţia ambasadorului rus la Londra, a deschis un salon în care notabilităţile se întrec a se face remarcate. Metternich este nelipsit. Ţarul îl manevrează pe Metternich prin intermediul principesei de Lieven, care – nu ştiu dacă sunteţi informaţi – este amanta cancelarului. Metternich este un vulpoi bătrân. Când se află în alcovul principesei, îi face confidenţe, ştiind prea bine că vor ajunge la urechile ţarului. Vittoria, aş dori să o suplantezi pe *Madame* de Lieven. O misiune pe măsura talentelor tale.

— Nu mă supraestimezi, Gerald?

— Îmi cunosc bine oamenii, Vittoria.

— Sper să nu te dezamăgesc.

Lorenzo începu să-şi facă vânt cu batista. Îl incomoda căldura din încăpere.

— Pun rămăşag, Gerald, că ai de gând să mi-o dai în primire pe *Madame* de Lieven.

— Exact.

— N-aş spune că sarcina mă încântă. Îmi cunoşti preferinţele. Pentru dumneata, Gerald, am s-o seduc, îmi va cădea în genunchi. Pentru mine, va închide uşa alcovului ei în nasul cancelarului.

— Ai să izbuteşti, Lorenzo?

— Accept orice pariu.

— O sută de mii de franci?

— Chiar şi dublul acestei sume.

— Perfect. Încheiem târgul.

— Cheltuielile mele de reprezentare te privesc, Gerald.

— În limite rezonabile, Lorenzo.

— Sunt gentilom, Gerald. Nu am de gând să te speculez. Faţă de alţii sunt mai puţin scrupulos.

— Mulţumesc. Sunt profund mişcat.

Gerald se întoarse spre Alain:

— Acum e rândul tău.

— Te ascult! Cui trebuie să-i tulbur minţile?

— Miniştrilor, ambasadorilor, capetelor încoronate. Femei şi bărbaţi...

— Iartă-mă, Gerald, ar însemna să întrec muncile lui Hercule...

— Nu te speria, surâse Gerald. Arunci în luptă armata de balerini şi balerine. Comandantul suprem priveşte de departe, face planul de bătălie şi îşi manevrează trupele. Îţi dau un şef de stat-major deosebit de competent.

— Lafont. Nu-i aşa?

— Perspicacitatea ta e la înălţime, Alain.

— Mulţumesc.

Gerald se uită la ceasul de bronz de pe cămin.

— Mă iertaţi. Trebuie să vă părăsesc. Peste o jumătate de oră am o întâlnire cu ministrul de externe al Rusiei. Apoi trec pe la principesa de Lieven. Vreau să o văd înainte de marea zguduire pe care i-o pregătesc.

— Eşti sadic, Gerald, zise Vittoria.

— Sadic? Nu cred. Mai degrabă curios.

Salută, apoi părăsi încăperea.

Alain îşi plimbă palma peste rotunjimile unei Junone de marmură plasate pe un piedestal Boulle.

— Iată-ne înhămaţi la acelaşi car, zise el gânditor.

— La carul gloriei lui Gerald, completă Vittoria.

Alain Dunois se înclină adânc şi ieşi.

Lorenzo se uită lung la Vittoria care prefira printre degetele-i subţiri şi albe diamantele montate într-un colier de o somptuozitate imperială. Ochii ei fixau flăcările care dansau pe butucii din cămin.

— Eşti tristă, Vittoria.

Ea tresări.

— Nu sunt tristă.

— Pe mine nu mă înşeli. Îl iubeşti.

— Pe cine?

— Pe Gerald, desigur.

— Eşti victima închipuirilor, Lorenzo.

— Biată Vittoria, rosti el cu afectată compătimire. Cine ar fi crezut că se va îndrăgosti ca orice fată de rând? Hai, mărturiseşte.

Vittoria lăsă mâinile în jos.

— Dacă îţi face plăcere, iată, mărturisesc.

— Nu-mi face deloc plăcere. Jurasem să ne păstrăm capul limpede şi inima rece. Să ne batem joc de toată lumea.

— Nu mai sunt în stare să-mi ţin legământul. Abandonez.

— E atât de grav, Vittoria?

— Foarte grav. Iremediabil. Îmi făcusem iluzii.

— Ai senzaţia că acum totul s-a năruit. Te înţeleg. Nu uita, Vittoria, mă ai pe mine.

— Nu e acelaşi lucru.

— Eu îţi rămân credincios.

— Dragul meu Lorenzo, ne-am jucat prea bine rolul. Gerald ne-a luat în serios. E convins că în ochii noştri numai banul contează.

— Atunci să nu-i înşelăm credinţa.

— Mă enervezi.

Se îndreptă grăbită spre uşă, într-un foşnet de mătăsuri.

* *
*

Când Gerald sosi la reşedinţa principesei de Lieven, intimii casei se şi aflau în marele salon *au grand complet*. Principesa se ridică în întâmpinarea lui. Întinzându-i mâna fină, acoperită cu bijuterii, îi aruncă pe sub gene o privire în care cochetăria, amabilitatea şi o vagă provocare se îmbinau în proporţii savant dozate.

— Fii bine-venit, scumpul meu duce. Prezenţa dumitale dă un lustru deosebit reuniunilor mele intime. Mă bucur să te văd printre prietenii mei.

Gerald îi sărută cu galanterie mâna.

— Regret, principesă, că nu stăpânesc talentul elocinţei, spre a vă exprima simţămintele pe care le încerc în prezenţa dumneavoastră. Cuvântul „fericire“ este sărac. „Extaz“ ar fi mai potrivit. „Veneraţia“ în faţa unei zeităţi ar corespunde poate cel mai bine.

— Duce, sunt uluită. Aş prefera totuşi sentimente mai duioase, pe măsura unei fiinţe umane.

Atitudinea ei era enigmatică. Dorothée de Lieven nu se ostenea să facă lux de amabilităţi decât faţă de personaje pe

care voia neapărat să le cucerească. Înclinări sentimentale? Puţin probabil. Considerente politice? N-ar fi fost excluse.

După prezentările de rigoare, *Madame* de Lieven îl conduse într-un colţ mai retras al salonului.

— Vreau să stăm de vorbă ca doi buni prieteni. Privilegiul acesta nu mi se oferă prea des. Ne-am întâlnit ultima dată acum un an, la Londra.

— Exact, principesă. La o recepţie a ducelui de Devonshire.

— Te invitasem la un bal, la ambasadă. N-ai venit.

— Zeii mi-au fost potrivnici. Afaceri urgente m-au obligat să părăsesc *tambour battant* Londra. V-am trimis o scrisoare spre a-mi scuza absenţa.

Principele de Lieven intră jovial în salon. Salută, din prag, întreaga adunare.

— Sosesc de la o extenuantă şedinţă a congresului, rosti el, tamponându-şi cu ostentativă oboseală fruntea netedă.

Procesul de gândire profundă era aproape necunoscut principelui. Capriciile modei masculine îl preocupau în general mai mult decât treburile politice.

Sărută degetele soţiei sale, apoi strânse mâna lui Gerald.

— Duce, prezenţa dumneavoastră în casa mea este o adevărată sărbătoare.

— Mă copleşiţi, principe, se înclină Gerald.

— Vă las, rosti ambasadorul. Nu vreau să vă întrerup.

Zâmbi afabil, apoi trecu la alt grup.

— Principele este un soţ admirabil, rosti *Madame* de Lieven, aducându-i un neaşteptat omagiu.

„Admirabil, dar mai ales comod", completă el mintal.

— În seara aceasta şi-au anunţat vizita principele de Metternich şi contele de Nesselrode, continuă ea. Contele are să fie foarte bucuros să vă vadă.

Vorbele amfitrioanei aveau un anumit tâlc, reflectă rapid Gerald. Pe Nesselrode îl va bucura întâlnirea. De ce nu spusese principesa acelaşi lucru şi despre Metternich?

— Bizar!, îşi reluă ea ciripitul. Fiindcă mi-am petrecut zece ani din viaţă la Londra, lumea mă crede englezoaică; şi fiindcă îl văd aproape zilnic pe cancelarul Metternich, mă

socoteşte austriacă. Oamenii sunt foarte superficiali, nu-i aşa? Şi ducele de Wellington mă vizitează adeseori. Din această cauză, compatrioţii mei din anturajul Maiestăţii Sale Ţarul au început să mă evite. Antipatia pe care o au faţă de Anglia şi de primul ei reprezentant la Verona o reflectă şi asupra mea. Întreaga Europă defilează prin acest salon, cu excepţia Rusiei. Dintre concetăţenii mei, numai contele Nesselrode, Pozzi di Borgo şi generalul Tattiscev sunt oaspeţi asidui.

Gerald asculta atent concertul verbal al principesei. La cei treizeci şi şapte de ani ai ei – nemărturisiţi, dar menţionaţi în fişele lui Lafont – arăta foarte tânără. Avea trăsături fine, bărbia puţin ştearsă, gâtul lung şi graţios, silueta suplă.

Contele de Nesselrode intră, însoţit de generalul Tattiscev. Iarăşi prezentări şi schimburi de complimente. Puţin formalist, ministrul de Externe al Rusiei se aşează pe un taburet la picioarele principesei. Angajă cu Gerald o conversaţie mondenă. Îşi găsiră prieteni comuni şi preferinţe comune. Şi Gerald, şi Nesselrode adorau hipismul şi câinii de rasă.

La un moment dat, amfitrioana dispăru. Gerald înţelese că fusese dinadins lăsat singur cu ministrul.

— Verona cunoaşte azi o glorie care nu se va şterge curând, zise Nesselrode. Datorită congresului, a devenit capitala Europei. Căpeteniile lumii politice, militare şi financiare – mă întreb dacă am respectat ordinea reală a importanţei respectivelor grupuri – se îmbulzesc în orăşelul acesta obscur, pe care l-au trezit din letargia provincială. Alaltăieri am stat de vorbă cu bancherii Hope şi Wolff-Rosenberg; ieri am avut o lungă convorbire cu fraţii Rotschild.

Gerald înclină din cap. Asculta politicos monologul ministrului, în asemenea cazuri socotea că tăcerea e de aur. Rezerva lui deruta.

— Fraţii Rotschild, continuă Nesselrode, au angajat importante negocieri cu Rusia. După câteva clipe zâmbi fin. Nu cred că fac o indiscreţie. Sunt convins că arhieficientul dumneavoastră serviciu de informaţii v-a semnalat aceste negocieri.

Gerald admira abilitatea lui Nesselrode. Pretinsa lui indiscreţie avea un scop bine determinat. Politicianul acesta versat în combinaţii politice complicate îi arunca o nadă.

— Rusia deschide larg porţile sale capitalurilor vest-europene, vorbi el ca despre un fapt divers.

Nu făcea o ofertă formală. Scăpa o aluzie şi aştepta reacţiile interlocutorului.

Gerald ştia că fraţii Rotschild se angajau numai în operaţii bine cântărite în prealabil. Evident, Rusia oferea un uriaş câmp de activitate. Casa Sunderland nu putea respinge mâna întinsă a imperiului moscovit.

— Ţara dumneavoastră ar reprezenta într-adevăr un partener interesant, vorbi Gerald cu ton neutru.

Replica lui permitea interpretări multiple, dar nu un refuz.

Nesselrode era un jucător dibaci. Ştia să jongleze cu nuanţele. Reuşise să-l intereseze pe Gerald.

— Cunoaştem imensele resurse ale Casei Sunderland, zise el. Şi bogăţiile Rusiei sunt imense. Într-o zi am putea face un tur de orizont. Am putea să punem bazele unei colaborări utile.

Gerald se adânci în fotoliu.

— De ce nu? Poate găsim un teren comun...

— Dacă există bunăvoinţă, totul devine posibil.

— Optimismul dumneavoastră este contagios, excelenţă.

— Optimismul meu este alimentat de soluţiile pe care mi le inspiră indirect persoana cu care discut. N-aţi fi de părere ca delegaţii noştri să se întâlnească spre a purta unele discuţii preliminare?

Gerald surâse. Nu se putea spune că Nesselrode nu lucra expeditiv.

— Care ar fi subiectul acestor discuţii?

Ministrul îşi luă de pe nas ochelarii cu ramă de aur, şterse lentilele cu batista, apoi îi repuse la loc.

— Un împrumut pentru Rusia, avantaje economice pentru dumneavoastră.

Oferi lui Gerald o priză de tutun.

— Putem stabili un acord de principiu?

— Da. Subordonat însă condiţiilor pe care delegaţii noştri le vor stabili.

— Perfect, *Monsieur le Duc*. Sunteţi un foarte agreabil partener de discuţii. Ce bine ar fi dacă şi pe tărâm politic diplomaţii ar cădea de acord cu aceeaşi uşurinţă...

— Excelenţă, sunt om de afaceri, replică Gerald cu falsă modestie. Las politica pe seama dumneavoastră, a oamenilor de stat.

Nesselrode suspină.

— Noi o facem oficial. Dumneavoastră îi trageţi sforile oficios. Nu ştiu, zău, care dintre noi joacă rolul determinant... Ah, iată şi pe cancelarul Metternich.

Şeful guvernului Austriei Imperiale îşi făcuse ceremonios intrarea. Se comporta asemenea unui actor de înaltă clasă care se ştie centrul atenţiei generale. Cu un gest de o galanterie oarecum desuetă, sărută mâna principesei de Lieven. În ochi lui se citea o devoţiune de neofit.

Prin reflex, lui Gerald îi reveni în minte chipul de înger pervers al Vittoriei di Serracapriolo. Îi va verifica abilitatea. Va reuşi Vittoria să sfărâme idila Metternich – *Madame* de Lieven?

* *
*

Congresul îşi desfăşura lucrările într-o atmosferă nu tocmai armonioasă. Austria şi Rusia se aflau într-o tandră lună de miere. Anglia stătea îmbufnată deoparte. Din când în când îşi arăta colţii. Franţa pendula între cele două tabere. Celelalte delegaţii erau ca şi inexistente. Sateliţi ai marilor puteri făceau o palidă figuraţie.

Gerald urmărea cu interes dezbaterile congresului. Intervenţioniştii constituiau majoritatea. Opoziţia neutraliştilor era lipsită de eficacitate. Cazanul fierbea.

Gerald hotărî să ofere delegaţilor străini o recepţie. Îşi stabilise reşedinţa din Verona la Palazzo Bevilacqua, un măreţ edificiu construit de arhitectul Michele Sanmicheli, către sfârşitul Renaşterii. Parterul, cu arcuri masive şi ferestre zăbrelite, evoca o închisoare rece, rebarbativă. Etajul nobil desfăşura însă o încântătoare gamă de artificii arhitectonice, care-i dădeau un aspect de o eleganţă aeriană. Interioarele vădeau acelaşi gust pentru o ambianţă de o exuberantă somptuozitate.

Invitaţiile lansate de Gerald erau foarte preţuite de amatorii de petreceri reuşite. Ţarul Alexandru şi împăratul Franz

al Austriei îşi anunţară participarea. În noaptea recepţiei, puzderia de congresişti – muiaţi în fireturi – îşi făcură cu promptitudine apariţia. Gerald se arătase foarte eclectic în alegerea invitaţilor. Alături de principesa de Lieven figurau şi rivala ei, *Madame* Recamier, şi Vittoria de Serracapriolo, şi o colecţie de femei frumoase din societatea înaltă a Veronei. Două orchestre, un bufet sardanapalic, un salon cu jocuri de noroc şi o seră cufundată în semiobscuritate aveau menirea să satisfacă înclinările acelor oaspeţi pe care nu-i captivau în exclusivitate discuţiile politice.

Căpeteniile statelor sosiră cu punctualitate. Şi năsosul rege al Celor Două Sicilii, şi nehotărâtul rege al Prusiei, şi marea ducesă Marie-Louise, văduva lui Napoleon, şi asceticul împărat al Austriei, şi Ţarul tuturor Rusiilor. Suveranii principatelor minuscule se împăunau în mijlocul unor numeroase şi strălucite suite. Ţarul Alexandru sosi însoţit de un singur aghiotant.

Alain Dunois se apropie de Gerald, care primea oaspeţii în dreptul intrării primului salon.

— Cum te simţi strângând atâtea mâini auguste?, îi şopti el. Nu ai senzaţia că începi să te sublimezi?

— Răutăciosule, îi zâmbi Gerald peste umăr.

Metternich se făcu remarcat prin absenţa sa. Gerald atrase atenţia lui Lafont.

— Cancelarul e bosumflat. Mă tem că ne pregăteşte ceva. A aflat desigur că nu urmez cu exactitate linia sa politică.

Lafont ridică fatalist din umeri.

— Este imposibil să mulţumim pe toată lumea.

— Metternich nu e toată lumea.

Pe chipul lui Lafont pluti o expresie de o blajină nepăsare.

— Faţă de importanţa pe care o câştigă treptat dinastia Sunderland-Beauclair, Metternich şi cei de calibrul său vor deveni în curând personaje secundare.

— Eşti vizionar, Lafont, sau mă flatezi?

— Aprecierile mele au la bază cele mai stricte calcule matematice. Nu uitaţi, *Sir*, că în meseria mea dispun de elemente care îmi dezvăluie cu relativă uşurinţă necunoscutele celor mai rebele ecuaţii.

Ţarul se arătă extrem de prietenos faţă de Gerald. „Tratativele mele cu Rusia îi motivează bunăvoinţa?", se întrebă acesta.

Ţarul, în ciuda vârstei şi a bolii care îl rodea de la o vreme, arăta încă falnic. Frumuseţea lui virilă, atât de cântată în memoriile epocii, nu se alterase încă. Ochii îi reflectau frământările lăuntrice. O mare oboseală – împotriva căreia se străduia zadarnic să lupte – îi apăsa întreaga făptură. Ţarul îl luă pe Gerald de braţ, cu un gest de intimitate care excludea afectarea teatrală a acelor suverani ce-şi etalează ostentativ bunăvoinţa spre a se face populari. Făcură împreună ocolul saloanelor, urmaţi la respectuoasă distanţă de aghiotantul de serviciu.

— Sunt informat de sprijinul pe care l-aţi acordat grecilor care luptă pentru independenţă, zise ţarul. Gestul dumneavoastră este merituos. Cu sufletul sunt şi eu alături de greci. Raţiuni politice nu-mi îngăduie să le manifest simpatia.

Nehotărârea, ezitările, care tulburau de la o vreme seninătatea ţarului, îşi găseau expresie şi în aceste fraze, reflectă Gerald. Ideile lui generoase, umanitare, de odinioară, luaseră o altă coloratură. Anturajul, Metternich, poate şi evenimentele îi schimbaseră mentalitatea. Influenţabil, bănuitor, despotic, încredinţat de esenţa divină a rolului său de păstor al popoarelor din marea Rusie, îşi înăbuşise înclinările liberale, pe care le profesase cu convingere în zorii domniei sale.

— Vă rog să mă credeţi, *Monsieur le Duc*, că nu asist impasibil la încercările cumplite prin care trec grecii, creştini ca şi mine. De multe ori mi-am spus că Turcia nu mai poate coexista cu celelalte state europene şi că secta lui Mahomet trebuie împinsă în Asia. Da, da, am reflectat chiar asupra oportunităţii unui război ruso-turc.

Gerald îşi aminti informaţiile furnizate de Lafont asupra unei audienţe a ambasadorului Franţei la ţar, în cursul căreia acesta lansase ideea unei acţiuni militare comune franco-ruse împotriva Constantinopolelui. Propunerea aceasta nu-şi găsise realizarea, fiindcă ulterior ţarul împărtăşise ideile sale lui Metternich, care se grăbise să-l convingă de contrariu. După o discuţie cu autocratul tuturor Rusiilor, cancelarul

scrisese împăratului Austriei: „Ţarul Alexandru şi-a însuşit toate argumentele noastre. Pe Capodistria, care îl sfătuia să acorde sprijin grecilor, l-am desfiinţat pur şi simplu. Cabinetul rus a nimicit dintr-o singură lovitură marea operă a lui Petru cel Mare şi a succesorilor săi".

Ţarul explică lui Gerald cu naivă inconsecvenţă uitând de propunerile făcute ambasadorului La Ferronnays:

— Umanitatea deplânge ororile săvârşite în Grecia de ambele tabere. Dar sângele care curge asupra acestei ţări nenorocite reprezintă consecinţele imprudenţei şi temerităţii provocatorilor acestei funeste revoluţii. Acesta este tristul adevăr, *Monsieur le Duc*. Din toate maşinaţiile puse la cale de revoluţionari, niciuna n-a fost pregătită cu mai multă artă şi condusă cu mai multă pricepere. Voi face tot posibilul să obţin prin negocieri o apropiere între Rusia şi Turcia. Voi solicita Constantinopolelui mai multă înţelegere faţă de grecii nevinovaţi.

Înceata lor plimbare prin încăperile somptuoase era salutată de invitaţii care se dădeau respectuos la o parte, deschizându-le drum nestingherit.

Rezemat de o coloană, Jules Lafont urmărea cu privirile trecerea lentă a celor două personaje. Gândurile lui se îndreptau spre alt făgaş.

„Nepotul făurarului de cuţite de la New York se plimbă la braţ cu Ţarul Rusiei. Şi îndrăznesc unii să afirme că în vremurile noastre miracolele nu mai sunt posibile."

Împăratul Alexandru vorbea lui Gerald ca şi când şi-ar fi căutat o justificare a propriilor sale şovăieli.

— În calitatea mea de coautor al Sfintei Alianţe, aveam datoria să fiu consecvent cu principiile acesteia. Răscoala grecilor ar fi servit de minune interesele mele, ale popoarelor din Rusia, ale întregii creştinătăţi. Un război între ţara mea şi Imperiul Otoman s-ar fi bucurat în Rusia de o popularitate extraordinară. Am fost însă tare. Am rezistat ispitei. Am ascultat de glasul raţiunii, de imperativele politicii. Când am înţeles că evenimentele din Peloponez sunt opera revoluţionarilor, am strunit pasiunile. Providenţa nu mi-a pus la dispoziţie un milion de soldaţi, ca să-i folosesc în slujba

unor ambiţii deşarte. Misiunea mea este limpede. Să protejez religia, morala, justiţia, să impun principiile de ordine şi disciplină indispensabile societăţii omeneşti.

Pe chipul ţarului plutea o melancolie adâncă. Acea deprimare pe care o observaseră toţi cei care trăiau în intimitatea sa. Şi Chateaubriand îi vorbise lui Gerald despre melancolia, despre gândurile negre ale ţarului.

Împăratul Alexandru părăsi curând petrecerea. Celelalte capete încoronate îi urmară exemplul. Aşa cerea protocolul. Numai regina Marie-Antoinette obişnuia pe vremuri să înfrunte ceremonialul şi să rămână până în zori la petrecerile care o amuzau atât de mult. În procesul pe care i-l deschiseseră mai târziu revoluţionarii lui Robespierre, i se imputase cu înverşunare această mentalitate uşuratică.

Gerald avea toate motivele să fie mulţumit. Ţarul nu-i era ostil. Aceasta nu însemna că n-ar fi putut să se schimbe de la o zi la alta. Mai ales dacă Metternich şi-ar fi asumat obligaţia de a-i „deschide ochii".

Prin asociaţie de idei, se gândi la Vittoria di Serracapriolo şi la fratele ei. Vittoria îi lipsea. Lorenzo se afla însă la postul său. Se învârtea ca un fluture în jurul principesei de Lieven, fascinând-o, hipnotizând-o. Spre dezamăgirea bărbaţilor din jurul ei, principesa nu avea ochi decât pentru tânărul italian.

Întrebă pe majordom dacă n-o văzuse pe principesa di Serracapriolo. I se răspunse că principesa nu-şi făcuse încă apariţia.

Recepţia de la Palazzo Bevilacqua se încheie târziu după miezul nopţii.

A doua zi de dimineaţă, când Gerald se trezi din somn, Jules Lafont aştepta impasibil la picioarele patului. Îmbrăcat într-un impecabil frac cenuşiu, cu pălăria înaltă într-o mână şi cu mănuşile în cealaltă, şeful departamentului informaţiilor stătea nemişcat ca o statuie.

— Ce e cu dumneata, Lafont? De ce atât de matinal?

— Ţineam să vă aduc o veste interesantă. Principesa Vittoria di Serracapriolo şi-a petrecut noaptea în compania cancelarului Metternich.

Gerald simți o involuntară strângere de inimă. Succesul misiunii Vittoriei îi crea o stare lăuntrică neplăcută. Se întrebă dacă nu cumva sentimentele lui pentru ea căpătaseră o profunzime nebănuită. „Începusem s-o iubesc? Şi n-am ştiut acest lucru? Ar fi culmea." Resimțea succesul ei ca un fel de trădare. Ar fi preferat poate ca Vittoria să fi refuzat executarea acelei misiuni.

— Trăsura principesei di Serracapriolo s-a ciocnit în fața reşedinței cancelarului cu trăsura în care acesta pleca spre Palazzo Bevilacqua. Principesa a leşinat. Cancelarul, însufleţit de cele mai generoase sentimente, rosti Lafont cu ironie, a luat-o pe brațe şi a dus-o sus, în apartamentul lui, spre a-i da ajutor. Principesa şi-a revenit în simțiri. Cancelarul, fermecat de ineditul situației, a preferat să-şi continue rolul de amfitrion, renunțând la invitația dumneavoastră. Reuşita principesei di Serracapriolo este deasupra oricăror aşteptări. În seara aceasta, cancelarul a decomandat un dineu la care trebuia să participe şi *Madame* de Lieven. Pretextul? O importantă şedință de lucru. Motivul real? O nouă întâlnire cu principesa di Serracapriolo.

Indispus, Gerald sorbi o înghițitură din cafeaua care i se servise. Băutura îi păru nesuferit de amară. Blestemă, în gând, afacerile.

Lafont îl privea zâmbind enigmatic.

„Succesele pretind adeseori sacrificii", gândea el.

Lui Gerald nu-i plăceau sacrificiile. Nu avea stofă de martir...

Capitolul 17

Când Charles Sunderland se îmbarcă la New Orleans pe corabia „Tropic of Capricorn", cu destinația Asuncion, starea-i sufletească înregistra o elevație euforică. Cu spiritul practic al unui adevărat Sunderland, îmbinase interesele comerciale cu agrementul. Ceremonia nupțială, care-l unise, în fața oamenilor și a lui Dumnezeu, cu Marcia Duvallier, nu fusese urmată de tradiționala călătorie de nuntă, deoarece afacerile îl reținură la New Orleans și Marcia plasase rațiunea înaintea sentimentelor. Ea însăși îl îndemnase pe Charles să nu neglijeze interesele Casei Sunderland pentru o călătorie de nuntă, care, la urma urmei, putea fi întârziată fără nicio neplăcere. Charles îi apreciase gestul. Femeia aceasta tânără, cu concepții atât de solide, îi inspirase nu numai admirație, dar și un oarecare respect. Deprins cu demimondenele tâmpe, insignifiante și meschine, ori cu sclavele supuse și temătoare frecventate până atunci, era firesc să încerce un simțământ deosebit față de o ființă afectuoasă, înțelegătoare, înzestrată cu o inteligență deosebită, dornică să împartă cu el nu numai bucuriile, dar și grijile. Marcia avea o personalitate care-i impunea.

Charles, holteiul convins, care n-ar fi conceput odinioară să accepte compromisurile unei căsnicii, constata acum că avusese norocul să întâlnească femeia ideală. Cu o subtilitate și un talent remarcabil, Marcia știuse să-l îmblânzească, să-l civilizeze, fără a-i toci însă energia, impetuozitatea.

Nu numai Charles, dar şi personalul de serviciu al reşedinţei Sunderland din New Orleans îi acceptase cu dragă inimă cârmuirea. Hammond, majordomul, se temuse la început că autoritatea lui va fi ştirbită prin prezenţa Marciei. Marcia ştia însă instinctiv că un pumn de fier este suportabil numai într-o mănuşă de catifea. Când dădea porunci majordomului sau oricărui alt servitor, o făcea ca şi când ar fi cerut o favoare. Personalul de serviciu se întrecea să o servească. Un singur pivnicer ceruse a fi concediat. Furase până atunci cu neruşinare, dar constatase că noua stăpână are – sub o înfăţişare inofensivă – ochi iscoditori de Argus...

Charles îşi pusese în gând să transforme călătoria într-o fermecătoare croazieră. Numeroşi servitori, în cap cu Hammond, urmau să asigure o traversare confortabilă. Un grup de consilieri şi experţi aveau misiunea să creeze o companie variată şi plăcută Marciei Sunderland, iar pe plan profesional să contribuie cu luminile lor la soluţionarea chestiunilor financiare şi comerciale, complicate la culme de desele răsturnări politice din tinerele republici sud-americane.

Două personaje îşi disputau în acea vreme preeminenţa – Leslie Clinton, ridicat de curând la rangul de prim-consilier, şi Owen Pemberton, înscăunat şef al serviciului informaţiilor. Pemberton, deşi depindea de Jules Lafont, manifesta veleităţi de independenţă. Lafont nu reacţionase fiindcă avea în persoana lui Clinton un informator de prima mână. Nu voia să-l indispună pe Charles, lovind într-unul din principalii săi colaboratori. Avusese însă grijă să-l înscrie pe Owen Pemberton la răboj. Lafont nu obişnuia să-şi lase poliţele neplătite.

Charles îşi lăsase copiii la New Orleans. Socotea că este imprudent a-şi îmbarca toată familia pe o navă expusă oricând riscurilor unei călătorii pe mare. Nu concepea să i se stingă posteritatea printr-o astfel de fatalitate, îşi ocrotea progenitura aşa cum fiarele îşi ocrotesc puii. Cu aceeaşi gelozie oarbă, primară.

* *
*

„Tropic of Capricorn" ridică ancora la 3 ianuarie 1823. În ultimul moment, Charles hotărâse să facă o escală la Veracruz. Veştile aduse de un curier special din Mexico erau

deosebit de importante. Autoritatea generalului Iturbide, care la 13 mai 1822 se proclamase împărat al Mexicului sub numele de Augustin I, începuse să se clatine. Proaspătul imperiu, clădit printr-o lovitură de stat pusă la cale de armată, era asaltat de valurile furioase ale opoziției.

Consilierii lui Charles nu erau potrivnici unei schimbări de regim în Mexic. În cadrul unei ședințe convocate în vederea analizării situației din acea țară, Charles își exprimă îndoielile asupra avantajelor pe care Casa Sunderland le-ar putea recolta de pe urma detronării împăratului Augustin. Încheie cu o frază care-i rezuma gândirea:

— Să nu uităm că i-am acordat împrumuturi spre a-și consolida regimul.

— Împrumuturi cu dobânzi exorbitante, interveni Leslie Clinton. Doi la sută pe lună. Știți ce înseamnă aceasta?

— Cămătarii i-au pretins trei la sută.

— Prins în cleşte, Iturbide ne-a preferat pe noi, *Sir*, replică Leslie Clinton, deși condițiile noastre sunt și așa destul de oneroase. Pentru banii împrumutați pe termen scurt, ne-a acordat în schimb o ipotecă asupra impozitelor și a vămilor. Credeți că Iturbide va suporta multă vreme această tutelă? Va încerca să se elibereze pe orice cale. La rigoare, refuzând să-și mai respecte angajamentele. Dacă regimul său se va consolida, posibilitățile noastre de a-l sili să-și execute obligațiile vor scădea în proporție inversă. Iturbide știe precis că, la scadență, realizarea ipotecilor va duce la o bruscă micșorare a veniturilor statului. Aceasta îi va atrage un întreg cortegiu de necazuri. Cel mai important va fi imposibilitatea achitării salariilor funcționarilor publici și a lefurilor datorate militarilor. Dacă pe funcționari îi poți ține nemâncați fără mari riscuri, altfel se prezintă situația față de armată. Militarii dispun de forță. *Un pronunciamento* poate răsturna regimul în mai puțin de douăzeci și patru de ore. Iată de ce nu mă înspăimântă o eventuală prăbușire a lui Iturbide.

Leslie Clinton vorbea cu convingere și autoritate. Învățase lecția de la Gerald, care conducea prin intermediul său politica economică și financiară a Casei Sunderland din America Latină, fără ca Charles să-și dea seama că este dirijat din afară.

— Atunci ce ne rămâne de făcut?, întrebă Charles,

— Să aşteptăm şi la nevoie să sprijinim opoziţia. Deficitele înregistrate în veniturile statului ne îmbogăţesc indirect. De aceea trebuie să acordăm tot concursul acelor *caudillos* care pun la cale rebeliuni militare. Aceştia au nevoie de noi împrumuturi spre a-şi plăti trupele. În felul acesta statul ajunge să se ipotecheze în întregime bancherilor şi industriaşilor străini. Mai precis, Casei noastre care a investit în Mexico cele mai mari capitaluri.

Charles se scărpină în chica-i creaţă şi roşie ca flacăra.

— Raţionamentul pare să fie drept, rosti el nehotărât. Mă tem însă de riscuri... Ce ne facem dacă noul regim instalat printr-un *pronunciamento* refuză să plătească datoriile regimului defunct?

— V-am explicat. Spre a obţine noi împrumuturi, trebuie în primul rând să le recunoască pe cele vechi.

Charles făcu o schimă triumfătoare.

— Dacă se adresează la alţi capitalişti?

— Negocierile acestea ar cere mult timp. Şi nevoile militarilor sunt stringente. Nu permit amânări.

— Totuşi, riscul există.

— Există. Nu vă contrazic. Afacerile implică însă riscuri; trebuie să le înfruntăm.

Charles plecă meditativ fruntea. Clinton avea de bună seamă dreptate. Consilierii săi nu-l sfătuiseră niciodată greşit. Nu îndrăznea să-şi impună opiniile sale, fiindcă nu era în stare să-şi formuleze opinii cu adevărat proprii. Adopta poveţele care i se păreau mai bune, dirijat de un instinct care îl înşela rareori.

După şedinţă împărtăşi Marciei nedumeririle sale. Îi vorbi cu toată sinceritatea.

— Uneori am senzaţia că sunt căpitanul unei nave împinse de vânturi spre porturi necunoscute...

— Aceasta e soarta exploratorilor, zâmbi Marcia spre a-i da curaj...

— Nu. Comparaţia nu este exactă. Exploratorii urmăresc ceva. Eu bâjbâi... Şi îmi dau seama că bâjbâi... Până acum am avut consilieri buni. Ce m-aş face dacă aş da peste unul care ar încerca să mă înşele?

Îl costase mult această mărturisire. Căuta în Marcia un aliat. Poate un sfătuitor. Dar nu un stăpân. Numai gândul acesta îl făcea să se înfoaie ca un arici.

Marcia întrevăzu primejdia. Cu intuiție feminină ocoli stâncile ascunse sub ape.

— Sunt sigură că ai deosebi oricând poveţele bune de cele rele. Am încredere în puterea ta de discernământ, Charles. Dacă vei avea totuşi vreodată nevoie de umilele mele păreri, voi fi oricând gata să răspund la apel. Deşi mă îndoiesc că ţi-aş putea fi de folos. Faţă de experienţa ta vastă...

— Un consilier de bună-credinţă este întotdeauna binevenit, rosti el cu mărinimie.

— Lipsa de pricepere şi de experienţă vor fi precumpănite de iubirea şi devotamentul ce-ţi port, rosti Marcia cu modestie.

Charles nu bănuia că îşi vârâse singur grumazul în jug. Un jug de catifea, cu panglicuţe roz, dar care rămânea totuşi un jug. Această situaţie prezenta însă un avantaj. Marcia îi era nu numai superioară pe tărâm intelectual, dar împletea aceasta cu un devotament orb, pus în slujba noii sale familii. Charles – hotărâse ea – trebuia împiedicat să facă greşeli. Fraţii lui erau prea puternici. Faţă de aceştia se impunea să manevreze cu mare abilitate. Altfel, ea şi Charles riscau să piară asemenea păsărelelor sfâşiate de ulii...

* *
*

„Tropic of Capricorn" acostă la Veracruz într-o seară vântoasă, cu cer acoperit de nori, care se izgoneau într-o fantastică şi agresivă cavalcadă. Portul îşi desfăşura de-a lungul ţărmului colierul de lumini care se oglindeau în mare. Cerul era luminat la intervale neregulate de focul de artilerie al fulgerelor.

În aşteptarea debarcării, Marcia stătea rezemată de balustradă şi urmărea cu privirile forfota de pe chei. Charles era nerăbdător să coboare pe uscat.

— Abia aştept să ne vedem la adăpost într-o casă solidă. Se apropie furtuna. Navele din port vor sălta pe valuri ca lovite de streche. Afurisită vreme şi afurisit port.

Marcia aspiră cu sete aerul încărcat de electricitate.

— Pentru mine, şi ameninţarea furtunii, şi lumea aceasta mexicană, în care pătrund pentru prima oară, au un farmec, un parfum de aventură care mă exaltă. Ştii tu? Veracruz este un vechi prieten al copilăriei mele. Am citit atât de mult despre Mexic, încât îl cunosc ca pe buzunarul meu, deşi nu l-am vizitat niciodată.

— Absurd. Cum poţi cunoaşte un lucru pe care nu l-ai văzut?

— Pe Dumnezeu L-a văzut cineva? Dar toţi oamenii îl cunosc, îi simt prezenţa. Unii Îl iubesc, alţii nu. Aceasta este însă o chestiune de opinie.

Charles izbucni în râs:

— Nu-ţi spun părerea mea despre Dumnezeu ca să nu te cutremuri.

— Nu-L iubeşti, dar nu-L poţi ignora. Să revenim la Veracruz.

— Un oraş infect, bântuit de malarie şi de tot soiul de boli tropicale. Umezeală, călduri caniculare, furtuni şi uragane care ating proporţii de cataclism, şerpi, păianjeni giganţi, tot felul de reptile... În Mexico era să-mi las pielea... acum câţiva ani. Prefer să nu le precizez numărul.

— Pentru mine, Veracruz are altă semnificaţie, rosti Marcia, zâmbind umbrelor trecutului pe care încerca să le reînvie. Aici a debarcat pentru întâia oară Fernando Cortés. Într-o joie sfântă.

Charles o privi cu admiraţie.

— Ai învăţat ceva în viaţa ta, Marcia. Ai avut profesori buni.

— Nu. Toate acestea le-am învăţat singură. Răscoleam biblioteca tatii şi citeam tot ce-mi cădea în mână. În special cărţile de călătorii şi de istorie.

— Mai ştii ceva despre Veracruz?

— Cortés a înfipt o cruce în pământ, fixând locul în care avea să se ridice oraşul. L-a denumit Villa Rica de la Vera Cruz. A împărţit sarcini desemnând pe primii *alcades, regidores* şi *alguaziles*. A stabilit şi punctul în care se va înălţa spânzurătoarea. Civilizaţia Europei Occidentale făcea primul pas pe pământul acesta... Veracruz a devenit cel mai mare

port deschis asupra „Mării Orientale". Aici debarcau viceregii, trimişi să reprezinte pe suveranii Spaniei. De aici plecau spre Europa galioanele încărcate de aur şi pietre scumpe. Către sfârşitul secolului al XVII-lea, piratul flamand Laurent de Graff, poreclit Lorenzillo, a luat cu asalt portul. L-a jefuit, aşa cum numai un pirat ştie să jefuiască, apoi şi-a luat zborul. Câţiva ani mai târziu, un francez, căpitanul Grammont, a repetat isprava lui Lorenzillo. S-a retras, încărcat de o pradă imensă, numai în clipa în care i s-a semnalat apropierea unei flote militare spaniole, alcătuită din şaptesprezece nave... Recent, acest Iturbide, această caricatură de împărat, cum îi ziceau ziarele din New Orleans, a silit pe ultimii dregători şi soldaţi spanioli – definitiv înfrânţi de localnici – să se îmbarce cu destinaţia Spania. Urmaşii lui Cortés au părăsit înfrânţi pământul cucerit cu trei secole mai înainte... Revanşa robilor...

— Şi eu am fugit din Mexico, zise Charles, dar m-am înapoiat. Mai tare, mai bătăios decât înainte... Trei sferturi din ţară îmi este ipotecată... Cu Iturbide sau fără Iturbide, Mexicul trebuie să-mi rămână în palmă... Armatele mele sunt alcătuite din monede de aur... Un front invincibil... Nu există obstacol care să-mi reziste... Dacă o mare unitate militară mi se împotriveşte, îl împresor pe general cu soldaţii mei zimţuiţi. Odată cu generalul, şi armata lui îşi pleacă steagul...

Vântul începuse să şuiere prin cordaje. Cerul se învineţise ca un ficat bolnav. În văzduh zeii se duelau, mânuind cu turbare fulgerele. Uneori puneau în funcţie şi artileria celestă, dezlănţuind canonada trăsnetelor. Charles şi suita avură timp să debarce mai înainte ca iureşul furtunii să atingă coastele Mexicului. Se refugiară în clădirea solidă, cu aspect de cazarmă, care adăpostea antrepozitele şi birourile sucursalei din Veracruz a Casei Sunderland. Lui Charles şi soţiei lui i se amenajaseră la etaj un dormitor şi un salon-sufragerie. Mobilierul era greoi şi comun. Câteva scoarţe mexicane, atârnate pe ziduri ori aşternute pe pardoseala de cărămidă, dădeau o notă veselă interiorului. Servitorii închiseră cu grijă obloanele.

În noaptea aceea, Marcia nu reuşi să închidă ochii. Curând după asfinţit vânturi năprasnice şi torente de ploaie spulberată prinseră să izbească în obloane ca nişte berbeci. Le

făceau să scârţâie şi să se cutremure bezmetic. Marcia aprinse lumânarea de pe măsuţa de la căpătâiul patului şi, cu privirile pierdute în gol, asculta vânzolelile drăceşti ale uraganului. Flăcăruia plăpândă a lumânării se zbătea împinsă încolo şi încoace de curentele de aer repezite pe sub uşi şi pe sub ferestre. La un moment dat, flăcăruia se zvârcoli cuprinsă de spasmele agoniei şi îşi dădu duhul. Marcia rămase pe întuneric. Bezna îi încingea fiinţa în chingi nevăzute.

Alături de ea, Charles sforăia cu tremolouri de trompetă, întrerupte de mormăieli neînţelese. Marcia se întrebă dacă soţul ei nu-şi destăinuie în somn gândurile ascunse în starea de veghe. Încercă să-i descifreze bolboroselile, dar şuierul vântului şi zgâlţâielile obloanelor o împiedicau să le afle tâlcul.

În zori furtuna se potoli. Atunci adormi şi Marcia. Un somn greu, fără vise. De dimineaţă, când camerista veni să deschidă obloanele, soarele năvăli pe fereastră înăuntru. Aerul din încăpere era umed, înăbuşitor. Marcia se trezi uşor, aşa cum se trezesc căprioarele.

— Deschide şi ferestrele, Gwendolyn.

Camerista se uită cu teamă la Charles, care dormea cu faţa în sus şi cu gura căscată. Ştia că stăpânului ei îi displăcea să i se deschidă geamurile înainte de a se deştepta din somn.

Marcia îi desluşi temerile.

— Deschide, repetă ea ordinul.

Camerista şovăi, dar se supuse.

Aerul spălat de cascadele cerului dădu năvală în dormitor. Charles mişcă spasmodic mâinile, tresări, deschise ochii. Se uită crunt la cameristă.

— De ce ai deschis geamurile?

— Eu i-am cerut, îi zâmbi Marcia.

— Închide-le!, urlă Charles.

Camerista săvârşi operaţia în câteva clipe. Charles se ridică în capul oaselor, se scărpină în claia de păr roşu, căscă, se întinse de-i trosniră oasele.

— Vreau să mănânc, zise el, morfolind cuvintele.

Camerista ieşi ca din puşcă spre a îndeplini porunca.

— Eşti un copil mare şi capricios, îl dojeni Marcia cu maternă indulgenţă.

Charles izbucni în râs. Remarca soției sale era atât de năstrușnică și avea atâta haz, încât uită să mai facă pe supăratul.

— Toate femeile cu care am avut de-a face mi-au spus că sunt un căpcăun.

Marcia clătină din cap.

— Au vrut să te flateze. Te cunosc mai bine. Ești un copil răzgâiat. Atâta tot.

— O lume întreagă tremură în fața mea și tu spui că sunt un copil. Vrei să fii originală?

Spre a nu-și dezminți faima de căpcăun, se repezi asupra micului dejun servit de Hammond și în mai puțin de un sfert de oră înfulecă patru ouă răscoapte, zece felii de șuncă, un pui fript, un sfert de roată de caşcaval și trei cafele. O jumătate de sticlă de whisky stropi îmbelșugata gustare.

Marcia se mulțumi cu un pahar cu lapte rece și cu o felie de cozonac.

— Ar trebui să fii mai cumpătat, îl povățui ea. Altfel are să te încolțească guta.

Charles sări din pat. Deschise singur ferestrele și trase adânc aerul în piept.

— Hainele, Hammond. Într-o jumătate de oră plecăm.

Se îmbrăcă în cinci minute, apoi ieși spre a o lăsa și pe Marcia să-și facă toaleta.

Soarele se cățăra spre zenit când trăsura de călătorie porni la drum. Orașul se schimbase în timpul nopții. Veracruz arăta ca și cum ar fi fost privit prin niște lentile deformante. Uraganul se jucase cu casele, schingiuindu-le, zburându-le acoperișuri și dărâmând ziduri. Strâmbase copacii, măturase cocioabele și aruncase corăbiile pe uscat...

În pădurea tropicală, care se desfășura între mare și meterezele munților, trecerea furtunii nu lăsase urme. Vegetația, de o vitalitate explozivă, se încâlcea într-un labirint verde. Păsări ciudate, cu penaje viu colorate, își îmbinau cântecele cu țipetele maimuțelor și cu bâzâitul insectelor. În aerul umed, închis, pluteau miasme grele.

După zăpușeala din *tierras calientes*, prospețimea aerului de munte smulse din toropeală pe călători. Marcia se extazia

în fața înălțimilor vertiginoase ale catapetesmelor de piatră, ce-și repezeau în văzduh culmile înzăpezite. În fundul prăpăstiilor adânci se rostogoleau vuind ape înspumate. Văzute de sus, arătau ca niște șerpuitoare fire de argint.

Mexico, orașul lacustru, durat de mâna omenească pe un vast platou, la peste două mii de metri altitudine, făcu Marciei o impresie puternică. Se așteptase să întâlnească o aglomerare de case primitive, în cadrul unui peisaj sărac, de munte. O întâmpină însă un oraș întins, cu palate magnifice, de un baroc exuberant, cu catedrale somptuoase, încărcate de podoabe, cu piețe imense, mărginite de edificii de o splendoare inegalată în Lumea Nouă.

Marcia își închipuise că New Orleans și Natchez reprezentau culmi de rafinament citadin. Luxul clădirilor din orașul Mexico îi risipi iluziile. Splendidele case coloniale, cu acele intime *patios* umbrite de colonade, de plante exotice și răcorite de vecinătatea fântânilor care aruncau spre cer artificiile apelor arteziene, bisericile și mănăstirile cu fațade policrome și portaluri bogat decorate cu elemente aztece, spaniole și maure ofereau imagini de o strălucitoare opulență. Palatul contelui Santiago de Calymay, casa marchizului del Valle de Orizaba, mănăstirea Merced, spitalul lui Jesus, palatul conților de Valdivia, catedrala monumentală de pe Zocalo, cu turnurile ei îndrăznețe, și alte edificii tot atât de mărețe creau o ambianță fabuloasă. Ca și la Veracruz, sediul Casei Sunderland-Beauclair se remarca prin masivitatea zidurilor, prin sobrietatea monastică a interioarelor, prin soliditatea mobilierului, strict utilitarist. Charles, spre deosebire de tatăl și de frații săi, nu se preocupase de aspectul decorativ al clădirilor. Luxul care-l înconjura în Statele Unite se integra în atributele firești ale existenței lui, impuse de apartenența sa la dinastia Sunderland-Beauclair.

În Mexico achiziționase imobile, ghidându-se numai după cerințe practice. Apartamentul său, lipsit de podoabe, o dezamăgi pe Marcia, care auzise povești uluitoare în legătură cu comorile de artă acumulate de membrii clanului Sunderland. Nu-l condamnă pe Charles pentru lipsa lui de gust. Treptat îl va deprinde să aprecieze și aspectele spirituale ale existenței.

Ştia că lupta va fi grea. Soţul ei era foarte *terre à terre.* Victoria va fi cu atât mai frumoasă cu cât dificultăţile vor fi mai mari.

Sosirea lui Charles în oraşul Mexico trezi un interes general. Toate partidele, toate facţiunile, toate grupurile şi grupusculele, guvernamentale sau antiguvernamentale, voiau să-i capteze simpatia. Guvernanţii aveau nevoie de bani spre a se menţine la putere, iar adversarii regimului aveau nevoie de bani spre a pune la cale revoluţii sau *pronunciamente.*

Încă din prima zi, numeroase personalităţi mexicane îşi anunţară vizita. Miniştri, generali, profesori, ziarişti, politicieni, clerici. Împăratul Augustin I îi trimise, prin aghiotantul său, o invitaţie la un dineu de gală.

Încântat de aceste onoruri, Charles îşi rotea penele ca un păun euforic.

— Marcia, la ora acutală sunt arbitrul Mexicului.

Întinse mâna cu palma în sus şi cu degetele îndoite, ca nişte gheare.

— În mâna aceasta ţin soarta ţării. Depinde numai de mine ca „împăratul" să-şi păstreze coroana. Hm! Acum cincisprezece ani, viceregele Iturrigaray, creatura lui Godoy, a încercat să mă înfrunte. Dar l-am doborât. Am reuşit să impun autoritatea Casei Sunderland. Astăzi nimeni nu mai îndrăzneşte să o înfrunte. Şi împăratul, şi miniştrii lui, şi opozanţii regimului mi se închină. Îmi cerşesc sprijinul...

Charles se plimba ţanţoş prin salon. Marcia îşi sorbea cafeaua. Cinaseră în doi. Charles îşi îngăduia rareori acest lux.

— Nu se poate spune că nu am ştiut să mă descurc, reluă el după o scurtă pauză.

„După laude – modestia, reflectă Marcia. Nu va întârzia să-şi sublinieze iarăşi izbânzile."

— Da, da, zise el, m-am descurcat foarte bine. Gerald nu va mai putea pretinde că deţine monopolul abilităţii în domeniul sforăriilor de culise. Se zice că îi manevrează după bunul plac pe toţi suveranii şi oamenii de stat ai Europei. A beneficiat de împrejurări favorabile. În Europa, evoluţia politică este previzibilă. Conduita statelor pe tabla de şah a tratativelor

diplomatice nu înscrie variaţii spectaculoase. Există o tradiţie. Alta este situaţia în America Latină. Regiunile politice se ridică şi se prăbuşesc fără tranziţie. Revoluţiile, loviturile de stat schimbă echilibrul politic de la o zi la alta. Trebuie să dai dovadă de o mare dibăcie. De o foarte mare dibăcie.

„Acum a trecut în cealaltă extremitate, comentă mintal Maricia. Se glorifică."

— Am vrut să demonstrez că descendenţii Opheliei Effingham nu sunt inferiori descendenţilor Andreei de Montenuovo. Şi am reuşit.

Se opri în faţa ferestrei şi încercă să străpungă cu privirile întunericul de afară. Se răsuci brusc pe călcâie şi ridică mâna.

— După Mexico, voi face ordine şi în Paraguay. Trebuie să-l pun la punct pe dictatorul Francia. I-am furnizat împrumuturi şi arme. Nu-şi respectă obligaţiile. Însă îl voi disciplina.

Marcia îl privea cu indulgenţă.

„Păcatul trufiei l-a doborât şi pe Napoleon, cugetă ea. Fereşte-te, să nu te doboare şi pe tine."

— Aş vrea să-l cunosc pe fratele tău, Gerald, vorbi ea.

— Este inteligent. Trebuie să recunosc, admise cu mărinimie Charles. Se avântă însă în operaţii prea riscante. Henry îl urăşte.

Secretarul de serviciu îşi făcu timid intrarea. Tuşi discret.

— Ce vrei?, îl repezi Charles.

— Mă iertaţi, *Sir*. Doi ziarişti vă roagă să-i primiţi. *Señor* Carlos Maria de Bustamante şi *Señor* Quintana Roo.

— La ora aceasta?, ridică Charles din sprâncene. Să vină mâine de dimineaţă.

— Pretind că au să vă aducă la cunoştinţă chestiuni deosebit de importante, care comportă urgenţă.

— Îi cunosc eu pe mexicanii aceştia, exclamă Charles cu dispreţ. Întotdeauna au ceva „important" de spus.

Poate că vizita aceasta nocturnă avea rostul ei. Charles era deprins să primească audienţe în prezenţa consilierilor săi. L-ar fi chemat pe Leslie Clinton, dar se temea să nu se compromită în ochii Marciei.

— Îi cunoşti?, întrebă ea.

— Vag. Bustamante dirijează un ziar cu tendințe patriotarde. *Diario de Mexico*. De Quintana Roo n-am auzit.

— Nu strică să-i primești, opină Marcia. Poate îți vor furniza informații prețioase. E recomandabil să fii bine înarmat înainte de a te angaja în discuții oficiale cu guvernul acestei țări.

Charles se scărpină în creștet. Repeta acest gest ori de câte ori era silit să-și pună creierul la contribuție.

— Bine, încuviință el. Să intre.

Marcia se ridică de pe scaun, ca și când s-ar fi pregătit a se retrage, deși ardea de curiozitate să-i asculte pe cei doi ziariști.

— Poți să rămâi, zise el. Nu am secrete față de tine.

Marcia se așeză iarăși pe scaun.

— M-am temut să nu te stinghereasc prezența mea.

— Rămâi!, stărui cu galanterie Charles.

Carlos Bustamante și Quintana Roo intrară precedați de secretar. Bustamante avea ochi adânci, expresivi, și obraz arămiu ce trăda existența sângelui indigen în proporție apreciabilă. Quintana Roo era scund, viguros ca un cactus.

Bustamante își ceru iertare pentru această vizită în prag de noapte. Prezentă pe însoțitorul său, care dirija ziarul *Seminario patriotico*.

Charles le oferi câte un scaun.

— Cu ce vă pot servi?

— Am așteptat cu nerăbdare sosirea dumneavoastră în Mexico, începu Bustamante. Țineam să vă vorbesc.

— Vă rog.

— În primul rând țin să vă aduc la cunoștință că acest demers are un caracter special. *Señor* Roo și cu mine reprezentăm un grup de membri ai congresului care dezaprobă politica guvernului actual.

— Motivele?, întrebă Charles.

— Generalul Augustin Iturbide, care s-a autoproclamat împărat al Mexicului sprijinindu-se pe armată, este urât de popor. Răsturnarea lui prin forță nu va întârzia. Nu vă sfătuiesc să angajați un dialog cu acest personaj. Nu veți avea decât de pierdut.

— Argumentele dumneavoastră sunt vagi, zise Charles. Daţi-mi preciziuni. Vorbiţi de o răsturnare prin forţă. Ce înţelegeţi prin această formulă?

— Nu suntem autorizaţi să vă furnizăm date susceptibile să compromită succesul revoluţiei. Vă spunem doar atât: armata, ultimul sprijin al lui Iturbide, se află în pragul rebeliunii.

— Nu vă temeţi că aş putea să-l previn pe împărat?, îl ironiză Charles.

— Nu, replică Bustamante calm. Iturbide ştia că zilele îi sunt numărate. În momentul de faţă se zbate ca o fiară prinsă în laţ. A încercat să-l imite pe Napoleon. Îi lipseşte însă anvergura fostului împărat al Franţei.

— Îi cunoaşteţi antecedentele?, interveni Quintana Roo. Am să vă lămuresc eu. Şi-a trădat pe rând aliaţii, sacrificându-i propriilor sale interese. Ţara aceasta a cunoscut doi oameni mari. Primul – Miguel Hidalgo, preot din Dolores care în septembrie 1810 a ridicat steagul luptei împotriva colonialismului spaniol şi a pierit în faţa plutonului de execuţie. Al doilea – José Maria Morelos, a fost un metis, fiu de ţărani, care a continuat lupta lui Hidalgo. Morelos a proclamat independenţa Mexicului, dar a fost trădat, capturat şi executat de spanioli, prin împuşcare. Trădările lui Iturbide, pe atunci ofiţer superior, au permis suprimarea acestor oameni. Mai târziu a fost îndepărtat din armată pentru fraude şi abuz de putere. Sprijinit de prieteni cu influenţă, s-a văzut repus în drepturi. A acceptat să devină campionul spaniolilor, al înaltului cler şi al creolilor bogaţi, care sperau să-şi facă din el un instrument. Trimis să lupte împotriva lui Guerrero, unul dintre locotenenţii lui Morelos, care continua un război de gherilă în munţi, a pactizat cu acesta, întorcând armele împotriva foştilor săi aliaţi. Sprijinit de Guerrero, a proclamat independenţa Mexicului. Îndată după aceasta, şi-a atribuit gradul de generalisim, fixându-şi o soldă de 125.000 de pesos pe an, de două ori salariul unui vicerege. Frumoasă ascensiune, nu-i aşa?... Mexicul liber a ales un congres, care să-i conducă destinele. Iturbide avea însă planurile sale. În mai 1822, unităţi militare au înconjurat sala congresului, obligând pe

parlamentari să-l proclame pe Iturbide împărat. Guerrero s-a înapoiat dezamăgit în creierii munților. Iar Iturbide, care se folosise în chip magistral și de prietenii, și de adversarii săi, a ajuns astfel stăpânul țării... Dar povestea nu s-a încheiat aici. Măririle i-au rătăcit mintea. Pe adversarii săi, care-i reproșau nelegiuirile, i-a aruncat în temniță. A arestat parlamentari. A dizolvat congresul. Vrea să impună țării o Constituție care să-i legalizeze abuzurile. Până acum n-a găsit parlamentari dispuși să o voteze. În domeniul finanțelor domnește haosul. Spre a stăvili urcarea prețurilor, aruncă pe piață hârtie, monedă cu curs forțat. Toate acestea sunt paliative. Dezastrul economic este un fapt împlinit. Armata, singurul sprijin al lui Iturbide, nu-i poate ierta acest lucru. Acum, acest trist împărat așteaptă să-l readuceți pe linia de plutire. Dacă-l finanțați, nu veți face decât să-i prelungiți agonia.

Charles asculta perplex argumentele vizitatorului. Situația lui Iturbide era oare atât de gravă? Va cere un supliment de informații lui Owen Pemberton.

După plecarea lui Bustamante și a lui Quintana Roo, începu să-și frământe iarăși mintea. Medita cu glas tare.

— Mâine voi sta de vorbă cu Iturbide. Ai să-l cunoști și tu. Mie – ce să-ți spun – omul acesta mi-a inspirat încredere. Știe ce vrea. Este un discipol perfect al lui Machiavelli. Bustamante îl critică. Nu cred că are dreptate. Iturbide va realiza lucruri mari.

A doua zi, Charles convocă pe Leslie Clinton, pe Clive Harding, reprezentantul Casei Sunderland în Mexic, și pe Owen Pemberton. Discuția avu loc cu ușile închise. Harding confirmă în parte spusele lui Bustamante. Nu era informat despre existența unui complot, dar știa că populația Mexicului se zbătea într-o sărăcie cumplită. Între împărat și majoritatea oamenilor politici exista un conflict deschis. Harding nu putea anticipa dacă acest conflict va lua forme violente. Era de părere că ajutorarea împăratului trebuia precedată de o foarte amplă documentare asupra situației din Mexico.

— Această documentare ar fi trebuit să se afle acum pe masa mea de lucru, mârâi Charles, pus pe harță.

Owen Pemberton interveni calm.

— Informatorii mei mi-au semnalat unele manevre ale adversarilor regimului. Manevre care n-ar exclude pregătirea unui complot. În țara aceasta comploturile sunt mai frecvente decât cutremurele – îndeobște destul de dese. Iar războaiele civile sunt endemice. Numai amplitudinile variază.

— Mă lăsați în incertitudine, le reproșă Charles. Fratele meu Gerald este mai bine servit de colaboratorii săi.

Leslie Clinton socoti oportun să intervină.

— Nu este cazul să privim lucrurile cu excesiv pesimism. Soarta Casei Sunderland nu este legată de soarta împăratului Augustin sau a generalului Iturbide, cum voiți să-i spuneți. De pe urma schimbărilor de regim nu avem decât de profitat. Rămâne numai ca Mr. Pemberton să mă pună în contact, prin agenții săi, cu fruntașii opoziției. Dacă aceștia ne vor oferi avantaje mai mari decât Iturbide, îi vom prefera. Iar pe bietul împărat îl vom arunca peste bord, fără nicio remușcare.

Charles își frecă mâinile. Îl admira pe Clinton pentru ușurința cu care rezolva cele mai complicate probleme.

— Iturbide nu trebuie să prindă de veste că lucrăm pe două tablouri.

— Firește, răspunse Clinton. Dacă Iturbide va reuși să-și păstreze sceptrul și dacă prin cine știe ce împrejurări va afla de contactele mele cu adversarii săi, nu vă va rămâne, *Sir*, decât să mă dezavuați, de ochii lumii, apoi să-mi încredințați o nouă misiune în alt punct al globului.

În aceeași seară, Charles, însoțit de Marcia, se înfățișă la palatul imperial. Edificiul, care adăpostise secole de-a rândul pe viceregii spanioli, servea acum drept reședință primului cap încoronat al Mexicului independent. Augustin I își primi oaspeții cu o pompă care voia să fie imperială, dar care amintea mai degrabă o scenă de carnaval. Ostașii din gardă, demnitarii curții, aghiotanții purtau uniforme atât de încărcate cu broderii, fireturi și zorzoane de tot felul, încât abia se mai deslușea stofa care constituia fondul. Doamnele de onoare etalau diademe, rochii grele de brocart și garnituri de pene. Membrii familiei imperiale – tatăl și mama lui Iturbide, frații, surorile și cei șapte copii ai săi – primiseră titlul de principi. Veșmintele lor erau de o somptuozitate

care friza parvenitismul. Împăratul arbora o amplă mantie purpurie peste costumul său de curte copiat după cel purtat de Napoleon la serbările încoronării. Împărăteasa purta o rochie dintr-o ţesătură de aur atât de grea, încât faldurile stăteau ţepene, ca şi când ar fi fost aşezate pe sârmă. Iturbide voise să-şi creeze o curte strălucită, care să rivalizeze pe cele din Europa. Stabilise un ceremonial complicat, călăuzindu-se după poveţele unei modiste de origine franceză, eşuată în Mexico după ce îndeplinise câtăva vreme o funcţie de subalternă pe lângă prima garderobieră a împărătesei Josephine.

Charles fusese prevenit asupra atmosferei de la curte. Nu-şi închipuise însă că grotescul poate atinge asemenea proporţii. Iturbide se comporta cu o morgă care voia să fie imperială, dar care nu era decât ridicolă. Împărăteasa era vulgară şi încrezută, copiii lor – prost crescuţi şi gălăgioşi, surorile împăratului – bătrâne şi urâte. Un general tânăr, Santa Anna, spre a-şi atrage favorurile suveranului, ceruse mâna uneia dintre surori. Iturbide îl respinsese cu indignare. Membrii familiei sale nu erau autorizaţi să încheie alianţe matrimoniale decât cu vlăstare ale caselor domnitoare din Europa. Din nefericire, candidaţi cu asemenea înrudiri auguste nu-şi făceau apariţia la Curtea din Mexico.

Iturbide îşi primi oaspeţii în sala tronului. Era înconjurat de curteni ploconiţi ca în faţa unui idol.

Charles – spre deosebire de Henry şi de Gerald – nu avusese până atunci ocazia să fie primit în preajma unor capete încoronate. Iturbide nu era un simplu parvenit imperial. Avea personalitate şi era înzestrat cu un magnetism, cu o putere de seducţie şi cu o inteligenţă deosebite.

Charles – spre deosebire de Henry şi de Gerald – căzu uşor în mreje. Împăratul îi flata vanitatea, oferindu-i cea mai înaltă decoraţie mexicană şi plasându-l în dreapta sa la dineul servit îndată după încheierea solemnităţii din sala tronului. Împărăteasa – instruită în prealabil de imperialul ei soţ – se arătă tot atât de atentă faţă de Marcia.

Vorbele meşteşugite ale lui Iturbide, sprijinite de artileria sticlelor de şampanie importate din Franţa – deşi vistieria era

mai goală decât buzunarul unui vagabond – contribuiră a-l convinge pe Charles de necesitatea susţinerii regimului imperial. Marcia, mai puţin receptivă la avansurile augustei sale amfitrioane, păstra o atitudine de expectativă. Îşi dădea seama că aceste manevre de apropiere ascundeau eforturile disperate ale unui om dispus să facă orice compromisuri spre a salva tot ce mai putea fi salvat.

Pe zidurile măreţei săli de mâncare, Marcia avea impresia că citeşte ameninţătoarea inscripţie care vestise sfârşitul Babilonului – „Mane, thecel, phares".

După dineu, împăratul şi Charles se retraseră într-un salon spre a-şi savura în intimitate lichiorurile. Cinstea aceasta n-o făcea amfitrionul decât bancherilor cărora voia să le smulgă subsidii. Iturbide începu prin a prezenta lui Charles un înfloritor tablou al Mexicului regenerat. Mexicul eliberat de sub jugul Spaniei metropolitane era dornic să încheie contracte cu oamenii de afaceri nord-americani. Casa Sunderland, cu ramificaţiile ei internaţionale, putea înlesni dezvoltarea comerţului şi industriei statului mexican, atribuindu-şi în acelaşi timp beneficii apreciabile.

Împăratul se arătă dornic să acorde oaspetului său importante privilegii, în schimbul unui sprijin material absolut necesar regimului. Nu uită să adauge că un grup de financiari englezi făcuseră oferte avantajoase. Iturbide prefera o colaborare cu Charles Sunderland, un bun cunoscător al Mexicului şi al imenselor lui bogăţii.

Charles încuviinţă deschiderea unor negocieri, în vederea adâncirii relaţiilor Casei Sunderland cu regimul imperial. Iturbide ar fi preferat o soluţionare mai rapidă. Negocierile implică îndeobşte irosirea unui timp preţios, obiectă el. Se arătă dispus să cedeze Casei Sunderland concesionarea bogăţiilor subterane din nordul Mexicului.

Charles făgădui să analizeze neîntârziat această chestiune. Discuţia se încheie cu o cordială strângere de mână.

Abia după miezul nopţii soţii Sunderland se înapoiară la reşedinţa lor. Charles era încântat de rezultatul convorbirii. Încunoştinţată, Marcia se abţinu să-şi exprime îndoielile.

A doua zi, Charles chemă pe Clinton şi pe Harding spre a discuta modalităţile încheierii unui acord cu Iturbide. Clinton îşi manifestă scepticismul.

— Mă tem că zilele regimului imperial sunt numărate. Iturbide şi-a pierdut popularitatea. Nimeni nu-l mai susţine. Focare de rebeliune sunt semnalate în diferite puncte ale ţării. M-am informat bine. Criza finală se apropie cu paşi repezi.

Charles izbi cu pumnul în masă.

— Nu vreau să pierd concesiunea pe care Iturbide e gata să mi-o acorde.

Clinton îşi trecu mâna prin păr. Îl irita simplismul patronului său.

— Mă fac forte să obţin aceeaşi concesiune de la adversarii lui Iturbide.

— Şi dacă Iturbide rămâne stăpânul Mexicului?, stărui Charles.

— Vom prelungi negocierile până când evenimentele îl vor desemna pe învingător. Vom sprijini în ceasul al unsprezecelea tabăra cu cele mai multe şanse de a câştiga ultima bătălie.

Charles admise în forul său lăuntric că raţionamentul consilierului său nu era lipsit de înţelepciune.

— Am făgăduit lui Iturbide să-i acord sprijinul, stărui el cu jumătate de gură.

— Foarte bine. În baza aprobării dumneavoastră de principiu, voi trata amănuntele acordului.

Charles îşi vârî mâinile în buzunar.

— Am să mă mai gândesc. Da. Am să mă mai gândesc...

Două zile mai târziu, Clinton găsi prilejul să vorbească Marciei în absenţa lui Charles. Fin observator, remarcase personalitatea tinerei femei şi intuise rolul pe care aceasta era firesc să-l joace în viaţa soţului ei. Era recomandabil să încerce a-şi face din ea o aliată. Sprijinit de Marcia, ar pune mai uşor frâne impetuozităţilor nesăbuite ale lui Charles.

— Admir cavalerismul soţului dumneavoastră, declară el, angajând astfel discuţia încât să nu rămână descoperit în cazul că Marcia i-ar respinge cooperarea. I-a făgăduit lui Iturbide un însemnat ajutor în arme şi în bani lichizi, în schimbul concesionării unor mine. Prăbuşirea actualului

regim este însă inevitabilă. Putem obține aceleași avantaje și de la adversarii lui Iturbide. În afaceri nu trebuie să te războiești pentru cauze pierdute, chiar dacă aceste cauze îți trezesc simpatia.

Marcia nu rostise un cuvânt. Se mărginise să surâdă. Un surâs care să poată însemna orice. În aceeași seară, la cină, Marcia vorbi ca din întâmplare lui Charles despre recepția de la palat. Pornind de la toaletele caraghioase ale doamnelor de onoare, făcu un portret șarjat al Curții Imperiale, subliniind ridicolul uniformelor și al personajelor. Schiță în treacăt un portret al lui Iturbide.

— Ceea ce m-a impresionat mai mult la acest om este teama din ochii săi. Împăratul Iturbide...

— Augustin, scumpa mea...

— Augustin este cuprins de panică. Să nu-mi spui că n-ai remarcat și tu. Ești prea fin psiholog ca să nu fi observat acest lucru.

Charles înclină lateral capul, ca un câine care se miră.

— Ai avut tu această impresie? Și mie mi-a părut oarecum ciudată atitudinea lui.

— Poate că are motive să fie îngrijorat, stărui Marcia. Deși, la prima vedere, regimul său pare să fie consolidat. Să nu uităm însă că și Napoleon s-a prăbușit după ce ajunsese stăpânul Europei.

Charles înregistră observațiile Marciei fără să le comenteze. În noaptea aceea, înainte de culcare, le rumegă cu mult sârg. În lumina lor, obiecțiile lui Clinton căpătau relief. Dacă Marcia, care habar nu avea de complicațiile interne din Mexic, fusese izbită de teama oglindită în ochii împăratului, însemna că poziția acestuia nu era deloc de invidiat.

În ziua următoare îl chemă pe Clinton în biroul său.

— Mâine voi părăsi acest oraș, îi vorbi el cu importanță. Prezența mea este mai necesară la Asuncion. Te las să rezolvi cu tactul și priceperea dumitale chestiunea împrumutului mexican. Îți recomand prudență. Împăratul Augustin e ros de temeri... Am observat acest lucru.

Clinton se grăbi să-i dea dreptate. Marcia își jucase rolul la perfecție. A doua zi, Charles însoțit de Marcia și de o suită

restrânsă părăsi capitala imperiului mexican, cu destinația Paraguay.

Iturbide rămase consternat de această plecare. Nu-l plăcea pe Leslie Clinton; îl socotea un afacerist prea experimentat.

După ce se îmbarcă pe „Tropic of Capricorn", Charles vorbi Marciei cu afectată pondere.

— Am amânat luarea unei hotărâri în privința împrumutului mexican. Iturbide nu-mi mai inspiră încredere...

Rezemat de balustradă, urmărea gânditor țărmurile Mexicului care se îndepărtau treptat până ce ajunseră să se identifice cu linia orizontală.

Ca și Gerald, se socotea capabil să-i manevreze după bunul plac pe suveranii și președinții de republică din America Latină, fieful său. La Asuncion va oferi o nouă probă a priceperii și abilității sale, punându-l la punct pe dictatorul Francia. Va dovedi tuturor oamenilor politici sud-americani, ispitiți să manifeste veleități de independență, că este primejdios să stârnești antagonismul Casei Sunderland.

În drum spre Paraguay, „Tropic of Capricorn" făcu escale la Havana și la Colon, la Cartagina și la Port of Spain, la Georgetown și Paramaribo, la Sao Luiz do Maranhao și la Pernambuco. La Rio de Janeiro zăboviră aproape o săptămână. Marcia era încântată de frumusețea orașului și a împrejurimilor. Și-ar fi prelungit popasul dacă Charles n-ar fi fost nerăbdător să ajungă la Asuncion. Mai făcură o escală la Montevideo, apoi „Tropic of Capricorn" pătrunse în apele lui Rio de la Plata.

După un foarte scurt popas la Buenos Aires, se angajă pe Rio Parana...

Capitolul 18

Paraguay..... Soarele arde... arde pământul... ard şi apele, oglindind orbitor văpaia cerului... ierburile ard, împrumutând focul din văzduh, iar flăcările se întind nesăţioase – valuri ale unui ocean incandescent, în plin flux...

Paraguay...

Crocodilii se feresc de arşiţă, afundându-se în noroiul încins de căldură... şopârlele şi şerpii se ascund, căutând o falsă răcoare la umbra pietrelor care ard... Vulturii „urubu" smulg fâşii de carne aţoasă din cadavrul unui catâr mort de sete...

Paraguay...

Liliecii atârnă ciucuri de bolţile bisericilor... În miez de noapte, vampirii se abat nesăţioşi asupra oamenilor şi a animalelor... Tarantulele, păianjeni uriaşi, îşi plimbă pântecele balonat pe picioarele lor lungi şi păroase...

Paraguay...

Câmpii uscate, cu ierburi înalte, uscate şi ele... păduri tropicale... povârnişuri de piatră, încinse ca plitele de bucătărie...

Paraguay...

O ţară care şi-a luat numele de la un măreţ curs de apă, Rio Paraguay... Apa constituie cea mai însemnată avuţie.

Paraguay...

Albii sunt stăpâni... indienii mor cu miile, cu zecile de mii... metişii îşi trag seva şi de la unii, şi de la alţii... s-au pripăşit şi negri pe acolo, dar puţini la număr...

Paraguay...

Râurile, oraşele, munţii, văile, pădurile au nume cu rezonanţe pline, sonore, ca dangătele de clopot... Asuncion, Puerto Casado, Villarica, Sierra d'Amanbay, Caaguazu, San Juan Bautista, Rio Aquidaban, Villa Encarnacion, Manduvira, Yerbales, Estero Neembucu, Bahia Negra...

Paraguay...

Aşezări omeneşti cu zece-cincisprezece locuitori sunt indicate pe hartă drept oraşe... ca să mai acopere spaţiile goale... Poartă nume de sfinţi... San Juan, Santo Corazon, San José... Sfinţi cu duiumul... Sfinţii şi-au pierdut puterea odată cu izgonirea guvernatorilor spanioli şi a inchizitorilor. Păgânismul îngenuncheat ridică iarăşi capul.

Paraguay...

O ţară guvernată de un satrap... Dictatorul Francia... „El Supremo"... Francia este şi şef al statului, şi al poporului, este şi comandant suprem al armatei, şi cap al bisericii, este şi Dumnezeu, şi diavol...

* *
*

„Tropic of Capricorn" acostă în portul Asuncion la ora prânzului. Apele râului Paraguay străluceau asemenea argintului topit. Pietrele cheiului ardeau atât de tare, încât dacă ai fi aruncat apă asupra lor, vaporii s-ar fi ridicat în volute ca în băile cu aburi. Văzduhul incandescent apăsa greu asupra portului, a oraşului amorţit de caniculă.

Nimeni nu ieşi în întâmpinarea pasagerilor. Lipsea până şi agentul Casei Sunderland din Asuncion, deşi fusese avizat printr-o scrisoare de sosirea patronului său.

Owen Pemberton, şeful serviciului de informaţii, însoţit de Marvin Snyder, ofiţerul secund, plecară spre căpitănia portului spre a îndeplini formalităţile de rigoare. Rămas pe puntea vasului, Charles se frământa, înfuriat nu atât de absenţa agentului său – care la urma urmei putea să se fi îmbolnăvit, sau să fi murit – cât de lipsa de atenţie a autorităţilor din Paraguay. Nu admitea să fie tratat ca orice particular.

Şi Marcia ieşise pe punte. Purta o rochie albă, foarte subţire, de muselină, care nu reuşea să o ferească de căldură.

Căpitanul navei, încheiat corect la toţi nasturii tunicii albastre, avea senzaţia că se sufocă. Îşi tampona necontenit cu batista fruntea asudată. Din când în când se uita cu un ochean spre clădirea căpităniei portului, ascunsă parţial de nişte magazii de mărfuri. Cheiul, de-a lungul căruia se înşiruiau câteva corăbii de mic tonaj, era pustiu, de parcă un cataclism ar fi măturat orice urmă de viaţă.

— Mare şi sfântă neobrăzare!, izbucni Charles. După ce că este rău platnic, *Señor* Francia mai are şi tupeul să mă ignore...

— Poate că nu a primit scrisoarea ta, opină Marcia.

— Exclus, tună Charles. Curierii Casei noastre şi-au făcut întotdeauna datoria.

Căpitanul Dick Knowles îşi smulse ocheanul de la ochi:

— Vin. Iată-i că vin! Pemberton şi Snyder, însoţiţi de un ofiţer în uniformă şi urmaţi de o gardă militară cu arma pe umăr.

— Ce zici, Charles?, rosti Marcia. Îl acuzi pe Francia că te ignor, şi el te întâmpină cu o gardă de onoare.

— M-aş fi mirat să acţioneze altfel, replică Charles îmbunat. Evident, nu avea de unde să ştie cu precizie ora sosirii noastre. Altfel garda ne-ar fi aşteptat pe chei.

Căpitanul portului, urmat de un ofiţer cu sabia scoasă din teacă, păşea apăsat alături de Pemberton care-i vorbea agitat. Garda ajunse la picioarele pasarelei, dar în loc să se alinieze pe chei, alcătuind un gard de ostaşi, cu arma prezentată pentru onor, se urcă pe pasarelă, rupând pe puntea navei şi ocupând la repezeală punctele strategice.

Charles şi căpitanul Knowles se uitau uluiţi la ostaşi, la comandantul lor, la căpitanul portului, care saluta grav ducând mâna la cozoroc, la Pemberton şi la Synder – negri de mânie.

— Ce înseamnă comedia aceasta?, zbieră Charles, înfuriat de atitudinea unui subofiţer care îmbrâncise pe un matelot, izgonindu-l de lângă cârmă. Cum îndrăzniţi să vă instalaţi soldaţii pe nava mea, fără a-mi cere autorizaţia?

Căpitanul portului replică fără să se tulbure.

— O simplă măsură de prevedere, *Señor*. Oamenii noştri vor veni spre a demonta cârma şi toate instalaţiile necesare

navigării. Din acest moment nava dumneavoastră, *Señor*, nu mai poate părăsi portul Asuncion.

— Aţi înnebunit?, răcni Charles. Poate că nu ştiţi cine sunt? Voi reclama acest abuz preşedintelui Francia.

Căpitanul portului salută iarăşi.

— Executăm ordinele Excelenţei Sale, preşedintele Francia.

Charles rămase o clipă cu gura căscată. Îşi scutură ca un leu coama.

— Faceţi, desigur, o confuzie. Sunt Charles Sunderland.

— Ştim acest lucru.

Charles avu senzaţia că îi plesnesc tâmplele.

— Ştiţi? Şi vă comportaţi în acest chip?

— Legea este aceeaşi pentru toţi străinii, *Señor*.

— Ce lege? Care lege?

— Străinii intraţi în Republica Paraguay nu mai sunt autorizaţi să părăsească acest teritoriu.

Charles se uită înnebunit la Pemberton.

— Ce tot bate câmpii imbecilul ăsta? Nu ai impresia că aiurează?

Pemberton ridică neputincios din umeri.

— Şi mie mi-a spus acelaşi lucru. Se pare că în ţara aceasta a fost votată o lege fără precedent în istoria legislaţiilor din lumea întreagă.

Marcia îşi păstrase calmul.

— Şi japonezii procedează la fel. Cetăţenii străini naufragiaţi pe ţărmul Japoniei nu mai au dreptul să părăsească această ţară decât în baza unei autorizaţii speciale, care se obţine foarte greu.

— Eşti sigură?, întrebă Charles.

— Aşa am citit.

— Preşedintele vostru, se întoarse el către căpitanul portului, să facă bine a-mi elibera cât mai repede o autorizaţie de liberă intrare şi ieşire.

— Nu este de competenţa mea să rezolv această chestiune, vorbi scorţos căpitanul portului.

Comandantul detaşamentului militar salută pe Charles.

— Vă rugăm, *Señor*, să coborâţi pe uscat cu toţi însoţitorii dumneavoastră.

— Şi marinarii?

— Şi ei. Vi s-a amenajat o locuinţă confortabilă.

— Nu cobor de pe puntea acestui vas!, strigă Charles categoric.

Ofiţerul zâmbi cu amabilă superioritate, ca şi când s-ar fi adresat unui copil sau unui nebun.

— Vă rog să nu ne obligaţi a folosi forţa. Ordinele primite de noi sunt formale.

Dezorientat, Charles se întoarse spre căpitanul Knowles. Knowles arătă cu un gest circular pe marinarii înconjuraţi de ostaşi.

— În condiţiile acestea orice rezistenţă este inutilă.

Marcia ridică din umeri.

— Nu ne rămâne, dragă Charles, decât să ne supunem forţei.

— Prefer să le zbor creierii!, bolborosi Charles, sugrumat de mânie.

— N-ar fi cea mai fericită soluţie, zise ea. În cursul zilei acesteia, azi, sau eventual mâine, ai să lămureşti situaţia. Soldaţii execută ordinele orbeşte. Trebuie să existe o portiţă... Charles înţelese că orice încercare de a se împotrivi autorităţilor ar fi complicat şi mai vârtos lucrurile.

La picioarele pasarelei apăru un cupeu negru, cu vopseaua cojită, tras de două mârţoage. Rosinantele îşi vânturau neîncetat cozile spre a izgoni ciucurii de muşte înfipte în jupuiturile sângerânde ale pielii. Hamurile prea largi le făcuseră răni. O căruţă pentru bagaje venea în urmă.

Charles, Marcia, Pemberton şi Kitty, prima subretă a Marciei, luară loc în cupeu. Geamurile erau deschise. Înăuntru domnea totuşi o zăpuşeală îngrozitoare. Deşi îşi scosese vestonul, Charles avea senzaţia că se află sub un duş fierbinte de năduşeală. Transpiraţia i se scurgea în pârâiaşe minuscule pe frunte, pe obraji, pe piept, pe şira spinării. Şi pantalonii i se umeziseră.

Marcia rezista eroic căldurii. Îşi făcea vânt cu batista, păstrându-şi calmul.

— Cum de nu m-ai informat la timp de ceea ce se petrece aici?, îl fulgeră Charles pe Pemberton.

— Legea referitoare la străini se aplică de puțină vreme. Agentul nostru nu mi-a scris nimic despre aceasta. Poate că întreaga lui corespondență a fost interceptată.

— Lui Lafont nu i s-ar fi întâmplat așa ceva.

Pemberton înghiți jignirea. Săvârșise o greșeală? Da și nu. Agenții săi se făcuseră vinovați de neglijență. El, Owen, nu era Dumnezeu, să știe tot ce se petrece pe lume.

— Vom găsi o cale să ieșim din impas, zise el. Vă garantez.

— Mulțumesc, ripostă Charles. Am văzut cât valorează garanțiile dumitale.

Reședința lui fusese amenajată într-o clădire lungă și severă ca o închisoare. Impresia aceasta era întărită și de grilele de la ferestre. Intrară într-un vestibul spațios, îmbrăcat în piatră, apoi într-o sală întunecoasă, cu ferestre mici. În contrast cu canicula de afară, domnea o răcoare plăcută. O masă lungă de stejar și vreo zece scaune masive alcătuiau mobilierul. La parter se mai aflau câteva încăperi locuibile, foarte sumar mobilate. Dormitoarele – trei la număr – erau instalate la etaj. Charles și Marcia aveau în camera lor un pat cu baldachin, un dulap imens pentru haine, o comodă, un spălător, un sfeșnic de argint și două scaune. Pereții de piatră erau văduviți de covoare și de tablouri.

— Nu înțeleg să locuiesc în această închisoare, se răsti Charles la intendentul sfrijit care-l condusese până atunci prin încăperile respingător de triste.

Intendentul ridică neputincios din umeri.

Paza clădirii era asigurată de un detașament alcătuit din zece oameni comandați de un ofițer tânăr cu galoane puține. Ofițerul comunică lui Charles că era autorizat să se plimbe prin oraș, dar că accesul în port îi era interzis atât lui, cât și însoțitorilor săi.

Doi servitori localnici – muți și surzi după toate aparențele – serviră oaspeților un prânz exotic alcătuit din „Sopa Paraguay", un suculent amestec de mălai, lapte, brânză, ouă și ceapă. „Asada", friptură de mai multe sorturi, bogat asezonată, fructe și „Cana", o băutură locală cu un gust și o aromă deosebite.

Charles era atât de furibund, încât abia se atinse de mâncare. Bău însă fără socoteală. Marcia, deşi îngrijorată, îşi păstra calmul. Se străduia să-şi liniştească soţul, care fierbea.

Se scurse o zi, se scurseră două, trei... Niciun mesaj nu sosea din partea lui Francia. Charles simţea că explodează. După onorurile cu care fusese tratat în oraşul Mexico, resimţea şi mai vârtos afrontul de aici, din Asuncion. De cinci sau şase ori pe zi, chema pe ofiţerul de serviciu şi îi cerea să fie pus în legătură cu reprezentanţii autorităţilor. Ofiţerul îl amâna de fiecare dată, invocând pretexte care îl întărâtau pe Charles, aşa cum îl întărâtă pe taur capa roşie a toreadorului.

Într-o dimineaţă hotărî să se dispenseze de serviciile acestui intermediar inflexibil, sub o aparenţă greţos de amabilă, şi să dea personal buzna în birourile demnitarilor cu care tratase împrumutul paraguayan. Făcu o vizită la Departamentul finanţelor, dar nu izbuti să ajungă până la şeful departamentului. Nu i se deschiseră nici uşile Departamentului armatei. Peste tot era întâmpinat de funcţionari mărunţi, care îi explicau politicos că şefii nu se aflau în capitală, dar că nu vor întârzia să sosească. *Señor* Sunderland va fi anunţat la timp.

Tensiunea nervoasă a lui Charles creştea. Marcia îşi dădea seama că nu-l va mai putea struni. Mai devreme sau mai târziu, criza trebuia să izbucnească.

Charles nu era dispus să accepte cu resemnare o îngrădire a libertăţii sale individuale. Sătul de amânări şi de pretextele servite, hotărî să spargă toate barajele şi să dea ochi cu şeful Departamentului finanţelor. Bruscă pe poliţaiul de la intrare şi pe câţiva funcţionari, terorizaţi de expresia lui turbată, reuşind în fine să dărâme toate barierele şi să pătrundă în cabinetul şefului, care sări speriat de la masa sa de lucru.

— Mi s-a spus că lipsiţi din localitate, tună Charles. Vă este frică să staţi de vorbă cu mine? Sau vă închipuiţi că am acceptat cu seninătate captivitatea? Nădăjduiţi poate că voi renunţa la creanţele mele? Ei bine, v-aţi înşelat. Am să vă constrâng să-mi plătiţi ultimul ban pe care mi-l datoraţi.

Şeful departamental – un metis scund şi anemic – trecuse printr-un moment de panică. Se temuse că va fi atacat. Când

cabinetul se umplu de funcţionari, veniţi în ajutor, se linişti. Charles Sunderland, în pofida forţei sale, nu s-ar fi putut lupta cu douăzeci de oameni deodată.

— Vă rog să vă liniştiţi şi să luaţi loc, îl pofti şeful departamental, netezindu-şi nervos cu palma părul negru, cârlionţat. Cine v-a spus că refuzăm să ne achităm datoriile? Suntem gata să plătim tranşele cuvenite...

— Vă rog s-o şi faceţi. Pe loc.

— Desigur. Însă în moneda ţării, continuă şeful departamental.

Charles avu senzaţia că se înăbuşă.

— Vă bateţi joc? Am convenit ca plăţile să se realizeze în dolari de aur.

Şeful departamental ridică mâinile spre cer.

— Ce să faceţi în Paraguay cu dolari de aur? Potrivit legilor votate de congres, nu mai puteţi părăsi această ţară. Regretabil, dar nu ne putem împotrivi legilor.

Charles se încordă ca un taur. Şeful departamental se adăposti prudent după spătarul fotoliului său.

— V-aţi pierdut cu toţii minţile, zbieră Charles, învineţindu-se. Uitaţi că sunt cetăţean american. Mă voi plânge diplomaţilor ţării mele.

— În momentul de faţă, Statele Unite nu au reprezentanţi diplomatici în Paraguay. Statul nostru nu găseşte necesar să întreţină relaţii cu lumea din afară, frământată de revoluţie şi de războaie. În înalta sa înţelepciune, „El Supremo" vrea să ne ferească de contaminare. Şi pentru această grijă îi suntem recunoscători cu toţii.

— Izolaţionismul dumneavoastră nu mă priveşte. Faţă de cetăţenii dumneavoastră puteţi lua orice măsuri veţi crede de cuviinţă. Eu şi însoţitorii mei suntem cetăţeni străini.

— Acest lucru nu vreţi să-l înţelegeţi, replică şeful departamental cu angelică răbdare. Străinii trebuie să se supună legilor acestei ţări deopotrivă cu cetăţenii ei. Regret, dar nu pot face nimic pentru dumneavoastră.

Tonul şefului departamental era categoric.

— Pretind să fiu primit de şeful statului!, urlă Charles.

— „El Supremo" este foarte ocupat. Mă îndoiesc că va găsi timp să vă primească, vorbi şeful departamental cu răceală.

Charles se înapoie la reşedinţa sa fără să fi realizat ceva.

În aceeaşi seară se destăinui Marciei.

— Sunt atât de furios, încât mă tem să nu omor pe cineva.

Marcia îi puse mâna pe umăr.

— Charles, linişteşte-te. Vom găsi până la urmă un mijloc să ieşim din impas. Nu suntem singuri. Pemberton, căpitanul Knowles, secundul Snyder sunt inventivi. Şi ei au interesul să părăsească Paraguayul. Vom găsi o soluţie. Dacă săvârşeşti acte de violenţă, vei fi închis. Pentru noi se va termina atunci totul. Trebuie să fii calm.

Charles îşi încrucişă braţele.

— Îmi vorbeşti de calm şi eu simt că înnebunesc. Am încercat să scriu la New Orleans. Corespondenţa a fost interceptată. Nu cred că îţi dai seama de gravitatea situaţiei. Avem libertatea să ieşim din casă, să umblăm prin oraş... În realitate, suntem captivi. Împărtăşim soarta bietului Robert.

— Nu e acelaşi lucru, Charles. La Palermo, Robert a căzut în temniţă. Noi ne putem mişca în voie.

În noaptea aceea, Charles ţinu un consiliu de război, la care asistară Owen Pemberton, consilierul John Burton, Ronald Toynbee, secretarul, precum şi ofiţerii de pe „Tropic of Capricorn", autorizaţi să locuiască în aceeaşi clădire cu patronul lor.

Pemberton prezentă primul raport. În ciuda eforturilor sale, nu reuşise să afle nimic despre soarta agentului Casei Sunderland din Asuncion. Funcţionarii localnici care lucrau la agenţie nu fuseseră în stare a-i furniza informaţii. Reprezentanţii autorităţilor se mărginiseră să ridice din umeri. Agentul, spuneau ei, dispăruse pur şi simplu. Poate că pierise ucis de răufăcători, noaptea, pe străzile oraşului, iar corpul său fusese aruncat în Rio Paraguay. Agentul nu avea o reputaţie frumoasă. Era alcoolic şi vizita localurile rău famate din cartierul portului. Agenţia, lipsită de şeful ei, vegeta. Activitatea ei se redusese aproape la zero. Pemberton încercase să stabilească unele contacte cu

cercurile contrabandiştilor, care treceau graniţe fără a ţine seama de opreliştile legale. Nu izbutise a câştiga încrederea contrabandiştilor, care se temeau de agenţii provocatori ce bântuiau oraşul.

Consilierul John Burton prezentă al doilea raport. Verificarea registrelor agenţiei dezvăluise o lipsă de activitate totală. Continuarea funcţionării acestei agenţii nu mai avea nicio raţiune. Consilierul Burton vizitase oraşul, prăvăliile, cârciumile, câteva ateliere meşteşugăreşti, spre a se documenta asupra vieţii economice. Constatase un foarte scăzut nivel de trai. Locuitorii oraşului – majoritatea urmaşi ai indienilor guarani – duceau o existenţă sobră. Nevoile lor erau puţine. Creolii, de origine spaniolă, trăiau ceva mai bine, dar nivelul mediu era modest. Nici oficialităţile nu se remarcau printr-un lux deosebit. Afectau o simplitate spartană, în ton cu regimul ascetic pe care şi-l impusese dictatorul. Niciuna dintre persoanele cu care consilierul Burton stătuse de vorbă nu-şi manifestase nemulţumirea faţă de regim. Erau realmente satisfăcuţi, sau se temeau să vorbească?

Căpitanul Knowles şi secundul Snyder bătuseră cârciumile şi casele de toleranţă. La băutură oamenii sunt mai vorbăreţi. Despre dictatorul Francia aflaseră lucruri contradictorii. Creolii cu o stare materială mai bună, care se bucuraseră de privilegii sub regimul colonial, îl urau. Izolaţionismul strict impus de Francia nu le mai îngăduia să-şi plimbe plictisul prin străinătate, nici să-şi importe parfumuri, articole vestimentare, mobilier şi bijuterii de la Paris, Londra sau Madrid. Creolii îi informaseră că dictatorul trăia într-o enormă clădire, fortificată ca o cetate şi păzită de un regiment de lăncieri de gardă. Era îngrijit de două servitoare mulatre vârstnice care-i pregăteau masa şi făceau curăţenia apartamentului său compus din cinci camere. Un negru tânăr şi foarte voinic, înarmat cu o sabie imensă, asemenea acelor espadoane manevrate de cruciaţi cu amândouă mâinile, stătea permanent în preajma lui, spre a-l feri de atentate. Un bărbier, cu rol de confident, completa personalul de serviciu. Deşi se apropia de venerabila vârstă de şaizeci de ani, se însurase cu o fată de paisprezece, care nu apărea niciodată în public. Creolii îl acuzau de toate

crimele. Fiindcă o soră a lui se măritase fără a-i cere învoirea, executase prin împuşcare atât pe ghinionistul cumnat, cât şi pe abatele care oficiase slujba căsătoriei. Executase de asemenea şi pe soţul unei femei care refuzase să-i acorde mâna, pe vremea când Francia era un simplu funcţionar. Reţinuse forţat pe savantul şi naturalistul francez Bompland, venit în călătorie de studii în Paraguay, precum şi pe comandantul Escofiers. Lui Bompland i se fixase domiciliul obligatoriu în satul Santa Maria, iar Escofiers fusese internat într-un punct necunoscut din Chago. Circula zvonul că ar fi fost asasinat. Dictatorul uruguayan Artigas îi ceruse azil politic. Francia îi fixase domiciliul obligatoriu – reducându-l în realitate la un regim de detenţiune calificată.

În Vinerea Sfântă a anului 1820, un preot denunţase lui Francia un complot care urmărea răsturnarea regimului. Şaizeci şi opt de complotişti fuseseră arestaţi. După o detenţiune de un an – atât duraseră cercetările – fuseseră executaţi cu toţii. Fostul guvernator spaniol Velasco murise în temniţă, laolaltă cu alţi trei sute de spanioli închişi din ordinul dictatorului.

Creolii îl mai învinuiau pe dictator că dărâmase parte din oraşul Asuncion, pentru a-l reconstitui după gustul său.

Pe cât de îndârjiţi erau spaniolii împotriva lui Francia, pe atât de favorabili îi erau indienii, metiştii şi mulatrii. Oamenii paşnici îşi vedeau în tihnă de treburile lor, fără să se teamă de războaiele civile care pustiau republicile învecinate. „El Supremo“ veghea asupra propriului său popor.

— Demagog!, tună Charles, izbind cu pumnul în masă. Cu voia sau fără voia lui Francia, trebuie să ieşim din cursa aceasta de şoareci. Dispunem de arme?

Căpitanul Knowles ridică mâinile în semn de neputinţă.

— Armele sunt depozitate pe „Tropic of Capricorn“, aflat sub paza armatei. În aceste condiţii...

— Bine. Vom găsi alt mijloc, zise Charles.

— Procur eu armele, interveni Pemberton. Cu aur îl cumpăr şi pe Dumnezeu.

Secundul Snyder, catolic cucernic, îşi făcu un discret semn al crucii. Blasfemia lui Pemberton îl înspăimântase.

— Dacă avem arme, zise Charles, luăm cu asalt vasul şi pornim pe Rio Paraguay în jos.

— La soluţia aceasta m-am gândit şi eu, spuse Pemberton. Începând din noaptea aceasta, mă pun pe lucru. Într-o săptămână fac rost de arme. La nevoie îl cumpăr şi pe comandantul garnizoanei Asuncion.

— Foarte bine, zise Charles. Îţi pun la dispoziţie fonduri. Noroc că autorităţile nu ne-au luat şi banii.

Pemberton ştia să lucreze. Deşi reţeaua sa de agenţi din Paraguay fusese spulberată, reuşi să obţină arme acţionând de unul singur. Cunoştea foarte bine spaniola şi se descurca mulţumitor şi în limba guarani. În fiecare zi, raporta lui Charles numărul de arme procurate. Misiunea pe care şi-o asumase era spinoasă, căci trebuia să se ferească de agenţii guvernului.

Într-o seară, Pemberton nu se mai înapoie de la treburile sale. Trecu o noapte, o zi şi încă o noapte, fără să-şi fi făcut apariţia. Ofiţerii de pe „Tropic of Capricorn" începură să facă discrete investigaţii prin oraş.

— Cred că l-au arestat, opină Marcia.

Charles nu răspunse. Se plimba dintr-un capăt în celălalt al camerei. Inactivitatea lui silnică îl exaspera.

— Mai aştept trei zile, apoi am să intru peste Francia, zise el mohorât.

— Cu forţa n-ai să realizezi nimic, spuse Marcia. Trebuie să găsim alte mijloace.

În dimineaţa următoare, Charles primi o invitaţie din partea grefierului de stat *fiel de fecho* Policarpio Patiño, care întrunea puterile unui întreg consiliu de miniştri.

— Aha, domnii bat în retragere, strigă Charles. Vor să stea de vorbă. Am să le arăt eu...

— Să discuţi calm, Charles, îl imploră Marcia. Gândeşte-te bine. De această întrevedere depinde soarta noastră.

— Ştiu ce am de făcut, zise Charles bătăios.

Grefierul de stat, un mulatru între două vârste, îl primi în cabinetul său de lucru. Un birou masiv, câteva scaune şi un dulap-secretaire alcătuiau sumarul mobilier. Singura podoabă era portretul în ulei al lui Francia. Covoare, perdele nu existau.

Grefierul de stat avea înfățișarea lui Danton. Aceeași masivitate a corpului, același cap pătrat cu trăsături adânci; aceiași ochi pătrunzători, dar șireți, aceleași ciupituri de vărsat. Numai culoarea pielii îi deosebea. Patiño era ciocolatiu.

Grefierul de stat îi oferi un scaun.

— Să lăsăm formalitățile, zise Charles rămânând în picioare. După aspectul acestei încăperi îmi dau seama că nu vă plac frazele înflorite și nici politeturile desuete. Ați renunțat și la perdele.

— De ce aș avea nevoie de ele? Când mi se întâmplă să lucrez noaptea târziu, nu simt nevoia să-mi ascund prezența. Nu mă jenează dacă oamenii care trec pe stradă știu că veghez asupra lor.

— Să revenim la chestiunile noastre. Mă rețineți prizonier.

— Prizonier? Nu e un termen potrivit. Oaspetele permanent al guvernului ar fi mai exact.

— Mă lipsesc bucuros de această cinste.

— „El Supremo" nu este de aceeași părere.

— Dictatorul Francia e stăpânul dumneavoastră, dar nu și al meu.

— Cuvântul lui „El Supremo" este lege pentru toți acei care se află pe pământul republicii Paraguay.

— Aplicați un tratament foarte ciudat oaspeților dumneavoastră.

— Oaspete? Nu v-am poftit noi la Asuncion, *Señor* Sunderland. Ați venit din proprie inițiativă. Suntem politicoși! Nu vă puteam azvârli peste granită.

— N-aș fi venit dacă v-ați fi onorat datoriile.

Grefierul de stat ridică din sprâncene.

— Nu ne-am onorat datoriile? Vă înșelați. Le-am achitat până la ultimul cent. Am asupra mea înscrisurile semnate de agentul dumneavoastră din Asuncion. Poftiți!

Îi înfățișă o serie de documente. Charles le parcurse cu privirile.

— Unde sunt atunci acești bani?

— Agentul dumneavoastră trebuie să vă dea socoteală.

— Agentul meu a dispărut.

— A fost prins pe când făcea spionaj în favoarea unei puteri străine. Legile noastre nu iartă nici pe spioni, nici pe trădători. Agentul dumneavoastră a fost judecat, condamnat la moarte şi executat.

— Şi banii mei?

— La percheziţia făcută la agenţie nu s-a găsit nicio sumă de bani. Poate că i-a ascuns, poate că i-a delapidat, poate că i-a încredinţat unui complice. Responsabilitatea noastră nu este angajată în această chestiune. Trebuie să adaug că nici situaţia dumneavoastră nu este prea bună.

— Mă acuzaţi şi pe mine de spionaj?, zise Charles ironic.

— Omul dumneavoastră de încredere, Owen Pemberton, a fost prins pe când îşi procura arme, prin corupţie, de la cetăţeni ai ţării noastre. Ştiţi cum se pedepseşte această faptă? Cu împuşcarea. Indivizii care i-au procurat arme au şi fost executaţi.

— Pemberton nu a complotat împotriva regimului dumneavoastră. Nu a urmărit decât să-şi câştige libertatea de care l-aţi privat în mod abuziv. Ca şi pe mine, de altfel.

Grefierul de stat se sprijini în pumni de tăblia biroului.

— Legile noastre sunt aspre. Admit acest lucru. Suntem însă în legitimă apărare. Ne apărăm independenţa, câştigată cu preţul sângelui şi al sacrificiilor, apărăm revoluţia, apărăm drepturile oamenilor de jos, împilaţi până în anii din urmă de spanioli şi de latifundiari, apărăm existenţa indigenilor trataţi până mai ieri ca nişte vite de povară. Am închis graniţele pentru a ne apăra de anarhie. Vrem să durăm o ţară şi un popor care să se dispenseze de influenţele pernicioase ale străinătăţii. Străinii n-au adus acestei ţări decât nenorociri şi moarte... În ceea ce vă priveşte, *Señor* Sunderland, repet: nu v-am adus noi aici. Suportaţi consecinţele propriei dumneavoastre iniţiative.

— Absurd!, exclamă Charles.

— Dumneavoastră vă pare absurd. Pentru noi este o chestiune de viaţă şi de moarte. Şi cu aceasta discuţia noastră s-a încheiat.

Charles trânti cu pumnul în birou.

— Este ultimul dumneavoastră cuvânt?

Grefierul de stat îl privi în ochi.

— Ultimul.

— Riscați un război cu Statele Unite.

— Și Spania ne-a amenințat cu războiul.

— Spania reprezintă o lume apusă. Statele Unite – o lume în plină ascensiune.

Grefierul de stat se așeză pe scaunul său.

— Socotim că bărbații de stat americani sunt destul de înțelepți spre a nu porni un război fiindcă un cetățean american a încălcat legile unei țări independente.

— Legi criminale.

— *Dura lex, sed lex, Señor* Sunderland. Vă urez bună ziua.

Charles mârâi ceva neînțeles. Ieși trântind ușa cu atâta putere, încât coridoarele răsunară ca și când s-ar fi rostogolit un tunet.

Când sosi la reședința sa, găsi pe Marcia și pe însoțitorii săi adunați în hol și cu bagajele făcute. Un detașament de soldați îi păzea cu arma pe umăr. Un tânăr în uniformă de ofițer veni în întâmpinarea lui Charles.

— Din înaltul ordin al Excelenței Sale președintele Gaspar Rodriguez de Francia, dictator pe viață al Republicii, vi s-a fixat domiciliul obligatoriu în localitatea San Martin. Vă rog să poftiți la trăsurile dumneavoastră.

Charles se înroși, se îngălbeni, se înroși iarăși. Își încleștă pumnii. Se uită la Marcia, care îl imploră cu o privire să se înfrâneze. Fără să rostească o vorbă, se îndreptă spre ușă, urmat de oamenii săi. Suferea o mare înfrângere de față cu Marcia. Amorul său propriu înregistrase una dintre cele mai dureroase lovituri.

Un șir de trăsuri nenorocite așteptau în fața casei. Printre persoanele care aveau să-l însoțească se aflau, în afară de Marcia, consilierul Burton, secretarul Toynbee, cei trei ofițeri de pe „Tropic of Capricorn" și personalul de serviciu adus din Statele Unite, în cap cu Hammond, majordomul. Marinarii de pe navă fuseseră îndrumați spre alt punct al țării, necunoscut lui Charles.

Trăsurile se puseră în mișcare pe o căldură toridă. Garniturile lor metalice frigeau. Străbătură câteva străzi și

o piață imensă. Mulțime de femei acoperite cu ponchos viu colorate fumau țigări groase de foi, recomandându-și cântat, printre fumurile pufăite cu nesaț, mărfurile și alimentele expuse pe tarabe joase sau pe scoarțe întinse de-a dreptul pe caldarâm.

În fața unei biserici înalte, jalnicul cortegiu de trăsuri se încrucișă cu o caleașcă azurie, trasă de patru cai și escortată de un escadron de lănceri. Pe pernele caleștii se legăna un bărbat negricios la față, încruntat, cu ochi cercetători de viezure. Purta uniformă de colonel de geniu, preferată de Napoleon, și o pălărie de aceeași formă cu a împăratului Franței, dar de proporții caricatural de mari.

Lumea de pe stradă se ploconea în fața bărbatului în uniformă, care răspundea ducând mâna la pălărie într-un gest abia schițat.

— *Viva El Supremo!*, strigă un om.

— *Viva Francia!*

— *Viva Francia!* Viva! Viva!

Glasurile țâșneau din public, umflându-se ca un torent de munte. Lumea din piață se avântă spre trăsura dictatorului, aclamându-l.

Francia aruncă o privire dezgustată spre cortegiul lui Charles, apoi întoarse capul.

Charles se făcuse pământiu. Fusese ispitit să-l apostrofeze pe dictator, dar se stăpânise. Îl frânase Marcia, strângându-l puternic de braț. Ea avu intima convingere că întâlnirea cu „El Supremo" nu fusese întâmplătoare.

Trăsurile ajunseră în port. „Tropic of Capricorn", privat de pânze și de cârmă, stătea nemișcat, trist, părăsit, în dreptul căpităniei. Charles și întreaga lui suită fură îmbarcați pe o navă militară din flotila de patrulare de pe Rio Paraguay. Condițiile de cazare erau mizerabile. Două cabine pentru șaisprezece oameni. Comandantul navei îi asigură că întreaga călătorie va dura aproximativ treizeci de ore. Rămase stabilit ca Charles și Marcia să împartă o cabină, iar femeile de serviciu cealaltă cabină. Bărbații aveau să-și petreacă noaptea pe punte. Cu câteva minute înainte de a se ridica pasarela apăru și Owen Pemberton, escortat de patru soldați și de un

subofiţer. Subofiţerul prezentă lui Charles o misivă semnată de Policarpio Patiño. „El Supremo", scria Patiño, hotărâse să facă o graţie lui *Señor* Sunderland, încetând urmărirea penală pornită împotriva lui Owen Pemberton. Pemberton primise învoirea de a se îmbarca pe acelaşi vas cu patronul său. *Señor* Sunderland era prevenit să vegheze pe viitor asupra comportării corecte a oamenilor săi. În caz contrar, se vor aplica sancţiuni severe.

* *
*

Marcia ar fi fost încântată de această călătorie în inima continentului sud-american dacă la capătul ei nu ar fi aşteptat-o perspectiva unei captivităţi pe termen nelimitat. Intenţiile lui Francia erau imprevizibile. Marcia nu-şi pierduse nădejdea. Dinastia Sunderland reprezenta o forţă în lume. Henry şi Gerald vor lua desigur măsuri spre a-şi elibera fratele şi cumnata.

Marcia ieşise pe punte, îşi pusese o pălărie de paie, cu boruri mari, care să o ferească de fierbinţeala soarelui. Clipocitul apei mâloase, scârţâitul *greementului*, ţipetele păsărilor care se roteau în văzduh îi întovărăşeau gândurile. Recapitula călătoria aceasta începută sub auspicii atât de frumoase. Navigau pe acea imensă întindere de apă denumită Rio de la Plata; denumire improprie, căci învelişul ei mâlos, opac nu avea nimic din strălucirea argintului. „Tropic of Capricorn" pornise apoi pe Rio Parana. Un fluviu capricios care în sezonul uscat atinge lărgimi între două sute de metri şi cinci kilometri, ca în sezonul ploilor să se umfle, să se reverse, să invadeze uscatul, lăţindu-se în unele zone până la trei sute de kilometri.

Marcia îl văzuse în epoca descreşterii apelor. Se minunase în faţa meandrelor care se schimbau adeseori de la o zi la alta. Rio Parana îşi muta albia când mai la dreapta, când mai la stânga, spre disperarea geografilor şi a tehnicienilor, care se străduiau zadarnic să-i întocmească hărţi precise ori să-i îngrădească deplasările laterale.

Două sau trei zile după ce trecuseră de Rosario, intraseră în imperiul pădurilor. Al acelor păduri de neînchipuit, vaste, care cuprindeau nordul Argentinei, Bolivia Orientală,

Republica Paraguay, Brazilia apuseană, Columbia răsăriteană, Venezuela şi cele trei Guyane, pătrunzând apoi prin istmul Panama în inima Americii Centrale.

Marcia avea o idee vagă despre pădurile tropicale şi ecuatoriale. Citise cărţi despre valea Amazonului, despre desişurile ei de nepătruns, despre acea mare de copaci înlănţuiţi de liane, în mijlocul cărora domnesc întunericul, o căldură umedă, sufocantă, de etuvă, colcăind de reptile, de indigeni antropofagi, de maimuţe gălăgioase şi generând cumplite boli tropicale.

Spre mirarea ei, găsea în Paraguay o pădure aerată, însorită, cu copaci înalţi şi drepţi ca lumânările, cu pajişti verzi, îmbietoare. I se spusese că sub această înfăţişare inofensivă se ascundeau primejdii ucigătoare. Fiare sălbatice, nori de muşte, iar în sezonul uscat, o cumplită lipsă de apă.

Marcia nu se gândise, pe atunci, că îi va fi dat să-şi prelungească involuntar şederea în această lume sălbatică, bizară, care o umplea de extaz, dar şi de spaimă. Înainte de Asuncion străbătuseră o regiune pustie, cu mlaştini şi ape stătute ce se întindeau până dincolo de zare. Pe bancuri de nisip sau pe limbi de pământ aventurate în inima smârcurilor se prăjeau la soare crocodili imenşi, care căscau alene, etalându-şi ferăstrăul dinţilor.

Contactul cu oraşul Asuncion se materializase sub forma unui coşmar trăit. Ideea dictatorului Francia, de a reţine în Paraguay toţi străinii, părea Marciei atât de trăsnită, încât nu reuşea să o conceapă.

În vreme ce nava se îndrepta spre nord, purtându-şi călătorii spre o ţintă necunoscută, Marcia încerca să-şi imagineze surprizele pe care i le rezerva viitorul. Ce-i reproşa Francia lui Charles? Împrumutul acordat Republicii Paraguay? Profiturile excesive? Niciun om cu mintea întreagă nu se putea aştepta ca bancherii să facă acte de filantropie. Poate că Francia înnebunise. Poate că vedea în Charles pe ultimul reprezentant al acelei lumi feudale pe care se străduia să o dărâme.

Se întunecă brusc. Soarele murise, scufundându-se în smârcurile din zare, iar din adâncurile pământului se ridicase întunericul. Fenomenul acesta al trecerii de la zi la noapte fusese tot

atât de rapid ca şi stingerea unei lumânări. Se lăsase şi răcoarea. Marcia refuză cina pregătită special pentru ea.

Mai zăbovi câteva ore pe punte, apoi coborî să se culce. Charles adormise şi sforăia încet. Pieptul lui păros era dezgolit. În somn, puternicul Charles Sunderland părea dezarmat. Marcia fu tentată să-l mângâie, dar se abţinu, spre a nu-l trezi. Se dezbrăcă şi se culcă fără să facă zgomot.

A doua zi, în faptul serii, debarcară la San Martin. Charles se întrebă dacă exista pe hartă această localitate, care se reducea la vreo douăzeci de case înşiruite pe o limbă de pământ, spălată de apele lui Rio Paraguay.

Dictatorul Francia le fixase drept reşedinţă o casă izolată pe un dâmb împădurit. Probabil fostul conac al vreunui moşier. Faţada, dominată de o colonadă neogreacă, avea ferestre înalte, flancate de statui şi basoreliefuri. Pe cât de aspectuos era exteriorul, pe atât de mizer şi dărăpănat arăta interiorul. Multe geamuri erau sparte. Apa de ploaie intrată prin acoperiş contura pe tavane pete ciudate, înfăţişând harta unor continente din alte lumi. Pereţii aveau crăpături adânci, din care ieşeau păianjeni şi tot felul de gângănii păroase. Podeaua putrezise. La ferestre atârnau încă zdrenţele unor perdele roase de umezeală şi de insecte. Se mai aflau prin casă şi câteva scaune deteriorate, un pat cu colonete, căzut într-o rână, un dulap desfundat cu uşile deschise, o masă cu un picior rupt şi pretutindeni praf, mucegai şi pânze de păianjen.

Primarul oraşului, un metis gras, albit de ani, făcu onorurile. Vorbea o spaniolă cântată, împănată cu termeni indigeni. Charles şi Marcia făceau eforturi spre a-l înţelege.

— Aceasta este casa contelui de Villa Hermosa, spuse el cu politeţea rece a unui om care se rezumă a-şi face datoria. Nădăjduiesc să vă simţiţi bine aici. Contele a adus cu corabia materiale de construit. Era foarte bogat, în câteva ore facem orânduială.

Patru indience, de vârstă nedefinită, ajutate de personalul de serviciu al lui Charles, se aşternură pe lucru. Primarul trimise cu o căruţă mobile şi ustensile de bucătărie. Seara, după o muncă istovitoare, casa arăta şi mai nenorocită. Curăţaţi de praf şi de murdărie, pereţii păreau şi mai goi. Lemnăria,

cojită de vopsea, uşile care refuzau să se deschidă, mobilele rudimentare aduse din oraş sporeau impresia de paragină şi de mizerie. Câteva scoarţe ţesute de localnici erau aşternute pe paturi şi pe mese.

Marciei îi venea să plângă, dar se stăpânea eroic, spre a nu spori neastâmpărul lui Charles, care zbiera la toată lumea dând ordine cu şi fără rost. Când amenajarea luă sfârşit, Marcia îl prinse afectuos de braţ.

— Parcă ai fi Napoleon la Sfânta Elena. Ai chiar un avantaj asupra lui. Împărăteasa te-a urmat cu credinţă.

Charles o sărută vag înduioşat. Era pentru întâia oară când încerca un aşa sentiment.

— Va trebui să cumpărăm de la Asuncion câteva lucruri de strictă necesitate şi unele obiecte de artă, să ne mai înveselească interiorul, zise ea.

Charles se înfurie iarăşi.

— Să cumpăr? Nici nu mă gândesc. Dacă nu reuşesc să obţin eliberarea pe calea negocierilor, evadez. Nu aştept să-mi putrezească oasele în pustietăţile astea.

— Am înţeles, zise Marcia potolit. Va trebui totuşi să achiziţionezi ceva lucruri, ca să nu dai de bănuit lui Francia că vrei să fugi. Lasă-l să creadă că te-ai resemnat, că te simţi bine aici, că îţi acorzi puţină odihnă după atâţia ani de muncă. Simplu, nu-i aşa?

Charles se scărpină în cap.

— Cred că ai dreptate. La vulpoi, vulpoi şi jumătate.

Secretarul lui Charles obţinuse autorizaţia să locuiască la conac. Pemberton, consilierul Burton şi ofiţerii de pe „Tropic of Capricorn" găsiră găzduire în oraş, la localnici.

Mulatrul José Gallegos, un mascul monumental, cu un cercel de aur în urechea stângă, fusese desemnat de grefierul de stat Patiño pentru a face legătura între Charles Sunderland şi autorităţile din San Martin. Gallegos avea în realitate rolul de a raporta la Asuncion toate mişcările americanilor. Patiño nu ştiuse un singur lucru. Că Gallegos – sub aparenţa unui cetăţean devotat republicii şi lui „El Supremo" – ascundea o rapacitate, o sete de arginţi neastâmpărată. Abia aştepta prilejul să şi-o potolească.

Charles şi oamenii lui se aflau de patru luni în captivitate, la San Martin, când Pemberton se înfăţişă la conac, solicitând a fi primit de patron. Se aştepta să fie refuzat. Aşa se şi întâmplă. Charles nu voia să-l mai vadă. Îl socotea responsabil de toate neajunsurile întâmpinate. Raţionamentul lui era simplu. Pemberton, în calitatea lui de şef al serviciului informaţiilor, trebuia să cunoască, să prevadă – graţie antenelor sale – măsurile pe care Francia le luase, sau avea de gând să le ia împotriva străinilor. Pemberton se dovedise tot atât de incapabil ca şi Harrison, omul lui Henry. Charles regreta amar pierderea lui Lafont, care trecuse în serviciul lui Gerald.

Pemberton nu se dădu bătut. Insistă pe lângă Hammond să fie primit. Avea să comunice patronului veşti de o importanţă vitală. Majordomul transmise mesajul. Îndemnat de Marcia, care socotea că în actuala situaţie nu trebuia neglijat niciun element susceptibil să le uşureze eliberarea, Charles acceptă să-l primească. Pemberton intră cu capul sus. Nu se socotea vinovat. Dictatorul Francia – care-şi redusese la minimum numărul colaboratorilor – luase hotărârea reţinerii străinilor fără să fi consultat pe nimeni. Abia în ultimul moment îl încunoştinţase pe grefierul de stat, Patiño, care se văzuse pus în faţa faptului împlinit. Charles îşi primi cu răceală colaboratorul.

— Ce vrei?, întrebă sec.

— Am reuşit să-l corup de Gallegos. Ne va înlesni evadarea.

Charles îl privi cu suspiciune.

— Nu. N-am încredere. De unde ştiu că nu este un agent provocator? Cine-mi garantează că nu va raporta totul dictatorului? Francia ar putea să se folosească de acest pretext spre a ne înăspri detenţiunea.

— Mă iertaţi, *Sir*. Dacă ar fi vrut să o facă, nu avea nevoie de pretexte.

— De ce crezi că acest Gallegos este de bună-credinţă?

— Recompensa pe care i-am vânturat-o în faţa ochilor l-a orbit. Pentru bani e gata să-l ucidă şi pe Francia. Gallegos mi-a destăinuit, de pildă, că întreaga noastră corespondenţă pentru

Statele Unite este oprită la Asuncion şi distrusă. Francia n-ar fi nemulţumit dacă s-ar răspândi zvonul că dumneavoastră şi doamna aţi fi pierit – să zicem într-un naufragiu. Poate chiar el ar lansa acest zvon.

— Prostii!

— Cum vă explicaţi, *Sir*, că n-aţi mai primit nicio scrisoare de la New Orleans?

Charles ridică din umeri.

— După cele ce am văzut în ţara aceasta, nimic nu mă mai miră. Se mai poate vorbi de logică?

Pemberton scoase din haină un pergament făcut sul.

— Am procurat o hartă a acestei ţări, zise el desfăşurând pergamentul şi întinzându-l pe masă. Republica Paraguay. Un document de o valoare aproximativă, în ceea ce priveşte exactitatea! Ne poate totuşi folosi. Priviţi. Râul Paraguay se scurge de la nord spre sud, tăind ţara în două.

— Vrei să-mi faci un curs de geografie, Pemberton?, întrebă Charles enervat.

— Nu, *Sir*. Încerc să vă expun un plan de evadare.

— Hm! Mă îndoiesc anticipat de eficacitatea lui.

— Regret că v-aţi pierdut încrederea în mine, *Sir*. Sper să v-o recâştig. Am întocmit planul de evadare împreună cu Gallegos, care a acceptat să ne fie călăuză.

Charles se aşeză pe scaun. Se înarmase cu răbdare.

— Vorbeşte, Pemberton.

— Jumătatea de sud a ţării este mai mult sau mai puţin civilizată. Căi de acces, terestre şi fluviale, leagă republica Paraguay de Argentina şi de Brazilia. Aceste căi ne sunt interzise. Flotilele militare care străbat Rio Parana şi Rio Paraguay, în zonele de graniţă, fac imposibilă o fugă spre sud. Nordul ţării, cu excepţia zonei în care Rio Paraguay constituie graniţă cu Brazilia, este în schimb acoperit de păduri rar străbătute de piciorul albilor. Codrii aceştia imenşi încalcă apoi Matto Grosso, Amazonul şi Orinoco. La soare-apune de Rio Paraguay şi de Rio Parana se deschide faimosul Chaco, acoperit de păduri virgine, care cuprind şi Bolivia, desfăşurându-se până la picioarele Anzilor.

Expunerea lui Pemberton trezise interesul lui Charles.

— Propui să ne deschidem drum spre libertate străbătând Matto Grosso sau Chaco?

— Drumurile spre Brazilia sunt straşnic păzite. Iar un ocol prin Matto Grosso ar fi imposibil de realizat. Ne-am pierde în junglele mlăştinoase din nord. Prin Chaco însă am putea ajunge în Bolivia. Pădurile din Chaco, spune Gallegos, sunt mai uşor de străbătut. În acest sezon ne ameninţă însă seceta. O uscăciune care bântuie aproape cinci luni.

Charles îmbrăţişa cu privirile harta. Imaginaţia lui săracă, îmboldită însă de vorbele lui Pemberton, dădu viaţă pergamentului acoperit cu semne convenţionale. Văzu păduri, ape, mlaştini şi, printre acestea, siluetele unor omuleţi în luptă cu obstacolele naturii.

— Ideea nu e rea, zise el. Nu este rea deloc, Pemberton.

Îl privi în ochi.

— Dacă ne scoţi din cursa asta în care am căzut tâmpeşte, te reabilitezi.

Pemberton îl privi cu devotament.

— Aş fi fericit să vă recâştig încrederea, *Sir*.

— Vreau să stau de vorbă cu Gallegos. Să grăbească plecarea.

— Nu credeţi că ar fi înţelept să aşteptăm sfârşitul sezonului uscat?

— Nu. Prefer orice risc mucegăirii în cătunul acesta infect. Când plecăm?

Pemberton strânse harta.

— Aşteptăm sosirea vasului care face săptămânal cursă până la Asuncion. Îl capturăm şi pornim pe Rio Paraguay în sus.

— Hm! Săvârşim un act de piraterie calificată, Pemberton.

— Un act justificat de abuzul lui Francia, *Sir*. Diseară vi-l aduc pe Gallegos.

— Un moment, Pemberton.

— Da, *Sir*.

Privirea atât de vioaie a lui Charles se întunecase.

— Pemberton, discută serios cu Gallegos. În călătoria aceasta vom fi însoţiţi de Mrs. Sunderland. Ne asumăm o mare răspundere. Dacă aş fi fost singur cu voi, n-aş fi ezitat o clipă.

— Riscurile sunt mari, *Sir*. Nu avem însă altă alternativă.

— Poate că Francia se răzgândeşte... şi ridică opreliştea...

— Nu ştim cât pot dura fanteziile lui „El Supremo".

Charles îşi încleştă pumnii.

— Ai dreptate, Pemberton. Sper să o conving pe Mrs. Sunderland.

Spre plăcuta surprindere a lui Charles, Marcia acceptă fără şovăire a se avânta în marea aventură. Nu o înspăimântară primejdiile pe care le aveau de întâmpinat. Tăria caracterului ei îl uimi. Se întrebă dacă era inconştientă. Ajunse însă la concluzia că fiinţa aceasta fragilă era înzestrată cu o neobişnuită energie.

Convorbirea dintre Charles şi Pemberton avusese loc într-o luni. În seara aceleiaşi zile, Charles ascultă planul expus de Gallegos. Câştigat de argumentele mulatrului, îşi dădu fără rezerve asentimentul.

Miercuri acostă la cheiul improvizat din câteva scânduri orânduite pe piloţi înfipţi în noroi un velier de proporţii reduse, un fel de corcitură între o brigantină englezească şi o navă de pescuit olandeză. Vasul, pe nume „Esperanza", era deservit de un echipaj alcătuit din doisprezece ofiţeri şi marinari. „Esperanza" executa transporturi de călători şi mărfuri pe Rio Paraguay. Era atât de vechi şi de putred, încât marinarii se temeau să nu se disloce, scufundându-se ca o piatră în apele mâloase.

Era pe înserat. Velierul urma să-şi petreacă noaptea la chei şi să-şi continue drumul în dimineaţa următoare. Ca de obicei, căpitanul vasului, secundul şi şeful de echipaj coborâră pe uscat să se afunde în singura cârciumă din San Martin, spre a se beţivi până în zori. Trei marinari se risipiră pe la ibovnicele lor de ocazie. Restul echipajului rămase să doarmă pe vas.

Gallegos cunoştea aceste împrejurări. Folosindu-se de documentul care îl împuternicea să supravegheze pe nord-americani, avusese grijă să rechiziţioneze toate armele de foc şi întreaga muniţie deţinute de autorităţile şi particularii din San Martin. Oferise un pretext plauzibil. Voia să întărească paza, deoarece fusese informat că prizonierii puneau la cale o

revoltă. Depozitase armele într-o cameră a clădirii primăriei, în care erau adăpostiți și cei șase oameni de sub comanda sa. Asigurase pe primar că va înapoia armele după ce va primi altele de la Asuncion.

Gallegos avea în detașamentul său doi oameni de încredere, Esteban și Ciro, metiși hârșiți în toate. Esteban era chior de ochiul drept, iar Ciro era chior de ochiul stâng, „Două jumătăți de oameni, mai de nădejde decât un detașament întreg", spunea despre ei Gallegos.

Avertizați de gândurile șefului lor, acceptaseră cu entuziasm să-l urmeze. Gallegos nu apelase la ceilalți inși de sub comanda sa, fiindcă îi știa partizani fanatici ai lui Francia

Noaptea, la ora patru, când somnul e mai greu, Gallegos dădu lovitura. Doi oameni făceau cu rândul de santinelă. Primul – la reședința lui Charles. Celălalt – la locuința ofițerilor de marină. Ca din întâmplare, Esteban și Ciro fuseseră desemnați să facă de santinelă. Restul oamenilor rămăseseră să doarmă în camera de gardă de la primărie.

La ora hotărâtă, Gallegos, flancat de cei doi chiori, cu armele în mână, își trezi oamenii din gardă și, fără să le dea timp de gândire, îi îngrămădi într-o cameră, cu gratii la ferestre, care servea drept închisoare. Tot acolo nimeriră primarul, ofițerii, șeful de echipaj și cei trei marinari debarcați de pe „Esperanza".

Cu armele ridicate de la gardă înzestră pe Charles și pe toți oameni acestuia. Numai Hammond, bătrânul și pacificul Hammond, fu scutit de serviciul militar.

Capturarea velierului se făcu fără incidente. Mateloții, treziți din somn sub amenințarea armelor, acceptară să navigheze sub comanda ofițerilor de pe „Tropic of Capricorn". Întreaga operație dură mai puțin de treizeci de minute și fără să se fi vărsat un strop de sânge.

La cinci dimineață, „Esperanza" se desprinse de chei și, împinsă de vânturi prielnice, porni pe Rio Paraguay în amonte. Marea aventură începuse...

„Esperanza" lupta eroic împotriva curentului. Căpitanul Knowles își dovedi încă o dată talentele de navigator. Înzestrat cu un al șaselea simț, depista aproape instinctiv bancurile de

nisip ascunse sub învelişul înşelător al apei. Un marinar, cu vagi cunoştinţe de pilot, îl ajuta cu poveţele sale, care nu făceau decât să-i confirme aprecierile. În tinereţe, Knowles navigase pe Mississippi, dobândind o experienţă deosebită în laborioasa artă a pilotajului fluvial. Mai târziu devenise ofiţer de cursă lungă, ridicându-se în ierarhia navală treaptă cu treaptă, până obţinuse comanda lui „Tropic of Capricorn".

Knowles era scund, vânjos, avea ochii mongoloizi, fălci pătrate şi mers legănat de urs. Când zâmbea, faţa i se lumina reflectând o gingăşie copilărească. La mânie devenea fioros. Cei care-i cunoşteau firea fugeau atunci din calea lui.

Secundul Marvin Snyder avea înclinări spre eleganţă. Uniforma lui de serviciu – ca şi cea de gală – era ireproşabilă. Cămaşa – de o albeaţă imaculată. Veşnic parfumat, veşnic pus la punct, se străduia să abordeze un aer de distincţie adeseori comică.

Al treilea ofiţer, George Sedley, era un tânăr impetuos, entuziast, setos de aventuri, de orizonturi noi, de isprăvi care să uimească lumea. Căpitanul Knowles îi aprecia asiduitatea în îndeplinirea sarcinilor profesionale, dar se temea de excesele zelului său.

Consilierul John Burton era tot atât de eficient la masa negocierilor financiare, cât şi cu arma în mână, la vânătoare. Fiu de pionier, călit în lupta pentru existenţă, reuşise să-şi termine strălucit studiile la colegiul „William and Mary". Tatăl său, o fire tenace şi întreprinzătoare, reuşise să realizeze un capital modest comercializând grâne şi vite. John Burton îşi însuşise manierele calme şi tactul unui om de afaceri cu însuşiri diplomatice. Avea un fizic agreabil. Abia trecuse de treizeci de ani, dar comportamentul domol şi seriozitatea sa îl făceau să pară mai vârstnic.

Personalul de serviciu al lui Charles cuprindea, pe lângă Hammond majordomul, două subrete tinere şi cochete, un bucătar slab ca un ţâr, un ajutor de bucătar şi patru valeţi. Toţi aceştia îşi urmau stăpânul, fiindcă erau plătiţi. Nu o făceau din entuziasm şi nici cu spirit de sacrificiu. La New Orleans, la Asuncion, pe Rio Paraguay sau în inima pădurilor din Chaco, îşi îndeplineau atribuţiile şi atâta tot.

Un singur om plecase în această expediție înspăimântat la culme și cu presimțirea că își va lăsa oasele undeva, în adâncul codrilor. Secretarul Ronald Toynbee. Slăbuț, înalt, plăpând, cu ochi sperioși, miopi, adăpostiți în dosul lentilelor groase ale ochelarilor cu rame de aur, arăta ca un copil întârziat. La Princeton fusese un student eminent. Tatăl său, proprietar înstărit din New York, se străduise să-i găsească un post în cadrul Casei Sunderland, trambulină ideală pentru tinerii dornici să se lanseze în lumea afacerilor. Prin intermediul lui Clinton, Toynbee fusese angajat la Banca Sunderland din New York. Când Clinton trecuse în slujba lui Charles Sunderland, Toynbee își urmase protectorul. La New Orleans, Charles remarcase silința și firea supusă ale tânărului. Devenise secretarul patronului, funcție de mare însemnătate, fiindcă reprezenta un punct de plecare pentru cele mai înalte posturi de conducere.

Toynbee era înspăimântat de aventura paraguayană. Îl îngrozeau crocodilii care se perpeleau la soare pe malurile râului, îl îngrețoșau mirosul de pește, duhoarea de transpirație a mateloților, miasmele mlaștinilor, ale mâlului, mirosul mâncărurilor neobișnuite. Îl îmbolnăveau lipsa de igienă de pe bord, ploșnițele din cabine și guzganii care fugeau chițăind printre picioarele călătorilor. Îl cuprindeau fiorii la gândul că ar putea fi prinși de oamenii lui „El Supremo" și aruncați în închisoare. Evoca plin de jale confortul apartamentului său din New Orleans, casa părintească din New York, lumea civilizată din Statele Unite.

Ascultase o discuție între Charles Sunderland și Gallegos și se mai liniștise. Gallegos susținuse că fugarii se puteau socoti definitiv scăpați. Autoritățile din San Martin nu aveau posibilitatea să raporteze prea curând la centru de evadarea captivilor. Abia către sfârșitul săptămânii era așteptată o nouă cursă, care lega Asuncion de orășelele din nordul țării. Trimiterea unei bărci până la prima localitate mai de seamă ar fi durat cel puțin două zile. Un curier călare ar fi străbătut anevoie brâul de mlaștini care înconjurau cătunul San Martin. Izolarea impusă captivilor de către Francia îi servea acum de minune. Riscul de a se încrucișa cu nave militare era minim. Unitățile navale patrulau în permanență în zonele de

graniță. Nordul preocupa mai puțin pe Francia. Pădurile virgine din Matto Grosso și Chaco alcătuiau cea mai sigură barieră în calea încercărilor de ieșire frauduloasă din țară. Gallegos avea să se folosească tocmai de această împrejurare. Francia va încerca probabil să-i urmărească, dar va abandona lupta de îndată ce va afla că fugarii au pătruns adânc în Chaco. Puțini oameni s-au întors teferi din „infernul verde". Gallegos reușise acest lucru. În tinerețe, Gallegos făcuse contrabandă, străbătând pădurile lipsite de grăniceri și de vameși. Este adevărat că fusese însoțit de oameni cu experiență, de aventurieri gata oricând să-și pună la mezat viața, dacă li se oferea posibilitatea unui câștig. Gallegos era convins că și de data aceasta va reuși să ajungă în Bolivia, deși avea de escortat femei și oameni neantrenați în lupta cu jungla. Se bizuia pe Esteban și pe Ciro. Își va asigura și concursul unor călăuze guarani. În ciuda riscurilor, expediția aceasta era preferabilă unei captivități fără termen pe limba de pământ înconjurată de smârcuri de la San Martin...

Pe puntea navei căldura era cumplită. Ronald Toynbee avea senzația că se îneacă în propria lui transpirație.

Într-o dimineață asistă la o scenă care-l zgudui sufletește.

Potrivit indicațiilor lui Gallegos, vasul acostase în dreptul unui promontoriu încoronat de tufe de palmieri înalți. La picioarele palmierilor se zăreau câteva case de lemn, locuite de crescători de vite și de pescari. De aici, mulatrul cumpără provizii, transportul până la vas urmând a fi asigurat de Esteban, de Ciro și de cei patru servitori negri ai lui Charles. Gallegos preferase să nu se folosească de mateloții de pe „Esperanza", care ar fi putut să-i creeze complicații. Oamenii trebuiau să treacă peste o scândură lată, nestrunjită, care juca rol de pasarelă între mal și vas.

Jeremiah, unul dintre servitori, trecea pe pasarelă, ducând în brațe o pulpă mustoasă de vită, proaspăt tăiată. Un pas greșit și omul căzu în apă la câțiva metri de mal. Gesturile dezechilibrate ale servitorului, care încercase să-și recâștige echilibrul înainte de a se prăvăli în râu, păruseră lui Toynbee de un comic atât de reușit, încât izbucnise în râs. Deodată, răcnetul furios al lui Gallegos, care se afla pe mal și văzuse toată scena, îi îngheță râsul pe buze.

— Trăgeţi-l afară din apă!, zbieră el, alergând spre punte. Repede! Repede!

Câteva mâini se întinseră spre Jeremiah care ridică braţul spre a fi ajutat. În aceeaşi clipă, apa se învolbură. Pulpa de carne, sfârtecată de forţe nevăzute, dispăru în adâncuri. Jeremiah fusese apucat de oameni şi era tras de braţe în sus. Deodată scăpă un urlet animalic.

— Piranhas!, strigă Esteban, aruncând coşul cu peşte pe care-l cără spre tambuchiul bucătăriei şi repezindu-se spre pasarelă.

Lui Toynbee i se ridică părul în creştet. Citise despre piranhas, aceşti peşti carnivori care în mai puţin de un minut pot sfâşia o vită, lăsându-i numai oasele.

Când Jeremiah fu ridicat pe braţe şi adus pe punte, Toynbee îşi făcu îngrozit semnul crucii. Piciorul stâng al negrului, de la genunchi în jos, era sfâşiat până la os. Sângele se scurgea şiroaie...

Ars de dureri, Jeremiah gemea ca o vită sub cuţitul măcelarului. Gallegos îi dădu primele ajutoare.

Toynbee întoarse capul. Spectacolul acela atroce îi răscolise măruntaiele. Îi veni să vomite. Picioarele i se muiaseră. Împleticindu-se, se apropie de parapetul navei şi vărsă. Peştii se avântară asupra vărsăturii. Secretarul simţi că îşi pierde cunoştinţa. Avu senzaţia că se va prăbuşi în apele mâloase. O mână i se înfipse în umăr, trăgându-l înapoi cu putere.

— Ce-i cu dumneata, Toynbee?, rosti Charles ironic. Văd că ai suflet bun; te-a impresionat nenorocirea lui Jeremiah! Hm! Dar să leşini ca o femeie! E ruşinos! Ce Dumnezeu!

Secretarul îşi şterse cu dosul mâinii buzele murdare.

— Mă iertaţi, *Sir*... Emoţia...

— Gata, e cazul să-ţi vii în fire. Ai să mai vezi şi altele. Ce te-ai face dacă te-ar muşca un şarpe veninos şi ar trebui să ţi se ardă rana cu fierul roşu?

Lui Toynbee i se împăienjeniră ochii. Simţi iarăşi că se pierde. În juru-i se lăsă o beznă grea. Avu senzaţia că viaţa i se scurgea din vine, aşa cum se scurgea sângele din piciorul sfârtecat al lui Jeremiah. Alunecă într-un gol fără fund...

* *
*

Pădurea se rărise. Pe alocuri alterna cu câmpii întinse, care se pierdeau departe, într-o pâclă sidefie. Turme de boi somnolenți păşteau o iarbă aspră, de un verde cenuşiu. Un urabu plana în văzduhul incandescent, căutând din ochi cadavre. Din stufărişul care tivea apele galbene ale râului se ridicau stoluri de păsări mici, gălăgioase. Pe un prag de pământ, udat de undele galbene, câțiva caimani stăteau aliniați în front, ca navele la chei şi dormitau în soare. Nori de muşte se abăteau asupra oamenilor. Se vârau pe nas, pe gură, prin urechi, gâdilându-i, înțepându-i, înecându-i, făcându-i să strănute. Nord-americanii, neobişnuiți cu acest flagel, se plesneau cu palmele peste frunte, peste obraji, peste brațele goale, străduindu-se zadarnic să le izgonească.

Printre ramurile copacilor ce-şi înfigeau rădăcinile în marginea apei, câte un jaguar stătea la pândă. Ochii fiarei fixau oamenii de pe „Esperanza". Charles nu asistă impasibil la asemenea spectacole. Îl înfiorau de plăcere salturile lor convulsive, înainte de a se prăbuşi.

În cea de-a patra noapte, Gallegos veghease pe puntea de comandă până în zori. Scruta atent zarea. Soarele părea purpuriu când Gallegos se apropie de căpitanul Knowles, care fuma din pipă lângă timonierul de cart.

— Vedeți pâlcul acela de palmieri pe malul din stânga? Să tot fie până acolo vreo trei mile...

— Văd, rosti monosilabic Knowles.

— Un promontoriu, cu o mică plajă. Va trebui să eşuați „Esperanza" pe plajă. Veți deranja câțiva crocodili, dar asta n-are importanță.

— Încheiem călătoria fluvială?

— Întocmai, *Señor* Knowles. Cam la zece mile de aici se află Puerto Casado. Dincolo de Puerto Casado, Rio Paraguay devine iarăşi graniță naturală, de astă dată cu Brazilia. Vase militare, mai puține decât în sud, patrulează zi şi noapte. „Esperanza" e cunoscută pe aici. Dacă cei de pe navele militare ar mirosi ceva suspect, s-ar lua după noi. Dacă am refuza să oprim, n-ar şovăi să tragă. Şi aşa ceva nu trebuie să se întâmple, *Señor*. Dacă am fi capturați, dumneavoastră v-ați alege cu o detenție ceva mai aspră. Mie însă mi s-ar pune ştreangul de gât.

— Bine, vom face cum spui dumneata, încuviinţă Knowles.

— Odată „Esperanza" eşuată, mateloţii vor fi nevoiţi să aştepte trecerea vreunui vas care să-i ia pe bordul său. Vor întârzia astfel să dea alarma. Până atunci vom fi departe... Tot în punctul ăsta se află *ranch*-ul lui Ricardo Zurita, un spaniol încurcat cu o indigenă. De la Zurita vom cumpăra catâri necesari pentru căratul poverilor.

Două ore mai târziu, „Esperanza" încremenea pe nisipul plajei.

Caimanii, care leneviseră pe nisip, se scufundară în apele râului. Gallegos nu-l lăsă pe Charles să tragă în reptile. Acum se ferea de zgomot.

Esteban încuie pe mateloţii de pe „Esperanza" în cabina dormitor. Toynbee şi Sedley sfâşiară cu cuţitele pânzele navei. O măsură de precauţiune în plus nu strica. În vreme ce servitorii lui Charles, supravegheaţi de Knowles, transportau pe uscat armele, proviziile şi celelalte obiecte necesare expediţiei, Gallegos, însoţit de Ciro, de Snyder şi de tânărul Sedley făcură un drum până la *ranch*. Ricardo Zurita, un tip îmbătrânit prematur de excesul băuturilor alcoolice, îi primi cu bunăvoinţă. Îl cunoştea pe Gallegos şi acceptă să-i vândă patruzeci de catâri şi trei corturi. Mulatrul îi explică că se afla într-o misiune secretă. Nava sa eşuase în urma unei manevre greşite, aşa că trebuia să-şi continue drumul pe uscat. După încheierea târgului, spaniolul stărui să le ofere câte un pahar de gin de contrabandă.

Tovarăşa lui de viaţă, o indigenă grasă, cu păr negru, legat în cozi, de o parte şi de alta a obrajilor rotunzi şi unşi cu grăsime, le servi băutura în căni de lut.

În preajma prânzului, caravana se puse în mişcare. Aveau de străbătut o pădure rară, cu copaci înalţi, printre care se iţeau ici-colo palmieri singuratici. Pădurea aceasta plină de aer nu avea nimic comun cu încâlceala întunecoasă, umedă, plină de miasme a junglelor braziliene sau mexicane. Lui Charles i se părea că se plimbă printr-o pădure englezească. Nu lipseau decât vânătorii călare, cu goarnele şi cu turmele lor de câini rasaţi. Marcia era încântată. Până şi Toynbee respira în voie. Jeremiah era transportat pe o targă prinsă de

doi catâri în tandem. Primul popas îl făceau în preajma unui cătun indian, alcătuit din câteva colibe din nuiele împletite. Şi aici Gallegos avea cunoştinţe. Şeful cătunului, un bătrân smochinit, cu faţa turtită, braţe descărnate şi coaste reliefate sub pielea încreţită, îi oferi douăzeci de tineri viguroşi care aveau să-i însoţească până în Bolivia. Primi în schimb două arme de foc şi câteva sticle cu alcool.

Înainte de a porni la drum, Charles, la propunerea lui Gallegos, întruni un consiliu de război. Erau prezenţi, în afară de mulatru, ofiţerii de marină, consilierul Burton, Owen Pemberton şi – de formă – secretarul Ronald Toynbee. Stăteau la umbra unui copac rămuros, în care se zbenguiau câteva maimuţe gălăgioase. Din când în când, maimuţele îşi încetau sporovăială ca să se uite curioase la oamenii de dedesubt.

Marcia nu asistă la consiliu, căci nu fusese poftită. I se ridicase un cort. Charles dăduse poruncă să-i fie montat la fiecare popas, pentru a o feri de ochii iscoditori ai indienilor. Marcia nu se simţea obosită. Ineditul situaţiei o amuza. Aşezată pe un scaun, se uita la maimuţele care se jucau în copac. Uneori maimuţele încetau să se mai agite. Adunate, stăteau la sfat, ca oamenii de jos.

— Suntem la fruntariile marelui şi necunoscutului Chaco, începu Gallegos. După cum vedeţi pe hartă, ne aflăm într-un punct plasat la circa trei mile vest de Rio Paraguay. Avem de ales între trei drumuri. Primul, spre Argentina, străbate un teritoriu foarte puţin explorat. Dacă alegem această rută, nu avem a ne teme de oamenii lui Francia. Nu vor îndrăzni să se aventureze pe urmele noastre, căci pădurea e foarte primejdioasă. Contrabandiştii străbat uneori o pistă care şerpuieşte spre sud-vest. Dar convoaiele lor sunt alcătuite din oameni deprinşi să se lupte cu pădurea, ceea ce nu este cazul nostru. În acest sezon uscat, cel mai mare duşman este setea. Riscăm să nu întâlnim cursuri de apă decât la zeci de mile depărtare.

Gallegos folosea o limbă cultivată, curgătoare, logică, spre uimirea celor care nu-i cunoşteau antecedentele. Mulatrul acesta hirsut poseda o cultură frumoasă. Era bastardul unui abate, care păcătuise încurcându-se cu o negresă

adolescentă, fiica propriei lui menajere. Abatele deservea o eparhie pierdută în mijlocul pădurii. Pădurea aceea întunecată, ostilă îl izola de restul lumii. Avea puţini credincioşi. Câţiva indieni şi o ceată de negri, foşti sclavi pe domeniile unui viceguvernator spaniol, mort în temniţele lui Francia. În singurătatea aceea cumplită, numai cărţile şi credinţa îi mai ofereau o oarecare mângâiere. Era însă tânăr. Avea şi alte nevoi, în afara preocupărilor spirituale. Menajera nu-l ispitea. Era veselă, glumeaţă, dar atât de voluminoasă, încât ar fi avut mare succes într-un număr de circ. În ciuda diformităţii ei, dăduse viaţă unei fete subţiri ca o lamă de oţel. Casa abatelui avea două camere. Una, rezervată lui. Cealaltă – de trecere – era folosită de menajeră şi de fiica ei. Adeseori o vedea pe fată dormind goală, în pofida oprelişti-lor. Părintele rezistase multă vreme ispitei. Îşi irosea intenţionat energia, rugându-se până noaptea târziu, tăind stânjeni de lemne pentru foc, umblând mult prin pădure, autoflagelându-se cu furioasă deznădejde. Într-o dimineaţă, în vreme ce menajera era plecată după treburi, intrase în camera fetei şi se prăbuşise gemând asupra ei. Tânăra negresă îl primise fără a protesta. S-ar fi zis că îl aşteptase. Nouă luni mai târziu venise pe lume Pascual, care avea să se mai numească şi Gallegos. De ce Gallegos şi nu Castro, Melo sau Gamaro? Aşa găsise cu cale să-l înscrie tatăl său în registrul de naşteri. Avusese vreun gând ascuns? Prin eparhia lui trecuse cândva un ofiţer spaniol, Evaristo Gallegos. Poate că la ofiţerul acesta se gândise abatele.

Pascual Gallegos primise de la tatăl său o cultură frumoasă. Tot ce ştia abatele, teologie, filosofie, istorie, matematică, astronomie, literatură, noţiuni de medicină şi de farmacopee, transmisese vlăstarului său. Într-o seară, abatele plecase să se plimbe sub clar de lună. Îi plăcea să rătăcească pe sub coroanele copacilor, căutând prin desişul de ramuri petice de cer spuzit de stele. Din nebăgare de seamă trecuse pe lângă un tufiş în care sălăşluia o viperă. Destinul îi fixase ultimul ceas. Abatele nici nu mai apucase să ajungă la locuinţa sa. Îşi dăduse sfârşitul în pădure, sub bolta frunzişului şi a peticelor de cer spuzite de stele.

Pe atunci Gallegos avea optsprezece ani. Fire aventuroasă, nu concepuse să lâncezească lângă maică-sa, care se îngrăşase ca şi bătrâna menajeră. Coborâse la oraş. Se pretase la toate. Se înhăitase cu tot felul de inşi, făcuse contrabandă, negustorie de cai, se vârâse în combinaţii dubioase. În lumea spaniolă care dirijase destinele Paraguayului până la venirea lui Francia nu-şi găsise rostul. Se alipise revoluţionarilor care doborâseră regimul colonialist. Se făcuse remarcat de Patño. Grefierul de stat îi încredinţase câteva misiuni mărunte. Recompensele întârziară să vină. Întărâtat, Pascual Gallegos îşi schimbase orientarea, trădând pe Francia în folosul lui Charles Sunderland.

Vorbea cu precizie şi logică noului său patron şi oamenilor lui.

— A doua cale, cea de la miazănoapte, duce în Bolivia. Am avea de întâmpinat aceleaşi primejdii. Cu un mic supliment. Va trebui să traversăm şi Anzii. Bariera munţilor nu este de netrecut. Trebuie să ţinem însă seama de unele dificultăţi... A treia cale ar fi cea mai bună, deoarece este şi cea mai scurtă. Duce în Brazilia, prin Matto Grosso.

Dar are un neajuns. Trebuie să traversăm Rio Paraguay, care este supravegheat de navele fluviale. Când se va afla la Asuncion că am fugit, toate forţele militare şi poliţieneşti de pe Rio Paraguay vor fi asmuţite pe urmele noastre. Părerea mea este să încercăm totuşi a treia cale. Dacă nu vom putea trece râul, vom urca prin pădure spre Bolivia, adică vom adopta ruta a doua. Simplu, nu-i aşa? Nu rămâne decât să alegeţi calea pe care o veţi socoti mai bună.

Se aşeză pe iarbă, fără să aştepte încuviinţarea lui Charles.

— Să punem chestiunea la vot, propuse Charles. Nu se încumeta să ia singur hotărârea. Să începem cu cel mai tânăr.

Secretarul Ronald Toynbee şi George Sedley, al treilea ofiţer, aveau aceeaşi vârstă. Douăzeci şi trei de ani. Charles dădu cuvântul – în ordine alfabetică – lui George Sedley.

Sedley nu şovăi. Adoptă opinia lui Gallegos. Repetă în sprijinul votului său argumentele mulatrului.

Când îi veni rândul să vorbească, Toynbee transpiră, se bâlbâi, reuşind anevoie să se facă înţeles. Alese soluţia antevorbitorilor.

Toţi cei prezenţi se pronunţară pe rând în sprijinul tezei lui Gallegos. Pemberton prefera să aibă un ţap ispăşitor, în cazul că tentativa de trecere frauduloasă a frontierei ar fi eşuat.

Charles luă cel din urmă cuvântul.

— *Señor* Gallegos, rosti el cu solemnitate, îţi încredinţez soarta noastră. Ţi-ai asumat o mare răspundere. Vei avea de înfruntat dificultăţi mari. Vom lupta cu toţii, umăr la umăr, spre a le învinge. Îţi urez succes.

Gallegos înclină din cap.

— Mulţumesc. Succesul meu va fi şi al dumneavoastră.

Marcia ascultase de departe discuţiile. Nu o înspăimântau primejdiile. Se pregătise sufleteşte să le facă faţă. Le-ar fi acceptat cu seninătate, dacă nu ar fi îndurerat-o suferinţele lui Jeremiah.

Convoiul se puse în mişcare. Ronald Toynbee călărea un catâr blând. Lipsa lui de experienţă îl făcea să resimtă amplificat legănările impuse de mersul animalului. Ar fi umblat pe jos, însă era îngrozit de şerpi. Brancarda lui Jeremiah îi atrăgea ca un magnet privirile. Se străduia zadarnic să o evite.

Seara, pe la cinci, ajunseră la un pârâiaş minuscul care susura printre ierburi. Apa era rece şi gustoasă.

— Mă tem că Gallegos este un alarmist, vorbi Toynbee lui Sedley. După câteva ore de mers am şi dat peste un izvor.

Sedley ridică din umeri.

— Nu mă pot pronunţa.

Toynbee îşi umflă temerar pieptul.

— Ascultă-mă pe mine. Gallegos e un fricos.

Odată cu apusul soarelui, poposiră într-o pajişte largă, înconjurată de coloanele drepte ale copacilor. Servitorii negri, ajutaţi de Esteban şi Ciro, precum şi de câţiva indigeni dezgheţaţi, instalară tabăra de noapte. Gallegos interzisese să se aprindă focul.

— E încă lumină. Coloanele de fum ne-ar putea trăda. N-aş crede că oamenii lui Francia au şi pornit pe urmele noastre. Nu trebuie totuşi să lăsăm nimic la voia întâmplării. Ne vom mulţumi cu hrană rece şi cu apă proaspătă, ceea ce reprezintă un dar dumnezeiesc în Chaco.

Abia după ce se întunecă de-a binelea, Gallegos îngădui să se aprindă câteva focuri mici, pentru izgonirea animalelor sălbatice.

— Cine vrea poate să-şi încălzească ceva de mâncare.

Stabili santinelele care aveau să facă de pază. Măsura era necesară, căci se aflau încă aproape de râu. După ce inspectă tabăra, se instală lângă trunchiul unui copac centenar, se înfăşură în poncho-ul lui şi adormi pe dată. Americanii se adăposteau în corturi. Toynbee, Burton şi Pemberton ocupau primul cort, ofiţerii – pe al doilea. Ultimul şi cel mai încăpător era rezervat lui Charles şi Marciei. Servitorii – femei şi bărbaţi – aveau să doarmă sub stele. În aceleaşi condiţii cu indigenii.

Toynbee era posomorât. Înainte de culcare se spălase conştiincios de la brâu în sus şi pe picioare. Gallegos îl observase aspru.

— Economie de apă, *Señor* Toynbee. Când n-ai s-o mai ai, ai s-o cauţi cu limba scoasă...

Vulgaritatea expresiei îl uluise pe secretar. Nu era deprins să i se vorbească în acest chip.

— Burdufurile sunt pline cu apă, ripostase el.

— Apa trebuie să ajungă şi oamenilor, şi animalelor. Nu se ştie când vom mai găsi alt izvor.

Toynbee îi întoarse spatele şi intrase în cort.

— Nu m-ar mira dacă mi-ar cere să nu mă mai bărbieresc. Un om civilizat trebuie să fie proaspăt ras în orice împrejurare, nu-i aşa?, se adresă el consilierului, care-şi aşternea tocmai păturile.

— Mai bine un bărbos viu decât ras proaspăt, dar mort de sete, replică Burton, închizându-i gura.

Pemberton nu rostea un cuvânt. Şedea gânditor pe pătura lui aşternută pe pământ şi îşi sprijinea obrajii în palme.

Toynbee îşi puse cămaşa de noapte şi îşi trase o scufă pe cap. Se vârî între paturi. Pământul tare, nivelat aproximativ, îi maltrata corpul deprins cu saltele moi şi cearşafuri de olandă.

— Măcar să fi avut câte un pat de campanie, izbucni el. Burton deschise enervat ochii.

— Cine ar fi prevăzut că vom fi nevoiți să pornim în expediție prin Chaco? Ai fi preferat să dormi comod în patul dumitale de la San Martin? Știi ceva? Întoarce-te la Asuncion. Gallegos va găsi un indigen care să te călăuzească până acolo.

Toynbee suflă greu. Se abținu să riposteze. Era mâniat pe Burton. Pe Gallegos, pe Francia, pe pădure, pe pământul zgrunțuros care-i îmboldea coastele. Se compătimea fiindcă avusese ghinionul să cadă în mijlocul unor oameni egoiști, răi și mai ales incapabili să-i înțeleagă durerile și nevoile.

Ațipi la lumina felinarului, pe care refuzase să-l stingă. Deodată se trezi. În tabără domnea liniștea. Auzi nechezatul unui catâr. Alt catâr îi răspunse. Auzi și un fâlfâit de aripi. Se gândi la vampirii care – în miez de noapte – sug sângele oamenilor și al animalelor. N-ar fi putut spune cât timp dormise. Îi fugise somnul. Stătea cu ochii deschiși și se uita la smocul de iarbă din fața nasului. Flăcăruia plăpândă a felinarului poleia iarba, proiectând pe pământ firele gracile.

„Cine ar fi crezut că voi ajunge să dorm pe o pătură în inima pădurii!", reflectă el mohorât.

Sub buza de jos a foii de cort văzu un ghem de lână neagră, pufoasă.

„Cum dracu o fi ajuns ghemul ăsta aici?, se întrebă el. Să-l fi pierdut subretele patroanei?"

Toynbee clipi des, apoi căscă ochii. Ghemul – aflat la câteva palme de obrazul său – părea să se miște. Da, da, se mișca. Se apropia încet. Deodată Toynbee simți că i se încrâncenează pielea. Din ghemul pufos ieșiră două antene care se agitară. O frică dementă i se vârî în suflet. Opt picioare păroase se mișcau sub pântecele pufos al ghemului. Toynbee paralizase. Se uită hipnotizat la păianjenul imens și negru, care-l fixa cu ochii lui rotunzi. Această încrucișare de priviri dură o secundă sau un secol. Deodată, un șoc electric se descărcă în ființa lui Toynbee, aruncându-l în picioare. Nici nu simți când se lovi cu capul de brațul care susținea creasta cortului. Apucă spasmodic felinarul și îl aruncă în ghemul negru, care se trase înapoi.

Răcnetul secretarului trezi din somn întreaga tabără. Femeile, cu excepția Marciei, începură să chiăie, catârii

să necheze şi să zvârle din copite. În cădere, felinarul se stinsese.

Burton şi Pemberton săriră în picioare. Panicaţi, bâjbâiau prin întuneric, lovindu-se unul de celălalt.

Gallegos apăru cu un felinar într-o mână şi cu o armă în cealaltă.

— Ce s-a întâmplat?, se răsti el când văzu agitaţia din cort.

— Acolo... acolo... bâigui Toynbee, arătând spre ghemul negru şi păros, care îşi încleşta şi îşi descleşta picioarele subţiri şi păroase. Felinarul aruncat cu putere îi plesnise pântecele.

— Ce naiba ţi-a mai venit... urlă Burton...

Deodată privirile îi căzură asupra ghemului, care se zbătea să scape din strânsoarea morţii. Înlemni. Şi Gallegos văzuse ghemul păros şi negru. Lui Toynbee îi tremura bărbia. Era în pragul unei crize de nervi.

— Ce e acolo?, bolborosi Burton.

— O tarantulă, rosti încet Gallegos. Ai scăpat uşor, *Señor* Toynbee.

— Am scăpat uşor toţi trei, reuşi să îngaime Burton. Pemberton se uită cu frică şi greaţă la păianjenul imens.

— Cine l-a omorât?

— Eu..., bâigui Toynbee.

— Să-i fie ţărâna uşoară, zise Pemberton.

Gluma lui ieftină nu avu efect. În jurul cortului se adunase toată lumea. Şi santinelele...

— Mr. Toynbee, felicitări pentru prezenţa dumitale de spirit, zise Burton.

— În noaptea asta, unul dintre dumneavoastră s-a născut a doua oară, zise Gallegos. Mă duc la culcare. Faceţi şi voi la fel, le vorbi el celor din jur. Mâine dimineaţă trebuie să ne trezim devreme.

* *
*

Convoiul înainta în şir indian, şerpuind printre copacii atât de înalţi şi viguroşi încât păreau să sprijine cerul. Catârii ocoleau instinctiv hăţişurile, ciulind urechile ori de câte ori simţeau prezenţa unor vieţuitoare ascunse vederii, dar primejdioase prin însăşi existenţa lor.

Căpitanul Knowles încetini mersul catârului său lăsând să fie ajuns din urmă de Snyder. Călăreau acum scară la scară.

— Mă întreb câteodată dacă Gallegos nu este un bandit, care ne-a atras în cursă spre a ne ataca şi jefui la momentul ales de el. Zelul lui mă surprinde. Ştie că avem asupra noastră mulţi bani. Am împărtăşit temerile mele patronului, dar mi-a râs în nas. „Ţi-e frică de stafii, Knowles, mi-a spus el. Nu-ţi lăsa închipuirea să o ia razna."

— Gallegos nu-mi face impresia unui bandit, zise Snyder. N-aş putea spune acelaşi lucru despre cei doi chiori. Esteban şi Ciro au mutre de briganzi.

— Esteban şi Ciro sunt oamenii lui Gallegos. Dacă îi pui la socoteală şi pe cei douăzeci de indieni, constaţi cât de inferiori suntem numeric. Şase albi. Dumneata, eu, Mr. Sunderland, inspectorul Burton şi Owen Pemberton. Pe Toynbee nu ne putem bizui. E un fricos. Nici servitorii negri nu sunt mai de nădejde.

— Toynbee a ştiut să se descurce noaptea trecută...

— Întâmplarea, Mr. Snyder. Întâmplarea.

— Cred că Mrs. Sunderland nu s-ar codi să pună mâna pe armă. Este o femeie şi jumătate.

Căpitanul Knowles clătină dubitativ din cap.

— Să presupunem că am reuşi să dejucăm atacul şi că i-am izgoni pe bandiţi. Cum ne-am descurca mai departe? Singuri, în mijlocul pădurii. Fără călăuze...

Snyder mângâie grumazul catârului.

— Nu e dracul atât de negru, *Sir*.

— Am formulat o simplă ipoteză, Mr. Snyder.

— Ce aer curat!, exclamă secundul, aspirând miresmele pădurii. Am crezut că o să avem mai mult de pătimit. Cu excepţia lui Jeremiah, lucrurile par să meargă bine.

— Prea bine, zise căpitanul Knowles. Pe mine instinctul nu mă înşală.

Snydner nu răspunse. „Nervii căpitanului încep să-l lase, reflectă el. Are dreptate Mr. Sunderland. Căpitanul se teme de stafii."

— Aş vrea să fiu profet mincinos, zise Knowles. Ah, iată şi pe Mrs. Sunderland. Se îndreaptă spre noi. Bună dimineaţa, Mrs. Sunderland.

Marcia înclină drăgălaş capul. Îşi struni catârul, plasându-se în stânga lui Knowles. Snyder rămase cu câţiva paşi în urmă. Trei catâri în front n-ar fi încăput pe pista îngustă.

— Mă îngrijorează starea lui Jeremiah, Mr. Knowles, spuse ea. I s-a umflat piciorul, sau ceea ce a mai rămas din el. Rănile îi supurează. Bietul om are dureri atroce, foarte grave. Acum o oră am stat de vorbă cu Gallegos.

— Ştiu, zise Knowles. Starea lui Jeremiah e gravă. Se teme că va fi nevoit să-i amputeze piciorul.

Marcia îşi duse mâna la gură.

— Cine are să facă operaţia aceasta? Nu avem niciun medic printre noi.

— Gallegos mi-a spus că are noţiuni de chirurgie. În pustietăţile acestea, zicea el, unde nu ai nici medici, nici preoţi la îndemână, trebuie să te pricepi la toate. Să amputezi un picior, la nevoie să reciţi şi slujba morţilor.

Marcia se înfioră.

— E sinistru ce-mi spui, Mr. Knowles.

Căpitanul făcu un gest de neputinţă.

— N-aş vrea să vă înspăimânt, Mrs. Sunderland. Când ne-am angajat în această aventură, ştiam că drumul nu va fi presărat cu roze.

Marcia zâmbi.

— Sunt curajoasă, Mr. Knowles.

— Ştiu. De aceea vă vorbesc deschis. Un om prevenit face cât doi. Dacă nu mă înşel, e un proverb francez.

Marcia aruncă o privire circulară.

— Pădurea e atât de frumoasă! Cerul – atât de senin! Atmosfera – atât de pură!

— Acelaşi lucru îl spune şi Snyder. Dar Snyder e un poet. Şi în situaţia noastră trebuie să lăsăm poezia la o parte şi să fim realişti.

Marcia începu să râdă. O amuzau giumbuşlucurile maimuţelor care se hârjoneau, sărind din copac în copac.

— Ce drăguţe sunt, Mr. Knowles! Am impresia că ne însoţesc.

— Le binedispune, probabil, prezenţa noastră, aşa cum pe noi ne binedispune veselia lor.

— Mă înapoiez la Jeremiah, zise Marcia.

Salută cu mâna, apoi se îndreptă în trap spre coada convoiului.

Se alătură brancardei lui Jeremiah. Livid, cu ochii spre cer, frământându-şi buzele uscate, sevitorul gemea. Închidea pleoapele, apoi le deschidea şi privea coroanele stufoase ale copacilor care defilau pe deasupra lui. Musculiţe i se aşezau în colţul ochilor şi al gurii.

Marcia le izgonea, fluturând deasupra chipului lui Jeremiah un evantai improvizat din frunze de palmier. Musculiţele se îndepărtau o clipă, apoi reveneau cu o tenacitate exasperantă. Mâinile lui Jeremiah stăteau desfăcute pe marginile brancardei. Uneori degetele i se închirceau, oglindind durerile care îi străpungeau ca nişte cuţite piciorul.

Mişcă din buze.

— Apă...

Marcia făcu un semn indianului care umbla pe jos ţinând de căpăstru catârul de la capul brancardei. Strunit, tandemul de catâri se opri. Marcia luă de la oblâncul şelei o ploscă. Se înclină asupra lui Jeremiah şi îi dădu de băut. Servitorul înghiţi puţină apă. Mulţumi din ochi. Apoi apa prinse a i se scurge prin colţul gurii în jos, pe obrazul pământiu. Marcia prinse plosca la oblâncul şelei. Catârii porniră la drum. Jeremiah închise ochii. O durere cumplită îl săgetă, făcându-l să-şi înfigă dinţii în buzele crăpate de fierbinţeală...

Toată dimineaţa Marcia nu se îndepărtă de Jeremiah. Kitty, prima subretă, o urma călare, spre a o servi la nevoie, în timpul popasului de prânz. Charles veni să se intereseze de starea servitorului. Sosi şi Gallegos. Dădu cu grijă la o parte feşele improvizate dintr-o cămaşă de olandă ruptă fâşii. Tot piciorul era o rană deschisă, purulentă, care mirosea îngrozitor. Roiuri de musculiţe se abătură asupra cărnurilor intrate în putrefacţie.

Charles aruncă lui Gallegos o privire întrebătoare. Gallegos acoperi piciorul negrului. Făcu un semn lui Charles, poftindu-l mutească să se îndepărteze împreună de brancardă. Când ajunseră la o oarecare distanţă, spre a nu fi auziţi de Jeremiah, Gallegos îşi dădu verdictul.

— Va trebui să-i tăiem piciorul.

Charles se cutremură.

—Nu există altă soluție?

— Nu.

— Și cine are să i-l taie?

— Eu.

Charles înclină fruntea.

— Jeremiah e un servitor bun.

— Știu. Și *Señora* Sunderland îl prețuiește. Încerc să-l salvez.

— Ce șanse are?

Gallegos înălță din umeri.

— Depinde de organism. După amputare i-ar trebui odihnă. Altfel riscă o hemoragie mortală. Nu ne putem îngădui un popas prea lung. Știți de ce.

— Trebuie să acceptăm totuși acest risc, se auzi vocea Marciei.

Se apropiase de cei doi bărbați fără să fie observată și auzise ultimele lor replici.

— E în joc viața unui om, vorbi ea cu hotărâre. Rămânem pe loc cât va fi necesar.

Charles o privi uimit. Nu era deprins cu un asemenea limbaj. Marcia îl contrazicea în fața unui străin.

— Marcia!, rosti el cu mustrare în glas.

Marcia își dădu seama că mersese prea departe. Schimbă tactica. Puse mâna pe brațul soțului ei și îl privi calin.

— Te implor, Charles... Știu cât ești de bun...

Charles se uită nehotărât la Marcia, apoi la Gallegos.

— Încearcă să le reziști femeilor, cedă el.

— Sunt convinsă că *Señor* Gallegos va ști să drămuiască timpul astfel încât să nu avem neajunsuri.

Îl flatase și pe mulatru.

— Fie, *Señora* Sunderland, zise el.

La porunca sa, Ciro aduse un *poncho* și o secure. Întinse pătura pe jos. Doi indieni se topiră în pădure. După câteva minute, se înapoiară cu niște ierburi. Ajutat de patru tineri, Ciro mută cu grijă pe Jeremiah de pe brancardă pe pătura așternută pe pământ. Jeremiah își rotea înspăimântat albul ochilor. Nu înțelegea aceste pregătiri. Piciorul îl ustura, de parcă ar fi fost ținut deasupra unei flăcări.

Gallegos apropie de gura negrului o sticlă cu rachiu.

— Bea, îl îndemnă el, are să-ţi facă bine.

Jeremiah întoarse capul. La un semn al lui Gallegos, Ciro se plecă asupra negrului. Cu o mână îi apucă bărbia, iar cu cealaltă îl prinse de creştetul capului. Apăsându-i cu forţa fălcile, reuşi să-i descleştеze gura, îngăduind lui Gallegos să-i toarne pe gât o cantitate de rachiu. Jeremiah tuşi, gemu, se zbătu, dar înghiţi băutura.

Un indian aprinsese o torţă. Galegos îndepărtă ultimele fâşii de pânză care mai acopereau piciorul. Cărnurile sfârtecate se înnegriseră.

Se adunaseră mulţi oameni. Şi albi, şi indieni, şi negri. Toţi urmăreau cu emoţie pregătirile lui Gallegos.

Cei patru indieni tineri îl înşfăcară pe Jeremiah de mâini şi de picioare. Jeremiah era atât de slăbit încât n-ar fi fost în stare să reziste nici la doi oameni.

Gallegos luă securea din mâna lui Ciro, se lăsă într-un genunchi şi cu o lovitură scurtă secţionă piciorul lui Jeremiah, cam la două palme deasupra genunchiului. Privitorii scoaseră o exclamaţie. Din ciot, sângele ţâşni cu forţă ca dintr-o fântână. Gallegos nu se lăsă impresionat de urletele lui Jeremiah. Calm, dar cu iuţeală, apucă torţa adusă în grabă de indian şi aplică fără menajamente capătul aprins pe rană. Carnea sfârâi, împrăştiind un miros pătrunzător, greţos, de grăsime arsă. Când îndepărtă torţa, sângele încetase să mai curgă. Gallegos puse pe rană câteva ierburi, din cele aduse din pădure. Înfăşură apoi ciotul cu nişte feşe de pânză albă, curată.

Gallegos se ridică în picioare. Se uită la Jeremiah, care îşi pierduse cunoştinţa, şi se şterse de sânge şi de funingine pe o batistă cu romburi albastre.

— Să nădăjduim că are să scape, vorbi el, fără să se adreseze cuiva anume.

Marcia îşi lipise fruntea de trunchiul unui copac. Îi venea să vomite.

— Când îşi va reveni, să-i dai puţin maté, porunci el unui indian. Mă duc şi eu să mănânc. Dacă se trezeşte din leşin şi cere ceva, să mă chemi.

Se îndreptă agale, fluierând un fandango. Charles îl urmări cu privirea. Îi plăceau oamenii de acest calibru.

Securea zăcea în țărână, alături de Jeremiah. Ciro o luă și o șterse cu un șomoiog de iarbă. Plecă apoi după șeful său.

* *
*

Noaptea cuprinsese cerul și pământul. Asupra pădurii se lăsase acea liniște adâncă, grea, tipică pădurilor tropicale. Nu era liniștea unei străzi pustii, nici liniștea unui deșert cu dune de nisip ce unduiesc în zare; nu era liniștea unui cimitir cu licăriri de candele ori liniștea de pe un vârf de munte. Era o tăcere bizară, care te înfiora. O tăcere de catifea, o tăcere înșelătoare. Așteptai parcă să o tulbure răgetul unui jaguar, foșnetul ierbii strivite sub șerpuirile unui anaconda, fâlfâielile vampirilor dornici de sânge proaspăt sau țipătul sinistru al bufnițelor. Luna, rotundă, argintie, poleia culmile copacilor. Raze aventuroase se strecurau ici, colo prin frunziș, mângâind câte un petic de țărână sau un smoc de iarbă, un gândac minuscul sau o gâză zburdalnică.

Nici noaptea musculițele nu-și găseau astâmpărul. Se abăteau asupra oamenilor cu mai multă curiozitate și înverșunare decât în amiaza mare. Numai acei care avuseseră prevederea să se protejeze sub valurile diafane ale musticarelor aveau răgazul să doarmă fără a fi incomodați.

Toynbee și Sedley stăteau în jurul unui foc și vorbeau în șoaptă, de parcă s-ar fi temut că pădurea trage cu urechea.

— Stăm aici de trei zile, zise Toynbee. Pentru Jeremiah... N-am nimic cu bietul om. Dar să ne punem cu toții viața în primejdie pentru el îmi pare exagerat...

Deodată puse mâna pe brațul lui Sedley.

— Uite colo!... A luat foc pădurea! Ies scântei.

Sedley tresări. Privi spre hățișul arătat de Toynbee.

— Adevărat!... Sar scântei!... Să dăm alarma?

Toynbee începu să strige:

— Foc! Foc!

În tabără se stârni tumult. Oamenii somnoroși ieșeau de sub pături. Catârii prinseră să se agite. Esteban se materializă din beznă.

— Unde arde, *Señor* Toynbee?

Apărură şi Gallegos, şi Charles, şi Pemberton, şi Ciro.

—Acolo, în hăţişuri!

Esteban izbucni în râs. Râdea cu atâta poftă, încât se ţinea de pântece. Toynbee îl privi scandalizat.

— Licurici, *Señor* Toynbee, explică Gallegos zâmbind. Roiuri de licurici.

Charles socoti necesar să repare gafa secretarului său. Albilor nu le era permis să se facă ridicoli în faţa oamenilor de culoare.

— Iluzie optică, zise el. Ochii obosiţi de multă lectură joacă uneori feste.

Gallegos era un diplomat înnăscut:

— Cunosc fenomenul, încuviinţă el. Oricui i se poate întâmpla.

Se retrase laolaltă cu Esteban.

Charles se încruntă la Toynbee, care stătea umil, cu capul aplecat.

— Te-ai făcut de râs, Toynbee.

Secretarul bâigui confuz.

— Nervii, *Sir*. M-au lăsat nervii.

Sedley interveni în ajutorul său.

— Aşteptarea ne uzează pe toţi, *Sir*. Ameninţarea care pluteşte asupra noastră...

— În zori plecăm, Pemberton. S-a hotărât acest lucru. Vom încerca să trecem în Brazilia.

Charles tuşi, apoi se îndepărtă urmat de Pemberton. Şi el dezaproba iniţiativa Marciei de a reţine pe loc întregul convoi. Nu se cuvenea să-şi manifeste făţiş nemulţumirea. Aparent, trebuia să fie solidar cu soţia lui.

— Femeia aceasta a reuşit să-l încalece, zise Sedley după ce rămase cu Toynbee. Cine-ar fi crezut! Haidem la culcare.

Convoiul se urni în zori. Cerul rozaliu se decolora câştigând în luminozitate. Soarele se căţăra spre zenit, revărsând arşiţă asupra pădurii. Văzduhul se albise ca plumbul topit. Nici umbra copacilor nu mai folosea. Sub frunzişul verde plutea o pâclă alburie, fierbinte. Oamenii năduşeau ca într-o baie de aburi uscaţi. Pe toţi îi chinuia setea. Apa pierdută prin

transpirație cerea a fi înlocuită. Şi cu cât beau mai mult, cu atât sporea transpirația.

Gallegos nu raționase apa. Nu aveau a se teme de lipsa ei atâta vreme cât mergeau paralel cu râul. Chiar dacă Rio Paraguay era brăzdat de navele militare ale lui Francia, aprovizionarea cu apă se putea face noaptea.

În timpul popasului de prânz, Gallegos împărtăşi planul său lui Charles, lui Pemberton şi lui Knowles.

— Mâine seară vom încerca să trecem în Brazilia. Operația nu va fi uşoară. Avem nevoie de bărci şi de luntraşi care să ne treacă râul. La Puerto Palma Chico am oameni. Sper să nu se fi dat încă alarma. Am pierdut trei zile din cauza lui Jeremiah. Totul depinde acum de zelul oamenilor lui Francia. La noapte îl trimit pe Ciro la Puerto Palma Chico. Să pipăie terenul. Dacă domneşte liniştea, va angaja bărci.

— Ar fi bine ca Sedley să-l însoțească, propuse Knowles. Băiatul acesta ştie să se descurce. Va fi de folos lui Ciro.

Scopul nemărturisit al căpitanului era altul. Gallegos şi oamenii săi trebuiau ținuți sub observație. Pretextul nu-l înşelă pe mulatru. Se prefăcu însă a nu-l fi înțeles.

Cu trei ceasuri înainte de miezul nopții, Ciro dădu semnalul de plecare. Era însoțit de Sedley şi de doi indieni. Mergeau călări. Gallegos le recomandase să ajungă la Puerto Palma Chico în seara următoare. Dacă lucrurile aveau să se desfăşoare potrivit planului, Sedley urma să se înapoieze spre a da de veste lui Gallegos că putea dirija convoiul pe râu.

Ciro îşi calculă bine timpul. Sosi la Puerto Palma Chico la termenul fixat de Gallegos. Puerto Palma Chico era o aglomerare de vreo trei sute de case, dominate de o biserică imensă, disproporționată față de dimensiunile liliputane ale târgului. Căpitănia portului era instalată într-o clădire pompoasă. Trecerea timpului şi neglijența funcționarilor o aduseseră într-o stare de ruină avansată. Ruperea legăturilor cu exteriorul tăiase avântul acestui orăşel de graniță, înfloritor altădată, transformându-l într-o urbe mucegăită, cu antrepozite goale, cu un comerț aproape inexistent, cu locuitori intrați în amorțire. Imbecilizați de inacțiune, funcționarii îşi măcinau plictisul în unica tavernă a portului, jucând cărți şi sporovăind

câte în lună şi în soare. Evitau cu grijă un singur subiect. Treburile politice, lăsate pe seama exclusivă a dictatorului.

Numai marinarii de pe navele militare mai înviorau atmosfera. Tineri, plini de o energie care se cerea cheltuită, cântau, zburdau, beau, făceau curte femeilor indigene şi nevestelor funcţionarilor. Din cauza acestui motiv se aflau în permanent conflict cu soţii ultragiaţi. Nici marinarii nu erau prea ocupaţi. Contrabandiştii, extrem de prudenţi, foloseau tot felul de stratageme spre a le dejuca vigilenţa. Traficul de mărfuri prohibite era relativ redus. Drumul lung prin Matto Grosso sporea cheltuielile, micşorând totodată beneficiile.

Gurile rele pretindeau că Francesco Arrabal, căpitanul portului, n-ar fi fost străin de activitatea contrabandiştilor. Se spunea că îi ţinea la curent cu deplasările navelor militare. Cert este că Francesco Arrabal se bucura de o prosperitate invidiată de ceilalţi funcţionari. Unii încercaseră să-l dea peste cap. Dar nu izbutiseră. Arrabal era şiret ca o nevăstuică. Ignacio Allende, comandantul flotilei militare, era cel mai bun prieten al lui Arrabal. Prietenia lor era cimentată de Angelina, tânăra şi îndrăcita soţie a căpitanului portului. Arrabal era cu patruzeci de ani mai vârstnic decât Angelina. Şi-o adusese de la Asuncion pentru a-şi mai înveseli serile. Monotonia chiolhanurilor de la tavernă începuse să-l apese. Arrabal ştia că o soţie tânără e mai greu de strunit decât un cal sălbatic. Când se însurase cu Angelina, îşi asumase riscurile unei căsnicii prost asortate. Resemnat cu anticipaţie la gândul că va fi înşelat, îşi zisese că n-ar fi rău să tragă unele foloase de pe urma acestei fatalităţi. Manevrase astfel încât o încurcase pe Angelina cu impetuosul comandant al flotilei. Situaţia aceasta îi procură un dublu avantaj. *Primo*: afla prin Angelina planurile de acţiune ale lui Allende. *Secundo*: Allende, care era foarte gelos, o silea pe Angelina să-şi restrângă ardoarea amoroasă la soţ şi la amant, excluzând participarea altor candidaţi la farmecele ei.

Terţetul conjugal se bucurase de o convieţuire senină până la apariţia lui Gallegos la Puerto Palma Chico. Gallegos ducea şi atunci o existenţă dublă. Servea pe Francia, dar îşi continua şi activitatea subterană de contrabandist.

„El Supremo" îi încredinţase misiunea de a inspecta fortu-rile din zona de nord a lui Rio Paraguay, în vederea stabilirii unor măsuri eficiente care să ducă la stăvilirea contrabandei. Alegerea lui „El Supremo" fusese rău inspirată. Trimisese un lup în mijlocul stânei de oi. La Puerto Palma Chico, Gallegos şi Francesco Arrabal ajunseseră curând la un acord perfect. Gallegos reuşise să ia tot atât de repede cu asalt şi fortăreaţa Angelinei, în ciuda rezistenţei îndârjite a comandantului flotei. Bătălia se mutase din alcov pe „câmpul de onoare". Gallegos şi Allende se întâlniseră înarmaţi cu pistoale, pe un teren proaspăt defrişat din preajma portului. Comandantul flotilei se alesese cu umărul străpuns de un glonţ şi cu pier-derea Angelinei, căzută în braţele învingătorului.

Francesco Arrabal se prefăcuse a nu şti nimic despre aceste frământări. Îl acceptase pe Gallegos fiindcă era omul lui „El Supremo". Prietenia dintre căpitanul portului şi comandan-tul flotilei nu se curmase. Allende preferase să rămână în raporturi bune cu soţul Angelinei, fiindcă spera să-şi redo-bândească într-o zi poziţia uzurpată de Gallegos. Tenacitatea e în general răsplătită. Allende avea să reocupe fortăreaţa pierdută, dar nu prin strădaniile sale, ci printr-un complex de împrejurări străine de persoana lui.

În timp ce Gallegos îşi depăna amorul cu Angelina, sub privirile fals paterne ale lui Arrabal, sosise la Puerto Palma Chico un nou şef al vămii. Postul era o sinecură, de vreme ce frontiera rămânea ermetic închisă. Sosirea şefului vămii constituia un eveniment menit să tulbure monotonia târgu-şorului. Omul acesta avea reputaţia unui pasionat jucător de cărţi, calitate foarte apreciată la Puerta Palma Chico, iar soţia lui era foarte tânără şi seducătoare. Mai tânără şi mai sedu-cătoare chiar decât Angelina. Gallegos nu era un statornic. Nevasta şefului vămii îi cucerise inima. Şi cum şeful vămii îşi petrecea nopţile în jurul meselor de joc, Gallegos găsise cu cale să şi le petreacă în compania soţiei neglijate.

Angelina aflase chiar de la Allende de trădarea lui Gallegos. Amorul ei propriu suferise cumplit. Se răzbunase primind iarăşi în alcovul ei pe comandantul flotilei. Din momentul acela, Angelina devenise cel mai înverşunat duşman al lui

Gallegos. Căpitanul portului acceptase fără comentarii revenirea la vechea formaţie triunghiulară. Păstrase, bineînţeles, relaţii cordiale cu Gallegos. Afacerile sunt afaceri, indiferent de complicaţiile sentimentale.

Aventura părea să se fi terminat, cu atât mai mult cu cât Gallegos avea să fie rechemat la Asuncion, pentru a i se încredinţa o nouă şi delicată misiune. Supravegherea lui Charles Sunderland, reţinut în Paraguay din porunca lui „El Supremo".

Unii spun că împrejurările aparent mărunte sunt susceptibile să influenţeze evenimente mari. Napoleon a pierdut bătălia de la Waterloo din cauza unui şanţ adânc care l-a împiedicat pe Grouchy să intervină în timp util în sprijinul mareşalului Ney. Nasul Cleopatrei a determinat o schimbare fundamentală în cariera marelui Julius Caesar şi în evoluţia politică a Romei. O mantilă de catifea aruncată în chip de covor de Walter Reeleigh sub picioarele reginei Elisabeta I a Angliei a dus la ruinarea comerţului Spaniei cu coloniile de peste mări de către corsarii Albionului, învestiţi cu puteri speciale de către Coroana britanică. Dezamăgirea amoroasă a Angelinei avea să răstoarne planurile bine calculate ale lui Gallegos.

Ciro sosi la Puerto Palma Chico după apusul soarelui. Avusese grijă să lase pe Sedley şi pe cei doi indieni afară din oraş, spre a-şi acoperi la nevoie retragerea. Sedley înţelesese că prezenţa sa în oraş ar fi stârnit bănuieli. Ciro se înfăţişă singur la locuinţa lui Francesco Arrabal. Căpitanul portului nu rupsese relaţiile de afaceri cu Gallegos. Propunerea acestuia de a facilita trecerea în Brazilia a lui Charles Sunderland găsi un ecou favorabil în sufletul lui Arrabal, cu atât mai mult cu cât recompensa făgăduită era considerabilă. Cu banii aceştia, căpitanul portului s-ar fi putut retrage în Brazilia, unde să trăiască în huzur până la adânci bătrâneţi. Misiunea lui n-ar fi fost grea. Gallegos îşi propusese să traverseze Rio Paraguay pe la punctul San Pietro. Arrabal trebuia să creeze o diversiune trimiţând flotila într-altă zonă, sub pretextul că deţinea informaţii potrivit cărora contrabandiştii intenţionau să execute o operaţie de mare amploare la sud pe Puerto Palma Chico.

Arrabal acceptă deci propunerea lui Gallegos. Ciro trecu apoi pe la locuinţa lui Evaristo Suarez, una dintre căpeteniile contrabandiştilor de pe Rio Paraguay şi omul de încredere al lui Gallegos. Suarez făgădui să se înfăţişeze cu bărcile sale la punctul San Pietro, în noaptea de sâmbătă spre duminică. Ciro, Sedley şi cei doi indieni făcură drumul întors spre tabără. Puteau raporta îndeplinirea cu succes a misiunii.

Din nenorocire, convorbirea dintre Ciro şi Francesco Arrabal fusese auzită de Angelina, care se afla întâmplător în camera alăturată. Trăsese cu urechea la gaura cheii, fiindcă o intrigase tainica vizită a lui Ciro.

Căpitanul portului nu se ferea de soţia sa. Întotdeauna văzuse în ea o aliată. Dar în cazul acesta îşi făcuse un calcul greşit. Angelina îl ura pe Gallegos. Abia aştepta să se răzbune. Şi prilejul era minunat. Din discuţiile soţului ei cu Allende, ea aflase de fuga lui Charles Sunderland şi de rolul jucat de Gallegos în această afacere. O navă militară acostase la San Martin, în afara orarului oficial şi anume cu două zile înainte de termenul prevăzut de mulatru. Se dăduse imediat alarma. De la Asuncion sosiseră porunci severe. Charles Sunderland şi Gallegos trebuiau capturaţi cu orice preţ. Mateloţii de pe „Esperanza", descoperiţi tot de o navă militară, dăduseră de veste autorităţilor că Gallegos îşi continuase drumul pe uscat. O urmărire prin Chaco avea puţini sorţi de izbândă. Fură întărite însă unităţile care asigurau paza pe Rio Paraguay, în zona de graniţă cu Brazilia, deoarece era de presupus că pe acolo vor încerca fugarii să treacă în ţara vecină.

Angelina ştia toate aceste lucruri şi că „El Supremo" făgăduise o mare recompensă celor care-i vor prinde pe nord-americani. Dacă dezvăluia lui Allende demersurile lui Ciro la Puerto Palma Chico, îşi compromitea soţul. Perspectiva aceasta îi trezi la început remuşcările. Când Allende veni să-i facă vizita cotidiană – în absenţa lui Arrabal, plecat la joc de cărţi – renunţă la ultimele ei scrupule şi dădu totul în vileag. Comandantul escadrilei ascultă destăinuirile ei uluit şi neîncrezător, apoi scandalizat şi gata să intre în acţiune.

Într-o tiradă plină de sentiment, Angelina îi destăinui că a hotărât să renunţe la soţul ei pentru a-şi uni soarta cu a

lui. Răcorit oarecum de această declarație – căci era un burlac convins – Allende îi făgădui totul, făcându-și bineînțeles rezerve mintale. La sfârșit o rugă să păstreze taina, spre a-i îngădui lui să prindă dintr-o singură aruncătură de plasă și pe Gallegos, și pe Charles Sunderland, și pe Francesco Arrabal.

În zorii zilei de vineri, Jeremiah își dădu sufletul. În ciuda îngrijirilor și a ierburilor aplicate pe ciotul piciorului amputat, se stinsese încet ca o lumânare. Cangrena nu putuse fi zăgăzuită. Moartea ușura existența supraviețuitorilor. În aceeași dimineață, caravana porni spre Rio Paraguay. După spusele lui Ciro, reușita trecerii graniței era asigurată. Suarez și Arrabal își luaseră angajamente formale. Gallegos era însă prudent. Nu neglija măsurile de prevedere. Știa că în Paraguay conștiințele fluctuează după timpuri și împrejurări. Prietenul de ieri poate fi dușmanul de mâine și invers.

Când ajunse cam la două mile de Rio Paraguay, împărți convoiul în două eșaloane. Primul, comandant de Sedley și călăuzit de Ciro, avea să ia contact cu Evaristo Suarez și cu oamenii săi. Abia după ce primul eșalon va trece în Brazilia, al doilea eșalon și cel mai important, căci cuprindea pe Charles Sunderland și pe soția sa, avea să se deplaseze spre Rio Paraguay.

Sedley și Ciro jucau rolul unor cobai. Gallegos tatona prin ei buna-credință a lui Arrabal și a lui Suarez. Dacă primul detașament va fi atacat, al doilea detașament va face stânga împrejur și se va îndrepta în marș forțat spre Bolivia. Bineînțeles, nu dezvăluise adevăratele sale gânduri lui Sedley și lui Ciro. Justificase hotărârea sa în sensul că grupurile mici puteau traversa mai ușor râul.

Numai Charles și Pemberton cunoșteau adevăratul motiv.

În ultimul moment, Toynbee își exprimă dorința să-l însoțească pe prietenul său Sedley. Capriciul lui complica lucrurile. Charles n-ar fi vrut să-l piardă. Toynbee era un secretar conștiincios și priceput. Spre a nu da de bănuit lui Sedley, își lăsă totuși secretarul să plece.

Sub comanda lui Sedley se mai aflau cinci indieni și doi servitori negri. Detașamentul sosi la San Pietro aproape

de miezul nopții. Bărcile lui Suarez așteptau la mal. Ciro intuise gândurile șefului său. Știa însă că în eventualitatea unor complicații nedorite, s-ar descurca așa cum se mai descurcase și în alte împrejurări. Temerile sale păreau să nu se justifice. Suarez și oamenii săi încărcaseră în bărci sacii cu provizii și baloturile cu diverse ustensile. Barcagiii trecuseră la rame. Indienii rămăseseră pe mal, lângă catârii care nu puteau fi transportați în Brazilia. Toynbee nu descălecase încă în iarba înaltă până la brâu, fiindcă îi era frică de șerpi. Avea de gând să coboare din șa numai în momentul îmbarcării sale.

Ciro și Suarez se felicitau că totul se desfășura cu bine, când, în pădurea din apropiere, se auzi un fluierat scurt, urmat de un foșnet suspect prin hățișuri.

— În bărci, repede!, ordonă Suarez, repezindu-se spre prima ambarcațiune.

O salvă de detunături stârni ecouri în pădure.

Suarez se prăbuși pe plajă cu obrazul în nisip. Sângele îi umpluse gura. Nu apucă nici să-și facă semnul crucii. Alți trei barcagii, trăsniți de puștile care vărsau foc, încremeniră cu capul plecat pe rame.

— Înapoi, la ai noștri!, zbieră Ciro, aruncându-se pe primul catâr.

Uluit, Sedley se uita la mogâldețele negre prăvălite pe nisip. Gloanțele îi șuierau pe la urechi. Alți barcagii căzură. Răcnetul lui Ciro îl readuse la realitate. Se repezi spre catârii care așteptau la liziera pădurii. Se împiedică de un ciot și căzu pe brânci. Se ridică, reluându-și goana. Plaja fusese invadată de oameni care prinseră în clește pe contrabandiștii lui Suarez. Lui Sedley îi bătea frenetic inima. Nu voia să cadă prizonier. Frica îi dădea aripi. Auzi ca prin vis un galop care se îndepărta. Apoi altul. Apucă înfrigurat frâiele unui catâr. Când să se arunce în șa, simți o arsură, urmată de o durere cutremurătoare în șira spinării. Văzu un cerc roșu, care se lărgi asemenea unui lac revărsat peste maluri. Peste lac se lăsă o perdea neagră. Căzu fără suflare în iarba înaltă.

— Dobitocule!, zbieră un glas. L-ai omorât. Albii trebuiau prinși de vii... *Porca madona!*

Ciro auzi înjurătura. Auzi şi ultimele detunături de pe plajă. Catârul său alerga iepureşte. Desluşi înaintea lui alt galop. „De nu m-aş zdrobi de vreun copac", gândi el. Îşi încredinţase soarta catârului care-l purta prin hăţişuri, despicându-le cu pieptul lui mare şi puternic. Se bizuia pe instinctul animalului. În pădurea cufundată în beznă nu mai desluşi nimic.

Soarele se ridicase sus pe cer când Gallegos află întinderea dezastrului. Giro, Toynbee şi doi indieni se înapoiară istoviţi în tabără. Soarta lui Sedley, a celor doi servitori negri şi a restului de indieni din primul eşalon le era necunoscută.

— Ridicăm grabnic tabăra!, porunci Gallegos. Suarez sau Arrabal au trădat. Oamenii lui Francia vor porni pe urmele noastre. Nu mai încape îndoială.

Electrizaţi de acest grav eşec, şi albii, şi oamenii de culoare începură să se pregătească frenetic de drum. În mai puţin de un sfert de oră convoiul se puse în mişcare.

— Ne adâncim iarăşi în pădure. Nu ne-a mai rămas decât drumul spre Bolivia.

Gallegos se înnegrise de mânie. Îl bănuia mai cu seamă pe Arrabal. Suarez nu încercase niciodată să-l înşele.

Charles, Pemberton, Knowles erau consternaţi, îi aşteptau încercări grele. Gallegos le vorbise fără menajamente. Numai Burton acceptase calm noua situaţie.

— Dacă îmi este dat să mor rezemat de trunchiul unui copac din Chaco, aşa am să termin, oricât m-aş împotrivi.

Înainte de plecare, Snyder îşi făcuse atent toaleta.

— Nu concep să mă prezint în faţa doamnei cu coasa decât în uniformă de gală şi cu mănuşi albe. Vreau să-i fac o impresie frumoasă. Poate că în lumea de dincolo îmi va hărăzi un loc mai bun.

— Viermii au să ne mănânce pe toţi, zbieră Toynbee, care nu-şi revenise decât în parte după şocul nervos din noaptea trecută. Cu sau fără uniformă de gală, tot acolo ajungem. Şi mai repede decât vă aşteptaţi.

Gallegos detaşă o ariergardă cu misiunea de a proteja grosul convoiului, în eventualitatea unei ciocniri cu forţele de urmărire.

— Eu voi comanda ariergarda, zise Gallegos. Abia aştept să curăţ câţiva inşi. Numai aşa am să mă mai liniştesc.

— Nu! Dumneata eşti necesar aici, interveni Pemberton. Dacă ţi se întâmplă ceva, suntem pierduţi.

— Îi aveţi pe Ciro, pe Esteban. Sunt tot atât de pricepuţi ca şi mine.

Charles îl bătu pe umăr.

— *Señor* Gallegos, Pemberton are dreptate. Nu ne putem lipsi de prezenţa dumitale.

— Trec eu la comanda ariergardei, se oferi Pemberton.

— Lăsaţi treaba aceasta pe seama mea, zise Snyder. Războiul din '812 l-am făcut într-o unitate de infanterie. Voluntar. Ştiu să mă lupt şi pe uscat, nu numai pe mare.

— Vom face eu schimbul, Mr. Snyder, stărui Pemberton.

Toynbee îi privea cu milă. Se certau care să moară mai întâi. Smintiţii! El, Ronald Toynbee, nu voia să-şi încheie existenţa ca un imbecil, în pădurile din Chaco. Hm! Culmea ar fi ca tocmai el să moară şi ceilalţi să scape teferi.

Gallegos scurtă popasul de prânz.

— Nu voi fi liniştit decât în momentul în care voi şti că între noi şi Rio Paraguay se află cel puţin o sută de mile. Până acum n-am parcurs niciun sfert din această distanţă.

Căldura copleşitoare amorţise firea. Şi maimuţele renunţaseră la joacă. Un stol de papagali cu penaje multicolore se aşezase într-un copac rotat, asemenea unor groteşti podoabe de Crăciun.

Convoiul se urni fără întârziere. Esteban rămăsese în ariergardă cu Snyder. Gallegos îl trimisese pe Ciro înainte, în fruntea unui detaşament de eclerori.

Charles era satisfăcut de eficienţa lui Gallegos. Mulatrul acesta putea fi găsit oriunde prezenţa sa era necesară.

— Dacă păstrăm ritmul acesta, cred că vom ajunge la poalele Anzilor în maximum douăzeci de zile, spuse Charles.

Gallegos îşi plimbă palma peste barba ţepoasă.

— Dacă am ajunge în douăzeci de săptămâni, aş fi fericit. Dacă am stăpâni zborul păsărilor, s-ar schimba lucrurile. Nu calculaţi depărtările după hartă. Mersul în linie dreaptă e posibil numai în teorie. Pădurea nu-ţi îngăduie s-o străbaţi

oricum şi oriunde. Trebuie să ţii seamă de toanele ei, de accidentele de teren, de pistele cele mai potrivite, care adeseori nu sunt cele mai scurte.

Cei doi bărbaţi călăreau în capul convoiului, scară lângă scară.

— Nu pot întârzia prea mult, zise Charles. Am treburi în Statele Unite.

Gallegos suspină.

— Va trebui să le daţi uitării o vreme.

Cu un bobârnac, Charles îşi împinse pălăria pe ceafă. I se înfierbântase ţeasta. Şiroaie de năduşeală i se prelingeau pe lângă urechi, pe gât, pe ceafă.

— Trebuie să faci imposibilul, Señor Gallegos, ca să ajungem mai repede. *Signora* Sunderland nu va suporta o călătorie prea lungă în aceste condiţii vitrege.

Gallegos rupse o frunză de pe ramura joasă a unui copac.

— *Señor* Sunderland, în Chaco timpul n-are valoare. Trebuie să vă învăţaţi cu gândul ăsta. Doi spanioli au străbătut zece mile de pădure în trei săptămâni. Erau ultimii supravieţuitori ai unei expediţii care la plecare numărase treizeci de oameni. Majoritatea au murit de sete. Unii au înnebunit. Au ajuns să-şi soarbă sângele. Vă închipuiţi că n-au reuşit să-şi astâmpere setea.

— Vrei să ne înspăimânţi, *Señor* Gallegos?

Mulatrul nu-i răspunse. Îşi oprise catârul şi asculta cu încordare. Se opri şi Charles.

— Ce-ai auzit?, întrebă el.

— Ssst!, îi făcu Gallegos semn, ducând degetul la gură.

Caravana îi urma în pasul vioi al catârilor.

Gallegos ridică mâna la verticală. Stopă şi convoiul. În liniştea care se lăsase se auzea zbârnâitul unor bondari. Un catâr necheză. Charles îşi încordase auzul. Se uită întrebător la mulatru.

— Ascultaţi!, spuse acesta.

Abia acum Charles auzi nişte bufnituri îndepărtate.

— Snyder!, rosti el.

Gallegos înclină afirmativ capul.

— Se bate... Mr. Sunderland, preluaţi vă rog comanda convoiului şi continuaţi-vă drumul. Dacă se poate, la trap. Eu alerg să văd ce s-a întâmplat.

Apăru şi Knowles însoţit de Burton.

— Ce se aude acolo?, întrebă consilierul.

— Aveţi arme asupra dumneavoastră?, îl întrerupse Gallegos.

— Avem.

— Urmaţi-mă! Va trebui să schimbăm câteva focuri cu oamenii amicului nostru Francia.

Gallegos vârî pintenii în burta catârului şi porni în galop de-a lungul convoiului. Knowles şi Burton îl urmară.

Toynbee călărea lângă Marcia. Când îi văzu pe cei trei bărbaţi trecând val vârtej, i se scurse sângele în obraji. Ropotul catârilor se pierdu în curând, înghiţit de pădure. Bufniturile se desluşeau anevoie. Marcia îşi muşcă buzele. Se străduia să-şi ascundă emoţia. Convoiul porni iarăşi. După circa zece minute de mers în trap mărunt, Toynbee îl văzu pe Charles apropiindu-se în galop. Charles îşi struni catârul în preajma secretarului.

— Mr. Toynbee, preiei comanda convoiului. Mă duc să văd ce se întâmplă la ariergardă.

— Nu e cazul să vă însoţesc, *Sir?*, bâigui tânărul.

— Nu. Ţi-o las în grijă pe Mrs. Sunderland.

Zâmbi Marciei, apoi se avântă pe urmele lui Gallegos.

Toynbee trecu în fruntea coloanei. Servitorii negri, indienii, îl priveau plini de curiozitate. Se întrebau, poate, cum avea să se comporte tinerelul acesta pe care-l strangula frica. Toynbee adoptă o poză marţială. Pe buzele unuia din valeţii de culoare observă un zâmbet ironic. Toynbee se îmbujoră. Poza lui nu reuşise să-i înşele.

Mersul la trap se arătă foarte anevoios. Oamenii trebuiau să se plece pe grumazul catârilor spre a se feri de ramurile joase, care ameninţau să le scoată ochii.

Cavalcada începuse să-l încălzească pe Toynbee. Era mândru fiindcă i se încredinţase o sarcină importantă. Călăuza care alerga înaintea lui îi făcea semn cu mâna ori de câte ori cotea la dreapta sau la stânga.

O ramură îl plesni pe Toynbee peste nas. Durerea îi umplu ochii de lacrimi, orbindu-l. Se clătină, gata să cadă, dar rămase în şa. Un timp catârul merse singur. Gemând, Toynbee îşi

trecu mâna peste față. Ochii i se mai despăienjeniră. Când se uită în palmă şi o văzu plină de sânge, îi veni ameţeală. Nasul îl durea îngrozitor. Îşi încleştase fălcile ca să nu urle. Îşi tamponă cu batista ochii înlăcrimaţi, nasul, obrajii. Şi batista se pătă de sânge. Îl străfulgeră spaima. „M-a desfigurat! Ce mă fac?" Nu era un Adonis. Avea un chip agreabil, datorită în parte tinereţii care înfrumuseţează cele mai vitregi chipuri.

La un moment dat se trezi în faţa lui Ciro, pe care-l ajunsese din urmă. Se opri. Ciro nu păru să remarce nasul umflat şi obrajii tumefiaţi ai lui Toynbee. Nu-şi pierdu cumpătul nici când secretarul îi spuse că ariergarda fusese atacată.

— Mă aşteptam, zise Ciro simplu.

Trase cu urechea. Toynbee nu-şi auzea decât bătăile accelerate ale inimii.

— Nu se mai bat, adăugă Ciro.

Scoase din chimir o bucată de tutun de mestecat şi începu să-l morfolească.

— Să nu ne ajungă din urmă, zise Toynbee.

— Cine?

— Oamenii lui Francia.

— N-aş crede. Dacă i-ar fi dat peste cap pe ai noştri, acum ar fi fost aici. Dar ca să te linişteşti, *Señor* Toynbee, am să trimit un om după veşti.

Se uită la catârii care îşi umflau şi îşi dezumflau flancurile în ritmul respiraţiei grele.

— Să-i lăsăm puţin să se odihnească. Altfel rămânem fără ei.

Pe Toynbee îl enerva calmul metisului. Ciro dădu poruncă să fie adăpaţi catârii. Veni şi Marcia. Era palidă ca un cadavru. Ciro se străduí să-i risipească îngrijorarea. Îi vorbi simplu, pe limba lui. Omul acesta necioplit avea darul de convingere.

Cam peste o oră, Charles, Gallegos şi ceilalţi se înapoiară în tabără. Căpitanul Knowles avea braţul drept înfăşurat. Esteban lipsea. Gallegos confirmă presupunerile Marciei.

— Esteban a murit cu arma în mână. A angajat lupta cu un detaşament de recunoaştere, reţinându-l până la sosirea noastră. Până la urmă i-am pus pe fugă. Nişte nenorociţi. Au pierdut şi ei vreo câţiva oameni. Până se vor înapoia supravieţuitorii la Puerto Palma Chico, spre a cere noi forţe, vom fi

departe. Greu să ne mai ajungă. Avem un mare avans. Trupele din această zonă sunt neînsemnate. Francia are nevoie de toate forţele sale la fruntariile de sud, mult mai vulnerabile. Pentru orice eventualitate, vom mări etapele şi vom scurta haltele.

Moartea lui Esteban îl afectă mai puţin pe Ciro decât pe Marcia. Pentru Ciro, prietenul său plecase dintre cei vii. Oamenii de seama lui Esteban nu mor în pat şi nici de bătrâneţe. Chaco are legile lui.

* *
*

Zilele se scurgeau mereu aceleaşi. Uneori Charles avea senzaţia că se învârtea în cerc. Pădurea nu-şi schimba înfăţişarea. Căldura devenise insuportabilă. Pământul era uscat iască. Lipsa de apă se făcea simţită. Burdufurile se goleau văzând cu ochii. Slăbeau ca nişte canceroşi intraţi în ultima fază.

În microcosmosul unei caravane, traiul obligatoriu în comun, la care se adaugă tensiunea nervoasă, lipsa de apă, face ca incidentele cele mai mărunte să capete proporţii nedorite.

Dintr-un fleac, consilierul John Burton şi secundul Snyder ajunseseră pe punctul de a se încăiera. Amândoi trăseseră simultan într-un jaguar. Animalul se prăbuşi lovit de un singur glonţ. Cine fusese autorul? Cu încăpăţânare ridicolă îşi atribuiseră fiecare meritul. Discuţia degenerase în ceartă şi de la ceartă până la lovituri îi mai despărţea un pas. Căpitanul Knowles pusese capăt incidentului, răstindu-se la amândoi şi amintindu-le că reuşiseră să se facă de râs în faţa indigenilor. Intervenţia lui îi răcorise ca un duş rece.

Peste câteva zile, Toynbee şi Snyder avură un violent schimb de cuvinte cu Gallegos, care le interzisese să folosească apă pentru bărbierit. Nu concepeau să primească porunci de la un om de culoare.

— Îmi consum propria mea porţie de apă, protestă Toynbee.

— Prefer să nu beau apă decât să rămân nebărbierit, strigă Snyder. Un om nebărbierit e un om murdar. Iar eu detest murdăria.

— Să vedem dacă veţi spune acelaşi lucru când veţi constata că nu mai aveţi picătură de apă în gamelă şi că burdufurile sunt goale.

Altercaţia ameninţa să se învenineze. Charles interveni personal spre a potoli spiritele. După ce Gallegos plecă la treburile sale, Charles făcu observaţie celor doi tineri.

— Nu uitaţi că Gallegos şi-a asumat o mare răspundere. Nu aveţi dreptul să compromiteţi succesul tentativei noastre. La ora aceasta, apa este mai scumpă decât aurul.

Toynbee cedă. Snyder rezistă însă pe poziţie.

— Nu pot accepta ordine de la un om de culoare. *Sir* Gallegos este mulatru.

— Gallegos mă reprezintă pe mine. Îi datoraţi deci ascultare. De azi înainte să vă intre bine în cap. Dispoziţiile lui sunt dispoziţiile mele.

Snyder îl privi crunt.

— Mr. Sunderland, vă rog să ţineţi seama că nu îngădui...

Charles remarcă nuanţa. Ofiţerul secund renunţase la formula „Sir", care implica relaţii de la subaltern la superior.

— Mr. Snyder, nu mă sili să folosesc violenţa. N-aş vrea să-ţi aplic o corecţie în faţa oamenilor de culoare pe care îi disprețuieşti atât de mult.

Snyder se făcuse vânăt. Schiţă o mişcare ducând mâna la pistol. Dar nu îşi termină gestul. În stânga sa, Pemberton apăruse din neant. Ştia că omul acesta nu ar fi ezitat să-l cureţe, dacă s-ar fi ivit necesitatea. Incidentul se încheie fără complicaţii.

Marcia simţea electricitatea din atmosferă. Era îngrijorată de răbufnirile de violenţă ale oamenilor.

Într-o dimineaţă, Gallegos raportă lui Charles că un catâr fusese găsit mort. Îl ucisese probabil vreun şarpe otrăvitor. Vulturi urubu se roteau în văzduh. Adulmecaseră hoitul.

Povara animalului mort fu repartizată celorlalţi catâri. A doua zi mai muri unul.

— Lipsa de apă, explică scurt Gallegos lui Charles. Dacă nu dăm de vreun izvor în viitoarele douăzeci şi patru de ore, perspectivele devin foarte întunecate...

Oamenii şi catârii erau istoviţi din cauza setei pe care nu reuşeau să şi-o astâmpere. Gallegos scurtă totuşi popasurile. Trebuiau să dea de apă. Parcurgând distanţe tot mai mari, sporeau şansele de a dibui vreo sursă.

Convoiul se târa anevoie sub arşiţă. Nopţile erau răcoroase. Gallegos ar fi preferat să umble noaptea. Îl împiedica însă pădurea tot mai deasă. Perdelele de liane, aninate de la un copac la altul, trebuiau tăiate cu macetele. Operaţia aceasta nu s-ar fi putut executa noaptea.

Când întâlniră o pistă ceva mai largă, deschisă probabil de localnici, fu sărbătoare în tabără. Puteau străbate acum cu relativă uşurinţă distanţe mari. Pieriră încă trei catâri. Situaţia devenea gravă. Renunţară la corturi şi la o serie de obiecte care nu erau de primă necesitate. Catârii rămaşi n-ar fi putut căra poverile suplimentare. Slăbiseră şi aveau răni deschise din cauza rosăturilor chingilor şi a muşcăturilor de vampiri.

Nori de musculiţe se abăteau asupra convoiului, exasperând şi pe oameni, şi pe animale.

La picioarele unui arbore găsiră scheletul unui om. Lângă oasele înălbite se afla un sac de călătorie, cu câteva ustensile şi o gamelă goală.

Peste câteva sute de metri găsiră alt schelet omenesc, lângă scheletul unui catâr. Omul murise cu genunchii la gură. Aşa cum stătuse în pântecele mamei. Un sac cu mărgele, cuţitaşe, pânzeturi viu colorate şi alte nimicuri zăcea părăsit, ceva mai departe.

— Neguţători ambulanţi, explică laconic Gallegos.

Charles se uită îndelung la resturile omeneşti. Se întrebă dacă n-ar fi fost mai bine să rămână la San Martin. Acum nu mai puteau face drumul întors. Se aventuraseră prea adânc în pădure...

Toynbee pierduse socoteala zilelor. Pentru el, timpul nu mai avea început şi nici sfârşit. Limba îi era uscată, ca un glaspapir. Îl usturau gâtul şi ochii. Poate că suferise o uşoară insolaţie. Capul începuse să-l doară şi, în ciuda căldurii, îl scuturau fiori. Gallegos îi dădu să mestece nişte ierburi. Toynbee le refuză. Acceptă povaţa mulatrului abia după ce simptomele

se accentuară. În scurtă vreme capul i se limpezi. Transpirase atât de abundent, încât trebui să-şi schimbe îmbrăcămintea. Năduşeala îi îmbibase nu numai cămaşa, dar şi vestonul şi pantalonii.

Raţionalizarea apei deveni un imperativ acceptat de toată lumea. Orice picătură trebuia economisită.

Pe înserat pătrunseseră într-un luminiş brăzdat de o văgăună străjuită de ierburi înalte, roşiatice.

— Albia unui pârâu!, vesti indianul din capul coloanei, repezindu-se într-acolo.

Vorbele lui, tălmăcite de Gallegos, înviorară pe toată lumea. Şi călăreţii, şi pedeştrii alergară spre râu. Ajunşi pe mal, se opriră consternaţi. În fundul albiei uscate se aflau numai pietre albe, ca nişte oase patinate de vreme.

Catârul lui Gallegos necheză, ciulindu-şi urechile. Mulatrul făcu un semn cu mâna.

— Aşteptaţi-mă aici. Mă duc în susul văii. Nu se poate să nu dau de puţină apă. Animalele nu se înşală.

Urmat de doi indieni, porni în amontele pârâului. Se lăsase răcoarea. Pe Toynbee îl potopiră iarăşi frigurile. Îi clănţăneau dinţii şi îi ardeau ochii.

Oamenii aşteptau îngrijoraţi înapoierea lui Gallegos.

Marcia implora pe Dumnezeu să săvârşească o minune. Dacă nu găseau apă erau pierduţi.

Un galop îi făcu pe toţi oamenii să ridice capul. Gallegos apăru, rotindu-şi pălăria prin aer.

— Ura! Am dat de apă. Veniţi după mine.

Dacă i s-ar fi comunicat lui Charles în clipa aceea că a câştigat un milion de dolari la bursă nu s-ar fi bucurat mai mult.

În curând, oamenii se putură îndestula cu apă dintr-un heleşteu adăpostit de coroanele unor imenşi arbori. Umplură burdufurile cu apă, apoi aduseră şi pe catâri să se adape. Lăsaseră animalele la urmă, fiindcă, în graba lor, acestea tulburau apa, amestecând-o cu mâl.

În seara aceea, optimismul crescu vertiginos. După cină, albii se bărbieriseră la lumina focurilor. Luxul acesta nu şi-l mai îngăduiseră din vremuri aparent imemoriale. Bărbile hirsute căzură, lăsând obrajii să respire în voie.

Snyder era fericit. Îşi spălă rufele, apoi îşi făcu atent toaleta. După o oră apăru printre ai săi, măreţ ca un *grande de Spania* la un bal al Curţii.

În noaptea aceea, toţi oamenii dormiră împărăteşte. În zori alergară iarăşi la heleşteu ca să bea apă şi să se spele. Charles îngenunche şi îşi vârî cu voluptate capul în apă. Îl scoase apoi afară şi se scutură ca un câine. Se aplecă iarăşi spre a mai înghiţi câteva guri de apă. Deodată înlemni. Lumina dimineţii îi oferi o privelişte care făcu să i se întoarcă maţele pe dos. Viermişori mărunţi şi graşi înotau anarhic în apa verzuie. În bălăriile de pe mal, hoitul unui patruped era pe jumătate cufundat în apă. Din jumătatea rămasă pe mal se înfruptau păsări.

Gallegos remarcă obiectul preocupărilor lui Charles. Izbucni în râs.

— Să nu vă fie scârbă, *Señor*. Apele astea nu îmbolnăvesc pe nimeni. Ce fericit aş fi dacă le-aş avea tot timpul călătoriei.

Şi Charles începu să râdă.

— Ai dreptate, Gallegos. Domnişorii cu gusturi rafinate n-au ce căuta printre noi.

Se aruncă pe brânci şi începu să soarbă apa direct din heleşteu, ca animalele. Renunţase să o mai bea din pumni.

* *
*

Oamenii priveau iarăşi cu prietenie pădurea care nu numai că îi scăpase de Francia, dar le şi oferea apă şi hrană din abundenţă.

Până şi defetistul Toynbee începuse să vadă iarăşi viaţa în roz. Datorită ierburilor furnizate de Gallegos, se simţea mai bine.

Marcia se extazia în faţa naturii. O încânta mai ales freamătul pădurii în zori, când viaţa începe să palpite, când păsările cu penaje superbe îşi iau zborul, când coloniile de maimuţe prind să se gâlcevească prin ramuri, când tapirii îşi scot râtul prin frunziş aruncând priviri curioase...

Labirintul de copaci încetă. Coloana ieşi într-un luminiş, acoperit cu o iarbă grasă, de un verde curat, ce amintea gazonul peluzelor englezeşti. În văzduh pluteau nori albi, rotunzi şi pufoşi ca nişte imense aglomerări de pene.

— Are să plouă, opină Marcia. Avem nevoie de ploaie.

Gallegos clătină din cap.

— În sezonul ăsta nu plouă niciodată, *Señora* Sunderland, zise el. Norii trec, se plimbă, călătoresc ca şi noi. Dar nu varsă picătură de apă. Sunt zgârciţi.

— Fac totuşi puţină umbră, zise Marcia, dispusă să privească firea sub cele mai trandafirii unghiuri.

Liziera pădurii apăru iarăşi. Pe fundalul ei întunecat se desluşiră nişte colibe.

— Un sat, vesti Gallegos. Va trebui să fim cu ochii în patru. Nu se ştie dacă vom fi întâmpinaţi de prieteni sau de duşmani.

Oamenii îşi pipăiră pistoalele atârnate la şold şi puştile prinse în bandulieră. Ciro adulmecă aerul.

— Nu simt miros de fum. Ciudat!

Când se apropiară de colibe, observaţia lui Ciro căpătă explicaţie. Satul nu era locuit.

Gallegos îşi încruntă sprâncenele.

— Au fugit de frica noastră sau ne întind o cursă?

Se sfătui cu Ciro şi cu călăuzele indigene. Călăuzele clătinară din cap cu nedumerire.

Gallegos, Charles şi căpitanul Knowles plecară în recunoaştere. Norii proiectau pe pământ umbre care se deplasau lent, alternând cu răbufniri de soare. Gallegos şi însoţitorii săi se apropiară cu precauţie de sat. Nu văzură nicio urmă de vietate. În faţa unei colibe, o moviliţă de cenuşă. Cenuşa era rece. Şi cărbunii de dedesubt erau stinşi şi reci. Vârâră capul în alte trei sau patru colibe.

— Satul n-a fost totuşi părăsit de mult, zise Gallegos perplex. S-a întâmplat ceva.

Câţiva vulturi urubu se ridicară fâlfâind de pe acoperişul unei colibe cu pereţi împletiţi din ramuri subţiri.

— Acolo, înăuntru, trebuie să fie ceva, zise Charles.

— Să intrăm, propuse Knowles.

Pătrunseră tăcuţi în colibă. După ce îşi deprinseră privirea cu semiîntunericul dinăuntru, văzură pe pământ, în mijloc, o formă omenească măruntă, acoperită până peste cap cu un *poncho* zdrenţuit.

— Un mort, zise Gallegos. Poate un copil.

Cu gura ţevii puştii ridică *poncho*-ul de un colţ şi îl dădu la o parte. Doi guzgani ţâşniră de sub pătură, pierzându-se undeva, sub peretele de ramuri împletite. Pe chipul lui Knowles se întipări o expresie de dezgust. Guzganii, dar mai ales cadavrul femeii bătrâne, pipernicite şi hidos de pungite, pe care Gallegos o scosese la lumină, îi făcură să scuipe. Lipsa aceasta de pietate în prezenţa unui mort nu izbi nici pe Charles şi nici pe Gallegos. Pustule acopereau pieptul, subsuorile şi gâtul bătrânei. Nasul şi parte din obraji fuseseră mâncaţi de guzgani.

— Să ieşim, zise el.

Când se văzură în aerul curat de afară, respirară în voie.

— Ce-a fost asta?, întrebă Knowles, scuipând iarăşi.

— Ciumă, rosti încet Gallegos. Va trebui să ne ţinem gura. Dacă indienii află ceva, fug, ne părăsesc aici, în mijlocul pădurii.

— Atunci ce-ai să le spui?, întrebă Charles.

— Că asupra satului a căzut un blestem. Că am găsit craniul unei anaconde înfipt într-un par. Niciun indian nu va îndrăzni să cerceteze satul. Toţi se tem de blesteme. Să ne întoarcem la ai noştri.

Charles se mai uită o dată la coliba peste care se lăsau umbrele înserării. Îl străbătu un fior.

— Facem haltă în pădure, cât mai departe de sat, zise Gallegos.

În seara aceea, la cină, Charles şi Knowles nu se atinseră de mâncare. Mulatrul, în schimb, era volubil ca şi când nimic nu s-ar fi întâmplat. Charles îl privea curios. Se întreba dacă Gallegos afecta o linişte sufletească menită să îmbărbăteze pe însoţitorii săi sau dacă realmente nu fusese impresionat de spectacolul din colibă. În orice caz, atitudinea lui era tonică pentru cei din jur. Mulatrul acesta era un înnăscut conducător de oameni...

Zorii nu vestiră încă soarele când Gallegos dădu semnalul de plecare. Mergeau acum spre nord-est. Lipsa de apă era iarăşi acută. Albii se deprinseseră cu raţionalizările impuse de Gallegos. Snyder şi Toynbee renunţaseră din nou să se

mai radă. Charles arăta ca un patriarh. Barba lui roşie, înspicată cu fire de argint, îi dădea un aer venerabil, de o noblețe neobişnuită.

— Ştii cu cine semeni?, îl întrebă Marcia. Cu împăratul Frederic Barbă-Roşie. La New Orleans ai să faci senzaţie. Cred că ai să-l impresionezi şi pe Gerald.

Charles se gândise adeseori la fraţii lui. Poate că dispariţia sa fusese semnalată. Poate că Henry şi Gerald se şi războiau pe succesiune. Charles lăsă gândurile să-i zboare şi la copii. La Reed, la Frank şi la Jackie. Se felicită fiindcă avusese prevederea să-i lase în Statele Unite. Reed şi Frank erau acum băieţi mari. Aveau personalitate şi dinamism. Nu-l vor face de râs. Despre Jackie nu-şi făcea griji. Fata aceasta va şti să se descurce în viaţă.

A treia generaţie a dinastiei Sunderland va fi probabil dominată de odraslele lui Charles Sunderland. Lui Charles i se încălzi sufletul. Avea cu ce să se mândrească.

Se uită la focul de găteje, care arunca pe obrazul lui tonuri purpurii, făcând să-i strălucească barba, ca o ţesătură de aur roşu. Greierii cântau în pădure, acompaniind foşnetele misterioase din desişuri.

Se auziră câteva acorduri de chitară. Apoi glasul lui Ciro se înălţă pur şi răsunător, cântând o „carioca" plină de nerv.

Marcia se aşeză lângă soţul ei. Îl cuprinse cu braţul pe după grumaz şi îşi lăsă obrazul pe umărul lui. Charles avu în clipa aceea un nemaiîncercat simţământ de împlinire. Nu mai era singur. Avea un punct de sprijin. Un suflet pe care se putea bizui. Dacă ar muri el, Marcia i-ar continua opera. S-ar ocupa şi de copiii lui.

În ţarcul catârilor se auziră nechezături şi bocănit de copite. Îi neliniştea ceva. Un nechezat plângător îl făcu pe Charles să sară în picioare. Cineva strigă, dând alarma. Charles luă arma aşezată lângă el, pe iarbă, şi se repezi spre ţarc. Două detunături îl făcură să-şi grăbească pasul.

Când ajunse la catâri, îl izbi o privelişte stranie. La lumina unui felinar, purtat de un indian, văzu un tigru întins pe iarbă. Alături se zbătea în agonie un catâr, cu vena jugulară secţionată. Sângele ţâşnea din rană în pulsaţii regulate.

Gallegos apăru în conul de lumină al felinarului.
— Am ajuns prea târziu.
— Ai împuşcat totuşi tigrul, zise Charles.
— Dar am pierdut un catâr.

* *
*

Caravana şerpuia printre copaci ca o uriaşă râmă. Charles, Gallegos, Knowles, Pemberton şi Snyder băteau hăţişurile în căutare de vânat. Păsările şi maimuţele, tulburate de intruşii cu chipuri palide, se agitau printre coroanele arborilor.

Dintr-un tufiş ţâşni un porc mistreţ. Grohăind furios, se priponi pe picioare, se uită în dreapta şi în stânga cu ochii lui injectaţi de sânge, apoi se lansă ca din catapultă spre Charles.

Charles trase. Graba, proximitatea animalului sau poate iminenţa atacului îl făcură să rateze lovitura. Nu mai avea timp să încarce a doua oară arma. O azvârli, căutând din ochi un copac în care să se caţere. În jur se aflau numai tufişuri. Cei mai apropiaţi arbori erau la circa zece metri. Mintea lui lucră repede. Când animalul ajunse în apropierea lui, se aruncă într-o parte. Mistreţul repezit cu toată greutatea drept înainte trecu pe lângă Charles la mai puţin de o palmă. Mirat că în faţa lui nu se mai află nimeni, se răsuci la iuţeală pe cele patru labe, grohăind şi scormonind pământul.

Privirile lui şi ale lui Charles se încrucişară. Charles scoase de la brâu un cuţit de vânătoare. Când mistreţul se repezi din nou asupra lui, făcu un salt lăturalnic asemenea unui toreador în arenă şi înfipse cuţitul în grumazul animalului. Ţintise un loc vital. Mistreţul trecuse însă cu mare iuţeală, răsturnând calculele lui Charles. Lama pătrunsese deasupra umărului, fără să ucidă.

Animalul se întoarse cu faţa spre duşmanul său. Era turbat de furie. Nici nu simţea cuţitul împlântat în muşchi. Charles rămăsese dezarmat. Stătea încordat, cu braţele depărtate de corp, cu picioarele înfipte în pământ. Ştia că nu va putea rezista mistreţului. Dar nu abandonă lupta. În clipa în care animalul se încordă gata să se arunce la atac, gândul lui Charles fugi la Marcia şi la copii. Apoi se întrebă iritat. „Unde dracu sunt oamenii mei?“

Animalul porni năvalnic.

„Ce uşor se moare", reflectă Charles, aşteptând impactul care avea să-l doboare.

O detunătură şi încă una. Mistreţul făcu un pas, apoi se opri cutremurat de un spasm. Încă o detunătură. Pemberton apăru dintr-un tufiş.

— La timp, Pemberton, şuieră Charles, petrecându-şi limba peste buzele uscate.

Se aplecă asupra mistreţului trăsnit în cap şi îi smulse cuţitul din corp. Şterse lama, frecând-o de iarba înaltă. Vârî cuţitul la brâu, apoi îşi ridică puşca de jos.

— Mulţumesc, Pemberton, zâmbi el. Are să-ţi mulţumească şi Mrs. Sunderland. Mai cu seamă Mrs. Sunderland...

* *
*

Călătoria se depăna în acelaşi ritm obsedant, punctat de întâmplări tragicomice, de bucurii mărunte şi spaime mari, de speranţe şi deznădejdi. Oamenii aveau senzaţia că plutesc într-un univers fantastic, rupt de lumea reală. Uneori se întrebau dacă vor mai vedea sfârşitul acestei expediţii, care părea să se prelungească la infinit.

— Cred că am murit cu toţii. Acum rătăcim prin purgatoriu.

Marcia rostise fraza aceasta noaptea. Era întinsă pe pătură lângă soţul ei, dar nu reuşea să doarmă.

— Ce, ce-ai spus?, mormăi Charles buimac.

Abia aţipise şi Marcia îl trezise, tulburându-i somnul.

— Iartă-mă! Culcă-te!

Charles se întoarse pe partea cealaltă şi începu să sforăie.

Cu privirile pierdute în beznă, Marcia asculta corul nocturn al greierilor. Un pumn nevăzut îi încleşta inima. O apăsa o teamă bizară. Era încă sub impresia spectacolului din seara trecută. Ieşiseră din pădure, într-o pajişte întinsă, cu iarbă înaltă şi flori albe. Albia unui pârâu cu apă scăzută o străbătea în diagonală. Dincolo de firul văii, departe, se desfăşura un perete înalt de un verde închis, ce bătea în negru. Era asemenea unuia din acele imense valuri pe care Oceanul Pacific le

rostogolește spre țărm. Cu o singură deosebire. Valul acesta verde stătea încremenit, cuprinzând zarea de la un cap la altul. Priveliștea era opresivă, amenințătoare, vestind parcă un sfârșit de lume.

— Jungla!, rostise Gallegos. Am terminat cu pădurea tropicală, bogată în vânat și ușor de străbătut. Acum ne aflăm în Bolivia. Am trecut hotarul. „El Supremo" nu mai are nicio putere asupra noastră. Granița dintre Paraguay și Bolivia este liberă. Liberă în măsura în care pădurea cu primejdiile ei îți îngăduie să o străbați. Pădurea este cel mai destoinic grănicer al lui „El Supremo". Și cel mai eficient. Sunt atât de puțini cei care au reușit să-i înfrângă obstacolele, încât cred că i-aș putea număra pe degete. În noaptea asta poposim aici. Mâine în zori vom face cunoștință cu jungla...

„Jungla", repetă Marcia, fixând bezna străbătută de spirale și steluțe albăstrii, plăsmuite de nervii ei optici, excitați și obosiți de veghea prelungită.

— Mai avem de străbătut două sute de mile, spusese Gallegos. În linie dreaptă. Să fim pregătiți sufletește. Se va întâmpla să nu putem parcurge mai mult de două sau trei mile pe zi. Uneori mai mult. Alteori mai puțin. Jungla nu este binevoitoare. Dar o vom învinge.

Undeva se auzea un câine urlând prelung și repetat. Prevestea moartea cuiva? Marcia citise cărți despre expediții dispărute în adâncurile pădurilor ecuatoriale. Încercase să reconstituie mintal agonia oamenilor care își trăiseră cu necuprinsă groază ultimele clipe de luciditate. Îi va fi și ei dat să le repete experiența? ... Sub ce auspicii frumoase pornise în acest periplu! Cu cât entuziasm se îmbarcase pe „Tropic of Capricorn"! Și câte amărăciuni încercase sub ochii ei... Jeremiah murise... Sedley dispăruse. Fusese ucis de gloanțele oamenilor lui Francia? Căzuse prizonier? O întrebare care rămânea fără răspuns. Și Esteban murise. Cine îi va urma? Pădurea cerea victime, asemenea zeilor sângeroși de odinioară. Se întrebă dacă nu își va încheia și ea ciclul vieții sub ramurile încărcate cu frunze de ceară ale vreunui arbore nepăsător și falnic... Auzea susurul frunzelor... Și susurul pârâiașului care se strecura timid printre pietre... Urletul prelung al câinelui îi însoți somnul...

A doua zi, când soarele se ridică sus pe cer, convoiul pătrunse în junglă. Soarele încetă să mai strălucească. Se aflau parcă într-o imensă peşteră, rece şi ostilă, în care domnea o lumină difuză, verzuie. Lumina aceea verzuie aşternea pe chipurile oamenilor o paloare fantomatică.

Marcia era strivită de măreţia pădurii cu înfăţişare de peşteră. Trunchiurile de copaci şi încâlceala de liane ţineau loc de stalactite şi de stalagmite, împreunate şi sudate de forţe supranaturale. Miriade de orhidee multicolore, cu forme fantastice, împodobeau pădurea.

Sub bolta compactă a ramurilor care se încleştau ca degetele unor mâini uriaşe, aerul umed, stătut, era impregnat de un miros straniu şi greţos de putreziciune. Picioarele se afundau într-un înveliş de frunze moarte, printre care colcăiau viermi şi gângănii. Plante parazite se încolăceau în jurul trunchiurilor înalte, împletind desişuri de nepătruns.

Gallegos avusese dreptate. Spre a deschide drum coloanei, indienii din capul convoiului erau nevoiţi să taie cu macetele lor ascuţite perdelele de liane, elastice ca nişte imense pânze de păianjen.

În junglă căldura umedă era atât de compactă, încât abia mai puteau să respire.

Se mai ivi un neajuns. Crengile ascuţite sfâşiau pielea catârilor. Rănile începeau să supureze. Gallegos le examină cu milă.

— Va trebui să lărgim tunelul. Efortul suplimentar ne va încetini înaintarea.

Seara, înainte de culcare, Charles se plânse de mâncărimi pe spate şi pe picioare. Nu-şi mai putea suferi cămaşa. Se dezbrăcă, rămânând cu torsul gol. La lumina unui felinar, Marcia îi cercetă spatele zgâriat de scărpinături. Căpuşe minuscule i se înfipseseră în piele. Marcia începu să i le desprindă cu ajutorul unui ac. Operaţia era grea şi dureroasă. Din locurile din care erau smulse căpuşele, sângele se scurgea în firişoare subţiri. Charles găsi căpuşe înfipte şi pe glezne, şi pe pulpe. Pe acestea şi le scoase singur.

În curând, lupta cu căpuşele deveni o preocupare cotidiană. Albii se piguleau reciproc, eliberându-se cu suspine de uşurare de aceste scârbavnice vieţuitoare. Un indian ceva mai vârstnic

le procură o buruiană cu care să se frece dimineaţa şi seara. Buruiana îi ferea pe localnici de căpuşe, dar se dovedi ineficace la oamenii cu pielea albă. Pigmentaţia pielii să fi fost de vină?

Noaptea, albii erau bântuiţi de coşmaruri. Jungla palpita, terorizându-i cu ameninţări, aşteptate cu sufletul la gură. Lumea se temea de şerpi. Prezenţa reptilelor se făcea permanent simţită în foşnetul unui tufiş, în mişcarea unei ramuri, în frământarea întunericului.

Şi lipsa de apă continua să-i obsedeze. În jungla aceasta umedă, mergeau zile întregi fără să găsească apă. Când întâlneau luminişuri, se opreau, priveau cu nesaţ cerul şi îşi umpleau pieptul de aer proaspăt. Apoi coloana se afunda iarăşi în peştera verzuie a junglei.

Un indian tânăr, care tăia lianele, fu muşcat de un şarpe. Nimeni nu făcu o tragedie din aceasta. Alt indian îi supse veninul din rană, grăbindu-se să-l scuipe spre a nu se otrăvi. Apoi arse rana lateral şi în profunzime, cu un cuţit înroşit în foc. Indianul muşcat de şarpe nu scotea un geamăt. Suportă tratamentul cu un stoicism de neconceput pentru Toynbee, care leşină numai asistând la operaţie.

Lipsa de apă duse iarăşi la raţionalizarea severă a proviziei de lichide. Nu numai burdufurile cu apă, dar şi sticlele cu alcool fură puse sub pază.

Setea neastâmpărată ascuţea nervii. Burton, Snyder, Pemberton se luau la harţă, dând proporţii de scandal celor mai neînsemnate discuţii.

Charles îşi menţinea autoritatea numai datorită impunătoarei sale forţe fizice. Căpitanul Knowles era mai ponderat. Dar până când? Gallegos evita compania albilor, spre a nu se lăsa târât în certurile lor fără număr. Şi Toynbee stătea deoparte. Nu-i plăceau altercaţiile. Avu în schimb o criză de nervi. Într-o seară, la cină, izbucni fără motiv în hohote de râs. Râdea cu lacrimi, ţinându-se de burtă; râdea convulsiv, fără să se poată opri. Charles se uită la el perplex. Privirea alarmată a Marciei îi dădu să înţeleagă că trebuia să reacţioneze. Fără să mai stea pe gânduri, aplică o zdravănă pereche de palme lui Toynbee, reuşind în fine să-i stăvilească ilaritatea.

Târziu, după miezul nopții, un nou scandal ridică în picioare tabăra. Gallegos, care dormea iepurește, îl surprinsese pe Snyder umblând pe furiș la provizia de apă. Schimbul de cuvinte, purtat la început în șoaptă, se învenină. Cei doi bărbați ajunseră să se îmbrâncească, apoi scoaseră cuțitele. Trezit din somn, Charles interveni spre a-i despărți. Când auzi despre ce e vorba, aplică un formidabil pumn lui Snyder, culcându-l la pământ.

— Ar trebui să te izgonesc din tabără, scrâșni Charles, în vreme ce ofițerul secund se ridică anevoie de jos, pipăindu-și bărbia. Nu o fac, fiindcă te-aș trimite la moarte sigură. Deși ai merita să te las pradă fiarelor. Gallegos, de acum înainte să i se dea omului acestuia să mănânce departe de masa mea. Să nu-l mai văd în fața ochilor.

Fără să scoată un cuvânt, Snyder se înapoie la culcușul său. Se înveli cu pătura și adormi pe dată. Charles era încredințat că secundul se prefăcea a fi ațipit. După ce îl lovise, citise în ochii lui o ură cumplită.

Căpitanul Knowles asistase la întreaga scenă, fără să intervină. Abia după ce oamenii se risipiră pe la locurile lor, spre a-și relua somnul întrerupt, își îngădui să critice gestul excesiv de aspru al patronului.

— Cred că nu ați procedat bine, *Sir*. Un alb nu trebuie umilit în fața oamenilor de culoare.

Charles îl privi de sus.

— Mr. Knowles, îți dau un sfat. Pe viitor să nu-ți mai permiți a-mi face observație. N-aș vrea să-ți reamintesc, într-un mod care n-o să-ți convină, că aici eu sunt stăpânul. Dacă nu-ți place, ești liber să pleci, împreună cu secundul dumitale. Sunt gata să-ți pun la dispoziție și o călăuză.

Mușchii fălcilor lui Knowles jucară sub pielea tăbăcită, acoperită cu o barbă aspră și creață.

— Îmi pare rău că interpretați greșit vorbele mele. N-am uitat respectul pe care vi-l datorez. Dacă aș fi uitat acest lucru, aș fi intervenit mai hotărât în sprijinul ofițerului meu secund.

Charles râse în colțul gurii.

— Îți dau un sfat, Mr. Knowels. Să nu te oprești niciodată la jumătăți de măsură. Încă ceva. Mr. Snyder nu mai este

subalternul dumitale. Îl consider concediat. Mr. Snyder nu va mai călca niciodată pe puntea vreunei nave din flota Casei Sunderland. Dacă vrei să-l urmezi, eşti liber.

— Nu-l urmez, *Sir*, pentru că nu sunt de acord cu gestul său. Voi trage totuşi consecinţele acestei discuţii neplăcute şi pentru mine, şi pentru dumneavoastră. Vă rog să-mi primiţi demisia din funcţia de căpitan al navei „Tropic of Capricorn".

Un tunet îndepărtat făcu să se cutremure pădurea. Apoi se mai auzi unul. Gallegos apăru. Era plin de voie bună.

— Vine ploaia, *Sir*. În curând vom uita ce înseamnă setea. Sezonul uscat s-a încheiat.

Charles se întoarse spre Knowles. Faţa i se luminase.

— Mr. Knowles, îţi dau un termen de gândire. Douăzeci şi patru de ore. Dacă la sfârşitul acestui termen îţi mai menţii demisia, ţi-o accept.

Apoi îi întoarse spatele.

În curând se deschiseră cataractele cerului. Vijelia smulgea ramurile copacilor, lăsând să se vadă crâmpeie de cer brodate cu fulgere. Un trăsnet căzu în apropiere, incendiind un arbore şi despicându-l în două. Indienii stăteau în ploaie chiuind de bucurie şi întinzând braţele. Catârii, înviorati de şiroaiele de apă care li se scurgeau pe flancurile pline de răni, se adăpau din băltoacele de la picioarele lor. Se lăsase brusc frigul.

— Vor fi zile când vom regreta soarele şi uscăciunea, strigă Gallegos, scuturându-se de apa care-l udase ca pe un burete.

Marcia se acoperise cu un *poncho*, spre a se feri de furia ploii. Toată lumea se bucura. Cu excepţia lui Snyder.

* *
*

Vântul izgonea norii, cerul se însenina, dar după câteva ceasuri cerul se acoperea iarăşi. Stropitorile văzduhului se slobozeau peste firea însetată de apă. Când rafalele se înteţeau, convoiul se oprea, căutând adăpost sub coroanele arborilor. Trăsnetele loveau câte un copac secular, doborându-l într-un zgomot infernal. Pentru Marcia se amenajă în grabă

un adăpost, în care se refugia, înfiorată de frig. Prin *poncho*-ul ei, apa trecea ca prin sită.

Pe ploaie, lipsa hamacelor se făcea simţită. Charles nu plecase la drum pregătit pentru o lungă expediţie prin Chaco. Luaseră doar ceea ce găsiseră la îndemână. Dormitul pe pământul ud era un chin. În ciuda acestor condiţii vitrege, oamenii nu răceau. S-ar fi zis că îi oţeliseră intemperiile.

Când cerul se însenina şi soarele pornea să pârjolească, ridicând vertiginos temperatura, călătorii îşi lepădau cuverturile în care se înveliseră până atunci şi începeau să transpire toropiţi de zăpuşeală bruscă.

Într-o dimineaţă, caravana se încrucişă cu doi neguţători ambulanţi, călare pe catâri. Alţi doi catâri cărau marfa, alcătuită din fleacuri multicolore, menite să ia ochii indigenilor. Erau primii albi întâlniţi după mai bine de trei luni de rătăcire prin Chaco. Neguţătorii aduceau veşti rele. Un convoi alcătuit din bolivieni, printre care trei femei şi patru copii, fusese atacat şi nimicit de indienii Tobas. Nu scăpase cu viaţă decât un tânăr grav rănit care făcuse pe mortul când indienii veniseră să jefuiască rămăşiţele convoiului. Neguţătorii îl găsiseră târându-se prin junglă după ajutor. Sleit de puteri, murise după câteva zile. Înainte de a-şi da sufletul, apucase să istorisească fragmentar şi dezlânat lupta disperată cu indienii. Înainte de a pleca, neguţătorii vândură cu preţ mare hamacele lor. Marcia şi Charles aveau să se odihnească, în sfârşit, omeneşte.

— Va trebui să întărim paza, spuse Gallegos.

— Sunt atât de primejdioşi aceşti indieni Tobas?, întrebă Charles.

— Foarte primejdioşi. Anul trecut au nimicit un detaşament militar bolivian, trimis spre a-i pedepsi. Niciun soldat nu s-a mai înapoiat la bază. Nu pot fi prinşi, fiindcă îi protejează jungla. Sunt de o ferocitate rară. Răzbună toate crimele săvârşite de conchistadorii spanioli. Ura lor se îndreaptă mai ales împotriva călugărilor, care au încercat să impună creştinismul purtând crucea într-o mână şi sabia în cealaltă. Indienii care piereau pe ruguri şi cei care reuşeau să scape, ascunzându-se prin păduri, nu puteau înţelege religia aceasta, care

propovăduia cuvântul unui Dumnezeu mai sângeros decât zeii lor. Franciscanii, augustinii, iezuiții, dominicanii, care răspândeau într-un chip atât de crud dogma creştină, au devenit din vânători vânat. Indienii Chiriguanos şi Tobas îi omoară în chinuri groaznice de câte ori au prilejul să pună mâna pe ei. Atât de mare e dușmănia indienilor, încât călugării au conchis că e mai prudent să-şi restrângă activitatea pe aceste tărâmuri. Dar răul însemnat de ei îşi dă roadele. Indienii nu se pricep să facă deosebirea între clerici şi laici. Aşa că îi extermină pe toți albii. E mai simplu. Uneori se mai liniştesc. Alteori, raidurile lor se înmulțesc alarmant. Atacă şi forturile militare, provocând pierderi serioase.

O maimuță cocoțată într-un copac, deasupra lui Gallegos, scotea nişte sunete ascuțite, asemenea unor chicoteli groteşti.

— Nu crezi că îl descrii pe diavol mai negru decât este?, zâmbi Charles. Uite, şi maimuța aceea râde.

— Are să râdă şi deasupra cadavrelor noastre, dacă nu vom şti să ne apărăm, zise Gallegos.

— Când am plecat la drum nu m-ai prevenit.

— Aţi fi renunțat la încercarea dumneavoastră de evadare?

— Nu, de bună seamă că nu. În sfârşit. Vom vedea ce ne rămâne de făcut...

Imposibilitatea trecerii unui râu umflat de ploi îi sili să facă un popas de aproape o săptămână. Căutaseră zadarnic un vad, în aval şi în amonte. Odihna aceasta ar fi fost binevenită dacă norii de musculițe şi căpuşele nu le-ar fi făcut zile amare. Amenințarea unui eventual atac al indienilor le crea o stare de neliniște lesne de înțeles. Gallegos dăduse dispoziții severe. Pentru o perioadă de timp, vânătoarea se va face numai cu ajutorul capcanelor. Armele de foc nu vor mai fi folosite pentru că detunările riscă să atragă atenția triburilor din adâncurile pădurii.

Puhoiul încetă într-o noapte. În zori, caravana trecu fără nicio dificultate albia, în fundul căreia se scurgea un timid fir de apă. O nouă pacoste se abătu asupra călătorilor. Roiuri compacte de musculițe, a căror muşcătură ustura cumplit.

Insectele acestea înaripate aveau predilecţie pentru sângele oamenilor. Zi şi noapte pluteau asupra convoiului, împiedicând lumea să se odihnească. Călătorii îşi improvizau musticare din tot felul de ţesături subţiri şi dese. Zadarnic. Musculiţele se vârau peste tot. Oamenii cădeau de somn, fără a putea aţipi.

— Nu se poate închipui o tortură mai rafinată, bombănea Charles exasperat. Musculiţele acestea sunt mai supărătoare decât toţi indienii Tobas la un loc.

Căpuşele puneau vârf suferinţelor. Picioarele oamenilor, braţele, spinările erau numai răni. Catârii slăbiseră îngrozitor. Câţiva, aduşi în ultimul hal de istovire, fură împuşcaţi spre a nu fi lăsaţi pradă vulturilor, care i-ar fi sfâşiat de vii. Călătoria căpăta o coloratură dantescă. Numai aversele de ploaie, care se abăteau fără veste, mai izgoneau insectele. Oamenii ajunseseră să prefere noroiul insectelor.

Charles era uimit de siguranţa cu care Gallegos dirija convoiul. Mulatrul se consulta rareori cu călăuzele indiene. Era înzestrat cu un ascuţit simţ de orientare.

— În curând vom atinge poalele Anzilor, spuse el într-o noapte, pe când stăteau în jurul unui foc mare, spre a-şi usca hainele.

Toată ziua plouase. Abia spre înserat cerul se limpezise, oferind călătorilor priveliştea unui magnific apus de soare.

— În curând? Ce înţelegi prin asta? Zile sau săptămâni?, îl întrebă Charles, în vreme ce se înfruptase dintr-o ciozvârtă de broască ţestoasă.

— Două, sau cel mult trei săptămâni.

Marcia îşi ştergea cu un prosop părul ud.

— A început să-mi fie dor de lumea civilizată. N-am să mai doresc multă vreme aventuri şi călătorii.

Nu se mai jena de prezenţa subalternilor soţului ei spre a-şi despleti cozile în faţa focului. Intimitatea aceasta forţată crease anumită familiaritate, imposibil de conceput în condiţii normale.

— Am să mă deprind cu greu să mai trăiesc între patru pereţi, zise ea.

În aceeaşi clipă, Gallegos ciuli urechile.

— Ascultaţi!, exclamă el, ridicând mâna. Se auziră câteva detunături îndepărtate.

— Francia?, întrebă consilierul Burton.

— Francia nu are ce căuta pe aici. Am intrat adânc pe teritoriul Boliviei. Poate niscaiva călători, ca şi noi, ori căutători de aur. Eldorado n-a fost încă descoperit.

Detunăturile se înteţeau.

— Vânează, opină Toynbee.

— La ora asta?, zâmbi în derâdere Gallegos. Acolo se dă o luptă.

— Tobas?, întrebă laconic Charles.

— Se prea poate, zise mulatrul. Se prea poate. În viitoarele zile nu m-aş mira să avem surprize.

Toţi cei prezenţi se lansară în pronosticuri mai mult sau mai puţin întunecate. Numai Snyder nu participa la discuţii. Se obişnuise să stea deoparte, să mănânce singur, să doarmă singur. În jurul lui se crease un fel de zid al tăcerii.

În tabără îngrijorarea creştea. Perspectiva unei agresiuni a indienilor nu era de natură să calmeze spiritele. Caravana înainta cu prudenţă sporită. Toţi călătorii umblau înarmaţi. În timpul marşului încercau să străpungă cu privirile desişurile. După fiecare trunchi de copac, după fiecare tufiş se aşteptau să răsară capul vreunui războinic indian.

În timpul unui popas de noapte, pe când stăteau în jurul focului, Kitty, camerista neagră, scoase un ţipăt ascuţit. Toţi bărbaţii săriră în picioare.

— Acolo, strigă Kitty, arătând cu degetul o tufă rumenită de reflexele focului. Acolo am văzut un chip... cu pete de vopsea pe obraji... şi cu nişte ochi răi, care mă fixau...

Consilierul îşi smulse arma de la umăr şi ţinti tufa. Gallegos îl opri cu un gest.

— Nu trebuie să ne arătăm ostili. Ripostăm numai dacă suntem atacaţi. Pentru moment, se pare că nu au intenţii agresive. Aşa cum stăteam în jurul focului, am fi alcătuit nişte ţinte perfecte pentru săgeţile lor.

— Nu trebuie să ne culcăm pe urechea ceea, zise Pemberton.

— Sigur că nu, replică Gallegos. Am spus numai că nu e înţelept să deschidem noi ostilităţile.

În zori convoiul îşi reluă înaintarea. Oamenii erau cu ochii în şapte.

Pemberton mergea înainte cu Gallegos şi cu Charles.

— Am impresia că suntem urmăriţi, zise Pemberton, care nu înceta să scruteze pădurea. Am văzut un tufiş mişcându-se.

— Sunt destule jivine, spuse Charles.

Gallegos clătină din cap.

— Şi eu cred că suntem urmăriţi. Merg paralel cu noi. Ne spionează. Vor poate să se încredinţeze dacă avem gânduri duşmănoase.

— Cred că se întâmplă altceva. Nu s-au adunat încă în număr suficient de mare ca să ne atace cu sorţi de izbândă, zise Pemberton. Până atunci se ţin după noi. Am oarecare experienţă în domeniul acesta. În jungla Amazonului mi s-a întâmplat odată ceva asemănător.

— Nu mi-ai vorbit niciodată despre aceasta, Mr. Pemberton, zise Charles privindu-l cu curiozitate.

Convoiul urma o pistă şerpuitoare prin jungla deasă. Lianele alcătuiau o împletitură compactă.

— Blestematele astea de liane ne împiedică vederea, bombăni Charles.

— Dar ne şi servesc, zise Gallegos. Nicio săgeată n-ar trece prin desişuri. Numai o luptă corp la corp ar fi posibilă. Indienii evită însă luptele corp la corp, căci ghioagele lor nu fac două parale faţă de pistoalele şi cuţitele noastre. Iată urme de paşi!, adăugă el, strunindu-şi catârul şi arătând nişte amprente de tălpi goale în noroiul pistei.

— Înseamnă că în mod practic suntem împresuraţi, zise Pemberton.

— Da, asta înseamnă, replică Gallegos calm.

Un nor de musculiţe se abătu bâzâind asupra lor, înţepându-i cu voluptate. Până la popasul de prânz nu reuşiseră să scape de ele. Un foc mare, cu găteje umede, generatoare de fum des şi înecăcios, le puse pe fugă.

— Păcat că nu putem lua focul cu noi, zise căpitanul Knowles.

Înţepăturile îi umflaseră faţa.

Unul dintre indienii care îngrijeau de catâri veni preocupat la Gallegos. Trei catâri se zvârcoleau cuprinşi de colici. Mulatrul alergă într-acolo. Spectacolul bietelor animale, trântite la pământ şi agitate de spasme violente, îl umplu de compasiune. După o scurtă anchetă, se înfăţişă patronului său.

— Am aflat cauza. Catârii s-au adăpat dintr-o groapă cu ceva apă pe fund. Aş pune rămăşag că apa a fost otrăvită de indieni. De acum înainte vom fi nevoiţi să adăpăm catârii numai din ape curgătoare.

Adună oamenii în jurul său.

— De azi înainte trageţi la vedere. Menajamentele nu-şi mai au rostul. Poate că băgăm frica în ei şi ne lasă în pace.

Ciro scoase din buzunar tutun de mestecat.

— Abia acum o să ne distrăm şi noi bine.

În curând indienii începură să-şi arate faţa prin frunziş. Erau nişte apariţii atât de rapide, încât oamenii nici nu apucau să tragă pe ţinta vizibilă. Această tactică de uzură a nervilor începu să-şi facă efectul. Oamenii tresăreau la cel mai mic zgomot, la cea mai uşoară mişcare prin hăţişuri. Uneori trăgeau la nimereală, sperând că vor doborî vreun duşman. Noaptea, tabăra era straşnic păzită. Jumătate din oameni făceau de santinelă, în timp ce restul dormeau. După şase ore de veghe, cei de la posturi se schimbau. Marcia ceruse să nu fie scutită de aceste obligaţii.

Tabăra era instalată numai în mijlocul luminişurilor, spre a avea în jur un câmp de tragere care să asigure asediaţilor un baraj de foc eficace, în eventualitatea unui atac.

Într-o noapte, căpitanul Knowles căzu lovit de o săgeată care i se înfipse în piept. Muri după o oră de chinuri. Gallegos nu-i scoase săgeata din rană, căci ar fi însemnat să-i grăbească sfârşitul. În aceeaşi noapte, trei dintre indienii care însoţeau convoiul au dispărut. Fugiseră? Căzuseră în vreo cursă? Muriseră?

Sfârşitul tragic al lui Knowles îl sili pe Gallegos să interzică pe viitor a se mai face focul noaptea, în tabără.

A doua zi victima fu Toynbee. Călărea pe pistă alături de Marcia, când o săgeată îi străpunse umărul. Gallegos, care se

afla în apropiere, trase fulgerător în tufişul din care ţâşnise săgeata. Se auzi un strigăt, apoi nimic.

Un catâr se poticni, îngenunche, apoi se nărui pe flancul stâng. O săgeată i se înfipsese în pântece. Charles îl împuşcă în cap, spre a-i scurta suferinţele.

Toynbee le dădu mult de lucru. Gallegos îi scoase cu migală săgeata din umăr, deşi secretarul îl imploră să i-o lase acolo, căci nu mai putea suporta durerile. Tot timpul operaţiei, Toynbee fusese imobilizat de Snyder, de consilierul Burton, de Hammond şi de Ciro. Un indian vârstnic îi puse buruieni pe rană. Toynbee nu avea nicio încredere în aceste leacuri. Jeremiah murise în preajma lui, în ciuda mult lăudatelor buruieni. Secretarul avea să-şi continue drumul pe o targă purtată de doi indieni, schimbaţi din oră în oră. Durerile din umăr îi smulgeau gemete. Chipul lui Jeremiah ajunsese să-l obsedeze. Era un paralelism de situaţii care îl îngrozea. Gallegos îl asigură că rana se va vindeca în curând. Săgeata nu fusese otrăvită. Altfel, Toynbee n-ar fi supravieţuit.

Marcia se îngrijea de rănit cu un devotament exemplar. Uneori îşi punea şi ea întrebarea dacă n-ar fi fost preferabil pentru Toynbee să fi murit imediat. Nu se ştia ce le rezerva viitorul. Dacă vor cădea în mâna războinicilor Tobas, vor fi ucişi în chinuri atroce. Cu încetineală şi rafinament, astfel ca suferinţele fizice şi morale să fie mai lungi.

Chiar şi mersul prin jungla împănată de duşmani era o tortură în plus. Noaptea, nimeni nu mai avea voie să se îndepărteze de tabără. Nici satisfacerea acelor nevoi fiziologice mărunte, care cer o anumită discreţie, nu mai era posibilă decât în public. Dar cine mai avea timp de asemenea false pudori?

Pierduseră socoteala zilelor. Când ştii că moartea te pândeşte, că sfârşitul este iminent, începi să te detaşezi de preocupările care par atât de importante oamenilor în împrejurări normale. Convoiul parcurgea distanţe tot mai mici. Gallegos aruncase toate obiectele care nu erau de strictă necesitate. Pierderile în oameni şi animale îl siliseră să-şi revizuiască toate calculele. Unelte de bucătărie, pături, burdufuri, articole vestimentare presărau drumul parcurs de coloană.

— Întoarcerea din Rusia!, exclamă Charles cu umor.

Numai armele şi muniţia erau păstrate cu mare grijă. Atâta vreme cât vor fi bine înarmaţi nu aveau a se teme de un atac general. Indienii Tobas preferau tactica hărţuirii.

Într-o după-amiază, convoiul ieşi într-o pajişte întinsă. Spre soare-apune, de-a lungul zării, se conturau nori vineţi, cu forme capricioase. Cu mâna făcută streaşină, Charles îi privi îndelung.

— La noapte are să plouă iar. Uitaţi-vă ce nori se ridică.

Privi şi Gallegos într-acolo.

— Siluetele acelea vinete sunt Anzii, *Señor* Sunderland. Dacă ajungem acolo, suntem salvaţi.

— Dacă!, zise Charles dubitativ.

— Începând de mâine, vom mări etapele, rosti mulatrul. Ca să nu ne scape, indienii vor încerca să ne taie drumul. Vor ieşi la iveală. Superioritatea noastră în arme îşi va spune cuvântul. Poate că vom reuşi să-i înspăimântăm, să îi punem pe fugă. Altfel, suntem pierduţi. Nu vedeţi? Ne lichidează unul câte unul, fără să putem riposta. Vom călători şi noaptea. Vom reduce haltele la minimum.

În noaptea aceea făcură o ultimă triere a obiectelor pe care aveau să le păstreze. Nu mai putem conta decât pe opt catâri, aflaţi de altfel într-o stare mizerabilă. Restul de unsprezece abia se mai ţineau pe picioare. Îi lăsaseră în urmă. Şi numărul oamenilor se redusese. Charles Sunderland, Burton, Snyder, Pemberton, Gallegos, Ciro şi Marcia erau singurii capabili să mânuiască arme de foc. Dintre indienii – călăuze şi hamali – cu care plecaseră la drum, nu mai rămăseseră decât şapte. Ceilalţi muriseră ori dezertaseră. Dacă punem la socoteală şi pe Toynbee, care imobiliza cel puţin patru hamali, bilanţul era dezastruos.

Curând după miezul nopţii plecară la drum. Se pare că războinicii Tobas le intuiseră intenţiile. Coloana avansa de circa o jumătate de oră. Luna, căţărată în culmile văzduhului, arunca o lumină sidefie asupra pădurii. Trunchiurile de copaci aveau luciri fosforescente, metalice, asemenea tuburilor unei uriaşe orgi. Bocănitul copitelor şi paşii oamenilor aveau un straniu acompaniament. Fâşâitul pădurii, în plină mişcare.

S-ar fi zis că tufişurile se deplasau. Deodată se ridică spre cer corul fantastic al unor orăcăieli de broaşte. Se auziră apoi răgetul unor jaguari, grohăitul de porci mistreţi şi ţipete lungi, modulate, de iele în plin Sabat.

Marcia îşi duse mâinile la urechi.

— Îngrozitor! Nu mai pot!

Gallegos râse, încercând să o încurajeze cu calmul său.

— Indienii!... Imită tot felul de animale. Vor să ne arate cât sunt de mulţi. Să ne intimideze. După ce se va lumina, le pregătesc o surpriză.

Gallegos se ţinu de vorbă. Îndată după răsăritul soarelui, ordonă o scurtă haltă de ajustare. În acest timp pregăti o mascaradă. Ajutat de Pemberton şi Burton, făcu din paie un fel de mogâldeaţă cu forme vag umane. O îmbrăcă în costumul de gală al lui Snyder, care acceptase să facă acest sacrificiu, îi puseră pe cap o caschetă marinărească bogat galonată, apoi o cocoţară pe spinarea unui catâr. Făcuseră aceste pregătiri în taină, ferindu-se de privirile indienilor Tobas. Când terminară lucrul, dădură bice catârului, care porni în galop pe pistă, purtând în spinare călăreţul de paie. Gallegos şi însoţitorii săi, cu armele pregătite, aşteptau desfăşurarea evenimentelor.

Când catârul se depărtă cam la cincizeci de metri de tabără, din hăţişurile pădurii ţâşniră un roi de războinici Tobas goi, vopsiţi în cele mai extravagante chipuri. Se aruncară asupra catârului, apucându-l de frâie. Alţii înşfăcară cu nădejde mogâldeaţa, trăgând-o la pământ. Nu avură timpul să se mire de înşelătoria albilor, căci dinspre tabără focuri de armă porniră să se reverse. Indienii Tobas se răsuciră trăsniţi de gloanţele care făcură ravagii, doborându-i la pământ. Peste cincisprezece rămaseră încremeniţi pe pistă, alături de mogâldeaţa de paie. Înnebunit de strigătele ascuţite ale indienilor şi de detunături, catârul ţâşni, pierzându-se în galop după o cotitură a pistei.

— Am aflat ceea ce voiam să ştiu, zise Gallegos. Dacă am fi încercat să fugim călare, ne-ar fi împresurat. Totodată le-am dat o lecţie. Să mergem înainte.

Caravana se urni. În dimineaţa aceea nu mai avu loc niciun atac. Pădurea intrase iarăşi în nemişcare. S-ar fi zis că indienii se topiseră.

— Încearcă să ne adoarmă vigilența, zise Gallegos.

Parcuseră mai bine de cinci mile fără să fie tulburați.

— Dacă ne continuăm drumul în ritmul acesta, spuse mulatrul, în trei zile suntem la poalele Anzilor.

— Poate că au renunțat să ne mai atace, își dădu cu părerea consilierul Burton.

— Nu. Vor ataca. Își aleg momentul. Poate mâine, în zori. La orele când noaptea se îngână cu zorile și somnul e mai greu.

În noaptea aceea, Marcia nu închise ochii. Stătea lângă Toynbee și-i punea pe frunte comprese umede. Starea lui se înrăutățise. Rana arăta urât. Făcuse temperatură. Uneori delira. Rostea cuvinte fără șir. Un nume revenea mai des: „Gwendolyn". Cine o fi Gwendolyn, se întrebă Marcia, sora lui, logodnica lui, vreo iubită?

Charles dormea greu, fără vise. Făcuse de pază până la trei din noapte, când fusese schimbat de Burton. Tabăra era cufundată în liniște. Oamenii aveau nevoie de odihnă. Zilele următoare trebuiau să fie hotărâtoare. Și Gallegos făcea de pază. Se uita la oamenii care dormeau cu arma în mână și cu muniția alături. Toate simțurile lui erau treze. Și Ciro făcea de veghe. Noaptea, vigilența trebuia să fie mai vie decât oricând. Războinicii Tobas erau renumiți pentru felul tăcut în care se mișcau. Erau capabili să se strecoare în tabără fără să prindă cineva de veste. Santinele spaniole muriseră în post, strangulate de indieni și fără să fi încercat să reziste. Gallegos cunoștea multe precedente. Lui nu i se va întâmpla așa ceva. Auzi țipătul unei cucuvele. Un țipăt banal, ca atâtea țipete de vietăți care tulbură noaptea liniștea pădurii. Pentru Gallegos, țipătul acesta nu era ca și celelalte. Își încordă privirea.

Tabăra era plasată în mijlocul unui luminiș. Între tabără și liziera pădurii se afla un spațiu destul de lung. Circa o sută de metri. Cercetă din ochi liziera întunecată. Nu surprinse nicio mișcare. Se uită atent spre dreapta, spre stânga. Iarăși nimic. Inima începu să-i bată mai tare. Simțea instinctiv pericolul. Își îndreptă privirea spre punctul pe care-l scrutase la început. Buzele îi dezgoliră dinții albi într-un rictus drăcesc. Zărise o tufă care cu câteva clipe înainte nu se afla acolo.

Făcu un semn lui Ciro. Şi acesta simţise că se întâmplă ceva. Făcu semn lui Burton, arătându-i cu mâna liziera pădurii. Consilierul înclină din cap. Înţelesese mesajul. Puse mâna pe umărul lui Snyder, care dormea la picioarele lui. Snyder se trezi mahmur. Dormise puţin şi era foarte obosit. Se frecă cu mâna la ochi. Burton îl scutură din amorţeală. Când consilierul îi arătă liziera pădurii, secundul îşi dădu seama că se pregăteşte ceva. Îşi luă arma şi se târî, fără zgomot, până la Charles. Charles clipi somnoros şi deschise gura, gata să întrebe de ce e trezit din somn. Snyder îi zăgăzui exclamaţia, punându-i mâna peste gură. Gestul acesta familiar ar fi dat altă dată naştere la o reacţie bruscă. Charles se mărgini să clatine din cap în semn de încuviinţare. Nu avea nevoie de explicaţii suplimentare. Marcia surprinse mişcările tăcute din tabără. Suspină. Ridică arma, care zăcuse până atunci pe iarbă, şi o puse pe genunchi, cu un calm de care nu se crezuse până atunci capabilă, examină cu privirea spaţiul deschis din jurul taberei. Observă tufele care acopereau terenul, liber în ajun. Semnele lui Gallegos o lămuriră. Se mai uită o dată la Toynbee. Făcu un legământ mintal. Dacă războinicii vor reuşi să ia cu asalt tabăra, va trage un glonţ în capul secretarului spre a-l feri de torturi. Apoi îşi va slobozi şi ea un foc în cerul gurii.

Toţi luptătorii valizi erau gata să intre în acţiune. Se treziră şi indienii din tabără. Îi încolţise frica. Ştiau că nu vor găsi îndurare. Războinicii Tobas ucideau pe toţi indienii care pactizau cu albii.

Gallegos stătea nemişcat ca o stâncă. Regreta măcelul care trebuia să urmeze. Nu avea nimic cu indienii Tobas. Le înţelegea ura împotriva invadatorilor albi. Dar trebuia să lupte. Războinicii Tobas voiau să-l ucidă. Şi el trebuia să se apere. O înţelegere nu era posibilă.

Când tufele ajunseră la douăzeci de metri de tabără, Gallegos înălţă mâna. Însoţitorii săi ridicară armele la ochi.

Se mai scurseră câteva secunde. Deodată, tufele fură aruncate la pământ şi din dosul lor ţâşniră indieni înarmaţi cu arcuri şi ghioage, care se avântară spre tabără. Erau tăcuţi ca umbrele şi iuţi ca nişte lupi.

Gallegos lăsă brusc mâna în jos. Armele scuipară foc. O salvă, şi încă una, şi încă una, şi încă una. Albii schimbau puştile gata încărcate, în vreme ce cameristele Marciei, Hammond şi valetul negru le încărcau la repezeală. Războinicii, surprinşi de focul viu, cădeau seceraţi de gloanţe pe pământul înroşit de sânge. Salvele se succedau cu regularitate. Indienii din ultimele rânduri încordară arcurile. Săgeţile slobozite căzură ploaie asupra taberei. Kitty horcăi cu o săgeată înfiptă în gât. Altă săgeată străpunse braţul stâng a lui Snyder. Şi Ciro căzu lovit în inimă.

Atacul era însă zdrobit. Peste treizeci de indieni zăceau fără viaţă în jurul taberei. Pierderile apărătorilor erau aparent uşoare. Doi morţi şi un rănit. Proporţional însă cu numărul atacurilor, erau foarte grele. Snyder fusese scos din luptă. Şi valetul negru primi o armă. Puterea de foc a apărătorilor scădea. Gallegos era îngrijorat. Vor mai respinge un atac. Poate două. Nu vor fi în stare să reziste la infinit. Războinicii Tobas – judecând după zgomotul pe care-l făcuseră imitând ţipetele vietăţilor pădurii – erau în număr mare. Sute, poate mii.

Gallegos inspectă tabăra. Săgeţile uciseseră şi patru catâri. Alţi doi erau răniţi. Animalele, insuficient adăpostite, suferiseră cel mai mult.

Se lumină de ziuă.

— Plecăm la drum?, întrebă Charles.

— Nu e cu putinţă, replică Gallegos. Aţi văzut ce a păţit omul nostru de paie. Suntem înconjuraţi.

— Şi în mod practic pierduţi, adăugă Charles cu răceală.

— Nu încă, zâmbi Gallegos. Mai rezistăm o zi sau două.

— Să încercăm o ieşire disperată, propuse Burton.

Gallegos îl privi fără să-l audă. Medita cu atâta încordare, încât era absent la tot ce se petrecea.

— Ar mai fi o soluţie, zise el după un timp. Unul dintre noi să iasă din încercuire şi să alerge după ajutoare până la Santa Cruz. Nu e departe. Trei zile de drum.

Propusese o formulă menită să strecoare o fărâmă de speranţă în sufletul camarazilor săi. Nu avea însă şansă de izbândă. Chiar dacă prin imposibil ar ajunge la Santa Cruz

şi s-ar întoarce cu ajutoare, cei din tabără n-ar fi în stare să reziste până atunci.

— Mă duc eu, se oferi Burton.

— Un indian ar avea mai multe şanse să se strecoare, zise Gallegos.

Parlamentă cu călăuzele. Oferi o mare recompensă. Indienii se codiră un timp, apoi unul dintre ei acceptă. Era un tânăr viguros, cu nasul turtit, ochii oblici şi păr lung.

După miezul nopţii, indianul părăsi tabăra. Frânturi de nori se izgoneau pe cer, acoperind din când în când luna. Indianul flutură din mână, apoi se topi în întuneric. Cei rămaşi trăgeau cu urechea. Dacă vor auzi vreun strigăt, însemna că totul se terminase.

Nimeni nu era în stare să aţipească. Charles se învârtea prin tabără ca o jivină în cuşcă. Simţea nevoia să schimbe o vorbă cu cineva.

Burton n-avea însă chef de conversaţie, iar Gallegos făcea de pază. Charles se gândi să se ducă la căpătâiul lui Snyder. Îl nedreptăţise. Secundul avusese un moment de slăbiciune când încercase să fure apa. De atunci însă, se comportase exemplar.

Snyder era întins pe o pătură lungă, lângă Toynbee. Suferea cumplit. Săgeata îi sfâşiase muşchii braţului. Marcia îl îngrijea cu devotament, ca şi pe secretar.

Charles se aşeză pe pământ, alături de ofiţerul secund.

— Mr. Snyder, îţi aduc o veste bună. Un om de-al nostru a plecat după ajutor. În curând vom scăpa de sălbaticii aceştia blestemaţi.

Întinsese ramura de măslin. Ofiţerul zâmbi palid.

— Am să-ţi fac o propunere, Mr. Snyder, reluă Charles. Întrucât Mr. Knowles ne-a părăsit în condiţiile tragice pe care le cunoşti, m-am gândit să-ţi încredinţez comanda lui „Tropic of Capricorn". Nu-ţi cer un răspuns imediat. Ai tot timpul să reflectezi. După ce ai să te vindeci, va trebui să-ţi reiei activitatea, aşa că...

Snyder îşi mişcă încet buzele.

— Vă mulţumesc, *Sir*. Mă îndoiesc că am să mă vindec...

Charles tuşi, dregându-şi glasul.

— Curaj, Mr. Snyder. Ce Dumnezeu, suntem bărbaţi!

— Am să-mi dau toată silinţa, *Sir*...

Charles se întoarse spre Marcia.

— Mr. Toynbee cum se mai simte?

Marcia clătină trist din cap. Se uită la secretar, apoi la soţul ei.

— Aiurează. De azi dimineaţă nu şi-a mai revenit.

— Poate că e mai bine pentru el, zise Snyder.

Toynbee murea greu. Avea un organism tânăr, viguros, care se lupta cu cangrena.

Charles îşi privi îndelung secretarul, apoi întoarse capul. Înfăţişarea lui Toynbee îl umplea de jale. Marcia îl făcuse mai simţitor faţă de durerile altora.

În aceeaşi clipă se auzi un răcnet îndepărtat. Un răcnet lung, disperat, cu modulaţii înfiorătoare.

„S-a mai dus o speranţă", cugetă Charles.

Mâna lui mare se lăsă încet pe creştetul Marciei. O mângâie pe păr. Marcia ridică fruntea şi îl privi surâzând.

— Are să fie bine. Totul are să se termine cu bine, ai să vezi tu, rosti ea, prinzându-i mâna într-a ei.

I-o strânse o clipă, apoi se aplecă spre Toynbee care cerea apă.

Charles se întoarse la postul său.

— Încercarea noastră a dat greş, vorbi el lui Gallegos.

Mulatrul ridică din umeri.

— Soarta noastră este în mâinile Domnului. Şi-ar fi închipuit oare Ciro că are să termine aşa cum a terminat?

Un vânticel rece se porni să bată, zbârlindu-i părul.

— Ai ţinut mult la el, nu-i aşa?, întrebă Charles.

— Şi la el, şi la Esteban. Poate că ne vom întâlni iarăşi, toţi trei. Vom face atunci mare haz de isprăvile noastre din timpul vieţii.

Charles îşi examină absent arma.

— Eşti fericit fiindcă poţi crede. Eu nu mai cred în nimic. Asta face să mă îngrozească golul de dincolo de moarte...

În noaptea aceea respinseră încă un atac. Războinicii Tobas lăsară încă douăzeci de morţi pe teren. Săgeţile lor făcuseră însă ravagii printre catâri. Numai trei mai rămăseseră în viaţă. Se pare că indienii îi aleseseră ca ţintă, spre a-i lipsi

pe apărătorii taberei de posibilitatea de a ieşi din încercuire folosindu-se de catâri. Vulturii coborau din văzduh, abătându-se asupra cadavrelor. Terenul din jurul taberei era negru de păsări mari de pradă care se gâlceveau în jurul hoiturilor. Ciocurile lor ascuţite şi încovoiate smulgeau fâşii de carne. Noaptea, fâlfâirile de aripi nu-i lăsau pe oameni să doarmă. Ziua, spectacolul era înspăimântător.

Charles ridică gura armei spre un vultur urubu care cobora în zbor planat asupra taberei.

Gallegos îi puse mâna pe braţ.

— Nu trebuie să trageţi, zise el. Gândiţi-vă ce s-ar întâmpla dacă păsările n-ar mânca hoiturile. Duhoarea de putreziciune ne-ar ucide mai vârtos decât toate săgeţile duşmane.

— Trebuie să tragem, stărui Charles. Să le demonstrăm sălbaticilor ăstora că ochim atât de bine, încât nu au nicio şansă să ajungă teferi până la noi. Poate că le băgăm frica în oase.

Gallegos suspină.

— Alegeţi atunci altă ţintă vie. Lăsaţi-i pe vulturi. Avem nevoie de ei.

Charles îşi roti privirea prin văzduh. Printre vulturii urubu care evoluau cu maiestuoasă încetineală văzu o pasăre rapidă, un fel de uliu, cu gâtul lipsit de pene, care săgeta vertiginos aerul.

— Ce e cu uliul acela?, întrebă el.

— Carancho. Un uliu cu însuşiri de vultur. Foarte războinic. Se hrăneşte cu şerpi.

— Cu şerpii nu aveam nimic de împărţit, zise Charles ţintind pasărea cu gâtul golaş.

Trase. Carancho făcu un salt, apoi se prăbuşi ca o piatră.

Din pădure se ridică deodată un vuiet prelung, ieşit din mii de guri. Un strigăt de doliu, de moarte, care făcu să se ridice părul în creştetul lui Charles.

— Ce s-a întâmplat?, exclamă el.

— Nu ştiu, ripostă Gallegos uluit. După ce aţi lovit pasărea...

Corul de strigăte creştea în intensitate. Era asemenea unei incantaţii păgâne. Pluti câteva minute asupra pădurii, apoi

prinse să scadă. Un sfert de oră mai târziu încetă cu desăvârşire. O linişte adâncă se aşternu asupra pădurii. Nu se mai auzea decât fâlfâitul repetat al aripilor de vulturi, care coborau asupra cadavrelor.

Oamenii din tabără aşteptau repetarea atacurilor din ajun. Dar nici în ziua aceea şi nici în noaptea următoare războinicii Tobas nu-şi mai făcură apariţia.

Uimiţi de această linişte, Gallegos şi Charles repetară experienţa cu omul de paie. Catârul dispăru în susul pistei, fără a-l stingheri cineva.

— Plec în recunoaştere, zise Gallegos. Am impresia că războinicii s-au retras.

— Nu se poate, se împotrivi Charles. Avem nevoie de dumneata, să ne conduci la destinaţie. Eu plec.

Fără să ţină seama de opoziţia mulatrului, porni în misiunea pe care şi-o asumase. Acceptase să fie urmat de una din călăuzele indiene. Se îndepărtă de tabără, târându-se prin iarbă ca o şopârlă. Precauţiunile sale erau iluzorii. Vulturii urubu, tulburaţi din macabrul lor festin, se ridicau în calea lui, luându-şi iritaţi zborul.

După un sfert de oră, Charles şi călăuza se înapoiară în tabără.

— Războinicii au dispărut, explică el cu însufleţire. S-au topit. S-au volatilizat. Nu mai înţeleg nimic.

Gallegos îşi trecu mâna peste pieptul său păros, vizibil prin încheietura cămăşii descheiate.

— Eu am început să înţeleg. Aţi ucis un carancho. Imediat războinicii au început să se vaite. Carancho trebuie să fie pentru ei un fel de vietate sfântă. Au tălmăcit moartea păsării împuşcate de dumneavoastră drept un semn rău şi au încetat atacurile.

— Ar fi prea frumos să fie adevărat, zise Charles.

— Aţi avut mare noroc, *Señor* Sunderland, zise Gallegos. Aşteptăm şi noaptea aceasta. Dacă nu se întâmplă nimic, mâine plecăm la drum...

După trei zile, convoiul ajunse la poalele Anzilor. Se încheiaseră încercările grele ale supravieţuitorilor. Toynbee nu apucase să vadă sfârşitul călătoriei. Îl îngropaseră în junglă, lângă locul în care căzuse pasărea carancho.

În primele zile ale lui februarie 1824, Charles, Marcia şi însoţitorii lor, printre care se număra şi Gallegos, debarcară la New Orleans. Călătoria pe continentul sud-american aruncase un pod peste anul 1823. Abia după ce ajunse la New Orleans, Charles află câteva evenimente ce se întâmplaseră în lume în timpul absenţei sale. În Statele Unite, preşedintele Monroe proclamase faimoasa doctrină care avea să-i poarte numele. Turcii, exasperaţi de combativitatea răsculaţilor greci, dezlănţuiseră un sângeros masacru la Chios, exterminând mii de creştini. În Spania, intervenţia militară franceză se produsese. Revoluţia liberală fusese înăbuşită. Colonelul Riego, conducătorul revoluţiei, îşi încheiase cariera atârnând în streang. În Ungaria avuseseră loc tulburări îndreptate împotriva regimului habsburgic, pricinuind multă bătaie de cap cancelarului Metternich. În America Centrală se crease Federaţia Provinciilor Unite, cuprinzând Guatemala, Salvador, Nicaragua, Honduras şi Costa Rica. În Mexico, împăratul Augustin I Iturbide abdicase şi se refugiase în Europa. În Paraguay, dictatorul Francia, sub presiunea sancţiunilor economice ale Casei Sunderland, aprobase eliberarea lui Charles Sunderland şi a soţiei sale, Marcia. Emisarii lui – purtători ai ordinului de abolire – sosiseră la Puerto Palma Chico după eşuarea încercării lui Allende de a-i captura pe fugari.

În acest timp, patrimoniul Casei Sunderland sporise cu treizeci şi trei de milioane de lire sterline.

Capitolul 19

În vreme ce traversa vestibulul îmbrăcat în marmură al sălii de consiliu, Gerald auzi glasul solemn al lui Julien Lefèvre, eficientul său prim-secretar, care-i anunța sosirea în mijlocul areopagului de înalți funcționari ai Casei Sunderland-Beauclair, adunați spre a-i asculta cuvântul. Vocea aceasta gravă, impunătoare, pătrunsă de însemnătatea momentului, era tot atât de pompoasă ca și decorativul personaj pe care-l întruchipa Lefèvre.

Tânărul acesta era deplin conștient de înalta și invidiata sa poziție. Din multitudinea de funcționari ai Casei Sunderland-Beauclair, care-și întindea tentaculele asupra a trei continente, el, Julien Lefèvre, se afirma drept cel mai apropiat colaborator al marelui patron. Nu era, desigur, și cel mai important, dar cu timpul va izbuti poate să urce pe această culme. Primul-secretar își diviniza patronul. Îl adora, dar se și temea de mânia lui, așa cum drept-credincioșii se prosternau în fața lui Dumnezeu, copleșiți, dar și înfricoșați, de măreția-i divină.

— Gerald Sunderland, Duce de Lusignan-Valois.

La auzul acestui nume, clamat cu răspicată emfază, membrii consiliului de administrație, care așteptau divizați în grupuri distincte apariția marelui patron, întoarseră privirile spre ușa înaltă, cu panouri elaborat sculptate și aurite în cel mai somptuos stil Louis al XIV-lea.

Julien Lefèvre, care stătea în prag, neclintit ca o statuie, se dădu în sfârşit la o parte, spre a deschide drumul marelui patron.

Gerald intră fără să se grăbească. Arbora cu eleganţă o redingotă de un albastru-antracit, în ton cu brandenburgurile negre şi cu pantalonii colanţi, de un albastru ceva mai senin, prinşi cu *sous-pieds*-uri negre. Costumele lui Gerald – avea în garderobă mai bine de trei sute – nu păcătuiau niciodată prin excentricitate. Extrem de sensibil faţă de excesele de prost gust, avea talentul înnăscut de a-şi alege articolele vestimentare cu un rafinament şi cu o discreţie savante, care-l plasau deasupra celor mai faimoşi *dandies* ai epocii. După căderea în dizgraţie a lui Beau Brummel, rămăsese arbitrul necontestat al eleganţei masculine. Croitorii Schweitzer şi Davidson din Londra, furnizorii Regelui George al IV-lea, îi confecţionau cu artă inegalabilă costumele, care nu făceau nicio cută. Gerald îi răsplătea cu generozitate, dar îşi echilibra dărnicia cu o exigenţă severă. Exigenţă pe care o manifesta nu numai faţă de toţi subalternii săi, ci şi faţă de persoanele cu care intra întâmplător în contact.

Făcu câţiva paşi pe parchetul orânduit într-un decor simetric compartimentat, propriu secolului al XVI-lea, se opri şi aruncă o privire semicirculară asupra consilierilor şi colaboratorilor săi, care se înclinară protocolar, sau cu slugărnicie, în funcţie nu numai de gradul lor în ierarhia Casei Sunderland, ci şi de educaţia, mentalitatea şi mai ales setea lor de parvenire. Era de faţă, pe lângă consilierii economici, conducătorii de uzine, de bănci, de societăţi de navigaţie şi de exploatări miniere, un apreciabil număr de membri în consiliu, aleşi numai pentru ponderea lor în lumea politică ori pentru înaltul lor rang în societate. Figuri decorative, menite să dea un lustru deosebit bilanţurilor prezentate anual acţionarilor.

Gerald se înclină odată cu aceste simandicoase personaje, spre a nu le lăsa impresia că aştepta să fie salutat, deşi, faţă de poziţia lui, ar fi putut să pretindă un asemenea omagiu fără să rănească amorul propriu al ilustrelor personalităţi. Stipendiile, recompensele şi jetoanele pe care le împrăştia cu aparentă prodigalitate erau de natură să adoarmă orice

susceptibilităţi. Dar Gerald se supunea jocului. Îşi trata consilierii cu amabilitatea pe care numai capetele încoronate şi-o permit faţă de supuşii lor. Exigenţa lui era învăluită într-o mantie de catifea. Ordinele-i îmbrăcau forma unor rugăminţi, rostite – ce-i drept – cu o măreţie atât de bine regizată, încât nimeni n-ar fi îndrăznit să şovăie a le executa.

Potrivit protocolului, strânse mâna decanului de vârstă, Lordul Amberley, care păşise curajos pragul celui de-al optulea deceniu de existenţă. Distinsul aristocrat arăta extrem de „verde", în ciuda vârstei înaintate. Este adevărat că în timpul vieţii nu i se oferise ocazia să-şi epuizeze substanţa cenuşie sau rezervele de energie fizică. Eforturile lui intelectuale se reduseseră la lectura *Buletinului Curţii*, iar încordările lui musculare îşi găsiseră întrebuinţarea numai la apăsarea trăgaciului unor puşti de vânătoare damaschinate şi atât de scumpe, încât ar fi putut figura într-un muzeu al celor mai reprezentative arme de foc. Strângând mâna Lordului Amberley, strânsese simbolic mâna tuturor participanţilor la acest consiliu, cu atât mai important cu cât nu era convocat decât o dată pe an.

Gerald prezida cu regularitate şedinţele. Nu pentru că l-ar fi interesat părerile consilierilor. Se deprinsese a se dispensa de sfaturile lor. Dacă vreunul cuteza să-şi formuleze opinia, Gerald îl asculta cu aparent interes şi bunăvoinţă. Respectivul avea însă, la un moment dat, senzaţia că marele patron priveşte prin el ca prin sticlă. Derutat, începea să se bâlbâie, să se încurce, şi, deodată, rămânea cu vorbele înnodate în gât. Gerald rostea afabil: „Da, da, da, foarte interesant!", apoi, fără a mai catadicsi să-i răspundă dacă îşi însuşea ori nu opinia enunţată, îl saluta cu o fluturare a mâinii şi trecea mai departe.

Gerald prezida şedinţele numai pentru a-şi zdrobi colaboratorii cu simpla lui prezenţă, asemenea îmblânzitorului de fiare care-şi stăpâneşte numai din priviri jivinele. Oamenii se obişnuiseră cu această autoritate despotică. Nu cârteau, deoarece ştiau că ar fi fost inutil. Soluţiile pe care unii colaboratori mai îndrăzneţi stăruiseră în a încerca să le impună, străpungând învelişul amabilităţii aparente a marelui patron,

se izbiseră de un zid de gheaţă tot atât de impenetrabil ca şi masa opacă a unui aisberg. Această reacţie dezarmase până şi pe cele mai rebele firi. Marele patron nu cerea păreri, ci numai ascultare.

Gerald se instală în jilţul prezidenţial. Patruzeci de persoane îi urmară exemplul. Câteva mape fură deschise în fâşâit molcom de hârtii frecate de căptuşeala de mătase moarată a portofoliilor confecţionate din piele scumpă de Spania. În aer pluteau efluvii de parfumuri bărbăteşti: mosc, paciuli şi lavandă, amestecate cu fum de havană.

Înainte de a deschide şedinţa, Gerald îşi aruncă privirile asupra tabloului în mărime naturală al tatălui său – Richard, întemeietorul dinastiei. Pânza, semnată de David, înfăţişa un bărbat vârstnic, cu tâmple argintate, trăsături aristocratice şi ochi pătrunzători, animaţi de o expresie imperioasă. Fracul negru, acoperit cu decoraţii, cordonul Sfântului Spirit, care-i bara în diagonală plastronul de dantelă, dădeau o notă maiestuoasă personajului. Adâncit într-un fotoliu cu spătar înalt şi cu bogate sculpturi aurite, în opulentul stil veneţian al secolului al XVIII-lea, Richard Sunderland-Beauclair stătea într-o poziţie nonşalantă, dar măreaţă, de monarh obişnuit a fi adulat.

Gerald avu impresia că desluşeşte un zâmbet de încurajare pe buzele tatălui său. Acesta îi aproba desigur activitatea. Lumina unui surâs se aşternu fugitiv pe chipul lui Gerald. „Marele patron este bine dispus", îşi spuseră înalţii funcţionari plasaţi în apropierea lui.

Gerald era mult mai tânăr decât majoritatea colaboratorilor prezenţi la reuniune. Cu toate acestea, niciunuia dintre vârstnici nu i-ar fi trecut prin minte să-l privească din înaltul înţelepciunii şi experienţei sale, acumulate în cursul multor ani de existenţă. În ciuda tinereţii lui, Gerald dirija cu autoritate destinele Casei Sunderland, acest prodigios imperiu financiar şi industrial, care acum, în primul sfert al secolului al XIX-lea, atinsese proporţii gigantice. Un rege nu era înconjurat de mai mult respect decât acest tânăr om de afaceri care reprezenta nu numai o forţă de temut pe plan economic în Europa postnapoleoniană, ci se bucura şi de privilegiul de a fi

şeful unei dinastii care-şi câştigase în mai puţin de o jumătate de secol un prestigiu cvasidivin.

În jurul mesei se aşternuse o linişte adâncă. Numai spiralele de fum ale câtorva trabucuri rezemate de marginile scrumierelor masive de argint îşi luau libertatea de a se înălţa jucăuşe către candelabrele de cristal aninate de tavanul împodobit cu complicate ciubuce aurite. Volumele lor delicate, în plină mişcare ascensională, contrastau cu imobilitatea cuvintelor sacrosancte ale marelui patron, care avea să anunţe deschiderea dezbaterilor.

Cu studiată încetineală, Gerald îşi scoase din buzunărelul de jos al jiletcii de satin *ivoire* un ceas incrustat cu diamante, îl consultă, apoi îl strecură la loc. Era douăsprezece şi treizeci. Îşi rezervase pentru această şedinţă şase ceasuri. Niciun minut mai mult. Detesta discuţiile interminabile. Vorbelor sterile le prefera activitatea constructivă.

Îşi aruncă privirile asupra ordinii de zi aşternute caligrafic pe o coală de hârtie de Japonia cu antetul Băncii Sunderland din Londra. În capul listei vorbitorilor figura Anthony Temple, şeful Casei Sunderland din Anglia, urmat de Lester Woodward, conducătorul Băncii Anglo-Americane din Londra.

— *Gentlemen*, declar şedinţa deschisă!, rosti solemn Gerald. *Mister* Woodward are cuvântul!

Consilierii îşi aruncară priviri întrebătoare, jenate. Toţi aveau pe masă copii ale ordinii de zi. Afrontul public pe care marele patron îl făcea lui Anthony Temple oficializa dizgraţia în care acesta căzuse de câtăva vreme.

Temple stătea impasibil lângă Amaury de Beaumont-Challais, conducătorul Băncii Sunderland din Paris. Mâinile lui albe, bine îngrijite, erau sprijinite pe tăblia lucioasă a mesei de mahon. Imobilitatea, albeaţa lor de ceară împrumutau ceva din fascinaţia personajului. Temple fusese singurul colaborator apropiat al întemeietorului dinastiei, căruia Gerald refuza să-i mai acorde încrederea sa. De ce? Întrebarea şi-o puneau mulţi, fără să-i găsească răspuns. Numai cei care se bucurau de privilegiul de a pătrunde secretele zeilor cunoşteau realitatea. Devotamentul neclintit al lui Temple faţă de Ducesa

Grace de Northland, văduva acelui încântător, dar superficial personaj care fusese Francis-Andrew, stârnise ostilitatea lui Gerald, care pretindea colaboratorilor săi o loialitate fără limite, închinată exclusiv lui.

Lester Woodward îşi începuse expunerea. Gerald nu era atent la înşiruirea de cifre care condimentau darea de seamă. O citise în ajun şi o aprobase fără modificări. Avea încredere în abilitatea lui Woodward, priceput ca nimeni altul să arunce o tentă de un roz optimist asupra perspectivelor sumbre, câştigând adeziunea până şi a celor mai îndărătnici, timoraţi şi bănuitori acţionari. În adunările generale, expunerile-i stârneau ropote de aplauze, stimulate şi de dividendele grăsuţe, servite cu regularitate. Este adevărat că Woodward nu fusese încă niciodată pus în ipostaza de a face faţă unor situaţii excepţional de grele. Casa Sunderland dispunea de capitaluri atât de mari, încât activitatea băncilor ei nu putea fi serios stingherită, oricât de neagră ar fi fost conjunctura economică.

Gerald detesta adunările generale în cadrul cărora trebuia să facă graţii acţionarilor. „Conducătorul unei societăţi anonime pe acţiuni, obişnuia el să spună, este asemenea unui suveran constituţional, obligat să dea socoteală supuşilor pentru toate măsurile luate." Proprietarul unic al unei întreprinderi se bucură, în schimb, de puterile depline ale unui monarh absolut. Nu are a se justifica nimănui de hotărârile luate. Dezvoltarea Casei Sunderland şi, implicit, amploarea crescândă a operaţiunilor întreprinse de către aceasta, paralel cu înăsprirea condiţiilor economice mondiale, îl sileau să apeleze tot mai des la capitaluri din afară, înfiinţând noi societăţi pe acţiuni, lansând împrumuturi de stat ori iniţiind tot felul de afaceri de mare anvergură, în care amatorii de câştiguri rapide îşi angajau toate rezervele băneşti.

În vreme ce Woodward îşi continua expunerea, Gerald stătea în jeţul său prezidenţial asemenea faraonilor imortalizaţi în piatră. Numai privirile lui, de o mobilitate inchizitorială, se plimbau de la un consilier la altul, făcându-i să-şi plece involuntar ochii sau să-şi caute de lucru, notându-şi câte ceva pe colile albe de hârtie aşternute în faţă. Gerald încerca o

satisfacție ciudată, de plenitudine, când oamenii pe care-i fixa cu privirile își pierdeau cumpătul și se agitau ca niște sălbăticiuni mărunte în preajma unei uriașe jivine care rage înfometată. Recent primise un raport confidențial întocmit de Jules Lafont, șeful departamentului său de informații, referitor la capitalurile pe care Mayer Amschel Rotschild, întemeietorul faimoasei dinastii, le împărțise fiilor săi înainte de a muri. Amschel, cel mai mare dintre descendenții săi, rămas la Frankfurt, primise 8.000.000 de lire sterline. Salomon, care-și fixase sediul la Viena, căpătase, de asemenea, 8.000.000. Nathan, stabilit la Londra, obținuse 9.000.000 de lire sterline, iar ultimii doi fii, James – plasat la Londra – și Karl – stabilit la Neapole – primiseră câte 5.000.000 de lire sterline. Totalul se ridica la suma respectabilă de 875.000.000 de franci aur, egalând bugetul anual al Franței postnapoleoniene. Capitalurile fraților Rotschild erau evident apreciabile. Gerald avusese însă mândria și satisfacția să constate că ele nu se ridicau la nivelul capitalurilor Casei Sunderland.

Jules Lafont își demonstrase încă o dată capacitatea, obținând pe căi numai de el știute acele cifre, al căror secret frații Rotschild se străduiseră zadarnic să-l păstreze. Gerald nu se putea plânge că era prost servit. Forța formidabilă furnizată de aurul pus în slujba sa îl încânta. Încerca o adevărată voluptate la gândul că era cel mai bogat om din emisfera occidentală. Poate că în India se aflau potentați cu averi mai mari decât a lui, dar aceștia nu știau să și le valorifice. Capitalurile lor rămâneau neproductive. Ceva mai mult, Compania Indiilor Orientale avusese grijă să-i dijmuiască din plin.

Ori de câte ori își amintea de India, Gerald nu-și mai găsea astâmpărul. Același Jules Lafont îi procurase date în legătură cu dividendele de peste 380%, obținute de Compania Indiilor Orientale de pe urma exploatării la sânge a Indiei. Este adevărat, acest plafon fusese atins cu un secol și jumătate înainte. De atunci beneficiile companiei, deși scăzuseră mult, se menținuseră totuși destul de substanțiale spre a nu-l lăsa uneori pe Gerlad să doarmă. Chestiunea acaparării Indiei îl preocupa din ce în ce mai mult. Nu numai India, dar și China, țara aceea prodigioasă, care refuzase să deschidă primitoare porți

europenilor, îi stimula imaginaţia. Îşi plimbă critic privirile asupra colaboratorilor, întrebându-se care ar fi mai capabil să deschidă negocieri comerciale cu reprezentanţii Celestului Imperiu? Poate că Lawrence, expertul pentru problemele orientale, ar fi indicat. Lawrence se descurcase destul de bine la Constantinopole, parafând convenţia comercială cu Sublima Poartă, convenţie căreia el, Gerald, îi pusese primele jaloane cu prilejul recentei sale călătorii în Imperiul Otoman.

Evident, Lawrence va fi însoţit de un membru al familiei Sunderland. Poate de Benjamin, acest fiu vitreg al lui Henry.

Se uită la nepotul său, care asculta distant darea de seamă. Gerald zâmbi imperceptibil. Tânărul acesta, abia smuls din mahalalele londoneze, se familiarizase repede cu rolul de viitor şef al dinastiei Sunderland. Elegant, prezentabil, manierat, îşi însuşise cu uşurinţă lustrul lumii aristocratice din care făcea de drept parte. Fusese învăţat să se comporte ca un gentleman, să vorbească afectat, cu accent oxonian, să-şi însuşească o oarecare cultură – este drept, într-un ritm cam rapid şi deci cu rezultate nu tocmai satisfăcătoare. Dar sub această înfăţişare corectă, Gerald deslușise un neastâmpăr lăuntric, o tristeţe ciudată, accente de revoltă, momente de oboseală, de dezechilibru psihic şi moral. Libertatea fără margini de care se bucurase Benjamin în atmosfera fetidă din East End îşi lăsase amprenta asupra caracterului său. El nu va fi niciodată unul din acei *fils-à-papa*, imbecilizaţi de atmosfera călduţă de seră în care au fost crescuţi. Curând după ce fusese readus în sânul familiei paterne, spre a-şi relua locul care i se cuvenea, Benjamin, neputând uita năravurile dobândite în mediul din care abia se desprinsese, încercase să fure ceasul incrustat cu diamante al unchiului său. Gerald râsese atunci cu mare poftă, fiindcă era indulgent cu păcatele oamenilor. Şi el avea destule păcate. Înclinarea-i spre luxură îl făcea să se înconjoare de prieteni dedicaţi fără reţinere plăcerilor senzuale. Amantele sale, culese din sera bacantelor scump tarifate, erau exemplare umane de o splendoare unică. Vittoria di Serracapriolo, curtezana cu simţăminte calde şi pure de fecioară, era capabilă să se dezlănţuie ca preotesele

din templul Aphroditei, care se prostituau cu egală voluptate tuturor pelerinilor. Virginie Letellier, balerina de Operă, își schimba amanții așa cum alte femei își schimbă ciorapii. Erau atât de multe aceste bacante, încât Gerald începuse să le uite chipul și numele... Dar prietenii lui!... Spiritualii Clisson și d'Amboise, pasionați ai turfurilor și ai meselor verzi. Alain Dunois, dansatorul cu corp șerpuitor și înfățișare de Adonis, Principele Lorenzo di Serracapriolo, adolescent cu chip angelic, dar care păcătuia cu o naturalețe dezarmantă, Contele d'Orsay, acel incomparabil *roué* pe care-l înspăimântau virtuoșii și virtuțile... „Are dreptate d'Orsay, gândi Gerald. Păcătoșii sunt mult mai agreabili decât puritanii!"

Bunică-sa, ducesa văduvă de Lusignan-Valois, îi amintea, ori de câte ori avea ocazia, că are obligația să se însoare, să-și creeze un cămin, o familie, să aibă copii meniți să-i poarte numele și să-i continue opera. Gerald împlinise 24 de ani. Era încă tânăr, dar rolul său de conducător al Casei Sunderland implica o serie de obligații care nu puteau fi evitate. Își iubea nepoții, în special pe Benjamin și pe Raymond. Dar aceștia nu erau sânge din sângele lui. Mai târziu n-ar fi fost exclus să manifeste veleități de independență.

Pentru moment nimeni nu îndrăznea să-i conteste supremația. Nici Henry, fratele său vitreg, deși era de fapt șeful familiei, nici Charles, nici reprezentanții minorilor rămași după moartea lui Francis-Andrew și a lui Robert.

Dispariția lui Charles în pădurile virgine ale Paraguayului îi crease unele dificultăți, pe care însă nădăjduia să le învingă...

Lester Woodward își încheie expunerea salutat de exclamațiile aprobative ale consilierilor. Gerald se smulse din reflexiunile sale. Dădu cuvântul lui Herbert Hutchinson, directorul uzinei de armament din Cardiff. Hutchinson își desprinse din fotoliu silueta-i elefantină, aruncă o privire servilă marelui patron, iar după ce își puse pe nasul mare, striat cu vinișoare roșii, ochelarii cu rame pătrate de aur, începu să citească darea de seamă asupra activității uzinei pe anul trecut și pe primele două trimestre ale anului în curs. Glasul lui aspru, vorbirea necultivată, vulgară îi trădau originea

obscură şi lipsa de cultură. Nici pregătirea lui tehnică nu era la înălţime. Gerlad îl păstra însă, fiindcă Hutchinson se pricepea să-i ţină în mână atât pe muncitori, cât şi pe ingineri. Dacă cifrele legate de producţie nu reprezentau ceva nou pentru Gerald, atenţia îi fu atrasă de pasajele din darea de seamă referitoare la starea de spirit a personalului uzinei. În cursul tulburărilor provocate de lucrători în perioada postbelică, tulburări care culminaseră cu mult discutatul masacru de la Peterloo, Hutchinson se pricepuse să-şi struneaască oamenii, ferindu-l pe Gerald de neplăcerile întâmpinate de alţi patroni. Aceştia suferiseră pagube însemnate de pe urma încetării lucrului, a distrugerilor de maşini şi chiar a incendierii unor ateliere. De data aceasta, Hutchinson găsise necesar să semnaleze agitaţia provocată de unii parlamentari „iresponsabili", care „semănau zâzania" propunând votarea unor legi „excesiv de favorabile lucrătorilor" şi „criminal de duşmănoase faţă de patroni". Hutchinson cită şi câteva nume: Sir Robert Peel, Joseph Hume, Francis Place. „Toţi aceştia, declară el cu înverşunare, trebuie împiedicaţi să-şi continue acţiunea lor primejdioasă."

Gerald îşi notă mintal chestiunea. Trebuia să-i acorde toată atenţia. O va discuta fără întârziere cu membrii cabinetului britanic.

Urmă la cuvânt William Donahue, conducătorul şantierelor navale britanice ale Casei Sunderland.

Raportul său era trandafiriu şi promitea beneficii considerabile în viitorii cinci ani. Tonajul flotei comerciale engleze trecuse de două milioane şi jumătate. Toate aceste vase erau învechite, deoarece se deplasau numai cu ajutorul velelor. Or, navigaţia cu aburi câştiga teren. Prodigioasele *steamers*, propulsate de zbaturi şi care circulau între Dover şi Calais, realizaseră traversarea Canalului Mânecii în timpul-record de trei ore. Era lesne de presupus că întreaga flotă comercială britanică va fi refăcută, astfel încât să corespundă acestei revoluţionare cuceriri tehnice. Şantierele navale ale Casei Sunderland primiseră deja comenzi considerabile. „La ora actuală ducem tratative cu Amiralitatea pentru încheierea de contracte pe termen lung în vederea construirii unor nave

militare propulsate de aburi", continuă Donahue, umflându-şi cu mândrie pieptul. Era tânăr, entuziast, dornic să se afirme şi să urce în ierarhia Casei Sunderland. Realizările lui erau spectaculoase. Târât de focul peroraţiei, îşi permise să aducă un elogiu marelui patron, care avusese înţelepciunea şi spiritul de prevedere să dea o mare extensie şantierelor navale. Donahue se înclină uşor, anticipând aplauzele pe care le aştepta. Tăcerea adâncă din jur îl făcu să-şi îndrepte nedumerit privirea spre Gerald. Deodată îşi dădu seama că săvârşise o gafă. Pe obrazul marelui patron plutea o expresie îngheţată.

— Pe viitor, rosti acesta cu glasul lui dur, de zile rele, dările dumneavoastră de seamă să nu se mai îndepărteze de la subiect. Mă dispensez de aprecierile dumneavoastră privitoare la persoana mea.

Gerald se plasa deasupra laudelor. Tămâindu-l, Donahue îi cenzura indirect hotărârile. Aşa cum îşi permitea acum să-l elogieze, tot atât de bine ar putea altă dată să-l critice. Iar Gerald Sunderland nu accepta criticile nimănui.

Donahue se înroşi ca o creastă de cocoş, pierzându-şi brusc cumpătul. Reuşi să bâiguie:

— Vă cer iertare, *Sir!*

Cu olimpian calm, Gerald rosti, fără a-i mai acorda vreo atenţie:

— *Mister* John Peterborough are cuvântul.

Smerit, Donahue se aşeză în fotoliu. Scăpase uşor. Când îi recomandase linia viitoarelor sale dări de seamă, marele patron îşi manifestase indirect hotărârea de a nu-l schimba din funcţie. Donahue îşi promise să nu mai scoată pe viitor un cuvânt înainte de a se gândi de zece ori. Mai ales când se afla în prezenţa patronului.

Peterborough se ridică în picioare. Înalt, subţire ca o trestie, uşor adus de spate, cu părul blond şi moale răvăşit pe frunte, avea înfăţişarea unui profesor la catedră. Impresia era întărită şi de ochelarii lui cu lentile groase. Peterborough obţinuse nu de mult conducerea întreprinderii de import-export „United Wheat". Ca şi Donahue, era doctor în ştiinţe de la Oxford. Gerald îl preferase unor funcţionari cu state

mai vechi de serviciu, dar rutinieri şi lipsiţi de perspective. Peterborough, în pofida aspectului său de cărturar timid, se avânta în afaceri cu o mare impetuozitate, dublată însă de o şiretenie asiatică. Pe cât de bombastic sunase raportul lui Donahue, pe atât de seacă şi de precisă apăru expunerea sa.

În cuvinte puţine, dar cuprinzătoare, susţinute de statistici şi de piese justificative, arătă că „United Wheat" realizase un vast program, importând din ţările limitrofe Balticii – Rusia, Polonia, Livonia, Danemarca – însemnate cantităţi de grâu şi de alte cereale. Circa 30% fuseseră plasate pe piaţa engleză, iar restul îl exportase în Suedia, Germania, Elveţia, Spania, Portugalia, precum şi în Regatul Celor Două Sicilii. Cerealele achiziţionate din ţările limitrofe Mării Negre – Rusia şi Principatele Române – fuseseră vândute cu apreciabile beneficii în Africa de Nord şi în peninsula italică.

Gerald ascultase cu plăcere precizia termenilor folosiţi de Peterborough. Când omul acesta de afaceri cu înfăţişare de dascăl îşi încheie raportul, Gerald îşi cercetă ceasul. Se făcuse ora 6. Mai erau înscrişi la cuvânt comandantul flotei comerciale britanice a Casei Sunderland, preşedintele societăţilor anonime de exploatări miniere din comitatele de centru ale Angliei, precum şi Anthony Temple. Dar acest personaj îi era din ce în ce mai antipatic. În curând avea de gând să se dispenseze de serviciile sale.

— *Gentlemen*, vom continua şedinţa mâine de dimineaţă la nouă, vorbi cu acel ton de comandă, tăios, care-l făcea atât de temut. Mâine veţi auzi şi concluziile mele. Ţin să subliniez că procurarea de materii prime pentru uzinele noastre de armament mă preocupă în cel mai înalt grad.

Făcu o pauză, ca şi când ar fi cântărit dacă nu este cazul să mai adauge ceva. Dar timpul fugea, aşa că renunţă să-şi dezvolte şirul ideilor. Chestiunea materiilor prime nu putea fi expediată în câteva minute.

Declară şedinţa închisă şi se ridică din jilţ, imitat cu grăbire de către înalţii funcţionari prezenţi.

— Benjamin, Raymond, să mergem!, porunci.

Răspunse cu o scurtă înclinare a capului la ploconelile asistenţei, apoi părăsi încăperea, urmat de cei doi nepoţi ai

săi. În vestibul îşi luă pălăria înaltă, mănuşile albe de piele şi bastonul de abanos din mâinile unui lacheu galonat, care stătea drept şi tot atât de nemişcat ca şi coloanele masive din jur. Coborî scara de marmură trandafirie şi, după ce traversă holul monumental, străjuit de coloane corintice, ieşi în stradă prin uşile deschise de portarul în livrea albastră. Pe întregul traseu i se ploconiseră tot felul de funcţionari, care circulau aferaţi, cu mape doldora de hârtii la subsuoară.

În afara intrării îl aştepta un landou cu patru cai negri, spanioli, plini de nerv, care loveau neastâmpăraţi cu copitele pavajul de piatră. Cataramele şi florile de argint care împodobeau hamurile sclipeau în soarele primăvăratic. Atmosfera era atât de limpede, încât Gerald avu impresia că se afla sub cerul Italiei, nu în mohorâtul oraş al Londrei. Aspiră adânc aerul proaspăt. Plouase de curând şi caldarâmul era curat ca şi un parchet lustruit. Se urcă în trăsură. Benjamin se aşeză în stânga sa, iar Raymond se plasă pe bancheta din faţă. Biciul vizitiului rotit prin aer şuieră scurt, îndemnând caii să pornească la drum. Circulaţia intensă silea echipajul să înainteze la pas. Când să cotească pe Fleet Street, trebuiră să aştepte câtva timp înainte de a se încadra în şuvoiul de vehicule care se scurgeau în dublu sens. *Mail coaches* – atrăgătoarele trăsuri de poştă vopsite în roşu – *hacney carriages* – trăsurelele de piaţă cu două roţi şi trase de câte un cal – uşoarele *cabs* – la care vizitiul stătea cocoţat pe o capră plasată înapoia şi în parte deasupra caroseriei – *broughams* – vehicule ceva mai comode, pe patru roţi, dar atât de urâte – diligenţe pântecoase încărcate cu călători ghemuiţi ca sardelele, caleşti aurite, tot atât de vaste ca şi bătrânii lor proprietari, care se încăpăţânau să mai poarte peruci pudrate – landouri elegante cu un vizitiu galonat pe capră şi cu doi lachei pe scăunelele plasate înapoia caroseriei – cabriolete zvelte, conduse de tineri *dandies*, care făceau din eleganţă un scop în viaţă, camioane trase de viguroşi cai de povară, încărcate cu stive de butoaie, cu vrafuri de piei urât mirositoare ori cu mărfuri acoperite cu prelate cenuşii – căruţe cu materiale de construcţie, călăreţi civili sau în uniformă militară, băieţi de prăvălie ori negustori ambulanţi

împingând cărucioare cu diferite produse alimentare, iar pe trotuarele înguste, riscând tot timpul să fie prinşi sub roţile vehiculelor, pietonii grăbiţi, plimbăreţi dornici să-şi dezmorţească picioarele, gură-cască debarcaţi din cine ştie ce colţ de provincie, pungaşi şi prostituate, prelaţi, haimanale, ofiţeri viermuiau agitându-se într-un fantastic caleidoscop.

Gerald nici nu observa forfota. Gândurile lui îşi împleteau ţesătura în jurul unor chestiuni încă nedezbătute în şedinţa de la Banca Anglo-Americană şi care nu aveau să ajungă niciodată la cunoştinţa publicului: comerţul ilicit cu armament, care aducea cele mai substanţiale beneficii Casei Sunderland, lupta subterană împotriva marilor case de Bancă europene, combinaţiile de culise care permiteau declanşarea profitabilelor lovituri de Bursă şi, mai presus de toate, operaţiile legate de lansarea cu zgomotos tam-tam a unei societăţi anonime pe acţiuni, având drept scop acapararea şi exploatarea unor bogate zăcăminte de fier din Yorkshire şi Northumberland, în stăpânirea cărora Gerald încerca să intre prin mijloace nu tocmai ortodoxe.

De la o vreme îl preocupau China şi India. Călătorii înapoiaţi din aceste ţări fabuloase le descriau ca pe nişte minuni... Dacă numai un sfert din spusele lor ar fi fost adevărate, ce afaceri formidabile s-ar putea încheia...

Un lacheu sări de pe scăunelul său şi deschise portiera. Abia atunci observă Gerald că ajunsese la Montenuovo House.

Îşi aminti că trebuia să se grăbească. În mai puţin de o oră se impunea să-şi schimbe ţinuta şi să ajungă la Sunderland House, unde urma să aibă loc o recepţie în cinstea Regelui George al IV-lea. Clădirea aceasta impozantă, ridicată de răposatul Richard Sunderland în inima capitalei britanice, era atât de vastă, de rece, încât Gerald nu o mai folosea decât pentru serbări, banchete şi alte reuniuni de gală.

În vreme ce valetul îl ajuta să-şi îmbrace fracul, Julien Lefèvre ceru să fie primit. Aducea câteva mesaje urgente, sosite de la Paris prin porumbei călători.

Mesajele, descifrate în grabă, erau semnate de Montigny, şeful serviciului de informaţii din Franţa. Pentru că timpul îi era drămuit, Gerald ordonă secretarului să i le rezume.

Lefèvre trase adânc aer în piept, apoi anunţă emoţionat prima ştire:

— Trupele franceze au trecut graniţa Spaniei. Din acest moment, între Franţa şi regatul iberic există stare de război.

Spre dezamăgirea secretarului, Gerald nu păru deloc impresionat.

— Al doilea mesaj, reluă scribul, reproduce un apel stăruitor al guvernului spaniol, care solicită urgent arme.

— Acul cu diamantul albastru, Winston, porunci Gerald.

Valetul scoase dintr-o casetă de bijuterii obiectul cerut.

Înainte de a răspunde lui Lefèvre, Gerald îşi înfipse acul în ampla cravată de mătase albă. Magnifica piatră scăpăra ca un cărbune aprins.

— Dacă au cu ce le achita, să li se furnizeze armele cerute. Plata se va efectua numai în aur. Să întocmeşti un răspuns în acest sens şi să-l expediezi prin curier special la Paris.

— În cifru?

— Desigur... Mai departe?, zise el privindu-se în oglindă.

— Dictatorul Francia al Paraguayului ne somează să executăm integral contractul de furnituri de arme, încheiat între ţara sa şi Casa noastră.

Gerald râse amuzat.

— Are tupeu individul! După ce l-a sechestrat pe Charles, ne mai dă şi porunci... Să i se furnizeze, totuşi, armele cerute!

Lefèvre făcu ochii mari. Capitularea aceasta bruscă îl uluise. Gerald Sunderland, care îndrăznea să-l înfrunte pe Metternich, omul de fier al Europei, ceda în faţa unui obscur dictator din America de Sud. Bâigui încurcat...

— Nu ştiu dacă am înţeles bine...

— Ai înţeles foarte bine, Lefèvre! Vom expedia armele cerute de Francia.

— Prea bine, *Sir*.

— Asta e tot?

— Da, *Sir*.

— Atunci să plecăm... Încă ceva, Lefèvre! *Monsieur* Lafont cunoaşte conţinutul acestor mesaje?

— Le cunoaşte, *Sir.*

— În cazul ăsta nu uita să-i spui că doreşte să regizeze o comedie. În timpul banchetului, un curier se va înfăţişa în sală şi va anunţa cu voce tare izbucnirea războiului dintre Franţa şi Spania. Vreau să văd ce efect va avea asupra oaspeţilor...

Când Gerald ajunse la Sunderland House, se făcuse opt fără zece. La ora 8 precis urmau să sosească primii invitaţi. Gerald dădu o raită prin saloanele de la parter. Decoratorii creaseră o ambianţă de sărbătoare graţie unor rafinate podoabe florale împrăştiate cu costisitoare abundenţă. În sufragerie, masa era pregătită pentru două sute de persoane. Bufetele pantagruelice din saloanele adiacente aşteptau alte sute de invitaţi, care trebuiau să sosească după terminarea dineului, rezervat celor mai simandicoase personaje din regat.

Gerald abia aştepta să le comunice membrilor cabinetului britanic vestea intrării armatelor franceze în Spania. Era sigur că informaţia aceasta nu ajunsese încă pe căi oficiale la Londra.

La orele opt fără trei minute trecu în capul scării monumentale care domina imensul vestibul de marmură. Când orologiul de pe frontonul casei bătu de opt ori, primele trăsuri cu invitaţi se opriră în faţa peronului clădirii.

Marii demnitari ai tronului, membrii cabinetului, corifeii opoziţiei *whig*, membrii corpului diplomatic, conducătorii armatei şi ai marinei, reprezentanţii înaltei nobilimi ofereau privelişteа unui impozant cortegiu în care uniformele brodate cu aur şi acoperite cu decoraţii se armonizau cu toaletele somptuoase ale doamnelor tinere sau vârstnice, care-şi etalau cu egală ostentaţie bijuteriile scânteietoare.

Gerald, flancat de nepoţi şi de o impresionantă suită, făcea onorurile, primindu-şi pe rând invitaţii.

Potrivit ceremonialului, Regele George sosi cel din urmă. Disproporţionat de gras, cu obrajii buhăiţi, arăta jalnic, în ciuda fardurilor menite să-i mascheze paloarea şi ridurile. Purta un frac trandafiriu, mult prea tineresc pentru înfăţişarea-i decrepită şi care distona cu severul Ordin al Jaretierei şi cu celelalte decoraţii aşternute pe piept.

Amanta lui oficială, faimoasa Marchiză Conyngham, îl precedase cu câteva minute, sosind escortată de complezentul ei soţ,

care-şi purta cu seninătate coarnele generatoare de fabuloase avantaje materiale. Înflăcărata pasiune a regelui pentru *Lady* Conyngham nu era lipsită de o notă comică. Obezul suveran al Angliei împlinise 53 de ani, iar aleasa inimii lui era cu un an mai vârstnică. Nimeni nu înţelegea cum de reuşise această femeie fanată, mamă a cinci copii mari, să câştige afecţiunea regelui. Dacă metresa lui ar fi fost tânără, seducătoare, nimeni n-ar fi ridicat obiecţiuni. Lumea era deprinsă ca suveranii să aibă favorite. Aspectul respingător, aspru, constipat al marchizei o făcea însă antipatică tuturor. Spre a-şi manifesta în public autoritatea dobândită asupra augustului ei amant, umbla numai cu trăsurile regelui, folosea personalul de serviciu al acestuia şi, în ultima vreme, se mutase într-o atenansă a palatului regal. Bijuteriile coroanei îi stăteau la dispoziţie. *Lady* Conyngham nu se jena să apară la recepţii cu diademele, rivierele de diamante, broşele şi brăţările purtate până atunci doar de reginele Angliei. Titlul de marchiz fusese recent acordat soţului, iar progeniturile ei primiseră tot felul de sinecuri gras retribuite.

George al IV-lea suferea desigur de anumite complexe. Numai aşa se explica ascendentul dobândit asupra lui de această ofilită, dar autoritară doamnă. Servitorii şi personajele de la Curte asistaseră adeseori la scene penibile. *Lady* Conyngham îl repezea pe suveran, îl ridiculiza, îl umilea, fără ca el să încerce a se răzvrăti împotriva acestei tiranii.

George al IV-lea dăduse dovadă de înaltă preţuire lui Gerald acceptându-i invitaţia. În ultimii ani apărea tot mai rar în public. Vârsta, obezitatea, bolile îl făceau să fugă de lume. La recepţiile de la palat, oferite la mari intervale, erau poftiţi doar intimii săi, demnitarii Curţii şi câţiva exponenţi ai aristocraţiei. Numai la Brighton mai organiza din când în când petreceri la care invita lume multă. Regele George nu uita serviciile pe care i le făcuse odinioară Richard Sunderland, furnizându-i împrumuturi masive, restituite doar în parte. Întemeietorul Casei Sunderland trecuse aceste sume la capitolul „pierderi aducătoare de profituri". Îşi făcuse din rege un obligat, şi acest privilegiu îi adusese importante avantaje.

Dineul se desfăşură în acea atmosferă de belşug care ridica pe culmi reputaţia de rafinat gastronom a lui Gerald.

Servitorii serviseră tocmai o delicioasă şi complicată combinaţie culinară – *Médaillons de languste à la russe* – şi turnau în pahare vinul corespunzător acestui crustaceu, un străvechi Chateauneuf-du-Pape, când un curier colbăit intră în sală. După seninătatea cu care oaspeţii îşi savuraseră până atunci mâncărurile stropite cu vinuri franţuzeşti şi italieneşti, Gerald apreciase că vestea invadării Spaniei de către Franţa era încă necunoscută la Londra. Dacă exista totuşi vreun diplomat informat asupra acestei situaţii – ceea ce părea puţin probabil – îşi păstra bine secretul.

Apariţia neaşteptată a curierului stârni mirare. Privirile convivilor se îndreptară de la curier la amfitrion şi de la amfitrion iarăşi la curier. Când Gerald socoti că realizase efectul dorit, se plecă spre rege:

— Maiestatea Voastră îmi îngăduie să iau cunoştinţă cu veştile aduse?

Regele ridică prietenos mâna-i groasă, împodobită cu inele.

— Vă rog, Duce!

Curierul se lăsă într-un genunchi în faţa suveranului, plecă fruntea în semn de supunere, apoi înmână lui Gerald un sul de hârtie, pe care acesta îl desfăcu şi îl parcurse cu privirile.

— Veşti din Franţa, *Sire!*, rosti calm. Îmi acordaţi permisiunea să vi le împărtăşesc?

Regele făcu un semn afirmativ. Gerald rugă pe Raymond să citească tare documentul. Adolescentul îi execută porunca. Glasul lui limpede răsună în liniştea adâncă:

— „În zorii zilei de 7 aprilie, anul curent, unităţi de infanterie, cavalerie şi artilerile din armata regală a Franţei au trecut graniţa la Bidassoa, pătrunzând pe teritoriul Spaniei. Un corp expediţionar francez se află sub comanda Ducelui d'Angoulême. Trupele spaniole au deschis focul asupra forţelor de invazie. Lupte îndârjite se desfăşoară în mai multe puncte ale frontului. Semnat: Charles de Montigny".

— Mulţumesc, Raymond!, zise Gerald.

Luă sulul de hârtie şi îl încredinţă lui Lefèvre, care se retrase, urmat de curier.

Asupra sălii se lăsase o tăcere grea ca plumbul. Demnitarii Curții nu-și permiteau să facă vreun comentariu înaintea regelui. Membrii cabinetului britanic se fereau să formuleze opinii sub impresia surprizei atât de dezagrabile. Diplomații aveau gura pecetluită, așa cum de altfel se și cuvenea. Liderii opoziției așteptau reacția membrilor guvernului. Lorzii păstrau o rezervă prudentă. Gerald avusese însă timpul să observe reacțiile nerostite ale unora din aceste personaje. Regele, de pildă, își flutură prin aer batista spumoasă de mătase, apoi și-o vârî nonșalant în manșeta de dantelă. Canning, secretarul de stat al afacerilor externe, avu o simplă tresărire. O expresie de profundă contrarietate se întipări pe chipul Lordului Liverpool, primul-ministru. Marchizul de Wellesley, fratele mai mare al lui Wellington și secretar de stat la Departamentul Războiului, răsuflă bătăios, umflându-și nările. Ducele de Wellington își trecu neglijent mâna prin părul argintiu, făcând să-i zăngăne decorațiile. Lorzii Grey, Mellbourne și Rusell, lideri ai opoziției *whig*, își aruncară priviri pline de înțelesuri. Falimentul politicii externe a guvernului era categoric. Actualului cabinet nu-i rămânea decât să tragă consecințele demisionând. Numai Henry Brougham, tumultuosul și neîmblânzitul Brougham, cel mai belicos membru al partidului *whig* și șeful necontestat al opoziției, găsi cu cale să-și spună cuvântul.

— Bourbonii vor să dovedească lumii că Franța nu este o putere de mâna a doua. Această gafă politică și militară nu poate rămâne nepedepsită. Am declarat întotdeauna cu fermitate: „Dacă tunurile vor prinde să bubuie pe Bidassoa, Anglia nu va rămâne neutră".

Brougham își făcuse o mare faimă. Rogers îl definea printr-o spirituală butadă: „Când Brougham pleacă la drum, în aceeași trăsură se urcă Solon și Lycurg, Demostene și Arhimede, Newton și Chesterfield". George al IV-lea, care nu-l putea suferi pe liderul opoziției fiindcă se erijase în campionul cauzei defunctei Regine Carolina, zâmbi cu dispreț, dar se abținu să rostească vreun cuvânt.

Pentru Gerald, toate aceste jocuri de mimică fuseseră mai revelatoare decât cele mai ample declarații. Bomba din seara

aceasta ratase banchetul. Gerald obţinuse în schimb rezultatul dorit.

După desert, regele îl luă de braţ şi împreună se îndreptară spre salonul unde aveau să li se servească lichiorurile şi cafelele.

— Ce manifestare de prost gust la acest Brougham!, rosti el critic. Ce tărăboi are să facă acum şi Canning! Va încerca să-mi smulgă consimţământul asupra recunoaşterii independenţei republicilor sud-americane. Dar voi rezista pe poziţie. Suveranii Europei să fie solidari, nu-i aşa? Avea dreptate *Milady* Conyngham când susţinea că Anglia trebuie să ducă o politică externă comună cu Sfânta Alianţă. Nu accept abuzurile absolutismului, dar nu îngădui nici excesele radicalilor. Angliei nu-i rămâne decât să urmeze o cale de mijloc, Duce. O atitudine înţeleaptă, pe care ar fi trebuit să o adopte şi regele Franţei. Din nefericire pentru el, Louis al XVIII-lea a căzut sub influenţa nefastă a fratelui său, acest berbec smerit, care răspunde la numele de Charles d'Artois.

Gerald avu confirmarea unei convingeri pe care şi-o formase de altfel dinainte. Marchiza de Conyngham era o forţă de care trebuia să ţină seama.

Regele îşi revărsă cărnurile într-un fotoliu Louis al XIV-lea, îmbrăcat în superbe goblenuri cu motive policrome clasicizante, apoi îşi muie buzele în cafeaua aburindă, servită în ceşti din porţelan de Sèvres. Îl pofti pe Gerald să se aşeze în preajma lui pe o canapea.

Canning îşi făcu intrarea în salon, urmat de Lordul Liverpool şi de Ducele de Wellington. Aici, în cadrul unui cerc restrâns, îşi putea exprima ceva mai liber opiniile.

— Brougham va face scandal în Camera Comunelor, *Sire*. Şi îi dau dreptate.

Regele ridică nepăsător din umeri.

Lordul Liverpool adăugă îngrijorat:

— Va face demagogie şi va încerca să zdruncine poziţia guvernului, ştiind că va lovi astfel în Maiestatea Voastră.

George al IV-lea îşi încreţi sprâncenele.

— Regele Angliei este deasupra conflictelor dintre partide, *Sir!*, ripostă cu demnitate.

Canning făcu un gest de nerăbdare:

— În momentele acestea grele trebuie să uităm de rivalităţile politice interne şi să ne unim forţele spre a face faţă crizei din afară, *Sire*. Am prevăzut acţiunea nesăbuită a Franţei încă de acum trei săptămâni, când ambasadorul francez de la Madrid a fost rechemat la Paris. În discursul tronului, care a deschis sesiunea de anul acesta a celor două Camere, regele Louis a declarat categoric: „O sută de mii de francezi sunt gata să pornească la luptă, ocrotiţi de sfântul Louis, pentru a salvgarda tronul strănepotului lui Henric al IV-lea".

Lordul Liverpool interveni vehement:

— Villèle a avut tupeul să declare că Franţa va fi obligată să poarte un război defensiv...

— Defensiv?!, exclamă regele. Defensiv, invadând o ţară?!

— Justificarea e specioasă, aş spune ridicolă, dacă situaţia n-ar fi atât de tragică încât să-mi taie gustul de a face jocuri de cuvinte, replică primul-ministru. Villèle a folosit termenul „defensiv", fiindcă în concepţia lui acţiunea Franţei răspunde unei agresiuni plănuite de revoluţionarii spanioli împotriva propriului lor rege.

Nedumerit, Wellington aruncă o privire întrebătoare lui Canning.

— Din discuţiile pe care le-aţi purtat cu Villèle, n-aţi avut impresia că este un pacifist? Eu, cel puţin, îmi făcusem o părere foarte bună despre el. Nu o dată mi-a vorbit despre dorinţa lui de a contribui la stabilirea unui climat de pace şi de înţelegere în Europa.

Liverpool schiţă un gest de dispreţ:

— Francezii au jucat întotdeauna pe două tablouri.

Îşi dădu seama că făcuse o gafă lansând asemenea afirmaţii în casa purtătorului unui titlu ducal francez. Se înclină în faţa lui Gerald:

— Vă cer scuze pentru aprecierile mele dure la adresa Franţei. M-a indignat însă gestul guvernului ţării dumneavoastră.

Gerald îi zâmbi cu bunăvoinţă:

— Nu este nevoie să-mi cereţi scuze. Nu am aprobat şi nici nu aprob rolul de jandarm al Europei asumat de Franţa.

Canning își tamponă cu batista de olandă tâmplele transpirate.

— Nu e cazul să avem rezerve față de Ducele de Lusignan. Deși poartă un titlu nobiliar francez, la Londra este cetățean englez. Nu trebuie să uităm că este fiul lui Lady Andreea Darnley, principesă de Montenuovo...

Gerald râse.

— Aveți dreptate, *Sir*. Sunt cetățean englez. Dar cu un corectiv: la New York sunt cetățean american. Tatăl meu, Richard Sunderland, a fost cetățean american.

Regele aplaudă fără zgomot:

— Admir francheța gazdei noastre.

Gerald se înclină:

— Vă mulțumesc, *Sire*. Nu vreau totuși să vă închipuiți că aș fi unul din acei oameni care se călăuzesc după principiul *ubi bene, ibi patria*...

Canning clătină din cap în semn de încuviințare:

— Nu am pus niciodată la îndoială sentimentele de prietenie, de loialitate ale Ducelui de Lusignan față de Anglia. Sentimente, adaugă el fin, întărite și de interesele noastre comune...

Gerald acceptă formula alambicată a ministrului afacerilor externe.

— Ați pus punctul pe i, Excelență. Da, da, ați pus punctul pe i. Interesele Angliei și ale mele coincid...

Vorbele gazdei vădeau un aplomb, o încercare în sine și poate o supraapreciere a forțelor Casei pe care o reprezenta, cugetă Canning. Exponenții marii finanțe își atribuiau de la o vreme o importanță crescândă. Cutezau să discute de la egal la egal cu căpeteniile politice ale statelor. Uneori își îngăduiau chiar să le contracareze acțiunile. Va trebui să ațâțe rivalitatea dintre Rotschildzi și Sunderlandzi. Uniți, aceștia ar deveni stăpânii Europei...

* *
*

Benjanim se așezase pe o canapea Queen Anne, bogat incrustată cu sidef și adăpostită într-o nișă de marmură săpată în formă de scoică. Stătea picior peste picior, într-o

poză nepăsătoare, lenevoasă, de autentic *dandy*, aşa cum se cuvenea unui tânăr din *high-life*. Expresia de plictiseală întipărită pe chipul său nu reflecta însă acea atitudine de afectat *spleen*, adoptată îndeobşte de eleganţii epocii. Benjamin se plictisea cu adevărat. Făcea eforturi eroice spre a-şi zăgăzui căscatul nervos, care îl făcea să-şi ducă mereu la gură mâna înmănuşată. Se uită fără chef la perechile care evoluau pe parchet nu atât din plăcerea de a dansa, cât din dorinţa de a-şi etala măiestria şi a-şi valorifica calităţile fizice.

Fetele, candidate la măritiş, îşi expuneau rotunjimile drapate în mătăsuri transparente, iar tinerii erau cu ochii în patru după matroane cu bani mulţi şi cu înclinări mărturisite pentru amorurile juvenile. Demnitarii acoperiţi cu decoraţii îşi dădeau aere de semizei, iar aristocraţii cu arbore genealogic luxuriant înfipt în negura trecutului se uitau cu măreţie la parveniţii proaspăt înnobilaţi sau la acei care nu reuşiseră încă să-şi sublinieze originea burgheză achiziţionând titluri susceptibile să-i introducă în *Almanahul Gotha*. Financiarii – şi Benjanim recunoscuse destule figuri din această uluitoare şi fecundă faună – îşi plimbau cu aroganţă burţile proeminente, ornate cu lanţuri de ceas din aur masiv şi brelocuri incrustate cu diamante. „Eleganţa soţiei este firma bărbatului", afirmau oamenii de afaceri. Potrivit acestui dicton, îşi împodobiseră nevestele cu tot felul de bijuterii scumpe, dar nu întotdeauna de bun-gust. Femeile, care-şi făceau din galanterie un scop în viaţă, arborau decolteuri excitante. Câţiva înalţi prelaţi se plimbau cu onctuoasă gravitate printre grupurile de invitaţi. Pescuitorii în apă tulbure – căci erau şi din aceştia destui – umblau surâzători de colo până colo, adulmecând eventuale victime.

— Ce e cu tine, Benjamin? Nu pari să te distrezi!, auzi în preajmă un glas acoperit în parte de murmurul conversaţiilor şi de sunetele ritmate ale orchestrei, plasată în balconul de deasupra intrării.

Benjamin ridică surprins sprâncenele, dar când îl zări pe Raymond, zâmbi prietenos.

— Ia loc lângă mine. Să privim împreună această colecţie de sperietori de ciori.

— Te amuză ocupaţia asta?

— Deloc. Reflectam însă asupra maniei unchiului Gerald de a invita la petrecerile lui o lume atât de amestecată...

Raymond se aşează pe canapea şi suspină satisfăcut:

— Ce bine e să te odihneşti după ce ai dansat o oră fără întrerupere!... Îmi vorbeai de mania unchiului Gerald. Ei bine, eu îl înţeleg. Se amuză. Asta face. Se amuză pe seama oamenilor care stau sluj în faţa milioanelor lui...

— N-aş vrea să par nerecunoscător, Raymond. Nu crezi însă că se amuză şi pe seama noastră?

— N-ar fi exclus! Da, da! N-ar fi exclus! În definitiv, şi noi suntem doar nişte pioni pe tabla de şah. Am înţeles de multă vreme treaba aceasta şi mă supun. Nu cârtesc fiindcă îmi dau seama că este un om superior.

Benjamin clătină din cap:

— Da. Cred că ai dreptate. Ca să-l poţi judeca, trebuie să pătrunzi tâlcul multor lucruri, care nouă ne scapă. De pildă, hotărârea lui de a ceda în faţa pretenţiilor lui Francia m-a nedumerit...

Raymond ridică din umeri:

— Şi în mintea mea s-a născut un semn de întrebare. Bănuiesc însă că ştie ce face.

Benjamin îşi trecu mâna prin păr. Nu mai arăta acum ca un *dandy* blazat, ci ca un tânăr frământat de griji.

— Câteodată mă cuprinde spaima, Raymond...

— Spaima?, exclamă surprins vărul său. De ce?

Benjamin schiţă un gest ca şi când ar fi vrut să sublinieze remarca pe care avea să o facă.

— Puterea fantastică de care dispune cum vrea! Impulsul formidabil dat de el Casei noastre...

— Nu înţeleg ce îţi pare nefiresc!

— Să nu uiţi, Raymond, că eu mi-am petrecut copilăria în alt mediu. Când am intrat în mijlocul lumii voastre...

— Care este şi a ta, Benjamin.

— Să spunem că a devenit şi a mea. Când am început să-mi dau seama cât este de uriaş jocul de forţe dirijate de Casa noastră, m-am înspăimântat. Pentru unchiul Gerald, pentru tine, totul se desfăşoară normal. V-aţi născut în atmosfera

asta. Eu însă am venit din afară. Sunt asemenea unui chibiț mediocru, care asistă la o partidă de șah jucată de doi campioni. Unul dintre campioni este unchiul Gerald. Jocul lui mă depășește. Desfășurarea partidei îmi strecoară în suflet fiori. Ce se va întâmpla dacă unchiul Gerald va pierde partida? Voi ajunge iarăși grom în slujba a cine știe cărui bogătaș?

Raymond izbucni în râs:

— Temerile tale sunt ridicole, Benjamin! Oricât de gravă ar deveni poziția Casei Sunderland – reține, Benjamin, este vorba de o ipoteză – averile noastre personale ne-ar asigura în continuare o viață îmbelșugată până la moarte. Răspunderea noastră materială în cadrul Casei Sunderland nu este nelimitată...

Benjamin zâmbi încurcat:

— Tu vezi lucrurile cu alți ochi. E și firesc. Ai umblat prin școli pe care eu nu le-am putut frecventa. De trei ani încoace, tot felul de guvernatori și de învățăcei încearcă să mă îndoape cu o cultură însușită de tine după zece ani și mai bine de învățătură. Trebuie să străbat etapele cu o iuțeală căreia, am câteodată impresia, nu-i pot corespunde.

— Temerile tale sunt gratuite, Benjamin.

Benjamin evită privirile vărului său. Ezită să-i vorbească. Deodată își luă inima în dinți.

— Pe cine crezi că am întâlnit la recepția aceasta?

— Vreo veche cunoștință?

— Pe fostul meu stăpân, Marchizul de Beaminster. Bineînțeles, pe vremea când mă aflam în serviciul său, marchizul habar n-avea de existența mea. Eram unul dintre nenumărații lui servitori. Mai târziu a aflat că fiul lui Henry Sunderland a fost odinioară sluga lui. În seara aceasta, când ne-am întâlnit, marchizul m-a privit jenat. Cred că s-a întrebat dacă este cazul să-mi întindă mâna.

— Și nu a făcut-o?, întrebă Raymond, încrețind din sprâncene.

— Ba da. Dar cu oarecare reținere. Era pus în fața unei situații insolite.

— Imbecilul! Astăzi poți să-l cumperi cu domeniile lui cu tot!

— E greu să înțelegi simțămintele încercate de mine în clipa aceea. Eram asemenea unui parvenit care se trezește în fața fostului său stăpân. Satisfacție, fiindcă poate să stea cot la cot cu omul al cărui servitor a fost odată, ciudă și nemărturisită umilință la gândul că l-a servit cu supunere. În sfârșit! Nu ți-aș dori să te fi aflat în locul meu...

Benjamin arătă cu un gest lumea din jur, apoi surâse trist: între acești oameni mă voi simți întotdeauna un străin...

Orchestra cânta un antrenant contradans.

— Știi la ce mă gândeam înainte de venirea ta?, zise Benjamin. Îmi făceam planul să o șterg... pardon, să mă strecor neobservat pe ușă afară și să-mi continui seara în vreun local unde să mă simt bine...

Raymond bătu din palme:

— Straşnică idee! O ştergem împreună. Putem merge la „Vauxhall" sau la „Ranelagh". În seara aceasta e bal și la „Almack's".

— Ca să dau de alți snobi? Nu, mulțumesc!

— Atunci unde mergem?

Benjamin avu un moment de șovăială:

— Nu știu dacă localurile care-mi plac mie te-ar ispiti și pe tine.

— Propune!, exclamă Raymond. Vrei să dăm o raită prin Whitechapel sau prin Saint Giles? De mult mă tentează o asemenea escapadă... Însă va trebui să ne schimbăm hainele... Să nu-i stârnim pe pungași...

Benjamin îl bătu pe umăr.

— Dacă ai să mergi cu mine acolo unde știu eu, n-are să se lege nimeni de tine, chiar dacă ai să porți la pălărie diamantul Koh-I-Nor.

Raymond se ridică în picioare.

— Haidem! Ard de nerăbdare să ne lansăm într-o aventură noctură, cu emoții tari, cu cuțite scânteindîn razele lunii și cu femei pe jumătate goale, dansând din buric! Comandăm o trăsură...

Zece minute mai târziu coborau tacticos scara palatului Sunderland. La peron îi aștepta un cupeu negru, tras de doi cai struniți de un vizitiu în livrea închisă la culoare. Niciun blazon nu împodobea portierele trăsurii. Benjamin explică lui

Raymond că acolo unde aveau să meargă nu era recomandabil să se înfăţişeze escortaţi de o armată de servitori.

— Cuţitarii ar crede că ne e frică de ei. Ar fi de ajuns să le stârnim instinctele sângeroase. Dacă ne ducem neînarmaţi, nu vom avea neplăceri.

Raymond acceptase cu îndoială explicaţia. Siguranţa cu care-i vorbise Benjamin îi risipise însă în oarecare măsură temerile.

— Coboară de pe capră!, porunci Benjamin vizitiului. Ai să stai în cupeu. Mân eu caii.

Sub privirile nedumerite ale vizitiilor de pe celelalte trăsuri staţionate în faţa palatului, Benjamin se căţără pe capră, urmat de vărul său, stimulat de perspectiva unor peripeţii bogate în emoţii. Echipajul porni în trap întins.

— Unde mergem?

— Începem cu o tavernă de pe marginea Tamisei. Pe urmă, vedem noi...

Noaptea era întunecoasă. Luna nu-şi făcuse încă apariţia. Câte un felinar singuratic lumina zgârcit strada. Copitele cailor răsunau pe caldarâm stârnind ecouri în noapte. Mirosul hamurilor se îmbina cu suflul vântului încărcat cu tot felul de duhori venite dinspre Tamisa. Trecători puţini circulau pe trotuarele luminate alocuri de snopuri palide de raze izvorâte de la ferestrele deschise ale unor cârciumi înţesate de clienţi.

Benjamin şi Raymond îşi începură turneul poposind la „Old Jonathan Inn", o tavernă instalată pe piloţi înfipţi în mâlul de pe malul nordic al fluviului, în apropiere de zidurile severe ale Turnului Londrei. Mesele erau ocupate până la ultima. Marinari gălăgioşi, dornici să-şi cheltuiască banii într-un chip cât mai plăcut, lucrători în haine de duminică, împreună cu logodnicele, burghezi mărunţi, deprinşi să bea seară de seară bere, whisky sau gin, actori de mâna a treia, aspiranţi la gloria scrisului, dar care nu reuşeau să-şi găsească editori dispuşi să le recunoască talentul. Doi violonişti şi un flautist executau cântece la modă, reluate în cor de consumatorii ameţiţi de băutură. Chelnerii ţineau isonul, circulând printre mese cu tăvi încărcate de halbe cu bere.

— Oamenii de aici sunt în orice caz mai deschişi la suflet decât invitaţii ipocriţi ai unchiului Gerald, râse Benjamin după ce se aşeză la o masă de la care abia se ridicaseră doi beţivani veseli.

Raymond observă câteva figuri patibulare, care nu-i inspirară încredere, dar îşi zise că bunătatea sufletească nu se împerechează întotdeauna cu un chip îngeresc.

La „Old Jonathan Inn" nu zăboviră mult. După ce goliră câte o halbă cu bere, îşi reluară peregrinarea.

— Vreau să-ţi arăt şi alte bombe, poate şi mai colorate. Chiar dacă rişti să fii uşurat de pungă pe nesimţite, nu te pândeşte primejdia de a te pomeni ruinat peste noapte de vreunul din indivizii în haine negre, denumiţi bancheri sau oameni de afaceri, întâlniţi în onorabila casă a unchiului Gerald.

Cutreierară încă patru bodegi cu nume pitoreşti şi cu o clientelă şi mai pitorească. „Adam and Eve" din Kensington, „Black Lion" din Chelsea, „The Bull and the Bush", frecventată odinioară de Garrick şi de Reynolds, „Archway Tavern", în care îşi dădeau întâlnire numeroşi tipi din boema londoneză.

— Frumoasele tale cârciumi m-au deziluzionat, Benjamin, îi declară Raymond. Mă aşteptam să încerc emoţii tari. Când colo, mă plimbi prin localuri monoton de respectabile. N-am văzut nici vagabonzi hirsuţi, nici cuţitari puşi pe harţă, nici briganzi în vacanţă...

Benjamin râse.

— N-am vrut să-ţi provoc şocuri, Raymond. Dacă totuşi stăruieşti, am să-ţi împlinesc gustul. Se uită la ceas: miezul nopţii!, rosti cu emfază comică. Ora la care apar fantomele şi se săvârşesc crimele.

Când ieşiră din „Archway Tavern", luna rotundă şi galbenă ca un dovleac copt ieşise de după culmile caselor întunecate. De acolo, de sus, arunca asupra străzii o lumină verzuie bolnăvicioasă.

Cei doi veri se instalară iarăşi pe capră.

— Pregăteşte-te sufleteşte!, îl povăţui Benjamin, trăgând de hăţuri.

Trăsura străbătu câteva străzi incolore şi se avântă într-o încâlceală de uliţe întortocheate, mărginite de case şoldii.

Raymond avu brusc senzaţia că intră într-o lume necunoscută, bizară, înspăimântătoare. Fel de fel de inşi în veşminte ponosite, cu şepci trase adânc pe ochi, forfoteau încolo şi încoace. Femei îmbrăcate în rochii ţipătoare făceau trotuarul acostând trecătorii. Erau şi copii pe acolo. Zdrenţuiţi, slabi ca nişte umbre, se fugăreau jucându-se de parcă ar fi fost în plină zi. Nu le vedea chipurile, fiindcă era noapte, dar le deslușea siluetele proiectate pe fundalul caselor strâmbe. O lume stranie, aşa cum îi făgăduise Benjamin.

— Unde ne aflăm?, întrebă Raymond.

— Bethnal Green, replică scurt Benjamin.

Mirosea a gunoaie, a lături stătute. Dinspre gangurile caselor răbufneau duhori fetide de mâncare proastă, de peşte stricat, de urină.

— O lume exotică, nu-i aşa?, exclamă Benjamin. Pariez că n-ai călcat niciodată prin mahalaua asta.

— Niciodată, admise Raymond.

Îl năpădise greaţa şi, în acelaşi timp, mila pentru toţi dezmoşteniţii care trăiau aici.

— Cei din lumea ta, Raymond, nu au ce căuta în acest furnicar al declasaţilor... Serveşte însă pentru documentare...

Nu primi niciun răspuns.

Trăsura se angajă la pas prin câteva străduţe strâmte. Siluete negre apăreau brusc spre a se topi apoi prin ganguri ori după colţurile caselor.

Benjamin opri caii.

— Am ajuns, spuse.

Coborâră de pe capră, lăsându-l pe vizitiu să-şi reia locul.

— Aştepţi!, porunci Benjamin.

— Unde mergem?, întrebă Raymond.

— Surpriză!

Pătrunseră într-o fundătură la capătul căreia un felinar de fier lumina o firmă de lemn crăpată şi jupuită, scrisă cu litere gotice: „The Green Bear Inn". Benjamin deschise o uşă joasă cu vitrouri alcătuite din funduri verzi de sticlă. Intră într-o sală prelungă în care pluteau pânze de fum de tutun, miasme de transpiraţie, de alcool trezit, de jeg, de mâncăruri

ieftine. Mesele erau ticsite de o lume desprinsă parcă din Curtea Miracolelor. Oameni în zdrenţe, murdari, nebărbieriţi, cu priviri îndobitocite, de alcool, femei tinere sau bătrâne, la fel de nespălate, înfăşurate în cârpe împuţite, care ţineau loc de rochii, inşi cu mutre bizare, ochi jucăuşi şi mâini neastâmpărate. Câţiva „fanţi" distonau cu hainele lor îngrijite, dar ţipătoare. Prostituate violent fardate stăteau agăţate de grumazul clienţilor pe care-i dezmierdau deşănţat, aplicându-le pe obraji cu peri ţepoşi sărutări cleioase. Raymond se uita năuc în jur, fără să scoată vreun cuvânt.

Apariţia lui şi a lui Benjamin nu atrase atenţia. Tinerii eleganţi din Mayfair vizitau adeseori cârciumile infecte, în căutare de aventuri inavuabile. Şi erau serviţi după dorinţă.

Benjamin şi Raymond îşi făcură loc pe o bancă, la capătul unei mese lungi, lustruite ani de-a rândul de frecuşul a tot felul de mâini murdare. În dreapta lor se afla un marinar bărbos ca o maimuţă Capuchine, care ţinea pe genunchi o prostituată tânără, dar experimentată. În stânga, o femeie între două vârste, cu laţe de păr cenuşiu căzute pe frunte, stătea cu coatele pe masă şi privea tulbure printre sticlele de băutură din faţa ei.

Patronul, pleşuv, pântecos, cu obrajii moi, revărsaţi, veni personal să ia comanda. În vreme ce ştergea profesional, cu un şervet vărgat, tăblia mesei, pe care se încolăceau urme umede de funduri de sticle şi de pahare, întrebă prevenitor:

— Cu ce vă pot servi, *gentlemen?*

Privirile lui întârziară câteva clipe asupra lui Benjamin, care-i zâmbi prietenos. Patronul îşi răscoli amintirile. Deodată strigă, plin de încântare:

— Benjy, băiatule! Tu eşti, bată-te norocul să te bată!

— Eu, *Mister* Jarvis. Eu, în carne şi oase!

Îi întinse mâna, iar patronul i-o strânse cu multă căldură.

Raymond se uita intrigat la omul acesta, respingător la prima vedere, dar care acum îi păru simpatic. Întâlnirea cu Benjamin dăduse la iveală sensibilităţi până atunci incredibile.

Jarvis măsură admirativ din ochi pe tânărul său vizitator.

— Măi, dar ce mândreţe de *gentleman* îmi e dat să văd! Să fiu al naibii dacă nu m-ai făcut praf! Şi dumnealui cine e?, întrebă intimidat de aerul aristocratic al lui Raymond.

— Vărul meu, Raymond Beaulieu, explică Benjamin, omiţând cu bună ştiinţă particula-i nobiliară.

La „Green Inn", etalarea titlurilor de noblețe nu-şi avea rostul.

— Raymond, ţin să cunoşti pe *Mister* Jarvis, un bărbat inimos, căruia îi păstrez cele mai frumoase amintiri.

Mister Jarvis îşi şterse grijuliu degetele pe şorţ, înainte de a strânge mâna lui Raymond, apoi se întoarse spre uşa bucătăriei şi strigă răguşit.

— Madge, Ann, veniţi repede!

Madge Jarvis, nevasta patronului, apăru în cadrul uşii, ştergându-şi – ca şi bărbatul ei – mâinile noduroase pe şorţul de o curăţenie îndoielnică. Era voluminoasă ca o lună plină. În urma ei păşea Ann, o servitoare subţire ca o trestie, pe care munca şi mizeria o maturizaseră înainte de vreme. Exclamaţiile de bucurie la vederea lui Benjamin izbucniră zgomotoase, atrăgând atenţia celorlalţi clienţi.

— Lasă-mă să te pup, maică!, strigă *Mistress* Jarvis şi, fără să mai aştepte încuviinţarea lui Benjamin, îl sărută pe amândoi obrajii, cu buzele ei mari, groase, rotunjite ca nişte lipitori.

Ann făcu o biată reverenţă. Nu îndrăznea să fie familiară cu elegantul tânăr, care nu mai avea nimic comun cu adolescentul de odinioară.

— Benjy şi prietenul său sunt în seara asta oaspeţii noştri!, tună jovial *Mister* Jarvis. Madge, aduci tot ce avem mai bun! Să nu facem de râs renumele hanului nostru!

Mistress Javis şi Ann alergară la bucătărie şi, peste puţin timp, se înapoiară cu o tavă încărcată cu raci rubinii şi cu o sticlă de gin.

— Cel mai straşnic gin din pivniţa noastră!, spuse ea. După asta, sufleţelule, am să-ţi aduc nişte fripturi de berbec, *pudding* şi cafea aromată, cum nu găseşti nici la palatul regelui.

Mister Jarvis mai zăbovi lângă Benjamin. Nu se îndura să plece.

— Trebuie totuşi să vă las, rosti cu părere de rău. Am şi alţi clienţi. Auzi-i cum mă strigă!

Voci sparte protestau pe întrecute:

— Pe noi cui ne laşi, cumetre?

— Mi s-a uscat hornul gâtului!

— Fă-te-ncoa, patronule, cu un clondir de gin plin ochi!

— Hei! Ne-ai dat uitării, Jarvis?

— Acuşi-acuşi!, strigă *Mister* Jarvis, alergând aferat de la o masă la alta.

Femeia din stânga lui Benjamin, trezită din toropeală, îl privi cu ochii abrutizaţi de alcool. O scânteie de luciditate o animă câteva clipe.

— Tu eşti, Benjy! Măi, măi, măi! A dracului să fiu dacă te-aş mai fi recunoscut! Arăţi ca un lord! Ce-ai făcut? Ai jefuit vreun cămătar de te-ai înţolit aşa? Ochii i se înceţoşară de lacrimi: Arăţi întocmai ca băiatul meu!... Bietul de el!... Dacă l-ai fi văzut cum atârna în streang, i-ai fi plâns de milă! În noaptea în care l-au înhăţat ticăloşii, era îmbrăcat aşa, ca tine!... Ah, ce fain băiat am pierdut!... Suspină adânc: fă-mi cinste cu o sticlă de gin, Benjy! Gândeşte-te că ai avut şi tu o mamă! Să-i fie de pomenire!...

— Bine, mătuşă, rosti cu blândeţe Benjamin. *Mister* Jarvis, o sticlă cu gin pentru dumneaei! Eu plătesc.

După ce se mai văicări un timp, femeia se dedică băuturii aduse de patron.

— Aşa ar trebui să mă serveşti în fiecare seară!, se răsti ea deodată. Apoi, cu inconsecvenţa beţivului, începu iarăşi să se smiorcăie: Băiatul meu, sărmanul, zace acum sub pământul rece!... Nu are şi el parte de puţin gin!... L-au mâncat de viu curvele!... L-au pus să fure şi să ucidă!... Blestematele dracului!

Îşi umplu paharul cu alcool, îl dădu peste cap, apoi rămase iarăşi cu privirile căutând aiurea.

Marinarul bărbos era atât de ocupat cu prietena lui, încât habar n-avea de ceea ce se petrecea în jur.

— În felul lor, mai toţi oamenii de aici sunt cumsecade, vorbi Benjamin vărului său.

Patronul se proţăpise în mijlocul sălii şi cerea linişte, ridicând mâna şi vânturând-o prin aer. Câteva sâsâituri biciuiră aerul.

— Ssst! Să-l ascultăm!

— Gura!

— Tacă-vă fleanca, neisprăviților!, zbieră un mastodont cu mușchii reliefați ca niște săculețe cu nisip.

— Da, da! Liniște!, zbieră o fată cu o floare ofilită înfiptă în părul-i unsuros.

În sală se așternu treptat tăcerea.

— Musca!, răcni unul.

— În seara asta, anunță cu solemnitate *Mister* Jarvis, baletul Curții va înfățișa onorabililor noștri clienți *Dansul desfrunzirii!*

Chiote de veselie, fluierături asurzitoare, aplauze în salve îi acoperiră ultimele cuvinte.

— Mai am ceva de spus!, strigă el după ce se umflă ca un cimpoi. Avem o nouă stea a trupei. Mary! Mary cea frumoasă!

— Cine mai e și asta?, chițăi o voce subțire, roasă de invidie.

— Așteptați și o să vedeți! O prospătură cum nu s-a mai pomenit în Bethnal Green! Regele a vrut s-o ia la palat, dar mama frumoasei s-a împotrivit. Nu s-a învoit s-o lase în stricăciunea de la Curte!

Alte aplauze și alte fluierături îi acoperiră gluma răsuflată. Doi violoniști famelici începură să scârțâie coardele într-un fel de mazurcă. De după o perdea de creton decolorat apărură patru fete sulemenite ca niște măști și pe jumătate goale. Săltau într-un fel de balet grotesc, cu figuri aiurite, care ar fi umplut de deznădejde pe orice cunoscător. Sânii lor moi săltau dezordonat sub bumbacul bluzelor foarte decoltate.

— Unde sunt frunzele?, urlă un marinar cu capul mare cât o baniță.

— Fâțele astea sunt uscate iască!, zbieră altul.

— Răbdare!, îl pofti Mr. Jarvis, făcând semn lui Benjamin, cu aerul unui om care vestește minunea secolului.

Fetele se răsuciră într-o jalnică piruetă, care nu avu decât efectul de a le dezgoli picioarele descărnate.

— Ptiu!, scuipă un individ cu bot ascuțit, de șoricar, și cu câteva fire de păr roșu în barbă. Dacă steaua trupei e tot atât de costelivă ca slăbănoagele astea, ne lăsăm păgubași!

— Lăsaţi trupa să se reproducă!, tună marinarul cu capul cât baniţa, stârnind râsetele vecinilor.

— Dacă nu li s-o fi stricat maşinăria!, pufni tipul cu bot de viezure.

Perdeaua de creton se dădu iarăşi la o parte şi mult aşteptata „stea" a trupei irupse, oarecum speriată, în sala arhiplină. Zecile de perechi de ochi aţintite asupra decolteului ei o făcură să se îmbujoreze.

— Roşeşte, fraţilor!, răcni bărbosul de lângă Raymond. N-am mai văzut o fată roşind de nu mai ţin minte...

Nou-venita cuceri asistenţa prin tinereţea şi frăgezimea ei, calităţi rar întâlnite în Bethnal Green. Dansul ei, ca şi al celorlalte „balerine", era de o stângăcie înduioşătoare. Se rotea în piruete lipsite de măiestrie, numai spre a-şi arăta picioarele temporar dezgolite de sub corola rochiei. Gesturile, paşii ei anarhici păstrau totuşi o graţie nativă, cuceritoare. Corpu-i tânăr, abia format, emana un apel care punea în ebuliţiune simţurile spectatorilor de toate vârstele.

„Eh, aşa e că n-am lăudat-o pe degeaba?", părea să spună *Mister* Jarvis, care stătea rezemat pe tejghea şi se uita extatic când la tânăra dansatoare, când la publicul captivat de farmecul ei.

— Nu e urâtă!, exclamă Benjamin. Nu e urâtă deloc!

Raymond o privea cu nedeghizată admiraţie.

— Urâtă?, rosti cu reproş. Cum poţi să spui asemenea enormitate! O găsesc pur şi simplu superbă!

— Repede te-ai mai aprins!, îl ironiză Benjamin.

— Am admirat întotdeauna frumosul, replică Raymond categoric. Diamantele se găsesc printre cărbuni...

Mişcările fetei aveau o spontaneitate, o eleganţă ciudată care contrastau cu scălâmbăielile partenerelor.

— Desfrunzirea! Daţi-i drumul la desfrunzire!, răcni mastodontul.

Fetele înţeleseră că atmosfera se încălzise îndeajuns şi că puteau trece la faza a doua a numărului lor de atracţie. Cu gesturi lente, studiate, începură să desfacă nasturii bluzelor. Se vedea bine că operaţia aceasta o săvârşeau cu pricepere. Până şi virginala stea a trupei se dezbrăca provocator, lăsând

să se presupună că nu era novice. Sub privirile aprinse ale bărbaţilor, dansatoarele improvizate continuau să se despoaie, lepădând unul după altul veşmintele ponosite. Bluzele zburară peste capetele spectatorilor, care le prinseră chicotind de plăcere. Urmară fustele, apoi furourile cu găuri în loc de dantele. Stimulaţi de luxură, clienţii gâfâiau, urmărind cu priviri poftitoare progresele excitante ale „desfrunzirii". Fetele rămaseră în nişte cămăşuţe subţiri, de o albeaţă relativă. Trupurile lor tinere se contorsionau, mimând actul amorului.

— Dezgustător!, şopti Raymond vărului său. Biata fată! Locul ei nu este în dugheana asta. Imaginează-ţi-o într-o rochie decentă!... Ar face furori şi la Sunderland House...

— Mai ales la Sunderland House, zâmbi Benjamin ambiguu.

Violoniştii se dezlănţuiră într-un tempo îndrăcit, care făcea să crească la maximum tensiunea erotică a asistenţei. Fetele lăsară să le cadă pe umeri bretelele cămăşuţelor, etalându-şi sânii falşi, cu excepţia stelei, care evită acest ultim gest.

— Fără trişare!, bombăni mastodontul.

Când „steaua" trecu prin dreptul tipului cu bot de şoricar, acesta sări de pe scaun şi, înşfăcând-o cu o mână de umăr, îi sfâşie cu cealaltă cămaşa de sus şi până jos. Fata rămase goală în mijlocul sălii. Îşi încetă brusc şerpuirile. Ochii îi scăpărau. Cu o vigoare neaşteptată, ridică palma şi-l plesni peste gură. Tipul încremeni uluit, în hohotele de râs ale publicului, care începu să aplaude cu înflăcărare.

Raymond îşi smulse de pe umeri capa căptuşită cu mătase şi, fără să ţină seama de tentativa lui Benjamin de a-l opri, se avântă în mijlocul sălii şi acoperi cu faldurile ample ale veşmântului corpul fetei. Proteste furioase ţâşniră de pretutindeni. Clienţii se ridicară în picioare. Înjurăturile începură să plouă. Lama unui cuţit scânteie în lumina lămpii.

— Ce-i asta? Unde vă treziţi?, urlă patronul, repezindu-se lângă Raymond, spre a-l proteja. Nu vă e destul că aţi văzut-o aşa cum a făcut-o mă-sa? Ce mai vreţi? Să vă împerecheaţi aici, în public?

Jarvis nu era lipsit de autoritate în fundătura White Lion. Clienţii se aşezară mormăind pe băncile lor. Patronul

– recunoscură ei – avea dreptate. În costul băuturii nu intra şi despuierea până la piele a dansatoarelor. Tipul cu bot de şoricar se înapoie bombănind la masa lui.

— Fac tratație la toată lumea cu câte o sticlă de bere!, anunță concesiv *Mister* Jarvis, spre a destinde atmosfera, încă primejdios de încordată.

Făgăduiala lui restabili ca prin farmec voia bună. Unii aplaudară.

Raymond aduse steaua trupei la masa lui. Celelalte patru fete se eclipsaseră prudent. În curând se înapoiară încheindu-şi bluzele, apoi se risipiră printre clienți.

Mister Jarvis se apropie de Benjamin.

— Benjy, vărul tău a scăpat ca prin minune de o păruială straşnică, îi spuse aparte. Putea să se aleagă şi cu o înțepătură între coaste.

Benjamin îi mulțumi pentru intervenție.

— Plătesc eu berea pentru toată lumea. Nu vreau să dai de cheltuială din cauza noastră.

Patronul ridică mâna.

— Asta nu! Invitația mea rămâne în picioare. Dar v-aş ruga să o ştergeți pe nesimțite. S-ar putea ca vreunul din clienții mei să vă poarte pică. Acum sunt potoliți. Dar după ce li se va urca damful la cap, nu mai garantez. Veniți în altă seară! Dar să nu se mai repete comedia din noaptea asta. Şi spune-i vărului tău, pe viitor, să fie mai prudent. Cu oamenii din Bethnal Green nu te joci...

— Ştiu, replică Benjamin. Plecăm imediat. Şi îți mulțumesc încă o dată pentru tot ce ai făcut.

— Nu-mi mulțumi! A fost plăcerea mea.

Retragerea strategică, acoperită de *Mister* Jarvis, se încheie fără incidente. Când Benjamin se văzu în trăsură alături de Raymond şi de dansatoare, zâmbi uşurat.

— Raymond, mâine să ridici o rugă celui Atotputernic. Să-i mulțumeşti, fiindcă te-ai născut a doua oară. Gestul tău ar fi putut să te coste viața.

Raymond ridică din umeri. Abia după ce îl văzuse pe Jarvis sărind în ajutorul său îşi dăduse seama de greşeala pe care o săvârşise. Trecuse atunci printr-o mare emoție.

— Dă bice cailor!, porunci Benjamin vizitiului. Unde te ducem, fetiţo?... Pardon, *Miss!*, adăugă în clipa în care simţi privirile lui Raymond aţintindu-se cu reproş asupra lui. Cum vă numiţi... *Miss?*, întrebă cu exagerată politeţe.

— Mary, şopti ea. Mary Reynolds.

Glasul ei necultivat avea totuşi o dulceaţă deosebită.

— Rudă cu pictorul?, întrebă Benjamin.

— Care pictor?, întrebă ea scâlcind cuvintele.

— Nu are importanţă.

Fata îl fulgeră cu privirile.

— Îţi baţi joc de mine...

Benjamin îi răspunse în propriul ei jargon, ca să se facă înţeles:

— Flăcăul ăsta era să-şi pună pielea în băţ ca să te scape, iar tu faci pe îmbufnata!

Riposta nu întârzie:

— Nu era nevoie. Puteam să mă descurc şi singură!

— Nu zău!

— Crezi poate că sunt la primul meu număr?

— Se zice debut, frumuşico.

— Debut? Nu mai vorbi păsăreşte.

— Ai dreptate, fetiţo! Te las pe seama vărului meu. Pe el ai să-l înţelegi poate mai bine. Vorbeşte-i, Raymond, despre arta lui Vestris şi influenţa erotismului asupra dansului clasic. Cu exemplificări.

— De ce eşti crud cu biata fată?, îl întrerupse Raymond, înduioşat de naivitatea, dar mai ales de dezorientarea ei.

Benjamin replică surprins:

— Crezi că are nevoie să-i iei apărarea?

— De ce nu? Abia a scăpat din Scylla ca să nimerească în Carybda? Las-o în pace!

Benjamin îl privi cu milă.

— Don Quijote scoate iarăşi din teacă spada pentru Dulcineea lui! Vezi să nu te aprinzi mai mult decât trebuie, Raymond.

— Eşti ridicol.

— Am eu semnele mele, care nu mă înşală. Eşti amorezat rău. Hm! N-ai decât! Dar nu te sfătuiesc să continui jocul ăsta.

Fata interveni supărată:

— Dacă vă stau în ochi, cobor imediat din trăsură.

Instinctiv, Raymond o prinse de mână.

— Nu lua în nume de rău limbajul vărului meu. Îți cer scuze în locul lui.

— Ți-e văr?, îl întrebă ea. Ce poamă îmi este! Am mai văzut eu mulți isteți d-ăștia. Cred că e de prin Petticoat Lane. Numai ăi de pe acolo sunt atât de firoscoși...

— Vezi să nu te cârpesc!, o repezi Benjamin.

— Benjamin!, rosti Raymond cu ton de mustrare.

— „Benjamin!", repetă acesta maimuțărindu-l. Știi ceva? Dacă ești atât de înfierbântat, du-o la tine acasă. Până mâine ai să te răcorești.

— Pe mine nu mă întrebați?, se iți fata. Hotărâți așa, peste capul meu?

Benjamin îi ignoră protestul.

— Vrei o guinee pentru noaptea asta?, o întrebă intrând direct în materie. Mâine te trimitem cu trăsura până acasă...

Ochii fetei sclipiră. I se oferea o sumă fabuloasă. Făcu totuși nazuri. De ce n-ar obține mai mult? Simțise pulsul.

— Te plătesc numai pentru dumnealui, preciză Benjamin. O guinee! Niciun gologan în plus!

— Ce am să le spun acasă?, întrebă ea, ca să câștige timp.

— Că te-ai... toată noaptea pentru o guinee. Toate neamurile au să-ți sară de gât, să te sărute.

— Ești un nesuferit!, scânci ea.

— Vrei sau nu?, o repezi Benjamin.

Lui Raymond îi bătea tare inima. Simțea în piept zvâcneli dureroase. Târgul acesta îl dezgusta, dar în același timp îl făcea să palpite. Simțea prin învelișul de postav al capei rotunjimile tari ale corpului fetei.

— Îmi rămâne altceva de făcut?, protestă ea de formă. M-ați luat atât de repede...

— La Montenuovo House!, ordonă Benjamin vizitiului, folosindu-se de cornetul acustic pe care fata îl vedea cu uimire pentru prima oară în funcțiune.

— Cum să merg aşa, despuiată?, îl întrebă ea.

— Mâine de dimineaţă trimit o cameristă să-ţi cumpere o rochie.

Raymond era uluit de îndrăzneala vărului său. Perspectiva nopţii pe care avea să o petreacă în compania fetei făcea să-l scuture fiori când de frig, când de căldură.

— Să ne folosim de intrarea din grădină, îl sfătui Benjamin. Nu trebuie să facem gălăgie. Să nu se supere unchiul Gerald.

— De ce să se supere?, întrebă Raymond.

— Ştiu eu? Prudenţa nu strică. Şi când ajungeţi sus, s-o pui să se spele!

— Iar mă iei peste picior!, se plânse ea.

— Te supără spălatul?!, o ironiză Benjamin. Ai să te deprinzi cu asta. Şi mie mi-a fost greu. Dar până la urmă...

Lăsă fraza neterminată. Se cufundă în pernele banchetei şi, până la destinaţie, nu mai scoase un cuvânt...

* *
*

În dimineaţa următoare, Benjamin primi o misiune specială din partea lui Gerald. Supravegherea debarcării în docurile Casei Sunderland din portul Londrei a unui transport de cereale importat din ţările baltice. Gerald voia să-l familiarizeze cu operaţiile întreprinse de „United Wheat", a cărui conducere intenţiona să i-o încredinţeze temporar.

Şedinţele consiliului de administraţie al Casei Sunderland continuau la sediul Băncii Anglo-Americane. Gerald era duşmanul acestor formalisme, din nefericire indispensabile. Fiindcă toată vorbăria de acolo nu mai prezenta nicio importanţă, cedase scaunul prezidenţial lui Beaumont-Challais, decanul de vârstă al adunării, care avea să-l prezinte până la încheierea dezbaterilor.

Gerald urma să lipsească din Londra câteva zile, deoarece acceptase o invitaţie a Regelui George la pavilionul regal din Brighton. Înainte de a părăsi capitala, avea de gând să pună la punct un proiect care îl preocupa de multă vreme. Deşi fratele său Francis-Andrew Duce de Northland îi îngăduise – înainte de a muri – să se folosească de oricare din reşedinţele sale din Anglia, Gerald refuzase să beneficieze de acest privilegiu.

Nu numai că nu voia să-şi impună prezenţa sa ducesei, dar îi repugna chiar să o întâlnească. Conflictul lor latent se adâncise atât de mult, încât o conciliere devenise imposibilă. Gerald resimţea tot mai acut lipsa unei case în afara Londrei, unde să se odihnească la sfârşit de săptămână. O astfel de reşedinţă *extra muros* i-ar fi permis să invite personalităţi de seamă la diverse reuniuni unde ar fi înjghebat tot felul de combinaţii avantajoase. La un pahar de vin, mulţi demnitari de o iresponsabilă integritate devin accesibili unor influenţe care în alte condiţii ar fi respinse cu indignare. Gerald avea talentul să cumpere oameni, fără ca cei în cauză să-şi dea seama că sunt cumpăraţi. Îi lăsa să câştige la cărţi, le oferea banchete, le strecura cadouri costisitoare sub forma unor atenţii inofensive. O colecţie de arme vechi, dar de mare valoare, o tablă de şah cu piese sculptate în jad ori turnate în aur masiv, un cal de curse susceptibil să câştige Marele Derby, bijuterii sau cadouri magnifice care ajungeau pe căi ocolite la soţiile sau amantele demnitarilor în chestiune. Gerald obişnuia să spună că nu există om care să nu se lase cumpărat. Varia numai preţul. În ultimele două săptămâni, agenţii săi trataseră achiziţionarea unei case de ţară, Wilton Park, proprietatea unui duce adus în pragul ruinei de o aprigă pasiune pentru jocul de cărţi. Clădirea, în stil palladian, cuprindea peste 300 de încăperi, golite de mobilă şi de tablouri, pe care ducele cartofor le vânduse treptat. Dar aceasta nu avea importanţă. Gerald dispunea de un număr atât de impresionant de pânze semnate de cele mai celebre peneluri, încât ar fi putut umple câteva muzee. Cât despre mobilă şi covoare, nimic nu era mai simplu. Experţii săi colindau nu numai prăvăliile celor mai cunoscuţi anticari din marile capitale ale Europei, dar şi castelele şi palatele care ascundeau piese de valoare, scoase la mezat de proprietari înglodaţi în datorii.

Gerald nu găsise timp să viziteze domeniul vizat, însă îl trimisese acolo în numele său pe tânărul Principe di Serracapriolo, în al cărui gust avea încredere. Lorenzo era o pasăre ciudată. Se lăsa cumpărat de oricine, cu o singură excepţie: n-ar fi acceptat pentru nimic în lume să înşele buna-credinţă a lui Gerald. Acesta îl scosese din mizerie şi pe el,

şi pe sora lui. Lorenzo înţelegea să-i răsplătească generozitatea printr-o loialitate desăvârşită. Bârfitorii lăsau să circule zvonul că acest devotament ar fi avut un caracter dubios. Gerald rămânea nepăsător. Clevetirile nu-l atingeau. „Orice rău aş face, lumea mi l-ar trece cu vederea, spunea cu cinism prietenilor. Dacă aş săvârşi un incest, incestul ar ajunge la modă. Dacă aş comite o crimă, mi s-ar găsi imediat scuze, iar victimei i s-ar atribui vina. Aurul mă face infailibil şi intangibil". Bunica lui, Ducesa văduvă Cynthia de Lusignan-Valois, încercase să-i zdruncine această încredere nelimitată în platoşa-i de aur. „Într-o zi ai să ridici împotriva ta atâţia duşmani, încât numărul lor are să te doboare. Nu te lăsa îmbătat de succesele de până acum. Adversarii pe care i-ai trântit la pământ se vor dezmetici."

Principele Lorenzo îşi executase misiunea. Raportul favorabil întocmit de el întări hotărârea lui Gerald de a achiziţiona castelul şi domeniul înconjurător. În preziua plecării la Brighton, chemă în biroul său pe Raymond şi îi dădu dispoziţii să-l reprezinte la încheierea actelor de vânzare-cumpărare.

— Va trebui să te deplasezi la faţa locului şi să verifici personal inventarul întregului imobil.

Spre surprinderea sa, Raymond ceru să fie dispensat de această sarcină. Pretextă o indispoziţie, care îl silea să rămână la Londra. Tratamentul medical nu permitea să fie întrerupt.

Gerald îşi ascunse contrarietatea. După puţină chibzuinţă, îşi zise că obiecţiunile lui Raymond erau poate întemeiate. Îl privi cu solicitudine şi constată că înfăţişarea lui era într-adevăr ciudată. Tânărul slăbise, avea cearcăne negre, îşi pierduse culorile din obraz, iar ochii căpătaseră o strălucire stranie.

— Nu ai cumva febră?, îl întrebă, luându-i mâna într-a lui. Nu. E rece. Voi da dispoziţie să te examineze cei mai buni medici din Anglia.

Raymond schiţă un zâmbet palid.

— Îţi mulţumesc, *Oncle* Gerald, dar nu e cazul să-ţi iroseşti timpul pentru mine. Sunt în tratamentul unui medic excepţional.

— Cum vrei tu. Am să trimit în locul tău pe Benjamin.

Câteva ore mai târziu, Benjamin – chemat de docuri – se înfăţişă lui Gerald. Îşi notă cu sârg instrucţiunile lui verbale, iar în cursul aceleiaşi zile părăsi Londra, însoţit de avocatul John McCarthy, consilier juridic al Băncii Anglo-Americane, şi de secretarul acestuia. Suita lui Benjamin mai cuprindea doi arhitecţi tineri, dar competenţi, şi un inginer hotarnic, cu echipa respectivă de tehnicieni. Bunul lui simţ nativ nu se tocise atât de mult încât să nu-l stânjenească semnele de respect adeseori exagerate cu care era înconjurat de aceşti oameni, unii mult mai vârstnici decât el. Ştia însă că unchiul său se arăta foarte strict în privinţa protocolului. Membrii dinastiei Sunderland erau îndrituiţi să se bucure de toate onorurile, ca şi membrii caselor domnitoare. Benjamin nu se împăcase niciodată cu acest ceremonial anacronic. Îl accepta însă fiindcă Gerald nu concepea ca dispoziţiile lui să fie încălcate. Formalităţile legate de încheierea actelor de vânzare-cumpărare se încheiară repede. Castelul Wilton, cu toate atenansele – parcul, pădurea, lacul şi cele o mie de hectare de păşuni, lunci şi terenuri arabile – schimbă stăpânul printr-o singură trăsătură de condei. Arhitecţii rămaseră spre a întocmi devizele necesare renovării radicale a clădirilor, iar inginerul hotarnic, la care se alipi şi un constructor de poduri şi şosele, păşi la delimitarea precisă a domeniului şi la refacerea drumurilor. Benjamin se înapoie satisfăcut la Londra. Nu-l mai găsi însă pe unchiul său, care plecase între timp la Brighton.

Retras în apartamentul lui de la Montenuovo House, îşi schimba tocmai hainele de călătorie cu un halat de interior, când Raymond îşi făcu o intrare dramatică. Benjamin abia îl recunoscu.

— Ce este cu tine, Raymond? Arăţi ca o fantomă jigărită.

— Nu-mi arde de glumă, Benjamin.

— Eşti bolnav?

— Poate... nu ştiu...

— Atunci?

— Sunt disperat! Distrus! Nimicit!

— Ce s-a întâmplat?

— Iubesc!

— Oh, nu e prea grozav.

— Sunt îndrăgostit până în măduva oaselor.

— Ce expresie colorată! Nu se potriveşte cu limbajul tău normal.

— Crezi oare că în clipa asta mai există ceva normal în mine? Sunt mai îndrăgostit decât un licean idiot la primul lui amor.

Benjamin opină:

— De vreme ce eşti în stare să formulezi observaţii autocritice, înseamnă că situaţia nu e atât de gravă.

— Nu e gravă? Ha! Află că este pur şi simplu catastrofală.

— Mă rog! Şi cine este fericita care te-a scos din făgaşul tău normal?

— Care m-a înnebunit, vrei să zici... Mi-e şi ruşine să-ţi spun.

— Dă-i drumul!

— Ah!

— O cunosc?

— O cunoşti.

— Cum o cheamă?

— Pregăteşte-te să suporţi şocul. O cheamă Mary. Mary Reynolds.

Benjamin fluieră a pagubă, apoi se scărpină în creştet.

Raymond suspină din greu.

— Nu glumesc deloc.

— Atunci e grav.

— Foarte grav. Vreau să mă însor cu ea.

Benjamin făcu nişte ochi comic de rotunzi.

— *I'll be damned!...* Bag de seamă că eşti bolnav, Raymond.

— Sunt. Sunt iremediabil bolnav. Atât de bolnav, încât vreau să mă căsătoresc.

— Ai auzit de Bedlam?

— Azilul de nebuni?

— Întocmai.

— Am auzit.

— Ei bine, acolo ţi-e locul!

Raymond plecă umilit capul.

— Ai dreptate. Dar pentru boala mea n-are să mă bage nimeni la Bedlam.

— Crezi? Nu uita că mai există şi *Oncle* Gerald.

— N-am să-l înştiinţez decât după nuntă. Când nu se va mai putea împotrivi.

— Bietul de tine! Nu-ţi aminteşti ce-a păţit tatăl meu când a cutezat să se însoare cu o umilă muncitoare, în ciuda opreliştii bunicului? Te invit să cugeţi mai adânc înainte de a lua o hotărâre.

— Hotărârea am şi luat-o! Nimic nu o mai poate clinti!

— Nu te supăra, dragă Raymond, dar eşti un tâmpit. Un iremediabil tâmpit. Cum ai să te însori cu o târfă?

— Şi Maria-Magdalena a fost târfă. Iisus a redat-o societăţii şi a făcut din ea o sfântă.

— Asta se întâmpla acum nouăsprezece secole, Raymond. Pe de altă parte, Mary Reynold nu este Maria-Magdalena, iar tu nu eşti Iisus Hristos.

— Din nefericire, surâse Raymond.

— De vreme ce râzi, înseamnă că totul nu este încă pierdut.

— N-ai auzit de condamnaţii la moarte care zâmbesc urcându-se pe eşafod?

— Pe tine nu te-a condamnat nimeni la moarte.

— Te înşeli. M-am condamnat singur. M-a condamnat şi Mary.

Benjamin îl privi aiurit.

— Te-a condamnat şi ea? Fii, te rog, mai explicit!

— Mary refuză să se mărite cu mine.

Raymond se lăsă să cadă pe un scaun.

— *I'll be damned!*

— Nu te repeta!

— De ce te refuză?

— Ştiu eu? Cred că e tot atât de nebună ca şi mine.

Benjamin îşi mângâie gânditor bărbia.

— Cred, mai degrabă, că este mai înţeleaptă decât îţi închipui... O întrebare, Raymond! De ce ţii neapărat să te însori cu ea? Păstreaz-o drept amantă!

— Nu vrea.

— Aha, m-am lămurit! E mai vicleană decât mi-am imaginat.

— Greşeşti, Benjamin. E atât de curată sufleteşte... Puritatea ei m-a cucerit!

— Ce să spun, la „Green Bar Inn" personifică puritatea.

— Un crin în mocirlă, Benjamin.

— Şi tu te-ai găsit să-l scoţi de acolo...

— Era de datoria mea.

Benjamin îşi împreună consternat mâinile.

— Cazul tău este într-adevăr foarte grav.

Expresia ochilor lui Raymond deveni solemnă.

— Vreau să-ţi cer un serviciu, Benjamin.

— Vorbeşte!

— De tine depinde fericirea... mai mult decât atât, viaţa mea.

— Să nu cutezi a-mi spune că ai de gând să te sinucizi dacă Mary Reynolds nu se mărită cu tine.

— Tocmai asta am de gând să fac.

Benjamin îşi prinse capul între mâini.

— Vai mie! Cine dracu' m-a pus să te duc în Bethnal Green?!

— Trebuie să-ţi fiu recunoscător, Benjamin, fiindcă mi-ai deschis porţile raiului.

— Şi vămile iadului.

— Depinde numai de tine ca să rămân în paradis.

— Şi pentru asta ce trebuie să fac?

— Să mi-o aduci pe Mary. Să o convingi să se mărite cu mine.

Benjamin se ridică bătăios în picioare.

— Niciodată!, rosti categoric.

— Dacă mă împuşc, mă vei avea pe conştiinţă. Te duci după Mary!

— Nu!

— Gândeşte-te bine! Nu glumesc!

Benjamin păstră câteva clipe tăcerea. Expresia chipului său se îmblânzi. Îl privi în ochi pe Raymond şi îi puse mâna pe umăr.

— Acolo ai ajuns, dragul meu?

Genele lui Raymond se umeziră.

— Acolo, Benjamin!

— Bine. Du-te la tine în cameră şi lasă-mă să cuget.

— Îţi acord două ceasuri de gândire. Dacă la sfârşitul acestui interval nu-mi dai un răspuns pozitiv, îmi zbor creierii!

Îl strânse afectuos de braţ şi părăsi încăperea. Paşii lui făcură să scârţâie parchetul, apoi zgomotul lor se pierdu în covorul de pe coridor.

Benjamin ordonă valetului să-i pregătească baia. Era perplex. Apa caldă îi va limpezi gândurile. Raymond vorbea serios? Era realmente hotărât să treacă la măsuri extreme? Avea oare el, Benjamin, căderea să intervină în această complicată problemă? Dar dacă Raymond îşi va pune în practică ameninţarea? Băiatul acesta avea ciudăţeniile lui. Simţurile îi erau acum înfierbântate la roşu. Creierul nu-i mai funcţiona normal. Benjamin văzuse la un bâlci din Cardiff un tip bizar care hipnotiza oamenii. Indivizii, căzuţi în somnul acela artificial, cărora li se anihila voinţa, se comportau întocmai ca Raymond. Cu timpul, vărul său va ieşi din criză, îşi va recâştiga luciditatea, echilibrul sufletesc. Dar dacă Mary Reynolds îi făcuse farmece? Benjamin râse. Cine mai credea azi în asemenea baliverne?... Cu toate astea...

Când ieşi din baie, hotărârea lui era luată. Nu se scurseseră decât patruzeci şi cinci de minute... Se îmbrăcă şi trecu în odaia vărului său. Îl găsi stând în faţa ferestrei şi privind un punct în gol.

La intrarea lui Benjamin, Raymond tresări violent. Se smulse din visare şi întoarse privirile spre vărul său. Benjamin citi în ochii lui albaştri un apel atât de dureros, încât ultimele-i ezitări se topiră.

— Mă duc după ea, declară întunecat! Dă-mi adresa!

Raymond ridică din umeri.

— N-o am. A plecat fără să mi-o lase.

Benjamin clătină întrebător capul.

— Ai încercat să o găseşti şi n-ai reuşit?

Raymond plecă afirmativ fruntea. Mâinile îi tremurau. Avea o înfăţişare jalnică.

— Am răscolit Londra. Zadarnic!

— Ai fost şi la „Green Bear Inn"?

— Am fost. Am reuşit să vorbesc şi cu fratele ei... N-am obţinut nimic...

— Am să încerc şi eu. La revedere!

Raymond nu răspunse. Se întoarse cu faţa spre fereastră. Ochii lui fixau iarăşi un punct pe deasupra copacilor din grădină. Soarele asfinţea într-un smârc de sânge. Sângele mânjea şi coroanele copacilor, şi coamele caselor...

Se lăsă înserarea când trăsura lui Benjamin ieşi pe poarta parcului, îndreptându-se spre White Lion Alley. La „Green Bear Inn" spera să dea de urma fetei. Era atât de cufundat în gânduri, încât rămase surprins când vizitiul deschise portiera anunţându-l că ajunsese la destinaţie. Pentru el, timpul trecuse uimitor de repede. Când intră în tavernă, încercă o senzaţie de bună dispoziţie, ca şi când ar fi pătruns într-o ambianţă familiară, caldă, apropiată sufleteşte. „Am rămas tot un vlăstar al mahalalelor", reflectă înveselit de această constatare. Străin se simţea în palatele şi în birourile severe ale Sunderlandzilor. „Aici sunt ca un peşte în apă!" Aruncă o privire plină de simpatie asupra clientelei deşucheate, asupra violoniştilor famelici care-şi scârţâiau amarnic instrumentele muzicale, asupra meselor lungi, acoperite cu eternele lor sticle şi căni cu băutură ieftină, asupra bârnelor afumate care susţineau tavanul. Toate acestea îi păreau înviorător de prieteneşti.

Mister Jarvis îl întâmpină voios, ca de obicei, şi-l pofti să ia loc la o masă.

— În seara asta n-am să pot rămâne, *Mister* Jarvis. Am de făcut un comision. Aş vrea să dau de Mary Reynolds.

Chipul patronului se înnoură.

— Pentru cine? Pentru dumneata?, întrebă bănuitor.

— Nu pentru mine. Dar asta n-are importanţă...

Mister Jarvis îşi scărpină pieptul păros prin deschizătura cămăşii, şovăi câteva clipe, apoi rosti cu asprime:

— Dacă este pentru prietenul... sau vărul dumitale, ar fi mai bine să o laşi în pace...

— De ce?, întrebă Benjamin perplex.

Mister Jarvis făcu o mutră scandalizată.

— *Mister* Beaulieu nu s-a purtat ca un *gentleman*, aşa cum îl arată chipul şi îmbrăcămintea.

— *Mister* Jarvis!, rosti Benjamin cu ton de mustrare.

— Iartă-mă dacă sunt prea aspru. Dar ăsta e adevărul...

— Mă uimeşti, *Mister* Jarvis! Ce s-a întâmplat? Fii mai explicit!

Patronul îşi râcâi şi mai energic pieptul.

— I-a promis o guinee fetei dacă stă o noapte cu el. A doua zi de dimineaţă a expediat-o fără să-i dea niciun gologan. Ba şi-a mai bătut joc de ea vorbindu-i de căsătorie...

— Era de bună-credinţă...

Mister Jarvis ripostă persiflant:

— Cunoaştem noi tertipurile astea. Voia să scape de ea fără să-i dea banii făgăduiţi...

Benjamin lăsă descurajat mâinile în jos. Ar fi fost zadarnic să încerce a-l convinge pe *Mister* Jarvis de sinceritatea lui Raymond. În concepţia patronului, o căsătorie între un membru al dinastiei Sunderland şi o fată de reputaţie dubioasă din Bethnal Green ţinea de domeniul absurdului. Dacă Raymond i-ar fi propus fetei să-i devină întreţinută, nimeni nu i-ar fi pus la îndoială buna-credinţă. Asemenea combinaţii erau monedă curentă.

Benjamin încetă să mai pledeze cauza lui Raymond.

— Unde o pot găsi pe Mary?

— Ţi-am spus s-o laşi în pace!

Benjamin scoase din buzunar o pungă cu guinee.

— Este a dumitale, *Mister* Jarvis, dacă îmi dai adresa fetei.

Aurul adormi scrupulele patronului. Învins de tăria acestor argumente, înşfăcă punga, rostind în acelaşi timp:

— Shoreditch. Angel Street. Aproape de Old Nicholas Street.

— Numărul?

Mister Jarvis făcu haz ca de o glumă bună:

— Numere în Angel Street!... Când o să-i spun Annei, are să râdă să se strâmbe... Întreabă de casa bătrânei Bridget, ucigaşa de pisici. Oricine are să te îndrume...

Benjamin mulţumi pentru informaţie şi plecă iarăşi la drum. Vizitiul se descurca anevoie prin încâlceala de uliţe şi ulicioare, alei şi fundături cu nume ciudate. Mizeria care se oploşise cumplită asupra întregului cartier nu-l impresiona pe

Benjamin. Trăise atâţia ani în acest mediu, încât nu-i părea ieşit din comun. După o jumătate de oră de bâjbâieli, din cauza informaţiilor adeseori intenţionat eronate, furnizate de localnici bănuitori, Benjamin reuşi să ajungă la casa bătrânei ucigaşe de pisici din Angel Street. *Mistress* Bridget era uscăţivă, cocoşată şi chioară. Pe deasupra mai era şi rea. Îl descusu zece minute pe Benjamin înainte de a recunoaşte că Mary Reynolds era chiriaşa ei. Această direcţie îl costă două guinee.

— Etajul trei, se îndură ea să-i spună.

Benjamin urcă scara, păşind din două în două trepte. Pe pereţii înnegriţi de funingine se puteau citi tot felul de inscripţii triviale, care nu supărau desigur pe locatari, fiindcă nu încercaseră să le şteargă. Domnea un aer fetid, un amestec de tot felul de duhori scârboase. De-a lungul coridorului lung şi întunecat de la etajul III se înşiruiau câteva uşi, mai toate deschise, lăsând să se vadă interioare de o murdărie respingătoare. O viermuială de oameni ce se înghesuiau pe grămezi de zdrenţe, aşternute direct pe duşumelele putrede, mâncate parţial de umezeală şi găurite de şobolani. Câte o femeie trebăluia, făcându-şi loc printre trupurile întinse pe jos. Lumina unor opaiţe muribunde lăsa în întuneric colţurile odăilor, în care ghiceai alte prezenţe tot atât de chinuite ca şi cele vizibile.

O fetiţă cu obrajii mânjiţi, aşezată pe un prag, îl îndrumă spre camera de la capătul coridorului. Acolo locuia Mary Reynolds cu familia. „Dacă ar bănui delicaţii membri ai dinastiei Sunderland ce «principesă» are de gând Raymond să le aducă în familie, i-ar izbi apoplexia."

Şi uşa odăii din capătul coridorului era dată de perete, făcând o vagă aerisire pentru cei zece sau doisprezece inşi – femei, bărbaţi, copii – înghesuiţi într-un spaţiu de trei metri pe patru.

Dinăuntru răbufnea o duhoare grea de transpiraţie, de picioare murdare, de mâncare râncedă. Benjamin, care în ultimii trei ani avusese tot timpul să se deprindă cu mirosul oamenilor curaţi, simţi că i se răscoleşte stomacul. Icni, gata să vomite, dar reuşi să se stăpânească.

Ciocăni în uşa deschisă.

— Bună seara! Aici locuieşte *Miss* Reynolds?

Din încâlceala de trupuri prăvălite în diverse posturi se ridică un ins corpolent, cu bicepşi reliefaţi sub un flanel odată alb, dar acum cenuşiu din cauza murdăriei. Pe gâtul viguros al individului se zăreau dungi de jeg. Avea oraji plini, ochii mici, cufundaţi în grăsime, iar un început de chelie îi defrişase scalpul, prelungind fruntea în asemenea proporţii, încât posesorul ei ajunsese să capete înfăţişarea unui macrocefal.

Individul îşi ridică energic brăcinarul.

— Cine întreabă?

Aspectul opulent al vizitatorului îl făcu ceva mai circumspect. Poate că era vreun om al legii, iar oamenii legii îi erau profund antipatici, fiindcă îl băgau în tot soiul de încurcături.

— Sunt Benjamin Sunderland.

— Ah, bun!, fornăi tipul. Eu sunt fratele ei. Mary mi-a vorbit de dumneavoastră.

— Mă bucur de cunoştinţă, zise Benjamin politicos.

— Mary nu-i acasă, zise cu ton definitiv tipul.

Benjamin îi înţelese ostilitatea. Împărtăşea desigur nemulţumirea surorii sale, care se văzuse spoliată de moneda de aur făgăduită.

— Cum aş putea s-o găsesc?

— Niciodată!, răspunse insul, gata de gâlceavă. Mary nu are vreme pentru oameni de nimic.

— A fost o neînţelegere, zise Benjamin.

Spre a risipi confuzia, scoase din buzunarul hainei trei guinee şi le întinse interlocutorului. Mâna lui mare se întinse lacomă asupra monedelor strălucitoare.

— Se pare că într-adevăr a fost o neînţelegere, declară brusc îmbunat. Mă numesc Silas. Silas Reynolds, pentru a vă servi.

Se făcuse blând ca prin farmec.

— Am un mesaj pentru sora dumitale.

— Din partea?

— Din partea vărului meu, Raymond de Beaulieu.

Reynolds clătină din cap.

— Un tânăr neserios. Îi vorbeşte bietei fete de măritiş, ca să-i zăpăcească mintea...

„Mary Reynolds nu este tocmai o naivă", fu pe punctul să riposteze Benjamin. Dar se feri să învenineze iarăşi atmosfera, care abia părea să se însenineze.

— Vărul meu are intenţiile cele mai serioase...

Reynolds se scărpină la subsuoară.

— Dacă avea intenţii serioase, nu-i spunea fetei gogoşi. Îi dădea biştarii şi gata...

— N-a avut timp. Era prea îndrăgostit. Amorul îţi rătăceşte mintea. Dumitale nu ţi s-a întâmplat?, întrebă Benjamin cu forţată amabilitate.

— Când cumpăr o marfă, plătesc!, declară emfatic Reynolds.

Benjamin zâmbi cu bunăvoinţă.

— Vărul meu n-a socotit-o pe sora dumitale o simplă marfă...

— Să zicem..., replică grăsanul. Ce vreţi cu Mary? I-aţi adus banii care i se cuvin?

— Da. Aş vrea să-i dau eu personal. Şi îi mai ţin şi alţii la dispoziţie. Dacă îi va accepta.

— Bravo! Începem să ne înţelegem!, zise Reynolds. Întotdeauna mi-a plăcut să discut afaceri cu oamenii serioşi. Am să-ţi fac o mărturisire, *Mister* Sunderland, adăugă familiar. Dumneata îmi placi. Eşti un om în toată legea. Ai fi mai potrivit pentru Mary decât...

— Eu nu am de gând să mă însor, *Mister* Reynolds. Vărul meu însă are această intenţie.

— Să lăsăm povestea asta bună de adormit copiii.

Lui Benjamin îi veni să pufnească în râs. Deznădejdea lui Raymond, care prefigura o tragedie, părea să degenereze în comedie bufă. Mary Reynolds şi cei de o seamă cu ea aveau mai mult bun-simţ decât Raymond. Benjamin schiţă o manevră...

— Dacă nu este cu putinţă să-mi faci legătura cu *Miss* Reynolds, am să-mi iau cu tot regretul rămas-bun. Şi am să las lucrurile baltă...

— Ah, nu!, se grăbi Silas Reynolds. De ce vă pripiţi? Nu mi-a plăcut niciodată pripeala. Noi doi vom cădea la învoială... Mirosul nu mă înşală...

Aluzia aceasta la simțul olfactiv îl făcu iarăși pe Benjamin să icnească.

— Nu vrei să continuăm discuția afară?, întrebă. Aici deranjăm lumea...

— Deranj?

Silas Reynolds izbucni în râs. Un râs homeric, care îi tresălta pântecele.

— Nu i-ai deranja nici dacă ai face amor cu Mary de față cu ei. Cred chiar că ar gusta spectacolul... O clipă! Să mă îmbrac!

Fără să mai aștepte încuviințarea lui Benjamin, reintră în cameră, smulse dintr-un cui o cămașă colorată, o îmbrăcă peste flanel și, după ce băgă poalele cămășii în pantaloni, își înfășură în jurul grumazului o cravată cu flori roșii și verzi. Trase pe mâneci un frac ponosit, cam strâmt pentru torsul lui de gladiator, și își trânti pe cap o pălărie înaltă, care aducea cu un burlan de sobă strâmbat.

— Ah, să nu-mi uit mănușile!, exclamă cu cochetărie. Un *gentleman* fără mănuși este tot atât de caraghios ca și un reverend în izmene.

Benjamin râse complezent. Ținea să consolideze impresia frumoasă pe care o făcuse asupra interlocutorului.

— Să mergem după Mary!, se oferi generos Silas.

Părăsiră imobilul, urmăriți de privirile locatarilor buluciți pe la uși, spre a le urmări discuția. În casa aceea totul se făcea în public.

Când se văzură în stradă, sub cerul liber, Benjamin trase adânc aerul în piept. Gunoaiele care înfundau rigolele stricate erau mai suportabile decât mirosul oamenilor din clădirea locuită de familia Reynolds.

— Să ne scuzi că nu te-am poftit înăuntru, zise Silas, care părea să fi interceptat gândurile vizitatorului. Dar apartamentele noastre sunt cam strâmte... Cu altă ocazie, dacă ai să ne anunți vizita...

— Mulțumesc, replică Benjamin.

Nu avea de gând să beneficieze de amabila invitație. Se întrebă însă cum va reacționa Raymond când va fi să-și viziteze socrii...

„Îi trebuie o lecție domnișorului ăstuia crescut în puf, care își închipuie că îi este permisă împlinirea tuturor fanteziilor", reflectă, fără să-și menajeze vărul.

— Mergem pe jos, nu e prea departe, zise Silas când văzu trăsura.

Benjamin făcu semn vizitiului să-i urmeze la pas. Străbătură două străduțe peste care vălurile înnoptării se lăsaseră grele. La fiecare pas întâlneau trecători asupra cărora mizeria își pusese pecetea. Cerșetorii, bețivii erau cu nemiluita. Prostituatele furnizau însă cel mai compact contingent. Proțăpite în fața tavernelor, își etalau farmecele fanate într-o jalnică și respingătoare expoziție. Femei vârstnice, sulemenite, decoltate, diforme, ajunse în cel mai dezgustător grad de decrepitudine, femei tinere pe care viciul le vulgarizase, le îndobitocise, copile impubere încă, dar care se ofereau cu un fel de disperare amatorilor dispuși să le cumpere.

Benjamin cunoștea bine această turmă de declasați, din care făcuse și el odinioară parte. Spre deosebire de parveniții care se rup de lumea în care s-au născut și nu mai vor să-și amintească de originea lor obscură, Benjamin păstra un simțământ de compasiune, de înțelegere pentru toți acești nenorociți.

Benjamin știa că sărăcimea din East End nu cuprindea numai pungași, prostituate, derbedei, cerșetori și tot felul de indivizi suspecți, definiți de ziariști și romancieri printr-o expresie ajunsă banală: pleava societății. Ulițele și ulicioarele din Clare Market, Saint Giles, Shoreditch, Bethnal Green, Southwark adăposteau și lucrători ajunși în situația de a nu-și mai putea plăti chiriile din cartierele mai arătoase, misionari fără angajament, funcționari mărunți alunecați pe panta ratării, tentieri ruinați, bătrâni respectabili, dar lipsiți de resurse, prelați modești dedicați operei de îndreptare a nedreptăților sociale, pe care legiuitorii epocii nu erau în stare să le remedieze.

— Intrăm aici, zise Silas arătând cu degetul o cârciumă nenorocită.

Nu o găsiră însă nici aici și nici în celelalte taverne, deși o căutară peste tot. Mary părea să se fi topit în neant.

— Ca să poţi trăi, trebuie să munceşti din greu, oftă Silas, după ce-şi suflă zgomotos nasul, deşertându-l direct pe caldarâm. Mary are multe necazuri de întreţinut. Iar numerele ei de „desfrunzire" nu au întotdeauna căutare. Oamenii de prin părţile astea nu au nevoie de despuieri însoţite de cântece. Le place mai mult să-şi facă treaba fără ocolişuri şi pe tăcute.

Jim „Chiorul", patronul cârciumii „The Chinese Admiral", le furniză o informaţie preţioasă. Mary plecase cu un vechi client al ei, Charley Mandelbaum, telalul.

„Straşnică afacere!, reflectă Benjamin. În curând ne vom înrudi nu numai cu onorabilul Silas Reynolds, dar şi cu Charley Mandelbaum, telalul. Din ce în ce mai frumos!"

Silas nu rămase neplăcut surprins de implicaţiile vizitei surorii sale la taica Josh.

— Să mergem, amice!, se adresă cu dezinvoltură lui Benjamin, apăsând pe ultimul cuvânt.

Voia să facă impresie asupra lui Jim „Chiorul", care nu va întârzia să toarne în sute de urechi zvonul în legătură cu noul prieten al lui Silas. Fusese chiar ispitit să scoată o monedă de aur din buzunar şi să achite datoriile înscrise pe răbojul lui Jim „Chiorul", dar în ultimul moment amânase regularizarea socotelilor.

— Haidem la locuinţa lui taica Josh!, îl pofti Silas pe Benjamin. E la doi paşi de aici. Te las cu bine, Jim. Zilele astea am să-ţi dau ceva bani. Sunt pe punctul de a încheia o afacere rentabilă.

— Să dea Dumnezeu!, replică sceptic Jim „Chiorul".

Când ieşiră în stradă, Silas explică volubil:

— Să nu-ţi închipui să numai Mary aduce bani în casă! Eu mă ocup cu afaceri pe picior. Comerţul cu îmbrăcămintea este specialitatea mea. Aici, în Shoreditch, toată lumea mă cunoaşte. Cine lucrează cu mine se umple de bani. Seara mă destind, după truda grea din timpul zilei, jucând cărţi cu amicii. Nu te interesează o partidă în seara asta?

— Mulţumesc. Altă dată, cu plăcere. Mă aşteaptă vărul meu.

Silas îl ameninţă cu degetul, în glumă:

— Şmecherilor! Vi s-a făcut de încoţopeneală!... Ştiu să dau şi în cărţi... Dacă ai nevoie...

— Mulţumesc. N-am să scap ocazia.

— Să vezi, o să ne înţelegem bine, zise Silas, netezindu-şi cu mâna murdară reverele hainei. Am ajuns!, adăugă, oprindu-se în faţa unei clădiri strâmbe.

Deschise o uşă care scârţâi din balamale şi pătrunseră în coridorul de la parter, luminat de un opaiţ muribund. O scară urca la etaj, pierzându-se în întuneric. În preajma lor se materializă un bătrân schilav, ştirb, cu cinci fire albe în barbă şi cu un neg mare, scârbos ca un păianjen, aninat pe frunte, deasupra nasului.

— Bună seara, taică Josh!

— Bună seara, mormăi bătrânul. Ai nevoie de cameră? Cu domnul?

— Nu, taică Josh! O căutăm pe Mary.

— Hm! Mary?... E sus, cu telalul.

— De mult?

— De vreo oră. Trebuie să coboare. Mandelbaum e un zgârcit împuţit. Nu mi-ar plăti două ore să-l omori! Iar ora pe care o achită o foloseşte până în ultima secundă. Mă mir cum de se împacă Mary cu el.

— Eh, vremuri grele, taică Josh! Toţi trebuie să ne jertfim pentru familie. Eu, de pildă...

— Ştiu! Îl întrerupse sec bătrânul.

Te prăpădeşti învârtind cărţile de joc. Câţi tâmpiţi ai mai jumulit de pene?

— Vai, taică Josh, se poate să vorbeşti aşa de fratele celei mai bune cliente a dumitale?

Patronul „locantei" făcu un gest de încuviinţare.

— Asta da! Mary e fată bună. Îmi aduce clienţi. Nu mă plâng. Dar şi eu îi dau un comision gras...

— Cât?

— Eh, întreab-o pe ea!

— N-ai încredere în mine, taică Josh?

— N-am!

— Crezi c-am să-i iau banii?

— Nu cred nimic. Dar când am de-a face cu oameni ca tine, sunt prevăzător. Te supără?

Ofensat, Silas vru să-i dea o replică usturătoare, dar în acelaşi timp Mary apăru, coborând scara urmată de un munte

de osânză întemniţat în nişte haine cu carouri mari, bune. Până şi în ambianţa aceasta de coşmar, frumuseţea ei se singulariza ca o rază de soare care atinge, fără să se murdărească, o grămadă de gunoi. Însoţitorul ei, masiv, apoplectic, avea o mutră satisfăcută, de mascul sătul.

Mary aruncă o privire severă asupra fratelui ei.

— Ce cauţi aici? Vrei bani?

Silas se uită la ea cu reproş.

— Am venit cu dumnealui.

Îl arătă pe Benjamin, care o examină din ochi, critic.

— Dumneata? Ce pofteşti? O noapte pe gratis, ca neisprăvitul ăla de văr al dumitale?

— A fost o neînţelegere, explică Benjamin, scoţând la iveală un pumn de monede de aur.

— Guineea făgăduită şi încă zece sub formă de... despăgubire pentru întârzierea nevoită.

Chipul fetei se lumină. Avu în clipa aceea o expresie atât de angelică, încât l-ar fi inspirat şi pe Rafael să o picteze în postura de Madonă. Luă monedele şi le strecură în geantă.

— Eşti liberă în seara asta?, o întrebă Benjamin. Avem multe de discutat...

— Unde? În dormitorul dumitale? Banii înainte.

— Cât?, întrebă Benjamin.

— Cinci guinee!

— Ai ridicat tariful.

— Mi-a crescut preţul!, ripostă Mary.

— În regulă. Poftim banii. Şi un mic supliment...

Mary vârî monedele în geantă fără să-i mulţumească.

— Nu le numeri?, o întrebă.

— Nu. Te cred pe cuvânt. Nu semeni cu vărul dumitale. Să mergem.

Fără să mai adreseze o privire fratelui ei, lui taica Josh sau telalului, se îndreptă mândră spre ieşire. Benjamin ură bună seara celor trei bărbaţi şi o urmă.

Când uşa de la intrare se închise după ei, Charley Mandelbaum chicoti, cu o umbră de regret în glas:

— Ţi-ai pierdut o sursă de venituri, taică Josh. Mary n-are să-ţi mai calce pragul. Ascultă-mă pe mine!

— Ştiu, rosti bătrânul, clătinând cu tristeţe capul. Dar într-o zi are să se întoarcă tot aici.

— Crezi?, glăsui cu superioritate Silas. N-o cunoşti pe Mary!

— Mai devreme sau mai târziu toate se întorc acolo de unde au plecat, declară sentenţios taica Josh.

— Mary e altfel, se încăpăţână Silas. Seamănă cu Theodora, Împărăteasa Bizanţului...

Taica Josh făcu ochi mari.

— Ia te uită ce de mai ştie neisprăvitul!...

Silas rosti elegiac, ca şi când ar fi istorisit un vis frumos:

— Theodora a plecat dintr-un bordel şi a ajuns împărătească. Nu s-a mai întors niciodată la curvăsăria ei. A murit plânsă şi cinstită de toţi supuşii. Am citit povestea asta...

— Ştii să citeşti, dolofanule?, rosti ironic Mandelbaum.

— Gura, jidovule!, îl repezi taica Josh. Lasă-l să vorbească!

Silas nici nu observase întreruperea. Continuă ca un iluminat:

— Am găsit povestea într-o cărţulie uitată în buzunarul unei haine pe care mi-a vândut-o un prăpădit de dascăl. După ce am citit cărţulia din scoarţă în scoarţă, am luat-o sub braţ şi m-am dus la locuinţa dascălului. Îmi vânduse haina, nu şi cartea. Când am ajuns la el acasă, mi s-a spus că dascălul murise. De atunci am păstrat-o. O recitesc din când în când...

— Mai bine ai citi Biblia, omule, îl întrerupse Mandelbaum. Găseşti acolo poveşti mai frumoase decât în cartea ta. Cu curve...

— Curva tot curvă rămâne!, scuipă printre dinţi taica Josh.

Silas plecă gânditor fruntea. Cu vârful pantofului îndreptă colţul scoarţei rupte întinse pe podea.

— Numai cel ce se va socoti neprihănit să arunce cu piatra!, interveni Mandelbaum. Hm! Am plecat! N-am venit aici ca să discut despre Biblie. Bună seara, taică Josh! Bună seara, Silas!

Ieşi, închizând uşa încet, cu respect, ca după o înmormântare.

Silas Reynolds îşi vârî mâna în buzunar, şi acolo îşi jucă printre degete monedele de aur.

— Am şters-o şi eu, taică Josh. Bună seara!

Bătrânul îşi frecă înverşunat cu palma părul rar din creştet.

— Să-i spui soră-tii că în casa mea se poate întoarce oricând. Orice s-ar întâmpla, va găsi la mine un bănuţ şi o vorbă bună...

Silas pusese mâna pe clanţă. Întoarse capul spre bătrân.

— Nu se mai întoarce, taică Josh. Să ştii, sunt şi ghicitor. Bună seara!

Ieşi în stradă fără s ă se grăbească. În noaptea asta o face de pomină. Să afle toată lumea că Silas Reynolds are bani, că este un domn şi că sora lui va ajunge Împărăteasa Bizanţului...

* *
*

Între Gerald şi Francis-Andrew – fratele său mai mare – existase întotdeauna o rivalitate manifestată în toate domeniile. La vânătorile călare se întreceau să sară cele mai dificile şi primejdioase obstacole, se înfruntau în asalturi sportive de spadă, care degenerau în lupte furioase, sub privirile nedumerite şi vag alarmate ale maestrului de scrimă, îşi aruncau mănuşa până şi pe tărâmul aventurilor galante. Domnea între ei un fel de încrâncenare tacită. Gerald nu putea să uite că, potrivit legilor succesorale britanice, lui Francis-Andrew şi urmaşilor lui direcţi le-ar fi revenit toate drepturile – titluri nobiliare, onoare, poziţie socială – pe când el ar fi trebuit să se declare mulţumit cu o situaţie subalternă, să trăiască din subsidiile furnizate de şeful familiei, sau, dacă îi repugna acest rol de parazit, să se expatrieze, spre a-şi făuri cu mari eforturi o viaţă nouă la antipod. Datorită unui complex de împrejurări excepţionale – fantastica avere acumulată de întemeietorul dinastiei Sunderland şi stingerea familiei de Lusignan-Valois – i se oferise şansa de a devenit un om bogat şi de a moşteni un titlu nobiliar care în mod firesc ar fi revenit unor descendenţi direcţi. Dacă n-ar fi existat aceste imponderabile, el, Gerald, ar fi trebuit să rămână un personaj secundar, privit cu indiferenţă, sau, în cel mai bun caz, cu îngăduitoare bunăvoinţă,

de către o lume care nu accepta ca valori sigure decât aurul sau prestigiul titlurilor nobiliare.

Erau evident şi excepţii. Celebrul Wellington, al treilea fiu al Vicontelui de Wellesley, se căţărase treaptă cu treaptă pe scara onorurilor, obţinând gradul de mareşal, titlul de duce şi înalte demnităţi politice. Îşi întrecuse astfel fratele mai mare, care nu avea decât meritul de a fi moştenit calitatea de şef al familiei.

După moartea lui Francis-Andrew în condiţii atât de tragice, soţia şi copiii săi moşteniseră toate palatele, castelele şi nenumăratele domenii ale familiei ducale de Northland, la care se adăugau şi drepturile ce le reveneau în calitate de descendenţi direcţi ai lui Richard Sunderland-Beauclair.

În Anglia, Gerald dispunea numai de două proprietăţi – Sunderland Palace şi Montenuovo House – în indiviziune cu moştenitorii lui Francis-Andrew. Spre a precumpăni în parte acest dezavantaj, hotărâse să achiziţioneze castelul Wilton de pe ţărmul Mării Mânecii, care avea să constituie prima verigă a unui lanţ de proprietăţi imobiliare personale, menite să întreacă prin splendoarea lor somptuoasele reşedinţe ale Ducelui de Northland.

Gerald avea ciudăţeniile lui. Lafont, un bun cunoscător de oameni, îl socotea o fiinţă paradoxală. În concepţia lui Gerald, aceste proprietăţi personale – achiziţionate numai din spirit de competiţie – trebuiau să se întoarcă, după moartea lui, în patrimoniul Casei Sunderland. Ca şi Richard, tatăl său, era de părere că bunurile dinastiei trebuiau stăpânite în comun de către toţi membrii ei. Din nefericire, fraţii şi nepoţii săi nu-i împărtăşeau convingerile. Tendinţa unora de a se rupe de trunchiul dinastiei şi de a-şi înjgheba averi proprii îl nedumerea. Când pornise lupta pentru supremaţie în sânul Casei Sunderland, o făcuse pentru a jugula fenomenele premonitorii ale unei descompuneri, socotită de mulţi inevitabilă. Gerald voise să demonstreze lumii că dinastia nu va intra în declin după moartea creatorului ei. Reuşise acest lucru. „Dar pentru cât timp?", se întrebau scepticii...

La Brighton, Regele George făcuse lui Gerald preţuita cinste de a-i oferi găzduire într-unul din apartamentele

amenajate la primul etaj al aripii de nord a pavilionului regal. Parterul era rezervat încăperilor personale ale suveranului. Viaţa în această fantastă reşedinţă estivală era dirijată de un ceremonial complex şi obositor. Invitaţii aveau obligaţia să se învârtească în jurul regelui din zori şi până în noapte, asemenea plantelor în jurul soarelui.

Abia cu un an înainte, arhitectul John Nash terminase construcţia pavilionului, care, sub o serie de înaintaşi – arhitecţi cu un gust submediocru – cunoscuse grele vicisitudini. Cheltuielile exagerate depăşiseră cu mult prevederile divizelor, ameninţând să pună zăgaz continuării lucrărilor. Regele George al III-lea, tatăl actualului suveran, tăiase la un moment dat subsidiile acordate prodigului său fiu, care mai făcuse şi prostia de a se căsători în secret cu o oarecare Mrs. Fitzherbert. Spre a nu fi înlăturat de la succesiunea tronului – aşa cum îl ameninţase severul său părinte – dar, mai ales, spre a scăpa de creditorii care începuseră să-l ia cu asalt, prinţul moştenitor acceptase să se despartă definitiv de soţia sa morganatică, în schimbul achitării tuturor datoriilor şi al acordării unor subvenţii suplimentare pentru încheierea lucrărilor necesitate de nesăţiosul pavilion de la Brighton.

După moartea lui George al III-lea, noul suveran îşi realizase în sfârşit visul de a desăvârşi construcţia pavilionului regal, acest „palat desprins parcă dintr-o luxuriantă poveste orientală", după cum scria un entuziast gazetar la modă.

Gerald păşea pentru întâia dată pragul faimoasei clădiri, care stârnise atâtea controverse printre specialişti şi printre oamenii de bun-gust. Unii îl asemuiau cu un fabulos palat indian. Alţii apreciau, nu fără ironie, că pavilionul regal întrecea prin extravaganţă pagoda Haga Park din Scandinavia şi uluitorul Casino della Favorita din Sicilia. Se spunea că cele mai frumoase palate din Agra şi Delhi serviseră de model acestei clădiri. Arhitecţii care lucraseră la pavilionul regal se întrecuseră în a-şi turna în piatră, cărămidă şi sticlă cele mai trăsnite şi exotice concepţii. Henry Holand ridicase un pavilion chinezesc. William Porden adăugase un manej, grajduri şi o frumoasă remiză pentru trăsuri în stil indian. Humphrey Repton adusese modificări edificiului principal, inspirându-se

după arhitectura hindustană. Criticii de artă descoperiseră elemente decorative cu puternice influenţe turceşti, maure, greceşti, egiptene şi chiar gotice. Arhitectul John Nash reuşise să facă puţină ordine în acest haos de stiluri, dând o oarecare preponderenţă elementelor decorative chinezeşti.

Gerald auzise atât de multe discuţii purtate în jurul pavilionului, încât acceptase cu plăcere invitaţia suveranului la Brighton, căci i se oferea prilejul de a-şi face o idee personală asupra minunăţiilor de acolo. Dacă exteriorul – pe jumătate musulman, pe jumătate indian – nu-l entuziasmă, interioarele îl lăsară în schimb fără grai. Decoraţia era de o fantezie exuberantă, dar, în acelaşi timp, morbidă. Şerpii şi dragonii stilizaţi care se încolăceau în jurul coloanelor, al pilaştrilor şi al elaboratelor picioare ale mobilelor creau o ambianţă sinistră pe care nu reuşeau s-o risipească aurăriile risipite cu o dărnicie lipsită adeseori de bun-gust. Gerald avu impresia că se rătăcise pe scena unui teatru care înfăţişa o feerie extremorientală. Sosise la Brighton cu intenţia de a se inspira din inovaţiile îndrăzneţe ale lui Nash, în vederea aplicării lor la Wilton Park, unde era necesară o serioasă renovare. Dar după ce vizită încăperile de paradă, învăţă cum nu trebuia decorată o casă. Invitaţii sosiţi odată cu Gerald erau tot atât de uluiţi de extravaganţa interioarelor. Statuile chinezeşti care străjuiau coridorul principal, uriaşele frunze de banan care împodobeau cupola sălii banchetelor, candelabrele în formă de dragoni ori de lotuşi, clopoţeii atârnaţi de cornişele marelui salon, pilaştrii în formă de trunchi de palmier în jurul cărora se încolăceau reptile verzi, pagodele de porţelan din sala de muzică, plafonierele în chip de umbrele întoarse cu susul în jos, complicatele motive decorative chinezeşti din galeria sălii de muzică, la care se adăugau păsări exotice stilizate, mobilele de o somptuozitate ameţitoare, covoarele cu flori extravagante de junglă – toate creau o atmosferă de exaltare, dar şi de coşmar.

După două zile de petrecere în această ambianţă înăbuşitoare, Gerald începu să aibă dureri de cap. Dacă amfitrionul n-ar fi fost regele Angliei, şi-ar fi strâns bagajele şi ar fi plecat la Londra. Se resemnă să-şi continue calvarul până la

încheierea fatidicei săptămâni pe care trebuia să o petreacă la Brighton, potrivit ceremonialului.

— Am impresia că mă aflu într-un muzeu alcătuit de un lunatic, îi declară într-o seară Lordul Amberley, în vreme ce își degusta șampania servită într-o cupă cu postamentul piciorului în formă de gheară de pasăre răpitoare. Noaptea am început să visez urât!

După un banchet magnific, alcătuit din peste o sută cincizeci de feluri de mâncare – adevărate capodopere culinare – cu vinuri asortate, oaspeții trecură în sala de muzică. Regele, extrem de bine dispus, se oferi să cânte *Glorious Apollo*, acompaniat de orchestra sa alcătuită din treizeci de instrumentiști. Vocea de bariton a suveranului răsună puțin cam dogită, fiindcă urmările exceselor tinereții și dezagrementele unei premature îmbătrâniri începeau să se manifeste. Încântat de aplauzele asistenței, atacă a doua lui piesă de rezistență, *Mighty Conqueror*, când un sughiț stăruitor i se urcă în beregată, transformând frazele muzicale într-un fel de râgâială zgomotoasă. Rușinat de eșecul său și iritat de refuzul coardelor vocale de a i se mai supune, se așeză pe un scaun și ascultă posomorât corul de laude al curtenilor, care-l asigurau că micile-i imperfecțiuni aproape că nici nu fuseseră observate. Marchizul d'Anglesey și Lordul Howard Effingham se străduiau să-i demonstreze că cei mai mari cântăreți au avut momente de slăbiciune, dar că un fiasco trecător nu poate umbri o reputație solidă.

Marchiza de Conyngham, favorita regală, stătea țeapănă pe un fotoliu și se uita cu severitate la suveran. Umila supunere cu care George al IV-lea îi accepta ocârmuirea era de-a dreptul comică.

Gerald cugeta asupra mizeriilor celor mari, atât de invidiați de mulțimea care nu cunoaște reversul sordid al decorurilor strălucitoare. Alături de el se opri deodată o foarte vârstnică doamnă, cu o siluetă subțire de fată tânără și cu părul alb încoronat de o diademă cu rubine.

— Ce plăcută surpriză, Duce!, rosti ea într-o impecabilă franceză.

Trezit din gânduri, Gerald se ridică în picioare. Zâmbind, îi sărută mâna acoperită cu bijuterii.

— Plăcerea este a mea, *Madame la Comtesse!* Îmi permiteți să vă prezint pe prietenul meu, Lordul Amberley. *Mylord*, Contesa Tolstoi.

O pofti să ia loc pe canapea în preajma lui. Contesa acceptă cu plăcere.

— De câte ori mă aflu în prezența unuia din financiarii care dirijează din umbră lumea contemporană, încerc o emoție delicioasă.

— *Madame la Comtesse*, acordați o importanță prea mare rolului nostru...

Contesa îl amenință în glumă cu evantaiul:

— Dumneavoastră, financiarii, nu mă puteți înșela cu falsa dumneavoastră modestie. Nu numai muritorii de rând, dar și capetele încoronate vă asaltează cu amabilități. N-ați citit ultimele ziare vieneze? *Osterreichische Beobachter* și *Allgemeine Zeitung* au anunțat cu mult tam-tam decorarea Baronului Salomon de Rotschild cu Ordinul Wladimir.

— Salomon de Rotschild trebuie să fie extrem de încântat de această cinstire, care sporește strălucirea proaspătului său blazon nobiliar.

Contesa Tolstoi se prefăcu a nu observa mica răutate. Adusese vorba despre Salomon de Rotschild fiindcă voia să împingă conversația în jurul unui subiect foarte delicat.

— Onoarea care i s-a făcut lui Salomon de Rotschild nu este dezinteresată, adăugă ea cu ton nepăsător, ca și când s-ar fi referit la un lucru fără însemnătate. Împrumutul de șase milioane de lire sterline acordat recent de el Sfintei Rusii ilustrează fantastica putere dobândită de financiari în secolul nostru. Rotschildzii, care până mai acum două sau trei decenii au fost evrei obscuri, dintr-un ghetou din Frankfurt, au devenit creditorii Imperiului Țarilor. Nu este prodigios, *Monsieur le Duc?!,* exclamă ea cu prefăcută naivitate.

Gerald înțelese că i se arunca o nadă. Cunoștea rolul Contesei Tolstoi. Ca și răposatul Ludovic al XV-lea al Franței, care ducea o politică externă dublă, folosind, pe lângă personalul diplomatic oficial, agenții acoperiți ce purtau discuții directe cu cancelariile marilor puteri peste capul Ministerului Afacerilor Străine al regatului francez. Țarul Alexandru al

Tuturor Rusiilor îşi alesese câteva personalităţi, fără nicio legătură cu departamentul Externelor, care negociau în secret înalte probleme de stat cu oamenii politici proeminenţi din centrul şi din vestul Europei. Contesa Tolstoi era unul dintre aceşti agenţi. Cum de ajunsese ţarul la concluzia că venerabila doamnă era capabilă să-l secondeze în domeniul tratativelor cu străinătatea, nimeni n-ar fi putut să spună. Se ştia doar că, la vârsta de 70 de ani, contesa executa misiuni secrete extrem de importante.

Trecutul Contesei Tolstoi era aventuros. După o viaţă cu multe suişuri şi coborâşuri, împletite cu nenumărate şi senzaţionale aventuri amoroase, Anna Ivanovna Tolstoi, născută Principesă Bariatinski, se despărţise de soţul ei şi se stabilise la Paris. După moartea Contelui Tolstoi, se căsătorise în taină cu un oarecare Cavaler de Vernègues, un obscur, dar devotat agent al Regelui Louis al XVIII-lea, într-o vreme în care acesta, izgonit din Franţa de către Marea Revoluţie, colinda Europa asemenea unui jidov rătăcitor, sub numele de Conte de Lille. Restauraţia nu-i acordase lui Vernègues recompensele la care se aşteptase. Înrăit de ingratitudinea regelui pe care-l servise cu atâta credinţă, se afirmase în viaţa publică manifestând convingeri ultrareacţionare şi atacând cu virulenţă politica moderată a guvernului. Deşi îşi adora soţul, ambiţioasa doamnă nu se resemnase a-i împărtăşi existenţa obscură. Păstrându-şi şi după a doua căsătorie titlul de Contesă Tolstoi, strălucise de-a lungul câtorva decenii pe scena vieţii mondene a Europei occidentale, ajungând în cele din urmă să se numere printre colaboratorii oculţi, dar influenţi, ai ţarului.

Gerald era convins că întâlnirea cu bătrâna Contesă Tolstoi nu fusese întâmplătoare.

— De ce nu am eu milioanele dumitale!, continuă ea.

— Ce-aţi face cu ele, *Madame la Comtesse?*

— Ce-aş face? Am să vă spun ce-aş face. Aş duce o existenţă atât de fastuoasă, încât aş lăsa-o în umbră pe Regina din Saba... apoi...

— Apoi?

— Disponibilul l-aş angaja în afaceri de mare anvergură. Dacă aţi şti ce planuri îmi umblă prin cap, aţi rămâne uluit...

— Aş putea să le cunosc şi eu?, surâse el. Sau vă temeţi de concurenţă?

— Concurenţă ideilor, fanteziilor mele? Nu cred că v-ar tenta. Dumneavoastră, financiarii, sunteţi prozaici. Dar să continui. Aş investi mari capitaluri în Rusia... Nu m-ar mâna numai considerentele sentimentale. Rusia ascunde bogăţii imense, care nu aşteaptă decât să fie exploatate. Evident, pe dumneavoastră nu vă ispitesc proiectele mele. Rusia e prea departe. Aici, în occidentul Europei, găsiţi nenumărate domenii de activitate deosebit de interesante.

Contesa Tolstoi făcu o pauză. Îşi undui evantaiul.

— Rotschildzii îmi împărtăşesc oarecum vederile, rosti ea cu acelaşi ton, părând să ia totul în glumă. Actualmente duc tratative secrete cu emisari ruşi...

Tăcu iarăşi.

— Ce frumos cântă orchestra!, exclamă ea după un timp. Te îmbie la dans. Din nefericire, bătrâneţea este ingrată. Aş vrea să plutesc prin aer, dar plumbul din picioare nu mă lasă.

Gerald scoase din buzunar o cutiuţă de platină cu tabac de prizat. Un diamant de imensă valoare îi împodobea capacul.

— Îmi permiteţi să vă ofer o priză?

— Mulţumesc, am renunţat la tutun de multă vreme, îi răspunse contesa. Daţi-mi însă voie să admir piatra aceasta superbă.

Gerald i-o întinse cu un gest larg.

— Vă rog să o păstraţi. Reprezintă un umil omagiu adus scăpărătoarei dumneavoastră personalităţi.

Bătrâna doamnă schiţă un gest negativ. Îl schiţă numai, fiindcă imediat după aceea luă tabachera.

— Ce piatră splendidă! N-aş vrea să vă lipsesc de o asemenea piesă.

— Aş rămâne neconsolat dacă m-aţi refuza, stărui cu galanterie Gerald.

Ochii bătrânei scânteiară. Pe obrazul ei se aşternu reflecţia unei lumini lăuntrice, care o întineri câteva clipe.

— Nu îndrăznesc să vă refuz, dar...

— Nu accept niciun fel de obiecţiune, zise Gerald.

Contesa strecură tabachera în mica ei poşetă.

— Atunci nu-mi rămâne decât să vă mulţumesc...

Înclină cu cochetărie capul, făcând să-i sclipească pietrele diademei.

— Am să mă revanşez, rosti ea.

Lordul Amberley înţelese că prezenţa lui era de prisos. Conversaţia dintre Gerald şi bătrâna contesă cerea să fie continuată între patru ochi. Se ridică şi, sub pretext că zărise în celălalt capăt al sălii un prieten, îşi ceru scuze şi se îndepărtă.

— Da, da, am să mă revanşez, *Monsieur le Duc,* repetă vârstnica doamnă. Mâine de dimineaţă veţi primi o dare de seamă asupra discuţiilor purtate de Salomon de Rotschild cu emisarii ruşi. Cred că are să vă amuze...

— Sunt convins, *Madame la Comtesse!* Iar la Paris, dacă veţi avea timp, îmi voi permite să vă poftesc spre a vă arăta colecţia mea de bijuterii.

— Într-adevăr? Ce drăguţ din partea dumneavoastră. Mi-au ajuns la ureche zvonuri extraordinare despre colecţia dumneavoastră...

— Veţi accepta, poate, să vă alegeţi o piesă interesantă...

— N-aş vrea să abuzez.

— Va fi un simplu schimb de amabilităţi, *Madame la Comtesse.*

— În cazul acesta, accept, *Monsieur le Duc...*

Trecu apoi la altă ordine de idei.

— Am auzit că aveţi de gând să întreprindeţi o călătorie în Rusia.

— Marele Duce Nicolae mi-a făcut cinstea să mă invite la o vânătoare.

— Alteţa Sa Imperială este politeţea personificată, zâmbi ea. Dacă veţi vizita Sankt Petersburg, veţi avea prilejul să cunoaşteţi câteva persoane interesante, care vor fi bucuroase să se întreţină cu dumneavoastră... în toate domeniile.

Principele de Lieven, care intrase tocmai în sală, îşi flutură mâna către Gerald, apoi se îndreptă spre el strecurându-se printre invitaţi.

— Ambasadorul dumneavoastră, *Madame la Comtesse,* vine spre noi.

— Eu am să mă retrag, rosti ea, ridicându-se de pe canapea. S-a făcut târziu şi la vârsta mea cumpătarea se impune.

Gerald îi sărută mâna. Bătrâna doamnă înclină capul şi se îndepărtă.

— S-ar zice că veşnic tânăra noastră contesă fuge de mine, zise principele aşezându-se pe locul lăsat liber. De la o vreme mă evită... De ce? Poate că i-am devenit subit antipatic.

— Principe, un bărbat cu prestanţa dumneavoastră nu poate inspira femeilor decât cea mai adâncă simpatie, zise Gerald.

Ambasadorul îşi umflă infatuat pieptul.

— Credeţi?

— Sunt convins, Principe!... Ah, să nu uit. Zilele acestea am să vă solicit o vizită pentru Rusia.

Gura diplomatului se arcui într-un zâmbet.

— Plecaţi la Sankt Petersburg? Splendid! Vă stau la dispoziţie. Primăvara rusească este feerică, duce. Cât vă invidiez! Eu trebuie să rămân aici, adăugă cu regret. Să muncesc în ceţurile londoneze... Eh, fiecare îşi poartă crucea hărăzită de Dumnezeu...

* *
*

În dimineaţa următoare, Gerald primi prin curier special memorandumul făgăduit de Contesa Tolstoi. Discuţiile dintre Salomon de Rotschild şi emisarii Imperiului Rusesc nu depăşiseră încă faza iniţială, dar obiectul negocierilor era impresionant. Încheierea unui acord ar fi permis fraţilor Rotschild nu numai să-şi extindă tentaculele asupra celui mai mare şi puternic stat din estul Europei, dar i-ar fi triplat în acelaşi timp cifra de afaceri. Ar fi ajuns astfel cea mai formidabilă forţă financiară din lume. Că evoluţia tratativelor era mulţumitoare o dovedea şi faptul că Salomon acordase un prim împrumut Imperiului Ţarilor.

Lectura atentă a memorandumului îl făcu pe Gerald să ajungă la concluzia că nu mai era timp de pierdut. Om al hotărârilor repezi, îşi alcătui un plan de bătaie, spre a zădărnici eforturile Rotschildzilor. Piaţa rusească nu trebuia să-i scape. Nu excludea folosirea celor mai tari mijloace, aşa cum procedaseră, de altfel, şi fraţii Rotschild pentru a-şi desfiinţa rivalii.

Primele zvonuri în legătură cu proiectata sa călătorie în Rusia fură comentate nu numai în City, dar şi în cercurile financiare din Paris, Viena şi Amsterdam. Se făceau tot felul de presupuneri. Nimeni nu acorda încredere versiunii potrivit căreia şeful consiliului executiv al Casei Sunderland pleca în Rusia spre a-şi petrece vacanţa.

În timpul absenţei sale, Benjamin Sunderland avea să-i ţină locul, condus, bineînţeles din umbră, de Contele de Beaumont-Challais. Gerald nu avea încă suficientă încredere în discernământul nepotului său, spre a-i acorda puteri depline. În timpul şederii la Sankt Petersburg va păstra legătura cu centralele de la Paris, Londra, Viena, Roma şi New York, prin intermediul unor curieri speciali care vor face permanent naveta între cele cinci metropole şi capitala Imperiului Ţarist.

În ajunul plecării, Gerald lucră până noaptea târziu cu principalii săi colaboratori din domeniul industriei de armanent. Îl preocupa continuarea furnizării de arme rebelilor greci, armatelor din America de Sud, precum şi guvernului din Paraguay.

Linia de conduită adoptată de Gerald faţă de dictatorul Francia nedumerea pe toţi consilierii săi. În loc să-l pedepsească pe temnicerul lui Charles, suspendându-i orice livrare de arme, ceda în faţa ameninţărilor lui.

În cabinetul de lucru al lui Gerald rămăseseră numai Challais şi Lafont. Ceilalţi colaboratori se retrăseseră îngânduraţi şi oarecum nemulţumiţi de îngăduinţa nejustificată a marelui patron faţă de Francia.

Gerald remarcă expresia întunecată a bătrânului conte.

— Vă nemulţumeşte ceva, *Monsieur* de Challais, rosti el condescendent.

În calitatea lui de fost colaborator apropiat al întemeietorului Casei Sunderland, Challais îşi permitea libertăţi acceptate de Gerald cu o îngăduinţă refuzată altor persoane din anturajul său.

— Am să vă vorbesc deschis, *Monsieur le Duc*. Atitudinea Casei noastre faţă de Francia dă naştere la interpretări răuvoitoare.

— De ce ocoliţi adevărul, *Monsieur* de Challais? Se spune că îl recompensez pe Francia fiindcă îmi reţine fratele în captivitate, nu-i aşa?

Challais clătină din cap fără să răspundă. Tăcerea lui echivala cu o achiesare.

Lafont se uită atent la Gerald. Era curios să vadă reacţia acestuia faţă de recunoaşterea contelui. Pe chipul marelui patron nu tresări niciun muşchi.

— Credeţi că aş fi capabil de o asemenea duplicitate, *Monsieur* de Challais?, întrebă Gerald calm.

Contele făcu un gest negativ.

— Nu! Nu cred!

Lafont îşi încruntă sprâncenele. Reflectă întunecat: „Mă tem că bătrânul Conte de Beaumont-Challais şi-a semnat sentinţa de condamnare la moarte. Chiar dacă nu crede în aceste calomnii, patronul nu-i va ierta niciodată sinceritatea".

— Mă bucur, *Monsieur* de Challais, că nu daţi crezare bârfelor, zise Gerald. Vă rog să fiţi încredinţat că aparenta mea bunăvoinţă faţă de Francia nu este dictată nici de dorinţa de a mă descotorosi de un frate a cărui putere în libertate ar putea să mă jeneze, şi nici de un simţământ de intimidare. Ameninţările acestui biet dictator nu m-au speriat şi nici nu mă sperie. Am însă motivele mele. Când am adoptat această atitudine, am ştiut că mă expun riscului de a fi criticat pe nedrept. Nu-mi cereţi să vă expun aceste motive... Pot să vă asigur însă că sunt rodul unor lungi şi profunde meditaţii...

Challais se înclină.

— Vă mulţumesc, *Monsieur le Duc*.

— Doriţi să ciocnim un pahar de şampanie înainte de a ne lua rămas-bun?

Bătrânul se ridică anevoie. Anii care-i apăsau umerii îi îngreunau tot mai mult mişcările.

— Mă iertaţi, *Monsieur le Duc*. Sunt foarte obosit. Vârsta e de vină...

Gerald zâmbi cu îngăduinţă.

— Vă înţeleg, *Monsieur* de Challais. Anii aceştia mulţi i-aţi irosit trudindu-vă pentru binele Casei noastre...

După plecarea bătrânului, Gerald se întoarse spre Lafont, care asistase la întreaga scenă fără să schiţeze un gest.

— Challais resimte imperativele vârstei... Păcat!

Tristețea care i se așternuse pe chip se risipise treptat, izgonită de alte preocupări...

— La Sankt Petersburg vom avea de dat o mare bătălie, *Monsieur* Lafont. Sunt bucuros că vei veni și dumneata.

Lafont își trecut mâna peste bărbie.

— Am așteptat să rămânem singuri, *Monsieur le Duc*, spre a vă aduce la cunoștință un fapt care îmi pare destul de grav.

Gerald își împreună mâinile pe birou.

— Te ascult!

— Este vorba de *Monsieur* Raymond.

— Ah!... Ce poate fi atât de grav?, zâmbi Gerald.

— *Monsieur* Raymond și-a exprimat recent intenția de a se căsători.

Fruntea lui Gerald se încreți. Reflectă câteva clipe, apoi rosti cu toată seriozitatea:

— Nu este prea devreme să se gândească la însurătoare?

— Sunt de părerea dumneavoastră, *Monsieur le Duc*.

— Și cine este aleasa?

Lafont își aruncă privirea asupra unghiilor lui frumos lustruite.

— O prostituată din Bethnal Green. Pe nume Mary Reynolds.

Gerald își încleștă mâinile.

— Ce-ai spus? Prostituată?

— Din nefericire, aceasta este realitatea, vorbi Lafont.

Gerald își trecu degetele prin păr. Era uluit.

— Intențiile lui Raymond sunt serioase sau este vorba de un capriciu?

— Sunt cât se poate se serioase.

— Va trebui să renunțe la ele, rosti cu hotărâre Gerald. O prostituată în familia noastră!, exclamă el revoltat. Absurd!... Voi sta de vorbă cu Raymond...

Lafont își netezi jaboul de dantelă.

— Mă tem că este inutil, *Monsieur le Duc*.

— Este chiar atât de grav?

Lafont clătină din cap.

— Dacă nu vom găsi soluţii drastice, căsătoria se va face cu sau fără voia dumneavoastră...

— Raymond este încă minor, stărui Gerald.

— Se vor găsi preoţi care să o oficieze, replică Lafont. Cu bani cumperi orice.... Chiar şi conştiinţa unui om al bisericii.

Gerald se ridică din jeţ şi începu să se plimbe iritat prin încăpere. Zgomotul paşilor se pierdea în covoarele de Ispahan.

— Ce mijloace drastice propui?, întrebă, oprindu-se brusc. Să-l sechestrăm în vreuna din casele noastre de la ţară?

— Gratiile nu sunt indestructibile, *Monsieur le Duc*.

Gerald izbi cu pumnul în masă:

— Nu-l cred pe Raymond atât de imbecil încât să se lase îmbrobodit de o prostituată...

— E foarte frumoasă, *Monsieur le Duc*.

Gerald lăsă mâinile să-i cadă de-a lungul corpului.

— În definitiv, de ce mă mir? Şi fratele meu Henry a făcut aceeaşi prostie. Cunoşti povestea cu Margery... O poveste penibilă...

Luă de pe birou un *coupe-papier* în formă de spadă, cu care începu să se joace gânditor.

— Există totuşi un mijloc, zise.

Lafont ridică atent privirile. Era curios să afle modul în care patronul său avea de gând să acţioneze.

— Spuneai că Mary Reynolds este o prostituată, reluă Gerald.

— Exact.

— Am auzit că Australia duce lipsă de femei, *Monsieur* Lafont.

Luminile din candelabrul de pe birou aruncau pe obrazul lui Gerald o lumină gălbuie, palidă, care-i accentua trăsăturile. Părea îmbătrânit, uzat...

„Aceeaşi lipsă de scrupule ca şi tatăl său, reflectă Lafont. Biata Mary Reynolds!"

Se gândea cu un fel de milă la fiinţa aceasta care avusese nenorocul să placă lui Raymond. Dragostea lui o condamna fără apel.

„Am devenit sentimental sau am început să îmbătrânesc?", gândi critic. Nu-şi permitea nicio slăbiciune. În profesiunea lui nu-i era îngăduit să dea dovadă de sensibilitate. Trebuia să privească totul cu detaşarea calmă a zbirului care-şi îndeplineşte cu exactitate misiunile, oricât de odioase ar părea acestea.

— Am înţeles, rosti glacial. Soluţia este foarte bună.

Un zâmbet pluti pe buzele lui Gerald, întinerindu-l brusc.

— Sărmanul Raymond!, rosti el amuzat de farsa pe care avea să i-o joace.

Cât despre această Mary Reynolds, nu-i pregătea decât o schimbare de mediu. Profesiunea ei, cea mai veche din lume, şi-o putea exercita tot atât de bine şi în Australia. Acolo avea posibilitatea să fie remarcată de vreun colonist, care să o ia de nevastă.

— Ar mai fi o soluţie, *Monsieur* Lafont. Să-i oferim fetei bani. Poate că s-ar arăta înţelegătoare.

— M-am gândit şi eu la aceasta, zise Lafont. Dar nu are şanse. Chiar dacă Mary Reynolds ar accepta, *Monsieur* Raymond ar fi potrivnic. Căsătoria a devenit pentru el o idee fixă. Numai prin îndepărtarea definitivă a fetei am înlătura criza. Soluţiile radicale sunt cele mai sigure, *Monsieur le Duc*.

Lafont îi dezvălui în puţine cuvinte planul său. Gerald îl acceptă fără rezerve. Îi revenea şi lui un rol. Avea să-l îndeplinească întocmai.

În aceeaşi seară îl invită pe Raymond la cină. Acesta se pregătea tocmai să iasă în oraş. Avea întâlnire cu Mary, care îşi petrecuse după-amiaza cutreierând magazinele. Raymond o instalase într-un apartament din Mayfair şi îi pusese la dispoziţie o mare sumă de bani, îndemnând-o să-şi cumpere rochii, pantofi şi tot felul de găteli indispensabile unei femei tinere şi frumoase. Mary se lăsase convinsă de argumentele lui. Hotărâseră să se căsătorească în cursul săptămânii următoare.

Raymond nu îndrăzni să refuze invitaţia unchiului său. Avea chiar de gând să-i vorbească despre Mary şi despre proiectele lui matrimoniale. Nu va ataca frontal această chestiune delicată. Va pregăti mai întâi terenul, făcând aluzii

transparente. Dacă va constata că unchiul său este cu totul ostil unei căsătorii, va muta discuţia pe alt făgaş. Dar orice s-ar întâmpla, nu va renunţa la hotărârea lui.

Trimise vorbă fetei printr-un servitor că va întârzia o oră sau două, dar că în cursul nopţii o va vizita neapărat.

Gerald îl primi cu bunăvoinţă. Masa, pregătită pentru două persoane, fusese instalată în salonul porţelanurilor, o încăpere nu prea vastă, împodobită cu puzderie de statuete de Sèvres, Saxa şi Meissen, orânduite pe mici suporturi aurite. Oglinzile înalte, în care se reflecta focul mare din cămin, creau o ambianţă veselă. Gerald evitase să-şi primească nepotul în cadrul solemn, rece, al sufrageriei. Voia să-i câştige încrederea printr-o desfăşurare savantă de artificii verbale.

În timpul mesei îi vorbi cu vervă despre cele mai variate şi amuzante subiecte. Abia la desert trecu la atac. Lăudă activitatea lui Raymond în Germania. Înţelepciunea de care acesta dăduse până acum dovadă îl făcuse să se gândească a-l folosi în cadrul tratativelor pe care avea să le poarte la Sankt Petersburg.

— Doresc să faci parte din grupul de consilieri care mă vor însoţi în Rusia.

Neliniştea întipărită brusc pe chipul lui Raymond îl preveni pe Gerald că mersese prea departe.

— Cu tot regretul meu, nu voi putea să te reţin la Sankt Petersburg decât maximum o săptămână. Va trebui să te înapoiezi la Londra, spre a-l informa pe Benjamin asupra mersului tratativelor din Rusia, apoi vei pleca la Berlin...

Raymond îşi dădu seama că nu se putea eschiva de la această corvoadă. Cum ar fi motivat un eventual refuz? Căsătoria va suferi doar o amânare de două sau trei săptămâni. Când se va înapoia din Rusia, unchiul său se va vedea pus în faţa faptului împlinit. Nu-i va rămâne decât să-l accepte.

Gheara unei temeri ciudate i se încleştă în capul pieptului. Remarcase, nu o dată, că supărările îi provocau o senzaţie dureroasă care se transmitea până la stomac.

Gerald îi citea ca într-o carte deschisă emoţiile întipărite pe chip. Dragostea îl făcea pe Raymond extrem de vulnerabil.

Aproape că îi fu milă de frământările lui. Băiatul acesta iubea. Încerca intens un simțământ pe care el, Gerald, nu reușise încă să-l cunoască. Nu cumva își invidia nepotul?

Raymond capitulă. Acceptă să-l însoțească la Sankt Petersburg.

După desert, Gerald îi permise să se retragă.

— În noaptea aceasta ar fi bine să te culci mai devreme, îi zâmbi cu grijă paternă. Să te odihnești. Mâine de dimineață, în zori, ne vom îmbarca pe „Sovereign of the Seas".

După o ultimă cupă de șampanie, Raymond ieși din încăpere, ros de îndoieli. Părăsi aproape pe furiș Montenuovo House. Nu bănuia că este urmărit de oamenii lui Lafont, care nu lăsa nimic la cheremul hazardului. Dacă Raymond nu s-ar fi înfățișat în zori la Montenuovo House, spre a-l însoți pe unchiul său, agenți din departamentul informațiilor l-ar fi luat pe sus și l-ar fi depus pe bordul lui „Sovereign of the Seas". Lafont era însă convins că nu va fi nevoie să ajungă la asemenea măsuri extreme...

* *
*

În noaptea aceea, înainte de a se culca, Gerald făcu haz de naivitatea lui Raymond și de perfidia planului său. În copilărie citise un roman gotic de Horace Walpole, în care o fată tânără, frumoasă, angelică, de o excesivă sensibilitate era salvată de iubitul ei, un cavaler cu sentimente nobile și înfățișare de arhanghel, din ghearele unui unchi satanic, cu instincte criminale înnăscute și cu o nepotolită sete de a face rău. Urmărise atunci cu emoție palpitantele aventuri ale acestui trio prin catacombele unui palat bântuit de stafii, de lilieci și de bufnițe sinistre.

Povestea se repeta acum, cu ușoare alterări. Inocenta fecioară era o târfă, cavalerul – un tânăr naiv, convins că trebuia să conducă în fața altarului pe prima femeie cu care se culcase, iar unchiul – un cinic care le sacrifica iubirea pe altarul lui Baal. Peste câteva decenii, toate trei personajele își vor aminti amuzate această pățanie din tinerețe. „Fecioara", despăgubită copios, va fi o matroană respectabilă, cu o droaie de copii, sau poate o patroană de bordel, grasă și

violent fardată. Cavalerul, readus la realitate, va avea burtă, chelie, o soție cu mutră cabalină, dar cu un ilustru pedigri și o numeroasă progenitură cu studii la Harrow și Oxford. Iar unchiul – perfidul unchi – va zăcea, reumatic, deformat de gută și vag senilizat într-un fotoliu străjuit de o parte de un dog danez, măreț și plictisit, și de alta de o infirmieră impasibilă, care-i va schimba cataplasmele...

Gerald adormi încântat de abilitatea manevrelor sale. Conștiința încărcată, spun moraliștii, tulbură somnul păcătosului. Somnul lui Gerald era legănat de vise încântătoare...

* *
*

O ședință furtunoasă în Camera Comunelor – provocată de opoziția liberală care declanșase atacuri furioase împotriva politicii îngăduitoare a cabinetului față de intervenția militară franceză în Spania – determinase o mare neliniște la Bursă. Rentele înregistraseră scăderi bruște, în vreme ce acțiunile industriilor de armament realizară salturi spectaculoase. În aplauzele unor tribune pline, vorbitorii veștejiră infamia Regelui Fernando al VII-lea, care solicitase ajutorul baionetelor străine pentru a zădărnici politica de liberalizare a propriului său guvern. Totodată, oratorii condamnară duplicitatea conducătorilor Franței, care își atribuiseră rolul de paladini ai absolutismului. Perspectiva unui război generalizat în Europa îl făcu la un moment dat pe Gerald să se gândească la o amânare a plecării sale în Rusia. Discursul lui Canning, care apăra politica de neutralitate a Angliei față de actuala încleștare dintre forțele revoluționare pe de o parte și cele reacționare pe de alta, liniști oarecum spiritele. Opinia publică din Anglia, deși ostilă prin definiție Sfintei Alianțe, nu era dispusă să intervină *manu militari* în favoarea liberalilor din Spania, așa cum nu intervenise, de altfel, nici în timpul zdrobirii revoluției din Regatul Celor Două Sicilii.

Gerald își dădea seama că Europa, abia ieșită din vârtejul războaielor nepoleoniene, nu era pregătită pentru o nouă conflagrație. Marile puteri absolutiste acționau în voie, menținându-și prin forță supremația. Optimismul afișat de

fabricanţii britanici de armament, care întrezăriră o creştere masivă a propriilor beneficii, scăzu de îndată ce constatară că oamenii de stat englezi se rezumau doar la platonice manifestări de simpatie faţă de cauza libertăţii în lume.

„Sovereign of the Seas" îşi ridică ancora numai cu câteva ore întârziere faţă de orarul fixat. Gerald era însoţit, ca de obicei, de un stat-major alcătuit din consilieri, experţi şi secretari, la care se adăugau şi câţiva intimi, printre care fraţii Lorenzo şi Vittoria di Serracapriolo, Alain Dunois şi Raymond de Beaulieu. Oficial, călătoria era de agrement. Numeroasa lui suită avea doar sarcina să-i asigure o companie plăcută.

Lafont rămase la Londra, unde mai avea de pus la punct câteva chestiuni. Abia după aceea urma să plece la Sankt Petersburg, spre a-şi întâlni patronul...

Vremea se stricase încă din ajun. „Sovereign of the Seas" naviga pe o mare cenuşie, agitată, cu creste paralele, încununate de panaşe din spumă albă-verzuie. Dinspre nord-est bătea un vânt rece, care purta pe aripile lui pescăruşi gălăgioşi. În ciuda condiţiilor atmosferice nefavorabile, Gerald stătea pe punte şi contempla marea. Îşi încleştase mâinile de parapet şi, indiferent de tangajul accentual al navei, urmărea marşul compact al valurilor care se avântau la asalt, izbindu-se cu putere de pereţii corabiei. Pulpanele lungi ale mantalei sale de *homespun* fâlfâiau în bătaia puternică a vântului. Gerald era în extaz. Jerbe de stropi reci, săraţi, îi biciuiau obrazul şi îi umezeau buzele.

Un ofiţer se apropie, luptându-se cu vijelia.

— Căpitanul McCormak îşi permite să vă sugereze, *Sir*, că ar fi prudent să părăsiţi puntea.

Gerald râse de temerile lor:

— Mulţumeşte-i din partea mea căpitanului pentru grija pe care mi-o poartă.

Îi întoarse spatele, îndreptându-şi din nou privirile spre orizont. Ofiţerul vru să mai spună ceva, dar se stăpâni. Ar fi fost inutil. Cu marele patron nu se putea discuta.

Însoţitorii lui Gerald, lipsiţi de antrenament marin, se chinuiau în cabine, luptându-se cu o indispoziţie care lua forme acute. Numai Lorenzo di Serracapriolo avu curaj să

iasă pe punte şi să înfrunte elementele naturii. Ţinându-şi cu amândouă mâinile pălăria pe care vântul se străduia să i-o smulgă, se apropie de Gerald.

— Nu te superi, sper, că am venit să-ţi ţin de urât, îi vorbi tare, spre a acoperi zgomotul valurilor şi al vântului.

— Când mă aflu în *tête-à-tête* cu marea, nu mi-e niciodată urât, zise Gerald râzând.

— Atunci plec, răspunse Lorenzo dezamăgit.

Gerald îl luă de braţ.

— Rămâi! Dacă va fi să ne mănture valurile, să cădem barem împreună în mare.

Un val imens se zdrobi de peretele navei, pulverizându-se în miriade de stropi.

— Aş prefera să-mi accepţi compania în împrejurări mai plăcute, zise Lorenzo.

Gerald nu răspunse. Privea cu însetată admiraţie frământarea apelor dezlănţuite.

Capitolul 20

Sankt Petersburg... în 1823...

Oraş clădit pe ape. I se mai spune şi Veneţia Nordului fiindcă este străbătut de numeroase cursuri de apă. Neva cea Mare şi Neva cea Mică, Nevka, Moika, Fontanka, Ekaterininka, apoi Karpovka, precum şi o mulţime de canale. O sută patruzeci de poduri, dintre care multe rezervate pietonilor, uşurează circulaţia locuitorilor Petersburgului peste reţeaua de ape...

Oraş al catedralelor impozante, al palatelor strălucitoare, al fortăreţelor cenuşii şi severe, al lacurilor albastre ca şi ochii fecioarelor...

Ţarul Petru cel Mare l-a întemeiat cu o sută douăzeci de ani în urmă, transformând insula Enisseri, o întindere de pământ tristă şi sălbatică, într-un oraş ca din basme, menit să fie o „fereastră a Rusiei, deschisă spre Europa"...

Când ceaţa sidefie se lasă asupra Sankt Petersburgului, liniile edificiilor se estompează, culmile turnurilor şi ale cupolelor plutesc pe o mare de nori, capetele străzilor largi se pierd în dosul unor perdele pufoase, aurite de razele soarelui, iar întregul oraş este încoronat de o aură strălucitoare...

Petru cel Mare a clădit oraşul folosindu-se de arhitecţi olandezi şi englezi. Se spunea pe atunci că Sankt Petersburg este o replică a oraşului Amsterdam. Ţarina Elisabeta şi-a manifestat întotdeauna admiraţia pentru cultura franceză.

Versailles era modelul preferat. În epoca ei s-au ridicat palate în stil baroc şi rococo. Caterina a II-a a fost cucerită de simplitatea oarecum severă a stilului neoclasic. În locul dantelăriilor în piatră şi al înfloriturilor aurite, au apărut coloanele greceşti şi faţadele sobre ale clasicismului francez. Ţarul Alexandru I a năzuit să dea capitalei un aspect uniform, disciplinat. În edificiile construite în epoca lui se simte influenţa crescândă a elementelor ruseşti. În proiectul prezentat de arhitectul Montferrand pentru catedrala Sf. Isaac sunt reprezentate cele mai disparate stiluri: gotic, bizantin, hindus, chinez, grec, renascentist... Diversitate ce poate fi regăsită şi în decoraţia exterioară a clădirilor particulare, cât şi a celor publice. În ciuda acestui eclectism, oraşul păstrează – paradoxal – un aspect omogen... Varietatea nu numai că nu i-a stricat, ci i-a imprimat un caracter unic, rezultat al împerecherii – teoretic imposibilă, dar practic prodigios de reuşită – a tuturor influenţelor arhitectonice, începând cu Extremul Occident şi terminând cu Extremul Orient...

Când cerul este limpede şi soarele scaldă oraşul, cupolele aurite ale catedralelor te orbesc cu strălucirea lor. Palate străjuite de coloanele maiestuoase domină pieţele vaste, inundate de o mare de oameni, care forfotesc din zori şi până în noapte...

Petersburgul apare însă în toată splendoarea lui în aceste lungi şi feerice „nopţi albe", în care totul este învăluit într-o lumină palidă, fantasmagorică, ireal de frumoasă. Printre edificiile argintii se înalţă fantomatice monumente de bronz şi de marmură, păduri de coloane, copaci sidefii cu ramuri golaşe şi brazi monumentali de jad, aliniaţi ca soldaţii la paradă...

Străzile largi şi drepte par să nu aibă sfârşit. Pe Nevskii Prospekt sau pe Millionaia, pe Bolşaia Sadowaia ori pe Wosnessenskii Prospekt, pe Serghievskaia sau pe Kazanskaia, circulă în dublu sens caleşti somptuoase, trăsuri de piaţă trase de cai rotofei, pietoni şi călăreţi, unităţi militare în uniforme arătoase, cete de călugări în rase cernite, femei elegante şi ţărănci îmbujorate, ţigani zdrenţăroşi şi nobili îmbrăcaţi după ultimul jurnal parizian, şcolari zglobii şi fete de pension modeste, timide, pungaşi cu ochii jucăuşi şi măturători în

plină activitate, burghezi gravi şi neguţători ambulanţi... O lume colorată, foarte gălăgioasă, care animă oraşul, făcându-l să palpite ca un imens organism...

Oraşul se mai face remarcat şi prin puzderia de insule pe care le-a cuprins în neobosita-i expansiune: Petersburgskii Ostrov, Vasilii Ostrov, Petrovskii Ostrov, Jelagin Ostrov, Kamennii Ostrov, Kruglii Ostrov şi multe altele, acoperite de parcuri, de cartiere noi, de cimitire, de hipodromuri, de câmpuri de manevră, de fabrici, de vile, de palate...

Proximitatea mării şi mulţimea cursurilor de apă, a lacurilor şi a mlaştinilor oferă şi un revers al medaliei. Neva, atât de paşnică şi de maiestuoasă, este uneori cuprinsă de nebunie. Apele ei sporite de ploi torenţiale se umflă ca laptele pus la fiert şi, fără veste, se revarsă peste maluri, inundând oraşul, măturând poduri şi case, secerând vieţi omeneşti. Locuitorii oraşului încearcă să se lupte cu elementele dezlănţuite, dar inutilitatea eforturilor lor îi face să îngenuncheze nu numai în biserici, dar şi în plină stradă, şi să ridice spre cer rugi fierbinţi...

Oraş al minunilor, oraş al contrastelor...

Petersburgul este atât de tânăr, încât edificiile lui n-au avut timpul să prindă patina vremii. Şi străzile sunt tinere, şi parcurile, şi cimitirele...

Petersburgul, oraş al ţarilor şi al mujicilor... Deşi este capitala Slavului imperiu rusesc poartă un... nume german... Ciudăţenii care îşi au însă explicaţia lor...

1823... la Sankt Petersburg...

* *
*

Sosirea lui Gerald la Petersburg a coincis cu intrarea trupelor franceze în Madrid. Vestea acestui succes militar a stârnit mare entuziasm în cercurile oficiale. Înalţii demnitari, slugi prea plecate ale Ţarului Alexandru, unul dintre promotorii Sfintei Alianţe, aplaudau pe întrecute acest eveniment destinat să ducă neîndoios la nimicirea hulitului liberalism spaniol.

Pe tot timpul şederii sale în capitala pravoslavnicei Rusii, Gerald avea să fie găzduit de unchiul său dinspre

mamă, Principele Wilhelm von Altenburg-Delmond, înrudit prin soţia sa cu familia Romanov. Palatul principelui, de pe Fontanka, era un edificiu în stil Louis al XVI-lea, construit după planurile arhitectului francez de La Mothe. Austeritatea exteriorului era compensată de splendoarea interioarelor. Marmura, onixul, malahitul, jadul, porţelanul îmbrăcau pereţii saloanelor dispuse într-o măreaţă enfiladă. Lui Gerald şi însoţitorilor săi li se pusese la dispoziţie un întreg etaj. Apartamentul rezervat lui cuprindea un dormitor, două camere de baie – una căptuşită cu marmură verde, cealaltă cu porţelan albăstrui – o sufragerie personală, un cabinet de lucru şi patru saloane de primire. Apartamentul Principesei de Serracapriolo nu era mai prejos. Deşi statutul ei nu fusese precizat, amfitrionul o înconjura cu toate onorurile. Lui Lorenzo, lui Alain şi lui Raymond li se repartizaseră apartamente ceva mai restrânse, dar tot atât de luxoase.

În cinstea nepotului său, Principele von Altenburg oferi un dineu la care pofti cinci sute de invitaţi, crema înaltei societăţi a imperiului. Facilita lui Gerald o primă luare de contact nu numai cu înalţii demnitari ai Curţii şi cu membrii Consiliului Imperial, ci şi cu o serie de personaje neoficiale, dar cu mare influenţă. Invitaţii se grăbiră să-şi anunţe participarea. Nobilimea, lipsită în general de ocupaţie, răspundea cu bucurie la orice convocare ce îi dădea prilej de a petrece şi a cunoaşte figuri noi.

În dimineaţa zilei fixate pentru desfăşurarea acestei serbări, amfitrionul îşi plimbă nepotul prin saloanele de recepţie, spre a-i arăta ce pregătiri se făcuseră. Gerald era deprins cu luxul. Splendoarea şi măreţia încăperilor din palatul Altenburg depăşeau însă tot ce văzuse el până atunci. Saloanele aveau proporţii triple faţă de cele din Franţa, plăci de jad şi de onix îmbrăcau pereţii, iar decoraţia florală şi luminaţia, care aveau să dea o strălucire deosebită acestei recepţii, atingeau culmi necunoscute până şi lui Gerald.

— Principe, declară el cu sinceritate, din clipa în care am pus piciorul pe pământul acestei ţări, uluirea mea nu mai cunoaşte margini. Totul este colosal. Casele par clădite pentru a adăposti uriaşi. Cerul este mai înalt, perspectivele mai largi,

bulevardele nesfârşite... Am senzaţia că sunt un biet Gulliver rătăcit în ţara giganţilor...

— Dacă ai să prelungeşti şederea în Rusia, entuziasmul are să-ţi scadă, replică blazat prinţul. Nu tot ce străluceşte este aur... Aici are să ţi se facă o primire entuziastă. Lumea din Petersburg este înnebunită după străini. Adoră în special pe francezi. Noi, germanii, avem mai puţină trecere, adăugă von Altenburg, zâmbind cinic. Li se reproşează ţarilor că s-au înconjurat aproape numai de sfetnici cu sânge teuton...

Principele se opri în dreptul unui panou decorativ, alcătuit din orhidee dispuse astfel încât să zugrăvească, printr-un savant joc de culori, blazonul Ducilor de Lusignan-Valois.

— Superb aranjament!, zise Gerald, admirând decorul floral.

— Plăcut!, rosti calm principele.

Altenburg-Delmond păstra înfăţişarea şi atitudinea unui tip reprezentant al secolului al XVIII-lea. Părul alb, orânduit cu artă, amintea de o perucă pudrată. Dantelele diafane ale jaboului şi ale manşetelor evocau cochetăria desuetă a eleganţilor care populau odinioară saloanele palatului de la Versailles.

— Nici dumneavoastră, francezii, nu sunteţi feriţi de unele dezagremente. Burghezilor din ţara dumitale li se reproşează că au încurajat Marea Revoluţie şi l-au decapitat pe Ludovic al XVI-lea. Crimă de neiertat în ochii ruşilor...

Gerald zâmbi:

— Dacă nu mă înşel, nici Ţarul Pavel al III-lea nu a murit în patul lui.

Principele făcu un gest larg.

— Situaţia este cu totul alta, scumpul meu nepot. Ţarul Pavel a fost ucis de nobilii ruşi. Asasinarea lui a avut semnificaţia unei răfuieli între egali.

— Am înţeles, replică Gerald. Un nobil îşi poate îngădui să ucidă un rege. Un asemenea gest nu este tolerat vulgului...

— Exact. Dar să revin la francezi. Nobilii francezi, mai ales legitimiştii, sunt priviţi cu toată simpatia, fiindcă au fost prin definiţie adversarii uzurpatorului.

— Prin uzurpator vă referiţi la Napoleon, nu-i aşa?

— Desigur... Împărăteasa Elisabeta Alexeevna este însă mai exclusivistă. Nu face deosebire între francezi cu sânge albastru şi cei cu sânge plebeu. Nu poate să uite că francezii au izgonit-o pe ea şi pe soţul ei din Moscova. N-ai să crezi poate, dar de la război încoace, niciun francez nu a fost primit în cercul ei de intimi. Nu a făcut decât o singură excepţie în favoarea unui pictor al cărui nume îmi scapă, declară el cu dispreţ.

Străbătură un salon împodobit cu profunziune de trandafiri de seră, care împrăştiau un parfum ameţitor.

— Ruşii sunt fiinţe bizare, Gerald. Comportarea lor este imprevizibilă. Plâng înduioşaţi de orice fleac, iar peste câteva clipe râd cu hohote. Acesta e numai unul din multiplele aspecte ale ciudăţeniilor lor. În niciun caz să nu te aştepţi că vor reacţiona aşa cum reacţionăm noi, europenii...

— Nu-i consideraţi europeni?, rosti Gerald.

Principele îl privi mirat de această întrebare.

— Iertaţi-mi indiscreţia, zise Gerald.

— Nu e cazul să ceri scuze. La urma urmei, întrebarea e justificată. Zâmbi fin: din nenorocire, n-am să-ţi pot răspunde. Soţia mea este rusoaică. Tăcerile sunt adesea mai semnificative decât vorbele, adăugă după o scurtă pauză.

Gerald se înclină.

Amfitrionul schimbă cu tact subiectul:

— Ştii cine ne va onora cu prezenţa în această seară? O veche cunoştinţă a dumitale. Principele Cyril Volgonski. Îmi spunea deunăzi că v-aţi cunoscut la Constantinopole.

— Adevărat. Principele Volgonski este un om remarcabil.

— Are o fată superbă.

— Am avut cinstea să-i fiu prezentat.

— Se spune că ar fi originală, zice amfitrionul, după ce aspiră în treacăt parfumul unui trandafir cu petale galbene ca de chihlimbar. Tinerii din Sankt Petersburg sunt înnebuniţi după ea. Câţiva s-au bătut în duel. Nu ştiu dacă s-au înregistrat până acum morţi. N-ar fi exclus. Întâlnirile de acest fel se lichidează în cea mai adâncă taină. Învinşii declară că s-au rănit singuri, în vreme ce-şi curăţau armele. Dacă, bineînţeles, scapă cu viaţă. În caz contrar, martorii oferă explicaţii

fanteziste, pe care toată lumea se preface a le crede. Poliția le înregistrează ca atare, și afacerea este definitiv înmormântată... Odată cu victima...

Gerald era amuzat de umorul sec al prințului.

— L-am invitat și pe țar, continuă amfitrionul, deși știam că nu are să vină.

Gerald simți o strângere de inimă. Nu cumva prințul căzuse în dizgrația țarului? În cazul acesta, fusese prost inspirat acceptând ospitalitatea unchiului său. Succesul misiunii pe care și-o asumase era condiționat de o conduită fără greș în hățișurile înaltei societăți ruseşti.

Altenburg-Delmond îi ghicise probabil temerile, căci zâmbi înveselit:

— Să nu-ți închipui, Gerald, că relațiile mele cu țarul s-au deteriorat. Mă bucur încă de simpatia lui. Motivul absenței sale este de altă natură. De un an încoace a căzut în mania religioasă. Clătină trist capul, apoi continuă: Întotdeauna a fost un mistic. Nu aluneca însă în exagerări, ca acum.

Trecură într-un salon ornat cu imense jerbe de crizanteme. Cum de le obținuse în acest sezon?, se întrebă Gerald. Era un adevărat miracol. Profunzimea aceasta de flori începuse totuși să-l obosească. Numai la înmormântarea tatălui său fusese asaltat de atâtea parfumuri florale. Ameţise aspirând mirosul coroanelor somptuoase, împodobite cu panglici de mătase moarată. Dacă acum geamurile n-ar fi fost deschise, spre a lăsa aerul curat să pătrundă înăuntru, l-ar fi încolțit greața. Opulenta desfășurare de flori avea dezavantajul ei. Rămase surprins când unchiul său rosti cu tonul lui trenant:

— La Țarskoie Selo și la Palatul de Iarnă domnește o atmosferă funebră. Nu-i mai lipsește lui Alexandru decât să-și schimbe uniforma militară cu rasa de călugăr. De când a intrat pe mâna lui Fotie...

— Fotie? Cine este acest personaj?

— Un călugăr murdar, incult și habotnic. A reușit să-l înstrăineze pe țar de toți prietenii lui. Ultima victimă a călugărului este Prințul Galițîn, fost până mai ieri mâna dreaptă a lui Alexandru... Aș pune rămășag că acest individ, care umblă cu un ciliciu din păr de capră direct pe corp și pretinde

că are viziuni care-l pun în contact direct cu Dumnezeu şi cu Maica Domnului, este în realitate un şarlatan... Mai cred că face jocul unui personaj care vrea să se impună ţarului prin intermediul acestui călugăr blestemat. De când l-a cunoscut pe Fotie, Alexandru îşi pierde zilnic ore întregi stând prosternat în faţa icoanelor. Prinţul se strâmbă dezgustat: mă bucur că nu depind de bunul-plac al nimănui.

Gerald se îndoia de sinceritatea unchiului său. Poate că acesta ţintise demnităţi prea înalte, care, din cauza jocului de influenţe şi intrigilor de la Curte, îi rămăseseră inaccesibile. Acum manifesta un dispreţ adânc faţă de deşertăciunea acelora care aleargă după măriri. Luxul din jurul principelui vădea gusturi somptuare, incompatibile cu principiile pe care le mărturisea. Gerald nu avea încredere în oameni şi nici în profesiunile lor de credinţă. Îndrăgostit de putere, nu concepea sub nicio formă renunţarea, simplitatea gusturilor, fuga de complicaţii.

Deşi atinsese pragul celui de-al şaselea deceniu, principele avea printre cei douăzeci de fii şi fiice şi câţiva copii nevârstnici. Avea obiceiul să spună că soţia sa fusese puioasă ca o iepuroaică. Lipsită de ambiţii mondene, principesa prefera să-şi petreacă timpul în mijlocul numeroasei sale progenituri şi să pregătească sosuri măiestre pentru soţul ei, decât să transpire încercând rochiile confecţionate de croitoresele la modă, ori să se plictisească de moarte asistând la spectacolele de operă sau la balurile Curţii. După o căsnicie senină, care durase aproape trei decenii, murise în bucătărie, în faţa unui castron cu maioneză, pe care tocmai o preparase, deşi avea în serviciul ei zece bucătari şi ajutori de bucătari, precum şi un respectabil număr de copilandri, aduşi de la ţară, spre a se familiariza cu tainele artei culinare.

Principele rămăsese văduv, dar nu şi neconsolat. Din armata de jupânese tinere aflate în slujba sa îşi alegea prin rotaţie amante de câte-o noapte. O făcea în mod public, fără să se teamă că insultă morala. Fiii săi, care depăşiseră vârsta adolescenţei, îl concurau, dând iama printre servitoarele tinere. Ceilalţi copii mai mici îşi vedeau de învăţătură, descurcându-se cum puteau cu guvernantele, guvernatorii, maeştii

de dans, de muzică, de arte frumoase şi, marginal, de matematică, fizică şi literatură.

Locuiau cu toţi în palatul din Petersburg, dar părintele lor nu-i vedea decât la zile mari: aniversări sau onomastici, Anul nou, Crăciunul, sfintele Paşti şi comemorarea anuală a răposatei.

Bogăţia fabuloasă a principelui nu părea deloc extraordinară în această ţară ciudată, în care latifundiile cu zeci de mii de robi constituiau monedă curentă. Principele nu spusese un neadevăr când declarase lui Gerald că nesocoteşte măririle. Nu o făcea din virtute creştinească, ci din lene. Ura eforturile. Nu era capabil nici de pasiuni. Practica jocul de cărţi, dar numai spre a-şi omorî timpul. Organiza monstre vânători călare, dar, după ce împuşca o vietate sau două – era un admirabil ochitor – se înapoia la pavilionul de vânătoare şi trăgea un pui de somn, lăsându-şi invitaţii să alerge până la epuizare peste coclauri. Oferea banchete şi baluri care însă îl plictiseau copios. Dar s-ar fi plictisit şi mai rău dacă n-ar fi avut oaspeţi. Dispunea de o lojă permanentă la Operă, însă niciodată nu reuşea să urmărească un spectacol de la început până la sfârşit.

Compatrioţii săi de origine germană furnizau ţarului un important contingent de favoriţi. Prinţul Altenburg-Delmond refuza însă sistematic orice demnităţi, căci acestea ar fi impus şi obligaţii. Nu accepta decât decoraţii – se conferiseră cele mai înalte ordine ruseşti, franceze, engleze, spaniole şi germane – fiindcă nu-l angajau la nimic. Poseda titlul de general şi era proprietarul unui regiment. În timpul războiului nu dăduse dovadă de un zel exagerat. Condusese câteva mari unităţi, dar lăsase toate treburile pe seama subalternilor. Fusese prezent la bătăliile de la Austerlitz, Eylau, Friedland, Wagram şi Borodino. Era atât de leneş, încât nu-l scoteau din letargie nici proiectilele care cădeau în preajma lui. Stătea călare pe cal şi urmărea plictisit desfăşurarea bătăliei. La Austerlitz şi la Wagram se făcuse celebru şarjând inamicul în fruntea diviziei sale fără să scoată sabia din teacă şi vânturând doar prin aer o cravaşă cu măciulie de aur.

Avea şi noroc. În vreme ce camarazii săi de arme se prăvăleau seceraţi de gloanţe în dreapta şi în stânga, principele

nu se alesese cu nicio zgârietură. Nu căzuse nici de pe cal când un proiectil explodat în apropiere spintecase pântecele bietului patruped. Calul, un roib pursânge englez cu stea în frunte, îngenunchease, apoi îşi strânsese sub el şi picioarele din spate, lăsându-se încet la pământ. Principele se trezise cu tălpile în iarbă, deşi se afla încă în şa. S-ar fi zis că roibul nu voise să-i tulbure comoditatea zbătându-se în chinurile agoniei.

Lenea lui Altenburg-Delmond era dublată – paradoxal – de o ascuţită inteligenţă. Filozof, urmărea amuzat spectacolul comediei umane contemporane. Se distra pe seama oamenilor privindu-i cu detaşare, fără să aibă pentru ei simpatii sau antipatii.

Pe Gerald îl revedea după un interval de cincisprezece ani. Copilul plăpând şi manierat de odinioară era astăzi un tânăr distins, de un orgoliu fără margini, lipsit de scrupule şi, mai ales, primejdios de inteligent. Cunoştea reputaţia nepotului său şi era încredinţat că acesta nu venise la Petersburg numai în plimbare. Într-un fel, îi admira energia, ambiţia, cinismul. Trăsăturile negative ale caracterului păreau să le depăşească pe cele pozitive. Delimitarea între calităţi şi defecte este însă greu de făcut. Prinţul se mărginea să disece cu scalpelul perspicacităţii sale firea nepotului. Nu i-ar fi displăcut să-l aibă ginere. Dacă hazardul ar fi determinat încheierea unei astfel de alianţe matrimoniale, prinţul s-ar fi bucurat. Dar nu şi-ar fi dat câtuşi de puţin osteneala să contribuie la un asemenea deznodământ. Patru din cele şapte fete ale sale erau bune de măritat. Pe una din ele o logodise cu Prinţul Ciuiski, un aristocrat autentic, cu suflet de aur, şi stăpânul uneia dintre cele mai mari averi din întregul imperiu. Era cam bleg, dar aceasta nu avea importanţă. Nobilii cu parale multe nu au nevoie să ajungă savanţi. Cariera armelor, pe care o îmbrăţişează cei mai mulţi, nu necesită calităţi intelectuale deosebite.

Altenburg-Delmond era curios să urmărească ţele pe care nepotul său nu va întârzia desigur să le ţeasă la Petersburg. Spectacolul acesta promitea. În calitate de gazdă a lui Gerald, dispunea de un fotoliu de orchestră, de unde putea asista la toate peripeţiile.

Principele îşi dusese la gură mâna-i împodobită cu un diamant superb. Îşi înăbuşi un început de căscat, apoi rosti:

— În după-amiaza aceasta ai face bine să te odihneşti o oră, două, Gerald. La noapte, curiozitatea invitaţilor mei are să te pună la grea încercare.

— Fii liniştit, unchiule. N-am să te fac de râs.

— De aceasta sunt sigur, Gerald, replică prinţul. Absolut sigur!...

Seara, la orele 8 precis, şuvoiul de invitaţi prinse să se scurgă fără întrerupere. În capul scării de onoare, amfitrionul îşi primea oaspeţii, flancat de Gerald şi de fiica sa mai mare, Zenaida, o brunetă timidă, cu ochii mari, trişti, şi cu o faţă prelungă, lipsită de farmec. Smaraldele care-i acopereau pieptul şi rochia de tafta roz nu reuşeau să o înfrumuseţeze.

Cortegiul de invitaţi care defila prin faţa lor salutând şi schimbând amabilităţi convenţionale oferea un spectacol magnific. Uniformele de gală, bijuteriile, toaletele luxoase se contopeau într-un caleidoscop în care sclipirile pietrelor preţioase şi ale decoraţiilor se întreceau cu flăcările miilor de lumânări înfipte în imense candelabre de cristal.

— Toţi au răspuns la apel, şopti principele lui Gerald, între două complimente adresate unor foarte frumoase şi tinere doamne. Omagiile mele, contesă! Vă prezint pe nepotul meu Gerald, Duce de Lusignan-Valois.

— Încântată, realmente încântată!, rosti contesa întinzând lui Gerald o mână mică, parfumată, acoperită cu diamante.

— Gerald, prezenţa dumitale aici a făcut senzaţie! Au ţinut să te vadă până şi aceste venerabile doamne, care abia îşi mai cară scheletul şi diademele, îi şopti iarăşi amfitrionul arătându-i o mumie ambulantă. Principesă, în seara aceasta întrupaţi farmecul! Vă prezint pe Ducele de Lusignan-Valois.

— Foarte simpatic tânăr, scumpe principe!

— Uite-i, Gerald, vin cu toţii! Şi consilierii imperiali, şi miniştrii, şi generalii... nu lipsesc nici figurile bisericeşti!... Cu plecăciune, Înaltpreasfinte! Vă prezint pe nepotul meu... Ah, iată-l şi pe Contele Arakceiev, cel mai puternic om din imperiu, după ţar... Cultivă-i prietenia! Îţi va fi de folos!... Conte, ţin să-l cunoaşteţi pe nepotul meu, Ducele de Lusignan-Valois!

Gerald, Contele Arakceiev, primul sfetnic al Maiestății Sale Imperiale!

Arakceiev își plimbă cu aroganță privirile asupra lui Gerald. Umbla drept ca o lumânare, ținea pieptul bombat și călca apăsat și plin de importanță. Părul cenușiu, tuns perie, amintea țepii unui arici. Ochii îi erau duri, iscoditori, nările fremătau, trădându-i firea pătimașă, buzele subțiri erau atât de strânse, încât păreau două fire de ață roșie.

— Rudele Principelui von Altenburg-Delmond sunt prietenii mei, vorbi răspicat contele, apoi trecu mai departe.

— Gerald, pe omul acesta e greu să ți-l faci prieten, dar foarte ușor să ți-l faci dușman. Iată-l și pe Marele Duce Mihail. L-ai cunoscut?

— Nu. Nu l-am cunoscut decât pe Marele Duce Nicolae, la Berlin, acum trei sau patru ani.

Prezentările se desfășurară potrivit protocolului. Saluturi, complimente, amabilități. Colonelul Conte Benckendorff, fratele Principesei de Lieven, soția ambasadorului Rusiei la Londra, se arătă încântat să-l cunoască pe nepotul gazdei.

— Sora mea mi-a vorbit adeseori despre dumneavoastră, Duce. În seara aceasta sper să putem sta de vorbă despre Londra.

— Un subiect captivant, Conte!...

Sosiră, pe rând, generalul Vassilicikov, comandantul gărzii imperiale, Contele Nesselrode, ministrul de externe cu contesa, generalul Uvarov, aghiotantul personal al țarului, Principesa Dolgoruki, Prințul Gagarin, Contele Tolstoi, mareșalii Kutuzov și Bennigsen, Prințul Trubețko, cu prințesa, apoi Marea Ducesă Katerina cu soțul ei, Prințul George de Oldenburg.

O galerie de figuri mai interesante sau mai șterse, mai deschise sau mai antipatice, oameni frumoși și oameni urâți, oameni veseli și oameni flegmatici, oameni amabili și oameni plini de ei, oameni care respirau inteligența și alții care nu-și puteau ascunde imbecilitatea congenitală, oameni cu trăsături regulate, aristocratice, și oameni cu chipuri de gnomi, și iarăși femei, multe femei, care n-aveau comun decât splendoarea podoabelor.

Marele Duce Nicolae împreună cu soţia sa, Marea Ducesă Alexandra Teodorovna, născută Principesă Charlotte de Prusia, sosiră printre ultimii. Marele duce zâmbi cu prietenie lui Gerald.

— Mă bucur că aţi răspuns invitaţiei mele şi că aţi venit la Petersburg. Regret că starea sănătăţii Maiestăţii Sale Ţarul, fratele meu, este de aşa natură încât nu i-a îngăduit să onoreze cu prezenţa sa această recepţie, zise el, înclinând capul spre Altenburg-Delmond. Apoi se adresă iarăşi lui Gerald: într-una din zilele următoare, când starea sa se va ameliora, va fi bucuros să vă primească.

Gerald plecă uşor fruntea.

— Sunt recunoscător Maiestăţii Sale Ţarul pentru înalta sa bunăvoinţă.

— Săptămâna viitoare sper să fiţi oaspetele meu la o vânătoare, rosti marele duce.

— Vă mulţumesc, Alteţă Imperială.

După sosirea ultimilor oaspeţi, urmă banchetul, servit pentru o mie de persoane. Gerald era ameţit. Prin faţa lui defilaseră atâtea figuri, încât nu mai ţinea minte pe niciuna. Obligaţia de a schimba cu fiecare invitat cuvinte de spirit, sau cel puţin amabilităţi, implica un efort remarcabil al minţii. Gerald detesta platitudinile, care au semnificaţia unei lipse de interes faţă de persoana căreia i le debitezi.

La banchet, Gerald se văzu plasat la stânga Marelui Duce Nicolae, oaspetele de onoare. În tot timpul mesei, acesta îl întreţinu cu o vervă care stârni invidia multor curteni. Marele duce, îndeobşte atât de sever, de distant, se arătă extrem de comunicativ faţă de Gerald. Tânărul acesta, care ascundea sub înfăţişarea de arbitru al eleganţei o reputaţie care în lumea marii finanţe umbrea şi pe aceea a prodigioşilor fraţi Rotschild, îi trezise de multă vreme curiozitatea. Marele Duce Nicolae cunoştea starea precisă a finanţelor imperiului, precum şi tratativele pe care emisarii lui Arakceiev le purtau la Viena cu Salomon Rotschild, în vederea realizării unui mare împrumut de stat. Aceşti bancheri, care ajunseseră să poarte negocieri directe cu căpeteniile politice ale marilor puteri, reprezentau o forţă ce nu mai putea fi neglijată. Marele duce

se întrebase adeseori cât de înalte vor fi culmile pe care aceşti financiari le vor atinge.

În preajma lor, marele duce se simţea oarecum dezorientat. Era deprins să comande soldaţi pe câmpul de manevră. Cunoştea la perfecţie instrucţia militară şi era în stare să îndure cele mai grele privaţiuni, cot la cot cu soldaţii, dar pe bancherii care mânuiau sute de milioane de ruble, de franci, de dolari, de lire sterline, de ducaţi, de piaştri nu-i înţelegea, şi de aceea îi privea cu un fel de dispreţ amestecat cu teamă. Toţi aceştia rămâneau simpli cămătari, sau erau precursorii unei lumi în care elementul economic avea să domine pe cel politic? Cert era un singur lucru. Războiul fără bani nu se mai putea face. Iar bancherii stăpâneau şi manevrau cele mai mari rezerve de aur din lume. Statele apelau din ce în ce mai des la serviciile lor. Imperiul austriac, regatul Prusiei, regatul francez nu se mai puteau lipsi de sprijinul bancherilor. Va ajunge şi Rusia la discreţia acestor oameni?

Ceva mai departe de Gerald stătea Raymond. Se uita la demnitarii din jur, la miniştri cu bărbi albe şi la generalii încărcaţi de fireturi. „Iată-mă în mijlocul unor oameni care fac istoria", gândea el amuzat.

Îşi plimbă privirile asupra femeilor frumoase şi atât de plăpânde încât evocau nişte flori crescute în seră. Prin asociaţie de idei, îi apăru în faţa ochilor chipul lui Mary Reynolds. Câtă deosebire între existenţa ei sordidă şi viaţa de huzur a acestor femei. Va avea însă el grijă ca starea aceasta de lucruri să se schimbe. Şi Mary va deveni o doamnă. O va educa astfel încât comportamentul ei să nu se deosebească de al doamnelor din *high-life*. Mary era mai fermecătoare decât toate invitatele Prinţului Altenburg-Delmond. Ce fericit s-ar fi simţit el, Raymond, dacă în clipa aceasta Mary s-ar fi aflat în preajma lui!... Cu câtă admiraţie ar fi privit-o lumea aceasta!...

Lorenzo şi Vittoria di Serracapriolo se aflau în mijlocul semenilor lor. Lorenzo se distra admirabil. Se eliberase de complexul de inferioritate pe care-l încerca la Roma. Aici, la Petersburg, nimeni nu-i cunoştea antecedentele. Rolul lui în suita lui Gerald Sunderland era destul de echivoc, ca şi al Viitoriei, de altfel. Dar cine îşi punea asemenea întrebări? De

acum înainte putea face dragoste pe alese... Cât timp va dura însă acest huzur?... Ce se va întâmpla în ziua în care Gerald se va plictisi de el şi de sora lui? Se vor înapoia în încăperile pustii ale acelui palat lepros şi pe jumătate ruinat din Roma? Vittoria nutrise cândva speranţa că legătura ei cu Gerald se va permanentiza. Lorenzo îi intuise gândurile. Sora lui se îndrăgostise de acest om pe care providenţa i-l adusese parcă pe tavă. Renunţase însă repede la aceste iluzii. Nu putea deveni soţia lui Gerald şi, cu atât mai puţin, amanta lui statornică. El nu concepea legături îndelungate. Dacă ea, Vittoria, rămăsese în preajma lui, acest lucru se datora altor împrejurări. Se folosise de ea spre a smulge informaţii pe care oamenii politici nu le scapă decât în ambianţa complice a alcovurilor. Ajunsese un fel de agent de lux al Casei Sunderland. Dacă sub aspectul material situaţia ei era extrem de confortabilă, nu se putea spune acelaşi lucru şi despre aspectul sufletesc...

Aceeaşi nesiguranţă îl frământa şi pe Alain Dunois. Fusese într-o vreme cel mai bun prieten al lui Gerald. Apoi relaţiile lor, fără să se răcească formal, cunoscuseră un fel de relaxare primejdioasă. Lorenzo şi Vittoria di Serracapriolo constituiau o serioasă ameninţare. Niciunul din favoriţii din trecut ai lui Gerald nu reuşiseră să-i capteze atât de durabil interesul. Nu putea fi vorba de afecţiune. Alain ştia că Gerald era lipsit de asemenea simţăminte. Sufletul lui se uscase înainte de vreme. Plăcerile sale aveau un caracter pur senzual. După ce îşi satisfăcea curiozitatea, renunţa cu uşurinţă la cele mai frumoase femei, dar şi la toţi aceia pe care îi acceptase în cercul intimilor săi...

Lui Gerald nici nu-i trecea prin minte să se ocupe de problemele psihice ale prietenilor. Le ignora neliniştile, temerile, dezamăgirile...

În vreme ce-l întreţinea pe marele duce, furnizându-i noutăţi din capitalele occidentale, mintea sa lucra febril. Din când în când privirile lui întârziau asupra a câte unui înalt demnitar. Îl cântărea din ochi, întrebându-se dacă-l va putea folosi. Amfitrionul ar fi fost o sursă preţioasă de informaţii în această privinţă. Dar clevetirile de culise nu sunt în general suficiente spre a crea o imagine completă a unui personaj. Era nevoie şi

de date mai precise. Colaboratorii lui Lafont, care-l însoțiseră pe Gerald în Rusia, se și puseseră pe lucru. Se întrebă dacă Rotschildzii își creaseră legături trainice la Petersburg și la Moscova. În curând va afla și acest lucru...

După banchet, lumea – sătulă până la îngrețoșare de sutele de specialități culinare servite – se risipi prin saloane. Dansul era acum recomandat fiindcă ușura digestia. Cei cărora vârsta nu le îngăduia asemenea exhibiții se retrăgeau în încăperile rezervate satisfacerii unor necesități fiziologice care cer o strictă izolare, și acolo, în singurătate, aplicau procedeul romanilor din antichitate, care-și goleau stomacul prea plin gâdilându-și omușorul cu o delicată pană de gâscă. Jocurile de noroc aveau mare căutare. Printre nobilii oaspeți al Prințului Altenburg-Delmond se găseau și specimene de experți în corijarea hazardului.

Jocurile de artificii, care din ordinul prințului iluminaseră ca ziua cerul, trecură aproape neobservate. Invitații erau sătui de asemena divertismente, oferite cu regularitate la mai toate festivitățile.

Gerald se pomeni la un moment dat prins în mijlocul unui grup de doamne curioase să afle vești despre cunoștințele lor comune de la Paris sau Londra. Evoluțiile unui magnific balet, care începu să-și desfășoare cu „brio" programul, le interesau mai puțin decât cancanurile. Gerald le servi câteva anecdote savuroase din lumea legitimiștilor francezi, apoi, cu abilitate diplomatică, reuși să se eschiveze, lăsându-l pe Raymond în locul său.

Începuse să se plictisească. Ar fi vrut ca petrecerea să se termine mai repede. Îl intriga faptul că Prințul Volgonski și fiica lui nu-și făcuseră încă apariția, deși își anunțaseră în scris participarea. În clipa aceea, generalul Balașov, ministrul poliției, se opri în preajma sa. Ochii lui Balașov aveau acea expresia crudă, bănuitoare, pe care o dobândesc mai toți acei care dirijează forțele de represiune. Zâmbetul său prietenesc nu reușea să-i îndulcească asprimea privirilor.

— *Monsieur le Duc,* rosti el, în țara aceasta dăinuiește obiceiul ca personajele cu vază, în trecere prin Petersburg, să mă viziteze la minister. În privința dumneavoastră am făcut

o excepție. Dacă Mahomed nu vine la munte, vine muntele la Mahomed.

Gerald se înclină.

— Îmi faceți prea multă cinste, Excelență.

— Mi-aș îngădui o mică remarcă, zise ministrul. Unele persoane din numeroasa dumneavoastră suită colindă orașul, vădind o curiozitate, o sete de a se informa oarecum surprinzătoare...

— E și firesc, Excelență. Petersburgul este un oraș atât de frumos!

— Aveți dreptate, *Monsieur le Duc*. Dacă s-ar rezuma la monumentele arhitectonice și la celelalte puncte de atracție ale orașului, interesul lor ar fi legitim. Vădesc însă o mare curiozitate și pentru alte obiective...

— Au vizitat poate Bursa... Da, da!... Nu trebuie să uitați, Excelență, că suntem oameni de afaceri... Bursa, bazarurile, băncile, fabricile ne trezesc întotdeauna curiozitatea...

— Dacă ar fi numai atât... suspină cu aparentă indulgență generalul Balașov. Unul dintre însoțitorii dumneavoastră a fost văzut în preajma unor forturi care străjuiesc intrarea în port. Știu că fabricați armament. Mai sunt informat că v-ar interesa o colaborare cu marile firme din toată țara noastră, și chiar încheierea unor contracte cu autoritățile ruse... V-aș sugera, *Monsieur le Duc*, să reduceți cercetările de documentare și să nu angajați discuții fără a ne consulta și pe noi. N-aș dori să ajungem la interpretări greșite asupra investigațiilor întreprinse de colaboratorii dumneavoastră...

Gerald își împreună mâinile într-un gest caracteristic lui.

— Dacă au existat gesturi susceptibile să dea naștere la suspiciuni, vă rog să credeți că sunt primul care le deplâng. Voi lua măsuri să nu se mai repete.

Ministrul poliției zâmbi:

— Recomandați-le o prudență elementară. Subalternii mei nu sunt tot atât de înțelegători ca mine. Uneori dau dovadă de un regretabil exces de zel... N-aș vrea ca prietenii dumneavoastră să aibă neplăceri... Țin totodată să vă exprim sentimentele mele cele mai frumoase. Doamna Balașov și cu mine am fi încântați dacă ați binevoi să asistați la o mică serbare,

pe care o vom oferi în cinstea aniversării majoratului fiului nostru, Vladimir...

— Accept cu mare bucurie, se înclină iarăşi Gerald.

— Vă mulţumesc. Invitaţia scrisă o veţi primi în cursul zilei de mâine.

Se salutară cordial, apoi ministrul se pierdu în mulţime. Gerald rămase câteva clipe gânditor. Avertismentul era semnificativ. Ridica însă un semn de întrebare. Fusese provocat de imprudenţele vreunuia din agenţii lui Lafont sau avea alte cauze? Poate că prietenii fraţilor Rotschild hotărâseră să intre în acţiune. Oricare ar fi fost motivul demersului lui Balaşov, se impunea ca oamenii lui Lafont să acţioneze cu mai multă discreţie... Gerald ştia că poliţia rusească este foarte severă şi că un raport defavorabil asupra activităţii sale, întocmit de Balaşov şi înaintat ţarului, ar risca să-i compromită eforturile...

Următorul personaj cu care Gerald stătu ceva mai mult de vorbă în seara aceea fu Contele Victor Kociubei, ministrul afacerilor interne. Se întâlniră în jurul unei mese de faro. Contele ponta sume mari. Gerald cunoştea povestea vieţii acestui personaj. Înainte de a pleca la Petersburg, Lafont îi prezentase o listă a principalilor demnitari ruşi, cu câte un amplu curicullum vitae. Gerald aflase astfel că ministrul de interne făcea parte din faimosul Comitet secret, titulatură sub care era cunoscut grupul celor patru confidenţi ai ţarului: Principele Adam Czartoriski, Contele Victor Kociubei, Contele Paul Stroganov şi generalului Novossiiţev. În primii ani ai domniei, Ţarul Alexandru nu făcea un pas fără să consulte pe aceşti patru prieteni ai săi. Atât de departe mersese cu încrederea şi afecţiunea sa, încât se spunea în culise – se pare, nu fără temei –, că-l îndemna pe Czartoriski să aibă relaţii intime cu împărăteasa, spre a se bucura astfel în comun de farmecele acesteia. Celorlalţi trei le oferise compensaţii de altă natură. În cursul anilor, relaţiile autocratului cu Czartoriski se răciseră. Poziţia lui Kociubei nu se modificase însă cu nimic. Ţarul îl numise ministru al afacerilor interne pentru că, prin intermediul favoritului, putea să afle tot ce se întâmplă în cuprinsul imperiului. Kociubei respira

prin toți porii acea calmă siguranță a omului care, pe lângă stăpânirea unei imense averi, a înregistrat în viață numai succese. Pentru Gerald era cert un singur lucru, Kociubei nu căuta satisfacții materiale. Era prea bogat pentru ca să accepte a fi mituit. Sunt și oameni avuți, aprigi la câștig, gata oricând să ajungă la compromisuri. Kociubei nu intra în această categorie. Notele lui biografice adunate de Lafont îi relevau integritatea și înțelepciunea politică. Ce atitudine va adopta Kociubei? Generalul Balașov acționase potrivit ordinelor ministrului de interne sau lucrase pe cont propriu?

După ce pierdu câteva lovituri succesive la masa verde, contele aruncă din mână cărțile și se întoarse spre Gerald.

— Ador senzațiile pe care mi le oferă jocurile de hazard, zise el. Parcă viața noastră nu este și ea dirijată de același capricios hazard?

Un lacheu le servi șampanie.

După ce toastară în cinstea întrevederii lor, se retraseră într-un intrând al ferestrei.

— Cum vă place Petersburgul, Duce?

Întrebarea era banală, stereotipă. Interogatoriile cele mai strânse încep îndeobște cu chestiuni tot atât de anodine, de inofensive.

— Magnific! Nu găsesc cuvinte spre a-mi exprima admirația.

— Și rușii?

— Minunați. Sper să-mi creez aici legături durabile de prietenie.

Aruncase nada.

— De ce nu, de ce nu?!, exclamă Kociubei. Sunteți numai de câteva zile în Rusia. În acest scurt răstimp v-ați făcut numai simpatii. Iar în Prințul Altenburg-Delmond ați găsit un champion al virtuților dumneavoastră. Le clamează cu entuziasm. De obicei principele este foarte zgârcit în complimente. Dacă vă prelungiți șederea la Petersburg, mi-ar face plăcere să ne mai vedem.

Gerald era mulțumit de întorsătura pe care o luase această conversație. Vorbiră apoi despre lucruri fără importanță, care le subliniau dorința de a nu se angaja prematur în discuții

serioase. Ţineau să se cunoască mai bine. Se despărţiră manifestându-şi cele mai cordiale sentimente.

Încheind bilanţul relaţiilor pe care şi le făcuse în această seară, Gerald constată că repurtase un succes remarcabil. Primise zeci de invitaţii atât în Petersburg, cât şi pe domeniile din împrejurimi. Prinţul Altenburg-Delmond fusese la înălţime. Îi deschisese larg toate porţile. Nu-i mai rămânea lui Gerald decât să profite de aceste împrejurări favorabile.

A doua zi de dimineaţă, pe când îşi lua, în apartamentul său, micul dejun, prinţul veni să-l vadă.

— Ai dormit bine?

— Excelent! Vreau să-ţi mulţumesc, unchiule, pentru toată osteneala pe care ţi-ai dat-o pentru mine...

— Lasă asta! Pentru altceva am venit. Am aflat motivul absenţei lui Volgonski şi a fiicei sale...

— Da?

— Aseară, în timp ce veneau spre noi, trăsura lor s-a ciocnit cu o diligenţă şi s-a răsturnat. Prinţul s-a ales cu un picior scrântit.

— Dar tânăra prinţesă?, întrebă Gerald, sincer îngrijorat.

— Olga Kirilovna a scăpat neatinsă. Numai rochia i s-a şifonat. Îndată ce am fost încunoştinţat de acest accident, i-am scris prinţului că îl vom vizita împreună. Nu-mi iei, sper, în nume de rău că mi-am îngăduit să vorbesc şi în numele dumitale.

Gerald regretă accidentul, dar încercă şi un simţământ de satisfacţie la gândul că nevenirea lui Volgonski se datora unui caz fortuit, şi nu unei lipse de interes faţă de persoana lui.

În aceeaşi după-amiază, unchiul şi nepotul se înfăţişară la palatul Volgonski de pe Millionaia. Îl găsiră pe prinţ imobilizat pe o canapea. Piciorul drept îi era înfăşat ca un sugar în scutece. Fiecare mişcare îi smulgea gemete pe care se străduia să şi le înăbuşe. Găsi totuşi puterea să glumească şi să bea câteva cupe cu şampanie în compania oaspeţilor săi.

— Dintr-o clipă în alta trebuie să vină chirurgul. Când mă gândesc ce mă aşteaptă...

— Regret că sunt indirect cauza acestor dezagremente, rosti Gerald.

— Regretele dumneavoastră, glumi bolnavul, nu se pot compara cu regretele Olgăi. Se vedea lipsită de un bal la care ţinuse cu tot dinadinsul să participe. Se întoarse spre Gerald: Fiica mea vă apreciază mult, Duce! Timofte!, strigă el către lacheul care apăruse împingând din spate o măsuţă pe rotile, încărcată cu gustări şi băuturi fine. Aleargă şi pofteşte-o aici pe Prinţesa Olga Kirilovna! Spune-i că avem oaspeţi! Au! Iar mă înjunghie! Al naibii picior!

Gerald era deosebit de curios. Ultima dată o văzuse pe Olga la Londra. Pe atunci era mică, un copil. O fetiţă care însă promitea.

Când tânăra prinţesă apăru, îmbujorată, în pragul salonului, Gerald avu impresia că atmosfera se încarcă de electricitate. Copila de ieri ieşise din crisalidă şi se transformase într-o femeie nespus de frumoasă. Deşi era foarte tânără, emana parcă prin toţi porii o aprigă senzualitate. Culmea este că nu părea conştientă de efectul pe care-l făcea asupra bărbaţilor. Surâsul ei virginal era mai excitant decât cele mai exagerate gesturi de cochetărie. Ingenuitatea Olgăi juca rolul unui puternic afrodiziac. Între aeru-i candid şi liniile pure, dar răscolitoare, ale corpului ei se stabilea o armonie perversă, foarte gustată de Gerald.

— Volgonski, iubitule, exclamă Altenburg-Delmond, fiica dumitale a devenit un giuvaer!... Ah, de ce nu sunt mai tânăr...

— S-au mai văzut cazuri în care ginerii sunt mai vârstnici decât socrii!, râse Volgonski. Pune-ţi candidatura, scumpe Altenburg, şi vom aviza...

— Cu îngăduinţa dumneavoastră, Principe, îmi voi pune şi eu candidatura, se adresă Gerald cu toată seriozitatea gazdei.

O tăcere adâncă se lăsă brusc asupra încăperii. Felul în care Gerald îşi formulase cererea în căsătorie era atât de neobişnuit, atât de contrar ceremonialului care guvernează asemenea situaţii, încât Prinţul Volgnoski nu ştiu în primele clipe cum să reacţioneze. Dacă nu l-ar fi cunoscut pe Gerald ca pe un perfect om de lume, ar fi apreciat cuvintele lui drept o insultă. Pe de altă parte, tonul cu care le rostise era incontestabil sincer.

Altenburg-Delmond se uita uluit la nepotul său. Gerald vădise o lipsă de tact surprinzătoare. Dar tinerii de azi nu mai respectau vechile canoane. Era greu de presupus că vorbise fără să se gândească sau că făcuse o glumă deplasată.

Olga rămăsese în prag şi zâmbea. Înţelesese mai bine decât cei doi bătrâni simţămintele tânărului duce. Fără să-şi vorbească aveau un limbaj comun. Limbajul vârstei lor.

Gerald îşi dădea seama că demersul său era susceptibil să creeze neînţelegeri. Se înclină în faţa tinerei prinţese, apoi se întoarse spre unchiul său şi spre Volgonski:

— Vă rog să-mi iertaţi îndrăzneala. Firesc ar fi fost să-mi strunesc sentimentele şi să rog pe Principele Altenburg-Delmond să formuleze în numele meu cererea în căsătorie. Dar admiraţia mea pentru Principesa Olga a fost atât de puternică, încât am sărit peste aceste etape preliminare. Dacă am greşit, vă rog să atribuiţi impetuozităţii inerente tinereţii această încălcare a protocolului.

Altenburg-Delmond cântări în câteva clipe întreaga situaţie.

— Explicaţia nepotului meu este simplă şi convingătoare, rosti cu gravitate. Cyril Alexandrovici, se adresă el gazdei împietrite, te rog să iei în consideraţie că sunt interpretul nepotului meu, Gerald Sunderland, Duce de Lusignan-Valois, şi că printr-o ficţiune ţi-am cerut în numele lui mâna fiicei dumitale.

Prinţul Volgonski se uită la Altenburg-Dulmond, la Gerald, la Olga, şi iarăşi la Gerald. Deodată izbucni în râs. Un râs homeric, care făcea să i se cutremure tot corpul. Uitase până şi de durerea din picior.

— Se spune că numai englezii au reputaţia de a fi originali. Ce erezie! Nepotul dumitale, Altenburg, îi întrece pe toţi! Cererea sa în căsătorie este cea mai amuzantă din câte am văzut vreodată. Mă conformez tonului şi, ignorând eticheta, vă răspund cu aceeaşi francheţe. Sunt de acord! Dar cu o rezervă. Trebuie să-şi spună şi Olga cuvântul. Nu sunt un părinte de modă veche, care nu ţine seama de sentimentele copiilor săi... Se uită cu duioşie la fiica sa: Gândeşte-te bine, înainte de a răspunde! De cuvântul pe care ai să-l rosteşti

depinde întreaga ta viaţă. Sunt încredinţat că prietenii noştri îţi vor acorda un răgaz convenabil... Trebuie să cântăreşti bine hotărârea pe care o vei lua...

Olga surâse. Un surâs fermecător, dar enigmatic. Expresia chipului ei era impenetrabilă. Reţinerea aceasta dezorientă pe Gerald. Se aşteptase la o acceptare imediată. Deşi nu-i lipsea luciditatea, avea totuşi o părere prea bună despre persoana şi situaţia sa pentru a nu se simţi oarecum lezat de rezerva întâmpinată. La Paris sau la Londra, niciuna din candidatele la căsătorie n-ar fi făcut nazuri. Poate că Volgonski şi fiica lui nu ştiu cât este el de bogat, de puternic... Zâmbi! Îşi recâştigase calmul. Prinţesa Olga îi părea acum şi mai demnă de interes...

— V-aş sugera, copii, zise Volgonski, folosind şi faţă de Gerald un termen care exprima o oarecare intimitate, v-aş sugera să faceţi o mică plimbare prin grădină. Mişcarea în aer liber dă aripi ideilor...

Pe Gerald începuse să-l amuze situaţia... Pentru întâia dată în viaţă se prezenta în postură de candidat. Se pregătea să facă un pas hotărâtor, intrând într-o familie care până mai ieri îi fusese indiferentă.

— Amicul meu Altenburg şi cu mine, continuă Volgonski, vom mai cleveti câte ceva. Îmi spuneai, Altenburg, că regreţi tinereţea pierdută. Uită-te la mine. Ce să mai spun eu? Haideţi, plecaţi, dragii mei!

Tonul oarecum protector pe care prinţul îl adoptase faţă de eventualul său ginere îi păru straniu lui Gerald, dar nu se formaliză.

O însoţi pe Olga în grădina întemniţată între zidurile palatului Volgonski şi o clădire învecinată, tot atât de somptuoasă, decorată în stil Louis XVI.

O fântână de marmură, străjuită de brazi, repezea către cer o jerbă strălucitoare de apă, pe care soarele în asfinţit o învăluia într-o aureolă purpurie.

— Nu ştiu dacă cererea dumitale nu este rezultatul unui simplu capriciu, rosti Olga cu o dezinvoltură care-l ului pe Gerald. În orice caz, continuă ea, intervenţia aceasta a zădărnicit definitiv un proiect care aş fi dorit de mult să

se împlinească... Dumneata, Duce, ai pus capăt unui vis frumos.

Fruntea lui se întunecă.

— Regret, Principesă...

— Nu e vina dumitale. Nu aveai de unde să ştii... Rupse o crenguţă de brad şi şi-o puse la corsaj: aveam de gând să mă mărit cu un văr al meu, locotenentul Pavel Volgonski. Ne iubim de multă vreme, mărturisi cu simplitate.

— Şi credeţi că intervenţia mea...

— Tata îl detestă. Nu ştiu de ce. Poate fiindcă este sărac... Îşi închipuie, probabil, că fiica lui nu se poate căsători decât cu un om bogat... Nu ştiu dacă eşti informat. Am o zestre foarte mare...

— Vă mărturisesc, Principesă, că această chestiune nu m-a preocupat şi nici nu mă preocupă.

— Te înţeleg, replică Olga suspinând. Tata apreciază mult acest lucru. De aceea te-a şi agreat. Pe Pavel îl socoteşte un vânător de zestre...

— Şi tatăl dumneavoastră se înşală?

Olga îl privi cu reproş:

— Cum poţi să-ţi închipui că Pavel este interesat?!

Paşii lor făceau să scrâşnească pietrişul de pe alee. Tonurile purpurii se aşternuseră şi pe pietriş, şi pe pâlcurile de brazi, şi pe ziduri, şi pe cupola cerului.

— Ce frumos asfinţit!, rosti fata. Ai zice că întreaga fire arde! Cred că în aceeaşi lumină era învăluită şi Moscova în timpul marelui incendiu din 1812.

Dragostea Olgăi pentru vărul ei nu era prea mare dacă avea timp să se gândească în acest moment la aspectul Moscovei în flăcări, reflectă Gerald.

— Dacă aş refuza să devin soţia dumitale, atitudinea tatălui meu faţă de Pavel s-ar înăspri şi mai mult. Îl va acuza că a fost cauza directă a refuzului meu... Tatăl meu, în ciuda aparenţei, este foarte sever.

— V-a acordat totuşi libertatea de a hotărî.

— Sunt tot atât de liberă ca şi Polonia, Duce. Dacă îţi dau un răspuns negativ, risc să-mi deschidă porţile mănăstirii. Tata nu ar face-o din răutate; ar fi convins că a luat hotărârea

cea mai potrivită... Deşi afirmă că este animat de cele mai generoase idealuri, rămâne un retrograd...

„Ca şi Ţarul Alexandru, reflectă Gerald. Insondabil mai este şi sufletul rusesc..."

— Dacă aş fi ştiut că cererea mea în căsătorie va provoca o asemenea încurcătură, vă asigur, Principesă, că n-aş fi formulat-o. Sunt gata să mă retrag...

Olga zâmbi trist.

— Prea târziu... Ireparabilul s-a produs...

— De ce? Aţi putea fugi împreună cu vărul dumneavoastră.

Râsul ei ţâşni tot atât de impetuos ca şi apa din fântâna arteziană. Avea însă o notă de nervozitate care nu-i scăpă lui Gerald.

— Unde să fugim?, întrebă ea cu amărăciune. Rusia este mare, dar puterea tatălui meu este şi mai mare. Braţul lui ne va ajunge din urmă... Am putea să fugim în Europa. Acolo autoritatea tatălui meu nu ar mai avea efect. Dar pentru asta ne-ar trebui bani!

Gerald se legăna uşor, înainte şi înapoi, ţinându-şi mâinile la spate.

„N-am să merg până acolo cu altruismul, cu generozitatea, încât să vă pun la dispoziţie fondurile necesare", gândi el.

— Dacă te-aş respinge pe dumneata, tata l-ar expedia pe Pavel într-una din cele mai îndepărtate garnizoane din Siberia. L-aş pierde pentru totdeauna. Căsătorindu-mă cu dumneata, l-aş mai putea vedea din când în când.

Gerald zâmbi. Sinceritatea Olgăi îl dezarma.

— Nu cred că aş accepta totuşi rolul de paravan, rosti el.

— N-am spus asta, grăi ea repede. Te rog să mă ierţi. N-am vrut să te jignesc...

Candoarea ei era înduioşătoare. Vărul Pavel nu reprezenta o primejdie, conchise Gerald. Sărăcia îl va împiedica să vină după Olga în Occident. Va suferi un timp de pe urma pierderii ei, apoi se va resemna. Se va căsători cu o văduvă bogată, mai vârstnică decât el, şi astfel toate lucrurile se vor orândui de la sine...

— Atunci ce facem?, întrebă răbdător.

— Cred că va trebui să accept, replică ea după câteva clipe. Nu-mi rămâne altă soluţie.

Gerald încercă o satisfacţie îndoielnică. Repurtase o victorie *à la Phyrus*. Totuşi, fata îi plăcea din ce în ce mai mult.

Olga îl privi binevoitor pe sub genele ei lungi.

— Se spune că ai venit în Rusia însoţit de o amantă.

„Iată că acum îmi face scene de gelozie", cugetă el, adăugând cu glas tare:

— Termenul nu este potrivit.

— Trebuia să spun favorita, partenera, egeria, muza dumitale?

— Principesa di Serracapriolo – o veţi cunoaşte, de altfel – este doar o colaboratoare...

— Nu ţin s-o cunosc, replică Olga. Bineînţeles, nu-ţi cer să rupi această legătură. Nici dumneata nu-mi vei cere să nu-l mai văd pe Pavel...

Gerald râse:

— Cu alte cuvinte, *donnant-donnant!*

— Nu ştiu dacă este formula cea mai potrivită, rosti ea. Ar exprima într-o oarecare măsură modalitatea relaţiilor noastre...

— De acord, declară el.

Acceptase tratatul, fiindcă în ceea ce-l priveşte nu-i va fi prea greu să-l încalce. Pe Pavel va şti să-l ţină la distanţă. Mai serioasă ar deveni situaţia dacă Olga ar înţelege să-şi asume o anumită libertate şi în relaţiile cu alţi bărbaţi. Gerald îşi zise totuşi că nu era cazul să-şi creeze prematur probleme. Olga avea o anumită naivitate care o făcea să-şi descarce fără rezerve sufletul. Alte fete, mai şirete, ori mai experimentate, i-ar ascunde intenţiile şi ar opera mai târziu, după bunul lor plac. *Un homme averti en vaut deux,* îşi zise el, folosind dictonul tatălui său. Reflecţiile Olgăi erau previzibile. Sau, cel puţin, aşa-i păreau lui.

— Îmi daţi voie să vă sărut mâna?, o întrebă cu blândeţe, aproape cu afecţiune.

Ea îl privi puţin mirată. Gerald nu-i făcuse până acum impresia unui solicitant timid, ci a unui cuceritor care ştie să obţină pe orice cale tot ceea ce doreşte. Instinctul n-o înşela. Gerald îşi ascunsese doar ghearele.

Când Olga îi întinse mâna, el i-o sărută tandru. Nu încercă să o sărute pe obraz sau pe gură, cum ar fi procedat desigur Pavel. Era oare Pavel mai bărbat decât Gerald?, se întrebă Olga. Nu îndrăzni să-şi formuleze singură răspunsul.

La înapoierea lor în salon, Volgonski şi Altenburg-Delmond primiră cu bucurie hotărârea Olgăi. Socrul *in spe* îl îmbrăţişă pe Gerald, sărutându-l pe amândoi obrajii, după moda rusească. În zilele următoare, Volgonski şi viitorul ginere puseră la punct o serie de amănunte. Căzură de acord să fixeze cât mai curând data ceremoniei nupţiale. Zestrea Olgăi era apreciabilă. Chiar şi pentru Gerald, care avea în spatele lui o imensă avere. Patru domenii totalizând o sută douăzeci de mii de hectare, cincizeci de mii de suflete, un palat la Petersburg, altul la Moscova şi o vilă pe Coasta Crimeii. La toate acestea se adăugau două zăcăminte metalifere în Urali. Acestea din urmă îl interesară în cel mai înalt grad pe Gerald, fiindcă îi îngăduiau să-şi strecoare tentaculele şi în lumea industrială a Rusiei.

Hotărârea lui de a se căsători cu fiica Prinţului Volgonski îi creă un foarte favorabil curent de opinie la Petersburg. Circulau cele mai fantastice zvonuri. „După căsătorie, Gerald de Lusignan-Valois se va stabili în Rusia, unde va pune la bătaie fabuloasa avere a Sunderlandzilor. Industria grea din Rusia va cunoaşte un mare avânt." Prin căsătoria sa cu o rusoaică, Gerald câştiga la Petersburg o situaţie privilegiată faţă de concurenţii săi din Vest. Consilierii lui erau încântaţi. Marele patron dădea o lovitură de maestru.

Singurele fiinţe care nu împărtăşeau bucuria generală era Olga Volgonski, vărul ei şi Vittoria di Serracapriolo. Când aflase marele eveniment, locotenentul Pavel Volgonski trecuse printr-o cumplită criză. Îl bântuia de atunci gândul sinuciderii. Nu credea că va supravieţui pierderii Olgăi. Într-una din întâlnirile lor furişe într-o grădină publică, sub ochii complezenţi ai unei guvernante, Olga îl asigură că nu aveau să se despartă. Căsătoria cu Gerald Sunderland îi va asigura mai multă libertate. Se despărţiră plângând în hohote şi făgăduindu-şi credinţă veşnică.

Raymond îşi felicită unchiul, apoi ceru să i se îngăduie a se înapoia la Londra. Gerald îl pofti să rămână la Petersburg

până după nuntă. Raymond nu putea invoca motive plauzibile care să-i justifice grăbirea plecării în Anglia. Primise de la Mary Reynolds două scrisori aproape ininteligibile.

Scrisul ei neformat era al unui şcolar în primul an de învăţătură. Conţinutul celor două mesaje era şi mai lamentabil. Într-un limbaj înduioşător de necultivat, Mary se străduia să-i descrie întâmplări din viaţa ei cotidiană. Raymond citea şi recitea scrisorile. Le păstra într-un buzunar în dreptul inimii. Era o dragoste mistuitoare, dementă, care atingea culmea grotescului. În schimb, el îi scria în fiecare zi. Se străduia să zugrăvească în misivele lui interminabile toată dragostea care-l consuma. Zilele care-i mai despărţeau de nunta unchiului său se scurgeau cu o încetineală exasperantă. În câteva rânduri fu ispitit să se îmbarce pe prima corabie şi să plece în Anglia fără a mai cere încuviinţarea cuiva. Ştia însă că un asemenea gest ar fi deschis între ei o prăpastie. Cu trei zile înainte de data nunţii, Gerald primi un mesaj laconic semnat de Lafont:

„Misiunea îndeplinită. La începutul săptămânii viitoare, sosesc la Petersburg. Voi raporta personal detaliile operaţiunii executate."

Urma o lungă şi respectuoasă felicitare adresată lui Gerald şi logodnicei sale. Gerald citi misiva, apoi o arse. Regreta oarecum măsura drastică pe care trebuise să o ia împotriva bietei Mary Reynolds. Soluţiile radicale nu sunt niciodată blânde. Motivele care-l determinaseră să ajungă la această formulă erau însă foarte serioase. În calitatea lui de membru al dinastiei Sunderland, Raymond se bucura de mari privilegii, dar trebuia să se supună şi unor obligaţii draconice...

Căsătoria lui Gerald cu Olga Volgonski se desfăşură cu mare pompă. La ceremonie şi la praznicul care urmă după aceea asistară la o mie de invitaţi, printre care Marele Duce Nicolae, cu soţia. Ţarul, reţinut în apartamentele sale de o răceală, trimise un mesaj de felicitări însoţit de un colier de diamante pentru mireasă şi de un cal arab pentru mire.

A doua zi după nuntă, Gerald şi Olga părăsiră Petersburgul. Urmau să-şi petreacă frumoasele zile ale lunii lor de miere pe unul din domeniile familiei Volgonski din preajma Orelului.

Apoi, timp de o săptămână aveau să fie invitații Marelui Duce Nicolae.

Eliberat în sfârșit de obligațiile care-l rețineau în capitala Rusiei, Raymond obținu mult așteptata autorizație de a se îmbarca pe „Sovereign of the Seas", pusă la dispoziție de Gerald pentru a-l transporta în Anglia. Nepotul aștepta cu mistuitoare nerăbdare să o revadă pe Mary Reynolds, să o strângă la piept, să-i simtă trupul palpitând sub mângâierile lui, să se oglindească în ochii ei albaștri, limpezi ca un cer transparent de primăvară.

* *
*

Raymond sosi la Londra într-o dimineață cețoasă, rece, ostilă. Bancuri de negură pluteau ca niște imense corăbii rătăcitoare pe întinsul Tamisei. Glasul pescărușilor invizibili se auzeau în surdină, ca și când ar fi străbătut prin straturi de vată albă-cenușie.

Pentru el dimineața aceasta mohorâtă era însă mai frumoasă, mai caldă decât cea mai însorită și mai prietenoasă zi de vară, căci în mai puțin de o oră avea să-și vadă iubita.

După debarcare porunci valetului să supravegheze transportul bagajelor până la Montenuovo House, iar el luă o trăsură de piață, poruncind vizitiului să-l ducă în Clare Market. Acolo închiriase în cele din urmă pentru Mary un nou apartament de două camere. Mary refuzase să mai stea în Mayfair, cartier prea select, în care afirma că se simțise ca un pește pe uscat. În mahalalele din Est End se afla în largul ei. Cunoștea lumea de acolo, era familiarizată cu străzile, cu casele, cu atmosfera. Încăpățânarea cu care Mary se agăța de aceste cartiere mizerabile îl iritase pe Raymond. În ciuda încercărilor lui de a-i schimba gusturile, Mary rămăsese consecventă concepțiilor ei. Raymond se înduioșase, dar își propusese ca îndată după înapoierea sa din Rusia să facă tot posibilul pentru a o muta undeva în centru. Viitoarea contesă de Beaulieu trebuia să cugete cu toată seriozitatea la o schimbare de mediu, în raport cu viitorul ei statut în societate.

Călătoria peste mări, de la Sankt Petersburg la Londra, îi păruse lui Raymond mai scurtă decât drumul acesta dintre

docuri şi Clare Market. Îl scuturau fiori de emoţie. Alături de Mary cunoscuse în sfârşit farmecul excitant al dragostei. Ea îi deschise porţile raiului. Comparaţia aceasta, pe care o descoperise nu demult într-un roman sentimental, îi păruse atunci exagerată, siropoasă, ridicolă. Acum însă o înţelegea. Cele mai groteşti situaţii par neînchipuit de frumoase îndrăgostiţilor, care văd totul prin prisma trandafirie a iubirii lor împărtăşite.

Pe Raymond dragostea îl sublimase. Se ridica deasupra nimicniciilor vieţii cotidiene. În ochii săi, omenirea întreagă se reducea la proporţii infime în raport cu Mary. Îi subordona totul, până şi propria lui personalitate.

Trăsura îl ducea spre Mary, dar el avea impresia că vehiculul stă pe loc, că roţile se învârtesc în gol şi că ropotul copitelor calului nu reprezintă decât un fel de tam-tam fără noimă. Ceaţa albă, lăptoasă, în care cabul se cufunda ca în puf, accentua impresia aceasta de nemişcare.

Nerăbdător, întrebă în câteva rânduri pe vizitiu dacă mai aveau mult de mers. De fiecare dacă acesta îi răspunse calm că foarte curând vor ajunge la destinaţie. Deodată, Raymond simţi că trăsura se opreşte.

— Clare Market, *Sir!,* vesti vizitiul trăgând de hăţuri.

Raymond tresări, plăti cursa, apoi sări pe trotuar. Vizitiul duse mâna la pălărie şi dădu bici calului, pierzându-se în ceaţă. Raymond reuşi anevoie să se orienteze prin ceaţa tot mai deasă. După bâjbâieli laborioase, se opri în sfârşit în faţa casei în care locuia Mary. Uşa de la intrare era deschisă. Străbătu un culoar lung, mărginit de un dublu rând de uşi, urcă scara din fund şi, după ce ajunse la etajul I, ciocăni la prima uşă din dreapta. Inima îi bătea puternic. Aştepta cu emoţie să audă zgomotul drag al paşilor fetei şi cheia răsucindu-se în broască. Nu-i răspunse decât tăcerea. Poate că Mary se afla în oraş, sau eventual plecase până la părinţii ei. Ciocăni iarăşi. După o aşteptare sterilă, coborî la parter.

Proprietăreasa, cu bigudiuri în păr şi cu obrajii muiaţi parcă în făină, răspunse la apelul lui şi ieşi pe coridor. Când îl văzu, scăpă un suspin adânc, apoi începu să se vaite:

— Ce nenorocire, Înălţimea Voastră! Vai, ce nenorocire!

— Ce s-a întâmplat?, întrebă Raymond, încolţit de presimţiri rele.

Proprietăreasa scoase din manşeta capotului de satin înflorat o batistă îmbibată cu un parfum ieftin, greţos şi îşi tamponă ochii umeziţi şi urduroşi.

— Oamenii stăpânirii au ridicat-o pe Mary!... Pe îngeraşul acesta gingaş!...

— Ce spuneţi?, îngăimă Raymond, năucit de incredibila veste.

— Ăsta e adevărul goluţ. Au luat-o pe sus ca pe un răufăcător. Şi cum se mai jeluia biata de ea!... Mi se rupea inima! Mă îneacă şi acum plânsul când mă gândesc cum arăta în clipa când au urcat-o în trăsură... Era deznădăjduită, distrusă... Scăpaţi-o, Înălţimea Voastră! Nu mai aşteptaţi nicio clipă!

Lui Raymond i se încleştase gura. Abia reuşi să bolborosească:

— Unde au dus-o?

— Nu ştiu. Credeţi că mi-au spus vreun cuvânt? Unul din ei mi-a dat un brânci de mă doare şi acum coasta asta de sub sân. Puneţi şi dumneavoastră mâna! Cred că e ruptă!

Raymond ieşi ameţit în stradă. Ce să facă? Unde să o caute pe Mary! Poate că părinţii sau fratele ei ar putea să-l lămurească...

Bâjbâi mai bine de o oră prin negură până reuşi să dea de un cab. Avea impresia că trăieşte un vis urât. Când ajunse în faţa locuinţei familiei Reynolds, era într-un asemenea hal de disperare, încât aproape că nici nu mai vedea ceea ce se întâmplă în jur.

Silas Reynolds era acasă. Îl întâmpină pe Raymond cu un potop de exclamaţii de prietenie, amestecate cu înjurături cumplite la adresa stăpânirii. După ce-şi descărcă în acest chip paraponul, reuşi să închege câteva fraze inteligibile. Explică lui Raymond că Mary fusese arestată sub învinuirea – falsă, desigur – că ar fi furat bani din buzunarul unui client pe care-l ademenise la ea acasă.

— Astea-s numai calomnii!, mugi Silas, în vreme ce părinţii săi dădeau din cap în semn de încuviinţare.

Un bunic, scofâlcit şi senil, mesteca ceva între gingiile dezgolite şi, din când în când, striga morfolit şi fără rost:

— Curve!... Curve!... Toate-s curve!

— Taci odată!, se zburli Silas. Ce aveţi de gând să faceţi, *Sir?*, se întoarse iarăşi spre Raymond.

— Voi lua legătura cu avocaţii mei... cu vărul meu Benjamin... De ce n-ai încercat să te plângi lui?

— M-am gândit şi eu la asta, dar n-am reuşit să ajung până la Înălţimea Sa. Portarii de la bancă mai că m-au aruncat în brânci pe trotuar...

Raymond părăsi clădirea, ameţit ca după o puternică lovitură de pumn încasată în plex. Învinuirile care i se aduceau iubitei lui erau de neconceput. Mary nu era o sfântă, dar n-ar fi fost în stare să fure. O cunoştea prea bine! Îl fulgeră deodată ideea că Mary fusese victima unor maşinaţii.

— La Banca Anglo-Americană!, ordonă vizitiului. Repede!

Era sigur că-l va găsi pe Benjamin acolo. Programul de lucru al vărului său era foarte încărcat. Gerald, care se arăta foarte afectuos şi îngăduitor faţă de nepoţii săi în relaţiile de familie, era foarte aspru şi exigent în ceea ce priveşte activitatea profesională.

Presupunerea lui Raymond se dovedi exactă. Benjamin îl primi în biroul său de la Bancă. Era dornic să afle cum se desfăşurase nunta la Petersburg. Raymond îi tăie scurt întrebările. Îi relată sumar păţania nenorocită a logodnicei sale.

— Nu ştiu nimic!, ridică Benjamin din umeri.

Vărul său îl privi, frământat de o vagă bănuială.

— Eşti sigur că nu ai niciun amestec în treaba asta murdară?

Stupoarea oglindită pe chipul lui Benjamin părea sinceră.

— Eşti nebun! M-am împotrivit proiectelor tale matrimoniale şi mă voi împotrivi şi mai departe. Dar de asemenea mârşăvii nu sunt capabil!

— Atunci cine a putut s-o facă? Cine mai ştia de planurile mele?

— Pe mine să nu mă bagi în porcăria asta!, urlă Benjamin ofensat. Eu nu mă bălăcesc în lături.

Raymond simți că i se urcă sângele în cap. Vru să riposteze, dar se abținu. Sprijinul lui Benjamin îi era acum mai necesar ca niciodată. Era preferabil să-l aibă prieten decât dușman. Schimbă tactica.

— Trebuie să mă ajuți, Benjamin!

— Cum? Să mă duc la Ministerul de Interne și să întreb unde se află iubita ta?

Se adânci gânditor într-un fotoliu. Îl revoltă deznădejdea vărului său. Era de neînțeles cum de-l subjugase târfa aceea de mahala.

— Ar trebui să mă înțelegi, Benjamin! Ar trebui să mă înțelegi mai bine decât oricine!

— De ce? Fiindcă am trăit și eu în mocirlă? Experiența aceea mi-a deschis ochii. Este mai rău de tine...

Raymond se lăsă să cadă pe o canapea. Își îngropă capul în mâini.

— Sunt deznădăjduit!, murmură abia făcându-se auzit.

Benjamin sări în picioare.

— Am să-l chem pe *Mister* Rowlandson, primul consilier juridic al Băncii. Trebuie să se priceapă în chestii d-astea.

Raymond ridică încet capul. O scânteie de speranță îi licări în ochi.

— Trebuie s-o scăpăm, Benjamin! Sunt convins că este nevinovată! Auzi tu? Sunt convins!

Mister Stuart Rowlandson sosi peste câteva minute. Ascultă cu atenție relatarea lui Raymond, care evită să-i vorbească și despre intențiile sale de a se căsători cu Mary Reynolds.

— Trebuie s-o salvăm, *Mister* Rowlandson!, rosti el patetic. Trebuie!

Avocatul își netezi părul cărunt.

— Am să văd ce este de făcut. Să-mi acordați câteva zile...

— Atât de mult?, se îngrozi Raymond.

— Trebuie să consult autoritățile judiciare... Asemenea lucruri nu se fac cât ai bate din palme...

— Bine, *Mister* Rowlandson. Așteptăm, zise Raymond. Rezultatele ne interesează...

— Puteţi să fiţi sigur că nu voi precupeţi niciun efort, rosti el cu toată gravitatea.

În sinea lui era plictisit cu anticipaţie de această sarcină ridicolă pe care i-o încredinţau cei doi tineri. Ar fi refuzat-o, căci o socotea nevrednică de prestigiul şi seriozitatea atribuţiilor sale curente. Dar nu îndrăznea să se eschiveze. Raymond de Beaulieu era nu numai nepotul marelui patron, dar ocupa şi în cadrul Casei Sunderland o poziţie proeminentă. „Nu ştiu însă dacă o va mai păstra multă vreme, reflectă omul legilor. Nu cred că unchiul va fi prea încântat de preocupările nepotului"...

* *
*

Mister Rowlardson îşi respectă cuvântul dat. Se ocupă – cu repulsie, dar conştiincios – de cazul tinerei Mary Reynolds. Înarmat cu informaţii ample, întocmi un raport ale cărui concluzii aruncau o lumină puţin favorabilă asupra reputaţiei acesteia. Miss Reynolds fusese arestată şi trimisă în judecata instanţelor penale pentru un cumul de infracţiuni: prostituţie clandestină, vagabondaj, furt. Fapte grave, sancţionate cu asprime de tribunale. În afară de o pedeapsă privativă de libertate, Mary Reynolds risca şi o deportare într-una din coloniile Maiestăţii Sale.

— Nu pot să cred că *Miss* Reynolds a fost capabilă să-şi buzunărească prietenii!, declară cu indignare sinceră Raymond. E victima unor maşinaţiuni.

— Vă rog să mă iertaţi, replică avocatul. La dosar se află depoziţiile câtorva inşi ademeniţi la locuinţa tinerei domnişoare, care au fost jefuiţi de bani în timp ce dormeau după... şedinţele amoroase... plătite potrivit tarifului...

— Nu v-aţi gândit că aceşti nemernici au semnat declaraţiile cu anumite scopuri?, interveni Raymond.

— Există un dicton latin, *Sir*, replică liniştit omul legilor. *Cui prodest?* Cui i-ar folosi scoaterea din circulaţie a... protejatei dumneavoastră?

Benjamin tuşi încurcat. Dacă ar fi ştiut *Mister* Rowlandson ce statut pregătea Raymond tinerei prostituate în sânul Casei Sunderland, desigur că ar fi refuzat să se mai ocupe de acest

caz şi ar fi întocmit imediat un referat scris, destinat marelui patron.

— *Miss* Reynolds, explică avocatul, va apărea în faţa instanţelor judecătoreşti la sfârşitul lunii viitoare...

— Şi până atunci?, exclamă Raymond sugrumat de durere.

— Este reţinută sub stare de arest la „Old Bailey".

— Trebuie să o eliberăm!

— Imposibil!, replică omul legilor.

— Plătesc oricât!, stărui tânărul conte.

— Regret, *Sir*. Banii dumneavoastră nu au puterea să stăvilească mersul justiţiei.

— Speri cel puţin să obţii o achitare?

Rowlandson ridică mâinile.

— Doriţi să fiu sincer, *Sir?*

— Desigur.

— Şansele protejatei dumneavoastră sunt minime. Nu cred că va scăpa cu o pedeapsă mai mică de zece ani.

— Cât?, strigă Raymond.

— Este un minimum, *Sir*, adăugă avocatul imperturbabil.

— Nu se poate!... Trebuie să faceţi ceva!...

Rowlandson ridică din umeri.

— Puterile mele sunt limitate, *Sir*. Încercaţi a apela şi la luminile altor avocaţi. Nu cred că opiniile lor vor diferi de ale mele.

— Dacă o salvaţi pe *Miss* Reynolds, vă făgăduiesc o recompensă imperială.

— Casa Sunderland îmi recompensează destul de generos activitatea, replică demn Rowlandson.

Începură să-l irite insistenţele lui Raymond. Ce se ascundea oare sub interesul pe care tânărul nobil îl arăta acestei prostituate? Dacă Lafont s-ar fi aflat la Londra, ar fi avut împreună o convorbire confidenţială.

— La termenul de judecată, vă rog să asiguraţi apărarea lui *Miss* Reynolds, zise Raymond cu hotărâre. Doresc să-i obţineţi achitarea.

Mister Rowlandson suspină adânc.

— Îmi voi da toată silința, *Sir*.

În aceeași noapte trimise o lungă scrisoare lui Lafont, în care îi aducea la cunoștință întreaga afacere, fără să omită niciun amănunt...

Gerald se pregătea să plece la palatul Anicikov, reședința Marelui Duce Nicolae, unde era invitat la un dejun intim, când Lafont îi aduse scrisoarea semnată de Rowlandson.

— Mister Raymond se agită, spuse gânditor șeful departamentului informațiilor.

— Are să-i treacă!, rosti nepăsător Gerald. Cele mai mari iubiri se uită... timpul are puterea de a așterne peste toți și peste toate uitarea...

Vorbele lui sentențioase îl făcură pe Lafont să zâmbească imperceptibil. Cunoștea atât de profund viața tânărului acesta pe care destinul îl plasase la cârma Casei Sunderland, avea suficientă experiență spre a lansa cu atâta convingere aforisme? Lafont îi admira inteligența, capacitatea, îndrăzneala. Simțămintele omenești, în toată complexitatea lor, erau străine însă lui Gerald. Iubise el vreodată cu adevărat? Suferise vreodată? Gustase amărăciunea decepțiilor, a înfrângerilor? Cunoscuse nesiguranța așteptărilor, teama față de ziua de mâine? Viața îi oferise totul pe tavă... Succesele lui se datorau în mare măsură unui noroc care se complăcuse a-l servi cu promptitudine... În viața lui intimă nu cunoscuse încă suferința. Pretindea totul, fără să dăruiască nimic în schimb. Își exploata prietenii, amantele, în sensul că se juca nepăsător cu simțămintele lor, oferindu-le – ce-i drept – magnifice compensații materiale, dar renunțând la ei ori de câte ori prezența lor nu-i mai era necesară. Gerald îl iubea pe Raymond, dar în felul său. Autocrat până și în viața de familie, înțelegea să-i dirijeze pas cu pas existența. Lui Raymond nu-i era îngăduit să aibă preferințe, pasiuni. Trebuia să se conformeze în totul vederilor unchiului său.

Lafont era bănuitor și în ceea ce privește atitudinea lui Gerald față de tânăra lui soție. Gerald Sunderland nu era capabil să iubească. Uneori părea sentimental – o comportare paradoxală, reflectau intimii săi, care-i cunoșteau duritatea caracterului. În realitate, căldura sufletească a lui Gerald

era o reflecţie a propriului său egocentrism, care nu trebuia confundat cu egoismul. Aparent noţiunile se suprapun, în realitate au nuanţe diferite. Egoismul este preocupat numai de satisfacerea intereselor sale personale în detrimentul altora. Egocentrismul priveşte totul prin prisma intereselor, a sentimentelor sale, fără să nege existenţa şi necesitatea împlinirii dorinţelor altora. Unii afirmau că Gerald ar fi fost egolatru; se adora pe sine, aşa cum Narcis îşi adora propria frumuseţe. Poate că Gerald era mai degrabă un egoist, care acorda o importanţă exagerată propriei sale personalităţi, acceptând dezvoltarea indivizilor din jur, dar numai în sensul îngăduit de el. Gerald era capabil să aibă afecţiune faţă de fiinţele care păreau să-i împărtăşească ideile, simţămintele, pasiunile. Căci, în fond, era un pasionat, deşi criticii lui afirmau că ar fi fost lipsit de orice atribute umane.

Lafont se întreba dacă Gerald o va face fericită pe Olga Volgonski. Concluzia la care ajunsese, după ce cântărise argumentele pro şi contra, era puţin încurajatoare. Gerald nu-i putea face fericiţi pe oamenii din preajma sa, nu fiindcă n-ar fi vrut, ci fiindcă nu era capabil să le accepte personalitatea, să le respecte independenţa, să le înţeleagă înclinările sufleteşti. Toţi trebuiau să se conformeze liniei de conduită pe care le-o trasa. Acesta era şi cazul lui Raymond. Fiul lui Adrien de Beaulieu părea să fi moştenit caracterul tare al acestuia. Va reuşi Gerald să-l strunească, să-l muleze potrivit concepţiilor lui? Lafont refuză să încerce a răspunde şi la această întrebare. Se temea pentru Raymond. Îi cunoştea idealurile, generozitatea, spontaneitatea şi, în acelaşi timp, imprudenţele şi îndrăznelile adeseori nesăbuite. Cu timpul, tânărul acesta îşi va corija defectele. Nu ajunsese însă la acest stadiu. O criză prea timpurie l-ar găsi nepregătit. Lipsit de discernământ, se va avânta în cele mai riscante aventuri, fără să se gândească la consecinţe.

Adevărul este că încurcăturile sentimentale ale lui Raymond îl preocupau mai mult pe Lafont decât pe Gerald. Acesta avea de rezolvat probleme mult mai stringente. Recenta lui căsătorie îi crease numeroase complicaţii. Reacţiile persoanelor din propriul anturaj îl interesau mai puţin. Nu se gândise decât în treacăt

că însurându-se va răni sufletul Vittoriei de Serracapriolo. Nu-i făgăduise nimic, aşa că nu se socotea vinovat de sfărâmarea iluziilor ei. Dacă Vittoria va accepta să-i rămână amantă, va fi cu atât mai bine. Dacă va hotărî să se retragă, el nu se va opune. Avea cu cine s-o înlocuiască. Laxismul lui îi îngăduia să joace cele mai neruşinate feste morale, fără a se teme de mânia cerului sau de condamnarea oamenilor. Iar fantastica lui bogăţie îl punea la adăpost de oprobriul pe care societatea îl aplică oamenilor de rând, dar nu îndrăzneşte să-l extindă şi asupra celor mari şi puternici. Trecuse vremea când papii chemau la ordine pe regii şi pe împăraţii care-şi încălcau obligaţiile morale. Concepţiile evoluaseră. Mai-marii zilei se bucurau de impunitate în acest domeniu.

Pe Gerald îl indispunea însă optica noilor sale rude prin alianţă faţă de concepţiile lui. Prinţul Volgonski, Prinţul Altenburg-Delmond, precum şi toţi ceilalţi unchi, mătuşi, veri şi verişoare îl priveau cu un fel de uimire vag amuzată. Latifundiarii aceştia, care nu ştiau ce înseamnă munca, nu puteau pricepe tenacitatea cu care Gerald se lupta pentru a-şi dubla, a-şi tripla bogăţiile sale deja fabuloase. Toţi ştiau că banii sunt un instrument cu care poţi cumpăra plăceri şi tot felul de comodităţi. Aceşti potentaţi înţelegeau că te poţi ruina din cauza femeilor sau jocului de cărţi, înţelegeau şi pe acei parveniţi ambiţioşi care-şi făceau din înavuţirea rapidă un scop în viaţă. Înţelegeau până şi pe zgârciţii care adunau ban peste ban, fiindcă nu concepeau să se despartă de agoniseala lor decât prin moarte.

Dar ca să mânuieşti banii investindu-i în vaste operaţii financiare, întemeind bănci, industrii, societăţi de tot felul – când eşti bogat şi ai sânge albastru – li se părea absurd, mai mult decât atât, comic. Unui nobil i se îngăduia să-şi mărească la infinit domeniile, dar nu să-şi fructifice averea făcând negustorie sau cămătă. Acestea erau trăsăturile burgheze, incompatibile unui nobil autentic. Activitatea pe care Ducele de Lusignan-Valois o desfăşura în domeniul afacerilor constituia o derogare care îi uluia, îi scandaliza.

Atâta vreme cât Gerald fusese un străin în vizită prin Petersburg, îl priviseră cu îngăduinţă şi simpatie. În definitiv, englezii şi francezii aveau reputaţia originalităţii. Dar din

clipa în care străinul acesta le intra în familie, lucrurile se schimbau. Ocupaţiile lui începeau să arunce o umbră asupra proaspetelor sale rude. Nobilimea rusească, extrem de avută, nu acorda niciun fel de importanţă magnaţilor banului, atât de respectaţi de nobilimea sărăcită din Occident.

Gerald rămase oarecum derutat, când, la o serată, bătrâna Prinţesă Dolgoruki, mătuşa soţiei sale, îl întrebă, privindu-l prin lornionul incrustat cu diamante:

— Am auzit despre dumneata lucruri extraordinare, Duce. Este adevărat că ţii socoteală averii dumitale până la ultimul gologan?

Tonul ironic al principesei îl irită pe Gerald. Încercările disperate ale bătrânei aristocrate de a-şi păstra aparenţa tinereţii, graţie unor farduri abil dozate, îi inspiră o replică dură. Cu acea surâzătoare insolenţă a tinerilor *dandies*, rosti calm:

— Principesă, banii nu sunt ca anii, cărora, cu cât se înmulţesc, te străduieşti să le ascunzi numărul.

Chipul principesei îngheţă. Lăsă lornionul în poală, apoi adresă cuvântul unei persoane din stânga ei, demonstrând astfel că, pentru ea, Gerald încetase să mai existe.

În aceeaşi seară, după ce se retraseră în apartamentele lor, Olga îi lămuri comportamentul bătrânei prinţese.

— În concepţia noastră este de prost gust să ţii socoteala banilor, mai ales când ai foarte mulţi. Evident, aceasta nu înseamnă că aprob gestul mătuşii mele.

Gerald izbucni în râs:

— Scumpa mea, e preferabil să ţii socoteala banilor când sunt mulţi, decât să începi a-i număra când au mai rămas câţiva pe fundul pungii.

Riposta pe care o dăduse Gerald vârstnicei principese făcu ocolul saloanelor. De atunci, nimeni nu mai cuteză să încerce a-l persifla. Bătrânii nobili se arătau în general mai rezervaţi faţă de el decât cei tineri.

— Acest duce important în Sfânta Rusie va strica moravurile copiilor noştri, rosti într-o seară, la o partidă de whist, generalul Conte Miloradovici, guvernatorul general al Moscovei. Îi va face materialişti, meschini... Vor deveni cu toţii nişte burghezi cu idei radicale...

Prințesa Ciuiski declară cu altă ocazie:

— Păcat de tânărul Duce de Lusignan-Valois. L-aș simpatiza dacă nu ar fi atât de burghez...

În schimb, Ivan Nicolaevici Rimski-Korsakov, general aghiotant, fost șambelan al Curții Imperiale și amant *en titre* al Împărătesei Ecaterina a II-a, i-a făcut o primire cordială.

— Dragul meu Duce, am auzit de furtuna pe care prezența dumitale a stârnit-o la Petersburg. Felicitările mele! Pe vremuri mă iritau și pe mine criticile oamenilor. Mă înroșeam de mânie când auzeam că mi se spunea în culise „Principele consort". Vârsta m-a făcut mai înțelept. Acum am aproape optzeci de ani. De ce nu se mai vorbește și azi pe seama calităților mele virile? Nu m-ar mai supăra deloc.

La sfârșitul convorbirii, Rimski-Korsakov îl pofti să-și petreacă două săptămâni pe domeniul său de la Bratsevo.

— Am să-ți prezint o societate în orice caz mai amuzantă decât cea de aici. Scriitori, oratori, savanți, oameni spirituali, plăcuți, alături de care pierzi noțiunea timpului. În compania lor nu simți povara bătrâneții. Am să ți-l prezint pe Bulgakov. Un tip formidabil. Sunt sigur că are să-ți placă.

Ostilitatea nutrită de câțiva dintre bătrânii nobili față de Gerald nu era împărtășită de țar, care-i trimisese o scrisoare exprimându-și părerea de rău că nu-l putea primi la Tarskoie Selo din cauza îmbolnăvirilor sale. Nu-i erau dușmănoși nici majoritatea înalților demnitari ai Imperiului, care știau că un import de capitaluri ar avea un efect înviorător asupra finanțelor statului în special și a vieții economice în general.

O simpatie deosebită îi arăta și Marele Duce Nicolae, care-l invita cu regularitate la palatul Anicikov ori la vânătorile organizate pe domeniile sale. Îi apropia și vârsta. Marele duce avea doar cu patru ani mai mult decât Gerald. Prețuirea de care acesta se bucura în ochii țarului și ai fraților săi spori ostilitatea nobililor tradiționaliști.

— Nu aveam pe cap destui germani?, se plânse Principele Obolenski într-un cerc de prieteni. Ne mai trebuia acum și acest anglo-franco-american, care, prin căsătoria sa cu Olga Kirilovna, vrea probabil să devină și rus?...

Stima Marelui Duce Nicolae şi a soţiei sale pentru Gerald se datora în parte şi Olgăi. Marea ducesă Alexandra Feodorovna o adora, acordându-i un rol privilegiat în cercul ei de intimi. Şi Împărăteasa Elisabeta, mult discutata soţie a Ţarului Alexandru, acordase cândva o simpatie deosebită Olgăi. Dar zvonurile care-i atribuiau anumite înclinări faţă de tinerele ei doamne de companie îl determinară pe Principele Volgonski să-şi retragă discret, dar ferm, fiica din anturajul imperial.

La palatul Anicikov, existenţa tinerei perechi ducale se desfăşura într-o ambianţă de o simplitate cvasispartană. Cu excepţia balurilor săptămânale oferite, potrivit datinii, înaltei societăţi din capitală, marele duce prefera să-şi petreacă timpul în sânul familiei, acceptând prezenţa câtorva intimi, faţă de care îşi îngăduia unele familiarităţi, care nu depăşeau însă niciodată limitele unei politeţi desăvârşite. Şi marea ducesă prefera atmosfera reuniunilor restrânse decorului de o somptuoasă răceală a recepţiilor oficiale.

Gerald şi soţia sa erau adeseori reţinuţi la dejun. În afară de marele duce şi de soţia sa, se mai aflau la masă unul din cei doi aghiotanţi, Adlerberg sau Frédérichs, prieteni din copilărie ai amfitrionului, şambelanul Conte Gabriel de Modena şi două doamne de companie.

Se spunea că marele duce avea un caracter aspru, despotic, taciturn, greu de suportat. În ambianţa familială a palatului Anicikov, se arăta însă prevenitor, glumeţ, dornic să placă.

— Dacă m-ar întreba cineva în ce colţ al lumii se ascunde adevărata fericire, aş răspunde că poate fi găsită în casa aceasta, spuse el într-o zi lui Gerald, acoperind în acelaşi timp, cu mâna lui mare, mâna fină şi albă a soţiei sale. Un gest plin de afecţiune şi de căldură.

Nicolae şi Alexandra erau îndrăgostiţi ca în primul lor an de căsătorie. Acum aveau copii, preocupări familiale, o existenţă complicată, fiindcă trebuiau să se supună tuturor obligaţiilor inerente înaltei lor poziţii. Cu toate acestea, se străduiau ca nimic supărător din afară să nu tulbure seninătatea căminului lor.

Gerald era uimit de transformarea Marelui Duce, care la solemnităţile oficiale arbora un chip sever, sumbru.

Atitudinea lui mândră, implacabilă inspira teamă. Fusese crescut în cea mai aspră disciplină militară. Această educaţie spartană îi modelase ireversibil caracterul.

— Nu mă simt fericit decât printre soldaţi, îi spuse Marele Duce cu altă ocazie. Acolo totul este ordonat, logic. Nimeni nu dă porunci fără a fi învăţat mai întâi să ia locul altuia. Totul are o ţintă precisă.

Ordinul de zi pe care-l dăduse cu prilejul numirii sale în funcţia de general inspector de geniu îl caracteriza: „Cea mai mică abatere de la regulament va fi pedepsită cu toată asprimea. Legile vor fi aplicate cu străşnicie. Nu cunosc cuvântul «iertare»".

Se spunea că şi ofiţerii, şi soldaţii îl urau în egală măsură, fiindcă îi silea să repete până la extenuare exerciţii şi manevre stăpânite la perfecţie. Nicolae le pretindea performanţe care atingeau limitele acrobaţiei. I se reproşa că este grosolan faţă de oameni, coleric, răzbunător, meschin. Adevărul este că nimeni nu-l simpatiza. Nici chiar cei mai apropiaţi colaboratori.

Gerald se gândise într-o vreme să-şi facă o unealtă din acest om, dar renunţase. Firea lui Nicolae era prea stranie, reacţiile sale prea neprevăzute. Pe un astfel de om nu se putea bizui. Spre deosebire de alţi principi de sânge regal, nu se lăsa corupt. Nu făcea cheltuieli peste puterile lui şi nici nu se împrumuta. În felul acesta nu cădea sub dependenţa bancherilor, ca atâţi suverani şi principi de coroană din Occident.

Gerald îşi dădea abia acum seama că în Rusia se va izbi de dificultăţi mai mari decât îşi închipuise. Aceste dificultăţi le întâmpina nu numai pe tărâmul activităţii publice, dar şi în viaţa particulară. Se însurase cu Olga, cu toate acestea se simţea străin faţă de ea. Nu fiindcă nu ar fi încercat să şi-o apropie, ci fiindcă ea îl ţinea la o oarecare distanţă, obligându-l, prin reflex, să adopte o atitudine similară. Se pare că Olga era o bună cunoscătoare a firii omeneşti. Nu se putea spune că avea o experienţă bogată. Nici vârsta şi nici mediul în care-şi petrecuse copilăria şi adolescenţa nu-i permiseseră să intre în contact cu multă lume. Avea însă un instinct sigur, o intuiţie infailibilă. Dacă ar fi simţit că Gerald este îndrăgostit

la nebunie de ea, că ar fi fost dispus să-i accepte supus toate capriciile, s-ar fi comportat poate altfel. Observase însă că soţul ei avea un caracter tare. Că nu intenţiona să se încline nici în faţa femeii pe care-o alesese tovarăşă de viaţă. Olga adoptase singura atitudine care îl obliga pe Gerald să se menţină în expectativă. În sinea lui înţelesese că este jucat, dar nu avea ce face. Olga îl prevenise. Acum suferea consecinţele propriei lui încăpăţânări.

Culmea este că această împotrivire nu îl supăra. Îi urmărea fazele, aşa cum urmăreşti desfăşurarea unei experienţe interesante.

Îl cunoscuse şi pe Pavel Volgonski, vărul Olgăi. Un ofiţer tânăr, chipeş, purtându-şi cu mândrie uniforma împodobită cu găitane de aur. Nu avea mai mult de 20 de ani. Când s-au văzut pentru întâia oară, ofiţerul l-a privit fără ca vreun muşchi să i se clintească pe faţă. Dar ochii lui aruncau scântei. Gerald înţelesese că îşi făcuse un duşman de moarte. Era însă deprins cu ostilitatea oamenilor. Poziţia sa îi crea prin definiţie inamici. Pe Pavel Volgonski îl tratã cu o condescenţă care nu era lipsită de ironie. Atitudinea fals binevoitoare a lui Gerald îl umili pe tânărul ofiţer mai vârtos decât o pereche de palme.

Principele Cyril Volgonski, care asistase la întâlnire, îşi sfătui ginerele să deschisă cât mai rar uşa casei sale acestui văr prin alianţă.

— Pavel este un tip ciudat. Moşteneşte caracterul fratelui meu, mort după un duel în cursul căruia a primit nouă împunsături de spadă. Şi adversarul lui şi-a dat obştescul sfârşit la o săptămână mai târziu. Astăzi, când majoritatea duelurilor încetează la apariţia primei picături de sânge, pare neobişnuit ca ambii adversari să se lupte cu atâta înverşunare încât să se extermine reciproc.

— Nu ştiu în ce măsură mă poate afecta această trăsătură de caracter a tânărului Pavel Volgonski!, replicase Gerald cu răceală.

Socrul său îl privise zâmbind ciudat.

— Te-am prevenit. Este un ins periculos. Nu se teme de riscuri... fiindcă nu are ce pierde... Dacă suprimă un adversar, nu are decât de câştigat...

Gerald înţelese aluzia. Prin intrarea sa în familia Volgonski, îşi crease numai complicaţii. Dar merita. *L'enjeu valait la chandelle*. Îşi stabilise un cap de pod în imperiul rusesc şi acest lucru nu era neglijabil. Gerald era convins că ţarul nu va întârzia a face cauză comună cu grecii răsculaţi împotriva autorităţilor Sublimei Porţi. Chiar dacă în clipa de faţă Alexandru I înclină să-şi păstreze neutralitatea – consecvent politicii de jugulare a mişcărilor revoluţionare din orice parte a lumii – opinia publică rusă, dar mai ales tendinţele politicii tradiţionale ale ţării sale aveau să-l împingă inexorabil în tabăra adversarilor Imperiului Otoman. Pe de altă parte, Rusia avea privirile îndreptate spre Orient. Tratatul din Gulestan, încheiat în 1813 cu Fath Ali, şahul Persiei, nu însemna decât un *intermezzo* pacific înaintea unei reizbucniri a ostilităţilor între ruşi şi perşi. Împăratul perşilor nu se va resemna să piardă definitiv Georgia, Mingrelia, Daghestanul şi Chivonul, precum şi accesul la Marea Caspică. Un război între cele două imperii devenea inevitabil. Agenţii lui Lafont procuraseră lui Gerald copii ale unor documente provenite din ambele tabere, care demonstrau matematic acest lucru.

Într-o convorbire amicală cu Gerald, ministrul de externe Nesselrode făcuse aluzie la eventualitatea unor viitoare complicaţii militare şi diplomatice în Orient. Evident, nu spusese acest lucru direct. Concluziile reieşiseră în cursul unei discuţii cu altă temă.

Nesselrode se arătase favorabil implantării pe teritoriul Rusiei a unor fabrici de armament şi a unor şantiere navale ale Casei Sunderland. Ministrul de externe recomanda o colaborare economică şi financiară cu Gerald, pe care-l prefera fraţilor Rotschild, prea aserviţi intereselor imperiului austriac şi regatului britanic.

— Voi fi întotdeauna gata să vă sprijin. Sunteţi în primul rând francez. Şi noi avem o deosebită simpatie pentru Franţa. După prăbuşirea imperiului napoleonian, Maiestatea Sa Imperială Ţarul Alexandru a susţinut cu energie ca Franţa înfrântă să fie tratată cu moderaţie. Nu am fost niciodată de acord să împărţim ţara dumneavoastră în două, cum pretindea Prusia, şi nici să se reîntoarcă la graniţele din 1790, cum

cereau Anglia şi Austria. Metternich recomandase în plus ruperea din trupul Franţei a unor imense teritorii. Majestatea Sa Imperială Ţarul nu a admis decât o ocupare temporară a ţării dumneavoastră, precum şi plata unor contribuţii de război. Pretenţii blânde, care nu au fost pe placul aliaţilor noştri. Am respins cu hotărâre şi garanţiile teritoriale excesive pretinse de Prusia. Am vrut ca Franţa să rămână o mare putere, absolut necesară asigurării echilibrului european.

Nesselrode se ferise să precizeze că ţarul avea tot interesul să existe în Europa un regat francez puternic, susceptibil să devină un aliat de nădejdie al Rusiei în eventualitatea unei angajări a acesteia în complicatele probleme ale Orientului Apropiat şi Mijlociu. Gerald ştia însă acest lucru, căci avea la dispoziţie documente revelatoare. Şi mai ştia ceva. Dispunea de o minută a convorbirilor dintre Capo d'Istria, reprezentantul Rusiei, şi Stein, cunoscutul om de stat prusac. „Rusia, declarase deschis Capo d'Istria, interlocutorul său, are tot interesul ca Franţa să rămână puternică, astfel încât alte state să nu-şi poată într-o zi uni toate forţele lor împotriva imperiului moscovit". Atât de covârşitoare era autoritatea Rusiei şi atât de importante forţele ei armate, încât aliaţii se înclinaseră în faţa voinţei ei.

Toate acestea dovedeau încă o dată iminenţa unui vast conflict armat în care Imperiul Ţarilor avea să fie inevitabil târât. În acest caz, armamentul fabricat de uzinele Sunderland ar găsi un client serios dincoace de Urali... Un client tot atât de serios ar putea să fie de pildă şi imperiul persan, reflectă Gerald, încântat de perspectivele pe care i le deschidea viitorul.

Curând după întâlnirea cu Nesselrode, avu o primă întrevedere cu Contele Arakceiev. Acest demnitar, care se bucura de încrederea nelimitată a ţarului, era un personaj extrem de temut. Ursuz, grosolan, ipocrit, de un orgoliu nemăsurat, îşi legase numele de o instituţie care – afirma el – era menită să reformeze lumea rusă, punând bazele unei societăţi în care ordinea şi autoritatea să domnească nestingherite! Coloniile militare. Sistemul creat de Arakceiev consta în stabilirea soldaţilor în sânul familiilor ţărăneşti. Dacă erau celibatari,

se însurau cu fetele ţăranilor. Copiii rezultaţi erau destinaţi serviciului militar. Soldaţii participau la muncile agricole cot la cot cu ţăranii. Districtele colonizate erau sustrase autorităţilor civile şi supuse administraţiei militare. Arakceiev intenţiona să creeze treptat o naţiune militară. Ţarul nu se arătase potrivnic acestei idei, dar ţăranii fuseseră de altă părere. Vexaţiile, spolierea sistematică, serviciul militar permanent la care erau în realitate supuşi le creaseră nemulţumiri atât de mari, încât se răsculaseră. Revoltele fuseseră reprimate cu multă străşnicie. Păduri de spânzurători străjuiseră multă vreme satele, spre a aminti locuitorilor că libertatea era o noţiune pe care ar face mai bine să o uite cu desăvârşire.

Gerald avusese câteva discuţii prealabile cu Contele Vasiliev, ministrul finanţelor, şi Contele Rumianţov, ministrul comerţului, care se arătaseră favorabili – în principiu – instalării în Rusia a unor uzine de armament ale Casei Sunderland, cu singura condiţie ca ruşii să participe cu jumătate din capital. Condiţia aceasta nu-l deranja pe Gerald. Era sigur că va reuşi până în cele din urmă să-l convingă pe socrul său să accepte a se angaja în această afacere. Astfel, uzinele din Rusia vor rămâne tot în sânul familiei.

Pentru încheierea definitivă a acestei tranzacţii trebuia însă acordul lui Arakceiev. Acesta deţinea nu numai portofoliul Războiului, dar fusese învestit de ţar şi cu funcţiile de general inspector al infanteriei şi al artileriei. Arakceiev manifesta un deosebit interes faţă de proiectele lui Gerald. Fabricile de armament existente în Rusia nu puteau acoperi nevoile crescânde ale armatei. Gerald Sunderland se oferea să împlinească acest gol în condiţii convenabile. Ministrul de război ascultă cu atenţie expozeul vizitatorului. Ceru apoi un termen de gândire.

— *Monsieur le Duc*, vă invit la o vânătoare la Gruzino. Acolo vom mai discuta această chestiune, care în linii mari mă interesează. Îmi voi lua libertatea să o expun şi ţarului, care va avea desigur ultimul cuvânt.

Gerald îşi dădea seama că Arakceiev îi servea un simplu pretext. Ţarul acordase omului său de încredere *carte blanche* în toate domeniile. Trebuia să învingă ultimele reticenţe

ale ministrului. Să-i ofere bani? Ar fi fost comic, fiindcă Arakceiev, ca şi Kociubey, era fantastic de bogat. Exista o altă cale. Vittoria di Serracapriolo. Frumuseţea ei proaspătă, inestimabila-i experienţă în domeniul plăcerilor trupului îl serviseră şi în alte ocazii. Aflase că Arakceiev era un senzual, pe care orice femeie abilă îl putea subjuga. După moartea soţiei sale, căzuse sub influenţa unei femei de origine foarte obscură – se zvonea că ar fi fost fiica unui rob ţigan – dar care reuşise să-l stăpânească datorită senzualităţii ei dezlănţuite. Deşi se afla sub dominaţia acesteia, Arakceiev nu rămăsese deloc indiferent faţă de farmecul Vittoriei, pe care o cunoscuse cu prilejul faimoasei recepţii oferite de Altenburg-Delmond în cinstea nepotului său.

Pe Gerald îl fulgerase o idee a cărei împlinire i-ar fi surâs. Să o mărite pe Vittoria cu ursuzul Arakceiev. Mirele nu mai era tânăr, nu avea o înfăţişare tocmai plăcută şi nici firea sa nu era comodă. În ciuda acestor cusururi reprezenta totuşi o partidă bună pentru Vittoria, care la ora actuală nu trăia decât de pe urma stipendiilor furnizate de Gerald. Dacă această combinaţie matrimonială ar reuşi, Arakceiev ar deveni – graţie influenţei soţiei sale – un aliat preţios pentru Gerald. Acesta ar stăpâni prin Arakceiev viaţa economică a Rusiei.

Gerald părăsi Petersburgul cu destinaţia Gruzino, folosindu-se de un convoi alcătuit din zece trăsuri şi douăzeci de furgoane, în care, potrivit obiceiului nobilimii ruse avute, transporta mobile, covoare, aşternuturi, ustensile de bucătărie, necesare în timpul popasurilor numeroase impuse de lungile distanţe pe care le avea de străbătut. Olga, Vittoria şi Lorenzo di Serracapriolo, Alain, Lafont, secretarii săi şi doi consilieri îl însoţeau în această deplasare.

Vastele peisaje ruseşti îl uimeau pe Gerald prin imensitatea perspectivelor, prin întinderea nemărginită a pădurilor, prin splendoarea câmpurilor absolut plate, ce-şi desfăşurau până în zare singurătatea. Se scurgeau uneori zile întregi fără să întâlnească în cale vreun cătun sau vreo simplă aşezare omenească. După pustietăţi aparent fără limite, li se întâmpla să treacă pe lângă palate splendide, profilându-se pe fundalul verde-smarald al unor parcuri luxuriante.

Unii moşieri, anunţaţi în prealabil de trecerea lui, îi acordau ospitalitate. Gerald şi însoţitorii săi avură astfel prilejul să asiste la spectacole de balet sau de teatru oferite de trupe de balerine sau de actori care îşi desfăşurau talentele numai pentru a risipi plictisul vreunui moşier izolat de lume. Aproape fiecare conac dispunea de teatrul său, iar artiştii – după cum avea să afle Gerald mai târziu – erau robi cu o completă educaţie artistică, indispensabilă delectării unei asistenţe restrânse, dar cu gânduri rafinate de pe urma unor repetate şi îndelungi contacte cu lumea artistică a Franţei, a Italiei, a Angliei sau a Germaniei.

Fiecare palat cuprindea un numeros personal de serviciu. Cinci sau şase sute de persoane reprezentau cifre obişnuite. Aceste cifre nu păreau exagerate, când simpli boieraşi, cu venituri modeste, îşi permiteau să aibă câte zece sau douăzeci de servitori. Toţi aceştia erau nişte bieţi robi care puteau fi vânduţi ca orice vită de povară. Lui Gerald i se întâmplase să citească în ziarele din Petersburg anunţuri în care erau oferite spre vânzare tinere ţărănci, bucătari, frizeri, muzicanţi, cântăreţe, învăţători şi chiar savanţi. O ţărăncuţă costa aproximativ 25 de ruble. Preţul unui bucătar experimentat putea să urce la 800 de ruble, iar al unui organist de mare talent, la 900 de ruble. Un ogar se vindea în schimb cu 3.000 de ruble. Anunţurile aveau – cu uşoare variante – următorul conţinut: „Vând doică, o trăsură uzată şi doi cai"; „Vând o fată de 16 ani, o sufragerie puţin folosită şi trei saltele în stare perfectă"; „Vând douăzeci de butoaie, un valet, un actor specializat în roluri de rege şi un altul în roluri de intrigant"; „Cumpăr soprană, un pui de Saint-Bernand sau de buldog şi un docar"; „Cumpăr chirurg";„Vând 100 de robi de ambele sexe. Sănătate perfectă. Apţi să execute cele mai grele munci".

Fanteziile marilor latifundiari nu aveau margini. Contele Ceremetiev deţinea o trupă alcătuită din 100 de robi în superbe uniforme militare, pe care-i punea să defileze în fiecare dimineaţă prin faţa invitaţilor, în sunetele unei muzici alcătuite din treizeci de instrumentişti suflători.

Contele Rasumovsky avea un imens parc pe care-l modifica după gust. În locul unui deal săpa un lac, lacul îl muta

apoi în altă parte, iar serele îşi schimbau amplasamentul în fiecare an.

Contele Kamensky oferea, în schimbul unei trupe de actori care-i trezise interesul, un sat cu cinci sute de suflete.

Prinţul Trubeţkoi întreţinea o trupă de o sută de cameriste adolescente, care aveau menirea să ţină de urât noaptea invitaţilor burlaci.

Contele Narîşkin prezenta oaspeţilor săi spectacolul bine regizat al bătăliilor de la Borodino sau de la Moscova, reproduse de treizeci de mii de robi în uniformele armatelor respective.

După câte un spectacol de operă, se întâmpla ca soprana sau baritonul care săvârşise o greşeală, luând prea sus sau prea jos o notă, să fie biciuit sub ochii stăpânului indignat de asemenea crime împotriva artei.

Poeţii-robi trebuiau să ridice imnuri de glorie Contelui Cernicev şi oaspeţilor lui. Bardul care nu reuşea să-şi încânte auditoriul cu produsele talentului său era trimis la grajd şi pus să care băligar până ce stăpânului îi trecea supărarea şi îl rechema în salon.

Gerald era uluit de năravurile acestei lumi ciudate. Tradiţii şi obiceiuri barbare supravieţuiau alături de ideile şi concepţiile cele mai noi. O lume a celor mai ameţitoare contraste.

Arakceiev, care sosise la Gruzino cu câteva zile înaintea oaspeţilor săi, le pregătise o primire fastuoasă. Un mare banchet, jocuri de artificii, spectacole de balet, concerte executate de o orchestră alcătuită din cincizeci de persoane şi, în încheiere, o retragere cu torţe. Parcul de la Gruzino oglindea pasiunea stăpânului pentru ordine şi precizie. Aleile pietruite erau impecabil de drepte, arborii tunşi la fel, aliniaţi ca soldaţii, statuile aveau exact aceeaşi înălţime şi înfăţişau eroi ai Greciei antice. Conacul cu linii severe şi cu foarte multe ferestre semăna cu o cazarmă rebarbativă, rece. Decoraţia încăperilor era de o simplitate care amintea ascetismul sălilor unei mănăstiri. Mobilele grele de stejar afumat se remarcau prin absenţa sculpturilor şi prin liniile lor drepte.

Dineul oferit în cinstea oaspeţilor fu însă de o bogăţie şi de un rafinament care contrastau cu ambianţa posomorâtă,

austeră. Servitorii purtau livrele care nu se deosebeau mult de uniformele militare. Gesturile lor bruşte, perfect ritmate, aminteau precizia mişcărilor unor soldaţi în timpul instrucţiei. Arakceiev depăşise fanteziile militare ale Contelui Ceremetiev. Până şi mobilele erau orânduite cu perfectă simetrie.

În seara sosirii oaspeţilor, ibovnica lui Arakceiev nu-şi făcu apariţia. Ministrul evita desigur să o prezinte invitaţilor în postura unei stăpâne a casei, iar *barina* refuzase să accepte a se înfăţişa în postura unei ibovnice. Prezenţa Vittoriei di Serracapriolo în anturajul lui Gerald făcu multă plăcere amfitrionului. Extrem de prevenitor, ministrul o tratâ cu o curtenie oarecum bruscă, în ton cu personajul.

Gerald făcea o experienţă riscantă. O adusese pe Vittoria în preajma *barinei* spre a-i îngădui lui Arakceiev să facă o comparaţie între necioplita-i ibovnică şi eleganţa aristocratică a tinerei italience.

În timpul dineului, orchestra execută numai marşuri militare. Ciudăţeniile gazdei, ale decorului şi ale întregului mediu ambiant nu erau propice unei destinderi nervoase. Oaspeţii încercau o senzaţie bizară, crisparea aceea lăuntrică pe care o resimt îndeobşte vizitatorii unui azil de nebuni.

După cină, Arakceiev îşi pofti invitaţii într-un salon alăturat, în care o trupă de balet, alcătuită din robi bine dresaţi, le înfăţişă un spectacol inspirat de războiul Troiei. Luptele, omorurile, foarte realist mimate, ciocnirile violente ale caracterelor se desfăşurau într-un ritm obsedant, care trăda într-o oarecare măsură înclinările sadice ale stăpânului casei. Arakceiev urmărea cu vădită satisfacţie reprezentaţia, care necesitase incontestabil numeroase repetiţii şi grele eforturi din partea actorilor. Alain Dunois era uluit de perfecţiunea ansamblului de dansatori robi, cu nimic mai prejos de trupa lui de balet de la Paris. Olga, obişnuită cu excentricităţile nobililor ruşi, nu acorda nicio atenţie spectacolului şi se amuza jucându-se cu patru ogari superbi, care se buluceau în jurul ei, încântaţi de mângâierile cu care erau deprinşi. Vittoria, în schimb, abia reuşea să îşi stăpânească nervozitatea, reflectată oarecum în modul în care-şi mânuia evantaiul. Gerald nu o pusese la curent cu planurile sale în

ceea ce priveşte persoana ei şi Arakceiev, dar un instinct care nu înşela o ţinea obositor de încordată. Neobservat, Lorenzo studia pe sub sprâncene pe eroii acestei scene. Îşi închipuia că Gerald pregătea ceva. Cu fatalismul care-l stăpânea de atâta vreme, aştepta desfăşurarea evenimentelor. În definitiv, şi Vittoria, şi el erau poftiţi pentru a face anumite servicii. Trebuiau să se supună inevitabilului. Gerald urmărea cu interes comportarea Vittoriei şi a lui Arakceiev. Privirile ministrului erau aţintite fără jenă asupra italiencei. O măsura din cap până în picioare, îi cântărea calităţile fizice, aşa cum un geambaş cântăreşte calităţile unui cal pus la mezat. Gerald, absorbit de reuşita planurilor sale, se preocupa mai puţin de simţămintele oamenilor pe care-i manevra pe tabla sa de şah. Lafont urmărea cu luciditate această comedie grotescă...

În zilele următoare, amfitrionul oferi invitaţilor o întreagă gamă de petreceri: vânători, curse de cai, plimbări cu trăsurile prin împrejurimi, baluri, concerte simfonice, spectacole de balet clasic şi de dansuri ruseşti, jocuri de cărţi, loterii şi tot felul de distracţii, care făceau ca viaţa la ţară să nu fie cu nimic mai monotonă decât la Petersburg.

Arakceiev era din ce în ce mai ambalat după Vittoria. Nu lipsea din preajma ei, o asalta cu atenţii – complimente, flori, daruri. În fiecare seară, la cină, doamnele găseau sub şervet bijuterii de valoare. Ca din întâmplare, Vittoria descoperea cele mai superbe diamante şi cele mai fine perle. Permanenta bună dispoziţie a lui Arakceiev îl făcea să fie deosebit de concesiv şi faţă de Gerald. Încheierea unui acord definitiv părea iminentă. Gerald se felicita pentru inspiraţia pe care o avusese aducând-o pe Vittoria la Gruzino.

Într-o seară, după o plimbare sub clar de lună în compania lui Arakceiev, Vittoria se apropie de Gerald, care juca tric-trac în compania lui Lafont.

— Aş vrea să-ţi vorbesc, îi şopti ea.

Gerald întrerupse partida. Se aşeză pe o canapea lângă fereastră, la o depărtare suficientă de ceilalţi oaspeţi, spre a nu putea fi auziţi.

— Arakceiev mi-a cerut mâna, îi spuse ea fără introducere.

Gerald o privi cu afecţiune.

— Felicitările mele, Vittoria! Mă bucur nespus de mult pentru dumneata.

Ea surâse ciudat.

— Te bucuri numai pentru mine?

Gerald îşi dădu imediat seama unde voia Vittoria să ajungă. Luă taurul de coarne.

— Mi-ai descoperit jocul, nu-i aşa?, rosti cu prefăcută candoare.

— Da, de la început, replică ea simplu. Am ştiut totul. Mai ştiu şi ce are să mă aştepte dacă am să accept.

— Sunt convins că Arakceiev are să te facă fericită.

— Crezi cu toată sinceritatea?

— De ce nu? Contele este un om de lume. Despre bogăţia şi puterea lui nici nu mai vorbesc. Ai să ocupi un loc eminent în societatea rusă.

Vittoria zâmbi trist.

— Nu mă întrebi dacă aş putea să-l iubesc?

El râse nepăsător:

— Simţămintele astea să le lăsăm oamenilor de rând.

— Vrei să pari mai cinic decât eşti, replică Vittoria.

Îndrăzneala ei îl umili.

— Cinic? Te înşeli, scumpa mea. Nu am în vedere decât fericirea ta...

— Şi gloria Casei Sunderland, completă Vittoria cu seriozitate.

Gerald nu se derobă.

— Ai dreptate. Gloria Casei mele este un obiectiv pe care-l urmăresc în permanenţă.

— Ştiu. Mă voi strădui să-ţi uşurez sarcina.

Gerald se prefăcu a nu-i observa înnourarea frunţii.

— Ai fost întotdeauna la înălţime, Vittoria. Ştiu cât îţi datorez...

— Nu-mi datorezi nimic, replică ea cu oboseală în glas. M-ai recompensat întotdeauna regeşte. Într-un fel, suntem chit.

Gerald îşi aruncă privirea la inelul său cu blazon ducal.

— Nu trebuie să te simţi obligată a te mărita cu Arakceiev, rosti cu răceală.

Vittoria se ridică.

— Am să fac tot posibilul ca să te mulţumesc. Mă ierţi, în seara aceasta am să mă retrag mai devreme...

— Nu te simţi bine?, întrebă el cu solicitudine.

— Vreau să mă odihnesc. Mâine avem o zi încărcată... Bună seara, Gerald!

— Noapte bună, Vittoria, se înclină el, sărutându-i cu galanterie mâna.

După ce rămase singur, nu se mai întoarse la partida de tric-trac. Evitând grupurile de invitaţi, ieşi pe balcon. Luna plină arunca o lumină alburie, fantomatică, asupra parcului. Miriade de greieri îşi cântau melopeea nocturnă. Zgomot vesel de glasuri răbufnea din salon prin uşile deschise.

„Biata Vittoria!, reflectă el. O sacrific intereselor Casei mele. Sunt un ticălos. Dar n-am ce-i face. Am o misiune pe care trebuie să o duc la îndeplinire, chiar dacă va trebui să calc peste cadavre. În definitiv, eu sunt primul servitor al Casei mele. Îşi închipuie oare Vittoria că sunt mai fericit decât ea? Hm! Cred că e destul de lucidă ca să mă înţeleagă. Succesul şi mulţumirea sufletească nu sunt întotdeauna sinonime."

Se întoarse în salon. Lângă statuia lui Hercule, cioplit în marmură, Olga stătea de vorbă cu soţia generalului Lobanovski. Când îşi văzu soţul intrând, umbra unui surâs amuzat pluti o clipă pe buzele ei. Gerald simţi o uşoară iritare. Atitudinea ei vag condescendentă începuse să-l enerveze. Se apropie. Doamna Lobanovski intui tensiunea nervoasă a celor doi soţi. Sub un pretext oarecare, se retrase discret, lăsându-i singuri.

— Am stat de vorbă cu Vittoria, spuse el.

— Am observat, surâse suav Olga.

— Dac-ai şti ce mi-a spus...

— Crede-mă, Gerald, nu mă interesează.

El o privi pieziş.

— Bine! Atunci n-am să-ţi spun nimic. Dacă m-ai fi lăsat să-ţi împărtăşesc marea veste...

Olga îi atinse buzele cu evantaiul ei de mătase.

— Nu, Gerald. Te rog... lasă...

— Cum vrei!, ridică din umeri contrariat.

— Prieteni, începe balul!, anunţă cu voioşie Arakceiev, apărând în pragul salonului. Vă poftesc în sala cea mare!

În noaptea aceea Gerald nu reuşi să adoarmă, deşi oboseala acumulată în timpul zilei ar fi fost firesc să-şi ceară drepturile. O conduse pe Olga până în pragul dormitorului ei şi, fără să se prevaleze de drepturile de soţ, îi urase cu politeţe noapte bună, apoi se retrăsese în camera lui. Se dezbrăcase, dar, în loc să se culce, îşi aruncase pe umeri un halat de mătase şi trecuse la fereastra deschisă.

Se stârnise un vânt răcoros, care împingea din urmă nori răzleţi, cu margini dantelate. Copacii din parc prinseră să murmure. O adiere mai vie pătrunse pe fereastră în cameră, stingând flăcăruia lumânării din sfeşnicul de argint de pe noptieră.

Gerald era neobişnuit să întâmpine rezistenţe. Atitudinea Olgăi îl intriga şi îl irita în acelaşi timp. Spera s-o domesticească treptat. Nu se va folosi de procedeele inventivului soţ din *Femeia îndărătnică*. Nici Olga şi nici el nu se potriveau cu personajele celebrei opere dramatice shakespeariene. Opoziţia calmă, dar dârză, a Olgăi îi colora într-un fel existenţa.

Deodată atenţia îi fu atrasă de o siluetă feminină care se ivise dintre copacii parcului şi se oprise pe aleea pietruită, îndreptându-şi privirile spre faţada palatului. Nu-i vedea chipul, fiindcă un nor acoperea tocmai luna. Îi deslușea doar contururile corpului plin, învăluit în cutele ample ale unei rochii cu talia sub sâni, după moda rusească. Femeia stătea nemişcată ca o statuie.

Apoi norul, mânat de vânt, dezgoli faţa lunii, care aruncă iarăşi peste parc lumina-i alburie. În clipa aceea, Gerald putu deslușa cu toată limpezimea faţa femeii de pe alee. Ochii aprinşi, trăsăturile distorsionate, buzele strânse, subţiate, bărbia ascuţită dădeau chipului ei o expresie de ură dementă. Privirile ei fixau o porţiune din faţadă care – deduse Gerald – corespundea cu ferestrele apartamentului Vittoriei.

— *Barina!*, şopti el pentru sine, înfiorat de scârbă şi de o teamă inexplicabilă.

Privirile femeii erau atât de intense, de concentrate, încât păreau să exercite o forţa hipnotică.

„Vittoria!", gândi Gerald. Ca şi când ar fi încercat să neutralizeze puterea malefică a *barinei*, îşi făcu simţită prezenţa, plecându-se ostentativ peste graful ferestrei, astfel încât ea să-l poată vedea. Femeia tresări. Îi aruncă o privire rapidă, apoi se răsuci pe călcâie şi dispăru în bezna copacilor.

Gerald îşi strânse brusc halatul în jurul corpului, de parcă l-ar fi străbătut un fior de frig.

„A băgat de seamă că am văzut-o!, îşi zise el. Dacă i se va întâmpla ceva Vittoriei, va şti că uneltirile ei nu vor rămâne nedescoperite şi nepedepsite."

Îşi dezbrăcă halatul, apoi intră sub plapumă. Deodată izbucni într-un râs tăcut.

„A început să-mi fie frică de puterile magice ale *barinei!* Sunt un caraghios! Bizara ambianţă rusească a prins să-mi joace şi mie feste..." Închise ochii, dar nu fu chip să adoarmă. Zorile îl găsiră frământându-se în patul cu baldachin, străjuit de icoane ruseşti îmbrăcate în aur şi în argint...

* *
*

La sfârşitul celei de-a două săptămâni a şederii oaspeţilor săi la Gruzino, Arakceiev le anunţă oficial logodna sa cu principesa Vittoria di Serracapriolo. În cinstea acestui eveniment va oferi un ospăţ la care va pofti toate mărimile imperiului, în frunte cu ţarul însuşi. Logodna avea să fie oficiată în prima duminică a lunii, potrivit ritului ortodox. Arakceiev instituia viitoarei sale mirese o dotă considerabilă, alcătuită din două domenii totalizând 60.000 de hectare, precum şi 11.000 de suflete. Lorenzo urma să fie învestit cu comanda unui regiment de dragoni. Cele mai ademenitoare perspective se deschideau fraţilor di Serracapriolo.

— Planurile mele s-au împlinit peste cele mai optimiste aşteptări, declară satisfăcut Gerald lui Lafont. Pe Arakceiev l-am fericit cu o soţie superbă, iar din Vittoria am făcut una din cele mai bogate femei din Rusia.

— Lorenzo nu are de gând să rămână cu sora lui, răspunse Lafont. Mi-a destăinuit că atmosfera de aici îl înspăimântă. Nu-şi poate explica acest simţământ, mai puternic decât raţiunea.

— Foarte bine, rosti Gerald cu promptitudine. Dacă se va înapoia cu mine în Franţa, nu va mai cunoaşte grija zilei de mâine. Ştiu să fiu generos cu cei care mi-au fost credincioşi...

Urmară zile de petreceri necurmate, în aşteptarea faimoasei duminici. Nobilii de pe domeniile învecinate soseau cu grăbire spre a asista la ceremonia logodnei. Arakceiev mai dădu de veste că nunta va avea loc la Petersburg în prima duminică a lui septembrie. Secretarii săi primiseră poruncă să şi înceapă a completa invitaţiile.

Sosi în sfârşit şi ziua mult aşteptată. După oficierea serviciului religios la biserica din sat, în prezenţa a peste trei sute de invitaţi, avea să urmeze un praznic fără seamăn. După-amiaza va fi dedicată unor curse de cai, iar seara se va încheia cu un mare bal.

Ceremonia fusese fixată pentru ora 11. Dimineaţa era de o strălucire feerică, în ton cu măreţia evenimentului.

În camera sa, Gerald, ajutat de valeţii personali, îşi făcea toaleta. Primul servitor îi pregătea ţinuta de gală şi decoraţiile. Al doilea îl bărbierea. Şi ceilalţi invitaţi se pregăteau pentru ceremonie. Palatul fremăta ca un roi de albine în plină activitate. Peste o oră, cortegiul trăsurilor cu invitaţi avea să pornească spre biserică. Domnea o atmosferă de sărbătoare. Parcul fusese decorat cu mii de lampioane japoneze, care urmau să fie aprinse după lăsatul serii. Nelipsitele jocuri de artificii trebuiau să-şi desfăşoare la noapte efemerele cozi de păun luminoase, descriind pe cer numele mirilor. Artificierul-şef al lui Arakceiev muncise pe brânci trei zile şi trei nopţi spre a realiza un adevărat miracol al genului.

Gerald terminase tocmai cu bărbieritul. Valetul îi parfuma faţa cu esenţe fine, franţuzeşti, când dinspre unul din apartamentele din stânga ţâşniră nişte strigăte sfâşietoare. Gerald sări de pe scaun. Valetul încremeni cu sticla de esenţă în mână.

— Ce s-a întâmplat?, exclamă Gerald, smulgându-şi de la gât prosopul de olandă şi repezindu-se spre uşă.

O deschise cu violenţă, dând-o de perete, şi irupse pe coridor. Şi alţi invitaţi ieşiseră din apartamentul lor şi se uitau

consternaţi spre capătul coridorului dinspre care se auzeau ţipetele, acum ceva mai slabe. Servitori panicaţi alergau în susul şi în josul culoarului.

Apăru şi Arakceiev, într-un halat de moar purpuriu. Făcând gesturi dezordonate, alergă spre capătul coridorului de unde veneau ţipetele. Abia în clipa aceea Gerald realiză, cu o ascuţită strângere de inimă, că strigătele porneau din apartamentul Vittoriei. O servitoare năucită de spaimă apăruse în uşă. Bolborosea cuvinte incoerente. Arakceiev o îmbrânci şi intră în apartamentul italiencei. Gerald îl auzi scoţând un răget animalic. Totul se petrecuse cu atâta iuţeală, încât lumea nu reuşise să se dezmeticească. Alergă şi Gerald într-acolo. Când ajunse în pragul dormitorului Vittoriei, spectacolul care i se oferi îl cutremură de groază.

Vittoria, goală, se contorsiona pe pardoseală, scoţând ţipete guturale, din ce în ce mai slabe. Lângă ea se afla un mare ciubăr cu apă, pregătită pentru baie, şi alături, un ciubăr mai mic, răsturnat. Pe jos se întinsese o băltoacă din care ieşeau aburi. Corpul Vittoriei era de un roşu nefiresc. Ţipetele ei încetară brusc. Leşinase.

O altă servitoare aruncă un cearşaf peste trupul inert. Nimeni nu era capabil să dea vreo lămurire. Abia într-un târziu, Arakceiev reuşi să afle adevărul.

Servitoarea, care ieşise înnebunită de spaimă în pragul uşii, turnase din greşeală ciubărul cu apă clocotită peste Vittoria, care se pregătea tocmai să intre în baie.

În aceeaşi seară, Vittoria di Serracapriolo muri în chinuri cumplite. Medicul personal al lui Arakceiev nu reuşise să o salveze, în ciuda străduinţelor sale. Ştia că moartea principesei va atrage după sine şi definitiva lui dizgraţie. Arakceiev nu ştia să lucreze cu menajamente. Se repezi asupra femeii şi o potopi şi pe ea cu pumnii. Desfigurată, plină de sânge, cu un ochi scos, servitoarea făcu în cele din urmă mărturisiri complete. *Barina* o silise să toarne apă clocotită peste Principesa Vittoria...

Invitaţii care trebuiau să asiste la logodnă conduseră a treia zi la lăcaşul de veci rămăşiţele pământeşti ale Vittoriei di Serracapriolo. Apoi părăsiră palatul şi se risipiră ca frunzele măturate în vânt.

Gerald era consternat. Îşi reproşa sfârşitul oribil al Vittoriei. Avea remuşcări, ca şi când ar fi împins-o deliberat la moarte. Lorenzo era distrus. Gerald şi Lafont abia reuşiseră să-l smulgă de pe lespedea funerară a surorii sale. De atunci stătea închis în camera lui şi refuza să mai vadă pe cineva. Nici pe Gerald nu voia să-l primească. Arakceiev îmbătrânise în câteva ore cu zece ani. Olga privea lucrurile cu un fel de fatalism oriental. Pe Vittoria nu o simpatizase, dar niciodată nu-i dorise răul. Avea un suflet prea curat ca să se bucure de nenorocirea altuia. Bizar! De când sosise la Gruzino, o urmăriseră presimţiri sumbre. Nu-i vorbise lui Gerald, fiindcă ştia că el n-ar fi înţeles-o. Nici ea n-ar fi putut să-i definească temerile-i vagi. Un capitol din viaţa lor se încheiase.

Se înapoiară la Petersburg. Gerald nu era însă la ultima lui încercare. O veste sosită de la Londra îl copleşi. Raymond fusese arestat şi aştepta să fie judecat pentru crimă, rebeliune şi atac înarmat împotriva reprezentanţilor forţei publice. Infracţiunile, de o gravitate excepţională, erau pasibile de pedeapsa capitală. Într-un raport înaintat lui Gerald personal, avocatul Rowlandson expunea succint împrejurările care duseseră la întemniţarea lui Raymond. Tribunalul o condamnase pe Mary Reynolds la zece ani închisoare pentru furt, vagabondaj şi prostituţie, ordonând deportarea ei în Australia. Cu inconştienţa tinereţii – altfel nu se explicau consecinţele grave la care se expusese – *Mister* Raymond hotărâse să o răpească în timp ce era transportată, împreună cu un convoi de deţinuţi, de la Londra la Woolwich, unde avea să fie îmbarcată pe nava „Merryman". Angajase o ceată de inşi fără căpătâi, majoritatea cu antecedente penale, îi înarmase, apoi luase comanda lor. În zorii zilei atacase convoiul cu deţinuţi, în vreme ce acesta traversa un cartier mărginaş al capitalei. Tentativa dăduse greş. Garda convoiului, după o scurtă luptă, respinsese atacul – condus copilăreşte – capturând pe *Mister* Raymond şi pe trei dintre complicii săi. Din nenorocire, în timpul ciocnirii, un soldat îşi pierduse viaţa, ceea ce agrava considerabil situaţia agresorilor. Ulterior fuseseră arestaţi toţi membrii bandei. *Mister* Raymond era întemniţat în penitenciarul „Old Bailey" şi aştepta să fie judecat de

Curtea Criminală Centrală. Rowlandson îşi exprima adâncul său regret şi făgăduia că îşi va da toate silinţele spre a-i obţine achitarea.

Gerald citi şi răsciti raportul, apoi îl înmână lui Lafont.

— Poftim! Asta ne mai lipsea!

Începu să-şi maseze enervat fruntea. Capul îl durea îngrozitor. Era pur şi simplu uluit. Totul părea de necrezut.

— Ce scandal! Ce ruşine!... Cred că la ora aceasta întreaga Londră vuieşte...

Lafont era şi el consternat. Dacă s-ar fi aflat acum în Anglia, ar fi găsit poate un mijloc să muşamalizeze afacerea. Şi Francis-Andrew săvârşise o crimă, dar lucrurile căpătaseră altă întorsătură, fiindcă şeful departamentului informaţiilor fusese acolo şi luase totul în mâinile lui. Raymond acţionase ca un nesăbuit. Acum suferea consecinţele.

— Trebuie să-l salvăm!, rosti sec Gerald, îndreptându-şi privirile poruncitoare asupra lui Lafont.

Îşi recâştigase calmul.

— Îmi permiteţi să păstrez raportul?, întrebă şeful departamentului informaţiilor.

— Desigur! Dacă crezi că îţi poate fi de folos...

— Plec imediat la Londra.

— Foarte bine. Peste câteva zile te urmez şi eu... Mă întreb ce-ar spune Adrien dacă ar trăi...

Se ridică de pe scaun, îşi scoase din manşetă batista de dantelă şi începu să-şi tamponeze nervos fruntea transpirată.

— Imbecilul!, exclamă. Nu l-aş fi crezut capabil de o asemenea tâmpenie...

Lafont îl privi lung.

— Poate că purtăm şi noi o vină. Dacă l-am fi lăsat...

— Prostii!, grăi Gerald iritat. Cum l-aş fi putut lăsa să se însoare cu o prostituată?!

— Situaţia lui actuală e şi mai nenorocită, *Monsieur*... În sfârşit, am să fac imposibilul ca să-l scap din încurcătură.

Gerald mai rămase trei zile la Petersburg, pentru a întocmi documentele necesare înfiinţării uzinei de armament, care avea să fie construită într-o localitate – nefixată încă – din preajma munţilor Urali, bogaţi în minereuri necesare

procesului de fabricare. Volgonski şi Altenburg-Delmond acceptaseră să participe cu capitalurile lor la această operaţie. Gerald nu avea nevoie de aportul lor financiar, însă prezenţa unor acţionari ruşi în consiliul de administraţie era obligatorie. Într-un viitor apropiat va ridica şi chestiunea înfiinţării unei bănci Sunderland la Petersburg şi a unui şantier naval pe coasta Mării Baltice.

În ajunul îmbarcării sale pe „Sovereign of the Seas", primi încă o veste care-l înfurie la culme. Nesocotindu-i instrucţiunile, Henry suspendase orice furnizări de arme Paraguayului.

— Henry, acest penibil avorton, are iniţiative! În loc să se dedice vinului, pasienţelor şi nefericitelor lui amoruri, se cramponează de o activitate pentru care nu are nicio chemare...

Primul său secretar îi ascultase respectuos diatribele.

— Fratele meu, continuă Gerald, ilustrează absurditatea legilor care acordă primului-născut toate drepturile, în dauna fraţilor săi mai mici, dar, în acelaşi timp, mai bine înzestraţi de natură.

Fusese ispitit să adauge: „Henry personifică imbecilitatea. Cred că l-a idiotizat băutura". Dar se abţinuse. Nu se cuvenea să comenteze în faţa subalternilor tainele murdare de familie.

Primul-secretar, deşi avea o foarte tristă părere despre Henry, era de acord cu acesta în ceea ce priveşte refuzul său de a mai acorda dictatorului Francia credite pe termen lung sub formă de furnituri militare. Nu înţelesese niciodată motivele care-l determinaseră pe Gerald să acorde avantaje suplimentare Paraguayului. Nu pusese însă întrebări, fiindcă ştia că ar fi fost foarte rău primite.

— Va trebui să merg la New York, spre a face ordine, zise Gerald.

Era dezamăgit. Fraţii şi nepoţii săi nu se arătau la înălţimea misiunilor încredinţate. Henry era un nevolnic. Lacunele intelectuale ale lui Charles atingeau proporţii exasperante. Raymond, pe care-l socotise la un moment dat moştenitorul său prezumtiv, se lăsase antrenat de pasiuni într-o afacere

scabroasă. Benjamin... ei bine, Benjamin reprezenta şi el un semn de întrebare!...

În după-amiaza aceea dădu dispoziţii precise în vederea grăbirii plecării sale la Londra. Tensiunea nervoasă din ultimele zile îi tulburase echilibrul lăuntric. Subalternilor săi le apărea în această postură de personaj rezolut, calm, sigur de sine. În realitate se simţea istovit, descurajat, dornic să se elibereze de obligaţiile-i uriaşe. Dar crizele acestea sufleteşti erau trecătoare. Îşi revenea şi relua cu înverşunare lupta. Moştenise o importantă calitate a părintelui său. Dificultăţile îl îndârjeau. Chiar dacă avea momente de slăbiciune, nu se lăsa demoralizat.

În seara din ajunul plecării la Londra se retrase mai devreme în apartamentul său. Simţea nevoia să fie singur, să cugete adânc, să-şi pună ordine în idei. Arestarea lui Raymond nu era numai o chestiune care-i afecta propria persoană şi legăturile de familie, ci o foarte complicată problemă care angaja însuşi viitorul Casei Sunderland. În primul rând trebuia să-i găsească un înlocuitor la Berlin. Ceilalţi nepoţi ai săi, cu excepţia lui Benjamin, erau nevârstnici şi nu puteau fi folosiţi în posturi-cheie. În clipele acestea grele, Gerald se trezi regretând sincer moartea lui Robert. „Diplomatul familiei" i-ar fi fost acum de mare folos.

Gerald auzi un ciocănit uşor în uşă.

— Intră!, strigă iritat.

Nu voia să fie deranjat.

Uşa se deschise şi în prag apăru Olga. Era îmbietor de frumoasă în chimonoul ei vişiniu cu broderii exotice şi mâneci largi ca nişte aripi.

Reaua lui dispoziţie se topi brusc. Se apropie de Olga şi încercă să o sărute pe buze, dar ea se retrase.

— N-am venit pentru asta.

Surâsul ei, lipsit de căldură, îl răcori ca un duş rece. Îl irita impenetrabilitatea sufletului ei. Se simţise întotdeauna în afara preocupărilor soţiei sale. Şi această înstrăinare îl exaspera. Avea convingerea că pentru ea era ca şi inexistent.

— Atunci de ce ai venit?

— Pot să mă aşez pe un scaun?, întrebă ea politicos.

— Te rog! Eşti în casa dumitale.

— Nu! Ne aflăm în casa noastră... Suntem doar căsătoriţi...

În glasul ei i se păru că desluşeşte o nuanţă de ironie, care-i spori enervarea.

— Da... să zicem!, rispostă sec.

Surâsul Olgăi era de o blândeţe care-l înfurie. Când va reuşi oare să o cunoască? Să-i pătrundă tainele?

— Tocmai în legătură cu situaţia noastră voiam să-ţi vorbesc, rosti ea în şoaptă. Ţii neapărat să te însoţesc la Londra?

Gerald o privi mirat. Încreţi din sprâncene.

— Nu înţeleg întrebarea...

Ea suspină.

— Nu vreau să interpretezi greşit cuvintele mele...

Gerald observase de multă vreme că Olga evita sistematic să-i rostească numele.

— Nu spun să ne despărţim oficial, adăugă ea. Căsătoria noastră pare să-ţi favorizeze realizarea unor proiecte dragi. Şi aceasta mă bucură...

— Nu m-a preocupat acest aspect al chestiunii când ţi-am cerut mâna.

— De ce te-aş contrazice? Altul e scopul vizitei mele.

— Vai, cât eşti de ceremonială!, vorbi el cu îngroşată ironie.

Ea îi ignoră întreruperea.

— Mă întrebam dacă nu ar fi preferabil să rămân la Petersburg, grăi domol.

— Nu! N-ar fi!, replică Gerald aspru.

Glasul lui avea un ton de o finalitate categorică.

Olga se ridică de pe scaun.

— Bine... Dacă aşa vrei dumneata... Nu-mi rămâne decât să mă înclin...

Gerald şovăi înainte de a rosti un răspuns susceptibil să genereze complicaţii nedorite.

— Dacă eşti nemulţumită de mine, sunt gata să-ţi redau libertatea. Vărul dumitale va fi foarte fericit să te reprimească...

— De ce vrei să te comporţi ca un om lipsit de maniere?, rosti ea fără să ridice glasul. Nu am venit să te ofensez. Afară

de aceasta, nu am de gând să divorţez. L-aş amărî prea tare pe tata.

Gerald râse ironic:

— Cu alte cuvinte, să rămân un fel de paravan. Comodă situaţie, nu-i aşa? Să-ţi ofer prilejul de a-ţi revedea, fără riscuri, vărul...

Olga se îmbujoră sub greutatea insultei. Bărbia îi tremură. Ochii mari şi limpezi i se umeziră. Era atât de excitantă în clipa aceea, încât Gerald fu tentat să o cuprindă în braţe şi să o acopere cu sărutări. Răspunsul ei îl zgudui ca un şoc electric:

— Te plâng...

Se răsuci apoi pe călcâie, făcând să se rotească mânecile ample ale chimonoului, şi părăsi fără zgomot încăperea.

Gerald rămase cu privirile aţintite asupra uşii care se închise în urma ei. „Întâi ai să-mi dăruieşti un copil care să beneficieze de opera durată de mine... După aceea... eşti liberă..."

Murmurase pentru sine vorbele acestea amare. Nu! Acum nu putea divorţa. Olga nu era numai utilă, ci şi tentantă...

* *
*

„Sovereign of the Seas" se desprinsese de chei salutat de fâlfâitul batistelor mânuite de rudele, de prietenii şi de cunoscuţii care ţinuseră să fie în ultimul moment în preajma tinerilor soţi.

Cerul, de un roz-palid, se oglindea în mare, învăluind-o în tonuri pastelate veneţiene. S-ar fi zis că natura era în sărbătoare.

Prin mulţimea de pe chei se afla şi vărul Olgăi. Nu îşi vântura batista, fiindcă era foarte trist. Uniforma cu epoleţi largi şi broderii de fir se singulariza printre veşmintele civile ale celorlalte persoane. Privirile lui şi ale Olgăi se îmbrăţişau într-o ultimă şi fragilă legătură, care avea să se rupă în curând. După ce nava se va îndepărta în larg şi ei se vor pierde din ochi, gândurile lor se vor împleti, aruncând peste mări o ţesătură invizibilă, mai trainică decât orice plasă pescărească...

Înaintea îmbarcării, Gerald avusese o ultimă convorbire cu socrul său.

— V-aş rămâne recunoscător dacă Pavel Volgonski nu ar veni să ne viziteze la Paris sau la Londra.

Principele înclinase din cap în semn de încuviinţare.

— Voi avea grijă ca Pavel Alexandrovici să nu obţină aprobarea superiorilor săi... Iar dacă va renunţa la uniforma militară, voi pune în funcţie toate influenţele mele spre a-l reţine în Rusia. Poţi conta pe mine, Gerald. Te înţeleg şi îţi dau dreptate. Şi eu îl detest.

— Vă mulţumesc, Principe.

O ultimă strângere de mână le pecetluise înţelegerea...

Călătoria pe Marea Baltică se desfăşura pe o vreme excepţională. Pe apele netezi ca învelişul unui lac, razele soarelui descriau arabescuri scăpărătoare în continuă mişcare.

Spre plăcuta surprinderea a lui Gerald, soţia lui nu păru deloc să sufere de pe urma despărţirii de Pavel Volgonski. Era calmă, uimitor de calmă, şi se arăta cât se poate de amabilă faţă de persoanele din anturaj şi de ofiţerii de pe bord. Citea mult, se plimba uneori singură pe punte şi participa la conversaţiile înfiripate de convivi în timpul prânzului sau al cinei. Se întreţinea degajat cu Gerald şi nu dădea semn că i-ar purta pică. El se întreba totuşi dacă, dincolo de această faţadă, nu se ascundea o mare şi mistuitoare amărăciune. Presupunerea era întărită oarecum de pasivitatea totală cu care Olga îi accepta îmbrăţişările. Deprins cu teatralele explozii de pasiuni, etalate de fostele lui amante, dornice nu numai să-l cucerească, dar să îl şi păstreze, era din ce în ce mai nemulţumit de temperamentul glacial al Olgăi. În comportarea-i de toate zilele, manifesta însă o vivacitate care contrasta cu insensibilitatea ei din timpul nopţii...

În vreme ce „Sovereign of the Seas" plutea prin strâmtoarea Kattegat, vremea se strică brusc. Dinspre nord-vest veneau la asalt bancuri uriaşe de ceaţă, care îngreunau considerabil navigaţia. Ar fi fost prudent să facă o escală prin vreunul din porturile daneze sau suedeze care se înşiruiau de o parte şi de alta a canalului. Dar Gerald dorea să ajungă cât mai repede în Anglia. Colaboratorii săi nu-l văzuseră niciodată atât de nervos. Totul îl nemulţumea.

După ce traversară şi trecătoarea Skagerrak, vremea se amelioră. Pale de vânt stârnite din senin dădeau iama prin bancurile de ceaţă, risipindu-le. Dar mişcările acestea bruşte de aer cădeau tot atât de repede şi, în calmul reinstalat, negura îşi întindea iarăşi aripile.

Căpitanul navei era exasperat. Gerald îi ordonase să navigheze cu toată viteza, ceea ce îi expunea riscurilor unei ciocniri cu alte vase. Faţă de alura lui „Sovereign of the Seas", o asemenea coliziune ar fi avut urmări catastrofale. Providenţa este milostivă cu imprudenţii. Nava traversă fără incidente Marea Nordului şi ajunse în Anglia, după o călătorie care pusese la grea încercare nu numai nervii călătorilor, dar şi pe ai echipajului.

Îndată după debarcarea sa la Londra, Gerald îl chemă pe Lafont la Montenuovo House. Se făcuse foarte târziu. Raportul pe care-l prezentă şeful departamentului informaţiilor era sumbru. Cu câteva zile înainte, mituise câţiva gardieni de la închisoarea „Old Bailey", spre a încerca o evadare a lui Raymond, pregătită până în cele mai mici amănunte.

— Şi?, întrebă Gerald nerăbdător. Aţi eşuat, nu-i aşa?

— Exact. Dar nu din cauza noastră. *Monsieur* Raymond a refuzat să evadeze.

Gerald închise câteva clipe ochii. Suspină:

— Băiatul acesta e fie nebun, fie fanatic.

Lafont clătină din cap cu tristeţe:

— Mai rău, *Monsieur le Duc*. Este îndrăgostit!

Un servitor le servi un vin de *Oporto*. Gerald îşi degustă băutura.

— A procedat corect, rosti el. Evadarea lui ne-ar fi pus într-o mare încurcătură...

— Ştiu, răspunse Lafont. M-am gândit şi eu. Dar nu reuşesc să mă împac cu gândul că nepotul marelui Richard Sunderland şi fiul lui Adrien de Beaulieu, pentru care am avut atâta admiraţie, zace în închisoare ca un criminal de rând. Reflectam deunăzi, *Monsieur le Duc*. Poate că ar fi fost mai bine dacă l-aţi fi lăsat să se însoare...

— Un Sunderland însurat cu o târfă?, exclamă scandalizat Gerald. Nu mă refer la latura omenească, ci la consecinţele pe care le-ar fi suferit Casa noastră.

— Şi Împărăteasa Theodora a fost o prostituată, *Sir*.

Gerald mormăi ceva neinteligibil. Îşi goli paharul de *Oporto*.

— Pot să-l vizitez la închisoare?

— Desigur. Când doriţi.

— Mâine dimineaţă?

— Mâine dimineaţă, *Monsieur le Duc*.

— Aş vrea să stau de vorbă cu el înainte de a pleca la New York. Aţi angajat cei mai buni avocaţi?

— Da, *Monsieur le Duc*. Consilierul Rowlandson s-a adresat somităţilor baroului londonez.

— Speră să obţină o achitare?

Lafont făcu o schimă care exprima o mare îndoială.

— Opinia publică este foarte montată, *Monsieur le Duc*. Ziarele cer pedepsirea exemplară a nepotului dumneavoastră, în care văd un fel de ţap ispăşitor al tuturor abuzurilor nepedepsite, săvârşite de membrii nobilimii.

— Plăteşte-le, şi să înceteze campaniile de defăimare...

— Le-am oferit sume mari. Unii ziarişti au acceptat cadourile noastre. Au scris chiar articole în care i-au luat apărarea, calificând întreaga afacere drept o copilărie cu urmări regretabile. Dar majoritatea s-au repezit ca nişte ulii asupra nepotului dumneavoastră. Afacerea aceasta a sporit considerabil tirajele ziarelor... Dacă n-ar fi murit soldatul din detaşamentul de pază al convoiului de puşcăriaşi, alta ar fi fost acum situaţia. Am fi reuşit să muşamalizăm afacerea. Bineînţeles, aceasta nu înseamnă că am abandonat lupta. Voi încerca să-i cumpăr pe martori, pe judecători.

— Numai un scandal de asemenea proporţii ne mai trebuia! Şi cu creatura aceea... Mary Reynolds, ce s-a întâmplat?

— E în drum spre Australia.

— Şi Raymond abia aşteaptă să o urmeze...

— Mă tem că da, *Monsieur le Duc*.

— Toată povestea aceasta pare ireală, Lafont... Cum să-ţi spun... este lipsită de sens, de logică...

— Amorul nu cunoaşte logică.

— Cred că ai dreptate... Pentru Casa noastră, însă, Raymond rămâne un om pierdut. Dacă va fi condamnat, nu-l vom mai putea folosi niciodată în vreo funcţie de conducere, chiar dacă vom reuşi să-i obţinem o reducere a pedepsei... Mă bizuiam atât de mult pe băiatul acesta, rosti el cu regret. În sfârşit, orice păreri de rău sunt tardive.

Îşi goliră paharele. Îngădui apoi lui Lafont să se retragă.

Când acesta puse mâna pe clanţă, Gerald îl chemă din urmă:

— *Monsieur* Lafont!

— Da, *Monsieur le Duc.*

Gerald şovăi o clipă.

— Ştii, m-am gândit la exemplul pe care mi l-ai dat...

— Exemplul?

— Împărăteasa Theodora. Poate că ai avut dreptate...

Gerald îşi zise că nu se cuvenea să cedeze pe toată linia. Acceptase o retractare parţială:

— Din nenorocire trăim în altă epocă. Puritanismul din epoca lui Cromwell renaşte. Nu cred că vom retrăi excesele din trecut. Va fi un puritanism de modă nouă. Dar nu mai puţin virulent... Ai auzit de vrăjitoarele din Salem, *Monsieur* Lafont?... Îi zâmbi. Nu te mai reţin. Mâine de dimineaţă să mă anunţi la ce oră putem merge la Raymond.

După plecarea lui Lafont, Gerald se închise în camera sa de lucru. Rezolvă un vraf de hârtii sosite la Londra în ultimele zile, apoi se culcă singur, aşa cum se deprinsese...

A doua zi de dimineaţă se duse la Banca Anglo-Americană. În anticamera cabinetului său de lucru îl aşteptau Lafont, Anthony Temple, Benjamin şi Contele de Beaumont-Challais, care sosise în ajun de la Paris, aducând veşti proaspete marelui patron.

Gerald le strânse pe rând mâna, apoi se întoarse spre Lafont:

— Ce se aude cu Raymond?

— La trei după-amiază mergem acolo, *Monsieur le Duc.*

Intrară cu toţii în cabinetul de lucru. Temple şi Challais făcură comentarii prudente în legătură cu situaţia lui

Raymond. Amândoi îi condamnaseră cu asprime inconştienţa, dar în prezenţa lui Gerald păstrau o anumită rezervă. Numai Benjamin se arătă sincer îndurerat de soarta vărului său.

— Să trecem la chestiunile curente, zise Gerald.

Challais făcu cel dintâi o expunere succintă asupra războiului din Spania. Rezistenţa liberalilor, conduşi de Riego, era pe punctul de a se prăbuşi. Spre deosebire de Napoleon, care cunoscuse în Spania amărăciunea unor repetate eşecuri militare, ducele de Angoulême, comandantul trupelor franceze, fusese primit cu braţele deschise de către cler şi popor, adică tocmai de către aceia care organizaseră fantastica şi sângeroasa insurecţie începută în 1808. Câţiva generali spanioli trădaseră cauza guvernământului liberal, trecând de partea francezilor. La Trocadero, trupele lui Riego suferiseră o mare înfrângere. Rezistenţe sporadice se mai înregistrau la Barcelona, Alicante, Cadiz şi Cartagena. Liberalii ştiau însă că pierduseră partida şi că sfârşitul nu mai era decât o chestiune de zile.

Gerald angajase mari capitaluri în Spania. Spera ca regele Fernando al VII-lea, căruia îi acordase importante subsidii, în vederea unei eventuale victorii a partizanilor săi, să-i recunoască dreptul de a-şi recupera creditele puse la dispoziţia guvernului liberal. Cunoştea însă firea schimbătoare, vicleană, a regelui Spaniei. După ce îşi va consolida puterea, sprijinindu-se pe baionetele străine, îşi va mai respecta oare angajamentele? Fernando era tipul omului fals, versatil, orgolios, care îşi făcea un titlu de glorie din încălcarea cuvântului dat. Din învăţăturile lui Machiavelli, nu şi le însuşise decât pe acelea care conveneau lipsei sale de scrupule.

Challais era îngrijorat şi de o altă chestiune. Agenţii săi din Viena, Paris, Berlin, Roma, Neapole îl anunţaseră în repetate rânduri că acţiunile unor societăţi controlate de Casa Sunderland înregistrau scăderi serioase, din cauza – se pare – unui grup de jucători la *baisse* care depuneau eforturi susţinute spre a slăbi încrederea publicului în soliditatea valorilor respective.

Gerald nu acordă importanţă deosebită acestor atacuri. Refuză să creadă că ar fi vorba de o acţiune concertată. Era greu de presupus că bancherii din cele cinci capitale europene

ar fi fost în stare să constituie un sindicat cu ramificaţii atât de vaste. Nu era nici imposibil ca temerile lui Challais să fie întemeiate. Gerald nu avea de gând să trateze cu uşurinţă această chestiune. Voia să obţină însă mai multe date înainte de a trece la o contraofensivă susceptibilă să dea naştere la o bătălie financiară de proporţii europene.

Anthony Temple îi vorbi apoi despre dificultăţile întâmpinate de întreprinderile industriale şi miniere ale Casei Sunderland din Anglia, din cauza acţiunilor revendicative muncitoreşti, care, chiar dacă nu aveau un caracter organizat, duseseră la o încetinire a producţiei în câteva sectoare însemnate, printre care industria de armament.

Gerald îl asculta glacial, impenetrabil, ca un Budha de bronz instalat pe soclul său. Nu mai avea nicio încredere în acest om, care achiziţiona – prin interpuşi – pachete de acţiuni ale Casei Sunderland pentru Ducesa-mamă Grace de Northland, văduva lui Francis-Andrew. Richard, întemeietorul dinastiei, avusese o mare încredere în Anthony Temple. Se pare că în cazul acestuia se înşelase. Gerald avea de gând să treacă la represalii, dar ceva mai târziu. Când condiţiile vor fi coapte pentru o lovitură distrugătoare.

— Care este stadiul pătrunderii noastre în India?, îl întrerupse Gerald pe Temple în mijlocul unei fraze.

Temple îl privi nedumerit. Socotea oare patronul că raportul prezentat era lipsit de importanţă? Richard Sunderland îl deprinsese cu alt tratament.

— Comerţul cu India se dezvoltă satisfăcător, răspunse. În ultimii doi ani am înregistrat o creştere substanţială a schimburilor comerciale. Din totalul...

— Ieşiţi, vă rog, din domeniul generalităţilor, îl întrerupse iarăşi Gerald. Data viitoare să-mi prezentaţi date statistice complete... Destul pe ziua de azi!

Temple resimţi afrontul acesta deliberat. Gerald îl umilea de faţă cu Challais, cu Lafont şi cu Benjamin. Acest tânăr lipsit de experienţă.

Gerald se ridică de la masa de lucru.

— *Gentlemen*, amânăm continuarea discuţiilor pe mâine. *Monsieur* Lafont, la ora două şi treizeci veniţi să mă luaţi de

acasă. Mă veţi însoţi la „Old Bailey". Şi dumneata ai să mergi cu mine, Benjamin!

Îşi părăsi interlocutorii fără să le strângă mâna. Trăsura îl aştepta în faţa băncii.

— Mayfair!, ordonă el vizitiului prin cornetul acustic. La locuinţa Ducesei de Lusignan-Valois.

Făcea o vizită matinală bunicii sale, pentru că voia să-i vorbească între patru ochi înainte de a i-o prezenta pe Olga.

Patricia îl primi plăcut surprinsă.

— Nici n-am ştiut că ai sosit la Londra.

— Plecarea mea de la Petersburg a fost oarecum intempestivă.

— Afacerea cu Raymond, nu-i aşa?, întrebă bătrâna ducesă suspinând.

— Exact. A fost o mare lovitură.

— Mare şi mai ales neaşteptată, Gerald. Nu suntem însă prima familie ducală din Marea Britanie aflată într-o asemenea situaţie. Nu ştiu dacă aceasta poate să constituie o consolare... Ducesa râse trist: îţi mărturisesc, m-aş fi aşteptat ca Benjamin să facă o asemenea ispravă...

— Nu e prea târziu, replică Gerald amar. Are tot timpul.

— Să vorbim mai bine de soţia ta. M-am bucurat mult când am primit *faire-part*-ul tău. Aş fi venit la Petersburg, ca să asist la nuntă, dar la vârsta mea eziţi să faci asemenea călătorii. Am auzit că este tare drăguţă.

— Adevărat. Are o înfăţişare atractivă, precumpănită însă de o mare răceală.

Patricia îl privi cercetător.

— Nu eşti fericit, Gerald?

— Când m-am însurat, nu am căutat fericirea. Voi avea însă copii. Acesta este esenţialul.

Bătrâna ducesă se apropie de Gerald şi îl mângâie pe păr.

— Ciudat! O ţigancă mi-a dat în tarouri despre tine. Erai mic pe atunci. A prezis că nu vei avea noroc la femei. Am râs. Mi se părea atât de comic să mi se spună despre un copil că nu va avea noroc la femei... Se pare totuşi că prezicerea ei se împlineşte, scumpul meu Gerald. Hm! Nu trebuie să te amărăşti. Nici tatăl tău, nici eu, nici fratele

meu n-am avut noroc în dragoste. Crezi că fraţii tăi vitregi sunt mai fericiţi?

— Olga iubeşte pe un alt bărbat.

— Vărul ei... am auzit.

— Extraordinar de repede mai circulă zvonurile...

— Poate să fie un simplu capriciu trecător, Gerald.

— Nu cred. Dar n-are importanţă. E o căsătorie de convenienţă.

Gerald se ridică.

— Am să vin cu Olga. Să v-o prezint.

— Vă aştept la cină. Voi fi încântată să o cunosc...

Gerald scurtă vizita. Simţea un neastâmpăr care nu-i îngăduia să stea locului. Luă prânzul singur la Montenuovo House. Soţia sa făcuse o vizită matinală mătuşii sale, Prinţesa de Lieven, la Ambasada Rusiei. Prinţesa o reţinuse la dejun. Dădu poruncă secretarului de serviciu să comunice Ducesei Olga că Ducesa-bunică de Lusignan-Valois o invitase la cină împreună cu soţul ei. Gerald spera ca Olga să nu-şi fi făcut alt program. Încă de la Petersburg, Olga se deprinsese a ieşi cu prietenii seara în oraş. El îi îngăduise aceste escapade minore, fiindcă grupul cuprindea şi câteva tinere doamne a căror seriozitate îi făcuse o impresie bună. Socotea că nu ar fi fost demn să-i pună oprelişti. Gelozia şi manifestările ei isterice, meschine, îi repugnau.

La două şi un sfert îşi făcu şi Lafont apariţia, însoţit de Benjamin, aşa cum ordonase Gerald. Plecară imediat la „Old Bailey".

— Mi se pare atât de ciudat să-mi vizitez nepotul la închisoare..., rosti Gerald gânditor. Aproape de necrezut!

Se simţea oarecum răspunzător de această nenorocire, dar nu avea mustrări de conştiinţă. Orice om onorabil ar fi procedat la fel. Când trăsura opri în faţa temniţei, Gerald aruncă o privire rapidă asupra zidurilor sumbre, înalte. Îl trecură fiorii când auzi poarta cea mare deschizându-se cu zgomot metalic, sinistru. Intrară într-un gang întunecos, străbătură câteva coridoare pardosite cu piatră, în care paşii stârneau ecouri, şi pătrunseră într-un vorbitor. Mai erau mulţi oameni acolo. Vizitatorii şi puşcăriaşii vorbeau şoptit, aruncând în dreapta

şi în stânga priviri furişe. Unii râdeau şi făceau glume deşucheate. Mirosea urât a transpiraţie, a murdărie şi a mâncare proastă.

Lafont explică unui gardian că voiau să-l vadă pe Raymond de Beaulieu. Omul clătină din cap în semn de încuviinţare, apoi plecă făcând să-i zăngăne legătura cu chei de la brâu. Se întoarse peste câteva minute, scărpinându-se jenat după ureche.

— Numitul Raymond de Beaulieu nu vrea să stea de vorbă cu nimeni, spuse el, indispus de capriciile acestui deţinut dificil, care îl făcea să piardă un bacşiş bun.

— I-ai spus că doreşte să-l vadă unchiul său, *Ducele de Lusignan?*

— Spus!

O paloare bruscă se aşternu pe chipul lui Gerald. Afrontul pe care îl făcea Raymond era nu numai usturător, dar avea şi o semnificaţie limpede. Îi atribuia vina pentru toate nenorocirile întâmplate.

— Bine, să mergem!, rosti scurt.

În timp ce se înapoiau la trăsură, reflectă perplex: „Nu l-am cunoscut niciodată pe Raymond! Dacă aş fi ştiut ce îi zace în suflet, n-am fi ajuns aici. Nici el şi nici eu..."

Tot drumul până la Montenuovo House nu scoase niciun cuvânt. Consternaţi, Lafont şi Benjamin îi respectau tăcerea. Abia când trăsura opri în faţa casei, Gerald li se adresă, continuând să privească în gol:

— În timpul absenţei mele din Anglia să vă ocupaţi cu toată grija de Raymond. Să faceţi tot posibilul spre a fi achitat. Mâine dimineaţă am să stau de vorbă cu primul-ministru. Poate că voi reuşi să obţin ceva. Poimâine plec la New York. Voi doi rămâneţi aici, la Londra...

Coborî, urmat de Benjamin. Lafont avea să-şi continue drumul cu trăsura până la locuinţa sa. După ce intră în casă, Gerald trecu în cabinetul de lucru, însoţit de nepotul său.

— Cred, Benjamin, că nu este necesar să-ţi reamintesc îndatoririle pe care le ai faţă de vărul tău. A săvârşit o mare greşeală, dar aceasta nu înseamnă că nu trebuie să facem toate eforturile spre a-l salva. Raymond are un fond bun.

Şi mai presus de orice este un membru al familiei noastre. O condamnare infamantă a unui Sunderland s-ar răsfrânge asupra întregului clan.

Benjamin se grăbi să-l asigure că va face totul pentru a contribui la eliberarea lui Raymond.

— Păstrez în permanenţă legătura cu *Mister* Rowlandson şi cu ceilalţi avocaţi ai apărării.

— Foarte bine. Acum lasă-mă. Am mult de lucru...

Gerald rezolvă hârtii până după lăsatul serii. La 8 se înfăţişă cu Olga la locuinţa bătrânei Ducese de Lusignan. Cina prezidată de bunica lui se desfăşură într-o ambianţă plăcută. Olga şi bătrâna ducesă se comportară cu acea politeţe desăvârşită care în lumea înaltei nobilimi poate să ascundă tot atât de bine indiferenţa sau ostilitatea. Olga se arătă prevenitoare, respectuoasă, dar vag absentă. Patricia ar fi fost dispusă să-şi manifeste mai deschis prietenia, afecţiunea, dar se izbi de ermetismul rece al Olgăi. Gerald urmărea cu aparentă detaşare conversaţia lor amabilă, dar, vai, atât de superficială. Comentariile asupra vremii, subiectul preferat al englezilor care nu au ce-şi spune, ocupară cea mai mare parte din timp. Cele două femei vorbiră apoi despre cunoştinţele lor comune şi mai ales despre Prinţesa de Lieven.

Cina se încheie cu un eşec. Gerald şi Olga se retraseră cu mult înainte de miezul nopţii, făgăduind bătrânei ducese că o vor vizita negreşit după înapoierea lor de la New York. Rămasă singură, Patricia suspină adânc. „Iată o căsnicie ratată, reflectă cu tristeţe. Cu desăvârşire ratată! Ciudat! Gerald şi Olga îmi par mai incompatibili decât ziua şi noaptea. De ce? Hm! Cine ar putea să spună?"

În trăsură, Olga se mărgini să formuleze câteva aprecieri elogioase, dar foarte generale, asupra bătrânei ducese. Şi cu aceasta încheie capitolul.

* *
*

Gerald pleca la New York apăsat de o vagă tristeţe. Îşi simţea inima grea. Imensa-i responsabilitate pe care şi-o asumase preluând conducerea Casei Sunderland, dezvoltarea fantastică a acestui imperiu financiar, care îl expunea primejdiilor inerente

unor creşteri prea rapide şi poate premature, neplăcerile conjugale, scandalul provocat de isprava lui Raymond, toate acestea nu erau de natură a-i crea o dispoziţie sufletească trandafirie. Mai ştia că la New York îl aşteptau dificultăţi pe care nu încerca să le minimalizeze. Henry se afla probabil într-una din crizele lui de exacerbare a unui eu comprimat atâta vreme de tutela sub care fusese supus de către Gerald. Numai ciocnirea aceasta, pe care Gerald o prevedea inevitabilă, îi mai trezea spiritul de combativitate, intrat parcă în amorţire. Temperamentul său cyclothymic îl expunea unor tulburări sufleteşti în care perioadele strălucite, foarte productive, şi o exaltare euforică, împletită cu o necuprinsă sete de viaţă, alternau cu perioade aride, întunecate, caracterizate prin stări de deprimare, de oboseală, de descurajare profundă. Gerald mai trecuse prin asemenea momente. Le simţea apropierea, aşa cum bolnavii de epilepsie simt venirea crizelor. Spre a se feri de privirile iscoditoare ale persoanelor din anturajul său, se ascundea ori de câte ori presimţea că este pe punctul de a intra într-una din perioadele sale negre. Sub diverse pretexte, se izola de lume. Se retrăgea pentru un timp într-unul din castelele sale sau pleca în vreo croazieră pe Mediterana. Când criza trecea, şi accesele de melancolie şi depresie nervoasă se stingeau, se înapoia între ai săi, renăscut ca pasărea Phoenix din cenuşă. Îşi relua activitatea cu un elan, cu poftă de muncă şi cu nestrunită energie, uimindu-i pe toţi cu vitalitatea lui explozivă.

Călătoria aceasta pe mare era bine-venită. Îi îngăduia să se dispenseze de orice efort intelectual. În împrejurări normale ar fi zăbovit ore întregi pe punte, în ciuda vremii urâte, fără să schimbe un cuvânt cu cei din jur. Aceştia, cunoscându-i fanteziile, evitau să-l supere cu prezenţa lor. De data aceasta, la bord se mai afla şi tânăra lui soţie. Dacă îi era posibil să ia micul dejun singur, în cabina sa, la prânz şi la cină avea obligaţia să-i ţină companie Olgăi, să angajeze o conversaţie banală şi să se comporte – de ochii lumii – ca un soţ iubitor. În asemenea cazuri, trebuia să facă uneori eforturi spre a-şi păstra atenţia trează şi spre a da replici coerente. În majoritatea timpului, gândurile îi zburau aiurea, se simţea istovit, stors de vlagă şi ros de o melancolie tenace. Îi pierise şi somnul.

În ciuda stării sale proaste, nu apela la serviciile medicilor. Dacă ar fi început să transpire în lumea Bursei din Londra, Viena, Paris sau New York zvonul îmbolnăvirii şefului executiv al Casei Sunderland, ar fi fost un dezastru. Şi acest lucru nu trebuia să se întâmple.

Când ieşiră în Atlantic, se dezlănţui o furtună complită. Smucită de valuri, „Sovereign of the Seas" rezista eroic vijeliei violente, torentelor de ploaie care cădeau fără încetare din văzduhul posomorât. Vizibilitatea redusă sporea pericolul unei eventuale coliziuni cu vreo navă, pe această rută foarte frecventată. Neclintit pe puntea de comandă, căpitanul Swen Crooner, un ofiţer tânăr, dar care-şi dovedise capacitatea navigând pe toate mările lumii în condiţii excepţionale, folosea toate resursele lui „Sovereign of the Seas", reuşind să nu se îndepărteze de drumul propus, în ciuda elementelor vitrege ale naturii.

Gerald stătea adeseori lângă comandant şi, fără să-l oboseaască punându-i întrebări inutile, urmărea cu un oarecare interes manevrele echipajului. La sfârşitul primei săptămâni de navigaţie pe ocean, un incident neaşteptat riscă să pună capăt călătoriei în chip tragic. Era pe înserat. Vizibilitatea, redusă aproape la zero, nu permisese echipajului să observe la timp o corabie apărută brusc la pravă şi materializată parcă din cortinele cenuşii, compacte, de ploaie. Vasul, cu toate catargele frânte, cu puntea transformată într-un fel de platformă spălată necontenit de valurile furioase, ajunsese o epavă nenorocită pe punctul de a se scufunda. Primea desigur apă prin multe spărturi, căci echipajul manevra cu disperare pompele.

Cu un efort supraomenesc, căpitanul Crooner reuşi să devieze în ultimul moment direcţia lui „Sovereign of the Seas", astfel încât să nu intre în plin în corabia grav avariată. Dar nu putu evita cu desăvârşire coliziunea, care se reduse din fericire la o frecare a celor două nave. „Sovereign of the Seas" scăpă cu uşoare stricăciuni, dar pentru celălalt vas ciocnirea aceasta relativ superficială fu o lovitură de graţie. Începu să se scufunde cu rapiditate. Căpitanul Crooner îşi cunoştea îndatoririle. Se afla la o distanţă convenabilă de corabia izbită

de moarte, astfel ca valurile furioase să nu provoace o nouă şi fatală ciocnire pentru ambele nave. Începu apoi operaţiile de salvare. Când se lăsă noaptea, ultimii membri ai echipajului vasului abandonat trecură pe bordul lui „Sovereign of the Seas". Căpitanul Crooner salvă astfel optzeci de suflete, marinari şi călători. Aceşti pasageri suplimentari, cu totul neprevăzuţi, creară o foarte complicată problemă. Hrana ar fi fost îndestulătoare, dar cazarea se făcu în condiţii nu tocmai satisfăcătoare. Spaţiul relativ restrâns al lui „Sovereign of the Seas" impuse o redistribuire a cabinelor. În apartamentul lui Gerald fură înghesuiţi toţi colaboratorii săi, precum şi Lorenzo di Serracapriolo. Olga rămase să împartă cabina soţului ei.

Incidentul acesta, destul de comun pentru navigatori, căpătă pentru Gerald o semnificaţie mult mai gravă din cauza unei întâmplări banale, care îl afectă însă peste măsură. Printre călătorii salvaţi se număra şi senatorul american Frank Victor Harris din Boston. Deşi nu se afla într-o stare sufletească propice, Gerald socoti că este de datoria sa să-l poftească la masa lui. Senatorul primi cu plăcere invitaţia. Era un bărbat între două vârste, cu înfăţişare distinsă de cărturar. Când ajunse pentru prima oară în faţa lui Gerald, îşi manifestă recunoştinţa, făcându-i un compliment:

— Sunt fericit că îmi datorez viaţa celui mai ilustru reprezentant al Casei Sunderland. Am constatat cu prilejul încercărilor prin care am trecut că aveţi un suflet de o generozitate comparabilă cu imensele dumneavoastră bogăţii.

Întorsătura de frază era amabilă şi inofensivă. Gerald se făcu însă palid. Îşi muşcă buzele, şovăi o clipă, apoi, spre stupoarea celor din jur, îi vorbi cu asprime:

— Bogăţiile mele? Pe viitor vă rog să evitaţi acest subiect. Cel puţin în prezenţa mea. Nu vreau să mai aud vorbindu-se de bani, de aur, de bogăţii... mi-e de-ajuns!...

Senatorul îl privea consternat. Nu ştia ce să creadă. Riposta aceasta dură nu avea nicio raţiune.

Gerald îşi duse mâna la frunte. Stătu câteva momente cu capul plecat, apoi ridică privirile asupra interlocutorului. Îşi dăduse brusc seama că ieşirea lui fusese nu numai

nejustificată, ci pur şi simplu stupidă. Îşi dezvăluise tulburarea sufletească în faţa unui străin. Faţă de colaboratorii lui ştiuse să se ferească. Ce impresie îşi va face acest senator despre el? Va vorbi, desigur, colegilor, prietenilor săi...

Gerald zâmbi. Zâmbi cu farmecul acela inimitabil şi infailibil. Zâmbetul său de zile mari, menit să înfrângă orice rezistenţă, să cucerească...

— Pe bordul acestui vas, între cer şi marea dezlănţuită, nu se cuvine să vorbim despre bogăţiile şi titlurile noastre. Nu trebuie să mâniem zeii. Să mulţumim umil providenţei care ne-a acordat ajutorul ei...

Îi întinse mâna, pe care senatorul i-o strânse, reflectând nedumerit. „Ciudat individ! Afectează o umilinţă puritană! De ce? Îşi închipuie că toţi americanii sunt puritani?"

Gerald reuşi să citească în ochii senatorului înţelesul pe care acesta îl dăduse vorbelor lui. Respiră uşurat. De data aceasta ieşise cu faţa curată. Pe viitor va trebui să se supravegheze mai mult...

După cină, la care îşi manifestă însuşirile de perfect amfitrion, se înapoie pe puntea de comandă. Se plasă în locul său favorit, lângă căpitan, şi, fără să scoată o vorbă, începu să scruteze cerul zebrat de fulgere. În realitate, nu era deloc atent la priveliştea oceanului luminat intermitent de fantasticele descărcări electrice.

Îl chinuia un mare semn de întrebare. Când îl repezise pe senator, simţise o scârbă îngrozitoare împotriva a tot ceea ce înseamnă „onoare, bani, aur"... De ce? Ce anume îl determinase să urască tocmai scopul vieţii lui de până atunci? Căci idealurile sale se confruntaseră odinioară cu acumularea de averi, cu cucerirea puterii, cu satisfacerea tuturor plăcerilor...

Acum nu mai voia nimic. Absolut nimic... Greşea! Mai dorea ceva! Năzuia să se ascundă de oameni, să nu mai audă murmurul obsedant al frământărilor cotidiene, să fie singur... singur... singur...

Îl fulgeră un fior de teamă. Poate că acestea erau semnele premonitorii ale unei nebunii care se pregătea să-l cuprindă. Era nedumerit! Nu ştia să fi existat cazuri de alienaţie

mintală în familia lui. Ophelia Effingham murise în cămaşa de forţă. Dar Ophelia era mama lui Henry, a lui Robert şi a lui Charles...

Zorii îl găsiră pe puntea de comandă. Fără să adreseze o privire ofiţerului de cart, se înapoie în cabina sa. Olga dormea încă. Gerald se dezbrăcă în tăcere, fără să apeleze la serviciul valetului, apoi se strecură sub plapumă. Adormi târziu. Pe hublouri, dimineaţa aşternea o lumină cenuşie, crudă...

Când se trezi, soarele inunda cabina. Furtuna căzuse brusc. O hulă puternică ondula masiv învelişul oceanului. Olga continua să doarmă. O rază poznaşă i se încurcase în gene, dându-le o strălucire caldă. Un surâs copilăresc îi scornise o gropiţă în colţul gurii. Visele ei erau desigur senine, nu posomorâte ca ale lui. Gerald îşi adânci capul în perne şi adormi iarăşi...

Călătoria începută sub auspicii atât de sumbre continuă într-o apoteoză de senin şi soare. O superbă „toamnă indiană" învăluia văzduhul şi oceanul într-un fel de aură sidefie. Vremea aceasta feerică exercită o influenţă binefăcătoare şi asupra lui Gerald. Aproape tot timpul şi-l petrecea pe puntea de comandă. Acolo nu-l deranja nimeni. Ofiţerii şi marinarii de serviciu îşi vedeau de treburile lor, lăsându-l să contemple în linişte mersul lent al valurilor, care-şi desfăşurau până în zare spinările domoale de jad. Ore întregi stătea nemişcat, ca o statuie, cu privirile pierdute în depărtare. Splendoarea vastelor întinderi lichide, aerul rece, ozonificat, pacea adâncă din jur îi linişteau treptat nervii. Gerald se simţea istovit ca după o boală. Somnul, liniştea sufletească şi, odată cu ele, culorile din obraz îi reveniră.

După o perioadă de tranziţie relativ scurtă, energia lui latentă prinse a se trezi. Şi deodată, ca şi când ar fi sfărâmat puterea unui blestem, o clocotindă excitaţie psihică îl asaltă, măturând toate inhibiţiile malefice, făcând să-i renască setea de viaţă, de activitate, de luptă. În locul întunericului în care se zbătuse până atunci, redeschidea ochii asupra zorilor, care se instalau cu rapiditate, aşa cum numai la tropice se întâmplă.

Îi reveni şi pofta de mâncare. O lăcomie devorantă, care-l făcu să consume la un mic dejun două fripturi în sânge, un

pui fript, câteva banane şi trei portocale. Căpitanul Crooner şi intendentul navei intraseră în alarmă. Bulimia marelui patron coincidea cu începutul epuizării proviziilor, din cauza gurilor suplimentare pe care nimeni nu le prevăzuse. Din fericire, călătoria se apropia de sfârşit. În maximum patruzeci şi opt de ore – dacă vânturile se vor menţine favorabile – trebuiau să intre în portul New York.

Gerald se arătă prevenitor, afectuos chiar faţă de Olga, foarte uimită de această metamorfoză. Comportarea lui se modifică şi faţă de colaboratori. Într-o dimineaţă ceru să i se prezinte dosarele afacerii Francia, spre a le studia înainte de a debarca la New York. La prânz şi la cină angaja conversaţii cu senatorul Harris, pe care-l uimi cu strălucirea raţionamentelor şi cu profunzimea culturii sale.

Când o geană de pământ apăru în zare, vestind continentul american, Gerald uitase cu desăvârşire de adânca depresie nervoasă prin care trecuse. Undeva, în străfundul subconştientului său, dăinuiau o teamă nelămurită, o alarmă vagă, care nu se manifestau însă decât într-un fel de gol lăuntric, resimţit doar în unele clipe. Nu dăduse însă importanţă acestor manifestări timide, repede învinse de vitalitatea lui dinamică.

Când „Sovereign of the Seas" acostă în portul New York, şeful executiv al Casei Sunderland era în plină formă. Bătălia cu Henry se anunţa epică...

Capitolul 21

New York în 1823...

Un oraş care cunoaşte o creştere explozivă... Tinde să ia locul Philadelphiei, care a ajuns cea mai mare metropolă a Statelor Unite, detronând Bostonul, decăzut pe locul trei. Între New York şi Philadelphia domneşte o duşmănie profundă, izvorâtă din lupta pentru întâietate.

„Dacă Philadelphia ar dispărea de pe faţa pământului, locuitorii New Yorkului ar juca de bucurie şi viceversa", scria un călător german care a vizitat cele două oraşe. „New Yorkul este Sodoma secolului al XIX-lea", afirmă philadelphienii. „Philadelphia este oraşul ipocriţilor", susţin newyorkezii...

Centrul şi nordul Manhattanului au înfăţişarea unor vaste pajişti idilice, presărate cu ferme mari şi mici. New Yorkul s-a oploşit doar în partea de sud a insulei, desfăşurându-se pe o adâncime de circa o milă. Aglomerarea aceasta, oarecum haotică, de case şi de străzi, cuprinde încă în sânul său grădini mari şi locuri virane. Speculatorii cumpără pe nimic terenurile libere din afara oraşului. Aşteaptă să le revândă cu beneficii serioase...

Broadway îşi începe cariera la Battery Park şi şerpuieşte spre nord, poticnindu-se de gardurile fermei căpitanului Robert Randall, descendentul unui lung şir de corsari... Bowery se remarcă prin hârtoapele şi prin colbul care se ridică în nori galbeni şi când trec carele şi trăsurile, şi când

copiii desculți își târăsc picioarele, spre disperarea gospodinelor, nevoite să-și țină feresterele închise mai toată ziua.... Eleganții se plimbă pe Wall Street, care reprezintă centrul orașului... Un alt loc de agrement este Battery Park. Între zidurile fortului Clinton, care a cunoscut momente de glorie în timpul războiului din 1812, niște indivizi cu imaginație și bani amenajează un cazinou, denumit Castle Garden... Duminica circulația este stăvilită prin lanțuri trase de-a curmezișul străzilor, astfel ca serviciile religioase oficiate în biserică să nu fie tulburate de zgomotele nedorite din afară...

În zilele de lucru, orașul palpită, vuiește, agitat de o necurmată activitate. Negustorii ambulanți își vestesc marfa cu strigăte adecvate fiecărei specialități. Prăvăliile, antrepozitele gem de mărfuri și de clienți. Băncile înregistrează o mare afluență de depuneri. Bursa, în schimb, cunoaște o stagnare firească, dacă se ține seama de zvonurile stăruitoare lansate de alarmiștii care socotesc iminent un război între Statele Unite, pe de o parte, Rusia și Spania, pe de altă parte. Doctrina Monroe este marele subiect de discuție al tuturor newyorkezilor... Pe străzi forfoteala este neîncetată. Pietoni, vehicule, cai, câini, turme de porci se foiesc în toate părțile... Tavernele, hanurile nu mai prididesc cu clienții... Atelierele meseriașilor mici și mijlocii varsă pe piață produse înghițite rapid de o clientelă în plină creștere...

Un consilier comunal propune să se construiască un pod peste East River. Lumea râde. Cine a mai văzut un pod cu o deschizătură atât de mare? Tot e bine că poznașul consilier nu a lansat ideea să se arunce un pod peste ocean. Ar da ghes bătăioșilor regi din Europa să-și trimită armatele pe pod, până la New York...

Construcția noului City Hall s-a terminat. De zece ani clădirea a fost dată în funcțiune. Fațada este de marmură, iar spatele de cărămidă. Dar ce importanță are? Într-o zi și spatele va fi îmbrăcat în marmură...

Un măcelar a zidit un amfiteatru pentru două mii de persoane, destinat luptelor dintre tauri și câini...

O comisie de urbaniști elaborează un plan pentru parcelarea Manhattanului. Planul, foarte îndrăzneț, dispunea

străzile într-un fel de grătar, care nu ţinea seamă de accidentele de teren. Oamenii râd. Planul prevede extinderea oraşului până la strada 155. Cine e nebun să-şi ridice o casă în pustietăţile acelea?...

Activitatea portului, cu sutele lui de corăbii care intră şi ies zilnic, e un prilej de distracţie pentru gură-cască... Mărfurile aduse din Europa au mare căutare, în special produsele de lux, parfumurile, mătăsurile, dantelele, mobilierul, pianele. Într-un singur an, vama oraşului New York a încasat 3.900.000 dolari. Cosmopoliţii sunt dispuşi să plătească orice sumă pentru obiectele de artă provenite din rafinata Lume Veche...

Creditul înfloreşte ca nicăieri pe lume. Cumpărătorilor li se oferă munţi de mărfuri şi îmbrăcăminte, şi ustensile de bucătărie, şi hamuri, şi cârnaţi, şi vinuri, şi mirodenii... Dacă nu au bani să plătească, nu înseamnă nimic. Li se vinde totul pe datorie, cu o mică dobândă... Şi mărfurile se revarsă necontenit în portul New Yorkului. Vin şi din America de Sud, şi din Europa, şi din Extremul Orient, şi din Africa...

O şeptime din populaţia oraşului trăieşte de pe urma instituţiilor de binefacere... Închisorile datornicilor sunt atât de pline, încât administratorii refuză să mai primească noi deţinuţi. Unii dintre aceştia îşi aduc cu ei şi familiile, căci aici găsesc cel puţin un acoperiş... Fiindcă nu a putut să-şi achite o datorie de 50 de dolari, un nenorocit zace în închisoare de trei ani...

„Binefăcătorii" sărăcimii sunt bancherii, armatorii, negustătorii, care şi-au adunat averile prin mijloace nu tocmai cinstite. Unii gazetari denunţă pe aceşti falşi filantropi, dar cine are timp să-i asculte?...

Gunoaie, pisici moarte, leşuri de păsări de curte secerate de boli zac pe străzi, împuţind cumplit atmosfera.

Măturătorii nu curăţă oraşul decât o dată pe lună...

Molimele se abat cu furie de ciclon asupra acestei aglomerări urbane. Dau iama prin oameni, fac câteva zeci de mii de victime, apoi dispar tot mai repede, precum au venit. Un medic propune ca Manhattanul de Jos să fie părăsit şi oraşul mutat mai la nord, în jurul lui Greenwich Village, dar nu reuşeşte să se facă ascultat. Apelul lui nu găseşte ecou. Furios, prezice

newyorkezilor că vor pieri cu toţii în viitorii zece ani şi că oraşul se va transforma într-un imens cimitir...

Mare vâlvă a făcut proiectul unui oarecare Lozier, care a lansat ideea tăierii insulei Manhattan în două, astfel ca sudul ei, pe care se ridică oraşul New York, să nu se scufunde în mare datorită greutăţii caselor şi să tragă şi restul nordic al insulei sub valuri. Mii de oameni se adună în locul fixat pentru executarea acestei operaţii de vastă anvergură, menită să salveze de la moarte atâtea vieţi omeneşti. „Inginerul" Lozier nu se înfăţişează însă spre a dirija lucrările. Abia mai târziu, credulii constată că au fost victimele unei farse...

Se lucrează cu sârg la deschiderea canalului destinat să dea un nou şi hotărâtor avânt dezvoltării oraşului New York. De data aceasta nu este vorba de o glumă. Canalul urmează să aibă o lungime de 363 de mile, 4 picioare adâncime, 28 lăţime la fund şi 40 lăţime la suprafaţă. Costul, potrivit unei estimaţii iniţiale, este de 5.000.000 de dolari. Mai înainte ca lucrările să se fi terminat, cheltuielile au crescut la peste 7.000.000 de dolari. Imigranţi angajaţi mai pe nimic scobesc pământul în condiţiuni infernale. Trebuie să străbată masive stâncoase, păduri, smârcuri miasmice. Vara, o mie de muncitori sunt loviţi de malarie în timp ce fac săpături în regiunea mlaştinii Montezuma. Foarte mulţi mor. Salariile nereclamate îngroaşă beneficiile constructorilor...

Într-un singur an, Jacob Astor încasează chirii care însumează 27.000 de dolari. Niciun gologan nu este însă folosit pentru repararea caselor dărăpănate, în care locuitorii trăiesc într-o mizerie cumplită. Cartierele sărace nu se deosebesc cu nimic de *slums*-urile Londrei.

Pe Broad Street şi pe John Street mai pot fi găsite străvechi case olandeze, din cărămidă roşie şi cu frontoane triunghiulare. În locul clădirilor dărâmate se ridică edificii cu multe etaje. Unul dintre aceste edificii totalizează – cu mansardă cu tot – şase niveluri, provocând ameţeli locatarilor de sus de tot...

Numeroase feriboturi – lăţăreţe vase cu zbaturi – cară pasagerii între Manhattan, New Jersey, Staaten Island, Brooklin...

Broadwayul de Jos începe să-şi piardă caracterul rezidenţial şi să fie invadat de numeroase case de raport... Tradiţionaliştii şi conservatorii se plâng că oraşul se urâţeşte... Zeci de şantiere navale se ridică de-a lungul lui East River. „United States Navy Yard", înfiinţat în 1801, este mai vast decât toate celelalte. Particularii nu vor să se lase mai prejos. Pregătesc sporirea gigantică a şantierelor lor...

Pe Park Row se înşiruie magazinele de lux, ca perlele pe un fir de aţă. Park Theater este locul de întâlnire al lumii *fashionable*...

De-a lungul zonelor stâncoase din Manhattan, barăci infecte, bordeie, cabane şoldii adăpostesc o populaţie mizeră, care nu se deosebeşte cu mult de troglodiţii din vremurile imemoriale... Oameni şi câini scobesc prin gunoaie, căutând hrană...

New Yorkul văzut din Weehawken arată ca o aglomerare de case, nici prea mici, nici prea mari, deloc întinsă şi dominată de şase sau şapte turnuri de biserici, modeste şi ele...

New York în 1823...

* *
*

Gerald îşi rezervase un întreg etaj la hotelul „Belmont", pentru el şi pentru suita sa. Nu acceptase găzduirea pe care Henry i-o oferise la Sunderland House, fiindcă nu voia să se îndatoreze cu nimic fratelui său vitreg şi soţiei sale. Întrevederile cu Henry se anunţau furtunoase, şi Gerald voia să-şi păstreze întreaga libertate de acţiune în cazul că ar interveni între ei o ruptură. Nu dorea un conflict, dar nici nu avea de gând să accepte compromisuri spre a-l evita.

Deşi, potrivit noului statut semnat de fraţii săi, dispunea de întinse puteri în sânul Casei Sunderland, având – graţie funcţiilor sale de preşedinte al consiliului executiv – posibilitatea de a-l cenzura până şi pe Henry, şeful nominal al familiei, preferase să amâne inspectarea băncii şi a celorlalte întreprinderi subordonate din New York până după vizita pe care i-o va face lui Henry. Acest gest de curtoazie – nădăjduia el – va netezi în parte asperităţile unor şedinţe de lucru dificile.

Gerald debarcă la New York aproape de ora prânzului. De la moartea tatălui său nu mai călcase pe pământul american. Îşi desfăşurase activitatea numai în Europa. Dar faza necesară consolidării puterii sale pe vechiul continent se încheiase. Acum venise rândul să-şi impună autoritatea şi în Lumea Nouă. Oraşul poleit de razele călduţe ale soarelui tomnatic, copacii cu frunze arămii, lumea aferată de pe străzi îi reînviară amintiri din copilărie. Se vedea plimbându-se cu tatăl său pe trotuarele înţesate cu pietoni, cutreierând prăvălii cu obiecte de artă, intrând la Bursă ori în vechiul City Hall. Ciudat! Omul acesta, a cărui memorie o venera, se purtase rece cu el. Poate că atitudinea distantă a bătrânului nu era decât un reflex al reţinerii vizibile pe care copilul de atunci o manifesta faţă de părintele său. Cert este că Richard Sunderland şi Gerald nu fuseseră niciodată prieteni. Nu existase între ei acea simpatie deschisă, acea afecţiune caldă care-l legase pe bătrân de fiul său preferat, Francis-Andrew. Gerald se întrebă dacă nu fusese gelos pe fratele lui. Poate că în adâncul sufletului său încolţise pe atunci un astfel de simţământ. Acum însă nu îşi mai amintea cu limpezime aceste lucruri.

Trăsura sa personală, pe care o adusese de la Paris, era una din acele spendide caleşti *à la Daumont*, cu blazon pictat pe uşi, cu perne de catifea roşie şi cu ciucuri de fir atârnând la ferestre şi în jurul tapiseriei de pe capră. Patru cai albi de Lipizza mergeau în trap întins spre minunea pietonilor, care se opreau pe trotuare spre a urmări trecerea rapidă a magnificului echipaj.

Plasată în dreapta lui Gerald, Olga privea critic, dar fără să facă vreun comentariu, lumea de pe străzi.

— Cum îţi place America?, întrebă el, dornic să destindă atmosfera.

— Lectura romanului *Manon Lescaut* îmi făcuse altă idee despre America, replică ea rece, ca şi când lumea aceasta în mijlocul căreia păşea pentru întâia oară nu ar fi impresionat-o câtuşi de puţin.

Tăcerea se aşternu din nou asupra lor. Gerald nu mai încercă să o tulbure. Luară prânzul la hotel. După-amiază, potrivit protocolului, Gerald făcu o vizită lui Henry, dar nu-l

găsi acasă, aşa că îi lăsă cartea de vizită. Când se înapoie la „Belmont Palace", Lefèvre îl aştepta cu corespondenţa de rezolvat. Deasupra vrafului de scrisori, rapoarte, dări de seamă şi tot felul de documente, se afla un mesaj din partea lui Henry şi a soţiei sale, care-l invitau – împreună cu Olga – la un dineu oferit la Sunderland House.

„În curând va începe vijelia", reflectă Gerald.

Deşi invitaţia menţiona numai numele lui şi al Olgăi, hotărî să meargă însoţit de Lorenzo şi de Lefèvre. Se amuza anticipat la gândul iritării pe care o va resimţi cumnata sa când va constata că va trebui să pună două tacâmuri suplimentare pentru doi oaspeţi nedoriţi. Îi va accepta pentru că soseau împreună cu Gerald, dar va fi într-o dispoziţie sufletească masacrantă în tot restul serii. Ca şi Charles, Gerald nu o putea suferi. De ce? Nici el n-ar fi putut să spună. Direct, nu avuseseră nimic de împărţit. Îl enervau aerele ei, dar aceasta nu ar fi constituit un motiv suficient de puternic spre a-i justifica antipatia.

Lefèvre tuşi discret spre a-i atrage atenţia. Gerald îi cunoştea procedeele.

— Te ascult, Lefèvre.

— Un oarecare Leslie Grant aşteaptă de aproape două ore să fie primit de dumneavoastră. Pretinde că are să vă comunice veşti extrem de importante.

Gerald îşi aşternu apostila sub o ultimă rezoluţie.

— Cu ce se ocupă acest Leslie Grant?

— A refuzat să-mi dea vreo lămurire. Cred că este unul dintre aceşti utopişti dornici să vă expună cine ştie ce proiecte irealizabile... Am avut destule cazuri.

Gerald reflectă câteva clipe. Lefèvre avea în general dreptate. Aventurierii, amatorii de câştiguri uşoare foiau în jurul său, încercând să-i vândă idei elucubrante sau informaţii pe care le socoteau de un interes vital, dar în realitate lipsite de orice valoare. Mai avea de-a face şi cu cerşetori în haine negre, care-i solicitau ajutoare.

— Cum arată?, întrebă el.

— Un tânăr cu aparenţă modestă, îmbrăcat în negru, agreabil la înfăţişare, dar cu o expresie idescifrabilă în ochi...

Portretul schiţat lapidar de Lefèvre trezi curiozitatea lui Gerald.

— Să intre.

Lefèvre încreţi mirat din sprâncene, dar nu rosti un cuvânt.

Un minut mai târziu, tânărul descris de Lefèvre pătrunse în încăpere. Gerald constată că remarca secretarului său era justificată. Pe chipul lui brunet nu se putea citi nimic, aşa cum nu poţi citi nimic pe un perete alb.

Tânărul salută cu deferenţă, apoi aşteptă.

— Vorbeşte!, zise Gerald.

Nou-venitul aruncă o privire semnificativă spre Lefèvre, continuând să păstreze tăcerea. Părea foarte tânăr, şi, după toate canoanele estetice, ar fi fost un bărbat frumos dacă expresia aceea goală a chipului său nu i-ar fi dat un aer bizar, aproape sinistru.

— Lefèvre, lasă-ne singuri!, zise Gerald.

Secretarul ezită. Patronul său avea mulţi duşmani. În ultima vreme primise numeroase scrisori de ameninţare şi fusese ţinta a două atentate, din fericire nereuşite.

— Du-te, Lefèvre!, repetă Gerald.

Secretarul ieşi contrariat.

Bănuielile lui fuseseră împărtăşite la un moment dat şi de Gerald. Dar pe el îl stimulau primejdiile. Gerald calculă gesturile pe care le-ar face dacă străinul s-ar arunca asupra lui înarmat cu un cuţit sau dacă ar exhiba vreun pistol de sub haină. I se vorbise atât de mult despre caracterul violent al americanilor şi despre înclinarea lor de a-şi rezolva diferendele pe calea armelor, încât lăsă imaginaţia să o ia razna. Rosti calm:

— Suntem singuri, *Mister*...

— Grant. Leslie Grant, completă tânărul zâmbind. Ţin în primul rând să vă explic motivul pentru care am stăruit să vă vorbesc fără martori, *Mister* Sunderland. Fac parte dintr-o reţea de agenţi acoperiţi, organizată de *Mister* Jules Lafont în America, cu scopul de a supraveghea activitatea Casei Sunderland din nordul Statelor Unite.

— *Mister* Henry Sunderland nu este informat de existenţa dumitale?

— *Mister* Henry Sunderland are propriul său serviciu de informaţii şi nu ar tolera activitatea noastră.

— Da. Înţeleg. Şi?...

— Rezultatele investigaţiilor noastre sunt comunicate lui *Mister* Lafont, personal, pentru a fi apoi aduse la cunoştinţa dumneavoastră. Funcţionez de un an şi jumătate sub ordinele directe ale lui *Mister* Lafont. Până acum, rapoartele noastre au urmat invariabil filiera normală. De data aceasta mi-am permis să derog şi să mă adresez direct dumneavoastră. Aş fi pierdut un timp preţios trimiţând informaţii importante în Europa, spre a vă parveni de acolo prin intermediul lui *Mister* Lafont.

Gerald zâmbi. Interlocutorul său juca tare. Nu ezita să se adreseze direct conducătorului Casei Sunderland, deşi încălca astfel instrucţiunile şefului său ierarhic. Aparent acţiona logic. Evita o risipă de timp. Lui Gerald nu-i displăceau oamenii îndrăzneţi.

— Bun. Şi ce doreai să-mi comunici?

Grant scoase din vestonul său negru, impecabil, un plic voluminos, pe care-l puse pe masă.

— Veţi găsi înăuntru câteva hârtii care dovedesc, fără posibilitate de tăgadă, că doi funcţionari superiori ai Băncii Sunderland din New York şi unul din directorii fabricii de armament de la New Schenectady primesc subvenţii de la firme rivale, în schimbul furnizării de informaţii în legătură cu activitatea Casei noastre din Statele Unite.

Gerald întârzie să ia plicul.

— *Mister* Grant, documentele sunt autentice?

— Absolut autentice. Chitanţele semnate de cei care au primit bani, precum şi rapoarte destinate persoanelor care i-au plătit.

Cu gesturi lente, Gerald luă plicul, scoase documentele şi le parcurse cu privirile. Pe măsură ce le citea, fruntea i se întuneca. După ce termină lectura, vârî hârtiile în plic, iar plicul îl strecură în buzunarul dinăuntru al fracului. Câteva clipe păstră tăcerea, apoi îşi ridică ochii asupra lui Grant.

— Sunt sigur că *Mister* Lafont n-are să ridice nicio obiecţiune în legătură cu încălcarea procedurii stabilite de Domnia Sa. Pot să te întreb cum ai procurat aceste hârtii?

— Mijloacele n-au fost tocmai ortodoxe, *Sir*.

Gerald zâmbi.

— Îmi închipui. Pe mine rezultatele mă interesează. Începând din clipa aceasta vei păstra permanent legătura cu mine.

Desfăcu un sertar şi scoase dinăuntru două teancuri de dolari proaspăt scoşi de la teasc şi îi puse pe masă.

— O gratificaţie, *Mister* Grant.

Tânărul luă fără grabă banii şi îi făcu să dispară elegant într-unul din buzunarele vestonului.

— Vă mulţumesc, *Sir*.

— Noapte bună, *Mister* Grant.

— Noapte bună, *Sir*.

După plecarea vizitatorului, Lefèvre se înapoie în cabinet.

— *Mister* Grant poate să intre la mine la orice oră, Lefèvre.

Secretarul se înclină, indispus în sinea lui de taina pe care marele patron înţelegea să o păstreze în jurul ciudatului personaj.

Gerald era încântat. Leslie Grant îi furnizase nişte arme neaşteptate în bătălia pe care avea să o ducă în curând cu Henry. „Bietul Henry!, cugetă el. N-a ştiut niciodată să cunoască oamenii. Sunt convins că cei care l-au trădat se bucură de toată încrederea lui!"

Seara, la orele 8, trăsura lui opri în faţa intrării Casei Sunderland. Două felinare din fier forjat aruncau o lumină gălbuie asupra scărilor de marmură şi a coloanelor care străjuiau uşa înaltă, lăsând restul clădirii în întuneric. Gerald îşi aminti de lampadarele care luminau feeric faţada edificiului în timpul vieţii tatălui său.

„Economii!, reflectă el. Motivul? Jena financiară? Exclus. Zgârcenie? Se prea poate. Deşi Henry n-a avut niciodată înclinaţii spre chiverniseală. Să fie vârsta de vină?"

Nu avu timpul să brodeze pe această temă, fiindcă un majordom cu mutră solemnă de cioclu le deschise uşa. Era un servitor nou. Gerald nu şi-l amintea. Majordomul îşi aruncă ochii asupra invitaţiei, apoi încreţi demn din sprâncene, când observă că în loc de doi oaspeţi apar patru.

— Domnii au invitații?, se adresă lui Lorenzo și lui Lefèvre.

— Mă însoțesc!, rosti Gerald glacial.

Majordomul replică grav.

— Mă tem, *Sir*, că...

Gerald nu-i dădu timp să termine fraza. Intră, poftind cu un gest și pe cei doi tineri să-l urmeze.

Când pătrunse în hol, îl izbi ceva straniu. Decorația interioară era așa cum o cunoscuse în copilărie, și totuși se deosebea... Deodată izbucni în râs. Goliciunea impudică a statuilor de marmură care înfățișau zeități antice fusese acoperită cu drapaje din ipsos. Și tablourile cu subiecte alegorice suferiseră o transformare asemănătoare. Eros fusese îmbrăcat cu o rochiță scurtă, atributele virile ale lui Hercule dispăruseră sub o blană de leopard amplă, sânii apetisanți ai Venerei și șoldurile voluptuoase ale Proserpinei se ascunseseră sub valuri opace.

Și Lorenzo observă ciudata metamorfoză. Deprins cu triumfătoarea nuditate a statuilor antice, nu putea ignora această blasfemie adusă artei adevărate.

— Ce părere ai?, îl întrebă Gerald.

— Cazul nu e unic, zâmbi Lorenzo. Și un străbun al prietenului meu Carlo, Principele Gianbattista Doria, a îmbrăcat cu ipsos goliciunile statuilor din palatul său. Trecea printr-o acută criză de ascetism, întreținută de călugări iezuiți.

— Am auzit, râse Gerald. Îndrăgostit mai târziu de o adolescentă, a uitat de severitatea principiilor sale și și-a dezbrăcat statuile de învelișul lor artificial, lăsându-le să-și exibe cu nerușinare sexul. Lumea aceasta e plină de originali, Lorenzo!

— Rog pe Înălțimea Voastră să poftească în salon, se ploconi majordomul. Pe cine să mai anunț în afară de Înălțimea Voastră și de Înălțimea Sa Ducesa?

Pe Gerald îl amuză tonul ultrapompos al servitorului.

— Anunță pe Gerald Sunderland cu doamna, pe Lorenzo di Serracapriolo și pe Jules Lefèvre.

Chipul majordomului se lungi. I se răpea plăcerea de a vesti persoanelor din salon sosirea unui duce. Asemenea

titluri impozante nu se găseau pe toate cărările în democrata şi egalitara Americă.

Când intră în salon, precedat de vocea gravă a servitorului, Gerald avu senzaţia că pătrunde într-o adunare funebră. Henry, Susan, rudele ei, ceilalţi invitaţi – printre care se remarcau doi pastori onctuoşi – erau îmbrăcaţi de sus până jos în negru. Nu lipsea decât decedatul întins pe catafalc.

Henry îi ieşi în cale. Era palid, supt la faţă şi atât de slab, încât părea abia să se ţină pe picioare. Numai ochii aveau o scânteiere ciudat de puternică.

— Bine ai venit, Gerald. Sunt bucuros să o cunosc pe soţia dumitale.

Şi Susan slăbise. Obrajii i se încreţiseră şi atârnau moi, ca nişte punguţe, depăşind muchia fălcilor. Avea o expresie aspră, neînduplecată, pe care nu o îndulcea zâmbetul convenţional, lipsit de viaţă. Susan dădu mâna cu Gerald şi îşi ţuguie buzele, sărutând formal obrajii plini de prospeţime ai Olgăi. Frumuseţea ei îi stârni brusc aversiunea. Prezenţa lui Lorenzo di Serracapriolo, despre care auzise zvonuri diverse, făcu să i se încrânceneze pielea. Ce dezgustător obicei aveau fraţii soţului ei de a-şi etala turpitudinea în public. Nu putea uita obrăznicia lui Charles, care îl mistificase, prezentându-i o târfă drept soţia lui. Numai Lefèvre nu o deranja. Era un personaj atât de insignifiant, încât nu-i acordă nicio importanţă.

— Să se mai pună două tacâmuri!, porunci ea acru majordomului.

Gerald nu reţinu numele celorlalţi oaspeţi, tot atât de gravi şi de mohorâţi ca şi amfitrioana. În timp ce-şi gusta aperitivul servit în salon, îşi plimbă privirile pe frescele din tavan, constatând că regimul de austeritate impus zeităţilor din hol fusese aplicat şi personajelor mitologice grupate în jurul candelabrului. Conversaţia lâncezea. Unul dintre cei doi pastori se lansă într-o tiradă doctă asupra Cinei cea de Taină. Era înalt, uscăţiv şi ciupit de vărsat. În ochii lui ardea flacăra iluminaţilor.

„Un şarlatan!, cugetă Gerald. Un şarlatan primejdios, un Tartuffe în veşminte de protestant!“

Pastorul, care răspunea la numele de Timothy Semple, vorbea cu o pasiune persuasivă, dominând-o cu personalitatea sa pe Susan, care-l asculta căzută în transă.

— Celui ce se va birui pe sine, Dumnezeu îi va da să mănânce din pomul vieţii, aflat în paradis, rosti clericul în încheiere.

— Amin!, murmură Susan, plecând capul.

Chipul lui Henry era inexpresiv. Suporta desigur cu răbdare şi stoicism prezenţa cucernicelor feţe bisericeşti, îşi zise Gerald, compătimindu-l sincer. „Dacă aş trăi în atmosfera aceasta, aş înnebuni."

În sufrageria înveselită altădată de râsetele convivilor se auzeau acum doar şoaptele personajelor care nu cutezau să ridice glasul, pentru a nu tulbura probabil spiritele unor adormiţi întru Domnul. Gerald era stupefiat de schimbările din această casă.

Servitori îmbrăcaţi de asemenea în negru începură să aducă mâncărurile, mai toate fade. Gerald ar fi făcut pariu că bucătarul era păstrat în serviciu pentru cucernicia sa, şi nu pentru priceperea în domeniul artei culinare. Un servitor negru îi turnă băutură în cupă. Lichidul, de o culoare brună, stârni un semn de întrebare în mintea lui Gerald. „Ce vin o mai fi şi acesta?" Pastorul Semple şi două doamne îşi muiară buzele în băutura brună, dând semnele celei mai vizibile satisfacţii. Şi Gerald îşi duse cupa la gură. Rămase atât de surprins de gustul ei, încât nu-şi putu stăpâni o schimă de scârbă.

— Îmi pare rău că nu-ţi place, zâmbi înţepat Susan. Este un delicios ceai de plante, păstrat la gheaţă. Cu încetul ai să te obişnuieşti. Ţi-l recomand călduros. E foarte bun pentru sănătate.

— Nu există o licoare mai gustoasă, interveni pastorul Semple, înclinându-se cu recunoştinţă spre Susan.

Ea zâmbi, apoi reluă tăios:

— În casa noastră nu are ce căuta alcoolul. Doamnele de faţă, zise ea, arătând cu un gest pe sperietorile cernite din jurul mesei, au răspuns la chemarea mea creştinească, acceptând să militeze cu toată energia şi entuziasmul pentru

prohibiția alcoolului și pentru transformarea cârciumilor în localuri de reculegere și de rugăciune.

Convivii cu mutre de gropari aplaudară tăcut vorbele gazdei.

— O inițiativă înțeleaptă, care place Domnului, întări pastorul Semple.

— Mulțumesc, îi zâmbi iarăși Susan. Încurajările pastorului Semple, se adresă ea lui Gerald și Olgăi, ne-au întărit brațul și mintea, ne-au ajutat să biruim șovăiala și îndoielile, ne-au înarmat cu o neobosită dârzenie. Am depus și continuăm să depunem toate strădaniile în slujba sublimei noastre cauze.

Senatorul Forbes își stăpâni anevoie un căscat. Teoriile fiicei sale îl plictiseau de moarte. Nu o contrazicea fiindcă ar fi fost zadarnic.

— Susan este plămădită din acel aluat care a dăruit omenirii marile ei eroine, rosti el cu imperceptibilă ironie. Este o Jeanne d'Arc a vremurilor noastre.

— Glumele dumitale sunt deplasate, îl stropși ea cu o privire disprețuitoare.

— N-am glumit, fiica mea, replică senatorul cu afectată seriozitate.

— Tonul face muzica, tată.

— Eh, la vârsta mea, vocea seamănă cu sunetele unei trompete stricate. Scoate și tonuri false.

Gerald zâmbi. Senatorul Forbes îl răzbunase involuntar. Susan se întoarse spre Olga.

— Draga mea, nădăjduim să te atragem în rândurile noastre. Când te vei înapoia în Europa, te sfătuiesc să înființezi o filială a asociației pe care o prezidez.

— Am să-i studiez statutele, răspunse cu amabilitate Olga.

— Pe Gerald nu-l poftesc să vină alături de noi, zâmbi ambiguu Susan. Îi cunosc concepțiile, adăugă, aruncând o rapidă și dezaprobatoare privire asupra lui Lorenzo.

— Ai dreptate, Susan. Sunt un păcătos impenitent. Un păgân renascentist, care continuă să se închine lui Dyonisos, Venerei și lui Pan.

Doamnele cernite ridicară scandalizate privirile spre cer, implorându-l să-l pedepsească pe păcătos.

— Atotputernicul are o tainică preferință pentru fiul risipitor, rosti pilduitor pastorul Semple. Îl așteaptă să se înapoieze pocăit în mijlocul alor săi, pentru a jertfi oaia ce mai grasă...

— În clipa aceasta, venerabile, sunt gata să fac mea culpa pentru o sticlă de șampanie... Scumpa mea Susan, îngăduie, te rog, slugilor tale să-mi aducă o carafă cu apă în locul acestui... elixir din ierburi...

După desert, de care Gerald nu se atinsese, trecută în salon, unde aveau să li se servească siropuri și cafele. Doamnele cernite angajaseră o discuție în jurul obiectivelor campaniei pe viitoarele trei luni.

— Trebuie să închidem toate cârciumile din preajma docurilor, propuse bătăios o femeie osoasă, cu trăsături aspre și buze subțiri, vinete, ca niște lipitori. În locul lor să deschidem ceainării...

— Și case de rugăciune, interveni Semple.

— Firește, replică Susan.

— Vom avea nevoie de fonduri noi, se amestecă în vorbă o femeie fălcoasă, cu umeri de luptător și bust plat, bărbătesc. Casa este aproape goală... Ultima campanie a fost costisitoare...

— Henry are să aibă grijă de asta, grăi Susan. Nu-i așa, Henry?

Soțul ei, care nu scosese niciun cuvânt până atunci, ieși o clipă din apatie.

— Da, Susan, rosti supus. *Mister* Drubbing să vină mâine la Bancă.

— Și templul nostru are nevoie de o suplimentare de fonduri, interveni mieros al doilea pastor. Reparațiile au costat cam mult...

— Devizul era și așa destul de încărcat, interveni senatorul.

— Tată, nu fi meschin!, îl repezi Susan.

— Antreprenorii vă trag pe sfoară, protestă el.

— Te rog să nu te mai amesteci, rosti ea cu formidabilă gravitate. Pastorul Swaddle știe ce are de făcut!

— Bine, bine!, se supuse senatorul.

Îi era scârbă de toată comedia aceasta. Fiică-sa înnebunise, desigur. Arunca banii pe fereastră. Toţi indivizii ăştia îndoliaţi care îi călcau pragul erau fie nişte paraziţi, fie nebuni ca şi ea. Henry îi accepta toate fanteziile. Senatorul era foarte întristat de slăbiciunea firii ginerelui său, pe care-l crezuse odinioară capabil de fapte mari. În casă, Susan preluase sceptrul puterii. Din nefericire, îl folosea cât se poate de prost.

Senatorul îşi sorbi cafeaua. Îl exasperau eternele discuţii despre prohibiţie şi despre moralizarea societăţii. Acceptase să participe la acest dineu fiindcă i se spusese că va veni şi Gerald cu soţia. Abia aşteptase să afle veşti din Europa, să comenteze ultimele evenimente politice de dincoace şi de dincolo de Ocean. Cu ginerele său nu era posibil să lege o conversaţie. Gândurile lui Henry pluteau aiurea, în spaţii astrale.

Senatorul Forbes constatase cu mâhnire şi o scădere sensibilă a importanţei sociale sau politice a vizitatorilor acestei case. Oameni cu vază, indispuşi de elucubraţiile lui Susan, evitau sistematic să-i calce pragul. În locul acestora, se oploşiseră tot felul de nebune şi de figuri bisericeşti dubioase. Senatorul se strâmbă scârbit... Nu! Nu era deloc mulţumit de copiii săi! Nu numai Susan îl dezamăgise, ci şi David. Senatorul îşi închipuise că fiul său încheiase o mare afacere însurându-se cu Babs. Rezultatele acestei căsnicii fuseseră dezastruoase. David se alesese cu trista faimă de paravan al cumnatului său, fără a primi în schimb vreun avantaj. Babs îl părăsise, şi acum umbla haihui prin Vestul Îndepărtat. Circula zvonul că s-ar fi înhăitat cu James Kent, aventurierul îmbogăţit peste noapte... Hm! Orice alt tânăr s-ar fi descurcat mai bine decât Dave. Ar fi ştiut să beneficieze de pe urma faptului că era cumnat cu Henry, obţinând o poziţie de frunte în cadrul acestui formidabil conglomerat de bănci, fabrici, şantiere, mine, societăţi de import-export, care alcătuiau Casa Sunderland. David vegeta acum în umbra lui Henry şi suspina împreună cu cumnatul său, evocând-o pe Babs.

Într-o vreme, senatorul îl urâse pe Gerald, fiindcă acesta îl eclipsase pe Henry. De la un timp, însă, ajunsese să-i ierte

păcatele şi să-l aprecieze la adevărata lui valoare. Dacă n-ar fi fost Gerald, dinastia s-ar fi dus de râpă.

Senatorul stătea într-un fotoliu; ţinea mâinile pe burtă şi ochii pe jumătate închişi. Asculta murmurul vocilor din jurul lui şi reflecta posomorât:

„Lumea mă invidiază fiindcă sunt socrul lui Henry Sunderland, fiindcă am devenit membru prin alianţă al uneia dintre cele mai puternice dinastii financiare din lume. Dacă invidioşii ar vedea cum mă plictisesc în mijlocul acestor potentaţi şi cât de mică este influenţa mea asupra lor, mi-ar plânge de milă. Ba nu!... Nu m-ar compătimi! S-ar bucura! Şi-ar zice, frecându-şi mâinile: «Şi-a închipuit că ginerele îl va duce în cârcă direct la Casa Albă! Ce straşnică păcăleală!»"

Senatorul Forbes se uită la ceasul de la cămin. Se făcuse 10. Se afla aici de două ore, care se scurseseră mai greu decât două secole.

Se ridică din fotoliu şi se îndreptă spre fiica sa.

— Mă ierţi, Susan, dar trebuie să mă retrag. Mâine am o zi încărcată.

Pretextul acesta plat, invocat de fiecare dată, nu mai înşela pe nimeni. De când îmbătrânise, nici treburile politice nu-l mai asaltau. Ajunsese a fi socotit un fel de fosilă.

Plecarea senatorului stârni o oarecare mişcare printre invitaţi. Gerald urmărea amuzat reacţiile matroanelor din Liga antialcoolică. Când se credeau neobservate, aruncau priviri furişe spre Olga. Rochia ei albă de mătase, bijuteriile somptuoase, diadema incrustată cu smaralde creau un admirabil cadru frunţii ei exotice. Strălucitoarea-i prezenţă în mijlocul acestei societăţi terne, severe era de-a dreptul insolită. Deşi se străduia să fie amabilă, Susan nu-şi putea ascunde dezaprobarea faţă de luxul etalat de Olga. Pentru femeile vârstnice şi urâte, frumuseţea unei fete tinere capătă semnificaţia unei insulte. Susan nu făcea excepţie. Puritanismul îi exacerba antipatia faţă de această fiinţă superbă, coborâtă parcă din altă lume. Charles o exasperase aducându-i în casă o târfă. Gerald îi crea acelaşi complex aducându-i în casă o principesă.

Ostilitatea lui Susan era precumpănită însă de amabilitatea pe care fratele ei o arăta Olgăi. David părea hotărât să-şi

captiveze cumnata. Pusese la bătaie întreg arsenalul său de irezistibil Don Juan. Priviri languroase, gesturi prevenitoare, poze avantajoase, menite să-i scoată în evidenţă însuşirile de mascul. Şi Henry părea să fie vrăjit de frumuseţea Olgăi. Dar, spre deosebire de fratele soţiei sale, păstra o rezervă discretă. Privirile lui întârziau rareori asupra Olgăi, dar atunci căpătau o intensitate aproape bolnăvicioasă. Era fascinat. Susan surprinsese cu iritare crescândă admiraţia oglindită fugitiv în ochii lui. Trebuia să-l îndepărteze de Olga. Se temea să nu se repete criza prin care Henry trecuse în prima fază a iubirii sale pentru Babs. Se impunea să găsească grabnic un derivativ.

— Henry, i se adresă ea cu falsă amabilitate, ar trebui să-l iei pe Gerald de braţ şi să vă retrageţi în bibliotecă. Îmi închipui că aveţi multe să vă spuneţi. Lucruri poate mai interesante pentru voi decât discuţia noastră despre operele de binefacere.

Henry tresări. Vorbele ei îl treziseră dintr-o minunată visare. Se făcea că o avea pe Olga în braţe. Eliberată din mătăsurile ei.

Gerald îi citi în ochi procesul de gândire. Extazul creat de prezenţa Olgăi, care-l îmbăta ca o şampanie tare, apoi surprinderea dureroasă provocată de intempestiva intervenţie verbală a soţiei sale, şi la urmă panica aşternută pe chipul lui în clipa când i se ceru să se retragă în compania fratelui său. Lui Henry îi era frică să rămână singur cu Gerald. Voia să întârzie pe cât îi va fi cu putinţă o confruntare penibilă.

— Voi avea grijă să vă trimit câteva răcoritoare, adăugă Susan cu un ton autoritar şi persuasiv totodată.

Gerald zâmbi. Fără să vrea, Susan îi făcea jocul. Henry se uită o clipă la fratele său vitreg. Ah, cât de mult îl ura! Acest om diabolic, care moştenise toate trăsăturile rele ale tatălui lor, îi inspira o teamă invincibilă.

Se ridică anevoie de pe scaun.

— Să trecem în bibliotecă, Gerald, rosti cu aerul unui condamnat care se îndreaptă resemnat spre eşafod.

Henry plecă înainte, lăsându-l pe Gerald să-l urmeze. Când ajunseră în bibliotecă, Henry închise canaturile uşii,

apoi se așează în dreptul căminului în care ardeau câțiva butuci împrăștiind o căldură plăcută.

— Ia loc!

Gerald se adânci într-un fotoliu în fața fratelui său. Henry păstră câteva momente tăcerea. Cu mâinile pe genunchi, fixa gânditor florile albastre ale covorului de Belucistan care conturau atât de armonios escarpenii săi de lac. Ridică deodată fruntea.

— De ce ai venit la New York, Gerald?, întrebă el *ex abrupto*.

Preferase să angajeze imediat discuția. Așa aveau să se curme mai repede nesiguranța și teama.

— Vorbește! Ce te-a adus aici?

Începu să-și frământe mâinile. Fără a-i da timp lui Gerald să-i răspundă, reluă exasperat:

— Ți-am lăsat Europa, Asia, America de Sud... De ce ai venit peste mine? Dacă aveai poftă să-ți extinzi puterea, de ce nu te-ai dus la New Orleans? Charles a dispărut. Nu-ți va fi greu să pui mâna pe partea lui din avere... N-am să mă împotrivesc... Dar aici, la New York, înțeleg să rămân singur stăpân.

Gerald își dădu seama că Henry fusese iarăși cuprins de una din acele crize de încăpățânare care-i suplineau imperfect lipsa de voință. Înainte de a-i răspunde, îi zâmbi cu blândețe:

— Dragul meu Henry, mecanismul unei Case nu mai poate funcționa dacă o singură rotiță se blochează. Nu știu dacă reușesc să mă fac înțeles. Încearcă să-ți imaginezi mersul unei trăsuri cu o roată stricată. Cum vrei să înainteze?

— Pune cărțile pe masă, Gerald! Nu-ți pierde vremea cu parabole!

— Ei bine, am să fiu concis, Henry. Trebuie să-ți spun un adevăr trist. Fieful tău este administrat într-un mod atât de dezastruos, încât primejduiește existența Casei noastre în întreaga lume.

Henry se ridică brusc.

— Cum poți să spui una ca asta?, explodă indignat.

— Calmează-te, Hery! Ție, personal, nu-ți reproșez nimic. Te-ai înconjurat însă de un grup de colaboratori incapabili, care te dezinformează sistematic.

— Absurd!

— Lasă-mă să termin. Pe urmă ai să judeci singur, la rece, şi ai să-mi dai poate dreptate.

— Mă îndoiesc...

— Recunoşti, Henry, că, în domeniul fabricaţiei de explozive, familia Dupont de Nemours a câştigat în ultima vreme succese remarcabile şi că ameninţă supremaţia câştigată de noi cu preţul atâtor sacrificii?

— Nu recunosc.

— Dispun de piese, Henry, care dovedesc că pulberea fabricată de ei este mai bună şi mai ieftină decât a noastră.

— Să le văd.

— Mâine, la bancă, am să ţi le pun la dispoziţie.

— Mai departe?

— Fabrica noastră de armament de la New Shenectady înregistrează o gravă scădere în vânzarea de arme uşoare, din cauza intrării în arenă a lui Henry Deringer. Ştii, poate, că atelierele lui produc arme mai perfecţionate decât ale noastre. Mai sunt informat că tânărul Deringer este pe punctul de a lansa pe piaţă un pistol de un calibru mai mare decât cele de până acum şi cu o ţeavă extrem de scurtă. La New Shenectady v-aţi mărginit să fabricaţi arme de un model depăşit.

— Eşti foarte bine informat, rosti Henry cu o ironie care-i ascundea imperfect ciuda. Cu cât îmi plăteşti oamenii spre a-ţi furniza asemenea date? Nu ştiam că îţi plac spionii. Te serveşte bine Lafont.

— Dragă Henry, n-am venit aici ca să angajez cu tine un duel oratoric steril. Toate afirmaţiile mele sunt bazate pe documente. Am să-ţi mai dau un exemplu. Producţia şantierelor navale din fieful tău este în scădere. Comenzile au început să afluieze pe birourile unor constructori navali care au înţeles să investească mari sume de bani pentru modernizarea şantierelor respective. Şantierele lui Wallace Ballard ne-au furat majoritatea clienţilor.

— Cu alte cuvinte, sunt în pragul falimentului, rosti Henry caustic.

— Nu încă. Dar nici departe nu eşti. Evident, voi interveni spre a te salva în ultimul moment.

— Mă vei susţine aşa cum susţine frânghia pe spânzurat. Dictonul acesta îl folosea şi tata.

Gerald îi ignoră întreruperea.

— Banca Manhattan, reluă el, în loc să-şi angajeze capitalurile în investiţii ample, producătoare de beneficii substanţiale, se mărgineşte să execute operaţii mărunte, ca orice bancă de provincie. Ai îngăduit lui Astor să se îmbogăţească peste noapte, acţionând netulburat într-un domeniu pe care nu trebuie să-l scăpăm din mână.

— Resping cu hotărâre aceste aserţiuni!, ripostă Henry.

Deodată îl înecă o tuse violentă, care-i zgudui trupul plăpând, făcându-l să se congestioneze, să se încovoaie cu mâinile încleştate pe piept.

Calm, Gerald agită clopoţelul plasat pe o măsuţă Chippendale din preajma sa. Aproape în aceeaşi clipă intră servitorul negru cu răcoritoarele făgăduite de Susan. Gerald se ridică din fotoliu, luă un pahar de oranjadă şi îl oferi lui Henry. Acesta se sili să soarbă câteva înghiţituri. Accesul de tuse se stinse anevoie. Istovit, stors, Henry se lăsă să cadă pe o canapea. Gerald făcu semn servitorului să se retragă. Fratele său îi observă gestul. După ce îşi mai reveni, rosti cu greutate:

— Cred că ţi-ar face mare plăcere să mă vezi pe targă, Gerald.

— Nu! În orice caz, mă pot bizui mai mult pe dumneata decât pe un străin. Cu atât mai mult cu cât sper că voi reuşi să-ţi deschid ochii, astfel încât să priveşti situaţia într-un chip mai rezonabil. Dacă, bineînţeles, vei binevoi să mă asculţi.

Henry simţi că îl potopeşte iarăşi mânia.

— Rezonabil? Ştiu ce înţelegi prin asta, Gerald. Să-ţi execut poruncile. De pildă, să furnizez muniţii şi armament lui Francia. Să-l recompensez fiindcă ne-a întemniţat fratele. Tu n-ai decât să-i fii recunoscător fiindcă te-a eliberat de un rival.

Gerald îl privi cu compătimire, ca şi când ar fi vrut să spună: „Ce îngustă minte ai, bietul meu Henry! Cât de limitat eşti!"

— Dacă m-ai cunoaşte mai bine, Henry, n-ai avea o părere atât de tristă despre mine... Îi ofer arme lui Francia fiindcă vreau să-l distrug.

Henry rotunji ochii. Deodată izbucni în râs:

— Crezi că ai de-a face cu un imbecil, Gerald? Vrei să-l distrugi pe Francia sporindu-i capacitatea de luptă? Eşti comic, scumpul meu!

Gerald îşi muie buzele în paharul cu oranjadă. Apoi grăi zâmbind:

— Pare paradoxal, nu-i aşa? Ei bine, am să-ţi explic raţionamentul meu. Îi vând lui Francia orice cantitate de armament va voi pe un preţ de nimic. Francia va profita de condiţiile acestea extrem de favorabile şi îşi va înarma ţara până la saturaţie. Statele învecinate, care-i cunosc megalomania, vor privi cu îngrijorare înzestrarea armatelor lui cu cel mai modern armament şi îşi vor lua măsuri de apărare. Vor începe la rândul lor să cumpere puşti şi tunuri, pe care le vom vinde însă la preţuri normale. Această cursă a înarmărilor îl va obliga pe Francia să facă din nou apel la noi. Îi vom procura armamentul cerut, dar fără a mai face gesturi de filantropie. Achiziţiile repetate de arme îi vor secătui repede vistieria. În acelaşi timp, ziarele stipendiate de noi vor stimula isteria războinică. Escalada înarmărilor va continua cu furie sporită. Francia va avea atâta nevoie de noi, încât nu va ezita să-l elibereze pe Charles şi să ne facă şi alte concesii. Dar maşina pe care am pus-o în mişcare nu se va mai opri. Va fi de-ajuns un incident de frontieră ca războiul să izbucnească. Paraguayul este înconjurat numai de duşmani, aşa că până la urmă va fi înfrânt, în ciuda armamentului său. Războiul se va încheia cu un adevărat holocaust, în care va pieri nu numai Francia, dar şi toţi partizanii săi.

Henry urmărise cu atenţie crescândă argumentele fratelui său.

— Dar aceasta cere timp, obiectă el.

— Ne putem permite luxul de a aştepta. Timpul lucrează în favoarea noastră. Înarmările intensive nu se fac cât ai bate din palme.

Henry clătină de câteva ori din cap.

— Raţionamentul dumitale, Gerald, pare riguros. Nu ştiu însă dacă ţi-ai pus o întrebare.

— Care anume?

— Te-ai gândit ce se va întâmpla cu poporul acelui nenorocit Paraguay?

Gerald îl privi pe deasupra buzei paharului, ale cărui flori scobite în cristal scăpărau ca niște diamante.

— M-am gândit. Va fi probabil nimicit. Vor rămâne totuși supraviețuitori. De asta să nu-ți faci griji.

Henry îl privi lung.

— Lipsa dumitale de scrupule mă înspăimântă.

Gerald rămase câteva clipe stupefiat. La orice altă replică se așteptase. Deodată începu să râdă.

— Știi că ai haz? Mi se pare că te-au molipsit fariseismele oaspeților din salon.

— Vorbesc cu toată seriozitatea.

Gerald lăsă încet paharul pe masă. Încetă să mai râdă. Un zâmbet ironic îi flutură pe buze.

— Dragul meu Henry, tot luxul acesta care te înconjoară, operele de binefacere, ligile antialcoolice pe care le susții își datorează existența beneficiilor rezultate din vânzarea armelor. Noi, Henry dragă, vindem moartea, așa cum alții vând trăsuri sau portocale. Dacă n-ai avea la dispoziție capitalurile acestea imense acumulate cu prețul sângelui vărsat de zeci și sute de mii de soldați căzuți pe diverse fronturi, n-ai fi decât un burghez oarecare, un mărunt făuritor de cuțite, ca și unchiul și bunicul nostru.

Henry zâmbi amar.

— Ai dreptate. În ciuda turpitudinii afacerilor mele, păstrez un rest de onestitate. Ascendența dumitale maternă, Gerald, este însă atât de înaltă, încât te ferește de asemenea scrupule mărunte, accesibile doar burghezilor, și aceia mărunți.

— Ironiile nu-și au rostul, Henry. Suntem înhămați la același car.

Henry se încordă brusc, asemenea unui arc înainte de a trimite săgeata la țintă.

— N-am să-ți execut dispozițiile, Gerald! Dacă vrei să-i trimiți armament lui Francia, n-ai decât. Dispui de uzinele de armament din Anglia și din Franța.

— Transportul costă prea mult, Henry. Afară de aceasta, producția acestor uzine este angajată în Europa și recent a

început să se infiltreze şi pe piaţa asiatică. Trebuie să mă folosesc de fabricile americane.

— Regret. Nu voi accepta niciodată acest târg. Doar să treci peste cadavrul meu...

Gerald îşi mângâie jaboul de dantelă.

— Dacă va fi nevoie, am să trec, Henry, rosti el cu un ton bizar, în care gluma şi severitatea se îmbinau indefinisabil. Dar nu va fi cazul. Nu trebuie să uiţi că reprezint cinci părţi din Casa Sunderland. Iar dumneata dispui de o singură parte.

— Charles nu ţi-a lăsat împuterniciri să-l reprezinţi.

— În calitatea mea de preşedinte al consiliului executiv, îmi revine dreptul de a mă ocupa de partea lui Charles. Chiar dacă ai obţine prin justiţie dreptul de a susţine interesele lui – ceea ce îmi dai voie să mă îndoiesc că vei reuşi – ai avea două voturi contra patru. După cum vezi, te pot oricând sili să-ţi execuţi obligaţiile.

— Obligaţiile? Fanteziile dumitale nu pot constitui pentru mine obligaţii.

— Interpretarea îmi este absolut indiferentă. Ţin să-ţi risipesc temerile. Conştiinţa dumitale, Henry, va rămâne la adăpostul oricăror reproşuri. Îmi asum întreaga responsabilitate a acestor măsuri.

Henry se apropie de cămin. Ciudat! Fusese iarăşi înfrânt. Dar înfrângerea aceasta era onorabilă. Conştiinţa lui rămânea nepătată. Se uită la flăcările care lingeau lacome butucii îmbrăcaţi parcă într-o reţea incandescentă împodobită cu rubine, apoi se întoarse spre fratele său.

— Aş vrea să-ţi pun o întrebare, Gerald.

— Te rog.

— Pe fiul meu, Benjamin, l-ai educat tot în sensul vederilor dumitale? Este tot atât de lipsit de scrupule?

Gerald zâmbi.

— Nu ştiu. Până mai ieri ţi-aş fi dat un răspuns afirmativ. După isprava lui Raymond, nu mai pot spune nimic.

— Raymond te-a dezamăgit!

— Foarte mult. Îmi pusesem multă nădejde în el.

Henry zâmbi. Surâsul acesta îi îndulci expresia feţei.

— Sper să te dezamăgească şi Benjamin.

Gerald surâse.

— N-ar fi exclus să-ţi moştenească principiile.

— Într-adevăr, n-ar fi exclus.

Făcu o pauză, apoi rosti încet, aproape într-un suflu:

— Şi dacă refuz să-ţi fac jocul? Ce are să se întâmple?

— Ne vom bate.

— Eşti sigur că vei câştiga?

Gerald surâse.

— Dispun în consiliu de cinci voturi contra unu.

— Crezi? În locul dumitale, Gerald, n-aş fi atât de sigur.

Henry îşi recâştigase calmul. În ochii lui juca o lumină stranie, iar pe buze îi flutura un zâmbet triumfător.

— Te-am lăsat să-ţi descarci tot sacul, Gerald. Acum să mă asculţi şi pe mine. Gestul nesăbuit al lui Raymond a scos-o pe Georgina din apatie. Te învinuieşte că eşti cauza directă a drumului detestabil pe care s-a angajat fiul ei. În anii din urmă tu i-ai fost mentor băiatului. Şi rezultatele s-au văzut. L-ai nenorocit. Georgina a intentat acţiune în justiţie spre a i se încredinţa copiii minori rezultaţi din căsătoria ei cu Adrien de Beaulieu, precum şi administrarea averii lor. Dacă va câştiga procesul...

— *Dacă* îl va câştiga.

— Ei bine, dacă îl va câştiga, vei pierde votul pe care-l reprezintă cota lor din patrimoniul Casei Sunderland.

— Continuă! E foarte interesant!, rosti Gerald, sorbindu-şi liniştit oranjada.

Henry îl privi cu ironie.

— Când am aflat că te îmbarci ca să vii la New York, mi-am închipuit că nu-mi faci o simplă vizită de curtoazie şi că vrei să-ţi extinzi autoritatea şi asupra Statelor Unite. Mi-am luat deci măsuri de apărare. Am introdus o acţiune în justiţie prin care am cerut să mi se încredinţeze creşterea copiilor lui Charles şi administrarea averii acestora până la eventuala lui înapoiere din America de Sud. Şi voi obţine acest lucru. Copiii lui Charles sunt nepoţii mei buni, pe când pentru dumneata sunt doar nepoţi vitregi. Deci vei mai pierde un vot.

— Ce sumbră perspectivă!, exclamă persiflant Gerald. Vrei poate să mă previi că sunt pe punctul de a pierde şi votul copiilor lui Francis-Andrew?

— N-ar fi imposibil. Grace, mama lor, nu te simpatizează deloc. După câte ştiu, nici Sandra nu are motive speciale să-ţi dorească binele.

Gerald se ridică în picioare şi îşi scutură cu gesturi uşoare jaboul. Calmul lui avea darul să-l enerveze întotdeauna pe Henry.

— Le cunosc sentimentele, dragul meu, rosti Gerald. Şi nu le condamn. Femeile judecă în general cu inima, nu cu creierul. Mă surprinde însă tenacitatea resentimentului dumitale faţă de mine. Aş fi dorit să ne punem de acord asupra reformelor pe care am de gând să le fac în fieful dumitale.

Henry se întunecă brusc.

— Reforme? În sectorul meu nu admit amestecul nimănui. E bine să ştii o dată pentru totdeauna.

— Aş fi preferat să lucrăm mână în mână, Henry. Mă sileşti să acţionez fără să-ţi solicit acordul.

— Colaboratorii mei vor refuza să-ţi execute dispoziţiile, replică Henry dârz.

Gerald se privi în oglinda mare de deasupra căminului şi îşi aranjă fracul.

— Pe câţiva dintre cei mai importanţi colaboratori ai dumitale îi voi decapita mâine. Vrei să cunoşti motivele?

Scoase din buzunarul dinăuntru al fracului un plic pe care-l aruncă pe măsuţa din preajma lui Henry.

— Sunt aici copiile unor documente extrem de interesante. Să le citeşti după plecarea mea. Va fi pentru dumneata o lectură instructivă. Sunt convins că, după ce le vei parcurge, nu te vei mai împotrivi măsurilor pe care intenţionez să le iau. Dacă te-ai menţine pe poziţia pe care ai adoptat-o până în prezent, ar însemna să lupţi nu numai împotriva Casei Sunderland, ci şi a propriilor dumitale interese. Aşa că îţi propun să te gândeşti de două ori înainte de a lua o hotărâre definitivă cu privire la cooperarea noastră. Şi acum îmi permiţi să mă retrag. S-a făcut târziu. Nu e nevoie să mă conduci. Cunosc drumul. Noapte bună!

* *
*

Reed Sinclair, preşedintele Băncii Manhattan, era consternat. Evenimentele luau o întorsătură neplăcută. Din clipa

în care Gerald Sunderland îşi anunţase sosirea la New York ştiuse că lucrurile se vor complica. Cunoscând animozitatea dintre Henry şi fratele său vitreg, îşi propusese să păstreze o neutralitate prudentă. Faţă de Henry va continua să se arate prevenitor, supus, devotat. În prezenţa lui Gerald va adopta o atitudine respectuoasă şi se va strădui să-i demonstreze că este gata să coopereze pentru propăşirea Casei Sunderland. Va trebui să procedeze cu abilitate, pentru a nu-şi dezvălui duplicitatea. Era sigur că Gerald îi va da mult de lucru. Henry era un patron comod, pe care-l putea uşor duce de nas, lăsându-l însă totdeauna să creadă că este adevăratul stăpân. În realitate el, Reed, trăgea toate sforile, nu numai la Banca Manhattan, dar şi în celelalte întreprinderi ale Casei Sunderland din nordul Statelor Unite. De la moartea întemeietorului dinastiei, nu se înregistraseră în această zonă progrese spectaculoase. Reţeaua de bănci, fabricile de armament şi şantierele navale îşi desfăşurau activitatea în virtutea inerţiei, fără succese remarcabile, dar şi fără zguduituri primejdioase. Reed Sinclair era un administrator ponderat şi un birocrat tradiţionalist, căruia îi repugnau aventurile şi riscurile. Principalii săi colaboratori îl încurajau să nu se abată de la această „cuminte" linie de conduită.

Sosirea lui Gerald la New York genera însă o serie de evenimente care îi depăşiră cele mai pesimiste aşteptări. Prezumţiosul duce, fără să ţină seama de vârsta conducătorului Băncii Manhattan, de experienţa lui, de serviciile pe care le adusese Casei Sunderland, îl privise de sus, tratându-l cu îngheţată politeţe, ca pe oricare dintre funcţionarii superiori. La conferinţa care avusese loc în ziua următoare, Gerald Sunderland – cu acordul tacit al fratelui său vitreg – destituise pe Harold Houston, vicepreşedintele Băncii Manhattan, pe Arthur Bryant, consilier economic, şi pe Louis Henderson, vicepreşedintele uzinelor de armament de la New Shenectady, după ce-i acuzase că primiseră mită de la conducătorii unor firme rivale, spre a le furniza în schimb informaţii secrete în legătură cu activitatea Casei Sunderland. Luase apoi o serie de măsuri îndrăzneţe care-l umpluseră de spaimă pe timoratul Reed Sinclair. Acordarea unor mari credite Paraguayului

sub formă de armament, investiţii de peste treizeci de milioane de dolari în vederea modernizării şantierelor navale şi a uzinelor de armament, extinderea reţelei de sucursale ale Băncii Manhattan în optsprezece oraşe din nordul Statelor Unite, declanşarea unei acţiuni masive în vederea achiziţionării de terenuri nu numai în perimetrul New Yorkului, dar şi dincolo de fruntariile oraşului.

Hotărârea aceasta din urmă îi părea lui Reed Sinclair deosebit de primejdioasă, fiindcă punea în conflict Casa Sunderland cu un personaj extrem de puternic, *Mister* John Jacob Astor, ale cărui multiple interese erau legate şi de acapararea de terenuri în întreaga insulă Manhattan. Astor inspira o spaimă superstiţioasă oamenilor de afaceri. Diabolic de inteligent, înzestrat cu tenacitatea unei termite, lipsit cu desăvârşire de scrupule, dar mai ales neînchipuit de norocos, lovea cu sete şi cruzime ori de câte ori întâlnea în cale indivizi care-i primejduiau interesele. Îndrăzneala lui Gerald de a pătrunde pe un teren de vânătoare pe care Astor şi-l rezervase oarecum în exclusivitate era firesc să dea naştere la o monstră bătălie între rechini.

Henry Sunderland nu se încumetase să-şi încerce puterile cu Astor. Fusese foarte mulţumit când consilierii săi îl povăţuiseră să nu se angajeze în luptă cu acest personaj. Acum, după ce Gerald dăduse pe faţă jocul dublu al lui Houston şi al lui Bryant, Henry înţelesese că sfaturile celor doi comparşi fuseseră interesate. Graţie loviturii sale de teatru, Gerald reuşise să-l pună într-o postură proastă şi să-şi asigure astfel – dacă nu o colaborare sinceră şi entuziastă a fratelui său – cel puţin un acord tacit.

Reed Sinclair înţelese că, cel puţin pentru un timp, Henry se resemnase a accepta linia de conduită fixată de Gerald. De ochii lumii acordul lor părea deplin. Preşedintele Băncii Manhattan nu se lăsa însă înşelat de aparenţe. Vântul care bătea acum era favorabil lui Gerald, aşa că cel mai înţelept lucru era să joace aşa cum i se cântă.

Îl îngrijorase hotărârea acestuia de a-şi achiziţiona un *pied-à-terre* la New York. Însemna că autonomia de care se bucurase până acum fieful lui Henry va înceta să mai existe

şi că autoritatea lui Gerald va atârna din ce în ce mai greu în balanţă. Şeful nominal al Casei Sunderland avea să treacă în planul al doilea. Lipsa lui de personalitate, de energie, de perseverenţă, la care se adăugau ravagiile alcoolismului, nu-i mai permiteau să se angajeze într-o bătălie de lungă durată cu Gerald, care avea de partea sa nu numai tinereţea şi sănătatea, ci şi o voinţă de fier.

Reed Sinclair trecu deci cu arme şi bagaje în tabăra soarelui-răsare. Evident, schimbarea aceasta de poziţie nu o făcu peste noapte, ci treptat, spre a păstra unele punţi şi cu tabăra pe care o părăsea. Manevrele lui nu scăpară celorlalţi funcţionari înalţi, care se grăbiră să-l imite. Henry simţi astfel cum în jurul lui se creează un gol din ce în ce mai mare, un vacuum în care avea senzaţia că se prăbuşeşte, fără a găsi puncte de sprijin.

Amărăciunea lui era cu atât mai mare, cu cât defecţiunile se manifestau nu numai în rândurile subalternilor săi, ci în sânul propriei lui familii. Senatorul Forbes dădu semnalul. În cadrul unei şedinţe a consiliului de administraţie susţinu toate directivele lui Gerald, inclusiv acelea care se ciocneau cu ideile lui Henry. Bătrânul senator nu era lipsit de înţelepciune. Înţelesese încă de la început că ginerele său este un incapabil şi că Gerald se dovedise la înălţimea rolului pe care şi-l asumase. Faptul că acesta se afla la cârma Casei Sunderland nu ştirbea cu nimic drepturile patrimoniale ale lui Susan şi ale copiilor ei. Poate că într-o zi Warren, nepoţelul preferat al senatorului, va prelua conducerea supremă. De ce nu? Gerald nu avea să trăiască la infinit.

La rândul său, Gerald se arătă recunoscător senatorului, solicitându-i opinia ori de câte ori avea de luat hotărâri importante. Desigur, era un simplu gest de curtoazie, iar Forbes cunoştea prea bine realitatea ca să-şi facă iluzii. Nu putea totuşi să nu fie flatat de atenţia pe care i-o acorda Gerald. În ultima vreme, influenţa lui politică începuse să păleasca. Ajunsese să-l obsedeze perspectiva unei căderi în alegeri. Nici la Casa Albă nu mai avea credit. Preşedintele Monroe îl socotea un om terminat. Graţie alianţei sale cu Gerald, senatorul spera să-şi amelioreze situaţia politică.

Şi fiul său, David, soţul *in partibus* al lui Babs, socoti înţelept să se închine noului astru. Henry nu se arătase niciodată prea darnic. David sperase că după căsătoria lui – de formă – cu Babs, se va bucura de un tratament excepţional din partea cumnatului său. Dar aşteptările lui fuseseră înşelate. Babs fugise – Dumnezeu ştie unde – iar Henry îl neglijase de atunci, acordându-i doar unele subsidii anemice, insuficiente pentru nevoile şi înclinările sale somptuarii.

Până şi Susan se răcise faţă de soţul ei. De multă vreme îşi pierduse orice respect faţă de acest om, în care odinioară crezuse cu toată convingerea. Ca şi tatăl ei, senatorul, spera că într-o zi Warren va prelua sceptrul din mâna lui Gerald. Abia atunci se va simţi cu adevărat stăpână. Alături de Henry se socotea frustrată de drepturile care i se cuveneau în calitatea ei de soţie a şefului dinastiei. Dacă ar fi fost mai tânără, mai frumoasă, poate că ar fi divorţat de Henry şi s-ar fi măritat cu Gerald. Din nefericire, această ipoteză ţinea de domeniul visurilor. Susan ştia că este urâtă. Mai ştia că Henry nu se însurase cu ea din dragoste. Fiindcă era foarte mândră, nu-i putea ierta acest lucru. Dacă acceptase să devină preşedinta acelei ligi antialcoolice, o făcuse numai pentru a-şi revărsa preaplinul de energie, a-şi manifesta setea de dominaţie şi a-i dovedi lui Henry că îi era superioară.

Singura fiinţă din întreaga lui familie care mai nutrea o oarecare simpatie şi milă faţă de omul acesta hulit de toată lumea era Warren. Dar şi mila lui era împletită cu un fel de dispreţ, de care nu-şi dădea evident seama. Warren împlinise 10 ani. Tatăl şi fiul se deosebeau tot atât de mult cât se deosebesc ziua de noapte. Trăsătura dominantă în aspectul fizic al lui Henry era lungimea. Chipul său prelung, corpul deşirat, spatele îngust, umerii strâmţi şi drepţi, picioarele subţiri ca două beţe îi dădeau înfăţişarea unei sperietori făurite din câteva bucăţi de lemn, pe care atârna fără fason un costum de stofă scumpă. Talentul croitorului nu reuşea să mascheze sub faldurile veşmântului muchiile colţuroase ale unui corp secătuit, care aducea cu un schelet învelit în piele. Trăsătura dominantă a lui Warren era rotunjimea. Dar nu rotunjimile gingaşe ale copiilor cu obraji bucălaţi, mânuţe pline şi pulpe grăsuţe, ci o anumită conformaţie

a corpului, care avea desigur să se păstreze şi la maturitate. Warren avea capul rotund ca un cantalup, ochii rotunzi, nas rotund, mâini rotunde, până şi o burticică rotundă. Rotunjimi care nu aveau în ele nimic gingaş sau cel puţin comic. Capul de macrocefal îi dădea o înfăţişare bolnăvicioasă, repulsivă. Ochii rotunzi aveau fixitatea obositoare a ochilor de peşte. Şi gura lui, permanent deschisă, semăna cu a unui peşte scos pe uscat. Obrajii, rotunzi şi ei, cu pometi proeminenţi, aveau o culoare pământie, moştenită probabil de la vreun strămoş cu sânge mongoloid. Dar mai dizgraţioasă decât toate era burticica aceea atât de nefirească la un copil, conturată sub haina de catifea. La prima vedere, Warren părea un imbecil congenital. Cei care nu se lăsau înşelaţi de primele impresii şi încercau să-l analizeze – fiindcă ceva în înfăţişarea lui le stimula curiozitatea – constatau că fixitatea ochilor copilului le crea la un moment dat o stare de jenă, ca şi când s-ar fi aflat în faţa unui hipnotizator.

Această jenă o resimţea uneori şi Henry. Urâţenia fiului său îi trezea nu numai mila – ştia cât de mult suferise în viaţă de pe urma propriei lui urâţenii –, ci şi un sentiment de vinovăţie, fiindcă, la urma urmei, el, Henry, îl adusese pe lume şi îi dăruise viaţă. Pe de altă parte, avea uneori senzaţia că desluşeşte în ochii fiului său o expresie bizară, de compătimire, care-i oglindea propriile simţăminte. Într-o seară, după cină – să tot fi fost câteva luni de atunci – Henry şi Susan se certaseră în prezenţa copiilor, ceea ce, este drept, li se întâmpla foarte rar. În focul disputei, Susan depăşise măsura, adresând soţului ei un epitet pe care nu-l mai folosise până atunci: „Eşti un nevolnic, Henry Sunderland! Un biet nevolnic!"... Henry încremenise, uluit de greutatea insultei. În clipa aceea privirile îi căzuseră întâmplător asupra lui Warren, care se afla în preajma mamei sale. În ochii copilului citise o compătimire dispreţuitoare. Acea tristă revelaţie a sentimentelor pe care i le purta fiul său fusese pentru Henry mai dureroasă decât ofensa lui Susan. De la o vreme, Henry ajunsese să-i evite privirile, care păreau să-l mustre, reproşându-i incapacitatea.

Din seara aceea de pomină, Susan se ferea să-i mai adreseze cuvinte tari. Dar pierderea prestigiului său devenise un fapt consumat.

În ultima vreme, Henry era urmărit de imaginea lui Benjamin, fiul său din prima căsătorie, pe care-l exilase în Europa, pentru a-l îndepărta de Babs. Îl încolţea ruşinea la gândul că se lăsase atât de acaparat de dragostea nefirească pentru nepoata sa, încât îşi sacrificase fiul, în care ajunsese să vadă un eventual rival. În mai multe rânduri îşi spusese că ar fi bine să îşi recheme feciorul, dar de fiecare dată amânase acest lucru, fiindcă se temuse şi de reacţia lui Susan, care nu privise niciodată cu îngăduinţă revenirea lui Benjamin în sânul noii familii a tatălui său. Poate că în fiul său mai mare ar fi găsit suportul moral de care avea atâta nevoie.

Dar mai mult decât orice îl exasperau pe Henry succesele lui Gerald. Succese fulgerătoare, care păreau să aştearnă un covor de flori în calea acestui insuportabil frate vitreg. Henry era încredinţat că Gerald nu era decât favoritul unui noroc orb, care-i netezea toate asperităţile, dându-i posibilitatea să triumfe, fără trudă şi emoţii, acolo unde alţii – mai puţin norocoşi – s-ar fi năruit iremediabil. Curând după sosirea sa la New York, Gerald deschisese ostilităţile împotriva lui Astor, a lui Ballard şi a unui întreg grup de bancheri aliaţi ai acestora, în cap cu Samuel Sunderland, acel antipatic şi înfumurat fiu al lui Patrick Sunderland, fratele mai mare al lui Richard, întemeietorul dinastiei. Samuel fusese întotdeauna un spin în călcâiul lui Henry. Acest văr invidios reedita oarecum rolul pe care Ducele Philippe d'Orleans îl jucase faţă de vărul său, decapitatul Rege Louis al XVI-lea al Franţei. În ultimii ani relaţiile dintre Samuel şi Henry se înrăutăţiseră considerabil. Urmările intrării lui Gerald în arenă erau aşteptate cu înfierbântat interes de toate cercurile financiare din New York. Cum va reacţiona Astor? Dar Ballard? Ce atitudine va adopta Dupont de Nemours? Cum se vor comporta ceilalţi oameni de afaceri, Frank Brodie, Arnold Rothstein, Waxey Madden, Harry Farnsworth, pe care îi loveau, de asemenea, măsurile energice luate de Gerald?

În mijlocul acestei agitaţii, Gerald îşi păstra calmul. Era sigur că unii adversari ai Casei Sunderland îi vor face avansuri. În cazul că nu vor reuşi să ajungă la un compromis, vor trece la represalii. Era dispus să cadă la înţelegere cu unii

dintre ei spre a sparge frontul inamic şi a-i diviza forţele. Se întreba dacă Astor va face primul pas. Ştia că bătrânul imigrant german era un vulpoi încercat, care se va folosi de toate armele din vastul său arsenal. Asemenea politicienilor cu mare experienţă, prefera tratativele diplomatice unui război deschis, cu consecinţe imprevizibile.

Gerald ar fi fost tentat să trimită emisari lui Victor Dupont de Nemours, pentru a-l tatona în vederea încheierii unui acord în ceea ce priveşte fixarea preţului pulberii de puşcă şi a stabilirii unor zone de desfacere a produselor finite ale fabricilor respective, menite a evita complicaţiile unei concurenţe sângeroase. Victor Dupont era un industriaş şi un om de afaceri rezonabil. Dacă însă tratativele iniţiate de Gerald ar da greş, demersurile lui ar fi socotite de adversari drept un semn de slăbiciune, ceea ce i-ar determina să lupte cu energie pentru a-l doborî. Renunţă deci la această formulă. Prefera ca adversarii să ia iniţiativa.

Până atunci prezenţa lui în America începea să se facă simţită. Agenţii săi interveniră la Bursă, se amestecară în operaţiile imobiliare ale lui Astor, zădărnicindu-i o serie de tranzacţii, smulseră câteva comenzi, care în mod normal ar fi revenit lui Ballard, atraseră un grup de clienţi importanţi ai lui Dupont, oferind în toate cazurile condiţii mult mai avantajoase decât rivalii Casei Sunderland.

Pe Henry îl sufoca spaima la gândul că acţiunile lui Gerald vor avea drept consecinţă constituirea unei adevărate coaliţii hotărâte să-i doboare.

— Tata nu s-a bătut niciodată pe mai multe fronturi, îşi avertiză el fratele vitreg.

— Victoria noastră va fi cu atât mai spectaculoasă, ripostă Gerald.

Jocul acesta îl amuza mai copios decât o pasionantă partidă de pocker. Dar complicaţii de o surprinzătoare natură îl siliră în curând să-şi distribuie atenţia şi pe alte tărâmuri.

Într-o după-amiază, înapoindu-se de la Bancă la hotel, găsi în salonul apartamentului său o capră albă cu pete negre. Vioiul patruped behăia ca o trompetă spartă, îşi vântura coada boantă şi se înfrupta cu entuziasm dintr-un magnific buchet

de trandafiri vârât într-un mare vas de porţelan aurit, una din acele piese pretenţioase, dar de un gust atroce, indispensabile elemente decorative în hotelurile de lux. Spectacolul insolit îl făcu să rămână nedumerit în prag. În aceeaşi clipă, uşa care răspundea în dormitor se deschise şi în cadrul ei apăru Olga, cu o panglică lată de mătase roz în mână.

La vederea lui Gerald, exclamă exuberant:

— Ce zici de Daphné? Nu e încântătoare?

Îngenunche lângă capră, îi petrecu panglica pe după gât şi o înnodă într-o fundă mare, involtă ca o crizantemă. Se ridică apoi în picioare şi îşi contemplă extatic opera.

— Îţi place laptele de capră?, întrebă Gerald.

— Detest laptele!, replică ea cu seriozitate. Daphné este prietena şi confidenta mea. Îmi ţine de urât.

Gerald înţelese reproşul deghizat sub acel copilăros pretext. Gestul ei îl înduioşă.

— Îţi cer iertare, rosti el cu simpatie. În ultima vreme m-am făcut vinovat faţă de tine. Te-am neglijat. M-au reţinut însă ocupaţiile...

— Mi-am găsit şi eu o ocupaţie. Port de grijă lui Daphné.

Gerald făcu mintal o scurtă recapitulare. De trei săptămâni, de când se aflau la New York, nu ieşiseră împreună în oraş decât o singură dată, şi atunci la sinistrul dineu de la Sunderland House. Olga dusese o existenţă de anahoret între zidurile acestui apartament hidos, cu perdele de pluş, mobile sculptate, de un prost gust înfiorător, şi covoare cu un strident joc de culori.

Absorbit de afaceri, Gerald se eschivase să răspundă la invitaţiile pe care reprezentanţii „elitei" newyorkeze i le trimiteau cu regularitate. Lugubra petrecere de la Sunderland House îl făcuse să urască puritanismul american. Era convins că în toate casele vor găsi aceeaşi atmosferă apăsătoare. Pentru Olga se impunea să accepte unele sacrificii. Nu avea rost să o ţină claustrată. De altfel, nici nu se gândise vreodată să-i îngrădească libertatea. Olga ar fi trebuit să facă plimbări cu trăsura, să umble prin magazine, să-şi cumpere bijuterii, rochii, parfumuri şi toate acele nimicuri scumpe care le încântă pe femei.

Gerald făcu o tristă constatare. Era nepregătit pentru viaţa de familie. După câteva luni de convieţuire, o cunoştea pe Olga tot atât de puţin ca şi în primele zile după căsătorie. Îşi aminti că în cursul dimineţii primise o invitaţie oficială de la Washington.

— Preşedintele Statelor Unite şi Mistress Monroe ne-au poftit la Casa Albă, îi spuse el. Ţi-ar face plăcere să mergem?

— Se va dansa?, întrebă Olga, brusc interesată.

— Presupun că da. Nu cunosc ceremonialul de aici. Dacă doreşti, am să mă informez.

Olga uitase brusc de capră. Cu mâinile împreunate în dreptul buzelor, într-un fel de salut indian, îşi îndreptă privirile spre geamurile împurpurate de văpaia soarelui apune.

— Cât de frumos arată văzduhul în asfinţit!

Saltul acesta de la un subiect la altul îl descumpăni. Spiritul lui pozitivist prin excelenţă se guverna potrivit celor mai stricte legi.

— Peste câteva ore soarele se va înălţa pe cerul Sfintei Rusii, continuă ea extatic. Va polei cu aur acoperişurile bisericilor, ale caselor...

Gerald nu cunoştea simţământul nostalgiei decât din romane. Nu-l rosese niciodată dorul pentru anumite locuri. Poate fiindcă nu avusese niciodată prilejul să se lege sufleteşte de vreun oraş sau de vreo ţară. Dusese întotdeauna o existenţă itinerantă, ca şi tatăl său. Sarcinile lui multiple îl mânau de colo până colo, neîngăduindu-i să prindă rădăcini. Într-o vreme avusese impresia că este mai legat de Anglia decât de alte ţări din Europa. În momentul în care Albionul devenise – prin mecanismul împărţirii zonelor de influenţă în cadrul Casei Sunderland – domeniul fratelui său, se rupsese sufleteşte şi de acest pământ. Paradoxal! Putea să se simtă la el acasă şi la Londra, şi la Paris, şi la Roma, şi, în acelaşi timp, să aibă senzaţia că pretutindeni este un străin.

— Vrei să dansăm?, îl întrebă Olga, desfăcându-şi braţele şi oferindu-i-se. *Peignoirul* de dantelă străbătut de ploaia razelor purpurii îi învăluia silueta într-o aură de un farmec straniu.

Gerald înţelese că trebuie să se preteze jocului. O cuprinse în braţe şi începură să se rotească lent, în ritmul unui vals neauzit.

— Ce frumos cântă!, rosti Olga, lăsându-şi capul pe umărul lui. Gerald avu în clipa aceea senzaţia netă că pentru întâia oară făcea corp comun cu Olga. Deodată, capra sătulă de trandafiri behăi modulat, rupând vraja. Gerald, zguduit parcă de un curent electric, se smulse din îmbrăţişarea Olgăi. Stăpânindu-şi iritarea, i se adresă cu prefăcut calm:

— Mă autorizezi să răspund preşedintelui Monroe că vom participa la recepţia de la Casa Albă?

Ea îl privi uimită de brusca-i schimbare.

— Te-am însoţit la capătul lumii şi îţi închipui că aş putea refuza să te însoţesc la Washington?

Olga inversa situaţiile, făcându-i aparent lui o concesie. Gerald îi zâmbi forţat, o salută cu o înclinare scurtă a capului, apoi părăsi salonul. În aceeaşi seară porunci lui Lefèvre să-i procure zilnic bilete la toate spectacolele teatrale şi de operă din New York. Eventual să închirieze pentru întreg sezonul o lojă la Park Theatre. Îi mai ordonă să întocmească în fiecare dimineaţă o listă care să cuprindă, pe lângă toate spectacolele din seara respectivă, şi invitaţiile la diversele serate şi baluri, astfel ca tânăra ducesă să-şi poată alcătui un program potrivit preferinţelor ei. La cina pe care o luă, ca de obicei, în compania soţiei sale, îi comunică dispoziţiile pe care le dăduse secretarului. Olga îi mulţumi pentru această atenţie. Întreaga convorbire o purtară cu acea rece politeţe a oamenilor de lume, care acceptă ca pe o necesitate dezagreabilă îndatoririle conjugale.

În dimineaţa următoare, la bancă, Reed Sinclair comunică lui Gerald că îi găsise o casă în stil georgian pe Broadway. Imobilul, construit în preajma Războiului de Independenţă, de văduva unui personaj cu nume răsunător în Gotha americană, avea treizeci de camere şi se remarca printr-o foarte rafinată decoraţie interioară, executată de un specialist adus din Anglia. Văduva avusese apoi nenorocul sau poate norocul de a se îndrăgosti de un ofiţer mult mai tânăr decât ea, care-i oferea satisfacţii carnale de o neînchipuită intensitate, dar care – medalia avea şi revers – era un pasionat jucător de cărţi. Patima aceasta o costase pe biata văduvă trei domenii şi o casă somptuoasă la Boston. Clădirea de pe Broadway era

ultimul vestigiu dintr-o avere imensă, care se topise în mai puțin de o jumătate de deceniu. Bătrâna doamnă era însă dispusă să facă orice sacrificii pentru iubitul ei. Cu prețul casei de pe Broadway își va mai cumpăra un an sau doi de fericire. Ce se va întâmpla mai târziu, Dumnezeu știe!

Gerald vizită clădirea, îi plăcu și conveni să o cumpere. Dădu apoi dispoziții ca renovările necesare să fie executate până la înapoierea sa de la Washington.

Spre seară, când se înapoie la hotel, nu mai găsi capra în salon. Respiră ușurat. Chipul primei soții a tatălui său, nefericita Ophelia Effingham, care murise în cămașă de forță, îi revenea adeseori în minte. Când Olga îl informase cu toată seriozitatea că o capră îi era confidentă, îl trecuse un fior rece. Absența patrupedului din salon dovedea însă că alarma fusese falsă.

Când împărtăși soției sale vestea achiziționării casei de pe Broadway, nu reuși să-i trezească în vreun chip curiozitatea. Ea îl privi absentă, ca și când i s-ar fi vorbit despre un subiect neinteresant.

— Casa noastră este învecinată cu fosta reședință a președintelui Washington.

Olga se uită la perdelele de pluș, la mobilierul grotesc, la vasele de porțelan aurit.

— Bine cel puțin că scăpăm din închisoarea aceasta!

Acesta fu singurul ei comentariu asupra noii lor reședințe newyorkeze.

— Ai consultat lista spectacolelor, întocmită de Lefèvre?, o întrebă el, atacând alt subiect.

Olga îl privi ca și când s-ar fi trezit dintr-un vis.

— Lista spectacolelor? Ah, da. Mi-am aruncat ochii asupra ei.

— Avem o lojă permanentă la Park Theatre. În seara aceasta se joacă o comedie de Shakespeare. N-ai vrea să mergem?

Olga clătină din cap fără convingere.

— Cum dorești tu.

Gerald o cercetă atent cu privirea. Apatia ei îl îngrijora...

Intrarea lor în loja avanscenă, reținută de Lefèvre, făcu senzație. Era pentru întâia oară când Gerald Sunderland Duce de

Lusignan-Valois şi soţia lui apăreau în public. Toate privirile se îndreptară spre ei. Ca de obicei, Gerald era însoţit de o întreagă suită: Lorenzo di Serracapriolo, consilierii George Marshall şi Hugh Charlton, la care se adăugau primul-secretar Julien Lefèvre şi Leslie Clinton, reprezentantul permanent al lui Charles pe lângă preşedintele consiliului executiv al Casei Sunderland.

Sala, amenajată pentru o mie două sute de locuri, fusese construită de doi arhitecţi francezi, fraţii Charles şi Joseph Mangin, refugiaţi din Franţa dominată pe atunci de Robespierre Incoruptibilul. Clădirea costase 130.000 de dolari, o sumă fantastică pentru acea epocă. Putea însă rivaliza cu cele mai somptuoase teatre din marile capitale europene. Stephen Price, unul din directori, îşi luase obiceiul să importe vedete din Europa, actori, cântăreţi, dansatoare, spre încântarea snobilor, care nu prea acordau atenţie companiilor dramatice locale.

Sala era arhiplină. Soţiile bancherilor şi ale marilor proprietari funciari îşi etalau cele mai frumoase bijuterii. Toaletele aduse de la Paris, fracurile croite la Londra, dantelăriile de Bruges şi de Valenciennes, evantaiele pictate de maeştri italieni vădeau o rafinare a gusturilor care nu mai avea nimic comun cu simplitatea moravurilor puritane.

Olga emana însă o strălucire care le lăsa în umbră pe toate celelalte spectatoare. Rochia albă din fir de argint, stropită cu diamante, scăpăra ca o galaxie de proporţii minuscule. Diadema, colierul şi brăţările ei de platină incrustate cu smaralde atrăgeau toate privirile. Sute de binocluri şi de lornioane se aţinteau asupra ei cu o insistenţă supărătoare. Olga era însă atât de obişnuită cu acest omagiu mut al mulţimilor, încât nici nu-l mai observa. Făcându-şi alene vânt cu un evantai din pene de struţ, privea absentă în gol. Doamnele din celelalte loji îi studiau pe furiş toaleta, atitudinea, gesturile, hotărând tainic să le adopte. Gerald, care cunoştea mentalitatea şi spiritul de imitaţie ale femeilor, era convins că în viitorul apropiat toate cochetele din New York vor aborda o atitudine lascivă, obosită, aproape bolnăvicioasă.

Gerald răspunse la câteva saluturi pe care Olga nici nu le remarcă. „Aerele" ei indispuseră pe câteva doamne din *high-life*, care se grăbiră să o critice.

Într-una din loji, un bărbat pe care Gerald nu-l recunoscu imediat se ridicase în picioare şi se ploconea cu exagerată curtenie.

— Cine e acest *gentleman?*, întrebă el.

— David Forbes, îi explică Leslie Clinton.

Peste câteva clipe, tânărul cumnat al lui Henry Sunderland îşi făcu intrarea în loja lui Gerald.

— Am ţinut să prezint personal omagiile mele ducesei, rosti el cu toată amabilitatea.

Olga îi întinse o mână albă, parfumată, pe care David o sărută cu devoţiune. La un semn al lui Gerald, primul-secretar oferi un scaun noului-venit.

— Spectacolul din seara aceasta va rămâne înscris în istoria lui Park Theatre, grăi tânărul Forbes.

Când se aşeză, nu-şi trase lateral cozile fracului, aşa cum procedau cei care-şi menajau hainele. Era deasupra acestor mărunte preocupări. Se conforma astfel comportării Contelui d'Orsay, un autentic „beau" al Parisului Restauraţiei.

— Prezenţa Împăratului Rusiei n-ar fi făcut mai multă vâlvă, continuă el. În clipa aceasta, tot ce are New Yorkul mai select vă contemplă şi vă admiră. Reprezentanţii familiilor Stuyvesant, Brevoort, de Lancey, Livingston, de Peyster, Beekman sunt cu ochii pe dumneavoastră. Chiar şi John Astor şi-a îndreptat privirile încoace. Deşi este însoţit de *Mistress* Astor, nu se sfieşte să se extazieze în faţa dumneavoastră.

Olga zâmbi amuzată de limbuţia nesecată a tânărului Forbes. Gerald îl ascultă cu îngăduitoare superioritate. Îşi dădea seama că David se îndrăgostise de Olga, dar nu simţea niciun strop de gelozie. Un astfel de ins nu putea în niciun caz constitui un pericol.

Cortina se ridică, dar lumea din sală continua să urmărească spectacolul mult mai interesant pe care-l ofereau Olga şi Gerald. Actorii simţeau instinctiv indiferenţa sălii faţă de reprezentaţie şi făceau eforturi spre a recâştiga atenţia generală. Totul fu zadarnic. Spectatorii din loji, ca şi cei din staluri, vorbeau cu voce joasă, ca şi când nu s-ar fi întâmplat nimic pe scenă. Cortina coborî, în sfârşit, însoţită de câteva aplauze anemice.

În primul antract se iviră, în singura lojă rămasă liberă, Henry Sunderland cu soţia. Gerald îşi înăbuşi un căscat. Trebuia să le facă o scurtă vizită, pentru ochii lumii. Sublinia astfel deplina înţelegere existentă între cele două ramuri – americană şi franceză – ale dinastiei Sunderland. El avea datoria să facă primul pas, fiindcă Henry era mult mai vârstnic. Ceru scuze Olgăi, apoi părăsi loja.

Henry şi Susan îl primiră – formal – cu toată plăcerea. Amândoi soţii erau îmbrăcaţi în negru. Susan nu purta podoabe, pentru a scoate astfel în evidenţă severitatea concepţiilor ei morale.

Gerald se aşeză pe un scaun, lăsând-o pe Susan la mijloc. Expresia gânditoare a lui Henry îl intrigă.

— Pari indispus, dragul meu.

— Am şi motive. Acum câteva zile te-am prevenit că Georgina are de gând să ne intenteze un proces pentru a i se încredinţa tutela copiilor ei.

— Îmi amintesc. A mai încercat o dată să obţină tutela, dar n-a avut niciun succes.

— În cursul acestei după-amiezi am primit o citaţie din partea ei. Probabil că mâine ai să primeşti şi tu una.

— Georgina n-are nicio şansă.

— Cred că te înşeli. Întemniţarea fiului ei, chiar dacă nu ne este direct imputabilă, ar putea fi atribuită neglijenţei educaţiei lui Raymond.

— Raymond a avut în ultimii ani guvernori deosebit de capabili şi a urmat cele mai înalte şi selecte şcoli.

— Judecătorii ar putea să aprecieze altfel lucrurile. Nu uita că Raymond are o soră. Pe Cynthia. Georgina ar avea toate şansele să obţină tutela fiicei sale. Cine se ocupă acum de Cynthia?

Gerald făcu un gest care-i trăda o clipă enervarea.

— Wragby şi două guvernante.

— Wragby e un ramolit.

— A fost însă cel mai apropiat prieten al tatălui nostru.

— Nu e un argument. O mamă îşi poate îngriji mai bine propria fiică.

— Dacă Georgina obţine tutela Cynthiei, interveni Susan înţepată, i se va încredinţa şi administrarea averii copiilor.

— M-am gândit la aceasta, recunoscu Gerald.

— Or, averea acestor copii nu trebuie să vă scape de sub control.

— Evident, întări Henry. Nu are niciun rost ca moştenirea lui Adrien de Beaulieu să încapă pe mâna lui Frank Phipps. Dacă s-ar întâmpla acest lucru, tata s-ar răsuci în mormânt.

Primejdia comună pe care o reprezenta profesorul Phipps îl făcu pe Henry să uite pentru moment fricţiunile cu Gerald. În definitiv, erau fraţi – deşi vitregi –, pe când soţul Georginei nu rămânea decât un intrus. Gerald era gata să accepte alianţa tacită pe care i-o oferea Henry. Era convins că argumentele lui Susan contribuiseră în mare măsură în a-şi convinge soţul să adopte această atitudine realistă. În ochii lui Gerald, cumnata sa, pe care o dispreţuise până atunci, câştigă un frumos prestigiu.

— Trebuie să găsim o soluţie, zise Susan.

— Nu cred că vom putea găsi o soluţie viabilă.

Gerald se uită distrat prin sală. Spectatorii îşi făceau vizite prin loji, circulau pe culoarele dintre scaune, se agitau, comentau piesa şi jocul actorilor, râdeau, glumeau, în vreme ce privirile multora alunecau pieziş spre loja în care stăteau de vorbă fraţii Sunderland. Rivalitatea lor, în jurul căreia se făceau atâtea comentarii, părea să nu aibă temei. Aşa cum stăteau acum apropiaţi de Susan şi îşi vorbeau cu însufleţire, lăsau impresia că sunt în cei mai buni termeni.

— Există totuşi o cale, rosti Gerald.

— Care?, întrebară Susan şi Henry într-un singur glas.

— S-o măritäm pe Cynthia. Prin căsătorie va obţine majoratul, aşa că cererea Georginei va rămâne fără obiect.

Ochii lui Susan sclipiră. Henry clătină dubitativ din cap:

— Ideea nu e rea. Pare însă greu de realizat. Cynthia e un copil.

— Dacă nu mă înşel, are treisprezece ani, interveni Susan.

Gerald făcu un mic calcul mintal.

— Da. Ai dreptate. A împlinit treisprezece ani.

— La vârsta asta multe fete se mărită, opină Susan, aşezându-şi instinctiv voalul de la pălărie.

— Se mai ridică o chestiune, obiectă Henry. De unde scoatem un soţ, aşa, la repezeală?

— Chestiunea este alta, replică Gerald. Averea ei nu trebuie să iasă din familie.

Susan pufni în râs.

— Dacă nu te-ai fi însurat cu Olga, te-ai fi putut cununa acum cu Cynthia.

Gerald zâmbi.

— Dacă... Avem însă altă săgeată la arc. Benjamin este liber.

Lui Henry ideea îi surâse. Nu i-ar fi displăcut ca fiul său să devină stăpânul milioanelor lăsate de Adrien de Beaulieu. Exista totuşi o piedică.

— Şi Benjamin e minor, spuse el.

— N-ar fi greu să obţinem o dispensă, replică simplu Gerald.

Formula nu fu în întregime pe placul lui Susan. Ar fi preferat să o mărite pe Cynthia cu Warren. Din nefericire, Warren era prea mic. În familiile de sânge regal – citise ea prin cărţi – se încheiau căsătorii între copii impuberi, actul sexual consumându-se abia după ce mirii atingeau o vârstă potrivită. Dar aceasta se întâmpla cu secole în urmă. Ce magistrat ar fi acordat dispensă lui Warren spre a se însura? „Soluţia Benjamin" rămânea cea mai acceptabilă. O contraria perspectiva îmbogăţirii fiului acelei vulgare fiice de muncitor, dar nu exista altă cale.

— Am să trimit vorbă lui Lafont să vină de urgenţă la New York cu Benjamin şi cu Cynthia, zise Gerald.

— Da, trebuie lucrat repede, întări Henry.

Pentru prima dată, între cei doi fraţi vitregi intervenise un acord deplin.

— Numai de am reuşi să i-o luăm înainte Georginei, rosti Susan îngrijorată...

— Procesul intentat de ea nu se va soluţiona prea repede. Avocaţii noştri vor avea grijă să-i facă şicane.

Gerald era amuzat de iuţeala cu care Henry şi Susan îi adoptaseră punctul de vedere.

„Sunt bune la ceva şi crizele, reflectă el. Strâng rândurile duşmanilor de ieri împotriva noului duşman de azi."

Se ridică.

— Mi-a făcut mare plăcere discuţia aceasta. Acum îmi permiteţi să mă retrag. Mă aşteaptă Olga.

— Transmite-i salutările noastre cordiale, rosti Susan cu amabilitate. Vă aşteptăm la noi într-una din seri.

— Vom veni neapărat, se înclină Gerald, părăsind apoi loja.

În aceeaşi noapte trimise prin curier special un mesaj cifrat pentru Jules Lafont personal. Trebuia să se grăbească. Timpul lucra acum pentru Georgina...

* *
*

La Washington, Gerald primi să fie găzduit de senatorul Forbes în reşedinţa sa din Georgetown, cartierul select al capitalei Statelor Unite. Clădirea, construită în 1809 de Charles Bulfinch, unul dintre arhitecţii Capitoliului, era un exemplar tipic al neoclasicismului interpretat de americani. Faţada cu coloane dorice, cu un impozant fronton şi cu o scară amplă, desfăşurată în evantai, avea un aspect de o ostentativă opulenţă. De la ferestrele etajului nobil se puteau vedea – peste crestele arborilor – apele calme ale Potomacului. Gerald acceptase această ospitalitate în primul rând spre a face plăcere senatorului, pe care dorea să şi-l apropie, şi în al doilea rând pentru a o scoate pe Olga din acea ambianţă de hotel pe care ea o detesta atât de mult. Tot la Forbes House sosiseră şi Henry cu Susan şi cu David.

Senatorul era încântat că reşedinţa sa avea să cunoască iarăşi agitaţia şi notorietatea din zilele ei de strălucire. După moartea soţiei sale rămăsese singur în casa aceea imensă, populată doar de câţiva servitori, care-şi făceau de cap, fiindcă nu avea cine să-i mai conducă. Susan, după ce se căsătorise cu Henry Sunderland, abia dacă mai trecea prin Washington. Iar David se stabilise definitiv la New York. Acum toate apartamentele, încuiate de atâta vreme, fură deschise pentru a adăposti pe nou-veniţii. Consilierii şi secretarii lui Gerald şi ai lui Henry urmau să locuiască la un hotel din apropiere. În cinstea Ducesei Olga, cea mai nouă membră a dinastiei, senatorul oferi o recepţie la care pofti toţi liderii lumii politice

şi diplomatice din Washington. În acest chip îşi făcea o publicitate de care avea mare nevoie. Dineul, urmat de un bal la care participară cinci sute de invitaţi, fu consemnat de presă drept un eveniment monden de primul rang.

Forbes, în ciuda opiniilor sale democratice, era un snob.

Deşi american, se mândrea cu rudele lui prin alianţă, posesoare a unor titluri de noblețe. Arhimilionarul John Jacob Astor, care începuse să orbească *gentry*-ul american cu strălucirea munţilor săi de aur, nu se putea lăuda decât cu un ginere aristocrat, un oarecare Conte Vincent von Rumpff. Iar Rotschildzii, rivali Sunderlandzilor, nu reuşiseră încă să îşi creeze legături de sânge cu înalta nobilime europeană, deşi, în culise, trăgeau cu nădejde tot felul de sfori spre a-şi îndeplini şi acest deziderat.

Spre regretul senatorului Forbes, preşedintele Monroe nu participase la recepţie. Absenţa lui nu se datora unei ostilităţi faţă de senator. Întreg Washingtonul cunoştea concepţiile preşedintelui, calchiate după ale soţiei sale, care socotea că ar deroga dacă ar accepta să asiste la serbările oferite de miniştri, de membrii corpului diplomatic sau de orice alte personalităţi ale vieţii americane. *Mistress* James Monroe nu întorcea nici vizitele pe care i le făceau prietenele ei mai vechi. Gestul acesta provocase o adevărată răzmeriţă a doamnelor din Washington, care nu mai catadicseau să-i calce pragul salonului de primire şi nici să mai participe alături de soţii lor la recepţiile oficiale oferite de preşedinte şi de *Mistress* Monroe.

Nici diplomaţii nu se bucurau de un tratament preferenţial. Ministrul plenipotenţiar al Franţei, *Monsieur* Hyde de Neuville, hotărâse să organizeze un bal în ciuda evacuării de pe teritoriul Franţei a trupelor de ocupaţie britanice, ruseşti, germane şi austriece. Pe atunci, Statele Unite, nefiind considerate a face parte din rândul marilor puteri, nu aveau dreptul la reprezentanţe diplomatice cu rang de ambasadă. După primirea invitaţiei, preşedintele îl anunţase pe Hyde de Neuville, prin intermediul secretarului de stat John Quincy Adams, că protocolul nu-i îngăduia să asiste la balul de la Legaţia franceză, dar că o va ruga pe fiica sa mai mare, *Mistress* Eliza

Hay, să îl reprezinte, bineînţeles cu titlul particular şi fără ca participarea ei să fie anunţată în presă. Ministrul Hyde de Neuville resimţise afrontul, dar, cu o politeţe tipic franceză, acceptase formula.

Căsătoria fiicei mai mici a preşedintelui, *Miss* Maria Hester, cu vărul ei, *Mister* Samuel Gouverneur, din secretariatul Casei Albe, prilejuise o nouă efervescenţă în înalta societate a Washingtonului. *Mister* Monroe găsise cu cale că prezenţa membrilor cabinetului şi a corpului diplomatic era inoportună la o reuniune de familie care trebuia să păstreze un caracter eminamente aristocratic. Preşedintele nu era întotdeauna de acord cu „exagerările" soţiei sale, dar i le accepta fiindcă voia să aibă linişte în sânul familiei.

Gerald şi Henry, care nu făceau parte din nicio categorie, acceptaseră invitaţia la Casa Albă, cu atât mai mult cu cât păstrarea unor relaţii cordiale cu guvernul era de o importanţă vitală în unele domenii. Susan se solidariza prin definiţie cu societatea din Washington atât datorită spiritului ei de contradicţie, cât şi urii pe care o purta instinctiv celor „ajunşi". Îl detesta pe James Monroe, fiindcă devenise preşedinte al Statelor Unite, în vreme ce tatăl ei, în ciuda sprijinului pe care i-l acordase Casa Sunderland, nu rămăsese decât un senator obscur. O invidia pe *Mistress* James Monroe, fiindcă ajunsese „prima doamnă a ţării", pe când ea, Susan, deşi se căsătorise cu Henry Sunderland, nu-şi văzuse împlinite aşteptările. Frustrată, înăcrită, invidioasă, suferea cumplit, deoarece se vedea într-o poziţie de inferioritate faţă de soţia preşedintelui. O consola oarecum gândul că, în ziua când James Monroe nu va mai fi şeful statului, soţia lui se va scufunda în medicamente şi uitare. Dar până atunci aveau să se mai scurgă câţiva ani. Senatorul Forbes stăruise mult până ce reuşise să-şi convingă fiica a-şi acompania soţul la Washington.

Sosirea lui Gerald la Casa Albă, într-o trăsură *à la Daumont*, trasă de şase cai albi, iscă o mare uluială, trezi invidii acerbe şi stârni comentarii înveninate. Numai preşedintele George Washington obişnuia să circule într-un asemenea echipaj. Sub cascada de diamante şi smaralde care-i împodobeau fruntea, pieptul, braţele şi rochia de mătase *ivoire*, cu

falduri grele, Olga avea înfăţişarea unei principese desprinse parcă dintr-o frescă bizantină. Gerald purta, ca întotdeauna, un frac albastru, care-i scotea în evidenţă paloarea obrazului şi a mâinilor. Această pereche, precedată de o faimă care trezise o curiozitate legitimă în cercurile Casei Albe, depăşea tot ceea ce plăsmuiseră imaginaţiile cele mai fecunde. La vederea Olgăi, *Mistress* Monroe şi cele două fiice ale sale încercară o mare ciudă. Această soţie de bancher sfida pur şi simplu cu luxul ei simplitatea gusturilor americane. Argumentul era specios. Toaleta încărcată cu zorzoane a lui *Mistress* Monroe vădea un prostgust pe care aerele ei nu reuşeau să-l neutralizeze. Fiicele – *Mistress* Hay şi *Mistress* Gouverneur – arborau rochii somptuoase, a căror modă avusese o mare „vogă" la Paris cu câţiva ani în urmă.

Spre deosebire de Olga, Susan Sunderland era îmbrăcată, ca de obicei, într-o foarte severă rochie neagră. Şi Henry purta frac negru.

Gerald o catalogă numaidecât pe *Mistress* Monroe în tagma acelor femei reci, vanitoase, pe care ascensiunea politică a soţului le face să-şi piardă busola. Preşedintele, în schimb, îi lăsă o impresie frumoasă. Privirile lui deschise, atitudinea-i firească, lipsită cu totul de acea morgă insuportabilă a parveniţilor, îl făceau extrem de simpatic. Monroe nu era unul din acei oameni care par să spună în fiecare clipă „priviţi-mă cu atenţie şi nu uitaţi cine sunt şi cum am ajuns aici". Avea convingerea că un om politic cu vederi democratice trebuie să se comporte cu simplitate, bunăvoinţă şi prietenie faţă de cei care l-au ales.

— Îmi pare bine că v-am cunoscut şi sper să vă mai revăd aici, la Casa Albă, se adresă James Monroe lui Gerald şi soţiei sale.

— *Mister* President, se înclină Gerald, îmi voi face o plăcută îndatorire să răspund amabilităţii dumneavoastră.

Îşi strânseră mâna, potrivit obiceiului american.

Sălile de recepţie erau decorate în stilul Louis XVI, potrivit gusturilor estetice ale preşedintelui. În Salonul Oval, magnificul covor verde, cu emblema Statelor Unite, era de mare efect, ca şi mobilierul aurit, alcătuit din scaune, fotolii şi canapele

tapisate cu satin trandafiriu, în ton cu draperiile ample de tafta. Pe cămin trona un ceas monumental de bronz, dominat de silueta elegantă a zeiței Minerva. Salonul Estic era ceva mai golaș. Furnizorii de la Paris nu avuseseră timp să-și onoreze obligațiile asumate în momentul instalării președintelui Monroe la Casa Albă. Pe de altă parte, Congresul, iritat de sumele tot mai mari necesare mobilării și decorării interioare a clădirii, pusese stavilă cheltuielilor, silindu-l pe președinte să deburseze din buzunar o parte din bani. Sumele acestea urmau a i se restitui de îndată ce aveau să se întocmească formele legale. James Monroe se afla către sfârșitul celui de-al doilea termen prezidențial, fără ca delicata chestiune financiară să fi fost rezolvată.

Invitații președintelui – observă Gerald – erau de un pitoresc savuros. Într-un ziar din Washington citat și de La Follette Iansen, găsise cu câteva luni în urmă, la rubrica mondenă, o dare de seamă asupra recepțiilor de miercuri la Casa Albă. „Secretari de stat, senatori, miniștri plenipotențiari, consuli, controlori financiari, contabili, ofițeri de toate gradele din armata de uscat sau din marină, pastori, avocați, judecători, acționari și chiar oameni fără căpătâi, toți cu soțiile, unii urmați de întreaga progenitură, se îmbulzesc în fiecare miercuri seara în casa președintelui; unii poartă pantofi, cei mai mulți vin însă în cizme și cu pinteni; unii prizează tutun, alții îl mestecă, dar cei mai mulți regretă țigările de foi și punch-ul din whisky pe care au trebuit să le lase acasă; poți vedea peruci pudrate, frizuri laborioase, dar neatinse încă de pieptene și ascunse în parte după gulere murdare (care ajung până la urechi) și atât de amidonate încât stau țepene ca niște garduri."

Pe atunci darea de seamă îi păruse răutăcioasă. Acum însă constată *de visu* că descrierea aceea colorată nu se îndepărta mult de realitate. Adevărul este că majoritatea invitaților erau foarte bine îmbrăcați. Odată președintele primise un grup de piei-roșii, pe jumătate goi, dar împodobiți cu tot felul de vopseli și tatuaje. Se aflau printre aceștia căpetenii ale triburilor Chippaways, Nacatas, Miami, Sankeys, Piankeshaws, Sioux, Jowa, Wild Oats și ale multor altora, anevoie de pronunțat.

Preşedintele se întreţinuse cu unii dintre ei în propria lor limbă. Peste câteva zile vizita fusese reînnoită, căci discuţiile nu se încheiaseră încă. Puritanul secretar de stat, Mr. John Quincy Adams, avusese însă grijă să-i îmbrace în veşminte europene, astfel încât pieile-roşii să nu mai ofenseze cu goliciunea lor privirile caste ale doamnelor de rasă albă. Căpeteniile indiene arătau ca nişte fantome în hainele purtate cu stângăcie; dar aparenţele erau salvate.

Înainte ca invitaţii să treacă la masa festivă în sufrageria de stat, lachei negri în livrele franţuzeşti prezentară pe tăvi de argint pahare înalte cu vin, aliniate ca soldaţii la paradă.

În sfârşit, oaspeţii trecură în sala de mâncare. Gerald se văzu plasat între *Mistress* Adams, soţia secretarului de stat, şi *Mistress* William Crawford, soţia secretarului Trezoreriei. *Mister* William Crawford stătea în faţa lui Gerald. *Mistress* Adams era fină, delicată, amabilă, dar de un puritanism aproape tot atât de implacabil ca şi Susan. *Mistress* Crawford avea vederi mai largi, asemenea soţului ei, un *bon viveur* original din Georgia, amator de băuturi bune şi de glume tari.

Secretarul Trezoreriei se dovedi un rafinat cunoscător al vinurilor franceze, pe care şi le comanda cu regularitate din Europa. Rotofei, bucălat, jovial, cu ochii jucăuşi, maliţioşi, înşirui *con gusto* calităţile superioare ale *Chablisului* şi ale vinurilor de Bordeaux şi de Burgogne. Lansă apoi o virulentă filipică împotriva novicilor care beau şampanie în timpul cinei, în concepţia lui, o erezie de neiertat.

În timp ce-l asculta, Gerald observă un ins bondoc, cu faţa rotundă, păr înspicat cu alb şi ochi vioi, cercetători, care se trata fără fason direct din tăvile cu mâncare de pe masă, deşi lacheii serveau cu sârg pe fiecare conviv în parte.

Remarcând expresia mirată a lui Gerald, *Mistress* Crawford îi zâmbi cu indulgenţă.

— *Mister* Astor este un adevărat *enfant terrible*. Nu se lasă impresionat de etichetă. Dacă îi place ceva, întinde mâna şi se serveşte personal.

Deci acesta era faimosul John Jacob Astor, de care toată lumea îi vorbea de când sosise la New York. Gerald îl studie neobservat. La prima vedere, Mister Astor părea un om

simplu, zgomotos, fără maniere. Accentul său greoi, germanic, vorbirea necultivată îi trădau nu numai ţara de origine, dar şi condiţia socială modestă din sânul căreia se desprinsese datorită milioanelor, spre a se avânta cu ostentativă dezinvoltură în mijlocul celor mai selecte cercuri americane. Ca să-şi uşureze intrarea în lumea bună, se căsătorise cu Sarah Todd, o fată săracă, ştearsă, blândă, urâţică, dar înrudită cu puternica familie Brevoort. Milioanele acumulate nu-l lustruiseră pe Astor, în schimb conferiseră o oarecare autoritate calmă soţiei sale, care, fără să facă paradă de noua şi fantastica ei opulenţă, ştia să se impună tuturor.

Cumpătarea şi sobrietatea acestei doamne, care abia schimba câte un cuvânt cu convivii din dreapta şi din stânga ei, nu erau întrecute decât de Susan, care stătea mută şi ţeapănă de parcă ar fi înghiţit un ţăruş.

— Soţii Astor sunt foarte simpatizaţi la Casa Albă, vorbi confidenţial *Mistress* Crawford lui Gerald. Preşedintele are multă consideraţie pentru *Mister* Astor.

Deodată, *Mister* Crawford îşi fulgeră cu o privire soţia, care înţelese că vorbise prea mult. Deşi avertismentul mut al privirilor secretarului de stat al Trezoreriei fusese adresat numai volubilei *Mistress* Crawford, Gerald îi surprinsese înţelesul.

„Se pregăteşte ceva", reflectă el. Plasarea lui la masă vizavi de titularul Departamentului Finanţelor nu era întâmplătoare.

Mistress Crawford se grăbi să mute conversaţia pe alt tărâm. Cu familiaritatea la care o îndrituia vechea ei prietenie cu Susan, i se adresă râzând:

— Am citit prin ziare, scumpa mea, că duci o înflăcărată campanie în favoarea prohibiţiei alcoolului.

Susan morfoli un răspuns care ar fi putut avea semnificaţia unei încuviinţări.

— Scrie, continuă *Mistress* Crawford, că ai luat chiar conducerea unui grup de doamne care pătrund cu forţa prin cârciumi şi sparg sticlele cu alcool.

— Şi de ce nu?, mormăi Susan. Cruciadele nu se fac cu mănuşi de catifea.

— Oh, deci nu era o glumă?

— Alcoolul este cea mai mare plagă a lumii.

— Auzi, Will?, se adresă *Mistress* Crawford soţului ei.

— Vinurile franţuzeşti nu intră în această categorie, protestă secretarul de stat al Trezoreriei.

— Liga antialcoolică prezidată de mine, reluă Susan înfierbântându-se, va propune Congresului votarea unei legi pentru prohibirea tuturor băuturilor spirtoase.

— Bună idee!, exclamă *Mistress* Adams.

— Ce părere aveţi, *Mister* Sunderland?, se adresă William Crawford lui Gerald.

— Nu îndrăznesc să contrazic delicatele reprezentante ale sexului slab.

— Slab? Ha! Vă înşelaţi, *Mister* Sunderland. Sexul slab suntem noi. Cel puţin aici, în America. Aţi auzit de ligi antialcoolice conduse de femei în Europa?

— Will!, rosti cu un ton de mustrare *Mistress* Crawford.

Apoi conversaţia se învârti în jurul a tot felul de subiecte neînsemnate. Glumele secretarului de stat al Trezoreriei nu erau toate reuşite, dar omul acesta jovial avea talentul să spună cu haz cele mai banale fraze. Sub acest aspect blajin se ascundea însă o fire calculată, abilă. Gerald se pricepea la oameni. Crawford nu ajunsese ministru în cabinetul prezidat de Monroe numai pentru calităţile lui de spiritual povestitor de anecdote.

Meniul abundent, dar de o calitate mediocră, se încheie cu fructe şi lichioruri. Dacă n-ar fi fost serviciul de masă de o somptuozitate căutată, cu stema Statelor Unite, dineul acesta de gală nu s-ar fi deosebit de o cină de zile mari, oferită într-o gospodărie burgheză ceva mai răsărită.

Convivii trecură apoi în sala de recepţie, unde alţi invitaţi, de mai puţină importanţă, chemaţi numai pentru dans, se şi adunaseră, aşteptând ca preşedintele să dea semnalul deschiderii balului.

Gerald era uimit de miraculoasa transformare a Olgăi. Luminile, mulţimea invitaţilor, tinerii care o anturau asaltând-o cu complimente, privirile piezişe, invidioase ale celorlalte femei, muzica, râsetele, ambianţa de sărbătoare o

stimulau, îi trezeau plăcerea de a trăi. Obrajii i se coloraseră, ochii îi scânteiau, gesturile erau pline de vioiciune. Carnetul ei de bal se umplu din primele clipe cu nume de tineri dornici să o conducă pe platoul de dans. Olga se bucura de un succes extraordinar. Dansul ei, de o eleganță aeriană, emana în același timp o senzualitate provocatoare. Puterea de seducție era incontestabilă. În preajma ei, toți bărbații – tineri sau bărâni – luau foc.

În seara aceea, Gerad nu dansă. Se mărgini să stea deoparte și să privească pe înflăcărații discipoli ai Terpsihorei. Crawford îi ținea de urât, vorbindu-i cu umor despre tot felul de subiecte triviale. Era limpede că această companie stăruitoare avea un scop anume. Secretarul Trezoreriei încerca să-i câștige prietenia.

La un moment dat, în fața lui Gerald se înfățișă un bărbat între două vârste, al cărui chip semăna extraordinar cu unul din personajele bizare zugrăvite de Bosch în *Purtarea crucii*. Același obraz negricios, care urma conturul oaselor feței, aceiași ochi mici, șireți, cu sprâncene subțiri ca niște fire de iarbă, același nas lung, încovoiat, care se lăsa ca o minusculă trompă de elefant deasupra buzei superioare, aflată mult mai înăuntru decât buza inferioară. Buza aceasta de jos, foarte cărnoasă și vânătă, era revărsată peste bărbia proeminentă. Părul negru, cu crețuri fine, amintea blana Karakul. Fracul brun, de o croială aproximativă, îi reliefa parcă scheletul. Cravata amplă de mătase învăluia gulerul scrobit, foarte înalt, cu colțuri lăsate lateral. Mâinile-i osoase, subțiri, striate de vine, evocau ghearele unei păsări de pradă.

— Nu știu dacă mă mai recunoști, rosti cu familiaritate nou-venitul. Nu! Cred că m-ai uitat. A trecut mult timp de când nu ne-am mai văzut. Cincisprezece sau douăzeci de ani. Erai un copil pe atunci. Hai! Încearcă să-ți amintești!

Gerald îi cercetă fără entuziasm trăsăturile, care nu-i păreau necunoscute. Crawford îi privea zâmbind, fără să se amestece în această scenă.

— Eu nu te-am uitat, adăugă nou-venitul. Deși erai un copil pe atunci, figura nu ți s-a schimbat deloc și acum arăți foarte tânăr. Nu pari să fi trecut de douăzeci de ani.

— Am depăşit cu mult vârsta aceasta, zise Gerald.

— Nu cu mult. Iartă-mă că te contrazic, dar îţi cunosc bine vârsta. Sunt Samuel Sunderland. Fiul lui Patrick. Fratele mai mare al tatălui dumitale.

— Au trecut ani mulţi peste noi, Samuel.

— Ştiu. Eu m-am schimbat enorm. Şi nu în bine. Se pare că frumuseţea în familie au monopolizat-o tatăl dumitale şi moştenitorii lui. Cu excepţia lui Henry, care e mai urât decât mine, râse cu poftă Samuel.

Râseră şi Gerald, şi Will Crawford.

„Acesta era deci complotul!, reflectă Gerald. Sau poate una din faţetele lui. Trebuia să-l întâlnesc pe Samuel. Şi să stau cu el de vorbă. Ce va mai urma?"

— Cu Henry nu am reuşit să mă înţeleg niciodată, reluă fiul lui Patrick. Nu poate uita că este marchiz. Marchiz care, fie vorba între noi, a intrat în familie pe o cale oarecum lăturalnică. Titlul a revenit tatălui dumitale datorită unui capriciu al bunicului.

Gerald zâmbi:

— Da! După toate regulile, titlul s-ar fi datorat tatălui dumitale. Era cel mai mare dintre fraţi.

Samuel râse iarăşi.

— I-ar fi stat grozav de bine tatălui meu să poarte un astfel de titlu! Un făurar de cuţite, marchiz! Ar fi râs şi asinii! Nu! Nu regret deloc fantezia bunicului şi pierderea titlului. Adevărul este că nici lui Henry nu i se potriveşte. Are cel puţin bunul-simţ să nu-l poarte. Aici, în America, s-ar şi face de râs dacă s-ar împăuna cu coroana sa de marchiz. Dumneata poţi să-ţi etalezi fără jenă titlul, fiindcă dumneata eşti un nobil autentic.

— Cobor şi eu din acelaşi făurar de cuţite, ca dumneata şi ca Henry.

— Dar numai pe un picior. Pe celălalt... oh, ce să mai spunem... Mama dumitale era o adevărată lady. Copiii Opheliei Effingham au fost întotdeauna geloşi pe copiii Andreei de Montenuovo. Dumneata şi Francis-Andrew aţi ştiut să vă purtaţi aşa cum se cuvine coroanele ducale. Da, da! Dumneata eşti o *rara avis* în lumea noastră americană, atât

de necioplită. În orice caz, ţi se potriveşte mai bine ambianţa curţilor regale şi imperiale...

„Aha, aici voia să ajungă, reflectă Gerald. Cu alte cuvinte, sunt un intrus în America. Vrea să fie abil vărul meu primar!"

— Şi eu te-am invidiat, continuă Samuel. Recunosc adevărul. Îţi invidiam castelele, câinii de vânătoare, lumea strălucită în mijlocul căreia te învârteai, eleganţa, sângele albastru, viaţa liniştită, îmbelşugată, rosti el elegiac.

— Nu duc o viaţă tocmai liniştită, replică Gerald.

— Mă refeream la copilărie, zise Samuel. Acum lucrurile s-au schimbat. Oricum, dacă eu aş fi avut asigurată ziua de mâine într-un chip atât de opulent, aşa cum e cazul dumitale, drept să-ţi spun, nu mi-aş fi complicat existenţa vârându-mă în viesparul afacerilor. M-am făcut bancher fiindcă trebuia să procur o pâine copiilor mei, soţiei mele...

— O pâine albă, dacă se poate chiar cozonac, râse Crawford.

— Da, conveni Samuel. Multă muncă şi puţin noroc mi-au dat un oarecare avânt în viaţă. Dar dumneata, Gerald, ce nevoie aveai să-ţi baţi capul cu loviturile de bursă, cu fabricile de armament, cu comerţul atât de cenuşiu şi de burghez, când aveai alternativa unei vieţi strălucite, lipsite cu totul de griji?

„Am înţeles încotro ţinteşti, iubite vere, reflectă Gerald, în vreme ce-l asculta cu prefăcut interes. Jocul tău e prea transparent. L-ai disprețuit atât de mult pe Henry, încât ai ajuns să mă subestimezi şi pe mine."

— Soţia dumitale este „Regina balului", rosti Samuel, după ce-şi plimbă câteva momente privirile asupra perechilor de dansatori, printre care Olga se singulariza ca un diamant de o sută de carate aruncat printre nişte amorfe bile de sticlă. Partenerul Olgăi se transfigurase, împrumutând parcă lumină din lumina ei.

Samuel făcu o pauză, apoi reveni brusc la tema iniţială:

— Mi-am pus adeseori o întrebare, Gerald. De ce n-ai accepta o colaborare cu un sindicat de bancheri sau cu un grup de industriaşi? O asemenea colaborare ar facilita nu

numai expansiunea Casei Sunderland în anumite sectoare, dar ţi-ar uşura şi dumitale existenţa.

— Dacă aş accepta o astfel de formulă, ar însemna să le acord compensaţii în alte sectoare, nu-i aşa?, întrebă Gerald.

— Evident. Nu ai avea decât de profitat. Căci n-ai mai fi silit să te baţi pe toate fronturile.

Gerald înclină din cap.

— Da. Am înţeles raţionamentul dumitale. Beneficiile mele ar fi mai mici, pentru că ar trebui să le împart cu alţii, dar le-aş obţine fără bătaie de cap.

— Exact.

— Această formulă ar fi acceptabilă numai dacă aş găsi parteneri pe măsura Casei Sunderland.

— Cum adică?

Gerald zâmbi cu falsă bonomie:

— Ce părere ai avea dumneata, Samuel, de un leu care s-ar alia cu un coiot?

Obrajii lui Samuel se înnegriră. Crawford tuşi discret.

— Casa Sunderland nu mi-a făcut niciodată asemenea propuneri, râse Gerald.

Samuel îşi rumegă câteva clipe mânia. Îşi păstră totuşi aparent calmul.

— Dacă ţi-ar face-o, ai accepta-o?

— Poate că da. În momentul acesta n-aş putea să-ţi dau un răspuns precis.

Samuel ripostă aruncând o săgeată cu vârful înveninat.

— Poate că n-au socotit Casa Sunderland destul de importantă.

— Există şi o altă alternativă. Poate că au socotit-o prea importantă şi s-au temut ca într-o zi să nu fie înghiţiţi.

Replica aceasta îi trezi însă o idee. Trebuia să-i dea interlocutorului său impresia că este accesibil propunerilor lui, spre a-l face să-şi descopere jocul. Samuel Sunderland şi grupul său îi ofereau alianţa. Chiar dacă intenţiile lor erau curate, se jucau cu focul. În asemenea combinaţii, partenerii tari îi înghit pe cei slabi. Hotărî să accepte angajarea unor discuţii preliminare. Ridică însă – de formă – unele obiecţii, spre a

le lăsa pe viitoarele sale victime să creadă că el avea să fie cel păcălit.

— Dacă ai fi intrat în cariera diplomatică, Samuel, ai fi fost un negociator de înaltă clasă. Ai o extraordinară putere de convingere, zise el, prefăcându-se că este pe punctul de a ceda.

Samuel Sunderland zâmbi cu trucată modestie.

— Rămân un simplu bancher, dragul meu Gerald, care şi-a dedicat activitatea colectivităţii. Noi, oamenii de finanţe, nu suntem decât nişte umili slujitori ai clienţilor noştri, cărora le asigurăm venituri constante, fără să se obosească.

— Da, da! Ai dreptate. Iată o teorie valabilă. Regăsesc în cuvintele dumitale înţelepciunea lui Alberti şi a lui Colbert.

Şi unul, şi celălalt îşi ţeseau pânzele de păianjen. Care din ei avea să cadă victimă?

— Dragul meu Gerald, rosti prietenos vărul său, îmi voi permite să-ţi fac o invitaţie, pe care nu aş fi conceput să i-o formulez lui Henry, pentru că este un neghiob încrezut şi m-ar fi refuzat. Vreau să te poftesc la o agapă, dar nu la mine acasă – ar fi banal –, ci în clădirea în care s-a născut tatăl dumitale. Cred că nu i-ai călcat niciodată pragul, nu-i aşa?

— Tata nu mi-a vorbit de casa în care s-a născut. Nu fiindcă s-ar fi jenat de obârşia umilă a tatălui său, ci fiindcă nu obişnuia să privească în trecut. Ochii lui erau aţintiţi numai în viitor.

— Era un om superior, conveni Samuel. Nu i se poate contesta geniul. Eh, şi eu am pornit de la zero.

— Iar astăzi eşti o personalitate în comunitatea americană, adăugă elogios Crawford. Familia Sunderland personifică spiritul inventiv, tenacitatea, forţa, sârguinţa şi inteligenţa, care au constituit întotdeauna apanajul poporului nostru.

— Ne copleşeşti, Will, rosti Samuel.

— Spun adevărul, Sam. Sper că mă vei pofti şi pe mine la faimoasa agapă. Mă voi bucura să-i văd pe cei mai de seamă membri ai clanului Sunderland reuniţi în jurul aceleiaşi mese.

— Samuel, accept cu plăcere invitaţia, zise Gerald. Îmi prilejuieşti un pelerinaj la locul din care îşi trage seva întreaga noastră familie.

În aceeaşi clipă, *Mister Gouverneur* se apropie de Gerald.

— *Mister President* vă poftește mâine de dimineață la unsprezece la Casa Albă. Dorește să vă consulte într-o chestiune de cea mai mare însemnătate.

Gerald se înclină.

— Vă rog să comunicați președintelui că voi fi fericit să răspund la această invitație.

„Firele încep să se lege, gândi el după ce secretarul se retrase. Oare președintele este de conivență cu Samuel, cu Crawford şi cu Astor? Rămâne de văzut..."

* *
*

A doua zi de dimineață, înainte de a pleca la Casa Albă, Gerald primi o vizită. *Mister* Clive Harding, reprezentantul permanent al Casei Sunderland în Mexic, venea să-i raporteze un fapt susceptibil să aibă repercusiuni importante. Generalul Iturbide, care se proclamase cu un an în urmă împărat al Mexicului, sub numele de Augustin I, abdicase după zece luni de domnie, forțat de republicanii polarizați în jurul lui Guadelupe Victoria şi Nicolas Bravo. După abdicare, ex-împăratul se refugiase cu întreaga familie în Europa. Încurajat de disensiunile dintre căpeteniile republicane şi de frământările endemice care ameninţau să ia proporții de război civil, se gândise să-şi reia tronul pierdut, înapoindu-se în țara lui în fruntea unei armate de mercenari. Ex-împăratul era încredințat că, după debarcarea sa în Mexic, partizanii săi, la care se vor adăuga toate elementele de dreapta, i se vor alătura fără rezerve, ajutându-l să doboare republica. Dar pentru a porni la acțiune avea nevoie de bani şi de armament. Agenții săi luaseră legătura cu Harding, fiindcă relațiile lui cu fostul împărat fuseseră întotdeauna cordiale. Suveranul detronat spera să obțină prin intermediul lui Harding sprijinul Casei Sunderland. Oferea în schimb importante compensații. După ce va pune mâna pe putere – lucru de care nu se îndoia – va acorda acestei Case concesiunea pe douăzeci şi cinci de ani a tuturor veniturilor statului.

Oferta era tentantă, reflectă Gerald. Promisiunile fostului suveran depăşeau însă verosimilul. Dacă ar fi fost mai moderate,

ar fi părut mai credibile. Gerald nu cunoştea suficient problemele politice din Mexic spre a lua o hotărâre imediată. Îl chemă pe Leslie Clinton, consilierul său pentru afacerile sud-americane. Clinton îşi dovedise competenţa, soliditatea opiniilor şi spiritului de previziune într-o serie de chestiuni spinoase. Gerald mai ştia că Harding şi Clinton nu erau în relaţii tocmai bune. Punctele lor de vedere, în ceea ce priveşte susţinerea lui Iturbide, nu coinciseseră vreodată. În timpul ultimei sale vizite în Mexico, Charles fusese sfătuit de Clinton să nu îşi ia angajamente faţă de Împăratul Augustin, a cărui domnie îi părea precară.

Acum, ca şi atunci, Clinton se arătă ostil sprijinirii forţelor monarhiste din Mexic.

— Iturbide este un om terminat, spuse el. În Europa îşi rumegă amărăciunea, făcând planuri utopice.

— Este sprijinit de toate elementele de dreapta, stărui Harding. După cum ştiţi, *Sir*, se adresă el lui Gerald, Casa noastră a angajat mari capitaluri în Mexic. În momentul de faţă, toate acestea sunt în mod practic blocate. Republicanii nu numai că nu vor să recunoască datoriile contractate de vechiul regim monarhic, dar ne-au anulat şi majoritatea concesiunilor acordate de către fostul guvernământ colonial. Iturbide ar pune capăt acestei situaţii.

Energia cu care Harding îi susţinea cauza trezi bănuielile lui Gerald. Desigur că reprezentantul Casei Sunderland din Mexic primise stipendii serioase din partea ex-împăratului.

— Am să analizez această chestiune şi am să vă comunic hotărârea mea, spuse Gerald. Acum trebuie să plec la Casa Albă.

Gerald era sigur că între discuţia lui din ajun cu Samuel Sunderland şi propunerea lui Iturbide exista o legătură. Poate că preşedintele îi va furniza explicaţia.

Sosi punctual la Casa Albă. Era însoţit de Henry, care fusese de asemenea convocat de James Monroe. Preşedintele îi primi în cabinetul său de lucru, fără a-i lăsa să aştepte. Numeroşii oameni politici, demnitari şi solicitanţi, care se îmbulzeau în anticameră, se strâmbară de parcă ar fi luat o doctorie neplăcută când cei doi fraţi fură poftiţi să intre – îndată după sosire – în cabinetul preşedintelui.

În ciuda vârstei, James Monroe era zvelt, avea mişcări vioaie, privirea pătrunzătoare şi mintea ageră. În cabinetul său de lucru, preşedintele era mai în largul său decât în saloanele pline de oaspeţi. Se mai aflau de faţă secretarul de stat Adams, precum şi William Crawford.

După ce îi pofti pe cei doi financiari să ia loc, Monroe intră direct în subiect. Le spuse că guvernatorul Statelor Unite se află în pragul unei mari cotituri politice cu implicaţii extrem de serioase.

— Peste câteva zile voi citi în Congres o declaraţie potrivit căreia continentele americane, care şi-au asumat prin luptă libertatea şi independenţa, nu vor mai tolera în viitor ca teritoriile lor să fie colonizate de puterile europene. Sistemul politic al statelor din Sfânta Alianţă este cu totul diferit de al nostru. Din acest moment, vom considera că orice încercare a marilor puteri europene de a-şi extinde sistemul lor în orice zonă a emisferei americane constituie o ameninţare împotriva păcii şi a securităţii noastre.

Gerald asculta impasibil. Preşedintele nu spunea o noutate. În cercurile diplomatice se făceau de multă vreme pronosticuri asupra atitudinii pe care o vor adopta Statele Unite împotriva hotărârii Sfintei Alianţe de a sprijini recucerirea Mexicului de către spanioli. Americanii erau în conflict şi cu Rusia Imperială, care luase decizia de a împiedica accesul navelor străine prin strâmtoarea Bering. George Canning, succesorul lui Castlereagh, propusese încheierea unei înţelegeri anglo-americane, care să pună zăgaz expansiunii Sfintei Alianţe în cele două Americi. Flota Marii Britanii ar fi constituit un baraj inexpugnabil.

— Nu avem de gând să ne amestecăm în treburile coloniilor europene actualmente existente în America, dar statele americane care şi-au câştigat independenţa independente vor rămâne!, continuă preşedintele.

Explică apoi că Statele Unite nu au intervenit niciodată în războaiele din Europa şi că vor rămâne consecvente acestei politici.

Deşi preşedintele nu făcu nicio menţiune despre Anglia, Gerald înţelese că Statele Unite respinseseră alianţa propusă

de Canning. Faptul acesta era de importanţă capitală pentru viitorul Casei Sunderland. Oricare ar fi complicaţiile politice din Europa, îşi va găsi oricând în America un teren propice dezvoltării ei, fără a se teme de intervenţia puterilor de dincolo de Ocean. Izolaţionismul american, pe care-l proclama doctrina Monroe, o servea de minune.

— Vreau să ne înţelegem, gentlemen, îşi continuă preşedintele expunerea. Mesajul nostru nu conţine ameninţări la adresa vreunui stat străin. Noi suntem eminamente pacifişti. Dar dacă va trebui să ne apărăm, o vom face.

„Şi mai interesant", reflectă Gerald, care simţi conturându-se în aer câteva comenzi importante de armament.

— Statele Unite vor avea nevoie de cooperarea tuturor cetăţenilor lor, zise preşedintele.

„Suntem gata să cooperăm!, gândi cinic Gerald. Dar «pe bani». Totul «pe bani»".

Henry asculta cu apatie declaraţiile preşedintelui. De când relaţiile socrului său cu administraţia Monroe se răciseră, nu mai era receptiv la planurile ei. Poate că preşedintele ştiuse acest lucru când îl invitase la Casa Albă şi pe şeful comitetului executiv al Casei Sunderland.

Pentru Gerald, scopul acestei audienţe, care îmbrăcase forma unui monolog, era limpede. Monroe avea nevoie de arme. Nu vorbise deschis în acest sens, fiindcă, în calitatea lui oficială, nu putea rosti toate adevărurile. Corectitudinea sa nu putea fi pusă la îndoială. Complicaţiile vor interveni abia când discuţiile vor fi reluate în al doilea eşalon.

Presupunerile lui Gerald îşi găsiră în curând confirmarea. A doua zi primi o invitaţie la cină din partea lui Crawford. Ca să o poată onora, îşi amână cu patruzeci şi opt de ore plecarea la New York. Secretarul de stat al Trezoreriei locuia într-o casă pitorească, nu prea mare, dar veselă şi confortabilă, situată lângă Montrose Park. În afară de Gerald mai fuseseră invitaţi Samuel Sunderland, senatorul Ralph Emerson şi un oarecare Wilbur Staunton, toţi cu soţiile. După cină, bărbaţii trecură în sala de biliard, pentru a-şi bea cafelele şi lichiorurile. *Mister* Crawford şi senatorul Emerson, din North Carolina, angajară o partidă de biliard, lăsându-l pe Gerald în compania vărului

său şi a lui Staunton, un personaj jovial, plin de haz, care părea să personifice sinceritatea. Deşi era încă tânăr – abia dacă trecuse de 35 de ani – avea chelie, pântece rubicond, împodobit cu un masiv lanţ de aur, obrazul ca o tuberoză şi o guşă care prinsese să se lase peste marginea gulerului scrobit. Gerald află ceva mai târziu că *Mister* Staunton era o figură proeminentă în administraţia Monroe şi avea în sarcina sa relaţiile cu firmele care executau comenzi pentru stat.

Samuel Sunderland aduse vorba despre mult discutata declaraţie pe care preşedintele avea să o facă în curând Congresului şi despre situaţia explozivă care se va crea în lume.

— Refuzul Statelor Unite de a accepta alianţa britanică va sili administraţia să ia măsuri pentru întărirea capacităţii noastre militare, spuse la rândul său Staunton. Ştiu că am de-a face cu oameni serioşi, aşa că îmi voi permite să săvârşesc o indiscreţie. Sunt sigur că tot ce discutăm acum va rămâne între noi.

— Nici vorbă, rosti Samuel, trecându-şi mâna prin păr. Garantez şi pentru mine, şi pentru vărul meu.

— Mulţumesc, zise Gerald cu afectată seriozitate.

Îl amuza comedia aceasta, montată desigur până în cel mai mic amănunt.

Jovialul *Mister* Staunton adoptase o mutră tainică, de conspirator.

— Administraţia va organiza o licitaţie pentru achiziţionarea unei mari cantităţi de pulbere de puşcă şi a unui important stoc de arme uşoare pentru armată. Arsenalele militare nu mai pot face faţă necesităţilor. Câteva firme, care prezintă garanţii de seriozitate, vor fi invitate să participe la licitaţie.

— Interesant!, rosti Samuel. Dacă firmele respective, în loc să ne concureze, ar face front comun, beneficiile ar fi mult mai mari.

— Dar s-ar împărţi între mai mulţi fabricanţi, spuse Gerald cu factică nevinovăţie.

Samuel îl privi pe sub sprâncene şi replică:

— Ideal ar fi să se asigure în prealabil fiecărei firme o cotă corespunzătoare capacităţii ei.

Staunton râse:

— În calitatea mea de reprezentant al administrației nu trebuie să cunosc existența acestor tranzacții.

Samuel se uită iarăși la Gerald, care își sorbea liniștit cafeaua, de parcă s-ar fi discutat o chestiune fără nicio legătură cu preocupările lui.

— Am auzit că statul va plasa comenzi și câtorva șantiere navale, aruncă el o nadă.

Replica lui Staunton întârzie. Voia să-i sporească efectul.

— Este prematur să discutăm această problemă. Râse. Nici nu îmi este îngăduit să dezvălui intențiile administrației.

— Haide, haide, Staunton, suntem între prieteni, zise Samuel.

— Ce-ai dori să afli?

— Caietul de sarcini. Înainte de a fi pus la dispoziția firmelor amatoare să liciteze.

Staunton își aprinse o țigară de foi.

— N-ar fi prea greu, Samuel. Dar nu știu la ce ți-ar folosi dumitale.

— Am să discut cu cărțile pe masă, Wilbur. Reprezint un grup de firme. Cred că și pe vărul meu l-ar interesa acest document. Ar fi în interesul tuturor să ajungem la un acord prealabil. Nu-i așa, Gerald? Nu te-ar tenta?

Gerald așează ceașca pe măsuța din apropiere.

— S-ar putea să mă tenteze. Depinde de condiții.

— Condițiile le stabilim împreună.

— Când primim documentele?

— Când ni le poți furniza, Wilbur?, îl întrebă Samuel.

— O clipă, să mă gândesc...

Privi în gol, ca și când ar fi făcut niște calcule mintale.

— O săptămână ar fi prea mult?

— Nu. Ar fi tocmai bine.

— Atunci rămânem înțeleși.

Staunton se ridică.

— Nu vă tentează să-i chibițăm pe pasionații noștri jucători de biliard?

— Încă o chestiune, Wilbur, zise Samuel.

— Te rog.

— Înainte de licitaţie, n-ar fi posibil să aflăm în timp util ofertele concurenţilor grupului nostru?

Staunton zâmbi straniu.

— Îmi ceri un lucru imposibil.

— Nimic nu e imposibil pe lumea asta. Totul are un preţ.

— Eşti brutal, Samuel.

— Sunt sincer, Wilbur.

— Ce va zice de noi vărul tău?

— Va zice că suntem nişte oameni pricepuţi în afaceri. Şi ar fi un naiv dacă n-ar profita de avantajele pe care i le oferim pe tavă.

Staunton şi Samuel aruncară o privire întrebătoare lui Gerald.

— *Gentlemen*, aştept documentele la New York, replică acesta.

Ochii lui Samuel scânteiară. Reuşise. Sau cel puţin aşa îşi închipuia...

A doua zi, Gerald plecă la New York. Şederea sa la Washington nu-l dezamăgise. Henry era însă profund nemulţumit. Nu avea încredere în preşedinte şi nici în cabinetul prezidat de acesta. Iar discuţiile purtate de Gerald cu Samuel Sunderland nu contribuiseră decât să-i sporească iritarea.

— N-ai făcut bine că ai stat de vorbă cu acest individ, îi reproşă el. E în cârdăşie cu Astor, cu Ballard şi cu alţi câţiva pescuitori în apă tulbure.

— Nu strică să-ţi cunoşti duşmanii, replică Gerald. Poţi să le afli mai uşor punctele slabe.

— Nu te gândeşti că şi ei vor putea tot atât de bine să ţi le descopere pe ale tale?

Sosirea lui Gerald la New York coincise cu o mare bătălie pe care agenţii săi o dădură cu reprezentanţii lui Astor, pentru a cumpăra la licitaţie un vast teren viran în apropiere de Hudson River. Delegaţii Casei Sunderland reuşiră să-şi adjudece imobilul la un preţ triplu faţă de cel de la care pornise licitaţia. Succesul era scump plătit. Astor suferise însă prima lui înfrângere.

Henry condamnă cu vehemenţă această operaţie.

— Bani aruncați! Avem destule domenii de activitate. De ce trebuia să ne vârâm și în speculațiile imobiliare? N-ai făcut-o decât pentru a-l înfrunta pe Astor.

— În primul rând am urmărit să închei o afacere bună și numai în subsidiar m-am gândit la Astor. Dacă am lovit cu o piatră doi iepuri deodată, cu atât mai bine.

— Astor nu-ți va ierta îndrăzneala.

— Crezi?

— Sunt sigur.

— Îmi pare rău, dar nu-ți împărtășesc părerea. Astor îmi va formula propuneri de pace.

— Îți faci iluzii dacă acorzi vreun credit inepțiilor lui Samuel Sunderland.

— Așteaptă și ai să vezi...

În cursul aceleiași săptămâni, agenții lui Gerald intrară iarăși în luptă cu delegații lui Astor. Obiectul competiției îl constituiau câteva imobile insalubre din cartierul Five Points, printre care și câteva antrepozite dezafectate. Și de data aceasta oamenii lui Gerald își adjudecară imobilele.

A doua zi, *Mister* John Jacob Astor se înfățișa la sediul Băncii Manhattan și ceru să stea de vorbă cu *Mister* Gerald Sunderland. Acesta îl primi în fostul cabinet al tatălui său. Richard, un mare amator de artă, își decorase camera de lucru cu tablouri de mare valoare, cu sfeșnice și lustre somptuoase de bronz, cu foarte scumpe covoare orientale.

Mister Astor îi strânse cordial mâna și, după ce se așeză pe un scaun, aruncă o privire circulară asupra obiectelor de artă din jur.

— În primul moment am avut impresia că intru într-o expoziție, rosti cu puternic accent german.

— Sau într-o hală de vechituri.

— Se pare că vechiturile astea sunt foarte prețioase.

— Da. Oamenii de specialitate pretind că ar avea o oarecare valoare. Și în domeniul acesta domnește legea cererii și a ofertei.

Astor își lovi cu mănușile palma stângă întinsă cu fața în sus, ca o tipsie.

— Tocmai despre legea asta doream să vă vorbesc, *Mister* Sunderland.

— Vă ascult cu toată atenţia, *Mister* Astor.

Vizitatorul tuşi pentru a-şi drege glasul.

— Îmi puneam deunăzi o întrebare. Ce anume l-a determinat pe *Mister* Gerald Sunderland să arunce atâtea parale pe nişte barăci infecte din Five Points?

— Legea de care tocmai am vorbit.

Astor îl privi oblic.

— Aveţi de gând s-o aplicaţi în continuare?

— Întrebarea este indiscretă, *Mister* Astor.

— Ah, pardon! Am uitat că am de-a face cu un *gentleman*, şi că în asemenea împrejurări e recomandabil să foloseşti căi ocolite. Dar timpul meu este preţios.

— De ce aţi venit ca să vi-l pierdeţi aici, *Mister* Astor?

Vizitatorul râse.

— Îmi puneţi întrebări menite să mă irite. N-am să las totuşi mânia să-mi întunece raţiunea. Eu sunt un om simplu, *Mister* Sunderland. Nu mă pricep şi nici n-am răbdare să bat câmpii o oră, ca să intru apoi în subiectele care mă interesează. Am să vă pun o întrebare directă. Şi dumneavoastră sunteţi liber să-mi răspundeţi sau nu. De ce v-aţi băgat peste mine?

— Este interzis?

— Până acum nu este. I-am lăsat pe oamenii dumneavoastră să cumpere pe o sumă fabuloasă nişte cocioabe pe care eu nu le-aş fi plătit nici pe sfert.

— Era firesc să se ridice preţul, *Mister* Astor. Ne-am concurat.

— Ciudat! Noi să ne batem, iar terţii să câştige.

— Aveţi altă soluţie?

— Am. Să mă lăsaţi pe mine să-mi văd în continuare de speculaţiile imobiliare, iar dumneavoastră să vă vedeţi mai departe de tunuri şi de construcţii navale.

— Soluţia asta mă satisface.

Mister Astor îşi desfăcu tacticos tabachera şi luă o priză de tutun. Strănută cu zgomot, se şterse la nas cu o batistă mare, cu carouri albastre, vârî batista şi tabachera în buzunar, apoi îşi împreună mâinile pe burta rotundă.

— V-aş oferi unele compensaţii, *Mister* Sunderland. Aş încheia cu dumneavoastră un contract prin care m-aş angaja să-mi construiesc navele din flota mea comercială numai la şantierele dumneavoastră. Ştiţi că actualmente lucrez cu Ballard.

— Ştiu. Am luat însă măsuri să construiesc în şantierele mele nave mai bune şi mai ieftine decât cele construite de Ballard. Dacă vreţi să realizaţi economii şi în acelaşi timp să vă amelioraţi flota, vă veţi adresa nouă. După cum vedeţi, nu mi-aţi face o concesie adresându-vă şantierelor Sunderland.

— Sunteţi foarte pretenţios... Hm! Am putea ajunge la un acord în ceea ce priveşte comerţul de import-export cu India şi cu Extremul Orient.

— Îmi permiteţi să vă ofer un coniac?, întrebă Gerald.

— Mulţumesc. Dimineaţa nu consum băuturi alcoolice.

— Cum doriţi.

Astor începuse să-şi piardă răbdarea. Tânărul acesta era de-a dreptul prezumţios. Se bizuia pe forţa Casei Sunderland, dar aceasta nu-l îndrituia să îşi subestimeze adversarul.

— Sunt un om paşnic, *Mister* Sunderland.

Declaraţia lui Astor suna tot atât de fals ca şi angajamentul pe care şi l-ar lua un crocodil de a nu mai devora animale mai slabe decât el, întâlnite seara, la adăpat.

— Prefer să ajungem la o înţelegere, *Mister* Sunderland. Este mai bine şi pentru dumneavoastră, şi pentru mine. Faceţi dumneavoastră propuneri.

— Perfect! Propun să cădem la un acord în ceea ce priveşte speculaţiile imobiliare.

Astor se îmbătoşă:

— Cum adică?

— Să ne împărţim zonele de influenţă.

Vizitatorul făcu un categoric gest negativ.

— New Yorkul nu poate constitui obiectul unei tranzacţii.

— Mai fac o propunere, zise Gerald.

Chipul lui Astor se lumină.

— Sper că va fi mai rezonabilă.

— Să reflectaţi asupra ofertei mele. Împărţim New Yorkul.

— Nu! Sunt gata să discut cu bunăvoinţă orice altă formulă. O colaborare pe alte tărâmuri ar putea da rezultate fructuoase.

— New Yorkul, *Mister* Astor.

— Nu! Dacă acesta e ultimul dumneavoastră cuvânt, nu-mi rămâne decât să mă retrag.

— Şi mie să vă mulţumesc pentru plăcuta dumneavoastră vizită.

Astor se ridică de pe scaun.

— Francezii au o zicală, *Mister* Sunderland. *La nuit porte conseil.*

— Poate că o veţi aplica şi dumneavoastră, *Mister* Astor.

— Aveţi replica vioaie, *Mister* Sunderland. Mi-ar părea rău să ajungem la o confruntare dură.

— Şi mie. Credeţi-mă.

Astor se înclină, întinse mâna lui Gerald, care i-o strânse cu afectată cordialitate, apoi părăsi bătos încăperea.

Amfitrionul înţelese semnificaţia acestei ieşiri spectaculoase din scenă. Ostilităţile erau declarate. Informat de rezultatul negativ al convorbirilor cu Astor, Henry se arată foarte pesimist în ceea ce priveşte viitorul apropiat.

— Provoci cu bună ştiinţă o criză cu urmări incalculabile.

Susan îmbrăţişă însă cu entuziasm punctul de vedere al lui Gerald.

— N-avea niciun rost ca New Yorkul să rămână un fief al lui Astor. Sunt bucuroasă că am reuşit să punem piciorul în Five Points. Să facem să dispară acest focar al viciului. În primul rând să închidem toate tavernele din clădirile cumpărate de noi.

Gerald ridică unele obiecţii.

— Apreciez dorinţa dumitale de a asana moravurile din Five Points. Există nişte contracte de închiriere pe care nu le putem rezilia peste noapte.

Entuziasmul lui Susan înregistră o bruscă scădere.

— Credeam că voi găsi la dumneata, Gerald, o înţelegere mai deplină. În ciuda obstrucţiei pe care şi dumneata, şi Henry mi-o faceţi, voi continua campania alături de pastorul Semple.

— Susan, te rog să primeşti pentru rotunjirea fondurilor Ligii dumitale antialcoolice cinci mii de dolari.

— Mulţumesc. Aş fi preferat însă un sprijin mai direct.

— Puţină răbdare, Susan. Condiţiile nu sunt încă favorabile. Puţină răbdare...

Susan Sunderland şi membrii Ligii antialcoolice nu ţinură seamă însă de acest îndemn. Comitetul de conducere hotărî să treacă fără amânare la acţiune. Five Points era un teren ideal pentru dezvoltarea unei campanii viguroase, îndreptată împotriva tavernelor, a caselor de toleranţă, a tripourilor şi a altor localuri de perdiţie. Fiecare oraş, mare sau mic, are oile lui negre. Five Points, de pildă, nu se deosebea de îngrozitoarele *Lums*-uri din Londra decât prin dimensiuni. Era mai restrâns fiindcă şi New Yorkul număra mai puţini locuitori decât întinsa şi foarte populata capitală a Angliei. Dar ceea ce pierdea prin cantitate recupera prin calitate. O lume interlopă, fără căpătâi, alcătuită din ucigaşi, dezertori, hoţi, falsificatori, trişori, puşcăriaşi evadaţi, perverşi sexuali, aventurieri – o lume de epave omeneşti, de scursori ale porturilor din Europa, Indiile Occidentale şi America de Sud, care se îngroşa necontenit datorită contingentelor noi de imigranţi ce cuprindeau, pe lângă oameni cumsecade, şi haite de inşi incapabili să se adapteze unei vieţi aşezate, trudnice, cinstite. Clădirile dărăpănate, infecte, cu scânduri bătute în cuie în loc de geamuri, aminteau mai degrabă nişte viziuni întunecate, împuţite, înăbuşitoare, în care colcăiau ploşniţele şi păduchii. Femei şi bărbaţi cu înfăţişare de troglodiţi, acoperiţi de zdrenţe, copii rahitici, nehrăniţi, străvezii ca nişte umbre, scormoneau gunoaiele în căutare de hrană, dar recolta era de cele mai multe ori foarte slabă, fiindcă alţi nenorociţi le-o luaseră înainte. Fetiţele se vindeau înainte de a fi nubile, iar băieţii mai răsăriţi şi mai viguroşi erau recrutaţi de către bandele silite să-şi împrospăteze necontenit rândurile, deoarece încăierările cu bandele rivale şi – ceva mai rar – cu reprezentanţii ordinii publice făceau ravagii, decimându-le cu regularitate.

În Five Points îşi găsise Susan terenul de predilecţie pentru a-şi dezvolta campania antialcoolică. Convingerea ei era

formată. Odată stârpite localurile în care se vindea alcoolul – această cumplită armă a Diavolului – vor dispărea hoţia, crimele, depravarea şi tot răul de pe faţa pământului.

Susan era o fanatică pe care pastorul Semple o mai modera. La una din reuniunile ei apăru însă într-o zi un pastor înalt, osos, cu mâini mari şi viguroase ca nişte lopeţi, cu capul pătrat şi priviri aprinse, de iluminat. Pastorul Ezekiel Battle. Din clipa în care luă cuvântul, Susan se simţi electrizată. Numele clericului părea predestinat. Vorbele, inspirate parcă de un dumnezeu al răzbunării, erau exprimate cu voinţă şi răsunau metalic, asemenea loviturilor unui baros pe o nicovală. Ezekiel Battle îndemna la acţiuni dure, implacabile. „Campania ligii nu poate da rezultate atâta vreme cât se vor lua doar jumătăţi de măsură, rostea el cu neclintită convingere. Vorbele, oricât ar fi ele de expresive, nu pot stârpi viciul. Se impune să se treacă la fapte." Lăudă apoi îndrăzneala preşedintelui Ligii, care spărsese câteva sticle cu băuturi într-o tavernă. Gestul, meritoriu în sine şi foarte comentat de unele ziare, rămânea totuşi fără efect, fiindcă era izolat. Cârciumile trebuiau devastate în totalitatea lor. Pentru că autorităţile tolerau viciul, oamenii simpli aveau obligaţia să treacă la acte. Încheie expunerea propovăduind o luptă hotărâtă, necruţătoare, pentru desfiinţarea bârlogurilor desfrâului. Vorbele lui stârniră entuziasmul, fiind salutate cu aplauze de membrele comitetului ligii.

Pastorul Semple, ceva mai realist, încercă să le domolească zelul. Acţiunile violente recomandate de pastorul Battle aveau sorţi de izbândă în Far West, unde autorităţile nu dispuneau de suficientă forţă spre a impune legalitatea. Acolo domnea Legea Celui mai Tare. Aici, pe coasta estică a Statelor Unite, excesele riscau să dea naştere la reacţii aspre nu numai din partea celor lezaţi direct de acţiunile preconizate de pastorul Battle, ci şi din partea autorităţilor geloase de prerogativele lor.

Dar Susan se aprinsese atât de tare, încât respinse argumentele lui Semple.

— Voi urma îndemnurile pastorului Battle, oricât de grave ar fi consecinţele la care m-aş expune. Dacă alţii nu vor avea curajul să răspundă la energicul său apel, nu voi ezita să plec singură la luptă.

— Voi merge şi eu alături de dumneata, *Mistress* Sunderland, o asigură Battle. Ridică apoi mâna într-o spectaculoasă invocare: fie ca Atotputernicul să ne îndrume paşii! Martiriul nu ne înspăimântă! Iisus Nazareneanul a găsit puterea să izgonească pe zarafi din templu. Tot el ne va întări spiritul şi braţul, ca să putem duce la îndeplinire această grea misiune pe care ne-am asumat-o. Războiul Sodomei şi Gomorei!

— Război!, strigă gutural Susan, sărind de pe scaun ca împinsă de un resort. Război viciului din Five Points!

Pastorul Semple clătină din cap, plin de îndoială.

— Cu preţul unor acţiuni izolate, oricât ar fi ele de grăitoare, nu veţi schimba moravurile. Trebuie întreprinsă o campanie organizată. Să încercăm mai întâi să obţinem sprijinul primarului, al guvernatorului statului New York. Poate vom izbuti să determinăm Congresul să voteze o lege în sensul vederilor noastre.

— Nu avem timp!, se împotrivi Susan. Întâi să lovim, spre a deschide ochii oamenilor politici şi a-i scoate din amorţire.

În clipa aceea o împingea înainte o irezistibilă forţă lăuntrică. Va fi o nouă Jeanne d'Arc, cugetă ea.

— Vă pândesc primejdii, stărui Semple, făcând o ultimă încercare de a calma spiritele.

— Nimeni nu va îndrăzni să se atingă de noi!, ripostă Susan. Nu uita că, în afară de autoritatea pe care mi-o conferă preşedinţia Ligii antialcoolice, sunt fiica senatorului Forbes şi soţia lui Henry Sunderland.

Pastorul Semple fu pe punctul de a riposta că pe Raymond de Beaulieu nu reuşea să-l scape de puşcărie întreaga dinastie Sunderland. Dar se abţinu. Membrele din comitet, timorate oarecum de motivările lui, se lăsară însă în curând cucerite de argumentele fulgurante ale pastorului Battle, care dărâmă pe rând toate obiecţiunile colegului. Înainte de închiderea şedinţei, comitetul hotărî să organizeze prima demonstraţie în cursul aceleiaşi săptămâni, mai precis în ajunul Sabatului.

În zilele următoare, Susan nu-şi mai găsi astâmpărul. Aştepta bătălia cu o înflăcărare care atingea demenţa. Se învârtea prin casă fără să-şi găsească rostul, bruftuia servitorii, îşi certa copiii... Lui Henry nu-i acorda nicio atenţie.

„Dacă ar fi avut temperamentul şi voinţa mea, gândea ea cu dispreţ, n-ar fi ajuns aici."

La data şi ora fixate de comun acord cu Ezekiel Battle, numai acesta, pastorul Semple şi două membre ale comitetului ligii se înfăţişară la întâlnire. Spre amărăciunea lui Susan, restul doamnelor, atât de bătăioase la ultima şedinţă, nu-şi făcură apariţia, deşi le aşteptaseră aproape o jumătate de oră. Sosiră în schimb doi gornişti şi un toboşar, angajaţi spre a deschide cortegiul. Instrumentele de suflat trebuiau să prefigureze judecata de apoi şi pe îngerii care o vor vesti oamenilor prin sunete prelungi de goarnă. Coloana – cam anemică în raport cu previziunile – se formă în faţa Casei Sunderland. Toţi copiii din vecini se adunaseră pe la garduri. Apoi cortegiul se urni îndreptându-se pedestru spre Five Points. Pe drum se îngroşă datorită afluenţei curioşilor amatori de spectacole gratuite.

Five Points era un fel de piaţetă formată de intersecţia străzilor Mulberry, Little Water, Cross, Orange şi Anthony. Piaţeta fusese denumită Paradise Square. Nu se putea ceva mai puţin paradiziac decât această întretăiere de străzi sordide, pe care, după lăsatul serii, nici paznicii de noapte nu se mai încumetau să se aventureze. Apariţia bizarului cortegiu, cu gorniştii în frunte, atrase mulţime de gură-cască. După ce instrumentele de suflat şi toba îşi încheiară concertul, pastorul Battle se urcă pe un butoi gol, depozitat în stânga intrării unei cârciumi, şi de acolo, de sus, se lansă într-o predică furibundă împotriva viciului şi a tuturor acelora care trăiesc de pe urma lui. Predica, datorită intonaţiei vorbitorului, semăna mai degrabă cu o proclamaţie. Pastorul făgădui spectatorilor, amuzaţi de această insolită apariţie, că în curând cartierul Five Points va fi curăţat de case de toleranţă, de tripouri şi de cârciumi şi că va câştiga o onorabilitate de invidiat.

— Trăiască mănăstirea Five Points!, răcni un irlandez catolic, rotindu-şi pălăria prin aer.

Pastorul Battle, urmat de Susan, de celelalte două doamne şi de Semple, care încheia jenat cortegiul, intră în taverna pe al cărei butoi se suise spre a-şi ţine filipica. Patronul şi clienţii localului se uitau aiuriţi la demnul cleric care se apropia de

raftul cu sticle din spatele tejghelei şi, cu o vâslire a braţului, le mătură de pe suportul lor, aruncându-le pe jos şi făcându-le cioburi. Un miros puternic de whisky se răspândi în încăperea care mirosea deja a alcool trezit. Mândru de această operă, ieşi din cârciumă urmat îndeaproape de doamnele uşor intimidate de privirile ostile ale consumatorilor şi de protestele furioase ale cârciumarului, care nu îndrăznise totuşi a trece la represalii.

Pastorul Battle se urcă iarăşi pe butoi şi anunţă celor dispuşi să-l asculte că peste o săptămână o altă cârciumă din Five Points va suferi o soartă asemănătoare. Expediţiile acestea vor fi repetate cu regularitate, până ce toţi patronii de localuri deocheate din acest cartier îşi vor lua tălpăşiţa. Apoi coloana porni înapoi spre centrul oraşului, în acompaniament de goarne.

Susan exulta. Providenţa i-l trimisese pe pastorul Battle. Oh, de ce nu era Henry plămădit din acelaşi aluat cu acest inimos cleric? Ce lucruri ar fi realizat împreună!

Ziarele nu făcuseră mult zgomot în jurul isprăvii lui Susan, fiindcă alte evenimente – mult mai importante – reţineau atenţia. Preşedintele Monroe trimisese faimosul său mesaj Congresului. Politicienii şi oamenii de afaceri din Est aşteptau cu îngrijorare reacţia Europei. Dar zilele, săptămânile treceau, fără ca temerile pesimiştilor – în legătură cu izbucnirea unui nou război – să-şi găsească împlinirea.

Gerald urmărea cu încordare jocul politic desfăşurat de diferitele state interesate. Soluţia alianţei panamericane surprinse în egală măsură şi pe englezi – iritaţi că li se respinsese mâna întinsă – şi pe celelalte mari puteri angajate în sistemul Sfintei Alianţe. Echilibrul politic internaţional era destul de precar, cu atât mai mult cu cât războiul purtat de greci pentru cucerirea neatârnării începuse să divizeze Europa în tabere pro şi contra.

Gerald era nerăbdător să plece la Paris, fiindcă acolo se urzeau cele mai subtile intrigi diplomatice. Existenţa şi propăşirea Casei Sunderland erau indisolubil legate de crearea unei atmosfere politice internaţionale cât mai explozive. Trebuia să rămână însă la New York până ce îi va culca la pământ pe

Ballard, pe Astor, pe Dupont de Nemours şi pe ceilalţi rivali, restabilind grandoarea pe care Casa Sunderland o cunoscuse în epoca de glorie a lui Richard, creatorul dinastiei.

O invitaţie din partea lui Samuel Sunderland, care îl poftea la o agapă – aşa cum făgăduise, de altfel – îl făcu pe Gerald să conchidă că se apropia ceasul hotărârilor. Acum i se vor face ultimele oferte de pace. Respingerea lor va declanşa automat un război economic.

Gerald păşea pentru întâia oară pragul casei în care se născuseră, trăiseră şi muriseră bunicii şi străbunicii săi paterni. Clădirea aceasta simplă, alături de care modestul atelier de cuţite continua să funcţioneze, îi procură o senzaţie ciudată. Amintirea încă vie a tătălui său era legată de palate măreţe, de uzine, de o uriaşă flotă comercială. Nu reuşea să plaseze imaginea prodigiosului său părinte în ambianţa aceasta mic-burgheză.

Spre a nu-şi stingheri verii cu un lux pe care aceştia l-ar fi considerat poate ostentativ, se îmbrăcase într-un costum cenuşiu, solemn, de după-amiază, iar la sugestia sa, Olga îşi alesese din imensa-i garderobă o rochie simplă, care se singulariza doar printr-o tăietură tipic pariziană. Nu purta bijuterii. Numai mantoul de zibelină îi trăda opulenţa.

Mama şi fraţii lui Samuel erau prezenţi, cu familiile lor. Se aflau acolo şi Isaiah, făurarul de cuţite, şi Timothy, asociatul său, şi Seneca, antreprenorul de pompe funebre, şi Matilda, căsătorită a doua oară cu un negustor de pânzeturi. Şi bărbaţii, şi femeile, şi copiii purtau veşminte negre, ca de înmormântare. Erau hainele de duminică şi de zile mari. Şi Samuel Sunderland, bancherul, era în negru. Fracul său avea o tăietură londoneză. Soţia lui, Rebecca-Sarah, era acoperită de bijuterii. Pietrele, fără a fi de o calitate excepţională, reprezentau totuşi o valoare apreciabilă. Montate în coliere, cercei, broşe, brăţări, inele, fibule, agrafe pectorale nu mai făceau nicio impresie, aşa cum nu fac impresie obiectele expuse claie peste grămadă într-o vitrină neîncăpătoare. Lornionul ei avea până şi mânerul incrustat cu diamante. „Cum de nu se răneşte la degete?", se întrebă Olga, nedumerită de ostentaţia soţiei lui Samuel. Grasă, cu sâni impozanţi, şolduri de elefant şi

pulpe musculoase, Sarah ar fi făcut deliciile amatorilor de forme arhipline. Samuel se săturase de rotunjimile soției sale, dar le accepta cu resemnare, fiindcă îl legau de ele nu numai un contract matrimonial, ci și o zestre impresionantă. Tatăl Rebeccăi, bancherul Goldberger, era un patriarh cu barbă venerabilă, care se retrăsese din afaceri din cauza unei gute rebele, combinată cu o supărătoare afecțiune de inimă. Își lăsase ginerele să se ocupe de bancă, și, slavă Domnului, acesta se descurca mulțumitor.

Gazdele se arătară foarte prevenitoare față de Gerald, deși acesta le simțea instinctiv reținerea și o vagă ostilitate din cauza, poate, invidiei și propriilor frustrări. Văduva lui Patrick stătea țeapănă în capul mesei, participând tăcută la această agapă care ilustra prăpastia deschisă între drumul bătut cu aur al fiilor mult hulitului ei cumnat Richard și mediocritatea propriilor ei urmași. Dintre aceștia, numai Samuel făcuse excepție. Ajunsese un bancher respectat, dar, vai, cu ce preț! Se căsătorise cu o evreică și acest lucru era foarte dureros pentru fiica pastorului Brown.

Gerald observă un fapt curios. Deși Samuel „reușise" în viață, nu se rupsese de frații săi mai puțin norocoși. Poate că mama lor jucase rolul unui liant, păstrându-i uniți. Poziția lui Samuel, dominantă în sânul familiei, se manifesta însă prin considerația pe care i-o acordau frații săi. Deși mai vârstnici decât el, îi recunoșteau tacit superioritatea, ascultându-l tăcuți și aprobativi ori de câte ori lansa teorii sentențioase, pe care nimeni nu îndrăznea să le contrazică.

Deși se înrudea prin tatăl său cu toți oamenii aceștia, Gerald se simțea străin printre ei. Glasul sângelui – atât de cântat de poeți – nu-i stârnea niciun ecou în suflet. Copiii erau tot atât de incolori ca și părinții. Un singur băiat, de vreo 13 ani, Patrick-Josiah, fiul lui Senecca, se remarca printr-o privire inteligentă, critică, aproape matură.

Conversația – forțată, dezlânată – lâncezea, împotmolindu-se în tăceri prelungite, penibile, pe care Gerald se străduia să le întrerupă, lansând la întâmplare subiecte pe care gazdele nu se pricepeau să le prindă din zbor și să brodeze în jurul lor comentarii cu un oarecare șir. Samuel era singurul conviv mai

descurcăreț în arta vorbăriei goale, indispensabilă la asemenea reuniuni. Femeile nu interveniră volubile decât în clipa în care Olga mută conversația pe făgașul creșterii copiilor, al modei, al preparatelor culinare. Avea un talent să-i facă pe oameni să vorbească și apoi să-i asculte cu aparent interes. Era destul să se minuneze de savoarea unei prăjituri, ca autoarea să-i ofere cu lux de amănunte rețeta respectivă. Olga îi făgăduia că o va pune neîntârziat în practică. Mințea cu o candoare virginală, spre amuzamentul lăuntric al lui Gerald, care nu o auzise vreodată întrebându-l pe majordom ce anume avea să li se servească la prânz sau la cină. Se mărginea să-și arunce privirile asupra meniului tipărit cu litere aurii pe hârtie de Japonia, să aleagă – ca la restaurant – felurile care îi plăceau, să guste câte puțin din fiecare, iar la sfârșit să se ridice de la masă încântată că s-a terminat și această corvoadă.

După desert, în vreme ce fetele lui Isaiah, două gemene urâțele, serveau cafelele, Samuel îl luă deoparte pe Gerald.

— Am să-ți spun un lucru care te va mira, poate. Astor te simpatizează, deși nu v-ați înțeles. Ieri a fost pe la mine. Era convins că va reuși până la urmă să ajungă la un acord cu dumneata.

— Nu am nimic împotrivă. Dar nu în baza condițiilor pe care a încercat să mi le impună.

— Ei bine, care sunt propunerile dumitale?

— Speculațiile imobiliare nu pot rămâne un monopol al lui John Astor. Nu admit ca New Yorkul să fie domeniul lui exclusiv. O bătălie între noi doi va duce la o reducere masivă a beneficiilor. Cu toate acestea, nu am de gând să cedez. Indiferent de riscuri.

— În ce condiții ai încheia un armistițiu? Acordându-i, bineînțeles, și lui compensații.

— Compensații? Formula nu este potrivită pentru că *Mister* Astor nu se bucură de niște drepturi câștigate, pe care le cedează parțial în schimbul unor compensații. Speculațiile imobiliare intrau în sfera de preocupări a Casei Sunderland mai înainte ca Henry să se retragă din competiție. Sunt totuși gata să-i acord unele avantaje. De pildă, să îi las monopolul importului de ceai și de mirodenii din Extremul Orient.

— Nu este de ajuns.

— Dacă nu este de ajuns, vom continua lupta. Voi importa şi eu ceai şi mirodenii şi îl voi concura şi în comerţul cu blănuri. Ştiu că marele său debuşeu este China. Ţin să te informez că la ora actuală am încheiat o serie de contracte cu Rusia. Foarte curând sper să obţin şi o concesiune asupra blănurilor siberiene. Îndată după încheierea acordului, le voi arunca pe piaţa chineză, la preţuri inferioare celor fixate de Astor.

— Nu ştiu dacă ai să reuşeşti. *Mister* Astor îşi procură blănurile din nord-vestul Statelor Unite şi din Canada, fără mari cheltuieli. Ruşii nu-ţi vor ceda blănurile pe nimic.

— Uiţi, Samuel, tristele lui experienţe cu canadienii. Ştii cât de mult l-a costat eşuarea planului său referitor la înfiinţarea oraşului Astoria!... Nu-l sfătuiesc pe prietenul dumitale să-mi respingă mâna pe care am acceptat să i-o întind. Ştiu că de pe urma unui singur transport de produse din China, aduse pe bordul navei sale „Beaver", a realizat beneficii de peste două sute de mii de dolari.

— Aceasta se întâmpla în 1809, în plin embargo...

— Şi acum realizează beneficii mari, care vor înregistra însă scăderi serioase dacă voi începe să-l concurez.

— Vei suferi şi dumneata pierderi.

— Până la lichidarea unuia dintre adversari, vom suferi amândoi pierderi. Supravieţuitorul, rămas fără concurent, şi le va recupera uşor. Şi pot să te asigur că nu eu voi fi acela care va pierde partida.

— După câte văd, dai un ultimatum!

— Interesele noastre se ciocnesc. Nu putem fi decât prieteni sau duşmani. Lui îi rămâne să aleagă alternativa care-i convine. Neutralitate nu poate exista.

Samuel suspină.

— Joci periculos, Gerald. Da, da, ai un joc dur, care comportă mari riscuri, chiar şi pentru dumneata.

— *C'est à prendre ou à laisser.*

— Expresia aceasta o folosea şi tatăl dumitale.

— Ştiu.

Samuel îşi frecă gânditor bărbia, apoi îi aruncă o privire vicleană.

— Dacă reuşesc să-l determin pe Astor să-ţi accepte propunerea, cu ce mă aleg?

— O colaborare fructuoasă cu Banca Sunderland în câteva domenii vitale.

— Nu cred că va fi posibil. Henry a fost întotdeauna ostil.

— În ultima vreme s-a schimbat mult. Bancherii nu-şi pot îngădui luxul de a fi sentimentali, de a păstra opinii imuabile. În lumea noastră, prieteniile şi duşmăniile se schimbă după cum bate vântul. Apropo! Ce se aude cu Ballard?

Samuel se scărpină la ceafă.

— Ballard pretinde două treimi din comenzile armatei.

— Exclus. Să inverseze proporţia şi stăm de vorbă.

Samuel clătină din cap.

— Spre deosebire de Astor, care la nevoie ştie să fie şi diplomat, Ballard este un încăpăţânat fără pereche.

— Înseamnă că e un prost om de afaceri.

— Eh, până acum a dovedit contrariul.

— Nici Napoleon nu a săvârşit greşeli până la campania din Rusia. Desigur, nu-l compar pe Ballard cu Napoleon. Ţi-am dat numai un exemplu.

— Şi în ce domeniu mi-ai oferi colaborarea?

Gerlad făcu un gest larg.

— În domeniul finanţării construcţiilor navale şi al împrumuturilor de stat.

Samuel crezu că nu înţelege bine. În visările lui cele mai trandafirii nu îndrăznise să spere că ar putea participa la aceste mari afaceri, accesibile doar mastodonţilor bancari din Europa. Nişte fantezii, irealizabile în trecut, treceau acum – graţie lui Gerald – în domeniul posibilităţilor. Nada era foarte tentantă.

— Gerald, cred că vom încheia târgul.

— Bun. Aştept cuvântul dumitale. Acum să ne întoarcem în mijlocul gazdelor. Să nu le privăm de prezenţa dumitale. Am băgat de seamă, dragă Samuel, că în casa aceasta eşti privit ca un fel de oracol divin.

Samuel se înfoie ca un curcan.

— Da, rosti el cu falsă modestie. Mă bucur de oarecare consideraţie.

— Se pare că şi Astor are mare încredere în cuvântul dumitale.

— Mda, aşa s-ar zice, rosti Samuel concesiv.

Gerald mai rămase aproximativ un sfert de oră în mijlocul verilor săi. Înainte de a-şi lua rămas-bun de la gazde, le pofti la un prânz la reşedinţa sa din New York.

În trăsura care-i ducea spre casă, Olga zâmbi cu indulgenţă.

— Bieţii oameni! Cumsecade, dar atât de banali... Diseară, în schimb, ne vom distra puţin. Am invitat câteva tinere perechi să ne ţină de urât.

— Nu mi-ai spus nimic până acum, rosti Gerald, mirat de iniţiativa soţiei sale.

— Am uitat, zâmbi Olga cu inocenţă.

În seara aceea sosi o lume foarte amestecată. Invitaţii, în majoritate tineri, se remarcau printr-o inepuizabilă sete de a trăi. Gerald era deprins să primească asemenea specimene în intimitatea sa, dar numai la acele festinuri tainice, care se transformau pe nesimţite în adevărate orgii romane. De unde pescuise Olga aceşti invitaţi – foarte simpatici, de altfel – era un mister. Abia mai târziu află că marele maestru de ceremonii care întocmise listele de oaspeţi fusese David Forbes. Apariţia Olgăi, pe care plictiseala din New York părea să o ofilească, trezise în David ideea organizării unor mici, dar vesele reuniuni, care să o mai însenineze. Reuşita fu deplină. În mijlocul acestor inofensivi fluturi de noapte, amatori de joc şi de lumină, Olga se simţea în elementul ei. Radia un farmec irezistibil, devenise altă fiinţă. S-ar fi zis că scopul vieţii ei era să cânte, să danseze, să cocheteze, să ia totul în glumă.

Gerald încercă pentru prima oară un simţământ ciudat, dacă nu de gelozie, cel puţin de posesiune tulburată...

* *
*

Îndată după Anul Nou, Gerald părăsi New Yorkul cu destinaţia New Orleans. Suita sa îl cuprindea acum şi pe David Forbes, devenit un fel de bufon al Olgăi. Pe Gerald îl nedumerea deosebirea izbitoare dintre superficialitatea acestui tânăr şi caracterul dârz, implacabil, al lui Susan. Nu s-ar fi spus că

erau frate şi soră. Lorenzo di Serracapriolo, în ciuda tarelor sale, păstra o distincţie aristocratică, o eleganţă decadentă, care-i conferea o oarecare originalitate, o oarecare consecvenţă până şi în viciile sale, pe care şi le etala cu imperială nepăsare. David era un fluşturatic, care se lăsa împins încoace şi încolo de toate vânturile. Pe Babs nu o uitase, dar nu mai vorbea de ea. Părăsindu-l, aceasta nu numai că îi rănise amorul propriu, ci îi şi deranjase seninătatea unei existenţe dedicate plăcerilor. Gerald înţelegea drama lui David şi îl trata cu indulgenţă. Bizar! Gerald avea mare îngăduinţă faţă de slăbiciunile oamenilor. Poate că însăşi duritatea caracterului său îl făcea să caute în superficialitatea altora un echilibru, de care fondul său sufletesc avea atâta nevoie.

Călătoria sa la New Orleans avea un scop precis. După ce îşi impusese amprenta la New York, mergea să facă ordine şi în fieful lui Charles. Dispariţia acestuia în pădurile virgine din America de Sud crease la New Orleans o situaţie haotică.

Înainte de a pleca în turneul său sud-american, Charles delegase pe cumnatul său, senatorul Randolph Duvallier, şi pe Clifford Eldridge, conducătorul Băncii Sunderland din capitala Louisianei, să-l reprezinte pe tot timpul absenţei sale. Senatorul era un *gentleman* desăvârşit, dar nu şi un om de afaceri priceput. Făcea proiecte fantasmagorice, pe care Eldridge, cu spiritul său practic, refuza să încerce a le realiza. Din această cauză, colaborarea lor devenise extrem de dificilă, dacă nu imposibilă. Hotărârile unuia erau anulate de celălalt, ceea ce dusese la o stagnare a afacerilor. Leslie Clinton semnalase în mai multe rânduri lui Gerald situaţia anormală de la New Orleans. Dar marele patron, prins de complicaţiile din Europa, nu se putuse ocupa îndeaproape şi de conflictele dintre senatorul Duvallier şi Eldridge. Câteva scrisori trimise simultan celor doi adversari, prin care li se recomanda să coopereze în înţelesul Casei Sunderland, nu avuseseră mare efect.

Călătoria de la New York la New Orleans, din cauza iernii capricioase, luă proporţiile unei expediţii. Coloana era alcătuită din cinci trăsuri, umate de furgoane încărcate cu provizii şi cu îmbrăcăminte groasă. Noaptea pământul îngheţa, dar

ziua temperatura se ridica deasupra lui zero, transformând drumurile într-o masă clisoasă, mocirloasă, în care vehiculele se scufundau până la osie.

Vremea aceasta urâtă îi persecută până la Richmond, când ploile, alternate cu ninsori violente, încetară brusc. Dincolo de Raleigh, cerul se înseninã. Numai dimineaţa plutea deasupra pământului o ceaţă groasă care, după răsăritul soarelui, se risipea treptat. Serile erau însă de o limpezime cristalină. Când ajunseră la Charleston, temperatura se încălzi simţitor. „Sudul" nu îşi dezmintea reputaţia. Olga rămase încântată de aspectul cochet al oraşului, cu clădirile lui vaste, înconjurate de grădini. Deşi era o fiică a „Nordului", prefera clima caldă, prietenoasă, din zonele meridionale. Mare parte din adolescenţă şi-o petrecuse pe insula Thera din Marea Egee. Ţinuse companie mamei sale, căreia tuberculoza îi rosese treptat plămânii, transformând-o, dintr-o femeie frumoasă, într-un fel de schelet ambulant. Răscoala grecilor împotriva dominaţiei otomane le silise să părăsească acest paradis – care avea să cunoască cele mai atroce şi sălbatice episoade – şi să se înapoieze la Petersburg, unde principesa Volgonski îşi dăduse obştescul sfârşit abia la câteva săptămâni după sosire. Olga rămăsese cu o adâncă nostalgie pentru insula aceea vulcanică, pierdută între cerul albastru şi marea şi mai albastră. Casele albe, înşiruite ca un colier de perle pe buza falezei, cărările şerpuitoare ce coborau pe povârnişurile repezi de piatră gălbuie, măgăruşii cu samare grele, murmurul nocturn al valurilor lovindu-se de stânci, toate acestea se împleteau într-un mănunchi de amintiri scumpe, păstrate în tainele sufletului ei. Moartea mamei sale, deşi previzibilă, o înspăimântase. După ce lespezile cavoului se închiseseră asupra trupului răpus de boală, Olga avusese brusc revelaţia nimicniciei existenţei umane. Viaţa, acest nepreţuit dar al dumnezeirii, trebuia gustată din plin. Aici, la Charleston, i se deschideau iarăşi porţile „Sudului", atât de îndrăgit de ea. Auzise mult vorbindu-se despre splendorile New Orleansului şi era nerăbdătoare să le vadă. Deşi Gerald voise să o scutească de dezagrementele unei lungi călătorii în plină iarnă, ea ţinuse să-l însoţească. Hotărârea lui de a rămâne la Charleston patruzeci şi opt

de ore, spre a face un binemeritat popas, o bucură, fiindcă îi îngăduia să viziteze acest oraş, în jurul căruia se ţeseau atâtea legende.

Îndată după instalarea lor la hotel, Gerald primi prin curieri speciali câteva mesaje, care aveau să constituie o mare cotitură în viaţa lui.

Primul mesaj era semnat de Samuel Sunderland, care-l încunoştinţa că reuşise să obţină aprobarea lui Astor şi a lui Ballard pentru încheierea unor acorduri cu Casa Sunderland. Astor accepta formula lui Gerald, cu unele modificări neesenţiale. Ballard, pe de altă parte, se declarase gata să colaboreze în condiţii satisfăcătoare cu şantierele navale Sunderland. Firmele Ballard şi Sunderland nu se vor mai concura.

După încheierea lecturii acestui mesaj, Gerald încercă un simţământ de satisfacţie. În curând avea să înscrie încă două succese în palmaresul său.

Celelalte mesaje îi scăzură însă brusc euforia, readucându-l la o realitate mai aspră decât un coşmar. Lafont îl anunţa că Raymond fusese condamnat la moarte, în ciuda eforturilor sale disperate de a-l salva. Se pare că toate forţele omeneşti şi divine se coalizaseră împotrivă-i. Deşi mobilizase multiplele resurse ale Casei Sunderland, dăduse greş pe tot frontul. Lafont spera să obţină totuşi comutarea pedepsei capitale în închisoare pe viaţă, rămânând ca ulterior să procure probe noi care să ducă la o revizuire a procesului.

Gerald parcurgea uluit rândurile negre aşternute pe hârtie. Nu-i venea să creadă că oglindeau adevărul. Fusese atât de sigur că lucrurile se vor muşamaliza, încât în ultima vreme nici nu se mai preocupase de soarta lui Raymond. Ştia doar că îl lăsase pe mâini bune. Ce făcuseră Lafont, Temple, Rowlandson, Amberley? Executarea fiului lui Adrien de Beaulieu ar echivala cu o catastrofă atât prin complicaţiile incalculabile pe care le-ar genera în sânul familiei, cât mai ales prin discreditarea Casei Sunderland în faţa opiniei publice. Mitul invincibilităţii şi al infailibilităţii ei se va zdrobi. Adversarii vor profita de ocazie spre a se năpusti ca lupii.

Celelalte mesaje – primul de la Viena, al doilea de la Paris şi al treilea de la Londra – semnalau o situaţie tulburătoare.

Banca Sunderland din Paris negociase cu guvernul francez emiterea unui împrumut de stat, în valoare de o sută de milioane de franci, iar Banca din Viena contractase cu cabinetul austriac lansarea unui împrumut de stat de optzeci de milioane de florini. De la aceste operaţii – extrem de avantajoase – fuseseră înlăturaţi câţiva financiari care ar fi dorit să participe, printre care Jerôme şi Salomon Rotschild. În ultimul moment, însă, o bruscă şi neaşteptată lovitură ameninţa să dea totul peste cap. Pachete masive de valori de stat franceze şi austriece fuseseră aruncate pe piaţă, creând panică. Fondurile de stat franceze înregistraseră scăderi catastrofale. Cele austriece intraseră într-o adevărată degringoladă. În aceste condiţii, şi alte valori fuseseră antrenate în vârtej. Beaumont-Challais la Paris şi Douglas Kirkland la Viena se străduiau să zăgăzuiască această tendinţă, achiziţionând valori de stat. Anthony Temple fusese solicitat să intervină spre a susţine băncile Sunderland din capitalele Franţei şi Austriei. Dacă această prăbuşire a fondurilor de stat nu va înceta, împrumuturile care urmau să fie emise de Casa Sunderland puteau fi considerate anticipat compromise. Băncile din Paris şi Viena riscau a se vedea puse în situaţia de a nu-şi putea onora angajamentele.

Deşi aceste veşti erau deosebit de grave, Gerald nu-şi pierdu cumpătul. Criza avea un precedent. Un caz analog li se întâmplase în 1818 bancherilor Hope şi Baring, care contractaseră emiterea unui împrumut de două sute şaptezeci de milioane de franci pentru statul francez, fără să ţină seamă de dorinţa exprimată de James de Rotschild de a participa la această afacere. Mâniat că fusese lăsat pe dinafară, Rotschild inundase piaţa cu valori de stat, zădărnicind proiectele lui Hope şi ale lui Baring.

Gerald era convins că va reuşi să salveze situaţia, dar cu preţul unor sacrificii. Trebuia să plece însă imediat spre Europa.

Chemă pe Lefèvre.

— Ne înapoiem la New York! Scrie la New Orleans că a trebuit să-mi amân vizita acolo, dar că în locul meu va sosi Leslie Clinton, cu puteri depline din partea mea spre a face ordine.

Spre marea mâhnire a Olgăi, căreia i se spulberau visurile de a vizita mult cântata capitală a Louisianei, convoiul de trăsuri se puse în mişcare a doua zi de dimineaţă, îndreptându-se iarăşi spre nord, prin ceţuri, zăpezi şi noroaie.

La Raleigh îl întâmpinară pe Gerald alte mesaje. Cynthia de Beaulieu sosise la New York, însoţită de Benjamin, care îl înlocuia pe Lafont. Acesta rămăsese la Londra, pentru a se ocupa de Raymond.

Printr-o nouă scrisoare, Samuel Sunderland îl vestea că data licitaţiei la care aveau să participe şantierele navale Ballard şi Sunderland fusese fixată. Wilbur Staunton se ţinuse de cuvânt şi furnizase informaţii făgăduite. Afacerea era angajată pe cel mai bun făgaş.

Gerald mulţumi proniei că avusese prudenţa să ajungă la un acord cu Astor şi cu Ballard. Cel puţin să aibă mâinile libere în Statele Unite.

La Richmond îl aşteptau alte scrisori şi alte griji. Grant, tânărul agent acoperit al lui Lafont, îl informă că bancherii Waxey Madden şi Harry Farnsworth intraseră în contact cu guvernul republican al Mexicului, iniţiind tratative în vederea preluării concesiunilor pe care fostul Împărat Augustin I le acordase Casei Sunderland. Se părea că semnarea unui acord era iminentă.

Gerald expedie imediat o notă scrisă lui Leslie Clinton, care plecase deja spre New Orleans, ordonându-i să asigure fonduri băneşti fostului suveran al Mexicului şi să-l sprijine prin orice mijloace pentru a-i permite să-şi reocupe tronul.

La Philadelphia îl întâmpinară veşti noi. Două ateliere de la fabrica de pulbere din Terrytown săriseră în aer. Trei sute de lucrători fuseseră literalmente pulverizaţi. Cauza exploziilor nu era cunoscută. Specialiştii anchetau cazul. Cercetările erau îngreunate de faptul că toate urmele fuseseră şterse din cauza deflagraţiei care lăsase în locul fostelor ateliere doar nişte mari gropi. Henry plecase imediat la faţa locului.

La New York, Gerald voi să o lase pe Olga la hotel, deoarece lucrările de renovare a casei de pe Broadway nu fuseseră încă terminate, iar el să-şi continue drumul spre Terrytown. Întâmpină însă din partea ei o opoziţie neaşteptată.

— Nu rămân la hotel. Am oroare de atmosfera din hoteluri. Ia-mă cu tine la Terrytown.

— Nu se poate. Spectacolul de acolo nu e pentru ochii tăi.

În cele din urmă trebui să se încline în fața dârzeniei Olgăi, lucru care i se întâmpla pentru întâia dată în viață. Acum însă nu avea timp să brodeze considerații pe marginea acestei teme. Avea alte preocupări mai serioase.

Sosiră la Terrytown a doua zi spre seară. Orășelul, lovit de nenorocire, arăta ca și când ar fi trecut războiul peste el. Toate geamurile sparte din cauza suflului exploziei fuseseră înlocuite cu scânduri, cartoane, jurnale ori scoarțe. Pereții multor clădiri se fisuraseră, iar câteva case vechi se surpaseră, prinzând sub dărâmături bătrâni și copii. În ciuda frigului, grupuri de oameni stăteau pe trotuare și comentau cu aprindere și amărăciune dezastrul. Femei și fete cernite, cu ochii umflați de plâns, umblau bezmetice pe străzile acoperite de zloată.

La fabrică spectacolul era și mai cumplit. Atelierele lovite de explozie fuseseră rase de pe fața pământului. Alte două ateliere învecinate suferiseră atât de grave deteriorări din cauza suflului deflagrației, încât trebuiau dărâmate. Repararea lor ar fi fost imposibilă. Fusese un adevărat miracol că dezastrul nu se abătuse asupra întregului complex de clădiri ale fabricii. Gerald văzuse urmările unei explozii similare la uzina de armament de la Nantes. Dar acolo stricăciunile și pierderile omenești fuseseră mai reduse. Echipe de muncitori ridicau sfărâmăturile atelierelor distruse, pietre, cărămizi sparte, bucăți de lemn rupte, care se împrăștiau pe o mare rază, rănind oameni care în momentul exploziei aveau de lucru în spațiile deschise dintre pavilioane.

Directorul fabricii, *Mister* Arthur Scott, de curând numit în acest post, era verde de spaimă la gândul că va fi făcut răspunzător de nenorocirea întâmplată.

— Când va putea fi reluată activitatea normală în fabrică?, îl întrebă Gerald.

— În atelierele mai puțin deteriorate vom relua lucrul în cursul acestei săptămâni. Din nefericire, multe clădiri au nevoie de reparații capitale.

— Urgentați lucrările! Fabrica trebuie să atingă în cel mai scurt timp nivelul de producție dinaintea acestui... foarte regretabil accident.

Henry îl privi cu reproș, dar nu făcu pentru moment niciun comentariu. Abia după ce se despărțiră de Scott și rămaseră singuri, se adresă cu amărăciune fratelui său vitreg.

— Reluarea lucrului este singurul element care te preocupă. La oamenii care au murit, la familiile lor, care vor rămâne poate pe drumuri, nu te gândești?

Gerald îl privi surprins.

— De când te-ai făcut atât de umanitar, Henry?

Acesta își petrecu palma tremurândă peste obrajii nebărbieriți.

— Întotdeauna am fost umanitar. În tinerețe m-am zbătut pentru bunăstarea acestor oameni care se trudesc pentru a ne spori beneficiile.

— Pentru asta sunt plătiți, dragul meu.

— Sunt plătiți să moară pentru noi?

Gerald făcu un gest de nerăbdare.

— Nu fi ridicol, Henry! Crezi că a dorit cineva nenorocirea aceasta? Eu am dorit-o mai puțin decât oricine. Mai ales acum, când am nevoie de toate resursele Casei noastre spre a face față unei situații foarte serioase. Poate că ai aflat ce s-a întâmplat în Europa!

— În clipa aceasta nu mă interesează ce se întâmplă în Europa, replică Henry clătinând din cap. Mă preocupă ce se întâmplă aici, în America. Ar fi trebuit să avem mai multă grijă de oamenii aceștia. Acum am remușcări. Suntem datori să acordăm ajutoare familiilor lovite de nenorocire.

Gerald suspină.

— Mă tem că mijloacele noastre în această privință vor fi limitate. Ți-am mai spus. Voi avea nevoie poate de toate capitalurile disponibile spre a face față crizei care pare să se profileze la orizont.

Ochii lui Henry scăpărară.

— Și la oamenii aceștia nu te gândești? Nu te îngrijorează faptul că ne aflăm în plină iarnă?

— Nu sunt filantrop, Henry, ci doar un om de afaceri. Evident, am să fac ceva pentru familiile victimelor.

Henry zâmbi trist.

— Ai suflet uscat, Gerald. Te plâng. În ultimii ani a ajuns să mi se usuce şi mie sufletul. Începusem să uit că în tinereţe eram capabil de avânturi generoase. M-am lăsat molipsit de egoismul, de lipsa voastră de înţelegere, de sensibilitate...

— Nu e locul şi nici cazul să discutăm acum în contradictoriu, zise Gerald.

— Ba este!, ridică glasul Henry. Mai mult ca niciodată. Am să le acord oamenilor ajutoare însemnate. Şi nu încerca să mă împiedici, căci n-ai să reuşeşti. Într-o situaţie asemănătoare l-am înfruntat pe tata. Crezi că n-am să te înfrunt şi pe tine?

Gerald înţelese că fratele său vitreg se află iarăşi într-una din crizele lui de încăpăţânare. Acum ar fi fost inutil să încerce a-l convinge că nu are rost să se ambaleze.

— M-am gândit să aloc un fond de o sută de mii de dolari pentru familiile celor ucişi, adăugă Henry.

Gerald ridică din umeri.

— Bine. O să mai discutăm chestiunea aceasta.

Îl irita dârzenia fratelui său. Ochii acestuia înotau în lacrimi.

„Poate că e beat!, gândi Gerald. Sau bolnav."

În noaptea aceea dormiră în pavilionul pentru oaspeţi, amenajat la fabrică. Geamurile sparte fuseseră înlocuite cu precădere.

— Aţi făcut rost de geamuri şi pentru ateliere?, îl întrebă a doua zi Henry pe Arthur Scott.

— În orăşelul nostru nu se găsesc cantităţi atât de mari de geamuri. Am făcut însă comenzi la Albany şi la New York. Sper să le primesc cât mai curând.

— Ce înţelegi prin „cât de curând"?

— Câteva zile, o săptămână poate...

— Şi până atunci oamenii au să muncească în frig?

— Nu avem altă soluţie, *Mister* Sunderland. Dacă punem scânduri în loc de geamuri, oamenii nu mai văd să lucreze. Nu putem folosi lămpi din cauza exploziilor.

— Nu începeţi lucrul în ateliere până ce nu faceţi rost de geamuri! Locuinţele muncitorilor au suferit stricăciuni?

Scott ezită câteva clipe. Se uită la Gerald, apoi iarăşi la Henry.

— Au suferit unele stricăciuni.

— Să le reparaţi.

Directorul schiţă un gest de neputinţă.

— Nu dispunem de fonduri pentru acest capitol.

— Să întocmiţi urgent un deviz cu toate reparaţiile necesare.

— Am înţeles, *Mister* Sunderland.

Gerald fierbea. „Umanitarismul" fratelui său începuse să-l calce pe nervi. Nu era acum timp de asemenea gesturi.

În aceeaşi zi, aproape de ora prânzului, constată că unele măsuri trebuiau totuşi luate. Când trecu prin oraş cu trăsura, câteva femei îl huiduiră. Înapoiat la fabrică, desluşi o schimbare netă a atitudinii muncitorilor. Erau încruntaţi şi vădit ostili. Scott îi explică motivul. Oamenii erau mânioşi fiindcă administraţia fabricii nu oferise decât ajutoare minime familiilor îndoliate şi refuzase să furnizeze avansuri pentru refacerea caselor care suferiseră deteriorări.

— Repararea propriilor noastre clădiri ne va mistui toate fondurile existente. Am început întocmirea devizelor pentru locuinţele muncitorilor, aşa cum aţi ordonat dumneavoastră, *Mister* Sunderland, se adresă el lui Henry, dar aceasta va cere timp. Oamenii au nevoie imediat de bani lichizi spre a-şi cumpăra geamuri, spre a-şi drege acoperişurile.

— Daţi-le imediat bani din fondurile de care dispuneţi. Vă voi trimite ulterior de la New York sumele necesare.

— Cer şi ajutoare de înmormântare, zise Scott.

— Înmormântare? Ce înmormântare?, exclamă Gerald. Mi s-a spus că victimele exploziei au fost pur şi simplu volatilizate.

Scott plecă mohorât fruntea.

— Au mai fost găsite ici şi colo câteva biete rămăşiţe. Capete secţionate de trupuri, braţe smulse din umăr, intestine, labele unui picior... Familiile s-au bătut pentru aceste resturi. Fiecare pretindea că le-ar recunoaşte, că ar fi ale rudelor lor.

— Oribil!, murmură Gerald. Acordați-le ajutoare de înmormântare.

Își dăduse seama că măsurile ordonate de Henry erau nu numai umanitare, ci și politice. De la o vreme, muncitorii se arătau din ce în ce mai turbulenți.

— Trebuie să-i înțelegi, îi spuse fratele său. Muncesc pentru noi treisprezece până la paisprezece ore pe zi. E firesc ca după asemenea eforturi să fie extenuați și cu nervii ascuțiți.

— Sunt condițiile de muncă generale, replică Gerald.

— Unii oameni au inițiat campanii pentru îmbunătățirea acestor condiții. Ce ne-am face dacă muncitorii ar declara grevă?

— Grevă? Ridicol! Dacă vor refuza să muncească, din ce vor trăi? Poate vor încerca să mănânce iarbă și să roadă coajă de copac!, ripostă Gerald. Sunt convins că trebuie să le venim în ajutor. Dar nu găsesc necesar să sărim peste cal.

Curând după-amiază asistară la înmormântarea resturilor celor uciși. În curtea bisericii din Terrytown erau aliniate peste trei sute de sicrie, confecționate în grabă din scânduri negeluite. Tâmplarii nu avuseseră timp să le finiseze, dându-le un aspect mai frumos. Într-unul din sicrie, explică Scott patronilor săi, nu se afla decât un deget arătător. Într-altul zăcea pe o pernă jumătate din laba unui picior micuț. Tot ce mai rămăsese din vreunul din acei copii care lucrau în atelier, cot la cot cu muncitorii vârstnici.

Și Olga ținuse să asiste la înmormântare. Își făcuse rost de o bucată de mătase neagră cu care își acoperise capul. Voia să aducă un omagiu și morților, și urmașilor acestora. Plângea cu hohote, ca și Henry. Gerald stătea în schimb nemișcat, ca un bloc de piatră. Și pe el îl zguduise nenorocirea, dar reacționa altfel. Era mai stăpân pe nervii lui decât Henry. Îl impresiona mai mult starea Olgăi, care părea copleșită de scenele la care asista.

Seara, după înmormântare, luară cina la casa de oaspeți. Sala în care li se servi masa avea un aspect monahal datorită pereților albi și goi.

Fabrica de la Terrytown era lipsită de podoabe decorative și chiar de cel mai elementar confort. Nu avea decât menirea

să aducă beneficii. Chiar şi în condiţii normale, clădirile construite în scop strict utilitarist erau urâte şi triste. „Existenţa într-un asemenea cadru, gândi Gerald, te predispune la gânduri negre şi la sinucidere."

Îl invitară la cină şi pe Scott. În timpul mesei abia dacă schimbară câteva vorbe. Henry, profitând de absenţa lui Susan, care îi impusese un regim antialcoolic, se servea copios din carafa cu vin din faţa lui. Nu mai aştepta să i se umple paharul. Era trist, dărâmat parcă sub greutatea gândurilor.

Ajunseră la desert. Mere, cafea şi castane. Tot ce se putuse găsi în magazinul general al acestui orăşel industrial, cenuşiu şi posomorât. Doar căldură aveau din belşug. Soba, plină cu lemne până la refuz, duduia ca şi cazanul unui vapor cu zbaturi.

Deodată Henry începu să plângă tăcut. Lacrimile i se scurgeau pe obrajii săpaţi prematur de riduri adânci. Fu un moment penibil. Lui Arthur Scott îi venea să intre în pământ. Ştia că nu este recomandabil să fii de faţă la crizele de slăbiciune ale celor mari. Când îşi revin, aceştia nu uită că s-au dat în spectacol şi primul lor gând este să se debaraseze de martorul jenant.

Gerald înţelese scrupulele lui Scott şi îi permise să se retragă. Directorul fabricii ieşi ploconindu-se şi împiedicându-se de scaune.

— Sunt cel mai nefericit om!, bolborosi Henry, golindu-şi din nou paharul.

Gerald făcu un semn discret servitorului să ia carafa cu vin, dar Henry observă gestul şi o apucă brusc.

— Lasă sticla, omule!, îl repezi pe servitor, împleticindu-se în limbă. Vreau să beau! Ai ceva împotrivă? Eu sunt stăpânul!

Gerald îl lăsă în voia soartei. După ce Olga, zdrobită de oboseală, se retrase în camera ei, rămase singur cu fratele său.

— L-am văzut pe Benjamin, morfoli Henry cuvintele, poticnindu-se de fiecare silabă. S-a făcut băiat mare. Un adevărat bărbat... Dar şi el s-a înstrăinat de mine... Asta e opera dumitale, Gerald. L-ai făcut să se îndepărteze de mine, tatăl său, rosti cu mânie.

Apoi furia i se topi brusc. Sorbi vinul din pahar până la ultima picătură. Apoi şi-l umplu din nou.

— N-ar trebui să mai bei, Henry, îl povăţui cu ton potolit Gerald. Să nu-ţi facă rău.

— Ei, şi?... Ce-ţi pasă ţie dacă are să mi se facă rău? Scapi de mine. Totdeauna ai vrut să scapi de mine. Ai văzut în mine un obstacol... Benjamin nu mă mai iubeşte... Din cauza ta... În schimb, pe tine te admiră... Da, te admiră... N-aş vrea să-ţi semene, Gerald. Nu-i urez să fie lipsit de orice simţ uman, aşa cum eşti tu...

Se ridică anevoie de pe scaun şi, luând carafa în mână, începu să se plimbe împleticit în jurul mesei.

— Vreau să dansez!... Un dans funebru, pentru nenorociţii care au murit... Şi eu sunt mort... Sunt mort demult... Numai umbra mea se mai strecoară printre voi...

Se împiedică de un scaun şi căzu pe podea, spărgând carafa. Câteva cioburi îi intrară în mâna care începu să sângereze. Henry îşi privea cu un aer tâmp rana, fără a încerca să se ridice de jos. Gerald veni în ajutorul fratelui său. Henry îl respinse.

— Pleacă!.. N-am nevoie de tine... Pot să mă pun şi singur pe picioare...

Un servitor, atras de zgomotul carafei care se spărsese, apăru speriat în sufragerie.

— Pleacă şi tu!, îl repezi Henry.

Se agăţă de scaun şi se ridică greoi în genunchi. Vinul roşu îi pătase cămaşa albă de mătase.

— Sânge!, exclamă el înspăimântat. Sunt plin de sânge!...

Se proţăpi, în sfârşit, în picioare. În ochi i se citea o panică indescriptibilă.

— Sânge!... Râuri de sânge!... Oceane de sânge!... Şi şarpele acela roşu care se îndreaptă spre mine!... Are ochii roşii de jar. Şi limba îi joacă... Auzi-l cum şuieră... Înapoi, şarpe!... Înapoi!.... Înapoi!...

Ochii i se căscaseră, ieşind din orbite. Servitorul încremenise lângă dulapul care servea de bufet. Nu ştia ce să facă. Se uită la Gerald, aşteptând porunci.

— Înapoi, şarpe!, urlă deodată Henry, lipindu-se cu spatele de perete şi uitându-se cu groază la scaunul de care se sprijinise când se ridicase de jos.

Chipul i se schimonosise. Bărbia îi bălăbănea ca şi când resortul care o lega de restul feţei s-ar fi stricat. Îi apăruseră bale în colţul gurii. Limba prinse să-i atârne ca la spânzuraţi. Ochii oglindeau o necuprinsă groază.

— Se încolăceşte în jurul meu!..., zbieră terorizat. Mă striveşte!... Ajutor!... Mă sufoc!... Scăpaţi-mă!... Mor!...

Se prăbuşi pe podea şi începu să se zvârcolească dement.

— Un doctor!, ordonă Gerald servitorului. Să vină imediat un doctor!... Trebuie să existe un doctor prin târgul ăsta blestemat!

— Imediat, *Sir!*, bolborosi servitorul, apoi se repezi spre uşă.

Gerald îşi privi consternat fratele, apoi încercă să-l ridice de jos. Henry se trase înspăimântat înapoi.

— Nu!... Nu te apropia de mine!... Vrei să mă sugrumi!... Ştiu eu!... Te-ai înţeles cu Susan!... Şarpe!...

Gerald chemă doi servitori şi le porunci să-l ducă pe Henry în odaia sa. Oamenii vânjoşi îl luară pe sus şi, împotriva voinţei lui, îl târâră afară din sufragerie. Străbătură un coridor şi îl duseră pe braţe în camera ce i se pregătise pentru dormit. Un pat, o masă, două scaune, un dulap şi un lavoar alcătuiau întregul mobilier. Henry se zbătea ca un nebun. Apăru şi Olga, pe care Gerald o rugă să se înapoieze în camera ei.

Servitorii îl dezbrăcară pe Henry şi îl urcară pe pat. Eforturile lui de a scăpa din încleştarea lor îl epuizaseră. Zăcea acum cu faţa în sus, respirând anevoios, încleştându-şi şi descleştându-şi pumnii.

Apăru în sfârşit şi doctorul. Un modest practician de provincie, cu aproximative cunoştinţe medicale. Cazurile cele mai frecvente pe care le avea de rezolvat erau naşterile, răcelile şi alte câteva afecţiuni benigne. Simptomele lui Henry îi erau însă arhicunoscute. În acest orăşel nenorocit, în care singura distracţie era băutura, i se întâmplase adeseori să întâlnească aceste fenomene. Delir, halucinaţii, manifestări paranoide, agitaţii depresive, dezordini afective. Medicul puse câteva

întrebări în legătură cu trecutul şi cu înclinările bolnavului. Gerald îi spuse că Henry fusese pe vremuri un mare amator de alcool. După o lungă perioadă de abstinenţă, băuse în seara aceasta câteva pahare de vin, ceea ce se pare că declanşase criza. Medicul înclină din cap, confirmându-i bănuielile.

— *Delirium tremens, Sir. Mister* Sunderland are nevoie de o îngrijire foarte serioasă. Va trebui să stea la pat cel puţin şapte zile, sub o permanentă şi foarte strictă supraveghere medicală. Bolnavii, terorizaţi de halucinaţii, sunt tentaţi să se sinucidă.

— Îl putem transporta la New York?, întrebă Gerald.

— Nu v-aş sfătui, deşi ştiu că acolo s-ar bucura de o îngrijire bună. Dacă starea i se va mai ameliora, va putea fi transportat. Pentru moment însă, asemenea eforturi sunt contraindicate.

Pentru Gerald, criza lui Henry avu semnificaţia picăturii care face să se reverse paharul. Faţă de medic se comportă cu mult calm. În sinea lui însă fierbea. Îi venea să explodeze, dar îşi stăpânea nervii. Nu era cazul să se dea şi el în spectacol. Îmbolnăvirea lui Henry venea în cel mai nepotrivit moment. O decenţă elementară îi impunea să rămână la căpătâiul fratelui său până ce criza va trece. Dar acest lucru era imposibil. Trebuia să plece neîntârziat în Europa. Prezenţa lui acolo reprezenta o obligaţie imperioasă.

Moartea lui Henry i-ar complica serios existenţa. Ar surveni într-un moment cât se poate de nepotrivit.

Deşi scrupulele sale i-ar fi dictat să adopte o altă atitudine, convocă pe Scott şi îi spuse că, în ciuda stării grave a fratelui său, trebuia să plece la New York. Îi porunci să asigure îngrijirea bolnavului, apelând la serviciile medicului localnic până la sosirea câtorva doctori competenţi, pe care el, Gerald, îi va expedia de la New York.

Scott îl asigură de întreg devotamentul său şi îi făgădui că va supraveghea personal îngrijirea bolnavului.

A doua zi Gerald părăsi oraşelul. Starea lui Henry îl îngrijora cu atât mai mult cu cât medicul localnic – singurul din oraş – trebuia să se ocupe şi de alţi pacienţi. Acesta angajase serviciile unei moaşe, dar priceperea ei era îndoielnică. Olga

se oferise să rămână la căpătâiul lui Henry, dar Gerald nu fusese de acord.

Sosiră la New York a doua zi, aproape de ora prânzului. Susan, căreia îi împărtăşiră vestea îmbolnăvirii subite a lui Henry, nu se arătă prea afectată.

— Eram sigură că mai devreme sau mai târziu se va întâmpla şi această nenorocire, rosti ea cu asprime. Nu vă închipuiţi ce calvar a fost viaţa mea alături de acest om. Întotdeauna a băut enorm, dând cel mai urât exemplu copiilor. În ultima vreme reuşisem să-l dezbăr de această patimă. Suprimasem băuturile alcoolice la noi în casă şi îl ţineam sub supraveghere. Se pare că şi poveţele înţelepte ale pastorului Semple au avut o oarecare înrâurire asupra lui. Când a plecat la Terrytown – silit de această nenorocită explozie – nu mi-am închipuit că va profita de lipsa mea de control ca să se apuce iarăşi de băut. Ai văzut? Au fost suficiente câteva pahare cu vin ca să-l doboare.

Dacă îmbolnăvirea lui Henry o afecta moderat pe Susan, o îngrijora în schimb perspectiva morţii lui, privită sub aspectul deschiderii succesiunii. Benjamin, acest blestemat fiu al lui Margery Terrill, avea să devină şeful familiei. Chiar dacă în Statele Unite dreptul de primogenitură fusese scos în afara legii, astfel că sub aspect material Susan nu avea de ce să se teamă în ceea ce priveşte drepturile copiilor ei. Benjamin avea să moştenească însă titlul de marchiz. Pentru snobismul ei, această perspectivă era de-a dreptul sumbră. Într-o vreme propusese lui Henry să cumpere pentru Warren un titlu nobiliar, astfel ca fiul ei mai mare să nu se afle într-o stare de inferioritate faţă de Benjamin. Henry, care, în ciuda multiplelor sale defecte, avea o mare doză de bun-simţ, îi respinsese sugestia.

— În America marchizatele sunt tot atât de anacronice ca şi monarhiile. Să nu ne facem ridicoli, Susan!

— Dar fraţii tăi vitregi, stăruise ea, de ce se împăunează cu titlurile lor?

— Pentru că trăiesc în Europa, unde nobilii mai păstrează un oarecare prestigiu. Astăzi aurul îţi conferă cel mai valabil titlu de glorie. Unui duce famelic îi prefer un burghez cu

parale multe. N-ai văzut cum Astor şi-a cumpărat un ginere titrat? Dacă ţii atât de mult să ai aristocraţi prin urmaşii tăi, mărit-o pe Sandra-Mary cu un nobil scăpătat. Ai să găseşti destui amatori.

Discuţia se încheiase fără ca Susan să obţină ceea ce dorise...

— Mâine după-amiază, vorbi ea lui Gerald, am să plec la Terrytown, deşi Henry nu merită acest sacrificiu. Aş fi pornit chiar azi la drum, dar mâine de dimineaţă asociaţia mea are un mare miting în cartierul Five Points şi nu mi-e îngăduit să lipsesc.

— Înţeleg, replică Gerald, cu imperceptibilă ironie. Datoria mai înainte de toate.

— Mă bucur că eşti de acord cu mine... Ah, să nu uit! Cynthia se află la New York. I-am oferit găzduire. A sosit acum câteva zile din Europa, însoţită de Benjamin.

— Ştiam, zise Gerald. Trimite, te rog, pe cineva să o cheme. Aş vrea să o văd. Benjamin unde e?

— A plecat foarte de dimineaţă la Bancă. Eh, exces de zel!, rosti ea răutăcios. Vrea să-i demonstreze lui Henry că este vrednic şi ascultător. Fariseisme.

Trimise un servitor după Cynthia. Peste câteva minute, fiica lui Adrien de Beaulieu apăru urmată de guvernanta ei, Miss Abigail Harsher. Cynthia era înăltuţă, firavă, neformată. Moştenea ceva din trăsăturile armonioase ale tatălui ei. La ora actuală era prea copil spre a se vorbi de frumuseţe. Aşa după cum zorile senine anunţă o zi frumoasă, tot aşa ingenuitatea juvenilă, delicateţea fetei lăsau să se întrevadă o viitoare înflorire a fizicului ei. Susan se uita la Cynthia cu o oarecare ciudă. Înfăţişarea-i atrăgătoare o irita, după cum o irita frumuseţea întregii progenituri a fraţilor lui Henry. Copiii ei nu se bucurau de acest privilegiu. Moşteniseră urâţenia lui Henry şi poate şi mediocritatea profilului ei fizic. Susan nu-şi făcea iluzii. Deşi îşi iubea la nebunie copiii, era destul de lucidă pentru a-şi da seama că aspectul exterior nu era la înălţimea fondului lor sufletesc.

Cynthia făcu o reverenţă adâncă în faţa lui Gerald şi a mătuşii.

— Te-ai făcut mare şi frumoasă, Cynthia, îi zâmbi Gerald, aşa cum zâmbea când dorea să cucerească. În curând va trebui să ne gândim a-ţi căuta un soţ.

Fata se îmbujoră. Guvernanta aruncă o privire aspră lui Gerald. Nu-i plăcea acest limbaj frivol în prezenţa unui copil. Îi dădea destul de lucru *Mister* Wragby, cu îngăduinţa lui condamnabilă faţă de capriciile Cynthiei. Auzise ea multe pe seama moralităţii îndoielnice a acestui Duce de Lusignan-Valois. N-ar fi exclus să nutrească unele intenţii inavuabile faţă de nepoata sa. *Miss* Abigail Harsher era o fată bătrână, uscată ca o stafidă şi o neîndurătoare duşmancă a sexului tare. Nu vedea în bărbaţi decât nişte satiri, gata oricând să intre în rut, iar în femei nişte biete victime imorale pe altarul poftelor deşănţate ale masculilor lubrici. Convingerile acestea, exacerbate de o sexualitate refulată şi de o imaginaţie bolnavă, dădeau proporţii orgiace celor mai inofensive idile.

Wragby o tolerase fiindcă *Miss* Harsher avea şi părţile ei bune. Devotată Cynthiei, ar fi fost oricând în stare să i se jertfească. Poate că simţămintele ei, de un fanatic ataşament faţă de fiinţa pe care o avea în grijă, ascundeau sensuri obscure, pe care nici ea nu le bănuia.

Gluma frivolă a lui Gerald o revoltă. Fu pe punctul de a-i atrage atenţia că nu se cuvenea să-i vorbească astfel fetei, dar îşi aminti la timp că omul acesta era un autocrat care nu tolera să i se facă observaţii. Miss Harsher nu-şi permitea să rişte o concediere, care ar fi îndepărtat-o de Cynthia.

Se mărgini să zâmbească prietenos şi să rostească foarte prudent:

— Cynthia trebuie să se gândească mai mult la păpuşile ei şi la lecţiile pe care le are de învăţat decât la un soţ.

Gerald ridică încet privirile-i dure asupra ei, înghemând-o.

— Nu-mi amintesc să vă fi pus vreo întrebare care să necesite răspuns, *Miss*...

Lăsă fraza neterminată. Guvernantei i se puse un nod în gât. Izbuti să rostească:

— *Miss* Harsher. *Miss* Abigail Harsher, pentru a vă servi, *Monsieur le Duc*.

Se jertfise Cynthiei, încălcându-şi mândria.

— *Miss* Harsher, grăi Gerald cu chinuitoare încetineală, nu-mi plac oamenii care vorbesc neîntrebaţi şi mă deranjează şi mai mult când îşi exprimă părerile fără a fi autorizaţi.

Guvernanta îngălbeni. Omul acesta îi făcea un afront în faţa Cynthiei, care trebuia să vadă în ea o personificare a autorităţii, a virtuţilor. Făcu totuşi un mare sacrificiu, înăbuşindu-şi amorul propriu.

— Iertaţi-mă, *Monsieur le Duc!*

Miss Abigail simţi cu dureroasă acuitate privirea pe care Cynthia o aţinti asupra ei. Fata era uluită de umilinţa cu care această fiinţă, capabilă să-l înfrunte şi pe Dumnezeu, răspunsese la observaţia rece a unchiului Gerald.

— A venit cu tine şi *Mister* Wragby?, se adresă el Cynthiei, ignorând-o pe guvernantă, care se feri să mai scoată vreun cuvânt.

— N-a putut să vină. E bătrân şi suferind. O călătorie peste ocean l-ar fi doborât.

— Mi-ar părea rău să moară, zise Gerald. E ultimul contemporan al tatei rămas în viaţă.

— O fosilă!, exclamă Susan. Nu mai e bun de nimic.

— Eşti prea aspră cu bietul bătrân.

— E mai bine să moară la el acasă decât aici, printre străini.

Gerald se întoarse spre Cynthia.

— Am planuri mari pentru tine.

Fata surâse timid. Gerald o mângâie pe cap cu un gest patern.

— Regret că Adrien, tatăl tău, nu trăieşte, ca să vadă cât de mare şi de frumoasă te-ai făcut. Ar fi fost tare mândru de tine.

— Ieri am fost la una din cruciadele ligii noastre, interveni Susan. Am luat-o şi pe Cynthia.

Gerald surâse.

— Ţi-ai făcut din ea un nou prozelit?

Susan o privi cu îndoială.

— Nu ştiu. Era impresionată de mizeria din Five Points. Au speriat-o protestele indivizilor de acolo.

— Iar aţi mai devastat vreo cârciumă?, întrebă Gerald.

— Iar!

— Veţi asmuţi toată lumea împotriva noastră.

— Nu importă. Sodoma şi Gomora trebuie să piară. În orice caz, Cynthia a avut ce vedea. Sabia moralei abătându-se pe grumazul păcătoşilor.

— Mai degrabă pe grumazul sticlelor, zâmbi acru Gerald.

— Când nu va mai exista alcool pe piaţă, se va îndrepta şi lumea. Mâine pornim într-o nouă cruciadă. Cynthia mă va însoţi iarăşi. Nu-i aşa, Cynthia?

Fata înclină capul în semn de încuviinţare. Acordul ei tacit era lipsit de convingere.

După această vizită, Gerald plecă la bancă. Întrevederea cu Susan şi cu Cynthia îi lăsase un gust amar. Îl indispuneau intransigenţa bolnăvicioasă a cumnatei lui, care îşi neglija soţul suferind spre a nu fi absentă la manifestările unei ligi cu scopuri utopice, existenţa chinuită a bietei Cynthia, care trăia în mijlocul unor străini lipsiţi de tandreţea, de duioşia, de înţelegerea atât de necesare copiilor. *Miss* Abigail Harsher era o bătrână frustrată, cu ochi animaţi de o lumină bizară. Venerabilul Wragby era desigur bine intenţionat, dar neputinţele vârstei şi lipsa unei îndelungate experienţe cu copiii îl făceau să nu fie cel mai potrivit educator pentru o fată care păşea pragul adolescenţei. Ceilalţi servitori nu erau decât nişte salariaţi oarecare, indiferenţi faţă de soarta bietei fete. Cynthia se afla acum la vârsta periculoasă. Impresiile bune sau rele primite în această epocă lăsau urme indelebile. Ea ar fi avut nevoie mai mult ca oricând de îngrijirea unei mame, dar interesele Casei Sunderland erau potrivnice unui amestec al Georginei în viaţa fiicei sale şi indirect al averii acesteia.

Gerald îl găsi pe Benjamin în conferinţă cu Reed Sinclair şi cu alţi funcţionari superiori, care-i expuneau cu sârg activitatea băncii din ultimii ani. Se arătau prevenitori faţă de acest tânăr, care era nu numai fiul lui Henry Sunderland şi viitorul şef al dinastiei, dar care, mai presus de toate, se bucura de simpatia lui Gerald Sunderland, acest om prodigios care deţinea la ora actuală cele mai depline puteri. Benjamin asculta cu atenţie

explicațiile, dovedindu-se un elev silitor și apt să-și însușească cele mai solide cunoștințe. Seriozitatea lui îi mira grozav pe toți cei care aflaseră în ce mediu abject crescuse.

Întâlnirea dintre unchi și nepot fu cordială. Benjamin rămase foarte afectat când Gerald îi vorbi despre criza de *delirium tremens* a cărei victimă căzuse Henry. Mult mai afectat, în orice caz, decât Warren, fratele său vitreg, care o primi fără ca expresia feței lui să reflecte vreo umbră de supărare. Este prea mic și nu înțelege gravitatea momentului, opinară unii. Își disprețuiește atât de mult tatăl, încât nu încearcă pentru el nici măcar un simțământ de compătimire, pretinseră alții. Adevărul nu-l cunoștea decât Warren, care-și păstra expresia feței ascunse în străfundurile sufletului său.

Gerald îl invită pe Benjamin să ia împreună prânzul la un restaurant din preajma băncii. Știa că nepotului său îi plăcea ambianța localurilor publice. Influența trecutului nu putea fi negată. În această atmosferă propice confidențelor, Gerald voia să-i vorbească despre planurile pe care le făurise pentru el.

Chipul lui Gerald nu era îndeajuns de cunoscut la New York, iar al lui Benjamin, cu atât mai puțin. Le fu astfel cu putință să se instaleze la o masă retrasă, fără a atrage atenția. Mâncarea era bună și băuturile de o calitate superioară. Nu lipsi nici o sticlă de șampanie franțuzească autentică. Când Gerald socoti că nepotul său era îndeajuns de dispus și de receptiv la sugestiile sale, trecu la atac. Îi vorbi despre starea precară a sănătății lui Henry și despre posibilitatea – bineînțeles, nedorită – a unui sfârșit funest. În acest caz, lui Benjamin i-ar reveni responsabilități pentru care el, Gerald, îl socotea pregătit. Îi vorbi apoi despre Cynthia și despre averea ei, care nu trebuia să iasă din familie.

— Cynthia este o fată foarte drăguță, după cum cred că ai remarcat și tu. Corpul său nu a câștigat încă rotunjimi atât de plăcute de unii bărbați, dar în curând se va forma, și atunci, pot să te asigur, Cynthia va fi o femeie cu adevărat frumoasă.

Benjamin zâmbi. Mulțumi unchiului său pentru solicitudinea arătată și îi declară că avea toată simpatia pentru

Cynthia. Folosea fraze întortocheate, elaborate, care îl făcură pe Gerald să reflecteze amuzat: „Se teme de căsătorie. Poate fiindcă este prea tânăr. Nici eu nu m-am hotărât cu uşurinţă să fac acest pas". Era însă încredinţat că îl va convinge în cele din urmă să-i adopte opiniile.

Deodată, o frază pe care Benjamin i-o prezentă într-o formă alambicată îi trezi bănuielile:

— Însurătoarea implică nu numai simpatii şi împlinirea unor interese materiale. Am visat întotdeauna o dragoste pură, eterată, pe care însă n-am întâlnit-o.

Fruntea lui Gerald se plisă uşor. Unde voia să ajungă Benjamin? Un răspuns negativ al acestuia nu l-ar fi dezarmat. Ar fi stăruit până ce ar fi reuşit să-i impună gândurile sale. Se temea însă de complicaţii mai serioase. În curând, neliniştea lui se dovedi întemeiată.

— Am să fiu sincer cu dumneata, *Oncle* Gerald. Sunt îndrăgostit de o fată.

„Şi tu?", fu Gerald pe punctul de a răspunde, dar se abţinu.

— N-am făcut greşeala lui Raymond. Nu m-am amorezat de o prostituată, continuă Benjamin. Fata pe care am ales-o este foarte serioasă şi se trage dintr-o familie onorabilă.

Gerald îşi înăbuşi iritarea. Dacă Benjamin ar observa că i-a stârnit mânia, s-ar închide în el, ca un melc în cochilie, şi şi-ar ascunde gândurile.

— În cazul în care fata corespunde situaţiei tale, n-am să mă opun, replică Gerald blajin, deşi înăuntrul lui fierbea.

— Eram sigur că ai să mă înţelegi!, rosti expansiv Benjamin. Când am ales-o, am judecat profund.

Voia să-i facă plăcere unchiului, demonstrându-i că este un tânăr raţional.

— Pot să ştiu şi eu cine este fata?, întrebă Gerald.

— Cred că ai cunoscut-o. Mary Rowlandson.

— Mary Rowlandson?, repetă Gerald încreţindu-şi sprâncenele. Numele acesta nu-mi spune nimic.

Benjamin râse.

— Eram sigur că are să fie pentru dumneata o surpriză. Este vorba de fiica avocatului Rowlandson. Primul nostru consilier juridic de la Londra.

De data aceasta, Gerald nu se mai putu stăpâni. Nici nu mai era cazul. Acum trebuia să joace cu cărţile pe masă. Căsătoria lui Benjamin cu Cynthia trebuia perfectată înainte ca el, Gerald, să se înapoieze în Europa. Primul termen al procesului pe care Georgina îl intentase fraţilor ei trebuia să o găsească pe Cynthia măritată. Era o chestiune de zile.

— *Miss* Mary Rowlandson este o partidă onorabilă, zise Gerald folosind încă unele menajamente, dar nu pentru tine. Nu am de gând să-l las pe avocatul Rowlandson să ne intre în neam.

Benjamin se posomorî.

— O iubesc mult.

— Se poate. Dar acest argument nu este suficient de tare. Tu, Benjamin, faci parte dintr-o familie deosebită. Şi aceasta îţi impune unele obligaţii. Te însori cu Cynthia, iar pe Mary Rowlandson ţi-o păstrezi cu titlul de amantă, rosti el cu brutalitate.

— *Oncle* Gerald!, exclamă Benjamin cu mustrare în glas.

— Apartenenţa la clanul Sunderland implică satisfacţii, dar şi renunţări.

— Nu renunţ la Mary!, declară brusc Benjamin.

Gerald avu impresia că recunoaşte în tonul său îndărătnicia stupidă a lui Henry.

— Dacă tatăl tău, Benjamin, ţi-ar cunoaşte intenţiile, cred că i s-ar agrava boala.

— N-am să i le împărtăşesc decât după ce se va vindeca.

— Dacă se va vindeca.

— Dacă nu se va vindeca – ceea ce aş regreta foarte mult – nu va mai trebui să-l amărăsc cerându-i consimţământul să mă însor.

— Va trebui să mi-l ceri mie şi lui Charles. Eşti încă minor, Benjamin.

— Mi-ai refuza această autorizaţie?, exclamă Benjamin uluit şi îndurerat, de parcă unchiul său ar fi săvârşit o trădare.

— Ţi-aş refuza-o categoric!

Benjamin îl privi lung cu ochii lui atât de limpezi şi în clipa aceea ciudat de copilăroşi.

— Atunci am să aştept majoratul!, rosti el cu hotărâre.

— Bine. Cum doreşti. Va trebui să aştepţi doi ani.

— Aceşti doi ani vor trece greu pentru mine. Dar vor trece.

— Să sperăm că înţelepciunea va avea ultimul cuvânt.

— Ultimul cuvânt mi l-am spus, *Oncle* Gerald.

— Şi eu ţi l-am spus pe al meu, Benjamin. Căsătoria ta cu Mary Rowlandson nu se va face. Mă cunoşti destul de bine. Nu-mi schimb opiniile de la o zi la alta.

Achită nota de plată, apoi părăsi restaurantul, urmat de nepotul său. Îl duse cu trăsura până la Sunderland House, unde Benjamin avea să locuiască, potrivit dorinţei tatălui său, apoi se înapoie la hotel. Îl trimise pe Lefèvre după Reed Sinclair. Preşedintele băncii răspunse cu grăbire la apel. Când Gerald îl văzu intrând pe uşă, îşi dădu imediat seama că se întâmplase ceva grav. Trăsăturile nou-venitului erau descompuse. Respira greoi, iar muşchii fălcilor îi jucau necontrolat.

Reed Sinclair începu *ex abrupto:*

— Am fost trădaţi, *Sir!*

— În primul rând încearcă să te stăpâneşti, *Mister* Sinclair!

— Mă îneacă indignarea, *Sir*. Cu câteva minute înainte de a pleca de la Bancă spre dumneavoastră, mi s-a adus la cunoştinţă un fapt care m-a răvăşit. În ciuda acordului pe care l-am încheiat cu Ballard, acesta şi-a adjudecat în întregime comanda construirii navelor militare. La licitaţia care a avut loc a solicitat un preţ inferior celui propus de noi. Diferenţa, comic de mică, constituie totuşi o diferenţă. Cu alte cuvinte, ne-a jucat.

Gerald îşi muşcă buzele. Singurul semn de iritare pe care şi-l permise.

— Eşti sigur, *Mister* Sinclair?

— La prânz s-au dat rezultatele oficiale.

Gerald se apropie de fereastră. Se uita la fulgii de zăpadă mari şi pufoşi care pluteau pe aripile vântului asemenea unor fluturi albi.

— Surprinzător!, rosti el, întorcându-se spre preşedinte. Într-adevăr surprinzător!

Reed Sinclair îi admiră calmul. În acelaşi timp, îl fulgeră un gând plin de răutate: „Eh, să te văd acum ce-ai să faci! Ai venit aici ca Cezar – *veni, vidi*, dar fără *vici*. Erai atât de sigur pe tine, de infailibilitatea opiniilor tale!... Ne-ai umilit, ne-ai călcat în picioare ca pe nişte zdrenţe!... Numai tu eşti cauza crizei în care se zbate fratele tău. Dacă va muri, îl vei avea pe conştiinţă... Ai venit la New York ca să dai peste cap un echilibru pe care noi, oamenii vârstnici, cu experienţă, îl menţineam cu destulă greutate. N-ai reuşit decât să-ţi ridici toată lumea împotrivă. După dandanaua care a început în Europa, nu-ţi mai lipsea decât un război cu Ballard aici, în America. Şi Ballard nu este singur. Mă tem că va intra în arenă şi Astor. Vor mai interveni poate şi alţii. Madden abia aşteaptă să ne atace... Nu ştiu, zău, dacă n-am să fiu obligat a-mi schimba meseria... Aşa cum s-au tulburat apele, n-ar fi imposibil să târăşti Casa Sunderland la dezastru. Şi asta numai din cauza trufiei, a temerităţii tale prosteşti!..."

Paralel cu această rostogolire de gânduri câinoase, Gerald îşi depăna propriile-i reflecţii. Rivalii îi doreau ruina. Începuseră lupta. O luptă care nu se putea încheia decât prin nimicirea uneia din tabere. Tatăl său, Richard, acţionase aproape nestingherit, fiindcă nu avea adversari de talia sa. Vremurile însă evoluaseră. Secolul al XIX-lea cunoştea o proliferare a căpitanilor de industrie. Capitaliştii mari şi mici se înmulţeau ca ciupercile. Era vremea lor. Concurenţa se întetea şi, odată cu aceasta, se înteţeau şi luptele dintre financiari.

Gerald se întoarse spre preşedintele Băncii Manhattan.

— *Mister* Sinclair, trebuie să plec neîntârziat în Europa. După cum cred că ştii şi dumneata, Casa noastră trebuie să facă faţă unor serioase încercări. Pe lângă proporţiile acestora, încălcarea de acord săvârşită de Ballard nu reprezintă decât un incident insignifiant. Mă voi ocupa personal de acest ins şi de alţii ca el, care vor fi poate ispitiţi să-i urmeze pilda. Până la însănătoşirea deplină a fratelui meu, mă va reprezenta aici *Mister* Leslie Clinton. I-am şi trimis vorbă să se înapoieze de la New Orleans.

Alegerea făcută de Gerald îl ofuscă pe Reed Sinclair. Nu-i convenea să intre sub ordinele lui Clinton.

— Mă tem, *Sir*, că *Mister* Henry Sunderland nu va fi de acord cu prezența lui *Mister* Clinton în calitate de...

— Lasă chestiunea aceasta pe seama mea, *Mister* Sinclair. Dacă te deranjează să colaborezi cu *Mister* Clinton, te rog să-mi spui. Îți voi găsi altă întrebuințare.

Președintele Băncii Manhattan se înnegri de mânie, dar își înăbuși simțămintele. Gerald Sunderland nu era încă la pământ. Își rezerva însă plăcerea să-l lucreze ceva mai târziu.

— *Mister* Benjamin Sunderland va rămâne la New York și va lucra în cadrul Băncii Manhattan, în calitate de vicepreședinte, continuă Gerald. În niciun caz nu trebuie să părăsească Statele Unite până nu-i voi acorda o autorizație expresă. Te fac răspunzător, *Mister* Sinclair, pentru executarea acestei măsuri.

— Am înțeles, *Sir*.

— Voi lăsa instrucțiuni scrise lui *Mister* Clinton asupra modului în care va trebui să rezolve cazul Ballard. Vei colabora cu reprezentantul meu așa cum ai fi colaborat cu mine.

— Prea bine, *Sir*.

— Începând de mâine, „Sovereign of the Seas" să fie gata de drum. Ziua și ora plecării le voi comunica la momentul potrivit. Numai dumneata, căpitanul Crooner și colaboratorii mei cei mai apropiați le veți cunoaște. Toate mișcările și deplasările mele trebuie să rămână secrete. Vreau să-i împiedic pe răufăcători de a lansa zvonuri menite să creeze panică la Bursă.

— Da, *Sir*.

— În ajunul plecării mele în Europa, *Mister* Lefèvre îți va înmâna un plic cu instrucțiuni scrise, pe care îți recomand să le urmezi întocmai.

— Întocmai, *Sir*.

Această repetare îl făcu pe Gerald să zâmbească. De voie sau de nevoie, Reed Sinclair intrase în ham. La momentul oportun îl va trece totuși pe linie moartă. Președintele Băncii Manhattan nu se dovedise la înălțimea calităților pe care le pretindea colaboratorilor săi. Inteligență, ascultare și mai ales devotament. Reed Sinclair juca pe două tablouri. Acest lucru era indiscutabil.

— Poți să pleci, *Mister* Sinclair.

Preşedintele părăsi indispus hotelul. Relaţiile sale cu Gerald Sunderland păreau serios deteriorate. Va încerca să-şi amelioreze situaţia apropiindu-se de Benjamin. Îi va arăta toată simpatia şi treptat va reuşi să-i câştige încrederea. Tânărul acesta de 19 ani îi va cădea uşor în plasă. Sinclair prevedea că relaţiile sale cu Clinton nu vor fi deloc prietenoase. Lucrurile se vor limpezi pentru el doar dacă se va însănătoşi Henry Sunderland, care-i fusese întotdeauna favorabil.

În faţa hotelului se întâlni cu Samuel Sunderland, care cobora tocmai din trăsură. Se salutară protocolar şi distant. Samuel Sunderland părea foarte tulburat. Reed Sinclair îl privea zâmbind sardonic. Afacerea Ballard avea să pună capăt legăturii prieteneşti dintre Samuel şi vărul său Gerald. Henry avusese dreptate când respinsese avansurile lui Samuel. Prezumţia lui Gerald, care-şi închipuise că va fi capabil să schimbe orientarea Băncii, avea să-l coste scump.

Ajuns la recepţie, Samuel trimise cartea de vizită vărului său. Gerald refuză să-l primească. Samuel ceru atunci să vorbească primului-secretar. Lefèvre coborî în hol.

— Aveţi ceva să-mi spuneţi?, întreabă acesta cu răceală.

Samuel îşi frământă mâinile.

— Te rog să comunici vărului meu că figura pe care i-a făcut-o Ballard m-a luat şi pe mine prin surprindere. Nu sunt vinovat de măgăria lui.

— Dumneavoastră aţi fost intermediar în această afacere. Purtaţi deci o gravă responsabilitate.

— Înţelegerea cu *Mister* Astor sper că va rămâne în picioare.

— Nu ştiu să se fi ajuns la vreo înţelegere cu *Mister* Astor. Nu cred însă că mai este posibilă continuarea unor discuţii cu grupul pe care-l reprezentaţi. Evident, aceasta este o simplă părere personală, care nu-l angajează pe *Mister* Gerald Sunderland.

— Aş vrea să stau de vorbă cu el. Să-i explic...

— Acum nu vă poate primi.

— Să încerc mâine?

— Încercaţi. Ştiu însă că *Mister* Gerald Sunderland este foarte ocupat. Aţi auzit, cred, de explozia de la Terrytown.

— Am auzit şi sunt consternat. Se cunosc cauzele?

— Nu se cunosc încă, dar se bănuiesc. Cercetările sunt în curs.

Samuel înţelese că ar fi inutil să mai stăruie.

— Bună ziua, *Mister* Lefèvre.

— Bună ziua, *Mister* Sunderland.

Samuel se îndreptă posomorât spre ieşire. Era dornic să-i demonstreze lui Gerald că şi el fusese o victimă a vicleniei lui Ballard. Ajunsese să se întrebe dacă Ballard şi grupul său nu se folosiseră de el ca de o momeală. Acum aveau să-i dea cu piciorul. Nu ar fi fost exclus. Le cunoştea lipsa de scrupule. Culmea este că se pusese rău şi cu Gerald. Mâine va încerca să stea de vorbă cu Astor. Poate că acesta era de bună-credinţă. Îl îngrijora însă faptul că şi Astor devenise de negăsit. Îl căutase de trei ori la locuinţa sa în cursul zilei, şi de fiecare dată i se spusese că Mister Astor nu sosise încă acasă. Samuel părăsi hotelul, apăsat de cele mai negre presimţiri.

În noaptea aceea, Gerald nu reuşi să adoarmă. Evenimentele, toate neplăcute, se succedeau cu o rapiditate deconcertantă. Resimţea acut lipsa lui Lafont. Din nefericire, acesta era blocat la Londra din cauza lui Raymond. Un imperiu financiar şi industrial nu poate exista fără un foarte puternic serviciu de informaţii, care să joace rolul pe care poliţia îl joacă înlăuntrul statelor. Dincolo de manevrele de culise, în stare a fi dejucate de un om cu imaginaţie şi experienţă, dăinuie forţele tainice, care dispun de un adevărat arsenal cu arme de o varietate uluitoare şi care acţionează ilegal, folosind la nevoie violenţa. Moravurile brutale din Far West, mutate în lumea organizată şi mai mult sau mai puţin disciplinată de pe coasta de Est. Frank Harrison, şeful serviciului de informaţii al Casei Sunderland americane, era un incapabil, priceput doar să depisteze pe funcţionarii mărunţi ai Băncii care furau de la birou hârtie şi pene de gâscă. Nici Leslie Grant, tânărul care-i furnizase probele asupra activităţii duşmănoase a lui Houston, Bryant şi Henderson, nu-şi mai făcuse apariţia.

Gerald avea tot mai ferm convingerea că este ţinta unor atacuri convergente declanşate tocmai acum, când mare parte

din capitalurile Casei Sunderland erau imobilizate în Mexic şi în Spania, în America de Sud şi în sud-estul european.

Procesul pe care i-l intentase Georgina îi procura o grijă suplimentară. Refuzul lui Benjamin de a se căsători cu Cynthia complica şi mai mult lucrurile. Fiica lui Adrien trebuia totuşi urgent măritată. Dar cu cine? Cu cine? La această întrebare Gerald nu putea găsi un răspuns satisfăcător. Soţul ei trebuia să fie un om de încredere. Iar Gerald nu avea încredere în nimeni.

Gândurile acestea tulburi îl frământară până la ivirea zorilor. Abia după răsăritul soarelui se cufundă într-un somn adânc, din care nu se trezi decât aproape de ora prânzului. Când văzu că este atât de târziu, se îmbrăcă la repezeală, luă un *breakfast* frugal, apoi plecă la Bancă. Avea de redactat instrucţiunile destinate căpeteniilor Casei Sunderland din Statele Unite.

În vreme ce trăsura cotea pe Wall Street, îl fulgeră un gând care-i spori neliniştea. Expediţia plănuită de Susan în Five Points putea da naştere la încurcături serioase dacă duşmanii lui ar încerca să le exploateze.

— La Sunderland House! Repede!, porunci el vizitiului, care făcu drumul întors şi se îndreptă apoi în galopul cailor spre locuinţa lui Henry.

Când ajunse la destinaţie, majordomul îl informă că *Mistress* Sunderland plecase încă de dimineaţă într-unul din turneele Ligii antialcoolice, însoţită de pastorul Battle şi de *Miss* Cynthia.

— Five Points!, strigă Gerald vizitiului. Dă bice cailor!

Vizitiul clătină nedumerit capul. Nu înţelegea ce putea să caute stăpânul său în acel cartier deocheat...

Susan Sunderland avea o ţintă precisă. O cârciumă clandestină din Five Points, a cărei adresă i-o furnizase pastorul Battle. Susan plecase bătăioasă la drum. Criza de *delirium tremens* a lui Henry o îndârjise la culme. „Ce va zice lumea când va afla că soţul preşedintei Ligii antialcoolice este un beţiv învederat?, reflectă ea furioasă. Mă face de râs, nenorocitul! Nu ar fi mare pagubă dacă s-ar prăpădi!“ În mintea ei se şi vedea văduvă, prezidând consiliul de tutelă al copiilor

ei şi administrându-le averea. „Femeile sunt mai de nădejde decât bărbaţii! Elisabeta I a Angliei şi Caterina a II-a a Rusiei au depăşit prin înţelepciunea, energia, dârzenia, ambiţia şi munificenţa lor pe cei mai străluciţi monarhi cunoscuţi în istorie", gândi Susan, trecând însă sub tăcere capitolul virtuţilor morale ale celor două suverane din solidaritate feminină.

Localul care-i stârnise combativitatea era patronat – din nefericire – tot de o femeie, pe nume Rosanna Peers, zarzavagioaică de meserie. Dugheana în care vindea verze, cartofi şi lăptuci ofilite era doar o faţadă a unor afaceri dubioase. Într-o cameră dosnică, legată printr-un culoar cu zarzavageria plasată la stradă, amenajase o cârciumă în care vindea, fără autorizaţie legală, băuturi spirtoase falsificate. Pastorul Battle primise preţioasa informaţie prin bunăvoinţa unui drept-credincios scandalizat de comerţul necinstit al Rosannei Peers. Dornic să se asigure că nu este indus în eroare, pastorul făcuse unele investigaţii discrete şi, spre satisfacţia sa, aflase că zarzavagioaica desfăşura într-adevăr o activitate suspectă, dar până atunci nu intrase în conflict direct cu autorităţile. Se pare că Rosanna Peers se bucura de unele protecţii politice. Pastorul Battle era hotărât să dea o lovitură spectaculoasă, nimicind acest focar de vicii pe care autorităţile nu-l depistaseră încă. Împărtăşise ideile sale lui *Mistress* Sunderland, care le adoptase cu entuziasm.

Pregătiseră expediţia în amănunţime. Aveau să fie însoţiţi de pastorul Semple, de câteva membre mai inimoase ale ligii şi de nelipsita fanfară care avea menirea să atragă lumea. În ultimul moment, Susan hotărâse să o ia şi pe Cynthia, deşi *Miss* Abigail încercase să ridice obiecţii. Când constatase că împotrivirea ei rămăsese fără efect, hotărâse să însoţească expediţia, spre a asigura protecţia Cynthiei. Deşi era o simplă guvernantă, *Miss* Abigail Harsher dădea dovadă de mai multă înţelepciune decât *Mistress* Sunderland, care se avânta nebuneşte într-o aventură sordidă.

Aproape de ora prânzului, coloana, precedată de fanfară, pătrunse în Five Points. De data aceasta cruciaţii nu mai stârniră curiozitate. În afară de câţiva copii zdrenţăroşi, amuzaţi de obrajii umflaţi ca nişte foale ai suflătorilor în instrumentele

de alamă, localnicii îşi vedeau de treburile lor, aruncând priviri oblice intruşilor veniţi să le tulbure liniştea. Susan şi cele trei doamne care o însoţeau purtau pancarte pe care scria cu litere mari, stângace: „Jos alcoolul!", „Să punem stavilă viciului!", „Alcoolul este o armă a Diavolului!", „Trăiască temperanţa!". Pastorul Battle deschidea cortegiul, aruncând în stânga şi în dreapta priviri teribile de arhanghel coborât din vămile Cerului spre a nimici „dragonul alcool". Patronii cârciumilor, alertaţi de sunetele ascuţite ale goarnelor, trăgeau obloanele şi ferecau uşile localurilor, în care clienţii aveau să stea închişi – în compania clondirelor cu whisky – până ce se va termina panarama. Pastorul Battle se uita cu satisfacţie la obloanele lăsate ca nişte pleoape peste intrările localurilor de perdiţie. Nu se putea spune că marşurile organizate de el erau lipsite de efect.

Cortegiul trecu de piaţeta Five Points, spre uşurarea cârciumarilor din acea zonă, şi se avântă triumfal pe una din ulicele întortocheate care se strecura printre casele urâte, dărăpănate, îmbătrânite parcă prematur. Porci liberi, care râmau prin noroiul amestecat cu zăpadă murdară, se vârau în picioarele „cruciaţilor" şi în fustele membrelor ligii. Cartierul Five Points era în fierbere. Încotro îşi îndreptau manifestanţii paşii? Pe ce cârciumar puseseră ochii? Localnicii începeau să se sature de vizitele acestea păgubitoare. Dacă pastorul Battle ar fi fost mai realist şi ar fi deslușit ameninţarea din privirile oamenilor, poate că n-ar mai fi avut atâta încredere în sine.

Pastorul Semple, care încheia cortegiul, simţise tensiunea din atmosferă. Îşi păstra calmul, deşi era îngrijorat. Nu-i plăcea liniştea sumbră cu care trecătorii se uitau la luptătorii împotriva alcoolului. Din cerul plumburiu porniră să se reverse deodată fulgi mărunţi de zăpadă, repeziţi de vântul îngheţat peste obrajii oamenilor, pe care-i pişcau asemenea unor minuscule lovituri de bici. Zelul războinic al membrelor ligii se mai potolise. Numai Susan făcea excepţie. Cu ochii aprinşi, cu bărbia sus şi cu pieptul scos înainte, îşi ducea cu dârzenie pancarta, ca şi când ar fi purtat o sabie a răzbunării.

Pastorul Battle se opri în faţa unei prăvălii nenorocite, cu câteva grămezi de cartofi firavi în dosul geamurilor acoperite în parte cu flori de gheaţă.

— Aici!, rosti el solemn şi necruţător, deschizând cu vigoare uşa şi pătrunzând într-o încăpere boltită, îngheţată, în care se aflau coşuri cu cartofi şi cu prune uscate şi borcane cu castraveţi acri, aliniate pe poliţe de lemn.

O femeie corpolentă îi tăie drumul.

— Ce pofteşti, părinte?, îl repezi agresiv.

— Dumneata eşti Rosanna Peers?, întrebă el cu glas sepulcral.

— Eu! Sunt o negustoreasă cinstită. Dacă ai poftă de castraveţi acri, eşti bine-venit. Dacă eşti pus pe scandal, uşa e la spatele dumitale!

— La o parte, Jezabel!, răcni pastorul Battle, împingând-o cu putere în lături.

Pe urmele lui intrară Susan cu cele trei adepte ale ei – toate puse pe harţă –, Cynthia cu guvernanta, amândouă timorate de ambianţa locală şi de tonul zarzavagioaicei, precum şi pastorul Semple, care-şi blestema ceasul când avusese proasta inspiraţie de a-l prezenta pe colegul său preşedintei ligii. Fanfara rămăsese în stradă şi cânta de zor, spre a atrage lumea.

Împinsă de pastorul Battle, patroana făcu doi paşi de-a-ndăratelea, lovind un coş cu cartofi , care se răsturnă. Cartofii porniră să se rostogolească vioi prin prăvălie, ca o turmă de şoareci.

— Afară din prăvălia mea!, urlă Rosanna. Aici nu-i cârciumă! Afară!

— Aşteaptă, femeie, tună pastorul Battle, repezindu-se la uşa din fundul prăvăliei, pe care o deschise cu putere.

Triumfător, se avântă pe un culoar întunecos, cu miros puternic de igrasie. Ajuns la capătul culoarului, deschise altă uşă şi nimeri într-o cameră mare, boltită, cu tavanul şi pereţii înnegriţi de fum. La mese lungi, de lemn, stăteau bărbaţi şi femei în diferite stadii de ebrietate, cu pahare şi clondire de alcool în faţă. Abrutizaţi de băutură, îmbrăcaţi ca vai de lume, cu ochii tulburi şi mişcări nesigure, se uitară surprinşi la pastorul Battle, care dăduse buzna, urmat de însoţitorii săi. Printre clienţi se aflau şi câţiva tineri ceva mai cocheţi. Tipul gras de la tejghea încremenise, ca şi când un elefant ar fi dat buzna într-un coteţ cu păsări.

— Asta ţi-e zarzavagia, femeie?, strigă pastorul Battle întorcându-se spre Rosanna Peers, care apăruse la rândul ei în prag.

— Afară!, răcni ea.

— Am să ies, dar după ce am să fac puţină ordine în magherniţa asta!, ripostă pastorul repezindu-se la poliţele cu sticle din dosul tejghelei şi măturându-le cu câteva vâsliri vânjoase de braţ.

— Cum îndrăzneşti?, zbieră gutural Rosanna.

Sticlele cădeau pe podea, spărgându-se în salve. Susan se repezi la clondirele de pe mese. Aruncă jos câteva, dar când ajunse în dreptul unei femei mătăhăloase, cu laţe soioase lăsate pe ochii înroşiţi de băutură, se simţi apucată cu putere de braţ.

— Sticla asta cu rachiu mă costă bani!, bolborosi femeia.

— Lasă-mă!, se răsti Susan, luând cu mâna rămasă liberă clondirul şi zvârlindu-l de perete.

Sub ochii îngroziţi ai Cynthiei, gestul mătuşii ei dădu naştere la o reacţie în lanţ, asemenea avalanşelor ce capătă viaţă aparent din nimic, amplificându-se cu uluitoare iuţeală, câştigând forţe uriaşe pe care le dezlănţuie, săvârşind distrugeri incalculabile.

Clondirul zdrobit de perete de către Susan dădu semnalul unei riposte neaşteptate. Femeia mătăhăloasă îi smulse boneta cu panglici sub bărbie şi îşi înfipse mâinile murdare în părul ei, începând s-o târnuie. Alte cliente, iuţi la mânie şi stimulate de exemplul matahalei, se aruncară asupra membrelor ligii, luate prin surprindere. În câteva clipe, pancartele rupte, sfâşiate, azvârlite prin aer, aterizară peste masa de femei încăierate. Bărbaţii nu se amestecară încă şi urmăreau rânjind înveseliţi acest spectacol de un comic irezistibil.

— Nu vreau bătaie în localul meu, răcni zarzavagioaica, scoasă din minţi. Afară cu toţii! Afară!

Se vârî la rândul ei în învălmăşeală, cărând la pumni în dreapta şi în stânga. *Miss* Abigail se pomeni înşfăcată de o femeie vânjoasă ca un grenadir, care îi sfâşie gulerul paltonului nou-nouţ.

Pastorul Semple interveni, gândind că le va despărţi. Atunci se năpustiră şi bărbaţii. Pastorul Battle se avântă în

mijlocul încăierării ca un leu într-o turmă de tigri. Deşi era înzestrat cu o forţă herculeană, avea de-a face cu prea mulţi adversari. Culcă la pământ pe câţiva, secondat destul de eficace de pastorul Semple, care înţelese că regretele nu-şi mai aveau rostul şi că, dacă ţinea la pielea lui, trebuia să treacă temeinic la acţiune. Forţele părură la un moment dat oarecum echilibrate, fiindcă cei doi pastori erau lucizi, în vreme ce pe majoritatea adversarilor îi toropea băutura. Ţipete, înjurături, chiăieli, bufnituri, pârâituri de bănci rupte se succedau într-o infernală orchestraţie, acompaniată grotesc de fanfara care cânta în stradă.

Pastorul Battle, asaltat din toate părţile, nu avu timp să observe că tinerii din sală evitau să se amestece în luptă şi că făceau o manevră ciudată.

Mistress Rosemary Summerfield, cea mai tânără dintre însoţitoarele lui Susan, se trezi înlănţuită de nişte braţe puternice, bărbăteşti, care o traseră spre culoarul întunecat. O mână mare ca o lopată acoperi şi gura Cynthiei, care fu luată pe sus şi târâtă de asemenea spre culoar. Numai *Miss* Harsher observă primejdia.

Chiăind isteric, se avântă în ajutorul Cynthiei, dar o barieră de trupuri umane care se zvârcoleau într-o încleştare furioasă – nu se mai ştia care erau prietenii şi care duşmanii – o împiedică să ajungă la uşa culoarului. Cu un curaj şi o vigoare înzecite de un adevărat delir, începu să care la pumni în gloata din jur. Animată de o înverşunare de care nu s-ar fi socotit niciodată capabilă, se folosea de toate armele găsite la îndemână – sticle, scaune rupte, pahare – aruncându-le ca tot atâtea proiectile în capul clienţilor localului. Spumegând turbată, îşi puse şi unghiile în funcţie, sfâşiind obrajii, scoţând ochii, muşcând cu năprasnică furie, spre a-şi face mai repede loc spre uşă. Nu mai auzea vacarmul din jur, nu mai simţea loviturile care plouau asupra ei. O idee fixă o făcea să lupte dement. Trebuia să ajungă la Cynthia! I se părea că lupta ei dura de secole. Uneori avea senzaţia că o părăsesc puterile, dar gândul că Cynthia se afla în primejdie, că unul dintre bărbaţii atât de urâţi de ea era pe punctul de a o batjocori îi dădea aripi, îi sporea înverşunarea. Cu preţul unor opinteli

titanice, ajunse pe culoar, după ce reuşi să dea la o parte un marinar cu păr câlţos, pe care-l trăsni în creştet cu o sticlă scăpată până atunci întreagă. Coridorul era gol. Câteva uşi, toate închise, îl străjuiau de o parte şi de alta. Zarzavageria de la capătul culoarului era goală. Fanfara cânta în stradă, împiedicându-i pe curioşii adunaţi în jurul ei să audă tărăboiul dinăuntru.

Miss Abigail crezu că o pălesc nebuniile. Unde se afla Cynthia? Desigur că în dosul uneia din aceste uşi. Furibundă, deschise pe prima, pe a doua. O obseda un gând înfiorător. Dacă va ajunge prea târziu?... Deodată auzi un ţipăt care făcu să-i îngheţe sângele! Îl recunoscu numaidecât. Era glasul Cynthiei! Identifică şi uşa de după care ţâşnise ţipătul. O împinse cu putere. Spectacolul dinăuntru o făcu să urle. Cynthia, ţinută de mâini şi de picioare de patru braţe, era cu coapsele dezgolite. Un derbedeu se apleca tocmai asupra ei. *Miss* Abigail văzu roşu. De pe o comodă prăpădită din dreapta uşii luă o cană mare de porţelan şi îl trăsni pe derbedeu pe la spate în creştet. Acesta se prăbuşi icnind asupra Cynthiei. Intrarea şi intervenţia guvernantei fuseseră atât de neaşteptate, de rapide, încât braţele care o ţineau pe fată nici nu avuseseră timp să reacţioneze. Unul din tineri, cu o barbă hirsută şi care puţea a whisky de la distanţă, se aruncă asupra guvernantei şi o imobiliză în braţele-i puternice. Ea îşi înfipse dinţii în umărul lui.

— Căţea!, scrâşni bărbosul, pocnind-o cu palma peste gură, de o podidi sângele.

În clipa aceea se petrecu una din acele răsturnări de situaţii pe care poeţii Greciei antice le denumeau *Deus ex machina*, dar care intervin mai des în viaţa reală decât în operele literare.

Gerald intră vijelios în cameră, urmat de doi dintre lacheii săi şi de câţiva reprezentanţi ai ordinii publice...

* *
*

Aventura grotească în care Susan şi pastorul Battle antrenaseră atâţia oameni, dând dovadă de o inconştienţă condamnabilă, nu se încheie în chip tragic, aşa cum ameninţase

la un moment dat să se termine. Susan ieşi ciufulită, plină de vânătăi, zgâriată şi cu hainele sfâşiate. Celelalte doamne arătau ca nişte sperietori când agenţii ordinii publice le scoaseră din localul Rosannei Peers. Pastorul Semple îşi pierduse patru dinţi din faţă, ceea ce îl posomorî foarte, fiindcă avea să-i strice estetica feţei şi în special a gurii în timpul predicilor. Pastorul Battle se alesese cu vreo cincisprezece cucuie şi cu două coaste rupte. Dar aceste inconveniente erau precumpănite de succesul răsunător al operaţiei iniţiate de el. Localul clandestin al Rosannei Peers îşi încheie definitiv porţile. O altă văgăună a viciului înceta să mai existe.

Mai serioasă era situaţia Cynthiei. Este adevărat că ireparabilul nu se petrecuse, dar şocul nervos suferit avea să-i lase urme de neşters. *Miss* Abigail Harsher primi din partea lui Gerald o indemnizaţie care o despăgubi din plin pentru îmbrăcămintea ruinată şi bătaia încasată. Din ceea ce prisosi îşi putea cumpăra o casă cu grădină în orăşelul natal, o veche dorinţă a ei, pe care multă vreme o socotise irealizabilă. Dar bucuria aceasta era infimă faţă de fericirea pe care o încercase salvând-o pe Cynthia din mâinile indivizilor.

Cele mai mari neplăceri de pe urma acestei expediţii le suferi *Mistress* Rosemary Summerfield. Deopotrivă cu Cynthia, scăpă fără ca turbulenţii clienţi ai Rosannei Peers să fi apucat a-i întina virtutea. Cel puţin aşa afirmă ea. Asupra celor doi soţi Summerfield avea să plutească însă în veci umbra unor îndoieli malefice. *Mister* Leslie Summerfield nu avea cum să verifice exactitatea spuselor soţiei sale, care bineînţeles renunţă definitiv să mai activeze în rândurile vajnicelor membre ale Ligii antialcoolice.

Susan – potrivit sfaturilor medicilor – trebui să stea la pat câteva zile, pentru a se reface după încercările prin care trecuse. Aceasta o scuti de obligaţia de a se deplasa la Terrytown, ceea ce nu fu de natură să o supere prea rău. În locul ei plecă Benjamin.

— Nu e fiul lui?, declară ea senatorului Forbes. E firesc să vegheze la căpătâiul părintelui său. Ce! Să vină numai la moştenire?

Senatorul o privi cu tristeţe. Nu-i venea să creadă că această fiinţă dură, fanatică, imprudentă era propria lui fiică.

Trecerea anilor nu o avantajase. Şi aspectul fizic, şi fondul moral suferiseră. Odată cu vârsta se accentuează şi cusururile omeneşti. Susan confirma din plin acest dicton.

Când Gerald sosi la Sunderland House, însoţit de Olga, spre a se interesa de starea cumnatei sale, îl întâmpină senatorul.

— Susan este în afară de orice primejdie, explică bătrânul. A scăpat uşor. După ce am aflat de păţania ei din Five Points, am făcut o vizită judecătorului Maxwell. Şi el fusese pus în temă. Când am intrat în biroul lui, m-a întâmpinat bătându-mă prieteneşte pe umăr. „Poţi socoti, dragul meu Forbes, că fiica dumitale s-a născut a doua oară. Nu ştiu cine i-a vrut răul de a trimis-o pe capul Rosannei Peers. Ştii cine este zarzavagioaica asta? Una dintre căpeteniile bandei «Patruzeci de hoţi»! De câtăva vreme o ţinem sub observaţie. Voiam să punem mâna pe Ed Coleman, şeful bandei. Fiica dumitale ne-a dat peste cap toate planurile. Intervenind, ca să o scoatem din încurcătură, am dat în acelaşi timp alarma printre bandiţi. Ştiucile cele mari au avut tot timpul să se facă nevăzute. Noi n-am mai prins decât peştişorii fără importanţă. Dac-ai şti câte crime şi câte jafuri are la activul ei banda asta! Din clipa în care a păşit pragul zarzavageriei Rosannei Peers, *Mistress* Sunderland s-a aflat într-o primejdie de moarte. Dumnezeu are însă grijă de copii, de beţivi şi de imprudenţi." „De «proşti» ai vrut să spui." „Poate că termenul acesta e mai potrivit. În orice caz, dacă *Mistress* Sunderland mai are de gând să-şi continue activitatea în fruntea ligii, o sfătuiesc să opereze în cartierele din centrul oraşului. E mai puţin primejdios. Riscă cel mult să i se deschidă o acţiune penală pentru distrugeri şi lovituri."

Luciditatea cu care senatorul disecă năzdrăvăniile fiicei sale spori consideraţia pe care i-o purta Gerald.

— După plecarea mea în Europa, spuse acesta, v-aş ruga să supravegheaţi activitatea lui Henry şi a soţiei sale. Tatăl meu avea o deosebită încredere în discernământul dumneavoastră.

— Am să fac tot ce-mi va sta în putinţă, Gerald. Ştiu că şi dumneata ai de rezolvat mari şi foarte spinoase probleme.

— Vă mulţumesc. Mai am o rugăminte.

— Aş fi fericit să-ţi pot fi de folos.

— Vreau să o mărit neîntârziat pe Cynthia. Cunoaşteţi motivele.

— Le cunosc. După câte sunt informat, Benjamin a refuzat să se însoare cu ea.

— Exact. Am însă pe altcineva în vedere. Aş dori să ştiu dacă aţi putea obţine o dispensă de vârstă pentru Cynthia, în vederea căsătoriei.

— Are numai treisprezece ani, nu-i aşa?

— Da.

— Va fi cam greu, rosti gânditor senatorul. Ar fi un mijloc. Să trişăm în ceea ce priveşte vârsta ei. Să declarăm, de pildă, că are şaisprezece ani... Senatorul îşi mângâie bărbia: ar mai fi o soluţie. Să spunem că între ea şi viitorul soţ s-au săvârşit anumite acte intime...

— Găsiţi dumneavoastră formula cea mai potrivită. Mâine de dimineaţă am nevoie de această licenţă.

— Aşa de repede?

— Trebuie să o mărit pe Cynthia înaintea plecării în Europa. Din această cauză mi-am şi amânat îmbarcarea.

— Bine. Am să văd ce pot face.

În aceeaşi după-amiază, Gerald făcu o vizită în camera Principelui di Serracapriolo.

Îl găsi stând în faţa ferestrei şi contemplând soarele care asfinţea dincolo de apele râului Hudson.

— Am impresia că te plictiseşti, Lorenzo, îi zâmbi el, aşezându-se pe un scaun.

— N-aş putea spune că mă amuz de minune. Graţie dumitale, Gerald, nu mai ştiu ce înseamnă grija zilei de mâine. Dar belşugul nu aduce întotdeauna şi fericirea. N-aş vrea să mă crezi nerecunoscător. La Roma însă, în ciuda sărăciei, mă simţeam liber. În felul meu eram fericit.

Gerald oftă.

— Ai dreptate. Uneori mă simt vinovat. În ultima vreme te-am cam neglijat. Pe toţi prietenii mei i-am neglijat.

Lorenzo surâse. În clipa aceea, Gerald avu impresia că o are în faţa lui pe Vittoria. Era uimitoare asemănarea

acestor fraţi. Amintirea chipului Vittoriei făcu să i se strângă sufletul.

— Şi ţie, şi Vittoriei, continuă el, v-am dorit binele. Din nefericire, v-am adus numai nenoroc.

Lorenzo îi puse mâna pe umăr.

— Nu trebuie să spui aşa ceva. Am fost victimele fatalităţii. Se spune că morţii rămân tineri. Vittoria nu va cunoaşte niciodată dizgraţia îmbătrânirii.

Făcu o pauză, apoi adăugă:

— Aş vrea să plec la Roma, Gerald.

Gerald nu-i răspunse imediat. Îl privi lung, aproape cu duioşie.

— Ai putea să-mi faci un serviciu, Lorenzo? Un foarte mare serviciu?

Tânărul principe îl mângâie pe păr.

— Ştii bine că nu-ţi pot refuza nimic.

Gerald îi zâmbi.

— Îţi cer poate un sacrificiu.

— Spune ce ai pe inimă, Gerald.

— Aş vrea să te însor cu Cynthia de Beaulieu. Mi se pare că ai cunoscut-o.

Lorenzo îşi retrase mâna. Surâsul îi pieri de pe buze.

— Fetiţa aceea de treisprezece ani? Am cunoscut-o. În treacăt. Căsătoriile, Gerald, nu priesc celor din familia mea.

— Te referi la Vittoria?

— Mă refer la mine. Nu cred că aş fi un soţ tocmai potrivit.

— Ar fi, la rigoare, o simplă formalitate.

Lorenzo suspină adânc.

— Şi când trebuie să devin soţul Cynthiei de Beaulieu?

— Mâine de dimineaţă, dacă obţin pentru ea dispensa de vârstă.

Lorenzo surâse trist.

— Ai s-o obţii. Nu cred ca tu să fi dorit ceva fără ca năzuinţele să ţi se împlinească.

Gerald îl îmbrăţişă cu entuziasm.

— Ştiam că pot să mă bizui pe tine.

— Mă bucur că nu ţi-am înşelat aşteptările, Gerald... După căsătorie, întrebă el timid, am să pot pleca la Roma?

— Şi cu Cynthia ce-ai să faci?

— Ţi-o las ţie. Să-i porţi de grijă.

— Bine. Vom mai vorbi despre aceasta. Până una-alta, pregăteşte-te de nuntă!

Îl îmbrăţişă din nou, apoi părăsi încăperea.

Când Gerald se înapoie în camera sa de lucru, Lefèvre îi anunţă vizita lui Leslie Grant.

— Să intre, zise Gerald bine dispus.

Ultima lui convorbire cu Lorenzo di Serracapriolo îl mulţumise. Era prima geană de senin după negurile agresive din ultima vreme.

Grant intră cu pas elastic, aducând odată cu el o undă de optimism.

— Ce veşti îmi aduci, Grant?

— Am făcut o mică anchetă pe cont propriu la Terrytown, *Sir*.

— Şi ce-ai descoperit?

— Explozia a fost provocată, *Sir*.

— Am presupus şi eu acest lucru.

— În ajunul exploziei, doi inşi necunoscuţi prin partea locului au fost văzuţi în cârciuma lui Slim „Ciungul". După dezastru, printre rămăşiţele omeneşti găsite în jurul atelierelor aruncate în aer, se afla şi capul secţionat de trup al unuia din cei doi necunoscuţi. Deşi o parte a feţei era tumefiată, cealaltă parte se afla într-o stare destul de bună spre a-i îngădui lui Slim să-l identifice. Era unul dintre cei doi clienţi din ajun. Mi-am închipuit că cel de-al doilea individ pierise şi el în cursul exploziei. L-am găsit însă într-o pensiune din Terrytown. Avea braţul drept rupt şi o rană destul de gravă la cap. L-am luat la întrebări.

A încercat să-mi explice că îl lovise o trăsură în ajun. Am folosit atunci unul din procedeele graţie cărora pieile-roşii îşi fac prizonierii să vorbească. Omul meu a alunecat pe panta mărturisirilor.

A recunoscut că a provocat explozia împreună cu prietenul său. Amănuntele tehnice le găsiţi în raportul acesta, zise Grant, punând pe masă două foi de hârtie scrise mărunt. Am încercat să-i storc o declaraţie, dar a leşinat. L-am dat atunci

pe mâna şerifului. Fiindcă nu putea fi transportat, a rămas să fie îngrijit de un medic – bineînţeles, sub pază – în camera de la pensiune. Îndată ce se va înzdrăveni, va fi silit să dea o declaraţie semnată.

— Cred că nu a lucrat pe cont propriu, interveni Gerald.

— Sigur că nu. A acţionat potrivit instrucţiunilor unui oarecare Smogy din New York. Adresa acestui Smogy o am în buzunar. Am să-l fac şi pe el să vorbească. Evident, individul nu este decât un intermediar. Autorii morali se ascund în dosul acestor comparşi.

— Ai vreo bănuială, Grant?

— Simple supoziţii, *Sir*. Aş pune însă pariu că Smogy este agentul unor persoane sus-puse. Dar vă făgăduiesc să le dibui în curând.

— Şi eu cred că au lucrat pentru nişte persoane aparent onorabile, zise Gerald.

Se întrebă dacă omul care furnizase pastorului Battle adresa Rosannei Peers nu era emisarul aceloraşi personaje. Grant era un tânăr plin de resurse. Lafont ştia să îşi aleagă oamenii.

— Să mă ţii la curent, Grant, cu mersul cercetărilor. Dacă îmi descoperi pe cei care au pus la cale explozia, te fac om.

— Puteţi conta pe mine, *Sir*.

Gerald îi zâmbi.

— Cred că ai să faci o carieră frumoasă în cadrul Casei noastre. Depinde numai de dumneata.

După plecarea lui Grant, Gerald smulse o garoafă albă dintre florile puse într-un vas Wedgwood şi şi-o prinse la butonieră. Viaţa era totuşi frumoasă. Se afla într-o situaţie grea, dar nu disperată. Era victima unui atac concentric. Ei bine, va riposta cu vigoare. Duşmanii lui vor constata că nu au chibzuit prea bine când au hotărât să-i declare război. Ballard se afla desigur printre aceştia. Dar Ballard nu era decât un personaj de mâna a doua. Adevăraţii rechini se aflau în Europa. Acolo trebuia să lovească. La timpul oportun îi va veni rândul şi lui Ballard, lui Astor şi celorlalţi indivizi din grupul lor, inclusiv Samuel Sunderland. În privinţa acestuia avea totuşi unele îndoieli. Pe Samuel îl folosiseră drept

momeală, apoi îl lăsaseră din braţe. De ce procedaseră aşa? Cum de reuşiseră să-l îmbrobodească pe Samuel? Viitorul îi va da şi aceste răspunsuri...

* *
*

Un pastor dintr-o mică localitate din statul New York oficie fără zgomot cununia Principelui Lorenzo di Serracapriolo cu Cynthia de Beaulieu. Acţiunea în justiţiei pe care Georgina o intentase fraţilor ei pentru a obţine tutela fiicei sale rămânea astfel fără obiect. Căsătoria aceasta nu se făcuse fără dificultăţi. Cynthia încercase să se opună, dar după şocul suferit în localul Rosannei Peers, puterea ei de rezistenţă era ca şi inexistentă. Trecuseră câteva zile după „expediţia" aceea rămasă de pomină fără ca Cynthia să-şi fi revenit pe deplin. Crize de isterie alternau cu momente de prostaţie. Izbucnea în plâns din senin. Noaptea era terorizată de coşmaruri. O urmăreau bărbaţi bestiali care voiau să o violeze. Medicii îi administrau calmante, fără a reuşi să-i amelioreze starea nervoasă. Personalul medical şi servitorii Casei Sunderland primiseră instrucţiuni severe ca nimic să nu transpire în public în legătură cu „uşoara indispoziţie" a tinerei fete. Gerald era sigur că taina nu va putea fi păstrată la infinit. Indiscreţii nu vor întârzia să ajungă la urechea Georginei, care va acţiona desigur în consecinţă. Cel mai înţelept lucru era să o ducă pe Cynthia în Europa. Susan fusese de acord cu această formulă, care-i lua de pe cap o grijă suplimentară.

Pentru *Miss* Abigail Harsher, căsătoria Cynthiei avusese semnificaţia unei lovituri cumplite. Alianţa matrimonială plănuită de Gerald fusese pe punctul de a se nărui din cauza împotrivirii înverşunate a guvernantei, care pretinsese că starea precară a sănătăţii fetei nu-i permitea o emoţie suplimentară. Gerald nu reuşise să-i înfrângă opoziţia decât ameninţând-o că o va concedia şi o va expedia în Europa, interzicându-i pe viitor să se mai apropie de fosta ei stăpână. *Miss* Abigail fusese ispitită la un moment dat să treacă în tabăra Georginei, dar ştia că această manevră ar fi implicat o despărţire cel puţin temporară de Cynthia, şi o asemenea perspectivă îi era intolerabilă. O liniştise în parte asigurarea

lui Gerald că această căsătorie nu va fi consumată decât în clipa în care starea sănătății noii principese di Serracapriolo i-o va permite. Guvernanta stătea în preajma fetei ca un neînduplecat cerber. Pe Gerald nu îl deranja acest lucru. Îi era suficient că o măritase pe Cynthia şi că în chipul acesta rămânea stăpân pe averea ei. Îl jena doar influența câştigată de guvernantă asupra fetei.

Căsătoria aceasta îi întârziase cu o săptămână plecarea în Europa. În ajunul îmbarcării primi o veste care-i dezvălui şi mai mult amploarea influențelor ascunse sub actul de sabotaj săvârşit la Terrytown. Individul identificat de Grant fu găsit într-o dimineață înjunghiat în camera sa de la pensiune. Omul care făcea de pază pe culoar, în dreptul uşii, nu auzise nimic. Ancheta stabili că asasinatul fusese comis de un necunoscut care se strecurase în cameră intrând pe fereastră. În noaptea aceea un viscol năprasnic se abătuse asupra orăşelului. Vuietul stârnit de vijelie, de uşile şi ferestrele zgâlțâite de vânt îl împiedicaseră pe paznic să surprindă vreun zgomot suspect. Pe de altă parte, individul care răspundea la porecla de Smogy se topise în neant. Se volatilizase şi informatorul pastorului Battle. Pe cale legală, lupta lui Gerald împotriva lui Ballard şi a grupului său avea să dureze mult timp. Grant îi oferise totuşi o satisfacție. Trei zile după explozia catastrofală de la Terrytown, un incendiu ale cărui cauze rămaseră necunoscute distruse parțial şantierul naval Ballard de la New York.

În dimineața în care ziarele relatară cu lux de amănunte acest eveniment, Gerald îl angajase pe Grant consilier personal.

„Sovereign of the Seas" părăsi New York într-o dimineață posomorâtă, cu un cer jos şi valuri cenuşii, ce se frământau ca într-un imens cazan...

Capitolul 22

Pentru Raymond de Beaulieu, atacarea convoiului de deţinute în care se afla Mary Reynolds nu avusese decât semnificaţia unei aventuri palpitante, care trebuia să se încheie cu bine. Nici nu-i trecuse vreodată prin minte că acest episod, aparent fără importanţă, avea să determine o mare şi cumplită cotitură în viaţa lui. Se ştia invulnerabil. Avea spatele acoperit de acea uriaşă forţă pe care o reprezenta dinastia Sunderland. Unchiul său, Gerald, era unul dintre cei mai influenţi oameni. Graţie imenselor sale rezerve de aur, putea cumpăra miniştri, judecători, principi. Atacarea convoiului de deţinute şi înlesnirea evadării iubitei lui aveau să provoace oarecare agitaţie, dar influenţa clanului Sunderland şi jocul de interese ale diverşilor factori executivi din Marea Britanie vor pune capăt efervescenţei, mai înainte ca aceasta să ia proporţiile unui mare scandal.

Eşuarea atacului armat şi moartea unuia din soldaţii care asigurau paza convoiului nu reuşiseră să tulbure peste măsură seninătatea lui Raymond. La urma urmei, crima nu îi era imputabilă lui direct. Participase la acea operaţie nenorocită, dar nu jucase un rol activ. Asistase de la distanţă, ca să se asigure că oamenii săi îşi îndeplinesc conştiincios misiunea.

Culmea este că după ce i se adusese la cunoştinţă moartea soldatului, nu se temuse atât de rigorile legii, cât de o reacţie aspră din partea unchiului său. Nici arestarea sa şi nici

întemnițarea la „Newgate" nu-l neliniștiseră peste măsură. În concepția sa, cel pedepsit nu era el, ci unchiul Gerald. Acesta avea să-și dea seama abia acum de greșeala pe care o săvârșise împiedicându-și nepotul de a se însura cu aleasa inimii lui. Atât de supărat era Raymond pe unchiul său, încât refuzase să iasă la vorbitor când i se anunțase vizita acestuia. Nici cu Lafont nu voia să stea de vorbă. Nu-l primise decât pe avocatul Rowlandson, care se străduise să-i deschidă ochii asupra gravității situației sale.

— Nu sunt aici decât din cauza lipsei de înțelegere a unchiului meu, stăruise Raymond. Pe el trebuia să-l mustre conștiința.

— Să presupunem că regretă tot ce s-a întâmplat. Aceasta nu vă ușurează cu nimic situația. Trebuie să vă scoatem de aici, dar nu putem face acest lucru dacă nu ne ajutați. Spuneți-mi cum s-au petrecut lucrurile, în amănunt, ca să organizăm o apărare eficientă.

— Tot ce am avut de spus am spus organelor care m-au anchetat.

În primele săptămâni după arestare resimțise pierderea libertății, dar condițiile detențiunii nu erau excesiv de grele. Ocupa de unul singur o celulă încăpătoare, mobilată confortabil cu piese trimise de Lafont de la Montenuovo House. Tot de la Montenuovo House i se aducea și hrana.

Raymond era încredințat că unchiul său, impresionat de tăria-i de caracter, îl va scoate din închisoare, o va aduce pe Mary Raynolds din colonii și va permite în sfârșit căsătoria lor, astfel încât întregul episod să se încheie cu bine. Visurile acestea trandafirii se spulberaseră însă brusc în ziua în care aflase că Gerald plecase în Statele Unite. Această dezertare a unchiului său îl descumpănise. Era acesta atât de neînduplecat încât se dezinteresa de soarta lui?

Raymond intră brusc în alarmă. Interveni apoi un eveniment care transformă alarma în panică. Într-o zi îl scoaseră din celula lui și îl aruncară într-un fel de hrubă îngropată sub pământ, unde se mai aflau înghesuiți un mare număr de întemnițați. O ferestruică îngustă, cu drugi de fier groși, aducea din vreo curte interioară puțin aer curat, trecut prin

hornul sfredelit în zidurile de piatră adânci de aproape trei metri. Corpurile murdare ale oamenilor, găleţile cu excremente din colţul încăperii emanau o duhoare pestilenţială. Raymond îşi aminti experienţa tristă încercată de unchiul Robert în închisoarea din Palermo. Când auzise pentru întâia dată povestea acelei cumplite întemniţări, zisese că i-ar fi fost cu neputinţă să reziste unui astfel de regim penitenciar. Acum retrăia toate mizeriile fizice şi morale îndurate de bietul său unchi. În primele zile îl încolţise o criză de disperare vecină cu nebunia. Şi regimul alimentar se schimbase. Nu mai primea hrană de la Montenuovo House. I se dădea, ca şi oricărui deţinut de rând, aceeaşi ciorbă lungă, cu o bucată de pâine neagră, mucedă, cleioasă, pe care la început nici nu o putuse mânca.

Este extraordinară capacitatea omului de a se adapta mediului. Suferinţele lui morale erau mari, dar odată cu trecerea timpului, începură să-i trezească interesul fiinţele din jur. În ziua în care acestea prinseră a se singulariza, a se desprinde din masa colcăitoare şi a deveni personalităţi distincte, se simţi dispus să se apropie de unii – în virtutea sociabilităţii inerente firii umane – şi să se ferească de alţii, care îi trezeau teama.

Colecţia aceea de oameni murdari, înrăiţi, loviţi de soartă şi respinşi de societate căpăta uneori o coloratură pitorească. Erau printre ei şi hoţi, şi falsificatori de bani, şi ucigaşi, şi perverşi sexuali, şi dezertori, şi profanatori de morminte, şi tăinuitori... Unii erau vârstnici, alţii foarte tineri. Mutre hidoase şi chipuri agreabile, infirmităţi şi eczeme scârboase, violenţe şi gingăşii neaşteptate se amestecau într-un caleidoscop uluitor.

Foarte repede hainele elegante ale lui Raymond nu se mai deosebiră cu nimic de boarfele celorlalţi deţinuţi. Mizeria aşternuse asupra tuturor o patină egalitară.

Începu procesul. Raymond fu scos din hrubă, îmbrăcat în nişte haine convenabile şi trimis la „Old Bailey". Când se văzu în sala aceea mare, luminoasă, ţintă a sute de priviri pline de curiozitate, simţi că îl potopeşte ruşinea. În adâncul sufletului său încolţi însă timid şi o rază de speranţă. Dezbaterile publice

vor duce desigur la eliberarea sa. Îşi pierduse iluziile în ceea ce priveşte autotputernicia Casei Sunderland, dar continua să aibă încredere în strălucitele resurse ale minţii lui Jules Lafont, care-şi dovedise eficienţa salvându-l de la ştreang pe Francis-Andrew, stabilind vinovăţia Sandrei Sunderland şi a amantului ei, scoţând ca un scamator din pălărie atâtea soluţii miraculoase. Lafont, gândi el, nu-l va părăsi.

Datorită emoţiei, Raymond urmări întreaga şedinţă printr-un fel de ceaţă, care învăluia nu numai lumea înconjurătoare, dar şi propria-i raţiune. Ascultă glasul judecătorului, al acuzării, al avocaţilor apărării... Îl zări şi pe Lafont, care-i surâse încurajator. Şi pe Benjamin îl văzuse. Şi pe Anthony Temple, şi pe lordul Amberley. Îi ajunse la ureche şi debitul verbal, monoton şi necultivat, al câtorva martori, care relatară, disparat şi adeseori contradictoriu, fazele atacului săvârşit împotriva gărzii militare a convoiului de deţinute. Fu rostit până şi numele iubitei sale, Mary Raymonds! Cuvintele acestea magice pentru el îi răscoleau dureros trecutul. Cu ochii minţii o vedea pe Mary stând în aceeaşi boxă în care se afla şi el acum, încercând aceleaşi deznădejdi, suportând aceleaşi indescriptibile umilinţe.

Apoi şedinţa se încheie, fixându-se un nou termen de judecată. Îl aduseră iarăşi în hruba de la „Newgate". În noaptea aceea se întâmplă ceva îngrozitor. Nişte derbedei, despre care se află mai târziu că erau acuzaţi pentru jaf la drumul mare, se aruncară asupra lui, îl imobilizară şi începură să-l dezbrace cu forţa. Raymond ştia ce-l aşteaptă. Mai asistase la asemenea scene. Se luptă cu energia disperării, dar rezistenţa lui era neglijabilă faţă de puterile lor reunite. În clipa în care îşi spuse că totul era pierdut, intervenira câţiva deţinuţi şi, după o încăierare scurtă, îl scăpară din mâna agresorilor. Atunci îşi dădu seama că printre răufăcătorii din hrubă avea şi prieteni. Derbedeii nu îşi mai reînnoiră atacul, deşi rostiseră ameninţări cumplite, înjurături şi blesteme.

Într-o dimineaţă fu adus în hrubă un nou deţinut. Avea un chip inteligent şi purta veşminte nu prea ponosite. Spre seară, nouvenitul se strecură lângă Raymond. Se tolăni pe stratul de paie care le servea drept aşternut şi îşi apropie gura de urechea lui.

— Vă sunt prieten, îi şopti. La şedinţa viitoare să susţineţi că n-aţi fost de faţă la atac. Că vă aflaţi în trăsura dumneavoastră la câteva mile depărtare. Vor veni doi martori care vor confirma acest lucru.

— Dar am dat o primă declaraţie...

— Să spuneţi că prima declaraţie v-au smuls-o sub ameninţare...

— Cum aş putea să mint! S-au purtat foarte corect cu mine.

— Lăsaţi fleacurile!

— Au să se supere...

— Ei, şi? Să faceţi ce vă spun! Altfel vă primejduiţi capul.

— Cine te-a trimis?

— *Mister* Jules Lafont.

Un glas dogit îl apostrofă:

— Lăsaţi şopăcăitul! Aici nu se poate dormi? Faceţi ce aveţi de făcut pe tăcute!

Nou-venitul râse:

— Bine, bine! Culcă-te! Nu-ţi mai tulburăm somnul.

Se apropie iarăşi de urechea lui Raymond.

— Nu uitaţi ce v-am spus! Şi cu asta, basta!

Se întinse pe paie şi începu să respire cu regularitate, ca şi când ar fi adormit.

În noaptea aceea, Raymond încercă o mare bucurie. Ai lui nu-l uitaseră. Jules Lafont veghea asupra sa. În curând va fi liber. I se cerea să mintă. Va minţi. Preţul era foarte mic faţă de imensa fericire pe care ar constitui-o o ieşire din infernul acesta.

Zilele următoare se scurseră pentru el într-o stare de euforie accentuată. Noii lui prieteni, înduioşaţi poate de tinereţea şi de nenorocirea lui, îl fereau de contactul cu deţinuţii care-i puseseră gând rău. Tânărul care-i adusese veşti de la Lafont fusese mutat în altă celulă, aşa că îl pierduse din vedere.

Sosi, în sfârşit, şi ziua procesului. Raymond intră radios în boxă. Dezbaterile îşi reluară cursul. Dar iluziile lui aveau să se sfarme repede. Martorii făgăduiţi nu numai că nu-şi făcură apariţia, ci doi soldaţi din garda convoiului – propuşi martori de rudele

celui ucis – declarară sub prestare de jurământ că îl văzuseră pe Raymond trăgând cu pistolul asupra camaradului lor, care căzuse lovit de moarte. Or, această afirmaţie era mincinoasă. Raymond nu trăsese niciun foc de armă. Mărturiile acestea provocaseră rumoare în sală. Avocaţii lui obţinură cu greu un nou termen. Reprezentanţii părţii civile cerură intrarea în fond, astfel ca procesul să fie soluţionat în cadrul aceleiaşi şedinţe.

Raymond se înapoie zdrobit în hruba sa. Emisarul lui Lafont nu fusese decât un impostor care-l indusese în eroare. Viitorul se contura în culori foarte întunecate...

Pentru prima dată în viaţă, Jules Lafont se simţea dezorientat. Mai mult decât atât – panicat. Toate încercările lui de a imprima procesului o întorsătură favorabilă lui Raymond dădeau greş. Dar aceste eşecuri nu erau rodul întâmplării, al ghinionului, cum ar fi fost poate ispitit să creadă. Lafont simţea instinctiv că eşecurile lui erau cauzate de forţe obscure, pe care nu le putea defini. Ce duşmani puternici, dar ascunşi, avea Raymond de Beaulieu, acest tânăr care nu ieşise încă din adolescenţă? Maşinaţiunile veneau desigur din partea unor adversari dornici să lovească prin el în Casa Sunderland! Cine erau aceşti adversari? Agenţii lui Lafont nu reuşeau să-i identifice, în ciuda strădaniilor depuse şi a energiei cu care şeful lor îi împingea de la spate.

Lafont îşi dăduse seama că în jurul lui Raymond se desfăşura o luptă titanică din clipa în care câteva ziare de scandal lansaseră o campanie furibundă împotriva lui. „Aceşti *fils-à-papa*, pricepuţi doar să sfideze cu banii lor pe oamenii cinstiţi care abia reuşesc să ducă o existenţă precară, trebuie pedepsiţi exemplar când ignoră voluntar legile societăţii noastre, când înfruntă autorităţile constituite, când merg până acolo cu îndrăzneala încât săvârşesc crime, socotind că totul le este îngăduit.“ Cu uşoare variaţii pe această temă, apelurile lor către public creau o atmosferă nefavorabilă lui Raymond.

Lafont încercase să dea de urma autorilor acestei campanii. Aflase doar că articole însoţite de mari sume de bani erau trimise în plic sigilat la adresele redacţiilor respective.

Lucrurile se complicaseră când un onorabil membru al Camerei Comunelor interpelase pe secretarul de stat al

Justiției, acuzându-l că face discriminări, mijlocind unor deținuți, acuzați de crime de drept comun, un tratament de favoare, refuzat altor infractori, lipsiți de relații puternice. Onorabilul membru al parlamentului nu rostise numele lui Raymond, dar efectele interpelării lui nu întârziaseră a se face simțite. Tânărul nobil fusese scos din confortabila lui celulă și trimis în mijlocul infractorilor de rând. Ligi moraliste, stipendiate discret, se alăturau corului de proteste care cerea ca Raymond de Beaulieu să sufere o sancțiune corespunzătoare crimelor sale. „Capete încoronate și-au plecat grumazul sub securea călăului și nu vom reuși noi să determinăm justiția acestei țări să aplice o pedeapsă aspră, dar binemeritată, unui nobil degenerat, cu mâinile înroșite de sângele unui soldat care nu-și făcea decât datoria?", vociferau în Hyde Park vorbitori cocoțați pe tribune improvizate, strecurând în sufletul ascultătorilor ocazionali mânia împotriva privilegiaților soartei.

Intervențiile lui Anthony Temple, ale Lordului Amberley și ale celorlalți prieteni și obligați ai dinastiei Sunderland se loveau de un zid inexpugnabil. Miniștri și oameni politici, care nu puteau fi acuzați că ar fi primit subsidii tainice, își ridicau glasul împotriva lui Raymond.

Lafont înțelese că procesul pornise pe o pantă foarte primejdioasă în momentul în care cei doi martori mincinoși, pregătiți de el spre a neutraliza acuzațiile aduse lui Raymond, fură scoși din acțiune. Primul se alesese cu o lovitură de cuțit în spate, primită în cursul unei încăierări, iar al doilea dispăruse, fiind găsit peste câteva zile cu capul zdrobit în fundul unui canal.

Mărturia celor doi soldați, care atribuiseră lui Raymond responsabilitatea crimei, dădu și mai mult temei bănuielilor lui Lafont referitoare la existența unui complot.

Deodată simți că îl încolțește frica. Începuse să îmbătrânească? Se uzase? De ce nu-l mai ajuta mintea, așa ca odinioară? Unde erau soluțiile acelea miraculoase pe care le găsea fără efort? Agenții lui nu mai erau în stare să-i furnizeze indicii sau el își pierduse abilitatea de a le folosi? Când îl concediase Henry Sunderland, acceptase cu seninătate hotărârea-i arbitrară,

fiindcă oricând va găsi un nou patron şi va şti să-l servească cu aceeaşi eficienţă de care dăduse dovadă până atunci. Gerald Sunderland îi acordase toată încrederea, dar el nu fusese capabil să facă faţă sarcinilor. Un bărbat cu reputaţie de Don Juan nu rămâne mai dezorientat când constată o scădere bruscă a capacităţii sale virile decât Lafont, când avusese trista revelaţie a neputinţei sale de a-l salva pe Raymond.

În ajunul ultimei şedinţe a procesului, în cadrul căreia avea să se judece fondul, Lafont primi vizita Georginei Phipps. Odată cu trecerea anilor, trăsăturile ei se accentuaseră amintind de chipul lui Richard Sunderland. Lafont avu impresia dureroasă că întemeietorul dinastiei venea să-i ceară socoteală fiindcă nu era în stare să-i scape nepotul de ştreang. Georgina era însoţită de profesorul Phipps. În ochii ei se citea o disperare patetică.

— Ce se întâmplă cu Raymond?, îl întrebă de îndată ce intră în camera lui de lucru.

Uitase să-l mai salute.

Lafont se înclină în faţa ei, strânse mâna profesorului, apoi îi pofti să ia loc.

— De ce nu-mi răspunzi, *Mister* Lafont?, întrebă ea din nou. După câte sunt informată, fiul meu se află în mare primejdie.

Lafont plecă posomorât fruntea.

— Nu încerc să vă ascund adevărul, *Mistress* Phipps. Situaţia lui este cât se poate de grea.

— Poate că ştii, şi soţul meu a trecut – în tinereţe – printr-o criză asemănătoare.

Lafont se uită la Phipps şi înclină afirmativ din cap.

— Ştiu. Am avut în mână dosarul acestei afaceri.

Ochii Georginei se împăienjeniră de lacrimi.

— Dacă Raymond s-ar fi aflat sub supravegherea mea, n-ar fi ajuns aici. Porţi şi dumneata o parte de vină. Dacă m-ai fi ajutat...

— Nu puteam, *Mistress* Phipps, să ies din cuvântul părintelui dumneavoastră.

— În sfârşit, ce să mai vorbim despre trecut! Viitorul importă. Ce putem face pentru Raymond?

— Am încercat tot ce este omenesc posibil!

— Şi rezultatele?

— Până acum... nule.

— Mă îngozeşti, *Mister* Lafont.

— Sunt şi eu îngrozit, *Mistress* Phipps.

— E cazul să cer o audienţă regelui?

— Regele nu poate face nimic în actualul stadiu. Nici nu cred că ar încerca să-i influenţeze pe judecători.

— Am să angajez avocaţi...

— Cei mai buni avocaţi din Anglia îl apără pe *Mister* Raymond.

Lafont băgă de seamă că soţul Georginei nu scosese până atunci niciun cuvânt.

— Ştiu ce înseamnă să fii condamnat pe nedrept, *Mister* Lafont, interveni profesorul Phipps, răspunzând parcă gândurilor lui.

Aceasta fu singura lui participare la convorbirea din seara aceea.

Când judecătorul apoplectic, cu perucă albă, îl invită pe Raymond să se ridice în picioare pentru a asculta sentinţa, acesta simţi că întreaga sală, cu lume cu tot, începe să se învârtească în jurul său. Şi membrii juriului, care îl priveau cu gravitate, nemişcaţi, şi judecătorul impasibil, şi publicul care se strivea pe bănci, aşteptând cu încordare lectura sentinţei, păreau învăluiţi într-un fel de ceaţă alburie. Lafont, plasat între Anthony Temple şi lordul Amberley, era mai sumbru decât lambriurile întunecate ce îmbrăcau pereţii.

Raymond îşi încleştase mâinile de balustrada boxei. Avea senzaţia că creierul i se golise de substanţă. Expresiile juridice din preambul îi păreau de neînţeles. S-ar fi zis că judecătorul rostea sentinţa într-o limbă din altă lume. Abia când îl auzi pronunţându-i cu solemnitate numele şi făcând apoi o pauză spre a da mai multă greutate cuvintelor care aveau să urmeze reuşi – cu preţul unei mari sforţări – să-şi limpezească puţin gândurile şi să prindă înţelesul finalului sentinţei.

— Raymond de Beaulieu, legea ordonă şi curtea decide să fii condus de aici la locul de detenţiune şi apoi la locul de execuţie, unde să ţi se petreacă laţul pe după grumaz şi să fii spânzurat,

până ce moartea îţi va curma firul vieţii. Fie ca Dumnezeu, în marea milă a sa, să aibă îndurare de sufletul tău!

În rândurile publicului izbucniră aplauze, pe care judecătorul le curmă izbind cu ciocănelul lemn în tăblia mesei.

Raymond rămase atât de năucit de această condamnare, încât nu mai găsi puterea să rostească un cuvânt. Totul îi părea absurd, ca într-un vis urât care te torturează, deşi o geană de luciditate îţi permite să-ţi dai seama că visezi. La Raymond, fenomenul era invers. Realiza că ceea ce i se întâmpla era adevărat, dar în subconştientul lui totul se amalgama într-o ambianţă ireală.

După încheierea dezbaterilor procesului, paznicii îl duseră mai mult pe sus într-o încăpere din Bail Dock, unde alţi acuzaţi îşi aşteptau rândul să fie judecaţi. La sfârşitul şedinţei toţi aveau să fie conduşi la „Newgate".

Raymond avea senzaţia că umblă pe un înveliş pufos, care nu-i îngăduia să-şi păstreze echilibrul. Se aşeză pe o bancă lipită de un perete lustruit de spinările puzderiei de nenorociţi care-şi făcuseră aici stagiul mai înainte de a se înfăţişa în sala Curţii Criminale. Se mai aflau acolo încă vreo patru indivizi, cu lanţuri la picioare. Unul dintre ei, ceva mai vârstnic, lângă care se lăsase să cadă Raymond, îl privi cu oarecare curiozitate. Era voinic, avea capul rotund, tigva rasă şi pe obraji o umbră albăstruie, deşi fusese ras de curând. Era calm şi pe buzele lui plutea un zâmbet uşor ironic.

Insul îi făcu semn binevoitor cu cotul:

— Ţi-au dat o pedeapsă grea?

Raymond ridică ochii asupra lui. Izbuti să bâiguie:

— M-au condamnat la moarte.

Individul râse:

— La fel şi pe mine.

— Tot la moarte?, întrebă Raymond, neînţelegând bine răspunsul.

— Tot.

— Şi nu vă e teamă?

Individul chicoti iarăşi:

— De ce să-mi fie? Toţi trebuie să murim. Pentru ceilalţi data e nesigură. Pentru noi, certă.

Avea o vorbire oarecum cultivată.

— Priviți cu atâta ușurință...

— Unii oameni plătesc bani grei prezicătoarelor ca să afle ce le rezervă viitorul. Noi suntem serviți pe tavă, fără să dăm un gologan din buzunar. E un privilegiu.

— Dar nu pot să mă împac cu gândul...

— Cu toate gândurile te împaci până la urmă, dacă nu ai altă posibilitate. Când ești bătrân, știi că moartea este foarte apropiată. Nu te jelești fiindcă îți dai seama că totul e zadarnic. Și ofticoșii tineri știu că nu mai au mult de trăit. Mai plâng ei pe ascuns, dar îndeobște se resemnează.

— Eu nu mă pot resemna.

— Eh, așa e la început.

— Și pe dumneata de ce te-au condamnat?

— Sunt tipograf. Am scris niște broșuri sediționse. Cineva m-a denunțat. Când au venit peste mine oamenii stăpânirii, m-am împotrivit arestării. Nu știu cum am făcut, dar pe unul din ei l-am văzut că se duce de-a berbeleacul, se izbește de colțul unui dulap și rămâne lat. Pentru asta m-au condamnat la moarte. Tu ce-ai făcut?

— Sunt acuzat că am ucis un soldat. Dar nu e adevărat.

— Poate că până la urmă are să se facă lumină și au să-ți dea drumul.

— S-au depus împotriva mea mărturii mincinoase.

— Care te-au înfundat.

— Da.

— Am bănuit. Se întâmplă des. Ascultă-mă pe mine, băiatule! Să nu pui toate la inimă. Până la data execuției se pot întâmpla multe. Să te grațieze regele ori să fii rejudecat, să mori trăsnit în creștet de vreun pușcăriaș zurliu ori să te înec cu un os de pește. La „Newgate" nu se prea servesc asemenea mâncăruri alese, dar viața îți rezervă atâtea surprize... De ce să te îmbolnăvească de gălbinare frica de știreang? Poți să scapi cu viață și să rămâi bolnav de ficat. Cea mai mare înțelepciune e să aștepți și să vezi ce are să urmeze. Cum te cheamă?

— Beaulieu, zise Raymond, omițând particula nobiliară, care, i se părea lui, ar fi sunat ciudat în acest loc.

— Mă cheamă Dunkin. Matthew Dunkin. Poţi să-mi spui Matt. E mai uşor...

Data execuţiei lui Raymond fusese fixată la 18 februarie. Mai erau până atunci trei săptămâni încheiate. Povaţa lui Dunkin se dovedi plină de bun-simţ. Pe 9 februarie, Regele George al IV-lea comută pedeapsa de condamnare la moarte în detenţiune pe viaţă. Gerald, care se înapoiase între timp din Statele Unite, solicitase personal suveranului această favoare.

— Ţi-o acord cu toată inima, replicase monarhul, bătându-l prieteneşte pe umăr, gest pe care şi-l permitea rareori. Un rege trebuie să ştie a face uz de drepturile sale.

Îl poftise pe Gerald să se aşeze pe un scaun în preajma sa.

— Îmi pare rău de nenorocirea care s-a abătut pe capul nepotului dumneavoastră, Duce. Cunosc cazul. Am impresia că judecătorii au fost prea duri.

— Sper să obţin o rejudecare a procesului, îi spusese Gerald. Se pare că ar exista elemente noi, susceptibile să arunce altă lumină asupra acestui caz.

— Vă urez succes, Duce. Aveţi toată simpatia mea.

Elementele de care vorbise Gerald trebuiau pregătite cu migală, şi aceasta cerea timp. Ziarele de scandal care publicaseră articole veninoase împotriva lui Raymond îşi reluară campania, condamnând indulgenţa arătată faţă de acest înrăit reprezentant al clanului Sunderland.

„Un cetăţean francez, un venetic, şi-a îngăduit să ucidă pe teritoriul Angliei un soldat britanic aflat în exerciţiul funcţiunii. În loc să atârne în ştreang, i se acordă o pedeapsă mai uşoară. De ce? Ca să intre în jos influenţele din culise şi să-l scoată până la urmă basma curată!"

În faţa închisorii „Newgate" se adună într-o dimineaţă o mulţime de manifestanţi care cerură executarea lui Raymond.

Spre a mai potoli efervescenţa, ministrul de justiţie ordonă relegarea lui în Van Diemen's Land – Australia. Când se anunţă oficial această hotărâre, una din gazetele ostile publică un articol batjocoritor:

„Casa Sunderland, în continuă expansiune, şi-a întins tentaculele şi asupra Australiei. Un membru al atotputernicei dinastii va pune piciorul pe pământul acestui continent... în calitate de deţinut".

Potrivit uzanţelor, Raymond fu mutat de la închisoarea „Newgate" la închisoarea „Millbank", unde trebuiau să aştepte toţi condamnaţii care urmau a fi internaţi în coloniile penitenciare de peste mări. Fiindcă temniţa era arhiplină, Raymond fu transferat pe unul din pontoanele cu deţinuţi ancorate la Woolwich. În duba care-l ducea în portul Londrei, Raymond se întâlni cu Matt Dunkin. Tipograful era tot atât de optimist ca şi în ziua când se întâlniseră în Bail Dock.

— Ei, ai văzut că nu trebuie să deznădăjduieşti? Şi mie mi s-a comutat pedeapsa cu moartea în închisoare pe viaţă. Se zice că acest gest de clemenţă a fost extins asupra mai multor inşi, spre a nu se zice că regele îi protejează numai pe nobili.

Raymond se îmbujoră. Se abţinu să spună că nobilul în chestiune era el însuşi.

Când ajunseră în port, deţinuţii fură împinşi de la spate, ca o turmă, într-o clădire cenuşie, severă, cu gratii la ferestre. Un fel de haltă friguroasă, în care, după ce li se făcu apelul, li se ceru să predea toate sumele de bani şi orice obiect de valoare existent asupra lor. Raymond nu mai avea asemenea obiecte, fiindcă pungaşii de la „Newgate" îl uşuraseră de toate pe nesimţite. Depuse însă un pumn de lire sterline, monede de aur primite în ajun prin intermediul lui Lafont. Încadrat în cârdul de deţinuţi, porni apoi spre pontonul care avea să-i servească drept adăpost până la data îmbarcării pe nava care urma să-l ducă la antipod. Se lăsaseră o ceaţă groasă şi un frig umed, care pătrundea până la oase. Lanţurile de la picioare răsunau sinistru, lovindu-se de caldarâmul cheiului. Gleznele rănite de inelele de fier îl usturau îngrozitor. Trecură pe o pasarelă şi se pomeniră pe puntea unui vas, a cărui suprastructură se pierdea în ceaţă. Coborâră o scară de lemn, cu trepte tocite de tălpile deţinuţilor şi ale paznicilor, şi se văzură pătrunzând într-o încăpere încălzită, în care mirosea a rânced

şi transpiraţie. Un paznic le desfăcu lanţurile de la picioare, le porunci să se dezbrace la piele şi să predea hainele unui ins scund, care le luă în primire, după ce le inventarie într-un registru. Raymond se deprinsese cu duhoarea aceea acră, de trupuri nespălate. Dar aici, în încăperea aceasta supraîncălzită, corpurile goale, jegoase răspândeau miasme atât de insuportabile, încât el simţi că îl năpădeşte o greaţă cumplită. În ciuda încercărilor de a se stăpâni, icni şi vomă tot ce avea în stomac, murdărind podeaua. Un paznic, iritat de această necuviinţă, îl pocni cu palma peste ceafă şi-i porunci să spele „porcăria" pe care o făcuse pe jos. Îi dădu un ciubăr cu apă, o perie de scânduri şi-i spuse să se „pună pe treabă". Gol, înfiorat de scârbă şi de ruşine, Raymond curăţă murdăria cum se pricepu mai bine. Paznicul, nemulţumit, îl izbi cu bocancul peste şale şi îl pofti să repete operaţia. Lui Raymond i se urcă sângele în cap. Toate suferinţele, toată umilinţa, toate înfrângerile de până acum dădură peste margini, răbufnind într-o explozie de mânie. Luă ciubărul de toartă, gata să-l repeadă în capul paznicului, când simţi o mână fermă apăsându-l pe umăr. Atingerea aceasta fu asemenea unui şoc electric. Ridică repede ochii şi întâlni privirea lui Dunkin, care-i poruncea cu o intensitate mută, dar mai eficace decât orice cuvânt rostit, să lase jos ciubărul şi să se liniştească. Într-o scăpărare de luciditate, Raymond înţelese că tipograful îi dorea numai binele, că gestul necugetat de a-l lovi pe gardian ar fi avut consecinţe extrem de grave.

Se destinse. Spălă din nou locul, apoi restitui ciubărul şi peria.

— Treceţi la baie!, porunci deţinuţilor alt paznic.

Şirul de oameni intră într-o încăpere atât de strâmtă, încât trupurile lor se îmbulzeau, abia reuşind să se mişte. Cei din primul rând începură să se spele într-un fel de jgheaburi adânci cu apă rece şi puţină. Când Raymond ajunse la jgheab, îşi afundă cu voluptate capul şi braţele în apă. Operaţia nu dură mult. Erau mulţi deţinuţi care trebuiau să se cureţe de murdărie, iar paznicii se arătau nerăbdători. Tot goi trecură la tuns. Un frizer – probabil improvizat – îşi vârî foarfecele în buclele lui Raymond, tunzându-l scurt, cu scări. Cei care

terminară cu jalnica sluţire a podoabei capilare pătrunseră în altă încăpere, unde li se dădură uniforme de întemniţaţi, punându-li-se din nou lanţuri la picioare. Fură apoi mânaţi în dormitor. Paturile suprapuse aveau înfăţişarea unor rafturi, făcute pe măsura oamenilor. Acolo aveau să doarmă, lipiţi unul de altul, fiindcă spaţiul era foarte restrâns.

Li se aduse mâncare în gamele. O ciorbă lungă, dezgustătoare, un terci cu o compoziţie imposibil de identificat şi o bucată de pâine. Oamenii fură anunţaţi că începând din ziua următoare vor fi trimişi la muncă, în Arsenal, dar că în fiecare seară se vor înapoia pe ponton. Apoi uşile se închiseră, zăvoarele clănţăniră, cheile se răsuciră cu zgomot în broaşte, iar deţinuţii se văzură iarăşi singuri. Priviră în jur, pentru a se familiariza cu locul în care aveau să trăiască până la plecarea în colonii. Apoi limbile începură să se dezlege, comentariile să se înfiripe, glumele şi chiar râsetele să răsune.

Raymond se uită la oamenii care aveau să-i împărtăşească suferinţele. Pe cei mai mulţi nu-i cunoştea. Majoritatea proveneau tot de la „Newgate", dar din celule învecinate. Erau şi deţinuţi aduşi din alte închisori, din provincie. Se aflau printre ei şi tineri, şi bătrâni, şi adolescenţi, şi copii. La baie, Raymond văzuse un băiat de 13 ani, condamnat la nouă ani recluziune fiindcă furase un peşte din galantarul unei prăvălii. Dunkin îi spuse că, înainte de a se urca în dubă, se aflase lângă un băieţel de 9 ani, condamnat a fi relegat fiindcă „ciordise" o cutie de jucării.

Din clipa în care îşi lepădase veşmintele proprii, spre a îmbrăca uniforma de puşcăriaş, Raymond avusese senzaţia că îşi lepădase şi personalitatea, devenind un ins fără nume, un simplu număr. Dorul de viaţa liberă dinainte, amintirea iubitei sale, care se afla acum cine ştie unde, îi răscoleau sufletul, creându-i un gol lăuntric intolerabil de dureros. Îi venea să plângă, dar se abţinea, fiindcă ştia că s-ar fi compromis în ochii durilor. Ar fi fost de-ajuns să-l împroaşte unul cu epitetul de fătălău, ca viaţa lui să devină un infern. Între brute trebuia să se comporte ca o brută. Să se arate insensibil, cinic, grosolan, vicios. Chiar dacă aceste trăsături de caracter erau contrafăcute, alcătuiau o anumită faţadă, care, chiar

dacă nu înşela pe toată lumea, era apreciată drept o tendinţă lăudabilă de încadrare în curentul comportării generale. Cei slabi erau sortiţi să sufere, să devină caii de bătaie ai durilor. Raymond ştia că, în mediul acesta, numele, fosta poziţie în societate nu constituiau decât o piatră de gât. Aici nu se putea bizui decât pe propriile sale resurse, pe forţa sa, pe spiritul său de iniţiativă.

Printre deţinuţi se afla un bandit de drumul mare, John England, zis „Episcopul". Uriaş, cu o musculatură de taur, cu faţa stâlcită de loviturile încasate în cursul unor încăierări fără număr, din care ieşise mai întotdeauna învingător, John England avea o carieră prodigioasă. După ce bântuise vreo zece ani drumurile din preajma oraşelor de pe coasta de răsărit a Angliei, jefuind şi pe bogaţi, şi pe săraci, fusese prins şi condamnat la recluziune pe viaţă. Scăpase de spânzurătoare fiindcă în tinereţe fusese marinar şi se luptase eroic împotriva francezilor, făcându-se remarcat până şi de amiralul Nelson. Expediat într-o colonie penitenciară din Australia, evadase după un an de detenţie, rătăcise pe mări, angajându-se când pe o corabie, când pe alta, dar după câteva luni de libertate fusese recunoscut de un fost camarad, arestat, aruncat – cu lanţuri la picioare – în cala unei nave militare britanice şi adus în Anglia. Acum era retrimis în Australia pentru a fi judecat acolo, potrivit uzanţelor, pentru evadarea lui reuşită. England nu-şi făcea iluzii. Ştia ce soartă îl aşteaptă. Toate meritele lui trecute nu aveau să-l scape de ştreang. Ca şi Matt Dunkin, avea propria sa filozofie. „N-am să tremur de frică decât în clipa în care am să mă aflu cu laţul petrecut de după gât. Până atunci, am să aştept. Cine ştie? Poate are să se scufunde corabia noastră ori poate am să izbutesc o nouă evadare. Dumnezeu cu mila!", era expresia lui favorită. De aceea îl şi porecliseră Episcopul. Folosea expresia fără discriminare şi când reuşea o lovitură banditească, şi când îl culca pe vreun duşman la pământ, plasându-i o năprasnică lovitură de pumn între ochi, şi când invoca iertarea Atotputernicului, mâniat de multiplele lui isprăvi necurate.

Din primele zile ale instalării pe ponton, John England se afirmă drept o căpetenie de temut. Se ridicară însă şi alţi

lideri. Peter Lemmons, un tânăr care nu împlinise 30 de ani, se dovedi capabil să strângă în jurul lui partizani gata oricând să-i execute fanteziile. Lemmons era brunet la chip, avea oase proeminente, care dădeau obrajilor săi contururi aspre; ochii-i negri, cu luciri bizare, tăioase, dezvăluiau un dezechilibru nervos, care la mânie lua proporţii de nebunie furioasă. Braţele şi picioarele, neobişnuit de lungi, îi dădeau aerul unui păianjen. Părea slab la trup, dar sub această înfăţişare ascundea o forţă pe care i-o înzeceau crizele de demenţă primejdioasă. Lemmons era prin definiţie rivalul lui England. Când se întâlneau faţă în faţă, se priveau rânjind şi înfoindu-se ca doi cocoşi puşi pe harţă. Nu se încăieraseră încă, deşi clipa încercării puterilor nu era departe.

De Raymond se ataşase din primele clipe un tânăr de vreo 17 ani, Robert Glynn, fost grom în slujba Ducesei de Hamilton. Învinuit de furtul unor bijuterii păstrate în *sécrétaire*-ul stăpânei sale, se văzuse condamnat la douăzeci de ani închisoare în urma mărturiilor zdrobitoare ale unor servitori care – după cum afirma Robert – îl înfundaseră, ca să scoată basma curată pe adevăratul hoţ, unul de-ai lor. Bijuteriile nu fuseseră găsite. Datorită derutei create de această împrejurare, Glynn scăpase de pedeapsa capitală.

La Arsenal, deţinuţii erau puşi să execute muncile cele mai grele. Acestea intrau în ordinea firească a lucrurilor. Condamnarea la muncă silnică nu rămânea o simplă figură de stil, ci era tradusă cu străşnicie în viaţă. Toţi purtau lanţuri la picioare, menite să îngreuneze eventualele încercări de evadare. Este adevărat că în atelierele Arsenalului procurarea unei pile n-ar fi fost imposibilă. Tocmai acest risc îi făcea pe gardieni să fie extrem de vigilenţi.

Unii deţinuţi – foarte puţini la număr – erau autorizaţi să poarte numai câte un inel de fier la glezna piciorului. De acest privilegiu se bucurau doar cei care săvârşiseră delicte mai puţin grave. În realitate, se aplica în funcţie de alte considerente, printre care mituirea gardienilor juca cel mai important rol. Raymond, deşi se făcuse vinovat de crimă, se număra printre cei favorizaţi graţie lui Jules Lafont, care făcuse cadouri însemnate şi gardianului-şef al pontonului, şi

comandantului militar al Arsenalului. Folosit într-unul din birouri, ţinea la zi o serie de scripte. Era o adevărată sinecură faţă de munca istovitoare a celorlalţi deţinuţi. Acest favoritism iritase pe Peter Lemmons, care în mai multe rânduri se legase de Raymond.

— Domnişorul nu-şi bătătoreşte mâinile ca noi, cărând greutăţi care ne spetesc. Domnişorul se menajează. Domnişorul nu este un bărbat deopotrivă cu noi. Domnişorul ar trebui să poarte fustă şi pantaloni cu dantelă.

Într-o seară, după întoarcerea de la lucru, Raymond fu pe punctul de a se încăiera cu Lemmons. Desigur că ciocnirea s-ar fi încheiat cu rapida scoatere din luptă a „domnişorului" dacă Matt Dunkin, secondat de John England, n-ar fi intervenit spre a potoli spiritele înfierbântate.

Ulterior, relaţiile dintre Raymond şi Lemmons se ameliorară. Anthony Temple, informat de hrana nesatisfăcătoare servită deţinuţilor, începu să trimită mari cantităţi de alimente, pe care Raymond le împărţea cu camarazii din dormitorul său. Deşi procedeul nu era tocmai legal, gardianul-şef închidea ochii, căci avea motive binecuvântate să se arate indulgent.

Raymond se mai bucura şi de alte privilegii. Era autorizat să primească şi să expedieze scrisori necenzurate de către gardieni, măsură care nu se aplica şi celorlalţi deţinuţi. Dacă vreunul din aceştia ar fi îndrăznit să se plângă cum că se socotea prost tratat, risca să se expună răzbunării gardienilor şi să se aleagă cu pedepse aspre. Vizitele rudelor erau autorizate numai o dată pe săptămână. Acestea stăteau pe o platformă aflată la doi sau trei metri de bordul pontonului, iar convorbirile cu deţinuţii se făceau sub directa supraveghere a gardienilor. Într-o zi i se anunţă şi lui Raymond vizita mamei sale, dar el refuză să o vadă.

În timpul şederii sale forţate pe ponton, Raymond se învăţă să fie fătarnic, aşa cum erau de altfel toţi deţinuţii. Gardianul-şef şi subalternii săi pretindeau să li se atribuie titluri militare: căpitan, locotenent, sergent, în funcţie de atribuţiile şi vechimea respectivă, deşi nu aveau nicio legătură cu marina şi nu erau în realitate decât nişte vulgari paznici de închisoare. Dacă vreunul din puşcăriaşi săvârşea greşeala de

a nu li se adresa folosind titlurile pretinse de ei, era bătut până la sânge. Dacă vreunul din zbiri se socotea lezat, pedepsele se abăteau ploaie asupra pretinşilor vinovaţi.

Tratamentului bun de care se bucura Raymond i se puse capăt însă într-un chip neaşteptat şi foarte neplăcut. O comisie desemnată de Camera Comunelor sosi într-o inspecţie inopinată în urma unui denunţ care înfiera abuzurile săvârşite la bordul pontonului, precum şi o serie de favoritisme condamnabile. Era menţionat şi numele lui Raymond de Beaulieu. Comisia constată temeinicia acuzaţiei privind avantajele nejustificate acordate acestuia. Gardianul-şef fu retrogradat şi trimis pe alt ponton, iar câţiva dintre subalternii săi se aleseră cu sancţiuni diverse. Din ordinul comisiei, lui Raymond i se puseră iarăşi lanţuri la picioare şi fu trecut la muncă grea, deopotrivă cu criminalii înrăiţi. Această înăsprire a tratamentului coincise cu numirea unui nou gardian-şef, care se arăta pe atât de neîndurător, pe cât de indulgent fuse predecesorul său.

Pentru Raymond începu o perioadă infernală. Pierderea poziţiei privilegiate făcu vâlvă. Peter Lemmons şi partizanii săi îşi arătară din nou colţii când delicatesele destinate lui Raymond încetară să mai sosească spre a le astâmpăra foamea. Începură iarăşi să-l persecute, fiindcă ştiau că în acest chip făceau nu numai pe placul noului gardian-şef, dar în acelaşi timp dădeau frâu liber propriilor porniri sadice.

Situaţia lui Raymond era cu atât mai grea cu cât numai Matt Dunkin şi Robert Glynn rămăseseră de partea sa. John England adoptase o atitudine neutră. Într-o noapte, Lemmons şi acoliţii săi năvăliră peste tânărul Glynn şi, în ciuda opoziţiei înverşunate a lui Raymond şi a tipografului, îl siluiră pe rând. Lemmons îi făgădui lui Raymond un tratament similar dacă nu-şi va ţine gura, iar pe Dunkin îl ameninţă că-i va răsuci gâtul în cazul că se va mai amesteca în treburile sale şi ale camarazilor săi.

Violenţele nu s-ar fi oprit aici dacă a doua zi nu ar fi sosit ştirea că deţinuţii urmau să fie neîntârziat îmbarcaţi pe nava care avea să-i transporte în Australia. Traiul pe ponton fusese inuman, mizeriile îndurate de deţinuţi – cumplite. Proximitatea Londrei, posibilitatea de a păstra o legătură

oricât de fragilă cu rudele, cu lumea civilizată constituiseră totuşi un suport moral. Toţi deţinuţii ştiau că trebuiau să pornească într-o zi în marea şi înfricoşătoarea călătorie, dar necunoaşterea precisă a datei îi făcea s-o aştepte cu teamă şi, în acelaşi timp, cu speranţa absurdă că în ultimul moment se va reveni asupra acestei misiuni şi că vor rămâne în Anglia. Simţământ încercat şi de bolnavii incurabili. Ei ştiu că starea lor este iremediabilă, dar nutresc speranţa absurdă că ar mai putea fi salvaţi.

Corabia pe care aveau să călătorească se numea „Providence", dar numele de „Calamity" i s-ar fi potrivit mai bine. Străveche, pe jumătate putredă, ar fi meritat să se odihnească într-un port aşteptându-şi sfârşitul decât să o pornească peste mări şi oceane, într-o călătorie pe care marinarii experimentaţi o priveau cu mult scepticism. Din nenorocire, nu li se cerea părerea. Erau plătiţi spre a-şi primejdui viaţa, îmbarcându-se pe „sicriele plutitoare", aşa cum pretindeau armatorii. Dacă vasele acestea prăpădite se scufundau în timpul călătoriei, proprietarii încasau asigurările respective, aşa că nu păgubeau cu nimic.

Pe „Providence" aveau să se îmbarce două sute de deţinuţi, dintre care treizeci de copii. În preziua transbordării de pe un ponton pe navă, fură autorizaţi să-şi vadă pentru ultima dată rudele şi prietenii. Apropiata despărţire, care pentru mulţi era definitivă, provocă scene în care patetismul, jalea, mânia neputincioasă se contopeau grotesc. Plânsetele celor slabi de înger, blestemele „ducilor", recomandările de ultima clipă, cuvintele de rămas-bun, peste care se suprapuneau fluierăturile marinarilor, ţipetele pescarilor şi şuieratul vântului în *greementul* navelor din apropiere, provocau o adevărată cacofonie. Deţinuţii cu familii înstărite primiră pachete cu alimente şi îmbrăcăminte groasă. În lipsa banilor, ceaiul şi zahărul aveau să ajute la uşurarea schimburilor, ţinând în unele cazuri loc de monedă. Apoi vizitatorii trebuiră să plece. Deţinuţii se înapoiară în cabinele lor. Lucrul la Arsenal încetase.

Raymond nu voise să stea de vorbă cu nimeni din afară. Rămăsese în dormitor, prefirându-şi mohorât gândurile.

Acceptase puține din lucrurile pe care i le trimiseseră Georgina, Lafont și Anthony Temple. Știa că n-ar fi putut să le păstreze. Furturile printre deținuți erau endemice.

A doua zi, pușcăriașii trecură de pe ponton pe corabie. Gardianul-șef îi dădu în primire comandantului navei, căpitanul Howell Teach. Paza lor avea să fie asigurată de un detașament de soldați de sub comanda locotenentului George Bonnet. Dimineața, la ora 10, „Providence" ridică ancora, pornind în marea călătorie. Condițiile de cazare erau mizerabile. Deținuții, înghesuiți claie peste grămadă în cala transformată într-o adevărată cușcă, prevăzută cu drugi de fier de grosimea brațului unui om, sufereau enorm din cauza lipsei de aerisire. Dormeau pe niște priciuri suprapuse și atât de joase, încât nu se puteau ridica în capul oaselor. Între priciuri, culoare înguste permiteau oamenilor să circule. După istovitoarea muncă zilnică de la Arsenal, deținuții se văzură deodată lipsiți de orice ocupație. Această odihnă forțată avu consecințe dintre cele mai neplăcute. Energiile care cereau a fi cheltuite își găsiră expresia în încăierări născute din orice fleac. John England și Peter Lemmons aveau acum concurenți serioși. John Bayly, Rowland Perry, Jonathan Moffat, Neal Paterson, John Lopez erau niște huidume gata oricând să se ia la bătaie. Fiecare din ei avea propriii partizani. Printre pușcăriași exista o ierarhie severă, după criterii specifice acestei societăți. Criminalii înrăiți se aflau în fruntea piramidei. Între ei și pungașii de pe treapta cea mai de jos domnea o foarte riguroasă stratificare. Jefuitorii la drumul mare erau – de pildă – superiori falsificatorilor de bani. Aceștia, la rândul lor, se uitau de sus la spărgătorii de case.

„Durii" se priveau cu nedeghizată ostilitate. Era cert că până la sfârșitul călătoriei se vor mai cerne, rămânând să-și atribuie șefia un individ sau doi. Raymond se străduia să se țină cât mai departe de ciocnirile lor. Matt Dunkin îl imita. Potolit din fire, detesta violențele gratuite. Robert Glynn intrase, vrând-nevrând, în cercul lui Lemmons.

Încă din primele zile se abătu asupra deținuților un flagel obișnuit în asemenea aglomerări. Hoți de o abilitate diabolică subtilizau tot felul de obiecte – cămăși, batiste, flanele, pungi

cu ceai ori cu zahăr – ce dispăreau fără urmă. Într-o dimineaţă, Lemmons constată că i se furase o batistă de mătase roşie la care ţinea enorm. Se stârni furtună. Împreună cu oamenii săi răscoli cala. Zadarnic. Forţa şi brutalitatea lui, atât de temute, erau neputincioase faţă de abilitatea câtorva pungaşi cu talente de scamatori. Exasperaţi de îndrăzneala hoţilor, „durii" trecură la represalii. Câţiva bănuiţi fură bătuţi atât de crâncen, încât trebuiră să fie duşi în stare gravă la infirmerie. Căpitanul Teach ordonă locotenentului Bonnett să ancheteze cazul şi să-i pedepsească exemplar pe făptuitori. Cum era şi de aşteptat, investigaţiile nu dădură niciun rezultat. Care deţinut ar fi îndrăznit să-i denunţe pe corifei? Delaţionistul, oricare ar fi fost acesta, nu numai că şi-ar fi văzut existenţa primejduită, dar viaţa i-ar fi devenit un iad. Adeseori moartea era preferabilă chinurilor. Inşii de calibrul lui Lemmons se pricepeau să ucidă lent, dacă o asemenea soluţie le convenea.

Într-o dimineaţă, când deţinuţii fură treziţi din somn, ca de obicei, de şuieratul ascuţit al fluierului, Raymond văzu în preajma priciului său un trup omenesc bălăbănindu-se în aer. Când se uită mai bine, desluşi la lumina opaiţului, care ardea zi şi noapte, pe un pungaş de mică anvergură, Eden Hazley, spânzurat de o grindă. Ancheta dirijată de locotenetul Bonnett în persoană nu aruncă nicio lumină asupra acestui caz. Bonnett raportă căpitanului Teach că, după toate aparenţele, Hazley îşi pusese capăt vieţii. Se mai întâmplau asemenea lucruri. La sfârşitul aceleiaşi săptămâni, James Robbins, un pickpockett sfrijit, căruia nimeni nu-i dădea nicio importanţă, fu de asemenea găsit atârnat în laţ. Frecvenţa sinuciderilor îi alarmă pe Bonnett şi pe Teach. O nouă anchetă se încheie iarăşi fără să dezlege misterul. Hoţii intrară însă în panică. Era cert că liderii hotărâseră să-i pedepsească pe cei care furau. Într-o dimineaţă, pe când deţinuţii erau scoşi pe punte ca să ia aer, Bill Clarke, un hoţ de buzunare londonez, simulă o entorsă. Dus la infirmerie, ceru să vorbească între patru ochi locotenentului Bonnett. I se îndeplini dorinţa. Clarke destăinui ofiţerului că Hazley şi Robbins nu se sinuciseseră. Cu câteva zile înainte, England, Lemmons, Moffat,

Bayly, Perry şi Paterson ţinuseră un lung conciliabul, punând la cale uciderea celor doi pungaşi.

Spre a înşela vigilenţa corifeilor şi a le adormi bănuielile, locotenentul nu începu să facă cercetări decât multă vreme după ieşirea lui Clarke de la infirmerie. Aduşi pe rând în faţa sa, liderii negară cu înverşunare orice amestec în moartea celor doi pungaşi. Înfuriat, Bonnett ordonă să fie biciuiţi, în ciuda opoziţiei medicului navei, care pretindea să nu se aplice pedepse decât celor în sarcina cărora existau probe precise. Împotrivirea doctorului Ross nu era absolut dezinteresată. Pentru fiecare deţinut pe care-l preda teafăr autorităţilor din Australia primea o gratificaţie. Aceste recompense îşi aveau justificarea într-o epocă în care traversările transoceanice erau extrem de lungi, condiţiile sanitare lăsau de dorit, iar lipsa de medicamente adecvate crea un teren propice răspândirii molimilor.

Biciuirea corifeilor nu aduse limpezirea aşteptată de Bonnett. Rezultatul fu exact contrariu. Spiritele se înfierbântară la culme. Deţinuţii se arătară atât de recalcitranţi, încât căpitanul Teach, dornic să evite o revoltă a acestora, cu întreg cortegiul de consecinţe neplăcute, ordonă lui Bonnett să pună capăt anchetei.

Bill Clarke, în jurul căruia începură să circule printre deţinuţi zvonuri ciudate, fu transferat, din porunca lui Bonnett, la infirmerie, unde avea să fie folosit de doctorul Ross şi de felcerul acestuia.

Călătoria lui „Providence" nu începea sub auspicii tocmai favorabile. Pentru Raymond, obişnuit cu rafinatul confort de pe „Sovereign of the Seas" sau de pe „Empress of China", contrastul era şi mai izbitor. De multă vreme însă renunţase la regrete. Ştia că sunt inutile. Îşi dădea seama că nu va reuşi să supravieţuiască decât adaptându-se noilor condiţii de viaţă. Se întreba adeseori dacă Benjamin, crescut în mizeria mahalalelor londoneze, nu s-ar fi descurcat mai bine în mediul acesta nenorocit. I se părea de neconceput că tocmai el, care dăduse în trecut dovadă de un remarcabil echilibru lăuntric pentru vârsta lui, se lăsase târât într-o aventură atât de tristă. Dacă n-ar fi cunoscut-o pe Mary Reynolds, n-ar fi ajuns poate

aici. Dar fericirea pe care o savurase grație ei, în puținele zile pe care le trăiseră împreună, îl dezdăuna pentru suferințele de acum. În ciuda încercărilor grele prin care trecea, dragostea lui pentru Mary rămânea tot atât de puternică. Noaptea, când tangajul navei și sforăiturile deținuților nu-l lăsau să doarmă, retrăia în închipuire îmbrățișările ei. Realitatea îi părea atunci cu atât mai hâdă.

Când nava ajunse în Golful Gasconiei, timpul relativ senin și calm de până atunci se strică brusc. Se porni un vânt năprasnic, iar valurile prinseră să se rostogolească furioase, când înălțând corabia pe culmile lor înspumate, când coborând-o pe povârnișurile lichide până în fundul scobiturilor dintre talazuri. Răul de mare de care sufereau mulți deținuți, pachetele de apă care se prăvăleau prin tambuchiuri când marinarii le deschideau pentru a ieși pe punte sau pentru a coborî în interiorul navei, vinele de apă care începură să pătrundă printre scândurile carenei, transformând cala într-un fel de baltă închisă, în care deținuții ajunseseră să se bălăcească până la genunchi, le sporeau suferințele. Nenorociții își dădeau seama de ceea ce se petrece afară numai prin efectele deplorabile pe care le suportau înăuntrul pântecelui corabiei. Din ordinul căpitanului, pompele fură puse în funcțiune, fiind însă manevrate de deținuții valizi, deoarece marinarii erau reținuți pe punte spre a face față furtunii, restrângând velele, ancorând tunurile și orice alte obiecte grele care, din cauza tangajului pronunțat, riscau să pornească razna de la un parapet la altul, doborând tot în calea lor. Soldații cu armele încărcate făceau de pază în fața gratiilor cuștii cu deținuți, ca să prevină o eventuală revoltă. Salturile berbecești ale corabiei provocară contuzii și fracturi de membre nenorociților aruncați încolo și încoace.

Încă din prima zi a furtunii, infirmeria se umplu cu deținuți, cu ostași și cu marinari betegiți. Cei cu răni mai puțin grave erau oblojiți și retrimiși la locurile lor. Printre aceștia se număra și Robert Glynn, care se alesese cu arcada spartă, cu nasul jupuit și cu două coaste rupte. Când se înapoie printre deținuți, pansat la arcadă și cu toracele înfășurat strâns în fețe, strecură în mâna lui Raymond un pachețel minuscul.

— Ai un prieten la infirmerie, îi şopti el. Să înghiţi praful din pachetel. Ai să faci temperatură mare şi ai să fii trimis la doctor să te examineze.

Se depărtă apoi de Raymond, fiindcă lui Lemmons nu-i plăcea să-l vadă stând de vorbă cu deţinuţii.

Raymond ezită multă vreme, înainte de a executa instrucţiunile transmise prin Glynn. Se temea să nu i se întindă o cursă. Poate că se aflau pe bordul navei oameni care îi voiau răul. Pe de altă parte, *l'enjeu valait la chandelle*. Poate că realmente avea un prieten la infirmerie, care voia să-l ajute. Înghiţi praful alb, dându-l pe gât cu puţină apă sălcie din balerca din care beau toţi oamenii, fără deosebire. Aşteptă apoi curios efectul. Care nu întârzie. Temperatura corpului începu să crească vertiginos. Obrajii i se îmbujorară, iar ochii prinseră să-i strălucească bolnăvicios.

Dunkin, tipograful, îngrijorat de înfăţişarea lui, îi pipăi fruntea.

— Ai febră mare, băiatule!, rosti el. Mă tem că te-ai îmbolnăvit. Trebuie să anunţăm doctorul.

Se apropie de gratii şi îl chemă pe şeful detaşamentului de gardă.

— Printre noi se află un tânăr cu fierbinţeală foarte mare, îi explică el. Spuneţi-i doctorului!

Şeful detaşamentului ridică din umeri nepăsător.

— Avem griji mai mari acum. Lăsaţi-l în pace! O să-i treacă.

Dunkin nu cedă.

— Mă tem că vă asumaţi o mare răspundere, domnule sergent. Poate să fie o boală molipsitoare.

Militarul tresări:

— Ei drăcie! La asta nu m-am gândit. Să-l trimitem cu un soldat la infirmerie.

Zece minute mai târziu, Raymond, cu lanţuri la picioare, pătrunse în cabina de consultaţii a doctorului. Înăuntru nu se afla decât un tânăr care scotocea într-un dulap cu medicamente. La zgomotul făcut de uşa care se deschisese, se întoarse cu faţa.

Raymond abia îşi stăpâni un strigăt de bucurie. Îl recunoscu pe Karl Schrame, fostul său coleg de la Heidelberg, care, cu o elocventă încreţire a sprâncenelor, îi făcuse semn să tacă.

— Încă unul?, exclamă pentru galerie Schrame, cu prefăcută plictiseală. Ce şi-a mai rupt şi ăsta?

— Are fierbinţeală mare, explică soldatul cu gravitate. Să nu fie vreo boală molipsitoare, adăugă, repetând observaţia pe care i-o făcuse şeful său.

Schrame se apropie de Raymond şi îi pipăi profesional pulsul.

— Mda, clătină din cap. Ai dreptate! Lasă-l aici! Am să-l chem pe domnul doctor.

Soldatul salută şi ieşi.

— Karl!, exclamă Raymond, fără să dea crezare ochilor.

Schrame îşi duse degetul la buze.

— Mai încet! Să nu te audă oamenii de dincolo. Nimeni nu trebuie să ştie că ne cunoaştem, şi căpitanul Teach mai puţin decât toţi ceilalţi la un loc.

— Ce are cu mine Teach?

— Nu ştiu. Când doctorul Ross a cerut să fii repartizat ca ajutor la infirmerie, fiindcă ai ştiinţă de carte, căpitanul a început să urle ca un apucat că nu tolerează favoritisme la bordul navei sale.

— Şi tu cum ai ajuns aici?

— Să-i mulţumeşti lui Lafont. Din clipa în care şi-a dat seama că vei fi relegat în Australia, a făcut pe dracul în patru spre a-mi asigura angajarea într-un post de felcer pe una din navele care aveau să transporte deţinuţi. A manevrat atât de abil, încât a reuşit să obţină repartizarea mea pe „Providence", fiindcă pe vasul acesta aflase că ai să fii îmbarcat.

— Şi tu ai acceptat acest sacrificiu?

— Sacrificiu? De ce sacrificiu? Abia aşteptam să călătoresc peste mări.

Raymond se apropie de prietenul său şi vru să-l îmbrăţişeze, dar se abţinu.

Schrame râse.

— Ai vrut să mă săruţi, nu-i aşa? De ce te-ai oprit?

Raymond surâse trist:

— Nu se cuvine să-ţi răsplătesc generozitatea transmiţându-ţi o boală poate contagioasă.

Schrame izucni în râs.

— N-ai nimic. Eşti mai sănătos decât mine. Ţi-am dat să înghiţi puţin praf de cretă. Ca să-ţi crească febra. Doctorul Ross va avea prilejul să te interneze la infirmerie.

— Crezi că şi pe el ai să-l poţi înşela?

— Nu e nevoie. Ross ţi-e prieten. N-aş jura că e un prieten dezinteresat. Important rămâne faptul că vrea să te ajute. Are să-i spună căpitanului că eşti suspect de scarlatină.

— Şi crezi că are să izbutească?

— Sigur! Teach are groază de boli molipsitoare, de carantină şi de toate acele măsuri dezagreabile şi complicate legate de declararea oficială a unei molimi pe bord. Ross va pretinde că îţi poate asigura o izolare eficientă.

— Nu te temi că va trezi bănuielile lui Teach?

—Nu. Doar când Teach va observa că internarea ta depăşeşte timpul regulamentar, va pune eventual unele întrebări. Dar până atunci va mai trece timp. Fiecare zi câştigată reprezintă ceva. *So far so good*, cum obişnuiesc să spună americanii.

— Să nu aibă Teach spionii lui, care să-i deschisă ochii.

— Repetăm experienţa cu creta. Este inofensivă, dar cu efecte spectaculoase.

Îi arătă un pat în colţul încăperii.

— Dezbracă-te la repezeală şi intră în aşternut. N-are să fie tocmai plăcut să faci atâtea zile pe bolnavul, dar tot e mai bine decât acolo jos, în cală. Aici de un singur om să te fereşti. De Clarke. E tipul spionului. Se gudură pe lângă Ross, dar raportează tot ce vede căpitanului şi lui Bonnett. O lepră!

Raymond se instală în pat. Suspină, plin de încântare:

— Sunt luni de zile de când n-am mai pus capul pe o pernă înfăşată. Miroase a curat.

— Mă duc să-ţi aduc ceva de mâncare, zice Schrame.

— O clipă, Karl!, îl opri Raymond. Ai vreo veste de la Mary?

— A fost şi ea îmbarcată pe o navă cu deţinuţi şi acum e în drum spre Australia.

Raymond zâmbi.

— Poate că am s-o văd...

Schrame îl privi cu compătimire. Nu credea că dorinţa lui Raymond va fi prea curând împlinită. Nu-i împărtăşi însă bănuielile.

— Să sperăm că veţi fi repartizaţi dacă nu la acelaşi colonist, cel puţin în aceeaşi localitate.

— Cât aş fi de fericit!

— Dacă ai să te comporţi bine la penitenciar, au să te treacă în serviciul vreunui particular dispus să se folosească de braţele tale.

— La muncile manuale nu sunt tocmai priceput.

— Să sperăm că nu vei ajunge acolo şi că vom reuşi să te eliberăm cât mai curând. Aşteaptă-mă puţin. Îţi aduc o supă caldă.

Raymond se întinse cu voluptate. Patul era tare, dar pentru el părea mai confortabil şi mai moale decât un aşternut de noroi. În aceeaşi zi, Ross îi făcu un superficial examen medical.

— Eşti zdravăn ca un taur, îi zâmbi, duhnind a whisky. Nu s-ar zice că ai trecut prin atâtea încercări.

Ross era chel, avea obrajii buhăiţi, striaţi de vinişoare, guşă flască, pântece umflat. Scoase din buzunar o sticlă plată de whisky şi, după ce trase o înghiţitură zdravănă, îi oferi o duşcă şi lui Raymond, care îl refuză politicos.

— Rău faci, băiatule, că nu bei, grăi medicul sentenţios. Alcoolul e cel mai bun prieten al omului. Ridică din umeri: Dar dacă aşa ţi-e voia, n-am să te silesc să bei. Se ridică greoi de pe scaun: Cât am să pot, am să te reţin aici. Ne mai vedem noi. Mă duc să îmbuc ceva.

În zilele următoare, Raymond făcu pe bolnavul. Când Clarke se apropia de patul său, respira greoi şi plângea de dureri de cap. Schrame îi istorisea tot ce se întâmpla pe bord. Conflictele lui Ross cu căpitanul Teach şi cu locotenentul Bonnett, frecuşurile dintre ceilalţi ofiţeri, intrigile, setea lor de îmbogăţire. Toţi, dar absolut toţi făceau afaceri pe spinarea deţinuţilor. Le dijmuiau alimentele, lăsându-i nemâncaţi, dăduseră iama prin magazia cu îmbrăcăminte, însuşindu-şi flanelele şi bocancii spre a le vinde la Capetown cu preţ de speculă, le suprimaseră raţiile de alcool, care avea să servească drept monedă de schimb prin porturile în care „Providence" urma să facă scurte escale. Deşi corabia trebuia să coboare spre Sud, de-a lungul coastelor Africii, căpitanul găsi cu cale să facă un ocol până la Rio. Portul acesta oferea condiţii ideale pentru un

foarte profitabil trafic. Personalul navei, în cap cu căpitanul, cumpăra rom, tutun, dantele, mătăsuri şi diverse podoabe, pe care le vindea cu beneficii exorbitante coloniştilor din Sydney şi Hobart. Vameşii închideau ochii, fiindcă primeau şi ei partea lor din câştig. Căpitanul Teach îşi justifica acest ocol, care prelungea călătoria cu peste treizeci de zile, invocând lipsa de apă. Pretextul închidea gura autorităţilor de la Londra, care nu-i puteau verifica exactitatea, fiindcă întreg personalul navei avea tot interesul să susţină afirmaţiile căpitanului.

Ross şi Teach erau la cuţite, dar în afară de fricţiunile lor mărunte, n-ar fi conceput să se denunţe unul pe celălalt, deşi îşi cunoşteau reciproc matrapazlâcurile. Bonnett, soldaţii săi şi restul echipajului, începând cu ofiţerul secund şi terminând cu ultimul matelot, erau prinşi în acelaşi carusel de combinaţii necinstite, acoperite sub mantia protectoare a unor interese comune.

Vremea se menţinu urâtă până ce nava ajunse în Bazinul Iberian, apoi se amelioră treptat, astfel încât, în preajma insulei Madeira, „Providence" avu în sfârşit prilejul să navigheze pe o mare calmă, cu zile însorite şi nopţi senine, invadate de stele. După frigul colţos de până atunci, deţinuţii îşi puteau dezmorţi oasele în clima caldă a alizeului de nord-est. În zona insulelor Canare, vânturile căzură brusc şi corabia rămase imobilizată pe o mare plată şi verde ca o nesfârşită prerie argentiniană. În mica sa cabină, Raymond simţea că se sufocă. Schrame, căruia i se plânse, replică domol:

— În cală e şi mai rău. Ce vrei, suntem la tropice!

Ross venea din ce în ce mai rar să-l vadă. Mai toată vremea şi-o petrecea pe punte, la adăpostul unui cort improvizat dintr-o veche pânză. Fiindcă nu avea altceva de făcut, bea cât era ziua de mare.

— Noroc că deţinuţii şi echipajul nu-mi dau de lucru!, exclamă el, mulţumind proniei că-l ferise de vreo molimă pe bord. Din păcate, m-a chinuit căldura. Simt cum mi se topeşte osânza. Ştii cum se numeşte zona în care ne aflăm acum?, îi spuse el într-o zi lui Raymond. *Horse latitudes*. Aşa au poreclit-o englezii. Vrei să-ţi spun de ce? Fiindcă spaniolii care transportau cai în coloniile din America îi aruncau în mare,

ori de câte ori lipsa vânturilor îi imobiliza vreme îndelungată. Nemaiavând furaje şi nici apă potabilă pentru bietele patrupede, se resemnau să le zvârle peste bord. Câteodată îmi vine şi mie să le imit exemplul şi să mă arunc în apă. Numai aşa m-aş mai răcori puţin. Te las. Ne mai vedem diseară.

Ieşea iarăşi pe punte, se dezbrăca până la piele şi îi punea pe Schrame şi pe Clarke să-i toarne în cap câte o găleată cu apă de mare, la intervale mai mult sau mai puţin regulate.

Căpitanul Teach se uita cu scârbă la Ross. Încheiat la toţi nasturii, era întotdeauna fercheş, ca la paradă. Din nefericire, mirosea de departe a transpiraţie. Bonnett adoptase o linie de mijloc. Îşi scotea tunica şi rămânea în cămaşă, fără să se sinchisească de pilda urâtă pe care o dădea soldaţilor de sub comanda sa.

Dacă pe punte căldura era oarecum suportabilă, în cală domnea o zăpuşeală îngrozitoare. Deţinuţii stăteau goi, tânjind după o baie de aer curat. În curând interveni însă o nouă şi foarte neplăcută complicaţie. Alimentele începură să se altereze. Hrana oferită întemniţaţilor semăna cu nişte lături pe care nici porcii nu le-ar fi acceptat. Nemulţumirea lor luă în curând forme ameninţătoare. Unii refuzau mâncarea, iar alţii, mai violenţi, începură să înjure nu numai pe bucătar, dar şi pe căpitan. Atmosfera devenea explozivă.

Într-o seară, chirurgul impută lui Teach tratamentul neomenos aplicat deţinuţilor. Cerea să li se îmbunătăţească hrana.

Căpitanul se înroşi de mânie.

— Ce, vrei să le dau din mâncarea echipajului? Proviziile trebuie să ne ajungă până la Table Bay.

— În cazuri extraordinare, eşti autorizat să cumperi provizii de la Rio.

— Mda, rosti dispreţuitor Teach. Să cheltuiesc banii statului pentru nişte bandiţi. Din partea mea, n-au decât să plesnească.

Chirurgul îl privi chiorâş.

— N-am poftă să-mi moară deţinuţii!

— Ei da, au să-ţi ciuntească prima.

— Da, au să mi-o ciuntească, fiindcă dumneata foloseşti banii statului în afaceri personale.

— Cum îndrăzneşti?, tună Teach, făcându-se stacojiu.

— Uite că îndrăznesc!, zbieră Ross.

Căpitanul făcu un efort spre a se stăpâni.

— Vasăzică, domnul mă înfruntă! Vasăzică, domnul mă şantajează! Frumos! Şi eu care ţi-am tolerat favoritismele! Să faci bine să-l trimiţi pe Beaulieu în cală!

— Îmi porunceşti ce să f-fac în sectorul m-meu?, se bâlbâi Ross, aşa cum i se întâmpla ori de câte ori îşi pierdea cumpătul.

— Pe legea mea, Ross, că te dau pe mâna autorităţilor de la Londra dacă nu-l expediezi imediat pe Beaulieu în cală. E sănătos tun. Sunt bine informat.

— Pui oamenii să mă spioneze, hai?

— Ross, te fac atent!

— Şi eu te fac atent!

Deodată îşi dădură seama că altercaţia lor era auzită şi de alte urechi. În acea clipă interveni Bonnett, care până atunci stătuse deoparte, păstrând o neutralitate prudentă:

— *Gentlemen, gentlemen,* pace! Să nu ne dăm în spectacol!

Socotise că e mai avantajos să-l sprijine pe căpitan, care pe puntea navei sale este egalul lui Dumnezeu.

— Tratamentul preferenţial aplicat deţinutului Beaulieu este de natură să surpe disciplina.

Lui Bonnett îi plăcea să vorbească academic, să utilizeze cuvinte pompoase, să dea frazelor întortocheturi de dantelă.

— Deţinuţii, echipajul, soldaţii mei au început să murmure. Nu ne mai lipseşte decât să-l aducem pe Beaulieu la masa noastră.

Ross îşi dădu seama că este prins între două focuri. Nu trebuia să întindă coarda. Va găsi el un mijloc să-l readucă pe Raymond la infirmerie.

— Bine! Am să-l trimit în cală. Dar vă fac răspunzători de molima pe care o va răspândi printre deţinuţi.

Căpitanul râse:

— Îmi asum răspunderea. E tot atât de bolnav ca dumneata, ca mine sau ca Bonnett.

— În cazul acesta, ripostă Ross, să facă bine şi Clarke să-l urmeze. Nu am nevoie de ajutorul lui la infirmerie.

Locotenentul protestă:

— Nu e acelaşi lucru, Ross. Clarke ne face servicii.

— În cazul acesta, n-ai decât să-l iei în cabina dumitale. Are să te ajute pe puntea de comandă, căpitane Teach.

— Ştiţi ce-l aşteaptă dacă îl trimitem în cală, stărui locotenentul.

— Nu mă interesează!, ripostă Ross. Nu vreau să mai am de-a face cu spionii dumitale!

— Trimite-l în cală, Bonnett!, zise căpitanul.

Trebuia să dea această satisfacţie măruntă lui Ross. Îi permitea totodată să-şi păstreze „faţa". Ross trebuia totuşi menajat. În definitiv, compensaţia care i se oferea pentru expulzarea din infirmerie a lui Beaulieu era destul de slabă.

Ross le întoarse spatele, apoi dădu poruncă unui marinar să-i toarne în cap o găleată cu apă de mare.

— Tot el e păgubitul, şopti căpitanul la urechea lui Bonnett. De pe urma lui Clarke nu va mai încasa la Hobart nicio primă. Ascultă-mă pe mine!

Înapoierea lui Raymond în cală provocă mai puţină senzaţie printre deţinuţi decât întoarcerea lui Clarke. Pungaşul acesta mărunt era literalmente terorizat de perspectiva primei nopţi pe care avea să o petreacă printre camarazii săi de puşcărie. Când Bonnett îl anunţase că trebuia să revină în cală, printre ai săi, Clarke i se aruncase la picioare şi îi îmbrăţişase genunchii, implorându-l să nu-l trimită la moarte. Locotenentul rămăsese inflexibil. La urma urmei, delatorul acesta îi era de mai mare folos stând printre deţinuţi. Dacă i se va întâmpla ceva, cu atât mai rău. Oricum, el se spăla pe mâini ca Pilat din Pont.

Când grilajul de fier fu deschis de soldaţi, spre a permite lui Raymond şi lui Clarke să intre în cală, Peter Lemmons îi întâmpină rânjind ironic:

— Bine aţi venit, domnişorilor! Se ploconi, frângându-se de mijloc cu batjocoritor servilism: Sluga dumneavoastră, domnişorilor! Apartamentele vă aşteaptă! Şi baia de aburi e pregătită!

Când intră, Raymond se strădui ca chipul lui să nu oglindească greaţa cumplită pe care i-o stârni duhoarea acră a

deținuților. Zăpușeala era înăbușitoare. Se îndreptă cu pas măsurat spre locul lui de lângă Dunkin.

— Ți l-am păstrat, îi spuse tipograful întinzându-i mâna. Mă bucur că te-ai restabilit.

— A avut brâncă, holeră și măselariță!, râse Moffat. Dar i-a trecut. Nu m-aș mira să-l apuce din nou.

Raymond nu răspunse. Se culcă pe locul lui, așezându-se cu fața în sus. Se simțea atât de nenorocit, încât îi venea să urle. Mâna lui Dunkin îi atinse ușor umărul. Contactul acela prietenesc îl încălzi sufletește mai mult decât toate acoladele pe care le primise în anii lui de libertate de la tot felul de mărimi.

Locul lui Clarke era pe marginea unui prici, alături de Neal Paterson. Neal era un ins bondoc, cu fața tristă și cu o musculatură zdravănă, de luptător de circ. Îl lăsă pe Clarke să se așeze în preajma lui. Dar când acesta se întinse, cu mâinile adunate pe piept, ca să ocupe cât mai puțin spațiu, Neal, cu o mișcare bruscă de șold, îl catapultă pe podea. Clarke căzu bufnind pe scândurile umezite de năduşeala oamenilor, dar nu schiță nicio mișcare de protest. Neal Paterson izbucni într-un râs hohotit, care făcu ocolul calei, stârnindu-le și altora hazul.

Clarke nu mai încercă să-și reocupe locul. Rămase acolo jos, în vreme ce oamenii care treceau pe lângă el îl loveau ca din întâmplare cu piciorul, în coaste, în cap, în brațe. Își proteja doar pântecele, pe care și-l știa cel mai vulnerabil.

În noaptea aceea preferă să se culce pe jos. Dar nu ațipi. Prin pleoapele întredeschise se uita cu groază în jur. Palpita înnebunit la gândul că din aer ar putea să se materializeze niște mâini mari, noduroase, care să-l strângă de gât ca o menghină. Știa că soarta lui e pecetluită. Că nu va vedea sfârșitul călătoriei. Că într-o zi marinarii îi vor arunca în valuri cadavrul îngreunat de o bucată de fier. Mai știa că aceasta nu se va întâmpla prea curând. Că va fi lăsat să se chinuiască, așteptând moartea care se învârtea în jurul lui, că groaza aceasta permanentă va deveni atât de insuportabilă, încât va implora cerul ca sfârșitul să vină mai repede. Nu putea să uite ochii cu care-l priviseră England, Lemmons,

Bayly, Moffat, Paterson şi ceilalţi corifei când el intrase în cală. Erau ochi care nu iertau.

După două săptămâni de chinuitoare imobilitate, nava se puse în sfârşit în mişcare. Vânturi iscate din senin umflară pânzele moarte până atunci. Corabia tresări, ca şi când s-ar trezi la viaţă după o lungă catalepsie. De acolo, de jos, din cală, deţinuţii îi auzeau pe marinari cântând sus, pe punte. Până şi soldaţii, de obicei încruntaţi, ursuzi, erau acum mai omenoşi. Mâncarea rămânea însă tot atât de greţoasă, iar apa avea un gust sălciu, stătut. Într-o dimineaţă văzură în cănile cu apă viermişori, care se mişcau jucăuşi ca nişte minuscule libelule. Deţinuţii erau furioşi.

— Nu ne-au spânzurat în Execution Dock, ca să ne ucidă cu încetul aici, pe această navă-dric!, protestă un marinar deportat în Australia fiindcă ar fi favorizat nişte derbedei care jefuiseră pe căpitanul unei nave comerciale.

— Se aude că au să facă escală la Rio, zise Dunkin. Acolo au să cumpere provizii proaspete.

Raymond era uimit de iuţeala cu care deţinuţii aflau tot ce se pune la cale în cabina comandantului navei. Poate că aveau vreun marinar care-i informa.

Într-o zi, aproape de ora prânzului, deţinuţii auziră zgomotul lanţului ancorei care se lăsa în adâncuri, muşcând nisipul. Corabia încremeni.

— Suntem la Rio, fraţilor!, mugi Moffat, descărcându-şi parcă foalele.

Până şi acolo, în fundul calei, pătrundea o adiere proaspătă, parfumată, care-i făcea pe deţinuţi să aspire cu deliciu aerul.

— Am cules odată o carte despre Rio, vorbi cu melancolie Dunkin lui Raymond. Pe măsură ce culegeam literele, parcurgeam şi textul cărţii. Asta se întâmplă rar, fiindcă îndeobşte lucrăm automat. Mă cucerise descrierea oraşului şi a portului Rio. Acum, fără să văd ce se întâmplă afară, pot să-ţi spun, neîndoios, că ne aflăm în Golful Guanabara, că în faţa noastră se ridică falnică vestita stâncă denumită „Căpăţâna de Zahăr", că oraşul se desfăşoară în amfiteatru pe înălţimile înverzite de vegetaţia tropicală... Eh, în visările mele cele

mai trandafirii, plănuiam să vin la Rio. Iată că am venit. Dar, vai, în ce condiţii!

„Crezi că eu aş fi conceput vreodată că voi face o escală la Rio închis într-o cală cu deţinuţi şi având lanţuri la picioare?, fu Raymond ispitit să-i spună. Eram deprins să călătoresc pe iahturi luxoase. Aveam bani câţi pofteam, zeci de servitori gata să-mi execute poruncile, tot felul de secretari, de consilieri şi, mai ales, mulţi prieteni. Acum am rămas singur."

Se abţinu să vorbească despre un trecut care făcea ca prezentul să pară şi mai umilitor.

„Providence" nu rămase decât trei zile la Rio. Provizia de apă fu împrospătată, iar obiectele pe care cei interesaţi aveau să le vândă în Australia fură aduse pe bord. Corabia ridică ancora şi porni iarăşi la drum, fără ca hrana deţinuţilor să se îmbunătăţească.

Câteva zile după plecarea din Rio, se dezlănţui în cală furtuna. Oamenii începură să zbiere în cor, cerând să li se dea o mâncare mai bună. Urletele lor ajungeau până sus, pe punte. Locotenentul Bonnett coborî în cală pentru a potoli spiritele. Înconjurat de soldaţii cu armele încărcate îndreptate spre deţinuţi, se apropie de grilajul de fier. Îi întrebă ce doresc.

— O hrană mai omenească, nu borhotul acesta în care nici râmătoarele nu şi-ar băga râtul!, răcni Lemmons.

— Mâncarea e foarte bună!, ripostă Bonnett. Voi încerca să vă sporesc raţiile.

— Raţiile astea să le mănânci tu, cu toţi hoţii de pe puntea de comandă!, zbieră Neal Paterson.

— Cine a îndrăznit să spună vorbele astea?, strigă furios Bonnett. Am să-l biciuiesc la sânge.

— Întâi să-l găseşti!, zise Paterson.

— Am să vă învăţ eu minte, ticăloşilor!

— Dacă eşti atât de grozav, intră singur în mijlocul nostru. Laşule!

Invectivele, blestemele, huiduielile se porniră iarăşi furioase. După ce-i ameninţă cu cele mai aspre pedepse, Bonnett se înapoie pe punte. Raportă lui Teach discuţia purtată cu deţinuţii.

Căpitanul îl asculta stând cu mâinile sprijinite de parapetul dunetei. Privea încruntat apele fremătătoare ale

Oceanului. Capul lui mare, cu un fel de coamă stufoasă ca de bizon, era puțin plecat înainte. Corpul masiv, țeapăn era încordat la culme. Picioarele scurte și puternice, puțin depărtate, păreau înfipte în scândurile punții. Se răsuci brusc pe călcâie. Ochii lui înroșiți de mânie aveau o uitătură de animal turbat. Îl pironi cu privirile pe ofițer.

— Ai purtat discuții, locotenent Bonnett?, rosti el cu înghețată politețe, stăpânindu-și clocotul lăuntric. Discuții cu niște rebeli? Trebuia să fi tras asupra lor!

— Mă iertați, replică Bonnett. Nu era vorba de o rebeliune declarată. Nu trecuseră la acte. Protestau doar.

— Inerția dumitale îi va încuraja să treacă și la acte, *Mister* Bonnett. Vreau să aflu numele deținutului care ne-a făcut hoți. Am să-l silesc să-și înghită limba care a rostit asemenea insulte.

— N-am cum să-l identific.

— Ba ai! Întreabă-l pe Clarke! Informatorul dumitale.

— Clarke nu va mai îndrăzni să vorbească. Știe că și-ar primejdui existența. Mă mir că nu l-au suprimat până acum.

Căpitanul fornăi ca un taur la începutul unei coride.

— Scoate-l de acolo și trece-l ajutor la bucătărie.

— Mă opun cu hotărâre biciuirii deținuților fără motive temeinice!, protestă doctorul Ross, care urmărise cu interes legitim întreaga discuție.

— Mă cac pe opoziția dumitale, *Mister* Ross!, zbieră căpitanul.

— *Mister* Teach, se răți medicul, verde de mânie, voi aduce la cunoștință șefilor dumitale ierarhici vorbele astea murdare. Îți amintesc că mă aflu în exercițiul funcțiunii și că...

— Și eu te poftesc să te liniștești dacă nu vrei să te închid în cabina dumitale până la sfârșitul călătoriei, îl întrerupse cu violență căpitanul. Să nu uiți, *Mister* Ross, că eu sunt comandantul acestei corăbii și că te pot judeca pentru pactizare cu rebelii.

— *Mister* Bonnett mi-este martor...

— Pe mine vă rog să nu mă amestecați în diferendele dumneavoastră!, ripostă locotenentul.

Ross înțelese că era din nou pus în inferioritate.

— Bine, rosti el cu gravitate. Vom sta de vorbă la Hobart.

Demn, le întoarse spatele şi se îndreptă spre tambuchiu.

Bonnett execută ordinul căpitanului. Clarke fu scos din cală şi interogat. La început refuză să vorbească, dar după ce i se făgădui că nu va mai fi trimis printre deţinuţi, rosti numele lui Neal Paterson. Informat, căpitanul ordonă să i se aplice vinovatului cincizeci de lovituri de bici.

— Să nu moară, rosti timorat Bonnett.

— Îmi asum răspunderea!, declară Teach.

Un sfert de oră mai târziu, Paterson fu adus pe punte şi legat de un catarg, astfel ca spatele să rămână expus loviturilor. Echipajul, parte din soldaţi şi cinci deţinuţi, desemnaţi la întâmplare de Bonnett, fură dispuşi în careu ca să asiste la acest spectacol. Unui marinar cu tors de atlet i se dădu în primire biciul. Ofiţerul secund citi cu glas tare ordinul scris al căpitanului. Neal Paterson era învinuit de rebeliune şi de insulte grave aduse ofiţerilor de pe „Providence". Apoi loviturile de bici începură să plouă pe spinarea vinovatului. Aplicate metodic, descriau urme sângerânde, sfâşiindu-i pielea.

De jos, din cală, deţinuţii puteau să audă şuierul de şarpe al biciului, mânuit cu neostoită vigoare, icnirile executorului, precum şi gemetele lui Paterson, care la un moment dat încetară.

— Să ne fie învăţătură de minte, fiindcă nu i-am făcut de petrecanie din prima clipă lui Clarke!, scrâşni Lemmons. Acum vom şti cum să lucrăm.

Când soldaţii îl aduseră în cală pe Paterson, purtându-l pe braţe, acesta nu mai era decât un pachet de carne sângerândă. Îl aruncară pe podea, îi turnară în cap câteva găleţi cu apă de mare, apoi plecară, lăsându-i pe deţinuţi să-l oblojească aşa cum se vor pricepe. Teach fusese atât de câinos, încât nu-i îngăduise nici lui Ross să dea primele îngrijiri deţinutului.

Paterson îşi reveni. Avea o constituţie fizică excepţional de viguroasă. Rănile i se vindecară cu timpul. Cicatricele rămaseră însă înscrise pe spinare.

— Asta ca să mi-i amintească veşnic pe Teach şi pe Clarke, spunea el întunecat.

La Capetown, corabia făcu o ultimă şi scurtă escală înainte de a se avânta în ultima etapă – şi cea mai grea – a călătoriei:

traversarea Oceanului Indian. Şase mii de mile de ape agitate de furtuni năprasnice, fără niciun ţărm prin apropiere. Şase mii de mile pe o corabie minusculă, pierdută între cer şi ocean. Şase mii de mile care trebuiau parcurse, înfruntând primejdii fără număr. Căpitanul nu împrospătă nici aici proviziile.

— Asta le-a dat statul, asta am să le dau şi eu, declară el lui Ross, care îi ceru să amelioreze hrana oamenilor.

Într-o dimineaţă ceţoasă, înfiorată de un frig umed, „Providence" porni la drum. În emisfera sudică începuse iarna. Deţinuţii dârdâiau în cală, stând lipiţi unul de altul, ca să se mai încălzească. Mâncarea era mai mizerabilă decât oricând. O săptămână după ce nava părăsi pământul, se declară pe bord primul caz de scorbut.

Ross se înfăţişă alarmat căpitanului.

— Ce ne facem, *Mister* Teach? Dacă aveam pe bord alimente proaspete, evitam calamitatea asta. Propun să ne întoarcem la Capetown şi să facem rost de zarzavaturi şi de lămâi.

— Exclus!, declară căpitanul. Am pierdut şi aşa destul timp ocolind pe la Rio. N-am procedat aşa numai pentru avantajul meu. Şi dumneata ai să profiţi de pe urma acestui ocol, *Mister* Ross. Nu-i aşa?

— Ştiu, nu zic ba, morfoli doctorul o replică penibilă.

Se înhămase la acelaşi car cu Teach. Acum erau complici. Trebuiau să meargă umăr la umăr, cu orice risc.

— Metropola n-are să piardă mare lucru dacă doi sau trei infractori au să moară înainte de sfârşitul acestei călători, reluă Teach. Nici în Australia prezenţa lor nu e tocmai dorită. Oamenii cumsecade de acolo nu ştiu cum să scape de lepădăturile astea, care riscă să transforme biata colonie într-un imens penitenciar populat numai cu hoţi şi cu ucigaşi. Conştiinţa noastră poate să fie împăcată, *Mister* Ross. Cred că eşti de acord.

Căpitanul îi întindea prietenos mâna. Doctorului nu-i rămânea decât să o accepte. Nu avea de ales. Suspinând din greu, se înapoie la infirmerie. Jurământul lui Hipocrat nu se împăca deloc cu setea lui de înavuţire. Sperase tot timpul – împotriva raţiunii – că scorbutul nu se va declara pe bord. Inevitabilul se produsese însă. Cazul acesta – Ross o ştia prea bine – va fi urmat de altele.

Deținuții, subalimentați, începură să arate ca niște stafii.

— Cred că acum nu mai au poftă de rebeliune, zise Teach într-o seară, la cină.

— Ce rebeliune!, replică Bonnett. Abia se mai țin pe picioare.

— Mare pagubă dacă au să crape câțiva!, mormăi căpitanul.

— Și primele mele?, rosti timid medicul.

— Pierderea lor va fi precumpănită cu prisosință de celelalte beneficii, *Mister* Ross, zise Teach. În orice caz, vom avea grijă să te despăgubim dacă pierderile vor fi prea mari. Ce Dumnezeu! Oameni suntem!

— Echipajul și trupa nu vor avea de suferit, interveni ofițerul secund. Avem destule lămâi.

— Nu putem lua o parte pentru deținuți?, întrebă doctorul.

— Marinarii au nevoie de toată vigoarea ca să poată manevra *greementul*, ca să se cațere în arboradă, *Mister* Ross, zise căpitanul. Ne așteaptă săptămâni de navigație grea.

Vorbea prietenos, persuasiv, ca și când ar fi vrut să câștige încrederea unui copil.

— Putem aloca o cantitate mică de lămâi pentru cei grav bolnavi, rosti căpitanul concesiv.

Chipul medicului se ilumină.

— Mulțumesc, *Mister* Teach. Trebuie totuși să dăm dovadă de umanitate, deși avem de-a face cu niște criminali de rând.

— Da, *Mister* Ross, ai dreptate, *Mister* Ross. Te vom sprijini în limitele posibilităților, spre a-ți îngădui să-ți duci la capăt misiunea.

Vorbele și încurajările nu aveau însă niciun efect în cală. Cazurile de scorbut se înmulțiră alarmant. Deținuții dădeau semne de mare oboseală. Cădeau într-un fel de prostrație melancolică, își pierdeau pofta de mâncare, vioiciunea, gingiile începeau să le sângereze, puterea musculară să slăbească, mișcările și, în special, extensiunea membrelor le produceau dureri.

Printre primele victime ale acestei stări se numără şi Matt Dunkin. Raymond era disperat. Singurul prieten pe care şi-l făcuse în infernul acesta plutitor se stingea treptat, ca o lumânare ajunsă pe punctul de a se consuma.

Ross ieşi din apatia lui, sporindu-şi activitatea profesională. Examina atent pe deţinuţi, urmărind cu strângere de inimă răspândirea şi progresele bolii. Tratamentele aplicate erau iluzorii, fiindcă medicamentele – aflate în cantitate neîndestulătoare – nu puteau face faţă nevoilor. Infirmeria deveni în curând neîncăpătoare pentru cazurile grave. Contactele permanente ale personalului medical cu bolnavii permiseră lui Schrame să strecoare lui Raymond felii de lămâie pe care acesta să le mănânce fără a fi observat. Raymond i le strecură lui Dunkin, care pentru moment avea mai multă nevoie.

Dintre caizi, John Bayly fu primul care căzu victimă scorbutului, urmat în curând de Rowland Perry. Majoritatea copiilor se şi îmbolnăviseră. Doctorul Ross era îngrozit. Primul caz mortal îl aduse şi pe Bonnett la realitate. Ofiţerul îşi dădu seama că merseră prea departe cu lăcomia şi că setea lor de îmbogăţire rapidă era susceptibilă să le creeze complicaţii serioase. Autorităţile de la Hobart şi de la Londra nu vor întârzia să deschidă o anchetă. Interogaţi, deţinuţii vor vorbi. Va vorbi poate şi Schrame, singurul membru al echipajului care nu făcuse nicio achiziţie la Rio.

Alte cazuri mortale urmară la intervale din ce în ce mai apropiate. Cadavrele erau vârâte în saci, şi după un scurt serviciu religios efectuat de căpitan – care credea mai degrabă în Diavol decât în Dumnezeu –, erau aruncate în valuri. Spre a le spori dificultăţile, timpul se strică brusc. Oceanul, agitat de vânturi furioase, care suflau cu violenţă dinspre Vest, ridica spre cerul îngreunat de nori joşi, cenuşii, talazuri uriaşe, înveşmântate în spumă verzuie.

Într-o seară, după imersiunea cadavrelor a trei copii răpuşi de boală, Bonnett împărtăşi căpitanului bănuielile sale în legătură cu Schrame.

Teach se scărpină în coama-i leonină.

— N-aş crede că e spion. Pare potolit şi inofensiv.

— Apele liniştite sunt adânci, *Sir*. În orice caz, am să-l ţin sub observaţie. Mă mai tem de cineva.

Căpitanul ridică din sprâncene.

— De cineva dintre noi?

— Nu.

— Atunci?

— Mă gândesc la Raymond de Beaulieu. Cuvântul lui va atârna mai greu decât al celorlalţi deţinuţi.

— Dacă va apuca să fie întrebat, *Mister* Bonnett. Are o constituţie fizică delicată. Nu-l văd scăpând.

— În orice caz am să-l ţin sub observaţie şi pe el.

Teach îşi încreţi fruntea.

— Nu crezi că între Beaulieu şi Schrame e vreo legătură?

— Cine ştie?

Căpitanul îşi examină unghiile.

— Vom aviza, *Mister* Bonnett. Vom aviza!

În aceeaşi seară interveni un incident care puse sub semnul întrebării existenţa întregii nave, cu oameni cu tot. În magazia cu provizii, un butoi cu rom se desprinse din legăturile care-l ţineau imobilizat lângă alt şir de butoaie şi, luând-o razna, începu să facă ravagii, repezindu-se încolo şi încoace, berbeceşte, în funcţie de tangajul violent al navei. Bubuiturile din magazie atraseră atenţia ofiţerului secund, care trimise doi marinari spre a ancora butoiul rebel. Oamenii luară câte un felinar şi coborâră în pântecele navei. Când intrară în magazie, îi izbi un puternic miros de rom. Butoiul lovit de streche intrase în plin într-altul, spărgându-i doagele şi făcându-l să se golească în mai puţin de o clipă, apoi, continuându-şi cursa dezordonată, se repezi în picioarele marinarilor. Unul din ei căzu, scăpând din mână felinarul care se sparse, aprinzând romul de pe podea. Flăcările se întinseră fulgerător în întreaga magazie. Marinarii abia reuşiră să iasă afară – arşi pe mâini şi pe faţă – spre a da alarma. Până să intervină ceilalţi oameni din echipaj, alte două butoaie se sparseră, cantitatea de rom degajată sporind catastrofal incendiul.

Cu excepţia personalului de cart, toţi ofiţerii, marinarii şi soldaţii de pe bord se înarmară cu găleţi cu apă şi alergară să

stingă focul. Accesul în magazie nu se putea face decât printr-o uşă îngustă, ceea ce îngreuna considerabil lupta împotriva flăcărilor.

— Puneţi pompele în funcţie!, strigă căpitanul Teach, păstrându-şi încă liniştea.

Operaţia ceru însă timp. Magazia se transformase până atunci într-o imensă văpaie. Situaţia era agravată de faptul că o simplă uşă de lemn despărţea magazia de încăperea în care se aflau stivuite butoaiele cu pulbere de puşcă. Căpitanul Teach şi ofiţerii săi îşi dădură seama de amploarea dezastrului care-i ameninţa.

— Daţi drumul deţinuţilor valizi!, strigă Teach. Şi aduceţi-i aici! Să ajute la stingerea focului!

Bonnett ezită o clipă să execute ordinul. Deţinuţii ar fi putut profita de ocazie, declanşând o revoltă cu scopul de a pune mâna pe corabie. Dar nu exista altă soluţie. Riscul era preferabil întinderii incendiului, care nu mai putea fi zăgăzuit cu mijloacele folosite până atunci. Bonnett ordonă totuşi soldaţilor să-i ţină sub supraveghere pe deţinuţi şi să tragă asupra lor dacă aceştia ar fi făcut vreo încercare nesăbuită.

Uşile grilajului fură deschise. Deţinuţii irupseră ca o apă care sparge zăgazurile. Temerile lui Bonnett se dovediră întemeiate. Puşcăriaşii înţeleseră din prima clipă că trebuiau să lupte pentru salvarea navei. Restul va veni mai târziu. Se încinse o bătălie disperată cu flăcările. Caizii, în cap cu Lemmons, se agitau în primele rânduri. Aportul a peste o sută de perechi de braţe se făcu în curând simţit. În ciuda flăcărilor şi a fumului care răbufneau din magazie, doi deţinuţi, învăluiţi în pături ude, se avântară prin mijlocul pălălăii şi intrară în încăperea cu butoaie de pulbere, pe care le îngrămădiră lângă peretele cel mai îndepărtat de magazia incendiată şi le acoperiră cu păturile ude. Pericolul unei explozii a pulberii era pentru moment înlăturat. Marinarii înarmaţi cu topoare sparseră planşeul de deasupra magaziei şi, prin gaura făcută, vârâră gura unei pompe. Şuvoiul de apă sărată apucă să se reverse peste flăcări. Alcoolul însă continua să ardă deasupra apei. Deţinuţii şi marinarii alcătuiseră lanţuri vii care treceau din mână în mână găleţile cu apă, ajutând pompele. Treptat, furia incendiului prinse să scadă.

Încadrat între un soldat şi un deţinut, Raymond primea şi dădea mai departe găleată după găleată, într-un iureş neobosit. Îl înăbuşea fumul, îl usturau ochii, îl dureau mâinile, dar continua să mânuiască automat găleţile grele.

După trei ore de eforturi, incendiul fu înăbuşit. Oamenii respirară uşuraţi. Câtva timp primejdia comună îi înfrăţise şi pe puşcăriaşi, şi pe gardieni. Dar de îndată ce echilibrul fu restabilit, actorii acestui eveniment îşi reluară rolurile iniţiale. Deţinuţii reintrară între gratii, iar soldaţii îşi înşfăcară din nou armele. Infirmeria, şi aşa supraîncărcată, primi încă şaptesprezece pacienţi cu arsuri grave, printre care cei doi deţinuţi care izolaseră butoaiele cu pulbere. Ross spera să le salveze viaţa. Într-un acces de generozitate, locotenentul Bonnett le făgădui că, îndată după acostarea lui Hobart, va propune să fie graţiaţi.

Şi căpitanul Teach se arătă generos, împărţind deopotrivă deţinuţilor, soldaţilor şi echipajului câte o dublă raţie de rom. Dar sufletul lui era îndoliat. Jumătate din butoaiele cu alcool distruse erau ale lui. Tutunul şi mătăsurile inundate în timpul luptei pentru stingerea focului aveau să-şi piardă mult din valoare, fiindcă în condiţiile actuale era imposibil să le usuce. Îşi însuşise în zadar fondurile destinate întreţinerii deţinuţilor.

Dacă bilanţul pagubelor materiale era impresionant, Teach se putea felicita, fiindcă pierderile omeneşti se reduceau la un mort, la şaptesprezece răniţi grav şi la douăzeci şi doi de răniţi uşor. Decesul nici nu se datora incendiului. După ce deţinuţii reintraseră între gratii, bucătarul şi cele două ajutoare ale sale care participaseră la operaţiile de stingere se înapoiaseră în bucătărie. Acolo, lângă maşina de gătit, îl găsiseră pe Clarke prăvălit pe podea şi cu un cuţit înfipt până în plăsele, dedesubtul omoplatului stâng...

Adevăratele încercări de pe „Providence" abia începuseră. S-ar fi zis că fatalitatea se încrâncenase să urmărească pe oamenii care cutezaseră să înfrunte pe fragila lor navă munţii de apă ai Oceanului. Furtunile se succedau cu furie năprasnică. Corabia întâlni până şi gheţari desprinşi din banchizele nesfârşite ale Antarcticii, care porniseră zănatici spre nord, atingând

latitudini socotite până atunci la adăpostul acestor invazii. Iţindu-şi dintre valuri culmile orbitor de albe, înaintau într-o lentă şi măreaţă procesiune, ca şi când ar fi vrut să strivească pe navigatorii aventuraţi pe întinsul apelor solitare din extremul sud. Rărirea rândurilor marinarilor valizi de pe „Providence" sili pe căpitanul Teach să apeleze la serviciile deţinuţilor pe care nu-i atinseseră încă simptomele scorbutului. Printre aceştia se aflau doi sau trei marinari încercaţi, dar restul habar n-aveau de arta mânuirii velelor. Unii dintre ei nici nu văzuseră vreodată marea. Dar aceste considerente nu aveau valoare în ochii căpitanului. După o perioadă de instrucţie redusă la câteva ore, îi expedie în arboradă spre a mânui velele. Celor care se împotriveau le aplicase câte cincizeci de bice, aruncându-i apoi în cală pe jumătate morţi. Caizii preferaseră să-şi etaleze îndrăzneala căţărându-se pe catarge. În sinea lor sperau că această libertate provizorie le va permite să pună prin surpriză mâna pe corabie. Printre deţinuţii siliţi de Teach să accepte noile atribuţii se afla şi Raymond. Când se văzut pentru întâia oară cocoţat pe verga contragabierului mare – lângă un marinar experimentat care strângea nepăsător braţele zburătorului mare – şi se uită în jos, spre puntea navei, aflată parcă undeva în fundul unui abis, iar pe de lături apele înspumate gonind pe lângă flancurile de lemn, simţi că îl cuprinde ameţeala. Corabia, oceanul, velele, contragabierul de care se cramponase cu disperare începură să se învârtească în jurul lui, într-o drăcească sarabandă. Îşi zise ca prin vis că puterile îl vor părăsi şi că golul care-l chema în adâncurile lui îl va hăpăi, sugându-l în neant. În aceeaşi clipă stomacul i se răscula şi din gâtlej porni să se verse toată bruma de mâncare pe care o înghiţise cu noduri la prânz. Închise ochii şi, sleit de puteri, fu pe punctul de a se lăsa să cadă în hău, când o mână i se înfipse în ceafă, înşfăcându-l ca pe un căţel.

— Ce faci, băiete?, auzi un glas cu inflexiuni joase, dominând şuierul vântului printre manevrele curente, care vibrau asemenea coardelor unei imense harfe.

Intervenţia aceasta providenţială îl făcu să-şi revină. Privirile lui se încrucişară cu privirile zâmbitoare ale marinarului, un ins bărbos, cu obrazul ars de soare şi cu nasul bont, ciupit de vărsat.

— Înțepenește-ți picioarele în țapapi și stai nemișcat până fac eu și treaba ta. E greu până te înveți. Pe urmă ai să umbli prin arboradă ca o maimuță printr-un copac.

— Mulțumesc..., bâigui Raymond.

— Nu-mi mulțumi! Mă întreb cum de au putut tâmpiții ăia de pe puntea de comandă să te trimită fără nicio pregătire aicea, sus. Acum ține-te bine până ce termin ce am de făcut.

Raymond simți o căldură ciudată inundându-i sufletul. Găsise un nou prieten. Oamenii aceștia simpli erau uneori incredibil de buni. Stătea agățat de verga masivă și se străduia să se îmbărbăteze, spunându-și că nu trebuie să intre în panică. Treptat se va deprinde și cu corvoada aceasta. În definitiv, marinarii nu erau niște semizei. De ce n-ar fi și el în stare să-i imite? În viață trebuie să te deprinzi cu toate.

Deodată simți că îi îngheață sângele în vine. Pe verga contragabierului mic de pe farul prova se afla un tânăr în uniformă de deținut, care deplasându-se spre dreapta, scăpă piciorul de pe țapap și rămase atârnat numai cu mâinile de verga pe care umezeala o făcea extrem de alunecoasă. Printre buzele întredeschise ale băiatului nu ieșea niciun sunet. Ochii-i mari, rotunjiți, exprimau însă o groază indescriptibilă. Trăsăturile crispate ale feței oglindeau suprema-i încordare în preajma unei morți inevitabile. Picioarele i se bălăngăneau în aer, nereușind să se prindă de frânghie. Mâinile alunecau încet... încet... Deodată, degetele nu mai reușiră să susțină greutatea corpului suspendat. O ultimă și deznădăjduită încercare, apoi trupul băiatului se prăvăli în gol. Abia atunci scăpă un urlet gutural, care nu mai avea nimic omenesc. Corpul i se izbi de verga gabierului mic, iar de acolo țâșni ca o minge, prăbușindu-se cu zgomot sec pe punte.

Raymond închise iarăși ochii. Se întrebă o clipă dacă n-ar fi preferabil să termine odată, lăsându-se să alunece în gol. Dar instinctul de conservare fu mai tare. Când deschise ochii, zări iarăși pe marinarul bărbos în preajma sa.

— Ai văzut?, bâigui Raymond.

— Am văzut!, rosti posomorât marinarul. Am văzut tot... Acum să coborâm. Am terminat treaba. Țin-te după mine! Și nu-ți pierde cumpătul!

Când Raymond ajunse pe punte, văzu un marinar aruncând o prelată peste cadavrul tânărului deținut. Ploaia care se pornise brusc ştergea conştiincios şiroaiele de sânge, ce se prelingeau pe scândurile umede. Raymond se uită la mogâldeaţa ascunsă sub prelată, apoi privirile lui se îndreptară automat asupra vergăi de pe care căzuse băiatul. Când o văzu proiectându-se pe fundalul în plină mişcare al norilor ce se fugăreau spre est, odată cu valurile uriaşe, îl năpădi iarăşi ameţeala.

Marinarul îi puse mâna pe umăr.

— Nu te teme, băiatule! Eşti în echipa mea. Am să te ţin tot timpul lângă mine. Până ai să te deprinzi. Să vezi, n-are să fie prea greu. Cu toate te înveţi în lumea asta.

Căpitanul Teach se îndreptă spre dunetă, urmat de ofiţerul secund. Fără să arunce o privire mortului, se opri în dreptul şefului de echipă.

— Cum merge treaba, Spriggs? Cum te descurci cu noii marinari?

— Binişor, *Sir*. Mâine, şi mai bine.

Căpitanul se uită pieziş la Raymond. Zâmbi veninos în colţul gurii.

— Viaţa pe „Providence" nu e tocmai trandafirie, deţinut. Dar când ai să ajungi la Port Macquarie, ai să-i duci dorul.

— Da.

— Da, *Sir*, rosti căpitanul, apăsând semnificativ pe ultimul cuvânt.

— Da, *Sir*.

— Nouă, marinarilor, ne place disciplina.

— Da, *Sir*.

— Spriggs, să faci din el un lup-de-mare. Abia acum se uită la cadavrul din preajma lui. Să nădăjduim că n-are să termine ca neisprăvitul ăsta. Se întoarce spre secund: Fă slujba morţilor şi expediază-l în mare! Nu trebuie să surpăm moralul oamenilor oferindu-le priveliştea unui neîndemânatic, care în clipa asta navighează cu toate pânzele sus spre Gheena. Reveni la Spriggs: Nu vreau menajamente pe corabia comandată de mine. Ai înţeles? Cine nu corespunde să se ducă! În Rai sau în Iad! Mi-e totuna!

— Da, *Sir*, rosti şeful de echipă.

Căpitanul trecu mai departe.

Secundul scoase din buzunar o carte de rugăciune, mormăi câteva cuvinte, apoi făcu semn unor marinari, care înşfăcară cadavrul de mâini şi de picioare şi, fără alt ceremonial, îl aruncară peste bord. Secundul vârî tacticos cartea de rugăciuni în buzunar şi plecă la treburile lui.

— Pe „Providence" viaţa omenească este foarte ieftină.

Raymond mai auzise cândva dictonul acesta crud. Nu-şi amintea însă împrejurările. Pe atunci nu-i dăduse importanţă. Abia acum îi înţelegea adânca semnificaţie...

* *
*

Când ţărmurile colţuroase, sălbatice ale lui Van Diemen's Land apărură în zarea cenuşie, abia desluşindu-se printre perdelele de ploaie, muri şi Matt Dunkin. În ultimele zile ajunsese un fel de schelet îmbrăcat într-o piele cafenie, uscată. Îi căzuseră dinţii, părul, unghiile, iar gingiile îi sângerau necontenit. Cadavrul lui Dunkin fu aruncat peste bord, laolaltă cu alte şase cadavre de scorbutici, după ce ofiţerul rosti maşinal rugăciunea morţilor. În ultimele treizeci de zile o repetase de atâtea ori, încât ajunsese să o ştie pe dinafară. Moartea nu se mărginise să rărească numai rândurile deţinuţilor. Îşi dăduseră sufletul şi şapte dintre marinarii care suferiseră arsuri grave în timpul incendiului. Înlocuirea lor cu deţinuţi neexperimentaţi în treburi marinăreşti avusese consecinţe triste, de altfel previzibile. Unsprezece dintre aceştia – morţi din cauza accidentelor, fie îmbolnăvirii de pneumonie – îşi încheiară scurta existenţă terestră scufundându-se, cu o greutate agăţată de gât, în adâncurile întunecate şi reci ale Oceanului.

Moartea lui Dunkin îl lipsise pe Raymond de singurul prieten adevărat pe care şi-l făcuse printre deţinuţi. Glynn, adolescentul, l-ar fi putut eventual suplini pe tipograf. Îl simpatiza pe Raymond, dar mişcările lui erau îngrădite de Lemmons, care îl ţinea din scurt.

Prin vârsta şi experienţa sa, Daniel Spriggs ar fi împlinit poate golul lăsat de Dunkin. Marinarul acesta cumsecade era însă un om liber, pe când Raymond se afla printre puşcăriaşi,

adică de cealaltă parte a barierei. Dacă viaţa nenorociţilor închişi în cală s-ar fi desfăşurat în condiţii normale, Raymond ar fi avut mult de suferit după moartea singurului său apărător dezinteresat. Evenimentele din ultima parte a traversării Oceanului Indian îndrumaseră atenţia şi preocupările deţinuţilor pe alt făgaş. Caizii – cei care mai rămăseseră în viaţă – ţineau dese conciliabule, cu voce joasă, ca să nu fie auziţi de cei din jur. Lemmons, England, Moffat, Paterson şi Lopez uitaseră de fricţiunile lor de până atunci şi făcuseră pace, socotind că numai aşa puteau constitui un front bine închegat împotriva lui Teach şi a lui Bonnett.

Mai erau câteva zile până la sfârşitul călătoriei. Vremea se menţinea urâtă. Căpitanul ordonase ofiţerului secund şi lui Bonnett să deschidă o anchetă asupra morţii lui Clarke. Toţi deţinuţii care participaseră la operaţiile de înăbuşire a incendiului de pe bord fuseseră interogaţi. Teach era încredinţat că uciderea spionului fusese opera acestora, dar toţi invocaseră alibiuri susţinute de martori bine instruiţi. Paterson, care ar fi avut motive temeinice să-l suprime pe deţinătorul său, zăcuse în acel timp şi nu ieşise din cală.

Pe Teach nu-l preocupa într-atâta pedepsirea asasinilor lui Clarke, cât îl interesa să-i ţină pe deţinuţi sub presiune, pentru a nu le da timp să pună la cale comploturi care ar fi avut şanse de reuşită, mai ales acum, când echipe de puşcăriaşi scoşi din lanţuri ieşeau pe punte spre a ajuta la manevrarea velelor. Un al şaselea simţ îl făcea să detecteze parcă intenţiile oamenilor.

Într-o noapte, pe când nava sălta ca un dop pe culmile valurilor, care se repezeau cu putere în flancurile de lemn, făcându-le să scârţâie lugubru, Glynn bâjbâi prin întuneric până la Raymond. Acesta stătea culcat pe priciul său, dar nu putea să doarmă. Ţipetele prelungi ale vântului, care se strecura printre cordaje, îl îngrozeau. Se gândea că sub pântecele corabiei se deschidea un abis, în stare să-l înghită cu corabie cu tot. Deşi se afla în mijlocul deţinuţilor, se simţea singur, părăsit de toată lumea şi foarte nenorocit.

Glynn se furişă pe locul lui Dunkin, rămas liber, şi îşi apropie gura de urechea lui Raymond.

— Mâine noapte, când echipa ta va ieşi pe punte, să faci pe bolnavul şi să rămâi în cală.

— Nu se poate, replică Raymond cu acelaşi ton. Teach e cu ochii pe mine. Oamenii lui îmi urmăresc fiecare mişcare. Dacă va afla că m-am eschivat, va pune să fiu biciuit. Abia aşteaptă.

— Trebuie totuşi să înfrunţi riscul. Dacă ieşi pe punte, te pândeşte o primejdie de moarte.

— De ce?

— Nu pot să-ţi spun.

— Gura are să-mi fie pecetluită.

— Juri că n-ai să scapi vreo vorbă? Orice s-ar întâmpla?

— Jur!

— Mâine noapte, când vor fi chemaţi pe punte, Lemmons, Moffat, Lopez, England şi Paterson vor încerca să pună mâna pe corabie.

— N-au să poată.

— Nu ştiu dacă au să poată. Ştiu numai că au să încerce. Dacă n-au să reuşească, îi aşteaptă spânzurătoarea. Nu vreau să mori şi tu, Raymond. Ai fost întotdeauna bun cu mine. Aşa că nu te duce!

— Eşti sigur?

— Cum sunt sigur că în clipa asta ne aflăm pe „Providence", în drum spre Hobart.

— Am să mă gândesc ce pot face.

— Mi-ai jurat că n-ai să scapi un cuvânt. Acum plec. Să nu bage de seamă Lemmons că am venit la tine. Ar putea să intre la bănuieli. Am plecat.

Mişcându-se fără zgomot, Glynn se topi în întuneric.

Raymond rămase multă vreme cu ochii deschişi. Îl frământau gândurile. Moartea este uneori mai milostivă decât viaţa. Poate că ar fi preferabil să încheie cu existenţa aceasta blestemată. Nu mai avea încredere nici în oameni şi nici în Dumnezeu. Adormi legănat de tangajul corabiei purtate de vânturi pe învelişul agitat al apelor.

A doua zi, la ora prânzului, în timp ce stătea cu gamela la rând, aşteptând să le toarne bucătarul ciorba, se trezi cu Lopez la spatele lui. Lopez era suplu ca o lamă de oţel. Cu un

cap mai scurt decât Lemmons, ascundea în corpul său bine format o vigoare de temut, împletită cu o vioiciune în mişcări ce suplinea adesea forţa brutală a muşchilor.

— Aş vrea să stăm puţin de vorbă, Ray. Eşti un băiat isteţ, şi mie îmi plac băieţii isteţi.

Pentru prima dată i se adresa cineva folosind un diminutiv al numelui său. Interlocutorul voia probabil să creeze o ambianţă de prietenie, de intimitate. Raymond bănuia ce avea să urmeze. Voiau să-l înregimenteze şi pe el în rândurile acelora care îşi puseseră în gând să captureze corabia. Presupunerea lui se dovedi exactă. Lopez îi vorbi la început pe departe despre tratamentul neomenos la care erau supuşi cu toţii, despre condiţiile îngrozitoare de trai din penitenciarele australiene, despre suferinţele pe care aveau să le îndure, apoi îi flutură perspectiva unei vieţi libere pe vreuna din insulele paradiziace pierdute în cuprinsul Oceanului Pacific.

— Depinde numai de noi să ne schimbăm soarta, continuă Lopez persuasiv.

După ce socoti că îl pregătise îndeajuns sufleteşte, intră în subiect, destăinuindu-i planul stabilit împreună cu un grup de deţinuţi, hotărâţi să treacă la acţiune.

— Din echipa lui Spriggs facem parte opt deţinuţi. Am alcătuit un plan de luptă. Toţi cei opt au atribuţii precise. Tu eşti unul din ei. Aşteptăm să-ţi faci datoria aşa cum se cuvine.

Raymond băgă de seamă că nu i se oferea posibilitatea de a alege.

Lopez zâmbi ciudat.

— Să nu te temi! Tot timpul voi fi în preajma ta, ca să-ţi dau la nevoie o mână de ajutor.

„Şi ca să mă supraveghezi!", reflectă Raymond, încredinţat că Lopez şi camarazii săi nu aveau de gând să lase nimic la voia întâmplării.

— Acum am să-ţi explic ce ai de făcut...

Misiunea lui Raymond nu era complicată. După ce vor scoate din luptă santinelele, se va strecura împreună cu Lopez şi cu Lemmons în armurărie, de unde vor lua puşti şi cuţite, cu ajutorul cărora vor ataca pe soldaţii din corpul de gardă.

În clipa în care deţinuţii vor pune mâna pe navă, Moffat – priceput la navigaţie – va prelua comanda corabiei.

— Bineînţeles, continuă Lopez, până atunci să-ţi ţii gura. Dacă scapi vreo vorbă şi planul nostru este dat peste cap, poţi să te socoteşti un om mort. Pe Clarke nu l-au scăpat nici măsurile de securitate luate de Teach şi de Bonnett.

Pe buzele lui Lopez plutea un zâmbet rău, care-i dezgoli dinţii îngălbeniţi de tutunul mestecat.

— Până diseară nu stai de vorbă cu nimeni, adăugă el. Ţine minte! Suntem cu ochii pe tine!

Lopez îl bătu prieteneşte cu palma peste umăr, apoi se înapoie printre caizi.

După ce rămase singur, Raymond simţi că îl străbat fiori reci. Dacă eşua complotul, îl aştepta ştreangul. Şi emoţiile prin care trecuse după condamnarea lui la moarte n-ar mai fi vrut să se repete, cu atât mai mult cu cât în sinea lui spera că unchiul Gerald şi Lafont vor reuşi în cele din urmă să-i obţină eliberarea. Să-i denunţe pe complotiştii lui Bonnett, n-ar fi fost deloc înţelept. În primul rând îi repugna rolul de delator, iar în al doilea rând se temea că va fi suprimat de deţinuţii care nu iartă trădarea. Cea mai bună soluţie ar fi să facă pe bolnavul, aşa cum îl sfătuise Glynn. Caizii l-ar acuza de laşitate, dar nu l-ar omorî. Ar putea, de pildă, să pretindă că a făcut un pas greşit şi că şi-a scrântit piciorul. Îl muncea însă un gând cumplit. Dacă Lopez şi oamenii lui îl vor ucide pe Spriggs, omul care îl salvase de la moarte? El, Raymond, era un puşcăriaş, dar păstra încă anumite principii morale, pe care educatorii săi i le sădiseră în suflet.

În tot acest timp, simţea, palpabil parcă, privirile lui Lopez aţintite asupra lui. Era convins că, dacă ar încerca să se apropie de gratii, ca să vorbească vreunuia din soldaţi, caizii ar găsi un mijloc spre a-l împiedica. Îşi blestemă laşitatea care-i zăgăzuia impulsurile generoase de a se lupta pentru a-l salva de la moarte pe Spriggs. Apoi îşi zise că deţinuţii nu aveau nimic cu acest marinar cumsecade. Pentru a-şi uşura conştiinţa, făcu un semn lui Lopez, care se apropie imediat de el.

Raymond şovăi o clipă.

— Ia spune, mânzule, ce te frământă?

— Aş vrea să-mi făgăduiţi că nu-i veţi face niciun rău lui Spriggs.

Lopez râse tăcut.

— Asta te îngrijora pe tine? Măi, să fie!... De ce i-am face vreun rău lui Spriggs? Nu avem nimic de împărţit cu el. Ne vom răfui cu alţii, pentru care nici tu nu poţi avea vreo simpatie.

— Bonnett?

— Bonnett! Şi Teach! Şi alţi câţiva ofiţeri şi soldaţi care s-au purtat cu noi câineşte. Le vom aplica o corecţie zdravănă, dar nu-i vom omorî. Îi vom debarca pe vreo insuliţă, apoi să se descurce cum vor şti. Acum te-ai liniştit?

— M-am liniştit, suspină Raymond.

— În cazul ăsta, pe diseară, mânzule!...

Se lăsa cu încetul înserarea. Furtuna care îngreunase atât de mult navigaţia lui „Providence" în ultimele zile se mai potolise. Valurile erau încă mari, dar puterea vântului scăzuse. Pe dunetă, căpitanul Teach contempla fâşia purpurie ce lumina palid zarea dinspre soare-apune.

— Mâine vom avea vreme frumoasă, *Mister* Drake, se adresă Teach ofiţerului secund, care stătea gânditor în preajma sa.

Îşi întoarse privirile spre est. Ţărmurile colţuroase sălbatice ale Tasmaniei se întrezăreau printre crestele înspumate ale valurilor.

— Urâtă călătorie!, exclamă el. Când mă gândesc ce primire are să ni se facă la Hobart, mi se încreţeşte pielea.

— Am avut ghinion cu scorbutul ăsta blestemat, *Sir*.

— Au murit prea mulţi oameni, *Mister* Drake.

— Boală nemiloasă, *Sir*.

— Ni se vor pune întrebări.

— O să ne descurcăm noi.

— Să nu ne lucreze Ross.

— N-are niciun interes, *Sir*.

Căpitanul tuşi scurt.

— La Hobart, mărfurile noastre să le debarci cât mai repede. Dacă se poate, la adăpostul nopţii.

— Prea bine, *Sir*.

— S-ar putea să primim pe bord vizita vreunei comisii de anchetă.

— Nu vor găsi nimic care să ne creeze dezagramente.

— Să sperăm, *Mister* Drake.

— Cred că ar fi înţelept să calculăm astfel timpul încât să ajungem pe înserat la Hobart.

— Dacă ocolim insula Bruni, pierdem un timp preţios. Două zile cel puţin.

— Am putea să scurtăm drumul luând-o prin Strâmtoarea Entrecasteaux.

— La asta m-am gândit şi eu, *Mister* Drake. Numai carta maritimă nu e precisă. Sunt stânci multe.

— Dacă ne surprinde vreo furtună, avem destule golfuleţe în care să ne adăpostim.

Căpitanul se scărpină în claia de păr negru de la ceafă.

— Câţi muribunzi avem pe bord în clipa de faţă?

— Vreo cincizeci. *Sir* Ross spune că niciunul din ei nu va scăpa cu viaţă.

— Barem să moară pe uscat. Să răspundă de moartea lor şi autorităţile de la Hobart. Nu numai noi.

— O luăm direct prin strâmtoare, *Sir*.

— În regulă!

— Am să dirijez personal nava, *Sir*.

— Te ajut şi eu, *Mister* Drake.

În lumina purpurie a asfinţitului, se vedeau în depărtare talazurile imense spărgându-se cu furie de picioarele falezei stâncoase şi repezi.

— Cobor să consult hărţile, *Mister* Drake.

Căpitanul părăsi preocupat duneta. Îşi asuma unele riscuri, dar era mai bine aşa. Nădăjduia ca în noaptea următoare să doarmă pe un pat moale, cu cearşafuri uscate, în micul hotel din Hobart.

Pe măsură ce corabia se apropia de ţărm, creştea vuietul valurilor care se zdrobeau de stânci. Duelul dintre apele dezlănţuite şi pereţii de piatră ai falezei evoca o luptă între titani. Talazurile care se rostogoliseră zece mii de mile fără să întâlnească vreun obstacol se loveau brusc de o barieră inexpugnabilă. Cu furie frenetică îşi avântau uriaşele mase

lichide, asaltând colţii aprigi de stâncă – avanposturile uscatului. Apoi se retrăgeau ca să-şi refacă forţele şi o porneau din nou la atac, în vreme ce balele de spumă se prelingeau pe povârnişurile de piatră.

În cală, cei opt deţinuţi din echipa lui Spriggs aşteptau cu înfrigurare să fie chemaţi pe punte. Cartul lor începea la miezul nopţii. Orele, minutele, clipele se scurgeau cu chinuitoare încetineală. Toţi ştiau că noaptea aceasta aveau să-şi joace viaţa pe o aruncătură de zaruri.

Lopez stătea lângă Raymond şi îi dădea ultimele instrucţiuni. Intervenise o modificare în planul lor de acţiune şi îşi rememorau cu sârg rolurile.

Tangajul navei era mai puţin pronunţat. Deţinuţii auziseră pe unul din soldaţii care veneau să schimbe garda spunând unui camarad:

— Se simte că am intrat în strâmtoare! În curând o să plutim în linişte, ca pe un lac.

— Un lac cu vârtejuri ucigaşe!, hohoti Moffat, care mai navigase prin Strâmtoarea Entrecasteaux şi îi cunoştea capriciile.

— Gura!, îl repezi sergentul O'Flaherty, comandantul gărzii. Nu ţi-a cerut nimeni părerea.

Vântul aproape că încetase. Valurile însă continuau să legene nava. Deţinuţii auzeau glasul sondorului care transmitea ofiţerului de cart – la intervale scurte – adâncimile măsurate.

— Nouă braţe!

— Nouă braţe şi jumătate!

— Zece braţe!

— Nouă braţe!

Vocea monocordă a sondorului le inspira un simţământ de încredere. Ştiau că nişte marinari pricepuţi vegheau pentru a le asigura o traversare liniştită a strâmtorii.

— La noapte am să dorm ca un prunc!, căscă zgomotos un deţinut, întinzându-se de-i pârâiră oasele.

— Nouă braţe!

— Opt braţe şi jumătate!

— Opt braţe!

Spriggs cobora tocmai în cală.

— Intrăm în cart!, şopti Lopez lui Raymond. Ştii ce ai de făcut?

— Ştiu.

— Curaj!

— Opt braţe!

— Cinci braţe!, se ascuţi deodată glasul neliniştit al sondorului.

— Patru braţe jumătate!

— Bandă la stânga!, răsună vocea aspră a căpitanului Teach.

— Trei braţe!, vesti, sugrumat de emoţie, sondorul.

— Bandă la stân...

Vorbele căpitanului fură curmate de un pârâit de scânduri groase, care se rup. Simultan, oamenii din cală avură senzaţia că nava se imobilizează, ca după câteva momente să se încline uşor spre stânga.

— Ce fu asta, fraţilor?, exclamă un deţinut.

— Parcă ne oprirăm!, opină altul.

Corabia se ridică pe culmea unui val, apoi păru să se poticnească iarăşi. Pârâitura sinistră se repetă cu mai multă putere.

Sus pe punte se auziră ropot de paşi alergând încolo şi încoace, porunci scurte, lătrate parcă, zgomote bizare, inexplicabile.

Lopez îl apucă pe Raymond de braţ.

— Ce dracu' fac ăia pe punte?

Spriggs se răsuci pe călcâie şi o luă la fugă pe scări în sus. Soldaţii se priveau întrebător şi vag îngrijoraţi. Deţinuţii se sculaseră până la unul de pe priciurile lor şi trăgeau cu urechea. Corabia săltată de un val se izbi din nou de un obstacol. Deodată, o vână de apă ţâşni din peretele de lemn. Nu se vedea nimic, dar se auzea gâlgâitul şuvoiului.

— Ce s-a întâmplat?, strigă un deţinut.

— Ne înecăm!, zbieră altul.

— Tăceţi, nenorociţilor!, urlă sergentul O'Flaherty.

— Ne-am lovit de stânci!, se văită un om.

Se stârni tumult.

— Apă în cală!, răcni un deţinut.

— Se scufundă drăcovenia!

— Se urcă apa! Mi-a ajuns la glezne!

— Daţi-ne drumul! Vreţi să murim înecaţi în cuşca asta de şobolani!

— Gura!, se zborşi sergentul. Gura!

Deţinuţii începură să urle, să înjure, să blesteme, izbind cu picioarele în grilajul de fier, agitându-şi lanţurile, făcând un vacarm asurzitor.

Spriggs coborî grăbit scările.

— Deţinuţii din echipa mea să iasă afară!, porunci el.

— Acum!, vorbi Lopez lui Raymond, repezindu-se spre uşă. După mine, Ray!

Încercările lui de a străbate peretele de deţinuţi care se striveau panicaţi de grilaj rămaseră sterile. Izbea cu pumnii, cu picioarele, zgâria, muşca. Totul era zadarnic.

— Am nevoie de oamenii mei!, strigă Spriggs sergentului O'Flaherty. Altfel ne ducem dracului cu toţii!

Sergentul încărcă arma şi trase un foc în sus. Detunătura bufni sec şi înfundat. Printre deţinuţi se făcu deodată linişte.

— Oamenii din echipa mea, afară, repetă Spriggs.

Nava se izbi iarăşi cu zgomot surd de stânca de care stătea înlănţuită asemenea unui nou Prometeu. Înclinarea i se accentuă.

— Deschide uşa, Sprouty!, ordonă sergentul unuia dintre soldaţi.

Sprouty scoase cheia de la brâu şi descuie cu mâini tremurânde lacătul greu, apoi vru să deschidă uşa. Deţinuţii profitară de ocazie şi se repeziră în ea, dând-o de perete, apoi năvăliră din cuşca lor.

— Înapoi! Înapoi!, răcni sergentul, străduindu-se să zăgăzuiască impetuosul puhoi omenesc. Înapoi, că trag, ameninţă el furios.

Câţiva deţinuţi se repeziră pe scări în sus, aruncându-l din drumul lor pe Spriggs, care se izbi cu spatele de peretele de lemn al calei.

— Trageţi!, răcni sergentul. Trageţi!

Soldaţii, năuciţi de acest tăvălug de fapte neprevăzute, ciocnirea corabiei, iureşul deţinuţilor, ordinele furioase ale comandantului, propria lor frică de moarte, năvala apei în cală, groaza de necunoscut, încărcară armele şi traseră. Unii în plin. Alţii, mai miloşi, îşi descărcară armele în aer. Câţiva deţinuţi căzură fulgeraţi de gloanţe. Cei care apucaseră să urce scara ieşiră pe punte, unde îi întâmpină cu focuri de armă locotenentul Bonnett, cu restul soldaţilor scoşi din camera de gardă şi puşi în stare de alarmă. Alţi doi deţinuţi se prăbuşiră.

— Faci o crimă!, îl apostrofă doctorul Ross, venind în fugă. Opreşte! Nu trage! Te somez să nu mai tragi!

Focurile încetară brusc. Nava se înclină accentuat pe o parte. De jos, din cală, răbufniră strigăte disperate. Alţi deţinuţi irupseră pe punte. Deodată catargul central se rupse şi se prăvăli cu zgomot pe punte, apoi se rostogoli în mare, trăgând după el marinari, deţinuţi, soldaţi, încurcaţi în pânze şi în cordaje.

Ca şi când un blestem s-ar fi ţinut de nava lovită de moarte, valurile prinseră să crească, iar vântul să se înteţească. Cârma se rupse. Pe măsură ce nava se înclina, talazurile îi luau cu asalt puntea.

— Daţi drumul deţinuţilor să iasă din cală!, urlă Ross.

Cu mâinile cramponate de balustrada dunetei, căpitanul Teach se uita uluit la nava care începuse să se scufunde.

— Ce facem, căpitane?, strigă Ross, alergând spre el. Lăsaţi oamenii să moară în cală?

Teach îl privi ca şi când n-ar fi înţeles despre ce e vorba. Se întoarse spre secund.

— Daţi drumul deţinuţilor! Desfăceţi-le lanţurile de la picioare! Să iasă cu toţii pe punte! Abandonăm nava!

Ross, care auzise ordinul căpitanului, alergă urmat de Schrame spre tambuchiul care cobora în cală. Îl îmbrânci pe Bonnett şi se avântă pe scări în jos.

— Daţi drumul la oameni!

„Mă pedepseşte Dumnezeu fiindcă mi-am încălcat jurământul, fiindcă am lăsat cu bună ştiinţă oamenii să moară, deşi aş fi putut să-i salvez, fiindcă am vrut să mă îmbogăţesc pe spinarea unor nenorociţi!“, gândea el haotic.

Jos, în cală, sergentul izbutise, cu preţul uciderii a patru deţinuţi, să închidă uşa de fier. Dar puşcăriaşii, la început dezorientaţi şi înspăimântaţi de gloanţe, începură să împingă cu puteri înzecite grilajul.

— Căpitanul a ordonat să daţi drumul deţinuţilor!, urlă Ross.

În urma lui coborî şi Bonnett, însoţit de secund.

— Daţi-le drumul!, ordonă.

În aceeaşi clipă însă, grilajul, apăsat de trupurile încordate ale o sută şi mai bine de oameni, se desprinse din încheieturi şi se prăbuşi peste soldaţi, prinzând pe doi dintre aceştia sub greutatea lui, la care se adăuga şi greutatea turmei de deţinuţi care se repezi urlând pe scări în sus, strivind sub tălpile lor copii, bolnavi, răniţi. Animalul care dormitează în fiecare om se trezise singur, gata să ucidă.

Când deţinuţii teferi ajunseră pe punte şi văzură imensitatea neagră din jur, talazurile care se spărgeau măturând puntea, fulgerele care brăzdau bezna, iluminând ca în toiul zilei acea scenă de dezolare şi moarte, încremeniră brusc. Îşi dădură seama că furia, forţa lor sunt neputincioase faţă de forţele copleşitor de puternice ale naturii.

Zbieretele, surescitarea încetară. Paznicii descuiau înfrigurați lanţurile deţinuţilor.

— Aşteptaţi în ordine!, strigă autoritar căpitanul. Bărcile vă vor transporta pe toţi la ţărm. Până acolo e mai puţin de o milă!

Sub picioarele oamenilor corabia palpita ca un animal lovit de moarte. Valurile o izbeau necontenit de stâncă, sfărâmându-i pântecele, inundându-i măruntaiele. Din văzduh începuse să se reverse o ploaie rece, biciuitoare, care sporea dezolarea.

— Cei care ştiu să înoate pot ajunge prin propriile lor mijloace la mal!, continuă căpitanul.

În clipele acelea de grea cumpănă îşi recâştigase demnitatea. Acum, când ştia că în curând va fi chemat în faţa lui Dumnezeu spre a da socoteală pentru păcatele sale, voia să îşi răscumpere parte din fărădelegi, salvând sufletele care mai puteau fi salvate.

Prima şalupă din trei – câte avea nava – fu coborâtă în mare. Deţinuţi, soldaţi, marinari se urcară în ambarcaţiunea fragilă, pe care un val o izbi de pântecele corabiei, făcând-o ţăndări. Parte din oameni, năuciţi de violenţa şocului, se scufundară în apele reci. Alţii reuşiră să se caţere pe puntea spălată de talazuri.

Schrame se amestecă printre deţinuţi, căutându-l pe Raymond. Îl striga întruna, încercând să acopere cu glasul său mugetul valurilor, şuierul vântului, bubuiturile tunetelor, huruitul îndepărtat al resacului. Reuşi să-l dibuie, rezemat de un tambuchiu. Raymond se uita năucit în jur. Abia îşi recunoscu prietenul. Schrame îl apucă de braţ.

— Raymond, ştii să înoţi?

— Ştiu..., bolborosi acesta.

— Nu mai aşteptăm să ne ducă bărcile la mal. Scoatem din ţâţâni o uşă şi o folosim drept plută. Ne ţinem de ea. Căpitanul are dreptate. Ţărmul e aproape. Dar bărcile n-au să se poată apropia de mal din cauza resacului.

În clipa aceea, Raymond se simţi apucat de umăr. Când întoarse capul, îl văzu pe Spriggs.

— Haide cu mine! Eu sunt şeful celei de a treia şalupe! Ia-ţi şi prietenul! Râse: chestia cu uşa nu e tocmai uşoară!

Căpitanul şi ofiţerul secund dirijară personal operaţiile de salvare. Bonnett, împreună cu câţiva soldaţi animaţi încă de spiritul de disciplină, pe care neaşteptata criză prin care treceau nu reuşise să li-l stingă, ţineau cu armele în respect pe deţinuţii recalcitranţi, grăbiţi să se repeadă în cele două şalupe.

— Toată lumea trece la rând! Dezordinea nu ne face decât să pierdem timpul!, urlă secundul.

— Mister Ross, zise căpitanul, pleci cu prima barcă. Când vom ajunge pe ţărm, vom avea mare nevoie de serviciile dumitale.

Ross vru să protesteze, dar renunţă să facă pe viteazul. În prima barcă fură urcaţi singurii trei copii nevătămaţi din infernul din cală, precum şi cei mai tineri dintre deţinuţi. Când Teach îl văzu pe Raymond îndreptându-se spre barca lui Spriggs, vru să-l oprească. Dar se abţinu. Primise bani ca

să-i facă mizerii. Eventual, să-l suprime. Acum, angajamentul acesta căzuse. În faţa morţii, angajamentele între vii îşi pierd valoarea.

Bărcile, manevrate de data aceasta cu grijă sporită, fură coborâte pe mare şi se îndepărtară de flancurile navei, pierzându-se în noapte.

Teach se întoarse spre ofiţerul secund:

— Mi se pare, *Mister* Drake, că vom fi scutiţi de neplăcerea de a răspunde în faţa unei comisii de anchetă. Dacă va fi să...

Un val uriaş mătură duneta şi îl învălui, umplându-i gura de apă. Puhoiul acesta nu reuşi să-l târască în adâncuri, fiindcă se agăţă cu putere de parapet. Când deschise ochii şi scuipă apa, nu-l mai văzu pe secund în preajma lui. Talazurile se repezeau impetuoase asupra carcasei navei, care se dizloca sub loviturile lor tot mai cumplite. Oamenii – cine îşi mai punea acum întrebarea care din ei erau deţinuţi, care soldaţi, care marinari – stăteau cramponaţi de parapete, de cordaje, de tambuchiuri, de roata cârmei, străduindu-se să nu fie luaţi de trombele de apă sărată. Mâinile amorţite de frig nu mai putea rezista apăsării formidabile a maselor lichide, şi nenorociţii se pomeneau târâţi pe puntea înclinată, lunecoasă, spre abisul negru care avea să-i înghită pentru totdeauna.

De sus, din văzduhul negru biciuit de fulgere, ploaia se prăvălea potopind şi nava care se scufunda, şi marea dezlănţuită.

Capitolul 23

După o traversare a Atlanticului, tulburată de furtuni cumplite, fireşti în acel sezon, Gerald debarcă pe înserat la Honfleur. Deşi călătoria fusese extrem de obositoare, renunţă să facă un popas de o noapte într-unul din hanurile curăţele din port – aşa cum ar fi dorit Olga – şi îşi continuă drumul spre Paris, folosindu-se de berlina care-l aştepta de câteva zile la Honfleur şi de caii de schimb distribuiţi din timp în câteva puncte de pe parcurs. Din ordinul său, vizitiul – expert în asemenea isprăvi – mână echipajul într-un ritm infernal. Berlina străbătea în galopul întins al cailor nu numai drumurile deschise, dar şi uliţele întortocheate şi strâmte ale satelor şi târgurilor adormite. Huruitul roţilor şi ropotul copitelor trezeau din somn lumea şi stârneau câinii.

Neobişnuită cu acest violent tempo, Olga stătea cu inima strânsă de emoţie, aşteptându-se în orice clipă la un accident cu urmări grave. Expresia întunecată a chipului lui Gerald, pe care îl deslușea în lumina violentă a lunii ce răzbătea prin fereastră, o umplea de teamă. Nu-l înţelegea şi nu va reuşi niciodată să-l înţeleagă pe omul acesta frământat de pasiuni care păreau să nu aibă nimic omenesc.

Zorile prinseseră să înălbească palid cerul, când berlina pătrunse prin poarta Saint-Denis în inima capitalei. Îndată după sosirea sa la palatul Lusignan, Gerald convocă pe Contele de Beaumont-Challais. Olga şi Cynthia, istovite, se

retraseră imediat în apartamentele lor. Lorenzo rămase lângă Gerald, care se plimba de la un capăt la celălalt al camerei sale de lucru, luminată de candelabre multiple, cu somptuoase podoabe de cristal. Era uluit de vitalitatea acestui om, care, după un drum atât de obositor, găsea puterea să se învârtească prin cameră ca un tigru în cuşcă.

— Mai ai nevoie de mine?, întrebă timid.

Gerald îl privi ca şi când atunci l-ar fi văzut pentru prima oară. Înclină din cap.

— Da. Mai rămâi. S-ar putea să am nevoie de tine.

Îl examină critic, din cap până în picioare, dar nu cu ochiul prietenului indulgent, ci al unui inchizitor care încerca să-l disece cu rece luciditate.

— Da. S-ar putea să am nevoie, repetă el.

Privirile lui exprimau alt înţeles:

„Am să văd ce pot face".

Lorenzo se înroşi. Se simţea foarte nenorocit. Fusese târât într-un joc care îl depăşea. I se părea că, în ciuda împotrivirii sale, era împins spre roţile unei fantastice mori, care aveau să-l zdrobească. Se aşeză pe marginea unei canapele tapisate cu goblenuri de mare preţ. Încăperea aceasta splendidă, cu aurării strălucitoare, îi părea acum mai repulsivă decât celula unei temniţe. La Roma, în pofida sărăciei sale, se simţea fericit. Pe atunci trăia şi Vittoria. Nu aveau o soartă de invidiat, dar se bucurau de tot ce întâlneau frumos în viaţă. Tinereţea – veşnic optimistă – le estompa aspectele sordide ale existenţei lor. După ce-l cunoscuseră pe Gerald, intraseră într-un vârtej scânteietor, tot atât de fatal pentru ei ca şi flăcăruia unei lumânări pentru gângăniile zburătoare în noapte. Vittoria fusese înghiţită de sclipitoarea prăpastie.

Acum Gerald îi oferea o viaţă de mare belşug. Îl însurase cu nepoata lui. Orice tânăr ar fi fost fericit să i se ofere asemenea perspective. Dar medalia avea revers. Gerald nu mai era prietenul de ieri. Proaspăta lor înrudire îi înstrăinase. Între ei interveniseră banul, interesele, astăzi comune. Dar ce se va întâmpla mâine? Gerald va ajunge într-o zi să-l urască. Lorenzo avea semnele lui premonitorii. Ar fi vrut să se ridice, să-l cuprindă de umeri şi să-i spună: „Lasă-mă să fiu prietenul

tău. Atât şi nimic mai mult!" Dar nu îndrăznea. Îl intimida expresia gânditoare concentrată a ochilor lui Gerald, care părea să privească prin el.

Se luminase bine de ziuă când Contele de Beaumont-Challais îşi făcu apariţia. Păstra aceeaşi eleganţă, aceeaşi distincţie nativă, aceeaşi prestaţie aristocratică. Vârsta îi ruinase chipul. Gerald avu brusc senzaţia că are în faţă un bătrân. Culmea era că Challais nu depăşise încă pragul celui de-al şaptelea deceniu. „Va trebui să-l schimb, reflectă el. Nu cred că mai e în stare să facă faţă sarcinilor."

Spre surprinderea sa, contele îi prezentă un raport succint asupra situaţiei împrumutului austriac, din care reieşi că se descurcase destul de bine până la acea oră.

— Guvernul austriac, după cum ştiţi şi dumneavoastră, a emis ideea lansării unui împrumut de douăzeci de milioane de florini, cu care să acopere deficitul bugetului de stat. Printre bancherii amatori să îşi atribuie această operaţie s-au prezentat în primul rând fraţii Rotschild, care s-au declarat gata să onoreze împrumutul, propunând un curs de subscripţie de 67% şi majorându-l ulterior la 68%. Ministrul de finanţe, Contele Stadion, a respins această formulă, socotind-o dezavantajoasă pentru stat. Au intervenit atunci bancherii francezi Laffitte şi Fould, care au propus să subscrie cele douăzeci de milioane la un curs de 69%. Cursul acesta era superior celui oferit de Rotschild, dar cancelarul Metternich, care se pare că nu are încredere în cei doi bancheri francezi – pe care-i socoteşte prea liberali –, le-a respins oferta.

Gerald râse.

— Eram sigur. Ireductibilul campion al absolutismului şi-a închipuit că Fould şi Laffitte urmăresc scopuri politice ascunse, duşmănoase regimului imperial şi că beneficiile băneşti nu reprezintă decât un pretext.

— Exact. Rotschild şi Parisch s-au declarat atunci dispuşi să majoreze cursul de subscripţie la 69 ½ la sută. Atunci am intervenit noi, propunând un curs de 71%. În cadrul unei convorbiri cu Kirkland, reprezentantul nostru de la Viena, Contele Stadion s-a arătat satisfăcut de această propunere. Tocmai în momentul când urma să semnăm acordul final a

intervenit bancherul austriac Geymuller, care a oferit un curs de subscripţie de 72 ¾ la sută.

— Geymuller? Dispune de asemenea capitaluri?, rosti nedumerit Gerald.

— Se pare că reprezintă un sindicat de bancheri austrieci.

— Interesant!

— În vreme ce ministrul de finanţe se ducea la Consiliul de Stat spre a anunţa încheierea acordului cu Geymuller, Rotschild – de data aceasta fără Parisch – i-a trimis o scrisoare prin care se declara dispus să acorde 72 ½ la sută peste subscripţia propusă de cea mai înaltă ofertă.

— Cu alte cuvinte, ne-au luat la mijloc, rosti Gerald, folosind o expresie vulgară, încetăţenită la pocher, dar puţin potrivită cu felul lui preţios de a vorbi. Şi dumneavoastră ce-aţi făcut?

— Am trimis instrucţiuni lui Kirkland să protesteze la Ministerul de Finanţe faţă de aceste procedee extralegale.

— Şi?

— Stadion a suspendat negocierile în aşteptarea deciziei împăratului.

— Cred că va trebui să plec la Viena.

— La Viena am reuşit să blocăm manevrele adversarilor noştri. Pentru moment, primejdia cea mai mare ne pândeşte aici, la Paris şi la Londra.

— Care e situaţia la Paris?

— Villèle intenţionează să convertească renta de 5% în titluri care să aducă o dobândă de numai 3%. Speră să obţină astfel o economie anuală la dobânzi de circa treizeci şi patru de milioane de franci.

— În dauna deţinătorilor de rente!

— Şi cum noi deţinem rente în valoare de peste o sută de milioane, vă închipuiţi ce pierderi vom înregistra.

— Încearcă să ne ţină în şah faţă de împrumutul vienez. Cu cine vrea să încheie Villèle afacerea aceasta?

— Cu James Rotschild.

— Iarăşi Rotschildzii!

— Iarăşi.

— Şi la Londra ce se întâmplă?

— Un grup de jucători de *baisse* exercită presiuni puternice asupra acțiunilor noastre miniere.

— Deci și acolo se străduiesc să ne țină în șah.

— Aici, la Paris, avem un mare noroc. Interesele noastre coincid cu ale unui mare număr de membri ai Camerei Pairilor, deținători de rente de stat cu dobândă de 5%. Nici ei nu au interesul să le scadă beneficiile.

— Vom interveni și noi, *Monsieur* de Challais. Deschidem o campanie viguroasă prin presă și în Camera Deputaților împotriva proiectului lui Villèle. Cu Spania ce se aude?

— Regele Fernando are nevoie de un nou împrumut în valoare de o sută douăzeci de milioane de piaștri. În momentul de față se află în tratative cu Nathan și cu James Rotschild, la care s-au adăugat Baring și Wolff-Rosenberg.

Numele lui Wolff-Rosenberg făcu să sune un clopoțel de alarmă în mintea lui Gerald. Omul acesta nu putea desigur să uite sinuciderea soției sale. Acum intra în arenă alături de dușmanii Casei Sunderland. Era și firesc. Îl fanatizase într-atâta moartea ființei iubite, încât ar fi luptat și împotriva propriilor lui interese dacă acestea i-ar fi impus să se alinieze prietenilor dinastiei Sunderland.

— Ce veste aveți de la Constantinopole, *Monsieur* de Challais?

— Am furnizat prima tranșă a împrumutului.

— Dar la Neapole?

— Karl Rotschild a intrat în grațiile lui Medici.

— Hm! Ce e armamentul pentru rebelii greci?

— Le-am trimis douăzeci de mii de puști și cincizeci de mii de butoiașe de pulbere.

— Cu India ce progrese s-au realizat?

— Ne batem cu Compania Indiilor Orientale, care se luptă cu ghearele și cu dinții spre a-și păstra privilegiile.

Gerald făcu un gest de nerăbdare.

— Temple ce face? Stă cu mâinile încrucișate?

Challais ridică din umeri.

— Nu-mi dau bine seama ce se întâmplă la Londra. Temple întâmpină o opoziție dârză din partea unor personalități politice. Condamnarea lui Raymond reflectă elocvent starea

de spirit pe care ne-au creat-o în Marea Britanie elementele ostile nouă.

— Care sunt aceste elemente?

— Nu le cunosc. Jucătorii de *baisse* coalizaţi împotriva noastră nu reprezintă decât un aspect al acestei campanii.

— Cum stăm cu aurul din tezaurul Băncii de la Londra?

— Şaptesprezece milioane de lire, de care nu ne-am atins încă.

— Şi aici, la Paris?

— Trei sute optzeci de milioane de franci aur. Avem însă de trimis la Petersburg a doua tranşă a împrumutului rusesc.

— Au scăzut serios rezervele noastre.

— Spania nu ne-a restituit încă nimic din datoriile ei. Avem încurcături serioase şi în America de Sud.

— Ştiu. Şi în Mexic situaţia e confuză. Am dat dispoziţii să i se acorde tot sprijinul fostului Împărat Iturbide.

— Un suveran de operetă, zâmbi Challais.

— Dar care în schimbul ajutorului nostru ne va concesiona toate zăcămintele miniere ale ţării.

— Am luat măsurile necesare, *Monsieur le Duc*. Foarte curând, Iturbide va debarca în Mexic.

Gerald suflă în lumânările din sfeşnicul de pe birou, stingându-le pe rând.

— Vă recomand, *Monsieur* de Challais, să păstraţi cel mai adânc secret în legătură cu această debarcare. Iturbide este un foarte însemnat pion pe tabla noastră de şah.

— Se pare că acest om nu se mai bucură de popularitate în Mexic.

— Se poate. Are însă partizanii săi. De altfel, *Monsieur* de Challais, nu mă preocupă fericirea şi propăşirea poporului mexican. Mă interesează bogăţiile acestei ţări.

Lorenzo asculta uluit conversaţia aceea rapidă, purtată între oameni care dispuneau de o forţă capabilă să schimbe de la o zi la alta faţa lumii. Şi această forţă uriaşă, superioară adeseori forţei armatelor celor mai bine pregătite şi antrenate, se numea aur. Deodată simţi privirile lui Gerald aţintindu-se iarăşi asupra lui. Tresări.

— Ai auzit, Lorenzo?

Lorenzo zâmbi sărman.

— Am auzit. Dar n-aş putea spune că am înţeles mare lucru.

— Va trebui să te familiarizezi cu limbajul nostru.

— Nu ştiu dacă am să fiu în stare...

— În lumea aceasta mare, Lorenzo, nimeni nu se naşte savant. Numai imbecilii îşi închipuie că sunt atotştiutori. Să te pregăteşti de drum. În seara aceasta plecăm la Londra. Regret că o vei lipsi pe Cynthia câteva zile de prezenţa ta.

Lorenzo surâse:

— Acest lucru trebuie să te preocupe cel mai puţin.

Challais îl privi cu o vagă repulsie. Gerald începu să râdă.

— Nu eşti un soţ model, Lorenzo.

— Nici nu cred că am să fiu vreodată.

Gerald se întoarse spre bătrânul conte.

— *Monsieur* de Challais, nu vă mai reţin. Acum am să mă odihnesc puţin. Nu cred că voi avea timp să mai trec şi pe la Bancă. Ne vom revedea după înapoierea mea de la Londra.

După plecarea lui Challais, Gerald se apropie de Lorenzo şi îl bătu pe umăr.

— Acum du-te la Cynthia. Aşa se cuvine. Sunteţi în luna de miere, nu-i aşa? Izbucni în râs. Un râs straniu, lipsit de veselie. Mă duc să mă culc. Cu bine, Lorenzo.

Lorenzo se întoarse în apartamentul care i se rezervase. Un şir de saloane decorate cu o opulenţă imperială. Bogăţia aceasta ostentativă contrasta cu sărăcia de la Palazzo Serracapriolo. Lorenzo se întrebă dacă va avea vreodată bani suficienţi pentru renovarea imensei clădiri, căzută în paragină. De când făcea parte din suita lui Gerald nu avusese niciodată bani pe mână. Era liber să intre în orice magazin, să cumpere orice, să cheltuiască oricât. Lefèvre achita toate notele de plată. De câteva ori Lorenzo câştigase sume relativ mari la „baccara". Toţi banii îi trimisese la Roma. Dar sumele acestea nu ajungeau pentru întreţinerea mătuşilor bătrâne şi surde, a unchiului pe jumătate ramolit, a personalului redus la doi servitori bătrâni şi reumatici. Se întrebă dacă acum, după ce se însurase, i se va aloca o sumă lunară fixă. Nu

îndrăznea să-i solicite bani lui Gerald. Ciudat! Înainte vreme nu se sfia să ceară. Clătină din cap. Nu înţelegea ce se întâmplă cu el. Poate că cea mai bună soluţie ar fi să părăsească pe Gerald şi lumea lui şi să se înapoieze la Roma. Între bieţii săi prieteni, care se vindeau aşa cum se vânduse şi el, se simţea mai bine decât aici, între potentaţii aceştia care-şi pierduseră umanitatea.

Când intră în dormitor o văzu pe Cynthia dormind în patul monumental cu coloane şi draperii de brocart. Era atât de plăpândă, de neajutorată, încât i se făcu milă. Gândul îi fugi la Vittoria, care zăcea sub o lespede în acea Rusie care-i zdrobise cu imensitatea ei.

Luă de pe un fotoliu o cuvertură din piei de hermină, îşi scoase haina şi se întinse pe o canapea, acoperindu-se apoi cu hlamida aceea regească, voluptuos de moale. Închise ochii...

* *
*

În aceeaşi seară Gerald plecă la Londra, însoţit de Challais, de Lorenzo şi de Leslie Grant. Pe Olga şi pe Cynthia le lăsase la Paris. După lunga şi obositoarea traversare a Oceanului, călătoria aceasta suplimentară, în galopul frenetic al cailor, le-ar fi istovit inutil.

A doua zi, spre seară, sosi la Montenuovo House. În ciuda orei târzii, convocă la o conferinţă pe Anthony Temple, pe Lester Woodward, preşedintele Băncii Anglo-Americane, şi pe Jules Lafont. Trebuia să lămurească trei chestiuni. Primo: Cine se afla în spatele campaniei de *baisse*, dusă împotriva societăţilor miniere controlate de Casa Sunderland? Secundo: De ce Raymond nu putuse fi apărat de rigorile legii? Terzio: Cât de serioasă era legătura lui Benjamin cu fiica avocatului Rowlandson?

Antipatia lui Gerald pentru Anthony Temple se manifestă din prima clipă. Îl întâmpină cu răceală şi evită să-i întindă mâna. Chipul lui era impenetrabil, dar Anthony îi simţi instinctiv ostilitatea. Ştiuse că întrevederea aceasta nu va fi deloc plăcută şi se aştepta să i se facă imputări fiindcă nu fusese capabil să prevină şi să dejoace manevrele adversarilor Casei Sunderland. Se întâmplă însă un fenomen neaşteptat,

pe care Anthony îl socoti de rău augur. Gerald nu-i făcu niciun reproş, ca şi când ar fi socotit că lipsa de vigilenţă şi de abilitate a primului său colaborator de la Londra erau de la sine înţelese, iar dacă ar fi trebuit să ceară cuiva socoteală pentru aceste deficienţe, acest cineva nu era decât el însuşi. De multă vreme ar fi fost de dorit să-l demită pe Anthony Temple. Nu o făcuse însă la timp şi acum suferea consecinţele.

Gerald era nedumerit, iritat şi în ceea ce-l priveşte pe Jules Lafont, acest nepreţuit colaborator, care în ultima vreme dăduse dovadă de o inerţie inexplicabilă. Şi în cazul lui Raymond, şi în afacerea campaniei de *baisse*, nu fusese capabil să salveze situaţia.

Ca şi Temple, Lafont ştia că i se va reproşa incapacitatea, cu atât mai dureroasă după şirul neîntrerupt de succese repurtate în trecut.

Lester Woodward era posomorât fiindcă nu ştiuse să profite de această conjunctură favorabilă spre a lua locul şefului său ierarhic, care – bănuia el – va cădea în dizgraţie. Nu făcuse însă nimic care să justifice o avansare. Ceva mai mult, risca să fie târât în degringolada multor personaje, care aveau desigur să plătească oalele sparte.

Temple, Lafont şi Woodward felicitară pe Lorenzo pentru fericitul eveniment matrimonial, formalitate peste care trecură destul de repede, apoi începură discuţiile, care căpătară în curând forma unor interogatorii luate de Gerald colaboratorilor săi britanici. Explicaţiile furnizate de aceştia erau vagi. Fuseseră pur şi simplu luaţi prin surpridere. Lafont, angajat în disperatul proces al lui Raymond, acordase o importanţă minimă campaniei de *baisse*, permiţând astfel iniţiatorilor ei să rămână neidentificaţi. Investigaţiile ceva mai energice pornite în ultima vreme nu dăduseră încă rezultate.

— Am adus de la New York pe un colaborator al dumitale, *Monsieur* Lafont. Un tânăr care promite, Leslie Grant. Poate că îţi va fi de ajutor. La New York a depistat nişte importante personaje din cadrul Casei noastre care vindeau informaţii preţioase rivalilor noştri. Cunoşti cazul, nu-i aşa?

Lafont simţi că îl potopeşte ruşinea. Un val fierbinte i se ridică în coşul pieptului, asemenea unei erupţii vulcanice.

Decăzuse rău de vreme ce i se aducea un copil care să-l scoată din încurcătură. Trebuia să i se ofere într-o zi şi cupa aceasta cu băutură amară. Cel mai potrivit lucru ar fi să demisioneze acum, să nu aştepte a fi concediat după alte eşecuri, care vor urma desigur şi pe alte tărâmuri.

— Vă rog să nu luaţi în nume de rău, *Monsieur le Duc*, zise el, folosind titulatura oficială a marelui patron, dacă vă cer să-mi îngăduiţi a mă retrage din activitate. Randamentul meu în ultimul timp a fost sub nivelul celor mai pesimiste aşteptări. Şi în cazul lui *Mister* Raymond, şi în celelalte chestiuni, m-am izbit de dificultăţi pe care n-am putut să le înving.

Gerald îl privi fără ostilitate.

— În privinţa lui Raymond, abilitatea dumitale poliţieneasă nu era suficientă. Fără un joc puternic de influenţe puse în acţiune sus de tot, nu aveai nicio şansă de izbândă. Am urmărit campania din presă. Se stârnise prea multă vâlvă.

Temple îşi dădu seama că Gerald făcea aluzie la incapacitatea lui de a mobiliza pe aliaţii – cu înalte situaţii politice şi sociale – Casei Sunderland.

Lafont se arătă un partener loial al lui Temple:

— Nu s-a precupeţit niciun efort pentru salvarea lui *Mister* Raymond. Am avut însă adversari prea puternici, plasaţi în posturi-cheie.

Gerald făcu o pauză.

— Misiunea dumneavoastră, *Monsieur* Lafont, nu s-a încheiat încă. Vă rog să vă continuaţi activitatea. Pe viitor veţi fi poate mai norocos. În viaţă există succese şi insuccese.

— Vă mulţumesc, *Sir*. În cazul lui *Mister* Raymond nu am abandonat lupta. Voi strânge noi dovezi, voi aduce noi martori care ne vor permite să cerem o revizuire a procesului. Trebuie să se mai stingă însă vâlva pe care au creat-o artificial anumite cercuri interesate în a ne deservi.

Gerald ordonă unui servitor să aducă şampanie.

— Puţin alcool limpezeşte minţile, zise zâmbind uşor.

Trebuia să le insufle curaj colaboratorilor. Altfel totul se ducea de râpă. Mai ales acum, când pregătea o lovitură spectaculoasă.

Mânați de bagheta majordomului, trei lachei aduseră pe măsuțe portabile un pluton de sticle cu șampanie „Veuve Cliquot" și tăvi de argint cu foarte apetisante fursecuri. Temple, Lafont și Woodward se priviră uluiți. Această tratație era cu totul neprevăzută.

Gerald observă reacția oglindită involuntar pe chipul lor. Până și Challais era nedumerit. Dopurile de la sticle săriră în salve. Cupele de cristal se umplură cu licoarea înspumată. Gerald expedie servitorii, apoi ridică prima cupă.

— *Gentlemen*, ne vom goli acest pahar spre a deplânge – ca la praznicele mortuare – decesul unor iluzii. Îl ridicăm pentru a ne oțeli în previziunea unei campanii pe care o vom dezlănțui în zilele următoare. *Gentlemen*, hotărârea pe care o vom lua azi este de o mare importanță. Secretul operațiilor pe care le vom întreprinde trebuie păstrat cu strictețe. Nimeni în afară de dumneavoastră nu va fi introdus în tainele noastre. Ne-am înțeles?

Gerald știa că își asuma un mare risc. Dacă vreunul dintre cei de față ar trăda, operațiunea plănuită ar fi sortită eșecului. Dar trădătorul ar fi imediat descoperit. Gerald era hotărât să nu treacă la punerea în aplicare a campaniei lui decât după ce se va scurge un timp suficient de lung destinat a permite eventualului delator să se dea de gol prin propriile sale mașinații. În acest caz va aplica a doua ipoteză de luptă, pe care nu o cunoștea nimeni, în afară de el. Aceasta ar cere însă timp. Și timpul nu lucra în favoarea sa.

După ce goliră paharele, intră în subiect.

— *Gentlemen*, vom răspunde la atacul jucătorilor de *baisse* declanșând la rândul nostru o campanie de *baisse* împotriva propriilor noastre acțiuni.

Woodward făcu ochii mari, dar nu rosti un cuvânt. Ideea marelui patron îi părea absurdă. Și Temple era dezorientat. Cunoștea însă încrederea lui Gerald în eficacitatea raționamentului său. Challais se răsuci instinctiv în fotoliu. Era sigur că Gerald pregătea o lovitură tare. Îl munceau însă temeri. Poate că îmbătrânise și îl înspăimântau îndrăznelile. Și Lafont aștepta cu încordare explicațiile marelui patron.

Numai Lorenzo era cu totul străin de înalta tensiune din atmosferă. Savura un fursec şi îşi degusta calm şampania. Operaţiile discutate nu-l interesau.

— Veţi obiecta că, operând la *baisse*, acţionăm împotriva propriilor noastre interese, zise Gerald. Fenomenul este invers. Dăm o dublă lovitură. Am să vă explic cum. Jucătorii la *baisse* operează *à découvert*. Aş vrea să mă urmăreşti şi tu, Lorenzo!

— Ascult, zise acesta.

— Ai înţeles despre ce este vorba?

— Nu prea.

— Am să-ţi explic foarte pe scurt. Operând *à découvert*, adversarii noştri vând nişte acţiuni pe care nu le au – să zicem la preţul de zece lire acţiunea – încheind tranzacţii ferme, cu termen de predare la sfârşitul unei perioade de treizeci de zile. Până atunci speră că acţiunile, depreciindu-se, vor fi cotate la o liră. Ei le vor cumpăra de pe piaţă cu o liră acţiunea şi vor reţine diferenţa de nouă lire, ceea ce va constitui un beneficiu magnific. Normal ar fi ca noi să jucăm la hausse, ca să nu le permitem această manevră. Să urcăm valoarea acţiunilor la unsprezece-doisprezece sau cincisprezece lire, forţându-i la termen să deburseze sume mari sau eventual să intre în corner.

— Ce înseamnă corner?

— Să nu găsească pe piaţă acţiunile pe care le-au vândut *à découvert*, astfel încât să fie nevoiţi, spre a se degaja de obligaţii, să ne plătească sumele pe care le vom pretinde.

— Atunci de ce jucaţi la *baisse*?

— Pare ceva mai complicat, dar în realitate este extrem de simplu. Jucând la *baisse*, permitem acţiunilor să înregistreze scăderi aparent catastrofale, ceea ce le va da curaj spectatorilor la *baisse* să vândă cantităţi din ce în ce mai mari de acţiuni, pe care – reţine bine – nu le au în portofoliul lor. În acelaşi timp, noi – prin interpuşi – le răscumpărăm la preţurile scăzute, odată cu toate acţiunile existente şi lichidate de deţinătorii reali, astfel încât la termenul încheierii socotelilor, *baisse*-ierii să nu mai găsească pe piaţă nicio acţiune. Operaţia e foarte primejdioasă, fiindcă o simplă indiscreţie ne

poate da peste cap. Pe de altă parte, implică unele avantaje. Toate acţiunile aflate în posesia actualilor acţionari vor trece în posesia noastră, fiindcă aceştia le vor vinde, cuprinşi de panică, de îndată ce vor vedea că valorile deţinute de ei se prăbuşesc.

Temple, Woodward, Challais se priviră oarecum alarmaţi. Lipsa de scrupule a lui Gerald le tăiase respiraţia.

— Legea nu îngăduie să jucăm la *baisse* împotriva propriilor noastre acţiuni, îndrăzni Temple să obiecteze. Ne interzice această operaţie tocmai pentru a nu ne păgubi acţionarii.

Gerald zâmbi persiflant.

— Încercaţi să vedeţi mai departe de vârful nasului, *Sir* Anthony! Legea nu ne îngăduie să lansăm noi o campanie de *baisse* împotriva propriilor noastre acţiuni, dar nu specifică nimic în cazul în care campania este pornită de alţii. Mă urmăriţi?

— Totuşi, se va interpreta...

— Campania de *baisse* a adversarilor noştri a şi început. Nu-i aşa? Câte puncte am pierdut până acum?

— Şapte puncte şi jumătate. Este adevărat că presiunea jucătorilor la *baisse* se înteţeşte. Am luat însă măsuri să menţinem cotele acţiunilor noastre prin cumpărături masive. Dispunem încă de capitaluri...

Gerald îl întrerupse cu severitate:

— Vă irosiţi capitalurile într-o bătălie sterilă. Nu uitaţi că sunt angajat în altă bătălie la Bursa de la Paris. Acolo trebuie să mă lupt cu însuşi guvernul francez. Sunt obligat să mă bat şi la Viena. Şi la Madrid. Pentru aceasta am nevoie de capitaluri. De capitaluri mari. Aici, la Londra, ne rezumăm la alternativa: *baisse*. Vindeţi propriile noastre acţiuni. Masiv. În pachete din ce în ce mai mari. Evident, prin interpuşi. Şi, tot prin interpuşi, răscumpăraţi-le. Nu mă interesează dacă propriii noştri acţionari se vor ruina.

— Au avut încredere în noi când şi-au pus la bătaie economiile pentru a cumpăra acţiunile noastre.

— Crezi că se vor consola dacă ruina lor va atrage după sine şi falimentul nostru? Război fără victime nu se poate face, *Sir* Anthony! Casa Sunderland trebuie să supravieţuiască,

indiferent de vicisitudinile pe care le va provoca. Noi nu suntem decât slujitorii ei. Şi avem datoria să o slujim cu fanatism. Dacă vă închipuiţi că mă interesează beneficiile personale, vă înşelaţi. Sunt un simplu om, iar necesităţile mele sunt limitate. Mă bat pentru o idee – propăşirea marelui capital, şi pentru un ideal – Casa Sunderland-Beauclair!

Gerald se ridică din fotoliu şi se uită la pendula de pe căminul de marmură.

— *Gentleman*, nu vă mai reţin. S-a făcut târziu. În viitoarele zile veţi avea mult de lucru. Mâine de dimineaţă am să trec pe la Bancă. *Mister* Woodward, te rog să-l anunţi pe *Mister* Rowlandson că doresc să-i vorbesc. Mâine după-amiază mă înapoiez la Paris. *Gentlemen*, noapte bună!

Vizitatorii se retraseră uluiţi.

În vreme ce cobora peronul spre trăsura care-l aştepta, Temple se adresă lui Lafont:

— Credeţi că procedăm corect, *Mister* Lafont, pornind această campanie de *baisse?*

— Operaţiile financiare nu sunt de resortul meu, *Sir* Anthony. În ceea ce mă priveşte, nu mi-am pus niciodată întrebarea dacă hotărârile patronilor mei sunt bune sau rele. Le-am executat. Noapte bună, *gentlemen!*

Se urcă în propria lui trăsură, care dispăru în noapte. Ropotul cailor se mai auzi un timp pe caldarâm, apoi se stinse treptat.

Temple îşi puse mănuşile.

— Dumneata ce părere ai, *Mister* Woodward?

Preşedintele Băncii nu răspunse imediat. Îi repugna procedeul lui Gerald, dar nu-i convenea nici să se alieze cu Temple. Poate că se va putea folosi de criza aceasta spre a-i lua locul.

— *Sir* Anthony, argumentele patronului sunt valabile. Acţionând la *baisse*, nu facem decât să ne apărăm interesele.

Temple înclină din cap.

— Am înţeles. Poate să aveţi dreptate, suspină el. Te conduc până acasă?

— Mulţumesc, sunt cu trăsura mea.

— Noapte bună, *Mister* Woodward.

— Noapte bună, *Sir* Anthony.

Temple se instală pe pernele îmbrăcate în catifea violetă ale trăsurii. Se uită la felinarele învăluite în nimbul lor de ceaţă luminoasă asemenea unor capete de sfinţi. Vizitiul dădu bice cailor. Temple asculta ca prin vis huruitul roţilor pe pavajul de piatră. Îl durea cumplit capul. Îl frământa un chinuitor proces de conştiinţă. Ştia că ordinul pe care avea să-l dea mâine agenţilor săi de la Bursă spre a acţiona energic la *baisse* va declanşa în curând o mare panică. Mii de oameni care crezuseră în soliditatea Casei Sunderland vor fi ruinaţi. Dacă lovitura plănuită de Gerald va reuşi şi avea destui sorţi de izbândă tocmai fiindcă era atât de diabolică, încât va lua prin surprindere pe toată lumea, vor cădea numeroase victime şi dintre oamenii răi, şi dintre cei buni. Răii, care porniseră bătălia împotriva Casei Sunderland, aveau toate şansele să-şi recâştige echilibrul compromis, fiindcă erau deprinşi cu loviturile de teatru ale Bursei. Unii dintre ei îşi vor lăsa oasele. Dar aceştia vor fi puţini. Oamenii buni, bieţii acţionari care îşi închipuiseră că economiile lor vor putea să fructifice, vor pierde totul. Unii vor înnebuni, alţii se vor sinucide. Cei mai mulţi vor plânge pe ruinele visurilor atât de trandafirii până mai ieri, apoi vor relua modesta lor luptă cotidiană cu o existenţă care subordonează totul forţei.

Temple îşi trecu mâna peste obraz. Ce trebuia să facă? Să se împotrivească punerii în practică a proiectului? Să demisioneze? Să denunţe totul presei şi opiniei publice? Ultima ipoteză ar fi fost să se alieze cu duşmanii lui Gerald, dar un asemenea gest îi repugna. Avea o datorie de conştiinţă faţă de întemeietorul dinastiei Sunderland. Va lăsa noaptea să-i decanteze gândurile. Mâine va lua o hotărâre definitivă. Dacă ar fi fost singur, ar fi privit lucrurile cu detaşare. Era însă legat de Grace. Ruina Casei Sunderland ar fi tras după sine şi ruina ei. Iar aceasta nu trebuia să se întâmple...

* *
*

În City domnea o atmosferă tulbure, prevestitoare de panică. Bătălia în jurul acţiunilor unor societăţi miniere controlate de Casa Sunderland crease o ambianţă de nesiguranţă,

de teamă. La Bursă, jucătorii urmăreau cu sufletul la gură fluctuaţia valorilor, care înregistrau salturi dezordonate, în dispreţul celor mai savante calcule. Se zvonea că o prăbuşire a acţiunilor miniere Sunderland va duce la o dezechilibrare a întregului eşafodaj economic şi financiar al acestei case. Se ştia că Banca Anglo-Americană şi cea mai mare parte din întreprinderile industriale afiliate ei aveau un caracter privat, capitalurile respective fiind acoperite în întregime de membrii dinastiei Sunderland. Societăţile miniere pe acţiuni, controlate de acest clan, nu scăpau însă fluctuaţiilor bursiere.

Când Gerald sosi la Bancă, printre salariaţi domnea o mare agitaţie. Toţi se întrebau ce măsuri va lua marele patron împotriva presiunii tot mai puternice exercitate de speculatorii la *baisse*. Gerald nu avea însă de gând să clameze hotărâri spectaculare – aceste hotărâri fuseseră luate în ajun în cerc restrâns –, ci venise pentru a avea o explicaţie cu primul consilier juridic al Băncii, avocatul Rowlandson.

La ora 10, Rowlandson intră în cabinetul marelui patron. Fruntea îi era posomorâtă. Bănuia că i se va cere socoteală pentru înfrângerea suferită în procesul lui Raymond, dar şi el avea să ceară socoteală în legătură cu Benjamin Sunderland. Gerald stătea impasibil la biroul său. Tânărul acesta cu ochi duri ca oţelul, care-l primi abia răspunzând cu o înclinare a capului la salutul său protocolar, îl irită pe Rowlandson, care se credea îndrituit la un tratament mai bun.

În încăpere nu se mai afla decât Lafont, care stătea în picioare lângă birou. Rowlandson se opri în faţa lui Gerald şi aşteptă să i se ofere un scaun. Invitaţia întârzie să se manifeste.

Pendula aurie de pe birou, susţinută de nişte colonade delicate de onix, îşi depăna tic-tacul în încăperea în care nu se mai auzea decât respiraţia celor trei bărbaţi. Tăcerea se prelungi supărător.

Rowlandson îşi drese glasul.

— M-aţi chemat, *Sir*.

Gerald nu-i răspunse. Continua să-l fixeze cu o privire rece, aproape impersonală. Părea o statuie atât de bine executată, încât avea aparenţa vieţii.

Rowlandson era sigur că i se va rosti sentința de concediere. Gerald Sunderland nu ierta insuccesele. Lafont se uita când la candelabrul care atârna deasupra capului, când la vârful pantofilor săi. Avocatul hotărî să rupă cel dintâi tăcerea.

— Sper că ați primit, *Sir*, raportul meu cu privire la procesul Contelui Raymond de Beaulieu.

— L-am primit, *Mister* Rowlandson. Și am rămas profund nemulțumit, rosti Gerald cu glas egal ca și când ar fi vorbit despre un fapt divers.

— Îmi închipui că *Mister* Lafont v-a pus la curent cu dificultățile pe care amândoi le-am avut de întâmpinat.

În ochii lui Gerald scânteie deodată o privire rea. „Cât mă urăște de mult omul acesta!", reflectă Rowlandson înfiorându-se.

— *Mister* Rowlandson, înțeleg să răsplătesc serviciile pe care le-ați adus până în prezent Casei noastre, rosti răspicat Gerad. Casierul general a primit sarcina să vă înmâneze suma de două mii de lire, care reprezintă o recompensă binemeritată. Regret că pe viitor colaborarea noastră va trebui să înceteze. S-au ivit câteva elemente care fac imposibilă continuarea unei conlucrări.

— În privința condamnării Contelui de Beaulieu am făcut tot ce este omenește posibil spre a-l feri de o condamnare la moarte. Pa baza probelor existente, nimeni n-ar fi putut obține mai mult. Îmi îngăduiți să vă întreb care sunt celelalte elemente?

Gerald zâmbi, arătându-și dinții albi și frumoși, ca și când ar fi vrut să muște.

— Îmi este penibil, *Mister* Rowlandson, să vorbesc despre rolul pe care l-ați jucat în... să zicem... legătura înfiripată între nepotul meu Benjamin și fiica dumneavoastră.

Avocatul se înțepoșă.

— Nu vă înțeleg, *Sir*. Prefer situațiile clare. Nu mă tem de explicații.

— Cum doriți, replică Gerald cu asprime. Regret că mă forțați să pun în discuție onestitatea fiicei dumneavoastră și a dumneavoastră înșivă.

Atacul era atât de neaşteptat şi de dur, încât avocatul simţi că îl înăbuşă indignarea.

— Vă daţi seama de gravitatea cuvintelor pe care le-aţi pronunţat, *Sir? Mister* Lafont este martor.

Lafont rosti cu voce joasă:

— Faptele care fac obiectul acestei discuţii sunt prea grave ca să fie discutate în cadrul unui proces. Onoarea dumneavoastră, *Mister* Rowlandson, ar fi serios întinată.

— Nu vă permit, *Mister* Lafont...

— Am să vă spun tot ce am de spus, *Mister* Rowlandson, interveni sec Gerald. Aţi dorit această explicaţie şi o veţi avea. Profitând de contactele repetate pe care le-aţi avut cu nepotul meu Benjamin, în cursul procesului lui Raymond de Beaulieu, i-aţi captat încrederea, l-aţi invitat în casa dumneavoastră şi i-aţi prilejuit o serie de întâlniri cu fiica dumneavoastră.

— Este o infamie!, şuieră avocatul sufocat.

I se urcase sângele în cap şi urechile începuseră să-i vâjâie.

— V-aţi gândit probabil că n-aţi încheia o afacere proastă dacă tânărul meu nepot v-ar deveni ginere, continuă implacabil Gerald. Aţi uitat că Benjamin Sunderland este minor. I-aţi smuls o cerere în căsătorie.

— Jur că nici n-am ştiut de întâlnirile lor!, protestă cu vigoare Rowlandson. Nepotul dumneavoastră s-a îndrăgostit de fiica mea.

— Să fim serioşi, *Mister* Rowlandson.

— Nu admit să-mi puneţi cuvântul la îndoială. În ţara aceasta există legi care îi apără pe cei inocenţi...

— Inocenţi? Ce comic!

Avocatul îşi încleştă pumnii. Din clipa în care aflase că între Benjamin şi fiica lui se înfiripase o idilă, presimţise că lucrurile se vor termina rău. Dumnezeu îi era martor că nu voise această complicaţie. Dar cum i-ar fi putut convinge pe aceşti oameni de rea-credinţă că le spune adevărul? Vestea pe care o aflase în ultimele zile îi sporea mânia şi deznădejdea. Se uită la Gerald, apoi la Lafont. Se întreba dacă era cazul să le împărtăşească această groaznică noutate. În cele din urmă se hotărî să vorbească:

— Benjamin Sunderland a lăsat-o pe fiica mea însărcinată.

Gerald şi Lafont abia îşi stăpâniră o tresărire. Faptul acesta complica serios lucrurile. Gerald îşi muşcă buzele.

— Mister Rowlandson, rosti el cu forţat calm, sunt dispus să vă despăgubesc fiica pentru fanteziile amoroase ale nepotului meu. Cât cereţi ca să-l lăsaţi în pace? Sunt convins că un proces nu v-ar conveni. Onoarea fiicei dumneavoastră ar da naştere la cele mai stranii şi neplăcute interpretări. Nepotului meu i se va imputa poate că a fost un precoce Don Juan. În orice caz, nu veţi obţine mai mult decât o despăgubire bănească, presupunând că acel copil de care mi-aţi vorbit ar fi opera lui. Ceea ce, bineînţeles, ar trebui dovedit.

Lui Rowlandson i se umplură ochii de lacrimi. O mânie neputincioasă îl făcu să bolborosească:

— Aţi merita să vă ucid pentru cuvintele acestea, *Mister* Gerald Sunderland!

— E nevoie să vă amintesc că vorbiţi în faţa unui martor, *Mister* Rowlandson, care poate confirma oricând că am fost obiectul unei tentative de şantaj?

Avocatul înşfăcă brusc un sfeşnic de aur de pe birou şi îl ridică spre a-l trăsni pe Gerald în creştet. Nu fu însă nevoie ca Lafont să se repeadă asupra lui pentru a-l dezarma, căci lăsă sfeşnicul să-i scape din mână. Flăcăruile lumânărilor se stinseră după ce pârliră covorul persan. În încăpere se răspândi un miros puternic de ars.

Gerald nici nu se clintise.

— Sunteţi curajos, *Mister* Gerald Sunderland, fiindcă aveţi în spate toată puterea dinastiei Sunderland, rosti cu scârbă Rowlandson. Nu vă ucid, fiindcă nu-mi pot îngădui luxul de a-mi lăsa familia pe drumuri. Păstraţi-vă banii şi nepotul. Nu vă urez decât să suferiţi într-o zi, amândoi, atât cât am suferit eu în ultima vreme. Dumnezeu să vă pedepsească!

Se răsuci pe călcâie şi părăsi grăbit încăperea. După ce uşa se închise în urma sa, Lafont rosti întunecat:

— Bietul om! Ce melodramatică ieşire din scenă!

Gerald suspină:

— Rowlandson nu e un laş, rosti el, schimbându-şi brusc atitudinea. Renunţase la poza pe care o afectase în prezenţa avocatului. A judecat înţelept, adăugă el. Regret că a trebuit

să-i răsplătesc în chipul acesta serviciile pe care le-a adus atâţia ani Casei noastre. Sunt convins că Benjamin a iubit-o sincer pe fiica lui Rowlandson. Sunt convins că avocatul şi fiica lui nu l-au ademenit. Sunt convins că Benjamin a însărcinat-o. Dar ce puteam să fac, *Monsieur* Lafont? În sânul familiei noastre nu trebuie să intre străini. Pe Lorenzo di Serracapriolo l-am acceptat fiindcă situaţia era alta.

Se ridică brusc de la birou şi trecu la fereastră. De acolo, de sus, îl văzu pe Rowlandson traversând strada, gesticulând de unul singur şi oprind un cab în care se urcă, dispărând apoi după colţul străzii. Spectacolul acesta îi spori jena.

— Nu ştiu dacă mă poţi înţelege, *Monsieur* Lafont! Toţi cei din neamul nostru suntem blestemaţi! Blestemaţi, *Monsieur* Lafont!

Şeful departamentului informaţiilor îl privi gânditor.

— Vă înţeleg, *Sir!* Vă înţeleg!...

Gerald se înapoie la Montenuovo House şi luă prânzul în compania lui Challais şi a lui Lorenzo. În tot timpul mesei nu scoase o vorbă. Challais îi respecta tăcerea. Era şi el copleşit de gânduri. Lorenzo avea senzaţia că se află într-o ambarcaţiune fără rame, târâtă pe apele unui viforos râu de munte, care-şi frământa apele printre stânci. O singură ciocnire cu unul din bolovanii aceia imenşi, aruncaţi de braţele puternice ale unui Hercule nevăzut, ar fi fost de-ajuns ca s-o sfărâme. Ambarcaţiunea îşi continua cursa nebunească spre un abis pe care Lorenzo îl presimţea. Nu făcea însă nicio mişcare, fiindcă îl paraliza frica şi nu se putea împotrivi destinului.

După-amiază, în vreme ce trăsura de călătorie îl aştepta la scară, lui Gerald i se anunţă o vizită.

— *Mister* şi *Mistress* Phipps!, rosti cu gravitate majordomul.

În primul moment, Gerald fu ispitit să comunice prin servitor Georginei că nu o poate primi. Apoi se răzgândi, deşi ştia că îl aşteaptă o întrevedere penibilă. Îi primi într-un salon cu tapiserii englezeşti din secolul al XVII-lea, de dimensiuni aproape halucinante, cu personaje uriaşe ce păreau să ţâşnească din cadre şi care zdrobeau cu masivitatea lor comodele delicate din epoca William and Mary şi fotoliile îmbrăcate

în brocart de argint. Tapiseriile zugrăveau scene inspirate din legendele Romei antice, iar drapajele ample ale togelor ajungeau să se confunde cu faldurile draperiilor, de culoarea chihlimbarului. Tapiseriile acestea bizare creau o atmosferă insolită, care, bănuia Gerald, avea să-i impresioneze neplăcut pe vizitatorii săi, iscându-le complexe tulburi.

Profesorul Phipps reacţionă exact aşa cum presupusese amfitrionul. Deşi se străduia să îşi concentreze atenţia asupra subiectului care motivase această vizită, privirile îi erau furate de siluetele fantastice de pe tapiserii. Georgina era însă deprinsă cu luxul, chiar dacă acesta îmbrăca forme extravagante, ca în cazul de faţă. Faptul că în ultimii ani trăise într-o ambianţă cenuşie, burgheză, nu-i ştirbise cu nimic firea de autentică *grande dame*. Georgina ţinea în mână un ziar britanic. Un anunţ din rubrica mondenă era înconjurat cu roşu.

— Vrei să îmi spui ce înseamnă asta?, se adresă ea cu asprime lui Gerald, arătându-i anunţul.

Nici nu aşteptase să se retragă servitorul ca să declanşeze această scenă de familie.

Gerald îşi aruncă privirile asupra rândurilor tipărite.

— Ah, da!, rosti el calm. *Fair-partul* căsătoriei Cynthiei cu Principele di Serracapriolo. N-ai ştiut?, întrebă cu prefăcută ingenuitate. Am să-i fac observaţie secretarului meu fiindcă nu v-a trimis şi vouă un *faire-part*.

— M-am informat asupra acestui... principe, rosti Georgina cu dispreţ, dar şi cu neputincioasă exasperare. Un degenerat, ajuns pe ultima treaptă a decadenţei morale. E şi firesc. Face parte din rândul prietenilor tăi.

— Mulţumesc pentru compliment, Georgina, zâmbi Gerald. Dacă numai pentru aceasta ai venit, socotesc că am epuizat subiectul întrevederii noastre.

— Nu l-am epuizat deloc, stărui ea mânioasă. Mai avem multe de discutat.

— Mă întreb ce rost ar avea? Lucrurile sunt definitiv aranjate.

— Aşa crezi dumneata, Gerald.

— Dacă-ţi închipui că mai poţi interveni cu ceva împotriva acestei căsătorii, îţi faci iluzii, Georgina.

— Te crezi foarte abil, Gerald. Ai măritat-o pe Cynthia, deoarece te-ai temut că justiția îmi va acorda tutela ei.

— Deducțiile dumitale sunt admirabile, replică Gerald surâzând cu aceeași falsă candoare. Întotdeauna am avut un respect deosebit pentru inteligența dumitale. Țin să-ți atrag însă atenția că nu am acționat decât în spiritul intențiilor părintelui nostru comun, Richard Sunderland. El și-a manifestat în mod expres voința de a te dezmoșteni și de a te priva în același timp de orice drept asupra copiilor rezultați din căsătoria ta cu Adrien de Beaulieu. Îți dau un sfat, Georgina! Rezumă-te la noua ta familie. Te-ai măritat cu profesorul Phipps, un om onorabil, care ți-a dăruit câțiva copii înzestrați. Ocupă-te de ei, Georgina, și uită-i pe ceilalți!

— Mă dispensez de sfaturile dumitale, Gerald, îl întrerupse cu ton înghețat.

El ridică din umeri.

— Cum dorești. Te previn însă că te agiți zadarnic.

— Vom vedea!

Gerald se uită la ceasul de pe cămin.

— Îmi pare foarte rău că sunt nevoit să pun capăt acestei agreabile discuții, dar trebuie să plec la Paris.

— Trăsura poate să mai aștepte puțin. Și prietenii...

— Dacă mai ai să-mi spui și altceva, Georgina, te ascult, grăi Gerald cu vizibilă plictiseală.

— Mi-ai nenorocit copiii, Gerald!

— Greșești! Nu i-am prezentat-o eu lui Raymond pe Mary Reynolds. M-am împotrivit acestei căsătorii, așa cum s-a împotrivit și părintele nostru căsătoriei dumitale cu onorabilul profesor Phipps, aici de față. Raymond ți-a moștenit probabil încăpățânarea. Acum suferă consecințele, așa cum le-ai suferit într-o oarecare măsură și dumneata.

— În ceea ce mă privește, sunt fericită că am scăpat din acest viespar.

— Mă bucur și eu pentru tine, Georgina.

— Cu Raymond lucrurile nu s-au terminat însă atât de ușor.

— Din nefericire.

— Ce-ai făcut ca să-l aperi?

— Tot ce a fost posibil. Sper ca în viitor să fac ceva mai mult.

— Vorbe! Vorbe!... Voi ataca în justiţie validitatea căsătoriei Cynthiei.

— Te rog! Dacă ai timp de pierdut...

— Eşti cinic, Gerald!

— Spun adevărul, Georgina. N-ai nicio şansă. Căsătoria este perfect legală. Acum vă rog să mă iertaţi!

Sună dintr-un clopoţel. Servitorul care introdusese pe Georgina şi pe soţul ei îşi făcu apariţia.

— Stubbs, condu pe *Mister* şi pe *Mistress* Phipps. La revedere, Georgina, la revedere, profesore Phipps.

Părăsi încăperea, lăsându-i pe cei doi vizitatori plantaţi în mijlocul camerei. Personajele groteşti din tapiseriile murale îi priveau cu batjocură.

O jumătate de oră mai târziu, berlina lui Gerald părăsi Londra, îndreptându-se în galopul cailor spre Dover...

* *
*

Îndată după sosirea sa la Paris, Gerald începu să tragă sforile în scopul zădărnicirii planurilor lui Villèle şi ale fraţilor Rotschild, fără a neglija în acelaşi timp să urmărească atent desfăşurarea operaţiilor de Bursă de la Londra. Luă o primă măsură, subvenţionând în taină ziarele liberale, ostile regimului. Prin intermediul lui Talleyrand, adversarul ireductibil al lui Villèle, intră în contact cu liderii opoziţiei, Casimir Périer, Benjamin Constant, generalul Foy, Marchizul de La Fayette, care îşi manifestaseră deja ostilitatea faţă de proiectele financiare ale primului-ministru. Gerald urmărea să organizeze forţele opoziţiei, sporindu-le eficacitatea în lupta pe care aveau să o ducă împotriva guvernului.

Făcu apoi avansuri bancherilor liberali, ţinuţi în carantină de Villèle, care ajunsese să colaboreze aproape în exclusivitate cu James de Rotschild. Delessert, Mallet, Hottinguer, prelucraţi de Casimir Périer, acceptară să acţioneze de comun acord cu Gerald. Bancherul Laffitte, deşi făcea parte din rândurile opoziţiei, se derobă în ultima clipă, deoarece fraţii Rotschild reuşiseră să-l atragă de partea lor, oferindu-i o participare

importantă în operaţia preconizată de Villèle în legătură cu conversiunea rentei de 5%.

Gerald făcu apoi un gest care stârni marea vâlvă. În casa Contesei de Boigne se întâlni cu Ducele Philippe d'Orléans, fiul regicidului, şi, după o foarte cordială discuţie, acceptă să participe la un dineu oferit de acesta la Palais-Royal. La rândul său, îl invită la o vânătoare călare pe domeniile Lusignan-Valois din l'Ile de France. Rivalitatea dintre ramura Orléans şi ramura Bourbon era un subiect arhicunoscut. Vexaţiile pe care ducele le suferea din partea regelui şi a fratelui acestuia, Contele d'Artois, îl făcuseră să accepte primejdioasa cinste de a fi considerat şeful nemulţumiţilor din Franţa.

Câteva zile după acest eveniment, Gerald şi soţia sa fură invitaţi la o recepţie oferită de Ducele de La Rochefoucauld, care avusese neplăcerea de a-şi atrage antipatia Contelui d'Artois. La Rochefoucauld era considerat un regalist moderat, ceea ce constituia o crimă în ochii ultraregaliştilor fanatici.

Deşi era suspectat de Curte, La Rochefoucauld primea o societate foarte aleasă la recepţiile sale, care erau boicotate doar de slugile prea credincioase ale Contelui d'Artois.

Sosirea lui Gerald era aşteptată cu nerăbdare. Acesta avea să-şi facă pentru întâia oară apariţia la braţul tinerei sale soţii într-un salon din aristocraticul cartier Saint-Germain. Olga vizitase în două rânduri Parisul, însoţindu-şi părinţii, dar pe atunci fusese doar un copil, care nu prea atrăsese atenţia. De data aceasta se înfăţişa însă în dubla ei calitate de Ducesă de Lusignan-Valois şi de cea mai bogată femeie din Franţa. Când Olga îşi făcu intrarea în palatul La Rochefoucauld, o întâmpină încă de la uşă zvon de glasuri şi exclamaţii admirative. Din acest cor lipseau, evident, vocile femeilor, care nu puteau accepta cu inimă uşoară apariţia unui nou astru, de o asemenea strălucire, pe firmamentul lumii mondene pariziene. Ploaia de diamante care scăpărau pe rochia de brocart argintiu evoca splendorile Golgondei. Iar frumuseţea ei era atât de desăvârşită, încât – asemenea dumnezeirii – nu suportă descriere şi nici termeni de comparaţie.

Gerald păşea la braţul ei, încântat de unanimul omagiu pe care-l citea nu numai în ochii admiratorilor, dar şi în privirile încărcate de ciudă ale femeilor tinere.

Ducesa de La Rochefoucauld, după ce se extazie în faţa Olgăi şi îl felicită pe Gerald pentru inspirata lui alegere, îi declară cu amabilă îndrăzneală:

— Duce, îmi voi îngădui să-ţi răpesc soţia. Toată lumea e dornică să o cunoască. Te las în compania soţului meu. Sunt sigură că aveţi multe să vă spuneţi.

— *Madame la Duchesse,* sunt la ordinele dumneavoastră, se înclină el.

Amfitrionul manevră astfel încât să rămână în compania exclusivă a lui Gerald. Un servitor galonat le oferi şampanie.

— În sănătatea superbei dumitale soţii, Gerald.

— Mulţumesc, prietene.

La Rochefoucauld îl luă de braţ cu un gest plin de intimitate.

— Mă bucur că ai răspuns la invitaţia mea. Eram nerăbdător să stăm de vorbă. Nu este elegant să-ţi manifeşti curiozitatea, dar eu am să încalc aceste reguli. Întreg Parisul vorbeşte despre schimbarea dumitale de orientare politică. Este într-adevăr senzaţională.

— Nu i-aş acorda o asemenea semnificaţie, replică Gerald cu afectată modestie. Este o atitudine firească, determinată de o întreagă serie de împrejurări. În orice caz, iniţiativa numi aparţine.

— Mi-am dat seama. Lucrările de culise ale lui Villèle te-au silit să adopţi această linie de conduită. Ciudat om şi acest Villèle. Înainte vreme se bizuia mult pe dumneata.

— Rotschilzii i-au oferit probabil condiţii mai bune în timpul absenţei mele de la Paris. Statornicia nu este apanajul oamenilor politici, dragul meu prieten.

— Am simţit-o pe propria mea piele, Gerald. Ah, uite-l pe Jules de Polignac! Vine direct spre noi. Ce-o fi căutând aici? Nu-mi calcă des pragul.

— Omul acesta mă plictiseşte cumplit.

— Ştiu. Şi pe mine mă plictiseşte. Nu-mi plac aerele lui de motan virtuos şi nici apartenenţa la Confreria Flamurilor, această asociaţie de Tartuffi cu pretenţii de cenzori ai moravurilor.

Gerald înţelegea repulsia lui La Rochefoucauld. Nici el nu era de acord cu excesele moralizatoare şi cu principiile ultrareacţionare ale acestui ordin cavaleresc, tainic la origine, creat sub Imperiu de Bertier de Sauvigny, pentru a precumpăni influenţa crescândă a francmasoneriei, a preamări monarhia defunctă şi a sluji Biserica. În sânul confreriei exista o foarte severă ierarhie. Organismul acesta contrarevoluţionar luase fiinţă şi se dezvoltase în celulele închisorilor. Acolo fuseseră recrutaţi, printre alţii, Marchizul de Puyvert, Jules şi Armand de Polignac, Alexis de Noailles, Mathieu de Montmorency. După prăbuşirea lui Napoleon, confreria îşi continuase activitatea la lumina zilei, dobândind o forţă de temut. Datorită eforturilor ei, cabinetul prezidat de Ducele de Richelieu – învinuit de moderaţie – fusese înlăturat de la putere. Villèle devenise prim-ministru graţie aceleiaşi grupări, căreia îi jurase credinţă şi supunere eternă. Louis al XVIII-lea acceptase cu spaimă noua formaţie ministerială. Socotea – pe drept cuvânt – că excesele reacţionare ale noului cabinet vor duce la şubrezirea monarhiei legitime, care abia se reinstalase pe tronul Franţei.

Gerald mai avusese în trecut unele frecuşuri cu acest ordin. Emisari ai comitetului de conducere încercaseră într-o vreme să-l înregimenteze în sânul organizaţiei. Dar el ştiuse să se eschiveze. Nu-i convenea să facă parte din asociaţii care i-ar fi stânjenit mişcările. Politica lui economică şi financiară nu-i îngăduia să urmeze un drum inflexibil, ci trebuia să se mlădieze în funcţie de condiţiile existente nu numai în Franţa, ci şi în întreaga lume.

Prinţul Jules de Polignac se apropie de Gerald şi îl salută cu toată curtenia.

— Duce, sunt încântat că am avut prilejul să ne întâlnim.

— Plăcerea este a mea, Principe.

— Nu ne-am mai văzut de foarte multă vreme.

— Ocupaţiile m-au ţinut un timp departe de Franţa.

Jules de Polignac, deşi se apropia de 45 de ani, păstra încă o siluetă suplă, tinerească. Părul negru, striat de câteva fire argintii, era pieptănat *en coup de vent*.

Şi Gerald, şi amfitrionul îşi dădură seama că apariţia lui Polignac nu era întâmplătoare. Principele vorbi un timp despre vreme, despre ultimele spectacole şi cancanuri, apoi trecu brusc la un subiect mult mai arzător.

— Am urmărit cu interes, Duce, comentariile din culisele Camerei Deputaţilor în legătură cu încercările opoziţiei de a se folosi de prestigiul dumneavoastră şi de forţa pe care o reprezintă Casa Sunderland. Spre deosebire de unii prieteni ai mei, care priveau cu amărăciune înclinarea dumneavoastră spre liberali, eu am afirmat sus şi tare că nu veţi accepta să deveniţi instrumentul intereselor opoziţiei.

— Vă asigur, Principe, că nu slujesc decât interesele ţării şi ale Casei mele.

— Aş fi preferat să folosiţi termenul interesele „monarhiei".

— Interesele ţării se îmbină cu interesele monarhiei, replică Gerald cu abilitate, spre a nu se angaja cu nimic.

— E mai bine aşa, zâmbi Jules de Polignac. Trebuie totuşi să subliniez – sper să-mi iertaţi sinceritatea – că atitudinea pe care aţi adoptat-o faţă de indemnizarea nobilimii jefuite în timpul revoluţiei de bunurile ei a dezamăgit pe multă lume.

— Nu înţeleg!, rosti Gerald, încreţindu-şi sprâncenele.

— Conversiunea rentei de 5% în rente de 3% preconizată de Villèle nu are ca scop decât procurarea de fonduri necesare indemnizării foştilor emigranţi deposedaţi de averi în timpul revoluţiei. Luând atitudine împotriva acestei iniţiative, loviţi în propria dumneavoastră clasă.

Gerald zâmbi cu falsă amabilitate.

— Mă aşteptam la reproşul acesta. Îmi pare bine că mi-aţi oferit prilejul să risipesc nişte comentarii răuvoitoare. Nu sunt şi nu am fost niciodată împotriva despăgubirii foştilor emigranţi. Socotesc însă că soluţia adoptată de Villèle nu este cea mai fericită. Miliardul de care are nevoie poate fi procurat şi pe alte căi.

— Sângele albastru care curge în vinele dumneavoastră, Duce, ar trebui să precumpănească orice considerente utilitariste.

— Sângele meu albastru, Principe, nu mă va determina niciodată să fac prostii, în dispreţul bunului-simţ, al raţiunii celei mai elementare. Dacă *Monsieur* de Villèle şi partizanii lui vor să compromită monarhia, n-au decât. N-am să mă asociez lor.

— De ce să o compromită?

— Conversiunea rentei de 5% în 3% va păgubi pe toţi deţinătorii de rente, care vor acuza cabinetul şi pe rege că încearcă să-i frustreze de agoniseala lor.

— Ştiţi bine că acest lucru nu este adevărat. Ţara nu ar avea decât de folosit de pe urma conversiunii.

— Nu este aceasta şi părerea mea, Principe.

— Aş dori să vă atrag atenţia, Duce, că nu vorbesc numai din proprie iniţiativă. Confreria Flamurilor se interesează cu deosebire de succesul operaţiei iniţiate de *Monsieur* de Villèle.

— Regret, Principe, că punctele noastre de vedere nu coincid. Deşi mă întristează faptul că nu putem cădea de acord, îmi continui drumul pe care l-am ales.

Polignac îşi dădu seama că ameninţarea lui, abil deghizată, nu avusese efect. Insistă:

— Confreria dispune de puteri incalculabile. Dacă, eventual, măsurile financiare preconizate de *Monsieur* de Villèle v-ar păgubi, s-ar putea să vi se ofere compensaţii.

— De ce natură?

— Această chestiune o vom discuta. Important este să mergem la un numitor comun.

— Vă stau la dispoziţie, Principe.

Jules de Polignac zâmbi lui Gerald, amfitrionului, îi salută, apoi se retrase.

— Una caldă, una rece!, rosti gânditor La Rochefoucauld. Cert este un singur lucru. În cazul morţii lui Louis al XVIII-lea şi al instalării pe tron a fratelui său, Confreria Flamurilor va dobândi o forţă de temut. Nu ştiu dacă eşti informat că şi Chateaubriand, marele nostru Chateaubriand, este pe punctul de a pierde portofoliul Afacerilor Externe, fiindcă nu

acţionează potrivit indicaţiilor confreriei, sprijinindu-l fără rezerve pe Villèle.

— Crezi că acesta e singurul motiv?

— Nu. Recunosc, dragul meu, că poziţia lui a fost şubrezită şi de acea nenorocită afacere a decoraţiilor...

— Decoraţii? Despre ce decoraţii e vorba?

— Nu ştiai? Am să-ţi spun. E bine să fii la curent. Poate că îţi va folosi la ceva, deşi faptul în sine pare neînsemnat.

— Cauze aparent mici pot avea efecte mari.

— După succesul războiului din Spania, Chateaubriand a primit din partea suveranilor europeni cele mai înalte ordine: Annonciada, Vulturul Negru, Lâna de Aur, Ordinul Mântuitorului şi Ordinul rusesc al Sfântului Andrei. Ţarul acordase această înaltă distincţie numai lui Chateaubriand şi lui Montmorency, cei doi reprezentanţi ai Franţei la Congresul de la Verona, omiţându-l pe Villèle, prim-ministru. Louis al XVIII-lea a apreciat gestul ţarului drept un afront adus lui prin intermediul lui Villèle. „Împăratul Alexandru, acest parvenit încoronat, a reproşat regele lui Chateaubriand, m-a ofensat, pălmuindu-mi pe primul meu ministru." Dornic să repare insulta adusă lui Villèle, l-a decorat cu Marele cordon albastru al Ordinului Sfântului Spirit. Curtenii şi miniştrii, care nu-l puteau suferi pe şeful departamentului Afacerilor Externe, fiindcă acesta avusese lipsa de modestie să-şi atribuie în exclusivitate succesul negocierilor diplomatice care făcuseră posibil succesul războiului din Spania, au aplaudat acest gest, la care s-a raliat şi Contele d'Artois. Profund jignit, Chateaubriand şi-a prezentat demisia. Regele şi-a dat seama că mersese prea departe. Alegerile generale băteau la uşi. Un scandal provocat de retragerea din guvern a lui Chateaubriand ar fi oferit opoziţiei un prilej pe care l-ar fi putut specula. Regele a hotărât să-şi repare pripeala, conferind şi lui Chateaubriand Cordonul albastru în cadrul unei promoţii noi, care cuprindea pe Ducele de Doudeauville şi pe Baronul de Damas. Chauteaubriand s-a revanşat, obţinând, prin ambasadorul Franţei la Petersburg, Ordinul Sfântului Andrei şi pentru Contele de Villèle. Astfel apele s-au liniştit. Dar numai aparent, fiindcă amorul propriu al lui

Chateaubriand nu poate uita că a fost pe punctul de a pierde departamentul Externelor din cauza vanității exacerbate a primului-ministru.

Gerald își zise că afacerea decorațiilor îi putea fi de folos. Îl cunoștea bine pe Chauteaubriand. Cordelia de Castellane, una dintre „prietenele" acestui înflăcărat și incorigibil amorez, îi înlesnise o operație financiară de mare anvergură. Spania liberală datora Casei Sunderland peste o sută de milioane de franci. După ce răsturnase regimul constituțional impus de Riego, Regele Fernando al Spaniei nu mai voise să recunoască datoriile contractate de guvernul liberal. Gerald oferise Cordeliei de Castellane un voluminos pachet de titluri ale acestui împrumut. Spre a și le valorifica, ea nu avea decât sarcina de a-l determina pe Chateaubriand să facă presiuni asupra Regelui Fernando, astfel ca acesta să ramburseze mult discutatele împrumuturi. Cordelia își îndeplinise misiunea, vârstnicul și ilustrul ei amant intrase în acțiune, iar regele Spaniei se înclinase în fața dictatului. Gerald își recuperase parte din capitalurile angajate în Spania. Fernando, care-i era de altfel direct îndatorat, acceptase să prelungească pe încă douăzeci și cinci de ani concesiunea exploatării zăcămintelor miniere din coloniile spaniole din cele două Americi, acordată Casei Sunderland la începutul secolului trecut. Din nefericire, această concesiune își pierduse în mod practic efectul de când coloniile spaniole din America își proclamaseră independența. Această situație complicase existența lui Gerald, silit să-și procure din altă parte capitalurile de care avea urgent nevoie în Europa, pentru a se război cu bancherii care-l atacau pe toate fronturile.

O primă vizită la ministrul Afacerilor Externe se încheie cu un acord complet. Și Gerald, și Chateaubriand urmăreau același țel: răsturnarea lui Villèle. Autorul faimosului *Génie du christianisme* dorea să-și încoroneze cariera politică devenind prim-ministru, iar Gerald voia să împiedice cu orice preț conversiunea rentei de 5%.

Câteva zile după întrevederea cu Chateaubriand, Gerald primi vizita lui Talleyrand. Fostul conducător al politicii externe sub imperiu îmbătrânise mult. Deși se străduia să

afişeze o voiciune juvenilă, se cocârjase, nasul şi bărbia i se ascuţiseră şi îşi târa parcă mai anevoie piciorul diform.

— Relaţiile Casei Sunderland cu Ministerul Afacerilor Externe al Franţei sunt azi tot atât de strânse ca şi sub regimul trecut, glumi fostul ministru de externe al lui Napoleon. Richard Sunderland a lucrat mână în mână cu principele de Benevent. Fiul său Gerald respectă tradiţia, colaborând cu *Monsieur* de Chateaubriand.

Gerald desluşi sub tonul vesel, uşor condescendent, al lui Talleyrand, o amărăciune laborios deghizată.

— Sunt convins că în curând veţi ocupa din nou fotoliul ministerial, care, de altfel, vi se cuvine, zise el. *Monsieur* de Chateaubriand va căpăta, se pare, alte însărcinări. Poate aceea de prim-ministru.

— Prim-ministru?, exclamă Talleyrand. Să fac parte dintr-un cabinet prezidat de *Monsieur* de Chateaubriand? Dumnezeu să mă ferească!

Făcu o pauză, în cursul căreia savură coniacul servit în pahare de cristal de Boemia.

— Atâta vreme cât va trăi Regele Louis al XVIII-lea – Dumnezeu să-l aibă în pază – n-are să mi se încredinţeze departamentul Externelor!, rosti el cu dispreţ. Bourbonii nu ştiu ce înseamnă recunoştinţa. Au uitat că le-am redat tronul.

— Cred mai degrabă că vor să uite, dar nu reuşesc. Prezenţa dumneavoastră le-ar aminti în permanenţă ceea ce vă datorează.

— Cred că ai dreptate, tânărul meu prieten. Ştii, mă întreb câteodată dacă n-am greşit doborându-l pe Napoleon!

— Întrebarea aceasta mi-am pus-o şi eu, *Monsieur le Prince*. Îmi permiteţi să vă ofer încă un coniac?

— Mulţumesc. E delicios.

— Zilele acestea, *Monsieur* de Chateaubriand îmi va face plăcerea de a lua cina la Palais Lusignan. Ar fi o mare cinste pentru mine dacă aţi accepta să mă onoraţi şi dumneavoastră cu prezenţa.

Principele de Benevent râse:

— Chateaubriand şi Talleyrand la aceeaşi masă! De ce nu? Şi în arca lui Noe leii au stat umăr la umăr cu gazelele. Îmi

place să cred că eu sunt leul. Un leu cu colţii puţin cam tociţi, dar care ştie încă să ragă.

O intempestivă invitaţie la Tuileries dădu peste câteva zile lui Gerald prilejul de a se întreba ce anume motivase această chemare. La data şi la ora fixate – era într-o dimineaţă senină de primăvară – se înfăţişă la reşedinţa suveranului Franţei. Cu ceremonialul de rigoare, fu introdus de *Monsieur* de Damas, gentilomul de serviciu, în cabinetul regelui.

În cameră domnea o penumbră verzuie, datorită draperiilor grele de la ferestre, lăsate pe jumătate. Pe rege îl obseda lumina puternică a zilei. După ce-şi obişnui privirea cu semiîntunericul din încăpere, Gerald îl zări pe suveran ghemuit într-un fotoliu, lângă masa lui de lucru. Un pled îi acoperea picioarele. Părea să fi aţipit. Capul stătea aplecat, iar bărbia i se înfipse în pieptul scobit. Umerii i se lăsaseră ca la o păpuşă dezumflată.

Gentilomul de serviciu tuşi uşor. Regele nu făcu însă nicio mişcare. Gentilomul se uită la Gerald, zâmbi stingherit, apoi tuşi din nou, ceva mai tare. Regele tresări şi, cu un efort, ridică încet capul. Peruca impecabil pudrată contrasta cu chipul lui pustiit de boală şi de bătrâneţe. Fruntea îi era ridată şi vânătă, ca şi când ar fi fost năpădită de o eczemă. Obrajii, striaţi de vinişoare vinete, îi atârnau ca nişte săculeţe golite pe jumătate. Ochii îi erau şterşi, înroşiţi, ca după o lungă noapte de veghe. O lacrimă tulbure, ca o picătură de puroi, se prelungea pe obrazul stâng.

Gerald se înclină adânc.

— Gerald Sunderland, Duce de Lusignan-Valois!, anunţă gentilomul de serviciu.

Regele clătină din cap.

— Da! Da! Lusignan-Valois! Familie de sânge regal!

Morfoli un bol imaginar între gingiile umezite de salivă.

— Apropie-te, Lusignan!

Gerald execută porunca.

— Chipeş tânăr!, zâmbi schimonosit suveranul. Semeni cu tatăl dumitale! Era un om destoinic şi cu mult suflet... Ştii, Lusignan, tatăl dumitale m-a ajutat la nevoie. Trăiam în exil, la Hartwell. Ah, ce vremuri triste!... Dar pe atunci le

suportam altfel. Eram mai tânăr, mai sănătos... Acum, când mă privesc în oglindă, mă sperii... Posteritatea va putea spune orice despre mine... Dar nu şi că aş fi fost lipsit de recunoştinţă... Îşi îndreptă privirile spre birou: Damas!, bolborosi el, adresându-se gentilomului de serviciu. Damas, dă-mi, te rog, sulul de pe masă!

Gentilomul se execută în grabă. Regele luă sulul şi îl înmână lui Gerald:

— Lusignan, te-am desemnat membru al Camerei Pairilor cu titlu ereditar.

Gerald vru să-şi exprime recunoştinţa pentru bunăvoinţa regală.

— Nu! Să nu-mi mulţumeşti!, vorbi împleticit regele. Mi-am făcut datoria! Când am să-mi închei socotelile aici, pe pământ, vreau să am conştiinţa împăcată că mi-am plătit toate poliţele. Şi pe cele bune, şi pe cele rele. Dumneata, Lusignan, nu datorezi nimănui nimic. Ai priceput? Nu datorezi nimănui nimic!

Respiră adânc şi făcu o pauză, ca şi când ar fi vrut să câştige puteri.

— Aş dori să-ţi cunosc soţia. Am auzit că este înzestrată cu cele mai desăvârşite calităţi. Te felicit!... Regret că n-am să fiu de faţă când ai s-o prezinţi la Curte. Firul vieţii mele se apropie de sfârşit, Lusignan.

Gerald schiţă un gest, exprimându-şi îndoiala în posibilitatea unei crize fatale.

— Lasă!, grăi regele. Nu încerca să mă încurajezi. E inutil. Nu sunt unul dintre acei oameni care se îmbată cu un pahar cu apă... Sper să te mai văd, Lusignan! Sper să te mai văd...

Gerald înţelese că audienţa lui se încheiase. Suveranul nu-i dăduse ocazia să plaseze un cuvânt. Se înclină şi se retrase de-a-ndăratelea până la uşă, potrivit ceremonialului. „Nu datorezi nimănui nimic", vorbele rostite de rege cu puţin înainte de a-l concedia îl obsedau. Ce voise acesta să spună? Fraza avusese un sens ascuns, care acum îi scăpa. În curând însă află explicaţia. Două zile după audienţa la palat, Gerald se întâlni cu Principele Jules de Polignac, la o recepţie oferită de ambasadorul Angliei.

Polignac îl felicită pentru intrarea sa în Camera Pairilor. Cu vorbe meşteşugite îi dădu de înţeles că datora această cinste eforturilor Confreriei Flamurilor. Vorbele rostite de suveran îi reveniră brusc în minte. „Nu datorezi nimănui nimic. Ai priceput? Nu datorezi nimănui nimic." Regele îi acordase probabil această favoare la sugestia lui Polignac sau a cine ştie cărui corifeu al Confreriei Flamurilor. Voise însă a preciza că recompensa nu îl angaja cu nimic pe noul pair faţă de conducătorii confreriei. I-o acordase pentru a răsplăti generozitatea răposatului Richard Sunderland. Congregaţia nu avusese decât meritul de a-i fi trezit în minte trecutul şi obligaţiile pe care le avea faţă de urmaşii întemeietorului Casei Sunderland.

Gerald dădu lui Polignac un răspuns evaziv, cu dublu sens, ca şi faimoasele oracole de la Delphi...

În acest timp, în Anglia, bătălia de Bursă se angajase cu furie. Instrucţiunile lui Gerald fuseseră executate cu zel de către Lester Woodward şi cu mai puţin entuziasm de Anthony Temple. Jucători de *baisse* vânduseră *à découvert* un mare număr de acţiuni ale societăţilor miniere Sunderland, încredinţaţi că vor putea să le colecteze de pe piaţă pe sume derizorii, după ce acestea vor înregistra la bursă o scădere accentuată. Încrederea lor în succesul manevrei era întărită de pachetele de acţiuni aruncate pe piaţă nu numai de deţinătorii particulari, ci şi de Casa Sunderland însăşi. La început nimeni nu remarcase cumpărările discrete efectuate de interpuşi ai lui Lester Woodward. În clipa în care Gerald socoti că mai bine de 95% din acţiuni intraseră pe căi lăuntrice în posesia Casei Sunderland, declanşă o bruscă şi uluitoare campanie de *hausse*. Foarte târziu, sindicatul de bancheri care jucase la *baisse* pricepu că fusese manevrat într-o poziţie extrem de dezavantajoasă. Creşterea *en flèche* a valorii acţiunilor miniere nu le mai permise să le achiziţioneze la cotele joase pe care îşi închipuiseră că le vor impune.

Panica stârnită în timpul scăderii acţiunilor printre acţionari care nu ştiuseră cum să scape mai repede de ele fu urmată de o panică şi mai cumplită printre jucătorii la *baisse*, care îşi dădură seama că vor fi iremediabil împinşi în *corner*.

Acţionarii păgubiţi începură să protesteze faţă de „escrocheria" săvârşită de Casa Sunderland, care provocase această scădere spre a intra în posesia tuturor acţiunilor existente pe piaţă. Instanţa de judecată luă cazul în discuţie. Avocaţii Casei Sunderland, în cap cu un tânăr jurist, George Bryant, care se afirmase într-o serie de răsunătoare procese în City, susţinură că scăderea acţiunilor nu fusese provocată decât de jocul sindicatului de bancheri care operase la *baisse*. Tendinţa de *hausse* intervenise după ce deţinătorii acţiunilor, înspăimântaţi, le vânduseră de bunăvoie. Angajamentele asumate de jucătorii la *baisse*, care operaseră *à découvert*, făceau dovada bunei-credinţe a Casei Sunderland. Câţiva dintre deţinătorii de acţiuni, ruinaţi de aceste fluctuaţii, se sinuciseră. Se stârni un enorm scandal. În faţa probelor furnizate de avocaţii Casei Sunderland, justiţia fu nevoită să o exonereze de orice vină. Gerald, Temple şi Woodward ieşiră cu faţa curată, deşi în culise aprecierile în legătură cu onestitatea lor profesională fură extrem de aspre. Bancherii intraţi în corner trebuiră să plătească sume fabuloase pentru a cădea la înţelegere cu reprezentanţii Casei Sunderland. Aceasta cu atât mai mult cu cât acţiunile existente încă pe piaţă erau puţine la număr şi atinseseră cote inabordabile.

Dacă la Londra Gerald reuşise să iasă din încurcătură, alegându-se chiar cu beneficii confortabile, nu tot atât de favorabilă părea situaţia la Paris şi Viena. Campania declanşată de el împotriva conversiunii rentei de 5% în rente de 3% îşi dădu roadele. Presa dezlănţui un atac furibund şi concentrat împotriva încercărilor cabinetului de a ruina pe cetăţenii cinstiţi, deţinători ai rentelor de stat, numai pentru a procura faimosul miliard cu care să despăgubească pe emigranţii care în timpul revoluţiei părăsiseră ţara, trecând în tabăra duşmanilor ei. Opinia publică îl înfiera pe Villèle, pe care-l desemna drept o „unealtă servilă reacţiunii". Cabinetul ministerial încercă să facă faţă acestei furtuni. Proiectul de lege fu trimis în faţa Parlamentului. Majoritatea guvernamentală din Camera Deputaţilor votă docil în favoarea proiectului cu 238 de voturi contra 145. Minoritatea ostilă conversiunii era importantă. Proiectul trecu apoi în Camera Pairilor. Villèle şi cercurile

palatului socoteau succesul asigurat, cu atât mai mult cu cât majoritatea pairilor erau nobili. În preajma votării, jocurile de culise atinseră culmi nemaicunoscute. Gerald ţinu un discurs energic susţinând că nu ar fi politic să se reducă veniturile micilor rentieri şi că legalizarea măsurilor preconizate de Villèle ar primejdui rezistenţa întregului regim.

În ziua următoare apărură în ziarele guvernamentale articole care criticau vehement intervenţia oratorică a lui Gerald Sunderland Duce de Lusignan, care la Londra nu se sfiise să împingă la ruină pe micii deţinători de acţiuni. Ziarele opoziţiei ripostară publicând hotărârea instanţelor de judecată britanice, care-l absolviseră de orice vină.

Împotriva legii se ridicară, paradoxal, şi un mare număr de ultraregalişti, care socoteau neîndestulător miliardul promis de Villèle foştilor emigranţi şi care cereau nici mai mult, nici mai puţin decât să fie deposedaţi de averi toţi proprietarii mari şi mici care achiziţionaseră în timpul revoluţiei şi al imperiului bunurile confiscate nobililor emigranţi.

După dezbateri furtunoase, Camera Pairilor respinse proiectul de lege cu 135 de voturi contra 102. Combinaţia financiară pe care Villèle încercase să o promoveze sprijinindu-se pe Rotschildzi eşuase.

În seara votului, Gerald plecă încântat spre casă. Reuşise să-şi înfrângă şi adversarii de la Paris. Ştia că succesul era numai temporar şi că Villèle va relua lupta pentru a-şi duce planul la îndeplinire, folosindu-se – evident – de o altă formulă. Gerald era însă hotărât să înceapă a se degaja de rentele de stat franceze, care, după atâtea frământări, era firesc să cunoască o depreciere. În clipa în care se va socoti eliberat de povara lor, nimic nu-l va putea împiedica să treacă în tabăra lui Villèle, dacă acesta îi va face avansuri, propunându-i o colaborare avantajoasă pentru Casa Sunderland.

Gerald se gândi să celebreze victoria obţinută în Camera Pairilor bând o cupă de şampanie în compania Olgăi. O neglijase în ultimele luni. Când ajunse la Palatul Lusignan, majordomul îl anunţă că ducesa plecase la un bal oferit de Ducele şi de Ducesa de Duras.

— A plecat singură?, întrebă Gerald contrariat.

— Nu, Înălțimea Voastră. Era însoțită de Principele di Serracapriolo, de Vicontele de Clisson și de Marchizul d'Amboise.

— Principesa di Serracapriolo a rămas acasă?

— Da, Înălțimea Voastră.

Gerald nu era indispus de faptul că Olga se distra. Nu-l chinuise niciodată gelozia și nu-l munceau nici acum bănuieli susceptibile să umbrească relațiile dintre el și soția sa. Contrarietatea izvora mai degrabă din imposibilitatea de a ajunge la un *modus vivendi* cu Olga. Aceasta își trăia viața ca și când el nici n-ar fi existat. Gerald recunoștea că o parte din vină îi revenea lui. Treceau zile, uneori săptămâni, fără să o vadă decât la micul dejun sau la masa de prânz.

Se urcă în apartamentul Cynthiei. O găsi, ca de obicei, stând împreună cu *Miss* Abigail Harsher, care-i făcea lectură dintr-un roman. De când Cynthia se măritase, *Miss* Harsher își schimbase titlul de guvernantă în acela de doamnă de companie. Spectacolul oferit de Cynthia, această făptură tânără și frumoasă, care prefera prezența bătrânei doamne unei ieșiri în oraș împreună cu soțul ei, îl nedumerea pe Gerald. Găsea uneori o explicație. Lorenzo nu-și îndeplinea obligațiile de soț. Gerald prevăzuse inconvenientul acesta, care, din punctul său de vedere, reprezenta un avantaj. Se întrebă, curios și amuzat în același timp, dacă Cynthia era încă fecioară.

— Ai rămas acasă ca o fetiță cuminte, îi zâmbi el, când nepoata se ridică să-l întâmpine. Rolul acesta, scumpa mea, nu ți se mai potrivește. Astăzi ești o doamnă în toată puterea cuvântului.

Cynthia se înroși, fără să rostească un cuvânt. *Miss* Abigail Harsher stătea deoparte, înțepată, ca și când apariția lui Gerald ar fi fost cu totul inoportună. Atitudinea ei îl irita întotdeauna. Ar fi concediat-o de multă vreme dacă Cynthia n-ar fi stăruit să o păstreze.

— Nu-mi plac balurile, *Oncle* Gerald, grăi aceasta încetișor.

— În primul rând să nu-mi mai spui Oncle Gerald. Elimină-l pe acest Oncle, care mă îmbătrânește. Acum ești femeie măritată. Ai intrat în rândul oamenilor în toată firea. Când ai de gând să-mi oferi un nepoțel?

Cynthia se înroşi din nou. Zâmbetul prietenos se şterse treptat de pe chipul lui Gerald. Cumințenia ei îl impresiona neplăcut. Talleyrand îi dispreţuia pe zeloşi. Gerald îi ura pe virtuoşi. „Dacă va fi să aibă un copil, de ce nu i l-aş face eu?", reflectă la un moment dat. Gândul acesta necurat îi strecură în suflet o jenă ciudată. „Mă tem că Georgina are dreptate, cugetă indispus. Fata ei se află într-un viespar. Şi eu nu fac nimic ca să o protejez. Dimpotrivă!"

Ură Cynthiei o seară plăcută, apoi părăsi încăperea fără să arunce o privire lui *Miss* Harsher. Domnişoara aceasta bătrână, care stătea ca o umbră în preajma lui, era enervantă. Va scăpa într-o zi de prezenţa ei. Va găsi o formulă, care să nu o supere prea rău pe Cynthia. Va oferi bătrânei o sumă de bani în stare să-i asigure până la moarte un trai confortabil. Da! Era o soluţie!

Porunci majordomului să i se pregătească trăsura, apoi trecu în apartamentul său pentru a-şi schimba veşmintele de după-amiază cu un costum de seară.

O oră mai târziu sosi la reşedinţa Ducelui de Duras. Clădirea era luminată *a giorno*. Prin ferestrele deschise răbufneau până în stradă acordurile vesele ale unei orchestre, care executa un vals. Zeci de trăsuri de casă stăteau aliniate de-a lungul peronului. Când Gerald intră în sala de dans, perechile se roteau într-un exaltant vârtej. Mătăsurile rochiilor foşneau, epoleţii de aur, decoraţiile se loveau, scoţând un murmur plăcut.

Gerald strânse mâna amfitrionului, care îl primi cu bucurie.

— Ducesa, soţia mea, e la dumneavoastră, dacă nu mă înşel.

— A fost aici până acum un sfert de oră. Dansează ca o zână. Ne-a cucerit pe toţi. Sunt încântat că ocupaţiile atât de absorbitoare ţi-au îngăduit, în sfârşit, să vii în mijlocul nostru. Îmi dai voie să-ţi ofer o cupă de şampanie?

Gerald rămase aproape o jumătate de oră la palatul Duras. Principesa de Guéménée, pe care o invită la un *contredanse*, îl întreţinu cu tot felul de nimicuri amuzante.

— Ai o soţie minunată, Duce! Am regretat că a stat atât de puţin printre noi. Este atât de frumoasă, încât, dacă aş fi mai tânără, m-ar încolţi gelozia.

Îi spuse apoi că Olga plecase cu un grup de tineri, printre care Marchizul d'Amboise, la balul de la Ambasada Prusiei.

— I-aş fi acompaniat şi eu dacă soţul meu nu s-ar fi imobilizat la o partidă de écarté.

Gerald o conduse pe principesă până la grupul ei, apoi se strecură neobservat spre ieşire. Când ajunse la Ambasada Prusiei, află de la Ducesa de Broglie că Olga trecuse şi pe aici, dar că plecase după puţin timp.

— Nu ştiţi unde s-a dus?

— Spunea că o plictiseşte ambianţa scorţoasă de aici şi că vrea să se distreze undeva unde oamenii merg să petreacă, nu să-şi etaleze toaletele şi uniformele. N-a rostit niciun nume. Mâine seară oferim o recepţie. Sper să nu lipsiţi!

Gerald părăsi indispus Ambasada Prusiei. Nu-i plăcea să fie tratat în factor comun. Unde să-şi mai caute soţia? Să ia la rând casele unde aveau loc petreceri? Să dea o raită pe la „Trioli", la „Ranelagh", la „Promenades Egiptiennes", la „Jardin de Psyché"? Contesa Corveto vorbise odată cu entuziasm Olgăi despre balurile de la „Ranelagh", pe care, înainte de revoluţie, le frecventa însăşi Regina Marie-Antoinette. Ar fi fost însă ridicol să ia la rând toate localurile de petrecere pariziene, pentru a-şi căuta soţia. Ordonă vizitiului să-l ducă acasă. Pe drum făcu reflecţii nu prea plăcute în jurul vieţii lui din ultimele luni. Uitase să mai petreacă. Şi în somn visa cifre, acţiuni, rente de stat, bătălii bursiere. Va da poruncă lui Dunois să-şi adune dansatoarele şi dansatorii, îşi va convoca vechii prieteni şi va organiza una din acele orgii a căror faimă făcea ocolul Parisului. Una sau mai multe! Avea nevoie de o destindere. Tensiunea nervoasă din ultima vreme îl obosise. Olga va frecventa balurile care îi plăceau atât de mult, iar el se va înapoia în mijlocul prietenilor pe care îi cam neglijase. Între timp se va ocupa şi de treburile de la Viena, Madrid, Roma şi Constantinopole.

Îl preocupa mult în zilele din urmă chestiunea împrumutului haitian. Indemnizaţia de 150 de milioane de franci pe care Republica Haiti îşi luase angajamentul să o achite proprietarilor francezi expulzaţi din insulă făcea obiectul unor speculaţii mult discutate. Şi în afacerea aceasta fraţii

Rotschild voiau să-şi vâre coada. Gerald nu avea de gând să rămână deoparte. Dar ocupaţiile din timpul zilei nu-l vor împiedica să petreacă noaptea. Să bea, să se desfrâneze, să joace cărţi, să facă, în sfârşit, tot ceea ce virtuoşii condamnă cu asprime! Cât despre împrumutul haitian... Împrumutul haitian nu trebuia să-i scape...

* *
*

Gerald ştia că succesul de la Londra nu reprezenta decât o bătălie câştigată, dar că războiul nu se terminase. După ce-şi vor linge rănile, adversarii săi vor reveni la atac.

Pentru moment, îl preocupau Mexicul şi America de Sud. Noile republici independente, crescute ca ciupercile pe cadavrul fostelor colonii, se arătau foarte reticente în tratativele lor cu reprezentanţii Casei Sunderland, care se străduiau să-şi reînnoiască vechile concesiuni acordate în trecut de regii Spaniei. Grupuri de bancheri şi speculatori din Anglia, Franţa şi Olanda – dornici să preia concesiile – ofereau condiţii mult mai bune decât emisarii lui Gerald. America de Sud, frământată de războaie, de lovituri de stat, de revoluţii, devenea din ce în ce mai nesigură. Casa Sunderland trebuia să-şi îndrepte atenţia în altă parte. Evident, Gerald nu se resemna să abandoneze partida sud-americană. Dacă monarhia spaniolă îşi pierduse orice autoritate asupra fostelor ei colonii, nu-i mai rămânea decât să colaboreze cu sud-americanii dispuşi să-i accepte condiţiile.

Iturbide, fostul împărat al Mexicului exilat în Europa, devenise un pion important în jocul lui Gerald. Reinstalarea lui pe tron ar fi asigurat Casei Sunderland o poziţie privilegiată nu numai în Mexic, dar şi în întreaga Americă Centrală. Gerald avu o întrevedere cu Iturbide la Paris, în prezenţa lui Leslie Clinton şi a lui Lorenzo. Fostul suveran nu-i făcu o impresie prea bună. Era prea zgomotos, prea fanfaron, prea încrezător în propriile lui puteri. S-ar fi zis că întoarcerea lui în Mexic avea să echivaleze cu un marş triumfal. Or, rapoartele trimise de agenţii Casei Sunderland din Mexico City nu erau tocmai trandafirii în ceea ce priveşte priza lui Iturbide asupra foştilor săi supuşi. Gerald nu avea însă de ales. Trebuia să-l

sprijine pe acest om, care, ştiind că îi datora totul, se va arăta cât se poate de concesiv.

Hotărât să-şi asigure o reintrare spectaculoasă în viaţa publică a ţării sale, Iturbide trimisese vorbă noului guvernământ al Mexicului că era gata să-şi pună sabia şi capacitatea sa la dispoziţia poporului mexican, ameninţat de o iminentă invazie a armatelor spaniole. Oferta fusese respinsă. Ceva mai mult, un tribunal militar îl condamnase la moarte în contumacie, spre a-l intimida şi a-l face să renunţe la proiectele sale.

Ceruse să aibă o convorbire cu Gerald, sperând să-şi asigure sprijinul efectiv al Casei Sunderland înainte de a pleca în marea expediţie.

— Am nevoie de o sumă mai mare de bani, ca să plătesc lefurile ofiţerilor şi ale trupei care-mi vor deschide cu armele drumul până în capitală, spuse Iturbide.

— Vă pun la dispoziţie, pentru început, două milioane de pesos, hârtie şi aur. După ce veţi intra triumfal în capitală veţi mai primi cinci milioane. Sau chiar mai mult. În funcţie de necesităţi. Patru nave ale Casei Sunderland vor debarca în portul pe care-l veţi desemna, arme uşoare şi muniţie, suficiente înzestrării a zece regimente.

— Veţi primi şi artilerie, adăugă Clinton.

Ochii lui Iturbide străluciră.

— Nu ştiu cum să vă exprim recunoştinţa pentru generozitatea dumneavoastră, Duce, se adresă Iturbide lui Gerald. Fără sprijinul pe care aţi binevoit să mi-l acordaţi, n-aş fi îndrăznit să mă avânt în luptă. Am duşmani numeroşi şi puternici. Dar îi voi învinge. În clipa în care voi pune iarăşi pe cap coroana imperială, Mexicul va fi al dumneavoastră.

Declaraţia era grandilocventă, reflectă Gerald. În focul entuziasmului, Iturbide promitea mările şi munţii.

După această discuţie, Gerald oferi un prânz în cinstea oaspetelui său. Cu acest prilej, fostul împărat le dezvălui şi numele localităţii de pe coasta răsăriteană a Mexicului unde avea de gând să debarce. Ridică apoi toasturi pentru succesul expediţiei.

— Am o singură rugăminte, spuse Iturbide înainte de a se despărţi de amfitrion. În jurul acestei operaţii trebuie

păstrat cel mai adânc secret. Condiţie indispensabilă pentru o reuşită certă.

— Vă înţeleg şi vă asigur că nu va transpira nimic din cele discutate aici, rosti Gerald. Vă închipuiţi că nu avem interesul să compromitem prin vreo indiscreţie o expediţie în care am angajat atâţia bani. Numai *Mister* Clinton, Principele de Serracapriolo şi cu mine cunoaştem amănuntele acestei afaceri.

— Şi *Mister* Grant, pe care l-aţi ataşat pe lângă persoana mea.

— Trebuia să răspundă cineva de securitatea dumneavoastră. În *Mister* Grant puteţi avea toată încrederea. L-am verificat.

Două săptămâni după această convorbire, Iturbide se îmbarcă în taină pe o navă a Casei Sunderland care avea să-l ducă în Mexic. Navele cu armament părăsiră între timp Anglia, îndreptându-se spre punctul de debarcare indicat de Iturbide.

În tot acest timp, Gerald fusese muncit de îndoieli. Avea impresia ciudată că se lăsase antrenat într-o operaţie neserioasă. Nici Clinton nu avea o părere prea bună despre Iturbide. Dar pentru moment nu exista altă soluţie...

De la Londra, Gerald primi în acest interval o veste bună. Avocatul Rowlandson îşi căsătorise fata cu unul din tinerii săi secretari, care avea să-şi asume şi paternitatea copilului lui Benjamin. Încă o încurcătură care se încheiase cu bine. Benjamin se putea înapoia în Europa. Gerald avea nevoie de prezenţa lui. Fiul lui Henry, deşi era nevârstnic şi lipsit de experienţă, se arătase totuşi demn de încredere. Misiunile încredinţate, unele destul de importante, le dusese satisfăcător la îndeplinire. Gerald trebuia să se ocupe şi de Raymond. În ultima vreme pusese în mişcare toate influenţele sale. Regele George al IV-lea, pe care-l vizitase, în august, la Brighton, îi făgădui că va face uz de drepturile sale constituţionale în scopul reducerii pedepsei lui Raymond.

— Cazul acesta a stârnit anul trecut mare vâlvă, îi declară suveranul. Cabinetul se împărţise în două tabere. Şi membrii parlamentului au luat atitudine. Am avut impresia că împotriva nepotului dumitale acţiona o adevărată cabală. Cine

erau aceşti oameni şi ce interes aveau să-l nenorocească, n-aş putea spune.

— Casa noastră are mulţi inamici, Sire.

— Are inamici fiindcă e puternică, Duce.

La începutul lui septembrie, pe când se afla la Paris, Gerald primi, în sfârşit, veşti din Mexic. Iturbide debarcase la Tamaulipos, potrivit planului. Dintre numeroşii partizani care trebuiau să-l întâmpine nu răspunsese la chemarea lui decât un grup restrâns de ofiţeri, cărora, în epoca lui de mărire, le distribuise grade şi stipendii generoase. Navele cu armament făgăduite de Gerald întârziaseră. Bizuindu-se pe popularitatea sa şi pe entuziasmul pe care era sigur că-l va stârni în rândul populaţiei şi al armatei, Iturbide se îndreptase – în fruntea cetei sale de partizani – spre localitatea Padila. La intrarea în oraş, în loc să fie primit cu ovaţii de populaţie, fusese înconjurat de trupele credincioase guvernului şi arestat. În aceeaşi zi îl puseseră la zid în faţa plutonului de execuţie. Împuşcarea lui făcu vâlvă, dar nu dădu naştere la tulburări.

Un agent al Casei Sunderland din Mexic reuşi să trimită noaptea o ambarcaţie în calea celor patru nave încărcate cu armament, care făcură drumul întors.

Expediţia fostului împărat al Mexicului se încheiase cu un fiasco. Ceva mai târziu se află că adversarii lui Iturbide fuseseră informaţi din timp de apropiata debarcare a acestuia, aşa că îşi putuseră lua măsuri de apărare. Acest fapt dovedea cu certitudine că cineva săvârşise o indiscreţie sau, mai grav, vânduse secretul duşmanilor fostului monarh.

Gerald era perplex. Datele precise legate de debarcarea lui Iturbide nu fuseseră cunoscute decât de trei oameni, în afară de el. Care dintre aceştia vorbise? Clinton. Puţin probabil. Lorenzo? Se lăsa cumpărat. Dar în alte condiţii. Grant? Îşi dovedise devotamentul în mai multe împrejurări. Lorenzo rămâne suspectul numărul unu. Instinctul lui Gerald se răscula împotriva acestei ipoteze. Dar se deprinsese de a nu se lăsa dirijat de instincte. Trebuia să judece la rece.

Nu-şi dezvălui bănuielile decât faţă de Lafont, căruia îi ordonă să deschisă o anchetă discretă. Îl usturase cumplit

eşuarea loviturii organizate de Iturbide, fiindcă amâna *sine die* rezolvarea problemelor sud-americane.

Agenţii acoperiţi ai lui Lafont începură să-i fileze pe cei trei bănuiţi. Rapoartele zilnice înaintate lui Gerald nu aruncară nicio lumină asupra acestei afaceri. Clinton îşi vedea senin de treburi. Nu întreţinea legături cu persoane suspecte. Lorenzo avu câteva întâlniri care ar fi interesat mai degrabă poliţia de moravuri. Grant, care se înapoiase din Mexic, era mai curat decât o lacrimă. Influenţa pe care o câştigase în sânul Casei Sunderland începuse să-l înnebunească până şi pe Lafont. Între cei doi oameni părea să se fi angajat o luptă surdă. Gerald ajunse să se întrebe dacă Lafont nu va încerca să-l discrediteze pe Grant, ca să scape de un concurent. Gerald îşi promise să urmărească atent acest caz. Îl irita grozav faptul că printre prietenii şi colaboratorii lui cei mai apropiaţi se afla un spion...

La 16 septembrie îşi dădu duhul Regele Louis al XVIII-lea. În aceeaşi zi, Olga îşi vesti soţul că rămăsese însărcinată. Nu era deloc bucuroasă. Sarcina avea să-i deformeze silueta, lipsind-o de plăcerea de a frecventa balurile şi de a dansa noapte de noapte.

Şi Cynthia spori grijile lui Gerald, exprimându-şi într-o seară dorinţa de a se înapoia la Veneţia.

— Ce să cauţi la Veneţia?, exclamă el iritat. Soţul tău se află aici, la Paris. Activitatea lui este necesară Casei noastre.

Nu-i destăinui – bineînţeles – Cynthiei că îl reţinea pe Lorenzo la Paris spre a-l avea sub supraveghere. Omul care îl vânduse pe Iturbide trebuia să răspundă pentru fapta lui, oricine ar fi fost. Gerald nu urmărea să-l răzbune pe fostul împărat, care nu conta ca individ. Voia să-l pedepsească exemplar pe omul care îndrăznise să zădărnicească o acţiune a Casei Sunderland.

Cynthia replică la argumentele lui Gerald, susţinând că prezenţa ei la Paris nu era indispensabilă. Nu avea pretenţia să fie însoţită de Lorenzo la Veneţia. Apoi, la rândul ei, aruncă în balanţă un argument care-l stupefie pe Gerald:

— Afară de aceasta, mi-e dor de *Oncle* Guy.

Numele lui Guy Wragby, colegul de la Eton şi prietenul de mai târziu al tatălui său, revenea iarăşi pe tapet. Gerald îi

propusese în scris lui Guy Wrabgy să o însoţească. Dar acesta se scuzase, susţinând că e prea bătrân ca să mai traverseze Atlanticul şi că prefera să rămână în oraşul lagunelor, unde se putea odihni în voie.

„Nu pretind că în tinereţe mi-am consumat energia desfăşurând o activitate intensă, şi că acum, la o vârstă înaintată, caut să mă bucur de liniştea de care am fost lipsit în tinereţe. Şi pe cei activi, şi pe cei leneşi, bătrâneţea îi cadoriseşte cu o întreagă gamă de neputinţe şi infirmităţi. La anii mei, oamenii trăiesc doar în trecut. Îşi deapănă amintirile, aşa cum monarhii îşi deapănă printre degetele noduroase boabele de chihlimbar ale mătăniilor, iar la viitor nu se gândesc decât asociindu-l cu moartea care se apropie."

Gerald îl rugă totuşi să vină la Paris, deoarece prezenţa sa era necesară nu numai Cynthiei, care îi purta o afecţiune filială, ci şi lui. Avea de gând să încredinţeze unui literat sarcina de a scrie o biografie a lui Richard Sunderland-Beauclair, iar Guy Wragby ar fi cel mai indicat să furnizeze date şi amintiri asupra anilor tineri ai răposatului întemeietor al dinastiei.

Guy Wrabgy, mişcat de gestul lui Gerald, făgădui că va renunţa pentru câtva timp la tabieturile sale şi că va veni la Paris.

Ideea cu biografia îi venise lui Gerald pe parcurs. În definitiv, de ce nu ar da două lovituri deodată, folosindu-l pe Wragby şi în acest scop? Se gândise la un moment dat la *Monsieur* de Chateaubriand, pe care regele, înainte de a muri, îl demisese din postul de ministru de externe. Dar sensibilul autor al lui Atala era prea copleşit de dizgraţia în care căzuse ca să-i ardă de scris biografii. Primise o dublă lovitură, fiindcă în afară de orgoliul său grav rănit, Chateaubriand – care o dusese întotdeauna rău cu finanţele – se vedea lipsit pe neaşteptate de singura lui sursă serioasă şi sigură de venituri. Şi Gerald avea o răfuială cu primul-ministru, care repusese pe tapet proiectul conversiunii rentei de 5%, în condiţiuni oarecum noi şi cu un sprijin mai puţin substanţial din partea lui James Rotschild. Gerald, care-şi lichidase rentele de stat franceze, avea totuşi un dinte împotriva lui Villèle, care îl pusese în

situaţia de a se dispensa de nişte valori aducătoare de venituri frumoase. Iniţie deci o campanie susţinută pentru răsturnarea cabinetului. Sarcina pe care şi-o asumase nu era prea grea. Villèle îşi crease adversităţi şi în tabăra liberală, şi în cea ultraregalistă.

Conversiunea rentei de 5% trecu a doua oară prin Camera Deputaţilor şi prin Camera Pairilor, obţinând majoritatea necesară. Dar capitalul realizat din această scamatorie nu întregi nici pe departe miliardul necesar despăgubirii foştilor emigraţi. Sumele realizate fură înghiţite la repezeală de câţiva aristocraţi bine înfipţi la Curte. Nobilimea sărăcită şi fără relaţii înalte nu se alesese cu nimic. În felul acesta, Villèle îşi făcu numai duşmani. O serie de legi reacţionare pe care încercă să le treacă prin parlament spre a-şi atrage simpatia regelui nu-i serviră la nimic. Charles al X-lea îi reproşase întotdeauna poziţia-i politică moderată. Dizolvarea Gărzii Naţionale, care, cu prilejul unei defilări în prezenţa regelui, îşi manifestase zgomotos tendinţele antiabsolutiste, apoi dizolvarea Camerei Deputaţilor şi conflictul lui Villèle cu pairii puseră vârf dificultăţilor întâmpinate de cabinet. Ziarele stipendiate de Gerald declanşară o campanie furioasă şi foarte gălăgioasă împotriva lui Villèle şi a miniştrilor săi. Zilele guvernării acestuia erau numărate, aşa că Gerald îşi putea îndrepta preocupările în alte domenii, care-i solicitau intens atenţia.

În aceste zile tulburi află marea veste. Charles, fratele său, pe care-l socotise definitiv dispărut, se înapoiase teafăr la New Orleans...

Capitolul 24

Charles crezuse că întoarcerea sa la New Orleans, după uluitoarea-i aventură din infernul verde al Paraguayului şi al Boliviei, va stârni o imensă senzaţie. Presa, opinia publică îi vor celebra isprăvile, iar guvernul de la Washington va declara război dictatorului Francia, spre a-l pedepsi pentru tratamentul inuman aplicat unui cetăţean al Statelor Unite. Dar nu se întâmplă nimic sau aproape nimic din toate acestea. În primele zile, lumea din New Orleans îl privi cu oarecare curiozitate. Furată de propriile ei preocupări, îl uită însă repede. Cazul lui nu era unic. Atâţia străini căzuseră victime legilor ciudate impuse de Francia Paraguayului – care devenise în vremea din urmă o imensă temniţă cu gratii nevăzute – încât asemenea păţanii nu mai făceau impresie.

Charles se simţi nedreptăţit faţă de indiferenţa manifestată de concetăţenii săi. Amărăciunea şi iritarea lui sporiră, când, la un memoriu trimis Preşedintelui Monroe, prin care îi cerea o demonstraţie militară a Statelor Unite împotriva dictatorului Francia, acesta îi răspunse, plin de curtoazie, dar cu fermitate, că nu poate da urmare cererii sale. Regimul aplicat de dictator străinilor care intrau în Paraguay reprezenta o măsură de politică internă, cunoscută de altfel de întreaga lume şi, ca atare, cetăţenii americani care călătoreau în această ţară îşi asumau toate riscurile.

Mânia lui Charles luă proporţii frenetice când află că Gerald aprobase acordarea unor credite extraordinare lui Francia în vederea înarmării Paraguayului. Trimise o scrisoare vehementă fratelui său, invitându-l să suspende imediat aceste credite. Gerald îi răspunse printr-o lungă misivă, în care repetă argumentele formulate nu demult faţă de Henry, încheind cu o frază menită să limpezească această neînţelegere: „Creditele extraordinare acordate lui Francia nu reprezintă decât un cal troian în pântecele căruia se ascunde cea mai eficace armă împotriva acestui ins şi a ţării sale". Pe Charles nu-l mulţumiră explicaţiile. În concepţia lui, răzbunările nu îngăduiau amânări. Machiavelismele lui Gerald nu numai că nu îl satisfăceau, dar îi şi sporeau furia. În această dispută nu întârzie să se amestece şi Henry, care se restabilise după grava sa criză de *delirium tremens*. O alianţă cu Charles, la care s-ar fi alăturat Anthony Temple şi Sandra Sunderland Contesă de Valdejoso, ar fi putut duce la detronarea lui Gerald.

Henry sosi la New Orleans însoţit de Susan, de fiii săi, Benjamin şi Warren, precum şi de cumnatul său, David. În concepţia lui, această vizită trebuia să ducă la o strângere a relaţiilor dintre cele două ramuri nord-americane ale Casei Sunderland. Dacă Charles ar fi fost singur, ar fi încheiat imediat alianţa cu fratele său mai mare împotriva lui Gerald. Henry găsi însă în Marcia, tânăra soţie a lui Charles, o adversară cu atât mai periculoasă, cu cât acţiona din umbră spre a-i zădărnici planurile. Realistă, capabilă să privească mai departe de vârful nasului, Marcia socoti că un front comun constituit de soţul ei şi de Henry nu ar avea nicio şansă de izbândă. O politică ostilă faţă de Gerald ar duce la lupte intestine care ar slăbi nu numai coeziunea Casei Sunderland, ci i-ar primejdui până şi existenţa. Bătălia în care se angajase Gerald pe mai multe fronturi impunea fraţilor să-i acorde tot sprijinul. Marcia nu-şi demască nicio clipă intenţiile. Făcu o primire extrem de cordială lui Henry şi soţiei sale, care-i căzură uşor în mreje.

— Sunt fericită că am avut ocazia să te cunosc, îi declară Susan cu entuziasm. Împrejurări nefavorabile au întârziat

închegarea unei prietenii sincere între noi. Acum vom repara acest neajuns. Nu-i aşa, scumpa mea?

Marcia o sărută pe obraji.

— Eşti o fiinţă adorabilă, Susan! Sunt convinsă că vom fi cele mai bune prietene.

Şi Henry îşi manifestă entuziasmul pentru calităţile cumnatei sale.

— Charles a avut mare noroc căsătorindu-se cu dumneata. În ziua în care te-a cunoscut a descoperit o comoară mai mare decât toate averile Casei noastre.

— Îţi sunt recunoscătoare, Henry, îi zâmbi ea cuceritor.

Noaptea târziu, după ce se ridicau de la dineurile somptuoase servite în sufrageria decorată într-un stil baroc spaniol de o fantastică exuberanţă, Marcia se retrăgea cu Charles în apartamentul lor, şi acolo îl dăscălea cu rară abilitate, demonstrându-i incapacitatea lui Henry care n-ar fi jucat decât rolul unui pietroi agăţat de grumazul unui om ce se îneacă.

— Nu ştiu cât de autentice sunt sentimentele manifestate cu atâta căldură de fratele şi de cumnata dumitale, Charles. Chiar dacă prietenia lor ar fi sinceră, nu ne este nouă îngăduit să fim sentimentali. Henry este un alcoolic. Uită-te numai la ochii lui tulburi, la tremurul mâinilor, la nesiguranţa mişcărilor şi ai să înţelegi de ce nu te sfătuiesc să te aliezi cu un astfel de om.

Charles o privi cu uimire.

— Nu te mai recunosc, Marcia. Ai devenit mai catolică decât Papa. Un Sunderland mai zelos decât toţi ceilalţi Sunderlandzii la un loc. Cred că tatăl meu te-ar fi admirat.

— Nu ştiu dacă m-ar fi admirat. Şi-ar fi dat însă imediat seama că sunt gata să lupt pentru gloria şi pentru ascensiunea Casei lui, care a devenit şi a mea.

Charles clătină din cap cu încăpăţânare.

— Susţii cauza lui Gerald fără să-l cunoşti. E un om lipsit cu desăvârşire de scrupule.

— Lipsa lui de scrupule este o armă pe care o foloseşte împotriva duşmanilor Casei noastre. Nu ştiu ca Gerald să-ţi fi adus cândva vreun neajuns.

— Nu, de asta nu pot să mă plâng.

— Atunci de ce eşti împotriva lui? Eu am înţeles raţionamentul său în afacerea Francia.

Charles o ascultă uluit. Argumentele ei erau convingătoare.

— Mă faci gelos, zâmbi el. Acorzi prea mult credit fratelui meu.

— Dumneata, Charles, m-ai învăţat să-l admir. Mi-ai vorbit întotdeauna foarte frumos despre el. Aş vrea să nu uiţi însă un lucru. Îl admir sub aspect profesional.

Charles se scărpină meditativ în chica-i roşie.

— Am citit odinioară o carte despre confuzia sentimentelor. N-am înţeles eu mare lucru, fiindcă n-am fost niciodată prieten cu filozofia. Am reţinut însă că de la admiraţie până la dragoste nu este decât un pas.

— Scumpul meu savant!, îl sărută ea cu duioşie. Ciudat, deşi eşti atât de mare şi de voinic, îmi trezeşti simţăminte materne.

— N-ar trebui să fiu prea încântat.

— Crezi? Afecţiunea e mai puternică decât dragostea.

— Asta înseamnă că eu te iubesc mai puţin fiindcă te doresc ca femeie?

— Acum câteva clipe mi-ai vorbit despre confuzia sentimentelor, nepreţuitul meu urs.

Marcia îl mângâie drăgăstos pe creştet, în vreme ce Charles începu să toarcă satisfăcut ca un motan. Deodată deschise ochii şi o privi şmecher.

— Dacă spui că Gerald este un om superior, cum îţi explici că l-a lăsat pe Raymond să fie condamnat şi deportat în Australia? Nu crezi că i-a convenit să scape de un eventual rival?

Marcia izbucni în râs:

— Raymond, un copil, rivalul lui Gerald! Mă întreb cum de ţi-a trecut prin cap o asemenea trăsnaie!

Charles nu avea o simpatie deosebită pentru Raymond, pe care îl cunoştea destul de superficial. Nu putea uita însă că acest copilandru era fiul lui Adrien de Beaulieu. Odinioară îl urâse pe Adrien fiindcă îşi dăduse seama de superioritatea acestuia. Abia după moartea lui – când spiritul de competiţie

şi complexul său de inferioritate îşi pierduseră rostul existenţei – se învăţase să-l admire. De Raymond se simţea ataşat datorită instinctului de solidaritate familială.

— Sunt încredinţată că Gerald a făcut tot ce a putut ca să-l scape, dar că împrejurările i-au fost vitrege.

— Nu pierzi prilejul să găseşti argumente care să-l favorizeze...

Alertată de norul care se aşternu pe fruntea lui, Marcia hotărî ca pe viitor să fie mai zgârcită în aprecieri pozitive la adresa cumnatului ei. Trebuia să fie prudentă, fiindcă Charles rămânea totuşi o fiinţă primară, cu reacţii simpliste, neprevăzute.

— Raymond este o victimă a educaţiei severe care i s-a dat, reluă el gânditor. Prea l-au ţinut în chingi guvernorii şi profesorii. Întotdeauna am fost împotriva opreliştilor puse în calea dezvoltării libere a copiilor.

— Ai dreptate, rosti ea conciliant, făcându-şi însă rezerve în ceea ce priveşte concepţiile pedagogice ale soţului ei.

— Copiii mei s-au bucurat de libertate. Am lăsat să-i călească viaţa. Şi bine am făcut!

Marcia suspină uşor. Educaţia copiilor soţului ei lăsa mult de dorit. Nu se amestecase în această chestiune, fiindcă Charles era categoric. Vlăstarii lui aveau îngăduinţa să facă tot ceea ce le trecea prin minte.

— Tatăl meu, Dumnezeu să-l ierte, a fost un tiran faţă de mine. Copiii mei nu trebuie să vadă în persoana mea un tiran pe care să-l urască... În privinţa lui Gerald vom mai sta de vorbă. Pentru moment n-am să mă angajez cu nimic faţă de Henry. Voi mai cântări ce am de făcut...

Marcia ştia însă că obţinuse câştig de cauză şi că Charles nu-i va ieşi din cuvânt. Desigur, el nu va recunoaşte niciodată acest lucru. Dar Marcia nu avea nevoie de succese ieftine. Îi era de-ajuns că îşi conducea din umbră soţul, chiar dacă acesta îşi închipuia că iniţiativele îi aparţineau lui.

Henry îşi dădea seama că Charles temporizează, dar nu ştia că Marcia se afla înapoia acestor amânări. Dornic să obţină totuşi adeziunea fratelui său, îşi prelungi şederea la New Orleans, convins că în acest chip va reuşi să-i înfrângă

ezitările. Încăpățânarea lui nu părea să dea rezultatele scontate. O întâmplare ciudată avea să prilejuiască însă o neașteptată strângere a relațiilor dintre cei doi frați.

Alarmată de o epidemie de friguri galbene, care făceau ravagii în New Orleans, Marcia își convinse soțul că o schimbare de aer nu le-ar strica și că o ședere de câteva săptămâni pe domeniile lor de lângă Natchez era mai mult decât recomandabilă. Pentru că Henry părea hotărât să se eternizeze la New Orleans, îl pofti să-i însoțească, împreună cu familia.

Marcia era îndrăgostită de domeniul de la Natchez. În primul rând fiindcă acolo se afla aproape de părinții și de frații ei, precum și de leagănul copilăriei. În ciuda spiritului ei practic și a unei inteligențe superioare, unită cu o voință dârză rareori întâlnită la femei, era totuși o sentimentală. Anii nu avuseseră încă timp să-i înăsprească firea, să o înăcrească. Față de copiii lui Charles își promisese să aibă o comportare demnă de o mamă adevărată și, spre cinstea ei, fusese consecventă acestei hotărâri. Din nefericire, Reed, Frank și Jackie nu se arătaseră dispuși să-i accepte fără rezerve avansurile. Din clipa în care Marcia intrase în familie, prin căsătoria ei cu Charles, o socotiseră o intrusă. Manierele lor nu erau lipsite de cordialitate, dar Marcia își dădea seama că această atitudine rămânea o simplă fațadă, care ascundea ciuda unor copii convinși că relațiile armonioase dintre ei și părintele lor vor fi alterate prin însăși prezența acestei ființe nedorite în mijlocul lor. Când Charles le adusese la cunoștință că are de gând să se însoare, nu ridicaseră obiecțiuni fiindcă știau că ar fi fost inutil. Reacționaseră însă, creând în jurul Marciei un cordon sanitar pe plan sufletesc, spre a-i demonstra că înțelegeau să-și păstreze și mai departe independența pe care le-o acordase tatăl lor și că orice încercare a ei de a le limita privilegiile obținute până atunci ar fi fost sortită eșecului.

Curios era faptul că Marcia se simțea vag intimidată în prezența acestor copii, care trecuseră pragul adolescenței și care se arătau refractari prieteniei oferite de ea. La 16 ani împliniți, Reed și Frank arătau ca niște bărbați în toată legea. Mai înalți decât tatăl lor, atletici, de o frumusețe aspră, sălbatică, fuseseră porecliți „Castor și Polux" pentru că erau

nedespărţiţi, asemenea faimoşilor fraţi gemeni din legendele Greciei Antice. Sora lor, Jackie, întregea această stranie trinitate, care se izola de ceilalţi copilandri din vecinătate, pe care nu-i accepta niciodată în jocurile ei. Reed şi Frank călăreau ca nişte autentici cowboy, trăgeau la ţintă cu o precizie uluitoare, erau neîntrecuţi la trântă şi stârneau imaginaţia tuturor fetelor de pe domeniile din jur, pe care le tratau însă cu o neînţeleasă nepăsare. Jackie nu împlinise decât 13 ani, dar avea trupul format ca o adolescentă de 17 şi ochii scânteietori care cătau încolo şi încoace ca argintul-viu. Ca şi fraţii ei, moştenise firea dezordonată, vulcanică a lui Charles. Acesta îşi privea progeniturile cu o mândrie legitimă. „Îmi seamănă!, spunea el cu convingere cunoscuţilor. Ca şi mine, ştiu să se bucure de viaţă!".

Întrevederea dintre Charles şi copiii lui – după aventuroasa expediţie din America de Sud – fusese spectaculoasă. Se îmbrăţişaseră, se sărutaseră, se înghiontiseră în glumă şi terminaseră prin a se încăiera – de asemenea în joacă – până ce răsturnaseră câteva vase chinezeşti de mare preţ, plasate în salon pe postamente de marmură, ceea ce le potolise, în sfârşit, elanul.

Marcia dorea să-i prelungească şederea la Natchez şi din alte motive. Era „în poziţie interesantă" şi perspectiva unei naşteri, cu termen nu prea îndepărtat, îi impunea să se menajeze, mai ales după încercările prin care trecuse în ultima vreme. Se gândea cu o vagă îngrijorare la recepţia pe care i-o vor face copilului fraţii săi vitregi. Spera ca până atunci să manevreze astfel barca, încât să realizeze un *modus vivendi* convenabil tuturor. Charles era fericit la gândul că Marcia îi va dărui un copil. „Vreau să-mi faci un pluton de vlăstari!, îi spusese el într-o zi, îmbrăţişând-o cu afecţiune. Fiecare din ei să-mi dea câte trei duzini de nepoţi. Iar nepoţii câte trei duzini de strănepoţi. Urmaşii mei să inunde America. Vreau să-i port pe toţi pe umeri, aşa cum a purtat Atlas globul pământesc. După ce voi muri, să se ştie că am fost un bărbat şi jumătate, nu un slăbănog, ca fraţii mei!".

Charles nu glumea. Îşi construise pe domeniul său o casă care ar fi putut adăposti o armată de fii, nepoţi şi strănepoţi.

Clădirea, durată din cărămidă, era decorată potrivit canoanelor clasice la modă în acea epocă. Coloane toscane dominau fațada, armonizată cu copacii seculari din jur, împodobiți cu festoane și draperii delicate de „mușchi spaniol" care se legănau la cea mai ușoară briză. Grădina de proporții gigantice se remarca printr-un fastuos parter de trandafiri roșii, care atribuise de altfel acestei reședințe numele de Vermillon Park.

Charles ar fi preferat să rămână la New Orleans, unde s-ar fi putut întâlni oricând cu prieteni amatori ca și el de chiolhanuri nesfârșite. Din dragoste pentru Marcia, acceptase să se rezume câtva timp la societatea pe care i-o furnizau proprietarii de pe domeniile învecinate. Vânătorile, întrecerile de cai, rodeo-urile organizate cu regularitate, jocurile de cărți aveau să-l ajute a-și trece agreabil timpul. Marcia era o soție abilă. Știa că o căsnicie armonioasă nu e posibilă fără unele concesii. Bucătarul-șef adus de la Paris – și secondat de câțiva bucătari faimoși din New Orleans – avea să-i prepare lui Charles, un mare mâncău, cele mai alese și rafinate meniuri. Șederea aceasta la Natchez promitea să satisfacă astfel gusturile tuturor membrilor familiei Sunderland, inclusiv ale copiilor, care adorau libertatea și hoinăreala. Marcia nu bănuia însă că atmosfera idilică pregătită cu atâta sârg va fi zguduită de un cutremur care va transforma acest Eden într-un adevărat infern.

Se aflau de aproape o săptămână la Vermillon Park. Până și eternul cusurgiu Henry Sunderland se simțea în largul său. Susan era pur și simplu amorezată de Marcia, care o cucerise cu drăgălășenia și atențiile ei delicate. Reed, Frank și Jackie aveau însă o comportare care distona cu trandafiriul ambianței. La prânz și la cină păstrau o tăcere disprețuitoare, iar în cadrul reuniunilor de familie stăteau izolați, șușotind tot timpul între ei. Dimineața erau invizibili. Unde dispăreau, nimeni n-ar fi putut să spună. Plecau călări și nu se înapoiau decât în clipa în care gongul din hol vestea că în curând prânzul va fi servit. Apăreau la masă prăfuiți, transpirați, tăcuți, mâncau la repezeală, iar după desert o zbugheau în parc. Pe Benjamin, care nu era prea departe de vârsta lor – îl despărțeau doar patru ani de cei doi gemeni – îl evitau sistematic.

Jackie nu-l antipatiza, dar Reed şi Frank îi erau net ostili. Benjamin nu-i lua în seamă. Marcia ajunse la concluzia că tânărul acesta era nu numai înzestrat cu mult bun-simţ, dar se şi deosebea fundamental de ceilalţi tineri care frecventau Vermillon Park. Avea o seriozitate pe care o dobândesc numai oamenii maturi cu o experienţă bogată.

Din cauza sarcinii, Marcia era cuprinsă adeseori de fierbinţeli lăuntrice, care o făceau să dorească şi să caute răcoarea. Noaptea i se întâmpla să se trezească din somn scăldată în sudoare. Cobora din pat şi trecea la fereastră, unde stătea vreme îndelungată aspirând lacom aerul curat al nopţii, care îi mai potolea parcă văpaia din pântece. Neobservată de nimeni, contempla parcul învăluit în plasa argintie a razelor lunii. În câteva rânduri observă pe Reed, pe Frank şi pe Jackie părăsind pe furiş casa şi pierzându-se undeva, sub adăpostul copacilor. Nu acordă importanţă acestui fapt. Se deprinsese într-o oarecare măsură cu ciudăţeniile lor. Copiii se întorceau în zori, ferindu-se de ochii oamenilor. Nu făceau niciodată aluzie la expediţiile lor nocturne. Dacă băieţii n-ar fi fost însoţiţi de fiecare dată de Jackie, Marcia şi-ar fi închipuit că se duc spre colibele sclavilor negri. Se ştia că tinerii din elită îşi începeau viaţa amoroasă culcându-se cu fetele de culoare de pe plantaţiile părinteşti.

Printre vizitatorii care frecventau cu regularitate Vermillon Park se afla şi Robert Devereux Melrose, fiul unui bogat plantator din vecinătate. Familiile Duvallier şi Melrose se înrudeau. Tânărul Robert urma studiile universitare la colegiul „William and Mary". Dotat cu un fizic agreabil şi cu o inteligenţă vie, îndrituia cele mai frumoase speranţe. Marcia observase că privirile lui întârziau adeseori asupra lui Jackie, care-l stârnea cu cochetăriile ei aparent puerile, dar extraordinar de eficace. Jocul acesta o amuza. „Jackie promite!, îşi spunea ea cu indulgenţă. Are sângele fierbinte al tatălui ei". Comportamentul lui Jackie nu era ieşit din comun. În Sud copiii se dezvoltă mai repede. Fetele devin nubile vremelnic. La 13 ani se mărită şi rămân în curând însărcinate.

Într-o noapte, pe când stătea la fereastră spre a lua aer, Marcia văzu o umbră care apăru dintre copaci, parcurse în

fugă esplanada descoperită dintre liziera pădurii şi faţada clădirii, apoi, strecurându-se pe lângă ziduri, dispăru din câmpul ei vizual. Marcia fu ispitită să dea alarma, dar, după ce chibzui mai bine, renunţă. Poate că era unul din băieţii lui Charles, care se înapoia după vreo escapadă nocturnă. Îşi promise să facă cercetări discrete. Nu suflă însă niciun cuvânt lui Charles despre ciudata întâmplare. A doua zi avu loc o mare petrecere, urmată de un bogat foc de artificii. Preocupată de acest eveniment, uită de incidentul din ajun. Robert Melrose se remarcă prin asiduitatea lui faţă de Jackie. O invită de mai multe ori la dans, spre marea satisfacţie a lui Charles, care atrase atenţia Marciei asupra succesului repurtat de fiica lui. „Băieţii au început să se aprindă după Jackie. În curând va trebui să o măritäm. Ce zici? Robert Melrose ar fi o partidă bună?" Marcia găsi numai cuvinte de laudă pentru tânărul Melrose. Făgădui să tatoneze pe părinţii acestuia. O alianţă matrimonială cu un reprezentant al puterniculuiclan Melrose ar fi fost mai mult decât recomandabilă.

Câteva zile după această petrecere, o veste năprasnică puse în fierbere întregul Natchez. Într-o dimineaţă, un negru, care aducea în cărucioara sa garniţe cu lapte proaspăt pentru conac, găsi pe o alee din Vermillon Park pe tânărul Robert Melrose străpuns de câteva lovituri de cuţit. Corpul acestuia era cald încă. Crima fusese deci săvârşită în primele ore ale dimineţii.

Homer Adair, şeriful din Natchez, anchetă personal cazul, care stârni – cum era şi firesc – mare scandal. Ce căuta Robert Melrose noaptea în Vernillon Park? Cine avusese interes să-l ucidă? Cele mai fantastice presupuneri prinseră să se învălmăşească sporind confuzia. Asupra victimei anchetatorii găsiră un ceas de aur, cu un breloc incrustat cu diamante şi o importantă sumă de bani, ceea ce excludea probabilitatea unei crime care să fi avut drept mobil jaful. Părinţii chemaţi în vederea identificării cadavrului constatară că de pe mâna lui lipsea un inel cu un smarald de o mare valoare. Această împrejurare încurcă iarăşi pistele.

În cursul cercetărilor fură interogate aproape toate persoanele care locuiau la Vermillon Hall. Charles dăduse personal indicaţii în această privinţă. „Doresc să acordăm tot

sprijinul autorităţilor, spre a se face cât mai repede lumină. Asasinul trebuie prins şi pedepsit." Fixă chiar un premiu de cinci mii de dolari destinat celui care-l va descoperi pe ucigaş.

Zvonurile cele mai fanteziste prinseră să circule în legătură cu prezenţa lui Robert pe aleile lui Vermillon Park. Presupunerile că ar fi întreţinut relaţii amoroase cu vreun personaj feminin de la conac prindeau tot mai mult consistenţă. Toate femeile de la Vermillon Park fură trecute prin ciur, fără a se ajunge la vreo concluzie. Prin tavernele din Natchez erau menţionate numele lui Jackie şi chiar al Marciei. Nu se excludea nici posibilitatea ca „femeia fatală" să fi fost vreuna din frumoasele cameriste de la conac. Era cunoscută preferinţa lui Charles pentru fetele de serviciu prezentabile.

Aceste zvonuri dădeau naştere la versiuni şi mai năstruşnice în ceea ce priveşte persoana asasinului. Concluzia care părea să se impună era că Robert căzuse victima răzbunării unui soţ sau a unui amant gelos. Dispariţia inelului, care ar fi putut justifica o crimă având drept mobil jaful, intrase în domeniul ipotezelor celor mai puţin probabile. Dacă Robert Melrose ar fi fost un ins fără importanţă, cazul ar fi rămas poate nerezolvat. Părinţii lui erau însă personaje de prim rang, care n-ar fi conceput să lase această crimă neelucidată şi asasinul nepedepsit. Cei mai cunoscuţi „copoi" din Louisiana fură angajaţi spre a lămuri tenebroasa afacere.

Ambianţa idilică de până atunci de la Vermillon Park se schimbă în rău, o întunecară parcă nori gălbui, sulfuroşi, mefitici. Charles, deşi enervat de această atmosferă de tensiune, privea situaţia cu oarecare detaşare. În intimitate făcea glume pe seama nenorocosului Robert. „Iată o escapadă care l-a costat scump. Merită femeile – oricât ar fi ele de frumoase – asemenea sacrificii?"

Henry Sunderland era foarte indispus de această întorsătură, care mutase centrul preocupărilor fratelui său pe alt tărâm decât cel al afacerilor. Privea suspicios pe toţi tinerii de la Vermillon Park. Pe fiul lui Charles, pe cumnatul său David şi chiar pe Benjamin.

Petrecerile întrerupte câteva zile fură reluate. Charles nu avea de gând să renunțe la amuzamentele lui, fiindcă Robert Melrose avusese proasta inspirație să se lase măcelărit pe o aleee din Vermillon Park. Participă împreună cu întreaga sa familie la înmormântarea tânărului, apoi dădu uitării întreaga afacere. Nu se împotrivi luării de interogatorii locatarilor de la Vermillon Hall, dar nici nu se întrecu în amabilități față de oamenii legii. Ajunse până acolo încât le spuse într-o zi că bat pasul pe loc și că ar face bine să-și îndrepte cercetările în altă parte. „Soția mea este însărcinată. Vizitele dumneavoastră repetate au început s-o obsedeze. Nu voi îngădui să-i primejduiți sănătatea oferindu-i toată ziua spectacolul agitației dumneavoastră sterile."

Șeriful Homer Adair, un trappeur, încărunțit de ani, dar mai ales de încercările grele prin care trecuse în cursul aventuroasei lui cariere, nu se lăsă impresionat de indispoziția lui Charles.

— Ne facem datoria, *Mister* Sunderland, și nu vom depune armele până când nu-l vom descoperi pe asasinul – sau pe asasinii – lui Robert Melrose.

— Credeți că au fost mai mulți?, zâmbi Charles persiflant.

— Urmele găsite la locul crimei permit și această ipoteză.

— Bun! Vă urez succes. Dar vă previn! Să nu vă mai văd toată ziua la Vermillon Hall.

Șeriful se încruntă.

— Este oare cazul să credem că vă supără eforturile noastre de a descoperi pe ucigași?

— Puteți crede ce poftiți. Nepriceperea dumneavoastră a început să mă supere. Dacă mă veți mai tulbura mult, voi fi silit să mă plâng guvernatorului acestui stat. La nevoie voi ajunge și la Washington. Acum nu vă mai reținl Bună ziua!

Charles avea toate motivele să fie îngrijorat de starea soției sale. Marcia slăbise în ultima vreme, făcuse cearcăne, era palidă, neliniștită. Dacă Charles ar fi cunoscut motivul frământărilor ei, desigur că și-ar fi pierdut calmul.

Marcia era muncită de bănuieli pe care nu le împărtășise însă nimănui. Recapitulând evenimentele din ultima vreme, ajunsese la unele concluzii alarmante. Tânărul pe care-l

zărise strecurându-se noaptea în conac fusese fără îndoială Robert Melrose. Îmbrăcămintea lui, anumite mişcări familiare, profilul zărit fugar în lumina lunii îi permiseseră să-l identifice. În noaptea asasinării lui văzuse în schimb altceva: pe Reed şi pe Frank părăsind pe ascuns clădirea. Trecuse de miezul nopţii. O mirase faptul că nu erau însoţiţi de Jackie, aşa cum se întâmpla de obicei. În timpul cercetărilor, băieţii lui Charles nu declaraseră că în noaptea crimei lipsiseră de la conac. Precizaseră că se culcaseră devreme şi că dormiseră adânc până a doua zi de dimineaţă, când li se adusese la pat micul dejun. Se mai întâmplase ceva de atunci. Un fapt care dăduse de gândit Marciei. Relaţiile lui Jackie cu fraţii ei se răciseră brusc. Aproape că nu îşi mai vorbeau.

Dacă şerifului Homer Adair i se interzisese în mod practic accesul la Vermillon Park, nimeni nu-l împiedicase să facă cercetări printre sclavii negri de pe domeniul lui Charles. Zilnic era văzut umblând printre colibele lor. Le punea tot felul de întrebări şi nu se mulţumea cu un singur interogatoriu. Revenea la atac, fără să se lase descurajat de declaraţiile lor negative.

Marcia se întrebă dacă n-ar fi bine să-i împărtăşească şi lui Charles elementele pe care le poseda. Amâna însă o explicaţie care ar fi complicat poate lucrurile. Cunoştea impulsivitatea soţului ei. Sub imperiul enervării ar fi fost în stare să se pripească, luând măsuri care ar fi riscat să compromită situaţia băieţilor săi. Marcia era înrudită cu Robert Melrose şi dorea ca justiţia să-şi spună cuvântul, pe de altă parte nu-i convenea ca fiii ei vitregi să fie târâţi în cine ştie ce încurcături, care ar fi aruncat o pată indelebilă asupra reputaţiei familiei Sunderland. După condamnarea lui Raymond şi deportarea lui în coloniile penitenciare din Van Diemen's Lad, un nou caz în care ar fi fost implicaţi alţi membri ai dinastiei ar fi avut urmări incalculabile. Marcia nu putea să uite că intrase în clanul Sunderland şi că avea prin urmare datoria să-l susţină. Prin căsătoria ei cu Charles îşi asumase obligaţii indestructibile faţă de noua-i familie. Un scandal trebuia evitat cu orice preţ, cu atât mai mult cu cât soţul ei trebuia să-şi inaugureze campania electorală în vederea alegerii sale în Senat.

Ceremonia înmormântării lui Robert Melrose se desfăşură cu pompă. Participară toate notabilităţile din Natchez şi un imens public, care venise ca la un spectacol de senzaţie. Părinţii decedatului ocupau un loc de frunte în *gentry*-ul Louisianei, iar familiile înrudite constituiau un clan înzestrat cu o forţă economică şi politică de prim ordin. La tristul serviciu funebru asistară, pe lângă membrii familiei Duvallier, şi fraţii Charles şi Henry Sunderland. Nu lipseau nici copiii acestora, printre care gemenii Frank şi Reed, care se remarcau prin atitudinea lor distantă şi ciudat de rece. Şi şeriful Adair era prezent. Privirile lui iscoditoare se plimbau de la un om la altul, întârziind asupra persoanelor care – socotea el – ar fi fost susceptibile să-i furnizeze elemente necesare dezlegării enigmei. Chiar dacă dispunea de unele indicii, nu se grăbea să le comunice nimănui. Îşi continua ancheta, tenace ca o cârtiţă. Prezenţa lui crea o stare de legitimă nervozitate. Poliţistul acesta avea proasta deprindere de a-i face să se simtă stingheriţi pe toţi cei asupra cărora îşi oprea privirile. Până şi oamenii care nu aveau nimic a-şi reproşa încercau neplăcuta senzaţie că sunt urmăriţi şi suspectaţi.

A doua zi după înmormântare, Henry şi Susan îşi anunţară gazdele că sosise timpul să-şi ia rămas-bun. Şederea la New Orleans şi la Natchez, declarară ei, fusese o adevărată încântare. Penibilul incident al asasinării lui Robert Melrose nu reuşise să întunece decât fugitiv atmosfera plăcută de la Vermillon Park. Henry intenţiona să se înapoieze la New Orleands şi de acolo să călătorească pe calea mării până la New York. În ajunul plecării, bătrânul şef al clanului Duvallier oferi un dineu în onoarea fraţilor Sunderland. Acest eveniment avea să marcheze şi deschiderea campaniei electorale a lui Charles. În acest scop, bătrânul invită la Duvallier House şi câţiva corifei ai vieţii economice şi politice din Natchez.

Printre oaspeţi se afla şi o bătrână mătuşă a Marciei, pe nume Catherine Duvallier. Văduvă a unui personaj care jucase un rol de seamă în timpul Războiului de Independenţă al Statelor Unite, era slăbuţă şi guralivă ca un papagal. Rochiile ei anacronice, viu colorate, aminteau penajul exoticei păsări căreia îi furase parcă vioiciunea. Nelipsită de la

petreceri, pasionată după jocurile de noroc, curioasă şi bârfitoare, glumeaţă şi uşor senilizată, făcea adeseori gafe care o puneau în situaţii penibile. I se ierta însă acest mic cusur, fiindcă era veselă şi mai ales darnică. Încă din timpul vieţii oferise nepoţilor, printre care şi Marciei, importante fracţiuni din domeniile ei de pe malurile Mississippiului.

În jurul mesei din măreaţa sufragerie se adunaseră peste optzeci de persoane. Dineul se desfăşură într-o ambianţă extrem de plăcută. La desert, conversaţia alunecă asupra unui subiect la ordinea zile. Neputinţa autorităţilor de a pune capăt furturilor de vite, jafurilor la drumul mare şi crimelor, care se abătuseră de la o vreme asupra întregii regiuni. Prin asociaţie de idei, trecură la discutarea cazului Melrose. Un plantator vârstnic, cu perucă albă, ca pe vremea lui Washington, deplânse incapacitatea poliţiştilor.

— Moartea lui Robert îmi aminteşte o întâmplare asemănătoare, interveni Catherine Duvallier.

Toate privirile se îndreptară asupa ei.

„Ce gafă va mai face bătrâna cotoroanţă?", reflectă Charles. Îi era lehamite să asculte comentarii idioate în legătură cu această crimă.

— Către mijlocul secolului al XI-lea, doi membri ai familiei Chateaubriand, cu care ne înrudim pe departe, clămpăni bătrâna văduvă, au fost implicaţi într-o crimă îngrozitoare.

— Să ascultăm! Să ascultăm!, se auziră câteva glasuri izolate.

— Într-o dimineaţă de toamnă târzie, pe drumul de pădure care duce de la Broons la Dinan – aceasta se întâmpla în Bretagne – nişte ţărani, plecaţi în zori la târg, au descoperit un cadavru oribil ciopârţit. Au reuşit să-l identifice. Era un oarecare Guy de Guitté Sieur de Vaucouleurs, personaj important, dar de o moralitate discutabilă. Se spune că ar fi fost beţiv, bătăuş, afemeiat şi mare amator de jocuri de noroc. Uciderea sa a fost atribuită la început unor jefuitori la drumul mare. Faptul că s-a găsit asupra lui o sumă de bani, nu prea mare, a îndreptat bănuielile pe alt făgaş. Unii au susţinut că ar fi căzut victima unui soţ înşelat sau a unor indivizi pe care-i trişase la joc. Autorităţile s-au arătat incapabile să

lămurească acest caz, care părea să rămână definitiv înmormântat în arhivele crimelor nedescoperite. Lumea însă nu s-a declarat mulţumită. Ştiţi cum sunt oamenii! Le place să despice firul în şaisprezece! Zvonurile au prins să se umfle. Inşi care pretindeau a cunoaşte unele dedesubturi obscure au început să asedieze autorităţile cu denunţuri anonime. Justiţia s-a pus iarăşi în mişcare. Cercetările au fost reluate cu zel, cu atât mai mult cu cât noile indicii furnizate păreau să aibă oarecare temei.

— S-a aflat cine erau asasinii?, întrebă nerăbdător Randolph Duvallier, senatorul.

— Nu mă întrerupe, dragul meu!, rosti scârţâit văduva. Cum v-am spus, continuă ea adresându-se convivilor, autorităţile s-au pus pe lucru.

— Nu te repeta, Auntie Catherine, interveni Marcia. Scurtează povestea sau istoriseşte-ne ceva mai vesel!

Observase iritarea lui Charles şi încerca să pună capăt logoreei prost inspirate a bătrânei doamne.

— Lăsaţi-mă să termin, copii! Nu e frumos să întrerupeţi un povestitor! Mai am de spus câteva cuvinte!

Charles bătea cu degetele darabana în tăblia mesei.

— Mare a fost surpriza oamenilor din Dinan şi din împrejurimi, continuă bătrâna, când jandarmii au arestat într-o zi pe fraţii gemeni Christophe şi Briand de Chateaubriand.

Convivii încremeniseră. O tăcere de gheaţă se aşternu asupra adunării. Toţi păreau să-şi ţină respiraţia. Priviri furişe alunecară spre cei doi gemeni ai lui Charles. Nu se mai auzeau decât vorbele sâcâite ale excentricei văduve, care nu părea să fi remarcat reacţia auditoriului.

— Motivul crimei?, adăugă ea. Foarte simplu! *Cherchez la femme!* Da, da! Cristophe şi Briand de Chateaubriand l-au ucis pe bietul Guy de Guitté pentru o femeie.

Reed şi Frank stăteau impasibili. Asemănarea lor era şi mai izbitoare în aceste momente de tensiune. Păreau două statui de bronz identice; turnate în acelaşi tipar. Marcia simţi că o cuprinde panica. Ce inepţii va mai scoate bătrâna aceasta, pe jumătate zaharisită? N-o auzise niciodată istorisind crima fraţilor Chateaubriand. Alesese foarte rău momentul.

— *Monsieur* de Chateaubriand este un bun prieten al familiei noastre, rosti Henry, încercând să mute discuţia.

Intervenise animat de un spirit de solidaritate familială, intrat de multă vreme în somnolenţă, dar care se trezise cu vigoare, dându-i ghes să lupte. Combativitatea aceasta răbufnind din cenuşă îl făcu să se simtă mai tânăr.

— La Congresul de la Verona, reluă el eroic, a susţinut cu multă vigoare...

— S-o lăsăm pe *Mistres* Duvallier să-şi termine povestea!, grăi cu prefăcută bonomie *Mister* Paul Connelly, judecător la Curtea Supremă.

Ochii senatorului Randolph Duvallier scânteiară, reflectându-i mânia. Blestemă în sinea lui imprudenţa tatălui său, care-l invitase pe Connelly la această agapă. Ar fi trebuit să ştie bătrânul că judecătorul era aliat politic cu cei din clanul Scott, duşmanii cei mai înverşunaţi ai familiei Duvallier. Duelul care generase această ură era încă viu în mintea tuturor.

Catherine Duvallier se uită nedumerită la Henry, apoi la Connelly.

— Pot să vă povestesc mai departe?

Marcia închise ochii. Dezastrul părea consumat.

— Da! Să auzim! Să auzim!, se iţiră câteva glasuri.

Bătrâna văduvă zâmbi fericită. Adora să fie vioara întâi în societate. Rămăsese sclava acestei plăceri încă din epoca de mult apusă a tinereţii şi frumuseţii ei, când reuşea să captiveze cu un singur zâmbet un întreg salon de bărbaţi.

— Femeia în chestiune, reluă ea cu surescitată volubilitate, era căsătorită cu Guy de Guitté.

Marcia respiră adânc. Comparaţia nu mai stătea în picioare.

— Jacquemine de Guitté era mult mai tânără decât soţul ei. Se zice că ar fi fost extrem de frumoasă. La castelul Combourg, leagănul familiei Chateaubriand, există şi azi un portret al acestei femei superbe. Tatăl ei, un nobil sărăcit la jocurile de noroc, o măritase cu sila cu Guy de Guitté.

Şi Charles respiră mai în voie.

— Jacquemine era însă îndrăgostită de fraţii Chateaubriand.

— De amândoi?, întrebă ingenuu judecătorul Connelly.

Marcia îşi încleştă pumnii mici sub masă. Dacă în clipa aceea ar fi fost înzestrată cu o putere supranaturală, ar fi sugrumat-o pe bătrâna vorbăreaţă.

— De amândoi, răspunse Catherine Duvallier, râzând. E cam jenant acest episod pentru urechile persoanelor pudice, dar adevărul nu trebuie să supere, nu-i aşa?... Se spune că înainte de a se căsători, fusese amanta celor doi fraţi.

— Şi portretele acestor inşi se află la Combourg?, întrebă cu ton sarcastic Henry.

— Şi!, replică monosilabic văduva.

— Interesant! Foarte interesant!, exclamă judecătorul Connelly. Şi mai departe?...

— Fraţii Chateaubriand hotărâseră să o salveze pe Jacquemine din ghearele lui Guitté, care era un tiran, un gelos, un sadic...

— Ciudat se mai scrie istoria... se amestecă în discuţie şeful clanului Duvallier. Bietul om este condamnat de posteritate fiindcă a încercat să-şi apere căsnicia...

— Fraţii Chateaubriand au hotărât să-l suprime, continuă văduva. Se aprinsese atât de mult, încât ignoră întreruperea. L-au pândit în pădure, pe când se îndrepta spre Dinan, şi... l-au ucis.

— Cunoaşteţi şi urmarea?, întrebă Connelly. Justiţia a intervenit? Şi-a spus cuvântul?

— Da! Şi l-a spus! Parlamentul din Rennes, care era un fel de instanţă judecătorească, sesizat de câteva denunţuri, a ordonat arestarea fraţilor Chateaubriand. Prinzând de veste, aceştia s-au refugiat în pădurile imense care acopereau în acea vreme cea mai mare parte din ţinuturile nordice ale Franţei. Cinci ani au reuşit să scape de jandarmii asmuţiţi pe urmele lor. Lupta era însă inegală. Au fost prinşi, se pare, tot din cauza unui denunţ. Judecaţi şi condamnaţi la moarte de Parlamentul din Bretagne, capetele lor au căzut sub securea călăului în piaţa centrală din Rennes.

Convivii erau numai ochi şi urechi. Povestea, simţeau ei, nu se terminase aici.

— Dar cu Jacquemine se ştie ce s-a mai întâmplat?, întrebă tot Connelly.

— Se ştie, se grăbi Catherine Duvallier să adauge. Înainte de a fi daţi pe mâna călăului, unul dintre fraţii Chateaubriand – sau amândoi, nu mai ţin bine minte – a denunţat-o pe Jacquemine că i-ar fi îndemnat să săvârşească crima.

— Din ce în ce mai interesant!, zâmbi Connelly.

— Jacquemine, avertizată la timp, s-a refugiat în Normandia. Acolo a stat ascunsă, la un alt amant, până ce Parlamentul din Bretagne a condamnat-o să fie arsă de vie. Îngrozită de această teribilă hotărâre judecătorească, ce o plasa în rândul morţilor vii, s-a înfăţişat autorităţilor, spre a se disculpa. V-am spus că era foarte frumoasă. Se pare că protestele ei au avut răsunet. Procesul a fost redeschis. După multe peripeţii, judecătorii au achitat-o...

— Din nenorocire, justiţia nu este întotdeauna oarbă, *Mistress* Duvallier!, suspină Connelly. Tot felul de considerente intră în joc, împiedicând să se facă lumină în foarte numeroase cazuri.

— Destul de trist!, rosti bătrâna văduvă.

— Eu cred în dreptate, declară cu fermitate judecătorul. Cred că cei care săvârşesc fărădelegi sunt pedepsiţi până la urmă, sub o formă sau alta.

— Vă referiţi la pedeapsa divină, *Mister* Connelly?, întrebă guvernatorul statului Louisiana, care se afla printre invitaţi.

— Da, mă refer şi la judecata divină. Deşi socotesc mult mai eficace justiţia oamenilor. Criminalii, *Mister Governor*, reuşesc rareori să scape. Trebuie să mulţumim spiritului de dreptate al oamenilor, care, chiar dacă ascund la un moment dat un fapt reprobabil, până la urmă vorbesc. Sunt foarte puţine crimele care rămân nedescoperite şi nepedepsite. Din fericire!...

— Fraţii Chateaubriand au fost prinşi şi pedepsiţi, interveni iarăşi originala bătrână. Şi se spune că erau atât de drăguţi...

Charles o privi pieziş. „Ramolita asta vorbeşte ca o moară neferecată, reflectă el furios. Ştie oare ceva şi face pe nebuna?". Îşi promise să elucideze cazul. Chiar dacă fiii lui erau nişte ucigaşi, ceea ce refuza să creadă, nu vor avea niciodată soarta

lui Raymond. Nu se va folosi numai de mijloace legale spre a-i scuti de rigorile justiției, așa cum procedaseră apărătorii nepotului său. Se uită cu îndoială la fiii lui. Bănuielile pe care povestea bătrânei *Mistress* Duvallier le trezise în minea multora îl încolțiseră și pe el. Să fi ucis băieții lui pe Robert Melrose? De ce ar fi făcut-o? Fuseseră împinși de gelozie? Gelozie față de cine? Ce căuta noaptea Robert în Vermillon Park? Legase o idilă amoroasă cu vreuna din fetele de serviciu de la conac? Charles simțea că i se răsucesc creierii în cutia cranianã. Raționamentele inteligente nu fuseseră niciodată specialitatea lui. Viața era îngrozitor de complicată.

Alarma lui Charles crescu în zilele următoare. Vizitele șerifului în cartierul negrilor deveneau tot mai dese. Stătea cu ei de vorbă ore întregi. Își făcuse obiceiul să vină și după lăsatul nopții. Charles era exasperat. I-ar fi interzis accesul pe domeniile sale, dar nu avea dreptul. S-ar fi spus că încearcă să împiedice bunul mers al cercetărilor, și aceasta ar fi dat apă la moară celor care-i bănuiau copiii că n-ar fi străini de crimă.

Într-o dimineață, Marcia broda o dantelă în „labirintul rozelor". Avea predilecție pentru acest colț al parcului, în care parfumul suav al trandafirilor impregna aerul. Plouase în ajun, iar din pământul îmbibat de apă se ridicau aburi argintii. Labirintul fusese orânduit de un grădinar îndrăgostit de lumea antică. Pe aleile întortocheate, grupuri de vizitatori ar fi putut să rătăcească ore întregi fără a se întâlni. Marcia îi învățase însă tainele, așa că nu avea nevoie de un fir al Ariadnei spre a se descurca. Din loc în loc erau așezate bănci pentru odihnă. Marcia stătea pe una din aceste bănci și se bucura de singurătatea de care avea prea puțin parte. Se gândea la copilul pe care îl zămislise în pântece și la soarta pe care Dumnezeu i-o va hărăzi. Deodată își încordă auzul. Pe una din aleile paralele ale labirintului, câteva negrese greblau alene. Vorbele lor se împleteau cu hârșâitul ghearelor de fier ale greblelor prin pietriș. Numele lui Reed și al lui Frank, rostite de glasurile ciudate ale negreselor, reveneau cu regularitate în discuție. Marcia auzi și numele lui Jackie și al tânărului Melrose. Îi ajunseră la ureche frânturi de fraze, chicoteli de râs și iarăși fraze oarecum lipsite de sens. O negresă perora

despre firea aprinsă a lui Jackie. Expresia „cățea în călduri" izbi neplăcut auzul Marciei. Apoi altă negresă, cu voce joasă, de contraltă, aruncă niște vorbe care o înfiorară pe stăpână. „Se cățelește și cu grăjdarii, și cu băieții de la bucătărie, și cu frații ei". Râsete indecente țâșniră în aer. „Ei i-au făcut de petrecanie lui Melrose!". „Care ei?", se întrebă Marcia. Simți că i se încrâncenează pielea. „Care ei?". „Zahăr-Ars mi-a spus niște chestii de mi s-a făcut părul măciucă!", rosti iarăși negresa cu glas de contraltă. „Maimuțele care nu văd, nu aud și nu țipă trăiesc mai mult decât cele iscoditoare și guralive", râse insinuant altă femeie. „Zahăr-Ars știe să tacă", replică isteț contralta. „Dacă o să-i pună întrebări șeriful, nu știu, zău, dacă nu o să scape din gură păsărica", interveni alt glas răgușit. „Afurisită mai e și Zahăr-Ars!", chicoti contralta. „Dacă ar vrea, ar putea să ciupească bani grei." „Ar putea să se și aleagă însă cu un cuțit între coaste", grăi femeia răgușită. „Mirosul ăsta al trandafirilor mă ametește", strigă contralta. „Îți place mai mult duhoarea din cabana ta?", se vârî în discuție un glas tânăr. Negresele se luară brusc la ceartă. Gâgâiau ca niște gâște puse pe harță. Marcia mai trase un timp cu urechea, dar grădinăresele aveau alt subiect de discuție. Își strânse lucrul și părăsi tăcută labirintul. Nu voia ca negresele să o găsească întâmplător și să știe astfel că ea le aflase taina. Ajunse la conac fără să fie observată. Sau cel puțin așa își închipuia ea. „Cine e Zahăr-Ars?" Nu-și amintea de vreo servitoare cu porecla aceasta. Cert este că trebuia să-i vorbească lui Charles. Cu orice risc. Nu mai avea timp de pierdut. Lucrurile puteau să ia dintr-un moment într-altul o întorsătură urâtă. Șeriful nu trebuia să ajungă la Zahăr-Ars.

Până la înapoierea lui Charles – care plecase la Natchez după niște treburi – Marcia își făcu de lucru prin casă. Nu-și găsea însă liniștea. Avea senzația că în jurul familiei se strânsese un laț invizibil. Spre a se mai elibera de gânduri, o vizită pe Susan în apartamentul ei. Susan răcise și medicii îi recomandaseră să stea câteva zile la pat. Din cauza aceasta, Henry trebuise să-și amâne plecarea la New York. Charles nu era deloc mulțumit. Îl enerva ceea ce numea el eternizarea fratelui său mai mare în Louisiana. Nu-l putuse suferi niciodată

şi acum avea credinţa că prezenţa acestuia în preajma sa îi aducea ghinion.

Când Charles se înapoie din oraş, Marcia îi repetă tot ce auzise din gura negreselor. El o asculta, clipind uluit ca o pasăre de noapte scoasă brusc la lumina soarelui. Deodată începu să râdă.

— Sporovăieli tâmpite! Am să pun să le biciuiască!...

Seriozitatea cu care Marcia continua să-l privească îi îngheţă surâsul pe buze. Bolborosi neîncrezător:

— Crezi că e adevărat? Crezi că Jackie, Reed, Frank au putut să facă una ca asta?

Marcia ridică din umeri.

— Nu ştiu dacă e adevărat. Pot să fie numai nişte clevetiri, cum spui tu. Nu ne e însă îngăduit să lăsăm lucrurile la voia întâmplării. Trebuie să luăm măsuri.

— Cine e Zahăr-Ars?

— Habar n-am!

Charles îşi trecu mâna peste frunte, ca şi când ar fi vrut să-şi stoarcă creierii.

— Poate că am greşit dându-le prea multă libertate.

— Te referi la copii?

— Da. I-am îndemnat întotdeauna să facă tot ce le trăsneşte prin cap. Să nu le pese nici de Dumnezeu, nici de oameni. Că au făcut dragoste încă de la o vârstă fragedă, nu mă deranjează. Crezi că eu am fost mai cuminte? Dar să se culce cu sora lor... îmi pare de necrezut...

— Şi dacă e aşa?... Ce se va întâmpla în eventualitatea că zvonurile ajung la urechea şerifului?... Mă întreb dacă sporovăielile acelei bătrâne nebune nu i-au ajuns deja la cunoştinţă.

— Fii sigură că judecătorul a avut grijă să i le repete.

Charles se trânti într-un jeţ. Se sprijini în cotul drept şi îşi duse la gură mâna făcută pumn. Inelul lui cu blazon săpat într-un rubin scăpără, răspândind irizări sângerii.

— Ai dreptate, Marcia. Trebuie să luăm măsuri grabnice! Dar cu ce să începem?

Marcia îşi dădu seama că soţul ei era dezorientat. Teama pentru existenţa copiilor lui îi paraliza orice iniţiativă.

— În primul rând trebuie să aflăm cine este Zahăr-Ars, rosti ea.

— Da. Am să adun toţi negrii şi am să fac apelul...

Marcia zâmbi.

— Nu e nevoie de atâta zgomot. Trebuie să lucrăm pe nesimţite.

— Cum?

— Ai să vezi.

Chemă un servitor şi-l trimise după majordom. Hammond îşi făcu demn apariţia.

— Po'unciţi, *Ma'me!*

— Te rog s-o trimiţi pe Zahăr-Ars până la mine!, rosti Marcia, ca şi când s-ar fi referit la un fapt divers.

— Zahă'-A's, *Madame?*, repetă majordomul, eliminând z-urile potrivit felului de a vorbi al negrilor.

„Culmea ar fi ca Hammond să nu ştie de existenţa acestui personaj", gândi Marcia, temându-se că manevra ei ar putea să dea greş.

— Imediat, Ma'me! Imediat!

Hammond părăsi grav încăperea. Peste câteva minute se înapoie urmat de o negresă tânără, din serviciul lui Jackie. Avea ochii negri, jucăuşi, şi un zâmbet abia perceptibil, care îi dădea un aer de îndrăzneală. Purta o rochie de mătase neagră, bonetă albă, scrobită şi un şorţ alb de dantelă.

— *Pou'vous servi', Ma'me, M'sieu!*, rosti servitoarea, făcând o reverenţă scurtă.

— Ce pofteşti?, o întrebă Marcia, ridicând din sprâncene.

— M-aţi chemat, rosti camerista dezorientată.

— Eu?, exclamă zâmbind Marcia. Se întoarse spre majordom: Am cerut o porţie de zahăr ars, Hammond.

Niciun muşchi nu se clinti pe chipul bătrânului servitor.

— Am înţeles g'eşit. Vă rog să mă ie'taţi, Ma'me!

— Nu face nimic.

— Vă aduc imediat zahă'rul a's, *Ma'me.*

Camerista făcu iarăşi o reverenţă şi părăsi încăperea, urmată de Hammond.

— Pe fata aceasta trebuie s-o expediezi imediat din Natchez, se adresă Marcia soţului ei.

— La nevoie pot s-o expediez pe lumea cealaltă, replică Charles.

— Să sperăm că nu va fi cazul.

Un zâmbet se aşternu pe chipul lui.

— Faci progrese, Marcia. Soluţiile radicale nu te înspăimântă.

Ea îi răspunse cu gravitate:

— Când se află în joc existenţa şi onoarea familiei noastre, nimic nu mă înspăimântă. Este însă înţelept să eviţi măsurile extreme.

Charles îşi plescăi buzele.

— Depinde. Măsurile extreme luate prea târziu îşi pierd eficacitatea.

Marcia îi puse mâna pe umăr.

— Nu trebuie să complicăm lucrurile. Toată lumea este cu ochii pe noi.

— Bine. Pe această Zahăr-Ars o vom trimite la New Orleans. Nu va fi greu să găsim un pretext.

— Mai avem ceva de făcut. Trebuie s-o măritäm pe Jakie.

— Aşa, pe neaşteptate?

— Da. În acest chip vom închide multe guri.

— Şi soţul? De unde să scoatem un soţ? N-am s-o mărit cu primul-venit. În definitiv, nu mi-a venit acasă cu burta mare.

— Asta ne-ar mai trebui! Cât priveşte partidele strălucite, se găsesc destule.

— Tata a fost întotdeauna de principiu să nu ne fărâmiţäm averea, introducând străini în familie. Charles se scărpină în vârful nasului: Raymond ar fi fost tocmai bun. Prin căsătoria sa cu Jackie, averea lui ar fi intrat sub controlul nostru.

— Dar de Benjamin ce ai de zis?

— Fiul muncitoarei?, rosti cu dispreţ Charles. Nu, *merçi!*

— După moartea lui Henry, Benjamin va rămâne şeful familiei. La aceasta nu te-ai gândit?

— Mda.

Charles se ridică în picioare şi începu să se plimbe prin cameră.

— Cred că ai dreptate. Mă tem de un singur lucru. Henry va căpăta în acest chip dreptul de a se amesteca – prin intermediul fiului său – în fieful meu.

— De ce nu te gândeşti şi la această variantă? Prin intermediul lui Jackie tu ai să te amesteci în fieful lui Henry.

— Bun. Şi cine are să lanseze ideea?

— Eu.

— Crezi că au să înghită nada?

— De ce nu? Henry ţine mult să te câştige înainte de a angaja lupta cu Gerald.

— Cu alte cuvinte, să trec în tabăra lui Henry.

— Nicidecum. Îl laşi să creadă că vei trece în tabăra lui.

— Nu eşti proastă, Marcia!, clipi şiret Charles.

— Mulţumesc.

— Sunt mândru de tine.

— Mă copleşeşti, zâmbi ea.

— Şi cu băieţii ce facem?

— Îi expediem undeva, departe. La studii, în Europa. Sau în vreo lungă călătorie.

— Aşa, fără veste? Trebuie să găsim un motiv. Altfel dăm de bănuit.

— Lumea va spune că sunt o autentică mamă vitregă. Că am maşinat totul ca să scap de copiii tăi înainte de a se naşte propriul meu copil.

— Îţi asumi un rol ingrat, Marcia.

— Ingrat, dar necesar. Am să provoc o scenă. De faţă cu mai multe persoane. Plecarea băieţilor va părea astfel firească.

— Am înţeles.

— Dacă şeriful va descoperi între timp ceva neplăcut pentru ei – ceea ce mă îndoiesc – băieţii vor fi departe.

Charles se apropie de Marcia şi îi luă mâinile într-ale lui.

— Draga mea, n-am făcut o afacere proastă când m-am însurat cu tine.

Marcia surâse. Vorbele lui îi încălziseră sufletul.

— Iată cel mai frumos compliment pe care mi l-ai fi putut face.

Îl sărută cu afecţiune. Omul acesta brutal, lipsit de scrupule, cu reacţii primare devenise un boţ de ceară în mâna ei.

În ziua aceea Marcia se simţi mai liniştită. Evenimentele nu aveau să o găsească nepregătită. Luase hăţurile în propriile mâini. Iar Charles ştia că se putea bizui pe ea. Chiar dacă el nu era în stare să ia iniţiative fericite, rămânea un bun executant. Un fel de Frankenstein, ca acel bizar personaj creat de imaginaţia romancierei Mary Wollstonecraft Shelley, ale cărei cărţi o ţinuseră trează atâtea nopţi de-a rândul. Un Frankenstein simpatic, care nu va săvârşi crimele eroului din roman fiindcă nu era lipsit de o tovarăşă de viaţă care să-l îndrume pe făgaşul unor acţiuni raţionale, logice.

În aceeaşi noapte, Owen Pemberton, omul de încredere al lui Charles, părăsi oraşul Natchez, însoţit de Zahăr-Ars. Înainte de a se îmbarca pe vasul cu zbaturi care avea să-i ducă pe Mississippi în jos, Pemberton primise instrucţiuni precise din partea patronului său. Până la noi ordine, el şi camerista vor sta ascunşi prin vreuna din tainicele insuliţe din Barataria Bay. Nu se va înapoia la New Orleans decât în clipa în care va primi un semnal anume la un loc convenit. În niciun caz, Zahăr-Ars nu trebuia să încapă pe mâinile autorităţilor. În cazuri extreme, Pemberton era autorizat să o suprime. Charles nu îi vorbise Marciei despre acest ultim ordin, ca să nu o indispună. Plecarea lui Zahăr-Ars se făcu fără tam-tam. Numai Hammond fusese informat de acest lucru. Marcia îl învăţă şi ce să spună în cazul că va fi interogat de autorităţi.

Măsura aceasta fusese luată în ceasul al doisprezecelea. A doua zi de dimineaţă, şeriful Homer Adair se înfăţişă în biroul lui Charles. Era atât de încins din cauza căldurii sufocante de afară, încât îşi tot tampona cu o batistă mare, albastră, fruntea şi obrajii îmbrobonaţi de sudoare. Zăpuşeala care-i chinuia atât de crâncen trupul masiv nu părea să-i amorţească şi mintea. Ochii lui bănuitori erau vii şi mobili ca de viezure.

— Aş fi vrut să stau de vorbă cu o femeie din serviciul dumneavoastră, *Mister* Sunderland. Célestine Verdoux, poreclită Zahăr-Ars.

— Cine te împiedică, *Mister* Adair?, vorbi Charles cu neobişnuită politeţe.

— Majordomul dumneavoastră, pe care l-am interogat, mi-a declarat că Célestine Verdoux a dispărut azi-noapte de la conac.

Charles râse:

— Negresele astea tinere au sângele fierbinte, *Mister* Adair. S-o fi dus după vreun prieten al ei. Dar are să se întoarcă. N-avea grijă.

Şeriful îl privi surprins pe sub sprâncene.

— Se pare că am ajuns prea târziu, zâmbi ironic.

— Nu te înţeleg!, rosti Charles cu inocenţă.

— Mă întreb dacă n-a avut cineva interes ca Célestine Verdoux să dispară!

— Interes? Cine ar fi putut să aibă interes?

— Se pare că această femeie cunoaşte unele chestiuni care ar fi putut să mă ducă pe urmele asasinului sau al asasinilor tânărului Melrose.

— Voi porunci oamenilor mei să o caute, spuse Charles. Poţi să fii încredinţat, *Mister* Adair, că vei găsi în mine un preţios auxiliar.

— Dacă dumneavoastră nu o veţi găsi în douăzeci şi patru de ore, am s-o caut eu.

— Nimeni nu-ţi stă în cale, *Mister* Adair. Dacă doreşti, poţi scotoci conacul din pod şi până în pivniţă.

Adair îşi şterse din nou cu batista fruntea şi gâtul.

— Azi de dimineaţă am obţinut câteva declaraţii preţioase, *Mister* Sunderland, care toate converg în jurul cameristei dispărute.

— Interesant, *Mister* Adair! Foarte interesant! Să sperăm că Célestine se va înapoia cât mai degrabă la conac.

— Să sperăm, *Mister* Sunderland!

Şeriful salută cu un fel de grohăit, apoi părăsi încăperea. Îndată după plecarea sa, Charles îl chemă pe Hammond. Îl întrebă dacă ştia ceva în legătură cu interogatoriile luate de şerif. Majordomul îi spuse că două grădinărese, prietene cu Célestine, declaraseră că aceasta le destăinuise, cu câteva zile înainte, că ştia cine îl ucisese pe Mister Melrose, dar că nu putea vorbi, deoarece se temea.

— Grădinăresele au rostit nume?, întrebă Charles.

— Nu. Dar n-ar fi exclus s-o facă. Şeriful le-a băgat în sperieţi. Le-a ameninţat că le va aresta dacă nu vor spune tot ce ştiu.

Charles clătină gânditor din cap.

— Mulţumesc, Hammond. Să mă ţii la curent cu tot.

— Desigur, *Sir*. Am să fiu numai ochi şi urechi.

Ezită o clipă, apoi adăugă:

— *Mister* Adair este un om primejdios, *Sir*.

— Bine, Hammond. Am să văd ce este de făcut.

Majordomul părăsi tăcut încăperea.

Charles îşi roase enervat unghiile. Era serios îngrijorat. Şeriful acesta, care se vâra peste tot, risca să-i întoarcă pe dos planurile. Trebuia să-l silească să tacă. Soluţii existau destule. Dar Marcia îl povăţuise să nu recurgă la mijloace violente, singurele – după părerea lui – eficace. Alergă la soţia sa, pe care o găsi în camera amenajată pentru viitorul nou-născut. Marcia orânduia într-un dulap bogatul trusou al copilului. Charles îi repetă discuţia lui cu şeriful.

— Zahăr-Ars a plecat la timp, rosti ea.

— Dar dacă Adair le face pe grădinărese să vorbească?

— Grădinăresele nu ştiu nimic precis. Pe baza unor zvonuri nu se pot opera arestări.

— Cred că cel mai bun lucru ar fi să-l suprimăm.

Marcia îl privi speriată.

— Să nu faci una ca asta! Ai complica rău situaţia.

— Atunci?

— Aşteaptă să vezi cum vor evolua lucrurile. În ceea ce mă priveşte, n-am stat. Azi de dimineaţă, după micul dejun, am vizitat-o pe Susan. Se simte ceva mai bine. Era şi Henry acolo. Din vorbă în vorbă, am aruncat nada. O căsătorie între copiii noştri ar netezi toate asperităţile, le-am spus. Relaţiile dintre familiile noastre ar deveni mai mult decât cordiale. Am strânge rândurile. I-am lăsat să înţeleagă că am fi dispuşi să întreprindem o acţiune comună împotriva lui Gerald.

— Au căzut în plasă?

— Susan şi Henry nu sunt atât de naivi pe cât par. Şi-au dat seama că propunerea mea are şi temeiuri ascunse. Au acceptat-o însă fiindcă le convine.

— Au acceptat-o?, exclamă Charles înveselit. Serios?

— Absolut serios. Nu vor pleca la New York decât după nuntă.

— L-au informat şi pe Benjamin?

— Nu încă. Dar Benjamin va trebui să se supună. În lumea noastră cine se mai căsătoreşte din dragoste?

— Hm! Nu uita pilda lui Raymond!

— Raymond a făcut o prostie care l-a costat scump. Benjamin a învăţat lecţia. Diseară, împreună cu Susan şi cu Henry, voi pune la punct amănuntele. Să sperăm că Jackie nu ne va face dificultăţi.

— Crezi că am să-i cer acordul?, se mânie brusc Charles. Copiii ăştia mi-au făcut şi aşa destule încurcături. A sosit momentul să bat cu pumnul în masă. Mâine, băieţii vor pleca în Europa. Are să-i însoţească Gallegos. Omul ăsta are o mână de fier.

— Şi dacă vor refuza să se despartă de Jackie?

Charles râse verde.

— Crezi în povestea cu incestul?

— Nu cred. Dar nimic nu e imposibil.

Temerile Marciei nu se dovediră lipsite de temei. Charles obţinuse relativ uşor acordul fratelui şi al cumnatei sale. Benjamin ridică unele obiecţiuni, dar rezistenţa lui nu avea să constituie o piedică de netrecut. Recenta căsătorie a fiicei avocatului Rowlandson îi provocase o mare deziluzie, dar în acelaşi timp îl eliberase de orice obligaţii faţă de o fiinţă pe care o adorase, dar care – credea el – îl trădase, înşelându-i atât de crud aşteptările. Benjamin nu era plămădit din acelaşi aluat ca Raymond. Însurându-se, nu numai că se răzbuna, dar îşi asigura şi un surplus de drepturi şi privilegii, pe care i-ar fi convenit să le folosească. Pe de altă parte, Jackie îi plăcuse mult. În ciuda vârstei ei fragede, emana o senzualitate aprigă. Era atât de fermecătoare, încât ar fi înnebunit şi un episcop. Benjamin habar nu avea de zvonurile care circulau în legătură cu reputaţia ei.

Jackie, prevenită de Marcia, care adusese ca din întâmplare vorba despre o eventuală căsătorie, nu făcuse deloc nazuri. Nu-i displăcea vărul ei, iar perspectiva emancipării pe care i-o

făgăduia starea de femeie căsătorită nu-i era deloc dezagreabilă. Jackie nu reacţionă când Marcia o anunţă că gemenii vor pleca în Europa la învăţătură. Poate că relaţiile ei cu Reed şi cu Frank erau cât se poate de inocente, reflectă Marcia.

Băieţii se arătară în schimb foarte refractari faţă de planurile tatălui lor. Îi declarară răspicat că nu voiau să plece în Europa, că se simţeau excepţional aici în Louisiana, că şi la New Orleans erau şcoli, unde ar fi putut să înveţe carte. Studiile însă nu-i atrăgeau deloc. Când Charles le vorbi despre proiectele sale matrimoniale referitoare la Jackie, băieţii se aprinseră ca un foc de vreascuri. Începură să strige că sora lor era prea tânără şi că nu se cuvenea să fie obligată a se mărita cu un imbecil molâu, ca acest Benjamin. Dacă tatăl lor stăruia să-şi ducă la îndeplinire planul, ei vor părăsi casa şi îşi vor căuta un rost aiurea.

Charles îi asculta siderat. Avea senzaţia că între el şi băieţii lui se deschisese un hău de netrecut. Armonia care domnise întotdeauna între părinţi şi copii se sfărâmase ca un castel de nisip. Nu-i venea să-şi creadă urechilor. Reed şi Frank îi vorbeau ca şi când ar fi avut de-a face cu un duşman. Ochii lor scăpărau, fălcile le jucau sub pielea netedă şi bronzată, pumnii li se încleştau ameninţător.

Mânia lui Charles, provocată de împotrivirea băieţilor, se umflă brusc, aşa cum se umflă valurile de lavă ce răbufnesc prin gura unui vulcan. Văzu roşu. Instinctele lui primare, trezite de sub cenuşă, îi potopiră ultimele reţineri.

— Deci este adevărat!, urlă el. Este adevărat! Nemernicilor! Ticăloşilor!

Cu pumnii ridicaţi se năpusti asupra băieţilor. Icnind, începu să-i lovească. Atacul fu atât de năprasnic, încât Frank şi Reed – deşi erau puternici ca nişte urşi – nu putură schiţa niciun gest de apărare. Un pumn greu ca un mai se priponi în pântecele lui Reed, care se chirci în clipa când o porni de-a-ndăratelea, izbindu-se de un bufet. Rafturile superioare se prăvăliră asupra lui într-un zgomot infernal de porţelanuri sparte. Frank, pocnit în bărbie de un pumn care-i detună creierii, se văzu proiectat prin aer ca şi când ar fi fost aruncat dintr-o catapultă. Traiectoria se încheie pe o masă de stejar,

făurită pentru douăsprezece persoane, pe care-o răsturnă ca pe o jucărie.

— Nu vreţi să plecaţi?, urlă Charles animalic. Dar puşcărie vreţi să faceţi? Poate că vă convine chiar să atârnaţi cu limba scoasă în ştreang, porcilor!

Se repezi iarăşi asupra lor şi se porni să-i izbească furios cu picioarele oriunde nimerea.

— Dacă vreţi să muriţi, apoi am să vă omor eu! Nemernicilor!

Copleşiţi, înspăimântaţi, băieţii îşi apărau faţa cu mâinile, pentru a nu fi desfiguraţi de loviturile care-i potopeau.

— Dacă mâine în zori nu plecaţi în Europa, vă ucid! Vă ucid cu mâinile astea! Iar dacă veţi încerca să fugiţi, am să vă găsesc şi în gaură de şarpe. Dacă, bineînţeles, mai înainte n-are să vă pună mâna în ceafă şeriful Adair!

Charles încetă să-i mai lovească. Le vorbea gâfâind, stropindu-i cu salivă.

— Acum ştiu că voi l-aţi suprimat pe Melrose. Aş putea să jur cu mâna pe Biblie că voi l-aţi înjunghiat. Am hotărât totuşi să vă scap de spânzurătoare. Băgaţi însă de seamă! Nu o fac pentru voi, păcătoşilor, ci pentru renumele familiei noastre. E de-ajuns o crimă! Nu ştiu dacă Raymond, care zace acum în temniţă, a ucis cu adevărat. Voi sunteţi însă nişte criminali! Şi acum ştergeţi-o în camerele voastre! Făceţi-vă degrabă bagajele! Plănuisem să plecaţi la drum mâine dimineaţă! Cred însă că e prea târziu! Îndată după lăsatul serii, încălecaţi pe cai şi nu vă opriţi decât la Charleston! Gallegos vă va însoţi. Vă sfătuiesc să nu vă jucaţi cu omul ăsta! Nu ştie de glumă!

Aruncă o ultimă privire asupra trupurilor stâlcite ale fiilor săi. Simţi deodată imboldul de a-i cuprinde pe rând în braţe, de a-i săruta, de a le rosti cuvinte de încurajare. Dar îşi dădu seama că Reed şi Frank nu înţelegeau decât limbajul forţei, al violenţei. Dacă le-ar fi spus câteva cuvinte bune, ar fi stricat totul.

Se răsuci pe călcâie şi părăsi încăperea. Se întoarse la Marcia.

— La noapte băieţii vor pleca la drum. Îmi vor executa poruncile. Îi cunosc, căci sunt copiii mei. Mi se rupe sufletul că

trebuie să-i las să plece fără să-i strâng la piept. Dar trebuie să-mi înfrâng slăbiciunea!

Poruncile lui Charles fură îndeplinite întocmai. Îndată ce noaptea coborî asupra firii, cufundând-o în beznă, băieţii, escortaţi de Gallegos şi de doi servitori înarmaţi, porniră călări spre soare-apune.

— Dacă oamenii şerifului încearcă să vă oprească, îl prevenise Charles pe Gallegos, treceţi peste corpurile lor! Nu menajaţi pe nimeni! Trageţi în ţintă vie! Ochiţi organele vitale! Trebuie să ajungeţi la Charleston! Restul instrucţiunilor le veţi primi pe drum!...

A doua zi şeriful îşi făcu din nou apariţia la conac.

— Sunt informat, *Mister* Sunderland, că fiii dumneavoastră au părăsit oraşul în cursul nopţii.

— Da. Au plecat la învăţătură. Ai ceva împotrivă?

— Ar fi trebuit să rămână aici până la încheierea cercetărilor.

— De ce? Au vreun amestec?

— Nu. Dar ancheta nu s-a terminat. N-ar fi exclus să avem surprize.

— Dispui de indicii asupra identităţii criminalilor?

— Sunt în posesia unor indicii.

— Felicitări! Cu cât îl vei prinde mai repede pe ucigaş, cu atât mai bine! Prestigiul dumitale şi al justiţiei sunt în joc.

— Vă promit, *Mister* Sunderland, că în curând voi lămuri acest caz.

— Perfect!

— Aţi aflat ceva despre Célestine Verdoux?

— Am uitat să mă interesez de soarta ei.

— Păcat! În schimb, m-am interesat eu. În noaptea în care a dispărut Célestine s-a făcut nevăzut şi un om de-al dumneavoastră, pe nume Owen Pemberton.

— Ce nostim! Crezi că au fugit împreună?

— Eram curios să aflu mai întâi părerea dumneavoastră.

— *Mister* Adair, rosti Charles scorţos, nu mă interesează aventurile amoroase ale oamenilor din serviciul meu. Dacă fleacurile astea te servesc în cercetările dumitale, n-ai decât să te ocupi de ele. Eu te-aş sfătui să urmezi piste mai serioase.

— Lăsaţi-mă să apreciez seriozitatea pistelor mele.

— Pistele dumitale, *Mister* Adair, au început a se ciocni cu drumurile mele. Şi aceasta mă cam supără.

— În interesul justiţiei accept riscul de a vă supăra.

— Văd că ştii să întorci frazele, *Mister* Adair, rosti ironic Charles.

— Poliţiştii nu sunt întotdeauna nişte imbecili inculţi, *Mister* Sunderland.

Şeriful îşi luă pălăria pe care o aruncase pe un scaun.

— Ah, să nu uit, *Mister* Sunderland. În cursul acestei dimineţi am emis un mandat de arestare împotriva lui Pemberton.

Charles se încruntă brusc.

— Ce învinuire îi aduci?

— Răpirea principalului martor în cazul Melrose. Vă salut, *Mister* Sunderland.

Şeriful ieşi, închizând încet uşa în urma lui. Charles încasă cu stoicism lovitura. Se aşteptase la această măsură. Erau însă mijloace legale spre a o contracara. De aceea existau avocaţii. Iar Casa Sunderland avea destui avocaţi...

La Vermillon Park se făceau în acest timp febrile pregătiri în vederea nunţii, care trebuia să aibă loc la sfârşitul săptămânii. Din respect pentru doliul familiei Melrose, ceremonia urma să se desfăşoare într-un cadru strict intim. Căsătoria aceasta – care, după cum scriau jurnalele locale, încorona o poveste de dragoste de o înduioşătoare castitate – avea să cimenteze prin cei doi miri legăturile existente între ramurile americane ale Casei Sunderland. Frază alambicată, care nu reuşea să ascundă toate dedesubturile unei afaceri scabroase.

În preajma ceremoniei nupţiale, senatorul Randolph Duvallier făcu o scurtă vizită la Vermillon Park. Aduse cu acest prilej un splendid dar de nuntă – un colier de diamante pentru Jackie şi un ac de cravată cu o magnifică perlă roz pentru Benjamin. Îndată ce se văzu în preajma Marciei şi a lui Charles, le ceru să închidă uşile.

— O veste proastă, dragii mei. Bătrânul Melrose, instigat probabil de Adair, a făcut o plângere împotriva lui Frank şi a lui Reed, acuzându-i că i-au ucis fiul.

Marcia îşi împreună consternată mâinile.

— De ce mă temeam n-am scăpat! Cum va reacţiona Adair?

— Va emite mandate de arestare împotriva băieţilor. Cred că la ora asta sunt deja semnate.

— În momentul de faţă Reed şi Frank sunt departe, rosti Charles.

— Scandalul acesta îţi va afecta serios şansele de a fi ales senator, zise Randolph îngrijorat.

— Întâi să ieşim cu faţa curată. După aceea ne vom gândi şi la alegeri, opină Marcia, care se remarcă şi acum prin spiritul ei practic. Trebuie să-ţi mobilizezi avocaţii, Charles. Se întoarse spre fratele ei: pe ce îşi bazează Adair acuzaţiile?

— Pe declaraţiile unei negrese din serviciul vostru, Justine Lamolle.

— Grădinăreasa!, suspină Marcia. Cine ştie ce năzdrăvănii o fi spus!

Charles îşi vârî gânditor mâinile în buzunare. Îşi contempla vârfurile cizmelor roşii.

— Dacă martorii pier, ce se întâmplă?

— Charles!, rosti cu ton de dojană Marcia, care-i ghicise gândurile.

— Ce se întâmplă, Randolph?, întrebă din nou Charles.

— Se stinge procesul, replică senatorul.

Înţelesese şi el implicaţiile cuvintelor rostite de cumnatul său, dar se prefăcu a nu le fi prins sensul.

În aceeaşi clipă se auzi un ciocănit discret în uşă.

— Intră!, strigă iritat Charles.

Hammond, majordomul, apăru timid în prag.

— Pot să vă aduc la cunoştinţă un fapt grav, Sir?

— Ce s-a mai întâmplat?, exclamă Marcia.

— Vorbeşte, omule!, tună Charles.

— Oamenii lui Adair au luat-o pe sus pe Justine Lamolle.

— Ce spui?, strigă el furios.

— Explicaţia e simplă, rosti Randolph calm. Adair se teme să nu-i dispară şi această martoră.

— E un monstru!, zise Marcia.

— Îşi face meseria, draga mea, răspunse senatorul cu ton filozofic calm.

— Bine, Hammond. Poţi să te retragi, grăi sumbru Charles.

După plecarea servitorului se întoarse spre cumnatul său.

— De data asta intru eu în joc. Apărătorii lui Raymond au luptat cu mijloace legale. Şi ştiţi bine unde a ajuns băiatul. Eu am să folosesc alte mijloace.

— Prudenţă, Charles!, îl povăţui senatorul. Prudenţă! Orice pas greşit te poate costa scump.

— Prudenţă!, strigă Charles. La dracu'! Veţi vedea cum ştiu să lucrez.

Îl reţinură pe senator la dejun. În jurul mesei lungi din sufrageria care fusese recent scena violentei ciocniri dintre Charles şi fiii săi, se aflau acum toţi reprezentanţii ramurilor americane ale Casei Sunderland. Atmosfera era sumbră. Lacheii serveau într-o tăcere mormântală. Nu se auzea decât zgomotul tacâmurilor de argint lovite uşor de farfurii. Hammond dirija desfăşurarea prânzului. De afară pătrundea prin ferestrele deschise parfum suav de trandafiri. Soarele descria pe parchetul orânduit în savante figuri geometrice pete romboidale de lumină. Când sosi rândul cafelelor, Charles făcu semn servitorilor să se retragă.

Îndată ce se văzură singuri, membrii clanului Sunderland dădură frâu liber graiului. Nu cutezaseră să-şi dezvăluie gândurile de faţă cu servitorii.

— Niciodată nu m-am simţit atât de stingherit, zise Charles. Dejunul ăsta mi-a făcut impresia unui praznic mortuar.

— Un praznic cu o şampanie excelentă, încercă David Forbes să plaseze o glumă.

Cuvintele lui nu descreţiră funtea convivilor. Mai toţi îşi îndreptară privirile spre viitorii miri, care stăteau cuminţi unul lângă altul, fără să-şi vorbească.

— Vesel ajun de nuntă!, reflectă cu glas tare Charles.

— Familia noastră a trecut prin momente şi mai grele, interveni Henry, care fusese informat asupra intenţiilor lui Adair. Mai mult mă îngrijorează veştile pe care le-am primit de la Paris şi de la Londra. Gerald se află prins într-un vârtej din care nu ştiu, zău, cum are să iasă.

— Cine seamănă vânt culege furtună!, rosti sentenţios Susan.

— Nu se poate spune că îi lipseşte îndrăzneala, interveni David, care, asemenea oamenilor cu fire slabă, îi admira în taină pe cei tari.

— Îndrăzneala trebuie să fie aliată cu înţelepciunea, zise Henry. Altfel te duce de râpă. I-am spus întotdeauna lui Gerald să nu se...

Apariţia lui Hammond îi întrerupse fraza.

—Vă rog să mă iertaţi, *Sir*, se adresă majordomul lui Charles. Sam McIntyre, ajutorul de şerif, doreşte să vă vorbească.

— Da? Să poftească!

Charles schimbă o privire semnificativă cu Randolph.

Câteva momente mai târziu, un bărbat înalt, cu o vestă neagră peste cămaşa tărcată, cu pantaloni strânşi pe picior şi cu cizme scurte, moi, la care zornăiau pinteni cu turiţe zimţate, intră. *Mister* Sam McIntyre îşi scoase pălăria cu boruri largi, dezvăluindu-şi occiputul ras. Ochii lui erau mici şi foarte vioi. Sub îmbrăcămintea-i purtată cu neglijenţă, se desenau contururile unei musculaturi remarcabile. Salută cu o înclinare a capului. Se apropie de Charles şi îi întinse nişte documente scrise.

— Ce-i asta?, întrebă amfitrionul.

— Două mandate de arestare.

— Pe numele cui?

— Reed şi Frank Sunderland. Acuzaţi de crimă.

Charles izbucni într-un râs rău, care-i dezgoli dinţii albi, puternici.

— Cine a făcut gluma asta proastă, *Mister* McIntyre?

— Nu este glumă, *Mister* Sunderland.

Charles încetă brusc să mai râdă. Buzele i se subţiară, ochii scânteiară ameninţător.

— Adevărat. Nu e glumă, ci un abuz ordinar. *Mister* Adair vrea să-şi facă reclamă în vederea apropiatelor alegeri de şerif. Paladinul dreptăţii şi duşmanul celor bogaţi! Nu-i aşa, *Mister* McIntyre?

— Nu ştiu ce e aia paladin. Cât despre duşmănie, vă înşelaţi, Mister. Şeriful nu vrea decât să se facă dreptate.

— Oh, da, se va face. De asta poţi fi sigur, *Mister* McIntyre. Autorul acestui abuz îşi va primi pedeapsa. În ceea ce-i priveşte pe fiii mei, nu-ţi pot fi de niciun folos. Au plecat din Natchez.

— S-au sustras justiţiei?

— Nu fi caraghios! De unde puteau să ştie că şeriful are de gând să-i pună la popreală?

— Unde au plecat?

— În lumea mare.

— Încercaţi să induceţi în eroare justiţia, *Mister* Sunderland.

— De ce nu semnează *Mister* Adair şi un mandat de arestare pentru mine?

— Dacă va fi nevoie, o va face.

Senatorul Randolph Duvallier tuşi cu gravitate.

— Şerifule, nu crezi că îţi depăşeşti misiunea?

— Sunt numai ajutor de şerif, *Mister* Duvallier.

— Nu m-ar mira să te întorci în curând la viaţa particulară, cu *Mister* Adair cu tot.

— Mă ameninţaţi?

— Încerc să-ţi deschis ochii înainte de a fi prea târziu. Arestările acestea ilegale ştiţi la ce vă expun!

— Să terminăm discuţia aceasta fără sens, rosti Charles cu răceală. *Mister* McIntyre, fiii mei au plecat la New Orleans. Mă îndoiesc însă că aveţi prilejul să-i arestaţi. Mă voi ocupa ca aceste mandate să fie anulate.

— Sunteţi liber s-o faceţi, *Mister* Sunderland.

— Acum te rog să ne laşi în pace! Suntem la masă. Dacă doreşti relaţii asupra fiilor mei, adresează-te în altă parte. Bună ziua, *Mister* McIntyre.

— Bună ziua, *Mister* Sunderland.

Ajutorul de şerif înclină capul, salutându-i pe ceilalţi convivi, apoi părăsi încăperea fără să se grăbească.

— Ce obrăznicie!, exclamă Susan.

— După ce termin cu tevatura asta, îi voi intenta lui Adair o acţiune în daune să-l usture, zise Charles.

— Şi ce să-i iei?, interveni Marcia. Cred că nu are decât cămaşa de pe el şi salariul de şerif.

— La care se adaugă şperţurile, adăugă tăios Charles.

În sinea lui era foarte vexat de comportarea şerifului şi a ajutorului său. Averile dinastiei Sunderland pe care le avea la spate îl deprinseseră să privească de la înălţime pe toată lumea. Captivitatea în care îl ţinuse dictatorul Francia constituise primul şoc. Abia atunci avusese revelaţia că grămezile de aur nu-ţi asigură imunitatea. Se consolase gândindu-se că regi şi împăraţi fuseseră prizonierii altor regi şi altor împăraţi. La urma urmei, dictatorul Francia îi era un egal prin situaţia sa politică. Faptul că şeriful Adair – un nimeni – îndrăznea să-l înfrunte pe el, Charles Sunderland, tocmai aici, la Natchez, în propriul său fief, îl înfuria mai mult decât orice, îi rănea amorul propriu. În vreme ce Gerald se războia în Europa cu o armată de bancheri coalizaţi împotriva lui, la care se adăugau şi forţele politice manevrate de aceştia, el îşi încerca puterile cu un nenorocit de şerif, care se încăpăţâna să-l înfrunte. Era de-a dreptul umilitor...

A doua zi, în preajma orei prânzului, Jackie Sunderland şi Benjamin Sunderland fură uniţi în faţa lui Dumnezeu şi a oamenilor de către pastorul Myron Hunter, care oficie cu gravitate serviciul religios. Rudele prezente la ceremonie erau mai puţin sensibile la frumuseţea, la solemnitatea momentului decât la consecinţele pe care această alianţă matrimonială avea să le aibă în viitor. Charles şi Henry se gândeau cum să se tragă mai fin pe sfoară. Susan şi Marcia îşi zâmbeau cu duioşie, deşi în sinea lor ştiau că asistau mai mult la un târg decât la o nuntă. Mirii se priveau pe furiş cu un fel de amuzantă curiozitate. Căsătoria aceasta le părea o simplă farsă. Ştiau că aveau să se culce împreună şi că eventual or să aibă copii. În romane, căsătoria încununează iubirea curată a unor tineri care, după peripeţii mai mult sau mai puţin credibile, îngenunchează în faţa altarului, jurându-şi tandru credinţă veşnică. Jackie şi Benjamin rostiră sacramentalul „da" cu un fel de detaşare ironică. După încheierea ceremoniei religioase, se porniră felicitările. Toate sunau însă fals. Nu se căsătoriseră doi tineri îndrăgostiţi, ci două averi care atingeau cifre fabuloase.

Marcia se uita la schimonoselile amabile de pe chipurile rudelor şi se cutremura. „Atât de goală sufleteşte am ajuns şi

eu?", se întrebă ea. Toţi cei de faţă purtau nişte măşti groteşti, care nu reuşeau să le ascundă meschinăria. Mâinile frumoase ale femeilor şi mâinile îngrijite ale bărbaţilor păreau nişte gheare înmănuşate în piele omenească. Marcia avu la un moment dat impresia că se scufundă într-un coşmar infernal. În jurul ei se învârteau ameţitor nişte draci deghizaţi în fiinţe umane. Nu mai lipseau decât flăcările eterne ale iadului... Dracii ţopăiau atingând-o cu aripile lor purpurii... Simţi că pământul i se deschide sub picioare şi se prăvale într-o prăpastie...

Când se trezi din leşin, văzu chipuri multe plecate asupra ei. Recunoscu pe Charles, pe Susan, pe Henry. Chipurile lor erau distorsionate, urâte...

— Chemaţi un doctor!, auzi un glas pe care nu reuşi să-l identifice.

— Da, da, un doctor!

Mai auzi ropot de paşi, apoi nişte mâini care o ridicară de jos.

— Neplăcerile sarcinii!, răsună un glas, căruia reuşi să-i dea un nume.

— Susan... şopti ea, luptându-se cu ceaţa sidefie care o izola de restul lumii. Charles... mai încercă ea să bâiguie, dar nu reuşi decât să scoată un sunet inform...

* *
*

În dimineaţa următoare, Jackie şi Benjamin se plimbară cu trăsura de gală a lui Charles pe străzile oraşului. Charles le recomandase să abordeze cel mai fericit surâs.

— Să vadă lumea că plutiţi în beatitudine! Că înţepăturile duşmanilor noştri nici nu vă ating! Să vadă că sunteţi deasupra acestor nimicnicii! Calmul vostru îi va înnebuni!

Ropotul nervos al cailor spanioli cu coamă inelată şi păr negru, mătăsos, făcea să huruie caldarâmul. Jackie şi Benjamin îşi zâmbeau, ţinându-se de mână. Se comportau aşa cum li se ceruse. Îşi interpretau conştiincios rolul, jucând o grotescă festă trecătorilor, care-i urmăreau îndelung cu privirile. „Nu are Jackie Sunderland aerul unei fete îndoliate, care abia şi-a pierdut iubitul!... Ar fi prea

monstruos ca să-l fi uitat atât de repede pe Melrose, dacă acesta i-a fost într-adevăr amant!... Ce fericită pare! Nu mai ştii ce să crezi!... Şeriful Adair şi bătrânul Melrose au pierdut oare partida?... Dar dacă aerul vesel al acestor tineri este de circumstanţă? Dacă blufează cu gândul de a-şi ascunde dezorientarea?... Va reuşi Adair să-i aresteze pe gemenii Sunderland?... O va scoate oare la lumină pe Célestine Verdoux, sperând că astfel va înfunda clanul Sunderlandzilor!"

Opinia publică din Natchez era în plină efervescenţă. Se făceau furtunoase comentarii, se încheiau pariuri. Părerile se împărţiseră antagoniste... Ecoul scandalului ajunsese până la Bâton Rouge şi până la New Orleans. Ziarele duşmănoase familiei Sunderland se pregăteau să dezlănţuie un baraj nimicitor. Nu luaseră o atitudine fermă, fiindcă vinovăţia fraţilor gemeni nu fusese încă dovedită. Dacă şi-ar descoperi bateriile înainte de vreme, riscurile ar fi considerabile. În cazul că Charles Sunderland va câştiga partida, toţi cei care l-au atacat îşi vor plăti scump imprudenţa! Pe de altă parte, gazetele simpatizante păstrau tăcerea ca să nu dea amploare scandalului. Chiar şi menţionarea acestei afaceri era puţin recomandabilă.

La Natchez, cazul Melrose ajunsese în faţa tribunalului. Célestine Verdoux, martora-cheie, nu fusese încă depistată de echipele trimise în căutarea ei. Oameni ai lui Adair reuşiseră să pună mâna pe Owen Pemberton, în vreme ce juca pocher într-un bar rău famat din Bâton Rouge. Când i se adusese la cunoştinţă învinuirea care plana asupra sa – răpirea şi sechestrarea Célestinei Verdoux – Pemberton izbucnise în râs. Adus în faţa magistratului, nu-i fu greu să se disculpe. Numeroşi martori îi susţinură alibiurile dibaci împletite. Fierbând de mânie, şeriful Adair fu silit să-i dea drumul.

— Alibiurile dumitale sunt atât de bine ticluite, încât miros de la o poştă a fals, îi reproşă Adair.

— Din fericire, magistraţii nu judecă după miros, replică persiflant Pemberton.

Şeriful nu mai spera să o găsească în viaţă pe Célestine. Ar fi pus rămăşag că trupul ciopârţit, desfigurat, pentru a nu putea

fi recunoscut, zăcea undeva prin vreo văgăună sau prin vreun smârc. Continua totuşi să o caute, fiindcă nu avea de gând să lase nimic la voia întâmplării. Pe Justine Lamolle o ţinea însă la loc sigur. Era o martoră preţioasă, pe care nu concepea să o piardă. Spre a nu avea surprize, îi amenajase o celulă în închisoarea locală, unde negresa era adăpostită temporar. Trei oameni înarmaţi făceau de veghe cu schimbul în faţa uşii celulei. Din cauza caniculei, Justine fusese autorizată să ţină fereastra deschisă. Fereastra avea gratii groase, aşa că Adair nu se temea că i s-ar putea întâmpla ceva rău martorei sale.

Într-o noapte, omul de veghe tresări, alertat de un strigăt de groază ţâşnit din celula Justinei. Când deschise uşa şi intră, o găsi pe negresă zvârcolindu-se pe pat şi urlând ca scoasă din minţi. Îşi închipui că femeia trece printr-o criză de isterie. Îi trase două palme, ca să o liniştească. Deodată făcu un salt înapoi. La lumina opaiţului din celulă zărise printre cutele cuverturii de pe pat o viperă care ridica ameninţător capul. O ucise lovind-o cu patul pistolului. Un sfert de oră mai târziu, Justine muri în chinuri groaznice. Adair, chemat în toiul nopţii la închisoare, nu putu decât să constate decesul martorei. Doctorul care o examină declară că moartea se datora unor muşcături de viperă. Toată lumea se întreba cum de pătrunsese reptila în celulă. Şeriful constitui o ipoteză plauzibilă. Cineva, din stradă, aruncase vipera înăuntru prin fereastra deschisă. Întreprinse cercetări energice, fără să obţină vreun rezultat. Moartea Justinei avu consecinţe imediate. Dezbaterile judiciare fură întrerupte din cauza lipsei de probe. Şerifului nu-i rămase decât să-şi recunoască înfrângerea. Charles Sunderland triumfase. Dar nu pe toată linia. În alegerile senatoriale suferi o înfrângere categorică.

— Nu-i nimic, declară el cu nepăsare partizanilor săi. Am să câştig la viitoarele alegeri. Viaţa mea nu s-a terminat aici.

Îşi rechemă băieţii din Europa.

— Să se întoarcă la New Orleans ţinând capul sus, spuse el Marciei, care îl asculta cu răbdare, deşi durerile sarcinii care se apropia de termen îi storceau sudori şi lacrimi.

Charles nu le observase, atât era de preocupat de propriile sale probleme.

— Vezi, Marcia, am toate motivele să fiu mulţumit de mine. Am fost mai tare decât tatăl meu, care n-a reuşit să-l salveze pe Francis-Andrew. Am fost mai tare decât Gerald, care n-a putut face nimic pentru Raymond. N-are rost să-i mai las pe băieţi în Europa. Nu se împacă ei cu învăţătura. Îmi seamănă. Nici eu nu m-am dat în vânt după carte. Şi, slavă Domnului, m-am descurcat destul de bine.

— Francis-Andrew, Raymond erau vinovaţi, susţinu Marcia. Frank şi Reed au fost doar bănuiţi. Nu cred în vinovăţia lor. Au fost doar un complex nenorocit de împrejurări şi încăpăţânarea de catâr a lui Adair, care ţinea morţiş să arunce vina asupra lor.

Charles îşi înfundă cu tutun cuptorul pipei.

— Poate că ai dreptate. Adevărul nu-l vom şti însă niciodată. Dacă băieţii mei l-au curăţat pe Melrose, nu vor recunoaşte în veci acest lucru. Ehe, le cunosc eu firea! Pe de altă parte, dacă l-au ucis pe Melrose fiindcă venea noaptea la Jackie, bine i-au făcut. Au spălat în sânge onoarea surorii lor.

Marcia zâmbi. Raţionamentele simpliste ale lui Charles erau tipice lui. Aproba tot ceea ce îi convenea şi elimina tot ceea ce l-ar fi putut deranja. La incestul copiilor săi nici nu se mai gândea. O măritase pe Jackie, pentru a o izola de fraţii ei.

— Am s-o trimit pe ea în Europa, adăugă Charles, depănându-şi firul gândurilor. Îşi va face călătoria de nuntă la Paris, la Londra, în Italia... Sunt convins că are să se înţeleagă cu Benjamin. Băiatul ăsta e potolit, nu un zănatic, aşa cum sunt feciorii mei.

Deodată izbucni în râs. Descrise cu pipa prin aer câteva cercuri care-i exteriorizau satisfacţia.

— Îi prefer zănatici! Ehe, băieţii mei au să facă treabă în viaţă. Nu vezi, Marcia? În epoca noastră nu-ţi poţi deschide drum decât folosind pumnul. Iar fiii mei au pumni puternici.

Trase iarăşi câteva fumuri din pipă, obicei pe care – spre tainica nemulţumire a Marciei – şi-l însuşise în ultima vreme.

— Mai am un motiv pentru care o trimit pe Jackie în Europa. Nu vreau să trăiască la New York sub influenţa lui

Susan, nebuna asta căzută în mania religioasă. Prefer să se formeze în preajma lui Gerald.

— Pentru a-l spiona, nu-i aşa?, zâmbi Marcia.

Explicaţia ei brutală nu-l izbi neplăcut.

— Ai ghicit, draga mea. Jackie va fi un minunat agent acoperit. N-ar fi exclus ca Gerald să-i cadă la picioare.

Hohotele de râs îl potopiră iarăşi. Râdea cu atâta poftă, încât îl podidiseră lacrimile.

— Aş da un milion de dolari ca să-l văd pe Gerald cerşind iubirea lui Jackie.

Surâsul Marciei fu umbrit de o mare tristeţe. Amoralitatea lui Charles o uluia. O uluia şi seninătatea cu care ea însăşi îi acceptase ideile. Amoralitatea era o trăsătură dominantă în familia Sunderland. Pe copilul ei îl va creşte potrivit altor principii. Nu-i va lăsa pe Reed şi Frank să-l molipsească. În concepţia ei, gemenii erau putrezi până în măduva oaselor. Putrezi ca şi Jackie.

— Benjamin, continuă Charles, nu are tăria de diamant a caracterului fiicei mele. Poate că sângele ei este prea fierbinte. Dar nu va fi o sclavă a propriilor ei plăceri. Bărbaţii i se vor prosterna. Iar Jackie îi va juca pe degete, mânuindu-i ca pe nişte păpuşi trase de sfori. Da, da! Fiica mea va fi pentru familia noastră replica feminină a lui Richard Sunderland.

Charles se îmbăta cu propriile sale vise. Marcia nu era tot atât de sigură că Jackie va corespunde acestui ideal. Poate că avea un caracter tare. Tari erau şi patimile ei. Patimi care o maturizaseră înainte de vreme. Marcia era convinsă că numai Jackie purta vina morţii lui Robert Melrose. Se întreba dacă Benjamin va fi capabil să reziste, astfel încât să nu-l consume văpaia lăuntrică a tinerei sale soţii.

Bietul Benjamin!

Sfârşit

Cuprins

Capitolul 1 5
Capitolul 2 83
Capitolul 3 113
Capitolul 4 147
Capitolul 5 241
Capitolul 6 351
Capitolul 7 371
Capitolul 8 405
Capitolul 9 435
Capitolul 10 485
Capitolul 11 561
Capitolul 12 599
Capitolul 13 631
Capitolul 14 683
Capitolul 15 727
Capitolul 16 773
Capitolul 17 863
Capitolul 18 885
Capitolul 19 975
Capitolul 20 1053
Capitolul 21 1133
Capitolul 22 1253
Capitolul 23 1313
Capitolul 24 1359